

Ievads.
Mežs un koki latvju dainās. Puķes un augi.
Dzīvnieki. Meža drava. Purvs un ūdeņi.
Jūra un jūrnieki. Senais zvejnieks.
Gada laiki. Debess simbolika.
Vecāki, bērns un kristības. Bērnu audzināšana.
Daba bērnu dziesmās.
Tulkoto dziesmu motīvi.
Latvju tautas melodijas.

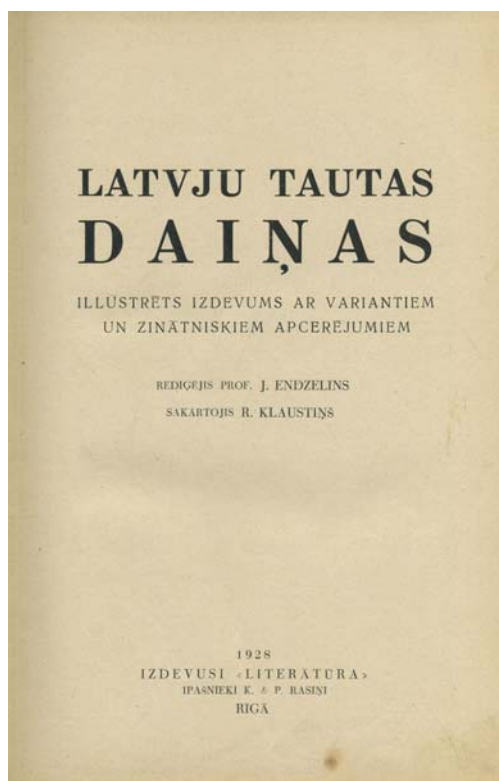
1928. GADS

LATVJU TAUTAS DAIŅAS

*ILLŪSTRĒTS IZDEVUMS AR VARIANTIEM
UN ZINĀTNISKIEM APCERĒJUMIEM*

*REDIĢĒJIS PROF. J. ENDZELĪNS
SAKĀRTOJIS R. KLAUSTIŅŠ*

IZDEVUSI «LITERĀTŪRA» 1928
1214 lpp. / ~ 11 MB

PIRMĀ SĒJUMA ZINĀTNISKO APCERĒJUMU AUTORI:

PROF. N. MALTA, PROF. P. ŠMITS, PRIVĀTDOC. A. ZĀMELIS, ASIST. DR. PHIL. N. TRANSEHE, ASISTENTS P. RIZGA, PRIVĀTDOCENTS P. GALENIEKS, KAPTEINIS A. MALVESS, ZIVKOPĪBAS SPECIĀLISTS V. MANSFELDS, METEOROLOĢIJAS BIROJA VADĪTĀJS J. BARLOTIJS, PROFESORS V. SINAISKIS, PROF. V. MALDONIS MŪZIKAS DARBU VADĪJIS PROF. P. JURJĀNS ILLUSTRĒŠANU VADĪJIS PROF. R. ZARRIŅŠ

I E V A D S.

Jaunais daiņu izdevums cenšas savirknēt, apcerēt, illūstrēt un melōdijām papildināt mūsu dziesmu krīva Barontēva pašreizējā mūža darbā savākto vislielo krājumu, izmantot viņa atstātos materiālus, citus iespiestos vai redakcijai rokās nākušos jaunu dziesmu iesūtījumus.

Izdevumu nolēma iespiest jaunajā ortografijā, kaut arī šai darbā radās dažas grūtības. Maz pazīstamo vārdu piedēkļa garumu vai īsumu ne katreiz droši varēja noteikt; kur nebija zināms, ka patskanis garš, tas atstāts bez garuma zīmes. Ja kāda daiņa uzrakstīta vecajā ortografijā rakstu valodas izrunā, tās tekstā pēc rakstu valodas izrunas apzīmēti piedēkļa garumi arī dziesmās no apgabaliem, kur piedēkļa garumi saīsināti; ja dziesmas tekstā bija paturētas dažas izloksnes īpatnības, tad arī patskaņu kvantitāte pielāgota izloksnes izrunai. Dziesmas, kas Barona krājumā iespiestas latīņu burtiem pēc augšzemnieku izloksņu izrunas, pēc iespējas (kur vien neradās tipogrāfiski šķēršļi) atstātas oriģināla rakstībā.

Daiņas kārtojot, mēģināts saturā līdzīgus motīvus salikt zināmā liriskā virknējumā, kāpinājumā un nobeigumā, sākot ar sīkāko un konkrēto, beidzot ar plašāko un lirisko. Kārtojumā izrādījies nederīgs katrs iepriekš sadomāts plāns, kas tautas dzejas smalko un trauslo vielu traucas varmācīgi salikt nepienācīgā veidojumā. Darbs māca darītāju: ja atsevišķas dziesmas spītīgi nesakļāvās, virknējumu sadalīja sīkākās daļās, lai cēlās, jūsmīgās un maigās daiņas nesajauktu ar joku un smieklu dziesmām, lai atšķirtu īstenību no izdomājuma, fābulas, simbolikas un mītoloģijas. Aiz tā iemesla lasītājs kārtojumā atradīs daudz sīku virsrakstu un nodalījumu.

Daiņas apdzied dabu, tautu, sadzīves paradumus un ieskatu ilgā attīstības laikā, kas atstājis latvju atmiņā un arī dzejā dažādas, bieži pirmā acu uzmetienā straujas nesaskaņas. Katram pretstatam, šķietamai pretrunai kārtojumā uzmeklējama īstā vieta un izskaidrojums. Jēdzieni un vārdi veidojušies, iegūdami dažādos laikos un vietās citādu nozīmi. Koka, kalna, mājas un meža dzīvnieku vārdā reizēm nosauktas vairāk lietas vai parādības. Koks, ozols, bērzs apzīmē augu laukā un mežā un debesu koku, debesu ozolu vai bērzu, kas uzskatāmā veidā tēlo acīm aptveramo izplatījumu, kur staigā debess spīdekļi, dzīvo dievi un veļi. Pirmajā gadījumā vārdam īstenības, otrā simbola nozīme.

Kalns apzīmē augstumu zemes virsū un arī spožo debess loku, debess kristalla, ledus kalnu, kur zvaigznes lec un noriet, tek saules un mēness kumeļi gan ratos, gan kamanās, jāņ Pērkonis, Dievs, Dieva dēli un Saules meitas. (Sk. 1896.—1971.). Daugava spēj apzīmēt gan mūsu dzimtenes lielāko upi, gan simbolizēt debess daugavu, neapzināmos ūdeņus gaisā.

Ozols, liepa apzīmē gan vienkāršos kokus, gan tautu dēlu un meitu; liepas zari un ziedi — nomirušā puīša vai bērna dvēseli. Tautas simbolika mēdz būt visai raiba. Bērnu un jauniešu dziesmās vanags un briedis — lieli bajāri, citi mazākie māju un meža dzīvnieki — kaķi, suņi, caunes, vāveres, — gan saimnieki, gan gaitnieki, kamēr dziedonis cīrulis, kas daiņās bieži alu dara, nebēdnieks, brammanis, dzērāja puisis un beigās vergs svešās zemēs, Vāczemē.

Populārais gailītis ir bāliņš, precinieks, līdaciņa — tautietis vai tautu māte, kas nozog meitu un tās vainadziņu; īpatnējais zelta zirnīs ir zeltene, «kas patek zem akmens» t. i. nāk tautieša varā. Dzīvnieki precas, kāzijas, mīlas un nīstas, tiesājas . . . Protams, ka fābulā un simbolikā vilks kļuvis kunga un tiesneša godā (sk. Fābula bērnu dziesmās). Fābulā tēlota nevis daba, bet senākā un īpaši kļūstu laiku sadzīve, kas apcerama etnologam un vēsturniekam.

Īstās dabas zinātņu lietās atrodam lielas pretrunas, piemēram, daiņās apdziedātas divi jūras. Pirmā valda bezgalīgs ūdens plašums, otrā aug niedres, kārkli, ozoli, oši; vienā jūrā ūdens sāļš, otrā — govs un zirgi dzeļ skaidru un saldenu ūdeni, ēd gaŗo jūras zāli. Vienā jūrā simts jūdzu plašumā lido bāliņa laiva, otrā — bāliņš krustām šķērsām pļauj sienu, medī ūdrus, bebrus u. t. t. To spēj pārbrist nevien briedis un vērsis, bet arī cilvēks; dažreiz pa niedŗu saknēm pārjāj un pārbrauc ratos (skat. Galenieka rakstu 399. 1. p.). Saldūdens jūrā ļoti konkrēti tēloti senie lielie ūdeņi, aizaugušie ezeri, staigņi purvi, kuŗu etimoloģijas izskaidro J. Endzelīns piezīmē 407. 1. p.

Vēsturiskās un sociālās dzīves pretstati nevairāmi daiņās, kur atspoguļota sadzīves attīstība, ģimene, sabiedrība, dažādu cilvēku un laikmetu ētika, morāle un reliģija. Minētie pretstati spilgtāki saskatāmi darba dzīvē, piem., daiņās par meŗa dravu, kas iznīcināta pirms vairāk simts gadiem, un tamdēļ apcerama un ilustrējama, lai lasītājs nemaldītos, domādams, ka toreiz bites koptas mājā un dārzā.

Mūsu universitātes darbinieki uzņēmušies daiņas zinātniski apcerēt. Pirmais sējums satur daiņas par dabu lielo un bērnu pasaulē. Abas daļas, kam daudz kopēja, vieno trausls pavediens: mazā ģimene, vecāku, bērna un audzinātāju psiholoģija. Aiz tā iemesla plašākus komentārus pirmajam sējumam sapūlējuši dabas zinātnieki, botaniķi un zoologi. Sirsnīgākā pateicība izsakāma botanikas nodaļas vadītājam profesoram Dr. Maltam un viņa tuvākiem līdzstrādniekiem, privātdocentiem P. Galeniekam un A. Zāmelim, kas apstrādājis ilgā un rūpīgā darbā augu pārskatu

un sniedz noteiktas ziņas par atsevišķiem augiem. Profesors Dr. P. Šmits apcerējis koku lomu mītos. Zooloģijas institūts uzticējis grūto un sarežģīto darbu asistentam Dr. Transehem, kas apskatījis dzīvniekus un sakarā ar tiem medicību. Dabas zinātnieki izmantojuši visus daiņu materiālus.

Lauksaimniecības fakultātes biškopības speciālists, asistents P. Rizga apcerējis meža dravu, kapteinis A. Malvess seno latvju jūrnieku un kuģi. Zemkopības ministrijas zivju pētīšanas speciālists V. Mansfelds apcerējis zivis un zveju; meteoroloģijas biroja vadītājs J. Barlotijs apskatījis laika vērojumus daiņās un prof. Sinaiskis seno latviešu ieskatu par spīdekļiem, debess kalnu un koku. Mūsu pazīstamais etnografs prof. Dr. P. Šmits un prof. Dr. V. Maldonis zinātniski apgaismojuši kristības un bērību.

Jaunā izdevuma galvenais redaktors prof. Dr. J. Endzelīns, pārzinājis valodniecības daļu, sevišķi sarežģīto izlokšņu rakstību, materiālus kārtojis R. Klaustiņš, melodijas sagādājis prof. P. Jurjāns no mirušā Jurjānu Andreja atstātiem rakstiem; ilustrēšanu vadījis prof. R. Zariņš.

Sevišķu atzinību un pateicību redakcija un izdevēji izsaka Kr. Barona biedrībai, kas laipni atļāvusi izmantot Barontēva atstātos daiņu krājumus, pieminekļu valdei, kas atvēlējusi izlietot vairāk zīmējumus, un visiem, kas izdevumu atbalstījuši.

Redakcija un izdevēji.

LATVJU TAUTAS DAIŅAS.

MEŽS UN KOKI LATVJU DAIŅĀS.

Profesors N. Malta.

Mežs ir Latvijas augu segas tipiskākā un reizē arī diženākā parādība. Uz mežu tiecas, cenšas tanī pāriet citas augu sabiedrības. Kāpu smilšāji pāraug ar priežu silu, ūdeņi aizaug, un purvs, kas radies viņu vietā, sasniedz zināmu vecumu, izkalst un apaug ar mežu, tāpat kā atmatā atstāti tīrumi un pļavas. Ja cilvēks aizietu no mūsu zemes, tad pēc neilga laika viņa vietā atkal valdītu mežs, kā tas jau bija priekš tūkstoš gadiem.

Mežs lielā sakarīgā masā ir naidīgs cilvēka kultūrai. Par to liecina Afrikas pirmmežu pigmaji, Ceilonas vedi un Sumatras kubu cilts. Par cīņu ar mežu stāsta līdumnieka gaita. Kad saulrietā jau redzēja izceļamies pie apvārkšņa lielisko meža siluetu, «nelīdzenus meža galus», mežs bija uzvarēts un atspiests no cilvēku mājokļiem. Un cilvēks varbūt tikai tad sāka apzināties meža skaistumu.

Kā katrai lietai, tā arī mežam ir sava vēsture. No tā laika, kad nokusa mūsu zemē šļūdoņu ledus, mežs ir izaudzis un līdzī klimata maiņām vairākas reizes mainījis savu veidu. Un kad botāniķis pēta daiņas no sava interešu viedokļa, viņš pirmā kārtā uzstāda jautājumu, cik lielā mērā meža vēsture atspoguļojas daiņās. Sevišķi viņš to dara tagad, kur Eiropas floras vēstures pētīšana pārdzīvo spēju uzplaukumu.

Zviedru pētnieku radītā putekšņu analīzes metode, kas dibinās uz putekšņu (ziedu putekļu) ilgo un labo uzglabāšanos kūdrā, ir palīdzējusi noskaidrot galvenos vilcienus Eiropas pēcledus laikmeta m e ž a v ē s t u r i. Taisni mežs ir sevišķi pateicīgs objekts šiem pētījumiem, jo mūsu mērenās joslas mežus sastāda skuju un lapu koki, kas, būdami vairumā vējzieži, ražo lielu putekšņu daudzumu. Bagātīgi atrazdamies kūdrā un ezeru nogulumos, tie norāda uz attiecīgā koka klātbūtni jeb iztrūkšanu kūdras slāņa rašanās laikā. Tādā kārtā nosaka atsevišķo koku i e c e ļ o š a n a s l a i k u, jo leduslaikmets agrāko augu segu iznīcināja un tam izbeidzoties, zemei atdzīvojoties no

ledus, augiem bija jāieceļo no dienvidus apgabaliem, kas atradās ārpus šļūdoņu robežām. Arī Baltijā, vispirms Igaunijā, pēc tam arī Latvijā izdarīti putekšņu analītiski pētījumi, kas atļauj spriest par mūsu meža vēstures gaitu. Tā vispārīgos vilcienos ir šāda. Pēc leduslaikmeta beigām mūsu apgabalā (12—10.000 g. pr. Kr.) te valdīja tundra ar pundurbērzu un polārkārkiem u. c. augiem. (Šās veģetācijas atliekas atrastas Latvijā vairākās vietās). Vēlāk ierodas citas bērzu sugas un priede. Laikmetu no šļūdoņu nokušanas līdz apm. 7000 g. pr. Kr., apzīmē par preboreālo. Nākošā — boreālā laikmetā (7000—5500 g. pr. Kr.) klimats top siltāks un laikam ir samērā sauss. Izplatās priežu mežs, ieceļo lazda, alksnis un vēlāk arī egļe. Atlantiskā laikmetā (5500—5000 g. pr. Kr.) klimats bijis tāpat silts, bet mitrāks nekā iepriekšējā. Parādās liepa un ozols; t. s. platlapu koku mežs aplāj lielākas platības. Nākošā — subboreālā l. (5000—900 g. pr. Kr.) lapu koku relatīvais daudzums samazinās. Klimats top sausāks, kas rada purvu izkalšanu un pa daļai apaugšanu ar mežu, kā arī ūdeņu līmeņa pazemināšanos. Subatlantiskā l. (no 900 g. pr. Kr.) mitrums pieņemas un temperatūra drusku pazeminās, purvu augšana turpinās. Abu pēdējo laikmetu robežu, t. s. kontaktu, apzīmē izkalšanas horizonts purvos, t. s. robežhorizonts. Vēsturiskā l., ko daži atdala no subatlantiskā l., atzīmējama mežu platības samazināšanās kultūras dēļ. Lapu un egļu mežus, kas aug uz labākas zemes, izcērt stiprāk nekā neauglīgo smilšaino apgabalu priežu mežus.

Ja jautājam, kas no minētiem meža vēstures posmiem atspoguļojas daiņās, tad jāņem vērā, ka runa var būt tikai par pēdējiem. jo velti būtu meklēt daiņās norādījumu, piem. uz egles un lapu koku ieceļošanu laikā no 6000—5000 gadiem pr. Kr. Augstākais varētu varbūt cerēt atrast vecākās daiņās norādījumus uz subboreālā un subatlantiskā laikmetu robežas (apm. 900 g. pr. Kr.) svarīgām pārmaiņām mūsu dabā: sākumā ūdeņu izsīkšanu, purvu izkalšanu, pāraugšanu ar mežu un vēlāk ūdens līmeņa celšanos, krastu appludināšanu un purvu tālāku augšanu. Bet arī par šām svarīgām un varbūt diezgan pēkšņām pārmaiņām nav izdevies daiņās atrast norādījumu. Toties uz vēsturiskā laikā notikušo meža platības samazināšanos, resp. uz agrāko lielāko meža platību, kas, blakus minot, arī vēsturiski dokumentēta, norāda vesela rinda daiņu, kā piem.: «Mežā dzimu, mežā augu, nule mani laukā veda» (B. V. 22360), «Bitīt' mežu dedzināja, klajumiņa gribēdama» (B. V. 30307) un daudz citas. Daiņās daudz minētās «āres», kā speciāla jēdziena eksistēšana, arī norāda uz agrāko meža dominēšanu. Kā jau aizrādīts, mežus izcērtot cieta pirmā kārtā lapu mežs un jo sevišķi iecienītākie «lietas» koki. Daiņās vairākkārt min mūsu lapu koku plašākas tīraudzes, kas tagad reti sastopamas. Tā tautu dēli līž «ozola līdumiņu» (B. V. 26019), dziedātājs teicas līdis «sieka vietu ozola līdumiņu» (B. V. 28221) jeb «pūru vietu sūnābeļu līdumiņu» (B. V. 26013) u. t. t.

Blakus aizķertam vēsturiskam momentam mūs par mežu var interesēt vēl otrs vispārīgas dabas jautājums, proti, jautājums par meža tipiem daiņās. Kā viegli saprotams, jēdziens «mežs» ir plašs un ietver sevī lielāku skaitu dažādu meža veidu — tipu. Meža klasificēšanai tipos gan no tīri zinātniska (augu ģeografu un augsnes pētnieku), gan no praktiska (mežkopju) viedokļa pēdējā laikā piegriež lielu vērību. To dara arī pie mums Latvijā. Paceļas jautājums, kādi no meža tipiem atrodami mūsu daiņās.

Viens no visvieglāk uztveramiem tipiem ir s i l s, priežu mežs uz sausas zemes. To bieži min daiņās. «Sila priede» tāpat ir bieži sastopams apzīmējums. Silā aug, skatoties pēc zemes īpašībām, ķērpji, sūnas, ogulāji vai virši. Virši savu ziedu dēļ sevišķi dužas acīs, un daiņās tos bieži min kopā ar silu. «Sila ziedi», «siliņš», «siliens» ir virši, piem.: «Siliņš zied mēļiem ziediem» (B. V. 15312) jeb: «Jau tās manas šūtās kurpes sila ziedu piebirušas» (B. V. 22374), «Grib siliņš tā ziedēt, kā zied manas villainītes» (B. V. 5640) u. c. Reti virši zied ar baltiem ziediem (B. V. 5460).

E g ļ u m e ž u (egļieni, egļāju) daiņās tā tumšās krāsas un stiprā apēnojuma dēļ apzīmē par «tumšu» vai «melnu». «Melni, melni tie mežiņi, kā nav melni, egles vien» (B. V. 18910), «Citu gadu trīcināšu, tautām melno eglainīti» (B. V. 179), «Es iegāju dieveņos, kā melnā egļienē. Neredz

sauli, ne mēnesi, caur dieveņu cepurēm» (B. V. 18879, var.). Stiprais apēnojums egļu mežā kavē citu koku augšanu: «Aiz skujiņām kupla liepa, eglainā nelapojā» (B. V. 11614).

Mūsu skuju kokiem pavasarī ziedot, tiek radīti putekšņi (ziedu putekļi) tik lielā daudzumā, ka veseli putekšņu mākoņi paceļas gaisā un lietum līstot nāk zemē. Tie labi saredzami lietus pelcēs dzeltāna pulveņa veidā, sevišķi gar pelču malām. Tanī laikā arī visi mūsu ūdeņi gar krastiem nes dzeltāno putekšņu kārtu. Parādība duļņas acīs, un sagaidāms, ka tā ar kaut kādu apzīmējumu — «sēra lietus», «ūdens ziedēšana» vai citādi — būs minēta arī daiņās, kaut gan man nav izdevies atrast attiecīgu aizrādījumu.

No lapu meža tipiēm pirmā vietā minama daiņās daudz apdziedātā birze. Par birzi parasti sauc bērza, retāk citu lapu koku — ošu, kļavu audzes. Bērzu birze, mūsu k a l n a i n o apgabalā ainavu raksturelements, ir vismaz pa daļai kultūras produkts. Tad, kad mūsu zemi vēl aplāja mežs, — uz labākas zemes jaukts lapu koku un egļu, uz vieglākas priežu mežs, — birze bija droši daudz retāka nekā tagad. Ka birze kā tips ir nepastāvīga, tas vispārī zināms — tanī piem. bieži ieviešas egle un pamazām izspiež bērzus. Birze tādā kārtā pāriet jauktā lapu koku un egļu mežā. Interesanti, ka norādījumu uz to atrodam arī daiņās: «Bīzīšis auga vērdama, līdējiņa gaidīdama; audz, bīzītiņ, nevērij’, lai saauga līdējiņi» (B. V. 1892, var.). Te birze, kas aug uz atmatā atstāta līduma, saaugusi un pāriet «vēri»; to nocirst, tīrumu atjaunojot, būs grūti, jo līdējiņi vēl mazi.

Pēdējā dziesmā minēto «v ē r i» sastop diezgan bieži daiņās, kā speciāla meža veida apzīmējumu. «Trīcēj vēri, skanēj purvi, kad es gāju ganiņos» (B. V. 428), «Caur purviemi, caur vēriemi, tautu dēla sētiņā» (B. V. 375, var.), «Vērē dēts ozoliņš» (B. V. 30298). Laikam daiņās vēris parasti apzīmē mitru mežu (jauktu lapu un egļu?), lai gan jāpiezīmē, ka dažādos apgabalos šo vārdu lieto dažādā, resp. šaurākā nozīmē. Tā Cesu un Valmieras apg. par vēriem sauc tikai Gaujas ielejas mežus un krūmājus.

«G ā r š a», kas apzīmē vērim līdzīgu meža veidu, tā tad jauktu lapu koku un egļu mežu, daiņās samērā reti atrodama. Iemesli varbūt fōnētiskas dabas, skanīgam «vērim» dziesmā pret pasmago «gāršu» lielas priekšrocības.

«T ē r c e» — «Sader ieva ar ābeli vienā tērces maliņā» (B. V. 23855) — ir pamitrs krūmājs upju ielejās. Daiņās atrodami apzīmējumi: alksnājs, apsājs, kļaviene, liepiene u. c. līdzīgi ir attiecīgo koku tīraudžu nosaukumi.

Tik tālu par mežu un tā dažādiem veidiem. Par atsevišķiem kokiem atrodam daiņās plašāku materiālu. Minēšu te svarīgākos datus.

M ū s u s k u j u k o k u uzkrītīgo zaļošanu ziemā, resp. lapu nemešanu rudenī, apdzied daudzās daiņās. Tāpat smuidro egles un priedes augumu. Bija jāievēro arī atvašu trūkums. «Kas redzēja ... eglei zaļas atvasītes» (B. V. 11922). Daiņā (B. V. 11477): «Tā eglīte¹⁾ man patika, kam s a r k a n i s k u j u g a l i» — laikam domāti egles jaunie sarkanie ciekuri (sievišķo ziedu sakopojumi). Pretstats, kas pastāv mūsu parastākos skuju kokos starp stalto, lielo egli un priedi no vienas un mazo, krūmveidīgo paegli (kadiķi, ērceti²⁾) no otras puses, uzsvērts daudzās daiņās: «Priede, egle kalnā auga, paegliši lejiņā; sērdienīte dubļus brida, mātes meita istabā» (B. V. 4759), «Pried’ ar egli lieljāsi abas kāpti kalniņāi; paeglīti nabadzīti, to nogrūda lejiņāi» (B. V. 2826) u. c. Paegliam ir asas skujas, zem tā slikta sēdēšana — «Kadiķam asa bārzda» (B. V. 10515), tas neder arī slotu griešanai: «Neder alksnis lūku plēst, ne ērcetis slotu griezt» (B. V. 30628). Paeglis zied «zelta ziediem» (B. V. 15671) — vīrišķie ziedi, tam «Krustiņš ogas galiņā» (B. V. 34130) — ļoti labs novērojums! Savādi, ka līdz šim daiņās nav izdevies atrast norādījumu uz īvi — mūsu ceturto skuju koku. Īve, kā zināms, aug Latvijā tikai piejūras joslā — rietumu Kurzemē un Salacas jūrmalā.

¹⁾ «Eglīte» daiņās lietota arī citā, piem. speciāla mūzikas instrumenta nozīmē.

²⁾ Šai rakstā minēti tikai biežāk lietotie nosaukumi bez variantiem. Tie būs atrodami daiņās minēto augu reģistra nodaļas beigās.

Lai gan tas ir samērā rets koks, tā pieminēšana daiņās būtu sagaidāma jau aiz tā iemesla, ka no īves zariem plato, spīdīgo skuju dēļ pin bērū vainagus un izturīgo koku lieto krustiem, kas diemžēl stipri veicināja īves izskaušanu. Ka īve varētu būt minēta daiņās p a e g ļ a vārdā, kā to dažos apgabalos arī sauc, maz domājams, jo trūkst aizrādījumu, kā uz īves raksturīgām skujām, tā uz uzkrītīgām sarkanām «ogām», patiesībā sēklu ar sarkanu gaļainu sēklsedzi, lat. arillus. Īves pašreizējo iztrūkšanu daiņās var izskaidrot vai nu ar to, ka attiecīgās daiņas palikušas neuzrakstītas vai ar to, ka īves izplatības apgabals iekrīt agrākos lībiešu apdzīvotos novados (Prof. J. Endzelīns sarunā).

No l a p u k o k i e m pirmo apskatām o z o l u. Tā lielo, stipro augumu un ilgo mūžu apdzied daudzās daiņās. Atzīmē arī samērā vēlo salapošanu (B. V. 2802). Ozola lapu formu labi raksturo ar bieži lietoto apzīmējumu «dreijātas lapas», arī «rantainas lapas» (B. V. 10621). Uz t. s. «zīļu gadiem», t. i. zināmos gados novērojamo lielo zīļu bagātību, norāda šī daiņa (B. V. 2786) — «Ai kuplaji ozolini, laba tevīm šī vasara: zīlītēm, lapiņām nevar zaru kustināt». Daiņā (B. V. 23918): «Vai Dieviņ, kad redzētu savas malas ozoliņu skrūzainām lapiņām, ledotiem zariņiem», droši domāta kāda slimīga parādība, varbūt kāpuriem lapas apgraužot un zarus aptīklojot. L i e p a, — ko bieži min gan blakus ozolam, gan nostādot to pretim ozolam salīdzinājumos (tautu dēls un tautu meita), — zied vēlāk par ozolu (B. V. 22071). Tai kupls augums un cieša lapu sega (ēnas koks), zem kuņas gans un tautu meita slēpjas no lietus, pēdējā arī no tautām. Daiņās min liepas mizas lietošanu lūkiem un koka — dažādu lietu pagatavošanai: koklēm (B. V. 30639), galdiem, soliem. K ļ a v a m atzīmē platas lapas (B. V. 26340), kas rudenī nodzeltējušas «krīt zemē griezdamās» (B. V. 22239). Tās lieto maizes cepšanai. O s i s duņas acīs ar savu vēlo lapošanu un agro lapu mešanu. (B. V. 2808 un 12202). «Oša bārzdā» ir laikam uz šā koka mizas bieži sastopamais ķērpis (ramalina fraxinea). Bērza ātro salapošanu siltā pavasara dienā, sevišķi pēc lietus, dzejiski attēlo kā vilnainītes apsegšanu, ko bērzam apsedz silta saule un pavasara lietutiņš (B. V. 2769), vasariņa vai mīļā Māra (B. V. 2769). Ļoti gleznains uztvērums un reizē arī labs novērojums! Bērza šķidrāis pavasara lapojums tiešām atgādina lielā mērā audumu. Līdzību ar vilnainīti izceļ atsevišķie no lapojuma drusku izvirzītie un nokarenie zari. kas dzīvi atgādina vilnainītes krokas. Pavasarī zaļā birze rudenī ir dzeltāna «kā vasku ritenīts» (B. V. 2760). Interesanti konstatēt, ka daiņās labi atšķir abas mūsu kokveidīgās bērza sugas: kārpaino jeb āra bērzu (betula verrucosa), ko daiņās apzīme arī par oteni un pūkaino jeb purva bērzu, puraini (betula pubescens); daiņā (B. V. 9818) — «Gan pazinu pura bērzu villainām lapiņām», nepārprotami domāts pūkainais bērzs. Tāpat (B. V. 9124) — «Pura bērza slotu griezu, g l u m a j ā m lapiņām, lai peņas tie ļautiņi, kas man laba nevēlēja». Slotām griež labprātāk āra bērzu (oteni, otaini, oīti), kam cietākas lapas un asāki zaru gali, nekā purva bērzu ar mīkstām, pūkainām lapām un zaru galiem. Daiņas piezīmē (B. V. 4058) Barona krājumā sacīts, ka Mazsalacas un Rūjienas apkārtnē otaini sauc par saimnieku un puraini (purva bērzu) par kalpu bērzu, jo saimnieki peņas ar otaiņa, kalpi ar puraiņa slotām. Daiņā (B. V. 9818) — «Gan pazinu pura bērzu p l a t a j ā m lapiņām» arī laikam domāts betula pubescens, jo purva bērzam ir platakas lapas nekā āra bērzam. Turpretim daiņa (B. V. 4531) — «Es pazinu pora bērzu š a u r a j ā m lapiņām», varētu attiekties uz kādu no mūsu sīklapainām, krūmveidīgām bērzu sugām — betula humilis vai pundurbērzu (betula nana), kas arī aug purvos. Purvā, sevišķi mitrās un aukstās zemes dēļ, ir nelabvēlīgi augšanas apstākļi — «Vai Dieviņi, purva bērzu, tavu grūtu dzīvošanu! Vispēdīgi tu izplauki, vispirmais nodzeltēji» (B. V. 30632).

Par bērzu runājot vēl jāatzīmē 19110. daiņā minētie «zaļa vaņa pakariņi» — «Kas, bērziņi, tev pakāra zaļa vaņa pakariņu?» Domātas ir katrā ziņā ziedu spurdzes, laikam sievišķo ziedu spurdzes pēc noziedēšanas, kad tanīs jau nogatavojas sēklas. Daiņā (B. V. 26058) — «Atminiet, sveši ļaud's, kas spīdēja vidū gaisa? Z a ļ a b ē r z a l a p a s s p ī d mazajā miglīnā», domāts laikam gaismas reflekss. Lapu virspuse, sevišķi piem. gludā spīdīgā āra bērza lapas virspuse, labi atstaro gaismu. Var būt, ka uz šo gaismas refleksu vismaz pa daļai dibinās daiņas bieži lietotais apzīmējums

«sudraba lapiņas». Sprotams, ka daiņās min arī bērza balto stumbru krāsu: «Elkšņam bija brūni svārki, bērzam baltīkam zoliņi» (B. V. 2823). No bērza tāsīm šuj pūru (B. V. 7791).

Alksni min daiņās gan kā vienu koku, gan atšķirot melnalksni (*alnus glutinosa*) no pelēkā vai baltā alkšņa (*alnus incana*). «Melni alkšņi» zied «sarkanīem ziediņiem» (B. V. 5722) — domāti sievišķie ziedi, kamēr vārdi: «melnā alkšņa ziedi bira pa visiem krūmiņiem» (B. V. 8693) — zīmējas uz vīrišķo ziedu spurdzēm, kas pēc noziedēšanas nokrīt. Vai daiņā (B. V. 22232): «Brīnums man, liels brīnums, elkšņam zied rožu ziedi» domāti ziedi jeb sarkani pangu veidojumi, nav droši nosakāms. Alksnim, kā lietas kokam, mazs ciens: tam trausla miza, kas neder lūkam (B. V. 10809), no viņa zariem nevar griezt slotas (B. V. 30627) un no koka loku liekt (B. V. 30628). «Tev nav lāga dvēselīte — alkšņa koka tātaisīta» (B. V. 866).

Apsē piemin daiņās viņas uzkrītīgās iezīmes — lapu drebēšanu un nosarkšanu rudenī. «Nevienam kociņam tā lapiņas nedrebēja, kā drebēja apstie, lēna vēja vēdināmas» (B. V. 30629), «Kalnā kāpu lūkoties vai sarkana apšu lapa; ja sarkana apšu lapa, laiks meitiņu bildināt» (B. V. 13768). Piemin arī apses rūgtumu: («Es to savu vīra māti apšu sulu strebināju» (B. V. 23276).).

Lazda zied gavēnī (vēsumā), kad meitas neplūc ziedus un tārpī tos neēd (B. V. 5397). Tās ziedi ir sarkani (B. V. 2779) — sievišķie ziedi ar sarkanām driksnām jeb dzeltāni (B. V. 22788) — vīrišķo ziedu spurdzes. Šās min arī kā «vaŗa vizulīšus» vai «zelta pakariņus» (B. V. 2776). Lazdas augļi — rieksti: «Lazdiņam daudz bērniņu, visiem kaula kažociņi» (B. V. 2783). Viņi sēd «zaļajā krēsliņā» (B. V. 26049). Lazda rieš krūmu (B. V. 2781), krūma vidū vecākie stumbri nomirst, rodas brīva vieta, kur var iesēties un augt dažreiz citi koki, piem. ozols un liepa vienā lazdu krūmā (22418). Jāpiezīmē, ka šai parādībai ir pat zināma augu ģeografijas nozīme. Vietās, kur pļauj sienu, piem. krūmu pļāvās, lazdu krūmos augošie koki ir aizsargāti no nopļaušanas, un tā lazdas patvērumā var sasniegt vecumu, kad no izkaptas nav vairs jābaidās. Tā Ālandu salās, kur zviedri lazdu cerus ar tukšu vidu sauc «runna», daudzsk. «runnor», tanīs aug bieži egle, kas tādā kārtā ieviešas krūmu pļāvās.

Ievu atkārtoti min kopā ar lazdu, jo tās bieži aug kopā upmalās un gravās. Ievai stubrs bieži līks (līkažiņa) — (B. V. 2778). Tai ziedu liela bagātība, noziedot piebirst ziedu pilna gatve, tā ka dziedātājs ir neziņā, vai laist gatvei cauri kumeliņu (B. V. 13952). Tomēr ziedus ne labprāt plūc, resp. nes mājās, jo no tiem sāp galva (B. V. 32407, 5860). Daiņās piemin arī ievas augļus — «melnās ogas».

Ābeli ziedu bagātība tikpat liela kā ievai, tās ziedi birst uz kumeliņu (B. V. 13845), vilnainīti (B. V. 2756) vai putina pāri novadam (B. V. 18078). Bieži daiņās min ābeles koka biķerīti (B. V. 22505). Ābeli tās aso zaru dēļ dēsta laidarā, lai lauma un raganas sadurtos. Daiņās minētā suņābele ir laikam parastā meŗa ābele (*pirus malus*), kamēr par vilkābeli vismaz dažos gadījumos ir sauktas *crataegus sugas*, kas Kurzeme savvaļā aug (daŗuviet) lielākā daudzumā.

Vīksnu (*ulmus scabra* vai *montana*) raksturo kā cietu koku: «Sīkstis jau bija vīksnas celms» (B. V. 14811) un sprotams piemin arī vīksnas loku (B. V. 11562). Gobu (*ulmus laevis* vai *effusa* vai *pedunculata*), ko bieži tuvās radniecības dēļ samaina ar vīksnu, daiņās neesmu atradis, lai gan droši tā būs minēta. Tāpat neesmu atradis daiņās balto skābardī (*carpinus betulus*), kas aug Latvijā tikai Rucavas apgabalā. Ievērojot šā koka retumu, kā arī to, ka viņu varbūt dažreiz neatšķir no iepriekšējām sugām, šis fakts nepārsteidz.

«Vītols» un «kārklis» saucas dažādas vienas un tās pašas *salix ģints* sugas. Par vītoliem sauc kokveidīgas, par kārkliem — krūmveidīgas sugas. «Aizko auga vītoliņš glumajām lapiņām? Mīļa Māra sviestu sita, vītola rokas slauka» (B. V. 29163). Tā kā ap mājām audzē vairākas *salix sugas* (p. 1. d. *salix fragilis*), tad identificēt dažādās dziesmās minētos vītolus ar noteiktu sugu grūti. Izņēmums ir tās *salix sugas*, kam speciāls vārds. Tā — blīgzna (B. V. 14838 u. c.) apzīmē *salix*

pentandra un šķetra (B. V. 29168) salix caprea. Vītola kā koku maz ciena. «Es savam bāliņam lielu kaunu padarīju: es aizsēdu aiz galdiņa ar vītola vainadziņu» (B. V. 3557).

P ī l ā d z i (sērmoksli) daiņās sastopam retāk nekā to varētu sagaidīt pēc svarīgās lomas, kas šim kokam ir pasakā. Min, saprotams, pīlādža augļus — ogas, kam, tāpat kā paeģļa ogām, «krustiņš galiņā» (B. V. 34130). Pīlādzi atrodam daiņās arī ar neparastāku apzīmējumu — bucene vai pucenīte. «Kalpa sieva ogas ēda, bucenēi sēdēdama» (B. V. 31080), «Man uzauga pucenīte, zirgu staļļa galiņā; ik rītiņus skauģa māte garām gāja šņaukādama» (B. V. 29835).

No pārējiem kokiem un krūmiem daiņās minēti: krūklis (rhamnus frangula) ar parasto epitētu — «saus», resp. «saura» (krūkle): «. . .es nopinu sausu krūkļu vainadziņu» (B. V. 21897), «Saura krūkle noziedēja» (B. V. 24480), pabēzis (rhamnus cathartica), irbene (viburnum opulus) — «skaistas ogas cermūkšai, jo skaistākas jirbenei» (B. V. 4655), ķezbere (ķirsis), sustari (ribes nigrum) (B. V. 29403), ērkšķi — «Ai, meitiņas, ai, māsiņas, kam jūs man tā darāt, kam jūs manu kumelipu ē r š ķ u b i r z i vadājat» (B. V. 15532). «Iestādīju ērkšķu krūmu laidariņa vidiņā, lai ragana acis bada . . .» (B. V. 32487). Šīs daiņas var attiekties uz dažādiem asiem dzeloņainiem krūmiem, kā piem. rhamnus frangula, crataegus jeb rosa sugām. Pēdējās, kas lielākā daudzumā aug Latvijas dienvidos, piem. Kurzemē, daiņās sauc par vilka drīcakļiem vai trīcenēm — «Skrej, tautīt, pormalē, glaud gar vilka drīcakļiem» (B. V. 10670). Nerātnās dziesmās (B. V. 34620) minēts arī židavs (evonymus) un sausserdis (Ionicera xylosteum).

Te sniegtā skice par mežu un kokiem latvju daiņās ir viens no šāda veida darba pirmiem mēģinājumiem. No speciāla botanikas viedokļa daiņām, to samērā nelielā vecuma dēļ, gan laikam nevarēs piešķirt lielāku materiālu avota nozīmi. Citādi tas ir piem. ar dzīvniekiem, ko vēsturiskā laikā cilvēks stiprāk iespaidojis nekā augus.

Par augu nosaukumiem jāpiezīmē, ka vienu un to pašu augu dažādos apgabalos bieži sauc dažādi un ka nereti ar vienu vārdu dažādos apgabalos apzīmē citus augus. Tamdēļ nākotnē daiņās atrodami augu nosaukumi būs jāapstrādā no ģeografijas viedokļa. Par daiņās sastopamiem augu epitētiem un salīdzinājumiem jāsaka, ka tie lielā mērā dibinās uz augu novērošanu un nav tikai dzeja vien. Vājākam dabas pazinējam tie varēja izlikties nesaprotami, un viņš jutās pamudināts tam neparasto apzīmējumu apmainīt ar kādu parastāku. Bet šie gadījumi tikai vēl vairāk izceļ atsevišķu personu lielās dabas novērošanas spējas, par ko viņas varēja apskaust dažs labs tā laika dabaszinību speciālists.

N. Malta.

KOKU LOMA MĪTOS.

Profesors P. Šmits.

Par kokiem latviešiem ļoti dažādi māņi, gan mantoti no senčiem tālā senatnē, gan arī aizgūti no kaimiņiem. Šādiem mītiem liela nozīme nevien tautas dzejā, bet arī senajā saimniecībā, jo koku izmantošanā ne katreiz ir redzama lietderība.

Teika vēstī, ka koki senos laikos runājuši kā cilvēki, kamēr Dievs tiem pēdīgi atņēmis valodu. Vēl tagad stāsta, ka koki sajūtot arī sāpes un dažos gadījumos tiem tekot asinis. Veci ļaudis nekad nemetuši ugunī pavisam zaļu koku, sevišķi vēl ar svaigām lapām, domādami, ka kokiem sāpot.

Lielākie un skaistākie Latvijas koki ir ozols un liepa, kādēļ šiem arī pieder svarīgākā loma latviešu māņos un tautas dzejā. Tautas tradīcijas bieži vien daudzina vīrieti stipru kā ozolu un sievieti kuplu kā liepu. Kā vīriešu simbols ozols ir turklāt vēl spēka un dzīvības liecinieks, kas var sargāt ļaudis no visāda ļaunuma un pat no nāves, kamēr liepa dažās dziesmās ir arī kapu koks. Tautas dziesmās uz jauna cilvēka kapa izaug nereti «kupla liepa» (vāciešiem «breite Linde»), kuŗā it kā dzīvo tālāk aizgājēja dvēsele. Lai gan tautiete dziesmās labprāt daudzina ozolu, lauž tā zarus meijām un dažreiz pin arī viņa lapas savā vainagā, tomēr viņa biežāki mēdz stāvēt pie liepas, kaŗ liepā savu vainagu un arī pati sevi nosauc par liepu (B. V. 4289, 9780).

Ar biškopību nodarbojušies vienīgi vīrieši, kādēļ dravu jeb doŗu dēšanai dravnieki meklējuši gandrīz tikai ozolus. Kur ozolu nav, tur tie apmierinās arī ar priedēm un eglēm, bet nekad nedēj liepas, lai gan pēdējās ir bitēm ļoti vajadzīgas, un mīkstā koka dēļ vieglāki apstrādājamās. Šāda rīkošanās gan droši vien izskaidrojama vairāk ar māņiem nekā ar kādiem novērojumiem.

Tādā kārtā tautas dziesmu latvieši ir izmantojuši ozolu un liepu, taisīdami dažādas mājas lietas. No laika gala mājas saimniecība stāvējusi sieviešu zināšanā, kādēļ arī senie galdi plēsti no liepas koka, līgavas pūri šūti no liepas krijas, drēbes velētas parasti ar liepas vāli un pat dzirnavu milns taisīts no liepas koka. Vīrieši dzēruši alu no ozola kannām, bet sievietes glabājušas pienu liepas krijas vācelēs. No liepas lūkiem visvairāk darītas vīzes, ko pinušas sievietes, kamēr vīzu auklas vijuši vīrieši, kas kopuši arī linus un kaņepes.

Abu koku starpība ievērota arī kristību ceremonijās. Krusttēvs cirtis krustdēlam ozola, bet krustmeitai liepas līksti. Kur šo koku trūcis, tur ozola vietā cirsts arī bērzs un liepas vietā egle. Jaunpiedzimušam dēlam mazgājamo ūdeni sildot vai pirti kurinot, ņēmuši vismaz kādu daļu ozola, meitai atkal liepas malkas; arī pirts slotā puikam iesējuši kādu ozola, meitai liepas zariņu. Puikas mazgājamo ūdeni izlējuši parasti zem ozola, meitenes mazgājamo ūdeni zem liepas.

Šāda ozola un liepas cienīšana būs laikam mantota no ļoti seniem laikiem un tiek arī ievērota gandrīz visā Eiropā.

Ļoti bieži tautas dziesmas daudzina kopā «ošus, kļavus, ozoliņus» (B. V. 28216, 19190, 12695, 2825), kuŗus visus sauc arī par puišu kokiem (L. D. 32368) un tautietes «balēliņiem» (B. V. 4104, 30552). Dažos variantos bērzs var ieņemt oša (B. V. 2825, 32331) jeb kļava (B. V. 2823, 4104, 3) vietu, kamēr vītols mainās ar ozolu (B. V. 2827). Ozolu parasts pielīdzināt jaunam puisim, kamēr osi un kļavu kāda dziesmiņa (B. V. 30646) nosauc par precētīm kokiem. «Ošam sieva, kļavam sieva, ozolam vien nevaids.» Pēdējais ķircinās tautas dziesmās ar liepu, kas, kā zināms, ir meitas simbols.

Ja pie kādas mājas kļavām nosarkstot lapas, tad pēc māņu vārdiem no tās mājas kādu meitu izvedīšot tautās. Arī kāda dziesma (B. V. 13768, 2, 5, 11) piemin, ka tādā gadījumā «laiks meitiņu bildināt». Kā kļava lapa katrreiz nekrīt, «kur augusi kļavienā», tā arī Dievs un Laima neliek vis tautietei arvien aiziet tur, «kur ļautiņi daudzinaja» (B. V. 8716) jeb arī, kur viņa pati bija «augdama domājusi» (L. D. 22364). Neretis dzied arī ka kļava lapa it kā vispārīgi aiznestu cilvēku uz citu zemi (B. V. 26027, 30736, 30976, 30977).

Bieži apdziedātā «oša laiva» liecina, ka arī senie latvieši, kā senie ģermāņi, taisījuši laivas no oša. No tā paša oša taisījuši Homēra grieķi un senie ģermāņi sviežamos šķēpus. Še atkal ir grūti atrast lietderību, kādēļ jāmeklē kādi māņi par iemeslu. Izskaidrojums meklējams latviešu teikā. Osis esot a k l s k o k s, un aklu jau var vadīt pēc sava prāta. Teika arī gluži labi izskaidro, kādēļ osis jātur par aklu. Pavasarī osis, kā jau akls būdams, neredz, ka citi koki jau ir tērpušies lapās, un ģērbjas savā lapu segā vēlāku. Rudenī tas vairs negrib kaunā palikt un jau pirmais nomet savu

vasaras apģērbu. Šo teiku jau uzrakstījis pazīstamais J. G. Kōls sava grāmatā: «Die deutsch-russischen Ostseeprovinzen» (1841. II. d. 148. 1. p.); tā atrodama arī manā pasaku krājumā (I. d. 412.—414. 1. p.).

Tāpat kā ozolu, kļavu un osi, tautas dziesmas daudzina kopā priedi, egli un paegli, kas arī mīklās tiek nereti kopā minēti: p. p.: «Visi rudeņos berus devuši, trīs vien nedevuši. Visi kungi svārkus met, trīs vien nemet. Visi kungi jāļ kaļā, trīs vien nejāļ.» Tautas dziesmas mēdz dēvēt skuju kokus par «daiļiem» un «bagātiem», kas jau pavasarī nodod savu «nomu» (B. V. 2821), un kam ziemu un vasaru «zaļi svārki mugurā» (B. V. 2810—20). Tāda skuju koku savādība tika uzskatīta par dzīvības spēku, kas varējis pat cīnīties ar nāvi. Tādēļ arī bērnieki iecirtuši kādā priedē jeb eglē krustu par robežu mirušā dvēselei, ar egļu skujām kaisījuši bērņu māju un cits citu pēruši, lai nemirstot.

Kāzās bijis parasts uz istabas, nama (B. V. 18566) jeb klēts (B. V. 18551) jumta uzvilkt kādu skuju kociņu, sevišķi egli (B. V. 18552, 18550). Brūte ar divi panāksniecēm turējušas arī kāzu mājā uz galda tādas egles, lai dziedot sistu takti.

Tālāk pēc tautas dziesmu vārdiem «priede, egle» ir «meitu koki» (B. V. 12224, 55385), kādēļ arī līgavas vedot izpušķojušas ceļmalā dažas lielas priedes un egles ar kādām dāvanām.

Par trim ziedošiem kokiem tautas dziesmas daudzina ābeli, ievu un lazdu. Kaut minētos trīs kokus tikai paretis apdzied kopā, tomēr ļoti bieži ievu min ar ābeli un nereti arī ar lazdu kopā.

Lazdu tautas dziesmas cildina par taisnāko un krietnāko koku, aizrādīdamas, ka lazda «ļauņa nevēlēja» (B. V. 34351), «blēņu neturēja» (B. V. 17816) un «velna nebēdāja» (B. V. 34352). Tādēļ laikam arī latvieši taisījuši savas kūjas visvairāk no lazdas, kamēr leišu valodā lazda dabūjusi pat «kūjas» nosaukumu.

Liepa, ieva un ābele ir īsti sieviešu koki, pie kam liepa, kā jau minēts, apzīmē jaunu meitu, ieva sievu un ābele māti.

Ievas ziedu laikā jāizpilda svarīgākie sievas jeb saimnieces darbi: jācērp aitas, lai tām augtu kupla vilna, un jāvelē drēbes, lai tās būtu baltas kā ievas ziedi. Nav bijis parasts ne vainagā vīt ievas ziedus, ne arī kūjas taisīt no ievas koka. Visai tuvu pie istabas arī labprāt nestādījuši ievas, lai tās nepievilktu pārkonu un neskaustu ābeļu ziedu.

Ar lielu mīlestību dziesmas piemin mātes koku ābeli, ko sauc arī par Dieva koku (B. V. 34104). Tādēļ arī neklājies raut ābeles ziedus un pīt tos vainagā (B. V. 5930, 6060, 32405), kā arī lauzt ābeles zarus (B. V. 4170, 4290). Tā nu varam arī saprast, ka sveša māte sūta bārenīti «pie ābeles rīkšķu griezt» (B. V. 4282, 4286).

Alus kannas, kā jau minēts, visvairāk lietojuši vīrieši, kamēr biķerus sievietes, sevišķi vēl medus dzeršanai. Tādēļ laikam arī senlaiku kannā taisīta no ozola jeb paegļa, t. i. no tādiem vīriešu kārtas kokiem, kam pieder liela loma tautas mītiskos uzskatos. Kamēr tautas dziesmas parasts daudzina «ābels koka» biķerus (B. V. J1533, 19941, 20650).

Tautas dziesmas labprāt daudzina trīs vīriešu kokus, trīs skuju kokus un trīs ziedu kokus. Tiem blakus varētu vēl minēt trīs ļaužu labdaļus: bērzu, ozolu un sērmūksli, bet tautas dziesmās nav tomēr nekādu liecību, ka šo koku starpā pastāvētu kāds tuvāks sakars. Tie gan mainās ar ozoliem, kļaviem un ošiem, bet ne savā starpā.

Bērzs ir visplašāki pazīstamais indoeiropiešu koks, kuŗa nosaukums droši vien mantots no viņu pirmvalodas un tādēļ uzglabājies gandrīz visās indoeiropiešu valodās; arī pašam kokam bijusi seno tautu dzīvē liela nozīme. Nevienu citu koku latvieši nav tik dažādi izmantojuši, kā taisni bērzu. Jau agrā pavasarī tika krāti bērza pumpuri, kas noderēja dažādu slimību dziedēšanai. Pavasara svaigām lapām krāsoja drēbes gaiši zaļā krāsā. Ap jūliju grieza bērza zarus peŗamām, bet ziemu žagarus slaukāmām slotām. Rudenī, pēc minētā J. G. Kōla vārdiem, latvieši salasījuši nokritušās bērza lapas guļamiem maisiem. No bērza koka latvieši taisīja un taisa arī tagad ratus, ragavas un citas mājas

lietas. Bērzs dod latvietim arī labāko un stiprāko malku. No bērza tāss senāk taisītas dažādas cibas un dzejami trauki. No bērza sulām dara iecienītu dzērienu, ko latvieši prot uzglabāt visu vasaru. No bērza piepes un dagļa taisīja tā saukto pesi, ar ko uguni iešķilt. No bērza pumpām ar tā saukto mādzeļa koku latvieši izgriezta dažas greznuma lietas, naža spalas un vēlāku pīpes. No bērza tāss latvieši pratuši dedzināt arī pazīstamo degutu. Bērni labprāt ēda saldus un sulainos bērza grebzdus, kam bada laikā bija vēl sevišķa nozīme. Tāds nepieciešams koks nevarēja palikt ārpus māņiem un mītiem. Latvieši un krievi uzskatījuši bērzu par starpnieku precībās, kādēļ taisni meitu pienākums bijis to godināt. Tautas dziesmās bērzs gan aicina meitas griezt slotas žagarus (B. V. 2763—6), bet neļauj lauzt savu galotnīti (B. V. 2767). Galotnīte jāatstāj «Dieva dēlam pušķoties» (B. V. 2766), «vējiņam vēdināt» (B. V. 2764) jeb «kur putnam uzmesties» (B. V. 2765). Ja tomēr galotne tiek nolauzta, tad «visi bērzes zadi rauda pēc tās vienas galotnītes» (B. V. 2771, 1). No bērza galotnes atkarājas arī meitas precības (B. V. 9517—8). Ja tautu meita taupa bērza galotni, viņas arājam klājas labi (B. V. 10711). Ja meita nolauž galotni, bērzs viņu «nolād» (B. V. 11864, 3), un to apprecē vecs vīrs (B. V. 18176, 22093) vai atraitnis (B. V. 11864, 14843), jeb viņa pati «paliek atraitne» (B. V. 11864, 2). Māņos teikts: «Kad bērza galotni lauž, tad tēvs vai māte mirst». Arī viena tautas dziesma aizrāda, ka bērza galotnes laušana var kaitēt «māmiņai» (B. V. 34129).

Seno latviešu sētā tautas dziesmas gan daudzina dažādus kokus, bet visvairāk tomēr vītolu, vairāk vēl kā ozolu, liepu un ābeli. Vītols aug nevien pagalmā (B. V. 9283, 10412—3, 23748, 26525), bet arī pie vārtiem (B. V. 3710, 6208); tautiete uzaug «vītola pakrēsli» (B. V. 1796, 5870) un staigā tikai «zem vītola» (B. V. 6116). Viņa lūdz savu bāliņu, lai viņš «vītola gaņģi» taisa (B. V. 5984). Tā ka sētā vītola bij visvairāk, tad sapratīsim, ka vītola vainags bija visvienkāršākais, tā sakot, nabadzības zīme. Lai meita augtu lokana, viņas šūpulis jākaņ vītola pazarē un pati maza būdama, jāpeņ ar vītola žagariņu (B. V. 1711). Kā parastā mājas kokā, vītola mēdz arī sēdēt visbiežāki daudzinātās dievības: Saule, Laima un Māra.

Vislielākā loma latviešu māņos, teikās un pasakās gan pieder sērmūkslim, sauktam arī par pīlādzi un puceni, jo pret velnu, ļauniem gariem, burvjiem un raganām pastāvīgi tiek izlietāti sērmūksļa zari, krusti un klūgas, kamēr tautas dziesmas diezgan reti piemin sērmūksli un vēl retāki apdzied tā pārdabisko spēku. Tāpēc man liekas, ka tagadējais sērmūksļa kults nav attiecināms visumā uz latviešu pagānu laiku mītiem, bet būs gan laikam attīstījies rietumu māņu ietekmē, kas pārnāca pie mums ar kristīgu ticību. Par to varētu liecināt arī tā t. dziesma (B. V. 34130), kur teikts, ka «kadegam, sērmokšlam, krustiņš ogas galiņā». Pēc kādas teikas pīlādzis esot Pilāta koks, no kā esot taisīts Kristus krusts. Sakars ar Pilātu un krustu ir cēlies bez šaubām no kristīgās ticības, un to veicinājis arī nosaukums «pīlādzis», kas ir aizņemts no lībiešu valodas (lībiski pīlag).

Minētos trīspadsmīt kokus tautas dziesmas daudzina vismīlāki un visbiežāki, kamēr citi koki daudz retāki apdziedāti. Kā ābele bija Dieva koks, tā apsi sauc par velna koku (B. V. 10631), kuņa sula esot nāvīga (B. V. 23276). «Svēta Māra» drebinot apses lapas, tādēļ ka apse neesot viņai devusi «nakts māju» (B. V. 34062, 2759, 30630). Ja jaunava vijot apšu lapas vainagā, jeb tautietis cērtot apses koku, tad viņiem trīsot valoda (B. V. 5837, 31406), kādēļ laikam arī apse nederējusi par meiju (B. V. 32331).

Tāds nicināts koks ir arī alksnis, kas netiek ne tuvu bērzam, lai gan arī bērzs stāv apakš ozola. Tautas dziesmas nepiemin, ka no alksņa ņēmuši rustu krāsošanai un taisījuši kārbas ogu lasīšanai, bet gan pārmet, ka tas nederot ne slotām, ne rīkstēm, ne lūkiem. Tomēr tie iemesli, kādēļ alksnis būtu nicināms, stāv sakarā ar kristīgiem mītiem. Pēc vienas teikas uz alksņa esot pilējušas velna asinis, kad viņš, no vilkiem bēgdams, uzskrējis alksnī. Pēc cita stāsta Kristus krusts esot taisīts no alksņa, kādēļ aprīlī, kad Kristus krustā sists, alksnim tekot asinis.

Par pabērzi stāsta, ka zem tā gulējusi «svēta Māra zaļā zīda kučiņā» (B. V. 11870). Šķetrā «mīļa Māra» kārusi savu «slaucenīti» (B. V. 29168).

Vīksna un goba liekas itin kā pavisam aizmirstas mūsu māņos un tautas dziesmās, lai gan šie koki nav Latvijā reti un arī saimniecībā ir noderīgi. No abiem minētiem kokiem, kā zināms, liec pajūga un ratu lokus. To krija un lūki ir arī labāki un stiprāki par liepas kriju un lūkiem. Ja minēto koku tomēr nedaudzina, tur būs kādi māņi par iemeslu. Tā kā paši latvieši šos māņus jau aizmirsuši, tad izskaidrojums jāmeklē kaimiņu un radu tautās. Kādā skandināviešu mītā var vērot, ka vīksna būtu bijusi oša sieva. Arī mūsu tautas dziesma, kā jau minēts, dzied, ka «ošam sieva, kļavam sieva». Kas nu varētu būt tās sievas? Nav neiespējama lieta, ka vīksna un goba ar saviem vijīgiem zariem pielīdzinātas sievām. Kā tautiete, iziedama pie vīra, paceļas pāri «ļaužu valodām», tā arī vīksna un goba, it kā sievas kārtā stāvēdamas, netika dziesmās un māņos daudzīnātas. Es vismaz nezīnu nekāda cita iemesla, kādēļ abi skaīstie un derīgie koki netīktu minēti ne māņos, ne tautas dziesmās.

P. Šmits.

Bēru birzs. Akadēmiķis V. Purvīts.

MEŽS UN KOKI.

Mežs.

1.

Meža gali, meža gali,
Citi īsi, citi gaŗi.
Kas man dos vaŗa ņķķeres,
Meža galus lŗdzināt? 226h.

2.

Visi meŗi lŗdzi auga,
Virsaunŗtes nelŗdzeni.
Ņem, Dieviņ, zelta ņķķeres,
Lŗdzin' meŗu virsaunŗtes! 91g.

3.

Noiet saule vakarē(je)
Meŗim galus nelŗdzina.
Dod', Dieviņ(e), vaŗa ņķķeres,
Nu tik ieŗu lŗdzināt(e). 159g.

4.

Kālabadi ik vakari
Nav vienādi meŗa gali?
Jem, Saulŗte, zelta ņķķeres,
Noŗķķerēji meŗa galus! 158.

5.

Kālabade ņovakar
Nelŗdzeni meŗu gali?
Dod, brālŗti, vaŗa ķķēdi,
Es tos ieŗu lŗdzināt. 182, Nr. 225.

6.

Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi meža galotnītes!
Bāliņam rokas sala,
Meža galus līdzinot. 97 g.

7.

Ai, Dieviņi, laba dzīve
Liela meža maliņā:
Augsti koki, kupli koki,
Neredz saules uzlecot. 401.

8.

Noiet Saule vakarā,
Visus kokus veltīdama;
Ozolam zelta josta,
Liepai mēļu villainīte,
Priedei cimdi, eglei zeķes,
Paeglei paladziņš,
Sikajiem kārkliņiem,
Tiem tie pīti apsējiņi,
Mazajiem alksnīšiem
Zelta griezti gredzentiņi. 270d.

9.

Es uzkāpu kalniņā
Meža balsis klausīties:
Oši, kļavi gavilēja,
Vītoliņi čivināja. 90.

10.

Mežmalā vien staigāju,
Skaistu dziesmu klausītos:
Oši dzied, kļava velk,
Ozoliņš darināja. 91f.

11.

Tišām gāju mežmalā,
Putnu dziesmas klausīties:

Zīle dzied, žube vilka,
Lakstīgala vizināja. 283.

12.

Trīs putniņi skaisti dzied
Vienā koka galiņā:
Zīlīt' dzied, žubīt' velk.
Lakstīgala darināja. 74c.

13.

Eita, meitas, klausaties,
Kādi putni mežā dzied:
Strazdiņš vilka, zīle loka,
Lakstīgala vidžināja. 241k.

14.

Es apsēdu mežmalē,
Putnu dziesmas klausīties:
Cīruls sauca, žube vilka,
Lācis sauca: saturies! 188°.

15.

Tīšu gāju mežmalā,
Putnu dziesmas klausīties:
Nāk ezītis pukstēdams,
Sērmulītis greznodams. 170b.

16.

Āz upītes melli meži
Ķēdītēm saķēdēti,
Tur uzauga caunas, lapsas,
Sudrabīna lakstīgalas. 149g.

17.

Aiz Daugavas melni meži,
Pilni cauņu pieauguši:
Tur vajaga prāvu vīru,
Slaidu suņu dzinējiņu. 137h.

18.
Gan zināja meža māte,
Kas katram piederēja:
Lāčam sieksta, briežam blīgzna,
Zaķam sīki žagariņi. 33c.

19.
Briedi, briedi, lāci, lāci,
Iesam meža dalībās:
Briežam blīgzne, lāčam siekste,
Zaķam sīkie žagariņi. 134a.

20.
Guli, guli, lāču māte,
Saulīt' lielu gabaliņu;
Biezi meži, platas lapas,
Saule cauri nespīdēja. 174e.

MEŽA MEITIŅA.

21.
Kas kait meža meitiņām
Mežā govīs neganīt:
Kad bij vējš, aizvējā,
Kad saulīte, pakrēsli. 311a.

22.
Kas kait meža meitiņām
Mežā govīs neganīt:
Pa ogām, pa riekstiem,
Pa skābiem āboļiem. 309a.

23.
Krūma māte, meža māte,
Gani manas avitiņas!
Kad es iešu tautiņās,
Ik pie krūma ziedu likšu. 218.

24.
Krūmi, krūmi, meži, meži,
Ganāt manas avitiņas!

Kad es iešu tautiņās,
Ikkatram ziedu došu;
Ozolam deķi segšu,
Ābelei villainīti,
Lagzdiņai, alksnītim,
Katram došu prievītiņu. 145a.

25.
Kas kait man nedzīvot
Liepu lapu mežiņā!
Visapkārt liepas aug,
Vidū saule laistījās. 28d.

26.
Trīcēj' kalni, skanēj' meži,
Kad dziedāju lejiņā;
Saka ļaudis dzirdēdami:
Lakstīgala skaisti dzied. 22b, 107a, 293a. 364¹.

27.
Vai jel manu skaņu balsi,
Skan mežā, skan laukā!
Skan laukā akmenī,
Skan mežā ozolā. 197b.

28.
Pulkiem dzied āru meitas,
Neskan āru ozoliņi;
Gav'lē viena meža meita,
Visi meži noskanēja. 325a.

29.
Klau, kur dzied lauku meitas
Ne lapiņa nečabēja;
Klau, kur dzied meža meitas
Meža gali līgojās. 195b.

30.
Meža, meža es meitiņa,
Atkal meža taujājos;

Es nebiju ieraduse
Klajumā gaviļēt. 344.

31.
Mežā dzimu, mežā augu,
Nule mani laukā veda,
Nule manas villainītes
Lauka vēji vēdināja. 309a.

32.
Tautas mani laukā ņēma,
Aizved meža maliņā,
Cerē mani nemākam
Dižus mežus trīcināt. 207t.

SILS.

33.
Kas kait man nedzīvot
Priedoliņa siliņā:
Vējiņš pūta, sili krāca,
Priežu gali stabulēja. 161c.

34.
Kas kait man nedzīvot
Āriskā siliņā:
Silā man dzeltas auga,
Pasilā mētrājīni. 93¹c.

35.
Divi sili cauri gāju,
Trešo sila gabaliņu,
Pilni mani zābaciņi
Sila ziedu piebiruši. 322b.

36.
Grūti pūta sila priedes,
Smalku lietu pielijušas;
Grūtas bija man kājiņas,
Sila ziedu piebirušas. 208c, 226i.

37.

Es neietu pa silienu,
Ne pa biezu priedieniņu:
Siliens manas kājas baksta,
Priediens rāva vainadziņu. 203a.

38.

Sila meita sila rauda,
No siliņa izvedama;
Es par silu neraudātu,
Mūžam sila neredzējsē:
Sili manim kājas bada,
Priedes zari vainadziņu. 146a un b.

39.

Vediet mani, kur vezdami,
Caur (al.: Par) siliņu nevediet,
Smiltis manas kājas grauza,
Skujas bira vainagā. 13b, 120a, 289c, 379, 424c.

40.

Nedod mani, māmuliņa,
Skujienā, virsienā:
Virsis manas kājas grauza,
Skujas bira vainagā. 68d.

41.

Vediet mani, kur vediet,
Par siliņu nevediet:
Apbirs manas villainītes
Ar tiem sila čiekuriem. 398.

42.

Vedat mani ap siliņu,
Pa siliņu nevedat:
Silā bija lāči, vilki,
Vai jūs viņus barosat? 88b.

43.

Vedat mani, kur vezdami,
Caur siliņu nevediet:

Silā odi, dunduriņi
Apsplauj manu vainadziņ. 86c.

44.
Kaite man siliņā,
Kaite sila maliņā:
Silā mani odi ēda,
Spāres sila maliņā. 111d.

45.
Silā iemu, silā tekū,
Silā manī lieli prieki:
Caune guļ siliņā,
Caunes bērni maliņā. 87b.

46.
Kas tām sila meitiņām
Pa siliņu neganīt:
Pūte vējis, aizvējīte,
Spīd saulīte, pakrēslīts. 104.

47.
Ai, baltā māmuliņe,
Silā laba ganišana;
Visu rītu noganiņu
Ar sausām kājiņām. 527, Nr. 792.

48.
Ganiet, gani, kur ganiet,
Silā vien neganiet:
Silā aug dzelza zāle
Tēraudiņa ziediņiem;
Tur vajaga dzelzu govju,
Suņiem dzelzu pakaviņu,
Pašiem govju ganiņiem
Tēraudiņa zābaciņu. 421.

IZDEGA UN ĀRE.

49.

Dūmi kūp, meži deg,
Kas tos mežus dedzināja?
Bitīt' mežus dedzināja,
Klajumiņu gribēdama. 208c.

50.

Atskrien bitīt' raudādama,
Sak, ozolis nodegot.
Skrien. bitīt, nemelo,
Gruži dega siliņā. 64a, Nr. 4791.

51.

Sūtīt sūta meža bite
Lauka bitei grāmatiņu,
Lai ziediņu tā neņēma
Degošā siliņā. 335. Nr. 1513.

52.

Gludi galvu saglaudīju,
Mežiņā tecēdama,
Lai bitītes nemetās
Manu matu galiņā. 278c.

53.

Balta biju, melna tapu,
Pa degām ganīdama.
Kam, bāliņi, birzi līdi,
Kam padegas dedzināji? 241g.

54.

Dievs žēlo to tautieti,
Kas izdegu dedzināja!
Balta biju, mella tapu,
Izdegā ganīdama. 226d. Nr. 4348.

55.

Man neļāva māmuliņa
Govu laist degumā:

Degumāi melni koki,
Mātei baltas villainītes. 16.

56.
Lakstīgala, vālodziņa,
Dzīsim gov's padegmē:
Tev samirks zīda kleita,
Man raibē villāniņ'. 229¹.

57.
Aun kājiņas, lakstīgala,
Dzīsim govis izdegāi,
Izdegāi zaļa zāle,
Zelta rasa galiņā. 208b.

58.
Piņu vīzes, aunu kājas,
Dzenu govis izdegā;
Izdegā zaļa zāle,
Zelta rasa galiņā. 196f.

59.
Citi gani āriņā,
Es āriņa maliņā,
Es āriņa maliņā,
Ar savam telītēm. 327. Nr. 805.

60.
Citi gani āriņā,
Es basām kājiņām.
Pagaidiet, citi gani,
Jel āriņas maliņā. 111d.

61.
Mīlēt mīl taut' āriņas
Viena rīta ganījumu,
Visi sīki žagariņi
Sudrabiņa lapiņām. 190b.

62.

Atnāk mana raibaliņa
Par āriņu maurodama,
Pilns tesminis balta piena,
Pilni ragi dābuliņa. 322e, 331c.

EGLIENE.

63.

Melni, melni tie mežiņi,
Kā nav melni, egles vien;
Sveši, sveši tie ļautiņi,
Kā nav sveši, tautas vien. 28d, 41c, pag. 54 Nr. 19, 75b, 121o.

64.

Vediet, tautas, kur vezdami,
Caur eglāju nevediet:
Piebirs manas villainītes
Sīkajām skujiņām. 283.

65.

Trīci, trīci, bērzu birze,
Šogad tevi trīcināju;

Citu gadu trīcināšu
Tautām melno eglainīti. 229.

Aiz skujām kupla liepa
Eglainā nelapoja. B. V. 11614.

VIRŠI.

66.
Ruden ganu virsienā,
Pavasār ābolā:
Ruden zied virsieniņš,
Pavasār āboliņš. 75b, 97a.

Reti, reti tie siliņi
Ar baltiem ziediņiem. B. V. 5460.

Krāj, bitīte, saldu medu,
Vēl siliem balti ziedi. B. V. 30344.

Siliņš zied mēļem ziedem,
Žēl man mīt kājiņām. B. V. 15312.

67.
Grib siliņis tā ziedēt,
Kā zied manas villainītes.
Kur silam tādi ziedi,
Kur sarkani dzīpariņi? 68d, 305b.

68.
Vediet mani, kur vezdami,
Par silienu nevedat!
Silienami zili ziedi,
Man sarkani dzīpariņi. 267b.

69.
Vediet mani, kur vezdami,
Par siliņu nevediet:
Apbirs manas villānītes
Ar tiem sila ziediņiem. 97b.

70.
Vedat mani, kur vezdami,
Caur siliņu nevedat:
Virši manas kājas bada,
Priežu zari vaiņadziņu. 131¹

71.
Vediet mani, kur vezdami,
Caur siliņu nevediet,
Caur siliņu upe tek,
Sila ziedus braucīdama. 281b.

BIRZS.

72.
Ai, skaistā bērzu birze,
Tavu skaistu augumiņu:
Papriekš zaļš, pēc dzeltans;
Kā viens vasku gabaliņš. 52².

73.
Vai, vai, bērzu birzs,
Tavu skaistu cekuliņu!
Pirmāk zaļa, pēc dzeltena
Kā tas vasku ritenīts. 134c.

74.
Ai, zaļāja birztaliņa,
Ko uz mani žēli raudi?
Zaru vien nolauzos,
Svētu rītu ganīdama. 161c.

75.
Vai, zaļais bērztulinis,
Ko uz manis gauži raudi?
Es, gaļām ganīdama,
Rīkstīt' vien nolauzos. 535.

76.
Ai, sīkā ataudziņa,
Ko es tev žēl darīju?
Vienu rīkstīt' vien nogriezu,
Svētu rītu ganīdama. 335.

77.

Ai, zaļāja ataudziņa,
Kā es tevi sen taupīju!
Ne rīkstītes nenogriezu,
Brālam govis ganīdama. 323d.

78.

Es telītes paganīju
Ar vītola žagariņu;
Es rīkstītes nenogriezu,
Brāļa birzes netērēju. 127¹b.

79.

Vai, zaļā bērzu birze,
Ko ar mani naidojies?
Es gribēju cauri iet,
Tu norāvi vaiņadziņu. 29d.

80.

Es izgāju zaļu birzi,
Ne lapiņas nenorāvu;
Vējš norāva vienu lapu,
Saulīt' gauži noraudāja. 180a, 264g.

81.

Govis ganu kalniņā
Sausajā bērzienē;
Bērzienē gaŗi bērzi
Noliektām galotnēm. 190f.

82.

Citi gani man' atstāja
Biezā bērzu mežiņā;
Dziedādams melnais strazds
Man' malā izvadīja. 579.

83.

Aiz upītes bērzu birze,
Pilna raibu teterīšu;
Tur vajdzēja lokus suņus,
Gudrus, prāvus strēleniekus. 216b, 212b.

84.

Aiz upītes balti bērzi,
Ar sudraba lapiņām:
Tur gulēja divi brieži,
Divi baltas cielaviņas;
Tur staigāja raudādami
Divi jauni medinieki. 224f un m.

SUDRABA BIRZS.

85.

Caur sudraba birzi gāju,
Ne zariņa nenolauzu;
Būt' zariņu nolauzuse,
Tad staigātu sudrabota. 199a.

86.

Sudrabiņa birzi bridu,
Ne zariņa nenolauzu;
Būt' zariņu nolauzusi,
Būt' es visa apbirusi,
Būt' es visa apbirusi
Sudrabiņa lapiņām. 188°.

87.

Aiz kalniņa zaļa birze,
Sudrabiņa ķēdītēm;
Tur ēd dienu, tur ēd nakti
Bandinieka kumeliņi. 188°

88.

Bērziņš auga ceļmalē
Trijādām lapiņām:
Viršū raibas, apakšā,
Vidū bija sudrabotas. 241h.

89.

Aiz upītes balti bērzi
Sudrabiņa lapiņām;
Es paklāju villainīti,
Man piebira sudrabiņa. 26a.

VĒRIS.

90.

Trīcēj' vēri, trīcēj' puri, :: 138.

Trīcēj' vēri, skanēj' purvi,
Kad es gāju ganiņos; :: 109d.

91.

Gavil' puiši, gavil' meitas,
Nevienami neskanēja;
Gavil' mani bāleliņi,
Puri, vēri atskanēja. 6c.

92.

Skaisti dzied maza meita
Liela vēra maliņā,
Lai šķiet tautas lielu meitu,
Lai segloja kumeliņu.
Puiši šķita lielu meitu,
Steidz seglot kumeliņu. 28f.

93.

Dzied', māsiņa, ar māsiņu,
Vai sader, nesader:
Purvi, vēri klausījās,
Ne baltie bāleliņi. 92.

94.

Rīklīt, mana skaņa rīkle,
Tāļu gāja skanēdama:
Caur purviemi, caur vēriemi
Tautu dēla sētiņā. 28d.

95.

Nedod, Dieviņ, tur aiziet,
Kur dziesmiņas atskanēja:
Aiz puriemi, aiz vēriem,
Aiz dziļiem ezeriem. 325e.

96.

Puri vien, vēri vien,
Kur māmiņa man' iedeva,
Nav nevienas āra pļavas,
Kur telīšu paganīt. 6c.

97.

Puriņāji, vēriņāji
Laižu savu kumeliņu,
Lai auziņas netērēja
Mazajami brālīšam. 325c.

98.

Birzis auga vērīdama,
Līdējiņa gaidīdama;
Audz, birztiņ, nevērij',
Lai saauga līdējiņi. 68d.

Vismazā tērcītē

Visskaistākās ievas zied. B. V. 5495.

Sader ieva ar ābeli

Vienā tērces maliņā. B. V. 23855.

Māsiņ' mana nogājuse

Sausu gāršu maliņā. B. V. 25926.

99.

Visas tērces, purvmalītes
Mani gauži noraudāja:
Kur tā skaista dziedātāja,
Visu tērcu ganītāja? 22b, 22c, 388.

100.

Visi mani vecu sauca, —
Kāds tad mans vecumiņš?
Es redzēju savu tēvu,
Savu vecu tēvatēvu;
Es redzēju sila gāršu
Trim reizām nolīžot,
Vienreiz priedes, otrreiz egles,
Trešreiz zaļus ozoliņus. 65b.

SKUJU KOKI.

a) priede, egle.

101.

Ai, priedīte, ai, eglīte,
Tavu daiļu augumiņu!
Vai bij ziema, vai vasara,
Zaļi svārki mugurā. 13b, 324e.

102.

Ai, priedīte, ai, eglīte,
Tavu lielu lepnumiņu!
Vai bij ziema, vai vasara,
Zaļi svārki mugurā. 325e.

103.

Lai bagāta, kas bagāta,
Priede, egle, tā bagāta:
Lai bij ziema, vai vasara,
Zaļi svārki mugurā. 188⁰, 1911, 41c, 197a, 207l, 216b, 224e, 224h, 335, 364¹, 399, 410.

104.

Pried' ar egli lieljās
Zaļas ziemu un vasaru;
Bērziņš gauži noraudāja,
Lapiņām nobirstot. 303¹b.

105.

Visi koki nomu deva,
Priede, egle vien nedeva;
Priede, egle, tā bagāta,
Tā nodeva pavasarā. 41c, 224d

106.

Visi tiesas nodevuši,
Divi vien nedevuši:
Pried' ar egli neatdeva,
Tām skujiņas nenobira. 311a.

107.

Priedes koks, egles koks,
Abi vienu daiļumiņu:
Ziemu skujas nenosala,
Vasarāi nenokalta. 91c.

108.

Visi kociņ' i raudāja,
Rudeņam atnākot;
Priede, egle neraudāja,
Tam skujiņa nenobira. 407a.

109.

Vai, priedīte, vai, eglīte,
Tavu daiļu augumiņu!
Man māmiņa lolotāja,
Es tik daiļa neuzaugu. 191e.

110.

Vai, priedīte, vai, eglīte,
Tavu smuidru augumiņu!
Man māmiņa maizi deva,
Es tik smuidra neizaugu. 196e.

111.

Syla prīdē, syla prīdē,
Kóda tava dzeivóšona!
Smīlktis grauzē tavys sakņis,
Vējeņš lūka vērsyuņētis. 419°a.

112.

Priedes vien, egles vien
Mana ceļa maliņā;
Viena pati bērzu birze
Zeltītām lapiņām. 335 Nr. 1660.

113.

Priedes vien, egles vien
Līdz maniem bāliņiem,
Viena pate bērzu birze
Sudrabiņa lapiņām. 379, 303^{1b}.

114.

Visi meži līdzī bija,
Pried' ar egli nelīdzeni.
Ņem, Dieviņ, zelta šķēres,
Līdzin' mežu virsaunītes! 407b.

b) paeglis (kadiķis).

115.

Pried' ar egli lieljāsi
Abas kāpti kalniņāi;
Paeglīti nabadzīti,
To nogrūda lejiņāi. 22h.

116.

Visi koki žēli rauda,
Vasariņi noejot;
Priede, egle, kadiķītis,
Tie trīs žēli neraudāja,
Tie trīs žēli neraudāja,
Tiem atlika zaļi svārki. 400.

117.

Klusiņām klausījos,
Ko solīja meža māte:
Priedei sagšu, eglei sagšu,
Paeglei villainīti. 311a.

Visi mazi kadiģīši
Zelta ziedus noziedēja. B. V. 15671.

118.

Lai bij laikis, kāds būdamis,
Es kadeģa ēniņai:
Kadeģam, sērmokšlam
Krustiņš ogas galiņā. 156.

Pie kadiķa nesēdēju,
Kadiķim asa bārzda. B. V. 10515.

119.

Div' kociņi mežā auga,
Kas lietiņi nederēja:
Neder alksnis loka liekt,
Ērcējiņas slotas siet. 146b.

120.

Visi koki salapoja,
Ozoliņis nelapoja;
Tad ozolam lapas plauka,
Kad atnāce lakstīgala. 324c.

121.

Ozoliņš gan gribēja
Sīku zaru, platu lapu;
Bērziņam sīki zari,
Kļaviņam platas lapas. 18, 75b, 86c.

122.

Ai, kuplaji ozolini,
Laba tevīm šī vasara:
Zilītēm lapiņām
Nevar zaru kustināt. 156.

123.

Vai, Dieviņi, kad redzētu
Savas malas ozoliņu
Skrūzainām lapiņām,
Ledotiem zariņiem! 324c.

124.

Ozols auga ceļmalā
Dreijātām lapiņām;
Tā gribēja tautu meita
Dreijāt savu vainadziņu. 391.

125.

Gan pazinu brāļa sētu,
I tumsā piegājusi:
Pie vārtiem ozoliņis
Mastītiem zariņiem.
Tur dziedāja sīki putni
Pilnas zaru pazarītes;
Strazdiņš dzied virsūnē,
Lakstīgala pazarē. 400.

126.

Kalnā auga ozoliņš
Kā mērenis muižnieks:
Vaŗa sakne, zelta zari
Sudrabiņa lapiņām. 181k.

127.

Brīdin', puisi, ko brīdini,
Ozoliņa nebrīdini,
Ozolam bieza miza,
Trim kārtām zelta josta. 407k, 309a, 470a, 80d.

128.

Ai, resnais ozoliņš,
Kā es tevi piecietīšu!
Kad saulīte, pakrēsliņš,
Kad vējiņš, aizvējiņš. 401.

129.
Ai, ozoli, ozoliņi,
Tavu lielu resnumiņu!
Trīs dieniņas irbe teka,
Nevarēja aptecēti. 146a un b.

130.
Ozoliņi, ozoliņi,
Tava liela resnumiņa!
Tek biķīte trīs dieniņas,
Nevarēja aptecēt. 143 Nr. 4755

131.
Ai, zaļais ozoliņ,
Tavu smuidru augumiņu!
Simtu asu dzeini vilku,
Vēl nesniedzu virsūnīti. 324c.

132.
Vai, kuplais ozoliņ,
Neb' es tavu vecumiņu;
Es piedzimu, tev' atradu,
Es nomiršu, tu paliksi. 229a.

OZOLIŅŠ ZEMZARĪTIS.

133.
Ozoliņ zemzarīt,
Kam tu augi ceļmalā?
Ritens tavas saknes grauž,
Saule zarus vītina. 212a.

134.
Ozolami zemzaram
Zari mirka Daugavā;
Paš' ozola vaina bij,
Kam aug upes maliņā. 69a.

135.
Ozoliņš zīļu raud,
Zīles bira upītē;

Tā ozola paša vaina,
Kam aug upes maliņā. 93b, 118¹, 127^{1b}, 137d, 141, 407a.

136.
Ozoliņi zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Meitas tavus zarus lauza,
Kalniņā stāvēdamas. 97c, 188⁰.

137.
Ozoliņi zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Cūkas tavu sakni raka,
Palejā gulēdamas;
Meitas tavus zarus lauza,
Kalniņā stavēdamas. 21c.

138.
Ozoliņu zemzarīti,
Kam tu augi pakalnāi?
Cūkas, zīles lasīdamas,
Tev saknītes izrakušas. 181c.

139.
Ozoliņi zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Visi mazi cūku bērni
Tavus zarus plucināja. 26b.

140.
Ozoliņi zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Pāri tevīm bites skrēja,
Gažām jāja dravinieki. 325a, c. un e.

OZOLS CĪŅĀ AR VĒTRU.

141.
Ozoliņis lielījās
Saulei saknes nerādīt;

Vētra lauza ozoliņu,
Saule sakni balināja. 41c.

142.
Ozols Dievu nominēja,
Saulei saknes nerādīt;
Pūš vējiņš, lauž ozolu,
Saule saknes balināja. 26b.

143.
Vēja māte lielījās
Ozolam galu lauzt;
Ozoliņis gudris vīrs,
Līdz zemīti locījās. 335 Nr. 1644

144.
Liela vētra lielījās
Ozolam zarus lauzt.
Stāvi stili, ozoliņ,
Laid vējiņu caur zariem! 298i Nr. 2588.

145.
Ozoliņi, ozoliņi
Resnajiem zariņiem!
Tev nolauza liela vētra
Visus zarus, pazariņus. 22i.

OZOLA ATVASĪTES.

146.
Gauži raud jauna meita,
Vējš nolauza ozoliņu.
Neraud gauži, jauna meita,
Mož ataugš atvasīte. 93¹c.

147.
Labrītiņ, ozoliņ!
Tev' atradu asnojām,
Tev' atradu asnojām,
Jaunu krūmiņ' i riešām. 80d, 407a.

148.

Kas kaitēja ozolami
Kuplam augti, nezaļoti;
No liepiņas lūkus plēsa,
No bērziņa slotu grieza. 297a.

OZOLA LĪDUMS.

149.

Mazi mani bāleliņi,
Nespēj alkšņu malku cirst;
Ekur stipri tautu dēli,
Līž ozolu līdumiņu. 15².

150.

Es palīžu sieka vietu
Ozoliņu līdumiņu;
Pieci vīri, pieci zirgi
Nevar grauda kustināt. 75b.

LIEPA.

151.

Zem ozola nestāvēju,
Zem ozola liela rasa;
Zem liepiņas pastāvēju
Kā zem mātes villainītes. 118¹.

152.

Ai, liepiņa platlapīte,
Apsedz mani lietiņā!
Ozoliņis mīļi segtu,
Šauras lapas, nevarēja. 325e.

153.

Ai, liepiņa platlapīte,
Apslēp manu vaiņadziņu!
Tautas loka zaļas birzes,
Meklē manu vaiņadziņu. 166.

154.

Liepa zied, liepa zied
Baltajiem ziediņiem;
Stādīsim liepu mežu
Apkārt mūsu pagalmiņu. 42¹.

155.

Jau ozols noziedējs,
I ziediņi nobiruši;
Nule ziedi liepiņai
Visas zaru pazarītes. 91c.

156.

Es nelauzu liepas zaru,
Ne ieviņas baltu ziedu:
Lai uzaugu kā liepiņa,
Kā ieviņa noziedēju. 200a.

157.

Kupla liepa uzaugusi
Manā govu laidarā;
Kad es gāju govu slaukt,
Tur pakāru vaiņadziņu. 302.

158.

Sudrabota liepa auga
Manai govu laidarā;
Kad es gāju govis slaukt,
Sudrabs bira vaiņagā. 151b.

159.

Pie liepiņas kājas āvu,
Liepā kāru vainadziņu.
No liepiņas ziedi bira,
No vaiņaga sudrabiņš. 282.

160.

Grūt' kuplai liepiņai
Liela ceļa maliņā:
Sirmi zirgi saknes mina,
Jauni zēni zarus lauza. 322e, 324e.

161.

Lieta, lieta liepiņā,
Lieta liepas zariņā:
No liepiņas kokles griezu,
No zariņa stabulītes. 28d.

162.

Lieta bija liepiņā,
Lieta liepas zariņā:
No liepiņas pūru šuvu,
No zariņa pūra vāku. 111c, 308b.

KĻAVS.

163.

Es šķītos šovasar
Margu vīt(i) vainadziņu;
Augstu (un: Augsti) zied kļava (un: kļavu) ziedi,
Nevar margu salasīt. 6c, 80d, 401.

164.

Tev, kļaviņa, platas lapas,
Apsedz mani lītiņā;
Ozoliņš gan gribēja,
Šauras lapas, nevarēja. 324c, 325a.

Jau tā plata kļava lapa,
Vēl tā plata plātījās. B. V. 23291.

Dzeltenā kļava lapa
Krīt zemē griezdamās. B. V. 22239.

165.
Eita, puīši, kļavienā,
Raugaities kļava lapu,
Ja dzeltēnas kļava lapas,
Laiks meitiņu bildināt. 109b.

166.
Osi, osi, ko tu gaidi?
Citi koki salapoja,
Citi koki salapoja
Sudrabiņa lapiņām. 22h.

Oši, kļavi, kur bijāt?
Citi koki salapoja. B. V. 13.

Oši, kļavi salapoja,
Ozoliņi nelapoja. B. V. 13622 3. v.

167.
Cauri gāju ošu birzi,
Ošu lapas šķirstīdama,
Ošu lapas šķirstīdama,
Ozoliņu meklēdama,
Ozoliņu meklēdama,
Dreijātāmi lapiņām.
Nav neviens ozoliņis
Dreijātāmi lapiņāmi,
Nav neviens tēva dēls
Pēc manami prātiņam. 219b.

168.
Es dziros šovasar(u)
Mergiem vīt(i) vainadziņu;
Augsti zied oši, kļavas,
Nevar mergu salasīt. 22h.

169.
Kādu dziesmu dziedāsim,
Rītā agri cēlušies?

No ošiem, no kļaviem,
No melniem elksnīšiem. 401.

170.
No rītiņa agri, agri
Grezni, grezni padziedāju
No ošim, ozolim,
No jaunām liepiņām. 172i.

171.
No rītiņa celdamies
Skaistu dziesmu nodziedāju
Par ošiem, par kļaviem,
Par svētiem kociņiem. 74b.

BĒRZS.

172.
Bērziņam balti svārki,
Ošam zaļas vadmaliņas,
Ozolam zemzaram
Trim kārtām zīda josta. 28f.

173.
Kas, bērziņi, tev apsedza
Tādu zaļu villainīti?
— Man apsedza silta saule,
Pavasara lietutiņš. 156.

174.
Kas, bērziņi, tev apsedza
Tādu zaļu villainīti?
— Vasariņa, atiedama.
Apsedz savu villainīti. 146b.

175.

Kas, bērziņ, tev apsedza
Zaļu lapu villainīti?
— Man apsedza mīļa Māra,
Vasariņu gaidīdama. 208b.

176.

Kas, bērziņ, tev' audzēja,
Kas tik kuplu darināja?
— Zeme resnu audzināja,
Dieviņš kuplu darināja. 137c.

177.

Atminiet, sveši ļaud's,
Kas spīdēja vidū gaisa?
— Zaļa bērza lapa spīd
Mazajā miglīnā. 137e.

178.

Bērziņam smalkas lapas,
Sīki mazi žagariņi;
Kļavam bija platas lapas,
Gar' un resni žagariņi. 64i.

Kas, bērziņ(i), tev pakāra
Zaļa vara pakariņu? B. V. 19110.

179.

Bērziņš mani aicināja:
Nāc, meitiņa, slotas griezt;
Griez, meitiņa, zarus manus,
Galotnīti vien negriez.
Lai palika galotnīte
Vējiņam vēdināt. 156.

180.

Lauziet, meitas, zaru zarus,
Viršūnīti atstājiet;
Lai stāvēja viršūnīte
Putniņiem uzmesties. 335 Nr. 1661.

181.

Bērziņš lūdza ganu meitu:
Griez rīkstīti kur griezdama,
Griez rīkstīti kur griezdama,
Galotnītes vien negriez! 27a.

182.

Es atradu ganu meitu
Ar bērziņu baramies:
Bērziņš lika zaru lauzt,
Viņa lauza virsūnīti. 109c.

183.

Es izdzirdu ganu puisi
Ar bērziņu baramos.
Bērziņš saka: zarus griez!
Gans nogrieze virsūnīti. 97c.

184.

Tievu, tievu rīksti griežu
Kuplu, kuplu cekuliņu,
Lai aug mans augumiņš
Krūzotiem matiņiem. 103.

185.

No tā viena otenīša
Divējādas slotas griezu:
Sav' māmiņai pazarītes,
Vīra mātei galotnītes. 24a.

186.

Lauz, māsiņa, ko lauzdama,
Nelauz bērza galotnīti;
Bērziņam daudz zariņi,
Visi raud galotnītes. 224a.

187.

Griez zariņu pie zariņa,
Galotnīti vien negriez:
Galotnītes griezējam
Div' mūžiņi jādžīvo. 232b.

PURVA BĒRZS.

188.

Vai, Dieviņi, purva bērzu,
Tavu grūtu dzīvošanu!
Vispēdīgi tu izplauki,
Vispirmais nodzeltēji. 401, 407b.

189.

Pura bērzs, pura bērzs,
Kāda tava tiesa bija:
Vispirmais tu nobiri,
Vispēdīgi nolapoji. 89b.

190.

Pura bērza slotu griezu
Glumajām lapiņām.
Lai perās tie ļautiņi,
Kas man laba nevēlēja. 305b.

191.

Manis dēļ, pura bērzs,
Lapo zelta lapiņām,
Ne no tevis slotu griezu,
Nedz noviru dzīpariņu. 309a.

192.

Eita, puīši, raudzīties,
Vai dzeltēja purva bērzi;
Ja dzeltēja purva bērzi,
Laiks meitiņas bildināt. 93c, 324d, 344.

ALKSNIS.

193.

Aiz Daugavas melni alkšņi
Sarkaniem ziediņiem.
Būt' varējse pāri tikt,
Būtu ziedu norāvuse,
Būtu ziedu norāvuse
Vaiņadziņa cekulam. 16.

Melnā elkšņa ziedi bira
Pa visiem krūmiņiem. B. V. 8693.

Brīnums man, liels brīnums,
Elkšņam zied rožu ziedi. B. V. 22232.

194.
Elkšņam bija brūni svārki
Bērzam balti kamzoliņi,
Ozolam zemzaram
Trim kārtām zelta josta. 111d.

195.
Aiz upītes balti alkšņi,
Tur bij laba medišana,
Tur aug caunes, tur vāveres,
Tur raženas lakstīgalas. 185c un g.

196.
Manis dēļ tu, elksnīti,
Vai lapoji, nelapoji,
Ne no tevis slotas griezu,
Ne ar' viju vainadziņu. 325c.

Tev, alksnīti, trausla miza,
Tu lūkam nederēji. B. V. 10809.

197.
Visi koki lieti der,
Dui kociņi nederēja:
Neder alksnis lūku plēst,
Ne ērcetis slotu griezt. 152a.

198.
Kas tu tāda dziedātāja,
Tev nav lāga dvēselīte:
Alkšņa koka tā taisīta,
Suņa dota dvēselīte. 241 f.

APSE.

199.

Nevienam kociņam
Tā lapiņas nedrebēja,
Kā drebēja apsītei,
Lēna vēja vēdināmas. 317d.

Drebi, drebi, apšu lapa,
Vējiņš tevi drebināja. B. V. 8579.

200.

Drebi, drebi, apšu lapa,
Kas jel tevi drebināja?
Vēja māte drebināja,
Apakš tevi stāvēdama. 196e un f.

201.

Trīci, trīci, apses lapa,
Kas jel tevi trīcināja?
Mīļa Māŗa trīcināja,
Apakšai stāvēdama.

Kam apsīte tieva augi,
Kam lapiņas drebināji? B. V. 11898, II. p.

202.

Visi koki Dieva doti,
Apse viena velna dota:
Visi koki čaukstēt čaukst,
Apse viena grabēt grab. 40.

203.

Eima, meitas, apšājā,
Vijam apšu vainadziņus;
Zelta nauda tā neskan,
Kā skan apšu vainadziņi. 407f.

204.

Es, māsiņ, tev piesaku,
Nevij apšu vainadziņa:

Trīsēs tava valodiņa,
Ar tautām runājot. 75b.

205.
Apsītei [?] slihta slava
Pa visiem kociņiem,
Visupēc tā izplauka,
Visupirms tā nobira. 134c.

206.
Kalnā kāpu lūkoties,
Vai sarkana apšu lapa:
Ja sarkana apšu lapa,
Laiks meitiņu bildināt. 36r.

207.
Kalnā kāpu raudzīties,
Vai sarkani apšu gali;
Kad sarkani apšu gali,
Tad es ņemšu līgaviņu. 161c.

208.
Dēlu mātei, saderot,
Med's uz mēles neizkusa;
Kad sāk mani niecināt,
Izkūst rūgta apšu lapa. 120c.

209.
Es to savu vīra māti
Apšu sulu dzirdināju,
Lai tā mira, lai tā sprāga,
Kā apsīte trīsēdama. 379.

LAZDA.

210.
Neviens koks tā nezied,
Kā zied lazda gavēnī,
Saltajai mēnesī,
Sarkaniemi ziediņiem. 325c.

211.

Jūs, māsiņas, neziniēt,
Kad lazdiņas pārziēdēja:
Lazdas zied gavēnī
Sarkaniem ziediņiem. 311a.

No saknītes (al.: saknēm) lazda zied
Sarkaniem(i) ziediņiem. B. V. 22788.

212.

Zied ieviņa, ābelīte,
Lazdas zieda nepanāca:
Lazda zied gavēnī,
Cietajā mēnesī. 379.

213.

Dod, Laimiņa, tā ziedēt,
Kā zied lazda gavēnie:
Nei plūc meitas, nei ēd tārpi
Tai ziediņu vēsumā. 88d.

214.

Pavasār jaunas meitas
Lazdu ziedu i meklēja;
Ziemu lazda noziedēja,
Kad meitiņas neredzēja. 321.

215.

Lazd' ar ievu noziedēja
Daugaviņas maliņā:
Lazda vaŗa pakāŗiem,
Ieva zelta vizuŗiem. 229b Nr. 1535.

216.

Es ŗķitos ŗovasar(u)
Mergu vīt(i) vainaciņu;
Augsti bija lazdas ziedi,
Nevar mergu salasīt. 317d.

217.

Ne zīlīte, ne žubīte
Lazdu lieca krūmiņā:
Pate lazdiņ' i nolīka
Stikajiem riekstiņiem. 6c.

218.

Ozolinis apsasmēja
Lazdai lielu līkumiņu.
Jūs bijāt taisni koki,
Kādēļ krūmu nerietāt? 325a.

219.

Visi koki taisni auga,
Lagzdiņš auga līkumainš:
Lagzdiņam daudz bērniņi,
Visiem kaula kažociņi. 224 Nr. 400.

220.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kas guļ kaula kažokā?
— Riekstiņš kaula kažokā
Sēd zaļā krēsliņā. 137b Nr. 2252.

221.

Ieva auga ar ābeli
Vienā lagzdu krūmiņā;
Es uzaugu ar tautieti
Vienā brāļu sētiņā. 208c.

222.

Ozols auga ar liepiņu
Vienā lagzdu krūmiņā;
Es uzaugu ar tautieti
Vienā tautu sētiņā. 207¹.

IEVA.

223.

Dzīrās ieva ar ābeli
Ziedēt vienu baltumiņu;
Jau ievai balti ziedi,
Ābelīte pumpuros. 28f.

224.

Ieva zied ar ābeli
Vienā Gaujas līcītī;
Ievai bija balti ziedi,
Ābelei sudraboti. 93b.

225.

Visi kociņi sacīja:
Ievožiņa līkožiņa!
Jūs bijāt taisni koki,
Kam jūs balti neziediet?

226.

Iev' ar lazdu lielījās
Abas baltas noziedēt;
Ieva balta noziedēja,
Lazdai kaunu padarīja. 93¹c, 404²a.

227.

Zied ieviņa, zied lazdiņa
Daugaviņas maliņā;
Ieviņai zelta ziedi,
Lazdai zelta pumpuriņi. 88c.

228.

Zied ieviņa, zied lazdiņa
Avotiņa maliņā:
Ieviņai zelta ziedi,
Lazdai vaŗa, sudrabiņa. 41b.

229.

Balta bija gatuvīte,
Ievu ziedu piebiruse.

Vai tādēļ es nevaru
Cauri laist kumeliņu? 194.

230.

Tev, ieviņ, balti ziedi,
Man baltākas vilnainītes.
Sedzos baltu vilnainīti,
Sēdos ievu krūmiņā.
Saka tautas piejādamas:
Ieva zied līdz zemei. 322e, 3v.

Kālābad ieviņai
Balti ziedi, melnas ogas? B. V. 5424.

231.

Es noviju vainadziņu
Visādiemi ziediņiem:
Ievas ziedu vien neliku,
Lai galviņa nesāpēja. 22h.

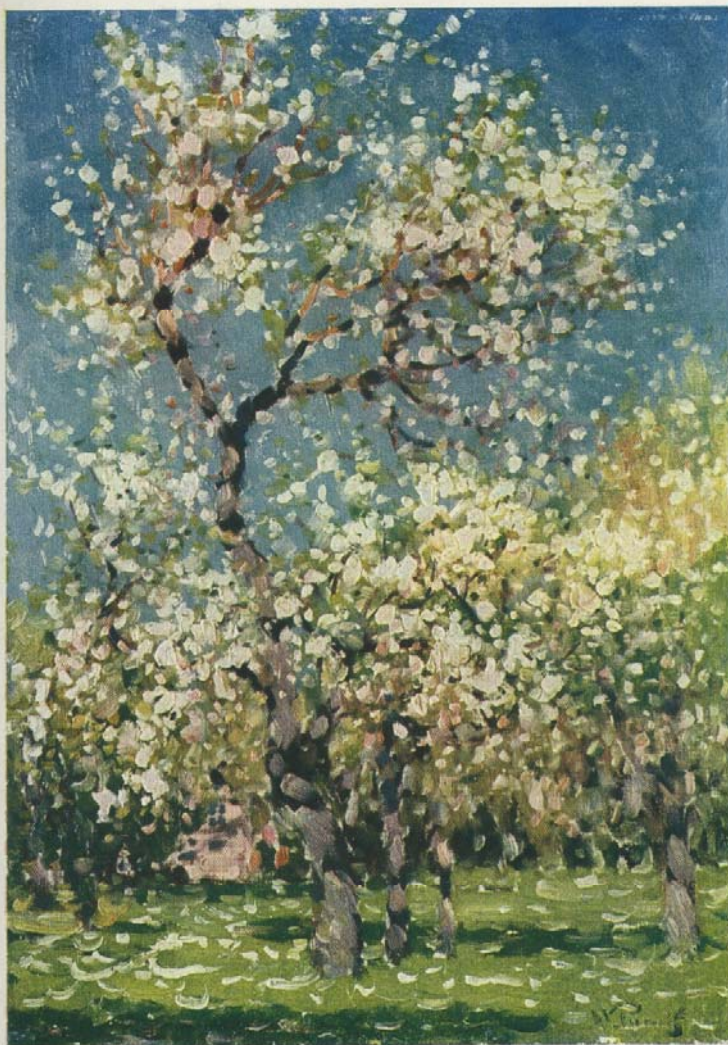
232.

Visus, visus ziedus rāvu,
Ievas ziedu vien nerāvu,
Ievas ziedu vien nerāvu,
Lai galviņa nesāpēja. 22q.

233.

Es nolauzu ievas ziedu,
Es jau pate kā ieviņa;
Kā ieviņa es uzaugu,
Kā ieviņa noziedēju. 108^l.

Ziedošas ābeles. Akadēmiķis V. Purvīts.

ĀBELE.

234.

Kupli auga ābelīte
Novadiņa maliņā;
Pa novadu meitas nāca
Piektu rītu puškus lauzt. 208b.

235.

Balti zied ābelīte
Papuvītes maliņā.
Kā tā balti neziedēja
Aramāja zemītē? 180a.

236.

Ziedi balta, ābelīte,
Papuvītes malīnā,
Jauni puisi, art iedami,
Appuškoja cepurīti. 164m.

237.

Ābelītei zelta ziedi,
Ziedēj' purva lejiņā.
Kad tev bija zelta ziedi,
Kam neziedi kalniņā? 168, 159f.

238.

Ziedi, ziedi, ābelīte,
Kas kaiš' tevīm neziedēt;
Nekait tevīm rīta salnas,
Ne ziemeļa auksti vēji.

239.

Pūt, ziemeli, nelaid salnas,
Laid ābelei noziedēti,
Laid ābelei noziedēti
Līdz baltaju āboltiņu! 166.

Redz', kā daiļi noziedēja
Salda koka ābelīte. B. V. 22027.

240.

Ziedi balta, ābelīte,
Novadiņa maliņā,
Vējiņš tavus baltus ziedus
Par novadu putināja. 155.

241.

Ziedi, balta ābelīte,
Es paklāju villainītes,
Lai birst tavi balti ziedi
Uz manām villainēm. 241b, 159f.

242.

Es piesēju kumeliņu
Pie ziedošas ābelītes.
Apbierst mans kumelīš
Ar ābeļu ziediņiem;
Jāju sievu lūkoties
Ar ziedošu kumeliņu. 208a.

Caur ābeļu birzi gāju,
Uz vaināga ziedi bira. B. V. 10980.

243.

Caur ābeļu birzi gāju,
Rokā nesu vainadziņu:
Ābelei asi zari,
Saplēš manu vainadziņu. 377.

244.

Pinu, pinu. nenopinu
Ābeļ' ziedu vainadziņu,
Ābeļ' ziedu vainadziņš —
Grūts mūžiņš dzīvojot. 28¹.

245.

Kalnā zied ābelīte
Ar sudraba ziediņiem;
Sudrabiņa ziedi zied,
Būs sarkani āboltiņi. 188°.

246.

Piln' ābolu ābelīte
Mana ceļa maliņāi;
Pa viename nolasīju,
Pie māmiņas aiziedama. 164b.

ĀBELE, CŪKĀBELE, VILKĀBELE.

247.

Jājat puiši pieguļā
Vilkābeļu līdumā,
Tur tie visi grēcinieki
Jāņa nakti līksmojās. 226b.

Es nolīdu pura vietu
Suņ' ābeļu līdumiņu. B. V. 26013.

248.

Sieka vietīņ' i palīžu
Ābelskoku līdumiņa.
No tautiņu atvedīšu
Lētaudzīti krāvājiņu. 6c.

249.

Dziedat, meitas, dziedat, meitas,
Nu līgoja meža gali;
Nu jā juiši koklēdami
Par ābeļu līdumiem. 241c.

250.

Meijot meijoju
Laidara vārtus
Ābelēm, vilku ābelēm,
Krūklēm un apsēm,
Laumām, raganām
Žāpstīties. 279a.

251.

Es iestādu vilkābeli
Savā govu laidarī,
Lai tās laumas, raganīņas
Jāņu nakti bakstījās. 40¹ (4b).

252.

Iestādīju dzeltābeli
Savā govu laidarā,
Lai izplēsa laumai acis,
Kas staigāja Jāņa nakti. 40¹ (2b.)

253.

Iestādīju cūkābeli
Pašā Jāņa vakarā,
Lai nodūrās Jāņa nakti
Visas vecas raganiņas. 226i.

BLĪGZNA. VĪTOLS.

254.

Sīkstis bija blīgzņas celmis,
Sīksta meitu māmuliņe;
Es nocirtu blīgzņas celmu,
Pieviļ' meitu māmuliņi. 22b un c.

Āžam zobi nomizāj'ši,
Blīgzņas koku mizājot. B. V. 14388.

255.

Nedod mani, māmuliņa,
Vītoliņa sētiņā:
Vītolam(i) garas lapas,
Neredz saules uzlecot. 401.

256.

Nedod mani, māmuliņe,
Vītoliņa sētiņā:
Vītolam biezas lapas,
Neredz dienu izaustam,
Neredz dienu izaustam,
Ne saulīti uzlecam. 146b.

Vītols auga pagalmā
Apaļām lapiņām,
Apakšā avotiņš
Ar salto ūdentiņu. B. V. 9283.

257.

Vītolami glumas lapas,
Kas tās glumas glumināja?
Jāņa māte sviestu kūla,
Vītolaī sēdēdama. 269d.

258.

Aiz ko auga vītoliņš
Glumajām lapiņām?
Mīļa Māra sviestu sita,
Vītola rokas slauka. 377.

259.

Jaunas meitas, dzīvodamas,
Šķetrai zaru nelauziet:
Mīļa Māra goves slauca,
Šķetrā kāra slaucenīti. 87b.

260.

Vītols auga pagalmā,
Es vītola pakrēsli.
Vītols savus zarus loka,
Es locīju vilnanīti. 68a, 92.

261.

Vītols auga pagalmā,
Es vītola pakrēsli;
Vītols zarus darināja,
Es darinu vainadziņu. 400.

262.

Es savam bāliņam
Lielu kaunu padarīju:
Es aizsēdu aiz galdiņa
Ar vītola vainadziņu. 407b.

263.

Vītols auga pagalmā,
Es vītola pakrēsli,
Es vītola pakrēsli,
Viju rožu vainadziņu,

Viju rožu vainadziņu
Zeltītām lapiņām.
To es likšu galviņā,
Kad vedīs tautiņās. 126c.

264.
Vītols auga sētmalā,
Es vītola pakrēslā;
Vītolam lapas bira,
Man birst gaudas asariņas. 379.

265.
Visas manas graznas dziesmas
Vītolā salēkušas;
Māk vītolis grozīties,
Māk zariņi locīties. 216b.

266.
Visas manas skaistas dziesmas
Pār kalniņu pārtecēja,
Pār kalniņu pārtecēja
Lielajā vītolā;
Cik vītols locījās,
Tik zariņi vīvanāja. 93a, 97a.

267.
Lokās žēli vītoliši,
Zemu zarus nokāruši;
Vēl žēlāki man' māsiņa
Atvadās raudādama. 125b.

KĀRKLI.

Sīki kārkli upītē,
Kūpēj' vien, bet nedega. B. V. 21802.

Birst kārklam(i) zelta rasa,
Strazdiņam(i) uzlecot. B. V. 14869.

Aiz Daugavas gaŗi kārkli,
Tie būs labi viju vīt. B. V. 21414. 1.v.

Vai purvā ūdens trūka?
Kārkliem gali nokaltuši. B. V. 21384.

SĒRMOKSLIS (bucene, pucene).

268.
Pērn ziedēja cērmaukšīņa,
Šogad zied ābelīte;
Pērn bij māsa brālīņos,
Šogadiņu tautiņās. 324e.

269.
Skaistas ogas cērmūkšai,
Jo skaistākas jīrbenei;
Skaistas bija mātes meitas,
Jo skaistākas bārenītes. 324e.

270.
Pucenīte, pucenīte,
Dod man ēnu saulītē;
Dēlu māte, dēlu māte,
Dod man dēlu arājiņ'. 159f.

271.
Pucenīte, Jāņu koks,
Tieva, gaŗa izaugus.
Tādu jemšu līgaviņ
Pucenītes gaŗumiņ. 161g.

Ko vērts gaŗa pucenīte,
Kad nav ogu galiņā? B. V. 11916.

272.
Pucenīte, Jāņu koks,
Es tev zarus nelauzīš,
Tu man dosi rudenī
Kāzu vīnu māsinē. 161 g.

273.

Man uzauga pucenīte
Zirgu staļļa galiņā:
Ik rītiņus skauģa māte
Gaŗām gāja ņņaukādama. 212a.

Kalpu sieva ogas ēda,
Bucenēi sēdēdama. B. V. 31080.

KRŪKLE.

Pinu, pinu, es nopinu
Sausu krūkļu vainadziņu. B. V. 21897.

Sausa krūkķe noziedēja
Miglājā rītiņā. B. V. 24480.

274.

Veca mana vīra māte,
Aiz vecuma nenomira.
Izvārīju krūkļu putru,
Tad nosprāģa dancodama. 22p, 264c, 290g. 300b, 302.

275.

Art es gāju druviņāi,
Krūkķļa daru lemesnīcu;
Tik dzeltenas miežu vāŗpas
Kā tā krūkķļa lemesnīca. 172a.

ĒRŠĶI.

276.

Ai, meitiņas, ai, māsiņas,
Kam jūs man tā darāt,
Kam jūs manu kumeliņu
Ērkšķu birzi vadājat? 118¹.

277.

Iestādīju ēršķu krūmu
Laidariņa vidiņā,
Lai ragana nodurāsi,
Jāņu nakti skraidīdama. 207u.

278.

Piniet, meitas, ērkšķu kroni,
Metiet govu laidarāji,
Lai ragana acis bada,
Jāņu nakti skraidīdama. 288.

VARIANTI.

1.

2: Citi lieli, citi mazi; 3: deva vara, 240b. — 1: Kalabadi m. g.; 2: Citi augsti, citi zemi? 3: Dodat man vara, 174e.

2.

1: Līdzen' meži saauguši; 2: Nelīdzenas virsaunītes; 3: šķēres; 4: meža, 90. — 1: Lielī meži saauguši; 2: Robainām virsaunēm; 3: šķēres; 4: meža, 95b. — 1: Līdzi meži saauguši; 2: Nava līdzi virsaunītes, 111k. — 1: Aiz Daugavas melni; 2: virsūnītes; 3: šķēras; 4: Līdzin' mežu virsūnītes, 80c.

1. Lielī meži, mazi meži,

Nelīdzenas virsotnītes.

Ņem Dieviņ(i), zelta šķēres, Nolīdzini virsotnītes! 127¹b.

1: Lielī meži saauguši; 4: Līdzin' mežu virsotnītes, 111d. — 4: Līdzin' mežu virsotnītes, 127¹c.

2. Līdzi meži saauguši,

Nava līdzi virsotnītes.

Ņem, Dieviņ, zelta šķēres,

Līdzin' mežu virsotnītes! 93¹b.

4: Līdzen' meža, 69a, — 2 un 4: virsotnītes; 3: Ņem, Saulīte, 73b. — 2 un 4: virsūnītes, 88b. — 1: Lielī; 2: Neva vienu garumiņu; 4: virsaunītes, 91c. — 1: Līdzen': 2: Neva līdzi virsaunītes; 4: meža virsaunītes, 91 h.

3. Baltī koki, zaļas lapas,

Nav līgani noauguši.

Dod, Dieviņ, zelta šķēres.

Mežiem galus līdzināt! 226e.

6.

1: Tec; 2: Sildi koku; 4: Kokiem, 22p. — 2: galoknītes; 4: Mežam, 299b Nr. 1496.

9.

1. Tīšām sēdu upmalēje

Upes dziesmu klausījos:

Ūdens sauca, akmens vilka,

Kraujmalītis vizināja. 159g.

10.

1. Es aizgāju ozollejā

Skaistu dziesmu klausīties:

Dziedāj' oši, dziedāj' kļavi,

Ozoliņi gavilēja. 86.

11.

3: Z. brēce, 41c Nr. 4 pag. 89. — 1: meža malu; 2: dziesmu; 3: ž. velk; 4: darināja, 75b. — 2: dziesmu; 3: žubre; 4: Lagzdīgala; ar turp. 5—6: Kuŗš putniņis tā dzied koŗi, kā dziedāja lagzdīgala? 149b Nr. 1457. — Z. brēca; 4: Lagzdīgala, 169, 187b Nr. 431. — 1: meŗmalēi, 172a. — meŗmalē; 3: ž. velk, 189b. — 2: meŗmalē; 2: dziesmu, 190f, 208c. — 4: vedŗerēja, 191i. — 1; gāju pura malu, 3: ž. velk; 4: darinā, 313. — 2: dziesmu; 3: Z. brēca, 335 Nr. 1712. — gāju gar meŗmalu, 353; 3: dzieda, stērsta vilka, 226i. — 1: Tīŗi g. meŗmalē; 2: dziesmu; 3: žubre v., 143b. — 1: Tīŗu; 3: strazdiņŗ vilka, zīle sauca; 4: Lagzdīgala, 179b.

12.

2: Upes malā lēkādami; 3: Irbe dz., stārsta v.; 4: vizināja, 64i.

1. Treis putneņi skaiŗki dzid

Smolku lozdu kryuŗeņā:

Vīna žube, ūtra zeīle,

Treŗa beja laksteigola;

Zeīle sōce, žube vylka,

Laksteigola darinōja. 434a.

3: Zeīla sōca, žuba vylka; 4: Laksteigola darynō; 5—6 trūkŗt. — Sal. 427^ob (II pag. 35 Nr. 27).

14.

1. Atsasādu upes molā,
Putnu dzišmu klaūsētūs:
Zeīle sóce, žube vylka,
Laksteigola tracynōja,
Laksteigola tracynōja
Zaļis bērziš gaļeņā. 434a.

17.

3: vajaga medenieku, 41c pag. 114 Nr. 7. — 1: melni alkšņi; 2: caunu, 87¹. — 1: Aiz upītes; 2: Pilni zvēru; 3: gudru vīru, 127¹b. — 3: prāva vīra; 4: Slaida suņa dzinējiņa, 137b Nr. 2219. — 1: Aiz upītes; 2: Pilni caunu, vāverīšu; 3: gudru vīru, 137d.

18.

1: Meža māte gan zināja, 134c.

21.

3: Kad vējiņš, 322a. — 2: Mežā lopu; 3: Kad pūš, 322e. — 2: Pa siliem neganot; 5: Vai bij; 4: Vai, 407d, 408 Nr. 785. — 2: govu; 3: tad aizvēja; 4: K. bij saule, tad pakrēslis, 75b. — 1 K. kaiš sila; 2: Pa siliem neganīt; 3: aizvējis; 4: tad pakrēslis. 88c. — 3: tad vēja; 4: K. bij saule. tad pakrēslis, 325c. — 2: govu; 3: Pūš vējiņš, aizvējiņš; 4: spīd s. pakrēslis, 401.

22.

1: Kas kaiš; 2: Mežā, 48c.

23.

3: tautiņāsi; 4: Ik krūmami ziedu došu, 180a. — 4: Ik krūmiņa ziedu metu, 185c. — 1: Krūmu; 4: Krūmiņiem ziedu došu, 189b, 205b. — 1: Krūmu; 3: es gāju; 4: Ik krūmiņa ziedu metu, 191e. — 2: manas baltas avis, 224a, 226c.

24.

2: avetiņas; 4: Es jūs visus dāvināšu; 5: Priedei sagšu, eglei sagšu; 7—8: Tiem citiem krūmiņiem Pa cimdiņu pāriņam, 181 d.

1. Krūma māte, lapu māte,
Pagan' manas baltas aitas;
Kad es iešu tautiņās,
Krūmiņiem ziedu došu,
Liepai došu raibus cimdus,
Ozolam kreklu kāršu,
Mazajam kārkliņam
Maukšu zelta gredzentiņu. 216b.

2. Krūma māte, vecā māte,
Gani manas avitiņas;
Kad es iešu tautiņās,
Ik pret krūma ziedu likšu,
Ozolam zelta kroni,
Bērziņam sudrabiņa.
Mazajam kārkliņam
Maukšu zelta gredzentiņu. 345.

1: Krūmu māte, mežu māte; 4: Ik krūmami ziedu došu; 5—6: Priedei. eglei sagšu segšu, Bērziņami vilnainīti. 206.

25.

1. Kas kait man nedzīvot
Liela meža apakšā!
Visapkārt oši, kļavi,
Vidū saule lidināja. 59d.

1: kaiš; 2: Diža m. maliņā; 3: V. liepu seta, 113¹. — 2: Ozoliņu mežiņā, 137e.

2. Vai, kaimene pušeniece,
Tavu jauku dzīvošanu:
Visapkārt bērzu birze,
Vidū saule ritinās. 264p.

26.

2: lejiņai 22q. — 1: Trīcēj', 91g., 93¹c. 1: trīcēj' meži, 97d.

27.

1. Ale, manu skaņu balsi,
Kā no tīra zelta lietu!
Skan laukā, skan pļavā,
Skan mežā priedienā. 109d.

28.

1 un 2: āres; 3: Gavil, 401. — 3: Viena dzied meža meita 415 Nr. 388 pag. 289. 1: lauku m.: 2: Lauka oši neskanēja: Dziedāj'; 4: atskanēja, 241g. — 1: laucenieces; 2: lauka: 3: Dziedāj' v. meženiece; 4: atskanēja. 290f.

30.

2: Vēl es mežā lūkojos; 3: ieradusi, 89b.

32.

3: Cerēj'; 4: Dižu mežu. 207b. k un r.

33.

1: mana negulēta: 2: kalniņā; 3: sili kauca: 4: stebulēja, 157¹.

35.

1: sili pārtecēju, 80d. — 1: Es pārgāju divi sili: 2: Treša, 111d, 407a un k.

1. Sila malu es izaugu,
Sila malu nolīgoju;
Jau tās manas šūtas kurpes
Sila ziedu piebirušas. 137d, 126b.
2. Div' sileņi pōrtecēju,
Trešu syļa gabaļeņu,
Pylni muni bocikeņi
Syla zīdu pībyruši. 427¹a.

37.

1. Siliņē es negāju,
Siliņš manas kājas grauž,
Siliņš manas kājas grauž,
Priežu zari vainadziņu. 207k.
1: sileni: 2: sīku priedelēju; 3: silē: 4: Priedes rausta, 226i.

38.

1. Sila meita silu raud
Ābolē ganīdam'.
Es silina neraudātu,
Ka mūžam neredzētu. 161g.
1: raud; 2: Āriņos novedot; 3: Es tā sila: 4: Kaut es s.; 5—6: trūkst. 111n. — 1: meita silu: 2: silenēi ieradusi: 3: Es siliņu neraudāju; 4: Būt' acīm neredzējis; 5—6: trūkst. 226i. — 1: raud: 2: siliņā ganīdama; 3: siliņa: 4: Kaut mūžā neredzētu: 5—6: trūkst 185d.

39.

3: Smilktis, 2b. — 1: Vedat: 2: nevedat, 6c, 118¹, 121p, 141¹ (E. Cikuss), 379. — 1: Vedat mani, vedējiņi, 17b. — 4: vaiņagāi, 22c. — 5: Smiltēs; 4: vaiņakāi, 22h. — 3: Smilktēs; 4: vaiņakāi. 22k. — 3: Smilktis: 4: vainagā. 34a. — 2:

Pa; 4: vaiņakā, 41a. — 3: Smilktis; 4: vainagā, 45. — 4: vainagā, 73b. — 3: Sila smilktis kājas, 75c. — 2: Sila ceļu nevediet: 3: Smiltis, 76b. — 2: Silā mani nevediet; 3: Silā smiltis kājas, 88c. — 2: Pa; 4: vainagā; 93¹b. — 4: vaiņakā, 10ld. — 2: Pa, 110c. — 1: Vedat; 2: nevedat; 3: mani; 4: vaiņakā, 116b. — 3—4: Tur man smiltis kājas grauza, Skujas berž vaiņadziņu, 131¹ (P. Tilts). — 2: Pa siliem; 4: vaiņakā, 137d. — 2: Nevediet caur siliņu; 3: Smilktis m. k. grauze: 4: vainagā, 319c Nr. 1390 var. — 1: Vedit; 2: nevedit; 3: Smilktis munas; 4: vainagā, 322d. — 1: Vedit; 2: nevedit; 3: Smiltis munas; 4: vaiņakā, 322e. — 3: manim kājas grauž, 323b. — 1: Vedit; 2; nevedit; 4: vaiņagā, 330¹, 331c. — 3: man, 335 Nr. 852. — 3: Skujas manas; 4: Rasa bira, 353¹. — 3: Smiltis manas kājas grauž; 4: birst, 379. — 3: Smilktis manas kājas grauž, 407k. — 1: kur vediet, 120c. — 1: kur vediet; 4: vaiņagā, 22b. — 1: kur vediet; 2: Par, 3: smilktis man kājas grauž; 4: vainagā, 41c. — 1: kur vediet; 3: Sila smiltis kājas; 4: vaiņakā, 69a, 111c. — 1: kur vediet; 3: man; 4: vainagā, 75b. — 1: kur vediet; 2: Siliņā nevediet; 3: Smilktis, 75f. — 1: kur vediet; 2: Par; 3: grauž; 4: birst, 78. — 1: kur vediet; 4: vaiņakā, 85d. — 1: kur vediet; 2: Pa; 4: vainagā, 134a. — 1: kur vediet; 2: sila ceļu nevediet: 3: man, 138a. — 1: kur vediet; 3: Sila smiltis kājas, 229a, — 1: kur vediet; 2: Par; 3: Smilktis, 344.

40.

1. Nedod manis, māmuliņa,

Liela sila maliņā:

Sila smiltis kājas grauza.

Skujas bira vaiņagā. 190f, 364¹.

1: māmuliņe; 2: Sila meža m.; 3: smilktis, 167a.

2. Vedat mani, kur vezdami,

Pa (al.: Par) siliņu nevedat:

Siliņš manas kājas bada,

Skujas bira vaiņagā. 181d, 181h Nr. 1390 var., 205b.

3: Silā; 4: vaiņakā, 144a. — 3: Silai man; 4: vaiņagai, 172a. — 3: manās kājās bira, 181b Nr. 1104. — 5: kājas dūra, 207l. — 3: manas kājas baksta, 229¹. — 2: silienu; 3: Silā manas kājas dūra, 229¹. 2: caur; 3: Silā smiltis kājas grauza, 125b. — 1: kur vedat; 2: Caur; 3: Sila smiltis k. grauza; 4: vainagā, 42¹. — 2: Silā mani nevedat; 3: Silā virši k. grauza, 60a. — 2: Caur siliņu; Silā virši k. grauza: 4: vaiņakā, 61c. — 2: siliņu; 3: Sila smiltis kājas grauza: 4: Skujas rāva vainadzīn', 119c.

3. Vedat mani, kur vedat,

Silā cauri nevedat:

Olas manas kājas bērž,

Skujas bira vaiņagā. 391 Nr. 640.

4. Vediet, tautas, kur vezdamas,

Par siliņu nevediet:

Smiltis manas kājas grauza,

Skujas bira vaiņagā. 19d, 407k.

1: Vedat; 2: Caur siliņu nevedat, 28d, 110c. — 1: vezdami; 2: Caur, 28¹, 325e. — 1—2: Ved, tautieti, kur vezdams, Caur siliņu vien neved, 42, 108a. — 1: vezdami; 2: Caur; 3: Sila smiltis kājas grauž; 4: vainagā, 97g. — 3: Smilktis; 4: vainagā, 321, 324a un e. — 1: vezdami; 3: Smilktis; 4: vaiņakā, 322a un b. — 2: Pa; 3: grauž, 331a. — 4: vainakā, 373, 407d. — 3: Smilktis, 401. — 1: kur vezdami, 408, Nr. 721. 1: kur vediet; 2: Caur, 281. — 1: Vediet, brāļi, kur vediet; 2: Caur; 3: Sila smiltis kājas, 39a. — 1: kur vediet; 2: Caur; 3—4: Skujas bira vainagā, Smiltis manas kurpes grauza. 75a, 75m. — 1: kur vediet; 2: Pa, 80d. — 1: kur vediet; 2: Caur; 3: Virziens man kājas dūra, 95d. — 1: kur vediet; 2: Silā mani; 3: Silā manas kājas bada, 202a. — 1: kur vediet; 3: Smilktis manim; 4: vainagā 311a. 1: Vediet mani, kur vezdami; 2: caur, 303¹b. 1: Vediet mani kur vezdami; 2: Pa s. nevedat; 3: Silā man k. baksta, 232b. — 1: Vediet mani kur vezdami; 2: Silā mani nevedat; 3: Silā man k. bada; 4: vaiņakā, 349¹.

5. Vedit mani, kur vedit,

Navedit pa sileņu:

Smilkšūs munas kōjas grima,

Skujas byra vaiņukā. 431.

6. Vedit tautys, kur vazdami,

Par sileņu navedit:

Smilktis munys kōjis grauze,

Skujis byra vainokā. 422³a.

11: vedit mani kur vedit, 449⁰a. — 3: vérsņis munys kōjis éde; 4: vainakā, 422b. — 4: vaiņukā, 424¹b. — 1: vazdamys; 4: vaiņukā, 426a. — Sal. 415 pag. 541 Nr. 616.

7. Es jums lūdzu, bāleliņi,

Caur siliņu nebrauciet:

Zīles manas kājas spieda,
Skujas bira vaiņagā. 301^{1b}.
8. Es neietu pa siliņu,
Siliņš manas kājas bada.
Siliņš manas kājas bada,
Skujas bira vaiņagā. 188⁰.

44.

5: Odi koda siliņā; 4: Spārpi, 525c.

50.

1—2: Bite gāja raudādama, Saka silu nodegam; 4: jūrmalā, 80c.

51.

2: grāmatu; 3: ziedīņus; 4: Tai degošā siliņāi, 181k, 224c Nr. 4764.

54.

1. Lai Dievs maksā tiem ļautiņiem,
Kas degumus dedzina,
Man palika baltas[?] kājas,
Pa degumu staigādam. 207g, Nr. 1426.
2. Bollta beju, mallna tyku,
Pa izdagu ganeidama.
Sūdei, Dīvs, svešim ļaudim,
Kas izdagas dadzynyōja. 454a.

57.

1: cielaviņa; 4: galiņāi, 22h. — 2 un 3: izdegā (Izdegā), 41a. — 1: kājinas; 2: govcs: 4: galināi, 164c. — 1; Aun kājas,
cielaviņa; 2 un 3: izdegā (Izdegā), 240b. — 1: Auj, meitiņa, baltas kājas; 2: izdegās; 3: Izdegās, 180a.

60.

1: gani sen ganos, 13b. — 1: gani izdzinuši; 3: ciema gani, 18. — 4: āriņa, 75h. — 1: āriņos; 4: Da āriņa, 91c.
2. Cyti goni ōreņōs,
Es bosōm kōjeņōm
Pagaidit, cyti goni,
Da ōreņu maleņā. 434a.

62.

1: manas raibas gov's; 2: maurodamas; 3: Pilni čiči; 4: āboliņa, 111c.— 1; Atiet; 3: Pilni čiči, 330c.

63.

2: skujas vien, 126b. 134c. — 1: Melli, melli; 2: Kā ne melli; 4: Kā ne sveši. 143a Nr. 828. — 1: Zili. zili; 2: Kā ne zili; 4: Kā ne sveši, 199a. — 1; Melli, melli; 2: melli. 213a Nr. 3239, 213b Nr. 744, 216a un b. 1: M. vien, 2: Kā ne. 3: S. vien 4; Kā ne. 400. — 1: Zili vien; 2: Kā nav zili: 3: s. vien, 2b. — 1: M. vien 3; sveši vien; 4: Kā nav sveši svešumā, 15b, 27b. — 1: M. vien, 2: Kā ne m. skujas vien; 3: sveši vien; 4: Kā ne sveši. 111d.

1. Tumši, tumši tie mežiņi,
Kā nav tumši, egles vien;
Sveši, sveši tie ļautiņi,

Kā nav sveši, tautas vien. 27e, 28f, 42, 45a, 120c.

1: mežini; 3: ļautini, 49. — 1: Tumši vien tie; 2: skujas vien; 3: Sveši, vien tie, 107d. — 2 un 4: Kā ne, 172a.

64.

1: Vedat mani, kur vezdami; 2: nevedat; 3: Piebirst; 4: Skuju zaru, paeglīšu, 278c.

66.

1; R. gani virsī gana; 2: Pavasari; 3: virsis noziedēja; 4: Pavasarī, 134c.

1. Ēdiet, govīs, rudien viršus,
Pavasār dābuliņu:
Rudien virši noziedēja,
Pavasār dābuliņš. 22p.
1: Rudien bij, pavasār; 2; Ganiem laba ganīšana; 4: dāboliņš. 328a.
2. Barojam mēs, māsiņas,
Tautu dēla kumeliņu:
Priežu skujas auziņām,
Sila viršus ābolam;
Tīr' auziņu nedosam,
Lei nesaka cerējam. 6c.
5—6 trūkst, 931a.

67.

3; mēļa ziedi, 174e. — 1: siliņas tā ziedāt; 4: sārķana dzīpariņ', 187a Nr. 2579, 187b Nr. 466. — 1: Siliņš grib; 2; villānītes; 3: mēļi ziedi, 207b, r un t. — 3: silami; 4: sārķana dzīpariņ', 325c.
3: Siliņam mēļi ziedi, 4: Man. 194, 195b. — 1: siliņi; 3: Siliņiem mēļa; 4: Man dzeltēni, 170b. — 1: Kur s. tā ziedēja; 2; mana villainīte; 3: Ir silami mēļu; 174e. — 1: silītis, 3: silītīm zili; 4: dzīpurīši, 180a. — 1: ziedēte; 2: mana villainīte; 3: Siliņame mēļi, 206. — 1: Siliņš grib; 3: Siliņam zili, 4: Man. 217.
1. Grib siliņš tā ziedēt.
Kā zied munas villnōneites.
Kur sylam sudrabiņš,
Kur sorkoni dzeipariņi? 407a.

69.

2: Par siliem; 3: villainītes, 27e. — 1: Vedat; 2: Caur siliņu nevedat: 3: villainītes, 43b. — 4; Sila viršu ziediņiem, 86a. — 2: Pa; 4: Ar virsīšu ziediņiem, 137f.

70.

3: manas kurpes plēš; 4: vainadziņu, 15a. — 1: Vediet, tautas, kur vezdamas; 2: nevediet; 5; manas kurpes plēsa; 4; vainadziņu, 42. — 1: Vediet mani, kur vediet; 2: nevediet; 3; Virsis; 4: Skujas rāva vainadziņu, 91g. — 2: Pa; 5; Siliņš; 4: Priedes rausta vainadziņu, 183b. 191e. — 1: kur vedat; 5: Siliņš manas kājas dūra; 4: vainadziņu, 207u. — 2: Siliņē; 2: Silē man's; 4: Priedes lauza vainadziņu, 2291. — 2: Par siliem; 3: Silī manas kājas baksta, 241g. — 3: grauza, 4: Skujas bira vainagā, 16. — 2: Caur mežiņu; 3: kājas plēsa, 4: Skujas bira vainagā, 36r. — 2: Par silīnu; 3: man k. grauza; 4: Skujas bira vainagā, 119¹. — 2: Sila ceļu nevedat; 3: Smiltis m. k. grauza; 4: Skujas bira vainagā, 15², 354. — 3: Caur siliņu aizvedot; 4: Skujas bira vainagā, 89b. — 1: man': 2: Gar: 3: Smiltis m. k. grauza, 4: Skujas bira vainakā, 91a.
1. Vedat, tautas, kur vezdamas,
Caur siliņu nevedat:
Virši manas kājas grauza,
Skujas bira vainagā. 28c.
4: vainagā, 28d. — 1: vezdami; 4: vainagā, 33e Nr. 1390 var. — 3: manas kurpes plēsa, 36r. — 1: vezdami; 2: Caur puriņu; 4: vainagā, 38b. — 2: Pa; 3: Viršņi manas kurpes plēsa, 45a. — 1: Vedat mani, vedējini; 4: silinu, 61a. — 1: Vedat mani, vedējini; 2: silinu; 3: Sila virši kājas, 61d. 375.
2. Vediet mani, kur vezdami,
Caur siliņu nevediet:
Viršu kauli kājas bada,
Skujas bira vainagā. 137f.
1: kur vediet; 3: Virziens manas kājas; 4: vainagā, 18. — 2: Pa, 86a. — 5: Virši manim kājas; 4: vainagā: 95b. — 2: Par; 3: kājas dūra, 137d. — 5. Virša; 4: vainakā, 137e. — 3: Sila virze kājas; 4: vainagā, 261. — 2: mežiņu; 3: Virši manas kājas, 264c, 290b. — 1: Es jums lūdzu, bāleliņi; 3: Virši manim kājas, 281b. — 2: mežiņu; 3: Virši manim kājas grauza, 304a.

72.

1: Ai, zaļā; 2: P. zaļa pēc dzeltena; 4: ritenīts. 16. — 1: vai. zaļāji; 2: T. daiļu; 3: zaļa pēc dzeltaina; 4: Kā tas v. ritentiņš, 29c. — 1: Vai, zaļo b. birzi; 3: dzeltains; 4: Tā kā vasku ritenīts, 59d. — 1: Ak, tu zaļa; 2: T. daiļu; 3: zaļa, pēc dzeltāna; 4: ritenīts. 61a.

1. Aijo, aijo, bērzu birz',
Tavu dailu augumiņ'!

Pirmāk zaļa, pēc dzeltāna

Kā viens vaska ritenis. 41c.

1: Ai, ai, b. birzs; 2: T. smuidru; 3: zaļš, p. dzeltens; 4: Kā tas vasku, 92. — 1: Aiju, aiju; 2: daiļu; 3: zaļš p. zeltāns, 133b Nr. 2674. 1: Ailu, ailu, b. birze; 2: T. snaidru; 3: Papriekš; 4: rituliņš, 172s. — 1: Aiju, aiju; 2: daiļu; 3: zaļš, p. dzeltains; 4: vasku. 335. 1: Zaļa, zaļa bierztaliņa; 2: Pirmāk zaļa, pēc dzeltena; 3: dzeltena; 4: rituliņis. 181 d.

73.

1: Ak tu smukā b. b.; 2: smuku vaiņadziņu; 3: dzeltaina, 101b. — 1: Vaju. vaju, b. birzi; 4: Tā kā, 126b. 1: Ai, tu āra ataudziņa; 2: Kā tu skaisti nolīgo! 3: dzeltāna; 4: Kā tis. 322d.

1. Ai, zaļā bērzu birze,

Tavu skaistu ziedēšan'!

Priekšu zaļa, pēc dzeltena

Kā viens vasku ritenīts. 110c.

Tā kā vasku, 24a. — 1: Papriekš z., p. dzeltāna, 28d. — 1: Ai, zaļo bērza birzi; 3: iepriekš zaļi, pēc dzeltāni, 28f. — 1: zaļāji birzs; 3: Pirmāk; 4: Tā kā vasku, 135. — 1: Ai, ai, b. b.; 3: Papriekš, 138.

2: ziedēšanu; 5: Papriekš (al.: Priekšu), — pēc dzeltāna, 281.

74.

1: Ai, tu zaļa; 2: Kā uz manim; 5: Es zariņu vien nolauzu, 156. — 1: Ai, zaļā birztalīte; 3: Rīksti, 161c.

1. Vai, zaļā bierztaliņa,

Ko vez mani gauži raud?

Es, gaļām ganīdama,

Rīkstu vien nolauzos. —

Rīkstu vien nolauzos, —

Nopinos vaiņadziņu.

Vēlējos nepinusi,

Ne gaļām ganījusi,

Tautas mani gūtiņ guva

Pa vaiņaga pinumiņu. 224d Nr. 1856.

2. Voi, lielā bērza birze,

Ko uz mani gauži raudi?

Stucinu vie nogriezoz,

Kumelinu drīzināt. 61g.

75.

2: uz manim; 3: gaļām; 4: Rīksti vien nolauzu. 224c.

1. Ai, zaļāja birzetiņa,

Ko es tevīm skādes daru?

Rīkstīt' vien nosalaužu,

Ik rītiņa ganīdama. 152.

2. Ko tā zaļa bierztaliņa

Uz manim žēli raud?

Es rīkstīti vien nolauzu,

Svētu rītu ganīdama. 172a.

3: Es riekstiņu (?), 181b Nr. 1183. — 3: Rīksti vien nosalauzu, 181h Nr. 1539. 1: Kālabad tu, bierztaļa; 3: Nosalauzu vienu rīksti, 172s.

3. Raud zaļāja birža koki! —

Ko es tav ļauna daru?

Gaļām vien ganīdama,

Vienu zaru nolauzos, —

Vienu zaru nolauzos, —

Nopinos vaiņadziņu. 224d. Nr. 1822.

76.

1: Ak; 3: rīkstīt' i nogriežu, 325b.

77.

2: Ko; 3: rīkstītas nenolauzu, 325c. — 1: zaļā; 4: Svētā rītā ganīdama, 324e.

80.

1: uzgāju zelta; 2: Ne zariņu nenolauzu; 3: nopūta, 4: Saule žēli, 179b.

84.

1: kalniņa; 2: Sudrabiņa; 4: zelta; 6: ģēģerīši. 41c. pag. 44 Nr. 6. — 1: Aiz kalniņa zaļā birze; 2: Sudrabiņa: 4: zelta; 6: medenieki 111d. — 2: Sidrabiņa; 4: Divas zelta; 6: ģēģerīši, 155. — 1: kalniņa; 2: Sudrabiņa; 4: zelta; 6: Divi mazi ģēģerīši. 188⁰. — 2: Sudrabiņa; 4: Div' zeltītas; 6: ģēģerīši, 206. — 1: kalniņa; 2: Sudrabiņa; 4: zelta cielajiņas; 6: ģēģerīši. 224d.

1. Ai, zaļāja bierztaliņa,
Tavu dailu augumiņu!
Tur staigāja divi brieži,
Divi zelta lakstīgalas;
Tur staigāja raudādami
Divi jauni ģēģerīši. 173.

85.

1: sidraba; 3: nolauzusi; 4: sidrabota, 113¹, 141¹ (E. Mazajāne). 330c. — 1: Sudrabotu birzi; 2: zariņu, 161 c. — 1: bierzi jāju. 166f. — 1: Sudrabiņa birzi; 2: zariņu. 181c un d. — 1: Sudrabotu birzi; 2: zariņu; 3: Kad būt' zaru nolauzusi, 181i Nr. 1814. — 3: Ja būt' zaru nolauzusi, 181i Nr. 1814. — 3: Ja būt' zaru. 190f. — 2: Ni zariņa ninolauzu; 3: Būtu zaru, 279b.

1. Es birzei cauri gāju,
Ne lapiņas nenorāvu;
Būt' lapiņu norāvuse,
Es staigātu sudrabota. 246i.

1: Bērziņš auga ceļmalā; 2: Sudrabiņa lapiņām; 4: Sudrabā vien staigātu, 174e.

86.

1; gāju; 4: es pati apbirusi; 5 — 6 trūkst, 145a. — 1: Sidrabiņa birzi gāju; 4: Būt' mirdzējsi kā sidrabs; 5—6 trūkst. 146a. — 1: Caur sudraba; 6: Ar sīkaju sudrabiņu, 151a. — 1: birzi teku; 3: nolauzuse; 4 un 5: apbiruse, 151b. — 1: Sidrabiņa; 6: Ar sidraba, 152a. — 1: Caur sudraba birzi jāju; 4: Ar sudrabu apbirusi; 5—6 trūkst, 191h.

1. Cauri gāju zelta birzi,
Ne zariņa nenolauzu;
Būtu zaru nolauzuse,
Būt' ar zeltu apbiruse. 188⁰.

2: zariņu; 3: nolauzusi; 4: Būtu visa nobirusi. 170b. — 2: zariņu, 179b. — 1: Es izgāju zelta bierzi; 3: Būt' zariņu, 200a.

88.

3—4: Viena zelta, otra vaŗa, Treša sīka sudrabiņa, 264d.

93.

4: bāleniņi, 69a, 111d. — 1 : ar manim, 335 Nr. 96. — (415 Nr. 373 pag. 286).

1. Dzied, māsiņa, neklausies
Vai iet labi, vai ne labi!
Puri, meži klausījās,
Ne tie tavi bāleliņi. 22p.

94.

1. Ak tu manu skaņu balsi,
Kur aizgāji skanēdama:
Par puriem, par vēriem
Tautu dēla istabā! 6c.

1: Aiju, manu, 2: Kur bij tev atskanēt: 3: Caur purviem, caur vēriem; 4: dēlu rociņā! 18.

95.

1. Nedod Dievs tur aiziet,
Kur balsiņa atskanēja:
Par purviem, par vēriem,
Par dziļiem ezeriem. 95d.

2: balstiņa, 138. — 2: aizskanēja, 344. — 2: Kur balsiņš aizskanēja: 3: par mežiem, 75f. — 2: balstiņa; 3: par mežiem;
4: Par tiem dūņu ezeriem, 18. — 2: balsiņš; 4: Par deviņi ezeriņi, 28f.

96.

1. Purvi, vēri vien tur bij,
Kur māmiņa man' iedeva.
Kur bij man sienu pļaut,
Kur telītes paganīt?
Purvā gāju sienu pļaut,
Vērī govīs paganīt. 108a.

1: Purvi vien, sili vien; 3—4: trūkst; Silā, 137e.

2. Puri vien, vēri vien,
Kur māmiņa mani deva;
Nav nevienas āra pļavas,
Kur telītes paganīt. 133¹a.

3: neviena klajumiņa, 87a. — 1: Purvi vien, plieni vien. 88c. — 4: paganīšu, 93b. — 1: Purvi; 3: Nava vienas, 95d. —
1: Pori; 3: āres, 324e.

3. Purvi vien, vēri vien.

Kur māmiņa man' iedeva:
Nav nevienas āra pļavas,
Kur telītes paganīt. 18, 95b.

1: Sili vien; 2: aizdeva, 15a. — 1: Puri, 17a, 68d. — 1: Puri, puri, vēri, vēri; 2: aizdeva, 3: ziedu pļavas; 4: telīti, 28d.
— 1: Purvi, purvi, vēri, vēri, 42. — 1: puri vien; 2: aizdeva; 3: ziedu pļavas, 52a. — 1: purvi vien, 91g. — 1: Puri; 2:
aizdeva; 3: lauka pļavas, 120c. — 1: meži vien, 125b (P. Tortuss). — 1: Pori; 3: āras. 324a. — 1: vēres, 377. 2: Kur
aizgāja man' māsiņa; 4: telīšu. 75b. — 1: Puri; 2: Kur aizveda mūs' māsiņu; 4: telītes, 135. 1: meži vien; 2: aizdeva;
3: neviena klajumiņa, 23. — 2: aizdeva, 27b un h, 131¹ (K. Lūsiņš). — 1: Puri vieni, vēri vieni; 3: nevienas klajas
noras, 28d. — 1: meži vien; 3: neviena klajumiņa, 30b. — 1: Purvi vien, rāvi vien; 2: iedeva, 41c pag. 202 Nr. 14. —
1: Purvi, 81, 92, 344, 390¹. — 2: aizdeva; 3: āras, 1411 (E. Kraujš). — 1: Purvi, purvi, vēri, vēri; 3: āru, 379. — 2: Kur
tautietis man' aizveda, 379. — 1: vieni, — vieni; 3: neviena aplociņa; 4: teliņu, 401.

4. Vai, bāliņi, grēcinieki,
Kur māsiņu iedevāt?

Nav nevienas āra pļavas,
Kur telītes paganīt. 89b.

1—2: Ak, jūs mani bāleliņi, Kur jūs mani iedevāt, 22m. — 1: Bagātie bāleliņi; 3: Neva vienas āru; 4: telīšu, 91c. — 1:
Postaunieki bāleliņi; 2: ievēdāt, 137a Nr. 2174, 137b Nr. 2247. 1: Puri, vēri vien iraid; 2: Manas māsas tiesiņā; 17b.

5. Purvi vien, vēri vien,

Kur māmiņa man' iedeva:

Nava āra āboliņa,
Kur telītes paganīt. 379.

1: sūnas vien; 2: māmiņa iedevusi; 3: Neva, 64a Nr. 3572. — 4: Ne telīšu jāpagana, 80d. — 4: telīšu, 111h. — 1: sili
vien; 2: mani deva; 3: Nava balta ābuliņa, 113b. 3: Nav neviena klaj' āriņa; 4: telīšu, 20b.

6. Pūri, pūri, meži, meži,

Kur mōseņu idavam;

Nava vīnas ōru pļovas,

Kur taļeīšu pagaņāt. 426¹a.

99.

3: Kur tā liela, 35. — 1: purmalītes; 2: Manis; 3: Kur tā mūsu; 4: locītāja, 134a.

1. Visas tērces, purmalītes

Manis gauži noraudāja:

Kur palika tā meitiņa,

Kas vakar še dziedāja?

Bija meitas, kas dziedāja,
Nav vairs tādas dziedātājas. 28d.
2. Visas tērces, purvmalītes
Manis gauži noraudāja:
Gan ir meitu ganītāju,
Nava tādu dziedātāju. 93a.

100.

1. Visi mani vecu sauca, —
Kur tad mans vecumiņš?
Es redzēju savu tēvu,
Sava tēva tēvatēvu;
Es redzēju Sāra lānu
Trim reizām nocērtam,
Vienreiz priedes, otreiz egles,
Treišreiz zaļus ozoliņus. 65b.
N. B. Sāra lāns — meža gabals uz igauņu robežām starp Valtenbergas un Sāru valstīm.

101.

1: Ak, p., ak, e.; 4: mugurāi, 22b un c. — 1: Vai, p., vai, e., 235, 293b. 1: Priede, priede, egle, egle; 2: Sen tu mani kaitināji; 326a, 327.
1. Priede. priede, egle, egle,
Tavu smuku apģērbiņu!
Voi bij ziema, voi vasara,
Zaļi svārki mugurā. 188¹.
1—2: Ai, priedīte, ai eglīte, Tavu daiļu augumiņu, 407k. 2: Abas vienu daiļumiņu; 3: Vai tā z., vai v., 14, 3971, 163, 181c, 282.
2. Priede, priede, egle, egle,
Tavu daiļu augumiņu!
Vai bij ziema. vai vasara.
Zaļi svārki mugurā. 4b, 283, 253¹.
2: skaistu, 16. — 3: Lai b. z., lai v., 19d. 251, 3641. — 3: Lai būt' z.. lai v., 219b. — 3: Cauru ziemu, caur' vasaru, 229¹. — 3: Vai tā ziema, vai vasara. 281 d, 293a, 299b Nr. 1499. Ar turp. 5—6: Zaļi svārki mugurā, Zaļš kronītis galviņā, 290g. — 1: Egle, egle, priede, priede, 298h, 322b. — 2: staltu; 3: Lai b. z., 325e. — 3: Tā ziemiņu, vasariņu, 394. — 3: Lai tā z., lai v., 188⁰.

102.

1: Vai, p., vai, e.; 2: Tava liela lepnumiņa; 3: Vai tā z., 151b. — 1: Vai, vai, pried' ar egli, 311a. — 1: Ai, priedīta, ai, eglīta, 323b. 1: Vai, p., vai, eg., 317d. — 1—2: Priede, priede, egle, egle, Tavas lepnas dzīvošanas. 328b. — 1: Vai, p., vai, eg., 2: labu labumiņu! 303a. — 1: Priede, priede, egle, egle, 322b, 322e, 3251, 407d, 408.
1. Lai bij lepna, kas bij lepna,
Priede, egle, tā bij lepna:
Lai bij ziema, lai vasara,
Zaļi svārki mugurā. 239b, 241c.
1—2: Lai bi lepni, kas bi lepni. Pried' ar egli, tie bi lepni; 3: Lai bi; 4: mugurē, 223b. — 3: Vai bij ziema, vai vasara, 240a.
2. Priede, priede, egle, egle,
Vai jums kāda ziņa nāca?
Ne jums ziemai skujas bira.
Ne vasarai lapas plauka. 221.
2: Vai tev tāda skola bija? 3—4: Vai bij ziema, vai vasara, zaļi svārki mugurāi. 22p. — 2: Vai tev kāda ziņa bij? 3: Ne tev ziemu; 4: Ne vasaru aplapoji. 451.

103.

3: Lai ziemiņa, 49. — 2: Egle, priede; 3: Vai ziemiņa, vai vasara, 71b. — 3: Lai ir z., vai v., 91 g. — 1: Lai bagāti, kas bagāti; 2:, tās bagātas, 146b. — 1: Lai būdamis, kas bagātis; 4: Lai tā z.; 4: mugurāi, 156. — i: Lai bagāts, kas bagāts; 2:, tās bagātas; 3: Lai tā z., 181a Nr. 21. — 1: Lai bagāts, kas bagāts, 185c. — 3: Tik ziemiņu, kā vasaru, 185d. — 2:

Prieda, egļa, 226e. — 2: Vai tā ziema, vai vasara, 353. — 2: tās bagātas, 400. 2: Pried' ar egli; 4: vai v., 29c. — 2: Pried' ar egli; 3: lai vasara, 22g., 226c. — 1: Lai bagāts, kas bagāts; 2: Pried' ar egli bagātāka; 3: Vai bij z., vai v., 28d. — 1: Lai bagāts, kas bagāts; 2: Pried' ar egli jo bagāta; 3: vai bij z., vai v., 68d. — 2: Pried' ar egli, tās bagātas, 1811. — 2: tās bagātas, 200f.

1. Lai bagāti, kas bagāti,

Pried' ar egli, tās bagātas:

Lai tā ziema, lai vasara,

Zaļi svārki mugurā. 267b.

1: Lai bagāts, kas bagāts; 2: tie bagāti, 16tc. — 1: Lai bagātis, kas bagātis, 200a. — 2: tie bagāti; 3: vai vasara, 224f.

2. Ai, priedīte, ai, priedīte,

Kur tik skaistu rotu ņēmi?

Vai bij ziema, vai vasara,

Zaļi svārki mugurā. 23.

3. Lai lielās, kas lielās,

Priede, egle, tā lielās:

Lai bagāta, kas bagāta,

Es bagāta mātes meita,

Vai ziemiņa, vai vasara,

Zaļi svārki mugurā. 71b, 168.

105.

1: gobu deva; 2 un 3: Pried' ar egli; 4: pavasari, 226c.

1. Vis kok gauž raud,

Rudiņ gob nodevuš;

Egel, pried, bāleliņ,

Tie pausar gob dev. 207d.

108.

2: aizejot; 4: Lei bij ziema, vai vasara, 326c. — 2: Redz rudeni; 3: Pried' ar egli; 4: skujiņas. 321.

1. Vis' mež kok' raud

Pēc tā grezn' vasariņ';

Egl', pried', tie neraud,

Tiem paliek zaļ' svārķ'. 211c.

2. Visi kūpeņi raudēja,

Rudiņam atējūt;

Prid' ar egli naraudēja,

Tòm skujeņa nanūbyra. 426¹a.

1: Visi kūki gauži raud; 4: nabirēja, 420. — 1: raūdava; 2: atējūt; 3: naraūdava; 4: skujeņis, 422a. — 1: rau, dōva; 2: atējūt; 3: naraudōva; 4: skujeņis, 409d, 422²b.

109.

2: Kam tik gara izauguse; 4: gara neizaugu, 174e. — 2: T. košu, 183b. — 1: Priede, priede, egle, egle, 391 Nr. 210, 40t. 1: Priede, priede, egle, egle; 4: neizaugu. 188¹.

1. Vai, priedīte, vai, eglīte,

Tavu garu augumiņu!

Man bij tēvs un māmiņa,

Es tik gara neizaugu. 267b.

1: Priede, priede, egle, egle; 2: T. smīdru; 4: smīdra, 208b. 1: Priede, priede, egle, egle; 2: garu! 3: Māmiņ' manim ēstu deva; 4: Es tik gaŗa nezaugu. 229¹. — 1: Priede, priede, egle, egle; 2: smuidru; 3: māmuļīte; 4: smuidra. 200f. — 1: Priede, priede, egle, egle; 2: daiļu; 3: Man māmiņa maizi deva; 4: daiļa, 188⁰.

2. Daila auga sila priede,

Ni ēduse, ni dzēruse;

Man māmiņa maizi deva,

Es tik daila neizaugu. 318a.

110.

2: šmidru; 4: šmidra, 189b. — 2: smidru (un: smuidru); 3: maizes; 4: smidra (un: smuidra), 196f. — 2: T. daiļu; 4: daiļa, 206. — i: Ai, p., ai, e., 2071. — 1: Ai, eglīte, ai, priedīte; 2: smīdru; 4: smīdri, 207q. — 2: T. garu: 4: liela, 224h.

1. Egle, egle, priede, priede,

Tavu smuidru augumiņu!

Man māmiņa maizi deva,

Es tik smuidra neizaugu. 335.

1: Priede, priede, egle, egle; 2: snaidru: 4: snaidri neizaugu, 168. — 2: snīdru; 4: snīdra, 182. — 1: Priede, priede, egle, egle; 2: garu; 4: gara, 196i, 224g, 345. — 4: neizaugu, 404²a.

2. Egļe, egle, prīde, prīde,

Tovu smuidru augumeņu!

Maņ māmiņa maizi deve,

Es cik šmuidra naizaugu. 427².

3. Priede, priede, egle, egle,

Tavu smīdru augumiņu!

Man māmiņa lolotāja,

Es tik smīdra neizaugu. 185c.

2: Tava snīdra augumiņa; 4: Ne tik snīdris augumiņis, 185d. — 1: Vai, priedīte, vai, eglīte; 2: smuidru; 4: smuidra, 191h. — 2: Kā tik šmuidra tu izaugi; 4: šmuidra neizaugu, 205b. 3: Es pie savas māmuliņas: 4: Nav tik s. uzauguse. 174e.

111.

1. Sila priede gauži raud,

Kumeliņis saknes brida.

Tā priedītes pašas vaina

Kam aug ceļa maliņā. 207l.

1: rauda; 2: Kumeliņi, 207t. — 1: priede gaudējās; 2: Kumeliņš s. mina; 3: Tā, priediņ'; 4: aug', 207u. — 2: Kumeliņš sakni; 3: Tā, priedīte; 4: Kam tu augi ceļmalā, 225.

2. Zemes bērzs gauži raud,

Kumeļš saknes nobradāja.

Tā bērziņa paša vaina,

Kam aug ceļa maliņā. 207s.

112.

3—4: Viena paša pura bērze Ar sudraba lapiņām, 207u. — 2: Līdz pat manu brāļu sēt; 3: paša; 4: Sudrabiņa, 210¹.

113.

2: Mana ceļa maliņā; 3: birzs; 4: Sidrabiņa, 6c. — 2: manai mājiņai; 3: pati, 190f.

1. Egles, priedes vien iraid

Mana ceļa maliņā;

Viena pate zemes bērze,

Zelta lapa galiņā. 216a un b.

116.

1. Visi koki žēli raud,

Vasariņu noejot;

Priede, egle vien neraud,

Tai palika zaļi svārki. 166.

1: raude; 2: vasariņai; 3: P., e. tā neraude, 151a. — 1: raudin raud; 2: Rudenim atnākot, 226g.

121.

4: Kļaviņai, 22p. — 1: Ozoliņis; 4: Kļaviņai, 22h. — 4: Liepiņai, 28d. — 1: Ozoliņis; 3—4: Sīki zari bērziņam, Platas lapas kļaviņam, 379. — 1: O. gauži raud; 4: Kļaviņai, 401.

1. Gan gribēja ozoliņš

Sīku zaru, platu lapu:

Bērziņam sīki zari,

Kļaviņam platas lapas. 107d.

80d, 91c, 95e, 321, 407c, 407f. — 4: Kļaviņai, 75h. — 2: Tievu; 3: tievi z., 91c. — 1: ozoliņis, 93¹c, 335 Nr. 1647. — 1: ozoliņis; 2: Smalku; 3: Bērziņami smalki zari; 4: Kļaviņami, 127¹b. — 2: Smalku; 4: Kleviņam, 322b. — 1: ozoliņis; 4: Kļaviņami, 379, 401. — 3: Bērziņami; 4: Kļaviņami, 407a. — 1: Ozoliņš gan gribēja; 4: Kļaviņai, 20b. — 1: ozoliņis; 2: Smalku; 3: smalki z., 127¹c. — ozoliņis, 91h.

2. Gon gribēja úzuļeņš

Seiku zoru, plotu lopu;

Bēržeņam seiki zori,

Kļaveņam plotas lopus. 428.

3. Ozoliņš gan gribēja

Smalkus zarus, platas lapas;

Bērziņam smalki zari,

Kļaviņam platas lapas. 184, 190f.

1: Ozolītis; 3: Bērziņami; 4: Kļaviņai, 22m. — 3: Bērziņami; 4: Kļaviņami, 86b. — 3: Bērziņami; 4: Kļaviņai. 190d.

125.

1: Es; 2: Ir; 4: Margotiem; 5: sīku putnu, 335 Nr. 1629.

1. Zinu, zinu brāļa sētu,

Nevajaga vadītāja:

Pie vārtiem ozoliņš

Krūzainām lapiņām. 316.

4: Rētainam, 23. — 1: Es pazinu; 2: rādītāja, 322a un b. — 1: Es pazinu; 2: Nevajdzēja; 3: ozoliņis, 325e. — 2: rādītāja;

3: ozols auga; 4: Skrūzainām, 401.

126.

1—2: Man uzauga ozoliņš Mana ceļa maliņā; 3: Zīda saknes, 229¹.

129.

1: Ai, ozola ozoliņi; 3: tek; 4: aptecēt, 145a. — 1: Ai, ozol, ozoliņ; 3: ierba; 4: aptecēte, 171a.

1. Es uzgāju ganīdama (-mis)

Zemu, resnu ozoliņu:

Trīs dieniņas ierbe tek,

Nevarēja aptecēt. 200a.

1: Es uzlaidu (jeb: Es atradu); 2: Resnis aug ozoliņš, 189a un b. — 1: Tecēdama uztecēju; 3: irbe, 206.

130.

1—2: Ozoliņ, ozoliņ, Tavu lielu resnumiņu. 335 Nr. 1622.

134.

1. Ozoliņš gauži raud,

Zīles bira Daugavā.

Kam tu augi, ozoliņi,

Daugaviņas maliņā? 309a, 321.

1: O. zīļu r., 401.

135.

3: vaine, 6c. — 1: Ozoliņis, 15a, 17a, 126a. — 1: rauda; 2: upītēi; 4: mali; 3: Tā, ozol, tava v.; 4: audz, 41c Nr. ņāi, 22p. — 1: Ozolītis; 4: Kā. 28d. — 30 pag. 34. — 1: Ozoliņis; 2: Kas sabira u., 93b. — 1: Ozoliņis; 3: Tij, 407c.

1. Ozoliņš zīļu raud,

Zīles bira upītē;

Paš' ozola vaina bija,

Kam aug upes maliņā. 64i, 91h.

80c, 94, 91c, 111 d. — 1: O. raudejās, 85b. — 1: Ozoliņis z. raudi, 88b. — 1: Ozols savu z. r., 91c. — 1: raudi, 98. —

2: birst, 106. — 1: Ozoliņa zīles rāvu [?]; 2: Z. b. Daugavā, 335 Nr. 1630. 3: Tā ozola paša vaina, 127¹c., 407k. 1: O. gauži raud; 2: birst; 3: Tā ozola paša vaina. 28¹.

2. Uozueliņč gauži raud,

Zīles bira uipītē;

Paša vaina uozueliņ,
Kam audz' uipes meliņā. 103b.

3. Ūzuļeņš zeīļu raucj,
Zeīļis byra upeitē;
Pat' ūzula vaiņa beja,
Kam aug upis maļeņā. 422a.

2: Zeīļes b. upeitē; 3: Tī bej tova patis vaine; 4: audz' upes, 409c. — 2: Dubnòjā; 3: vaine; 4: Kam jis auga krastmaļi, 422a. — 1: zeīļu; 2: zeīļis; 3: Tī bej tava patis vaiņa; 4: audz', 422³a. — 1: Ūzuļeņis zeīļu; 2: zeīļis; 4: Kò, 426a. — 1: Ūzuļeņis; 2: Zeīļes b. upeitē; 4: Kò aug upes, 435a.

4. Ozoliņš gauži raud,
Zīles bira upītē;
Tā ozola paša vaina,
Kam aug upes maliņā. 18, 42, 354, 39d.

1: Ozoliņis; 2: upītē; 4: maliņāi, 22h. — 1: Ozoliņis; 2: krita; 4: Ka viņš auga upmalā, 22m. — 1: Ozoliņis, 22p, 86b, 325e. — 1: Ozoliņis; 4: Ka, 23. — 1: Ozolītis; 2: birst Daugavā; 3: Ozoliņa p. v., 69d. — 3: Tava vaina, ozoliņ; 4: audz, 103. — 1: Gauži raud ozoliņis; 2: birst; 3: Tā bij viņa paša v., 137f. — 2: birst, 184, 190f. — 2: birst ūdenī, 190d. — 1: Ozols gauži noraudāja; 2: Z. b. Daugavā; 4: K. a. krasta m., 323b. — 2: lejiņā; 3: Bij, ozol, tava v.; 4: aug', 407f. — 1: Ozoliņš raudājās, 407l.

5. Ozols auga upmalā,
Zīles bira upītē;
Vai nebija citur vietas,
Kam aug upes maliņā? 111k.

6. Ozoliņis žēlojāsī,
Upē zīles nobirušas.
Ozoliņa paša vaina,
Kam aug upes maliņā. 95c.

136.

1: Ozoliņa; 3: lauze, 241k. — 3: lauze, 137h. — 1; Ozolīti, 188⁰. — 1: Ozoliņi; 2: Kā tu, 285c. 1: Ozolīti; 2: audzi; 4: Kalniņāi stāvēdam, 24b. — 2: Kā; 4: stāvēdam, 134c. — 1: Ozolīti; 2: lejiņāi; 4: Kalniņāi stāvēdami (un: stāvēdamas), 171a. — 4: Puškot puiša cepurīti, 184. — 1: Ozolīti (un: Ozoliņi); 4: Pa kalniņu staigādamas, 185c, 200a. — 1: Ozolīti, 203, 224a. — 3: lauž, 212a. — 1: Ozoliņu, 216b. — 1: Ozolīti; 2: lejiņē; 3: lauž; 4: Kalniņē, 226g. — 3: lauze; 4: Uz kalniņa, 289c. — 1: Ozoliņ; 2: K. tu jauci [? audzi]; 4: Kalliņā, 317a Nr. 168. — 1: Ozolī zemzarī; 3: lauze, 358. — Sal. 399 Nr. 42.

1. Ūzuļeņ zamzareit,
Kam tu augi lejeņā?
Meitys tovus zorus lauze,
Kaļņeņā stòvādamys. 430¹.

2: Kò tu a. ļajeņā; 3: Meitas; 4: stòvādamas, 409c. — 3: meitas; 4: Uz kaļņena stòvèjùt, 427¹a. — 2: Kò; 4: Uz kaļņeņa stòveidamys. 429a.

2. Ai, ozoli, zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Meitas tavus zarus lauza,
Puško puišu cepurītes. 179b.

3. Lejā auga ozoliņš,
Pašā kalna maliņā;
Meitas tavus zarus lauza,
Uz kalniņa stāvēdamas. 216b.

4. Liepa auga kalniņā,
Ozoliņš lejiņā;
Meitas tev zarus lauza,
Kalniņā stāvēdamas,
Puiši tevīm doņus cirta
Pašā vidū, viducī [?]. 64a Nr. 272.

137.

1: Ozoliņi, 41c Nr. 5 pag. 30. — 1: Ozolīti; 3: tavas saknes; 4: Lejiņāi; 6: Kalniņāi. 292.

1. Ozolīti zemzarīti,
 Kam tu augi lejiņā?
 Meitas tavus zarus lauza,
 Cūkas tavas saknes raka. 271.
 3: Gani; 4: saknes beda, 24a. — 1: Zemzarīti ozolīti; 4: rok, 60. — 4: tavu sakni, 185c. — 1: Ozoliņu; 2: K. aug' cūku lejinā; 3: Cūkas tavu sakni raka; 4: Bēri tavus zarus lauž. 61 g.

2. Ūzuleņ zamzareit,
 Kam tu augi ļejeņā?
 Goni tovus zorus lauze,
 Cyūkas tovas saknes grauze. 430a.
 2: ļajeņā; 3: Meitas; 4: saknes bede, 454a.

3. Ozolīti zemzarīti,
 Kam tu augi lejiņā?
 Meitas tavus zarus lauza,
 Kalniņai stāvēdamas:
 Cūkas tavu sakni raka,
 Sudrabiņa meklēdamas. 168.
 4: Kalniņā; 5: tavas saknes; 6: Sudrabiņu. 258b. — 6: Sudrabiņu, 297a.

140.

3: Bifīt' tevi pāri; 4: Dravenieksi garām jāja, 40¹ (2 b). — 1: Ozoliņ zemzarīt; 2: lēņi [?]?; 3: tev b. skrēje; 4: secen gāje dravenieki 91 h. — 3: tevi, 7. — 3: tev, 19d. — 1: Ozolīti. 22i. — 2: lejiņāi; 4: dravenieki, 22q. — 1: zemzariņi; 3: Par tevim; 4: gāja, 421. — 4: gāja dravinieks, 451. — 1: Ai, ozoli; 3: tev; 4: dravenieki, 93b. — 1: zemzariņi; 4: Gaṛām, 207t. — 1: Ozolīti; 4: gāja dravenieks. 110c. — 1: Ozolīti; 3—4: Bites tevim pāri skrēja, Dravinieki garām gāja. 112. — 2: palejā; 3: Garām tev; 4: gāja, 120c. — 1: Ozolīti; 2: lejiņāi; 3: Garām; 4: G. doru dējējiņi, 121f. — 1: Ai, ozoliņ; 2: palejā; 4: Gaṛām gāje dravinieks, 133b Nr. 2607. — 1: Ozolīti; 3: Apkārt tevi; 4: Gaṛām j. dravenieks, 158. — lejiņāi; 4: Gaṛām j. dravenieki, 172i. — 1: Ozolīti; 3: tevi; 4: Gaṛām j. dravenieki, 285c. — 3: tevi; 4: dravenieki, 308b, 322a. — 3: tevi, 311a. — 1: Ozolīti; 4: gāja dravenieki, 325¹. — 1: Ai, ozol; 3: tev; 4: Gaṛām gāja, 335 Nr. 1626. — 1: zemzariņi; 3: tevi, 394. — 3: Bites tev pāri skrēja; 4: dravenieki, 407a.

1. Ozoliņi zemzarīti,
 Kam uzaugi lejiņā?
 Pār pa tevi bites skrēja,
 Gaṛām jāja dravinieki;
 Meitas zarus nolauzīja,
 Kalniņā stāvēdamas,
 Kalniņā stāvēdamas,
 Vaiņaciņus puškodamas:
 Cūkas saknes izrakšnāja,
 Gārdu zīļu meklēdamas. 143b.

2. Ūzuleņ zamzareit,
 Kò tu augi ļejeņā?
 Pòri tevi bitis skrēja,
 Cacyn gòja draviniki. 424¹b.
 3: Cauri (=gar) tevi bite skrēja; 4: Garum, 419. — 1: Ū. dupureņ, 422a, 422d. — 1: Ūzuliņ; 2: lejiņā; 4: Cauri, 422a. — 2: Ūzuleņi zamzareiti; 3: tevim. 424b.

3. Ūzuleņ zamzareit,
 Kò tu augi ļejeņā?
 Par tevim bites skrēja,
 Cacyn gòja draviniki,
 Meitas tovus zorus lauza,
 Kaļņeņā stòvādamas. 427¹a.

4. Ozoliņi zemzarīti,
 Kam tu augi lejiņā?
 Pāri tevim bites skrēja,
 Gaṛām jāja dravenieki;
 Meitas tavus zarus lauza,
 Kalniņā stāvēdamas;

Cūka tavu sakni raka,
Apakšā gulēdama. 182.

5. Ozolīti zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Pāri tevīm bites skrēja,
Gaṛām jāja dravenieki. 188⁰.

2: Kam aug' upes maliņā; 3: tev; 4: Gaṛām, 20b. — 1: Ozoliņi; 3: tev; 4: Secen, 69f. — 3: Pār tevīm, 188⁰. — 3: tev; 4: Secen, 26c, 85b. — 1: Ai, ozoli; 4: Secen gāja, 41. — 4: Secen, 68d. — 4: Secen jāja dravinieki, 73b. — 1: Ai, ozol; 3: tevi; 4: Secen, 88c. — 1: Ai, ozoli; 3: tev; 4: Secen jāja dravinieki, 92. — 4—5: Puiši tavas kājas mina, Meitas tavus zarus lauza, 16te.

6. Ozoliņi zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Pāri tevīm bites skrēja,
Gaṛām jāja dravenieki:
Vēl meitiņas zarus lauza,
Kalniņā stāvēdamas. 391, 401.

1: Ozolīti; 2: audzi? 3: Pār; 4: Gaṛām, 232b. — 1: ozolīti; 2: lejiņē; 3: Pāri tevi; 4: Gaṛām; 5: lauž, 237c. — 1: Ei, ozoli; 4: Gaṛām jāja dravinieki, 407l. — 1: Ozolīti; 3: tevi; 4: Gaṛām, 68d. — 1: Ozolīti; 4: Apkārt; 6: Pakalniņā, 152. — 1: Ozolīti; 4: dravinieki; 6: Kalniņāi, 155. — 2: lejiņāi; 3: tevi; 4: gāja draviniekis; 6: Kalniņāi stāvēdam, 156. — 1: Ozolīti; 4: dravinieki; 6: Kalniņāi, 166. — 2: lejiņē; 3: tevi; 5: lauž; 6: Kalniņē stāvēdam, 207e. — 1: zemzariņi; 3: Gaṛām, 207u. — 1: Ozolīti; 3: Pāren tevi; 4: gāja; 5: Meitas tavus z.; 6: Kalniņāi stāvēdam, 215b. — 1: Ozolini, 224d Nr. 48. — 1: Ozolīti; 3: Pārim, 4: Gaṛām; 6: Kalniņāi stāvēdam, 229. — 1: Ozolīti; 5: Meitas tavus z., 240a. — 1: Ozolīti; 2: audzi; 4: dravinieki; 6: Kalniņāi, 264i. — 3: tevi; 4: Gaṛām; 6: stāvēdami, 276d. — 4: Gaṛām; 5: Meitas tavus z.; 6: Kalniņāi, 280.

7. Ozolīti zemzarīti,
Kam tu augi lejiņā?
Pāri tevīm bites skrēja,
Gaṛām gāja dravenieki;
Puiši tavas saknes mina,
No kalniņa tecēdami;
Vēl meitiņas zarus lauž,
Kalniņā stāvēdamas. 161c.

8. Ozolīti zemzarīti,
Kam tu augi rāvienā?
Pāri skrēja bišu bānis,
Gaṛām jāja dravenieki. 180a.

9. Vai, šmīdrais ozoliņ,
Kam tu augi rāvienā?
Tev bitītes pāri skrēja,
Gaṛām jāja dravenieki. 195b.

1—2: Smidris garais ozoliņš Aug porā rāvienā; 4: gāja, 212a.

141.

2: sakni; 4: balsināja, 171a. — 4: saknes, 172a. — 1: Ozolinis; 4: balsināja, 181b Nr. 1112.

1. Ozoliņš lielījās
Saulei saknes nerādīt;
Vējš nolauza ozoliņu,
Saule saknes balināja. 224h.

3: galotnīti, 188⁰. — 1: Ozoliņš; 3: nolauze virsūnīti, 95f. — 5: Vētra lauza ozoliņu; 4: sakni, 181l. — 1: Ozols Dievu nominēja; 3: virsaunīti, 407l. — 2: sakņu; 3: galotnīti, 88c. — 1: Ozoliņš; 2: sakņu; 3: virsaunīti, 18. — 1: Ozoliņš; 2: sakņu; 3: galotnīti, 69d, 93¹c. — 2: sakņu; 3: virsonīti, 80e. — 1: Ozolinis; 2: sakņu; 3: virsonīti, 88c. — 2: sakņu; 3: virsūnīti, 95d, 344. — 3: galotnīti. 141¹, 226e un f. — 2: Saulē saknes; 3: galotnīti, 189b. — 3: virsaunīti, 373. — 1: lielījās, 22h. — 2: sakņu; 3: apgāza, 126b. — 1: Ozoliņš; 2: sakņu; 3: izlauza, 137e. — Ozolinis; 2: sakni; 3: ozolinu; 4: Saulīt', 158. — 2: Saulē; 4: sakni balsināja, 200a. — 2: sakni, 206. — 1: Ozoliņš; 2 un 4: sakni, 267b. — 1: Ozoliņš, 379.

2. Ozoliņš lielījās
Saulei saknes nerādīt;

Ceļas vējš, lauž ozolu,

Saule saknes balināja. 379.

2: sakņu; 3: Nāca vētra, laua zarus, 42. — 3: Pūta v., lauz' o.; 4: Saulei s. parādīja, 95c. — 4: Saulei s. parādīja, 106. — 1: Ozolītis; 3: Pūš vējiņš, gāž ozolu, 141¹ (Minna Pielepa). — 2: sakņu; C. auka, gāž ozolu; 4: balinā, 316.

3. Ūzuliņš zvērējās,

Sauļei sakņu narōdeit:

Peuš vējiņš, lauž ūzulu,

Sauļe sakņis balynava. 422b.

1: Ūzuļeņš svērējās; 3: Ceļās auka; 4: balynōja, 422a.

4. Ozoliņš zvērējās

Saulei saknes nerādīt;

Vējš nolauza galotnīti,

Saule saknes balināja. 125b (P. Tortuss)

1: Ozoliņš zvērējās, 22m. — Ozoliņš; 3—4: Pūta vējš, lūza koks, Saulē s. balojās, 23. — 1: Ozuliņš dievojās; 4: balenāja, 30b. — 1: Ozuliņš; 3: Nāca vētra, lauz' ozulu; 4: balenāja, 30b. — 3: V. n. ozoliņu, 80c. — 2: sakni, 87¹. — 3: Nāca vētra, lauz' ozolu, 323a. — 1: Ozoliņš; 2: sakņu; 3: virsūnīti, 335 Nr. 1643. — 3: Nolauž vējš virsaunīti; 4: balinā, 379. — 1: Ozoliņš zvērējās; 2: sakņu; 3: virsotnīti; 4: balinā, 390¹. — 2: sakņu; 3: Lauza vētra ozoliņu; 4: balinā, 401. — 2: sakņu; 3: Pūš vējiņš, lauz virsauni, 407a.

142.

2: Saule sakņu neredzēs! 121p. — 2: sakņu (un: saknes); 3: Vējš izgāza ozoliņu, 22h, 41b, 408 Nr. 68. — 2: sakņu, 90, 92. — 3: sakņu; 3: vējiņš, 94. — 2: Saule s. neredzot, 127¹b.

1. Ozols Dievu nominēja,

Saulei sakņu nerādīt;

Ceļas vētra, gāž ozolu,

Saule saknes balināja. 322a.

2: saknes; 3: C. auka; 4: sakni, 26c. — 3: C. vējš, lauž o., 73b, 85b, 111d. — 1: Ozoliņš D. min: 4: balinā, 91c. — 2: nerādīt'; 3: C. vēji, 111c. — 1: Ozals; 3: lauž ozalu, 324a. — 3: Ceļās vējš, lūst ozols; 4: balinā, 379. — 2: saknes; 3: Nāca v., gāž' o., 379. — 3: Nāca vētra, lauz', 325h. — 2: saknes; 3: Pūš vējiņš, lauž oz., 45¹. — 2: Saule saknes neredzēs; 3: Nāce v., lauz' oz.; 4: balinā, 91h. — 3: Vēji nolauza virsotnīti. 407k.

2. Ozols Dievu nominēja,

Saulei sakņu nerādīt;

Nāca vētra, laua zarus,

Saule saknes balināja. 324e.

1—2: Ozolītis zemzarītis Saulei saknes nerādīja: 3: vētras, 16. — 1: Ozoliņš lielījās, 42. — 2: saknes; 3: lauž' ozolu, 308b, 323b. — 2: saknes; 3: Nāce v., lauze z.; 4: balinā, 313.

3. Ozols Dievu nominēja,

Saulei saknes nerādīt;

Vējš nolauza virsūnīti,

Saule saknes balināja. 407c.

3: Nolauž vējš virsaunīti, 19d. — 2: sakņu; 3: nolauze, 75b. — 4: sakni, 75g. — 3: Nolauž vētra galotnīti; 4: balinā, 78.

143.

2; zaru; 3: Ozoliņš; 4: klanījās, 59d. — 1: lielījās; 3: Ozols bija; 4: Līdz pat zemi, 207l. — 3: Ozoliņš; 4: zemītei, 212a. — 3: Ozols bija; 4: zemītei, 216b. — 3: Ozolinis g. vīris; 4: L. zemītes līgojās, 224d Nr. 2447. — 3: vīris; 4: zemei, 330. — 2: galvu; 3: Ozolins; 4: zemei, 61 g.

1. Vēja māte lielījās

Ozoliņam galu laužt;

Ozols bija gudris vīris,

Locījās līdz zemīti. 391 Nr. 215, 401.

3: vīrs; 4: zemīt', 41c Nr. 2 pag. 20. — 4: li zemīt', 207g Nr. 1400. — 1: lielījās; 2: Ozolam; 3: Ozoliņš g. v.; 4: Locīj' galu līdz zemei, 207r. — 1: Vēju; 2: Ozolam; 3: vīrs; 4: Locīj' galvu līdz zemei, 207t.

151.

3: patecēju; 4: vilnānītes, 69a, 324c. — 2: Ozolam; 3: Nostājosi zem liepiņas; 4: villānītes, 74c. — 1: Nestāvēju zem ozola; 4: vilnānītes, 106a. — 3: patecēju, 111d. — 1: Zem bērziņa; 2: Bērziņam liela; 3: Zem ābeles; 4: villāniņas, 134c. — 4: villānītes, 137d. — 4: vilnainītes, 137e. — 3: Zem ieviņas patecēju; 4: Kā zem baltas, 377.

1. Pasastōju zam ūzūla,

Zam ūzūla lela rosa;

Pasastōju zam lipēņas

Kā zam bolītas vylīnōnētes. 409a.

152.

2: miglīnā; 3: Ozoliņš gan apsegtu, 75b. — 3—4: Ozolam šauras lapas, Tas apsegt nevarēja, 323b.

153.

2: Apslēpj' m. vaiņaciņu; 4: mana vaiņaciņa, 143a Nr. 867. — 2: vaiņadziņu; 3: T. lauza; 4: Vaiņadziņu meklēdamas. 158 (Rāvā).

154.

4; Apkārt mūsu pagalmam. 364¹.

155.

1. Sen ziedēja ozoliņš,

Sen ziediņi nobiruši;

Nu liepiņa uz ziedēja,

Nu zied visas pazarītes. 22h.

1: ozoliņš; 2: pabiruši, 41b, 408 Nr. 67. — 3—4: Nule liepiņ' i ziedēja, I liepiņas pazarītes, 324a un c. — 1: Sen ozols noziedēja; 3: Nule liepiņ' i pazieda, 68d. — 1: ziedējis ozoliņš; 2: pabiruši, 408 Nr. 72, 412. — 1: Jau liepiņa sen ziedēja; 3: pazied ozoliņš, 68d.

156.

1: Es nolauzu 1. zarus; 2: baltus ziedus; 3: Es uzaugu, 109. — 1: Es nolauzu 1. zarus; 2: baltus ziedus; 3: Es meitiņa kā 1., 184. — 1: Es nolauzu 1. zarus; 2: baltus ziedus; 3: Es; 4: ziedēdama, 205b. — 1: nelauztu l. zarus; 2: baltus ziedus; 3: Kā liepiņa es uzaugu, 206.

157.

1: uzauguse; 3: govīs; 4: Liepē kāru, 193e. — 1: uzauguse; govīs, 191i; 1: uzaugusi; 2: laiderī; 4: Zarā kāru vaiņaciņu, 143a Nr. 4284. — 2: lopu laidarī; 3: govīs kopt; 4: Liepā kāru vainadzīnu, 149g. — 2: Manai; 3: govīs; 4: Liepāi kāru vaiņaciņu, 156. — 1: ieauguse, 174e. — 3: govīs; 4: vainadziņu, 191e. — 2: Pie brālīša staļldurēm; 3: govīs, 208b. — 4: Liepā kāru vainadziņu, 188⁰, 224a. — 1: ieaugusi; 2: govju; 3: govīs; 4: Tad, 305b. — 2: dārziņā; 3: Kad iedama; 4: vainadziņu, 316. — 1: izaugusi; dārziņā; 4: Tad, 330a. — 2; govju laidarī; 3: govju; 4: Zarā kāru, 335 Nr. 637. — 1: uzauguse; 2: dārziņā; 3: Kad iedama; 4: Tad pakāru vainadziņu, 407d, 408 Nr. 394.

158.

1. Manā lopu laidarā

Liela kupla liepa auga;

Cik es gāju govju slaukt,

Liepā kāru vainadziņu. 303¹b.

2. Sudrabota liepa auga

Manā govju laidarā;

Ik es gāju govīs slaukt.

Ik pakāru vainadziņu. 200f.

2: Manā; 3: govju, 4: Tur pakāru vainadziņu, 185c. — 2: Mana tēva laiderī; 3: Cik es g. govju; 4: Liepā kāru vainadziņu, 93¹c. — 2: Mana tēva laiderā; 3: govju, 4: Tur pakāru vainadziņu. 122b. — 2: Mana tēva; 3: govīs; 4: Liepā kāru vainadziņu, 182 Nr. 74. — 2: Manā lopu; 3: govju; 4: Tur pakāru vainadziņu, 188⁰. — 2: Manā; 3: govīs; 4: Tur pakāru vainadziņu. 195b. — 1: Sudrabiņa bērziņš auga; 2: Manā; 3: Cik es g. govju; 4: Tik pakāru vainadziņu. 265a. — 1: Sudrabiņa; 2: Manā; 3: govju; 4: Tur pakāru vainadziņu; 278c. — 2: Manai; 3; govīs, 151b.

160.

4: puiši, 379. — 4: puiši z. lauze. 311a. — 5: Siermi, 324a.

161.

1. Līta beja līpeņa,

Līta līpys zarenā:

Nu līpeņis kūklis šķēļu,

Nu zarenā stabuļēiti. 427⁰a.

1: Lieta bija; 3: šķēļu, 335 Nr. 1631. — 1: Lieta ir; 3: šķēļu. 91c. — 1: Lieta bija liepiņai; 3: lūku plēsu. 401. — 1—2: Lietu der pati liepa, Lietu der liepas zari; 3: kokli taisu, 4: stabuļēiti. 93¹c. — 3: šķēļu, 97a. — 3. kokli cirtu; 4 vijolīti, 61e.

162.

1: Lieta, lieta, l., 324a. — 1: Lieta, lieta l.; 3: šuju; 4: Ar zariņu izrakstīju, 28d. 134a. — 1; Lieta, lieta l.; 4: No z. izrakstīju, 75b. — 1: Lieta, lieta l.; 4: Zarā sloksnes darināju, 321.

163.

2: vainadziņu, 68d, 92. — 4: samargot, 69b. — 4: nomargot, 74b. — 1: šogadiņ; 2: vainaciņu; 3: Augsti kļavi, reti oši; 4: izmargot, 88b. — 4: iedūrēt (=aizsniegt), 91c. — 4: darināt, 91f, 324e. — 2: vainagā; 3: A. kļava noziedēja, 93b. — 2: Margām vīt vainadziņu; 4: izdūrēt, 93¹c. — 1: Es šķ. uzaugdama; 3: Sīki ziedi, 95d. — 1; Margām; 3; Augsti ziedi, 97a. — 2; vainadziņu; 4: samargot, 98a. — 1; 1: As šķitos; 2: vaineciņu; 4: ziedu piemargot, 103b. — 4: pielasīt, 104. — 2: Margos; 4: samargot, 111d. — 2: Margiem pīt vainadziņu; 3: A. kļavi noziedēja, 118¹. — 2: Margos vīt vainaciņu, 137d. — 1: Es gribēju; 2: Vīt margotu vainadziņu; 3: kļavam, 137c. — 1: šķietos; 2: vainadziņ'; 3: kļavu lapas; 2 un 4: Mārgu (mārgu), 319b Nr. 2375. — 2: Margot savu v.; 3; Auški, 322a. — 2: vainaciņu; 3: Augši zied kļavas; 4: samargāt, 331b. — 5: kļaviem, 379. — 2: Margiem v. vainadziņu, 335 Nr. 518. — 1: Es savai māsiņai; 2: viju; 3: Augsti oši, augsti kļavi, 401. — 3: kļavas; 4: margus, 407b.

1. Es dūmōvu šūvosor

Mōrgu veit vainaciņu:

Aiksi [?] zīd kļava zīdi,

Navar puču pīlaseit. 422a.

2. As šķituos šuovosar

Morgu veit vainadziņu;

Auški zied kļava ziedi,

Navar morgu salaseit. 330¹.

1: Es šķituos šuoruden; 3; Augši, 407a. — 1: šuoruden; 2: vīt; 3: Augsti z. kļova; 4: samorgót, 69¹.

164.

1: plata lapa; 4: Šaura lapa, 308b.

165.

1. Skataities, jauni puiši,

Vai dzeltenas kļavu lapas;

Ja dzeltenas kļavu lapas,

Tad ir laiks precēties. 45¹.

168.

2: vaineciņu; 3: zieda oši, kļavi, 22k. — 2—3: Mergām pīt vainaciņu; Augstu kļavas, augstu oši, 22q — 1: Es domāju šoruden; 3: Augsti kļavi noziedēja, 323b.

169.

1. No rīta dziedāšu graznajas dziesmas

No oša, no kļava, no ozoliņa. 224 Nr. 193.

2: kļavas, 391 Nr. 229. — 1: graznas, 41c, Nr. 16 pag., 32. — 1: padziedu prāvaju dziesmu; 2: kļavas, 173. — 1: Šorīt dziedāju prāvaju dziesmu; 2: kļavas, 172a. Šo rītu dziedāju prāvaju dziesmu, 185e. — 4: No tiem āra ozoliem, 108a. — 1: dziedāsam; 4: No ēršķiem, žagariem. 379.

170.

1. No rītiņa agrumā
Kādu dziesmu dziedāsim?
No ošiem, no kļaviem,
No arāja ozoliem.

22b. 221, 68a, 293a, 335 Nr. 39. — 4: No arāja ozoliņa, 400. — 2: Skaistu dziesmu nodziedāju; 4: No āriņu, 407c.

171.

1—2: Skaistu dziesmu nodziedāju No rītiņa agrumā, 111d. — 1: cēlusies; 3—4: No ošiem, no kļaviem, No sīkiem kārkliņiem, 70. — 3—4: No ošiem, no kļaviem, No resniemi ozoliem. 75. — 1: celdamās; 2: Jaunu dziesmiņ' i dziedāju; 4: Par resniem ozoliem. 324c.

1. Rītā agri cēlusies,

Skaistu dziesmu nodziedāju

No ošiem, no kļaviem,

No kupliem ozoliem.

97c, 109b, 109c, 391 Nr. 6. — 1: Es rītā cēlusies; 2: i dziedāju; 4: resniem, 324a.

2. No rītiņa paģirām

Skaistu dziesmu nodziedāju

No ošiem, no kļaviem,

No tiem āra ozoliem. 407b.

1: paģirēm; 2: ij dziedāju, 95d. — 1: paģirās; 2: uzdziedāju; 4: āres, 324d. — 1: paģirēs, 344. — 3—4: Par ošiem, par kļ., Par sīkiem bērziņiem, 15b. — 3—4: Par oš., par kļāvām, Par slaikiem bērziņiem, 27b. — 1: Rītā agri paģirēm; 2: dziesmīt' i dziedāju; 4: No sīkiem bērziņiem, 6c.

3. Padziedam paģirām daiļas dziesmiņas

Krūmiem, mežiem, melnajiem alkšņiem. 279a.

172.

1: balts krekliņš; 2: zaļa vadmaliņa; 3: Resnajam ozolam; 4: zelta josta, 127¹b. — 2: zaļa villanīte; 4: zelta josta, 401.

173.

1: bērziņi, tev uzsedza; 3: uzsedza; 4: Pavasara lietutiņā, 145a. — 1: bērzīti; 4: lietutiņš, 146a. — 1: bērzīti; 4: Pavasara lietutiņis, 166. — 1: birzīte, tev'; 2: Ar tik zaļu; 4: Man'; 4: Pavasara. 168. — 1: birzīte; 2: vilnainīti; 3: Mani sedza rīta rasa; 4: Pavasara, 264i.

1. Kas, birzīte, tev apsedza

Zaļu lapu vilnainīti?

— Mīļš Dieviņis man apsedza

Ar pavasara lietutiņu (?). 206.

175.

1: Kas, bērziņi; 2: Tādu zaļu? 4: Pavasari sildīdam. 161g.

1. Kas, bērziņi, tev apsedza

Tādu zaļu villainīti?

— Mīļa Māra man apsedza,

Vasariņu gaidīdama. 161c.

1: tav, 161f. — 3—4: Man apsedza mīļa Māra, Raibulītes ganīdama. 208d.

2. Kas, bērziņi, tev apsedza,

Tev tik zaļa villainīte?

— Mīļa Māra apseguse,

Vasariņas gaidīdama. 171b.

179.

1. Bērziņš mani aicināja:

Nāc, meitiņa, slotu griezt;

Griez, meitiņa, zaru zarus,

Negriez pašu virsūnīti! 325c.

3: Griez zariņu, pazārīti; 4: virsaunīti, 19d. — 2: sl. lauzt; 3: Lauz; 4: Nelauz manas virsūnītes, 75b. — 2 un 3: meitiņ; 3: N. manas virsūnītes, 311a. — 2; Ik sestdienas sl. gr.; 3: Griez zariņu no zariņa, 322b. 3: visus, 4: Virsainītes vien negriez. 322a. — 3: visus; 4: Galotnīti vien atstāj. 39d.

2. Bērziņš mani aicināja:

Nāc, meitiņa, puškoties;

Griez zariņu no zariņa,

Atlaid manu galotnīt',

Atlaid manu galotnīti

Vējiņam vēdzināt! 166.

180.

4: P. jāuzmetas, 97c. — 1: zarus zarus; 2: Virsūnīti; 3: virsūnīte; 4: ūzmesties, 391 Nr. 727, 401.

1. Laužat, meitas, ko lauzdamas,

Galoknītes nelaužat:

Lai palika galoknīte,

Kur putnami uzņemties! 24b.

2. Bērziņš meitas aicināja:

Nākat, meitas, slotas griezt;

Griežat, meitas, pazārītes,

Negriežat galotnītes,

Lai paliek galotnīte,

Kur putnam uzņemties! 24a.

1: Otenītis aicināja, 24a.

182.

1: jaunu; 2: baroties; 4: virsotnīti. 408, Nr. 96, 412. — 2: baroties; 3: Bērziņš saka: lauz zariņu! 4: virsotnīti. 407k. — 1: tautu meitu; 3: griezt; 4: V. grieze, 75b. — 3: liek z. griezt; 4: V. griež, 75f. — 1: gana; 2: baramos; 4: Šī nolauza, 88a. — 1: gana; 2: baramos; 4: lauze, 109b. — 2: baroties; 3: zarus griezt; 4: Tā nogrieza virsaunīti, 109d. — 2: strīdoties; 3: griezt; 4: Meita grieza, 407a.

1. Es atradu gana meitu

Ar bērziņu strīdoties.

Bērziņš saka: griez zariņu!

Meita grieza galotnīti. 23.

2: baroties; 3: zaru lauz; 4: Viņa lauž virsūnīti, 18. — 1: Es redzēju ganu; 4: Negriez pašas galotnītes, 22p. — 1: tautu meitu; 2: strīdotos; 5: lauz zariņu; 4: Nelauz manu g., 379. — 2: baramies; 3: B. teica; 4: virsonīti, 379.

2. Es atradu tautu meitu

Ar bērziņu rājoties:

Lauz zariņu pie zariņa,

Nelauz pašu galotnīti! 194.

183.

1: gana; 2: bařamies; 3: griez; 5: nogrieza, 335 Nr. 1662. — 2: bařamos; 4: virsonīt', 391 Nr. 233.

186.

1. Lauz, meitiņas, ko lauzdamas,

Galotnītes vien nelauz:

Visi bērzes zari rauda

Pēc tās vienas galotnītes! 216b.

192.

2 un 3: purvu, 22b. — 2 un 3: dzeltāja purvā, 69d. — 2 un 3: purvu; 4: meitiņu, 229b.

1. Skatieties, jauni puiši,

Vai dzeltoja pura bērzi!

Ja dzeltoja pura bērzi,

Laiks meitiņas bildināt. 6c.

1: Skatāties, ciema puiši; 2 un 3: dzeltēja, 17a. — 1: Raugaities; 2 un 3: purva, 18. — 1: Raugaities; 2 un 3: sarkana apšu lapa; 4: meitiņu, 42. — 2 un 3: dzeltenī, 82.

2. Ej, raugies, bāleliņ,
Vai dzeltāna bērza lapa!
Ja dzeltāna bērza lapa,
Laiks meitiņu zadināt. 39d.

196.

1: Manis pēc tu, alksnīti; 3: rīkstes griezu, 23. — 3: Ni no tevis rīkstes griezu; 4: Ni noviju, 40. — 1: Manis pēci; 2: Vai zaļoji, nezaļoji, 325e.

197.

2: Div' kociņi vien neder; 4: Nei ērcietis slotu siet, 144b. — 1: lietai, 146b, 172i. — 2: vien neder; 4: ērcietis, 155. — 2: Div' kociņi vien neder, 181c. — 1: Mežā auga dui kociņi; 2: Neviens lieti nederēja; 4: ērcašas, 168.

1. Divi bija, divi bija,
Kas ne lieti nederēja:
Neder ērkšķis slotu lauzt,
Neder alksnis lūku plēst. 188⁰.

200.

2: Ne vējiņš drebenāja; 3: Mīļa Māra drebenāja; 4: Apukšā st., 6c.

203.

1: apsenā; 3: Sīka, 407a.
1. Īsim, ineitys, apsòjā,
Veisim apšu vainaņenus;
Kungim nauda tó naskaņ,
Kó skaņ apšu vainaņeni. 422c.

204.

1. Jauna meitiņ' i būdama; 3: Trīcēs, 91c, 127¹b. 1: Es tev saku, tautu meita; 2: vainaciņa; 3: Ta(d) trīsēs v., 30b. — 1: Piesaciņu māsiņai, 45¹, 95d, 95f. — 1: Es piesaku tev, māsiņ; 2: apses, 75g, 931c. — 1: Lūdzin lūdzu māsiņai; 2: Nepin, 107b. — 1: Es tev lūdzu, man' māsiņa; 2: vainadziņu, 335 Nr. 515. 1: Māsiņ mana jaunākā; 2: Nepin a. vainadziņu; 3: Drebbēs; 4: tautāmi, 279a. — 1: Es tev lūdzu, man' māsiņ'; 2: Nepin apšu vainadziņu; 3: Drebbēs; 4: tautieti, 289c. — 1: Es jau lūdzu sav' māsiņu; 2: Nepin apses vainagā; 3: Drebbēs; 4: tautāmi, 323b.

1. Es, māsiņa, tev piesaku,
Nevij apses vainadziņu:
Drebbēs tava valodiņa
Ar tautām runājot! 39d. (M. Vīksna).
2. Man māmiņa piesacīja:
Neliec apses vainagā,
Trīcēs tava valodiņa
Ar tautām runājot! 107c.

206.

1: skatīties; 2 un 3: sarkanās a. lapas; 4: meitiņas, 15a. — 3: Kad, 27a. — 4: L. puīšiem sievas ņemt, 28d. — 2 un 3: sarkanās a. lapas, 36r (I. Lejniece). — 1: raudzīties; 2 un 3: kļava lapa, 408, Nr. 102, 412.

1. Jājat, puīši, siliņā
Apšu lapas lūkoties!
Ja dzeltēna apšu lapa,
Laiks meitiņu bildināt. 29d.

207.

1: Iesim, puīši, skatīties; 4: Jāsīm sievas lūkoties, 188⁰. — 1: Kalnai k. skatīties; 3 un 4: Nu. 196i. — 1: skatīties; 3: Ja; 4: Jāšu sievas lūkoties, 345.

209.

2: sribināju; 4: trīcēdama, 68d.

1. Es to savu vīra māti
Apšu sulu strubināšu,
Tad man būs liela luste,
Kad tā sprāgs sprinģodama. 7⁰. (E. Bite).

212.

Šādi ziedi, tādi ziedi
Lazda ziedu nevinņēja:
Lazdiņš zieda gavēnī,
Saltajā mēnesī. 13b.

215.

3: vara pakariem, 41c, Nr. 2 pag. 42.
1. Zied ieviņa, zied lazdiņa
Daugaviņas maliņā;
No ieviņas ziedi bira,
No lazdiņas vizulīai. 400.
2. Liepas vie, lezdi vie
Manā tēva lejinā:
Liepai zied zelta ziedi,
Lezdam varas vizulīši. 61g.

216.

1: Es dzīros; 2: Mergām vīt vainadziņu; 3: zied oši, kļavi, 20b.

218.

1. Ūzuls lozdu izlomōja
Lelejiem leikumim.
— Kai tu beji taisnys veirs,
Kam nariti lela kryūma. 424b.
2. Citi kūki lozdu pēre [? péle],
Kam jej auga kumzurūta.
— Kas nu jiusu gailu [?] kūku,
Ka jius kryūmu narītīt. 409d, 422²b, 423b.

219.

3: pulks bērniņu, 181h Nr. 595. — 2: Lazdiņš; 3: Lazdiņam d. bērniņu, 335 Nr. 1652.

1. Visi koki taisni aug,
Lazda auga likumaina:
Lazdiņai pulks bērniņu,
Visim kaula kažociņi. 172i.

1: auga; 3: L. daudz; 4: Visiem, 41c, Nr. 1 pag. 47. — 2: Lagzda; 3: Lagzdiņai: ar turp. 5—6: Visiem kaula kažociņi,
Visiem cauņa cepurītes, 207t. — 2: likumota; 3: L. daudzi bērnu, 407a.

220.

2: guļ, 137h, 335 Nr. 1652. — 1: Atminieti; 4: zaļai, 7⁰.

221.

4: brāļa, 190f. — 2: Viene lagzdu krūmiņē; 4: Vienē br. sētiņē, 208a. — 1: Ieva zied, 208b. — 1: Ieviņ' auga ar ozolu;
3: izaugu; 4: brāļa, 264d. — 1: Ieviņ' auga ar ozolu; 2: legzdu; 3: izaugu, 264h.

222.

2: Vienai lazdas krūmiņai; 4: Vienai tautu sētiņai, 22b. 63d. — 2: lazdu; 4: tautas, 36r. (J. Sīlis) — 2: lazdas; 3: izaugu;
4: tautas, 41c pag. 31 Nr. 8. — 2: lazdu; 4: Vienā ciema gabalā, 143a Nr. 888. — 2: lagzda; 4: Vienā brāļu, 145a, 345.
— 2: krūmiņai, 179a Nr. 2492. — 2: kārklū; 3: izaugu, 191h. — 2: kārklū; 3: tautīti; 4: Vienā pašā sētiņā. 212b. — 3:
izaugu; 4: tautas, 224c Nr. 83, 224e Nr. 166. — 2: kārklū; 4: V. brāļu, 224k. — 2: kārklū; 3—4: Es ar savu arājiņu
Aug' vienā sētiņā. 226d Nr. 1304. — 2: V. ievu; 4: V. tēva, 379.

223.

3: ieviņa b. zied; 4: Vēl ābele, 17a. 3: ieviņa noziedējsi; 4: Vēl ābele, 28d.

224.

2: upes maliņā; 3: zelta; 4: sudrbiņa, 28¹. — 1: ziedi; 2: Vienā dārza stūrītī: 28¹. 1: Ziedēj' ieva, 61e. — 1: Ziedēj' ieva; 4: sidraboti, 135. — 2: V. upes līcītē; 3: Ieviņai b. z.; 4: Ā. pussarkani, 379.

1. Ieva zied ar ābeli

Vienā dārza stūrītī:

Ievai bija balti ziedi.

Ābelei sudrabiņa. 190b.

4: Ā. pasarkani, 42¹. — 1: ziedi; 4: Ā. pasarkani, 208b. — 4: Ābelītei 264c, 324e. — 3: Ieviņai b. z., 325a. 2: stūrītā; 3: Ieviņai b. z.; 4: Ābelai, 325c. 1: Zied ieviņa; 3: Ieviņai b. z.; 4: pasarkani, 188⁰.

2. Ieva zied ar ābeli

Vienā dārza stūrītī,

Ieviņai zelta ziedi,

Ābelei sudrabiņa. 308b.

1: Ie. auga, 109d — 2: kaktiņā; 3: Ievai bija; 4: Ābelītei, 119b. — 2; kaktiņā; 3: Ievai bija; 4: Ābelītei sudraboti, 131¹ (M. Enīte). — 3: Ievai zied zelta z., 315, 316. — 2: V. kalna galiņā; 3: Ievai bija, 525e. — 1: Zied ieviņa; 2: stūrītē; 4: Ābelītei, 325e

225.

1: kociņ' i s.; 2: Atiet ieva līkažiņa, 4: neziedat? 321.

226.

2: Abi, 91c. — 2: Abas lielas uzaugušas, 91c. — 2: Abi; 4: Lazdam, 91h.

1. Īv' ar lozdu lilējós,

Vīna skaista, ūtra skaista;

Īveņai bolīti zīdi

Lozdai kaunu padarēja. 422a.

1—2: Lozd' ar īvu lilējós, Lozda skaista, īva skaista, 422c. — Sal. 427⁰b (II pag. 44 Nr. 105).

2. Īv' ar lozdu lilējós,

Obi ļelys saaugušas:

Īveņai bolīti zīdi,

Lozdai kuplys atlasētis. 419⁰a.

227.

1: Ieva zied, lazda zied; 2: Straujupītes; 3: balti; 4: pakariņi, 75p. 1—2: Ieva zied, lazda zied Gaujas upes līcītī: 4: pupuriņi, 68d. — 2: Gaujas līča maliņā, 111d.

1. Iva zīd, lozda zīd

Lela ceļa maļeņā:

Īva zīd bolītim zīdim,

Lozda vara vyzulēšim. 434a.

4: vara kúduļenim, 430b.

228.

5: Ie. balti z.; 22h. — 1: Z. ieviņ', z. lazdiņ'; 4: vara, 408 Nr. 87.

1. Zīd īveņa, zīd lazdeņa

Lela ceļa maļeņā.

Īva lozdu salomo

Kam tik skaiški nazidè. 426c.

231.

3: ziedus vien neviņu, 325e. 1: nopinu; 2: Visādiem; 3: nesāpētu, 39d.

1. Viju, viju vainadziņu

Šādu puķu, tādu puķu;

Ābeļ' ziedu vien neviņu,

Galva sāp valkājot. 303¹b.

238.

41c Nr. 6 pag. 39, 1411 (M. Sūna), 276d. — 2: kait; 3: salna; 4: aukstais vējš, 221a. — 2: nezedāt, 224d. Nr. 34.

1. Ziedi, ziedi, ābelīt!

Kas tev kait nezedēt,

Ne tev kait rīta salna,

Ne ziemēļa aukstumīš. 224a.

2: Kas kait tev; 4: Ne z. auksti vēji, 229¹. — 3: Ni; 4: Ni locīja auksti vēji, 313. — 1: ābelīte; 2: Kas kait tevīm; 3: saule; 4: Ne aukstais ziemelīts. 93¹. — 1: ābelīte; 2: Kas kait tevīm; 3: Nekait tevīm r. saule; 4: auksti vēji, 345.

240.

1: Maza, maza; 2: Zied novada; 3; viņas; 4: Pa, 146a.

242.

3: Apbirst manis kumeliņš; 4: ābeles; 5—6 trūkst. 174c, 170b. — 3—4: Birst ābelei balti ziedi, Nobirst manis kumeliņš. 5—6 trūkst. 232.

1. Es pasēju kumeliņu

Apakš baltas ābelītes.

Apbirst manis kumeliņš

Ar ābeles balti ziedi. 158.

254.

2: Gudra meitas; 3: Saskaldīja; 4: Piekrāp', 267b.

1. Sīkstu teica blīgznas celmu,

Gudru meitu māmuliņi;

Saskaldīju blīgznas celmu,

Piekrāp' meitu māmuliņi. 184.

1 un 3: blīzmas; 2 un 4: māmuliņi. 41c. pag. 50, 190c Nr. 632. — 1: S. saka vīksnes; 3: vīksnes; 4: Un pieviļu māmuliņi, 22r. — 1 un 3: blīzmas, 195c. — 1 un 3: blīžņa, 196g.

255.

1: māmuliņa; 3: Sīki zari, sīkas lapas; 4: sauli uzlecām, 151b. — 1: mane; 2: mājiņās, 310d. — 4: sauli, 321. — 4: izlēcam, 322a. — 4: uzlēcot, 322b. — 2: Vītoliņā; 3: Vītoliem, 322e. — 2: Ozoliņa; 3: Ozolam, 324c. — 2: Vītoliņu; 3: Vītoliem biezi zari; 4: sauli izlēcot, 324e. — 2; Kur pie vārtiem vītoliņš, 330a. — 1; man, māmuliņ; 3: gaŗas, 391 Nr. 241, 394. — 1: manis; 4: uzlecām, 401. — 3; V. aug gaŗas; 4: sauli, 407b. 1—2: Es neiešu tai sētā, Kur pie vārtiem vītoliņš, 401.

257.

1—2: Vītols auga pie vārtiem Glumajām lapiņām; 3: Jāņu, 185d.

258.

1: Kādēļ; 3: sviestu taisa, 97b, 401. 1: vītolam; 2: Kupli zari, glaumas lapas? 3: M. Māre govīs slauce; 4: Vītoliņā, 88b.

1. Mīļa Māra sviestu dara,

Vītoliņā rokas slauka:

Tādēļ auga vītoliņš

Glumotām lapiņām. 141¹.

1: Mārja sviestu taisa; 3: Tāpēc; 4: Glaumanām, 379.

2. Kāpēc auga mīkstas lapas

Apar govu laidariņ'?

Mīļa Māra govīs slauc,

Vītoliņā rokas slauk'. 61g.

259.

2: Šķetras kārkla neplēsiet; 3: govīs, 64e.

260.

1 un 3: Vītuls; 2: vītula pakrēslē; 4: villainītes, 30b. — 2: pakrēslē; 3: Vītoliņš zarus; 4: vilnānītes, 75a Nr. 2958. — 1: sētmalī; 4: vilnainīti, 80e. — 1: sētmalie; 2: pakrēslie; 4: vilnainītes, 95b. — 2: pakrēslē; 4: villānīti, 97g. — 2: apakšā;

3: V. loka savus zarus; 4: Es lok' savas vilnainītes, 109b. — 3: Vītoliņš zarus; 4: vilnainītes, 335 Nr. 566. — 2: apakšā; 3: Vītoliņš zarus, 344. — 4: villānīti, 364¹, — 2: paēnā; 3: V. loka savus zarus, 379.

261.

1. Vītols auga pagalmā,
Es vītola pakrēslī,
Es vītola pakrēslī
Vaiņadziņu darināju. 390¹.

2 un 3: pakrēslā; 4: Vaiņadziņu, 19d. — 2 un 3: pakrēslē; 4: Vainedziņu, 41c. pag. 49 Nr. 4. — 1: palejā, 74a. — 1: bāliņos, 74b. — 2 un 3: pakrēslē, 166.

262.

1. Es savam bāliņam
Lielu kaunu padarīju:
Iesāsēdu tautu vidū

Ar vītola vainadziņu. 74a.

1: saviem bāliņiem; 3: Iesēdos, 75b. — 3: Iezasēdu, 91c. — 2: Sirdi vien ēdināju; 3: Iesāsēdu laiviņā; 4: ozola, 102. — 3: vidā; 4: vaiņadziņu, 111c. — 3: Es ielīdu istabā; 4: vaiņadziņu, 118¹. — 1: savami bāliņami; 3: Iesēdosi t. vidā, 379. — 3—4: Nosaviju vaiņadziņu No vītola lapiņām, 401. — 1: Es saviem bāliņiem; 3: vidū tautu, 111d. — 1: Es saviem bāliņiem, 111h. — 4: vainaciņu, 407c.

2. Es savam brāliņam

Pate kaunu padarīju:

Piln' istaba svešu ļaužu,

Man vītola vainadziņš. 324e.

264.

1: sētmalāi; 2: Rētaināmi lapiņām; 4: gaužas, 22h.

265.

3—4: Sāk vītols locīties, Birst dziesmiņas skanēdamas, 216b. — 3—4: Sāk vītolis locīties, Nāk zemē dziedādamas, 224a. 2: Vītālē; 3: vītals. 212a. — 2: Satecēja vītola, 3: locīties; 4: mistroties [?], 379.

1. Visas manas greznas dziesmas

Vītolaī sakāpušas,

Sāk vītolis grozīties

Ar visām dziesmiņām. 156, 201, 267b.

2: ielēkušas; 4: visāme, 149c. — 2: Sakāpušas vītola, 159b. — 1: košas; 4: No manām dz., 171a. — 1: graznas; 2: Vītolaīje; 3: Vītoliņš grozījās; 4: Ar manām, 173. — 1: graznas; 2: Vītolaīje; 4: Ar manāme, 174e. — 1: graznas; 4: visāmi, 180a. — 2: Vītola, 190h. — 1: ražnas; 2: Vītola salēkušas; 4: No manām dz., 207r. — 1: graznas; 3: Vītoliņš grozījās; 4: Ar manām dz., 208c. — 1: labas dz.; 2: Vītola; 3: vītols, 217. — 2: Vītola salēkušas, 226c. — 1: daiļas dz.; 2: satecēja; 3: vītols, 349. — 1: mazas dz.; 2: salēkušas; 4: Ar manām, 363.

2. Visas manas dailas dziesmas

Vītolaī satecēja:

Sāk vītolis grozīties.

Ir es līdz līgojos. 163.

3—4: Jo vītolis grozījās, Jo es līdz līgojosi, 181c. — 3—4: Cik vītolis locījās, Tik es gauži noraudāju, 265a.

3. Bij mun doūdz skaistu dziesmu,

Satecēja vītola,

Sāk vītols luēcīties,

Sāk zaeriņi vīvanāt. 85b.

4. Visas manas graznas dziesmas

Vītolaī sakāpušas.

Sāk vītolis grozīties

Ar visām dziesmiņām. 190i Nr. 862.

1: košas; 2: salēkušas; 3: vītols; 4: No manām dz., 7¹. — 1: greznas; 2: Vītola salēkušas; 3: Vītoliņš grozījās; 4: Ar manām dz., 229¹.

266.

1. Visas manas skaistas dziesmas

Satecēja vītolā;

Sāk vītols locīties,

Sāk zariņi vīvināt.

41c Nr. 29 pag. 199, 85, 107a. — 4: vīvenāt, 69a. — 3: vītols; 4: Sāk dziesmiņas v., 88b. — 3—4: Māk zariņi locīties, Māk dziesmiņas plātīties, 91c. — 4: Sāka zari v., 93¹.

2. Visas manas skaistas dziesmas

Vītolā(i) satecēja;

Sāk vītols locīties,

Sāk zariņi vīvināt. 88c.

92, 93b, 111c, 112. — 3: vītols, 226f, 335 Nr. 114. — 2: satecējšas, 26c, 68a, 95d. — 1: rīta dziesmas: 5 un 4: Sāks. 42. — 1: munas; 2: Vītulāji: 4: vīvanāt, 74b. — 4: Sāk dziesmiņas v., 75h. — 3—4: Cik vītols locījās, Tik zariņi vīvināja, 91g. — 2: sabirusas, 109b. — 2: sakāpušas; 3—4: Vītols šmaudri grozījās, Zari smuki locījās, 116. — 3—4: Vējiņš loka vītoļiņu, Sāka visas v., 121d. — 1: dailas dz.; 3—4: Sāk vītols grozīties, Sāk dziesmiņas locīties, 281d. 2: Satecēja vītolā, 22⁰. 111h. — 2: Satecēja vītolā; 4: vīvenāt, 64h. — 1 sikas dz.; 3: vītols, 74c. — 2: Satecējšas vītolā, 75b. — 2: V. satecējšas, 87¹ — 2: Satecēja vītolā; 3: vītols; 4: plātīties, 91h. — 1: daiļas; 3: līgoties; 4: Es ar' līdzī locījos, 131¹ (A. Liepiņa). — 3 un 4: Māk, 134c. — 1: daiļas; 2: satecējšas; 3: vītols; 4: grozīties, 270d. — 4: mīstīties, 324e. — 2: Vītolāi; 3: vītols, 390¹.

3. Visas manas skaistas dziesmas

Vītolāi sabēgušas;

Sāk vītols locīties,

Sāk tās visas līgoties. 22h.

2: Vītolāi; 3: vītols; 4: Sāk tās dziesmas līguties, 22b, 22c. — 2: Vītolā, 24a. — 2: Vītolā; 3: vītols, 111f, 137c. 3: vītols, 172q.

4. Visas manas smukas dziesmas

Vītolāi sakāpušas;

Kad es vienu kustināju,

Visas līdzī līgojās. 206.

268.

1—2: Pērn bij lauki rudzaitē, Šogadiņu papuvē, 324e.

273.

4: šķaudīdama, 216b.

274.

1. Veca mana vīra māte,

Aiz vecuma nenomira.

Izvāriju krūkļu sulu,

Tad nosprāga sprīņģēdama. 30b.

2: nenosprāga; 4: Nu, 16. — 3: Sadzirdīju apšu sulu, 17a. — 3: apšu sulu, 28d. — 2: nenosprāga; 3: Apšu sulu sribināju; 4: Lai tā sprāga, 29c. — 3: apšu sulu; 4: nomira lēkādama, 58. — 3—4: Izvārišu skuju putru, Nosprāgs, kājas kratīdama, 111h. — 2: nenosprāga; 3: apšu sulu; 4: sprīņģodama, 131¹ (A. Paleja). — 3—4: Savāriju krūkļa putru, Nomirst, kājas cilādama, 161c. — 2: Kā es viņu galināšu; 3: Izvārišu krūkļu putru; 4: nosprāgs, 171a.

275.

1: līdumāi; 2: lemesnīci; 3: dzeltenis m. laukis; 4: lemesnīce, 146b. — 1: līdumāi; 2: Krūkli cirtu lemesnīcu; 3: Dzeltens manis miežu lauks, 267b.

1. Kad es gāju miežu sēt,

Krūkļu cirtu lemesnīci;

Dzeltens manis miežu laukis

Kā tā krūkļu lemesnīce. 181d.

276.

2: dariet; 4: vadājiet, 377.

1; ērkšķa; 2: Savā govu laidarā; 3: nodūrāsi; 4: Jāņa nakti skraidājos, 15³. — 1: ērkšķu; 2: vidiņē; 3: nogrūžās, 2291. — 1—2: Lielu dadzi iedēstīju Savā govu laidarā, 290f.

AUGI LATVJU DAIŅĀS.

Privātdocents A. Zāmelis.

Augiem kā patstāvīgam aistētiskam elementam mūsu daiņās piekrīt ievērojama loma. Tādu daiņu diezgan daudz, piemēram:

Migliņā, rasiņā
Ziedēj zelta purenīts;
Gana meita ieraudzīja,
Šķiet saulīti uzlecot. B. V. 29303.

Ai, ezera iztaciņa,
Tavu skaistu pureniņu!
Vienu ziediņ i norāvu,
Pilna sauja sudrabiņa. B. V. 6425.

Daudz daiņas, piemēram, par Jāņu zālēm, augus pa parastam tikai min:

Āboltiņš, dedestiņš
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Suņuburkši, pupurlakši
Jaunu puisi Jāņu zāles. B. V. 32567.

Ai, pasaki, Jāņa māte,
Kāda bija Jāņa zāle?
— Zilgalvītes, repējumi,
Buldurītes pa starpēm. B. V. 32366.

Lielāko tiesu augi izlietoti salīdzinājumiem, paralēlismam un simbolizējumiem. Dažkārt klasiski vienkāršā formā ar vieglu grāciju un drošu fantaziju uzbur brīnišķīgi mirdzošas ainas, īstus tautas dzejas dārgakmeņus, piemēram šādās daiņās:

Es meitiņa, kā smildziņa,
Man rasiņas villainīte,
Dēlu māte brīnījāsi,
Kad ienācu istabā.
Nebrīniesi, dēlu māte,
Vēl nāks mani bāleliņi,
Citam būs miglu svārki,
Citam rasu cepurīte;
Vēl citam(i) kumeļam(i)

No smildziņas iemauktiņi. B. V. 21603.

Put ābelei balti ziedi,
Tā jāj balti kaŗa vīri,
Tie nebija kaŗa vīri,
Tie bij brāļa vedējiņi. B. V. 18517.

Līdz pusīti es iebridu
Baltu puķu ezerā,
Atspīd mani balti vaigi,
Sarkans rožu vainadziņš. B. V. 30964.

Daiņās bāleliņš, tautu dēls, tēva dēls — ozoliņš, purenis, do-nis, dievkociņš u. t. t. Saimnieka dēls — āboliņš; kalps — grīslītis, vīgriezītis, purva bērzs, alksnītis u. t. t. Zeltenīte, tautu meita, mātes meita — kupla liepa, smuidra priede siliņā, balta ieviņa, ābelīte, puķe, roze, sarkana magonīte, kliņģerīte, mārpuķīte, niedra, balta puķe ezerā, smildziņa, sarkana brūklenīte, kaņupīte u. t. t. Bārenīte, sērdienīte — ceļmalas āboliņš, purva zāle, ko visi min, u. t. t. Māmuliņa — ziedoša ābele, tumša eglīte u. t. t. Veci vīri, vecpuiši — sūnu, oša un kļava bārzas; vecenes — bekas; bērns — kunga pūpēdis; gosniņa — cēberīte; avitiņa — magonīte, maronīte u. t. t.

Šeit vēl minami daži latvju daiņās biežāk lietotie augu epitēti: rudzītis — rogainītis, auziņa — badskariņa vai baltskariņa, kaņupīte—gaŗaudzīte vai lētdabīte, liniņš —pogainītis vai zilgalvītis, driķītis — kantainis, pupiņa — melnacīte, rācenīši — čibarīši, rācenītis — dupurītis, apinītis — grozgalvītis vai ķergalvītis, ozolītis — zemzarītis, ieviņa — līkažiņa u. t. t.

Salīdzinot mūsu daiņas ar leišu daiņām, novērojam, ka tur attiecīgos tautas epitētos trūkst dažādības un tie tāpēc, protams, arī pastāvīgi atkārtojas. Bāleliņš vai brālītis leišu daiņās aizvien — āboliņš, resp. baltais āboliņš: «bērnužēli manu, bāltas doobilēli», «brolužēlej manu, doobilēlej manu», «brolužēli, doobilēli» u. t. t.; kā ozoliņš «anžuolēlis» tas sastopams daudz retāk. Tautu meita vai māsiņa tāpat aizvien ir līlija, resp. balta līlija; «mergužēlē, lelijēlē», «jōsiu pās mergelēs, baltōs lelijēlēš», «seserēlē manu, lelijēlē manu» u. t. t.; salīdzinājumi ar rūtas ziediņu daudz retāki: «mergēlē kaip rūtū kvietkelē». Atzīmējams vēl, ka latvju daiņās sastopamie salīdzinājumi, paralēlismi un simbolikas paņēmiēni aistētiski daudz bagātāki un pilnīgāki nekā leišu daiņās.

*

Latvju daiņās botaniķis atrod dažu svarīgu un interesantu novērojumu par augiem un augu dzīvi. Kādā nerātnā dziesmā un tās variantos nepārprotami atzīmēts, ka augi apaugļojas līdzīgi cilvēkiem: «... rudzi, ... mieži, ... visa labībiņa; tā ... kāpostiņi, kā kāpostu stādītāji», B. V. 35346, subvar.

Kā bites aplido ziedus, ir tēlots vairākās daiņās. «Līgo bite, līgo saule pa lielaju tūrumiņu, bite ziedus lasīdama, saule sienu kaltēdama», B. V. 32566, 1. v. «Man nokrita zelta grožas, ledus kalnus ecējot. Vai, bitīte, neatradi, saldus ziedus lasīdama?» B. V. 28047. Daiņās minēts, ka bite neaplido nātres un sarkano āboliņu. «Kur bitīte medu jēma sīvā nātru krūmiņā?» B. V. 23794. «Kur bitīte, ziedus ņemsi? Sīvas nātres žogmalē», B. V. 21755. Nātrēm nav nektara un tās apputekšņojas ar vēja palīdzību. «Velnam bite atvēlēja sarkano dāboliņu», B. V. 10932¹. «Sarkanais āboliņš nekam lietas nederēja: ne meitiņas kroņus pina, ne bitītes ziedu ņēma», B. V. 28711. Bitei īsā snuķīša dēļ sarkanā āboliņa gaŗajos ziedstobriņos paslēptais nektars nav pieejams, kamēr: «bite lūdza plāvejiņu, līdz zemītei liekdamās, lai atstāj balt' ābolu jele cērpa galiņēi», B. V. 28603, 1. var. Ka kukaiņu, resp. bišu apciemojumi veicina ziedu apputekšņošanas un apaugļošanas, tas, domājams,

šo daiņu teicējiem nebūs bijis zināms. — Ka rudzu ziedus apputina vējš, to tauta gan būs nopratusi, kaut arī neskaidri un miglaini, spriežot pēc dažām daiņām. Tā kādā daiņā ar vairākiem variantiem minēta vētra, kas gājusi «pa vārpiņu galiņiem», «par rudzīšu ziediņiem»; «Labvakar(i) rudzu lauks, kā Dieviņis tev līdzēja? Vakar gāja liela vētra pa vārpiņu galiņiem», B. V. 32554. Liekas tomēr, ka vārds «līdzēja» lietots vairāk ironiskā nozīmē, kā tas redzams no šīs dziesmas variantiem, kur rudzu vietā minēti citi augi (kāpostiņi, kartupeļi, lini u. c.), un no šā varianta: «Labvakar, rudzu lauks, kā Dieviņis tev līdzējis? Kā Dieviņis tev līdzējis Jāņ' vakaru sagaidīt? Vakar gāja liela vētra par rudzīšu ziediņiem, šodien bērni nobradāja, Jānim puķes lasīdami», B. V. 32554, 2. var. To pašu liecina arī daudzās daiņas par Dieviņu, Jānīti un Jāņa māti, kas brien rudzu lauku: «Dieviņš brida rudzu lauku ar pelēku mētelīti. Pacel, Dieviņ, mētelīti, lai ziediņi nenobira!», B. V. 32532. Kādā citā daiņā minēts «rudzu laukis, zelta miglas nomiglotis»: «Bandenieki rudzus sēja diža ceļa maliņā. Lieli kungi gažām brauca: Kam tas tādis rudzu lauks? Kam tas tādis rudzu laukis, zelta miglas nomiglotis, zelta miglas nomiglotis, sudrabiņa ziedim zied, sudrabiņa ziedim ziede, dimantiņa graudiņiem», B. V. 27947. Maz tomēr ticams, ka šeit «zelta migla» apzīmē rudzu ziedu puteklīšu mākoņus, kas lido pār druvu, drīzāk te tēlota rudzu lauka dzeltānā krāsa vasaras beigās, jo daiņā blakus rudzu ziediem minēti arī jau gaudi. Liekas tas pats arī nākošā daiņā: «Prieki bija arājam, prieks arāja līgavai, redzēj' savu rudzu lauku zelta miglu miglojam», B. V. 28102. Spriežot pēc zemāk citātās daiņas, rudzu ziedu uzbūve, liekas, bijusi labi pazīstama: «Iesim, meitas, skatīties, kādi ziedi rudziem zied. Rudziem zied zelta ziedi sudrabiņa pakariem», B. V. 32537. No zieda izkārušās putekšlapas tiešām atgādina pakariņus, bet var būt, ka šeit tikai vienkārša vārdu rotaļa.

Daiņās minēti arī kaņepju vīrišķie eksemplāri—paskaņi: «es māsiņa, nabadzīte, paskanāju krekliņā», B. V. 3862. Ka paskaņos būtu saskatīti vīrišķie augi («tēviņi»), tas daiņās nav redzams. Iespējams, ka daiņās minētie vilkapiņi ir apiņu vīrišķie tukšie augi: «Piecus gadus ganos dzinu, vilk' apiņus lasīdama; es apsegšu dēlu māti vilk' apiņu villaini», B. V. 25348, 4. var. Dārzos audzē tikai sievišķos augus, ar galvenītēm. — Paparde, kas nekad, protams, nav redzēta ziedam («mūžam sila papardīte skaistu ziedu neziedēja», B. V. 3609), dod bagātīgu vielu fantazijai. Ka kādreiz paparžu lapām apakšpusē būtu novērota brūnā sporu kārtā, par to nevienā daiņā nav minēts. — Daiņās atzīmēta sēņu ātrā augšana: «Kas kait sēņu māmiņai, tai meitiņas drīz uzauga: piektdien dzima, pussvēt auga, svētdien jāja precinieki», B. V. 2839 ar vairākiem variantiem. — Vairākās daiņās un variantos minēti ūdens pilieni, kas sakrājas raseniņu lapiņās: «Es noviju ganīdama raseniņu vaiņaciņu; kad uzliku galviņā rasiņāt rasiņāja», B. V. 5846. Šie ūdens pilieni pa parastam nav vienkāršas rasas vai lietus lāses, bet rodas no pašām lapām, to malās iznākot caur ūdensatvārsnītēm (hidatodām). — Daiņās atzīmēts raksturīgais zīmējums uz sarkanā āboliņa lapiņām: «Sarkanais āboliņš trejus svārkus šūdināja: vieni zili, otri zaļi, trešie tādi iedzeltēni», B. V. 2844. Tad, vairākās daiņās minēts āboliņš ar četrām lapiņām: «Reti, reti, āboliņi ar četrām lapiņām», B. V. 23060; «Es uzgāju ganīdama četru lapu dāboliņu», B. V. 29084 u. t. t. Vēl minēts āboliņš ar deviņām lapiņām. Tāda āboliņa anomalija ir ārkārtīgi reta. Drīzāk ticams, ka āboliņš ar deviņām lapiņām vedams sakarā ar tautā iemīļoto skaitli deviņi. — Daiņās atzīmēta arī vārpu anomalija: «Maza, maza man zemīte, bet ražīga labībiņa: man uzauga divas vārvas viena salma galiņā», B. V. 28054; «Nu ir laiks, nu ir laiks, veciem puīšiem precēties: es atradu divas vārvas viena salma galiņā», B. V. 28074. — Attiecīgos novērojumus par kokiem un krūmiem sk. nodaļā «Mežs un koki».

*

Latvju daiņās minēto augu skaits sniedzas pāri 200 (augu nosaukumu un šo nosaukumu variantu skaits — tuvu 400): kultūras augu — apmēram 58, savvaļas augu — pāri 150; no pēdējiem 22 —

sporaugi (papardes, staipekņi, ašķi, sūnas un sēnes), pārējie, apmēram 130 — ziedaugi; no tiem 32 ir koki un krūmi, bet pārējie zāļaugi un sīki krūmiņi. Latvijā līdz šim konstatēts apmēram 1200 savvaļas ziedaugu sugu. Tātad latvju daiņās minēta apmēram 1/9 daļa no Latvijas savvaļā augošo ziedaugu skaita. Tautiski nosaukumi ir kādām 320 mūsu savvaļas ziedaugu formām. Tātad latvju daiņās minēta apmēram puse tautā pazīstamo savvaļas ziedaugu. Tā kā daiņās minēti daži tādi tautas acīs diezgan nesvarīgi augi, kā vēja kaņepes (*epilobium angustifolium*), sveķenīte (*viscaria viscosa*), un, no otras puses, neatrodam tādu tautā plaši pazīstamu augu kā skābenes, pelašķus, vanagzirņus, ceļmalītes, vizbulīšus, zilenes jeb glāzenes, kaulenes, lācenes jeb šķomenes, spradzenes u. t. t., tad jāpieņem, ka vismaz vairāk kā divreiz tik daudz daiņu palikušas savu laiku neuzrakstītas. Jāatzīmē, ka minētie skaitļi uzskatāmi kā apmēra skaitļi. Nav pilnīgi izslēgts, ka kāds augs vai tā nosaukums, cauri lūkojot «Latvju daiņu» sējumus, palicis nepamanīts, vai arī kāda auga nosaukums nepareizi iztulkots. Dažus augu nosaukumus vai zināmu nosaukumu citādu nozīmi neizdevās pilnīgi noskaidrot. Tādi ir: eņģevēres, mēmele, pumpatenes, pundra zāle, liberziedi, zeltmēlītes, pameijas, maronītes, guntenītes, baltrozītes, aizduszāles jeb duša zāles, parozītes, paušņiņas, pugainīši, pūkainīši, zālats un vēl daži citi.

Grūtības augu noskaidrošanā rodas no tam, ka vienam un tam pašam augam tautā mēdz būt vairāk nosaukumu, un otrādi — vairākiem augiem viens un tas pats.

Kad sastopami tikai kāda auga nosaukuma sīki varianti, resp. sabojājumi, tad tos identificēt parastam nenākas pārāk grūti, piemēram: kokaļi, kaukoļi un kūkoļi; griķis, kriķis un driķis; virši, viršņi, irši; gušņas, usnes un jukšņas; āboliņš, abuls, dāboliņš, eboliņš, amols un emois u. t. t.; ja tikai nosaukuma pārgrozījumi nesāk tuvoties vai pat līdzināties kāda cita auga nosaukumam, kas pēc skaņas līdzīgs, piemēram: idras ņidrās tuvojas niedrai, buldurene dundurjānī — dundurzālei jeb bitenei, dedestiņas dadazī — dadzīšiem jeb ancīšiem, rasenes rozrētiņos — retējumam u. t. t.; tad, protams, šos vārdus grūti noskaidrot un dažreiz tas nemaz vairs nav iespējams. «Man bāliņš linus sēja, mārša stāv maliņā; mārša saka stāvēdama: meldi, ņidras, saudziet», B. V. 28321, 6. var. Lai gan šeit ņidrām stāv blakus meldi, liekas tomēr, ka ar vārdu «ņidras» laikam nav jāsaprot niedres, bet varbūt drīzāk idras, raksturīgās linu nezāles. — «Pavaicoju nu Jōneiša, kōdu raut pyrmū zōli. Raun paprišku dundurjōni, pēč sorkonu obultēnu», B. V. 3234, 9. var. Ar dundurjāņa vārdu šeit, laikam, apzīmēts buldurjānis, kas pēc papardes visbiežāk minēts daiņās par Jāņa zālēm. Buldurenas nosaukumam daiņās ļoti daudz variantu: buldrijans, buldurjāns, buldurjānis, bulderjāņi, burbuljānis, blauderjānis, bundurjānis, ? dundurjānis, baldriņi, buldriņi, bulduriņš, buldurīši, buldurītes, bulderiņš un buldurene. Auga nosaukums pārņemts no vāciešiem. Arī viduslaiku latīņu «valeriana», pēc valodnieku domām, izveidots no kāda ģermāņu vārda (īslādiski buldurene: vélantsrut; zviedriski: velandsrot). Vācu valodā šis auga nosaukums, tāpat kā pie mums, ļoti grozīgs: Bulderjan, Bollerjahn, Bolderjan, Balderjan, Buldrijan, Boldrion, Pollerjahn u. t. t. Daiņās par Jāņa zālēm minētās «pundra zāles» («plūc papriekšu pundra zāles, tad plūc kādas gribēdams», B. V. 32393, 3. v. no Cēsaines) varbūt ir buldurenas. Jāatzīmē šeit, ka divās daiņās par Jāņa zālēm minētas «dundurzāle» un «dunduriņš»: «plūc pirmo dundurzāli, pēc sarkanu āboliņu», B. V. 32393, 8. var., subvar. no Sodu-Sesavas un: «rauj papriekšu dunduriņu, pēc sarkanu āboliņu», B. V. 32393, sv. no Paskavas, Bauskas apr. Iespējams, kā šie vārdi attiecas uz dundurpuķi jeb bitenēm (*geum rivale*). Bitenes ir mūsu pļavās parasts augs. Tā nokārušies pūkainie ziedi tiešām atgādina «dunduriņus». Jāpiezīmē, ka par «dunduriņiem» sauc arī brūngalvīšus (*brunella vulgaris*). Brūngalvīši ir ļoti izplatīts augs, aug pa parastam kopā ar balto āboliņu (kāpēc arī saukts par cūkāboliņu), brūnās galviņas sakopotiem ziliem ziediem (saukts tāpēc arī par zilgalvīšiem jeb zilbārdīšiem). — Līdzīgas grūtības kā buldurene un dunduriņš sniedz dedestiņas un dadzīši. Vairākās daiņās sastopami vārdi «dadazis» un «dadadzītis», kuŗus mūsu valodnieki tur par dadzīšu jeb ancīšu (*agrimonia*) variantiem. Spriežot pēc daiņu satura, kuŗās šie vārdi atrodami, drīzāk šie

vārdi jāuzskata par dedestiņas variantiem, ņemot vērā, ka dedestiņas vārdam daiņās ir vairāki varianti: dedestiņas, dedestiņš, dedesiņš un dadasiņi. «Nāc pretī, kaimeniša, samīsim ziediņiem! Tev dadazis, man ābols, nāc tu pati piedevos», B. V. 14611,6. var. ar sv. (līdzīga ir daiņa B. V. 32878). «Jānīšam pavaicāju, kādu raut pirmo ziedu. — Āboliņa, dadaziņa, tie Jānīša pirmie ziedi», B. V. 32399,4 var.; bet 5. var. — «dedestiņu». «Āboltiņš, dadadzītis jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367,3. var.; pamatdaiņā — «dedestiņš». Visur šeit «dadazim» un «dadadzītim» blakus minēts āboliņš, dedestiņas nešķiramais pavadonis daiņās. «Es savām telītēm dāboliņa valgu viju, vērsīšam vien pietrūka tam noviju dedesiņu», B. V. 29017. Dedestiņas tāpat kā āboliņš laba pļavu zāle. Dedestiņas pēc izskata līdzīgas vanaga zirnīšiem, bet ar dzeltāniem ziediem: «Es noviju ganīdama dedestiņu vainadziņu. Kad bij saule, tad vizēja; kad migliņa, tad mirdzēja», B. V. 5843. Dadzīšiem jeb ancīšiem ziedi nav uzkrītīgi; tie savu ziedu dēļ («samīsim ziediņiem», «kādu raut pirmo ziedu») nekad nebūtu minēti daiņās, bet gan drīzāk savu sīko auglīšu pēc, kas viegli ieķēras drēbēs. Lai gan ancīši ir diezgan bieži sastopams augs un pie tam vēl agrāk lietots dzeltānās krāsas izgatavošanai, tomēr neatrodam nevienas daiņas, kur tas būtu nepārprotamā veidā minēts. Daiņās minētie «dadzīši», domājams, attiecas uz dadziem, resp. aso dadzi un lipēju dadzi: «meitiņām, māsiņām rozēs zied dārziņā; puīšu dēļ neziedēja ne dadzītis žogmalē», B. V. 12076; «sētmalīši noauguši asajiem dadzīšiem», B. V. 31063; «pielipa dadzīts pie vilnānītes; pielipa māsiņa pie svešu ļaužu», B. V. 23039. — Daiņā «Kādu zāļu vēl vajaga bandinieka pļaviņā? Rozrētiņi (sv.: rozskrētiņi), retējiņi, sarkanais āboliņš», B. V. 28634 ar sv., «rozrētiņi» un «rozskrētiņi» ir rasene. Ka nav domāts retējums, redzams no tā, ka retējiņi jau minēti, un ka nav domāti norietnīši jeb saulrietniņi — pēc augšanas vietas pļavā (saulrietniņi aug sausos smilšainos uzkalniņos). Jāpiezīmē, ka visiem trijiem augiem tautā lietots vēl kopīgs nosaukums «skreteliņš» (daiņās šis vārds nav atrasts). Skreteliņš liekas atvasināts no retējuma vārda. Retējums un rasene abi satur ģērējamas vielas un abi lietoti tautas medicīnā un krāsošanā. Daiņās minēti visi šie trīs augi.

Ja tautā kādam augam citāds vai vairākiem atšķirīgiem augiem pilnīgi vienāds nosaukums, tad nozīmi noskaidro vienīgi daiņas saturs: auga raksturojums (ziedu krāsa, lapu forma u. t. t.), auga augšanas vieta jeb augsne (ezerā, purvā, sausā kalniņā u. t. t.), augi ar kādiem tas kopā minēts, salīdzinājuma veids (pielīdzināts labām vai nelabām cilvēka īpašībām), daiņas uzrakstīšanas vieta jeb ģeografiskie dati u. t. t. — Par purenēm izdevās noskaidrot, ka daiņās ar šo vārdu apzīmēti pavisam četri augi: 1) purva bērzs (betula pubescens) («purā auga purenīte, otenīte maliņā», B. V. 4183; šeit nostādīti viens otram pretī purva bērzs un āra bērzs), 2) purene (caltha palustris), («ziedi, ziedi, pureniņ, avotiņa lejiņā; rītu dzīšu raibas govīs, noraus tavu cekuliņu», B. V. 29045), 3) āra purene (trollius europaeus) un 4) sila purene (pulsatilla patens). — Āra purene ar šo nosaukumu nepārprotami minēta tikai vienā daiņā no Lazdonas un subvariantā no Lubānas («ziedi, āra pureniņ, nevīš' vaira vainaciņu; dzīvo, mana māmuliņ, vaira tevi neklausīšu», B. V. 17351 ar subvar.), lai gan tā pie mums gandrīz tikpat bieži sastopama, kā parastā purene jeb govpurene un pie tam vēl par pēdējo ir ievērojami skaistāka, ar lieliem bumbasveida ziediem. Tautā āra purenei ir ļoti daudz nosaukumu: āra purens, saules purens, sviesta purene, dzegužu pūrne, porma, pormis, vizbuļi, buļļa piere, auna galva, auna kumoss, cāļa galviņa, zvārguļi, bunduliņš, buliņš, sviesta bungas, podzene, āžu poga un zaķu pogas. Iespējams, ka vairākās daiņās minētais «zelta purens» ir āra purene: «avotā guni kūru, caur akmeni dūmi kūp; caur mēnesi diegu vēru, tur zied zelta pureniņi», B. V. 34109; «migliņā, rasiņā ziedēj zelta purenīts; gana meita ieraudzija, šķiet saulīti uzlecot», B. V. 29303. — Sila purene ar šo nosaukumu minēta tikai vienā daiņā no Tirzas («nu zied sila puraniņi, nu novītu vainadziņu», B. V. 24229, subvar.). Tautā šim augam ir vēl šādi nosaukumi: sila puķe, silmalītes, dzeguzītes, salaku puķe, vilku būka un vilku tabaka. Daiņās tie nav atrasti. Daiņā no Lejasciema «pureniņi» apzīmē sila pureni: «Meitas, meitas, ņemat deķus, iesim meža pureņos! — Ziema nāk, ne vasara, nezied vaira pureniņi», B. V. 6465. Tāpat daiņā no Krustpils: «Augsti kāpu kalniņā,

skaistu rāvu pureniņu; būt' augšāk uzkāpuse, būt' skaistāku norāvuse», B. V. 21411, subvar. un variantā no Līvāniem. Šeit tautu dēls simbolizēts ar sila pureni. Sila purene ir Latvijas austrumos izplatīta puķe violētiem tulpes lieluma ziediem, kas parādās pirms augam lapas izplaukušas, agrā pavasarī, kad zied purenes un kārkli. Tā aug sausos priežu mežos, kāpēc arī saukta par sila pureni. Atzīmējams, ka visās vietās, kur nule minētās daiņas un to varianti uzrakstīti, šī puķe plaši izplatīta. Rietum-Kurzemē tās nav. Iespējams, ka daiņā «Kas šī zeme par zemīti, ka ziediņi neziedēja? Es atnesu saujiņā savas zemes pureniņu», B. V. 2593 ar kādiem 4 variantiem, minētie «savas zemes pureniņi» nozīmē sila pureni. Citos šīs pašas daiņas variantos pureniņu vietā stāv «magoniņu», «magonīti» vai «āboliņu», «dāboliņu». Lauka magones (papaver argemone un p. dubium) tāpat kā sila purenes pieder augiem, kas pie mums ģeografiski norobežoti. Tās sastopamas tais apgabalos, kur sila purenes pilnīgi trūkst vai kur tās retas. Sila purenes mūsu flōrā ir austrumu elements, kas ieceļojis mūsu zemē no Sibīrijas, apmēram boreala laikmetā. Mūsu lauka magoņu dzimtene un attīstības centrs ir Vidusjūras apgabalā, no kurienes tās līdz ar kultūras augiem no dienvidiem iekļuvušas Kurzemē un Zemgalē, kur tagad plaši izplatītas kā nezāles; tālāk ziemeļos, Vidzemē un Latgalē, tās parādās ļoti reti. «Šķiet', vējņiņš vēcināja laukā sārtu magonīti: tā nabaga sērdienīte ar pogaļu villainīti», B. V. 4633 no Ventspils. «Ak, tu lauka magonīte, kam tik agri noziedēji? Es gribēju sievu ņemt, puškot savu cepurīti», B. V. 6434 no Alsungas, Aizputes apr. Daiņā «Ēdat, govīs, siliņā: siliņā garda zāle, siliņā rozēs zied, atmatā magonītes», B. V. 28999 no Usmas un variantā no Rendas droši domātas lauka magones un meža rozēs; pēdējās, tāpat kā lauka magones, Kurzemē plaši izplatītas. Jāpiezīmē tomēr, ka rozēs un magones daiņās lietotas arī vispārīgi puķu nozīmē. — Daiņās minētās «baltā puķes» lietotas trijādā nozīmē: 1) vispār kā puķes ar baltiem ziediem («baltu puķu ceriņš auga liela kunga pagalmā; tur jāz kungi, tur stārstas šās puķītes raudzīties», B. V. 14246; kāds augs šeit domāts, vai baltie ceriņi, vai baltie floksi, vai vēl kāds cits krāšņuma augs ar baltiem ziediem, vai pat vienkārši baltā pīpene, kā nezāle, irōniskā nozīmē, to no šīs daiņas nav iespējams izlobīt), 2) kā baltā pīpene (*chrysanthemum leucanthemum*), kas minēta kā «balta puķe aŗamā zemē», B. V. 5470, 1. v.; «smuka balta puķe auga aŗamā zemītē», B. V. 22320; «maurā govīs, maurā vēŗši baltā puķu kalniņā», B. V. 29036; «baltas puķes tā iepina vaiņagā», B. V. 5813 u. t. t. ; 3) kā baltā ezerroze (*nymphaea candida* un *n. alba*), kas minēta kā «balta puķe ezerā», B. V. 19903; «balta puķe, zaļa niedre ezerā ligojās», B. V. 11059; «līdz pusei es iebrīdu baltu puķu ezerā», B. V. 5441, 2. v. u. t. t. — Par «mauriņu» tautā sauc trīs augus: 1) *polygonum aviculare* (sīku sūreņu sugu), 2) *poa annua* (smilgai līdzīgu viengadīgu sīku zālīti) un 3) *potentilla anserina* (platkājiņus, trepinājus, baltvēderi). Kādā nerātnā dziesmā par mauriņu nepārprotami apzīmēta mauriņa sūrene (*polygonum aviculare*): «mauriņš auga ųburots», B. V. 34462 ar vairākiem var. — Par «lēpām» tautā sauc ne tikai ųdens lēpas, laiņņus, plaišņus (*nuphar*), bet arī mālainā zemē augošās tųsku lapas, mālēnes, baltvēderes (*tussilago farfara*). Daiņās «lēpas», «laiņņi» un «plaiši» atrodami tikai ųdens lēpu nozīmē: «šķīraties lēpu lapas, lai iet zosis ezerā», B. V. 18896; «pāriet gūžas klēgādamas no lēpota ezeriņa», B. V. 637; «virsū stāv laiņņu lapa iz tekoša ųdentiņa», B. V. 34367 ; «ųdens nes plaišu lapu», B. V. 26027. Kādā daiņā ųdens lēpas minētas vēl kā puķītes ar dzeltāniem ziediem: «Līdz pusīti es iebrīdu baltai puķu ezerai, to puķīti meklēdama, kam dzeltāni ziedi zied», B. V. 6460. Tikai vienā daiņā, liekas, minētas tųsku lapas: «Āboltiņš, dadadzītis jaunu meitu Jāņu zāles; pliekšu lapas, dadžu lapas, jaunu puišu Jāņu zāles», B. V. 32367, subvar. no Alųksnes. Ka ar pliekšu lapām nav domātas ųdens lēpu lapas jeb plaišņu lapas, sprieņams no tā, ka «pliekšu lapas» minētas kopā ar sauszemes auga, dadža, lapām. Tas arī ir šeit vienīņgais pieturas punkts. Cik tas drošs, par to vēl jāšaubās. Daiņās tomēr var sameklēt vairākus diezgan pastāvīņus augu pāņus. Tādi ir bez jau apskatītām pļavu zālēm āboliņš ar dedestiņu, pupulakši ar suņuburkšķīem, krāsvielu augi madaras ar dzeltām, apīnis ar miezi, paparde ar vībotni, ųdens; augi baltā puķe ar niedru, ozols ar liepu, ābele ar ievu, bišķrēslīņš ar dievkociņu,

santenīte ar rūtenīti, «zilās puķes» (rudzu puķes) ar «baltām puķēm» (baltām pīpenēm), brūklenīte ar zemenīti u. t. t.

Šeit vēl atzīmējams, ka dažās daiņās pārgrozīts un sabojāts agrākais pareizais saturs. Tādi sabojājumi, piemēram, ir daiņas variantos par balto āboliņu un bitīti, kur baltā āboliņa vietā stāv sarkanais: «Pušām cirtu, lažā gāzu sarkanāju āboliņu, kumeļami iztapdams, bitītei sariebdams», B. V. 28623, 2. var. no Alsungas, Aizputes apr. Kā tas arī daiņās atzīmēts, bitīte nekad neņem medu no sarkanā āboliņa, bet gan no baltā. Maz ticams, ka «bitīte» šeit apzīmē zemes bitīti (kameni), jo nav zināma neviena daiņa, kur kamene atrastos kopā ar sarkano āboliņu. Jāatzīmē tomēr, ka kamesenes daiņās sauktas arī par bitēm: «Rudas bites, mellas bites krīt pie mana vainadziņa; sīvas tautas, lēnas tautas jāja mani lūkoties. Sīvajāmi atsacīju, ar lēnām saderēju», B. V. 10589 no Priekules, Grobiņas apriņķī. Šeit, liekas, minēta viena no parastākām kamenēm, t. s. «akmeņu kamene» (*bombus lapidarius*), melna ar sarkanu vēderiņa galu. — Sagrozīta vai metonimizētu saturu varbūt ir daiņa par «mēmeli»: «Kas saka mēmeli neziedam? Mēmele ziedēja ziliem ziediem. Pin man, māmiņa, mēmeles kroni, rīt' mani vedīs muižnieka dēlam ...», B. V. 15975 no Kabiles. Iespējams, ka šeit pamatā mēles, kas senāk audzētas un lietotas zilās krāsas izgatavošanai; pašam augam dzeltāni ziediņi.

*

Latvju daiņās minēto savvaļas augu skaits, kā tas jau atzīmēts, sniedzas pāri 150. No šī skaita 22 — sporaugi, bet pārējie, apmēram 130 — ziedaugi, pēdējo starpā — 32 ir koki un krūmi, pārējie — zāļaugi vai sīki krūmiņi.

No kokiem un krūmiem daiņās minēti šādi: priede, egle, paeģlis (kadiķis, ērcetis), vītols, kārkli, sīki purva kārkliņi, blīgzna, šķetra, āra bērzs, purva bērzs ar platām lapiņām, purva bērzs ar šaurām lapiņām, melnais alksnis, baltais alksnis, ozols, liepa, kļavs, osis, vīksna, goba, lazda, sērmokslis (pīlingis, pucenīte, bucene), ieva, mežābele, vilkābele, vilka drīcakļi (meža rozes), krūklis, pabērzs, sausserdis, židavs, upenes (sustars), vaivariņš un virši (sili). Koki un krūmi aplūkoti nodaļā «Mežs un koki».

No sīkiem krūmiņiem un ogulājiem visbiežāk minēta *b r ū k l e n e*, bieži kopā ar *z e m e n i*. Meitiņa «kā sarkana brūklenīte» vairākās daiņās. «Es nosarku tik sarkana, kā sarkana brūklenīte», B. V. 14540. «Es izaugu bāliņos kā sarkana brūklenīte; tautiņās nobālēju kā dzeltena bērza lapa», B. V. 23932 ar daudz variantiem. «Salda, salda brūklenīte, vēl saldāka zemenīte», B. V. 11421. «Sārta, sārta zemenīte, vēl sārtāka brūklenīte», B. V. 11421,4. v. Daiņās minēts «brūklenāju vainadziņš», B. V. 17003. — *D z ē r v e n e* arī atrodama vairākās daiņās. «Zemenei visa zeme, dzērvene sūneklīts», B. V. 5219. «Jau sarkana dzērvenīte, līgaviņa nezināma», B. V. 11408. Bieži minēts «dzērvenīšu purviņš», «dzērveņ' ogu puriņš». «Noslīkusi tautu meita dzērvenīšu puriņā», B. V. 22366. — *A v e n e* sastopama tikai pāris daiņās. «Salda, salda zemenīte, vēl saldāka avenīte», B. V. 11421 ar variantiem. «Vidū sētas pagalma aivieksteņu krūmiņā», B. V. 17839, sv. no Krustpils. — *M e l l e n e* minēta laikam tikai vienā daiņā: «Trīs māsiņas ogās gāja, visas gāja melnīcās (mellenēs). Div' atnāca atpakaļ, trešā ceļu nobludīja», B. V. 30657. — Daiņā «kalpu sieva ogas ēda, b u c e n ē s sēdēdama», B. V. 31080, būs domāta cūcene jeb kazene (*rubus caesius*), ar avenēm līdzīgām, bet zili melnām, skābenām ogām. — Kaulenes, lācenes jeb šķomenes, zilenes jeb glāzenes, tāpat zemenei līdzīga spradzene, lai gan visi parasti augi, nav tomēr daiņās atrasti. — Vairākās daiņās minētas *m ē t r a s*. Ar mētras vārdu tautā apzīmē divējādas lietas: 1) brūkleņu, melleņu un zīleņu zariņus ar lapām un 2) lauka mētras ar smaržīgām lapām (*mentha arvensis*). Daiņās mētras sastopamas vairāk pirmā nozīmē, t. i. kā ogu mētras: «Es dziesmiņu izdziedāju no tiem ogu mētariem», B. V. 590; «meitu māte meitiņās, kā mētriņa odziņās», B. V. 23603 u. t. t.

Mētras, kā lauka mētras, minētas šādā daiņā: «Es savam bāliņam mētru viju vītenīti; tautu meitas attecēja, mētru smaku saodušas», B. V. 33090. — No sīkiem krūmiņiem, resp. botanikā sauktiem «puskrūmiņiem», vienā daiņā minēti *M ā r a s s i l i* jeb vecīši (*thymus serpyllum*): «Puškojiesi, sērdienīte, kādus puškus dabūdama: ievas ziedus, Māras sili, sarkanaju āboliņu», B. V. 4621, subvar. no Ēdoles; 1. variantā: «Māras kārklus». Māras sili — sīks zems krūmiņš smaržīgām lapiņām, aug spilveņos un zied vasaras otrā pusē līdz ar viršiem (siliem), koši violētiem ziediņiem.

Lielākais augu skaits atrodams daiņās par Jāņu zālēm. Tur minēti ne tikai derīgi augi, kā — labas pļavu zāles, ārstniecības augi un puķes, bet arī tādi, kas «lieti nederēja», un pat nezāles, jo: «visas bija Jāņu zāles, ko plūc Jāņu vakarā, vai bij gušņas, vai bij nātras, vai pelēkas balandinās», B. V. 32402, 2. var. Derīgie augi parasti ir «labas Jāņu zāles», puķes — «jaunu meitu Jāņu zāles», ārstniecības augi—«īstas Jāņu zāles», «vecu ļaužu Jāņu zāles», nederīgi augi un nezāles «jaunu puīšu (zēnu) Jāņu zāles». «Santenītes, magonītes, jaunu meitu Jāņu zāles, asi dadži, sīkas nātres jaunu zēnu Jāņu zāles, papvardītes, vībotnītes vecu ļaužu Jāņu zāles», B. V. 32367, 5. v. Jāatzīmē, ka vārdu «Jāņa zāle» jeb «Jāņu zāle» tautā lieto arī šaurākā nozīmē, apzīmējot ar šo vārdu noteiktus augus. «Jāņu zāle», kā noteikts augu nosaukums, ir šādiem augiem: 1) maranām (*galium boreale*, *g. mollugo*, *g. verum* — sausu pļavu augi sīkām skujuveidīgām lapiņām un lieliem baltiem vai dzeltāniem smaržīgiem ziedu pušķiem), 2) naktsvijolei (*platanthera bifolia* — tai pie zemes divas platas spīdīgas lapas un balta vakaros pēc neļķēm smaržojoša ziedu vārpa gaŗa kāta galā), 3) kumelpēdām jeb ziemcietim (*pirola rotundifolia* — parasts augs purvainos bērzu mežos ar ādainām lapām un baltiem ziediem), 4) zilgalvīšiem jeb nērbuļiem (*melampyrum nemorosum* — aug mežmalās un krūmājos, zilām lapiņām galā, zem kuŗām sīki dzeltāni ziediņi) un 5) asins zālēm (*hypericum quadrangulum* un *h. perforatum* — aug laukmalās, kuŗu dzeltānās vaiņaglapiņas saberžot, pirksti paliek tumši sarkani). «Kas spīdēja, kas vizēja viņē lauka galiņē? Viena pate Jāņa zāle, tā spīdēja, tā vizēja», B. V. 32383. Iespējams, ka šeit domātas maranas, kas aizvien sastopamas tīrumu malās un grāvjos: «Vai lielāja lauku eŗa, tavu sīku maraniņu», B. V. 23450, 1. v.

Daiņās visbiežāk minētais zāļaugis ir *b a l t a i s ā b o l i ņ š* jeb *b a l t ā b o l s* (*trifolium repens*). Ļoti daudzās daiņās sastopama «baltābola pļava» un vairākās daiņās «baltābola kalniņš». «Baltābola pļavu bridu, rokā nesu vaiņadziņu, lai tie mani neierauga baltābola pļāvējiņi», B. V. 28597; līdzīgas B. V. 5790, 5791, 28596, 28598, 28599 u. t. t. «Dziedādama es uzkāpu baltābola kalniņā, lai birst manas greznas dziesmas baltābola ziediņos», B. V. 257; «Jāņa bērni zāles lasa baltābola kalniņā», B. V. 32380. — *S a r k a n a i s ā b o l i ņ š* daiņās minēts retāk par balto un aizvien, kā pļavu augs, resp. kā mūsu savvaļas rase (*trifolium pratense* var. *spontaneum*). «Dod, Dieviņ, siltu sauli, lēnu vēju pūtējiņu, man nopļautas div' pļaviņas sarkanāja dāboliņa», B. V. 28610, 1. v. Starp daudzajām daiņām par sarkano āboliņu neatrodam nevienas tādas, kur tas nepārprotami būtu minēts kā tīrumos kultivēts augs, resp. kultūras rase (*trifolium pratense* var. *sativum*). Maza varbūtība, ka tas domāts šādās daiņās: «Pļāuniet sienu, kam vajaga, man tā siena nevajaga; man piepļāva tautu dēls sarkanā āboliņa» B. V. 2863, sv. no Cesvaines u. t. t.; «Nopinos vaiņadziņu no sarkana āboliņa; tēviņš rāja, māte kūla par ābola raustīšanu», B. V. 28672; «Pāri bridu raudādama par sarkanu āboliņu: nav ābola pļāvējiņa, ne telīšu, ēdējiņu», B. V. 28673. Jāatzīmē, ka sarkano āboliņu tīrumos sākuši kultivēt Eiropā tikai apmēram pēc 1750. gada. Pie mums arī vēl tagad dažās saimniecībās nemaz netiek āboliņš audzēts. Jāuzsver, tomēr, ka daiņās sarkanais āboliņš bieži atzīmets augam veselās pļavās un pretim nostādīts sienam, kā tas redzams arī no nule minētiem nedaudziem daiņu piemēriem. Tāpēc nav nemaz tik neiespējams, ka senāk sarkanais āboliņš un varbūt arī baltais ticis sēts pļavās. Kādā daiņā minēta āboliņa dēstīšana: «Garām gāju sila malu, āboliņu dēstīdams; es domāju sila zemi par ārisku padarīt», B. V. 27993. Ir vēstures dati par to, ka sarkanais āboliņš jau sirmā senatnē sēts un audzēts Medijā — Irāna

kalnājā, Āzijas dienvidrietumos. — No citiem āboliņiem daiņās vēl minēti trīs: baltsarkanais, Māras un dzeltenais āboliņš. *B a l t s a r k a n a i s ā b o l i ņ š* minēts tikai vienā daiņā, pie tam kā puķe: «Trīs meitiņas sasēdušas baltābeļu dārziņā, visas gudri saplūkušas trīs puķītes rociņā. Ņem, brālīt, tu sev vienu, kuņai rozes sārtas zied, ir es sevim ņemšu otru, baltsarkano āboliņu. Trešajā, kam baltas rozes, lai vēl savas mātes klausu, pilnu pūru darina, jaunos brāļus sagaida», B. V. 282, 7. v. «Baltsarkanais āboliņš» varbūt nozīmē bastarda āboliņu (*trifolium hybridum*). Jāpiezīmē, ka bastarda āboliņš nav mūsu savvaļas augs, bet kultūras augs, kas pārgājis savvaļā. Rietum-Eiropā to sāka kultivēt 18. gadu simteņa beigās Holandē, bet plašākā Eiropā — tikai 19. gadu simteņa otrā pusē. Bastarda āboliņa dzimtene Vidusjūras un Atlantijas okeana piekrastē. — *M ā r a s ā b o l i ņ š* minēts tāpat tikai vienā daiņā par Jāņu zālēm: «rauj pirmo dundurjāni, otru Māras āboliņu, otru Māras āboliņu, trešo lauka papardīti» B. V. 32393, 8. v., sv. no Skursteņu muižas. Jāatzīmē, ka par Māras āboliņu tauta sauc vismaz kādus četrus augus: 1) tīrumos un sausās vietās augošos kuceniņus jeb aitiņas (*trifolium arvense*), 2) auna radziņus jeb pākšķu āboliņu, ar dzeltāniem ziediem (*lotus corniculatus*), 3) vāšu jeb pārkoņa āboliņu, ar pūkainām dzeltānu ziedu galviņām (*anthyllis vulneraria*) un 4) apdzīvotu vietu tuvumā augošo, no kultūras savvaļā pārgājušo smaržīgo medus āboliņu (*melilotus officinalis* un *m. albus*). — *D z e l t ā n a i s ā b o l i ņ š* minēts tikai viena daiņas variantā: «Dod, Dieviņ, šodien sauli, šodien saules vajadzīgs: man nopļauta zīda pļava dzeltenā āboliņa», B. V. 28611, sv. no Ķēciem; pamatdaiņa: sarkanais āboliņš. Iespējams, ka šeit metaforiski minēts tīrumos un sausās vietās augošais dzeltānais āboliņš (*trifolium agrarium*). — Vairākās daiņās, pa parastam kopā ar āboliņu, minētas *d e d e s t i ņ a s* (*lathyrus pratensis*). Dedestiņas parasts pļavu augs dzeltāniem ziediem un melnām pākstīm; tuvu rada puķu dārzos tagad audzējamiem smaržīgiem zirnīšiem.

No lauka puķēm, ja tām nepieskaita balto un sarkano āboliņu, visbiežāk daiņās minētas *p u r e n e s*. Purenes, kā puķes, kā jau tas atzīmēts, daiņās lietotas trijādā nozīmē: gan kā parastās govpurenes, gan kā *s i l a p u r e n e s*, gan kā *ā r a p u r e n e s*. Mazpurenīte jeb vēja purene (*ficaria verna*) daiņās nav minēta. — No purva puķītēm pāris daiņās minēta *r ā v u p u ķ e* (*ranunculus flammula*), kā sērdienīšu puķe: «Ziedi koši, rāvu puķe, es puškošu cepurīti; audz ražena, sērdienīt, pārvedīšu brālītim», B. V. 5210, I. v.; «Puškojies, sērdienīte, kādu ziedu dabūdama: silu ziedus, rāvu puķes, sarkanāju āboliņu», B. V. 4621. — *B a l t ā e z e r r o z e*, kā «baltā puķe», minēta vairākās daiņās, bieži simboliskā nozīmē, kā tautu meita. «Dzērājiņš bēdājās, kur būs ņemti līgaviņu. Balta puķe ezerā, tā dzērāja līgaviņa. Balta puķe atsacīja: labāk ziedu ezerā, labāk ziedu ezerā, ne dzērāja līgaviņa; labāk manas zaļas lapas ūdens vilņi plivināja, nekā mani balti vaigi asarās nobālēja», B. V. 19903, 3. v. «Līdz pusei es iebridu baltā puķu ezerā, baltai puķei roku devu kā ssvai līgavai», B. V. 6459. Šeit minamas arī *d z e l t ā n ā s e z e r r o z e s*, kas daiņās atrodamas ar nosaukumu «lēpas», «laižņi» un «plaišķi» (sk. iepriekš teikto). — Bieži daiņās minētas *b a l t ā s p ī p e n e s*, vairāk kā «balta puķe». Vainadziņā pītās «baltās puķes» pa lielākai tiesai būs bijušas baltās pīpenes (*chrysanthemum leucanthemum*). Kopā ar baltām puķēm minētas un vainadziņā pītās «zilās puķes» — *r u d z u p u ķ e s*. «Daiļa meiča kroņus pina visiem puķu ziediņiem: zilas puķes, baltas puķes tā iepina vainagā; pašā kroņa viducī tā iepina baltābolu», B. V. 5813. Rudzu puķe minēta ar šo vārdu kādās piecās daiņās. «Daiļi zieda rudzu puķe rudzu ežas maliņā: es ziedētu vēl daiļāki, kad man būtu māmuliņe», B. V. 4514. «Līgo, Jānīt, zilgalvīti! Zila tava galviņa, kā rudzu puķīte», B. V. 32957. — Vienā daiņā ar vairākiem variantiem minētas *d z e l t ā n ā s p ī p e n ī t e s*, resp. āra kliņģerītes: «Visas manas vedekliņas dzelteniem matiņiem; skrien bitītes ziedu ņemt, šķiet āriņa kliņģerītes», B. V. 21392; variantā no Bērzones: «dzeltenas pīpenītes». — Vairākās daiņās minētas *l a u k a m a g o n e s* (sk. iepriekš teikto). — Pa vienai reizei daiņās minētas vēl šādas lauka puķes: *z a ķ u p e k a s* (*antennaria dioica* — sausām sarkanām vai baltām ziedu galviņām; «ievu ziedu kroni pinu, zaķu peku vainadziņu», B. V. 5824), vēja

kaņepes (*epilobium angustifolium* — sausos mežos, izcirtumos izplatīts augs, bieži cilvēka augumā, vītoliem līdzīgām lapām un sarkaniem ziediem, sēklas ar lidojamām pūkām izplata vējš; «novijos vainadziņu no tām vēju kaņepēm; nolūkoju arājiņu no leimaņa dēliņiem», B. V. 10486), p i e n e n e kopā ar s v e ķ e n i (*taraxacum officinale* ar *viscaria viscosa*; «pienenīte dārziņā, sveķenīte pļaviņā», B. V. 22301), ? g u n t e n ī t e («guntenītes, santenītes, jaunu meitu Jāņa zāles», B. V. 32367, 1. v.), ? z e l t m ē l ī t e s («zeltmēlītes, sviķelītes, jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367. 4. v., sv. no Tirzas; varbūt domāts *solidago virga aurea*) un s u ņ u k u m e l ī t e s (*matricaria inodora* vai *m. discoidea*); «kalnā auga smilgas, rudzi, lejā suņu kumelītes», B. V. 25942). — Kā puķes minētas arī z e m e n e s vairākās daiņās: «Skaisti zied zemenīte baltiem, baltiem ziediņiem», B. V. 5474; «Es noviju (al.: saviju) vainadziņu no zemeņu ziediņiem; kad uzliku galviņā, atspīd visa pasaulīte», B. V. 5854. Kā ogulājs zemene minēta pa parastam kopā ar citām ogām: brūkleni, aveni un dzērveni; zemeni vienu pašu atrodam daiņā: «pār kalniņu pārtecēju zemenītes meklēdama», B. V. 23031. — Pieminētas bez tam kā puķes daiņās arī vēl šādi mūsu savvaļas augi: dedestiņas, biškrēsliņi, madaras, Māras sils. No visām nule un tālāk minētām lauku puķēm baltiem ziediem zied: baltais āboliņš, balta puķe ezerā un baltās madaras; malā baltiem, vidū dzeltāniem ziediem: baltās pīpenes («balta puķe kalniņā») un suņu kumelītes; pilnīgi dzeltāniem: purenes, āra purenes, lēpas, rāvas puķe, dedestiņas, biškrēsliņi, zeltmēlītes, dzeltānā pīpene, pienene un īstās dzeltānās madaras; sarkaniem un baltiem: kaķpēdiņas, baltsarkanais āboliņš; sarkaniem: sarkanais āboliņš, meža roze, lauka magones, sveķiene, vēja kaņepes un kokaļi; violētiem: sila purenes un Māras sils; ziliem: rudzu puķe.

Daiņās minētas madaras jeb maranas, bieži kopā ar dzeltām (staipekņiem) un sarkani. Madaras, dzeltas un sarkane kopā ar daiņās minētām senāk audzētām mēlēm bija svarīgi krāsvielu augi: no madarām un sarkanēm pagatavoja sarkano krāsu, no dzeltām — dzeltāno un no mēlēm — zilo. — Ī s t ā s m a d a r a s jeb maranas (*galium verum*, nosauktas daudz variantos: mudariņas, marenītes, mireniņas un mandariņas; salīdz. ar krievu: «marj», «marena») ir dzeltāniem ziediņiem; citām sugām balti ziedi. Madarām vislielākā ziedēšana ap Jāņiem, kāpēc tās arī sauktas par Jāņu zālēm. Šeit jāatzīmē, ka madaru jeb maranu (tāpat arī sarkanes) vārds daiņās par Jāņu zālēm nav atrodams. Iespējams, ka madaras tur minētas dažā daiņā Jāņu zāļu vārdā. Vairākās daiņās tēlota madaru vākšana: «Ai, sīkās madariņas, bēdziet kārklu krūmiņā; liela pulka meitu nāca, visām kapļi mugurā», B. V. 7123. Tādas vietas, kur aug madaras, senatnē varēja būt ļoti izdevīgas meitu zagšanai. «Vecam prasu padomiņu, vecs mācīja trakumā: vecs mācīja meitas zagt madariņu kalniņā, madariņu kalniņā miglainā rītiņā», B. V. 13571. Ka maranas lietotas sarkanās krāsvielas pagatavošanai, teikts šai daiņā: «Knāb, māsiņa, madariņas, āra pļavu ganīdama; nepieder melni raksti bez sarkana dzīpariņa», B. V. 7127. Madaras dažreiz daiņās sauktas metonimiski par «sarkanām marenītēm», pēc krāsvielas, kādu no tām iegūst. — Sarkanai krāsošanai lietotas arī s a r k a n e s (*origanum vulgare*). «Sarkanīte, madariņa, pašas divi ietaliņas; viena koda saulītē, otra rīta rasiņā», B. V. 7138. «Latvju daiņās» šai daiņai pielikta šāda piezīme: «Sarkanēm krāsotus dzīparus mēdza pakārt saulē, lai ietekas; kamēr madarās krāsotus izkāra tik rītos priekš saules lēkta, kad vēl bija rasa, tādēļ ka tie saulē izlikti plūk. (Priedīts)». — Daiņās bieži lietoti vārdi «madarots», «maranots» = madarās krāsots, sarkans: «madarots vainadziņš», metonimiski «madarots kumeliņš» u. t. t. «Man atskrēja rauduvīte linu jumi ravējot; pate bija maranota, spārnu gali sudraboti», B. V. 28549. Daiņā «Brīžam raudu, brīžam dziedu marantā dārziņā; brīžam puišus kaitināju ar marantu vainadziņu», B. V. 448, «marants», domājams, lietots nozīmē «maranots»¹⁾. — Baltās madaras (*galium boreale* un *g. mollugo*) lietotas arī kā puķes: «Iev' ar Madu lielījās, abām bija stalti ziedi; ievai bija balti ziedi, Madei baltas madariņas», B. V. 7125. — D z e l t a s ar madarām minētas kopā šādās daiņās: «Meitu dēļ dzeltas auga, meitu dēļ madariņas», B. V. 7132; «Silā eimu, silā

¹⁾ Tuvāk par latviešu krāsošanas mākslu sk. attiecīgo nodaļu šī izdevuma II. sējumā.

teku, silā man vajadzēja: silā man dzeltē auga, pasilē madariņas», B. V. 7139.

Daudz daiņu veltīts a p i n i m (humulus lupulus). Apīņi plaši lietoti alus darīšanai. Raksturīgi apīņa epitēti: «grozgalvītis», «greizgalvītis», «ķergalvītis», «gludgalvītis», «gudris vīrs». «Apenītis lielījās, apkārt koku tīdamies: būs dažam greznajam, dubļos bāzti deguntiņu», B. V. 19548. «Apinītis gudris vīrs, kokā kāpa olu dēt, kubulā izperēja, pa istabu izvadāja ar paegles kanniņām», B. V. 19539; par «olām» šeit nosaukti sievišķo augu ziedu sakopojumi («apīņa galvenīte», B. V. 30892), kas satur rūgtu vielu (lupulina) dziedzerīšus. «Es mīlēju tautiešam medutiņa saldumiņu; kad aizgāju, tad paliku apinīša rūgtumiņu», B. V. 26844. — «Tautas taisa krāpšu tiltu no apiņu sprodzītēm (var.: stīdziņām). Nejājat, bāleliņi, dziļa upe apakšā», B. V. 13640. «Es noviju vainadziņu no apiņa lapiņām. Vaicā kungi, vaicā ļaudis, kur es tādu kaldināju», B. V. 5849. — «Piecus gadus ganos dzinu, vilk' apiņus lasīdama; es apsegšu dēlu māti vilk' apiņu villaini», B. V. 25348, 4. v., no Kuldīgas. Iespējams, ka šeit domāti tukšie vīrišķie eksemplāri. Maz ticams, ka šeit būtu minēti kādi citi mūsu savvaļas augi, kā zemes apīņi jeb zemteka (veronica officinalis) jeb kazu apīņi (tīteņaugi, convolvulus arvensis ar c. sepium un polygonum convolvulus ar p. dumetorum).

Alus darīšanai lietoti kā savvaļas, tā dārzā audzēti apīņi. Savvaļas apīņi minēti, piemēram, šai daiņā: «Ak, tu Dievs, saldans alus, kur tie šķīti apinīši? Aiz upītes līcītī smalkajos kārkliņos», B. V. 19488 ar daudz var.: «baltajos alksnīšos», «melnajā alksnītī» u. t. l. Dārzā audzētie: «Apinīts olas dēja gaŗa mieta galiņā; namiņā izperēja kubuliņa dibinā», B. V. 19543, 6. v.

Kā apīņu surrogāts lietoti vāverāji (ledum palustre) un vēl kādi trīs nezināmi augi. «Sveši ļaud' s padarījši vaiverīšu alutiņu, domādami man' s bāliņus kā sunīšus lacējiņus», B. V. 19831. «Dzeram, brāļi, brasējam miežu Mača alutiņ'; purā tādi burkāniši, te aug ubag' apinīši», B. V. 19601 no Rencēniem. «Dzer, bajāri, nevainoji nabadziņa alutiņu: purvā tādi zilgalvīši, tie nabaga apinīši», B. V. 19592 no Aizputes apr. un var. no Cēsu apr.; var.: «silai tādi pūkainīši» no Aizputes apr., «purvā tādi pugainīši» no Kuldīgas apr., «purvā plūktis vāverītis» no Grobiņas apriņķa.

Latvju daiņās minēti šādi tautas medicīnā lietoti mūsu savvaļas augi: buldurene jeb buldurjānis, rūpatene jeb sarmene, biškrēsliņi, kumelītes, pēterzāles, zilgalvītes, retējums, vērmele, vībotne, vīgriezne un (sporaugs) paparde. Daiņās šie augi bieži apzīmēti par «īstām Jāņu zālēm».

B u l d u r j ā n i s (valeriana officinalis) minēts vairākās daiņās par Jāņu zālēm. «Izstaigāju purvu purvus, buldurjāņa meklēdama», B. V. 32376, sv. no Dzērvē, Susējas vai Dignājas; «nu atradu buldurjāni pašā grāva galiņā», sv. no Vec-Sērenes u. t. t. Sk. jau iepriekš teikto par buldurjāni.

R ū p a t e n e s (stachys betonica) minētas vairākās daiņās kā rūpatiņas, rubatēnes, patēnītes un sarmenīte. «Jāņa bērni nezināja, kādas īstas Jāņa zāles: pumpatēnes, rūpatēnes, tās īstās Jāņa zāles», B. V. 32379. «Zilgālīši, rūpatiņas, tās ir īstas Jāņu zāles», B. V. 32401, 1. v., sv. no Kursīšiem; «rubatēnes, buldurenē, tās īstās Jāņa zāles», B. V. 32390. «Sak' Jānīti pazudušu, mēs Jānīti dabūjām, mēs Jānīti dabūjām patēnišu krūmiņā», B. V. 32964, sv. no Annas muižas. «Pavaicāju Jānīšam kādu plūkt Jāņu zāli: paš' pirmo buldurjāni, sarmenīti jau otro», B. V. 32393, 1. v., sv. no Krapes.

B i š k r ē s l i ņ i (tanacetum vulgare) tāpat minēti vairākās daiņās un daiņu variantos, bet kā puķes, resp. «jaunu meitu Jāņu zāles». «Es noviju ganīdama biškrēsliņu vainadziņu: kad grib tautas, lai ņem mani, biškrēsliņē lūkodami», B. V. 5842; «biškrēsliņi (citur: biškrēsliši), dievkociņi jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 6. v. «Kad es biju jauna meita, es trejādi kupčojos: sēju rozēs, magonītes, sēju āra biškrēsliņus; par rozīti ortu ņēmu, par magoni pusdālderā, par to āra biškrēsliņu trīs dālderī pieci marku», B. V. 6447 ar daudz variantiem. Nav izslēgts, ka dažā šeit citētā daiņā domāti baltie bišu krēsliņi (archillea ptarmica), kas agrāk bieži audzēti kā puķes. Īstajiem biškrēsliņiem dzeltāni ziedi. Biškrēsliņi, tāpat kā jau minētās rūpatēnes jeb sarmenē ir mūsu

savvaļas augi, kas senāk bieži audzēti kā ārstniecības augi un arī tagad vēl vietām uzglabājušies dārzos, sevišķi biškrēsliņi.

K u m e l ī t e s (no vācu: Kamille; latīņu v.: chamomilla) minētas divās daiņās. «Kumelītes, dievkociņi jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 7. v., sv. no Ozolu muižas, tāpat vēl kādos trīs subvariantos. «Es ievežu Jāņam sievu pašā Jāņa vakarā, āboliņa ciskas liku, kumelītes pagalvē, rožu klāju paladziņu, magoniņu sagšu sedžu», B. V. 32997, 1. v. — Vienā daiņā minētas **p ē t e r z ā l e s**: «Jāņam sieva pazudusi pašā Jāņa vakarā; Pēter' māte dabūjusi, pēterzāles lasldama», B. V. 32990. Iespējams, ka šeit minēts deviņvīru spēks (verbascum), ko arī sauc par pēterzālēm. — **V ē r m e l e** (vāc.: Wermut; artemisia absinthium) minēta vairākās daiņās. Bieži minēts «vērmelišu krūmiņš», tāpat lietots salīdzinājums «vērmelišu rūgtumiņu». «Kur, Laimīte, tu stāvēji, kad es gāju tautiņās? Vidū brāļa pagalmiņa vērmelišu krūmiņā. Vērmelēm sūra smaka, — grūts mūžiņš tautiņās», B. V. 17839, 3. v. — Vēl biežāk par vērmeli daiņās minēta tai radniecīgā **v ī b o t n e**, vīboksnē jeb vībante (no lejsvācu: bibot; artemisia vulgaris). Kādā daiņā vībotne apzīmēta par ārstniecības augu: «Mana māte citas sievas vībotnēm izārstēja; treji pieci vakariņi vībotnītes sutināja», B. V. 34135. Kādā citā daiņā ar vairākiem variantiem vībotne minēta kā nederīgs augs: «noķēros vīboksnē, tik tādā nelietē», B. V. 21871, 6. v. Līdzīgi vērmelei, vībotne aug «krūmiņā»: «es iegrūžu tautu dēlu vībotnišu krūmiņā», B. V. 13392. Vībotne bieži minēta Jāņu dziesmās, dažkārt kopā ar papardi: «Re kur lieli brīnumi Jāņu diena atnākusi: vībotnītes zābaciņiem, papardītes kājiņām», 14. krāj. Nr. 940.

Kopā ar buldurenēm vienā daiņā par Jāņa zālēm minētas **z i l g a l v ī t e s** (melampyrum nemorosum) un repējumi (B. V. 32366). Tad zilgalvītes kopā ar buldurīšiem un rūpatiņām minētas vēl šādās daiņās: «Meitas gāja Jānīšos, Jāņa zaļu nepazina; kaut māmiņa mani laistu, es pazinu Jāņa zāles: buldurīši, zilgalvīši, tā bij īsta Jāņa zāle», B. V. 32389, sv. no Kandavas. «Zilgāliši, rūpatiņas, tās ir īstas Jāņu zāles», B. V. 32401, 1. v., sv. no Kursīšiem. Tā kā šeit aizvien zilgalvītes minētas kopā ar tautas medicīnā plaši lietotiem augiem buldurjāni un rūpatenēm, kā «īstas Jāņa zāles», tad var spriest, ka arī tās lietotas tautas medicīnā. Vienā Jāņu dziesmā minētas zilgalvītes arī vienas pašas: «Plūcat, bērni, zilgalvītes, tās pirmās Jāņa zāles; saplūkuši zilgalvītes eit' pa ceļu dziedādami», B. V. 32395. Kādi «zilgalvīši» vēl lietoti alus raudzēšanā kā apīņu surrogāts: «Dzer, bajāri, nevainoju nabadziņu alutiņu; purvā tādi zilgalvīši, tie nabaga apinīši», B. V. 19592 un sv. no Alsungas: «porē auga zilgālīti». Kāds augs domāts beidzamā daiņā, grūti pateikt. Jāatzīmē vēl, ka tautā sauc par zilgalvīšiem arī brūngalvīšus (brunella vidgaris), bet tie šinī daiņā nav domāti.

Pēc nule atzīmētās daiņas (B. V. 32366), kur repējums minēts kopā ar ārstniecības augu buldurenī, spriežams, ka ģērējamām vielām bagātais retējums (potentilla silvestris jeb p. tormentilla) lietots tautas medicīnā. Retējums noderējis arī dziju krāsošanai brūnā krāsā; saknes — koka lietu krāsošanai. Retējums minēts tikai trīs daiņās. Viens pats šādā bārenītes dziesmā: «Apsēdos, noraudos retējuma kalniņā, lai rit manas asariņas retējuma saknīteē», B. V. 3943. Retējums pa parastam aug kopā ar rasenēm jeb rozrētiņiem (B. V. 28634).

R a s e n ī t e (alchemilla vulgaris) minēta daiņās laikam tikai savu raksturīgo lapu pēc. Kā krāsvielu augu to nesastopam nevienā daiņā. Senāk tā lietota dzeltānās krāsas izgatavošanai. Augs līdzīgi retējumam satur apakšzemes daļās daudz ģērējamu vielu.

Kā bārenīšu augs šeit vēl minami **n o r i e t n ī š i** jeb saulrietni (sempervivum soboliferum), zaļiem apaļiem ciekurzišiem līdzīgi augi, kas atrodami pēlīšos augam smilšainos uzkalniņos. Augs minēts tikai trīs līdzīga satura daiņās. «Satekam bārenīši norietnīšu kalniņā, noriešam asariņas norietnīšu lapiņās», B. V. 4217, 1. v. «Tekam visi bārenīši, saulrieteņu kalniņā; citam nava sava tēva, citam savas māmuliņas», B. V. 4309. Trešā daiņā atzīmēti norietņiem «ziedi»: «norietņiem ziedi bira, bāriņiem asariņas», B. V. 4216. Jāatzīmē, ka norietņi zied ļoti reti, un arī tad ziedi tiem

nekad nenobirst, bet sakalst gaŗa kŗta galŗ; tie vairojas sŗpolveidŗgŗm rozetŗm, kas, kŗdam priekŗmetam pieskaroties, viegli nobirst no mŗtes auga.

Kŗ augi, kas «lieti nederŗja» — parasti netikla, laiska u. t. t. tautas dŗla vai tautas meitas simboli, daiŗnŗs minŗti bez vŗbotnes, kas lietota arŗ kŗ ārstniecŗbas augs, vŗl lŗdzirkne un vŗgrieze.

Lŗdzirkne (*cirsium oleraceum*) mitros krŗmŗjos, slapjŗs pļavŗs un upju malŗs plaŗi izplatŗts usnŗm (guŗŗnŗm) lŗdzŗgs augs lielŗm gaiŗi zaļŗm dzeloŗainŗm lapŗm un iedzeltŗniem ziediem. Lŗdzirknes, kad tŗm vŗl jaunas lapas, daŗos apvŗidos izbaro lopiem. Vienŗ daiŗŗ lŗdzirkne minŗta kŗ nederŗgs augs, kamŗ otrŗ kopŗ ar ārstniecŗbŗ lietoto papardi. «Es cerŗju kalnŗ kŗpt(i) ieķerties ozolŗ; ieķeros lejdzirknŗ, kas man lieti nederŗja», B. V. 21871, 6. v., sv. «Papardŗte, lŗdzirknŗte, tŗ ir liela Jŗŗna zŗle», B. V. 32392. Iespŗjams, ka tŗ pat lietota tautas ārstniecŗbŗ.

Vŗgrieze (*filipendula ulmaria*) minŗta vairŗkŗs daiŗnŗs. Daiŗnŗs tŗs vŗrdam daudz variantu: vŗgrieŗi, vidriksne, vŗrieksnŗte, vŗrakstiŗni, vŗreklŗtis u. t. t. Lŗdzŗgi lŗdzirknei tŗ daiŗnŗs minŗta gan kŗ nederŗgs augs, gan arŗ labu zŗļu — buldurjŗŗna un sarkanŗ āboliŗna — vidŗ. «Es ņŗkitos uzaugdama purenŗŗu sasagŗt: sasaguvu vŗgrieŗznŗti — nekam lieti nederŗja», B. V. 21871 ar daudz variantiem no vairŗkŗm vietŗm. «Pateiciet, Jŗŗnu bŗrni, kuŗa pirmŗ Jŗŗnu zŗle? — Bundurjŗnis, vŗdreksnŗtes, sarkanais āboliŗŗ», B. V. 32393, 7. v. Jŗatzŗmŗ, ka vŗgrieŗznes ziedus lieto tautŗ pret gaŗo kŗsu, tŗs apakŗzemes daļas — pret trakumsŗrgu. Vŗgrieŗis jeb vŗgrieŗe daiŗnŗs ir kalpa un kalpones simboli: «Vŗgrieŗzŗtis lieljŗŗs āboliŗna meitu ņemt. ņem, vŗgrieŗi, pura ņiedru, tŗ tev lŗdzi lŗgojŗs», B. V. 15142, 8. v.; «Kaut nebŗtu purvŗ gŗjse, nerŗvuse vŗgrieŗznŗti, nebŗt’ mans vainŗdziŗŗ kalpa vŗra rociŗnŗ», B. V. 22269; «Kas vŗlŗja grŗslŗŗam āboliŗna meitu ņemt? Purvŗ auga vŗjgrieŗznŗte, tŗ grŗslŗŗa lŗgaviŗna», B. V. 15143, 5. v. Vŗgrieŗe minŗta vŗl pŗris Jŗŗnu dziesmŗs: «Kas spŗdŗja, kas mirdzŗja vŗdreksnŗŗu krŗmiŗnŗ? Mŗs’ bŗliŗu zelta nauda Jŗŗnu nakti ņŗvŗjŗs», B. V. 32714. ņeit minŗtas purva malduguntiŗnas. Vŗgrieŗe purvainŗs pļavŗs plaŗi izplatŗta.

Daiŗnŗs kŗ «jaunu puiŗu Jŗŗnu zŗles» minŗti supuburkŗŗki un pupulakŗi (B. V. 32367). Tŗs ir nelŗga Jŗŗnu zŗles: «Atpakaļ, Jŗŗna bŗrni, jums nav lŗga Jŗŗnu zŗļu: suŗuburkŗŗi, pupurlakŗi, tŗs ir jŗsu Jŗŗnu zŗles», B. V. 32680.

Pupulakŗŗki ir raksturŗgs purva augs ar pupŗm lŗdzŗgŗm lapŗm (*menyanthes trifoliata*). — Par suŗuburkŗŗkiem tautŗ nosaukti vairŗki augi. Atskaitot ķŗmenes un kultŗraugus — burkŗnus, dilles un pŗtersŗļus, par suŗuburkŗŗkiem tautŗ apzŗmŗ gandrŗz visus pŗrŗjos raksturŗgos cemurzieŗu dzimtas (*umbelliferae*) augus, pirmŗ kŗrtŗ: 1) *anthriscus silvestris* — parastŗkais cemurziedis mŗsu flŗrŗ, plaŗi izplatŗts krŗmŗjos, jauktos un lapu meŗos, sŗtmalŗs, upmalŗs; 2) *conium maculatum* — raibais suŗna burkŗns jeb suŗna stobri, sastopams mŗsu flŗrŗ ievŗrojami retŗk par pirmo, aug apdzŗvotu vietu tuvumŗ, gar sŗtmalŗm, laukiem, ceļmalŗm; stublŗjs tam apakŗdaļŗ aplkŗts sarkaniem plankumiem, un saberŗot, seviŗki saknes, smird pŗc ņurkŗm; 3) *peucedanum palustre* — aug parasti purvos kopŗ ar pupulakŗŗkiem; 4) *aethusa cynapium* — «suŗna pŗtersŗle», pŗc izskata pŗtersŗļiem lŗdzŗga nŗvŗga nezŗle dŗrzos un sakŗu laukos. — Kŗ «jaunu puiŗu Jŗŗnu zŗles» kopŗ ar suŗuburkŗŗkiem vienŗ daiŗŗ minŗti arŗ l a t a v ā l i (B. V. 32367, 6. v.). Latavŗli (*heracleum sibiricum*) plaŗi izplatŗts, suŗuburkŗŗkiem, gŗrsŗm un sautŗm radniecŗgs augs, sulŗgiem trausliem lapu kŗtiem: «vŗju, vŗju, nenovŗju latavŗŗnu vainŗdziŗŗu», (B. V. 15494, sv. no Ērgļiem). — Pŗris daiŗnŗs ar vairŗkiem variantiem minŗtas gŗrsas. Gŗrsas (*aegopodium podagraria*) ir parasts mŗsu savvaļas augs lielŗm lapŗm un ķŗmenei lŗdzŗgiem auglŗŗiem. Apakŗzemes daļŗm stiedzot un ņuburojoties, gŗrsas ar laiku ieŗnem lielu platŗbu, kŗpŗc arŗ sastopamas lielŗs audzŗs. Gŗrsas plaŗi izplatŗtas augļu dŗrzos zem kokiem un krŗmiem, ēnainŗs gravŗs, upju ieleju meŗos un krŗmŗjos un ciŗas tamlŗdzŗgŗs ēnainŗs un mitrŗs vietŗs. Jauno gŗrsu lakstus pie mums daŗos apvŗidos ēd, vŗrot kŗ kŗpostus: «Bagŗtie baŗŗjŗs, ko tie ēda nabadziŗni; es dziedŗju, gaviļoju, krŗmos gŗrsas lasŗdam», B. V. 31166, 1. v.; «nabadziŗni gavilŗja, grŗvŗ gŗrses lasŗdami», B. V. 31168. «Pavasar, bŗleliŗ, neklaus’ meitu dziedŗŗanu: pavasar sievas dzied grŗvŗ gŗrsas lasŗdamas», B. V. 558. — Lŗdzŗgi

gārsām lietotas to radnieces *s a u t a s* jeb šautras (angelica, zirgu stobri). «Man vaicāja bajāriņš: jau nomira nabadziņš? — Nabadziņš gaviļēja, šautru lapas vārīdams», B. V. 31168, 4. v. Par to, ka arī latavāņi jeb bārksķi būtu lietoti ēšanai, daiņās nav norādījumu. «Pavasari, pavasari kalpam ņemti līgaviņu: pavasari bērzam sulas, nevajaga alutiņa; pavasari suņa stobri, nevajaga stebulītes», B. V. 15626, 1. v. Stabulītes taisa no sautām. — Iepriekšējiem augiem radniecīgā *ķ i m e n e* (carum carvi) minēta tikai divās daiņās: «kur ošiem lapas bira, tur aug kupli ķimeniņi», B. V. 3655, im nerātnā: «ķimeņotus sierus taisa», B. V. 35227.

No nezālēm daiņās minētas: asais dadzis, lipējs dadzis, purva dadzis, gušņas (usnes), nātres (dzeltenes), idras, pērkones, lāčauzas (kasters, lustes), vārpata, rudzu smilga, meldri, akļi, sūrenes, balandas, egļi (gauři), virza, kokaļi, drīgene, rudzu puķe, lauka magones, baltās un dzeltānās pīpenes un suņa kumelītes. Liela daļa nezāļu, piem. rudzu puķe, kokaļi, lauka magones, drīgene, idras, balandas, sīkās nātres un egļi nav šejienes augi, bet tā sauktie sinantropie augi, kas iekļuvuši mūsu dzimtenē kā kultūras augu pavadoņi.

D a d ž i daiņās apzīmē vairākus augus. Te minami šādi: 1) *l i p ē j s d a d z i s* (lappa), daiņās visbiežāk sastopamais dadzis, t. s. «dadžu krūms», liels stipri žuburots augs lielām platām lapām: «Izaplēte dadžu krūms manā govu dārziņā: kad es gāju govu slaukt, tad pakāru slaucenīti», B. V. 32479; «Audzi kupla, daģa lapa, bāleliņa sētmalē, to es segšu dēla māti par dēliņa auklējumu», B. V. 25268; «Jo minama dadžu lapa, jo tā plati plātījās», B. V. 14735; «Jānis sēd kalniņā noplīsušu mētelīti; lasāt, meitas, dadžu lapas, lāpāt Jāņa mētelīti», B. V. 32928, 2. v.; «Pielipa dadzīts pie vilnānītes, pielipa māsiņa pie svešu ļaužu», B. V. 23039; 2) *a s a i s d a d z i s* (cirsium lanceolatum) lieliem adatveida dzeloņiem apklātām robainām lapām: «Es iemetu asu dadzi savā govu laidarā, lai ragana (-nas) padūrās, Jāņa nakti staigājot», B. V. 32472 ar daudz variant.; līdzīgas daiņas: B. V. 32470, 32471 un 3247; «Gan pazinu to sētiņu. kur sirdīga saiminiece: sētmalīši noauguši asajiem dadzīšiem», B. V. 31063; «Ņem, Jānīti, melnu zirgu, apjāj manus tīrumiņus, izmin usnas, izmin dadžus, lai aug tīra labībiņa», B. V. 32560, sv. no Vatrānes (dadzis šeit, laikam, apzīmē aso dadzi, tikai jāpiezīmē, ka asais dadzis un vispār dadži, atskaitot dadžiem piederīgo usni jeb gušņu, nekad neaug tīrumā, bet gan ceļmalās un sētmalās: visi dadži ir vai nu ilggadīgi vai vismaz divgadīgi, tikai otrā gadā ziedoši augi, kāpēc tīrumus apstrādājot tie tiek aizvien izskausti); 3) *p u r v a d a d z i s* (visdrīzāk cirsium palustre): «Ieraudzījse vien pazinu mātai bārgu arājiņu: stāvu stāv matu gali kā tam purva dadzīšam», B. V. 21421; subvar.: «spalvu dadzīšam»; šeit labi raksturotas dadža (cirsium) lidojamās pūkas, kas lipējam dadzim trūkst.

Asiem dadžiem un lēdzirknei tuvu rada *u s n e s j e b g u š ņ a s* (cirsium arvense), nepatīkamas tīrumu nezāles. Tās minētas vairākās daiņās: «Usnes auga tīrumā, man kauniņu darīdamas; es usnītes izravēju, izvītēju saulītē», B. V. 28206; līdzīga daiņa — B. V. 28207. «Ņem, Jānīti, melnu zirgu, apjāj manus tīrumiņus; izmin usnes, izmin zāles, lai aug tīra labībiņa», B. V. 32560 ar daudziem variantiem, kur minētas gandrīz visas tīrumu nezāles.

Nātres bieži minētas daiņās, gan sīvās (urtica dioica), gan smalkās (urtica urens). — Lielās *s ī v ā s n ā t r e s* domātas šādās daiņās: «Kas gulēja Jāņa nakti, sasien kājas, sasien rokas, sasien kājas, sasien rokas, iemet nātru krūmiņā», B. V. 33188. «Kur bitīte medu jēma sīvā nātru krūmiņā?», B. V. 23794. «Pluskātaina dēlu māte ietecēja nātrienā; jo tās nātres dedzināja, vēl tie suņi plucināja», B. V. 23538. «Sīvu nātru cimdus adu, tautu dēlu sveicināt, lai pazina sīvumiņu no rociņas devumiņa», B. V. 15462. Te jāpiezīmē, ka Eiropā senāk kokvilnas vietā nātnu drēbju pagatavošanai lietoja sīvo nātru šķiedras. Nātres dažos apvidos vāra zupā. Par to minēts daiņā: «Pavasari, pavasari kalpam ņemt līgaviņu: pavasari bērziem sulas, sīkas nātras žogmalā», B. V. 15625. «Sīkas nātras žogmalā» — te domāti sīvo, lielo nātru jaunie asni.

S ī k ā s n ā t r e s minētas piemēram šādās daiņās: «Es aizgāju Jāņu nakti kaimiņosi puķu plākt, man iedzēla sīkas nātres, kur domāju rozēs plūkt. Kaimiņosi laiskas meitas, puķu dobes

neravētas», B. V. 33139; «Nedzel mani, tu, nātrīte, es bij' tava ravētāja; nerāj mani, tautu dēls, es būs' tava līgaviņa», B. V. 21686.—Jāatzīmē, ka daiņās nātres sauc arī par dzeltenēm: «Guli, guli, Jāņa māte, bez brunčiem gultiņā, atnāks tavi Jāņa bērni, nopērs tevi dzeltenēm», B. V. 32582, 1. v.

D r i ģ e n e (*hyoscyamus niger*) minēta vairākās daiņās. Drigene visiem labi pazīstama nezāle platām robotām lapām, netīri iedzeltāniem ziediem un krūzes veida pogaļām, kas atveras galā ar nokrītošu vāciņu. Augam pretīga svaigu tabakas lapu smaka. Augs visās savās daļās satur nāvīgas vielas: «Mira, mira dēla māte, bet mūžam nenomira. Iedodam drīgenītes, nomirs, kājas kratīdama», B. V. 23276, 6. v. Daiņās bieži lietots teikums: «skuja, skuja kumeļam, drīgenīšu jājējam», B. V. 15024, 14545, 14530 ar daudz variantiem, 14566, 14567, 14568 un 14569; līdzīga 14544. «Baudāt, sveši ļaudis, mūs' barībiņu! Vai teiksiet pavāru, vai vaināsiet? Gan liku dillītes, gan sinepītes; trīs kalpi namā drīgenes grūda, — tik vien aizmirsu drīgenes nelicis», B. V. 19206, ar daudz variantiem: «vēl sūta māmīpa drīgeņu dārzā», 2. v.; «vēl sūta kalpiņu drīgeņu lasīt», 3. v.; «ir bija trakās drīgenītes», 4. v., sv. no Skursteņu muižas u. t. t. — Drīgenes daždien parādās uz mēslu un atkritumu kaudzēm. dārzos un ceļmalās. Drigene mūsu flōrā nav iedzimts augs, bet ieviesies no dienvidiem līdz ar cilvēka kultūru: «Drīgenei platas lapas, drīz no salnas baidījās; puisītim lēta daba, drīz meitām mutes deva», B. V. 11841, 1. v. no Raņķiem (papild.).

No graudzāļu nezālēm daiņās bieži minētas **l ā č a u z a s j e b l ā č i** (*bromus secalinus*). «Labi, labi Dieviņš dara no lāčauzas tīru maizi», B. V. 5144. «Māsiņai apnikuse bāleliņa tīra maize; tautu dēla lācenītes kā ar medu apmedotas», B. V. 19196, 8. v. «Ēd, līgava, lāču maizi, līdz paaugs tīri rudzi, kad paaugs tīri rudzi, ēd maizīti sijādama», B. V. 27969. Latvijas ziemeļos lāčauzas sauc arī par lustēm; tas igauņu valodas iespaids: igauņu valodā lāčauzas — «luste». «Ņem, Jānīti, mēlu zirgu, apjāj manu rudzu lauku; izmin smilgas, izmin lāčus (al.: lustes), lai aug man tīri rudzi», B. V. 32560, 12. v. no Ēveles draudzes, Valkas apriņķī. Latvijas austrumos lāčauzas sauc arī par kasteriem; tas krievu valodas iespaids: krievu valodā lāčauzas — «kostjēr»; «izmin smylgu un kasterus, lai man aug teiri rudzi», B. V. 32560, 14. v., no agrākās Vitebskas guberņas.

V ā r p a t a (*agropyrum repens*) minēta tikai vienā daiņā: «Brālis mana linus sēja, mārša sēd ežmalē. Brālis saka: augat lini! Mārša saka: neaugat! Mārša saka neaugat, lai aug idras, vārpatiņas», B. V. 28319, 1. v.

S m i l g a s tīrumos, resp. rudzu laukos ir rudzu smilgas (*apera spica venti*). «Smiekla lieta, kauna lieta, smilga auga tīrumā. Tā, bāliņ, tava vaina, ka tu smalki necēji», B. V. 28148. Par smilgām tautā sauc visas smalki skarainas graudu zāles, bez jau minētās rudzu smilgas, galvenā kārtā *agrostis sugas* un arī ciņu zāles (*deschampsia*). Smilgas bieži minētas daiņās. «Smilga auga dzedziedā, zelta rasa galiņā. Tur tecēja bārenīte ik rītiņa mazgāties», B. V. 4261. «Dzīrās mani tā locīt, kā vējiņis smilgu loka; es nebiju tā auguse, kā smildziņa dzedziedā». Te visur smilga dzedziedā jeb atmatā apzīmē *agrostis alba* un *rubra*. Smilga bieži lietota daiņās kā meitiņas, māsiņas simbols. «Es meitiņa kā smildziņa, smildziņās paslēpos», B. V. 13396. «Kā smildziņa man' māsiņa, kā rasiņa vilnānīte, kā migliņa aizmigloja pa lielo tīrumiņu», B. V. 18206. «Tieva auga, liela, gaŗa novadnieka līgaviņa; kā smildziņa ligojās novadiņa maliņā», B. V. 21503.

A k ļ i (*galeopsis*) — parastas tīrumu nezāles nātrēm (aklām nātrēm) līdzīgām lapām un sārziem (*galeopsis tetrahit* un *ladanum*) vai dzeltāniem ziediem, violētiem plankumiem (*galeopsis speciosa*). Akļiem stublājs apklāts asiem matiem, kas, durdamies rokās, apgrūtina labības novākšanu un linu plūksšanu: «Ņem, Jānīti, zilu zirgu, apjāj manu linu lauku, izmin gaurus, izmin akļus, lai aug mani tīri lini», B. V. 32560, 7. v. — Šeit kopā ar akļiem minēti arī **g a u r i** (*spergula arvensis*). Kādā citā daiņā gauri nosaukti par egļiem: «Tīri, liniņ', i audziet, kamēr pūru padarīju; kad pūriņu padarīju, idri, egļi saudziet», B. V. 28278, 3. v. Egļu nosaukums labi raksturo šo parasto lauku nezālīti sīkām skuļveidīgām lapiņām; šos augus parasts saukt par kazuļiem.

V i r z a s (*stellaria media*) raksturīga dārzāju nezāle: «Lee, Jānīti, kur lēkdams, lec kāpostu dārziņā, nomin virzas, nomin gušņas, lai aug tīri kāpostiņi», B. V. 32523, sv. no Struteles.

Kā tūruma nezāles minēti arī virkši (laikam virza) : «izmin virkšus, izmin lāčus», B. V. 3256, 2. v.

B a l a n d a s (*chenopodium album*) minētas kādās četrās daiņās: «Nekāru šupuli labā zemē: balandes vien auga, ne mieži, rudzi», B. V. 32289 ar pāris variantiem; «Visas bija Jāņu zāles, ko plūc Jāņu vakarā, vai bij gušņas, vai bij nātras, vai pelēkas balandiņas», B. V. 32402, 2. v.; «veciem vīriem balandiņas», B. V. 34715, nerātno daiņu krājumā. Vārds «pelēkas» ļoti labi raksturo balandas lapas, kas apklātas miltainu kārtu un tāpēc izskatās pelēkas vai bālganas: «Es uzaugu bālīšos kā sarkana brūklenīte; kad aizgāju tautipās kā balanda nobālēju», B. V. 23932.

S ū r e n e (*polygonum lapathifolium*, *tomentosum* un *persicaria*) minēta pāris daiņās, kā sūrs augš: «Sūra mana māsīciņa, kā sūrā sūrenīte. Labāk teiču ne kā pēlu, lai iet drīzi tautiņās», B. V. 23870, sv. no Kuldīgas: «Sūra, sūra sveša māte, mani sūri ēdināja; lai bij rutki gana sūri, vēl dagrieza sūrenīti», B. V. 4426. — Vienā daiņā minētas arī p ē r k o n e s (*raphanus raphanistrum*, *sinapis arvensis* un *brassica rapa* var. *silvestris*) : «Kur, brāliņi, tu saguvi tik diženu līgaviņu? — Saguv' kviešu druviņā, pērkonīšus ravējot», B. V. 21269.

Par raksturīgo linu lauku nezāli i d r u (*camelina sativa*) ir vairākas daiņas. Idra jeb judra mūsu flōrā iekļuvusi līdz ar linu kultūru. Šā auga dzimtene meklējama Vidusjūras apgabalā. Idras zied sīkiem gaiši dzeltāniem ziediem: «Brālis manim linus sēja, mārša sēd ežmalē. Sak' māršiņa celdamies: judrītēm noziedēt! Man, māršiņa, lini zied zilajiem ziediņiem; tev, māršiņa, lini zied dzelteniem ziediņiem», B. V. 28321, 3. v. Idrai pēc noziedēšanas aizmetas uzpūstas (idrains — tukšu vidu) bumbierveidīgas pogaļas. «Es atradu tautu meitu linu lauku ravējam. Saplūkusi idru sauju, dod manam kumeļam. Neēd idru kumeliņš, tas grib pašas ravētājas», B. V. 1472t. Idra ir arī kalpa simbols: «Vai dzer kāzas idriņam? Pus istabas vien dziedāja; nu dzer kāzas liniņam, — lai dzied visa istabiņa», B. V. 794, 9. v.

R u d z u p u ķ e (*centaurea cyanus*) daiņās nav minēta kā nezāle, bet kā puķe, ko pin vaiņagā. — K o k a ļ i jeb kviešu puķe (*agrostemma githago*) kā nezāle minēta kādās sešās daiņās: «Visa mana kviešu druva kūkoļiem saaugusi; visi mani mātes radi svešinieki palikuši», B. V. 3865, 5. V.: «Ko bij man kāzās iet, krustdēls ņēma krusta meitu! Visa mana kviešu druva kūkaļiem noziedēja», B. V. 15893, 1. v.; «Kas man deva alus dzert, lai aug mieži griezdamies; kas nedeva alus dzert, lai kokaļi noziedēja», B. V. 32836; «Ņem, Jānīti, melnu zirgu, apjāj manu rudzu lauku, izmin smilgas, kokaļiņš, lai aug mani tīri rudzi», B. V. 3256, 12. v., sv. — Kokaļi diezgan parasta nezāle ar skaistiem sārti violētiem ziediem un palielām sēklu pogaļām. Augs nāvīgs, kas arī atzīmēts vienā daiņā: «Nevarēju sagaidīt, kad nomira vīra māte. Savāriju kaukoltiņus, — kājas vien nokratīja», B. V. 23276, 7. v. Kokaļi minēti arī vienā nerātņā dziesmā — B. V. 34497.

Kā lauka nezāles minētas arī lauka m a g o n e s: «Liniem sēju to druviņu, magonēm noziedēja; nakti miega negulēju to druviņu cerēdams», B. V. 28357 ar vairāk. variantiem.

Kā nezāles minēti arī m e l d i: «Ņem, Jānīt, melnu zirgu, apjāj savus tūrumiņus, izmin meldus, izmin zāles, lai aug tūra labībiņa», B. V. 32560, 15. v., sv. «Man bāliņš linus sēja, mārša stāv maliņā, mārša saka stāvēdama: meldi, ņidras saudziet», B. V. 28321, 6. v. Slapjos laukos dažreiz arī ieaug meldi. Šeit par meldiem nosaukti slapjā vietā augošie doņi (*juncus effusus* un *j. leersii*). Par meldiem sauc arī «ezera stiebrus» (*scirpus lacustris*), kas aug upēs un ezeros. Kā doņiem, tā ezera stiebriem vienāds izskats: abi gaļiem. kailiem stiebriem, kam serde un galā ziedu pušķis. Nosaukums «ezera stiebri» nav daiņās sastopami. Donis minēts pāris daiņās, kā tautu dēla simbols: «Kā niedrīte es uzaugu novadiņa maliņā; kā donītis tautu dēlis atjāj mani lūkoties», B. V. 9970, 21331 ; «Sarkanbalta mātes meita, tā kā roze dārziņā; smuidris bija tautu dēls, tā kā donis jūrmalā». Iespējams arī, ka ar donīša vārdu šeit apzīmēti ezera stiebri (*scirpus lacustris*), kas aug kopā ar

niedrēm. Liekas, ka doņa, meldu vārdi bieži lietoti vienādā nozīmē. Tomēr, ar meldu jeb meldru vārdu biežāki apzīmē juncus sugas: «Lai bij grūti, kam bij grūti, grūt sieniņa plāvējam: karsta saule, meldu zāle, nekož vairs izkaptiņa», B. V. 28650. Daiņās bieži minēts «meldu krēsls»: «Laimīt' manim krēslu pina, sila meldu lasīdama; nopinuse, piecēluse skaistam tēva dēliņam», B. V. 22986; var. no Valmieras: «sila stiebriņiem». No meldiem senāk pīti ne tikai krēsli, bet arī galdi: «Grīd, tautieti, meldu galdu pāri visu istabiņu, es atnācu lielu radu, trīsdesmit bāleliņu», B. V. 19162. No meldiem jeb doņiem pīti pat šūpuļi: «Šūpo mani, māmuliņ, tai vieglā šūpolī: liepu līksta, linu striķis, doņu pīts šūpoliņš», B. V. 1862. Pīšanai vienādi lietojami kā doņi (juncus), tā ezera stiebri (scirpus).

N i e d r e (phragmytes communis) daiņās bieži minēta. Niedre parasts ezeru augš: «Ak tu Usmes ezeriņi, tavu daiļu vaiņadziņu: visapkārt zaļas niedras, vidū vilnis līgojās», B. V. 30953. Vējam pūšot niedru lapas īpatnēji čarkst: «Vējiņš pūta, niedre (niedres) kauca (var. svilpa) ezeriņa maliņā; tautas jūdza kumeliņu, šķiet māsiņu gaviļēt», B. V. 561. Niedres aug arī slapjos purvos un tāpat ezeros pa parastam lielās audzēs («niedrājā»): «Trīs dieniņas, trīs naksniņas gulu niedru purviņā, no māmiņas slēpdamās, ka dod agri tautiņās», B. V. 13562, 2. v. Jūras un lielu ezeru malās ar niedrēm jumj jumtus. Daiņās tas nav minēts tieši, bet metaforiski: «Niedru kaulu klēti cirta, pāvu spalvu jumtu juma, magonišu cisas taisa, rožu klāja paladziņu, kliņģerītes, mārupūķites, tās palika pagalvī. Tur iegula jūs' māsiņa kā sarkana brūklenīte; tur dagula tautu dēls, balts kā putu gabaliņš», B. V. 13611. Par metaforu jāuzskata arī niedru skalu dedzināšana: «Purā auga tautu meita, niedres skalus dedzināja; pateic manam bāliņam, kas izveda klajumā», B. V. 22370, ar daudz variantiem. Daiņās niedre bieži lietota kā tautu meitas (dažreiz arī kā tautu dēla) simbols: «Augu niedres garumiņu, magonišes daiļumiņu», B. V. 5380; «Balta puķe, zaļa niedre sēž galdiņa galiņē: balta puķe (var.: zelta roze, zelta puķe) mūs' māsiņa, zaļa niedre tautu dēls», B. V. 21417.

G r ī s l i s (carex) tāpat kā niedre, daiņās bieži minēts, kā purva vai rāva zāle: «Asa, asa pura zāle, vēl asāka izkaptiņa; barga, barga māmuliņa, vēl bargāka vedekliņa», B. V. 23188, 1. v.; «Gosniņ' man cēberīte, tā neēda rāva zāli», B. V. 29032; «Upe tek žvarkstēdama grīslaiņā puriņā», B. V. 17726. tāpat B. V. 27065. Purva grīslis ir sīva tautu dēla vai nabaga kalpa simbols: «Ai, asāja pura zāle (var.: ai, grīslīti, pora zāle), purā tev nobālēt! Ai, bārgais tēva dēls, vienam mūžam nodzīvot», B. V. 21649 ar variant.; «Kas, grīslīt, tev vēlēja āboliņa meitu ņemt? Ņem grīslīt, purva niedru (var. doņa meitu), redz, kur skaišķi piederēja!», B. V. 15143. Aso grīslī lieto galdu beršanai: «Kad es gāju tautiņās, grīslī ņemu padusē: tautu dēla galda malas pērnajām piepītēm», B. V. 26006. Lielākais grīšļu sugu skaits ir purva zāles; bet viena daļa grīšļu aug arī mežos un sausās vietās. Sausas vietas grīslis varbūt domāts šai daiņā: «Kalna grīslis lielījās, dāboliņa meitu ņemt», B. V. 15143, 6. v., sv. no Dungadas, Blīdenes. Jāpiezīmē, ka tautā atsevišķām grīšļu sugām, kuŗu pie mums ir pāri par pussimtu, trūkst nosaukumu. Grīslis ir «jaunu puišu Jāņu zāle», B. V. 32367. Kādā daiņā grīslis minēts arī kā dzelzs zāle: «Ne man tika tā plaviņa, ne tie plavas plāvējiņi, tai plavā dzelzu zāle, veci puiši plāvējiņi», B. V. 28666, ar daudz variantiem. «Visi mina purva zāli, lai tā grima dibenā, visi pēla bārenīti, lai tā goda neredzēja», B. V. 4847. «Ai, asā purva zāle, purvā tev nokūlāt; ai, bargā brāļu māsa, brāļos tev nodzīvot!» B. V. 21713.

D z e l z s z ā l e minēta vairākās daiņās. Iespējams, ka dažās daiņās par dzelzszāli, kas aug silā, domāts nevis grīslis, bet kādas citas asas vai cietas zāles (piem.: festuca ovina, tulkota kā «aitu auzene»). «Ganiet, gani, kur ganiet, silā vien neganiet: silā auga dzelza zāle, tēraudīņa ziediņiem; tur vajaga dzelzu govju, suņiem dzelzu pakaviņu, pašiem govju ganiņiem tēraudīņa zābaciņu», B. V. 29019. «Ne man tika šis mežiņš, ne tā meža ganekliņa: šī mežē dzelzu zāle, slikta bija ganekliņa», B. V. 29039. «Aiz Daugavas dzelzu zāle zied ar zelta ziediņiem. tur jāņ mani bāleliņi Jāņu nakti pieguļā», B. V. 32503, 1. v. — Par **k ū l u** daiņās nosaukta veca «nokūlājusi» zāle vai

grīslis: «Vecais āzis kūlu plēsa, cinatā atspēries», B. V. 12494, 6. v.; «Ēdat, govīs, zaļu zāli, minat kūlu kājiņām; zaļa zāle gauži raud, kūla gauži neraudāja», B. V. 28995.

V i l k a k ū l a (nardus stricta) nav daiņās nepārprotami minēta. Daiņa «Trīs gadiņi ganos gāju, vilkam kūlu plucināju: tur būs manai vīra mātei silta, mīksta villainīte», B. V. 25348, 7. v., domājams vairāk attiecas uz pašu vilku nekā vilka kūlu.

Vienā daiņā minēta c i e s a: «Ciesupītes meita biju, ciesa pinu vainadziņu; ciesaupīte pavadīja manu daiļu augumiņu», B. V. 6223. Vai šeit domātā ciesa (calamagrostis), liela, cieta smilga, grūti spriest. — Daiņa «Vīju, vīju, nenovīju, spilves ziedu vainaciņu; tur es vīju, tur palika, spilves dēla rociņā», B. V. 24381, 1. v., skaidri domātas s p i l v a s (eriphorum), raksturīgs purvu un pļavu augs ar baltu pūku pušķiem ziedu vietā. «Kā niedrīte tautu meita, kā spilviņa vainadziņš; vai tā būs tev, bāliņ, tavu lauku kopējiņa?», B. V. 21219. Daiņa «Ēdat, govīs, purva zāli, līdz pavilnis noziedēs; kad pavilnis noziedēs, tad laidīšu ābolā», B. V. 28993, varbūt domāta spilvu «ziedēšana», kad tām parādās baltie puķu pušķi; par pavilni sauc arī mīkstu zāli.

*

No sporaugiem daiņās visvairāk minēta p a p a r d e. «Visas lauku puķes zied, papardīte, tā nezied; tā zied Jāņu naksniņā, kad ļautiņi neredzēja», B. V. 32411. «Tā ziedēja Jāņa nakti sudrabiņa ziediņiem», B. V. 32415. «Kas spīdēja, kas vizēja papardīšu krūmiņā? Jāņa sievas zelta sakta, tā spīdēja, tā vizēja», B. V. 33009. Daiņās paparde pa lielākai tiesai ir Jāņa paparde (pteridium aquilinum). — Kādas daiņas variantā minēta p u r v j a p a p a r d ī t e: «Mūžam purvja papardīte skaista zieda neziedēja; mūžam māsa no bāliņa laba vārda nedzirdēja», B. V. 3609, sv. no Saugas; iespējams, ka šeit domāta paparde — aspidium cristatum. — Grūtāki pateikt, kas ir M ā r a s p a p a r d ī t e: «Visas bija Jāņa zāles, ko plūc Jāņa vakarā, cita nātre, cita ušņa, cita Māras papardīte», B. V. 32402, 3. v.

Vienā daiņā minēti s t a i p e k n ī š i (lycopodium clavatum un l. annotinum): «Lai puķītes, kam puķītes, līgo, līgo! Man bij skaisti staipekniši, līgo, līgo!», B. V. 32386. Daiņās minētās d z e l t a s ir parastākā staipekņu suga (l. clavatum), kas plaši lietota dzeltānās krāsas pagatavošanai. «Meitu dēļ dzeltas auga, meitu dēļ madariņas, meitu dēļ jauni puīši seglo savus kumeliņus», B. V. 7132. «Silā eimu, silā teku, silā man vajadzēja: silā man dzeltas auga, pasilē madariņas», B. V. 7139. «Viena pate tautu meita dzeltas plūca siliņā; ne tai bija vilku bail, ne to manu bāleliņu», B. V. 7141. «Paga, paga, droztaliņa, lai aizjūdzu kumeliņu», B. V. 7143. «Dzeltan' ir kļava lapa, i dzeltāsi (al.: zālēs) nevārīta; skaista auga bārenīte i bez tēva māmuliņas», B. V. 4516. Staipekņu augiem piederīgās tautas medicīnā lietotās apdzīras (lycopodium selago) daiņās nav atrastas.

Skostas (equisetum) pāris daiņās minētas ar a š ķ u j e b a š u nosaukumu: «Māsai gāju panāksnos, ašus (var.: aškus, grīslī) bāzu kulītē: tautu dēla liepas galds aizpērno mazgājumu», B. V. 26006. ar daudz variantiem. Ar zvirgzdskābi bagātie cietie asni lietoti koka lietu spodrināšanai.

Nedaudz daiņās minētas arī s ū n a s. «Sakās tautas man' panākt ar labo kumeliņu. Es par purvu sūneklī, — sastieg tautu kumeliņš», B. V. 26364. «Dienu gāju sūnas plūkt, nakti šķirbas aizbakstīju». B. V. 34641, ar var. Beidzamā daiņā domātas būsūnas (sphagnum). — Kādā daiņā minētas o š a u n k ļ a v a b ā r z d a s; domājams, ka tie ķērpji (lichenes), kas pa parastam lielā daudzumā sastopami uz kļavām un ošiem. «Oša bārzda, kļava bārzda, tās aizveda mūs' māsiņu. Būs redzēts, kļava bārzda, vai būs kļava istabiņa», B. V. 18209, 1. v.

No s ē n ē m, neskaitot līdzī raugu, pelējumus un puvumu, minētas 12. Visas tas, atskaitot lāčpurnus un vērpelīti, pieder pie augstākām, tā saucamām cepuru sēnēm. Latviski augu nosaukumi zināmi apmēram 33 sēnēm. Tādā kārtā no tām daiņās minēta tikai $\frac{1}{3}$ daļa; no visa augstāko sēņu sugu skaita mūsu flōrā mazāk par $\frac{1}{10}$ daļu. Daiņās minētas šādas sēnes: baravika (boletus edulis),

peka jeb beka (boletus sugas, nozīmē arī vispār sēni), vilniņi (lactarius torminosus), krimildas (lactarius piperatus), rozenes (kāda lactarius suga), rudmiese (lactarius deliciosus), bērzlapīte (russula sugas), mušmiņi (amanita muscaria), gailenes (cantharellus cibarius), pūpēdis (bovista, globaria un lycoperdon sugas), bisītes jeb lāčpurni (helvella esculenta) un vērpelīte (? morchella esculenta, ķēvpupi). «To jums saku, bekoņāji, rītos ilgi neguļat: vāverīte agri ceļas, tā tās bekas nolasīs», B. V. 2841. «Iesim abas mēs, Anniņ, uz siliņu sēņu lauzt», B. V. 34581. «Kas kait sēņu māmiņai, tai meitiņas drīz uzauga: piektdien dzima, pussvēt auga, svētdien jāja precinieki», B. V. 2839. «Iesim, meitas, sēnes lasīt! Redz še visi radi kopā: saiminiece — baravika, vilniņi — saiminieki, bērzlapīņas — jumpraviņas, bisītes — vecas mātes, daiļas meitas — rozenes, jauni puīši — gailenes, lāča purni — vagariši, meža sargi — mušmieri, es pate — veca peka, un tu — kunga pūpēdis», B. V. 2834. Pāris daiņās minētas «baraviku cepurītes», «vecu beku cepurītes»: «Precēj' mani precinieki kādi vella precinieki! Sēņu bikses, skuju svārki, baraviku (var.: vecu beku) cepurītes», B. V. 15634. Divās daiņās vadmala salīdzināta ar krimildām: «Velies, mana vadmaliņa, krimildiņa biezumā, krimildiņa biezumā, liepu lapu mīkstumā», B. V. 7497. Rudmiese, spriežot pēc daiņām, visumā nav iecienīta sēne: «Visi lasa bērzlapītes, kas to raus rudmiesīti? Visi ņēma mātes meitas, kas ņems mani sērdienīti?», B. V. 5252. Leišiem rudmiese, kā to var redzēt no viņu daiņām (par to esmu arī pats personīgi pārliecinājies dzīvodams Viļņā), ir ļoti iecienīta sēne. «Rudmēsēle paskyniau, jos šaknele pamyniau; aukštyņ šókau, rankas pļojau, rudmēsēle garbavójau», «I karklyna autus džióviau». «Eju mergos rudmēsīauti, rudmēsēlu šaknu ráuti...» u. t. t. Cietene jeb baravika, protams, kā jau labākā sēne: «Gers grybas — baravykas, visu grybu puļkauninkas, o ta lepšē — pašlemēkē, visu grybu paskutinē». Šeit «pašlemēkē» — govsmīža (boletus luteus).

«Alu dzēru, skatījos, kas kanniņas dibenā: bekas kannas dibenā aizpērnāju mazgājumu», B. V. 19494; šeit, protams, «bekas» lietotas irōniskā nozīmē, kā pelējums. Par raugu daiņā teikts: «Miezīts auga ar apeni, eža vien starpiņā; es pielūdzu rauga māti, lai savelk kopiņā», B. V. 19726.

*

Latvju daiņās minēto svešzemju, resp. kultūras augu sugu skaits ir apmēram 58. No šī skaita: 4 — augļu koki, 17 — puķes un dekoratīvi augi, 5 — ārstniecības augi, 1 — krāsvielu augs, 7 — vircaugi un baudvielu augi, 18 — dārzaugi un sakņaugi un 6 — labības un tīruma augi. Vircaugi, ārstniecības augi, lielākā daļa puķu un dārzaugu pārņemti no vāciešiem, par ko liecina šo augu nosaukumi. Daiņās bieži sastopam minētus «Vāczemes magonītes», «Vāczemes kliņģerītes», «Vāczemes āboltiņus» u. t. t.

No augļu kokiem pie mājām audzētas ābeles. Savvaļas ābelēm skābi āboli: «Šurpu diena, turpu diena mežinieka meitiņai, pa ogām, pa riekstiem, pa skābiem āboliem», B. V. 29565, 1. v.; kamēr pie mājām audzētām saldi: «Redz' kā daiļi noziedēja salda koka ābelīte; redz', kā mīļi sadzīvoja niecināma mātes meita, niecināma mātes meita bārgajās tautinās», B. V. 22027. «... kā Vāczemes āboltiņi», B. V. 34646. Kādā jaunākā daiņā pat minēta dārzābolu šķirne «vindzoliņi»: «Maza, maza ābelīte, bet trejādi āboliņi: virsū saldi, apakšā, tai vidūi vindzoliņi. Maza, maza tautu meita, bet trejādi bālelīši: pirmais labs, pastartais, vidējais delverītis», B. V. 20919. Domājams, dārzābeles ieaudzētas no muižas. — P l ū m e (no vācu: Pflaume) minēta tikai vienā jaunā daiņā: «Stipri kodu cietu riekstu, mīksti plūmi sucinē; dzestri sveicu taut's dēlu, mīļi taut's zeltenīti», B. V. 21070 no Dzirciema.— Ķirši ar ķ e z b e r u vārdu (no vācu: Kesbeere) minēti divās daiņās. «Trīs puķītes skaisti zied ķezberīšu dārziņā: viena ieva, otr' ābele, trešā pate ķezberīte», B. V. 2777 no Sērpils. «Piekdien dēstu ķezberīti, saldu ogu gribēdams; jaunu ņēmu tautas meitu, mīļu vārdu gribēdams», B. V. 22139 no Ugāles ar diviem variantiem no Rembates un Seces. Jāpiezīmē, ka leišu daiņās ķirši

un ķiršu dārzi daudz biežāk minēti par ābeli un ābeļu dārzu. — Par bumbieri, stiķenēm jeb ērkšķogām, jānogām jeb sarkanām dārza sustrenēm nav nevienā daiņā nekas teikts. Stiķenes un jānogas tāpat kā dārza upenes ir jauni kultūras augi, kas sākti tikai apmēram 16. g. s. audzēt.

Pāris daiņās minēts v ī n a k o k s un v ī n o g a s. «Atminiet, sveši ļaudis, kādi ļaudis mēs bijām? Ūdens zirgi, ledus segli, putu paši jājējiņi. — Mēs bijām spranču zemes, vīna koku cirtējiņi», B. V. 26038 no Trikātas, Vidzemē. «Tauties, mani precēdamis, teica savn bagātību: kalnā auga vīna ogas, lejā vīna upe tek. Kad aizgāju, tad atradu tautu dēla bagātību: kalnā auga dadžu krūmi, tautas dēlis meluģītis», B. V. 25950, 4. v., sv. no Rudbāržiem, Kurzemē. Par «vīna upīti» ir vairākas daiņas: «Kalniņāje rozēs auga, lejā vīna upe tek; citas upes grūzus nesa, mūs' upīte sudrabiņu», B. V. 30972 no Ēdoles, Kurzemē. Arī Vidzemē uzrakstītas dažas daiņas par «vīna upīti». Ir norādījumi, ka hercoga Jēkaba laikā XVII. g. s. beigās Kurzemē dažās vietās uz kalnu dienvidu nogāzēm (piem. Sabilē), audzēti vīna koki un pat spiests vīns. Muižas vīnogas diezgan bieži audzētas siltumnīcās.

No dārza puķēm un dekoratīviem augiem daiņās minētas: rozēs, magones, kliņģerītes, mārpuķītes, rūtenītes, santenītes, vazdiķi, bujenītes, jorgēnītes, vijolītes, liberziedi, biķerīši un dievkociņi. No istabas puķēm nav neviena minēta. Šeit var atzīmēt, ka leišu tautas dziesmās kā istabas puķe minēta alaveja.

Mūsu daiņās trūkst šādu leišu tautas dziesmās atrodamo dārzaugu un puķu vārdu: rūta, līlijas (baltā un sarkanā), lavendeles un majorāns.

Par r o z ē m daiņās pa parastam apzīmētas kaula rozēs jeb koka rozēs (vāciski: Stockrose), malvu dzimtai (malvaceae) piederīgi augi, galvenā kārtā althaea rosea dažādās krāsās, bet, liekas, arī dažas malva un lavatera sugas. Kaula rožu dzimtene meklējama Vidusjūras apgabalā. Ka pa laikam nav domātas īstās jeb krūma rozēs (rosa), uz to norāda jau tas, ka šīs «rozēs» ir sētas: «Sīkaliņa rozēs sēja avotiņa lejiņā; sika bija rožu sēkla, vēl sīkāka sējējiņa», B. V. 6490; «Sēju vienu rožu dārzu, ar ko smuki puškoties», B. V. 22311; «Ne man bija rozēs sētas», B. V. 32359. Nepārprotami uz kaulrozēm norāda daiņas: «Aiz kalniņa rozēs sēju, lai neredz ciema puīši. Rozītēm platas lapas, nāk par kalnu ziedēdamas», B. V. 6432; «Kas gulēja Jāņa nakti, veldē rudzi, veldē mieži; es neguļu Jāņa nakti, man rozītes stāvu zied (var. stāvu aug)», B. V. 33190. Gaŗās, slaiķās kaula rozēs ir laikam devušas vielu daiņām par rozi — debesu trepēm: «Iestādīju baltu rozi baltā smilšu kalniņā; tā izauga liela gaŗa līdz pašām debesīm. Es uzkāpu debesīs pa tiem rožu zariņiem; tur satiku Dieva dēlu, sirmu zirgu seglojam. Labdien, labdien, Dieva dēls! Vai redzēji tēv' ar māti? — Tēvs ar māti Vāczemē bāliņam kāzas dzer. — Es apkalu kraukļam kājas, ielaižos Vāczemē. Vāczemnieki brīnījās, kas par melnu kumeliņu», B. V. 34041. «Man bij viena raiba roze, to dārzā iestādīju. Tā uzauga kupla, gaŗa līdz pašām debesīm. Es uzkāpu debesīs pa tām rožu lapiņām. Tur redzēju Dieva dēlu, kumeliņu sedlojot. Labdien, labdien, Dieva dēls! Vai redzēji tēv' ar māti? — Tēvs ar māti Vāczemē, Saules meitai kāzas dzer. Pati Saule pūru veda pa tiem mežu galiņiem. Priedei cimdi, eglei zeķes, bērzam baltas villānītes, pašam pura kārklišam divi zelta gredzentiņi», B. V. 34039, 6. v. Roze kā debesu trepes minēta vēl šādās daiņās: B. V. 4987, 34042, 34047 u. t. t. — Ka ir audzētas arī īstās krūmu rozēs (rosa), liek domāt daiņa: «Es jau saku, es jau saku, rožu smaka istabā: ienes mūs' māsas rožotu pūru», B. V. 25247. — Liekas, rožu vārds plaši lietots arī puķu nozīmē vispār: «Šogad man rozēs zied vairāk baltas, ne sarkanas; vairāk kalpi bildināja, ne īstie tēva dēli», B. V. 15009. «Šogad rozēs baltas zied, citu gadu sarkanbaltas; šogad tautas gaŗām jā, citu gadu iekšā jās», B. V. 14162. Iespējams, ka šinīs abās daiņās domātas viengadīgas puķes, ja tikai šeit nav vienkārša vārdu rotaļa, kā tas bieži daiņās mēdz būt. Kaula rozēs ir ilggadīgi augi, un tās jau katru gadu nesēj. — Daiņās redzams šķirtas «lielās rozēs» no «sīkām rozēm». «Kāda pate meita biju, tādu viju vainadziņu: lielu rožu, samta puķu, sarkano

magonīšu», B. V. 5928; lielas rozes laikam ir kaula rozes. «Sīkas rozes, magonītes, tās ir meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 3. v., no Sātiņiem, Kuldīgas apr.; dažos apgabalos par sīkrozītēm sauc mārpuķītes (*bellis perennis*). — Daiņās minētās *b a l t r o z ī t e s* («santenītes, baltrozītes jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 4. v., no Lielvārdes), varbūt apzīmē plaši lauku dārzos audzētos baltos kārkliņus jeb baltos biškrēsliņus (*achillea ptarmica*).

Latvisko augu nosaukumu starpā atrodam diezgan daudz saliktu vārdu ar «rozi» otrā daļā; bez jau minētiem sastopama vēl: kazu roze (*epilobium*), ezerroze (*nymphaea* — balta un *nuphar* — dzeltānā jeb lēpas), tīruma jeb lauka rozītes (*tīteņi, convolvulus*), vēja roze (baltā vizbulīte, *anemone nemorosa*), velna roze (velnābols, *datura*) un cūku roze (*rasene, rasas podiņš, alchemilla vulgaris*). — Pāris daiņās minēta līča roze dzeltāniem ziedīņiem: «Skaisti zied līča roze dzeltāniem ziedīņiem; tur sajāja sveši ļaudis, to ziedīņu raudzīties», B. V. 6493; «Pa līčiem rozes zied dzeltāniem ziedīņiem; pulkiem jāja sveši ļaudis, līča puķu lūkoties», B. V. 14246, 5. v.; iespējams, ka šeit domātas upes un attackās augošās dzeltānās ezerrozes jeb lēpas. Liekas, ka kādā daiņas variantā minētā «zelta roze» arī būs dzeltāno ūdens lēpu zieds: «Zaļa niedre, zelta roze, sēd galdiņa galiņā: zaļa niedre tautu dēls, zelta roze mūs' māsiņa», B. V. 21417, 1. v.; subvariantā: «zelta puķe». Pamatdaiņā «zelta rozēs», resp. «zelta puķēs» vietā stāv: «balta puķe» = baltā ezerroze, kas daiņās bieži minēta kopā ar niedri.

Daiņās ļoti bieži minēts «rožu dārziņš» (= puķu dārziņš), kas bijis iežogots ar sētu vai viju: «Meitiņām, māsiņām, liela skāde notikuse: zēni sētu salauzuši, cūkas rozēs izrakušas», B. V. 6466; «Puķe, puķe, roze, roze, sen tu mani karināji: tu zied' skaisti dārziņā, es pa sētu lūkojos», B. V. 6474; «Puķe, puķe, roze, roze, tu man kaunu padarīji: iet pār viju ziedēdama, viņu sētas dārziņā», B. V. 6475. — Tāpat bieži minēts «sarkans rožu vainadziņš»: «Dzeltān' ir man matiņi, sarkans rožu vainadziņš. Tas lai mani bildināja, kam ābeļu kumeliņš». B. V. 5506; «Es, meitiņa, kā puķīte, sarkans rožu vainadziņš. Uz manim puīši krita, kā uz ogu vācelīti», B. V. 5415. — Tautu meita bieži daiņās minēta kā «rozīte», «puķe, puķe, roze, roze». Meitiņu sārtie vaigi pielīdzināti rožu ziediem: «Līdz pusīti es ielēcu sarkanās rozītēs: lai zied mani vaigu gali kā sarkani rožu ziedi», B. V. 5441.

Dārza *m a g o n e s* plaši audzētas gan vienkāršiem, gan pildītiem ziediem un krokotām («krūzētām»), no vācu: «kraus») ziedlapiņām. «Puškojiese, sērdienīte, kādu puķi dabuidama; lai puškojas mātes meitas ar pillāme magonēm», B. V. 4621, 2. v. «Kad es būtu zinājuse, kuru ceļu mani ved, es būt' skaisti pakaisījse kuplajām magonēm», B. V. 18190, 1. v. «Gauži raud māmuliņa magonīšu dārziņā: sveši ļaudis norāvuši krūzēto magonīti». B. V. 18354, ar daudz variantiem. Šeit tēlotas mātes žēlabas pēc aizprecētās meitas. Tautu meita daiņās bieži salīdzināta ar magonīti: «magonīte», «kā sarkana magonīte», «magonītes daiļumiņu» u. t. t. Magones audzētas dažādās krāsās: «Tais, bāliņi, divi dārzi gaļām tavu glāžu logu. Vienā sēšu raibas rozēs, otrā raibas magonītes», B. V. 14538, 8. v. Audzētas gan sīkās dārza magones (*papaver rhoeas rases*), gan arī lielās (*papaver somniferum*), kuŗu sēklas ceptas plācenīšos un pīrādziņos: «Māršas manas cielaviņas, vai jūs mani gaidījāt? Vai jūs manim izcepāt magonīšu plācenīti (var.: pīrādziņu)?», B. V. 26580, ar vairākiem variantiem. Dārza magones bieži sauktas par Vāczemes magonēm: «Es meitiņa kā puķīte, kā Vāczemes magonīte, man ziedēja vaigu gali, kā kundziņa rožu dārzs», B. V. 5410; «Es meitiņa kā puķīte, kā Vāczemes magonīte. Uz man' visi puīši krita, kā tie vēja vanadziņi», B. V. 5412; «Es meitiņa kā puķīte, kā Vāczemes magonīte, man atjāja no Kandavas englenderu precinieki», B. V. 14216; u. 1.1. Sīkās dārza magones (*papaver rhoeas*) kā tīrumu nezāles plaši izplatītas rietumu un dienvidu Eiropā un ziemeļu Afrikā. Par šīs sugas pamatformu uzskata kādu Bulgarijā un Turcijā savvaļā augošu magoņu sugu (*papaver rumelicum*). Lielā dārza magone (*papaver somniferum*) savvaļā nekur nav sastopama; tā ir kultūras augs. Kā savvaļas

formu, no kā tā būtu audzēta, pieņem Vidus jūras apgabala austrumu daļā, resp. Maz-Āzijā izplatīto papaver setigerum. «Magones» dažās daiņās, liekas, lietotas arī puķu nozīmē vispār.

Daiņās bieži minētas *k l i ņ ģ e r ī t e s* («dzeltānās kliņģerītes»), «vaska kliņģerītes», «smalkās kliņģerītes») un «kliņģerīšu dārziņš». Kliņģerītes blakus «rozēm» (kaula rozēm) un magonēm ir visbiežāki audzētās puķes. Daiņās skaistuma ziņā pirmā vietā nostādītas kaula rozes, kamēr kliņģerītes bieži apzīmētas par bārenīšu un kalpu puķēm. Magones vērtētas augstāk par kliņģerītēm, lai gan dažās daiņās minētas arī kā kalpu puķes. «Stād' māsiņa, kliņģerītes gar tām dobes maliņām, lai es sēju magonītes pa vidiņu vidiņiem», B. V. 6494. «Pirmai meitai rožu kronis, otrai meitai megonīšu, trešajai, pastarei, tai dzeltānu kleņģerīšu», B. V. 6061. «Sēj, māmiņ, man rozītes; kalponei (var.: bārenītei) magonītes; lai es augu kā rozīte, kalponīte (var.: bārenīte) kā magone», B. V. 4637, 1. v. papild. Kliņģerītes (vāciski: Ringelblume; calendula officinalis) pārņemtas no vāciešiem, uz ko norāda arī tas, ka tās daiņās bieži sauktas par «Vācijas kleņģerītēm», domājams, pretstatā «āriņa kleņģerītēm». «Es māmiņai viena meita, kā Vācijas kleņģerīte; man sajāja precinieki, kā žvīguri kaņupēs», B. V. 14215. Kliņģerīšu dzimtene dienvidu Eiropā. — Daiņās minētās *ā r i ņ a k l i ņ ģ e r ī t e s* ir, domājams, dzeltānās pīpenes (*anthemis tinctoria*): «Visas man vedekliņas dzelteniem matiņiem; skrien bitītes ziedu ņemt, šķiet āriņa kleņģerītes (var.: dzeltenās pīpenītes, āriņa pīpenītes)», B. V. 21392.

M ā r p u ķ ī t e s jeb mārrozītes (*bellis perennis*) minētas kādās četrās daiņās. «Brīžam sēju rozes manas, pa brīžam marrozītes; brīžam tautas kaitināju ar marrožu vaiņadziņu», B. V. 5811. «Māsiņ mana mārpuķīte, vedīs tevi šoruden! — Brālīt, manu dievkociņu, tev jāiet panāksnos, tev jāmet zelta nauda, lai met citi sudrabiņ!», B. V. 18005, 7. var., no kādām piecām vietām. «Magonīsu cisas taisa, rožu klāja paladziņu, kleņģerītes, mārpuķītes, tās palika pagalvī», B. V. 13611. Mārpuķītes (lejas vācu izloksnē: Marienblome, Marjen) pārņemtas no vāciešiem. Mārpuķīšu dzimtene rietumu, vidus un dienvidu Eiropā un Maz-Āzijā. Austrumu Prūsijā starp Karaļaučiem un Tilzīti augs sasniedz sava ģeogrāfiskā izplatījuma austrumu robežu. Mārpuķītes pie mums vietām no dārziem pāriet savvaļā vai parādās laukos, ievazātas ar zāļu sēklām: «Vai, lielā atmatiņa, tavas mazas marozītes; vai, lielāja dēlu māte, tavas mazas vedekliņas», B. V. 23450, 1. v., sv. no Džūkstes. Šīs daiņas variantos stāv, piem. no Kandavas: «tavu sīku maraniņu»; pamatdaiņa: «tavu kuplu magonīšu» no Kuldīgas, kur lauka magones plaši izplatītas kā tīrumu nezāles. Liekas tomēr, ka minētās «marozītes» šeit nav mārpuķītes, bet kāda cita atmatu puķīte, visdrīzāk platkājiņi, saukti arī par baltvēderēm, stīganāju, trepināju (*potentilla anserina*), sīka stīgaina zālīte, šķeltām, apakšpusē sidraboti pūkainām lapām un dzeltāniem ziedīņiem.

Divās daiņās minēta *r ū t e n ī t e* ar samtenīti: «Rūtenīte, samtenīte (var.: santenīte), abas zied dārziņā: rūtenīte mātes meita, samtenīte bārenīte», B. V. 4629, ar variantiem no vairākām vietām: no Lielvārdes, Ikšķiles, Lēdmanes, Bērzones un Taurkalnes. «Santenīte, rūtenīte jaunu meitu Jāņu zāle; pupulakši, suņu burši jaunu puišu Jāņu zāles», B. V. 32367, 1. v., sv. no Taurkalnes. Senāk dārzos audzēta rūtenīte, viengadēja pulķe ar lieliem ziliem, vidū baltiem un dzeltāniem piltuves veida ziediem (*convolvulus tricolor*). Tās dzimtene Vidusjūras apgabala rietumu daļā. Augs droši pārņemts no vāciešiem. Renesanses laikmetā tā Eiropā plaši audzēta gan puķu dārzos, gan pat podos vairākās krāsu varietātēs. Kaut gan rūtenīte divās daiņās minēta no Taurkalnes, Lietavas robežas tuvumā, maz tomēr ticams, ka ar šo vārdu varētu būt apzīmēta arī leišu rūta (*ruta graveolens*), Vidusjūras apgabala ilggadīgs augs ar zaļgani dzeltāniem ziedīņiem un smaržīgām gaļainām smalki šķeltām lapām, pastāvīgais un raksturīgais leišu tautas meitu puķu dārzu iemītnieks.

Par *s a m t a p u ķ i* un samtenīti jeb santenīti, kas minētas kādās trīs daiņās, tautā sauc divas puķes: 1) samta puķi (vāciski: Sammetblume), kam brūni dzeltāni ziedi un īpatnēja smarža un tā ieviesta Eiropā 1573. gadā no Meksikas un agrāk pie mums ļoti bieži audzēta lauku dārzos; 2)

bārenīti jeb atraitniti (*viola tricolor maxima*). Iespējams, ka daiņā «Kāda pate meitu biju, tādu viju vainadziņu: lielu rožu, samta puķu, sarkano magonīšu», B. V. 5928 no Tirzas, «samta puķe» domāta pirmajā nozīmē (šeit tomēr jāpiezīmē, ka šīs daiņas variantā no Sinoles, Valkas apr., stāv: «zilo puķu, skaisto rožu, sarkano magonīšu»; «zilās puķes» liekas drīzāk rudzu puķes nekā atraitnītes); kamēr daiņās, kur tā minēta kopā ar rūtenīti, domāta atraitnīte jeb bārenīte: «Rūtenīte, samtenīte (var.: santenīte), abas zied dārziņā: rūtenīte mātes meita, samtenīte bārenīte», B. V. 4629.

Vienā daiņas variantā minētas «b ā r e n ī t e s»: «Santenītes, bārenītes jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 4. v. sv. no Sērpils. Ja abas apzīmē dārza puķes, tad šeit «bārenīte» ir atraitnīte. Lauka atraitnītes kā puķes audzētas dārzos jau XVI. gadu simtenī (dārza forma — *viola tricolor* var. *hortensis*). Tagadējās dārza atraitnītes parādās tikai XIX. gadu simtenī; tās ir triju atraitnīšu sugu, proti — lauka atraitnītes (*viola tricolor*), dienvidu Eiropā savvaļā augošās dzeltēnās atraitnītes (*viola lutea*) un Altājas kalnu atraitnītes (*viola altaica*) — krustojums. Ja «santenītes, bārenītes» apzīmē lauka puķes, tad «santenītes» ir lauka atraitnītes, bet «bārenītes» (ja tikai tās nav pieliktas kā atraitnīšu otrs nosaukums) — augstiņus jeb sirdszālīti (*erythraea centaurium*), rūgtu zālīti koši sārziem ziediņiem, kas bieži lietota tautas medicīnā.

Kādā daiņā minēta «vazdiķu cepurīte»: «Es meitiņa kā puķīte, kā Vāczemes magonīte; tam puisītim mani ņemt, kam vazdiķu (var.: vazdiķa, vazdiķes, vazdeķu) cepurīte», B. V. 9688; «Es uzaugu daiļa meita, vaizdikos raudzīdama, tam puiselītim mani ņemt, kam vaizdiku cepurīte», B. V. 9688, 1. v. Iespējams, ka vārds «v a z d i ķ i» (no krievu: гвоздика, гвозджика) vedams sakarā ar agrāk lauku dārzos bieži audzēto nelķei līdzīgo puķi, ugunīgi sarkaniem ziediem, t. s. «spulgnagleni» (*lychnis chalcidonica*), kam dzimtene Eiropas Krievijā un Sibīrijā. Atzīmējams tomēr, ka minētā daiņa un tās varianti nav uzrakstīti austrumu Latvijā, bet visi Jelgavas apriņķī (Vīlcē, Džūkstē, Naudītē, Ūsiņos).

Vienā daiņā minēta «b u j e n ī t e» (no vācu: Bujenge, Pujenge, kas atvasināti no latīņu: *paeonia*): «Ko, māsiņas, runāsim, pavasari satikušas? Vai tev bija rožu sēklas? Man izpuva bujenītes», B. V. 6456, sv. Pojenes jeb svētās rozēs (*paeonia officinalis*) dzimtene dienvidu Eiropā un Maz-Āzijā, no kurienes tā kā kultūras augs izplatījies uz ziemeļiem. Latvieši to pārņēmuši droši vien no vāciešiem. — Pāris daiņās minētas j o r ģ e n ī t e s (*dalia variabilis*): «Skaistas, skaistas magonītes, jo skaistākas jorģenītes; skaistas, skaistas mātes meitas, jo skaistākas bārenītes», B. V. 4512, 3. v.; «jorģenītes, magonītes jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 7. v., sv. no Zesas. Jorģenīšu jeb ģeorgīnu dzimtene Meksikā, no kurienes tās pārvestas Eiropā 1789. vai 1784. gadā. Ģeorgīnes plašāki sāk audzēt Eiropā tikai apmēram pēc 1830. gada. No tā var spriest, ka daiņas, kur minētas jorģenītes, ir ļoti jaunas: tās cēlušās ne agrāk kā apmēram XIX. gadu simteņa vidū. — Kādā daiņā minēti l i b e r z i e d i: «Vai, ļautiņi, redzējāt bārenīti staigājot? Liberziedu vainadziņš, zelt' ieloku vilnānīte», B. V. 4671, no Ērgļiem. Iespējams, ka šeit minēts «Jelāngerjelier» (*lonicera caprifolium*), muižas dārzos diezgan bieži audzētais ilggadejais tīteņu augs ar ziedu pušķiem galā, kas vakaros smaržo pēc nelķēm; pa retam tas audzēts arī zemnieku mājās, protams, ņemts no muižas. — Daiņā «Cik mātei meitu augs, tik aug baltu biķerīšu; cik tēvam dēlu augs, tik aug lagzdu krūmiņā», B. V. 1971, «b i ķ e r ī š i», liekas, apzīme kāsišus jeb puķu ozoliņus (*aquilegia vulgaris*). Kāsiši, kas saukti arī par biķerīšiem, zied ziliem ziediem, bet pa retam arī baltiem ziediem. Kāsiši sastopami pie mums arī savvaļā augam. Tā kā daiņā biķerīši minēti kopā ar lagzdām, nav neiespējams, ka tie varbūt apzīmē kādu sēņu sugu. — Vienā gaŗākā tautas dziesmā minētas arī v i j o l ī t e s: «Māsiņ' jauna, māsiņ' muļķe, māsiņ' visas puķes plūc: baltas rozēs, vijolītes, dzeltenās kliņģerītes», «pa tiem jūras līcīšiem», B. V. 30987, 1. v. Īstās smaržīgās vijolītes (*viola odorata*) savvaļā pie mums nav sastopamas; tikai vietām tās izgājušas brīvā no dārziem vai kapsētām.

D i e v k o c i ņ š (artemisia abrotanum; Teofrasts to sauc par abrótonon, no grieķu: abρός = smalks, slaiks vai ábrotos = dievišķīgs; leitiski: dievo mēdis = dieva koks; poļu valodā: boże drzewko; krievu valodā: божье дерево, božje djerevo un ungāru valodā: isten fa) minēts vairākās daiņās, dažās kopā ar biškrēsliņu. «Kad audzīšu, tad redzēšu, kādas puķes kronī pīšu: vai pīš' rozes, vai magones, vai zaļos dievkociņus», B. V. 5925. «Kur Jānīti guldīsim, salda alus piedzērušu? Guldam rožu dārziņā zem rozīšu lapiņām, klinģerītes, dievkociņus, tos liksem pagalvē», B. V. 32924, 1. v. «Biškrēsliņi, dievkociņi, jaunu meitu Jāņu zāles», B. V. 32367, 6. v. «Brālīt manu dievkociņu», B. V. 18005, 7. v. — Dievkociņš pie mums plaši audzēts savu smalki šķelto smaržīgo lapu dēļ. Dievkociņš ir vecs kultūras augs. Vācijā tas jau IX. un X. gadu simtenī plaši izplatīts dārzos. Ziemeļos dievkociņš reti kad zied un gandrīz nekad nedod sēklas. Lietavā tic, ka līdzīgi papardei dievkociņš zied Jāņu naktī. Dievkociņš lietots arī tautas medicīnā; arī burvībās un kultā tas spēlējis lielu lomu, no kā atliekas vēl tagad šur tur, sevišķi slavu tautās, uzglabājušās. Dievkociņa dzimtene nav zināma. Brīvā dabā dievkociņš sastopams sākot ar Priekš-Āziju cauri dienvidu Eiropai līdz Spānijai, bet tikai kā no kultūras pārgājis savvaļā. Iespējams, ka dievkociņš ir Balkānos, dienvidu Krievijā, Priekš-Āzijā un Sibīrijā savvaļā augošās vībotnes silgas artemisia paniculata kultūras rase.

No dārzos audzētiem svešzemju ārstniecības augiem daiņās minēti: palejas (audzētas arī kā dekoratīvs augs), krūzmētras, īzapenes, cēberīte un ālandes. Kopā ar tām audzēti arī biškrēsliņi un rumpatenes, kas pie mums aug arī savvaļā.

P a l e j a s minētas vairākās daiņās. «Ko, māsiņas, runāsim, pavasari tikušās? Vai tev dīga rožu sēklas? Man izpuva palejiņas», B. V. 6456. «Visapkārt rozes zied, vidū zaļa palejiņa; visapkārt meitas sēd, vidū meitu māmuliņa», B. V. 6525. «Mīļas Laimes istaba trim kārtām izpuškota: puķītēm, rozītēm, zaļajām palejām», B. V. 17889, 2. v.; līdzīga B. V. 13269. «Kad es būtu zinājuse, kuŗu dienu tautas jāja, es būt' brāļa istabiņu trīs reiz dienā puškojuse: no rītiņa ar rozēm, uz pusdienu magonēm, pēc pusdienas uz vakaru ar zaļām palejām», B. V. 15682; 1. variantā: «zaļajām pameijām». Palejas (no vācu: Polei; mentha pulegium, latīņu pulegium no pulex — blusa un agere — dzīt, lietotas pret blusām) jau XVI. gadu simtenī plaši audzētas Eiropā. Palejas savvaļā aug Vidusjūras apgabalā. Kādā daiņā palejas minētas savvaļā augam: «Es noviju vainadziņu no Daugavas palejām; te es viju, te palika daugaviešu rociņā», B.V. 24381, sv. Iespējams, ka šeit domātas palejām radniecīgās smaržīgās lauka vai ūdens mētras (mentha arvensis vai m. aquatica). Jāpiezīmē, ka par «lauku palejiņām» saukti arī brūngalvīši (brunella vulgaris). — Palejām radniecīgā k r ū z m ē t r a (no vācu: Krauseminze; mentha spicata var. crispata) arī minēta vienā daiņas variantā: «Kur, Laimīte, tu stāvēji, kad es gāju tautiņās? Stāvēj' brāļa sētmalī krūzmāteru ceriņā», B. V. 17839, sv. no Nītaures. Krūzmētra savu smaržīgo lapu dēļ agrāk plaši audzēta dārzos. Krūzmētras, tāpat kā paleju, dzimtene Vidusjūras apgabals, kas sevišķi bagāts augiem, kuŗi satur smaržīgas ēteriskas eļļas (daudzie lūpieži — labiatae, ruta u. t. t.). Piparmētras (mentha piperita) daiņās nav minētas. Piparmētras, ko tagad plaši audzē ārstniecības nolūkiem, ir jauns kultūras augs. Piparmētras cēlušās 1696. gadā Anglijā kādā dārzā krūzmētru kultūrās, krūzmētrai (mentha spicata) krustojoties ar savvaļā augošām ūdens mētrām (mentha aquatica). Visas tagad audzētās piparmētras, domājams, cēlušās no šī vienīgā auga īpatņa. Piparmētras plašāki sākuši audzēt tikai XVIII. g. s. beigās un XIX. g. s. sākumā. Tāpēc nav brīnums, ka piparmētras daiņās trūkst un minētas vienīgi krūzmētras. — No dārzos audzētiem smaržīgiem lūpiežiem minētas vēl īzapenes un cēberīte. Ī z a p e n e (no vācu: Ysop; hyssopus officinalis) ir vecs kultūras augs, kas jau XVI. g. s. plaši audzēts Eiropā, sevišķi klosteru dārzos. Savvaļā īzapene sastopama sākot ar Altajas kalniem cauri Kaspijas un Vidusjūras apgabaliem līdz Spānijai. Īzapenes minētas tikai vienā daiņā, kā ārstniecības augs: «Vai tās visas Jāņa zāles, ko rauj Jāņa vakarā: īzapenes, buldurenas, tās īstās Jāņa zāles», B. V. 32390, sv. no Jaunmuižas; citur: «rubates, buldurenas». — C ē b e r ī t e (vāciski

Bavārijā saukta: Zaderei; saturēja hortensis) minēta tikai vienā daiņā, kā gosniņas epitets: «Gosniņ' mana cēberīte, tā neēda rāva zāli: smalku sienu, baltābolu, to ēd mana cēberīte», B. V. 29032. Cēberīte vecs kultūras augs, kas jau IX. g. s. audzēts Vidus-Eiropas klosteros. Tās dzimtene Vidusjūras apgabala austrumu daļā. — Ā l a n d e s tāpat minētas daiņās tikai vienā vietā: «Baudāt, svešļaudis, mūs' barībiņu! Gan grūda dillītes, gan sinepītes; vēl pieci nabagi ālandes grūda», B. V. 19206, 1. V. Šeit ālandes minētas īrōniskā nozīmē. Ālandes (no vācu: Alant; inula helenium) dzimtene centrālā Āzijā. Ālande ir vecs kultūras augs, kas jau seniem romiešiem bijis pazīstams un lietots ne tikai ārstniecības nolūkiem, bet arī kā garšas un ķēķa augs. Ālandes pie mums senāk daudz audzētas, un arī vēl tagad vietām uzglabājušās dārzos. Ālandes ir spēcīgs augs ar lielām lapām un lieliem dzeltāniem ziedu kurvīšiem.

K a l v e s jeb skalbes minētas tikai vienā daiņā: «Trīs gadiņus es puškoju sava brāļa istabiņu: vienu gadu ar skujām, otru gadu ar kalvām, tāi trešā gadiņā ar rozēm, magonēm», B. V. 3539. Kalves (acorus calamus) nav šejienes augs. Kalves dzimtene ir trōpiskā un subtropiskā austrumu Āzijā, kur augam ziedu vāļītēs attīstās sarkanas odziņas; pie mums, nelabvēlīgā klimata dēļ, tās nozied, nedodot sēklas, un vairojas tikai ar apakšzemes daļām. No Āzijas kā kultūras augs kalves XIII. gadu simtenī tatāru ienestas Krievijā. Uz to norāda arī auga krieviskais nosaukums «air», kas pārņemts no tatāriem. Rietum-Eiropā augošās kalves cēlušās no Prāgā audzētā kalves eksemplāra, kas 1557. gada atsūtīts no Konstantinopoles. Iespējams, ka arī mūsu kalves, ja ne visas, tad lielākā daļa, būs cēlušās no Prāgas eksemplāra, uz ko norāda mūsu nosaukums «kalves», kas būs aizgūts no vāciešiem (vāciski: Kalmus, no latīņu: calamus).

Vairākās daiņās minētas m ē l e s (isatis tinctoria), kas senāk plaši audzētas zilās krāsas pagatavošanai. «Pāriedami, bāleliņi, palīdiēt līdumiņu, kur māsiņa mēles sēs pirmajā vasarā», B. V. 26020, 1. V. «Kam tie mieži līdumā, kam tās mēles maliņā? Brālam mieži līdumā, māsai mēles maliņā», B. V. 28226, sv. no Lielvārdes, Lubānas. «Rasa, rasa, migla, migla tā man žēl padarīja: tā noēda mēļu dārzu, nava skaistu dzīpariņu», B. V. 7137. «Puiši, puiši, cauņu kaut, pieder cauņu cepurīte: meitas, meitas, mēļu knābt, pieder mēļu villānīte», B. V. 7136. «Saulīt mīlā, saulīt spožā, ko tā mana māte dara? Mēles drāza, sagšas auda, gaida tevis noejam», B. V. 4368, 5. v., sv. no Liel-Ezeres. «Aitiņ, mana sīksprodzīte, nelec mēļu dārziņāi; mēļu puķei sīva lapa, kož tavāi kijiņāi», B. V. 29068, 1. v.; «kož tavāi kājiņāi» metaforiski izteic villas krāsošanu ar mēlēm. Daiņās bieži sastopams vārds «mēļš», kas nozīmē krāsotu ar mēlēm zilā krāsā vai vienkārši zilu. «Aiziet meitas dziedādamas zaļu birzi locīdamas. Nelokāt zaļū birzi, lokāt mēļu villainītes», B. V. 941. «Tāli, tāli noziedēja laukā mēļa linu druva; vēl jo tāli gadījās mans maizītes arājiņš», B. V. 22454. «Papuvīte noziedēja mēļajiem ziediņiem, žēl manam brālītim apkārt sviest velēniņu», B. V. 28083. Mēles ir vecum vecais kultūras augs, uz ko jau norāda tas, ka slavu un ģermāņu tautām šim augam kopējs nosaukums: «waid», resp. «vaida». Arī italiešu valodā mēlēm līdzīgi nosaukumi: «guado, vado». Jau Jūlija Cēzara laikā senie briti krāsojuši ar mēlēm savu sejas un miesas ādu zilā krāsā, lai iedvestu ienaidniekam bailes. Otrs latviskais auga nosaukums ir «zilkauls». Šī vecum vecā kultūras auga pirmdzimtene ir dienvidu austrumu Eiropa un dienvidu rietumu Āzija, tā sauktais kultūras augu dienvidrietumu Āzijas attīstības centrs. Pēc 1560. gada, kad bija atrasts jūras ceļš uz Indiju, sāka Eiropā ievest no Indijas zilo indigo krāsu. Tas deva lielu triecienu mēļu kultūrai, bet pateicoties drakoniskiem aizlieguma likumiem, tā Eiropā noturējās vēl pat līdz XIX. gadu simteņa sākumam.

T a b a k a minēta vairākās daiņās. «Jauni puiši bandenieki, kur tā jūsu bandu nauda? Kroga galda galiņā, sūrajā tabakā, sūrajā tabakā, sīvajā brandvīnā», B. V. 19976. Tabakas galvenie izplatītāji latviešos, domājams, būs bijuši paunu žīdi: «Strupa, resna tu, bābiņa, zem' apaļu vēderiņu; tu bij' laba žīda ķēve, tabaciņu vizināt», B. V. 20333. Ka tabaka arī audzēta dārzos, liecina daiņa: «Pīpējiet paši, brāļi, savu sūru tabaciņu, nekā savu sīku naudu krodziņā nodzeriet»,

B. V. 20040. Tabaka ir vecs Amerikas kultūras augs. Kolumbam atklājot Ameriku, tabakas smēķēšana tur bijusi jau pašos ziedos. Eiropā tabakas (*nicotiana tabacum*; «tabaco» indiāņu valodā nozīmē cigārā sagrieztu tabakas lapu vai pīpi) sēklas pirmo reiz ievestas 1519. gadā; machorka (*n. rustica*) — ievesta vēlāk.

*

Latvju daiņās minēti šādi dārzaugi un sakņaugi: 1) kaņepes, 2) dārza zirņi, 3) tīruma zirņi, 4) pupas, 5) turku pupas, 6) kāposti, 7) rutki, 8) kāļi, 9) rāceņi, 10) kartupeļi, 11) burkāni, 12) pētersīļi, 13) dilles, 14) lubstāji, 15) sīpoli, 16) ķiploki, 17) gurķi un 18) salāti. No parastākiem dārzaugiem nav minētas bietes.

K a ņ e p e s, kā tas daiņās redzams, tāpat kā tagad, bijis latviešiem diezgan svarīgs augs. No kaņepju šķiedrām ne tikai vīti striķi, bet arī austi rupji krekli: «Danco, danco, kunga meita, kaņepāju kreklīnā! Kur tu liki tēva naudu, kur māmiņas sudrabiņu?», B. V. 24040. «Brāļi manim tik bagāti, ar tiem zīžu mēteļiem; es māsiņa, nabadzīte, paskanāju kreklīnā», B. V. 3862. Paskaņi — kaņepju tukšie vīrišķie augi, «tēviņi» — dod smalkāku šķiedru nekā sievišķie augi. Kaņepju sēklas lietotas gan tieši, sagrūstas, ēšanai, gan arī ceptas plāceņos. «Tautu meita iestīgusi dzērvenīšu purīnā. Velc ārā, bāleliņ, būs kaņepu grūdējiņa», B. V. 16181, sv. no Sikšņiem. «Pilli tavi zobīņi kaņepu čaulu», B. V. 20324. «Skrien gažām, metenīt, ar kaņepu plācenīti; man atnāca lieldieniņas ar baltām oliņām, ar baltām oliņām, ar ziedotu plācenīt'», B. V. 32213, 6. v. Kaņepēs laba slēpšanās vieta vistām, kur viņas netraucēti var nodoties saviem ģimenes priekiem, nebaidoties no saimnieces iejaukšanās: «Vistiņ, tavs perēklītis tur palika kaņepēs; māsiņ, tava laba dzīve tur palika bāliņos», B. V. 24025. Kaņepēs arī zeltenītes varēja paslēpties no nevēlamiem preciniekiem: «Audziet garas, kaņepītes, bāleliņa dārziņā; kad uznāks vaidu laiki, kur māsai paslēpties», B. V. 13336, 1. v. «Kaņupīte garaudzīte, paslēp manu augumiņu», B. 23440. Tautu meita daiņās bieži salīdzināta ar kaņepīti: «Kaņepīte garaudzīte (var.: lētdabīte), tā izauga vasarā; man māsiņa neizauga par deviņas vasariņas», B. V. 2848. «Tieva, gara mūs' māsiņa, kā kaņupe dārziņā; vēl garāks tautu dēls, kā tas meža ozoliņš», B. V. 21506. — Kaņepes nosaukumi (vācu v.: Hanf, krievu v.: konoplja, latīņu v.: cannabis), domājams, atvasināti no persiešu «kanab». Kaņepe ir vecs kultūras augs no dienvidu rietumu Āzijas un Indijas. Tur pēc vēstures datiem jau 800—900 g. pr. Kristus kaņepes plaši audzētas šķiedrai un eļļai. Uz Ēģiptes tempļu sienām uzglabājušies kaņepju attēli no XVI. g. s. pr. Kr., kamēr Vecā Derībā tās nav minētas un Grieķijā Hērodota laikā kaņepes bijušas vēl pilnīgi nepazīstamas. No romiešu rakstniekiem pirmais kaņepes min satīriķis Lūcīlijs apmēram 100 g. pr. Kr. Ziemeļu Eiropā kaņepes, domājams, nonākušas jau priekš angļu un sakšu izceļošanas. Pāļu būvēs, pretēji liniem, kaņepes nav vēl atrastas.

Daiņās minētas abas z i r ņ u sugas, kā d ā r z a z i r ņ i (pisum sativum), tā t ī r u m a z i r ņ i (pisum arvense), biežāk pēdējie. Dārza zirņiem ir balti ziedi: «Pats jaunais bāleliņš zirņu zieda baltumiņu, zirņu zieda baltumiņu, zobentiņa asumiņu», B. V. 17570. Tīruma zirņiem sarkani («raibi») ziedi: «Zied man skaisti zirņu druva raibajiem ziediņiem; tā zied man līgaviņa sārtajiem vaidziņiem», B. V. 21338; «Kādi ziedi zirnītim? Sarkan' ziedi zirnītim», B. V. 32528, 3. v. Tautu dēls bieži salīdzināts ar zirņu ziediem: «Man uzauga div' brālīši zirņu ziedu greznumiņu; es pārvedu div' māršiņas, kā div' saules asariņas», B. V. 21283. Ar zirņu ziediem dažreiz salīdzināta arī zeltenīte: «Bij man viena māsičiņa zirņu ziedu skaistumiņu, zirņu ziedu skaistumiņu, zobentiņa asumiņu», B. V. 23688. Daiņās bieži minēts «tēva dēls pupu ziedu mētelīti, zirņu ziedu cepurīti» (B. V. 15180 u. t. t.). «Tiesa, tiesa, ne meliņi vecu ļaužu valodiņa: zirnīts auga kāstīti, kaņepīte cekulā», B. V. 32526. Zirņu kāpelējošais augšanas veids devis vielu daiņai par zirni — debesu trepēm. «Es iesēju zelta zirni lielajā tīrumā. Tas izauga lielis gaŗš līdz pašiem debesiem. Pa tiem

zirņa zariņiem es uzkāpu pie Dieviņa. Es redzēju Dieva dēlu kumeliņu seglojot, Labrītiņ, Dieva dēls, vai redzēji tēv' ar māti? — Ej, meitiņ, tec, meitiņ, līdz viņam kalniņam, viņa kalna galiņā tur guļ tavs tēvs ar māti, tur guļ tavs tēvs ar māti zem zaļām velēnām», B. V. 4989. — Zirnis (sal. ar krievu «zerno» = grauds) vecum vecs kultūras augs, Eiropā atrasts bronzas, dzelzs un pat neolitiskā (jaunākā akmens) laikmeta atliekās. Zirņu dzimtene dienvidu rietumu Āzijā. — Daudz daiņās un to variantos debesu trepes ir «balta roze», «raiba roze», resp. kaula roze, vienā daiņā zirnis. Vēlāk šādu lomu uzņēmas no Amerikas XVI. gadu simtenī Eiropā ievestās un sākumā muižās audzētās turku pupas (*phaseolus vulgaris* baltiem ziediem un baltām pupiņām un *ph. coccineus* sarkaniem ziediem un raibām pupiņām). Turku pupa ar šo nosaukumu minēta sekošās daiņās: B. V. 4989, 1. v., 34035, 3. v., 34037, sv., 34044, 34045, 1. v., 34046, sv.; kā «balta pupa» — daiņās: B. V. 34035—34039, 34045 un 34046. Daiņās vēl minēta «brūna pupa» (B. V. 34040), «liela pupa» (B. V. 4988) un «zila pupa» (B. V. 34043). «Man bij viena balta pupa, nezināju, kur stādīt. Stādu smilšu kalniņā pašā kalna galiņā. Man uzauga tāda pupa — līdz pašām debesīm. Es uzkāpu debesīs pa pupiņas lapiņām», B. V. 34035, 2. v. (3. v.: «turku pupa»). Šeit teikts «pa pupiņas lapiņām»: turku pupām uzkrītīgi lielas lapas; parasti daiņās teikts «pa pupiņas zariņiem», «pa tiem pupas zariņiem». Daiņā B. V. 34045. 1. v.: «Man uzauga turku pupa līdz pašām debesīm; es uzkāpu debesīs pa pupiņas pākstītēm».

P a r a s t ā s p u p a s (*vicia faba*) bieži minētas daiņās. Par pupu sēšanu: «Ar veco māmuliņu pupām dārzu noecēju; lai stāvēja jaunas meitas sēklu vest tūrumā», B. V. 28568. «Zirņi, zirņi, pupas, pupas, tā bij laba labībiņa: ni grūžama, ni maļama, tik katlā ieberama». B. V. 28571. Daiņās bieži minēti pupu raibie ziedi: «Pupiņai raibi ziedi, man raibāka villainīte. Kas, pupiņa, tev raiboja, man raiboja māmuliņa», B. V. 5718. «Kādi ziedi pupiņai? Raibi ziedi pupiņai. Tie nebija pupu ziedi, tie bij Dieva pakariņi», B. V. 32518. «Ai, pupiņa, melnacīte, tavu košu vainadziņu, es bij' meita, man nebija tik dižana vainadziņa». B. V. 32514. Daiņās bieži minēts «pupu ziedu mētelīts» (B. V. 15180 u. t. t.). Pupas ir vecs kultūras augs. To dzimtene Vidusjūras apgabalā.

K ā p o s t i, resp. galviņu kāposti (*brassica oleracea* var. *capitata*) latvju daiņās visbiežāki minētais dārzaugs. «Tautu meita varškījās, kāpostiņus stādīdama; nevārškies, tautu meita, būs rudeni barībiņa», B. V. 28567. «Ai, kāposti, kāpostiņi, kam jūs lieli neaugat? — Kur bij mums lieliem augt, veca mūsu ravētāja, veca mūsu ravētāja dobēm galus nosēdēja», B. V. 28561. «Audziet, mani kāpostiņi, lielām galvām, platām lapām, lielām galvām, platām lapām, kā Jānīša cepurīte», B. V. 32524. 2. v. «Kāpostiņi, kāpostiņi, tārpīnš tavas lapas grauž, tārpīnš tavas lapas grauž, uz tevīm gulēdams», B. V. 28564. «Šķitu viešiņ' i sēdam kāpostiņu dārziņā: kāpostiņa galvenīte baltajām lapiņām», B. V. 28566. «Kapu, kapu, kāpostiņi, ne es viena jūs ēdīšu: ēdīs cūkas, sivēniņi, ēdīs pate saiminiece», B. V. 28565. «Kur gāja panāksni, kur lenderēja? Dārzā, dārzā kaceņus grauž. Nograuza kaceņus, izdzēra samazgas, ko mūsu telītes nu pašas dzers?», B. V. 20888. «Gārdi silti kāpostiņi, mīļa jauna līgaviņa; kad tie silti, tad tie gārdi, kad tā jauna, tad tā mīļa», B. V. 22065. «Sieviņ' raud, bērni raud, bez putraimu kāpostiņi; vīriņš skaisti gavilē kroga galda galiņā», B. V. 27050. — Kāposti (krievu v. : «kapusta», no latīņu: «caput» = galva) ir vecum vecs kultūras augs, ko jau senie grieķi un romieši audzējuši. Kāpostu dzimtene Itālijas jūrmalā. Savvaļas formas, kas devušas kultūras kāpostus — vairākas Vidusjūras apgabalā augošas krūmveidīgas *brassica* sugas. Agrākais uzskats, ka kāpostu dzimtene meklējama rietumu Eiropas jūrmalā, izrādījies par nepareizu. Tur šis augs nav iedzimts, bet no kultūras pārgājis savvaļā, ko apstiprina tas, ka kāposti tur savvaļā augam sastopami agrāko cilvēka mītņu vietās vai to tuvumā. Ķelti un, domājams, arī ģermāņi un slavi būs šo augu pārņēmuši no Vidusjūras apgabala, resp. Itālijas tad, kad romieši vēl nebija iekarojuši Galliju un Britāniju.

R u t k i (*raphanus sativus*) minēti daudzās daiņās. «Sūra, sūra sveša māte, sūri mani ēdināja: jau bij sūra rutku šķēle, vēl uzbēra sinepītes», B. V. 4426. «Rutkiņam dēliņš bija, kāpostiņa meitu

ņēma; visi sīki kāpostiņi nāk māsai panakšņos», B. V. 2973, 4. v. «Pras' māmiņa raudādama, kāda dzīve tautiņās. Vai, māmiņa, tu nezini, kāda dzīve tautiņās? Sīvi, rūgti rutki bija, vēl sīvāka vīra māte», B. V. 26551, 3. v. «Es atradu tautiņās māsai pilnu dzīvošanu: pieci zārdi rutku lapu, kliba kaza laidarā», B. V. 25965. «Smalkas skrotes zaķīšam par auziņu ēdumiņu; sūris rutkis māmiņai par meitiņas auklējumu», B. V. 23590, u. t. t. Rutki ir vecum vecs kultūras augs. Tas tuvu rada mūsu tīrumu pārkonītēm (raphanus raphanistrum). Par kultūras rutku izcelšanos vēl valda liela neskaidrība. Iespējams, ka kultūras rutki cēlušies no kādas Vidusjūras apgabalā augošas savvaļas sugas. Rutki jau apmēram 2700 g. pr. Kr. audzēti Ēģiptē. Jau sirmā senatnē kultūras rutki iekļuvuši Ķīnā, kur audzēti jau apmēram 1100 g. pr. Kr.

Divās daiņās minēti k ā ļ i jeb griežņi (brassica napus var. napobrassica). «Vedēji raudāja, proj' iedami; kas dos sētai tās labas dienas? Sētā rūga kāļu spannis, apentiņu vien vajaga», B. V. 26157, 1. v. «Kas grieznī, kas grieznī, spures vien, spures vien; tupulī brālītī, tur gārdais kumosīņš», B. V. 2971. R ā c e ņ i (brassica rapa var. rapa) minēti vairākās daiņās. «Aidu, aidu, vasariņa, daudz apsēju rācentiņu; nav sieviņas ravētājas, nav bērniņu ēdējiņu. Nemšu sievu ravētāju, būs bērniņi ēdējiņi», B. V. 28572, ar vairākiem variantiem. «Rācenītis dupurītis iesavēla Daugavā; mazi bērni noraudāja, vēderiņus kasīdami», B. V. 2974, 1. v. — Rāceņi, tāpat kā kāļi, ir vecum vecs kultūras augs. Abu šo kultūras augu pirmdzimtene nav droši zināma. Par kāļu pirmdzimteni agrāk uzskatīja Baltijas jūras piekrasti un vidus Krieviju, citi Armeniju un Sibiriju; bet visos šos apgabalos nekur nav atrasts kālis, resp. brassica napus var. arvensis (pērkoņu suga) kā pilnīgs savvaļas augs, bet aizvien kā cilvēka kultūras pavadonis. Visdrīzāk kāļu pirmdzimtene meklējama Vidusjūras apgabalā. Turpat, liekas, meklējama arī rāceņu pirmdzimtene, lai gan rāceņu savvaļas forma, brassica rapa var. silvestris (pērkoņu suga) plaši izplatīta kā nezāle vidus un ziemeļu Eiropā.

Par rāceņiem daiņās saukti arī k a r t u p e ļ i (solanum tuberosum). Kartupeļi viena gadu simteņa laikā pie mums galīgi izspieduši no sen seniem laikiem audzēto rāceni, kā cilvēka barības augu, un daiņās ieņēmuši agrāko rāceņu vietu, bieži piepaturot vēl rāceņa nosaukumu. Kartupeļi daiņās saukti bieži par tupeņiem (no «tupēt» vai «tupināt»), «Tupi, tupi, tupenīt, — kas tev tupu tupināja? Kas tev tupu tupināja, tas ij tevi apēdīs», B. V. 2976. «Kādi ziedi tupeļam? Zili ziedi, balti ziedi, zili ziedi, balti ziedi, zaļa vara pakariņi», B. V. 32528, 5. v.; «zaļa vara pakariņi» — zaļās kartupeļa ogas. No šīs daiņas pēc kartupeļu ziedu krāsas var spriest, ka kartupeļi audzēti kā ziliem, tā baltiem bumbuļiem. «Kartupeli. kartupeli. tavu vaislu dabu! Pa pieci, pa seši zam viena laksta», B. V. 28575. «Vēju, vēju, vasariņa, kādi tavi rācenīši! Citi lieli, citi mazi, citi tādi pumpurīš'», B. V. 28579. Bezdimuma kārtā, t. i. bez apaugļošanās vairojoties, kartupeļi uzglabā no paaudzes uz paaudzi savu izskatu nesagrozītu. «Tupul, tupul, tavas ac's, tāds bij pērn, tāds šogad: pērn bij balts, šogad balts, citu gadu vēl baltāks», B. V. 28576. «Tupul, tupul, tavas ac's, tāds bij pērn, tāds šogad; tāds bij pērn saulītē, tāds šogad litiņā», B. V. 28577. Kartupeļi ēsti gan mizoti, gan nemizoti. «Tupenīt, tupenīt, kā līdīsi vēderā? Ne tev škura nomizota, ne ķildīņas iztīrītas», B. V. 2975. «Kartupīt, kartupīt, kā mēs tevi ēdīsim? Pie ceplīša gozēsīm, ar sviestiņu ēdīsim», B. V. 2970. Kartupeļi pārdoti brūžiem spirta dedzināšanai. «Brandvīna, brandvīna kartupeļu skutējiem! Ja nedos brandvīnu būs acaini kartupeļi», B. V. 28574. «Tupulīts brūzī brauca, kartupelis pavadīja. Nu ar Dievu, kartupeli, sagaid' mani krodziņā», B. V. 28578. — Kartupelis ir vecum vecs Amerikas kultūraugs, kas jau pirms Amerikas atklāšanas plaši audzēts dienvidu Amerikas Andu apgabalā, resp. Peru valstī un Čīlē, no kurienes šis augs pārvests Eiropā apmēram XVI. gadu simtenī.

B u r k ā n i minēti nedaudz daiņās. «Guli, guli, saimeniece, visa tava saime guļ; suķentiņi izravējši visus tavus burkāntiņus», B. V. 32583, 3. v. «Kāpēc, Trīniņa, sarkana meties? Apēdi māmiņai sarkanu burkānu», B. V. 20181. Burkāni un rutki minēti pāris nerātņās daiņās (B. V. 34928, 34688, 34568). Burkāni vecs kultūras augs, ko senie grieķi un romieši audzinājuši. Šveices

jaunākā akmens laikmeta pāļu būvēs atrastas burkānu sēklas. Vācijā burkāns pazīstams kā dārzaugs jau XVI. gadu simtenī.

Latvju daiņās diezgan bieži minēti p ē t e r s ī l i (no vācu: Petersilie) un pētersīļu dārziņš, liekas vēl biežāk nekā buldurene. «Brāļi mūsu aizslēguši pētersīļu dārziņā; pētersīli nobiruši, nobirst māsai vaiņadziņš», B. V. 5805. «Māte mani paglabāja pētersīļu dārziņā; meklējat, sveši ļaudis, pētersīles nelokait!», B. V. 13452. «Trīs, trīs kazu kājas, seši kuņģa gabaliņi, pieliksīm pētersīles, būs puisiem launadziņš», B. V. 19439. Pētersīļu (*petroselinum hortense*) dzimtene Vidusjūras apgabalā, kur tos kā ārstniecības augu lietojuši senie grieķi un romieši. Arī citur pētersīli sākumā audzēti ārstniecības nolūkos; Eiropā kā virtuves augs plašāki sākti audzēt tikai apmēram XVI. gadu simtenī.

Vienā daiņā un tās variantos minētas d i l l e s (*anethum graveolens*). «Ēdait, panāksni, smeķīga maizīte! Gan liku dillītes, gan sinepītes; vēl sūta māmiņa drīgeņu dārzā», B. V. 19206, 2.v. Dilles (no vācu: Dill) vecs kultūras augs, kas savvaļā sastopams dienvidu rietumu Āzijā.

Vienā daiņā minēti l u p s t ā j i (*levisticum officinale*): «Radi, mani lieli radi. uz radiemi sērsti gāju. Kā burkānu man saņēma, kā lupstāju pavadīja», B. V. 3887. Lupstāji (no vācu: Liebstöckel, Lüststock u. t. t. no latīņu: *levisticum*) agrāk Eiropā plaši audzēti ārstniecības nolūkos un kā vircaugs; vairākās vietās pārgājusi savvaļā. Dzimtene tiem, domājams, dienvidu rietumu Āzijā.

S ī p o l i (no vācu: Zippel, Sipel; kas atvasināti no latīņu: *caepula*) minēti daiņās: «Sīpoliņa meitu veda kniplociņa dēliņam; diži loki, mazi loki, visi jāja panākstos», B. V. 2973, 7. v. «Sūra, sūra sveša māte, sūri mani ēdināja: jau bij sūra rutku šķēle, vēl piemeta sīpoliņus», B. V. 4426, sv. — Pirmā daiņā kopā ar sīpolu minēti arī ķ i p l o k i (no vācu: Knoblauch). Sīpolu (*allium cepa*) un ķiploku (*a. sativum*) dzimtene dienvidu rietumu Āzijā. Sevišķi daudz tos lieto turki, žīdi un arī krievi. — Vienā daiņā minēti arī m ā r r u t k i (*armoracia lapathifolia*) mērdiķu vārdā (no vācu: Merrettich). «Ēdieties, baudieties dēlu (meitu) mātes barībiņu! Dēlu (meitu) mātes barībiņa trejādāmi zālītēm: ir dillītes, ir siņupītes, vēl sūta māmiņa mērdiķu rakt», B. V. 19206, 4. v., sv. Šis augs ienests Eiropā no austrumiem (franču valodā to sauc arī par «cran», kas atgādina krievu «chren»). — S i n e p e s minētas vairākās daiņās. «Sūra mana māsiņa kā sūrā sinepīte. Labāk teicu, nekā pēļu, lai iet drīzi tautiņās», B. V. 23870. «Tautu dēls mani sauca: sinepīte, sinepīte! Vēl bij man nātrei būt, tavus vaigus zilināt», B. V. 21821. Daiņās minēta arī sinepju sēšana. Sinepes (latīņu v.: *sinapis*) ir vecum vecs kultūras augs. Melno (*brassica nigra*) un balto (*s. alba*) sinepju dzimtene Vidusjūras apgabalā; Krievijā audzēto Sareptas sinepju (*brassica juncea*) dzimtene centrālajā Āzijā. — No vircaugiem daiņās vēl minētas l a u r u l a p a s u n p i p a r i. «Netīšām es iegāju Laimes mātes istabā. Laimes māte man pacēla sievas krēslu atsēsties. Nesēdēšu, Laimes māte, nēšu goda nopelnījse. — Sēd', meitiņa nebēdā, sieva būsi, ne meitiņa. Kura meita godu gaida, tai Laimiņa kroni vija no sudraba ziediņiem, no lozberu lapiņām. Kura goda negaidīja, tai no ērkšu dzenoliem, tai no ērkšu dzenoliem un no dadžu pazarēm», B. V. 17889, 18. v. Liekas, šī ir vienīgā vieta daiņās, kur minētas lauru koka lapas. Pipari minēti vairākās daiņās: «Kārīgi, kārīgi tie vedējiņi: noēda gaļu bez pipariem. Trīs puisī namēju piparus grūž», B. V. 19317. «Jau jums bija siņepota, nu atveda piparotu; nu būs mūsu māmiņai šķirbā rūmes jāmeklē», B. V. 21746.

Pāris zobgalīgās daiņās minēts g u r ķ i s: «Teic man ļaudis to puisīti, tā puisīša māmuliņu. Sliņķis gurķis tas puisītis, garvalode māmuliņa», B. V. 10804. «Ai, gurķīti tēva dēlis, kur mēs tevi glabāsim? Klētī liksim žurkām ēsti, aizkrāsnē circeņiem», B. V. 20696. Gurķis vecum vecs kultūras augs, kuŗa dzimtene Indijā Himalaju kalnāja piekājē. Jau apm. 2000 gadi pr. Kr. gurķi audzēti Ēģiptē un saukti «šupi». Grieķijā un Italijā tie audzēti jau apm. 500 g. pr. Kr. Ģermāņi, resp. vācieši gurķus pārņēmuši no slaviem, ko liecina arī vārds «Gurke». Gurķu radnieks putras ābols nav daiņās minēts.

Vienā nerātnā daiņā minēti arī s a l ā t i: «Kam, Jūlīti, šurp nākdamis, tu pie manis nepienāci? Es būt' tevi pacienājs ar tiem ... salātiem», B. V. 34801. Salāti (*lactuca sativa*) Eiropā samērā jauns kultūras augs, domājams, ka tas ir savvaļas augs *lactuca scariola* kultūras forma. Šis augs Eiropā ienācis no Sibīrijas (krievu «salat», liekas, pārņemts no tatāriem).

*

No labībām un tūruma augiem daiņās minēti, atskaitot jau aplūkotos kartupeļus un tūruma zirņus, šādi: rudzi, mieži, auzas, kvieši, griķi un lini. Par tūruma āboliņu (*trifolium pratense* var. *sativum*) nav droši zināma neviena daiņa. Daiņās, liekas, nav minētas arī sāres jeb sūras (proso, *panicum miliaceum*), lēcas (*ervum lens*) un vīķi (*vicia sativa*), nerunājot nemaz par lupīnēm (*lupinus*), smilšu vīķiem (*vicia villosa*) u. t. l. augiem.

Prāvs daiņu skaits veltīts rudziem, miežiem, auzām un liniem.

No r u d z i e m audzēti, liekas, tikai ziemas rudzi (*secale cereale bibernum*). «Lai bij grūt', kam bij grūt', rudzīšam, tam bij grūt' ziemu ciest, krūmu riest, par vasaru neizaugt». B. V. 28031. «Nevienam tā nevaids, kā tam rudzu rogainam: i ruden, pavasar zaļi svārki mugurā», B. V. 28068. «Zaļa, zaļa rudzu zāle tūrumiņa galiņā; tur būs manai līgaviņai pilna sauja sudrabiņa», B. V. 28118. «Ai, rudzīt, riet krūmiņu lielajā tūrumā, maksā zirga vilkumiņu, arājiņu gājumiņu», B. V. 27906. Par rudzu ziedēšanu jau minēts raksta sākumā. «Kādiem ziediem rudzi zied: pelēkiem ziediņiem», B. V. 32528. «Ziedi, ziedi rudzu vārpa, deviņām(i) ailiņām, mans bāliņš klēti cirta deviņiem(i) arodiem», B. V. 28128. «Iesim, meitas, skatīties, kādi ziedi rudziem zied. Rudziem zied zelta ziedi sudrabiņa pakariem», B. V. 32537; šeit «sudraba pakariņš», liekas, ir no zieda izkārušās putekšlapas. Rudzi apputekšņojas, resp. apaugļojas ar vēja palīdzību. Tomēr neatrodam nevienas daiņas, kur tas būtu nepārprotami izteikts. Vairākās daiņās dzīvi attēlota rudzu druva. «Bāliņ, tavi rudzu lauki viļņoties viļņojās. Kalniņā stāvēdama otras malas neredzēju», B. V. 27951. «Kam tie lieli rudzu lauki kā ūdeņi līgojās? Tie manam bāliņam, kas launagu negulēja», B. V. 28012. «Viļņo tautu rudzu lauki kā ūdeņa ezeriņi. Kaut Dievs dotu, citu gadu es tur būtu saimiece», B. V. 28170. «Es redzēju, tautiņām vilnīts sīta rudzu lauku. Ja būs man Dievs vēlējies, es ēdīšu to maizīti», B. V. 27986. «Rudzīts meta zelta vilni lielajā tūrumā; arājs prieka nevarēja maliņā stāvēdams», B. V. 28112. Tāļāk rudzu novākšana: «Šam vasara, tam vasara, rudzīšam vasariņa; tam salūza dzelza rati, vasariņu vizinot», B. V. 28121. «Tīru rudzu upe tek par bāliņa pagalmiņu; atveram klētei durvis, lai satek arodā», B. V. 28155. Rudzu pārdošana: «Ai, rudzīti rogainīti, tavu dārgu augumiņu, tevis dēļ Rīgas kungi zelta naudu kaldināja», B. V. 27909. No rudziem ne tikai cepta maize, bet arī vārīta putra un raudzēta dzira jeb kultene. «Kas kait man nedzīvot pie bagāta saimnieka: rītā rutki, vakarā, pusdienā rudzu putra», B. V. 31086. «Kas man vainas nedzīvot pie bagāta saimnieka? Kancīts sakā, vērdiņš rnakā, skāba dzira druvnesī», B. V. 31093. — Rudzi (leišu v.: rugiai, vācu v.: Roggen, krievu v.: rožj) ir vecs kultūras augs. Kultūras rudzi (*secale cereale*) nav cēlušies no dienvidu Eiropā un Priekš-Āzijā izplatītās savvaļas rudzu sugas, s. *montanum*, kā to agrāk domāja, bet no iepriekšējai tuvu stāvošās sugas, s. *anatolicum*, kas Priekš- un Centrāl-Āzijā aug kā nezāle. Rudzu kultūras sākumi meklejami dienvidu rietumu Āzijā. Kultūrā rudzi parādās vēlāk par kviešiem un miežiem. Kā kultūras augs rudzi atrasti Eiropā bronzas laikmeta atliekās.

M i e ž i (*hordeum sativum*) minēti ļoti daudzās daiņās. «Kas tur spīd, kas tur viz viņa kalna galiņā? Mīļš Dieviņš miežus sēja sudrabiņa sētuviņu», B. V. 28016. «Rudzīšam rogainam ledus galvu nogulēja; miezīšam akotam saule klāja paladziņu», B. V. 28111. «Miezīts gan lielījās par rudzīti garāks augt. Rudzīts bija vārpiņā, miezīts trešā lapiņā», B. V. 28057. «Kādiem ziediem mieži zied: dzelteniem ziediņiem», B. V. 32528. «Patīk man miežu druva dzeltenām vārpiņām;

patīk man tautu dēls dubļainām kājiņām», B. V. 28088. «Liela gara mieža vārpa guļ kā siļķe tīrumā», B. V. 22283. «Man patika miežu druva ar visiem akotiem; man patika arājiņš smiltainām kājiņām», B. V. 28049. «Kaut tā mana miežu druva bez akotu līgojuse; kaut tā mana līgaviņa bez ienaida dzīvojuse!», B. V. 22736. — Mieži plaši lietoti alus darīšanai. «Audziet, mieži, griezdamies lielajā tīrumā; vec' ir mana māmuliņa, jāņem jauna līgaviņ'», B. V. 27941. «Kalniņā miežus sēju, lai salniņa tos neķer; kad salniņa miežus ķēra, labs nebija alutiņš», B. V. 28009; kalniņā mieži ātrāk nobriest; saluši mieži vairs nedīgst un neder iesalam. «Miezīts bija gudris vīrs, sav' galviņu sānis grieza; apentiņš vēl gudrāks, kokā kāpa lūkoties», B. V. 19727. «Miezīts auga ar apeni, eža vien starpiņā; es pielūdzu rauga māti, lai savelk kopīnā», B. V. 19726. «Sader miezis ar apeni vienā mucas dibenā; tā sader tautu meita ar to manu bāleliņu», B. V. 22820. «Es izsūcu miežam taukus, apinīšam rūgtumiņu; es izvīlu māmiņai diženo, raženo», B. V. 18291. — No miežiem vārīta putra un ceptas karašas jeb plācentiņi. «Meteņam putru viru deviņiem miezīšiem: man deviņi bāleliņi miežu putras ēdājiņi», B. V. 32216. «Ej, projām, metenīt, ar to miežu plācenīt' (var.: karašiņu); man atnāks lieldieniņa ar baltām(i) oliņām», B. V. 32213. — Mieži (leišu v.: miēžiai; maizes vārds liekas tās pašas saknes) vecum vecs kultūras augs. Eiropā audzēts jau jaunākā akmens (neolitiskā) laikmetā. Mieži cēlušies no Priekš-Āzijā un Ziemeļ-Afrikā savvaļā augošās miežu sugas *hordeum ithaburense* (h. spontaneum).

A u z a s (*avena sativa*) minētas daudzās daiņās. «Ai, auziņa baltskariņa, tev vajaga liela lauka, kur tu pate grozīsies, kur skariņa līgosies», B. V. 27896. «Man pazuda līgaviņa lielā auzu tīrumā: balta bija auzu skara, balta mana līgaviņa», B. V. 28048. «Kādiem ziediem auzas zied? Baltiem ziediem auzas zied», B. V. 32528. «Auzas skara lielījās, divi baltas vilnānītes; driķīšam kantaiņam melni svārki, zābaciņi», B. V. 27943; vilnānītes laikam te apzīmē tā sauktās ārējo un iekšējo zieda plēksnes, kas ieslēdz graudu. «Ai, rudzīti rogainīti, tevi teica malējiņa; kas, auziņa, tevi teica, tev ir gara sēnaliņa?», B. V. 27911. Auzas parasti lietotas zirgu barībai. «Ai, auziņas, jūs' bij daudz, kur bij man jūsus likt? Lai māsiņa jūs samaļ bērajam kumeļam», B. V. 27897. «Es nesēju daudz auziņu, man bij skaista līgaviņa, lai tā man neno(neap)put, auzu miltus sijājot», B. V. 27983. Auzas parastais epitets «badskariņa»: bada gados no auzām cepta maize. «Ai, auziņ, badskariņ, tavu asu sēnuliņ'! Ai, svešā māmaliņ, tavu bārgu valodiņ'!», B. V. 3908. «Marijai meitiņai auzu maize vācelē, auzu maize vācelē, suņa tauki pavalgam», B. V. 19361. Arī no auzām darīts alus: «Es auziņas daudz nesēju, vienu pašu sētuvīti, līgaviņa melacīte nedzer auzu alutiņu», B. V. 27978 ar variantiem. Auzas līdz pat 16. g. s. Eiropā bieži lietotas alus darīšanai. Beļģijā arī tagad vēl pagatavo zināmas alus šķirnes no auzām. — Auzas (liet. v.: avizā, kriev. v.: ovjes, latīņu v.: *avena*) vecs kultūras augs ar apm. 7 svarīgām kultūras rasēm, kas cēlušās no 4 savvaļas auzu sugām. Pie mums tagad audzētās kultūras rases, parastās skarainās jeb egļu auzas (*avena diffusa* jeb *a. sativa*) šaurā vārda nozīmē kopā ar retāk pie mums audzētām vienpusīgām jeb krēpainām auzām (*a. orientalis*) cēlušās no Eiropā, Ziemeļ-Afrikā un Āzijā savvaļā augošās *a. fatua*.

K v i e š i (*triticum vulgare*) minēti nedaudz daiņās, no kā var spriest, ka tie daudz mazāk audzēti nekā citas labības. Audzētas divas kviešu šķirnes, gan vasaras kvieši («kvieši»), gan ziemas kvieši jeb pūri. Pūri audzēti Kurzemē. «Aplīgoju kviešu lauku, kādiem ziediem kvieši zied: dzelteniem ziediņiem». B. V. 32528. «Ne kārklī vien auga Rūndāles laukā: aug rudzi, aug kvieši, veldrē krizdami», B. V. 32557. «Tautiets, mani precēdams, teica pūrus, teica kviešus: kad aizgāju tautiņēs, ne tur pūri, ne tur kvieši, kad atvēru klēts duris, vējiņš pelus kūcanē», B. V. 25860, 8. v. «Še, sunīti, kviešu (var.: pūra) maize, nerej manu precinieku; še, māmiņa, villainīte, nebar mani dzīvojot», B. V. 25338 ar daudz variantiem. «Neder kvieši (var.: pūris, rudzi) iesalam, ne māsiņas ietaļām; mieži der iesalam, tautu meita ietaļām», B. V. 23824. — Kvieši (leis. v.: kviečiai) vecum vecs kultūras augs. Kviešu savvaļas forma nav zināma. Domājams, ka kultūras kvieši cēlušies dienvidu rietumu Āzijā.

G r i ķ i s jeb kriķis (*fagopyrum esculentum*) minēts daiņās diezgan bieži. «Kriķīšam plata lapa, drīz salniņas bijājās; tautiešam bargi vārdi, drīz māsiņu raudināja», B. V. 21666. «Balta zied driķu (var.: driču, griķu) druva aiz visām druviņām; skaista auga bārenīte par visām meitiņām», B. V. 4506. «Driķu, driķu šī vasara, kalpi vien precējās; būt' auguši rudzi, mieži, precētos tēva dēli», B. V. 14227. «Auzas skara lielījās, divi baltas vilnānītes; driķīšam kantaiņam melni svārki, zābaciņi», B. V. 27943. «Griķīt' sēju, griķīt' plāvu, griķīts laba labībiņa: lēts bij kult, lēts bij malt, lēts putriņu izvārīt», B. V. 2S000. — Griķa (leišu v.: griķai, poļu v.: gryka, lejsvācu v.: grick) dzimtene Vidus-Āzijā. No turienes ar turku un mongoļu ciltīm griķis nonāk Melnās jūras zemēs. Ar jūras tirdzniecību (caur Venēciju) griķis iekļūst rietumu Eiropā. Mēs griķus, domājams, esam pārņēmuši tieši no austrumiem, nevis aplinkus ceļā caur rietumu Eiropu, resp. vāciešiem.

L i n i (*linum usitatissimum*) ir viens no daiņās visbiežāk minētiem augiem. «Liniem sēju to druviņu, idriņāmi noziedēja. Nakti miegs man nenāca, to druviņu domājam», B. V. 28357, 3. v. «Linītīmi zili ziedi, misiņoti kukuriņi», B. V. 32556. «Linīšami zili ziedi, baltu audu paladziņu», B. V. 25306. «Audziet, lini, smalki, gari, kamēr pūru piedarīju, kad pūriņu piedarīju, audziet kārķļu resnumā», B. V. 28278. «Ziedi, ziedi, linu druva, zilajiem ziediņiem; atvedīšu plūcējiņu dzeltainiem matiņiem», B. V. 28380. «Ai, lini, mani lini, manas pašas garumiņu! Tur būs smalki krekli, tur baltie paladziņi», B. V. 28270. «Audziet man gari, lini, mirkstiet balti ezerā, es māsiņas vizināju metenīša vakarā», B. V. 32210. «Lai bij grūt(i), kam bij grūt(i), liniņam, tam bij grūt'; plēš matiņus, cērt galviņu, met kauliņus ūdenī», B. V. 28354. «Audziet, lini, lieli, gari, čuprainām podziņām. Aizvedīšu Rīdziņā, dos sidraba rubulīšus», B. V. 28277. — Lini (leišu v.: linai), ir vecum vecs kultūras augs. Sākumā domāja, ka linu dzimtene meklējama Persijā. Tagad ir jau puslīdz skaidrs, ka lini cēlušies kā kultūras forma no Vidusjūras apgabalā savvaļā augošas linu sugas, t. s. «šaurlapu liniem» (*linum angustifolium*), kas atšķiras no tagadējiem liniem ar to, ka nav viengadīgi, bet div- vai ilggadīgi un sīkākām sēklām. Šveicē jaunākā akmens laikmeta (neolitikuma, apm. 1000—2000 g. pr. Kr.) pāļu būvju atliekās atrastas šaurlapu liniem līdzīgas sēklas. Ziemeļu Vācijā jau vecākā dzelzs laikmetā plaši audzēja linus.

A. Zāmelis.

PUĶES UN AUGI.

PUĶES.

279.

Dziedat, meitas, ar manim,
Ievedīšu puķītēs;

Zied puķītes trejis ziedis,
Deviņāmi lapiņām. 146b.

280.
Dziedat, meitas, ar manim,
Ievedīšu puķītēs.
Viena puķe, trīs lapiņas,
Trīsdeviņi ziedi zied. 7¹.

281.
Puķīt, tavu skaistu ziedu
Mālainā kalniņā!
Māsiņ, tavu labu dzīvi
Tālajās tautiņās! 30b, 42, 379.

282.
Nāc nākdama, tautu meita,
Nāc ar cirvi, nāc ar kapli:
Visi mana tēva lauki
Purva puķu pieauguši. 89b.

283.
Augat, visas atmatiņas,
Dzeltenām puķītēm,
Daudz meitiņu sērdienīšu,
Puķēm pina vaiņadziņu. 174c.

Košī zied atmatiņa
Sīkajās puķītēs. B. V. 17002.

284.
Daiļa meita kroņus pina
Visiem puķu ziediņiem:
Zilas puķes, baltas puķes
Tā iepina vaiņagā;
Pašā kroņa viducī
Tā iepina baltābolu. 279a. Sldz. B. V.: 25979, 25980, 25981, 25982, 25983, 25984.

285.

Aizved manu māmuliņu,
Baltas puķes mētādami;
Baltas puķes salasīju.
Savas mātes nepanācu. 69c.

286.

Maurā govis, maurā vērši
Baltā puķu kalniņā;
Dzeniet, gani, ielejā,
Lai tik skaņi nemaurāja. 379.

287.

Dažu nakti pārgulēju
Baltu puķu siliņā,
Augumiņu vairīdama
No neveikla tēva dēla. 591, Nr. 472.

288.

Vai, Dieviņ(i), galva sāp,
Nu es ilgi nedzīvošu!
Balta puķe noziedējse
Mana kapa maliņā. 90. Sldz. B. V.: 4653v., 4996, 27570, 5813, 22356.

JŪRAS PUĶES.

* * *

Zēģelīti izpuškoju
Jūras puķu ziediņiem. B. V. 30867.

* * *

Māsas lielas, māsas mazas,
Iesim jūras puķes plūkt!
Jūras puķes skaistas puķes
Sudrabiņa lapiņām,
Sudrabiņa lapiņām,
Zeltītiem ziediņiem. B. V. 30988.

* * *

Man' māsiņa vēl jauniņa,
Viņa puķes noraustīs,
Viņa puķes noraustīs,
Kas gar jūras malu zied. B. V. 30987 v. 2.

ZIEDI.

289.

Koši zied papuvīte
Dzelteniem ziediņiem;
Kā tā koši neziedēs,
Pāri vesta sērdienīte. 181a, Nr. 3731, 181b, Nr. 1093. 355, 391. Nr. 177.

290.

Kam tā tāda āra pļava
Dzelteniem ziediņiem?
Kam tā tāda brāļa māsa
Vizuļotu vainadziņu? 26a.

* * *

Div' kalniņi noziedēja
Sarkaniem ziediņiem. B. V. 24378.

291.

Gani govīs, bāleliņ,
Lai es viju vaiņaciņu:
Visas tautu papuvītes
Dzelteniem ziediņiem. 86b.

292.

Daiļi zied kapu sēta
Dzelteniem ziediņiem.
Kā tā daiļi neziedēja,
Tur gul jauni, tur gul veci. 241e

293.

Grazni zied kapu kalns
Dzelteniem ziediņiem;
Tur gul mana māmuliņa,
Villainīšu audējiņa. 208b.

294.

Visi zied smilšu kalni
Sudrabiņa ziediņiem:
Tur guļ mani bāleliņi
Sudrabiņa kalējiņi. 335 Nr. 1349. Sldz. B. V.: 27631, 27632, 27635, 20178.

DĀRZA PUĶES.

a) Dārza rozes.

295.

Nu es iešu skatīties,
Kuŗas meitu Jāņu zāles:
Sikas rozes, magonītes,
Tās ir meitu Jāņu zāles. 197a.

296.

Ciema puisi bāleniņi,
Ceļat mani pār upīti:
Aiz upītes dailas rozes
Sen augušas, neravētas. 1811.

297.

Kam tie mieži līdumā,
Kam tās rozes maliņā?
Brālam mieži līdumā,
Māsai rozes maliņā. 16, 28¹, 30b, 87¹, 105a, 131¹, (L. Liepiņa) 137f.

298.

Kam tie mieži līdumā,
Kam tās rozes maliņā?
Brālam mieži līdumā,
Māsai rozes maliņā.
Pļauj, bāliņ, savus miežus,
Atstāj rozes maliņā:
Ruden jāš precinieki,
Tiem vajdzēs puškoties. 100.

299.

Sēju miežu līdumā,
Rozes sēju malīnā:
Kas rozītes kustinā,
Lai māsīnu bildinā. 61c, Nr. 1664.

300.

Sēj, māmiņa, rožu dārzu,
I otaru magoniņu,

Lai es augu kā rozīte,
Kalponīte kā magona. 91a Nr. 3113.

301.
Sīkaliņa rozēs sēja
Avotiņa lejiņā;
Sīka bija rožu sēkla,
Vēl sīkāka sējējiņa. 95c.

302.
Skaista, skaista tā rozīte,
Kas zied kalna galiņā;
Vēl skaistāka tā meitiņa,
Kas to rozīt' iestādīja. 131¹.

303.
Laižiet man rozēs sēt
Kapsētiņas maliņā:
Tur guļ man tēvs, māmiņa,
Tur īstie bāleliņi. 30b. 36g.

Pin vainadziņu.

304.
Kad es biju jauna meita,
Man Dieviņš palīdzēja:
Vakarā rozēs sēju,
Rītā viju vainadziņu. 28¹, 86a, 98a, 190b un f, 282, 525c.

305.
Brīnumam brīnējos
Savam rožu dārziņam:
Vakarā rozēs sēju,
Rītā viju vainadziņu. 28d.

306.
Man atnāca Jāņa diena
Nezināma, negaidāma,
Ne man bija rozēs sētas,
Ne vēl vīti vainadziņi,
Nu vēl gāju rožu sēt,
Nu vēl viju vainadziņus. 28d.

307.

Kālab es nevarēju
Sīku rožu kroni nest,
Dārzā man sīkas rozes,
Tautiets rožu sējējiņš. 190f.

308.

Līdz pusīti es ielēcu
Sarkanās rozītēs:
Lai zied mani vaigu gali,
Kā sarkani rožu ziedi. 335, Nr. 611.

309.

Apkārt rožu pili braucu
Ar jaunaju bāleliņu.
Apstājies, bāleliņi,
Pērc man rožu vainadziņu. 379.

310.

Es meitiņa kā liepiņa,
Dzelten' samta matiņiem,
Sarkan' rožu vainadziņu
Deviņām lapiņām. 16.

311.

Dzeltan ir man matiņi,
Sarkans rožu vainadziņš.
Tas lai mani bildināja,
Kam ābeļu kumeliņš. 91c.

312.

Lūgšus lūdzu brālītim,
Lai vītolu gaņģi taisa,
Lai tas mani nenobāle,
Sarkans rožu vainadziņš. 171a. Sldz. B. V.: 15799, 26446, 33588, 4512. 14369, 30987, 15009. 14091, 14538,
25247, 25251, 23932, 21417, 23917, 22311, 5505, 5508, 5509. 22802, 5924, 4070.

b) Dārza magones.

* * *

Izaug rozes, magonītes
Smalkajāmi lapiņām. B. V. 5421.

313.

Aizupnieki bāleliņi,
Ceļat mani par upīti:
Dižas, mazas magonītes
Aiz upītes neravētas. 190i, Nr. 775.

314.

Viņpus purva rozes zied,
Šaipus purva magoniņas,
Pašā purva vidiņā
Dzeltānā kliņģerīte. 75f un g.

315.

Puškojiese, sērdienīte,
Kādu puķi dabuidama;
Lai puškojas mātes meitas
Ar pillāme magonēm. 151b.

316.

Sēj, māmiņa, man rozītes,
Bārenei magonītes,
Lai es augu kā rozīte,
Bārenīte kā magone. 13b, 43b, 308a, 325e.

317.

Viju Jāņa vakarā
Dārza puķu vaiņaciņu
No rozēm, magonēm,
Vaskajām kleņģerēm. 126a.

318.

Kad es būtu zinājuse,
Kuru ceļu mani ved,
Es būt' skaisti pakaisījse
Kuplajām magonēm. 97a. Sldz. B. V.: 5924, 4512, 4676, 14287, 26580, 23932, 18354, 34643, 34644. 15594,
21383.

c) Kliņģerīte.

319.

Stād', māsiņa, kliņģerītes
Gar tām dobes maliņām,
Lai es sēju magonītes
Pa vidiņu vidiņiem. 401.

320.

Puķu viju, rožu viju
Šovasar vainadziņu;
Jau uz citu vasariņu
Kliņģerīšu darināšu. 88c.

321.

Es noviju vainadziņu
Šādu puķu, tādu puķu:
Ievas ziedu, ābels ziedu,
Dzeltaino kliņģerīšu. 75m.

322.

Kliņģerītes meita biju,
Kliņģer' viju vainadziņu;
Vai tādēļ man atjāja
No Rundāles precenieki. 40.

323.

Es to savu vainadziņu
Jaunu vien darināju:
No rītiņa rozēs viju,
Pusdienā magonītes,
Uz to pašu vakariņu
Dzeltenās kliņģerītes.

324.

Pirmai meitai rožu kronis,
Otrai meitai megonīšu,
Trešajai, pastarei,
Tai dzeltānu kleņģerīšu. 64e.

325.

Smalkās nātres, asie dadži
Jaunu puišu Jāņu zāles;
Kriņģelītes, magonītes
Jaunu meitu Jāņu zāles. 407a.

326

Būt' es to zinājuse,
Kuru ceļu mani ved,
Es to būtu nokaisījse
Ar rozēm, magonēm,
Ar rozēm, magonēm,
Smalkajām kriņģelēm. 17b. Sldz. B. V.: 4676, 32924, 30987, 12859 21392, 14215.

d) Mārpuķīte.
(Mārrozīte.)

* * *

Magonīšu ciskas taisa,
Rožu klāja paladziņu,
Kliņģerītes, mārpuķītes,
Tās palika pagalvī. B. V. 13611.

327.

Brīžam sēju rozēs manas,
Pa brīžam mārrozītes;
Brīžam tautas kaitināju
Ar mārrožu vaiņadziņu. 172s. Sldz. B. V.: 23450, 18005.

e) Maronītes, bārenītes.

328.

Protu, protu, redzu, redzu,
Še es vairs nepalikšu:
Manas rozēs, maronītes
Par žodziņu pāraugušas. 200a.

329.

Santenītes, bārenītes,
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Suņu burški, asie dadži
Jaunu zēnu Jāņu zāles. 324e.

f) Dažādas dārzapuķes.

330.

Santenītes, baltrozītes
Jaunu meitu Jāņu zāles.
Zirgu stobri, purvu grīsla
Jaunu puisi Jāņu zāles. 41c, pag. 290, Nr. 5.

331.

Rūtenīte, samtenīte,
Abas zied dārziņā:
Rutenīte mātes meita,
Samtenīte bārenīte. 22c.

332.

Kāda pate meita biju,
Tādu viju vainadziņu:
Lielu rožu, samta puķu,
Sarkano magonišu. 137e.

333.

Santenīte, rūtenīte,
Abas zied dārziņāi:
Santenīte mātes meita,
Rūtenīte bārenīte. 22h.

334.

Smalkās nātres, asie dadži
Jaunu puīšu Jāņu zāles;
Santenītes, magonītes
Jaunu meitu Jāņu zāles. 322a.

335.

Smalkās nātres, pupulakšķi
Jaunu zēnu Jāņu zāles;
Jorģenītes, magonītes
Jaunu meitu Jāņu zāles. 324e.

356.

Ko, māsiņas, runāsim,
Pavasari satikušas?
Vai tev bija rožu sēklas?
Man izpuva bujenītes. 379.

357.

Baltu puķu ceriņš auga
Liela kunga pagalmā;
Tur jāj kungi. tur stārstas
Šās puķītes raudzīties. 379.

LAUKA PUĶES.

a) Lauka magones.

* * *

Ai, platāja rudzu eža,
Tavu kuplu magonīšu. B. V. 23450.

* * *

Ak, tu lauka magonīte,
Kam tik agri noziedēji? B. V. 6434.

* * *

Ak cik koši noziedēja
Papuvītes magonītes. B. V. 4470.

338.

Liniem sēju to druviņu,
Magonēm noziedēja;
Nakti miega negulēju,
To druviņu cerēdams. 22h un p. 30b. 87¹, 579. Sldz. B. V.: 4633.

b) Lauka rozēs.

339.

Kas kait man neganīt
Silienē, atmatā?
Silienē rozēs zied.
Atmatā magonītes. 196e.

340.

Balta roze pārziedēja
Paša lauka viducī;
Sarkanāja neziedēja
Mana tēva dārziņā. 325e. Sldz. līča rozi B. V.: 6495, 14246 5. v.

c) Baltās un dzeltānās pīpenes.

341.

No ļauniem ļaudīm bēgu
Par pīpeņu tīrumiņ.

Baltas manas villainītes,
Balts pīpeņu tīrumiņš. 86c.

342.
Ziedi, ziedi, pīpenīte,
Sudrabiņa ziediņiem;
Dzīs rītā kazu gani,
Noraus tavu cekuliņu. 75b.

343.
Ziedi, ziedi, pīpenīte,
Dzeltāniem ziediņiem;
Nāks rītā kazu bars,
Noraus tavu cekuliņu. 344.

* * *

Dzeltenā pīpenīte
Negrib ziedus noraujam. B. V. 13200.

344.
Balta puķe noziedēja
Aramā zemītē;
Grazna māsa puškojās
Pie nabaga bāleliņa. 216b. Sldz. (āra kliņģerītes=dzeltānās pīpenes) B. V.: 30987, 21392.

d) Rudzu puķe.

345.
Ziedi, ziedi, rudzu puķe
Zilajiem ziediņiem;
Es ziedētu vēl skaistāki,
Būt' man sava māmuliņe. 301^b.

* * *

Rudzu puķe smuka auga,
Daiļu ziedu noziedēja. B. V. 5463.

346.
Daiļi zieda rudzu puķe
Rudzu ežas maliņā;
Es ziedētu vēl daiļāki,
Kad man būtu māmuliņe. 282.

347.

Kas visām sērdienēm
Botei pirka vaiņadziņu?
Rudzu puķes, ēršķu ziedi,
Tie sērdienes vaiņadziņi. 159a. Sldz. B.V.: 32957.

e) Dažādas lauka puķes.

* * *

Kalnā auga smilgas, rudzi,
Lejā suņu kumelītes. B. V. 25942.

* * *

Pienenīte dārziņā,
Sveķenīte pļaviņā. B. V. 22301.

348.

Ievu ziedu kroni pinu,
Zaķu pekās vaiņadziņu.
Kad atnāca ciema puīši,
Abus divus novalkāju. 61d.

349.

Guntenītes, santenītes
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Šuņuburķški, pupulakšķi
Jaunu puīšu Jāņu zāles. 95b.

350.

Zeltnēlītes, sviķelītes
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Zirgu stobri, purva grīslis
Jaunu puīšu Jāņu zāles. 137f.

351.

Pušķojies sērdienīte,
Kādu puķu dabojusi:
Ievas ziedus, Māras kārkļus,
Sarkanaju āboliņu. 190a, Nr. 3750.

352.

Puškojiesi, sērdienīte,
Kādus puškus dabūdama:
Ievas ziedus, Māras sili,
Sarkanaju āboliņu. 208b.

353.

Novijos vainadziņu
No tām vēju kaņepēm;
Nolūkoju arājiņu
No leimaņa dēliņiem. 36r.

PURENE UN ĀRA PURENE.

354.

Migliņā, rasiņā
Ziedēj' zelta purenīt's;
Gana meita ieraudzīja,
Šķiet saulīti uzlecot. 36r.

355.

Citu vietu Daugaviņa
Ir salusi, nesalusi.
Kuru vietu nesalusi,
Tur zied zelta pureniņi. 91c.

356.

Migliņā, rasiņā
Ziedēj' zelta purenītis;

Neredz gani ganīdami,
Ne saulīte tecēdama. 18 (Meņģelē).

357.
Ziedi, ziedi, purenīt,
Pašā pura viducē,
Ne saulīte tevi ķēre,
Ne meitiņa ganīdama. 330¹.

358.
Pureniņis noziedēja
Pašā purva vidiņā,
Nerod gani ganīdami,
Ne arāji ecēdami. 91h.

359.
Skaisti zied pureniņi
Ezeriņa maliņā;
Tur es dzīšu svētu rītu
Raibas govīs paganīt. 325a.

360.
Ziedi, ziedi, pureniņ,
Avotiņa lejiņā;
Rītu dzīšu raibas govīs,
Noraus tavu cekuliņu. 407a.

361.
Gani govīs, bāleliņ,
Lai es viju vainadziņu:
Skaisti zied pureniņi
Avotiņa maliņā. 309a.

362.
Skaisti zied pureniņi
Aiz upītes lejiņā;
Mēs māsiņas aizgājām,
Novijām vainaciņus. 323b.

363.

Ai, ezera iztaciņa,
Tavu skaistu pureniņu!
Vienu ziediņ' i norāvu,
Pilna sauja sudrabiņa. 137d.

364.

Ai, ezera iztecīņa,
Tavu skaistu pureniņu!
Vienu ziediņ' i norāvu,
Treju tautu karināju. 92, 109b. Āra purene B. V.: 21406, 17351, 21388, 21170, 34109.

SILA PURENE.

365.

Augsti kāpu kalniņā,
Skaistu rāvu pureniņu;
Būt augšāk uzkāpuse,
Būt skaistāku norāvuse. 407f.

366.

Kas šī zeme par zemīti,
Ka ziediņi neziedēja?
Es atnesu saujiņā
Savas zemes pureniņu. 400.

367.

Es tautieša neraudātu,
Kaut karāi nokāvuši:
Nu zied sila puraniņi,
Nu novītu vainadziņu. 157d.

368.

Meitas, meitas, ņemat deķus,
Iesim mežā pureņos!
— Ziema nāk, ne vasara,
Nezied vaira pureniņi. 126a.

RĀVAS PUĶE.

369.

Puškojies, sērdienīte,
Kādu ziedu dabūdama:
Silu ziedus, rāvu puķes,
Sarkanaju āboliņu. 145a.

* * *

Ziedi koši, rāvas puķe,
Appuškošu cepurīti. B. V. 5210.

BALTA PUĶE EZERĀ UN LĒPAS.

(Plaiši-laišķi).

370.

Balta puķe, zaļa niedre
Virš ūdeņa līgojās,
Ne tā grima dibinā,
Ne sit vilņi maliņā. 232.

371.

Līgoties, līgojās
Balta puķe ezerā;
Ne tā slīka, ne tā grima,
Puišus vieni karināja. 134c.

* * *

Balta puķe ezerā
Ziedus vien purināja. B. V. 5589.

372.

Baltu puķu guni kūru
Ezeriņa maliņā;
Ne tā dega, ne izdzisa,
Laistīties laistījās. 379, 407a.

373.

Līdz pusei es iebridu
Baltu puķu ezerā,
Atspīd mani balti vaigi,
Sārkans rožu vainadziņš. 195.

374.

Dziedādama, raudādama
Aptecēju ezeriņu:
Balta puķe ezerā,
Šķītu savu māmuliņu. 73b, 157d.

* * *

Šķīraties, lēpu lapas,
Lai iet zoses ezerā. B. V. 18896.

375.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kā es tiku šai zemē?
Ūdens nesa plaiša lapu,
Plaiša lapa mani nesa. 91g.

* * *

Virsū stāv laižņu lapa
Iz tekoša ūdentiņa. B. V. 34367. Sldz. B. V.: 19903, 21417, 11059.

BALTAIS ĀBOLIŅŠ.

a) Baltais ceļmalas āboliņš.

376.

Ceļa malas āboliņu
Visi mina kājiņām;
Man' nabaga bārenīti
Visi ņēma valodā. 22a Nr. 3888.

377.

Ceļa malas āboliņ,
Kam ziediņu nedarini?
Ko bij man darināt,
Visi mina kājiņām. 134c, 407i.

378.

Ceļa malas dāboliņš
Kājiņāmi saminams:
Tur tek dienu, tur tek nakti
Dzelžiem kalti kumeliņi. 401.

379.

Ai, baltajis āboltiņis,
Neaudz ceļa maliņā!
Jās gaŗāmi bajāriņi,
Ar pātagu izkapās. 348.

380.

Ai, baltaji āboliņi,
Neaudz ceļa maliņā,
Tur jau tevi izspārdīs
Mellajām velēnām. 151a. Sldz. B. V.: 4851.

b) Baltābolā gana.

381.

Dziedādama es uzkāpu
Baltābola kalniņā,
Lai bierst manas greznas dziesmas
Baltābola ziediņos. 164c.

382.

Laidiet šurpu, ciema gani,
Te ir laba ganīšana,
Te ēd govīs gulēdamas
Baltajā ābulā. 281b.

383.

Duš, ēdati, manas govīs,
Šai mazā zāliņā;
Lai noskraida ciema govīs,
Baltābolu meklēdamas. 264g.

384.

Ēdat govīs, rotājat
Tai mazā zālītē:
Rītu būs man nedēļa,
Tad es dzīšu ābolā. 161h.

385.

Lelojat, ciema gani,
Man pazuda raibuliņa;
Vai pazuda niedrienā,
Vai baltā ābulā. 188⁰.

386.

Sīku kārklu žogu pinu
Gar baltaju āboliņu;
Tur ielaida svētu rītu
Svainīts savu kumeliņu. 174e.

387.

Sudrabiņa žogu pinu
Baltābola kalniņā;
Tur ielaidu svētu rītu
Jauna brāļa kumeliņu. 179a. Nr. 4531. Sldz. B. V.: 5062, 28966.

c) Baltābolu pļauj.

388.

Kalnā tautas sienu pļāve,
Lejā bira dāboltiņš,
Tekošā upītē
Izkaptiņas balināja. 41c pag. 283, Nr. 6.

389.

Grābjat sienu, bāleliņi,
Vietējat ābuliņu,

Neēd manis kumeliņis
Nevietētu āboliņu. 151a.

390.
Es sametu siena kaudzi
Pus smildziņu, pus ābola.
Smildziņ' devu govei ēst,
Āboliņu kumeļam. 207m. Sldz. B. V.: 4228, 4090, 23027, 21344.

d) Āboliņu plūc un rauj.

391.
Pļāunu sienu pļaujamo,
Rauj' ābolu raujamo;
Vairāk man pļauta siena,
Nekā rauta āboliņa. 377.

392.
Gāju sieniņ' i pļaudama,
Āboliņu lasīdama;
Vairāk man pļauta siena,
Ne lasīta āboliņa. 111c.

393.
Pļaujiet sienu, kam vajaga,
Man sieniņa nevajaga,
Es savām(i) telītēm
Dāboliņu salasīju. 22h.

394.
Plūcat, meitas, baltābolu,
Metat govu laidarā;
Cik ābolu saujiņā,
Tik gosniņu laidarā. 40^l (4b).

e) Zeltene brien baltābola pļavu.

395.
Baltābola pļavu bridu,
Rokā nesu vainadziņu (al.: vainadziņu)
Lai tie mani neierauga,
Baltābola pļāvējiņi. 109d, 146b, 170b, 171a, 174e, 195a un b, 200a un e, 2071, 224a, 241c, 267b, 271a, 330^l.

396.

Baltābola pļavu bridu,
Rokā nešu vainadziņu,
Lai to manim nenorautu
Baltābola pļāvējiņi. 324e.

397.

Baltābola pļavu gāju,
Rokā nesu vainadzinu;
Vai tie stulbi, pļāvējiņi,
Ka tie manis neredzēja? 149e.

398.

Tā pļaviņa man patika,
Tās pļaviņas pļāvējiņi:
Tai pļavā balts ābulis,
Jauni puisī pļāvējiņi. 264g.

399.

Tumsā gāju vakarāi
Pa balto āboliņu;
Tikko mani nenoķēra
Baltābola pļāvējiņi. 279b.

400.

Dābolainu pļavu bridu,
Uz Laimiņas raudādama,
Kam Laimiņa man nedeva
Dāboliņa pļāvējiņu. 326a.

SARKANAIS ĀBOLIŅŠ.

401.

Sarkanais ābuliņis,
Trejus svārkus šūdināja:
Vieni zili, otri zaļi,
Trešie tādi iedzelteni. 264f.

402.

Sarkanajam ābulam
Treji svārki mugurā:
Divi bija it sarkani,
Trešie tādi iesarkani. 264p.

403.

Pāri bridu baltābolu,
Sarkanā meklēdama,
Sarkanā meklēdama
Vaiņadziņa cekulam. 91g.

404.

Es Jānīša istabiņu
Ar ābulu izkaisīju:
Šovakar izkaisīju
Ar sarkanu ābuliņu,
No rītiņa tad kaisīšu
Ar balto ābuliņu. 186a.

405.

Aiz upītes zaļa zāle,
Sarkans auga āboliņis;
Tur ēd dienu, tur ēd nakti
Bandenieka kumeliņi. 172a.

406.

Dod, Dieviņi, siltu sauli,
Lēnu vēju pūtējiņu,
Man nopļautas div' pļaviņas
Sarkanāja dāboliņa. 22p.

407.

Dod, Dieviņ, šodien sauli,
Šodien saules vajadzēja:
Man nopļauta zīžu pļava
Sarkanā āboliņa. 28d.

BALTSARKANAIS, DZELTĀNAIS UN MĀRAS ĀBOLIŅŠ.

408.

Trīs meitiņas sasēdušas
Baltābeļu dārziņā,
Visas gudri saplūkušas
Trīs puķītes rociņā.
Ņem, brālīt, tu sev vienu,
Kurai rozēs sārtas zied,
Ir es ņemšu sevim otru,
Baltsarkano āboliņu.
Trešajā, kam baltas rozēs,
Lai vēl savas mātes klausu,
Pilnu pūru darinā,
Jaunos brāļus sagaida. 113¹.

409.

Dod, Dieviņ, šodien sauli,
Šodien saules vajadzīgs:
Man nopļauta zīda pļava
Dzeltenā āboliņa. 17a.

410.

Pavaicāju māmiņai,
Kādu raut Jāņu zāli;
Rauj pirmo dundurjāni,
Otru Māras āboliņu,
Otru Māras āboliņu,
Trešo lauka papardīti. 279a.

ČETRU UN DEVIŅU LAPU ĀBOLIŅŠ.

411.

Es atradu ganīdama
Četru lapu āboliņu;
Divi rāvu, div' atstāju
Jaunajai māsiņai. 344.

412.

Es uzgāju ganīdama
Četru lapu āboliņu;
Lai Dievs dod man aiziet
Četru brāļu ietaļās! 121a.

413.

Es uzgāju ganīdama
Četru lapu dābuliņu;
Man' aitiņa mellacīte,
Es tev došu dābuliņu. 317a Nr. 4369.

414.

Avitiņa magonīte,
Puško manu augumiņu,
Es tev došu āboliņu
Deviņām lapiņām. 146b, 156, 172s.

415.

Aunies kājas, lakstīgala,
Palīdz govis pieganīt;
Tu zināji āboliņu
Deviņāmi lapiņām. 278c.

416.

Nāc man līdzu, lakstīgala,
Sīku lopu paganīt;
Tu drīkstēji, tu zināji,
Kur baltajis ābolinis,
Kur baltajis ābolinis,
Deviņām lapiņām. 224c Nr. 4326, 224d Nr. 1846.

417.

Cielaviņa, gludgalvīte,
Dzīsam govu paganīt;
Tu zināji dābuliņu
Deviņām lapiņām. 322c, 331 c. Sldz. B. V.: 23060, 32391.

ĀBOLIŅŠ UN DEDESTIŅA.

418.

Es savāmi telītēm
Āboliņa valgus viju;
Raibaļai tai pietrūka,
Tai noviju dedestiņu. 86c.

419.

Nāc pretīm, kaimenīša,
Samīsimi zālītēm;
Tev ābolis, man dadazis,
Nāc tu pate piedevām. 120¹a.

420.

Nāciet šurpu, Jāņa bērni,
Tad mēs turpu paiesim,
Tad mēs turpu paiesim,
Samīsim Jāņa zāles.
Jums ābolis, mums dadazis,
Paši būsīm piedevām. 120¹a.

421.

Āboltiņš, dedestiņš
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Suņuburkši, pupurlakši
Jaunu puisi Jāņu zāles. 101c.

422.

Jānīšam pavaicāju,
Kādu zāli pirmo raut.
— Visupirmu Jāņa ziedu,
Āboltiņu, dedestiņu. 101c.

423.

Visa laba Jāņa zāle,
Ko rauj Jāņa vakarā:
I smildziņa, dedestiņa,
Sarkanais āboliņš. 68d.

DEDESTIŅA.

(Dadazis).

424.

Es noviju ganīdama
Dedestiņu vainadziņu.
Kad bij saule, tad vizēja,
Kad migliņa, tad mirdzēja. 109b.

425.

Es noviju ganīdama
Dadasiņu vainadziņu.
Cikko kungi nenoņēma,
Sudrabiņu dēvēdami. 137e.

426.

Suņuburkšķi, pupalaksti
Jaunu puišu Jāņu zāles;
Dedestiņas, dievkociņi
Jaunu meitu Jāņu zāles. 68d.

BIŠKRĒSLIŅI, DIEVKOCIŅI.

427.

Es novijn ganīdama
Biškrēsliņu vainadziņu;
Kad grib tautas, lai ņem mani,
Biškrēslietes lūkodami. 45a.

428.

Sēju rozēs, sēj magones,
Sēju āra biškrēsliņu.
Par rozīti ortu ņemu,
Par magoni pusdaldera,
Par to āra biškrēsliņu
Trīs dalderi piecu māрку. 6c, 109b.

429.

Suņuburkšķi, pupulakšķi
Jaunu puisu Jāņu zāles;
Biškrēsliņi, dievkociņi
Jaunu meitu Jāņu zāles. 22q.

430.

Kad audzīšu, tad redzēšu,
Kādas puķes kronī pīšu:
Vai pīš' rozes, vai magones,
Vai zaļos dievkociņus. 59d. Sldz. V. B.: 18005, 32924.

KUMELĪTES.

431.

Suņuburkšķi, pupulaksti
Tās puisīšu Jāņu zāles;
Kumelītes, dievkociņi
Tās meitiņu Jāņu zāles. 16.

432.

Es ievežu Jāņam sievu
Pašā Jāņa vakarā,
Āboliņa ciskas liku,
Kumelītes pagalvē,
Rožu klāju paladziņu,
Magoniņu sagšu sedzu. 358.

BULDURENE.

433.

Pavaicāju Jānītim,
Kuŗu zāli pirmo raut.
— Rauj papriekšu buldurjāni,
Pēc sarkanu āboliņu. 270d.

434.

Ne tās visas Jāņa zāles,
Ko rauj Jāņa vakarā:
Buldurenes, rupatenes,
Tās īstās Jāņa zāles. 188⁰.

435.

Meitas gāja Jānīšos,
Jāņa zāļu nepazina;
Kaut māmiņa mani laistu,
Es pazinu Jāņa zāles:
Buldurīši, zilgalvīši,
Tā bij īsta Jāņa zāle. 226c.

436.

Visas bija Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakarā.
Plūc' papriekšu buldurjāni,
Tad balto dāboliņu.
Grāvu grāvus izstaigāju,
Buldurjāņa meklēdama;
Trešā grāva galiņā,
Tur atradu buldurjāni. 326a.

437.

Visu nakti nostaigāju,
Buldurjāņa meklēdams;
Gudris bija buldurjāns,
Tas mācēja glabāties. 407k.

438.

Izstaigāju meža mežus,
Burbuljāņa meklēdama;
Burbuljāns pasaslēpa
Zem sudraba sakarnīša. 91c.

ZILGALVĪTES.

439.

Plūcat, bērni, zilgalvītes,
Tās pirmās Jāņa zāles;
Saplūkuši zilgalvītes,
Eit' pa ceļu dziedādami. 241e.

440.

Visa bija Jāņu zāle,
Ko plūc Jāņu vakarā:
Zilgalvīte, papardīte,
Sarkanais āboltiņš. 283.

441.

Ak, pasaki, Jāņa māte,
Kāda bija Jāņa zāle?
— Zilgalvītes, repējumi,
Buldurītes pa starpēm. 264p.

442.

Zilgālīši, rūpatiņas,
Tās ir īstas Jāņu zāles.
— Visas bija Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakariņu;
Ko plūc rītu saulītē,
Tās vairs lieti nederēja. 1911.

RŪPATENES.

(Rubatene, patenītes, sarmene).

443.

Ne tās visas Jāņa zāles,
Ko rauj Jāņa vakarā:
Rubatenes, buldurenas,
Tās īstās Jāņa zāles. 188⁰.

444.

Jāņa bērni nezināja,
Kādas īstas Jāņa zāles:
Pumpatenes, rūpatenes,
Tās īstās Jāņa zāles. 218.

445.
Sak' Jānīti pazudušu,
Mēs Jānīti dabūjām;
Mēs Jānīti dabūjām
Patenīšu krūmiņā. 6c.

446.
Pavaicāju Jānīšam,
Kādu plūkt Jāņu zāli.
Paš' pirmo buldurjāni,
Sarmenīti jau otro. 20b.

PALEJAS, KRŪZMĒTRAS UN ĪZAPENE.

* * *

Visapkārt rozēs zied,
Vidū zaļa palejiņa. B. V. 6525.

447.
Es noviju vainadziņu
No Daugavas palejām;
Te es viju, te palika
Daugaviešu rociņā. 318a.

448.
Es to savu vainadziņu
Trīskārt daiļu darināju:
No rītiņa priekš pusdienas
Ar rozēm, magonēm,
Uz vakaru pēc pusdienas
Dzeltenām kliņģerēm,
Saulītei noejot
Brūnajām palejām. 303¹b. Sldz. B. V.: 13269, 17889.

449.
Kur, Laimīte, tu stāvēji,
Kad es gāju tautiņās?
Stāvēj' brāļa sētmalī
Krūzmāteru ceriņā. 28f.

450.
Vai tās visas Jāņa zāles,
Ko rauj Jāņa vakarā:
Īzapenes, buldurenes,
Tās īstās Jāņa zāles. 188⁰.

KALVES.

451.

Trīs gadiņus es puškoju
Sava brāļa istabiņu:
Vienu gadu ar skujām,
Otru gadu ar kalvām,
Tai trešā gadiņā
Ar rozēm, magonēm. 229¹.

MEITAS IET MADARĀS.

452.

Eita, meitas, madarās,
Nu zied elkšņa pumpuriņi;
Gan jūs pašas redzēsāt,
Jums būs skaisti dzīpariņi. 6c.

453.

Ai, sīkās madariņas,
Bēdziet kārklu krūmiņā,
Liela pulka meitu nāca,
Visām kapļi mugurā. 41b, 381, 498, Nr. 123.

454.

Vai, smalkās mīreniņas,
Bēdzat rožu dārziņā,
Pulkiem nāca ciema meitu,
Visām kapļi mugurā. 131¹. (A. Liepiņa).

455.

Knāb, māsiņa, madariņas,
Āra pļavu ganīdama;

Nepieder melni raksti
Bez sarkana dzīpariņa. 91c.

456.
Mūžam labi nedzīvoja
Robežnieku dzeltainītes:
Vien' otrai, ganīdamas,
Izaknāpe madariņas. 407h.

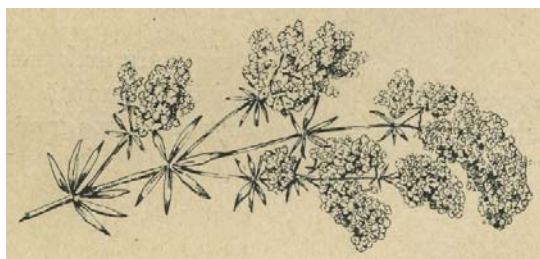
457.
Iev' ar Madu lielījās,
Abām bija stalti ziedi;
Ievai bija balti ziedi,
Madei baltas madariņas. 95d, 326e un f.

458.
Nāciet, meitas, nākamo,
Es jūs vedu vedamo,
Es jūs vedu vedamo
Sikajās madarās. 73b, 407k.

* * *

Meitas gāja madarās,
Es ar līdzi taisījos.
Meitas plūca madariņas,
Es lasīju dāboliņu,
Meitas vira dzīpariņus,
Es baroju kumeliņu. B. V. 7131.

459.
Vai, meitiņas, vai, māsiņas,
Kam jūs mani neklausāt?
Es sūtīju miežu pļautu,
Jūs tečiņus mārānās;
Miezišam vārpa lūza,
Kas nelieša mārānai? 375.

BRAUC AR LĀCI MADARĀS.

460.

Tev, lācīti, melnas kājas,
Netup ceļa maliņāi;
Ir meitiņas madarās,
Tām dzīpuri nekodās. 221.

461.

Meitas brauca marenēs,
Lācīt' jūdza kamanās.
Ej, lācīti, dipu dapu
Ar mareņu vezumiņu. 379.

462.

Meitas brauca maranās,
Lāci jūdza vezumā.
Sak' lācītis šņaukādam:
Smags maranu vezumiņš. 224a.

MARANU VAINADZIŅŠ.

463.

Es tautieša neraudātu,
Kaut karāi aizveduši:
Kad zied puķes, maraniņas,
Es novītu vainadziņu. 137c.

464.

Brīžam raudu, brīžam dziedu
Marantā dārziņā,
Brīžam puišus kaitināju
Ar marantu vainadziņu. 207t. Sldz. B. V.: 13571, 28550, 7135, 29741, 4235, 4516.

MADARAS NEPLŪC MIGLĀ UN RASĀ.

465.

Rasa, rasa, migla, migla
Tā man žēl padarīja:
Tā noēda mēļu dārzu,
Nava skaistu dzīpariņu. 91c.

466.

Māmulīte, māmulīte,
Migla, rasa pūriņā,
Kam sūtīji madarās
Miglainā rītiņā. 326a, 327 Nr. 531.

467.

Sarkanais dzīpuriņš
Miglu meta pūriņā,
Kam kasāt mudariņas
Miglainā rītiņā. 309a.

SARKANE UN MADARAS.

468.

Sarkanīte, marenīte,
Tas bij pašas ietaliņas:
Viena zied migliņā,
Otra rīta rasiņā. 97h.

DZELTAS UN MADARAS.

470.

Meitu dēļ dzeltas auga,
Meitu dēļ maraniņas,
Meitu dēļ jauni puīši
Zābaciņus šūdināja. 137d.

471.

Silā eimu, sila teku.
Sila man vajadzēja:
Silā man dzeltes auga,
Pasilē madariņas. 91h. Sldz. B. V.: 7132.

DZELTAS.

472.

Viena pati tautu meita
Dzeltas plūca siliņā;
Ne tai bija vilka bail,
Ne vanaga nosperam. 111.

473.

Viena pate tautu meita
Dzeltas plūca siliņā;
Ne tai bija vilku bail,
Ne to manu bāleliņu. 22p.

474.

Viena pati tautu meita
Dzeltes plūca silipā;
Paga, paga, droztaliņa,
Lai aizjūdzu kumeliņu. 407a.

MĒLES.

475.

Aiziet meitas dziedādamas,
Zaļu birzi locīdamas.
Nelokāt zaļu birzi,
Lokāt mēļu villainītes. 322b.

476.

Puiši, puiši, cauņu kaut,
Pieder cauņu cepurīte;
Meitas, meitas, mēļu knābt,
Pieder mēļu villānīte. 6c.

477.

Pāriedami, bāleliņi,
Palīdiet līdumiņu,
Kur māsiņa mēles sēs
Pirmajā vasarā. 68a.

478.

Kam tie mieži līdumā,
Kam tās mēles maliņā?

Brālam mieži līdumā,
Māsai mēles maliņā. 220, 91g.

479.
Aitiņ mana sīksprodzīte,
Nelec mēļu dārziņāi;
Mēļu puķei sīva lapa,
Kož tavāi kājiņāi. 172i.

480.
Saulīt spoža, saulīt balta,
Ko tā mana māte dara?
Mēles drāza, sagšas auda,
Gaida tevis noejam. 185d.

RASENE.

(Rozrētiņi).

481.
Es noviju ganīdama
Rasenīšu vainaciņu;
Kad uzliku galviņā,
Rasināt rasināja. 400.

482.
Es noviju vainadziņu
No tīrām raskrītēm;
Kad gribēja tautas ņemt,
Aiz rasiņas nevarēja. 379.

483.
Kādu zāļu vēl vajaga
Bandinieka pļaviņāi?
Rozrētiņi, retējiņi,
Sarkanajis dāboliņš. 22b.

484.
Govu gani, avu gani
Sasavija vainadziņus,

Govu gani rasenišu,
Avu gani dābuliņa. 324e.

485.

Saņem mani, māmuliņa,
Es sadzinu, ganījuse,
No baltā dāboliņa,
No zaļo rasinīšu. 330d. Sldz. B. V.: 15494.

RETĒJUMS UN NORIETNĪŠI.

(Saulrieteņi).

486.

Tekam visi bāreniņi
Saulrieteņu kalniņā;
Citam nava sava tēva,
Citam savas māmuliņas. 68d. — Sal. Nr. 4985.

487.

Satekam, bārenīši,
Norietnišu kalniņā,
Noslaukam asariņas
Ar norietņu lapiņām. 325c.

488.

Sasēduši bārenīši
Norietnišu kalniņā;
Norietniem ziedi bira,
Bāriņiem asariņas. 407c.

489.

Apsēdos, noraudos
Retējuma kalniņā,
Lai rit manas asariņas
Retējuma saknītēs. 161e.

APINIS, MEŽAPINIS UN VILKAPINIS.

490.

Es noviju vainadziņu
No apiņa lapiņām.
Vaicā kungi, vaicā ļaudis,
Kur es tādu kaldināju. 554.

491.

Tautas taisa krāpšu tiltu
No apeņu sprodzītēm.
Nejājat, bāleliņi,
Dziļa upe apakšā. 224d Nr. 394.

492.

Pāri purvu tiltu grīdu
Ar apiņa stīdziņām,
Lai brauc mana līgaviņa,
Kā lapiņa drebēdama,
Kā lapiņa drebēdama,
Kā saulīte vizēdama. 41c pag. 82 Nr. 1.

493.

Kas tie tādi skūpstījās
Mūsu nama pakaļā?
Miežu jumis skūpstījās
Ar apiņu cekuliņu. 86c.

494.

Apenīšs gudris vīrs,
Kāpj kokā lūkoties,
Kāpj kokā lūkoties,
Kur bajāri miežus sēj. 264h.

495.

Apinītis gudris vīris,
Kalnā kāpa raudzīties,
Kalnā kāpa raudzīties,
Kur bagāti miežu lauki. 179b.

496.

Apenītis, gudris vīrs,
Kokā kāpa olu dēt,
Kokā kāpa olu dēt,
Kubulā izperēja;
Pa istabu izvadāja
Ar paegles kanniņām. 22p.

497.

Vecais tēvs ar apini
Viens otram labu dara:
Tēvs dur mietu apiņam,
Apins tēvu dancināja. 41c pag. 76 Nr. 6, 68d, 69b, 80c, 111d.

* * *

Sader miezis ar apeni
Vienā mucas dibenā. B. V. 22820.

498.

Ko sacīja apinītis
Kubulā laizdamies?
Jaunajami riņķi griezt,
Veciem pakšus grabināt. 86c.

499.

Apinīti greizgalvīti,
Guli mucas dibinā;

Kad es tevi kustināšu,
Tad tu mani dancināsi. 91f.

500.
Sarkans alus krūzītē,
Kur tie šķīti apinīši?
Aiz upītes licītī,
Melnajos alksnīšos. 120c.

501.
Ak tu Dievs, saldans alus,
Kur tie šķīti apinīši?
Aiz upītes licītī
Smalkajos kārkliņos. 379.

502.
Vai, Dieviņ, saldans alus,
Kur tu šķīni apiņus?
Aiz aploka sētmalā,
Jaunu meitu dārziņā. 89b. Sldz. B. V.: 19536, 19538, 19540, 19541, 19542, 19544, 19548, 19549, 19550, 19551,
19480, 18291, 22767.

503.
Bóriņam plota golva,
Kai tam meža apeiņam:
Ni ir tāva, ni māmēņis,
Kam jòs gludas gludynót. 428².

504.
Piecus gadus ganos dzinu,
Vilk' apiņus lasīdama;
Es apsegšu dēlu māti
Vilk' apiņu villaini. 190c Nr. 592.

VĪBOTNE.

505.
Re kur lieli brīnumiņi,
Jāņu diena atnākusi:
Vībotnītes zābaciņiem,
Papardītes kājiņām. 55¹a.

506.

Visa laba Jāņa zāle,
Ko rauj Jāņa vakarā:
Vīboknīte, papardīte,
Sarkanajis āboliņš. 40¹ (1a).

Es gribēju kalnā kāpt,
Ieķerties emolā;
Es ieskrēju lejīnā,
Ieķēros vībotnē. B. V. 21871.

507.

Mana māte citas sievas
Vībotnēm izārstēja;
Treji pieci vakariņi
Vībotnītes sutināja. 18. Sldz. B. V.: 13392, 32984.

VĒRMELE.

508.

Sak' Jānīti pazudušu,
Mēs Jānīti dabūjām,
Mēs Jānīti dabūjām,
Vērmelīšu krūmiņāi. 22q, 36r.

509.

Kur, Laimīte, tu stāvēji,
Kad es gāju tautiņās?
Vidū brāļa pagalmiņa
Vērmelīšu krūmiņā.
Vērmelēm sūra smaka. —
Grūts mūžiņš tautiņās. 24a.

VĪGRIEZE.

510.

Pateiciet, Jāņu bērni,
Kuŗa pirma Jāņu zāle?
— Bundurjānis, vīdrēksnītes,
Sarkanais āboliņš. 360.

511.

Visa laba Jāņu zāle,
Ko rauj Jāņu vakarā:
Vīgriezīte, papardīte,
Sarkanajis āboliņš. 36r.

512.

Kas tur mirdz, kas vizēja
Vīdreksnīšu krūmiņā?
Jāņu māte sagšas auda
Deviņiem dziŗariem. 301¹.

513.

Kas rībēja, kas čabēja
Vīdreksnīšu krūmiņāji?
Jāņu māte sagšas auda,
Pats Jānītis saivas tina. 288.

514.

Kas vēlēja grīslīšam
Āboliņa meitu ņemt?
Purvā auga vījgriezīte,
Tā grīslīša līgaviņa. 111d.

515.

Vīgriezīts lielījās
Āboliņa meitu ņemt.
Ņem, vīgriezi, pura ņiedru,
Tā tev līdzī līgojās. 120c.

516.

Es gribēju kalnā kāpt,
Pie ozola noķerties;
Notecēju lejiņā,
Noķēros vīdrīksnē. 224d Nr. 1802.

517.

Es dzīros kalnu kāpt,
Ieķerties abulā;
Ieķēros vīgriezni,
Kas vis lieti nederēj'. 61g.

518.

Kaut nebūtu purvā gājse,
Nerāvuse vīgriezni,
Nebūt' mans vainadziņš
Kalpa vīra rociņā. 93a. Sldz. V. B.: 32714, 23293.

LĒDZIRKNE.

519.

Es cerēju kalnā kāpt(i)
Ieķerties ozolā;
Ieķēros lejdzirknē,
Kas man lieti nederēja. 403.

520.

Papardīte, lēdzēksnīte,
Tā ir lielā Jāņu zāle. 22q.

PUPULAKŠI, SUŅUBURKŠKI, ZIRGUSTOBRI, LUPSTĀJI UN LATAVĀLI.

521.

Atpakaļ, Jāņa bērni,
Jums nav lāga Jāņu zāļu:
Suņaburkši, pupurlakši,
Tās ir jūsu Jāņa zāles. 6a.

522.

Suņuburkši, pupulakšķi
Jaunu puišu Jāņu zāles;
Kumelītes, dievkociņi
Jaunu meitu Jāņu zāles. 18.

523.

Santenītes, baltrozītes
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Zirgu stobri, purva grīslis
Jaunu puišu Jāņu zāles. 22q.

524.

Suņaburkši, lupstājiņi
Jaunu puišu Jāņu zāles;
Kumelītes, dievkociņi
Jaunu meitu Jāņu zāles. 27a.

525.

Suņuburkšķi, latavāli
Jaunu puišu Jāņu zāles;
Biškrēsliņi, dievkociņi
Jaunu meitu Jāņu zāles. 75m.

* * *

Viju, viju, nenoviju
Latavāņu vainadziņa. B. V. 15494. Sldz. B. V.: 6211, 5 v.

GĀRSAS, SAUTRAS (SAUTAS) UN ĶIMENES.

526.

Pavasār, bāleliņ,
Neklaus' meitu dziedāšanu:
Pavasār sievas dzied,
Grāvī garsas lasīdamas. 401.

527.

Bagātie bažījās,
Ko tie ēda nabadziņi;
Es dziedāju, gaviļoju,
Krūmos gārsas lasīdams. 407h.

528.

Bagātais priecājās,
Ka nomira nabadziņš;
Nabadziņš gavilēja,
Birzē gārsas lasīdams. 275.

529.

Bagātie priecājās,
Šķiet nabagu nomirušu;
Nabadziņš gavilēja
Zaļa sauta grāvītī. 97c.

530.

Man vaicāja bajāriņš:
Jau nomira nabadziņš?
— Nabadziņš gavilēja,
Šautru lapas vārīdams. 224h un i.

* * *

Kur ošiem lapas bira,
Tur aug kupli ķimeniņi. B. V. 3655. Sldz.: B. V. 31170.

NEZĀLES.

a) Lipējs dadzis.

531.

Bāliņš manim linus sēja
Dadžu kalna galiņā;
Kad es iešu tautiņās,
Es apsegšu dadža lapu. 41c pag. 78, Nr. 16.

532.

Audzi kupla, daģa lapa,
Bāleliņa sētmalē,
To es segšu dēla māti
Par dēliņa auklējumu. 29b.

* * *

Jo tā plata dadža lapa,
Jo es minu minamo. B. V. 23292.

533.

Jānis sēd kalniņā
Noplīsušu mētelīti;
Lasāt, meitas, dadžu lapas,
Lāpāt Jāņa mētelīti. 191h.

* * *

Kad aizgāju, tad atradu
Visu tautu labumiņu:
Kalnē tam ērkšķi auga,
Lejē platas dadžu lapas;
Jo lejē upe teka,
Rāvūdeni šļaukādama. B. V. 25950, 2. v.

* * *

Kājām mina to dadzīti,
Kas aug ceļa maliņē. B. V. 11883¹.

* * *

Kājām spēru dadza krūmu,
Lai aug ceļa maliņā. B. V. 15138.

* * *

Pielīpa dadzīt's
Pie vilnanītes. B. V. 23039.

534.

Izaplēte dadžu krūms
Manā govu dārziņā;

Kad es gāju govu slaukt,
Tad pakāru slaucenīti. 311 a. Sldz.: B. V.: 12076. 2. v. 25477, 21684, 12076, 879.

a¹) Asais dadzis un purva dadzis.

* * *

Kam tu augi, asais dadzi,
Vidū balta ābuliņa! B. V. 21720. 3. v.

535.
Gan pazinu to sētiņu,
Kur sirdīga saiminiece:
Sētmalīši noauguši
Asajiem dadzīšiem. 281, 111f.

536.
Es iemetu asu dadzi
Savā govu laidarā,
Lai tie burvi, raganiņas
Uz tā dadža nodurās. 35r. (J. Sīlis).

537.
Jānīts jāja melnu ziergu
Apkārt manu rudzu lauku,
Samin ušņas, samin dadžus,
Audzin manu rudzu lauku. 200a.

538.
Neaugat, sīki dadži,
Mana kapa maliņā,
Ķeras manas villainītes
Pie pogaļu asumiem. 48c. Sldz. B. V.: 23980.

539.
Ieraudzījse vien, pazinu
Māsai bargu arājiņu:
Stāvu stāv matu gali,
Kā tam purva dadzīšam. 34a, 85e.

b) Gušņas.
(Usnes.)

540.

Usnes auga tīrumā,
Man kauniņu darīdamas:
Es usnītes izravēju,
Izvītēju saulītē. 75b, 324e, 407k.

541.

Ņem, Jānīti, augstu zirgu,
Apjāj manus tīrumiņus,
Min usnīti, min zālīti,
Cel asniņas augstumā. 91h.

542.

Ņem, Jānīti, melnu zirgu,
Apjāj manus tīrumiņus,
Izmin usnes, izmin zāles,
Lai aug tīra labībiņa. 68d, 91g, 335, Nr. 1564. Sldz. B. V.: 32523, 1 v., 32560, 32850, 32559, 28206, 32523,
32890, 25950 5. v. 28071.

c) Nātre.

* * *

Nedzel mani tu, nātrīte,
Es bij' tava ravētāja. B. V. 21686.

543.

No tālienes es redzēju,
Kuņas puisu Jāņu zāles:
Sīvi dadži, asas nātres,
Tās bij puisu Jāņu zāles. 197a.

544.

Visas bija Jāņu (al.: — ņa) zāles,
Ko plūc (al.: rauj) Jāņu (— ņa) vakarā,
Smilgas, nātres sētmalā,
Ir tās bija Jāņa zāles. 27a.

545.

Visas bija Jāņu (al.: — ņa) zāles,
Ko plūc Jāņu (— ņa) vakarā,
Sīvās nātres, sīvie dadži,
Tās labās Jāņu (— ņa) zāles. 185c.

546.

Es savām telītēm
Ar nātrēm ceļu kaisu,
Lai durās raganiņas,
Tumšu nakti staigādamas. 115a.

547.

Var pazīt to sētiņu,
Kur ir bārga saimeniece:
Sētmalīši apauguši
Smalkajām nātriņām. 68d. Sldz. B. V.: 32582, 5987, 72523, 12777, 12076, 15462, 23509, 23510, 32993, 33188,
21696, 21803, 21807, 21821, 23538, 23794, 21755, 15625.

d) Idra.
(Judra.)

548.

Brālīts manim linus sēja,
Mārša sēd ežmalā.
Sak' māršiņa sēdēdama:
Judrītēm te uzaugt,
Judrītēm te uzaugt,
Ne labiem liniņiem! 278c.

549.

Ņem, Jānīti, melnu zirgu,
Apjāj savus tīrumiņus.
Izmin idras, izmin usnas,
Lai aug tīra labībiņa. 22q.

550.

Ņem, Jānīti, mellu zirgu,
Apjāj manu linu lauku,
Izmin smilgas, izmin judras,
Lai aug tīri mani lini.
Kad atjāsi citu gadu,
Došu smalku linu kreklu. 264c.

551.

Ai, liniņi, audziet tīri,
Kamēr pūru piedarīju;
Kad pūriņu piedarīju,
Tad, idriņi, saudziet. 103a.

552.

Visgudrēmi dēlu māte
Aicin mani linu plūkt,
Vai mācēju sauļas siet,
Vai idriņas izlasīt. 279a. Sldz. B. V. 794.

* * *

Es atradu tautu meitu
Linu lauku ravējam;
Saplūkuse idru sauļu
Dod manam kumeļam. B. V. 14721.

e) Lāčauzas (kasters) un vārpata.

* * *

Iekūlās lāčauziņa
Tīrajās rudzīšos. B. V. 22241.

553.

Jem, Jānīti, mellu zirgu,
Apjāj manu rudzu lauku,
Izmin smilgas, izmin lāčus,
Lai aug mani tīri rudzi. 149i, 198b.

554.

Jānīts jāja rudzu lauku
Ar pelēku ērzēlīti,
Izmin smilgas, lācenītes,
Lai aug mani tīri rudzi. 263c.

555.

Ņem, Jōneit, mallnu zyrgu,
Apjój munu rudzu lauku,
Izmin smylgu un kasterus,
Lai man aug teiri rudzi. 435.

556.
Sametiet, bāleliņi,
Pa pūram tīru rudzu.
Kam jūs mani iedevāt
Lāčauziņu arājam. 264c, 294, 295a.

557.
Bij meitiņa apnikusi
Tēva tīru maizi ēst;
Tautu dēla lācauziņas
Kā ar medu apmedotas. 282. Sldz. B. V.: 33283, 9763, 5144.

558.
Brālis mana linus sēja,
Mārša sēd ežmalā.
Brālis saka: augat, lini!
Mārša saka: neaugat!
Mārša saka: neaugat,
Lai aug idras, vārpatiņas. 158.

f) Sūrenes, balandas un akļi.

* * *

Sūra mana māsenīca,
Kā sūrāja sūrenīte. B. V. 8927.

559.
Sūra, sūra sveša māte,
Mani sūri ēdināja:
Lai bij rutki gana sūri,
Vēl dagrieza sūrenīti. 109b, 109c.

560.
Nekaņat šūpulīti
Aņamā zemītē:
Tur neauga mieži, rudzi,
Balandītes vien ziedēja. 161c.

561.
Visas bija Jāņu (al.: — ņa) zāles,
Ko plūc (al.: rauj) Jāņu (— ņa) vakarā,

Vai bij gušņas, vai bij nātras,
Vai pelēkas balandiņas. 46b. Sldz. B. V.: 34715.

562.

Ņem, Jānīti, zilu zirgu,
Apjāj mana linu lauku,
Izmin gaurus, izmin akļus,
Lai aug mani tīri lini. 197a.

563.

Meitas akļa neravēja,
Labu zāli domādamas;
Cik atnāca rudens dienas —
Aklīts meitas bridināja. 97i.

g) Egļi (gauři) un virza (virkši).

564.

Tīri, liniņ', i audziet,
Kamēr pūru piedarīju;
Kad pūriņu piedarīju,
Idri, egļi saudziet. 107b.

565.

Lec, Jānīti, kur lēkdams,
Lec kāpostu dārziņā,
Nomin virzas, nomin gušņas,
Lai aug skaidri kāpostiņi. 252¹.

566.

Dieviņš jāja rudzu lauku
Ar pelēku kumeliņu,
Izmin virkšus, izmin lāčus,
Lai aug rudzi tīrumā. 241e.

h) Kokaļi.

* *

Visa mana kviešu druva
Kūkoļiem saaugusi. B. V. 3865, 5. v.

567.

Ņem, Jānīti, melnu zirgu,
Apjāj manu rudzu lauku,
Apmin smilgas, kokalīšus,
Lai aug mani tīri rudzi. 345.

568.

Ko bij man kāzās iet,
Krustdēls ņēma krusta meitu!
Visa mana kviešu druva
Kūkaļiem noziedēja. 111d.

569.

Kas man deva alus dzert,
Lai aug mieži griezdamies;
Kas nedeva alus dzert,
Lai kokaļi noziedēja. 137e.

570.

Nevarēju sagaidīt,
Kad nomira vīra māte.
Savārīju kaukoltiņus, —
Kājas vien nokratīja. 86b. Sldz. B. V.: 34497.

i) Drīgene.

Drīgenei platas lapas,
Drīz no salnas baidījās. B. V. 11841.

571.

Sveši ļaudis sajājuši,
Prasa auzu kumeļam.
Skuju, skuju kumeļiem,
Drīgenīšu jājējiem! 401.

572.

Ko es došu kumeļam,
Ko kumeļa jājējam?
Kumeļam auzu sili,
Jājējam drīģenītes. 36d.

573.

Skuju, skuju kumeļam,
Drīģenīšu jājējam,
Lai tas ceļa nezināja
Uz manām māsiņām.

574.

Baudāt, svešļaudis,
Mūs' barībiņu!
Gan liku dillītes,
Gan sinepītes;
Vēl pieci nabagi
Drīģenes grūda. 157¹.

575.

Ēdait, panāksni,
Smeķīga maizīte!
Gan liku dillītes,
Gan sinepītes;
Vēl sūta māmiņa
Drīģeņu dārzā. 64b.

576.

Ēdieta, panāksti,
Smeķīga maltīte!
Jau bija dillītes,
Ir sinupītes,
Vēl sūtu kalpiņu
Drīģeņu lasīt.
Vecs mans kalpiņš,
Nespēja izrakt;
Patapu, patapu
Līdz vakaram. 302.

577.

Mira, mira dēla māte,
Bet nemūžam nenomira.
Iedodam drīģenītes,
Nomirs, kājas kratīdama. 407k. Sldz. B. V.: 14566, 14567, 14569.

ZĀLE.

578.

Ej projām ledutiņu,
Lai zālīte zāļojās,
Lai zālīte zāļojās,
Lai kumeļi barojās. 174e.

579.

Vai, bāliņ, vai, bāliņ,
Laidīsim peldu kumeliņ',
Lai pelž (peld) mūsu kumeliņš
Zeltajā zālītē. 54e (II., 211).

580.

Tumša nakts, zaļa zāle,
Laukā laidu kumeliņu,
Laukā laidu kumeliņu,
Kā pelēku vanadziņu. 207¹.

581.

Tumša nakts, zaļa zāle,
Laukā laižu kumeliņu.
Dievs dod manam kumeļam
Apaļam baroties. 408 Nr. 255.

582.

Aiz upītes zaļa zāle
Zelta rasa galiņā,
Tur jās mani bāleliņi
Jāņu nakti pieguļā. 141.

583.

Āz upītes zaļa zāle,
Sarkanais āboliņš;

Kaut varētu pāri tapt,
Dusinātu kumeliņu. 172a.

584.
Ēdiet, govis, ceļa zāli,
Dzeriet ceļa ūdentiņu:
Salda bija ceļa zāle,
Sālijs ceļa ūdentiņš. 134c.

585.
Ēdat, manas raibas govis,
Zaļajā zālītē;
Pilli ragi zaļas zāles,
Pilli pupi balta piena. 247.

586.
Ēdat, govis, zaļu zāli,
Neminat kājiņām;
Zaļa zāle gauži raud,
Kājiņām nominama. 27b, 335, Nr. 1662, 364¹, 391, Nr. 207.

587.
Ēdat, govis, zaļu zāli,
Neminat kājiņām;
Gan jūs rītu raudāsāt
Zaļas zāles minumiņ'. 120c.

588.
Ēdat, govis, zaļu zāli,
Neminati kājiņām;
Rudens nāca, ne vasara,
Zaļa zāle nobaloja. 185c, 166.

589.
Zaļa, zaļa pļavas zāle,
Zaļa mana villainīte;
Kad ieraugu pļavas sargu,
Ielaižos zālītē. 195b.

590.

Zaļa zāle, zaļa lapa,
Zaļa visa vasariņa;
Izšūn man, māmuliņ,
Zaļa zīda vainadziņu. 91d, 91e, Nr. 918.

SMILGA.

* * *

Kuŗa smilga kupla auga,
Tai rasiņa galiņā. B. V. 14251.

591.

Smilga auga dzedziedā,
Zelta rasa galiņā.
Tur tecēja bārenīte
Ik rītiņa mazgāties. 68c un d.

592.

Gaŗa smilga ceļmalā,
Zelta rasa galiņā;
Tur māsiņa mazgājās,
Sērst iedama bāliņos. 97g un h.

* * *

Es meitiņa kā smildziņa,
Smildziņās paslēpos. B. V. 13396.

* * *

No smildziņas man svārciņi,
No rasiņas villainīte. B. V. 21603 3. v.

593.

Es meitiņa kā smildziņa,
Man rasiņas villainīte.
Dēlu māte brīnījās,
Kad ienācu istabā.
Nebrīniesi, dēlu māte,
Vēl nāks mani bāleniņi,
Citam būs miglu svārki,
Citam rasu cepurīte;

Vēl citam(i) kumeļam(i)
No smildziņas iemauktiņi. 152a.

594.
Dzīrās mani tā locīt,
Kā vējiņis smilgu loka;
Es nebiju tā augusi,
Kā smildziņa dzedziedā. 111c.

595.
Ņem, bāliņi, bēru zirgu,
Apjāj savu rudzu lauku,
Izmin smilgas, izmin lāčus,
Lai aug tīra rudzu maize. 297a.

596.
Smiekla lieta, kauna lieta,
Smilga auga tīrumā.
Tā, bāliņ, tava vaina,
Ka tu smalki neecēji. 354.

597.
Kādēļ mani bāleliņi
Tik nabagi palikuši?
Kungi prasa lielu tiesu,
Smilgas auga tīrumā. 56r. Sldz. B. V.: 4323, 21503, 18206, 11245.

PURVA ZĀLE.

* * *
Asa, asa purva zāle,
Vajag' asas izkaptiņas. B. V. 23188.

* * *
Ai, asāja pura zāle,
Purā tev nobālēt. B. V. 21649.

* * *
Visi mina pura zāli,
Lai tā grima dibenā. B. V. 4843.

598.

Gosniņ' mana cēberīte,
Tā neēda rāva zāli:
Smalku sienu, baltābolu,
To ēd mana cēberīte. 182 Nr. 136.

599.

Ēdat, govis, baltābolu,
Lai kūlēja pura zāle,
Lai kūlēja pura zāle
Tautu dēla kumeļam. 229.

600.

Rindāj' manas raibas goves
Pie brālīša sētiņai;
Ne tās ēda pura zāli,
Ne dzeņ rāvas ūdentiņu. 156.

601.

Ēdati, manas telītes,
Šito pašu purva zāli:
Kad aties svēta diena,
Ta' nodzīšu ābolā. 91a, Nr. 4466, Sldz. B. V.: 4849, 4683.

DZELZSZĀLE.

602.

Jāņu nakti, bāleliņi,
Pieguļā nejājat:
Jānīt's jūsu kumeliņus
Dzelza zāli ēdinās. 26b.

603.

Jāņu nakti, bāleliņi,
Pieguļā nejājat,
Jānīts jūsu kumeliņus
Dzelza zāli ēdinās,
Dzelza zāli ēdinās,
Sapīs vara pineklos. 28d.

604.

Aiz Daugavas dzelzu zāle
Zied ar zelta ziedīņiem.
Tur jāj mani bāleliņi
Jāņu nakti pieguļā. 137e.

605.

Ne man tīk tā pļaviņa,
Ne tie pļavas pļāvējiņi:
Tai pļavā dzelzu zāle,
Zili melni pļāvējiņi. 203a.

606.

Ne man tika šis mežiņš,
Ne tā meža ganekliņa:
Šī mežē dzelzu zāle,
Slikta bija ganekliņa. 229^l.

GRĪSLIS.

607.

Sārtas rozes, baltas rozes
Jaunu meitu Jāņu zāles;
Suņa stiebri, purva grīslis
Jaunu puisi Jāņu zāles. 64k.

608.

Sen grīslītis lielījās
Ābuliņa meitu ņemt;
Ņem, grīslīti, niedres meitu,
Būsit vienu gaŗumiņu. 188°.

609.

Kam, grīslīti, vēlējies
Āboliņa meitu ņemt?
Kam neņēmi niedras meitu,
Kas tev līdzī locījās? 265b.

* * *

Ai, grīslīti, pora zāle,
Porā augt, nodēdēt! B. V. 21649.

610.
Rindāj' manas raibelītes
No tautām bāliņos;
Neēd tautu grīsla zāli,
Ieradušas āboliņu. 216b.

611.
Ēdat, manas raibaliņas,
Ir to pašu pura grīslī;
Rītu būs svēta diena,
Tad laidīšu ābolā. 120c.

612.
Kad es gāju tautiņās,
Grīslī ņēmu padusē:
Tautu dēla galda malas
Pērnajām piepītēm. 264f.

KŪLA.

613.
Ēdat, govīs, zaļu zāli,
Minat kūlu kājiņām;
Zaļa zāle gauži raud,
Kūla gauži neraudāja. 121k, 134c.

* * *

Āzīt's ēda vecu kūlu,
Jaunas zāles gaidīdams. B. V. 13007.

* * *

Vecais āzis kūlu plēsa,
Cinatā atspēries. B. V. 12494, 6. v.

SPILVA.

(Pavilnis, pūkainīte.)

614.
Ēdiet, govīs, purva zāli,
Līdz pavilnis noziedēs;

Kad pavilnis noziedēs,
Tad laidīšu ābolā. 161c.

615.
Ēdat, govis, zemes zāli,
Lai stāv purva pūkainīte,
Lai stāv purva pūkainīte
Tautu dēlu kumeļam. 353.

616.
Vīju, vīju, nenovīju
Spilves ziedu vainaciņu;
Tur es vīju, tur palika
Spilves dēla rociņā. 318a. Sldz. B. V.: 21219, 19592.

CIESA.

617.
Ciesupītes meita biju,
Ciesu pinu vainadziņu;
Ciesupīte pavadīja
Manu daiļu augumiņu. 185c.

NIEDRE.

* * *
Zaļa niedre ezerā
Uz ūdeni līgojās. B. V. 11419.

* * *
Vējiņš pūta, niedre (—dres) kauca
Ezeriņa maliņā. B. V. 561

618.
Purvā dzinu ganīdama,
Niedru viju vaiņadziņu;
Nesaviju citu puķu,
Nekarīnu svešu ļaužu. 68d.

619.

Man pazuda raibaliņa
Svētu rītu migliņā;
Vai palika niedrienā,
Vai ābula pļaviņā. 188°.

620.

Es ganīju brāļa govis
Trejādā zālītē:
Ābolēja, nedalēja,
Padeģās dusināju. 207t.

621.

Bērīt's mans kumeliņš
Neēd auzu, ne ābola;
Eit', māsiņas, atnesiet
Vēja lauztu niedres kaulu. 111c.

622.

Jāj, brālīti, niedru tiltu,
Iemau savu kumeliņu,
Lai tas tevi nenosvieda,
Niedoliņus kodīdams. 176b.

623.

Apkārt kalnu saule tek,
Piegulnieku meklēdama;
Pieguļnieki gudri vīri,
Iejāj jūras līcītie,
Niedru kaulu guni kūre,
Lai dūmiņi nekūpēja. 97c.

624.

Purvā auga tautu meita,
Niedres malku dedzināja.
Augat mani bāleliņi,
Vedat viņu tīrumā. 206.

625.

Purā auga tautu meita,
Niedres skalus dedzināj';

Nu atnāca bāliņos
Vaska sveces dedzināt. 59g.

626.

Man bāliņi pakāruši
Niedru kaulu šūpolīti.
Saberzīšu saujiņā,
Palaidīšu vējiņā. 408, Nr. 306.

627.

Slēpjatiesi, baltas vistas,
Niedoliņa klētiņā:
Šodien bija lietus gaiss,
Daudz vanagu lidināja. 170b.

628.

Es savam kumeļam
Niedru kaulu stalli cirtu;
Pūš vējiņš, čaukst niedrītes,
Danco mans kumeliņš. 121p.

629.

Es savami kumeļami
No niedrēmi stalli taisu;
Pūš vējiņis, šņāc niedrītes,
Zviedza manis kumeliņis. 22p. Sldz. B. V.: 21417, 5381, 5240, 5104, 33862, 19393, 10033, 19108.

MELDI.

(Stiebri.)

630.

Tprīši, manas raibas govis,
Ēdat āra āboliņu,
Jums jau bija panikuse
Meldu zāle siliņā. 379.

631.

Lai bij grūti, kam bij grūti,
Grūt' sieniņa plāvējam:

Karsta saule, meldu zāle,
Nekož vairs izkaptiņa. 15².

632.

Man bāliņš linus sēja,
Mārša stāv maliņā.
Mārša saka stāvēdama:
Meldi, ņidras, saudziet. 137d.

633.

Ņem, Jānīti, melnu zirgu,
Apjāj savus tīrumiņus,
Izmin meldus, izmin zāles,
Lai aug tīra labībiņa. 86a.

634.

Laimīt' manim krēslu pina,
Sila meldu lasīdama;
Nopinuse, piecēluse
Skaistam tēva dēliņam. 15².

635.

Man Laimiņa krēslu pina
No tiem sila stiebriņiem;
Nopinusi, dacēlusi
Pie godīga tēva dēla. 64a Nr. 1775.

636.

Bitīt' šuva meldu krēslu
Auzu salma galiņā,
Kur pašai atsēsties,
Dravinieku mielojot. 120c.

DONIS.

637.

Sarkanbalta mātes meita,
Tā kā roze dārziņā;
Smuidris bija tautu dēls,
Tā kā donis jūrmalā. 41a. 86a.

638.

Es izaugu kā niedrīte
Novadiņa maliņā,
Tautu dēlis kā donītis

Atnāk manis lūkoties. 203b. Sldz. B. V.: 13273 1. v., 9970.

AŠŪKI.

639.

Māsai gāju panaksnos,
Ašus bāzu kulītē:
Tautu dēla liepas galds
Aizpērno mazgājumu. 121o.

640.

Māsai gāju panāksnos,
Aškus bāzu kulītē:
Zili, melni tautu galdi,
Pieci gadi nemazgāti. 97b.

641.

Māsai gāju pārados,
Ašus bāzu kabatā:
Tautiņām stopi, kannas
Aizpērnaju mazgājumu. 111d.

PAPARDE KĀ JĀŅU ZĀLE.

642.

Visa laba Jāņa zāle,
Ko rauj Jāņa vakarā:
Vībotnīte, papardīte,
Sarkanajis āboliņš. 6a.

643.

Papardīte, lēdzirknīte,
Tā ir lielā Jāņa zāle. 188¹.

644.

Es jautāju Jānītim,
Kuru raut pirmo zāli,
— Vīderksnīti, papardīti,
Sarkano āboliņu. 290k.

645.

Visas labas Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakarā.
Elkšņa lapas, dadža lapas,
Silā rautas papardītes. 108d.

646.

Visas bija Jāņa zāles,
Ko plūc Jāņa vakarā,
Citas bija lauka puķes,
Citas meža papardītes. 363.

647.

Santenītes, magonītes
Jaunu meitu Jāņa zāles,
Asi dadži, sīkas nātres
Jaunu zēnu Jāņa zāles,
Papvardītes, vībotnītes
Vecu ļaužu Jāņa zāles. 325c.

648.

Visas bija Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakarā,
I usnīte, i nātrīte,
I svētā papardīte. 311a.

649.

Līst', lietņ, kad līdams,
Nelīst' Jāņu vakarā,
Salijīs Jāņa zāles,
Salīs Jāņa papardītes. 401.

PAPARDE ZIED JĀŅU NAKTI.

650.

Visas puķes noziedēja,
Papardīte vien nezied;
Papardīte noziedēja
Pašā Jāņa vakarā. 116b, 169.

651.

Visas puķes noziedēja,
Papardīte vien nezied;
Papardīte Jāņa zāle,
Tā zied Jāņa vakarā. 224r, 226a.

652.

Visas lauku puķes zied,
Papardīte, tā nezied;
Tā zied Jāņu naksniņā,
Kad ļautiņi neredzēja. 264h.

653.

Vis' Jāņ' zāl' zied,
Papardiši vien nezied.
Papardiši Jāņ' zāl',
Tā zied Jāņ' naksniņē,
Tā zied Jāņ' naksniņē,
Pašē nakts vidiņē. 211c.

654.

Visi koki noziedēja,
Papardīte vien nezied;
Tā ziedēja Jāņu nakti
Zilajiem ziediņiem. 182, Nr. 299.

655.

Visas lauka puķes zied,
Papardīte vien nezied;
Papardīte noziedēja
Pašā Jāņa vakarā,
Pašā Jāņa vakarā
Dzelteniem ziediņiem. 363.

656.

Visa zemes zāle zied,
Papardīte vien nezied;
Tā ziedēja Jāņa nakti
Zeltītiem ziediņiem. 188⁰.

657.

Visas puķes noziedējšas,
Papardīte neziedējse;
Tā ziedēja Jāņa nakti
Sudrabiņa ziediņiem. 36r.

658.

Visa zāle noziedēja,
Jāņu dienu gaidīdama;
Papardīte, tā ziedēja
Pašā Jāņu vakarā,
Pašā Jāņu vakarā
Sudrabiņa ziediņiem. 256.

659.

Visa zāle noziedēja,
Papardīte neziedēja;
Tā ziedēja Jāņa nakti
Dimantiņa ziediņiem. 270d.

660.

Viena pate Jāņa zāle
Deviņiem žuburiem;
Devītā žuburā
Zelta poga galiņā. 68d.

661.

Viena pate Jāņa zāle
Deviņiem žuburiem;
Devītā žuburā
Zelta ziedi noziedēja. 79.

662.

Visas puķes noziedēja,
Papardīte vien nezied;

Tā ziedēja Jāņa nakti,
Zelta miglu miglodama. 241f.

663.
Visa zāle noziedēja,
Papardīte vien nezied;
Papardīte Jāņu nakti
Zelta miglu nomigloja. 22q.

MĀŅAS PAPARDĪTE.

664.
Vai tās visas Jāņu zāles,
Ko plūc Jāņu vakarā?
Cita bija Jāņu zāle,
Cita Māņas papardiņa. 226i.

665.
Visas bija Jāņa zāles,
Ko plūc Jāņa vakarā,
Cita nātre, cita ušņa,
Cita Māņas papardīte. 326a.

ENĢEVĒRS, MĒMELE, LIBERZIEDI UN PUNDRA ZĀLE.¹⁾

666.
Atminiet jūs, ļautiņi,
Kādi koki šodien zied?
Šodien zied enģevēri,
Enģevēru pazarītes. 407k.

¹⁾ Nenoskaidroti augu nosaukumi.

667.

Nu ir laiks, nu ir laiks,
Jānīšam sievu ņemt:
Nu zied viss eņģuvers,
Eņģuvera pazarītes. 91g.

668.

Celies agri, gulsties vēli
Tu, vecais dravenieks,
Nu zied visi eņģeveri,
Eņģeveru pazarītes. 111d. Sldz. B. V.: 30732 1. v., 26551 17. v.

669.

Kas saka mēmeli (?)
Neziedam?
Mēmele ziedēja
Ziliem ziediem.
Pin man, māmiņa,
Mēmeles kroni,
Rīt' mani vedīs
Muižnieka dēlam
Sešiem zirgiem,
Kaltiem ratiem,
Kaltiem ratiem,
Trīs kučieriem. 224f.

670.

Vai, ļautiņi, redzējāt
Bārenīti staigājot?
Liberziedu vainadziņš,
Zelt' ieloku vilnānīte. 75b.

671.

Jānīšam pavaicāju,
Kādas plūkt Jāņu zāles.
— Plūc papriekšu pundra zāles,
Tad plūc kādas gribēdams. 111i.

OGAS.

672.

Gauži raud sila meita,
No siliņa izvedama:

Silā manim ogas auga,
Pasilē mandariņas. 324e.

673.
Maza, maza meitenīte
Siliņā ogas lasa;
Ne tai bija vilka bail,
Ne vanaga nosperam. 325a.

* * *

Kur tik saldas ogas auga
Kā kalniņa galiņā? B. V. 5429.

674.
Kur telītes ganīsim,
Kur odziņas lasīsim?
Lejā teles ganīsim,
Kalnā ogas lasīsim. 91g.

675.
Es aizgāju odziņās,
Es odziņas neatradu;
Es atradu ogu māti
Badā pašu nomirūšu. 407k.

676.
Es aizgāju odziņās
Ar mazo bāleliņu;
Kur' odziņu dabūdams:
Še, mazais bāleliņ! 41c Nr. 1 pag. 64.

677.
Daudz odziņu nelasīju,
Bāliņos dzīvodama;
Kam bij man ogu dēļ
Locīt savu augumiņu? 75b. Sldz. V. B.: 11003, 5483¹p.. 4235, 34174, 13478.

a) Zemene un avenē.

* * *

Skaisti zied zemenīte
Baltiem, baltiem ziediņiem. B. V. 5474.

678.

Es noviju (al.: saviju) vainadziņu
No zemeņu ziediņiem;
Kad uzliku galviņā,
Atspīd visa pasaulīte. 95d.

679.

Es noviju vainadziņ'
No deviņi zemenīt'.
No Vāczemes tautas nāca
Vaiņagā lūkāties. 119¹ (E. Rauske).

* * *

Salda, salda zemenīte,
Tikko mēles nenoriju. B. V. 15747.

* * *

Salda, salda brūklenīte,
Vēl saldāka zemenīte. B. V. 11421.

* * *

Salda bija avenīte,
Vēl saldāka zemenīte. B. V. 105991.

680.

Zinu, zinu, kas tur gaida
Aiz upītes pakalnē:
Sarkanajās lasītājas,
Neskaitāmas zemenītes. 335 Nr. 477. Sldz. B. V.: 5219, 5851, 5852, 23031, 28896, 7842, 7843, 5850. Avene
11421.

b) Brūklene.

* * *

Sārta, sārta zemenīte,
Vēl sārtāka brūklenīte. B. V. 11421 4. v.

681.

Palaid mani, māmuliņa,
Brūklenīšu palasīt,
Lai es augu tik sarkana,
Kā sarkana brūklenīte. 330².

682.

Māmuļīte mani raida
Brūklenīšu palasīt;
Es neiešu māmuļīte,
Es bij' pate brūklenīte. 224r.

* * *

Viena pate, brūklenīte,
Tāļu spīdi kalniņā. B. V. 5490. Sldz. B. V.: 5854, 3. v., 15567, 14540, 17003, 18287, 23932, 9659, 7842, 7845.

c) Dzērvene.

* * *

Tautu meita samukusi
Dzērvenīšu siliņā. B. V. 16159, 1. v.

* * *

Zemenei visa zeme,
Dzērvene sūneklīts. B. V. 5219.

683.

Noslīkuse tautu meita
Dzērvenīšu puriņā;
Izvelciet, bāleliņi,
Būs iesala malējiņa. 322a. Sldz. B. V.: 11408.

d) Mellenes, sustari un upene (-jezupuņi).

684.

Trīs māsiņas ogās gāja,
Visas gāja melnīcās (mellenēs).
Div' atnāca atpakaļ,
Trešā ceļu nobludīja. 93¹c.

685.

Citi gani aizdzina,
Mani vienu atstāja
Lielajā mežā
Sustaru krūmā. 292.

686.

Kur, Laimeņ, tu stovēji,
Ka es gòju tautenòs?
Pi bazneicas duraveņu
Jezupuņu kriūmeņā. 434a. Sldz. B. V.: 13263. — Skat. arī buцени.

RIEKSTS.

687.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kas guļ kaula kažokā?
— Riekstiņš kaula kažokā
Sēd zaļā krēsliņā. 137h, 335 Nr. 1652.

688.

Rieksti, rieksti lagzdiņai,
Āboliņi ābelei!
Sētā mazi bāleniņi
Riekst', āboļu ēdējiņi. 181d.

689.

Gana riekstu lazdienā,
Gan āboļu ābelē;
Gan ir manu bāleliņu
Riekst', āboļu šķinējiņu. 6c.

690.

Ganos gāju, riekstus ēdu,
Balta augu brāliņos;
Kas redzēja, tas sacīja
Muižiņā uzaugušu. 394.

691.

Pus riekstiņa pati ēdu,
Pusi devu tautiešam,
Abi divi paēdām
No tā rieksta kodoliņa. 302.

692.

Pušu kožu rieksta kolu,
Pusi devu tautiešam:
Ļaudīm lieli brīnumiņi,
Ka mēs mīļi dzīvojam. 28^l. Sldz. B. V.: 11003.

OGAS, RIEKSTI.

693.

Ogas, ogas, rieksti, rieksti,
Tie man labu nedarīja:
Dažu labu cimdu pāri
Ogas, rieksti aizkavēja. 226g.

694.

Ogas, ogas, rieksti, rieksti
Man darbiņa kavētāji;
Nebūt ogas, nebūt rieksti,
Būt' darbiņš nodzīvots. 229¹.

695.

Šurpu diena, turpu diena
Mežinieka meitiņai
Pa ogām, pa riekstiem,
Pa skābiem āboliem. 311a.

696.

Ogu, ugu, riekstu, riekstu
Tai celiņa maliņā,
Tai celiņa maliņā,
Kur es savas govīs ganu.
Savas govīs ganīdama,
Pa vienai nolasīju. 360.

697.

Ogu, ugu, riekstu, riekstu
Mana brāļa birzītē!
Gan es pate nolasīšu,
Brāļa lopus ganīdama. 264d.

698.

Ogas, ogas, rieksti, rieksti
Mana brāļa līdumā.
Tās odziņas, tie riekstiņi
Piekrāp dažus mātes meitus. 217a.

699.

Ogas, ogas, rieksti, rieksti
Mana ceļa maliņā.
Lasu ogas, šķinu riekstus,
Panāk tautas celiņā. 6c, 17a, 68d, 80c, 92, 93b, 95c, 104.

700.

Ogu, ugu, riekstu, riekstu
Mana brāļa mežiņā!
Ogodama, riekstodama
Iegāj' tautu sētiņā. 403.

701.
Šķīnu riekstus, lasu ogas,
Dodu mazam bāliņami.
Lai tas mani pieminēja
Līdz devītai vasariņai. 48c.

702.
Riekstu, riekstu, ogu, ogu
Gar brāliņa druvmalīti;
Pa vienai nolasīju,
Pie bāliņa sērst iedarna. 264m.

703.
Ogu, ogu, riekstu, riekstu
Tai celiņa maliņā;
Pa vienami nolasīju,
Pie māmiņas sērst iedama. 280.

704.
Ogas, ogas, rieksti, rieksti
Mana ceļa maliņā!
Lasu ogas, šķīnu riekstus,
Nesu brāļa bērniņiem. 136.

705.
Audziet, ogas, audziet, rieksti,
Mana ceļa maliņā,
Ko iedama aiznesīšu
Saviem brāļa bērniņiem. 111f.

706.
Ogu, ogu, riekstu, riekstu
Mana ceļa maliņē;
Gan man mazu bāleniņu,
Ogu, riekstu lasītāju. 224r. Sldz. B. V.: 4235, 34174, 5483¹.

MĒTRAS UN STAIPEKŅI.

707.
Puškojies, sērdienīte,
Nu tev vaļas puškoties:

Nu ziedēja zemes zāle,
Krūmi, mētras, magonītes. 185c.

708.
Mētru viju vainaciņu,
Nevēroju dāboliņu;
Porā dzinu ganīdama,
Nekarīnu tēva dēlu. 330a.

* * *

Ogu, ogu tai porā,
Nevaid ogu mētariņu. B. V. 12189¹.

709.
Es savam bāliņam
Mētru viju vītenīti;
Tautu meitas attecēja,
Mētru smaku saodušas. 294.

710.
Lai puķītes, kam puķītes,
Līgo, līgo!
Man bij skaisti staipeknīši,
Līgo, līgo! 56a. Sldz. B. V.: 23603.

SŪNAS UN ĶĒRPJI.

(Tautas metaforas.)

711.
Sakās tautas man' panākt
Ar labo kumeliņu.
Es par purvu sūneklī, —
Sastrieg tautu kumeliņš. 400.

712.
Visas vecas sūnu bārzdas
Šoruden sievu ņem.
Ak, tu veca sūnu bārzda,
Tavu jaunu līgaviņu! 229¹.

713.

Oša bārzda, kļava bārzda,
Tās aizveda mūs' māsiņu.

Būs redzēts, kļava bārzda,

Vai būs kļava istabiņa. 324e. Skat. «Purvs», sūnas, baltās sūnas.

SĒNES.

714.

To jums saku, bekotāji,

Rītos ilgi neguļat:

Vāverīte agri ceļas,

Tā tās bekas nolasīs. 73b.

715.

lesim meitas sēnes lasīt!

Redz še visi radi kopā:

Saiminiece — baravīka,

Vilniņi — saiminieki,

Bērzlapiņas — jumpraviņas,

Bisītes — vecas mātes,

Daiļas meitas — rozenes,

Jauni puisi — gailenes,

Lāča purni — vagarīši,

Meža sargi — mušmieri,

Es pate — veca peka

Un tu — kunga pūpēdis. 269b.

716.

Vilnīt's kundziņš,

Bērzlapa gaspažiņa,

Rudmiesēte

Kalponīte. 91c.

717.

Peka gāja gulēt;
Vilne raudāja,
Kā būs gulēt
Pie tādas gubenes. 272a.

718.

Visi lasa bērslapītes,
Kas to raus, rudmiesīti?
Visi ņēma mātes meitas,
Kas ņems mani sērdienīti. 348.

719.

Es aizgāju sēņu lauzt
Smalkā bērzu birztiņā,
Man kājiņa ieslīdēja
Vecu ļaužu sliedītē. 41a.

720.

Ogu, ogu, sēņu, sēņu
Mana ceļa maliņā.
Ogojot, sēņojot,
Panāk tautas celiņā. 19d.

721.

Paldies Dievu Dieviņam,
Šogad bekas devušās:
Es iegāju siliņā,
Pielauz' pilnu vācelīti. 379.

722.

No tālienes es pazinu
Meža sarga līgaviņu:
Strupu, īsu lindrucīņu,
Sēņu kule mugurā. 156.

723.

Aija, kalna Pāvulam
Trīs gubeņi kremeldīšu;
Mana Kača bēdājās, —
Viena pati vērpeļīte. 302.

724.

Dievs svētīja Kač' ar Maču
Ar to vienu vācelīti;
Otras sētas Pēteram

Trīs krimuldu vācelītes. 190b. Sldz. V. B.: 19380, 10965, 26407, 26413, 16326, 17684, 19387, 18466, 20154, 7498, 15634.

VARIANTI.

279.

1: manima, 146a. — 3—4: Viena puķe piecu zaru, Trejdeviņi ziedi zied, 197b.

1. Līdzat, meitas, man dziedāti,

Es ievešu puķītēs,

Man puķīte trim lapāmi,

Deviņiemi ziediņiem. 208b, 208d.

3—4: Viena puķe trīs lapām, Deviņādi ziedi zied, 161c. — 1: Dziedat, meitas. manu dziesmu, 208c.

280.

1: Dziedit; 2: Es vedīšu; 5: Viena pate puķu roze; 4: Trejdeviņi, 191h.

281.

2: Mālaināi; 4: Tāļajāsi, 15a. — 4: Tāļajās, 17a, 28f. — 2: Māla kalna galiņā; 4: Tāļējāsi, 28d. — 2: Mālainē zemītē, 29c. — 2: Mālu kalna galiņā, 52a. — 2: Mālu kalna galiņā; 4: Tāļajās, 141.

287.

3: glabādama, 22a Nr. 328, 22f un k. — 2: siliņāi; 3: glabādama; 4: netikla, 22h, 172q. — 3: glabādama; 4: netikla, 109b un c, 111c, 335 Nr. 1013. — 2: Balta gulbja, 125³ (J. Renes). — 4: neveikla (un: neveikļa) t. dēļ' 133a Nr. 343, 133b Nr. 2647. — 2: Smalku priežu, 137e. — 2: Baltā; 3: glabādama; 4: netikla, 348. — 2: Baltā gulbju silītē; 4: netikla, 363.

288.

3: Magoniņa nobālējisi; 4: galiņā, 88c. — 3: noziedēja. 111d.

1. Protu, protu, redzu, redzu,

Še es ilgi nedzīvošu:

Zelta puķe nokaltuse

Mana kapa maliņā. 64i.

289.

1: ziedēj': 2: Dzeltenim ziediņim; 4: veda sērdienīti, 172q. — 4: veda sērdienīti, 181d. — 2: Dzeltainiem, 335 Nr. 303.

290.

4: Vizulētu, 16. — 4: vainaciņu. 30b. — 1: liela pļava; 3: brāļu; 4: Vizulainu vainadziņu, 45a. — 1: ziedu pļava; 3: brāļu; 4: Dzelteniem vizuļiem, 379.

292.

1: zieda kapu kalni; 3: Kā tie daiļi neziedēs, 263d.

293.

1: ziede kapu kalnis; 2: Dzeltenāmi puķītēm, 161c.

297.

3: Brāļa; 4: Māsas, 2c. 27a, 28d, 52a, 379. — 5: Brāļiem; 4: Māsām, 21b Nr. 182, 21c Nr. 2087, 36r (T. Saulīte), 355 Nr. 1101. — 1 un 3: līdumāi; 2 un 4: maliņāi, 22h. — 2: tās mēles; 4: mēles, 22o, 91g. — 1 un 3: tūrumā, 23, 25, 45a, 451, 364¹. — 2: dārziņā; 3: Brāļiem; 4: Māsām rozēs dārziņā, 4tc pag. 70 Nr. 10. — Ar turp. 5—6: Bālīts gāja miežus

plaut, Māsiņ' rozes izravēt, 50b, 110c. — 2: dārziņā; 3: Brāļa; 4: Māsas rozes dārziņā, 55. 137e. — Ar turp. 5—6: Brāļam mieži iesalnm, Māsai rozes cekulam, 138a.

298.

1. Kam tie mieži tūrumā,
Kam tās rozes vidū zied?
Brāļam mieži tūrumā,
Māsai rozes vidū zied.
Plauj, brālīti, savus miežus,
Lai zied rozes vidiņā,
Lai zied rozes vidiņā,
Kamēr iešu tautiņās. 28c.

300.

1. Sēj, māmiņa, man rozītes,
Kalponei (al.: Kalponītei) magonītes.
Lai es augu kā rozīte,
Kalponīte kā magone. 16, 27b, 75b, 90, 91, 122b, 127¹b, 134c, 325c, 379. 107d.
3: Es ziedēšu kā rozīte, 18. — 3: Lei, 28f. — 2: Kalpūnītei; 4: Kalpūnīte kā magona, 41a. — 4: magona, 41c Nr. 2 pag. 61, 335 Nr. 610, 407c. — 4: Kā magone kalponīte, 42. — 2: Kalponēm; 4: Kalponītes kā magones, 45a. — 2: magoniņas, 91c. — 3: es ziedu; 4: magona, 93a, 93b, 111c, 111d. — 1: rozīti; 2: magonīti; 3: es ziedu, 137e. — 1: rozīti; 2: magonīti, 289c. — 1: rozīti; 2: magonīti; 4: magona, 321, 407f. — 1: rozīti; 2: magoniņu; 4: magona, 407h. 2: magoniņas; 4: magona, 7⁰. — 2: Bārenei; 3: es ziedu; 4: Bārenīte, 20b.

301.

1: Sīkaļiņa; 2: Bez saulītes vakarā; 3: Gana sīka, 18 (Kliģenē), 30b. — 3: Jau bij sīka, 68c, 80c. — 3: Gana sīka, 68d. — 1: Sīkaļiņa; 2: maliņā, 75b. — 1: Sīkaļiņa, 85d. — 1—2: Sīku, mazu es redzēju Sējam rozes dārziņā; 3: Jau bij sīka, 97a. — 2: maliņā, 107b. — 1: Sīkulīte; 2: Mūs' bāliņa dārziņā; 3: S., sīka, 281d. — 1: Sīkuļiņa; 2: maļiņā; 3: S., sīka, 324e. — 2: Baltā rožu dārziņā, 344.

302.

1: Smuka. smuka; 3: smukāka, 22b, 97a. — 1: Smuka, smuka; 3: V. smukāka tā rozīte, 28¹, 190b. — 3: tā rozīte. 282.
1. Smuka roze kalnā auga, —
Kas to rozīt' iestādīja?
Smuka meita iestādīja,
Pie māmiņas uzaugdama. 7¹.

304.

2: Dieviņis, 20b. 2: Tad man Dievis; 3: Vakaraī, 22b. — 2: Bij man Dieva palīdzība, 28¹. — 2: Tad man Dievis; 4: vainaciņu, 30b. — 4: vainaciņu, 69a. — 2: Mun; 3: Vakaraī; 4: vaiņadziņu, 69¹. — 2: Tad man Dievs, 91c, 325c. 356. — 4: vaiņadziņu, 91g, 97a. — 2: Dievis; 3: Vakaraīje; 4: vaiņadziņu, 348.
1. Ak, tu Dievs, laba laime,
Man rociņa labi gāja:
Vakarā rozes sēju,
Rītā viju vainadziņu. 379.
1: Ak. tu Dievs, ak, tu Dievs, 23. — 1: Kad es biju jauna meita; 2: Mun, 88c. — 1: Kad es biju jauna meita; 4: vaiņadziņu, 97a. — 1: tu Dieviņ, nu man laime; 5: Vakaraīji, 325e. — 1: tu Dieva laba 1., 344.

306.

1: uznāca; 4: pīti; 5—6: trūkst, 6a.

308.

1: es iebriđu, 188⁰. — 1: Es iebriđu līdz pusīti; 4: Kā sarkanās rozes zied, 188⁰. 4: Kā sarkanās rozes zied, 41c pag. 61 Nr. 5, 190c Nr. 649, 195a, 224a. — 1: pusītei; 3: Tā zied, 195b. — 1: pusītes; 2: Sarkan' rožu dārziņē; 3: Tā zied mani balti vaigi. 208c. — 1: Es iebriđu līdz pusīti; 4: Kā sarkanās rozes zied, 224h. — 1: pusītei. 330². — Sal. Nr. 5416.

309.

1: A. braucu rožu pili; 2: jauno bāleņiņu; 3: bāleņiņ; 4: Pirc m. r. vainadziņu, 159b. — 1: A. braucu rožu pili. 174e. — 1: pilei; 2: Ar jaunaji bāleļiņi [?]; 3: Atgriezies, 189b. — 1: Gaļām: 3: Atgriezies; 4: Pirc. 190i Nr. 861. — 2: jauno; 3: Brauc iekšā, b.; 4: vainadziņu; ar turp. 5—6: Tevi teica vecie brāļi Siekiem naudu mērojam, 226c. — 1: pilej; 2: jauno; 4: vainadziņu, 267b.

1. Es ar savu bāleļiņu

Apkārt rožu pili braucu.

Ej iekšā, bāleļiņ(i),

Pērc man rožu vainadziņu. 199.

3: Apstājies bāleļiņi, 200f — 2: pilei; 3: Apstājies, bāleļiņi; 4: Rožu nēzdodziņu, 1611. — 3: Apstājies; bāleļiņi; 4: vainadziņu, 188⁰. — 2: pilei; 3: Brauc iekšā, bāleļiņi, 188⁰. — 2: rožu dārzu; 3: iekšāi; 4: vainadziņu, 145a. — 1: bāleņiņu; 3: Brauc, brālīt, apstājies; 4: Pirc m. rožu vainadziņu, 161c. — 3: iekšāi, bāleļiņu; 4: Pirc m. r. vainadziņu, 172s. — 1: bāleņiņu; 3: Turi, manu bāleņiņu. 180a. — 1: bāleņiņu; 3: iekšāi, bāleņiņi; 4: Pirc, 181d un 1. — 2: Garām; 3: Nāc. 184. — 3: Brauc; 4: Pirc man linžu, 186b. — 2: A. braucu rožu pili; 3: Apstājies, b., 188. — 2: pilei; 4: vainadziņu, 193a Nr. 2602. — 3: Apstājies, b., 195a. — 3: Apstājies, b.; 4: vainaciņu, 200a. — 4: Pirc, 206. — 2: pilij; 3: Atgriezies, b.; 4: vainadziņu, 207r un s. — 2: Garām; 3: Atgriezies b.; 4: Pirc, 16b. — 2: Garām; 3: Griež iekšē, b.: 4: Pirc m. rožu vainadziņu. 228. — 1: Ar mazaju b.; 3: Brauc; 4: vainadziņu, 224o Nr. 861 var. — 3: Brauc; 4: Pirc. 290f.

2. Apkārt braucu rožu dārzu

Ar jaunaju bāleļiņu.

Brauc iekšā, bāleļiņ,

Pērc man rožu vainadziņu. 195c.

312.

2: vītola; 3: man nenobāl, 182¹.

313.

1: Ciema puīši b.; 3: Manas sīkas magoniņas, 207k.

316.

4: magona, 9. — 2: Bārainei: 4: Bārainīte, 23. — 3: es ziedu, 45¹. — 2: Sērdienītei; 4: Kā magone sērdienīte, 181a Nr. 2402. — 1: rozīti: 2: Sērdienei magoniņu; 4: Sērdienīte, 215b. — 2: Sērdienei; 4: Sērdiene, 224d Nr. 1803.

1. Sēj, māmiņa, man rozītes,

Jaunai mātai magonītes,

Lai es augu kā rozīte,

Jaunā māsa kā magone. 17a, 28d, 68d, 95c.

3: es ziedu; 4: magona, 68c, 141.

320.

1: Šuvu zīļu, vijū puķu; 4: darināju, 91c. — Vijū rožu, magoniņu; 4: Baltu puķu darināju, 106. — 1: Rožu, magon' i saviju; 4: darināju, 111d. — 1: Rožu vijū, ne magonu; 3: Visu c.; 4: Dzeltāno kliņģerīšu, 401.

1. Puču veju, rūžu veju

Šūvosor vainaceņu:

Jau cytu vasareņu

Klinndžareišu darynavu. 422a.

2: vainuceņu; 4: darynovu, 422d. — 1: rōžu; 2: vainoceņu; 3: vél; 4: Klinndžerēšu darynošu, 422e.

2. Šo vasar', to vasar'

Rožu (al.: Mētru) vijū vainaciņu:

Jau es citu vasaru

Kliņģerīšu darināšu. 91h.

5. Veja rōžu, da mogunu

Šūvosor vainoceņu:

Vēļi cytu vasareņu

Kliņģerēšu darynovu. 419⁰a.

322.

1: Kliņģerīša; 4: Rūtenes, 22h un p. — 2: vainadziņu, 305b. — 1: Kliņģerīša; 2: viju, 318a.

323.

2: Trīsreiz dienā d.; 6: Dzelainās, 36r. (J. Leijniece).—1: vainadziņu; 2: Trīsreiz jaunu d., 42¹. — 1: vainadziņu; 3: rozēm; 4: magonēm; 6: Dzeltenām klingerēm, 401.

1. Es to savu vainadziņu

Trejtrejādi darināju:

No rītiņa rožu vijū,

Uz pusdienu magonišu,

Uz to pašu vakariņu

No tām vasku kliņģerēm. 26a.

1: vainaciņu; 2: Trīsreiz dienā darenāju; 6: Dzeltenaju kliņģerīšu, 30b. — 2: Skaistu vien d.; 4: Ap p. magoniņu: 5—6: Tai vakara pusītē Dzelaino kliņģerīšu, 87¹b. — 2: Trejtrejādu derenāju; 5: Jau uz p. v., 353¹. — 4: Ap; 5: Jau ap p. v.; 6: No tam zelta kl., 379.

325.

3: Kumelītes, dievkociņi, 30b. — 1: Sīkās nātres; 3: Dievkociņi, biškrēsliņi, 75m.

331.

2: kalniņā, 3c, 23. — 1: santenīte; 2: Zied mazāi d.: Santenīte, 13b. — 1: santenīte; 2: auga; 4: Santenīte. 22h.

332.

1: Kāda p. valkātāja; 2: vainadziņu; 3: Zilo puķu, skaisto rožu, 134c.

333.

2: dārziņā, 68c. 326a. 327 Nr. 129. — 2: zieda. 397¹.

338.

2: Magonēmi; 4: domādams, 15a. — 4: domājot, 23. — 3: miegu, 41c pag. 77 Nr. 7, 324e, 364¹. — 3: neaizmīgu, 68a un d, 93¹c. — 2: Magonām; 4: Uz druviņu, 68c, 75b. — 2: Magonām; 3: miegu neaizmīgu, 88b, 91c. — 1: drivīņu; 3: miegu; 4: drivīņu cerēdama, 91a Nr. 4260. — 2: Magonām; 3: miega neaizmīgu; 4: domādams, 311a. — 3: miegu neaizmīgu; 4: cerēdam', 519a Nr. 4207, 319^b Nr. 2347. — 2: Magonāmi, 330¹, 407a. — 3: miegu; 4: Par druviņu domādama, 407d. 408 Nr. 161.

1. Driķim sēju tū driveņu,

Mogonóm nūzidēja;

Nakt midzeņa naguļēju,

Tū driveņu carādams. 409d.

2: Mogunóm, 422²b. — 1: Dričim; 3: Naktim mīgu naaizmygu, 427a, 435a.

2. Griķiem sēju to druviņu,

Magonēm noziedēja;

Nakti miegu negulēju,

To druviņu cerēdams. 325e.

1: Driķiem; 2: Magonām; 3: miega, 9, 95b. — 3: Nakti miegs man nenāca; 4: cerējot, 134c.

3. Liniem seju to druviņu,

Magonēm noziedēja;

Nakti miegs man nenāca.

To druviņu domājot. 45a.

2: Idriņāmi; 4: domājam, 24a. — 1: sēja; 2: Magonām; 4: Uz druviņu, 97c, 391 Nr. 192. — 2: Magonām; 4: cerējot, 111c un h. — 4: Par druviņu, 127¹b.

4. Linim sēju tū driveņu,

Mogonóm nūzidēja;

Naktim mīga naaizmygu,

Tū driveņu carādams. 427a.

1 un 4: dērveņu; 3: Nakti mīga naguļēju, 428².

339.
1. Ēdat, govīs, siliņā,
Siliņā garda zāle,
Siliņā rozēs zied,
Atmatā magonītes. 203a.
346.
4: būtu tēvs, māmiņa, 281c un d.
347.
1: visām sērdienēm; 2: pierka vainadziņu; 3: ērkšķu; 4: vainadzīnis, 164c. — 1: sērdienītēm; 2: Pērka brūtes vainadziņu;
3: Ēršķu p.; 4: Tas, 181a Nr. 3712. — 1: visim sērdieņim; 2: Bodei; 3: ērču; 4: sērdieņu, 181d. — 1: Kas nabaga sērdienītei; 2: pirkse; 3: ērkšu; 4: sērdieņa vainagam, 224c Nr. 3761.
349.
3: Suņaburški, 9.—5: Suņuburški, pupulakši, 80e. — 1: Santenīte, rūtenīte; 2 un 4: zāle; 3: Pupulakši, suņuburši, 327 Nr. 1247.
351.
3: kārkļus, 190c Nr. 616. — 1: Puškojās; 2: dabūdama, 355 Nr. 269.
353.
4: Nopinos; 2: Kādu ziedu gribēdama, 36r.
355.
2: Ir saluse, nesaluse; 3: nesaluse, 91 g. — 2: Sasaluse, nesaluse; 3: nesaluse, 316. — 1: Citā vietā; 3: Kuņā vietā; 4: purenīši, 319c Nr. 439.
356.
1—2: Migliņāi, rasiņāi, Tur zied zelta pureniņš, 22b un c. — 1: Migliņāi, rasiņāi; 2: pureniņi, 22l. — 2: purenīte. 30b, 379.
1. Migliņā, rasiņā,
Ziedēj' zelta pureniņš;
Ne redz saule uzlēkdama,
Ne meitiņas ganīdama. 42.
4: Ne ganiņi ganīdami, 35. — 2: purenīt's; 3: Ne saulīte redz lēkdama, 111d.
2. Miglājā rītiņā
Nozied zelta pureniņš,
Ne redz gani ganīdami,
Ne saulīte tecēdama. 91d, 408, Nr. 122.
1: Miglaināi rītiņāi. 22h. — 2: pureniņi; 3: Ni redz; 4: Ni s. rietēdama, 91c. — 1—2: Divi zelta pureniņi Noziedēja migliņā, 93¹c.
3. Ziedi, zelta purenīte,
Miglainā rītiņā,
Ni redz gani ganīdami,
Ni saulīte tecēdama. 137e.
1: pureniņ; 2; Migliņā, rasiņā, 74c, 91h. — 1: purenīti; 3 un 4: Nei 126a.
4. Ziedi, zelta purekliņi,
Migliņāi, rasiņāi,
Ne tev' redz piegulnieki,
Ne meitiņas ganīdama. 172s.
5. Ziedi skaisti, purenīte,
Miglainā rītiņā,
Tev' redz gani ganīdami,
I arāji ecēdami. 120c.

6. Ziedi, zelta pureniņi,
Avotiņa lejiņā,
Ne redz gani ganīdami,
Ne saulīte tecēdama. 74a.
2: ezeriņa maliņā; 4: rietēdama, 324e.

357.

1: pureniņ; 2: viducī; 3: tevis ķēra; 4: Ne māsiņas ganīdamas, 325¹.
1. Ziedi, ziedi, pureniņ,
Pašā purva viducī.
Ne tev tur gan' uzdzina,
Ne uzjāja pieguļnieki. 311a.

358.

1: Skaisti zied pureniņš; 3: Ni redz; 4: Ni saulīte tecēdama, 91c.
1. Zīdi, zīdi, puriņeņ,
Pošā pura videņā,
Ni redz goni gaņeidami,
Ni saūleite ritādama. 427a.
1: puriņeņ; 2: videņā; 3: ganēdami; 4: saūleite, 435a.
2. Zīdi, zīdi, puriņeņ,
Patī pura videņā.
Ni redz goni ganeitōji,
Ni orōji acātōji. 409c.
1: puriņeņ; 2: videņa; 3: gaņētoji, 4223a.

360.

1: purnaviņa, 28d. — 2: Gan tu rītā noziedēs'; 4: Kodīs tavu cekuliņ', 64a Nr. 4415. — 3: Pielaidīšu raibu govi, 68c. — 1: pureniņi; 3: raibu govi, 88b. 3: Dzīšu rītu: 4: Kodīs; 91 g. — 2: Alotiņa: 3: gov's, 407a. — 1: pureniņi; 3: gov's. 407c.
1. Zīdi, zīdi, puriņeņ,
Olūeņa maļeņā;
Reitā dzeišu raibu gūvi,
Nūraus tavu cakuļeņu. 422b un d.
2. Ziedi, ziedi, pureniņ,
Avotiņa maliņā!
Rītā dzīšu raibas govis,
Noraus tavu cekuliņu. 41c pag 57 Nr. 1, 75b.
2: lejiņā, 80c, 86a. — 2: Ezeriņa, 111d. — 1: pureniņi; 2: Alotiņa, 321, 322b — 1: pureniņi; 2: Pašā purva, 324c — 1: purenīti; 2: Straujas upes; 4: tev, 401. — 2: Alotiņa; 3: raibu govi. 407k.
3. Ziedi, ziedi, pureniņ,
Avotiņa maliņā!
Rītu dzīšu raibas govis,
Noraus tavu cekuliņu. 88c.
1: pureniņi; 3: dzīs; 4: tev. 9. — 2: Ezariņa; 3: gov's, 69a. — 3: Atlaidīšu raibaļiņu, 68d. — 2: Ezeriņa; 3: Rīt' atdzīšu, 88c. — 2: Daugaviņas; 3: Danākušas raibas gov's, 91c. — 5: Dalaidīšu raibaliņu, 103a. 1: Skaisti zied pureniņi; 3: Rītā dz. r. gov's, 401. — 1: Skaisti zied pureniņi; 3: Rītā dz. raibu govi; 4: tevim, 309a. — 1: Skaisti zied pureniņi; 2: Alotiņa; 3: Rītā dz. r. gov's, 407f.

361.

3—4: Straujas upes maliņā Zelta puķīt'i ziedēja. 91b. — 3—4: Skaisti ziedi izziedējsi Šās upītes maliņā, 102. — 1: Gan', bāliņi, tu gotiņas; 2: pinu; 5: ziedi; 4: Apariņas, 325b. — 1: brāleliņ: 2: Lei es v. vainaciņu; 4: Apariņas, 325b Nr. 4375. — 3—4: Aiz upītes līcītī Skaistas zied magoniņas, 373. — 4: Alotiņa lejiņā, 407k.

363.

1: izteciņa; 3: ziedu es norāvu, 111d.

364.

4: karenāju: ar turp. 5—6: Būt' i otru norāvuse, Vēl deviņi karenātu, 6c. — 1: Ai, ezer, izteciņ; 2: dailu. 41c pag. 58 Nr. 3. — 4: Trejas tautas karināju: ar turp. 5—6: Kad būt otru norāvuse, Vēl deviņi kairinātu, 68d. — 3: ziedu norāvuse, 97c. — 2: daiļu; 3: V. zaru es norāvu: 4: kairināju, 324e. — 1: pureniņ; 2: cekuliņu, 335 Nr. 1711. — 3: ziediņu norāvu; 4: kairināju, 407a. — 3: zariņu norāvu; 4: Triju t. kairināju, 407f.

366.

1: Es nezinu, kas par zemi; 2: Še; 3: Saujiņai es atnešu, 86a. — 1: Zeme, zeme, kas par zemi; 3: Saujiņā es atnesu; 4: āboliņu, 91 g. — 2: Ne ziediņš neziedēja, 111d. — 2: Kad puķītes; 3: šauviņā; 4: dāboliņu, 324a. — 3: Šaujiņā atsanešos, 324e. — 1: Kas še bija par zemīti; 2: Še; 4: purenīti. 379.

1. Kas par zemi šai malā,

Nezied zelta pureniņi;

Atsanešu saviņā

Savas malas pureniņu. 322a.

2. Es nazynu, kas par molu,

Ka zīdeņi nazīdēje;

Sauļeņā atsanešu

Savys molys puriņeņu. 422a un d.

1: Kas par zemi taujeņóm; 3: Atsanešu šauļeņā; 4: Savys zemis. 422a.

369.

1: Puškojiesi; 2: Kādus puškus; 3: Ievas ziedus, Māras sili, 208b.

374.

2: Ezeriņu aptecēju; 4: Es šķiet', 131¹. (Alv. Liepiņa). — 3: Baltu puķi, 379. 2: Ezeriņu aptecēju. 48c.

1. Trīs dieniņas saraudāju

Ezeriņa maliņā:

Balta puķe ezerā,

Šķitu savu māmuliņu. 91g.

2. Trīs reizītes aptecēju

Ap ezaru raudādama:

Baltu puķi ezerā

Šķitu savu māmuliņu. 111 d. Sal. 415 pag. 278 Nr. 341 un 414 Nr. 140.

376.

1: dāboliņu; 3: Tā ir mani bārainīti (un: bārenīti); 4: valodās, 22d un e.

377.

1: dāboliņi; 2: ziediņus; 3: manim darināti, 22h. — 1: Ceļamala; 3: Ko man bij, 80c. — 2: nedareni; 3: darenāt, 85e. — 1: Ceļamala, 407d.

382.

2 un 3: Še; 4: Dāboliņa kalniņā, 13b. — 1: Laižat; 2 un 3: Še; 4: Baltābolu lasīdamas, 217a. — 1: Še dzenat; 3: Te gul govis pieēdušas, 260. — 1: Dzeniet šurp; 2: Še; 4: Sarkano āboliņu, 20b.

1. Dzeniet šurpu, ciema gani,

Še ir laba ganīšana,

Še aug zāle, še ābols,

Še ēd govis gulēdamas. 22d.

1: Laidiet šurpu, ciemu, 22e. — 1: Dzenat, gani, te ganīti; 2 un 4: Te; 3: Zaļa zāle, balts ābols, 223a un b. 1: Nākat šurp; 5: Še atals, še 229¹. — 1: Šur dzeniet; 2: labas ganībiņas; 3: še dābuls, 324e.

385.

1. Ciema gani, redzējāt?

Man izgaisa raiba govs;

Vai palika smildzienā,

Vai ābola pļaviņā? 107b.

2. Citi gani, citi gani.
Man izgaisa raibuļiņa!
Vai izgaisa niedrajā,
Vai dābula kalniņā. 324a.
2; raiba gov; 5: Vai palika ņiedrainē. 324e.

387.

2: Baltāboļu; 4: Jauna svaiņa, 212a.

388.

1: plāva; 2: dābuliņš; 3: Tekošāi; 4: Izkaptītes, 324e. 1: bite s. plāva; 2: āboliņš; 4: Izkaptiņu, 87¹. 95 b. 344. — 1: bite;
2: āboliņš; 4: Izkaptiņu, 75b, 95d.

391.

1: Pļauju; 2: Las' ābolu lasāmo; 4: Ne lasīta, 6c. — 2: Raun' ābulu raunamo; 4: Ne rautā ābuliņa, 97 g un h.
1. Pļautin pļāvu pļautu sienu,
Rautin rāvu āboliņu;
Vairāk man pļauta siena,
Nekā rauta āboliņa. 75b.

392.

1: sienu; 2: Dāboliņu; 4: dāboliņa, 45. — 1: sienu; 3: manim, 69a, 91g, 92. 319c. — 1: sieniņ' ei pļaudam; 2: āboliņa,
126c. — 2: Dāboliņa; 4: dāboliņa, 311b. — 1: dābuliņa, 324e. — 1: sieniņu pļaudama; 3: manim 407d. 408 Nr. 1185.
1. Gōju siņeņu pļaudams,
Dobūleņu laseidams:
Vairōk man plaūta sina,
Na lasēta dobūleņa. 422e.

393.

4: Ābuliņu, 13b. — 1: Pļāuniet; 4: palasīju, 45¹. — 1: Pļāunat sienu, kam pļaudami; 4: palasīju, 353¹.

394.

1: ābuliņu; 5: ābula saujiņāi, 49. 2: govju; 4: gosniņas, 264b.

395.

1 un 4: Balt' dābola; 2: vainedziņu, 41c pag. 56 Nr. 1. — 1 un 4: Baltābula; 3: neredzēja, 49, 186b, 226h, 228. — 3:
Lai ar m.: ar turp. 5—6: Lai saulīte ritināja Zelta zarus zemes virsu, 145a. — Ar turp. 5—6: Kad tie mani ieraudzītu,
Kīlāt manu vainadziņu, 151a un b. — 3: nenoķēra, 152. — 3: neredzēja, 159b. 207s. — 3: Lai ar mani neredzētu, 169.
— 1: B. lauku br., 171a. — 1: Garām gāju dižu sētu, 173. — 1 un 4: Baltābūla, 174c, 185c un d, 197b, 226c. — 2:
Dusēdama, stāvēdama, 181g. — 2: Rokē, 189a un b. — 1 un 4: Baltābula; 3: nepazīna, 196i, 224g. — 1 un 4: Baltābolu;
3: manis, 203b. — 1: un 4: Baltābolu; 3: nepazīna, 206, 353. — 1: Baltāboļa pļavā; 4: Baltābola. 224c un e. — 1:
Ābūliņa; 4: Baltābūla, 237a. — 1 un 4: Baltābola. 345. 348, 391 Nr. 461.

400.

1: Dāboliņa, 327 Nr. 1289.
1. Baltābola pļavu bridu,
Pie Laimiņas raudādama:
Kam, Laimiņa, pļavu devi,
Ka nedevi pļāvējiņu? 289c.
2. Es izbridu baltābolu,
Pie māmiņas raudādama.
Kam māmiņa man nedeva
Baltābola pļāvējiņu. 232b.
3. Dābulainu pļavu bridu,
Uz Dieviņa raudādama:
Kam, Dieviņ, tu atņēmi
Šās pļaviņas pļāvējiņu! 309b.

1: Dābolainu: 3—4: Tā, Dieviņ, tava vaina, Kam atņēmi pļāvējiņu, 9.

401.

1: āboliņis; 2: Trijus; 4: iesarkani, 159f.

403.

4: Vainaciņa, 91c. — 3: S. vajadzēja; 4: Vainadziņa, 112b. — 1: Baltābola birzi bridu. 118^l. — 1: Baltābolu pāri gāju; 3: S. vajadzēja, 138, 401. — 1: zeltābolu; 2 un 3: Sudrabiņa. 335 Nr. 511.

1. Pāri bridu balt' dābolu,

Sarkanā meklēdama;

Ka dabūtu sarkanā

Jel vainaga cekulam. 41c pag. 56 Nr. 2.

2. Pāri gāju, pāri spēru

Par baltaju dāboliņu,

Sarkanāja meklēdama

Vainaciņa cekulam. 309a.

1: Pāri bridu, pāri teku; 2: balto; 3: Sarkanā; 4: Vainadziņa, 401.

406.

1. Div' pļaviņas i papļāvu

Sarkanā āboliņa;

Dod, Dieviņ, siltu sauli,

Labu vēju kaltētāju! 80c.

1: Divi pļaviņ' i, 6c, 111c. — 1: Div' pļ. es nopļāvu; 2: dāboltiņ'; 3: Dieviņi; 4: kaltējot, 41c pag. 282 Nr. 4. — 1: Man nopļautas div' pļaviņas; 4: kaltējot, 118^l, 134c. — 1: Div' pļ. es nopļāvu; 2: āboltiņa; 4: kaltējot, 335 Nr. 1460.

407.

3: Trīs pļaviņas man nopļautas; 4: dābuliņa, 324e.

411.

2; Piecu; 4: Jaunajām māsiņām, 7. — 1: dabūju; 2: dāboliņu, 40, 41c pag. 57 Nr. 5, 325b. — 3: Divas, 95b 335 Nr. 1700. — 1: dabūju, 95d, 107c 137d. — 3: Div' nopļūcu; 4: Mazajami brālīšam, 274d. — 2: dābuliņu. 309a, 322b. — 2: dābuliņu; 3: Divi plūcu, 322e. — 1: dabūju; 2: dābuliņu; 3: Divas, 324a. — 2: dābuliņu, 324e. — 2: dāboliņu; 3—4: Div' nopļūcu, div' palika Mazajām māsiņām, 331a. — 4: Jaunajām māsiņām, 379. — 2: dāboliņu; 3: Div' nopļūcu. 401.

1. Es atradu ganīdama

Četru lapu dāboliņu;

Divas devu māsiņai,

Divas pate paturēju. 325e.

2. Es uzgāju ganīdama

Četru lapu āboliņu;

Div' norāvu, div' atstāju

Jaunākai māsiņai. 63d.

2: dābuliņu; 3: div' palika. 22h. — 2; dābuliņu; 4: Vecākai, 221. — 4: Jaunajām māsiņām, 69a. — 3: Divas plūcu: 4: Jaunajai. 105a. — 4: Jaunajai. 107d. — 2: amoliņu; 3: Divi rāvu. 354. — 3: Divas rāvu. div's, 379. 2: dāboliņu, 20b.

3. Es atrodu ganeidama

Četru lopu obuļteņu:

Div' nūrōvu, div' pamešu

Mozejai mōseņai. 427^la.

4: Mozókóm mōseņōm, 454a.

414.

1: Avetiņa, 151b, 152a. — 1: Avitina; 2: auguminu; 3: ābolinu; 4: lapinām, 164m. — 3: āboltiņu; 4: Dreijātāmi, 166. — 1: Buč, aitiņa magonīte; 4: Deviņāmi, 267b.

415.

2: Dzīsim, 279a. — 2: Dzīsim govu paganīt; 3: ābuliņu, 281b. — 1: Aun kājiņas; 4: Trejdeviņām. 288. — 1: Auj kājiņas; 2: govu 298i Nr. 2600. — 1: Aun kājiņas; 2: Dzīsim g. paganīt. 407a.

416.

1: līdzi; 4 un 5: baltais dāboltiņš, 41c pag. 90 Nr. 12.

417.

2: Dzīsim govis; 3: Tu zin' tādu dābuliņu. 330c. — 2: Palīdz; 3: Tu zin' zaļu dāboliņu, 401. — 2: Eima; 3: āboliņu, 407k. — Sal. 414 Nr. 110.

1. Dzeltenā cielaviņa,

Palīdz govu paganīt:

Tu zināji āboliņu

Deviņām(i) lapiņām. 290f.

2: govis, 6a. — 2: pieganīt, 69d. — 1: Dzeltānā; 2: Iesim telīšu ganīt; 4: Deviņām, 88 Nr. 4442. — 2: Iesam telīš' ij ganīt, 109b. — 1: Dzeltenāja, 190b. — 1: Dzeltānāja; 2: pieganīt, 190f. — 1: Dzeltānāja; 2: govis; 3: dāboliņu, 304. — 1: Dzeltenāji; 2: Nāc telītes paganīt; 3: dāboliņu, 315, 327 Nr. 214. — 5: dāboliņu, 321. — 2: Eima; 3: dābuliņu, 525a.

2. Dzāltonò cilaveņa,

Paļeidz gūvu pagaņeit:

Tu zynavi dōbuļeņu

Deveņóm lapeņóm. 422b.

3. Ģērb kājiņas, cielaviņa,

Nāc man līdzi ganiņos,

Tu jau zini āboliņu

Deviņām lapiņām. 215b.

418.

1. Es savām telītēm

Dāboliņa valgu viju:

Vērsīšam vien pietrūka.

Tam noviju dedesiņu. 22o.

2: Āboliņa; 3: V., tam pietrūka, 68d.

419.

1. Nāc pretī, kaimenīša,

Samīsim ziediņiem!

Tev dadazis, man ābols,

Nāc tu pati piedavos. 110c.

1: pušelniece; 2: Pārmīsim; 4: Nāksi pate piedavās. 137e.

421.

3: Suņuburkšķi, pupulekšķi, 69f. — 3: pupulakšas, 93b. — 1: dadadzītis; 3: Pliekšū lapas, dadžu lapas, 113^l. — 1: dadaziņi; 3: Suņaburški, pupulēški, 126a.

422.

1. Jānīšam pavaicāju,

Kādu raut pirmo ziedu.

— Āboliņa, dadaziņa,

Tie Jānīša pirmie ziedi. 126b.

424.

1: saviju; 2: Dedesiņu; 4: Kad bij lietūs, 91g. — 1: saviju; 2: vaiņadziņu; 4: Kad bij migla, 335 Nr. 512.

428.

2: Biškrēsliņus (al.: biškrēsliņus); 3: No rozītes orti (al.: ortu); 4: pusdālderī; 5—6: No tā āra biškrēsliņa (biskr.) Trīs veseli dālderīši (al.: veselus dālderīšus), 30b, 45¹. — 1: magonas; 2: Sēju puķu mistrājiņu; 3: Rozītēs; 4: Magonās pusdālderī; 5—6: Par to puķu mistrājiņu Div' sudraba gabaliņi, 75b.

429.

3: Kliņģerītes, 25. — 1: Suņaburkši, pupurlaukši; 3: Biškrēsliši, dievkociņi; 4: Tas meitiņu, 64i. — 1: pupalaksti; 3: Dedestiņas, 68d. — 1: pupalaksti; 2: Tās bij puišu; 4: Tās bij meitu, 344. — 1: pupalaksti; 2 un 4: Jāņa. 401.

433.

1: Es vaicāju; 2: Kādu zāli pirmo raušu; 4: āboltīnu, 149g. — 1: Jānīšam; 2: Kādu; 4: ābuliņu, 185d. — 3: bulderiņu, 226b. — 1: Jānīšami; 2: raušu; 3: dunduriņu; 4: dāboliņu, 301. — 1: Paprasīju; 3: Pirmo rāvu, 403.

1. Pavaicāju māmiņai,

Kādu raut (i) pirmo zāli.

— Rauj papriekšu dundurjāni,

Pēc sarkanu āboliņu. 302.

1: Jānītim; 3: buldurjāni; 4: dābuliņu 22q. — 1: Jānīšam; 2: pirmu. 188°, 299b Nr. 1588. — 2: Kādu plūkšu; 3: Plūc pirmo dundurzāli, 278a. — 2: Kādu plūkšu Jāņu zāli; 3: Plūc; 4: Tad, 303b.

2. No Jānīša pavaicāju,

Kādu plūkti Jāņa zāli.

— Plūc papriekšu buldurjāni,

Tad sarkanu āboliņu. 407a un k.

2: Kādas plūkti Jāņu zāles; 3: bulderjāņus; 4: Pēc sarkanu dābuliņu, 324e.

3. Es vaicāju Jānīšam,

Kuru puķi pirmo raut.

Jānīts man pasacīja:

Rauj papriekšu blauderjāni,

Tad rauj citas pakaļā. 125b (J. Eniķis).

4. Pavaicāju nu Jōneiša,

Kódu raut pyrmū zóli.

Rauņ paprišku dundurjōni,

Pec sorkonu obulteņu. 434a.

436.

2: vakarāi; 4: dābuliņu; 7: galiņāi, 22q. — 2 un 8: buldrijānu; 6: Buldrijāna, 327 Nr. 1239.

437.

3—4: Rītā agri i atradu Pie pelēka akmentiņa, 407k.

440.

2: vakarāi; 5: vībotnīte; 4: dābuliņš, 22q. — 1 un 2: Jāņa; 3: Zilgalvītes, papardītes; 4: ābultiņš, 1811. — 1: Jāņa; 2: Ko rauj Jāņa; 3: vīboknīte; 4: āboltiņis, 188₀.

452.

1. Eita, meitas, madarās,

Nu zied elkšņa pupuriņi,

Gan jūs pašas redzēsiet,

Jums būs skaisti dzīpariņi. 98a.

1: madarot; 2: elkšņu; 5: zinājāt, 74c. — 1; Knābiet, meitas, madariņas; 2: pipariņi; 4: Būs jums, 91c. — 2: elkšņu pumpuriņi; 4: Būs jums, 107d.

453.

2: Bēgat lazdu, 6c. — 1: maraniņas; 2: Bēgat; 3: rociņā, 281. — 2: lazdu; 3: Lielis pulks, 69b. — 2: kārkla ceriņā; 4: kapļi par pleciem, 871. — 3: Pieci pulki. 109b un c. — 1: Oi, sarkanas marenītes; 2: lazdu; 3: nāk, 118¹. — 1: Visas sīkas maraniņas; 4: V. sirpi rociņā, 137c. — 1: Visas sīkas; 2: lazdu; 3: gāja, 311a. — 1: smalkās; 2; lazdas, 344.

455.
2: Upes malu; 3: Melni vien nepieder; 4: sarkanu dzīpariņ', 41c pag. 169 Nr. 18.

462.
1: Brauksim, meitas: 2: Jūgsim lāci. 224a.

468.
2: ietaļiņas, 97g.

471.
2: manim: 3: manim zeltēs; 4: madaliņas, 400.
1. Sylā ģimu, sylā taku,
Sylā maņi vajadzē:
Sylā maņi dzaltys auga,
Syla molu madareņis. 454a.

472.
1: pate; 3: vilka briesmas, 6c. — 1: pate man' māsiņa; 3: bailes; 4: nosperot, 30b. — 1: pate; 3: bailes; 4: Ne v. uzbrukuma, 73b. — 1: Liela, gara; 3: vilka briesma, 75b. — 1: pate; 3: Nij tai bija vilka briesmu; 4: Nij, 88c. — 2: plēsa; 3: vilka briesmas; 4: nosperama. 91 h. — 1: pate mūs' māsiņa; 2: Silā dzelžu plūcējiņa; 3: Nij tai b. vilku briesmu; 4: Nij, 98a. — 1: mūsu māsiņ; 2: Zeltēs lasa; 3: bailes; 4: Ne v. plēsējiņ', 133b Nr. 2612. — 1: pate; 4: spērumiņa, 134a. — 2: Siliņā dzeltas lasa; 3: Nebēdāja briežu, lāču, 181h Nr. 299 var. — 2: Dzirā dzeltas lasjās; 3: tai vaidi; 4: nosperam, 224e Nr. 196. — 2: Siliņai dzeltas plūc; 3: Ni tai b. v. baikst; 4: Ni v. nosperot, 407a.

1. Tautu meita dzeltainīte

Dzeltes plūca siliņā;

Ne tai bija vilka briesmas,

Ne vanaga nospēruma. 80a.

1—2: Tautu meita dzeltēs plūca Biezajā siliņā; 5: briesmu, 41a. — 2: rāva; 5: vilka baile; 4: nopēram, 71c. — 2: lasa; 3: vilka bail; 4: nosperot, 135¹a. — 1: zeltenīte; 2: lasa; 4: nosperšan', 137d.

473.
1: Tautu meita dzeltainiņa; 2: lasa; 3: Ni; 4: Ni ar' m., 118¹. — 1: pati, 121⁰. — 1: pati; 2: lasa, 121p. — 2: Dzeltes lasa; 3 un 4: Nei, 126a un b. — 1: pati; 2: Plūca dzeltēs, 127¹b. — 2: Siliņā ogas lasa; 4: Ne tautiņas uzjājot. 283. — 1: tautu skuķe; 2: lasa; 3: Ni tai bija vilka baist; 4: Ni to munu brāleliņu, 350¹. — Sal. 415 pag. 287 Nr. 376a.

481.
1: Sazaviju; 3: Kad es liku, 91h. — 1: saviju; 3—4: Līdz no koka rasa bira, Birst no mana vainaciņa, 324a.

482.
1. Es noviju ganīdama
Rasenīšu vainadziņu;
Grib tautietis zadināt,
Aiz rasiņas nevarēja. 322b.
3: Tautas grib klāti kļūt, 2b. — 1: nopinu; 2: Rasenīša; 3: Cik grib puiši mutēs dot, 42¹. — 1: Sasaviju; 3: tautiņas klātu tikt, 522e. — 3: Kad grib tautas šurpu jāt, 394.
2. Sasaveju gaņeidama
Raseņeīšu vainuceņu:
Gon gribēja tautas jót.
Aiz raseņu nadajója. 415 pag. 236
5: Rozskrētiņi. 22c.

487.
2: Norietniešu kalniņā. 317a Nr. 3840. — 1: bārenītes; 2: Norietīšu; 4: noriešu, 324a. — 4: Pie, 324e.
1. Satekam, bārenīši,
Norietnīšu kalniņā,
Noriešam asariņas
Norietnīšu lapiņas. 40i. — Sal. 414 Nr. 132.

488.

3: birst; 4: Bāreņiem. 309a. — 3: bierst, 314, 322d, 322e. — 1: Satekam, bārenīši; 2: Norietīšu; 3: Norietīņam; 4: Bārenim, 319c. — 3: Norietīņam; 4: Bāreņam, 407e, 407i. — 3: Norietnīšiem; 4: Bārenīšiem. 407k.

1. Sasáduši bõriņeiši

Nùritņeišu kaļņeņā:

Nùritņim zīdi bērs

Bõriņim asareņis. 422a.

1: Bõriņeitis satecēje; 3: byra. 427a, 435a.

2. Satakam, bõriņeiši,

Nùritņeišu kaļņeņā;

Nùritņeitas kriumu rita,

Mas rišam asareņas. 426¹a.

3. Takam vysi bõriņeiši

Nùritņeišu kaļņeņā;

Nùritņim zīdi byra

Bõriņim asareņis. 422a.

1: tecit; 4: asareņis. 427a.

489.

3: Lai birst; 4: lapiņās, 205b. — 1: raudādama; 2: Retējumu; 4: Retējumu lapiņās, 188⁰.

491.

2: apiņu stīdziņām, 41c pag. 194 Nr. 71. — 2: apiņu spurdzītēm, 145a. — 1: Sveši ļaudis tiltu taisa; 2: spordzītēm; 4: Straujupīte apakšāi, 172f. — 1: Tautu dēlis tiltu dara; 3: bāleņiņi; 4: Strauja upe apakšāi, 181c. — 1: Tautas man tiltu taisa; 2: apiņu, 188⁰. — 1—2: Krāpšus tautas tiltu taisa No apiņu sprodziņām, 190e, 345. — 1: Sveši ļaudis tiltu dara; 2: Ar; 4: Straujupīte 181h Nr. 586 var. — 1: Tautu dēlis tiltu dara; 4: Dziļupīte, 190i Nr. 1216. — 1; Tautas krāpšu tiltu taisa; 2; vengrītēm; 3: Nejāj, manu bāleļiņi; 4: apakšē; ar turp. 5—6: Dziļa upe apakšē, Dvēselīšu jēmējiņa, 196g. — 1: Tautas krāpšus tiltu taisa; 2: apiņu, 224h.

492.

I. Pār purviņu tiltu taisu

Apinīšu stīdziņām:

Tur ies mana līgaviņa

Uz saviem brālīšiem. 75a Nr. 2954

494.

1. Apenītis gudris vīrs,

Kokā kāpa raudzīties,

Kokā kāpa raudzīties,

Kādi mieži līdumā. 208b.

2 un 3: lūkoties; 4: tīrumā, 208b. 1: Apinīts; 4: Vai zied mieži tīrumā, 169.

2. Apeiņeit's gudrys veirs,

Kùkà kópe raudzeitús,

Voj aug miži, voj aug rudzi,

Voj dzer skaišķi oluteņu. 427a.

2 un 3: olas; 6: Ar ozola, 22q. — Apinīts; 5—6: Kubulā izperēja, Istabā izvadāja, 90. — 1: Apinīts; 2 un 3: kāpe; 5: izvazāja, 319b Nr. 2371. — 1: Apinīts; 5: izvazāja; 6: Ar ozola, 335 Nr. 1695. 1: Apinītis, grozgalvītis; 5: Istabā; 6: Ar dziesmām, valodām, 26c. — 1: Apinītis; 4: Skaidienā; 5: Ustabā; 6: Ar dziesmām, valodām, 407b.

1. Apinīt's, gudris vīrs,

Kokā kāpa olu dēt,

Kokā kāpa olu dēt,

Kubulā izperēja. 97g.

1; Gudris bija apenīt's; 4: perināja, 22o. — 4: pirenāt, 69f. — 1: Apenīt's; 4: Šķirenī [?], 91c. — 4: Muciņā perināt, 107b. — 4: Kubulāi, 309a. — 1: Apenītis, gudris vīris; 4; izperēt, 325¹. — 4: Sivenē izperēt, 407k.

2. Apinīt's, gudris vīrs,
Kokā kāpa olu dēt,
Kubulā izperēja,
Istabā izvadāja,
Istabā izvadāja

Pa visiem kaktiņiem. 85a.

1; Apenītis; 2: Kokai; 4: Pa istabu izvadāja; 5—6 trūkst, 22k. — 1: Apinīt's; 2: kāpe; 3: perināja; 6: Pa kaktiņu kaktiņiem, 41c. pag. 75 Nr. 3. — 2: kāpe; 5—6 trūkst, 109b.

5. Apeineit's, gudrys veirs,
Kūkā kópe ūlu dātu,
Kubulā izperēja,
Pa ustobu izvodōja. 420.

4. Apeineit's ūlys déje
Garys meiksts galiņā,
Kubulā izperēja,
Pa ustobu izvodava. 422b.

5. Apinīt's olas dēja
Gara mieta galiņā;
Namā šķīla, pirināja.
Istabā izvadāja. 111c.

3: izperēja, 111d. 5: Namiņā izperēja; 4: Kubuliņa dibinā. 88c.

497.

2: laba, 6c. — 1: apīni; 3: apīņam; 4: Apīns, 69c, 109b, 324a. — 1: V. tēvs, apinīt's, 75b. — 2: otram palīdzēja; 3: Tēvs mien, 79, 89b. — 2: Nevarēja saderēt, 107b. — 4: dancinā, 335 Nr. 1692.

1. Muns tēteite ar apeini
Vīns ūtram paļeidzē;
Tāvs apeiņam maiksti dyūra,
Apeiņš tāvu danncynò. 4271a.

2. Vecais tēvs, apenītis,
Abi labi kopa der:
Tēvs apenim mietu mēja,
Apen's tēvu dancināja. 196e.

498.

1: Tā s. apinīt's; 3: Jaunājiem dančus griezt, 86c.

499.

1: Apenīti; 5: kustināju; 4: dancināji, 6b. — 1: Apenīti; 4: mani dieti ved, 18. — 1: Apenīti. 28d. — 1: grozgalvīti; 2: Gul' mucīņas, 41a. — 1: Apenīti; 2: Gul' mucīņas; 3: modināšu, 43b. — 1: Apinīt's, gudris vīrs, 69a, 375. — 1: Apenīt, grozgalvīt; 2: dibenā; 3: kustenāju; 4: dancot vedi, 73b. — 1: grozgalvīt; 3: kustināju; 4: mani dietu vedi, 74c. — 1: gludgalvīti; 4: muni dietu vezsi, 88c. — 1: grozgalvīti; 4: mani dietu ved, 101c. — 1: grozgalvīti; 3: Kad mucīņu kustināšu; 4: reibināsi, 101f. — 3: tevi laukā laižu, 121o. — 1: gludgalvīti; 4: dancot vezsi, 127¹b, 137e. — 4: reibināsi, 127¹b. — 2: dibenā; 4: mani dietu vezsi, 141¹ (J. Jurgis). — 1: ķergalvīt; 4: lecināsi, 209b. — 1: A., ragainīti; 2: dibenā. 282.

500.

1: Saldans alus kanniņā; 2: apenīši; 3: līcītē; 4: elksnīšos, 28d. — 1: Saldens; 3: līcītē; 4: Smalkajos kārklīšos, 42. — 3—4: Aiz upītes līcītē, Mellalksnīša krūmīnā, 59g. (Skrastiņa). — 1: Saldens, 76a. — 1: kanniņā; 4: Smalkajos kārklīšos, 91f. — 1: Saldens als kanniņā; 3: līcīšos; 4: Smalkajos kārklīšos, 111c. — 1: Saldens; 2: apenīši; 3: kārklīšos; 4: Tur tie šķīti apenīši, 111 d. — 4: Melnajā alksnītī, 130b. — 1: Dzeltens alus krūziņā; 3: līcītē; 4: Mellajos, 133b Nr. 2609. — 2: apenīši, 133¹a.

1. Saldi gārds alutiņis,
Bet kur plūkti apentiņi?
Iekš upītes līkumiņa,
Iekš baltā alksnieniņa. 391.

1: gardis; 2: kur šķīti; 3: Straujupītes līkumā; 4: Baltajā alksnainē, 41c pag. 75 Nr. 5. — 1: alutinis; 4: alksnieniņa 224e.

501.

1: Ak, tu Dieva saldais alus, 3a. — 1: tu Dievi, saldēns: 2: apenīši; 5: līcīšos; 4: krūmiņos, 6a. — 1: saldēns; 2: apenīši; 5: līcīšos; 4: Sīkajosī, 6c. — 1: tu Dieva saldēns; 3: līcīšos. 28¹, 190b un f. — 1: Ai. Dieviņ, saldēns als: 3: līcīšos, 64h. — 1: saldēns, 68d. — 1: Ai, Dieviņ, saldēns als: 2: apenīši; 3: lejiņā; 4: Sīkajos, 69a. — 1: saldēns als, 75b. — 1: Ai, Dieviņ, saldēns als; 4: Smalkā lagzdu krūmiņā, 75h. — 1: Ai, Dieviņ, saldēns als; 3: līcīšos; 4: Sīkajos, 80c. — 1: tu Dievis, saldēns als; 3: līcīšos; 4: Sīkajosī, 88b un c. — 1: tu Dieviņ, 91g. — 1: saldēns; 3: līcīšos; 4: krūmiņos, 92. — 1: saldēns; 2: apīnīši. 97a. — 3: līcītie; 4: krūmiņos, 107b. — 1: Vai, Dieviņ, 127¹b. — 1: Sīki mieži, saldēns, 137d. — 1: Tavu saldu alutiņu: 2: apenīši; 3: Viņpus upes; 4: Mellajā alksnītī, 272a. — 1: tu Dievus; 2: apinīši; 3: kalniņā; 4: Ozaliņa krūmiņos, 324a. — 1: saldēns; 3: Viņpus upes līcītie, 325g. — 1: Ai, Dieviņ, saldēns; 2: apenīši; 3: līcītē; 4: kārklīšos, 328b. — 1: Vai, Dieviņ; 2: apenīši; 3—4: Pār upīti līcītie, Mellajos alksnīšos, 360. — 1: saldēns; 2: apenīši; 3: līcītē; 4: Sīkajos krūmiņos, 379.

1. Ak, tu Dievs, saldēns ols,
Kur tie šķīti apenīši?
Aiz upītes līcītē,
Sīkajuos krūmiņuos. 85b.

502.

1. Ak, tu Dievs, saldēns alus,
Kur tie šķīti apenīši?
Aiz upītes līcītē,
Pašā Dieva dārziņā. 407b.

1: Vai, Dieviņ; 3: Aiz Daugavas, 93¹b. — 2: apīnīši; 3: līcīšos, 109b un c. — 1: Dieviņ, saldēns; 3: līcītē, 309b. — 2: šķīti, 310d. — 3: līcītēje, 401. — 2: apinīši, 401. — 1: saldēns als; 2: apinīši, 407k.

2. Oi, Dieviņ, soldons oīs,

Kur tī šķēiti apeiņēiši?

Aiz Daugovys ļeiceitē,

Patī Diva dōrzenā. 427a, 433a.

2: apeiņēiši; 3: Aiz upētis ļeicētē, 422e. — 1: Oi, tu Divs; 3: Viņā pusē Daugaveņis, 422¹. — 3: Tymā pusē Daugaveņis, 423a. — Sal. 415 pag. 80.

509.

1: sēdēji; 2: tautinās; 3: Sēdēj' ceļa malīnā; 4: krūmiņā; 6: mūžins dzīvojot, 49. — 5: Sūra smaka vērmelēm: 6: mūžiņis, 60a.

512.

1: Kas mirdzēja; 4: Sudrabiņa vārpstītēm. 347.

513.

1—2: čīkstēja vīgrīžnos Pašā Jāņa vakarā, 279a.

515.

1: Sila virsis; 2: Dāboliņa; 3: virsīti, pura niedri; 4: Kas, 15b. — 1: Pura grīslis; 3: grīslīti, pura zāli; 4: locīšies, 135.

516.

I: cerēju kalnai; 2: Noķērties ozolai; 3: lejiņai; 4: vībokņos, 181a Nr. 768. — 2: noķērties; 3: lejiņai; 4: vīboksnēi, 181l.

1. Es šķītos kalnā kāpt,

Daiļu rauti āboliņu,

Norāvos vīreksnīti,

Kas vairs lietī nederēja. 291b.

3: vīdrieksnīti; 4: Nekam lietī, 290f.

2. Es šķītos uzaugdama

Pureniņu sasagūt;

Sasaguvu vīrekstiņu,

Kas lietī nederēja. 95d.

1: ganīdama; 2: nozaraut; 5: Nozarāvu; 4: lietīņu, 9. — 2: sagūties; 3: vīrakstiņu, 41c. pag. 58 Nr. 2. — 3: vīreklīti, 68d. — 3: vīgrieznīti, 97c. — 3: vīgrieznīti; 4: lietīņu, 111d.

517.

1: kalnā; 2: Noķerties ābolā; 5: Noķēros; 4: Kas vairs, 28d. — 1: kalnā; 2: Noķerties; 3: Noķēros vīgriežņos, 61a. — 3: vīgriežos; 4: Nekur lieti, 61e.

1. Es šķītos uzaugdama

Pureniņu sasagūt:

Sasaguvu vīgrieznīti, —

Nekam lieti nederēja. 400.

2: nosagūt; 3: Nosaguvu vīgriešņū; 4: Nikam, 91c. — 3: vīrieksnīti; 4: labi nederot, 92. — 1: dzīvodama; 2: sazagūt;

3: Vīgriešņū sazaguvu; 4: lietu, 93¹c. — 4: nederam, 98a. — 2: Pureniņa sagaidīt; 3: Sagaidīju vīrekstiņas, 335 Nr. 1706. — 1: Es domāju; 3: vīreksnīšu, 407f.

520.

1. Papardīte, lēdurknīte

Tā ir liela Jāņa zāle. 188⁰.

528.

1. Bagātie priecājās,

Šķiet nabagus nomirusus;

Nabadziņi gavilēja,

Grāvī gārses lasīdami. 41c. pag. 214 Nr. 34.

529.

1: Bagātais; 2: nomirstot; 4: grāvītē, 76b. — 5: aizzakliedza; 4: Dziļā, 98c. — 3: gavilē; 4: Zaļu saku [?] graviņā, 391 Nr. 584.

1. Bagātie bēdājās,

Ko tie ēda nabadziņi;

Nabadziņš aizzasvelpa

Zaļa sauta grāvītē. 69a.

1: Bagātais; 2: Ko ēdot nabadziņš; 3: aizzakliedza; 4: sautra, 73b. — 1: Bagātais bažījās; 3: Nabadziņi gavilēja; 4: grāvītī, 92.

2. Bogātie priecājās,

Šķiet nobogu nuomirusu;

Nabaedziņš atsasouca

Zoļa sauta grāevītiē. 85b.

531.

1: Brālīts, 190a Nr. 583, 391 Nr. 619.

1. Brālīts man linus sēja

Dadžu lapu kalniņā;

Kad es iešu tautiņās,

Dadžu lapu divieli kāršu. 188⁰, 194.

2. Brālīts man(i) linus sēja

Dadžu lapu kalniņē;

Es uzkāru brālīšam

Dadžu lapu skārtelīti. 176a Nr. 4073.

532.

1: dadžu lapa, 2: Man' bāliņa sētmalā; 3: dēlu; 29d.

1: Audzi plata, dadžu lapa; 2: Mana dārza maliņā; 3: Ar tās segšu, 38b.

535.

2: saimeniece; 3—4: Tai ir visas sētas malas Ar usnēm apaugušas. 45¹. — 1: Es pazinu to mājiņu, 91g. — 4: Ar asiem, 141¹ (J. Pētersons).

536.

1: iesviedu; 3: Lai tās ciema raganiņas; 4: Uz dadzīša, 16. — 2: laiderēi; 3: buri, 22q. — 1: iespraudu; 3: Lai burvīši; 4: Jāņa nakti nodurās, 27a. — 3: buri; 4: Uz to dadzi, 36r (A. Saliņa).

I. Kuplu dadzi iestādīju

Savā govu laidarā,

Lai izbada laumai acis,

Kas staigāja Jāņu nakti. 264g.

1: Es iedūru asu dadzi; 3: Lai raganas nodurās; 1911.

539.

1: Ieraudzījis; 4: tam spalvu dadzīšam, 111c. — 1: Ieraudzīsi; 3: St. stāv tam matiņi, 135.

540.

4: Savītēju, 68a. — 1: Usnas; 3—4: Ņēmusēs, izravēju, Saulītē izvītēju, 88c.

I. Usnes auga firumā,

Meitām kaunu darīdamas;

Meitas usnes izravēja,

Usnēm kaunu padarīja. 91c.

2. Uisne auga tīrumā,

Mun kauniņu derīdama;

As uisnīti izrevēju,

Uisnei kaunu paderīju. 103a.

542.

3: Izmin smilgas, izmin lāčus, 22q, 109d. — 3: usnas, izmin dadžus, 45a, 364¹. — 3: usnas, izmin nātres, 80c. — 2: munus, 88c. — 1: baltu zirgu; 2: Apjāj visus tūrumiņus, 89b. — 1: Jānīt; 3: Izraun usnes, izraun zāles, 97c, 391 Nr. 144. — 2: Apjāj visus, 97g un h. — 1: Jem, Jānīti, sirmu; 3: Izmin smilgas, izmin usnes, 324a. — 3: Izmin ušņas, lācauziņas, 401. — Sal. 427⁰b (I pag. 69 Nr. 12).

1. Ņem, Jānīti, melnu zirgu,

Apjāj savus tūrumiņus,

Izmin usnes, izmin zāles,

Lai aug tīra labībiņa. 26b. 1081.

3: Izmin idras, izmin usnas, 22q. — 1: mellu; 3: izmin dadžus, 26b. — 3: Izmin idrus, izmin usnas, 36r (J. Sīlis). — 1: sirmu zirgu, 27a, 85a, 324e, 344. — 3: izmin meldus, 86a. — 3: Izmin usnas, izmin dadžus, 120¹a. — 3: Izjāj dadžus, izjāj ušņas, 130.

2. Ņem, Jānīti, seķa zirgu,

Apjāj manu zirņu lauku,

Izmin smilgas, izmin gušņas,

Lai aug mani tīri zirņi.

Lai aug mani tīri zirņi

Zarotāma pākstītēma.

545.

2: Ko rauj; 3: Elkšņa lapas, bērza lapas; 4: Visas labas, 109d. — 1: Visas labas; 3: Lai būt' dadži, lai būt' nātres; 4: Ir tās labas, 2521. — 3: Zilgalvītes, papardītes, 269d.

548.

1: Bāliņš; 2: Mārša tupe; 3: tupēdama; 4 un 5: Idrītēm tiem izaugt, 41c pag. 78 Nr. 11. — 4 un 5: Judrītēm tie liniņi; 6: Sīkajām kārpiņām, 161c. — 1: mani(m); 2: sēdēj' ežmalē; 4 un 5: Idrītēm te ūzauga; 6: Ne labiem(e) liniņiem(e), 176a Nr. 4074. — 2: Mārša tupēj' (—pe); 3: tupēdama; 4 un 5: tie ūzaugti; 6: Ne labam liniņam, 190a Nr. 66, 190c Nr. 977. — 1: Brālītis man; 2: Māršiņa sēd ežmalē; 4 un 5: ūzaugt, 192 Nr. 4142. — 1: man; 2: ežmalē; 4 un 5: Judriņiem te izaugt, 2071. — 1; man; 2: Mārša skauģe ežmalē; 3: stāvēdama; 4 un 5: izaugt, 224n. — 1: man; 2: Mārša skauģe ežmalā; 3: stāvēdama; 6: labam liniņam, 226c.

1. Bāliņš gāja linu sēt,

Mārša stāv ežmalē.

Sak' māršiņa stāvēdama:

Idriņam noziedēt. 298d, 301¹.

1: linus; 2: Māsa nesa sētuvīti, 279c. 362. — 1: sēti; 2: stāva druvmalē; 4: Idriņāmi, 288. — 2: ežmalā; 3: Tā sacīja stāvēdama, 302, 347.

2. Brālīts man linus sēja,

Mārša sēd ežmalē.

Sak' māršiņa celdamās:

Idriņām noziedēt!

— Tev, māršiņa, idriņām,

Man ziliem ziedīņiem. 191e.

6: Man sudraba, 191h. — 2: ežmalā; 3: Sak' augšā celdamās; 5—6: Māršai zied idriņām, Man zied zelta ziedīņiem, 194. — 4: Judriņāma noziedēt; 5—6 trūkst, 199a. — 2: sēž; 3: celdamies, 267b.

3. Brālīts man linus sēja,

Mārša skauģe ežmalē:

«Idriņām noziedēt,

Ne labiem liniņiem!»! 200f.

4. Maņ bōļeņi lynus sēja,

Mārša stōv kaļņeņā;

Tai sacē stōvādama:

Idrim vīn nūzīdēt. 434a.

553.

3: lāčas; 4: Lai man auga, 22h. — 1: ziergu; 4: manim, 172i. — 1: melnu, 188⁰. — 1: melnu: 5: Nomin smilgas, nomin, 188⁰. — 1: melnu: 3: izmin gušņas; 4: Lai man aug, 188⁰. — 1: ziergu; 4: man, 189b, 208a. — 4: Lai man aug, 207k. — 4: man, 226c. — 2: Izjāj, 226g.

1. Ņem, Jānīti, melnu zirgu,

Apjāj manu rudzu lauku,

Izmin smilgas, izmin lāčus,

Lai aug mani tīri rudzi. 141¹ (P. Blūms), 166. 188⁰, 207u, 207¹, 208d, 241g, 270c, 325g.

3: Izmin ušņas, lāčauzīšus; 4: manim, 40. — 4: Lai aug labi tīri, 40¹ (1b). — 1: mellu; 3: lāčus (al.: lustes): 4: man, 119¹ (L. Koķis). — 3: lācenītes; 4: man, 185c. — 4: Lai man aug(a). 185d, 188⁰, 207r. 323a, 326b. — 1: mellu; 4: man, 188¹. — 2: Izjāj; 3: Izjāj smilgas, izjāj lāčus; 4: manim, 191b. 1: ziergu; 4: manim, 195c. — 3: Izmin usnes, 207l. — 4: man, 207m, 505b. — 1: mellu; 4: manim skaidri, 208b. — 4: Lai aug tīra rudzu maize, 216b. — 1: mellu, 224d Nr. 50. — 1: Jāj, Jānīti, kur jādams; 4: Lai man auga, 226i. — 4: manim, 229¹, 264i. 276d. — 1: Ņem, Dieviņ; 3: Izmin judras, 246b. — 1: sirmu zirgu; 3: izmin gušņas; 4: manim; 264g. — 1: sirmu zirgu; 4: manim, 279c, 325e. — 3: Nomin smilgas, nomin gušņas, 281d. — 4: Lai aug tīri mani rudzi, 325c. — 1: sirmu, 394.

2. Ņem, Jānīti, melnu zirgu,

Apjāj manu rudzu lauku,

Izmin smilgas, izmin lāčus,

Lai aug tīra labībiņa. 207t, 407k.

1: Jāj, Jānīti, kur jādams, 224r. — 1: sirmu zirgu, 311a. — 1: Jem, 322e. — 1: Jem, Jānīti, sirmu zirgu; Izmin usnes, 401.

556.

1: Sametat; 2: tīrus rudzus; 4: Purvarāja dēliņam, 241e. — 1: Sametieta; 3: Kam māsiņu iedevāti, 288. — 3: izdevāt, 302. — 2: pūrami; 4: Silarāja dēliņam, 379.

560.

3: Ne tur auga; 4: Balandiņas. 161c.

1. Nekāru šūpuli

Labā zemē:

Balandes vien auga,

Ne mieži, rudzi. 200a.

1: Nekari; 3: aug, 206.

561.

1: Visas labus: 3—4: Vai smildziņa papardīte, Vai Vāczemes magonīte. 10. — 3—4: Vai bij nātre, vai drigēne, Visa mana Jāņa zāle, 40¹ (4b). — 1: Visas labas; 3—4: Elkšņa lapas, dadža lapas, Silā rautas paperdītes. 108a.

564.

2: Ikām; 4: Idrēs vien saudziet, 68e. — 1: liniņ', ij; 2: Ikām; 4: Nīdrītēm nolīgot, 85e. — 1: lini, nu audziet, 95d. — 1: lini, jūs audziet; 2 un 3: piedarīšu, 109b un c.

571.

1: Sajājuši sveši ļaudis, 322b.

572.

1. Še dzīrās tautas jāt,
Še par nakti pārgulēt.
Ko es došu kumeļam,
Ko pašam jājējam?
Došu auzas kumeļam,
Driģenītes jājējam. 15².

574.

3: grūda; 6: Ālandes grūda, 161c un d. — 1: sveši ļaudis; 4: siņupītes; 5: Trīs kalpi namā, 188⁰. — 3: Gan grūdu; 5: Vēl trīs, 197a.

1. Baudāt, sveši ļaudis,
Mūs' barībiņu!
Vai teiksīt pavāru,
Vai vaināsīt?
Gan liku dillītes,
Gan sinepītes;
Dui kalpi namā
Driģenes grūda,
Tik vien aizmirsu,
Tās nepieliku. 224r.

578.

1: ledutiņ; 2 un 3: dižojās; 4: kumeļš, 48c.

581.

1: Tumsā naktī, zaļā zālē, 412.

582.

1: Aiz kalniņa, 6a, 28¹, 97a. — 1: Aiz kalniņa; 3: jāj: ar turp. 5—6: Tur skanēja vara bungas; Tur zviedz bēri kumeliņi, 29d. — 3: Tur ies; 4: Jāņa nakti pārgulēt. 131¹ (A. Paleja). — 1: upīti; 2: galīnā; 3: bālelīni. 140b. — 1: Aiz kalniņa; 4: Jāņa, 190b. — 1: Aiz Daugavas liela zāle; 3: jāj, 331b.

1. Aiz upītes zaļa zāle
Zelta rasa galiņā,
Tur jāj mani bāleliņi
Ik vakarus pieguļā. 281, 325e, 401.

1: upīti; 2: galīnā; 3: mūsu bālelīni; 4: vakara, 59g (M. Ozols). — 4: Ik svētdienas, 75b.

583.

1: Aiz; 2: ābolinis; 3: Ka; 4: Dusināt, 181i Nr. 1419.

586.

4: saminama, 15a, 28d. 75b, f un g, 107d, 325c. — 4: samīdot, 16, 36r (J. Lauva). — 1: Ēdait, goves; 2: Neminaiti, 22m. — 4: Kad samina kājiņām, 28¹, 229¹. — 4: Kad minat kājiņām, 36r (A. Saliņa), 290f, 345. — 2: Nemiņat; 4: Kad kājām nomīnā, 49. — 4: saminot, 87¹. — 1: Ēdat lopi; 4: saminot, 97g un h. — 1: Ēdat, lopi; 4: saminama, 111d. — 2: Nemīdat; 4: samīdīta, 131¹ (A. Liepiņa). — 2; Neminati; 3: žēli rauda; 4: Kājiņāmi, 157¹. — 2: Neminati; 4: Kājiņāmi, 168. — 2: Nemīdiet; 4: nomīdīta, 169. — 3: Žēli raud zaļa zāle, 188⁰. — 4: nomīdīta, 205b. — 4: sabradāta, 207¹. — 1: Duš, ēdati zaļu; 3: Tā zālīte; 4: Ko samina kājiņām, 219b. — 4: nominot, 223a un b, 403. — 3; Gauži raud zaļa zāle; 4; saminot, 241g. — 2; Nemiņat; 4: nomiņama, 298a Nr. 4365, 299b Nr. 1490.

1. Ēdiet, govis, zaļu zāli,
Neminiet kājiņām,

Zaļa zāle gauži raud,
Kājiņām saminama. 71, 407a.
4: saminot, 18. — 1: goves; 4: saminot. 22l, 30b. — 4: nominama, 41c pag. 127 Nr. 11. 401. — 1: Ēdiet, lopi, 69a. —
2: Neminieta; 4: Kājiņāmi nominama, 279a. — 2: Neminieti; 3: rauda; 4: nominama, 291a. — 2: Neminati; 4: Kad to
mina kājiņām, 295a. — 3: rauda, 298h. — 3: rauda; 4: samīdīta, 305b. — 4: nomīdīta, 324e.

587.

1. Ēdat, govīs, zaļu zāli,
Neminat kājiņām,
Citu rītu ielaidīšu
Baltajā ābolā. 200f.

589.

1. Zaļa mana villainīte,
Kā tā zaļa pļavas zāle;
Kad ieraugu pļavu sārgu,
Ielaižos zālītē. 188⁰.

591.

1: Kupla smilga kalniņā, 93a.
1. Smilga auga ceļmalā
Zelta rasa galiņā;
Tur mutīti nomazgāju,
Pie brālīša sērst iedama. 174e.
3—4: Kad pie brāļa sērstu gāju, Tur mutīti nomazgāju, 207h.

592.

I. Kupla smilga ceļmalāi,
Zelta rasa galiņāi;
Cik es gāju bāliņos,
Tik mutīti nomazgāju. 397¹.
3: gāju uz māmiņu, 22h. — 3: Cik iedama, 22p.
2. Trīs smildziņas ceļmalā,
Zelta rasa galiņā:
Cik iedama bāliņos,
Tur mutīti nomazgāju. 20b.

593.

3: Brīnējās dēlu māte; 4: iegāju; 5: Nebrīnies; 6: nāk; 7: Citam bija; 8: Citam caunu (al. — na); 10: No vizuļu, 171a,
391 Nr. 199.

594.

1: Grib man' ļaudis tā; 2: vējiņš; 4: vecainē, 407a.
5. Aitiņ tavu, vilniņ tavu,
Māmiņ, tavu darījumu!
Kā ieviņa noziedēja
Tautu galda galiņā. 75b. 106a, 121p, 379.
3: noziedēju, 9. — 3: noziedēj', 80e, 95b.

595.

1: melnu zirgu; Lai aug rudzi tīrumā, 322e.

597.

1: Kālab; 3: dižu tiesu; 4: Niedres, 195b.

598.

1 un 4: cekulīte, 113¹.

- 2: No tautām sētiņai; 3: pora sienu 172a. 600.
- 1: Ēdiet; 2: I to; 3: Kad atnāca; 4 Tad iedzinu, 91c. 601.
- 1: jauni puīši; 18. — 2: nejājiet; 4: Dzelzu, 281. — 2: nejājiet; 4: ēdināja 36r. (K. Reiznieks). — 1: Jāņa nakti, jauni puīši; 2: Pieguļai; 4: Dzelža, 76b. — 1: Jāņa, 77. — 1—2: Jāņa nakti, jauni puīši, Pieguļai nejājiet; 4: Dzelzu, 126d. — 1: Jāņa; 4: Dzelzu 131¹ (L. Paleja). — 1: brāleliņi; 2 Nejājiet pieguļā, 313. — 1: brāleliņi; 2: Nejājati pieguļā; 4: Dzelzu, 324e. — 2: Nejājiet pieguļā; 4: Dzelžu zāli ēdinā, 327 Nr. 1249. 602.
- 4 un 5: ēdināja; 6: Sapiņ' dzelza, 6c. — 1—2: Nejājat, bāleliņi, Jāņa nakti pieguļā; 6: pinekliem, 27a. — 4 un 5: Dzelzu, 141. 603.
1. Ne man tika tā pļaviņa,
Ne tie pļavas pļāvējiņi:
Tai pļavā dzelzu zāle,
Veci puīši pļāvējiņi. 264i. 605.
- 2: Ne tās, 207l, 218. — 3: grīšļa zāle; 4: vīri, 207s.— 1 un 2: Ni; 3: pļavē; 4: vīri, 229¹. — 2: Ne pļaviņas; 3: Tai pļavāji dzelza, 264g. — 2: Ne tās pļavas pļāvējiņš; 3: cieta zāle; 4: Vecs vīriņš pļāvējiņš, 400.
1. Kas, grīslīti, tev vēlēja
Āboliņa meitu ņemt?
Tevis ņemt niedres meitu,
Kas tev līdzī locījās. 264k, 544. 609.
- 3: niedres, 75b. — 2: Ņemt ābeles meitenīti, (?), 81, 335 Nr. 1707. — 1: grīslīti; 3: Tev piedere grīslītes meita; 4: līdzī līgojās, 179b. — 1: grīslīti; 3: ņemti; 4: līgojās, 256. — 2: Dāboliņa; 3: Bij tev; 4: Tā tev līdzī, 311a. — 2: Dāboliņa; 3: Bij tev; 4: Kas ar tevi locījās, 322b. — 2: Dābuliņa; 3: Tev būs; 4: Kas var līdzī locīties, 324e. — 1: grīslīti; 2: Dāboliņa m. jemt; 3: jemt pora niedri; 4: Kas ar tevi locījās, 325a.
- 4: Nedzer rāvu ūdentiņu 212b. 610.
- 1: raibas govīs; 2: Šito pašu puķu zāli, 141¹ (E. Kraujš). — 1: raibulītes; 2: Šādu, tādu puķu zāli, 278e. 611.
- I. Es noviju vainadziņu
Daugaviešu lejiņā;
Tur noviju, tur palika
Daugaviešu rociņā. 325c. 616.
- 2: vainadziņu; 3: pavalkāja, 171a.— 4: M. snīdru, 185d. — 2: vainagā; 3: pavalkāja; 4: M. skaidru, 195b. — 4: M. smuidru, 202.—3: pavalkāja, 241c. — 1: Ziedupītes; 2: Ziedu; 3—4: Ziedupītē novalkāju Manu ziedu vainadziņu, 345. 617.
- 2: vainadziņu; 3: Skaistu puķu nelasīju; 4: Nekārdinu. 19d. — 2: Ņiedri pinu vainagā; 3: Es nepinu skaistu p., 68g. — 2: Ņiedru v. vainaciņu, 92. — 1: Purā; 3: Es neviju skaistu p.. 111d. — 2: Ņiedru, 335 Nr. 656. — 2: Neganīju ābolā; 5: Ņiedru viju vainadziņu; 4: Nekairinu, 407a un k. — 2: Neganīju ceļmalā; 3: Ņiedru viju vainadziņu. 41b, 408 Nr. 801. 618.

1. Es neviju skaistu puķu,
Nekarenu svešu ļaužu.
Purvā dzinu ganīdama,
Niedru viju vainaciņu. 69a.

620.

2: Trijādā; 3—4: No niedola ābolā, Trešā sila nodegā, 229¹.

621.

1: Šķelmīts; 2: ābula, 30b. — 2: amola; 4: lauztas niedrenītes, 36k. — 2: ni ābula; 3: atnesati; 4: niedru, 76b. — 2: āboliņa; 4: lauztus niedres kaulus, 80c. — 1: Šķelmīt's; 3: atnesat, 111d. — 1: manis kumeliņš; 4: niedru, 121o. — 1: Melnīt's; 3: Ejat, māsas, atnesat; 4: niedru, 121p. — 3: Atnesiet jūs, māsiņas, 137d. — 2: āboliņa; 4: niedras, 137e. — 2: dābula; 4: lauztus niedru kaulus, 513. — 2: Ni ēd auzu, ni dābula; 4: niedres, 324a. — 2: dābula, 324e. — 2: ābula; 5: atnesat; 4: niedrājiņu. 28d. — 2: dābola; 3: Eita, meitas, salasiet; 4: v. lauztas niedraviņas. 303¹b.

1. Šķelmīt's mans kumeliņš
Neēd auzu, ne ābola;
Eita, meitas, atnesiet,
Vēja lauztu niedres kaulu. 91 f. 92.

1: Bērīt's manis kumeliņš; 4: niedrājiņu, 28d, 36r. — 1: Bērīt's, 68d. — 3: atnesat; 4: lauztus niedru kaulus, 75b. — 4: niedres, 107b. — 2: ābula; 3: Tecat; 4: niedras, 133c. — 1: Sirmīt; 2: Nej tev auzu, nej ābola; 4: niedru, 379. — 1: Šelmīt's, 379.

2. Bērīt's mans kumeliņš
Neēd auzas, ne ābolu;
Eita, meitas, puriņā,
Palaužat pura niedres. 190b.

2: auzu, ne ābola; 4: niedru, 190f. 1: manis kumeliņš; 3: Eitat, m., atnesati; 4: Vēja lauztu niedoliņu. 181a.

3. Kas ar manu kumeliņu?

Neēd auzu, ne ābola:
Eitat, meitas, atnesat
Vēja lauztu niedoliņu. 190a Nr. 4537.

2: Ni ēd auzu, ni dābola; 3: Eita, meitas, atnesiet, 41c pag. 56 Nr. 2. — 2: ābola, 190c Nr. 634. — 1: Ko zviedz manis kumeliņš; 3: Eita, māsas, pā(r)nesat, 200a. — 1: Kumeļ, tavu netikumu; 2: āboliņa; 3: Eit', meitiņas, ienesati, 109d.

4. Neēd manis kumeliņš
Ne auziņu, ne ābola;
Vēju lauztu niedoliņu,
To ēd manis kumeliņš. 164g.

623.

2: Pieguļniekus; 4: Sajāj, 391 Nr. 78.

624.

1: Porei; 4: Izvedati tūrumei, 190c Nr. 1053.

625.

1. Taut' meit' silē aug',
Niedr's skal' dedzanē.
Slavei jel mūs' bāliņ',
Kas jūs ved' tūrumēi. 211a. Nr. 451, 211b Nr. 2059.

626.

1: brāliņi; 2: šūpulītes, 330f. — 2: šūpolītes, 407a. — 1: Pakar man bāleliņi; 2: Niedru, 407b. — 2: šūpulīti, 407d.

1. Man pakāra bāleliņš
Niedru kaulu šūpolītes.
Saberzuse saujiņā,
Es palaižu vējiņā. 401.

2: šūpulīti; 3: Saberžam; 4: Palaižam, 131¹ (K. Lielpuiša). — 1: bāleliņi; 2: šūpoklīti; 3: saujiņāji; 4: palaidu, 288. — 1: pakāre brāleliņš; 2: šūpulītes; 3—4: Sažņaugusi saulītē, Izputinu vējiņā; 319b Nr. 2336.

2. Man uzkāra bāleliņi

Ņiedru kaulu šūpulītes:

Ņem' saujā, saburzīju.

Laid' vējā, izputēja. 127¹c.

3. Sveši ļaudis uzkūruši

Sīku niedru šūpulīti:

Sabērzu saujā,

Palaidu vējā. 208c.

1—2: Sveši ļaudis no niedres Šūpuli kāra. 173.

628.

2: Ņiedru; 3: šalc niedrītes; 4: manis, 69a. — 2: Ņiedru; 3: švelp niedrītes, 75b. — 2: Ņiedru; 3: vējiņis, svilp niedrītes, 85e. — 2: daru; 3: vējinis; 4: Dancoj manus kumelinis, 91a 4727. — 2: Ņiedru kaulu stali daru; 3: niedrītes, 91c. — 2: daru; 3: niedres skan, 92. — 3: svelp niedrītes, 111d. — 2: Ņiedru; 3: čīkst niedriņas, 134c. — 2: taisu; 3: svilp niedrītes, 373. — 2: taisu; 3: skan niedrītes, 407f.

1. Es savam kumeliņam

Niedoliņu stali daru;

Pūš vējiņš, skan niedoļi,

Danco mans kumeliņš. 176a Nr. 4482.

2. Es savam kumeļam

Niedru stali būvināju:

Pūš vējiņš, čaukst niedrītes

Danco mans kumeliņš. 81.

2: darināju; 3: Pūta vējis, šalca niedres; 4: Zviedza manis, 23. — 2: Niedru stali būvenāju; 3: niedrītes; 4: Dancā, 30b. — 2: Ņiedru; 3: vējiņš niedrītēs, 75b, 379. — 2: uztaisīju; 3: švelp niedrītes, 88c. — 3: čīkst, 89b. — 3: čīkst; 4: manis, 91g, 379. — 1: Savami kumeļami; 3: vējīts; 4: manis kumelīts, 97g, 379, 398. — 2: Ņiedru stali uzbūvēju; 3: svilp niedrīte, 109d. — 2: kūti darināju; 3: Pūta vēji, šņāca niedres; 4: Zviedza, 111c. — 2: Ņiedru; 3: niedrītes; 4: manis, 112b. — 2: uztaisīju; 3: Pūš vējīts, čīkst, 358.

3. As sovam kumēlam

Ņidru stali darynòju;

Pyuš vējeņis, čaukst ņidreitis,

Donncoj muns kumēļeņš. 427 a.

1: Es savam; 2: pataisēju; 3: skaņ, 422b un e, 423a. — 2: budavòju; 4: munys kumēļeņis, 427¹c. — Sal. 427^ob (II pag. 35 Nr. 33).

4. Es savim kumēlim

Ņidru kaulu stali taisu;

Pyuš vējeņš, čaukst (al.: skaņ) ņidreite,

Donncoi muni kumēļeņi. 422²b.

629.

1. Es savam kumēlam

No niedrīšu stali daru:

Pūš vējiņš, skan niedrītes,

Danco mans kumeliņš. 407d, 408 Nr. 261.

2: No niedrēm stali ciršu; 3: niedrītes; 4: manis, 325c. — 2: Zaļu niedru; 3: čaukst; 4: muns, 407a.

2. Ņiedras kaulu stali taisu

Bērajam kumēlam;

Pūš vējiņš, čaukst niedrītes,

Danco mans kumeliņš. 64h.

630.

3: Jau jums bija. 75b.

631.

2: Grūt' bij siena; 4: vaira izkaptīte, 303¹b. — 2: Grūt' bij siena; 3: meldra zāle; 4: vairi, 22h. — 2: Grūti siena, 47. — 3: Silta, 97g un h. — 1: Grūti, grūti, kam; 3: gara zāle; 4: Nebij aša izkaptiņa, 219b. — 2: Grūt' bij siena; 3: liela zāle; 4: Grūši jēma izkaptiņa, 401.

1. Vai, māmī, vai, māmī,

Grūt' sieniņa plāvējam:

Karsta saule, meldzu zale.

Nekož vairs izkaptiņa. 335 Nr. 1463.

4: Šķiltin šķīla izkaptiņa, 45c. — 3: meldra, 61a. — 2: sieniņa plāvājam; 4: vai' izkaptīn', 61c Nr. 4217. — 1: Vai, Dievī, vai, Dievī; 2: Grūti siena; 3: melga zale, 61e. — 1: Ai, baltā māmuliņa; 3: sausa zāle; 4: Nelied vaira. 88b. — 1: Ai, Dieviņ, ai, Dieviņ; 2: Grūt' ir siena; 3: maldu zāle, 121p.

634.

1. Man Laimīte krēslu pina

Zaļa meža maliņā;

Nopinuse, dacēluse

Pie smuidrā ozoliņa. 421.

635.

2: Sila saknes lasīdama, 90.

1. Man Laimēņa krāslu pyna

Nu tòm syla sjeidzeņóm;

Nūpynuse, dacāluse

Pi gūdeiga tāva dāla. 422a un e.

637.

2: Zied kā 41b, 58, 408 Nr. 440. — 3: Smīdris bija tautu dēlis; 4: dūnis, 30b. — 3: Smirdis [?]; 4: jūrmalē, 91c. — 3: dēlis, 180a. — 2: Zied kā; 3: dēlis, 190b, 220b. — 1: Sārkanbalta; 3: Smīdris, 207t. — 1: Sārkanbalta tautu meita; 2: dārziņē; 3: Šmīdris; 4: dūns jūrmalē, 208a. — 1: Smuka bija tautu meita, 241 k.

639.

1: panākšņos; 2: Ašķus; 3: Pautas galdi, tautas kannas; ar turp. 5—6: Uz galdiem rutki auga, Uz kannām rācenīši, 28d. — 2: Aškus bāzu karmanī; 3: Kāzu galdi, kāzu stopi, 55. — 1: panakstīs; 2: kalītē, 120c. — 1: panākstīs; 2: karmanā; 4: Aizpērnāju, 126a.

1. Brāļam braucu sievas vest,

Ašus bāzu ķeselē;

Tautu galdu es atradu

Kā melno pagalīti. 91a Nr. 3667.

640.

1: panākstīs; 2: ķešiņā; 3: Tautu stopi, tautu galdi, 377.

1. Es aizgāju tautiņāsi,

Vīšķi bāzu azotē:

Tautiņāsi galdi, trauki

Aizpērnāju mazgājumu. 379.

2. Māsai gāju panākšņos,

Ašus bāzu kalītē:

Tautu dēla liepu galds

Pieci gadi nemazgāts. 137e.

1: Panāksnos laizdamās; 2: azotē; 4: Seši, 91g. — 2: Ašķus nesu azotē; 3: kāzu galds, 137c. — 1: braucu panākstiesi; 2: kulītē; 3: liepas, 390¹.

641.

2: Vīkši nešu padusē, 69a. — 2: Ašu vīšķi ķešā bāzu, 69f. — 1: pavados; 2: Vīšķi nesu padusē, 90. — 1: nāču parādos; 2: bāzu ķešiņā; 4: berzumiņu, 111c.

642.

2: vakarāi; 4: amolītis, 21d Nr. 2139 var. — 2: Ko plūc; 3: Vīgriezīte; 4: Sarkanais dāboltiņš, 30b. — 2: Ko plūc; 3: Vībosnīte, 272b. — 2: Ko plūc; 4: dāboliņš, 324e. — 2: Ko plūc; 4: āboltiņš, 335 Nr. 1580 — 3: Vīboksnīte; 4: Sarkanais 364¹.

643.

1. Papardeite ledzirksteite,
Tei ir lela Jōņa zōle. 434a.

650.

4: Pašu Jāņu vakariņu, 1911. 1: Visas puķes koši zied; 4: Jāņu, 13b.
— 1: puķes skaiški zied; 4: Jāņu, 22l, 400. — 1 un 3: izziedēja; 4: Jāņu, 45¹. 4. Jāņu, 64e, 310f. — 1: Visas puķes laikā zied, 168. — 2 un 3: Paparīte; 4: Jāņu, 188°. — 2 un 3: Papārdīte; 4: pusnaktī 218. — 1: puķes skaisti zied, 264i. — Sal. 415 pag. 69 Nr. 28.

1. Visa zāle noziedēja,

Papardīte vien nezied;

Papardīte noziedēja

Pašā Jāņu vakarā. 41c pag. 292 Nr. 18, 281 d.

2: neziede, 41c pag. 55. — 2 un 3: Paparkstiņa; 4: Jāņa, 109b. — 1: Visa zaļa zāle zied, 216a un b. — 1: noziedēja; 2: neziedēja; 4: Jāņa, 252l. — 1: noziedēja; 2: neziede, 299b Nr. 1593, — 2: nezieda, 364. — 1: noziedēja; 2: neziede, 391 Nr. 134.

2. Visas puķes izziedēja,

Papardīte neziedēja;

Papardīte izziedēja

Pašā Jāņa vakarā. 97a.

1: Visi ziedi; 2 un 3: Paparkstīte, 75b. — 1: noziedēja; 3—4: Pašā Jāņu vakarā Tad ziedēja papardīte, 360.

651.

2: Papardīte neziedēja, 59d. — 1: Visas puķes koši zied; 3 un 4: Jāņu 170b. — 2: Paparnīte; 3: Paparnīte Jāņa puķe. 188°. — 2 un 3: Papārdīte, 188°. — 2 un 3: Papārdīte; 4: vakarē, 189b. — 3 un 4: Jāņu, 207l. — 2: Paperdīts neziedēja; 3: Paperdīts Jāņu; 4: Jāņu vakariņu, 353.

1. Visas zemes zāles zied,

Papardīte vien nezied:

Papardīte Jāņu zāle,

Tā zied Jāņa vakarā. 216b.

2 un 3: Paparnīte; 4: Jāņu, 188°. — 2: Paparšķīte neziedēja; 3: Paparšķīte: 4: Tā ziedēja Jāņu nakti, 207r. — 2: P. neziedēja; 3: Jāņa; 4: Tā ziedēja Jāņa nakti, 207t. — 1: Visa Jāņa zāle; 3: Jāņa, 229l.

2. Visa bija Jāņa zāle,

Ko rauj Jāņa vakarā;

Papardīte, tā nebija,

Tai ziediņi neziedēja. 29b.

652.

1: ziede, 2: P. vien; 3: naksniņī(je) 161¹c.

1. Sīkas puķes, lielas puķes

Ziedēj' visu vasariņu;

Papardīte gudreniece,

Tā ziedēja Jāņa nakti. 274d.

654.

2: Paparkstiņa neziedēja; 4: Sudrabina. 91c. — 1: Visi koki koši zied; 4: Zelfītiem, 145a. — 2: Paparzītis; 3: Tas; 4: Sudrabiņa, 249.

656.

2: Paparnīte; 3: Jāņu, 188°. — 2: Paparšiņa, 229¹.

657.

4: Sidrabiņa, 38d. — 1: izziedējšas; 3: Jāņu, 46b. — 2: Paparkstīte; 4: Zilajiemi, 88b. — 2: nezijdējsi; 3: ziedēs; 4: Sidrabiņa, 108a. — 2: nezijdējsi. 109d. — 2: Paperdīte; 3: ziedēs; 4: Sidrabiņa, 112b. — 4: Ar sidraba, 131¹ (L. Paleja).

1. Visas puķes nozijdēja,

Papardīte nezijdēja:

Tā ziedzēja Jāņu nakti

Sudrabiņa ziedīņiem. 188°.

2: Paparnīte; 3: ziedēs; 4: Sidrabiņa, 46b. — 3: Jāņa; 4: Zeltītiemi, 113¹. — 1: izziedzēja; 4: Dzelteniemi. 190b un f. — 1: izziedzēja, 265a. — 3: Jāņu nakti nozijdēja, 279a. — 1: pārziedzēja, 323a. — 1: i ziedzēja; 2: Paparksnīte; 4: Dzeltāniemi, 330¹. — 2: Paperdīte vien nezijd; 3: Tā ziedēs Jāņa. 358.

2. Visi kūceņi ziedzēja,

Papards vīni naziedzēja:

Papards zid Jōņa nakti

Sudabreņa zidēņim. 430a.

658.

1: Visas puķes; 2: Papardīte nezijdēja; 4 un 5: Jāņa; 6: Ar sudraba, 2291. — 2: Uz Jāņiem vasarā, 283. — 2: Papardīte nezijdēja; 4 un 5: naksniņāi, 324e. — Sal. 427°b (I p. 69 Nr. 11).

1. Visi ziedi izziedzēja,

Papardīte nezijdēja;

Tā ziedzēja Jāņa nakti

Sidrabiņa ziedīņiem. 379.

3: Jāņu; 4: Sudrabiņa, 68a, 505a. — 4: Sudrabiņa, 69a. 102. — 2: Paparkstiņa, 80e. — 2: Papārksīņa; 3: Papārd's zied, 91 (Bīlenšteins). — 3: Zied paparde Jāņu, 137d. — 2: Papārksīņa; 3: Papārd's zied; 4: Sudrabiņa, 188°. — 2: nezijdējse; 3: Jāņu. 386.

2. Visi ziedi nozijdēja,

Papardīte nezijdēja,

Tā ziedzēja Jāņu nakti

Sudrabiņa ziedīņiem. 22h.

3: Tā zied Jāņa vakarā; 4: Zeltītiem, 6a. — 2: Paparkstīte, 7° (E. Bite). — 4: Zeltītiemi, 22q, 289c. — 2: Papārdīte, 26a. — 1: pārziedzēja; 2: Papardīte vien nezijd, 45¹ — 2: Paparkstiņa; 3: Jāņa, 91g. — 2: Papardīte vien nezijd, 93b. — 2: Paperdīte; 3: Jāņa; 4: Ar sudraba, 101c. — 3: Jāņa, 126b, 327 Nr. 1243.

659.

2: Papārdīte; 3: Jāņu nakti, tad ziedzēja, 40¹ (4b). — 1: izziedzēja; 4: Sudrabiņa lapiņām, 85a. — 1: i ziedzēja; 2: Paparkstiņa; 4: Sudrabiņa, 104. — 3: Jāņu; 4: Sudrabiņa, 326c. — 3; Jāņu, 403.

1. Visi ziedi nozijdējši,

Papardīte nezijdējsi:

Tā ziedzēja Jāņa nakti

Sudrabiņa ziedīņiem. 76a.

2: nezijdējse; 4: Sidrabiņa, 6c. — 1: izziedzējsi; 2: Paparkstīte nezijdējse, 26b, 88b. — 4: Sidrabiņa, 28d, 120c. — 2: Paparkstīte, 27a. — 3: ziedēs; 4: Sidrabiņa ziedīņiem, 119¹ (M. Zariņa). — 2: Paperdīte; 4: Sidrabiņa, 134a. 3: Zied paparde Jāņu nakti, 20b.

2. Visi ziedīņ' i ziedzēja,

Paparkstiņa nezijdēja;

Tā ziedzēja Jāņa nakti

Sudrabiņa ziedīņiem. 407k.

3: Tij, 80c. — 1: ziedi ij; 2: Papardīte, 88c. — 1: ziedīņ' izziedzēja; 2: Paparkstiņa; 3: Papārds zied; 4: Sidrabiņa, 91h. — 2: Papardīte, 335 Nr. 1585. — 2: Paparkliņa; 3: Jāņu, 379. — 2: Paparkstiņa; 5: Papārks zied Jāņu, 400. — 3: Papārks zied; 4: Sidrabiņa, 424c.

662.

1: Visa zāle nozijdējse; 2: P. nezijdējse; 3: Jāņu, 190e. — 2: Paparkšķīši; 5: Tie, 226c. — 2: P. nezijdēja, 241g. — 1: nozijdējšas; 4: miglādama. 241e.

663.

1: Visas puķes, 198b. — 2: nezijdē; 3: Jāņa, 237 (Bīlenšteins).

664.
1: Ni tās; 2: vakarē; 4: papardīte, 219a.
667.
1. Nu ir laiks, nu ir laiks,
Viendēlam sievu ņamt:
Nu ziedēja eņģavēri,
Eņģavēra pažaerītes. 85b.
673.
5: Ne viņai vilku briesmi, 95a. — 2: Ogas lasa siliņā; 3: Ni; 4: Ni v. nosperot. 91c.
676.
1. Es aizgāju odziņās
Ar mazo bāleliņu:
Kur odziņu ieraudzīju,
To rādīju brāliņam. 319c Nr. 3257.
2. Ar mazo bāleliņu
Ejam abi odziņās;
Kuru ogu dabūdama:
Še, mazo bāleliņu! 42.
5. Ogu lasīt i nogāju
Ar mazo bāleliņu:
Kur' odziņu atrazdama,
To iedevu bāliņam. 91a Nr. 3085.
1: Es aizgāju odziņās; 3: dabūjusi, 451. — 1: Odziņās i; 2: bāleliņu; 3: noraudama; 4: atdevu, 91c. — 1: es aizgāju; 3: Cik, 951c.
4. Ūdzeņu gōju laseit
Ar mozū bōļeļeņu;
Kuru ūdzeņu nūraunu,
Tū imatu bōļeņam. 427^b (II pag.15 Nr. 16).
5. Ūdzeņu gōju laseitu
Ar mozū bōļeļeņu:
Kuru ūdzeņu nūrōvu:
Ša, mozais bōļeļen. 426c.
Sal. 427^b (TI pag. 15 Nr. 16).
677.
1: Es odziņas; 3: Kam man tādu nieku dēļ, 22p.
678.
1: vaiņadzīņu; 4: visa Rīgas pils, 226f. — 1: nopinu vaiņadzīņu; 3: To; 4: Spīd caur visu pasaulīti, 127¹b.
681.
1: māmāļiņa, 41c pag. 65 Nr. 3. — 1: māmūļīte; 2: Brūklenītes, 174e. — 1: Palaiž mani, māmūļīte; 2: Brūklenītes: 3 un 4: sārķana, 189b. — 1: māmūļīte; 3: sārķana; 4: Kā sārķnāja, 190c Nr. 648. — 1: māmūļiņ, 355 Nr. 1702.
683.
2: poriņā; 3: Velc laukā, brāleliņi, 324e.
689.
1: lazdiņā; 3: Gana manu; 4: kratītāju. 93b.
691.
1. Pušu kodu rieksta čaulu,
Pušu rieksta kodoliņu:

Vienu pusi pats apēdu,
Otru devu līgavai. 125a, 125b (P. Tortuss).
1: rieksta čumu; 5: pati ēdu; 4: devu tautiešam, 141.

692.

1: kodu; 3: liels brīnumiņš, 24a.
1. Pušu kožu riekstu kolu,
Pusīt' devu ļauduvīn'.
Sak' ļautiņi redzēdami:
Jūsu mīļu dzīvošan'! 133b Nr. 2675.
1: kodu; 2: līgaviņai; 4: dzīvošanu, 335 Nr. 903.

693.

2: Tie darbiņa kavētāji; 4: aizkavē, 222b. — 2: labi nedarē; 4: aizkavē, 223b. — 2: laba nedarēj'; 4: nokavēj', 2291.

697.

2: Nav neviena lasītāja, 270d.

699.

3: Ēdu ogas, rauju riekstus, 15b. 27b. — 5: rauju riekstus, 28d. — 3: Tikām ēdu ogas, riekstus, 69b. — 3: Ēdu ogas, 87a, 120c. — 2: Liela ceļa; 3: Ogas, riekstus lasīdamu, 91c. — 2: Liela ceļa, 127¹b, 325c. — 3: traucu riekstus, 131¹ (A. Liepiņa), 137d. — 1: Ogas vien, rieksti vien; 2: Manā; 3: škinu. 407i.

700.

1. Ogu, ogu. riekstu, riekstu
Mana brāļa druvmalē.
Aties pate tautu meita,
Ogodama, riekstodama. 185e.
1: Ogas, ogas, rieksti, rieksti; 2: laukmalē, 195b.

701.

1: Šķiņu; 2: Dod' m. bāliņam, 121 f.

702.

1. Ogu, ogu, riekstu, riekstu
Tā celiņa maliņā:
Pa vienai nolasīju,
Sērst iedama bāliņos. 299a. Nr. 3473, 299b Nr. 1713.
2: Mana ceļa, 41c pag. 65 Nr. 6. — 2: Tai, 265a. — 3: vienam; 4: Sav' bāliņu palaizdama, 302. — 3: vienami, 303b.
2. Ogu, ogu, riekstu, riekstu
Mana brāļa pavārtē;
Ogodama, riekstodama,
Pie brālīša sērst nogāju 240b.
4: sērsties gāju, 188°. — 1: sēņu, sēņu; 2: brāļa birzītē; 3: sēņodama, 205b. — 2: atmatā; 4: sērstu gāju, 241e. — 2: sētmalē; 4: sērsti gāju, 241g.

703.

2: Šinī ceļa, 111c, 163, 181c. — 1: Ogas, ogas, rieksti, rieksti, 229a. — 2: Tanī ceļa, 260. — 3: vienai; 4: Pie m. tecēdama, 265b. — 2: Šai; 3: vienai; 4: Pie m. aiziedama, 274c. — 1: Riekstu, riekstu, ogu, ogu, 281b. — 1: sēņu, sēņu; 3: vienai, 282.
1. Ūgys, ūgys, ryksti, ryksti
Lela ceļa maļeņā;
Pa vīnai izlaseju,
Da māmēnai staigādama. 430a.

705.

1. Nava ogu, nava riekstu
Mana ceļa maliņā!

Ko nesīšu, sērst iedama,

Mazajam bāliņam? 281, 133a Nr. 3028, 135b Nr. 2635, 335 Nr. 1701.

1: Neva —, neva, 28d. — 1: Nav vairs ogu, nav vairs riekstu, 38d, 87a.—1: Ne ir ogu, ne ir riekstu; 2: Manā; 4: Jaunajam, 134c.

2. Neaug ogas, neaug rieksti

Mana ceļa maliņā;

Ko iedama nonesīšu

Saviem brāļa bērniņiem? 73b.

1: Ne ir ogu, ne ir riekstu; 3: aiznesīšu, 111c. — 1: Ne man ogu, ne man riekstu; 4: Saviem māšas, 111d. — 1: Nava ogu, nava riekstu; 2: Liela, 407a.

707.

2: vaļa, 185d. — 4: Nu zied dārza magonītes, 241b.

708.

1: vainadziņu; 2: Netērēju dābuliņa; 3: Purvā; 4: Nekairinu svešus ļaudis, 324e.

711.

1: mun; 3; poru sūneklē; 4: Sastiek' tautu kumeliņu [?], 325b Nr. 1535.

713.

2: Tās pievīla; 3: Lai redzēt, oša bārzda, 30b.

1. Oša bārda, kļava bārda,

Tas paņēma man' māsiņu.

Būs dzirdēts, būs redzēts,

Būšot kļava istabiņa. 91c.

715.

1. Iesim meit's sēn's lasit!

Reč, vis' rad' kopē;

Bērzlapiņš — jumpraviņš,

Daiļ's meit's — rozeniņ's,

Lāčpurn' — vagariš',

Stāv ģīm' sakruņķej's;

Mežsarg' — mušmir',

Niāskarat lūdzam';

Un es pats — vec' pek',

Un tu kung' — pūpediš! 219a.

716.

2: Bērzlapiņe; Vecā becīte, 120c.

720.

1., riekstu, riekstu; 2: Liela; 3: Ogojoti, riekstojoti, 3d, 190b. — 2: Man celiņa. 95b.

722.

1: tāļienes; 4: mugurēi, 171a. — 1: Pa gabalu es; 3: Stugu, stugu rinduciņu, 185d. — 3—4: Līdz ceļiem lindraciņš, Līdz zemei sēņu kule, 191e. — 1: tālenes jau pazinu; 3: Strupi, strupi lindraciņi, 216b.

LATVJU DAINĀS MINĒTIE AUGU NOSAUKUMI.

A.

Abuls (B. V. 21871, 1. var.) — sk. āboliņu,
aiviekstene (B.V. 17839, svar. no 407b) — sk. avenīti,
aizduszāles (B. V. 33056, 2. V.) ?
akļi (B. V. 32560, 7. var.) — galeopsis L.,
aklsnesīši (B. V. 25950) — alksnīši,
alksnis — alnus Gaertn., 1) baltais (B. V. 30440 u.t.t.) — alnus incana DC, 2) melnais (B. V. 5772, 2. v., 2758: 8693, 14247, 19488 var. u. t. t.) — alnus glutinosa Gaertn.,
amols (B. V. 28991) — sk. āboliņu,
apeineits (B.V. 19543, 3. v., 19551, 1. v. sv. no 422d). apeiņeits (B.V. 19547), apenīši (B. V. 11375, 2. v.), apenītis (B. V. 19543, 19549), apenīts (B. V. 19548), apentiņš (B. V. 19544), apentiņš (B. V. 19559, 1. v.), apiņeits (B. V. 19543, 4. v.), apinis (B. V. 19673, 19706, 19725 u.t.t.), apīņi (B. V. 4476), apīnīts (B. V. 19545, 2. v.), apieniši (B. V. 3729, 15626. 1. v.) — humulus lupulus L..
apse (B. V. 14857, 4025 u.t.t.) — populus tremula L.,
asais dadzis (B. V. 32472) — cirsium lanceolatum Scop.,
aški, ašķi, aši (B. V. 26006 ar var.) — equisetum L., ašķu putra (B., V. 13733) — no sliktiem miežiem,
auzas (B. V. 22173, 27943 u. t. t.) — avena sativa L.,
auzulīši (B. V. 28795) — sk. auzas,
avenīte (B. V. 11421, 4. V.), avieksene B. V. 11421, 4. v. sv. no 16), aviekstene (B. V. 11421, 1. v., 4. v. sv. no 27a) — rubus idaeus L.

Ā.

Ābele — 1) pirus malus L. (dārza ābele saldiem āboliem, B. V. 20919, 26708), 2) p. silvestris Gray (mežābele skābiem āboliem, B. V. 29565 u. t. t.),
āboliņš — trifolium L.: 1) baltais (baltābols) — trifolium repens L., 2) baltsarkanais (B. V. 282 no 113¹) —? trifolium hybridum L., 3) dzeltānais (B. V. 28611) — ? trifolium agrarium L., 4) Māras (B. V. 32393, 8. var. subv.) — ? trifolium arvense L. (arī lotus corniculatus L., anthyllis vulneraria L., melilotus albus Med. un m. officinalis Desr.) 5) sarkanais — trifolium pratense L.,
ābols (B. V. 28966), abuls (B. V. 5597), — sk. āboliņu,
ālandes (B. V. 19206, 1. v.) — inula helenium L.,
āra bērzs (B. V. 28886 u. t. t.) — betula verrucosa Ehrh.,
āra biškrēsliņi (B. V. 6447) — ? tanacetum vulgare L.,
āriņa kliņģerītes (B. V. 21392) — anthemis tinctoria L.,
āra pureniņš (B. V. 17351) — trollius europaeus L.

B.

Badskariņa (B. V. 3908) — auzas epitets,
balanda (B. V. 23932 var.), balandes (B. V. 322809), balandiņas (B. V. 32402), balandītes (B. V. 32289, 1. v.) — chenopodium album L.,
baltābols (B. V. 5791 u. t. t.) — baltais āboliņš — trifolium repens L.,
balta puķe: 1) (aṣamā zemē B. V. 5470 u. t. t.) — chrysanthemum leucanthemum L., 2) (ezerā: B. V. 3984, 5441, 5589, 11059, 19903, 21417, 26644 u. t. t.) — nymphaea candida. Presl un n. alba L.
baltrozītes (B. V. 52367, 4. v.) — ? achillea ptarmica L.,
baravika (sēne), (B. V. 15634, 19380, 10965) — boletus edulis Bull.,
bārenītes (B. V. 32367, 4. v.) — ? viola tricolor L.,
bārzdas — oša, kļava (B. V. 18209, 1, 2, 3 v.) — ? lapu koku ķērpji,
bekas (sēnes) (B. V. 30660) — boletus (Dill.) sugas,
bērzlapa (B. V. 2842), bērzlapiņas (B. V. 2834), bērzlapītes (B. V. 5252), bērzlapiņš (2834, 1. v.), (sēnes) — russula (Pers.) sugas,
bērzs — betula L.: s) āra — sk. āra bērzu, 2) purva — sk. purva bērzu,
biķerīši (B. V. 1971) — ? aquilegia vulgaris L.,
bisītes (sēnes) (B. V. 2834) — ? belvella esculenta Pers.,
biškrēsliņi (B. V. 5842. 32367) — tanacetum vulgare L.,
biškrēsliņi, āra — sk. āra biškrēsliņus,
blauderjānis (B. V. 52595, 2. v.) — sk. buldurjāņi,

blīgzna (B.V. 14811, 6. un 7. v., 14858), blīzma (B.V. 14811, 7. v. sv. no 41c), blīzna (B. V. 14811, 7. v. sv. no 195c), blīžņa (B. V. 14811, 7. v., sv. no 196g) — sk. blīgznu, — *salix pentandra* L.,
brūklene (B. V. 9659), brūklīte (B. V. 14537), brūklenīte (B.V. 5454, 11421 u. t. t.), brūklenāji (B. V. 17003) — *vaccinium vitis idaea* L.,
bucenes (B. V. 31080) — ? *rubus caesius* L.; (B. V. 21230: buceņu nūja) — sk. sērmoksli,
bujenīte (B. V. 6456) — *paeonia* L.,
buldrijāns (B. V. 32403, sv. no 327), buldurjānis (B. V. 32376, 32403 u. t. t.), burderjāņi (B. V. 32395. 6. v. sv. no 3241), bundurjānis (B. V. 32393, 7. v.), burbuljānis (B. V. 32377), buldurīši (B. V. 32389, sv. no 226c), buldurītes (B. V. 32366), buldurenēs (B. V. 32590) — *valeriana officinalis* L.,
burkāns (B. V. 20181), burkantīņš (B. V. 32583, 3. v.) — *daucus carota* L..
burši (B. V. 32367) — *umbelliferae spec.*

C.

Ceberīte (B. V. 29032) — *satureja hortensis* L.,
cepuru puķes (B. V. 34715 no 1911) ?
cērmaukšīņa (B. V. 22304), cērmūkša (B. V. 4655) — sk. sērmoksli,
ciesa (B. V. 6223) — ? *calamagrostis*,
cūkābele (B. V. 32472, 9. v., 32479, 9. v.) — *crataegus* L.. *rhamnus cathartica* L., *pirus silvestris* Gray.

Č.

čībarīši (B. V. 2974 var.) — rācenīšu epitets.

D.

Dadasīņa, dadasiņi (B. V. 5844), dadaziņa (B. V. 32393, 4. v.), dadaziņi (B. V. 32367), dadazis (B. V. 14611. 6. v., 32878 un 1. v.) — sk. dedestiņas,
dadzis, asais (B. V. 32472) — *cirsium lanceolatum* Scop.,
dadzis, purva (B. V. 21421) — *cirsium palustre* Scop.,
dadžu krūms (B. V. 32479, 15138 u. t. t.), platas dadža lapas (B. V. 25950 u. t. t.) — *lappa* Lam. (lipējs dadzis),
dadziši (B. V. 31063) — sk. aso dadzi,
dedesiņi (B. V. 5843 no 91g, 29017 no 220), dedestiņas (B. V. 5843), dedestiņš (B. V. 32367 no 101c) u. t. t. — *lathyrus pratensis* L.,
dābols (B. V. 21720), dābuls (B. V. 25918 no 324c), dābuliņš (B. V. 29009) u. t. t. — sk. āboliņu,
diedoliņš (B. V. 29631, 1, 2, 5 v., 29753) — sk. niedri,
dievkociņš (B. V. 5925, 18005, 32924) — *artemisia abrotanum* L.,
dilles (B. t. 19206) — *anethum graveolens* L..
donis (B. V. 21331) — *scirpus* L. un *juncus* L.,
driģene (B. V. 14545; 15024, 19206 u. t. t.) — *hyoscyamus niger* L.,
drīcakļi, vilka (B. V. 10670) — meža rozēs, *rosa* L.,
driķi (B. V. 21418, 14227 u. t. t.) — sk. griķus,
dunduriņš (B. V. 32393), dundurjānis (B. V. 32394, 8. v.), dundurzāle (B. V. 32393, 8. v. sv.) — ? buldurjānis vai *brunella vulgaris* L., vai *geum rivale* L.,
dupurīši, dupurs (B. V. 2974) — rācenīšu epitets,
duša zāle (B. V. 55056) — sk. aizduszāli,
dzelkšņi (B. V. 6260) — sk. nātri,
dzeltas (B. V. 4516. 7132, 7142, 30669 u. t. t.), dzeltes (B. V. 7139, 7142 2. v.) — *lycopodium clavatum* L..
dzeltābele (B. V. 32472) — *crataegus* L.. *pirus silvestris* Cray, *rhamnus cathartica* L.,
dzeltene (B. V. 32582) — sk. nātri,
dzelzu zāle (B. V. 28666) — grīslis (*carex* L.) vai (B. V. 29019) — ? *festuca ovina* L.,
dzērvene (B. V. 5219), dzērvenīte (B. V. 11408) — *vaccinium oxycoccus* L.,
dzedzieda, dzedziede, dzedziedis (B.V. 6637, 28975) — atmata,
dzintars, dzītars (B. V. 13282, 13246)— terciārā laikmeta priedes, *pinus succinifera* — sacietējuši sveķi,
dziņa (B. V. 7142), dziņņa (B. V. 11979) — mežs (leitiski: girià, girè).

E.

Ebuliņš (B. V. 29371), emols (B. V. 21871, 2. v.) — āboliņu,
egle, eglīte — *picea excelsa* Link, [egļīte — mūzikas instruments: B. V. 18542—18567, 19172—19178],
egļi (B. V. 28278, 5. v.) — *spergula arvensis* L. (kazuļi),

elksnis (B. V. 23963), elksnīts (B. V. 30627) — sk. alksni,
eņģevērs (B. V. 22212, 26551. 18. v., 50732, 1. v.) eņģevēres (B. V. 50427) eņģevēri (B. V. 26056¹ no 407k), eņģivērs
(B. V. 26551. 17. v. no 379). eņģuvērs (B. V. 12182) ? no vācu «Ingwer», zingiber officinale ricomi, kas lietoti arī
tautas medicīnā spirtā pret zobu sāpēm,
ērcene (B. V. 13628. 5. v.), ērcetis (B. V. 30628 no 152), ērcietis (B. V. 30628 v. no 155), ērcējiņas (B. V. 30628, 1.
v. no 146b, B. V. 30628. 1. v.), ērcāšas (B. V. 50628, 2. v.), ērcu krūms (B. V. 35515) — sk. paegli,
ērķšķis (B. V. 23168), ērkšis (B. V. 23980), ēršķēži, ēršķērži (B. V. 25710) — ? crataegus L.. ērkšķi (B. V. 32487), ?
prunus spinosa L.. ? meža rozes (rosa), (? ribes grossularia L.).

G.

Gailenes (sēnes) (B. V. 2854) — cantharellus cibarius Fr.,
gauži (B. V. 32560, 7. v.) — sk. eglus,
gārsas (B. V. 558, 51166 1. v., 31168, 31170) — aegopodium podagraria L.,
gārša (B. V. 25926. 27301) — mežs,
goba 1) (tikai B. V. 54630 no 64b) — ulmus effusa Willd. (vīksna — ulmus campestris L.; dažos apgabalos abus šos
kokus sauc otrādi), [goba: 2) noma (B. V. 15197, 27987 u. t. t.) un 5) 3—4 mājas kopā],
grieznis (B. V. 2971) — sk. kāli,
griķi (B. V. 4506), griķīts (B. V. 15323, 25027 v.) — fagopyrum esculentum Moench,
grīslis (B. V. 29435, 4. v. 32367 u. t. t.). grīslīts (B. V. 21649 var. no 181d, 12256. 1. v. u. t. t.) — carex L.,
guntenītes (B. V. 32367. 1. v.) — ? ranunculus L., ? dianthus deltoides L.,
gurķis (B. V. 10804), gurķe (B. V. 12212) — cucumis sativas L.,
gušņas (B. V. 32525 u. t. t.) — cirsium arvense Scop.

I.

Idra (B. V. 794. 29429. 2. v.), idras (B. V. 14721. 52560), idri (B. V. 28278), idriņas (B. V. 28321), idrītes (B. V.
28321 no 41c) — camelina sativa Crantz,
ieva (B. V. 30951, 32302. 5860 u. t. t.), ieviņa, ievošiņa (B. V. 2778) — prunus padus L.,
irši (B. V. 10772) — sk. viršus,
īveņa (B. V. 2776¹) — sk. ievu,
īzapenes (B. V. 52590) — hyssopus officinalis L.

J.

Jēzupeni, juzupeņi (B. V. 13250) — ripas nigrum L. (upenes),
jīrbene (B. V. 4655 — viburnum opulus L. (īrbenājs),
jorģenītes (B. V. 4512, 5. v., 32367, 7. v. no 521e) — dahlia variabilis,
judras (B. V. 32560, 12. v.), judriņas (B. V. 28429₁), judriņi (B. V. 28321 var.), judrītes (B. V. 28321) — sk. idras,
jukšņas (B. V. 32523 no 2291) — sk. gušņas.

K.

Kadegs (B. V. 3707, 1. v., 34150), kadiģīts (B. V. 15671), kadiķis (B. V. 10515) — sk. paegli, kalves (B. V. 3539) —
acorus calamus L.,
kaņepes (B. V. 13321. 17953 u. t. t.), kaņepīte (B. V. 23440). kaņape (B. V. 10217), kaņipītes (B. V. 34733. sv. no
400), kaņupe (B. V. 21506), kaņupes (B. V. 17933, sv. no 188°), kaņupītes (B. V. 54733) — cannabis sativa L.,
kaņepes, vēja — sk. vēja kaņepes,
kartupeļi (B. V. 28476, 4. v.), kartupelīts (B. V. 2970) — solanum tuberosum L.,
kasteri (B. V. 32560, 14. v.) — sk. lāčauzas,
kaukolis (B. V. 23276, 7. v.), kaukoliņi (B. V. 21269 1. v., sv. no 407k) — sk. kokaļus,
kāļi (B. V. 26157, 4. v.) — brassica napus L. v. napobrassica l.,
kāpostiņi (B. V. 27050, 32524 u. t. t.) — brassica oleracea L. capitata L.,
kārkli (B. V. 21414, 15623, 22313 u. t. t.) krūmveidīgas salix L. sugas,
kļava (reti, B. V. 32331, 5869. sv. no 331b), kļavs (biežāk, B. V. 30634, 30736, 50976 u. 1. t.) — acer platanoides L.,
kļava bārda (B. V. 18209) — lapa koku ķērpji,
kleņģerīte (B. V. 14215, B. V. 6061 no 64e), kleņģerītes (B. V. 4676. 13611, 32924 u. t. t.). kleņģeles (B. V. 18190),
kriņģelītes (B. V. 50987, 1. v.) — calendula officinalis L.,
kleņģerītes, āriņa — sk. āriņa kleņģerītes,
kļovs — sk. kļavu,

kniplociņš (B. V. 2973, 6. v., 7. v.), ķiplociņš (B. V. 2975, 7. v. sv. no 224a) — *allium sativum* L., kokaļi (B. V. 21269, t. v. 34497, 32560, 12. v. sv. no 545), kokaļi (B. V. 32836) — *agrostemma githago* L., krija (B. V. 30562, 310881) — *egles miza*, kriķi (B. V. 16181 sv. no 125c), kriķīts (B. V. 21666, 21667) — sk. griķus, krimeldītes (B. V. 30658), krimildiņa (B. V. 7498), krimildiņš (B. V. 7497), krimilzīts (B. V. 7497 sv. no 111h), krimuldas (sēnes) (B. V. 30658, 1. v.) — *lactarius piperatus* Scop., krūkļes (B. V. 32471, 2. v., 15144, 7. v.), krūkle (B. V. 24480), krūkļi (B. V. 21897), kryukli (B. V. 18303) — *rhamnus frangula* L., krūzmāteri (B. V. 17839 no 28f) — *mentha crispa* L. (krūzmētra), kumelītes (B. V. 52367, 52997) — *matricaria chamomilla* L., kumelītes, suņa (B. V. 25942) — *matricaria inodora* L. (vai ? m. *discoidea* DC.), kūkaļi (B. V. 15893), kūkoļi (B. V. 3865, 5. v.), kūkūliņi (B. V. 21269 sv. no 330a) — sk. kokaļus, kūla (B. V. 13007, 12494, 6. v. u. t. t.) — *veca zāle*, kviesis (B. V. 23824 u. t. t.) — *triticum sativum* Lmk.

K.

Ķezberīte (B. V. 22139), ķezberītes (B. V. 2777) — *prunus cerasus* L. (ķirši), ķimēniņi (B. V. 5655) — *carum carvi* L.

L.

Lagzda (B. V. 2783), lagzds (B. V. 29046 no 1901), lagzdas (B. V. 29316), lagzdiņš (B. V. 2783), lazdiņš (B. V. 2782), lazdeņa (B. V. 2776¹ no 426c), lazda (B. V. 2783, 1. v.), lazdas (B. V. 2779 no 311a) — *corylus avellana* L., laišņi (B. V. 34367) — sk. lēpas, latavāli (B. V. 32367, 6. v.), latavāņi (B. V. 6211, 5. v. 15494) — *heracleum sibiricum* L., lāča purni (sēnes) (B. V. 2834) — *helvella esculenta* Pers. (ķerveļi), lāčauzas (B. V. 5144), lācauzas (B. V. 9267, 13646, 29; 19196. 8; 22241, 25630), lācauziņas (B. V. 32560 v.), lāčauziņi (B. V. 32560, 12. v.), lācenītes (B. V. 32560. 4. v., 19496, 8), lāči (B. V. 32560. 6., 7. v.), lāčas (B. V. 32560 11. v.) — *bromus secalinus* L., legzdi (B. V. 29316), lezdas (B. V. 29316), lezdi (B. V. 2776, 4. v. no 61 g), — sk. lazdu, lēdzeksnīte (B. V. 32592 no 22q), lēdzirknīte (B. V. 32392 no 188¹), lēdzirksteite (B. V. 32392 no 434a), lēdurknīte (B. V. 32392 no 188°) — *cirsium oleraceum* Scop., lēpas (B. V. 637, 18896) — *nuphar luteum* Smith, liberziedi (B. V. 4671) — ? *lonicera caprifolium* L., liepa (B. V. 32425 u. t. t.) — *tilia parvifolia* Ehrh., lini (B. V. 28370), lineļi (B. V. 32231₁), lins (B. V. 28356¹, 28279), liniņš (B. V. 32556, 32232), linīts (B. V. 25306) — *linum usitatissimum* L., līča roze (B. V. 6493) — ? *ūdens lēpas*, lozberī (B. V. 17889, 18. v.) — *laurus nobilis* L., lozda (B. V. 2781, 1. v. no 424b) — sk. lazdu, luksti (B. V. 13870) ? lupstājs (B. V. 3887) — *levisticum officinale* Koch. (arī? *archangelica* Hoffm.), lustes (B. V. 32560, 12. v.) — sk. lācauzas, lūki (B. V. 50562) — *liepas miza*.

M.

Madaras (B. V. 4235), madariņas (B. V. 71251) — *galium* L. (galvenā kārtā g. *verum* L.), maldu zāle (B. V. 28852 no 90) ? meldi, magones: 1) dārza magones (B. V. 4637, 1. v. 22241 u. t. t.) — *papaver somniferum* L. un *p. rhoeas* L., 2) lauka magones (B. V. 28999, 6434, 4633) — *papaver dubium* L. un *p. argemone* L., 3) nozīmē puķes (? B. V. 28357), mandariņas (B. V. 22355) — sk. madaras, marana (B. V. 7122, 7130), maraniņas (B. V. 7123, 24229, 23450, 1. v.. marenēs (B. V. 7129), marenīte (B. V. 7138), marenītes (B. V. 7123 v.), marenīņas (B. V. 23450, 1. v.) — sk. madaras, maronīte (B. V. 29071), maronītes (B. V. 6427. 12. v.) — ? marozītes (B. V. 23450 sv. no 264p) — ? *bellis perennis* L., ? *potentilla anserina* L., marrozes (B. V. 5811) — sk. mārpuķīti, mauriņš (B. V. 4235): 1) *polygonum aviculare* L. (B. V. 34462), 2) *poa annua* L., 3) *potentilla anserina* L., māras aboliņš (B. V. 32395) — sk. āboliņu (Māras).

Māras kārkli (B. V. 4621 v. no 190a) — ? *achillea ptarmica* L.,
Māras (v.: svētā) papardīte (B. V. 32402, 3. v.) ?
Māras sili (B. V. 4621 v. no 208b) — *thymus serpyllum* L.,
mārpuķītes (B. V. 18005, 7. v., 13611) — *bellis perennis* L.,
medus zāle (B. V. 29597) — domāta vienkārši laba zāle,
megoņītes (B. V. 6061) — sk. magones,
meldi (B. V. 21679, 22986, 32560), meldri (B. V. 26551, 9. v.), maldi (B. V. 21679 var.), meldu zāle (B. V. 28650),
meldzu zāle (B. V. 28650, 1. v.) — *scirpus lacuster* L. (upēs un ezeros) un *juncus effusus* L. un j. leersii Marsson
(slapjās vietās),
mellenes, melnīcas (B. V. 306571) — *vaccinium myrtillus* L.,
melnalksnis — sk. alksni, melno,
mēlene (B. V. 35513 var.), mēlenīca B. V. 17029) — sk. mēles,
mēles (B. V. 4369, 7136, 7137, 26020, 1. v., 28226 sv. no 91g. 29068, 1. v.) — *isatis tinctoria* L., mēmele (B. V. 15975) — ? mēles,
mērđiķi (B. V. 19206, 4. v.) — *armoracia lapathifolia* Gilib.,
mētras: 1) (B. V. 6085, 4622, 23603, 590 u. t. t.) — *vaccinium* sugu zari ar lapām, 2) *mentha arvensis* L. (? B. V. 33090),
miezis (B. V. 22283 u. t. 1), mieži (B. V. 32315, 22736 u. t. t.) — *hordeum sativum* L.,
mīreniņas (B. V. 7123, 1. v.) — sk. madaras,
mudariņas (B. V. 7128, 1. v.) — sk. madaras,
mušmieri (sēnes) (B. V. 2834) — *amanita muscaria* L.

N.

Nātre (B. V. 21821), nātrīte (B. V. 21803 var.), nātriņa (B. V. 12076), nātriņas (B. V. 21807), nātras (B. V. 15625),
nātres (B.V. 23509, 33139), nātras (B.V. 32523, 15625, 21755), 1: *urtica urens* L. (sīkās jeb smalkās nātras B.V. 32523), 2) *urtica dioica* L. (sīvās nātres, nātru krūms B. V. 23794),
niedoliņš (B. V. 5240, 29631, 5. un 6. v.), niedols (B. V. 29014 var.) — sk. niedri.
niedras ņiedras (B. V. 29631 var.), niedre (B. V. 11419), niedrenītes (B. V. 29631 sv. no 36k), niedres B. V. 12255),
ņiedres (B. V. 22370 v.), ņiedriņas (B. V. 13562 sv. no 91g) — *phragmites communis* L.,
norietnes (B. V. 4217), norietņi (B. V. 4216 var.), norietņiši (B. V. 4216, 4217) — *sempervivum soboliferum* Sims.

N.

Ņiedras (B. V. 28321, 6. v.), ņiedrītes (B. V. 28278, 3. v. sv.) — sk. idras.

O.

Obēļņeica (B. V. 4286 var.) — sk. ābeli,
osis (B. V. 740, 32304 u. t. t.) — *fraxinus excelsior* L.,
oša bārzda (B. V. 18209, 1. v.) — lapu koku ķērpji,
otenīte (B. V. 23645, 1. v. no 108a). — āra bērzs (slotu bērzs),
ozols (B. V. 21691, 14978, 5453 u. t. t.), ozoliņš (B. V. 2791, 32240 u. t. t.) — *quercus pedunculata* Ehrh.

P.

Pabērzs (B. V. 12494) — *rhamnus cathartica* L.,
paeglis, paegle (B. V. 2669), paeglīte (B. V. 25557) — *juniperus communis* L.,
palejas (B. V. 6525, 13269, 15682, 17889, 1. un 2. v.) — *mentha pulegium* L., Daugavas palejas (B. V. 24381) — ?
mentha arvensis L. un m. aquatica L.,
pameijas (B. V. 15682, 1. v.) ?
papardīte (B. V. 32412, 32413 u. t. t.), paparīte (B. V. 32413 sv.), paparkstiņa (B. V. 32413, 1. v. sv.), paparksfīte (B. V. 32413, 2. v. sv.), paparnīte (B. V. 32412, 2. v. sv.), paparkšķīte (B. V. 32412, 2. v. sv.), paperdīts (B. V. 32412 sv.),
papardiši (B. V. 32412, 1. v.), paparzīts (B. V. 33012), papardeits (B. V. 33012, 1. V.), papārds (B. V. 32415, 11. v. sv.), paparksts (B. V. 32415, 11. v. sv.), paparži (B. V. 4311) — *pteridium aquilinum* Kuhn, *aspidium filixmas* Swartz)
u.c., purvja papardīte (B. V. 3609 sv. no 322e) — ? *aspidium cristatum* Swartz,
parozītes (B. V. 25950, 5. v.) ?
paskanāji (B. V. 3862) — kaņepju vīrišķie augi,
patenītes (B. V. 32964 sv. no 6c) — sk. rūpatenes,
pavilnis (B. V. 28993) — ? maiga zāle vai spilvas,
peka (sēnes) (B. V. 18466) — sēnes vispār, sevišķi boletus sugas,

pērkonīši (B. V. 21269) — *raphanus raphanistrum* L., *brassica rapa* L., *V. campestris*, *sinapis arvensis* L.,
pētersīles (B. V. 19459), pētersīļi (B. V. 5805) — *petroselinum sativum* Hoffmann,
pēterzāles (B. V. 32990) — *verbascum thapsus* L. (deviņvīruspēks),
pienene (B. V. 22501) — *taraxacum officinale* Wiggers,
piepes (B. V. 35073 u. t. t.) — *polyporus sugas*,
pipari (B. V. 19317) — *piper nigrum* L.,
pīlāgi (B. V. 20322), pilingīts (B. V. 11916, 2. V.) — sk. sērmokslī,
pīpene: 1) āriņa (B. V. 21592. 2. v.) ? *anthemis tinctoria* L., 2) baltā (B. V. 4494 sv. no 379) — *chrysanthemum leucanthemum* L., 3) dzeltānā (B. V. 13200) — *anthemis tinctoria* L.,
plaiši (B. V. 26027) — sk. lēpas,
pļavas lapa (B. V. 24366. 8. v.) ?
pliekši (B. V. 32367) — *tussilago farfara* L., ? lēpas,
plūme (B. V. 21070) — *prunus domestica* L.,
pogalīši («pogalīšu purvs») — *eriphorum* L.,
pornas (B. V. 6497) — sk. pureniņu,
priede (B. V. 2810, 3924 u. t. t.), priedenīte (B. V. 22825). prīde (B. V. 2809, 2. v.) — *pinus silvestris* L.,
pučenīte (B. V. 29835) — sk. sērmokslī, arī *rubus caesius* L. (? B. V. 11916, 4. v., 21580), pucentiņa (B. V. 11916, 4. v. sv.),
pugainīši — sk. pūkainīšus,
pumpatenes (B. V. 52379) ? rūpatenes, pundra zāle (B. V. 32393, 3. v.) ? bulderjānis,
pupas: 1) parastās (B. V. 6102, 11408 u. t. t.) — *vicia faba* L., 2) turku (B. V. 34044. 34046 u. t. t.) — *phaseolus vulgaris* L. un *ph. coccineus* L., balta pupa (B. V. 34045, 34035 u. t. t.) — *phaseolus vulgaris* L.,
pupulakšķi (B. V. 32367, 1. v.), pupulakšas (B. V. 32367 var.), pupulaksti (B. V. 32367, 6. v.), pupurlakši (B. V. 32367, 32680), pupurlaukši (B. V. 32367, 6. v.), pupulēški (B. V. 32367 var.) — *menyanthes trifoliata* L.,
pureniņš, purenītis, puriņens, purekliņš, purenīte (B. V. 6468 ar var.): 1) parastā purene (B. V. 29440) — *caltha palustris* L., 2) āra purene (B. V. 17351) — *trollius europaeus* L., 5) sila purene (B. V. 24229 var. no 137d: sila pureniņi) — *pulsatilla patens* Mill., 4) purva bērzs (B. V. 4183: purenīte) — *betula pubescens* Ehrh.,
purva jeb pura bērzs: 1) «vilnainām», «apaļām lapiņām» (B. V. 19963, 4472) — *betula pubescens* Ehrh.; 2) «šaurajām lapiņām» (B. V. 4531¹) ? *betula humilis* Schrank.
purva dadzis (B. V. 21421) — *cirsium palustre* Scop.,
purva zāle (B. V. 21644 u. t. t.) — galvenā kārtā grīslis,
purvja papardīte (B. V. 5609 sv. no 322e) — ? *aspidium cristatum* Schwartz,
pūkainīši (B. V. 19592) ?
pūkainīte (B. V. 28297 1. v.) — ? *eriphorum* L.,
pūpēdis (sēne) (B. V. 55688, 2834) — *lycoperdon* (Tourn.), *bovista* (Pers.) un *globaria* (Qu.),
pūri (B. V. 28155) — ziemas kvieši.

R.

Rasenītes (B. V. 5845, 5846), raseņeits (B. V. 5845, 2. v.). raseniņš (B. V. 5845 sv.), rasiņš (B. V. 28890), raskrītes (B. V. 5845, 1. v.) — *alchemilla vulgaris* L.,
rāceņi (B. V. 26189), rācentiņš (B. V. 19148), rācenīši (B. V. 2974 var.): 1) rāceņi, *brassica rapa* L. var. *rapifera* Metzger; 2) kartupeļi,
rāvas puķe (B. V. 5210), rāvu puķe (B. V. 5210, 1. v. papild.) — *ranunculus flammula* L.,
retējiņi (B. V. 28634), retējums (B. V. 3943), repējums (B. V. 32366) — *potentilla silvestris* Neck., rozēs: 1) kaula rozēs — *althaea* L., *lavatera* L. un *malva* L. (B. V. 33190¹, 6432), 2) rozēs, *rosa* L. (B. V. 25247, 28999), 3) nozīmē «puķes» (? B. V. 4162), 4) līca roze (B. V. 6493), zelta roze (B. V. 21417, 1. v.) — ? lēpas,
rozenes (sēnes) (B. V. 2834) — *lactarius* (Pers.) suga?
rozrētiņi (B. V. 28634), rozskrētiņi (B. V. 28634 sv.) — sk. raseniņš,
rubatenes (B. V. 32390) — sk. rūpatenes,
rudmiesēte (B. V. 2842), rudmiesīte (B. V. 5252) (sēnes) — *lactarius deliciosus* L.,
rudzi (B. V. 5929, 28174 u. t. t.). rudzīts (B. V. 27905, 27906 u. t. t.) — *secale cereale* L.,
rudzu puķe (B. V. 4635, 1. v., 5463, 32957) — *centaurea cyanus* L.,
rūpatenes (B. V. 32379), rūpatiņas (B. V. 32401, 1. v.) — *stachys betonica* Benth.,
rutki (B. V. 4415, 26103), ruki (B. V. 26602. 26102) — *raphanus sativus* L.,
rūtenīte (B. V. 4629. 32367, 1. v.) — *convolvulus tricolor*,
rūža (B. V. 5924) — sk. rozēs.

S.

Samta puķes (B. V. 5928) — tagetes, samtenīte (B. V. 4629), santenīte (B. V. 4629 v.) — tagetes vai *viola tricolor* L.
sarkanīte (B. V. 6484, 7138) — *origanum vulgare* L.,
sarmenīte (B. V. 32393, i. v. no 20b) — sk. rūpatenes,
saulrieteņi (B. V. 4309) — sk. norietnes,
sausserdīs (B. V. 54620 var.) — *lonicera xylosteum* L.,
sautas (B. V. 51166, 2. v.), sautras (B. V. 31166) — *archangelica officinalis* Hoffmann,
sērmokslis (B. V. 34150) — *sorbas aucuparia* L.,
sila purene (B. V. 24229 v. no 137d) — *pulsatilla patens* Mill.,
sils (B. V. 5949, 30663, 30664 u. t. t.) — sk. viršus,
sinepīte (B. V. 23870), sinepītes (B. V. 4426), sinupītes (B. V. 19206 var.), siņapītes, sinapītes, siņepītes (B. V. 4426 var.) — galvenā kārtā *sinapis alba* L.,
sīpoli (B. V. 4426 var.) — *allium cepa* L.,
smilga: 1) rudzu smilga, (B. V. 28148, 32560) — *apera spica venti* PB, 2) *agrostis* L. sugas (B. V. 4261, 4323 u. t. t.);
arī *deshampsia caespitosa* PB,
spilves (B. V. 24381, 1. v.) — *eriphorum* L.,
staipeknīši (B. V. 32386) — *lycopodium clavatum* L.,
stiebrīņi (B. V. 22986 sv. no 64a) — sk. meldus,
suņābele (B. V. 26013) — *crataegus* L., *rhamnus cathartica* L., (? *pirus silvestris* Gray),
suņu kumelītes (B. V. 25942) — *matricaria inodora* L. vai *m. discoidea* DC.,
suņu vai suņa burkšķi (B. V. 32567 sv.), buršķi, burški, burkši (B. V. 32670) suņa stobri (B. V. 15626, 1. v.) — *umbelliferae* sugas,
sustari (B. V. 29403) — ? upenes,
sūnas (B. V. 34641, 15144) — bieži domāts *spagnum*., baltās būvsūnas, sūrenīte (B. V. 8927, 4426, 23870) — *polygonum lapathifolium* L. un *p. persicaria* L.,
sveķenīte (B. V. 22301) — *viscaria viscosa* Asehers.,
sviķelītes (B. V. 32367, 4. v. sv.) — ? sveķenīte.

Š.

Šautras (B. V. 31168) — sk. sautras,
šķetra (B. V. 29168) — *salix caprea* L., pūpolu vītols.

T.

Tabaka (B. V. 19976, 20040) — *nicotiana tabacum* L. u. n. *rustica* L. (machorka),
tāss (B. V. 29229, 30562) — bērza miza,
trīcenes, vilka (B. V. 10670) — meža rozēs (*rosa* L.),
tupenis, tupelis (B. V. 32528), tupulis (B. V. 2971) — sk. kartupeļus,
turku pupa (B. V. 4989, 1. v. u. t. t.) — *phaseolus vulgaris* L. (*ari ph. coccineus* L.).

U.

Upines (B. V. 13263) — *ribes nigrum*,
usnes, usņas, ušņas (B. V. 32560 ar var.), ušņiņa (B. V. 28071), usnīte (B. V. 32559, 4. v.) — sk. gušņas,
ūsis — sk. osi,
ūzūls — sk. ozolu.

V.

Vaivariņš (B. V. 16159), vaivarīši (B. V. 18801), vaiveriņi (B. V. 2332), vaiverīši (B. V. 19831), vāverītis (B. V. 19592) — *ledum palustre* L.,
vazdiķes, vazdiķis, vazdeķi, vaizdiķi (B. V. 9688 ar var.) — ? *lychnis chalzedonica*,
Vāczemes āboltiņi (B. V. 34646) ? dārza āboli (? arī firziķi, ? apelsīni),
Vāczemes kļiņģerīte (B. V. 14215) sk. kļiņģerīte,
Vāczemes magone (B. V. 9688, 15594, 21383, 34643. 54644) — dārza magones,
vārpaiņa (B. V. 28313, 1. v.) — *agropyrum repens* PB.,
vēju kaņepes (B. V. 10486) — *epilobium angustifolium* L.,
vērmeles (B. V. 32964), vērmelītes (B. V. 17839) — *artemisia absinthium* L.,
vērpelīte (sēne) (B. V. 30658) — ? *morchella esculenta* L.,
vijolītes (B. V. 30987) — ? *viola* L.,

vilkapiņi (B. V. 25348, 4. v.) — ? mežapiņi,
 vilka drīcakļi (B. V. 10670) — meža rozēs (*rosa L.*),
 ? vilka kūla (B. V. 25348, 7. v.) — *nardus stricta L.*,
 vilka trīcenes (B. V. 10670, 1. v.) — meža rozēs (*rosa L.*),
 vilkābeles (B. V. 32507, 32472) — *Crataegus L.*, *rhamnus cathartica L.* (pabērzs); ? *pirus silvestris Gray* (mežābele),
 vilniņi (sēnes) (B. V. 2834) — *lactarius torminosus Schaff.*,
 virkši (B. V. 32560 2. v.) — sk. virzu,
 virsieniņš (B. V. 29044) — sk. viršus,
 viršņi (B. V. 4681) — sk. viršus,
 virza (B. V. 32523) — *stellaria media Cyrillo*; (arī egļi?),
 vībante, vībokne, vībokņi, vīboksne, vībotne (B. V. 21871), vībotnīte, vīboknīte, vībosnīte, vīboksnīte (B. V. 32402)
 — *artemisia vulgaris L.*,
 vīdrēkstnītes (B. V. 32393, 7. v.), vīdrieksnītis (B. V. 21871 v.), vīdrīksne (B. V. 21871, 3. v.), vīgrieznis (B. V. 21871,
 1. v.), vīgrieznītis (B. V. 21871 no 400), vījgrieztiņi (B. V. 21871 sv.) — *filipendula ulmaria Maxim.*,
 vīksna (B. V. 34630, 1. v.), vīksne (B. V. 14810, 15576 var. no 73b) — *ulmus campestris L.*, sk. arī gobu,
 vīna ogas (B. V. 25950), vīna koks (B. V. 26038) — *vitis vinifera L.*,
 vīrakstiņi (B. V. 21871, 5. v. sv. no 41c), vīrekstiņi (B. V. 21871, 5. v. sv. no 95d), vīreklītes (B. V. 21871, 5. v. sv.
 no 68d), vīreksnītis (B. V. 21871 sv.), vīrekstes (B. V. 23293) u. t. t. — sk. vīgrieznis.
 vītols (B. V. 10412, 29163, 12344: «garanāmi lapiņām») — *salix fragilis L.* un *s. alba L.*: (B. V. 9283: «apaļām
 lapiņām» ? *salix caprea L.*, pūpolu vītols).

Z.

? Zaķkāposti (B. V. 22373) — *oxalis acetosella L.*,
 zaķu pekas (B. V. 5824) — *antennaria dioica Gaertn.*,
 zālats (B. V. 6424, 5127, 22184)?
 zāle,
 zelta roze (B. V. 5035), (B. V. 21417, 1. v. ? lēpas),
 zeltāboli (B. V. 636),
 zelmēlītes (B. V. 32367. 4. v. sv. no 137f) ?
 zemene (B. V. 5219), zemenīte (B. V. 11420, 5474), zemenes (B. V. 5854), zemenāji (B. V. 5850), zemes ziedi (B.V.
 28896, 2. v.) — *fragaria vesca L.*,
 zilgalvīši (32389), zilgālīši (B. V. 3240, 1. v. no 1911), zilgalvītes (B. V. 32395, 32402, 32366) — *melampyrum
 nemorosum L.*; (B.V. 19650: zilgalvītis=šņabja pudele),
 zirgu stobri (B. V. 32367, 4. v.) — *angelica L.*,
 zirņi: 1) pisum sativum L., dārza, baltiem ziediem (B. V. 17570), 2) pisum arvense L., tīruma zirņi, sarkaniem jeb
 raībiem ziediem (B. V. 32528, 3. V., 21338),
 zīles (ozola) (B. V. 25796). (Daiņās parasti minētas metalla zīles kā rota).

Ž.

Židavs (B. V. 260631, 1. var. papild.. 34620) — *euvonymus verrucosa Scop.* un *eu. europaea L.*

DZĪVNIEKI LATVJU DAIŅĀS.

Asistents Dr. phil. N. Transehe.

Visu tautu tradīcijās, vēl jo vairāk ziemeļnieku sakās un dziesmās, sava tiesa pieder arī kustoņiem. It īpaši putniem ir ierādīta liela vieta. Tas nu nav nekāds brīnums, ja atcerēsimies, ka vēl šo baltu dienu lauku ļaudis, pretēji pilsētniekiem, stāv ļoti tuvu dabai, un tāpat ir no sāhta gala labi dabas novērotāji. Nevar nu noliegt, ka senākos laikos šīs novērošanas spējas būs bijušas vēl lielākas nekā tagad. Taisni toreiz nācās visbiežāki satīties ar dzīvo apkārtni un to izdibināt. Tos laikus deva kustoņiem vārdus, kas daudreiz paši par sevi norāda attiecīgu sugu izskatu, dzīves veidu, dzīves vietu jeb arī īpašu kustoņa darbību. Tauta pat domājas pazinusi dažu dzīvnieku raksturu, vienus dēvē viltīgus un gudrus, citus atkal drošsirdīgus, cēlus un augstsirdīgus. Tā taču ir cēlušās visas

fābulas. — To, kas kustoņu dzīvē šķīta neizskaidrojams, bieži vien iztulkoja mītoloģiski: dažu labu kustomi uzlūkoja par zināmu dievību pavadoņiem vai sūtņiem, turēja tos par svētiem un pat pielūdza. Daži putni spēja zilēt nākotni, un šos putnus novērodami īpaši priesteri paredzēja likteņus. Arī ap putnu ceļojumiem ir bijusi nodarbināta visu laiku dzeja un ļaužu fantazija. Arī tagad putnu dzīve visvairāk interesē, un blakus krietniem dabas novērojumiem var atrast māņus un zooloģiski pilnīgi nepareizus uzskatus, piemēram pasaciņu par bezdelīgu pārziemošanu zem ledus, domas, it kā dzeguze rudeniem pārvērstos par vanagu u. t. t. Senāk šādu pārpratumu un nepareizu iztulkojumu, novērojot kustoņu dzīvi, būs gan bijis vēl daudz vairāk, sevišķi ja visur spiedās fantazija un dzeja pirmajā vietā. — Nu ir arī saprotama interese aplūkot, kādas kustoņu sugas daudzina latviešu dziesmās un teicieni, kādas dzīvnieku īpašības senie ļaudis ir sevišķi ievērojuši, un ar, salīdzinot tos laikus ar mūsu laikiem, faunā būtu novērojamas lielākas vai mazākas pārvērtības. — Pārmeklējot daiņas var tur atrast pieminētus kādus 20 zīdītājus, kādas 50 putnu sugas, tepat ap 15 zemākos dzīvniekus (pa lielakai daļai kukaiņus), zivis un retumis arī abiniekus un rāpuļus.

Bieži vien daudzi kustoņi ir gan pieminēti, bet zooloģi par tiem nekā liela nevar pasacīt; tie ir noderējuši dziesminiekam par epitetu (Epitheton ornans), salīdzinājumam jeb vienkārši gleznai. Ļoti bieži kustoņu vārdus atrodam pamazināmajā formā, kas nav tā tik aiz rituma prasījumiem. Tas ir tautas stils, kā izteikt savas siltās jūtas. Ir daiņās vietas, kas tagad vairs nav lāgā izprotamas un ļaujas dažādi tulkoties (bieži vien kustonis šādās vietās būs bijis par simbolu). No mutes uz muti stāstot viens dzīvnieks it viegli varēja ienākt otra dzīvnieka vietā. Jaunais vārds ritumā tad nu gan iederējās, bet ar pašas dziesmas saturu nesaskanēja. — Šādu samislētu dziesmu neviens neprata arī pārļabot, un pa to laiku varēja gadīties, ka zināma dzīvnieku suga bija gājusi mazumā, tā jau mazāk pazīta un ievērota. Ļoti savādi, ka daiņas nemaz nedaudzina tādas putnus kā ērgli, gārni u. v. c. Ļoti īsi, piem. tik nedaudzās dziesmās par zvēru un putnu kāzām, piemin tādas putnus, kas mūsu laikos ļoti plaši pazīstami. Būtu par daudz, ja visus šos gadījumus gribētu pieminēt. Dažureiz pēc daiņu satura var arī spriest par dziesmas izcēlumos. —

Te ir domāts sniegt īsu pārskatu par daiņās pieminētajām kustoņu sugām, sevišķi par putniem un zīdītājiem, līdz ar derīgākiem paskaidrojumiem. —

Z i v i s t e n e a p s k a t a, par tām būs runa zvejas nodaļā.

A. Bezmugurkauļi, abinieki un rāpuļi.

B a m b a l ī t e = vabolīte.

B i t e. Bieži salīdzināta ar dunduru. Tā 30342: «Ko, bitīte, tu dziedāji, tev bij maza dvēselīte (tātad: klusāka balss). Lai dzied meža dundurīts, tam balstiņas tālu skan.» — Vairākkārt daudzina, ka «bite miega negulēja» (6705, 6701), tā raugot izcelt bites čaklumu. Tāpat par bites čaklumu ir domāti izteicieni «spārniņi nodiluši, puķītes ložņājot» un «bite liela mediniece» — medus meklētāja (27949). Bites labprāt uzmeklē āboliņu: «lai palika āboliņš bitītēm» (28198). «Dievs aizliedza bitītei sarkanaju āboliņu, tā aizliedza man ļautiņi labu maizes arājiņu» (9458). Tātad bites «maizes arājs» ir āboliņš. — «Rudas bites, melnas bites . . .» (10589) ir bez īpašas zooloģiskas nozīmes. «Bitīt' pina zelta kroni (ozola dobumā!)», 4612, būs gan saprotama dziesma, ja iedomāsimies, ka «kronis» ir dobajā kokā ievilkta medus kāres. Novērojumu, ka bišu stropā arī ziemu ir siltums, redzam dziesmā «bitītes nesasalst koka namiņā...» (30375). Arī dzeloņa asumu piemin (28643). (Sk. vēl nod. par dravniecību.)

B l u s a s. Bez īpašas nozīmes. Totiesu ļaujas tulkoties simboliski vai allēgoriski. Tā glezna «blusiņ kūla circeņīti» atkārtojas dažādās dziesmās tepat 10 reizas. —

Doma, ka «blusa dzied,» ir tīrais neprāts; skaidrs, ka blusa ir ienākusi circeņa vietā.

C i r c e n i s. Piemin, bet bez īpašas nozīmes. Dziesminieki prātā paturējuši vienkāršos novērojumus, tā: «circeņam (var. prūsīšam) brūni svārki», «circeņis dzied» u. t. t. (sk. arī «blusu»).

Č ū s k a. Sk. «odzi».

D u n d u r i. Vispār pazīstami kukaiņi, īpaši pēc savas balss ievērojami (2741, sk. «biti»). Pēc balss tos pazīst arī govīs. — Zoologi izšķir ļoti daudz sugu. Tauta ir novērojusi lielākos t. s. «zirgu dundurus», kas uzbrūk arī liellopiem, un mazākos «aklos dundurus», kas parādās uz vasaras beigām. Vai ar «mazaiem rudzu dunduriem» domāta kāda atsevišķa suga, grūti izšķirt (12870).

G l o d e n e (Anguis fragilis). Bezkāju ķirzaka, ko nezinātāji tomēr dēvē par čūsku. Pavisam nekaitīgs radījums, un ir taisni jānožēlo, ka bieži vien to nosit kā «vaļa čūsku». Tās krāsa ir brūngani pelēka. Galva tīri nemanot pāriet kaklā. — Šo rāpuli dziesmas piemin vairākkārt. Tā: «Gluda, gluda glodenīte, pārtiek staļļa dibenā . . .» (29747). Bet tā kā glodene īsteni ir meža iedzīvotāja, kur tā izmeklējas sausākās vietas, tad nevar lāgā ticēt, ka tā būtu iezagusies kūtī. Drīzāki tas varētu būt zaltis (sk. to). — «Glodenītei» ir arī piešķirta mītoloģiska simbola nozīme, proti «glodene» — «dvēsele». Tādā pat nozīmē čūska vispār (9337).

J ā ņ u t ā r p i ņ š (2782) nav nekāds tārps, bet gan zināmās vaboles, «spīguļa» (Lampyrus noctiluca), kāpurs. Šī kāpura auguma pakaļdaļas apakšpusē ir viens organs, kas patstāvīgi izstaro īpašu gaismu. Šāds gaismas organs ir tiklab spārnotajiem tēviņiem, kā arī nespārnotajām mātītēm. Arī tārps līdzīgajiem kāpuriem ir šāds organs, jā pat oliņām ir spējas spīdēt. Bez šaubām, spīdēšanai ir sava bioloģiska nozīme. Tā mātītes ar šo gaismu pievilina tēviņus. Pats vārds «jāņutārpiņš» būs gan cēlies tā, ka šos kukaiņus visbiežāki var redzēt siltajās vasaras naktīs, īpaši ap Jāņiem. Zooloģiski nepareizas ir domas it kā jāņutārpiņš vērpjot kādu pavedienu. Šādas domas varēja celties samainot jāņutārpiņu ar dažiem pavedienu vērpēju tauriņkāpuriem jeb galu galā tā ir tikai glezna.

K a m e n e (=zemes bite. Bombus). Tā esot «līka» un «galvu nolaidusi» (382, 23577). Tā attēlo šī labi pazīstamā, bitei līdzīgā kukaiņa, pusapaļo muguru.

K r u p i s. «Krupītis uzlēca uz manu pūru. Lec, krupi, zemē, dabūsi tiesu» (16651). Šīs dziesmas doma grūti saskatāma.

M a s a l ī š i = knišķi. Sk. «odu».

N a ģ e n i s. Sk. «vardi».

O d i. Labprāt žēlojas par šiem uzmācīgajiem kukaiņiem, kas dažreiz var kļūt par īstu nastu. Kā zināms, tad asinis sūc tikai mātītes, odu tēviņi dzīvo ar ziedu sulu. — Ziemeļu apgabalos odi bieži vien ir par īstu mocību; it īpaši lopkopji un mednieki daudz cieš aiz tiem. Bet arī mūsu pusē odi un knišķi moka ganus, lauku darbiniekus un medniekus, īpaši mitros apgabalos, vasaras pirmās puses silto dienu pievakarēs. Odu kāpuri attīstās ūdenī. Tāpēc sausākos apgabalos arī odu briesmas ir mazākas (29275, 29284, 28193). Vairākas dziesmas aizstāv mocītos govju ganus un strādniekus (ravētājus); labāk tad lai odi un knišķi duļot saimnieci, vagari vai zirgu ganus, jo tiem vairāk laika gaiņāties un kasīties . . .

Jāpiemin vēl mānis, ko pat tagad var saklausīt uz laukiem, kaut nopietni tam arī vairs netic, ka odi neēdot, ja pa lieldienām labi izšūpojos (32237).

O d z e (Pelias berus). «Melnā čūska diegu vilka» 10296): «Melnā odze deviņiem dzeloņiem . . .» (29581). — «9» vispār gan ir nenoteikts skaitlis! — Odze ir mūsu vienīgā nāvīgā čūska. Tās krāsa var būt dažāda: sudraboti pelēka, brūna (no šejienes, šķiet, radies, ne pārāk ieteicamais, apzīmējums — «vaļa čūska»), melna. Daži pētītāji šīs melnās odzes nošķir savā pasugā vai pat sugā. Vispār var sacīt, ka pēc krāsas odzi nevar noteikt. Gan visas odzes var pazīt no tam, ka tām pa muguras vidu stiepjas līču loču melna svītra, kas labāki, protams, novērojama pie gaišiem īpatņiem. Bez tam odzei ir tievs kakls. Te nevienai čūskai nav dzeloņa. Dzelonis būs pieminēts, lai šis rāpulis izskatītos daudz šausmīgāks un pasakaināks.

S i r s e ņ i. Šo lielo lapseņu sugu (*Vespa crabro*) tauta pazīst ne tik pēc tās lieluma, bet arī pēc tās lodveidīgajiem mājokļiem. Šos mājokļos ievilktajs kārēs tiek dētas olas un attīstās cirmeņi. Mājokļu papīrīgās sienas darina paši sirseņi (līdzīgi to dara lapsenes!), kas, cik vērojams, būs par pamatu 30264. dziesmai: «Atsēdies bites meita, . . . kamēr sila sirsenītis sev svārceņus šūdināja». Dzejisko izpuškojumu arī gan nevar noliegt šādai daiņai.

S i s e ņ i. Tauta nereti ar šo vārdu nosauc arī sirseņus (sk. tos), bet zooloģiskā ziņā te jāsaprot pavisam cita kukaiņu grupa — lauku sienāži (*Acridia*), kas vasarām visiem pazīstami ar savu nemitīgo čirkstēšanu. «Dziedi, dziedi, sisenīti, . . . zirgs nospēra tavu tēvu, zoses māte māmuliņu» (2751). Te ir domāts vieglprātīgs cilvēks, kas labprāt dzīvo bez bēdu, lai tam draudētu diez' kādas briesmas.

S k u d r a. Visur pieminēta par čakluma paraugu. Ir līgava ir meita lai mācās no skudras labos tikumus (27105, 7671, 29549 u. v. c.). 26912. dziesmā teikts, ka laiskā sieva jāved pie skudru pūļa sodītu, bet nav skaidri noprotams, ar skudras pašas vaininieci sodīs jeb būs soda liecinieces. Nav taču jāaizmirst, ka skudru kodums ir diezgan sāpīgs, un iešļācot īpašo skudru ģifti (skudru skābi) koduma rēta var manāmi iekāst. Laikam gan tamdēļ piedraudē dzērāja vīru piesiet pie skudru pūļa (26972; par sodu jeb dziedināšanai?). Tāpat norāda, cik brīnišķīga ir pašas skudru valsts iekarta (18179). Viens mānis būs bijis šai dziesmā: «Skudra pārtecēja pār ceļu: vai būs kaite?» (16133).

T a u r i ņ u s maz daudzina, par ko īsti jāpabrīnās, jo šie skaistie kukaiņi ir vispār pazīstami. 2753. daiņā ir sacīts, lai «putniņš, tauriņš mācās peldēt — tavs tēvs dara namu ūdeņa vidū». Grūti pateikt, kas te īsti būtu domāts.

T ā r p i. Īstie tārpi daiņās, kā jau tas arī domājams, maz pieminēti. Vienā vietā lasām, ka «tārpiņš tavu — sarkanā āboliņa) sakni grauza». Lauksaimnieks ļoti labi zina, ka daži mazie apaļie tārpi (*Nematodes*) dzīvo daudzu augu saknēs un kātos, tur darbodamies kavē augiem attīstīties un, galu galā, liek tiem pat nonīkt. Tautas valodā ar tārpa vārdu apzīmē arī tauriņu un dažu citu kukaiņu kāpurus. Pēdējo vidū atrodam arī «jāņutārpiņu» (sk. to!).

V a b o l e s. Vaboles dzīvo kļusu dzīvi zālē, zem sūnām, lapām, akmeņiem un koku mizām. Redzēt vaboles var retumis. Tik dažreiz tās varam pamanīt pa ceļu virsu tekam. Arī arumos tās var atrast. Šo gadījumu, šķiet, apliecina daiņa 27903: «Melnā vabolīte, griezi ceļu arājam, arājam grūtas kājas . . .» Allegorija būs teiciens, ka «tā nebija bambalīte, tā brālīša līgaviņa» (18642). Dziesmas arī piemin, ka vaboles esot putnu barība, tā «sarkanās vaboles». Par zināmām sugām te nevar būt runa.

V a r d e (=naģenis). Šim dzīvniekam daiņās maza loma piekritusi. Grūti izprast 26137. dziesmu: «projām, projām, tutenu zagļi! Badāt naģenus gar ceļa malu». Domājams, ka tas būs bijis buřamais vārds (sk. arī krupi). Nav nekāda lietišķa pamata šķirt veco un jauno varžu kurkšanas vietas; daiņa 276. tā dara: «Vardes kurca dīķīti, vardulēni maliņā. Meitas dzied kalniņā, meitenītes lejiņā.» Acīmredzot vardes te noderējušas tik salīdzinājumam.

V ē z i s. «Vēzis ļipu kustināja» (2710, 2711), un tad samudina ūdeni. Mūsu upju vēzis (*Potamobius astacus* L.) vai nu lēnām kustas uz priekšu pa upes dibenu rāpodams, jeb arī peld, sizdamies ar auguma pakaļpusi (nepareizi dēvēt par «asti»!), tā ka iznāk diezgan ātra peldēšana, gan rāvieniem, ar pakaļgalu uz priekšu. Ievērotas ir arī pazīstamās lielās spīles (2717). Allegorija būs 28211. dziesma: «Ar vēzīti arti gāju».

Z a l t i s (*Tropidonotus natrix*). Šī ir mūsu vislielākā čūska, bet pavisam nekaitīga, jā gan, otrādi, derīga. Nereti šī čūska ir 1 m gara, bet dažreiz aizsniedz pat 1,5 m lielu garumu. Tā ir viegli pazīstama pēc spilgti dzeltēnajiem plankumiem pakauša abās pusēs. Pamata krāsa ir tumši pelēkā ar brūnganuma ieskaņu. Zaltis mīl mitras vietas, labi peld, uzrāpjas krūmos un mazākos lapu kokos. Sagūstīts kļūst ļoti rāms, labi garšo tam piens, un tamdēļ būs arī cēlies nepareizais apgalvojums, it kā zaltis zogoties kūtīs, lai tur pa naktīm izzīstu govīs.

B. Putni.

Dziesmās bieži var atrast aizrādījumus un pat aprakstus, pēc kuņiem var spriest par labiem novērotājiem tautas vidū. Tomēr maz tur var atrast tiešām tāda materiāla, kam būtu īpaša ornitoloģiska nozīme, jo visi pieminētie putni pieder tikai visvairāk pazīstamajam un arī visvairāk iemīļotajam sugām. Daiņas taču bija dziesminieku sacerējumi.

Sevišķi mīļas ir putnu dziesmas, kuņas tad labprāt arī daudzina. Tā ļoti skaisti ir teikts daiņā 2697: «Dzīsim gani mežmalā, putnu dziesmas klausīties: stērsta sauca, dzilna vilka, lakstīgala vidžināja», jeb «zīle dzied, žube velk, lakstīgala darināja (tricināja).» —

Ar i r b i un c i e l a v u daudzreiz jāsaprot tautu meita, tāpat par v a n a g u un v ē j a v a n a d z i ņ u deve tautu dēlu (9009).—

Daudzreiz par putniem runā tik gleznas vai simbola pēc, tā: «Kur brauksiet, sīki putni, vāgīšos sasēduši? . . .» Tāpat ornitologam maz ko noder visi dzejiskie izpušķojumi («sudrabots» u. t. l.), vai arī tādu pazīmju izcelšana («cekulains» u. t. l.), kas zināmai putnu sugai ne tikvien nav raksturīgas, bet pat aplamas. Tāpat neder dzejas pēc darinātie parallēlismi.

B a l o d i s. Nav nekāds brīnums, ka šo iecienīto putnu labprāt arī daudzina. Pie mums ir sastopamas divi sugas: meža un lauka balodis. Pēc sava izskata viena suga otrai ļoti līdzīga, bet pēc dzīves veida un balss, tās viegli var izšķirt arī ne pārāk labs novērotājs. Meža balodis (*columba oenas*) tik retumis atstāj mežu. Tā balss izklausās pēc dobjas pūšanas. Bez šaubām par meža balodi runā daiņa 2432, un vairākas citas tai līdzīgas. Izteicienu «pats tu savu bēdu pūti . . .» var saprast tā, ka pēc pūšanas viegli uzejams tā perēklis (pa lielākai daļai koku dobumos). — Lauku balodis (*columba palumbus*) daudz vairāk pazīt. Šis balodis labprāt, sevišķi no rīta puses, izlaižas uz tīrumiem, lai sameklētu tur izsētos graudus, vai lai meklētu sev barību briestošajā labībā (2564, 2435). Šo sugu labi var pazīt arī pēc balss, kas ir īsti rupja gurkstēšana (2431). — Vismazākais no mūsu meža baložiem ir ūbelīte (Turtur), kas ļoti reti sastopams un tamdēļ maz arī pazīstams. Arī tā balss nav nekāda skaņā (2556). —

Baložu stingri monogamo dzīvi ir novērojuši jau senie ļaudis (30511). Izceļot baloža ātro un veiklo lidojumu, balodi labprāt dēvē par vēstnesi. Toreiz tā bija tīrā dzeja, tagadējie vēstuļu baloži nav nevienam vairs sveši. — Vairākās daiņās baložus brīdina no laupītāju putniem, lielākajiem to ienaidniekiem.

B e z d e l ī g a. Šo jauko, visiem pazīstamo putniņu daiņas piemin ļoti reti. Tas tūlīt dužas acīs. Vienā vietā (2436) atrodam pieminētu tās īso un jautro dziesmiņu, un proti tādā atdarinājumā, kas ir brīnum labi izdevies: «vidžu, vidžu, čirrks . . .» Vēl citā vietā piemin mākslinieciski darināto lizdu (2435). Bet šī daiņa varētu zīmēties uz radniecīgo sugu — mājas čurksti.

C e k u l d ū k u r s, baltkaklis. Šis savāda, pēc sava izskata visdrīzāk ar pīli salīdzināmais, putns, perē lielākos ezeros (ar smilšainu dibenu!), bet ceļojumos bieži redzams uz jūras. Varbūt, ka tamdēļ šo putnu būs arī dēvējuši par «jūras gaili». Dīriķa putnu sarakstā ar ezergaili būs gan domāts «dumpis», bet šāds nosaukums, bez šaubām, ir radies aiz pārpratuma (13310, 13323, 30948, 2454). — Šim skaistajam putnam, kas uztraukumā spēj stāvus sacelt ausu spalviņas un apkakli, ir taisns un ass knābis, un sudraboti balta auguma apakšpuse un kakls. Savu barību, pa lielākajai tiesai zivis, tas samedī nirdamies pa ūdeni. Šī putna balss, kuru var dzirdēt rīta pusē, skan pēc melōdiskas trompetes.

C i e l a v i ņ a ir gan tas dziedātāju putniņš, kuņu blakus lakstīgalai visvairāk daudzina. Balss cielaviņai gan nav nekāda ievērojama, totiesu dziesmas mīlinājas ap tās vieglo gaitu un glīto izskatu (2685 + var., 8274). Arī cielaviņu ir vairākas sugas, bet no tām tik divas ir visvairāk pazīstamas: baltā un dzeltānā. — D z e l t ā n ā c i e l a v i ņ a labprāt dzīvo pa slapjām, krūmiem aizaugušām ganībām un pļavām (28848, 28930). — Lai izceltu, cik glītas un cik veiklas staigātājas ir māsas,

tad tās salīdzina ar cielaviņu (9478). Tāpat pielīdzina meitu cielavai daiņā 5478. — B a l t ā c i e l a v i ņ a ir vēl daudz populārāka nekā pirmā. Šī bieži vien noietas un perē cilvēku mājokļu tuvumā un tur tad ar to katrs var iepazīties (2596). Populāritātes pēc daudz fantastisku izpušķojumu; tad nepareizs ir apraksts, ka šī cielaviņa būtu «dzeltenām kājiņām» (22871). Visām cielaviņām patīk ūdens tuvums (2594). Diezgan bieži ar «cielaviņu» domā «tautu meitu» (2496, 5610). — Sila cielaviņa (9009) nav īpaša suga, bet «sils» ir jāsaprot par izpušķojumu.

C i g l i s, stigliciņa. Raibākais no visiem žubīšu putniem. Arī dziesmiņa nav peļama (26046).

C ī r u l i s. Šo visiem pazīstamo putniņu piemin kādas 15 reizas. Dziedamajā laikā cīruļa dziesmu dzird jau no agra rīta (2648). Dziedot čaklais dziedātājs paceļas augstu gaisā (2646 u. v. c.). Perēt cīrulis perē uz zemes, visvairāk arumos, mazās dobītēs, p. piem. zirga pakavu ieminumos (2632?). — Vispār par cīruli daiņas runā ar mīlestību un gleznumu (2426). — Doma «dzied papardītes krūmiņā» (2504 + var.), ir nepareiza; acīmredzot pašā sākumā te būs bijis domāts cits putns. — Uztraukumā cīrulim stāvus sacēlas galvas spalviņas, tā ka tas izskatās pēc cekula. — Īstais cekulcīrulis ir daudz lielāks un resnāks, bet bez dziesmas. Šo cīruli reti var dabūt redzēt. Var viņu sastapt šad un tad pa ceļiem, dažkārt pat Rīgas priekšpilsētās, īsti sakot ar vēlu rudeni cauru ziemu. — Lauku cīrulis turpretim ir īsts gājuputns.

Č a k s t ī t e, akmeņu čakstīte, kuŗu tā dēvē, lai gan šī nemaz nepieder īstajām čakstēm. Čakstīte ir pazīstamais raibais putniņš, kuŗa spalvās jaucas zilganā, melnganā un rūzganā krāsa, ar baltu tūplīti un melnu asti. Labprāt uzturas akmeņainos laukos, arī pļavās un ganībās, kur savu lizdiņu darina akmeņu gubās. Tamdēļ jādōmā, ka 2530 ir veltīta šim putnam.

D z e g u z e. Šo, ar savu skaļo saucienu vispār pazīstamo meŗa putnu, tauta jau sen ir ievērojusi. Tā dzīves veidā atrada daudz mīklainu parādību, kas rosināt rosināja fantaziju. Dzeguze ir īsts perēkļu parazīts, kas nekad pats nedarina savu lizdu, nedz arī perē. Savas olas dzeguze iedēj citu, pa lielākai daļai mazāku dziedātāju putnu lizdās, kur tad mazie putniņi izperē iedētās olas un arī uzauzē (parasti pa vienam katrā lizdā) dzeguzes mazuļus. — Pavasaŗiem pārnākot atkal mūsu pusē, dzeguze ir čakla savu balsi skandināt. Bieŗi tad atgādās, ka tā patiesi aizsmok (27927), it īpaŗi vasaras sākumā («sējas laikā»). Doma, ka «dzeguziņai divas olas» (50607) ir nepareiza; te dzeguzi sajauc ar baloŗiem, kas arvien dēj 2 olas. Seviŗķi bieŗi dziesmās piemin dzeguzes balsi (tepat 12 reizas), kas viegli atdarināma (2440). — Tad par dzeguzi prāto, ka tā būtu miruŗo vēstnesis, jā pat aizgājēju dvēsele pati (4079 u. c., 4139, 9337. Sk. glodeni.). — Kūkōdama dzeguze paredzot nākamas lietas, tā: cik reizas kūko, tik gadu dzirdētājs vēl dzīvos. Ja kādam, pirmo reizu gadā dzirdot dzeguzi kūkojam, klāt daudz naudas, tad tam cauru gadu netrūks naudas, un vēl citi māņi. Redzams, ka tautas fantazijai ir paticis kavēties ap dzeguzi (sk. arī ievadu). — «Kūko pūce», protams, ir nieki; varbūt, ka tas ir daiņas 2505 samislējums.

D z e n i s. Še domāts ar savām melni baltajām spalvām ievērojamais un vispār pazīstamais raibais dzenis. No ŗiem visbieŗāki sastop lielo raibo dzeni. Raibās spalvas daudzina kādās desmit dziesmās (30608, 2452, 27966 u. t. t.). Vairākās dziesmās (sk. 2453) prāto, ka dzenis tamdēļ nedziedot, ka tam prauli vēderā. Še ir lauŗu novērojums, ka dzenis, meklēdams savai pārtikai zem koka mizas atrodamos kukaiņu kāpurus, vienmēr ir aizjemts koka kalŗanā. Koku kaŗot tam ar savu stipro, kaltam līdzīgo knābi izdodas atkapāt veselas skaidas. Tāpat dzenis kapā koku izcirdams sev perēkļa dobumu. Bet viņa darbā raduŗās skaidas, protams, nenoder tam par barību, un tamdēļ uzskats, ka «dzenim prauli vēderā» ir nepareizs.

D z ē r v e. Mūsu lielākais bridējs, lepnā dzērve, kā ŗejienes perētājs, nav tomēr sastopams pāŗāk bieŗi. Visi lielie dzērviņu pulki, kas rudenim un pavasaŗiem ceļo pāŗ mums, pieder augstākiem platuma gradiem. Dzērve ir vistipiskākais gājuputns, kas ziemu pavada Afrikā, lielāko tieso, ap Nīlas augŗgalu. Dzērviņu lidojumi un ŗo putnu balsis jau sen ir novērotas un modinājuŗas fantaziju. — Kā perētājs dzērve apdzīvo mūsu lielākos sūnu purvus, ir bikla un dzīvo pa atseviŗķiem pāŗiem.

Tās lizda grūti atrodama. To var atrast tik tad, ja labi ievēro vietu, kur šie putni.,vasaras pirmajā pusē, pa pašiem rīta agrumiem, ļauj atskanēt savām melniskajām, kā no skaļas trompetes izviļinātajām, skaņām. Uz tām skaisti norāda daiņa 2451: «Ko dzērvīte tu klaigā, tīru purvu bradādama?» — Tauta arī teicas novērojusi, ka dzērves bieža klaigāšana pa pavasari norādot, ka jātagaida karsta vasara (2658). Vairākkārt slavē dzērves spalvas, kas esot mīkstas. Dzērve ir zilgani pelēka, un tamdēļ dziesmās piemin «dzērves spalvas kumeliņu» (16159).

D z i l n a. Šis putns pieder dzeņu dzimtai. Arī to ir vairākas sugas, bet visvairāk pazīstama būs gan zaļā dzilna. Vislielākā ir melnā dzilna. — Līdzīgi visiem dzeņiem arī dzilnas dzird kokos kaļam (30377). Dzilnām, tāpat kā dzeņiem, nav nekādas īstas dziesmās, bet gan gaišs, skanīgs viļņājuma sauciens. Vispār dzeņus gan nu var dēvēt par derīgiem putniem, bet dažreiz gadās tiem apcelt bišu stropus. Tur tiem nerūp gan medus, totiesu tie apēd bites, it īpaši cirmeņus (11101). Bet tādi gadījumi ir gaužām reti.

E m p e r l ī t i s (2686, 4. var.). Nosaukums, acīmredzot, cēlies no vācu «Hänfling (=kaņepju putniņš; pēc Dīriķa: sarkankrūtītis). Šo putnu vecākajiem tēviņiem koši sarkanās krūtis, tamdēļ arī «sarkankrūtīša» vārds.— (Nesamainīt ar «svilpi», sk. to pašu.)

E z e r g a i l i s; sk. «cekuldūkuru».

G a i g a l a (sk. «kaiju»). Ar gaigalas vārdu tagad saprot vienu zināmu, skaistāku un lielāku, kaiju sugu (*Larus glaucus* un *Larus argentatus*). Tātad gluži pareizi, ka «jūrā balti gaigališi» (10461). Gaigalu labi daudz piemin, apmēram 20 vietās, bet, pa lielākai daļai, allegoriskā iztulkojumā. — Jādōmā, ka ar «gaigalas» vārdu būs apzīmēti arī daži citi putni. Var pat būt, ka dažādos apgabalos un dažādos laikos, šis vārds ir apzinīgi piešķirts vienai jeb otrai citai putnu sugai. Tā tas ir, piemēram, pienācies cekulainajiem dūkuriem (sk. tos), kas apdzīvo lielākos ezerus: «Ai, ezera gaigaliņa, tavu skaistu cekuliņu . . .» (2454, 30948). Varētu arī domāt, ka te vispār runā par ūdens putniem (nirēju pīlēm, gaurām), kuŗu krāsa balta jeb balti melna, un kas lielos baros sastopami pavasaros un rudenos, šo pusi cauri ceļojot (13323). 10401. dziesmā «gaigališi dzied pārejot...» pieminētos putnus var iztulkot par purva iemītniekiem. Ja runa ir par «gaigališu» dziedāšanu (27398 u. v. c.), tad grūti uzminēt, kas par putnu te īsti domāts («ezerā»!). Varbūt, ka te domā kakalus jeb kaupas (*Harelda glacialis*). — Mūsu visvairāk pazīstamās nirēju pīles tagad vispār dēvē par «nīrām» (*Ful.clangula*), bet krieviem šie putni ir «гоголь». Tātad var būt, ka senākos laikos ar «gaigalu» vārdu apzīmēja taisni šo pīļu sugu.

G r i e z e. Šo putnu, pēc tā balss, pazīst katrs laucinieks un arī daudzi pilsētnieki, bet pašu acīm redzēt griezi nav viegls uzdevums. Cauru vasaru ir dzirdama tās aizsmakušā, čerkstošā balss, labībā, kuplajos āboliņa laukos un pļavās. — Putns ir no niedru vistu grupas, un pēc izskata atgādina lauku irbi, tik savu tiesu mazāks. Īsts gājuputns. — Daiņās bieži vien griezi piemin vienā laidā ar paipalu (sk. to).

G r o z g a l v i s jeb tītiņš (*Jynx torquilla*). Tā pirmais vārds ir labi saprotams, jo šis putns savu diezgan gaŗo kaklu tiešām var labi grozīt. Šis mazais pelēki raibais ceļotāju putns ātri vien novērojams pēc sava raksturīgā sauciena: «tī-tī-tī-tī . . .».

G u l b i s. Šo lepno, dažādu tautu sakās daudzīnāto putnu, daudzina arī daiņas. Visvairāk gan piemin spilgti balto krāsu, kas arī katram, šo lielo un skaisto putnu novērotājam, būs vispirms palikusi prātā. Mūsu zemē gulbis ir tikai caurceļotājs, kas rudenim laižas uz siltākiem ziemas mitekļiem un pavasarim dodas atpakaļ uz Eiropas ziemeļiem, kur tā perēšanas vietas. Šie ceļojumi pavasaros notiek ļoti agri, kad ezerus vēl pārklāj ledus, tik upes un jūra ir jau vaļā. Gandrīz ikkatru gadu, sevišķi pavasara ceļojuma laikā, arī Latvijā nošauj dažus gulbjus, bet nekad ne tuvu tādā skaitā, kā Krievijas ziemeļu apgabalos. — Gulbji laižas, gaŗi izstiepdami kaklu, kā pa dienu, tā arī gaišās naktīs, dažreiz pavisam neaugstu, īpaši ja ceļojums gadās miglājā, tāpat naktī. Tad tie kļūst par glūnētāja mednieka kāroto, bet tomēr reto laupījumu (30474). — Mūsu caurceļotāji, pa

lielākajai tiesai, ir īstie «meža jeb ziemeļu gulbji» (Cygnus musicus). Šiem ļoti līdzīgā mazākā suga (Cygnus Bevickei) gan arī ceļo te cauri, bet ne tādos baros.

Pilsētu parku dīķos sastopam citas sugas gulbi, tā dēvējamo «paugurgulbi» (Cygnus olor). No ziemeļu gulbja viņš atšķiras ar to, ka šim virs knābja sarkanā pamata ir melna uzauga; kaklu, parasti, tas tur S-veidā izliektu. Šo putnu, kā perētāju, sastop Dienvidskandināvijā, Dānijā, dažos Ziemeļvācijas austrumu novados, Balkānu pussalā un tālāk uz dienvidaustrumiem, līdz pašam Turkestanam. Mūsu zemei cauri neceļo. Vasaras spalvu mešanas laikā šie gulbji, kā vispār lielākā ūdens putnu daļa, nespēj vairs labi laisties, un tad tos uz lielajiem ezeriem jeb atklātā jūrā (13562?), sevišķi Dānijas piekrastē, viegli sagūsta un nošauj. Daiņa 8461. piemin «nodilušus spārnus», kas atgādina nupat kā minēto parādību, jo ļoti paticami, ka senākos laikos šī stalta putna perēšanas vietas būs sniegušās vairāk pa austrumiem. Varbūt, ka to pašu aizrāda daiņa 2485.

I r b e. Ar šo vārdu jāsaprot divi dažādas putnu sugas — l a u k a un m e ž a irbe. Pirmā suga senākos laikos te nebūs bijusi pazīstama, jo nākdama no dienvidrietumiem, tā līdz ar lauksaimniecības kultūru ir izplatījusies pa ziemeļaustrumiem. Vēl šo baltu dien var novērot, kā šis putns nemitīgi dodas uz priekšu, īpaši Igaunijā. Lauku irbes vismīļāki apdzīvo laukus, un tiem tuvās ganības un krūmājus. Par šo irbi būs runa daiņā 2569. Lauku irbes ir monogami putni, kuŗu dzimta paliek kopā līdz nākamajam pavasarim. Prot slēpties labībā jeb zālē, un izbiedētas ātri aizlaižas projām.— M e ž a i r b e ir īsts meža putns. Īsti ziemeļnieks, kas mūsu pusē ir tik lielākajos skuju jeb jauktajos mežos. Meža irbe prot jauki un skaidri svīlpt, sevišķi pārošanās laikā. Šo iecienīto raibo putnu dziesmas bieži vien piemin visādiem izpušķojumiem. — Uztraukumā tēviņam var stāvus sacelties galvas spalviņas. — Bieži ar «irbi» ir domāta tautu meita.

J ū r a s g a i l i s; sk. «cekuldūkuru».

K a i j a s. Šie skaisti veidotie, spilgti gaišie putni ir pazīstami par ļoti labiem lidotājiem. Lielāko tiesu tie būs gan jūrmaļas un jūras putni. Jūru un gaisu savā vaļā valdīdami, šie putni ir kā simboli visam telpā nesaistītajam. Kaijas redz gan pa vienai, bet visvairāk tās sametas lielos pulkos, īpaši tur, kur to lizdas, jeb kur viegli atrodama barība, tā ap zvejnieku tīkliem. Kaiju sapulču vietās ir novērojama liela kustība: putni ķērc, laižas juku jukām cits ap citu, sirdīgi aizstāv savu lizdu vietas un mazuļus (2489), un rauga cits citam atņemt laupījumu (30974). Lielākajai cietzemes iedzīvotāju daļai kaijas ir sveši putni, tamdēļ var arī saprast fantastiskos izpušķojumus, kas daiņās atrodami (2656). — Sk. arī «gaigalu»!

K ā n ī t e = zoss (2533).

Ķ i k u t s = ķikots. Ar šo vārdu bieži vien ir domātas trīs purva sloku sugas. Parastā gan jādombā lielākā suga (lielais ķikuts, Gallinago; capella media). Biežāk sastopama ir vidējā lieluma, vispār pazīstamā «m ē r k a z i ņ a» jeb pērkonkaza (Bekasis). Mazāko sugu dēvē par v i s t i l b i.

Ķ ī v ī t e, saukta arī par sēmalu un sēnalu, ir labi pazīstams perētāju putns, mūsu lielāko zālāju iemītnieks. Teiciens «ķīvīts mani kaitināja» (2490) būs cēlies paša putna dabas pēc. Tā vecie putni perējamā laikā sirdīgi rauga aizstāvēt lizdu, un vēlāk arī mazuļus, sirdīgi uzbrukdami visiem, kas tuvojas perēklīm. Citreiz gaudeni izlikdamies tie lēnām laižas projām un tā aizviļina prom no lizdas patieso vai iedomāto ienaidnieku. — Citādi šis košais, raibais putns ir diezgan populārs un iemīļots. Tā īpatnējo vaidētāja balsi var jau sadzirdēt ar pirmo rīta svīdumu (30184).

K r a u k l i s. Šī lielākā no mūsu vārnām jaunākajos laikos ir stipri gājusi mazumā. Priekš viena cilvēka mūža tas ir bijis pavisam citādi. — Kraukļa skaņo brēcienu «ronk, rronk ...» jeb arī «klung, klung» dziesmas salīdzina ar kokles skaņu (33605). Ziemeļnieku sakās kraukli dēvē par gudru vizīni: «Vai, krauklīti, tu redzēji, kur aizveda mūs' māsiņu?» — Kā jau vārna, krauklis ēd visu, kas tam tik pagadās, ziemā labprāt arī maitu (18302). Bet ja daiņa saka, ka krauklis «bites izknābāja» (30334), tad tas ir pārpratums. Še gan būs domāta melnā dzilna, kuŗai pagadās tādi nedarbi. — Spēcīgā putna ātrais skrējienis būs par pamatu daiņai 13255.

L a k s t ī g a l a. Šo dziedoni, vismaz vārda pēc, visi pazīst, un tās balss dāvanas ir ierosinājušas visu laiku un daudzu tautu dzejniekus. Mūsu lakstīgala ir šejienes forma (vācu «Sprosser», nevis «Nachtigall»). Nav tad arī nekāds brīnums, ka šīs mazās, pēc izskata diezgan neievērojamās dziedones balsi daudzina daiņas, būs kādās 30 vietās! (26046, 30613, 2523, 2697 u. t. t.). Lakstīgala īsteni ir nakts dziedātāja, kas parasti vakara pusē sākdamā dzied bieži vien cauru nakti līdz pat rītam. Pats putniņš, pa lielākaī daļai, uzturas lapojos krūmos un zemākos lapu kokos. To ir arī novērojuši daiņu sacerētāji (2498, 2497, 27922, 28033, 34). Lakstīgala dziesma ir izklausījies tik jauka, ka mazāk laba tautu dziedātāja skaudīgi izsauca: «Ak tu krupja lakstīgala, tavu jauku dziedāšanu!» — Protams, ir arī tīšām darināti izpuškojumi, tā «dzeltānie spārniņi», «sudraba lakstīgala» u. t. l. Cita dziesma to dēvē par visu dziedātāju putnu «ķeizareni» (2697). Tās dziesmas ritums ir atdarināts pazīstamajās rindiņās: «Kur tu bi, kur tu bi? Tirgū, tirgū. Ko tu pirk, ko tu pirk? — Zirgu, zirgu . . .» Sākot ar jūnija vidu lakstīgala sāk dziedāt arvien retāk un ar mēneņa beigām pilnīgi apklust (33150).

L ē l i s (Caprimulgus). Lēlis jeb vakarlēpis paliek prātā tiklab ar savu savādo, tarkšķīgo balsi, kā arī ar savu izskatu un dzīves veidu. Tas ir naktsputns, kas līdz ar tumsas uznākšanu uzsāk medīt kukaiņus. Tā drebulīgais, klusais lidojums atgādina sikspārni. Pieminēts 2505. daiņā.

M e d n i s. Mednis ir visskaistākais un lielākais no mūsu meža vistām. Piemājo plašākajos un klusākajos mežos. Šī lepnā putna pavisam nemelodisko balsi, kas, salīdzinot ar tā lielumu, ir arī diezgan paklusa, un kuŗu tamdēļ tad arī sadzirdēt var tikai nelielā atstatumā, mūsu laikos pazīst gan vai vienīgi mednieki. Senāk, bez šaubām, bija rnedņu daudz vairāk, un tad arī varēja sacīt, ka «visi ļaudis to zināja, kā mednītis burināja . . .» (2503). Bet pārpratums būs, ja medņa balsi dēvē par skaļu, tā: «Kliedzin kliezda melnais mednis . . .» (15262; varbūt, ka jāsaprot allegorijā, proti, mednis ir «klaigātājs?»), jeb arī: «pūtin pūta . . .» (30467). Ļoti patīkami, ka te «medņi» ielikti «rubeņu» vietā (sk. rubeni). — Daiņā 2502 būs gan tikai glezna.

M e g n i s (2505) ir tas pats «mednis». Lāgā nevar izprast, ka «megnis lello (?)».

P a i p a l a. Šī lauku vistiņa ir par pusi mazāka nekā lauku irbe. Īsts gājuputns, kas ne katru gadu te ir vienā un tai pašā vairumā. Pagadās tādas vasaras, kad tā liels retums. Turpretīm apgabalos vairāk uz dienvidiem (Vidusvācijā, bet it sevišķi Dienvidkrievijā) paipala ir pavsam parasts putns. — Raksturīgā balss dzirdama sausās pļavās un āboliņa laukos, kā tas arī pareizi pasacīts daiņā 2482 (ar var.).

P u r u g a i l i s, baltais teteris un baltais rubenis ir tuvs radnieks meža vistām. To skaits iet mazumā, jo šo putnu apdzīvotos purvus pamazām kultivē. Ziemeļeiropā šo putnu vēl netrūkst (krievu белая куропатка). Arī pie mums, priekš kādiem 50 gadiem, tos varēja daudz vairāk redzēt nekā tagad, kad lielos novados purugailis ir liels retums. Šī ir vienīgā vistu suga, kuŗai ziemā citāda spalvu krāsa (balta) nekā vasarā (iesarkani brūna krāsa, spārni balti). Daudzās daiņās, kur daudzina «rubeni» un «teteri», varētu būt domāts taisni šis putns, tā 30441: «. . . bērzu birze pilna raibu teterīšu». Droši vien tāpat tas ir daiņā 30484: «Kur purvītis, tur rubeņi pa pāram saguluši». Šī daiņa varētu būt norādījums, ka līdzīgi irbēm arī purva vistas ir monogamas, pretēji citām vistu sugām. Teiciens «skaidri dzied purgailīši . . .» (8908) nekad gan nevar būt pareizs, jo purugaiļa pārošanās laika dzirdamā balss ir skaļa, bet rupja, pa pusei aizsmakusi tarkšķēšana. Pats vārds «teteris», šķiet, atdarina putna balsi . . . Purva vistu kājas ir apaugušas spalvām, tā ka kāju krāsa nav saskatāma. Tāpēc «vaskainas kājiņas» ir tikai izpuškojums.

P ū c e. Mūsu zemē ir vairākas sugas, bet visbiežāki redzama ir parastā m e ž a p ū c e (Strix aluco). Šo tad nu arī vienkārši saukā par «pūci». Daudzināta lielā, apaļā galva, pelēkā krāsa (2508), lielās acis (2509) atbilst patiesajam šī putna izskatam. Daiņā 13491 pieminēta «pūce lielcekule» būs gan meža ausainā pūce, bet īsti apgalvot arī nevar. Varbūt, ka par «cekulu» nosauc, tā dēvētās, ausu šķipsnas, un tad iznāk, ka minētajā dziesmā būs domāta mūsu vislielākā pūču suga — ūpis.

Ū p i m dziesmas vispār ierāda lielu vietu (2651). — Uztrauktas jeb sadusmotas pūces skaļi klabina knābi, kā to var novērot pie sagūstītajiem putniem. Uz šo klabināšanu aizrāda 30379. dziesma. — P u r v u p ū c e (9009; *Strix flammea, brachyotus*) ir pavisam atsevišķa suga. Pretēji citām pūcēm šī ir īsts gājuputns. Dziesmās pieminēta gluži nejauši.

R a u d a v ī t e jeb raudava. Tagad ar šo vārdu domā vienu zināmu peldētāju pīļu sugu (=«gaŗkaklis»; *Dafila acuta*). Bet šī suga nav nemaz tik liela, lai varētum saprast, ka taisni šo sugu tik bieži (tepat 15 reizas) dziesmās daudzinātu. Drīzāk jādomā, ka daiņās raudavas vārds būs noderējis dažādu pīļu sugu apzīmēšanai. Arī dažas nirējas te ir jādomā («sajauc dūņu ezeru» — 7524 un 23950), pat vienkārša «pīles» vārda vietā. Tā: «zila bija tava galva» jeb «dzelten' bija tev galviņa» (2515). Par «pelēko raudaviņu» (2514) nekā noteikta nevar pasacīt. Bieži vien šo putnu apraksta ļoti fantastiski: «zelta spārniem», «sudraba cekuliņu», lai gan tāda raudavai pavisam nav. — Daiņā «Meita nav tik tramīga, kā ezera raudavīte» (6643) var būt domāta pazīstamā zivs «rauda». — Dīriķa putnu sarakstā ar «raudavas» vārdu apzīmē brūnkakli (*Nyroca ferina*), kas mūsu pusē ir visbiežāki sastopamā nirēju pīle, pat kā perētāja.

R u b e n ī s, saukāts arī par melno rubeni un melno teteri, ir mūsu visvairāk pazīstamā meža vista, un populārākais medību putnu vidū. Par kāroto medījumu būt tam it īpaši piekrīt pavasarī pārošanās laikā, kad pa rītiem un vakariem viņa ļoti skaļā balss ir tāļu jo tāļu sadzirdama. No tālienes šī balss izklausās pēc melodiski skanīga, vibrējoša toņa, tiecoties tremolēt. Reizu reizām melodiju pārtrauc iešņākšanās. Par rubeni varētu būt daža laba dziesma, kur piemin medni (sk. to). Rubenis ir lauciniekiem mīļš putns un tamdēļ labi novērots, tā ka arī ornitologam daiņās par rubeni ir dažs derīgs aizrādījums. Tā norāda, ka rubenis labprāt ēd bērza pumpurus (2551, 2552) un labprāt rubina koku galotnēs. Pats gailis izskatās diezgan glīts, sevišķi rubinājot tas ir brašs, tā ka tiešām to var nosaukt par staltu (15212). Citāds ir «baltais teteris jeb purugailis» (sk. to).

S a r k a n k r ū t ī t ī s. Sk. «sniedzi» un «svilpi».

S ī l ī s. Šis raibais putns parādās rudenim, kad tas apmeklē ozolus, tur ievākdams savu mīļāko barību — zīles. Citādi sīlis, sevišķi pārošanās laikā, ir diezgan bikls un mīl dzīvot klusās slēptuvēs. Viņu plaši pazīst pēc tā spējām atdarināt citu putnu balsis. Daiņās par to nemin gan ne vārda. Nav viegli izskaidrot, kā «sīli mežus apēduši» (28602 + var.), bet ja «sīlis siliņu dedzināja» (30389), tad tā ir neiespējama lieta. Še sīlis būs tīšu prātu izraudzīts par vaininieku.

S l o k a (= valdsnepe). Šo, ir medniekiem ir gardēziem, vienādi labi pazīstamo putnu, dziesmas maz piemin. 30067. dziesmā sacīts, ka tam «. . . četras olas vācelē», kam pamatā krietnais novērojums, ka sloku sugas putni parasti tiešām dēj 4 olas. Sk. «ķikutu».

S n i e d z e. Sniedzes vārdu vēl šo baltu dienu piešķir dažādiem putniem; tā nereti par sniedzi dēvē svilpi. Dīriķa sarakstā par sniedzi nosauc pat zilo zīlīti, bet visvairāk gan sniedzes vārdā sauc parasto ziemas viesu balti raibo s n i e g a s t ē r s t i (*Plectrophanes nivalis*). Šai nozīmē sniedzes vārds tad nu arī vienmēr vairāk ieviešas. Tas ir paprāvs žubišu sugas putns, kas vēlos rudenos un agros pavasaros ceļo mūsu zemei cauri, bieži vien lielos pulkos, sevišķi pa jūrmalas novadiem. Ziemā maz redzama. Mūsu pusē šis putns ne dzied, nedz perē. Tātad, spriežot pēc visiem faktiem, daiņās 30466 un 15916 ar sniedzes vārdu ir apveltīts svilpis. Arī par mīkstajām spalvām (spilveni!) runājot, vedas domāt par svilpi.

S t ā r k s. Šos laikos tas ir vispār pazīstams putns, kas gan arī vēl tagad pamazām izplatās uz ziemeļaustrumu pusi. Jādomā, ka šis nav visvecākās faunas pārstāvis, bet tik vēlākos laikos sekojis uzplaukstošai lauksaimniecības kultūrai līdz. — Īpaši vācu tautā tam ir nenoliedzama vieta bērnu pasaciņās un dziesmiņās. Daiņās, kas attēlo putnu kāzas, stārku piemin viņa gaŗā knābja dēļ.

S t ē r s t e, dzeltānā stērste un «zirgu putniņš». Daudzi no šiem dzeltānajiem un zaļgani brūnajiem žubišu putniņiem pārziemo tepat mūsu zemē, un tad tos redz kopā ar zvirbuļiem lēkājām

uz ceļiem, ap salmu kaudzēm u. c. Jau kopš agra pavasara ir dzirdama stērstes dziesmiņa, gan īsa un vienmuļa, bet tomēr jauka. Dziedāšanai stērste, parasti, izraugās nelielu kociņu galotnes.

S t r a z d s. Arī ar šo nosaukumu saprot dažādas putnu sugas. Citās valodās vairāk šķiņķo.

M e l n a i s s t r a z d s (krievu скворецъ, vācu Star) jeb «māju un pļavu strazds» ir pazīstamais putns, kas mūsu laikos perē viņam darinātajos mājokļos. Šis ir gāju putns, kas pārnāk agrā pavasarī un iepriecina mūs ar savu melnisko svilpošanu. Ja pēc jaukā laika bieži vien seko pēdziema ar sniegu un salu, tad tur, protams, nav vainojami mūsu agri mājās pārnākušie dziedoņi (2542). Mūsu daiņās minētais melnais strazds nav tomēr **m e l n a i s d z i e d ā t ā j u s t r a z d s** (Amsel). — Strazda bērnu pirmais uzvalks, līdz pat rudenim, ir pelēks; to zina stāstīt 2539. dziesma. Daiņas zina arī to, ka strazds ierodas īsi pirms cielvaiņas (30621). — Vienkārši par strazdu sauc arī **p e l ē k o s t r a z d u** (krievu дроздъ, vācu Drossel) grupu, kuŗā ir vairākas sugas. No tām kādas divi sugas ir skaisti dziedātāji. Daiņā 2544 putna dziesma ir tik labi atdarināta, ka te būs gan domāts dziedātāju strazds (T. musicus, philomelos). — Arī pelēkie strazdi ir agri viesi mūsu pusē. Citi iemīļotie dziedoņi nāk daudz vēlāk, tā lakstīgala (2536). — Kā melnos, tā pelēkos strazdus cienī to balss pēc (2727, 27219). Tik rudeņiem daži no šiem putniem kļūst nekaunīgi, noēzdamī dārzos ķiršus.

S v i l p i s (sk. «sniedzi»). Dažos apgabalos arī tagad to sauc par «sarkankrūtīti.»

T e t e r i s Sk. rubeni.

Ū b e l e. Sk. balodi.

Ū p i s. Sk. pūci.

V ā l o d z e. Šis, ar savu skaļo, melnisko saucienu pazīstamais putns, ir visādi ievērojams. Viņš ir viens no visvēlāk pārnākošajiem gāju putniem, ko apliecina daiņa 2557. — Tad vālodze ir vienīgais mūsu audēju putns, kas savu lizdu mākslinieciski iekarina zaros; arī šo faktu daiņas norāda (2095 u. c.). Taisni tamdēļ vālodzes lizdu nosauc par «šūpuli» (2060).

V a n a g i. Tautas mutē gandrīz ik katru laupītāju putnu sauc par «vanagu». Laupītāju putnus vispār mēdz apbrīnot; tā daudzina labi attīstītās lidošanas spējas, drošsirdību (9826, 6076, 6165, 10765, 5649, 5547 u. t. t.), kāri laupīt (2589) un vēl citas daudz vispārīgākas īpašības, pēc kuŗām grūti ko sacīt pat atsevišķām sugām. — Turklāt pārāk bieži gadās dzejiskie izpušķojumi. — Taču tur, kur ir runa par vistām (sevišķi gaišajām draudē briesmas) un irbēm, kas no vanaga slēpjas vai nu kaņepēs jeb kur citur (13530, 2567, 2587), tur gan vispirms būs domāts pazīstamais vistu zaglis (6712), īstais **v i s t u v a n a g s** (Astur palumbarius). — Arī «peļu vanagam» ir vairākas sugas, galvenām kārtām gan divas: viens ir **k l ī j ā n s** jeb «lielais peļu vanags» (Buteo) un otrs ir lauku (brūni dzeltānais un arī dzeltānais) vanadziņš jeb «vēja vanadziņš» (Falco tinnunculus), kam vēl cits nosaukums — «mazais peļu vanags». — Vairākām mazajām sugām ir jauks, gaišs viļņinājuma sauciens, it īpaši pārošanās laikā tādus dabū dzirdēt (2570). — Izskata apraksti («raibs», «pelēks») nekā nesniedz zināmas sugas drošai noteikšanai. — Arī «baltais» vanags (13530) būs gan vairāk tik epitets, kaut nevar noliegt, ka dažas sugas ir diezgan gaišas, sevišķi vecākie putni. — Ar «vēja vanadziņu» tagad ir jāsaprot vairākas vanagu sugas (tā F. tinnunculus, F. aesalon, pat A. nisus). — Ļoti bieži «vanags» nav nekas cits kā «tautu dēls» (13277). — Izteicienā «vanadziņš «timerē»» vanags būs ienācis dzeņa vietā. Pats «timerēšanas» vārds ir cēlies no vācu valodas, un tātad iejēmis ciršanas, sišanas un kladzināšanas vietu. — Tautas novērotāji ir pareizi nopratuši, ka lielākā laupītāju putnu daļa iznīcina mazos putniņus. To apliecina daudzas daiņas (30621, 2588, 3581, 3582, 30611, 10601 u. c.).

V ā r n a. Daiņās ar «vārnas» vārdu ir jāsaprot mūsu parastā pelēkā vārna. Pārošanās laikā no vārnām dzirdamas dažādas, savu tiesu diezgan melniskās skaņas. Pie mums nav parasts ēst vārnu gaļu un olas, lai gan to garša nav nekāda nepatīkama. Ar gani nolaupītās olas (2559) ir ēduši, nav skaidri noprotams. — Ienaidniekus no olām un mazuļiem rauga prom aizdzīt brēcieniem un

straujiem uzbrukumiem. Vispār vārnas ir gudri un uzmanīgi putni, dažu labu reizu, kad tām miers, izskatās omulīgas un cienīgas. Vienā dziesmā vārnai pielīdzināta «vīra māte» (23301). — Ja vārns stāigā netraucēta savā dabā jeb mierīgi sēd, tad bieži to redz ievēlām kaklu un augstu uzraujam spārnu kaulus («plecus»). To būs arī domājis 2686. dziesmas 7. var. sacerētājs.

Z a ļ ā v ā r n a, dažreiz dēvēta par zilo vārnu, ir viens no mūsu greznākajiem putniem. Diemžēl, kā šķiet, tad pēdējā laikā šis putns iet mazumā, ko gan nožēlos ikviens dabas draugs. Pēc iespējas vairāk būtu jāsarūpē šis derīgais un košais putns (30164).

Z ī l ī t e. No mūsu zīlīšu sugām divas ir vispār pazīstamas: 1) lielākā tauku jeb zaļā zīlīte un 2) pelēkā zīlīte. Sava rosuma un mudruma dēļ (tamdēļ «vēstnesis»!) zīlītes stipri iecienītas, un daiņās tās sastopamas kādas 25 reizas, bieži gan bez īpašas nozīmes. — Tās dziesmiņa nav bagātā (pārsteidz 3582. dziesma!), tomēr saskandinātie pielabināšanas saucieni ir diezgan jauki (2523, 15461). Ar vārdiem «sudrabota» un «sidrabiņa» būs gan apveltīta pelēkā zīlīte, ja šos vārdus negrib uzlūkot par vienkāršiem epitetiem (13948, 14062). Par 2530 sk. čakstīti.

Z o s s. «Pārņāk zosis kļāigādāmas, no dūniņu ezeriņa . . .» (637). Rudeņiem un pavasaļiem mūs pastāvīgi apmeklē, kā caurceļotājas, vairākas meža zosu sugas. Te tās kādu laiciņu arī apmetas. Dienu tās pārļaiž dzīvodamas pa lielāko ezeru ledū jeb pa ūdens parplūdušajiem līdzenumiem. Nakti tās parasti iziet uz laukiem un pļāvām, pameklēties pārtiku. Jau no tālienes pazīstamas no skaļas kļāigāšanas.

Z v ī r b u l i s. 26977. daiņa turama par joku dziesmu.

Ž a g a t a. Šo dzīvo un pļāpīgo putnu fābulas dēvē par visu putnu valodu pratēju un vēstnesi. Tā arī daiņās, piem. 29431. līdzīgi 34096. un 34097. — Glītā, gaļā aste žagatai neļauj ātri laisties. Toties žagatas astei daiņas atradušas citu uzdevumu. Tā der «izslaucīt istabu» (putnu kāzās).

Ž ī g u r s = zvirbulis (12933).

Ž u b ī t e ir vislabāk pazīstamais dziedonis graudēdis. Par tās dziesmiņu to arī daiņas piemin, bet bez sevišķa izcēluma, vairāk tik salīdzinājumam (sk. 2529).

C. Zīdītāji.

Ā p s i s. Dziesmās ierādīta maza vieta; piemin tik gaļām ejot (piem. 2651).

B e b r s. Bebrs — mūsu lielākais grauzējs — vēl priekš 100 gadiem bija labi pazīstams dzīvnieks. Bet drīz vien, viņa dārgās kažokādas pēc, sāka to tik stipri vajāt, ka kopš pagājušā gadu simteņa vidus bebru te vairs nav. — Ar nesenaļiem raudzījumiem bebrus atkal ieaudzēt, būs kādi panākumi, to rādīs nākotne. — Bebrs ir ūdens dzīvnieks, kas pa sausu zemi diezgan neveikls. Bet pēc savas dabas tas ir uzmanīgs un ievērīgs, ko daudzina arī daiņas. It īpaši dziesmas pakavējas ap dārgajām bebru ādām (30588, 30591; līdzās piemin arī ūdru). No tam var vērot, ka te apdzied senākus laikus, kad bebra un ūdra āda maksāja vienu naudu. Vēlāk bebra āda kļuva retāka un dārgāka. — Sk. ūdru. Bebra kaulus atrod jau mūsu zemes aizvēstures cilvēku nometnēs.

B r i e d i s (= alnis). Šis ir vislielākais un arī visvairāk ievērojams no visiem mūsu meža dzīvniekiem. Vēl priekš 50 gadiem to varēja ļoti bieži sastapt, bet tad sāka to skaits brīnum ātri mazināties, tā ka ap gadusimteņu miju jau spēra soļus, lai briedi pasargātu. Pasaules kaļa gados aļņi bija daudz maz savairojušies, bet nu to skaits atkal sarāvis, tā ka tagad būs tik nedaudz ļaužu, kas pašu acīm redzējuši. Senos laikos šo dzīvnieku tik labi pazina, ka tas atrada goda vietu Kurzemes ģerbonī. — Briedis dzīvo lielākajos mežos, kur, it īpaši vasarā, tas mīl uzturēties purvainos, niedru zālēm un krūmājiem aizaugušos biežokņos. Ir pat apbrīnojama lieta, cik viegli šis kustonis, zirga lielumu, ar savām plato nagu kājām pāriet pār muklājiem un cik labi tas pārlec pār platiem grāvjiem. Izbiedēts briedis aizmūk, saceldams lielu troksni, sevišķi ja gadās, ka sals ar ledus kārtiņu pārklājis muklājus un upju piekrastes (30574). Tēviņiem ir ragi, kas vecākajiem

dzīvniekiem ir īsti lieli un skaisti, visādi sažuburojušies. Ik ziemas ragus nomet (30575?), bet pa vasaru tie atkal ataug. Ragus, šos kustoņa greznumu un mednieka kāroto trofēju (30524 ar var.) bieži daudzina (30502, 30493). Rudenī, pa lielākai daļai septembrī, pa pārošanās laiku, briedis skaļi brēc, ko arī norāda vairākas daiņas (« . . . ragu pūta. . . »; 30524 + var.). — Brieži ir arī labi peldētāji, un viegli pārpeld mūsu ezerus. Teicas pat redzējuši tos pārpeldam pa Somijas jūras līci (30500). — Āda briežiem ir stipra un izturīga; senāk no tās pagatavoja jājamās bikses (30512). — No sūbru ragiem, kā labi zināms, darināja dzeramos ragus, bet ja kaut ko līdzīgu saka par brieža ragiem, tad tas ir misēklis (30493). No šiem varētu iznākt gaužām nelieli kausiņi (30524). — Kā lielam un interesantam kustonim, tam ir sava vieta arī allegorijās (2225?). — Sagūstītie jaunie briedulēni ātri kļūst rāmi un pierod cilvēkam. Ar šiem pieradinātajiem briežiem var pat braukt un jāt. Senāk to darīt dažreiz bija ar likumu noliegts. Tātad arī izteicienā «pieci brieži man aŗami» nav jāsaprot burts pa burtam. — Lai nu kā, bet mūsu laikos dzīvs briedis šķiet kā kāds pasaku dzīvnieks. Tas ir mūsu dabas dārgākais piemineklis.

C a u n a (sk. arī «vāveri»). Mums ir divi sugas šo mazo laupītāju, kas mājō kokos. Daiņas, bez šaubām, ir domāta **m e ŷ a c a u n a**. Arī par caunu ir teicami novērojumi. Tā viņa guļ lizdās, nereti vecos vārnu un laupītāju putnu mājokļos, bet visvairāk gan vāverīšu lizdās, kur tā saritinājusies guļ (2044, 23574). Labi prot paslēpties gaŗo egļu kuplajās galotnēs (33646). Dārgās ādas dēļ (24061) caunu stipri vajā, un mūsu dienās tā jau ļoti reti sastopama. — Bieži cauna tāļu ceļo, skriedama gan pa zemi, gan arī lēkdama no koka uz koku, tā ka labi jāiemanās, lai varētu sekot pa tās pēdām (30463).

M e ŷ a c ū k a. Vēsturīgo laiku sākumā pie mums nav bijis meŗa cūku trūkuma, bet tad tās ir, vismaz tā jādōmā, pamazām aizeļojuŗas projām. Pēc daŗiem aizrādījumiem ŷai aizceļoŗanai par cēloni bijusi senāko lielo ozolu meŗu izskaudums. Kopŗ pasaules kaŗa Kurzemē atkal meŗa cūkas ir savairojuŗas. Bet tās ir priekŗ kaŗa tur medību nolūkiem ievesto eksemplāru pēcnācējas. No Kurzemes tās ir pārnākuŗas Vidzemes pusē. No tam var nojaust, ka ne tik ozols te ir vienīgais izšķirējs. Bet citi apstākļi pagaidām nav pāŗāk skaidri.

E z i s. «Izskrej ezis pukstēdams». Kas būs novērojis ezi, tas būs arī pamanījis, ka ezis, kaut ko saodis, aizraudamies pūŗas (tātad: pukst). Daiņa to arī atzīmē (30460 + var.).

K u r m i s. Dziesmās daudzina ŷī dzīvnieciņa samtaino kaŗoku (26036). Novērojums, ka kurmis barību meklēdams apakŗ zemes izrok gaŗas un bieŗi vien arī taisnas ejas, ŷķiet esam par iemeslu kurmi nosaukt par zemes mēŗnieku (26045). Ar daiņu «vaska cimdiņiem» jāsaprot melnā kurmja sārti dzeltānās rokas un kājas.

L ā c i s. Vēl priekŗ 100 gadiem lācis nebija nekāds retums, bet kopŗ tā laika tas ir ātri iznīcis. Kopŗ 50 gadiem lācā pie mums vairs nav, un tauta tieŗi to vairs nepazīst. Bet daiņās par ŷo zvēru ir pareizi apraksti. Kā zināms, tad lācis ir pēdminis un tamdēļ dziesmās to dēvē par «platkāŗiti» un «ķeķerkāŗi». Ievēroti ir arī stiprie nagi (30480), kāpŗanas spējas (2287), kāre pēc medus u. v. c. Stipri izplatīts, bet nepareizs ir uzskats, it kā lācis, kā jau plēŗīgs zvērs, pārtiktu ar gaŗu vien. Taisni otrādi, lācis ir ļoti kārs pēc augu barības (2105), tā pēc ogām un medus. Labprāt lācis apmeklē nobrieduŗos auzu laukus, kur uz pakaļējām kāŗām sēdēdams tas stumjas uz priekŗu, ar priekŗējām delvēm sakampj auzas, un to galus vilkdams pa muti izberŗ graudus (2290. 28850). Tā tas var nodarīt krietni lielus zaudējumus (7552). Krievijā, kur vēl tagad ir daudz lācŗu, zemnieki gluŗi labi izŗķīŗ lācŗus, kas vislabāki ēd augu barību (овсянники) un lācŗus, kas pārtiek no laupījumiem un labprāt uzmeklē maitas (стервятникъ 29789). — Varību meklēt lācis, pa lielākaŗi daŗai, meklē nakti. Tad tas rēc, pūŗ un sprauslo, seviŗķi ja tam gadās ko saost (29405).

Lācis ir gan stiprs un tamdēļ to ir bijājusies, bet var vērot, ka nelabprāt tam pieŗķirts meŗa valdnieka gods: «Vai tev vien meŗs pieder?» —

L a p s a. Acīs duŗas, ka ņo zvēriņu pāŗāk maz piemin. Ir norādīts, ka senāk to bijis daudz vairāk (30605) un pabrīnojas par tās ātro gaitu. Lapsu medī ādas dēļ (2292, 30531). «Aplociņš» (30531) būs gan bijis zināms lapsas gūstīšanas veids, bet īsti kāds, nav vairs sasecams.

L a u v a. Vienreiz piemin kā «ecētāju» (2666).

L ū s i s. Protams, ņis lielais meŗa kaŗis priekš kādiem simts gadiem būs bijis daudz vairāk pazīstams nekā tagad. ņur un tur lielākajos meŗos tas gan pagādās arī tagad, bet reti. Sevišķi pēdējos 50 gados tas ir stipri iznīdēts. Vieglās un siltās kaŗokādas dēļ, to jau kopš seniem laikiem cītīgi medīja (5599, 9480).

P e l e. Par peli visu runā papildnam izpuŗkodami fantazijas piedevām. Tās gan būs arī domātas tik bērnu dziesmiņas, kur peli dēvē par miega nesēju. «... ratu ķīkstēšana...» gan atdarinās peles balsi, no kuŗas bērniem piekodina nebaidīties (2075).

R o n i s. ņie īstie jūŗas iemītnieki (te vienā laidā ir apskatāmas kādas 3 sugas) pavasaŗiem, lai arī retumis, iepeld lielākajās upēs, piem. Daugavā un Lielupē. Senāk roņu būs bijis īsti daudz: mūsu laikos tie ļoti reti atnāk līdz Rīgai, kamēr priekš gadiem 50 un 80 ņie dzīvnieki bija bieŗi viesi ņīŗezerā, Daugavā ap Doli, Babītes ezerā un vēl citur. Vēl senāk roņi būs bijuŗi īsti lieliem pulkiem, tad tie arī varēja būt upēs labi tāļu no grīvas. Ronim ir aizsmakusi, ne pāŗāk skaņa rēŗēja balss, bet pāŗoŗanās laikā ir sadzirdama arī skaļa rēŗšana (30466, 30467, 30468), ko jūŗmalnieki labi pazīst. ņī rēŗšana ir, kā savādība, arī novērota.

Daiņā 30580 būs samainījies ronis ar ūdru (sk. to), un vispār tā ir dzejai veltīta dziesma. — No roņu ādas taisa labus zābakus, kas nelaiŗ ūdeni cauri, jo ņī āda jau vispār ir piesūcināta ar trānu un tātad ļoti izturīga.

S e r m u l ī t i s. Daiņās vairākkārt runā par ņī zvēriņa medībām. ņķiet, ka te būs domāts lielais sermulis (ŗeberis, zebiekste), kas vasarā ir sarkani brūns, bet ziemu sniega baltumā ar melnu astes galiņu (28314). Sermuļa «ŗņaukāŗana» (30460) ir ļoti izdevies teiciens par tā balsi, bet ņe var būt domāta mazāka suga — mazais sermulītis, mazā zebiekste.

S ū b r s, arī «sumbris», ir maz pieminēts. Parasti aizŗāda, ka no tā lielajiem ragiem taisa dzeŗamos kausus (30493). Eiropā ir bijuŗas divi ņā meŗa zvēru sugas, kas nu jau kopš gadu simteņiem izmiruŗas. Te būs domāts Bos primigenius — tauris, kam bija īpaŗi lieli ragi un kuŗa vārdā vēl tagad saucas daŗa laba vieta (Taurus purvs, Taurupe, Taurkalns u. c.). ņī suga būs bijusi iznīcināta jau ap Rīgas dibināŗanas laiku. Arī sūbrs un sumbris ir vietu vārdos (vairākas lauku mājas), bet ņis vārds noderētu Eiropas bizona apzīmēŗanai, kas izmiris tik pāŗis gadu simteņus vēlāk nekā tauris. Bizona beidzami eksemplāri māŗoja pazīstamajā Beloveŗas gāŗšā, kur tos īpaŗi sargāja. Bet pa pasaules kaŗa juku laikiem arī tur ņie dzīvnieki ir apkauti. — Sūbrim bija daudz mazāki ragi nekā tauram, bet tomēr jādomā, ka arī tie būs noderējuŗi dzeŗamo trauku izgatavoŗanai.

Ū d r s. Senāk arī ņis dzīvnieks bija daudz bieŗāki sastopams nekā tagad. To medības bija grūtas, bet arī interesantas un atalgojās dārgajām ādām (30591, 30588). Stipri vajājot ūdru palika arvien mazāk un paŗi tie kļuva daudz bailīgāki. Senākos laikos nebūs bijuŗi nekādi brīnumi, ja ņie zvēri iezagās upmalieŗu mājās. Vismaz ir jāzina, ka sagūstītie ūdri ātri kļūst rāmi, pierod pie cilvēka, ēd suņa ēdienu un līdzīgi sunim pazīst un aizstāv savu kungu (sk. bebru). Daudz daiņas ir tikai allegorijas dzejiskiem atstāstījumiem, bez nopietnāka lietiŗķā pamata (30580, 30581, 30583, 30594). — Te ir jāpiemin, ka ūdrs nemīl lielākas dzelmes, kad ar ieejas tā māŗoklī ir jau zem ūdensvirusus.

V ā v e r e. ņo ņirgto grauzēju daiņas bieŗi piemin, ap 15 reizas. Ir teicami novērojumi. Bieŗi vāveri daudzina kopā ar cauni (sk. to) : abas labas kāpējas un, lielāko tiesu, koku apdzīvotājas, bet cauna ir viens no lielākajiem vāveres ienaidniekiem (2337). Vāvere no caunas var izbēgt tikai tā, ka tā spēj iekāpt visaugstākajos, pat sausajos, zariņos un lēkt lielākiem lēcieniem: «Cauna lēca puskociņa, vāverīte līdz galam . . . » (4543, 30464). Vasarā vāvere ir brūni sarkana (18657), ziemā

sudraboti pelēka, tad arī tās āda ir vērtīga. Vāveres ir visos laikos medītas, piemēram tā, ka īpaši izmācīti suņi zvēriņus sadzen kokā un rej tik ilgi, kamēr piesteidzas mednieks (30596). Daudzreiz nošautās vāveres pakaņas koka zaros, un tik vēlāku vējš tās nopūš zemē (3052, 7. var.). Daiņa 26575 ir jokdāra darinājums. — Ir gadi, kad vāveņu pagadās redzēt lielākiem pulkiem. Tad tās ir atnākušas no austrumu puses. Tādos gados te ir padevušies egļu un priežu ciekuri, kas līdz ar riekstiem ir vāverēm vistīkamākā barība (2336, 2680). Vāvere ir gan mijkrēsļa kustonis, bet vēlajā vasarā, kad nogatavojas rieksti un āboli, var redzēt arī dienas laikā. To norāda daiņas (30596, 2332). — Jābūt vērtīgām acīm, lai sasektu vāveres pēdas, ir to pašu saskatītu koku zaros (30447, 30463). — Vāvere vij sev lodveidīgas, sūnām silti izliktas lizdas; arī to apraksta dziesmas (24278). No tām var redzēt, ka tauta ir interesējusies par šo kustoni un, tiešām, to arī pazinusi.

V i l k s. Šis pazīstamais laupītājs priekš 100 gadiem bija īsts visas zemes lietuvēns (2362). Bet kopš tā laika šo skaits ir gājis mazumā un tagad vilks ir diezgan rets zvērs. Pa pasaules kara gadiem tas ir atkal savairojies. Daža laba daiņa norāda vilka padarīto postu, tāpat atceras vilka rījigumu (31669, 30207). Vairākkārt piemin raksturīgo vilka kaudienu (2364, 29405, 30600, 2686). Tad izceļ, ka vilki labprāt norej suņus. — Vilkam gaņas kājas (29418) un tas bez atpūtas var noskriet lielus gabalus (29426). Vilka āda ir cieta un vairāk noder kamanu segām un tepīkiem nekā kažokiem (25347, 25348). Nenopietnas ir domas, it kā meitas salasītu un izstrādātu pavasarīem nomesto vilka vilnu.

Z a ķ i s. Tik pazīstamu kustoni, kā zaķi, protams, arī daiņas nevar atstāt neminētu (sastopams reizas 15). Bieži gadās jo teicami novērojumi. — Pie mums sastop divi zaķu sugas: baltais un pelēkais zaķis. — **B a l t a i s z a ķ i s** ziemā ir gluži balts, pat «ļipa» balta (ūsu gali gan melni!), turpretīm vasarā tas iesarkani brūns. Šis zaķis dzīvo pēc iespējas plašākos un mitrākos mežos, labprāt guļ pa purvu malām un upju krastiem. Šis zaķis labprāt grauž kārķu krūmus (2317). — **P e l ē k a i s z a ķ i s** vislabāki dzīvo sausos mežos, arī krūmājos un kailos laukos. Senāk šī zaķa te nemaz nebija. Tikai kopš 150 gadiem tas ir ieceļojis te, un arī tagad pamazām dodas uz ziemeļu pusi. — Abas zaķu sugas ir īsti graužēji (2313 un var.), kas ziemās badā dzīti ielaužas dārzos un tur tad nodara lielu postu jaunākajiem augļu kociņiem (pret to gan ir dažādi līdzekļi!). Bet neklājas runāt par zaudējumiem, kādus zaķis var nodarīt mežā (11534, 28160). — Visiem zaķiem ir it kā pāršķelta virslūpa (2308). Viegli ir sasekt zaķa pēdas, jo it īpaši aukstākās ziemas naktīs, zaķis mēdz skraidīt liču ločiem (3824). Bet pēc šādām pēdām notvert pašu skrējēju ir grūta lieta. Šis līkumainais ceļš taču noder, galu galā, zaķim par uzticamu sargu (2304, 2320). Daiņās ir ievērots pat tāds sīkums, ka suņiem grūtāki sekot zaķa pēdām rīta rasai nokrītot (2318). — Mūsu zemē zaķis bērnojas trīs reizas gadā (retumis 4 reizas), un katru reizu gadās pa 3 bērniem.

D. Mednieki un medniecība.

Pēc pārskata par putniem un zvēriem, kāds vārds būtu jāsaaka arī par medniecību.

Daiņās var atrast vairākus labus padomus, kas būs cēlušies daudzos medību piedzīvojumos. Tā medniekam ieteic agri celties, jo rīta stundās dzīvnieku pēdas vēl ir svaigas, un tamdēļ arī suņiem vieglāki tās sasekt. Šādi padomi arī mūsu laiku medniekiem var noderēt. Tas pats ir teikts par nule kā sasnigušo sniegu, kad suņiem un medniekiem vieglāki ir sekot pa dzīvnieka pēdām. Pašiem medniekiem viņos laikos bija jāpiedzīvo daudz vairāk grūtumu nekā tagad; pat briesmas nebija svešas (30534). Toreiz tautā drošie un veiklie mednieki bija cienījami vīri, lai arī varam atrast daiņas, kuņās mednieki nosaukti par laika nositējiem un par tādiem, kas nevīžodami pelnīt dienišķu maizi (30449), aizmirst gādāt par sievu un bērniem, pat līgaviņa šādiem medniekiem neinteresē (30529, 30487).

Jau priekš vēstures laikiem uzticami mednieka palīgi ir bijuši suņi. Tātad jādomā, ka jau agri būs radušās dažādas suņu sugas, un mednieki savus suņus būs arī audzinājuši noteiktiem nolūkiem. Daiņās daudzina «lūšu un briežu» suņus (30526). Suņu uzdevums var būt dažāds: atrast medījumu, uzdzīt medījumu kokā vai arī aizturēt, kamēr tā riešanu izdzirst mednieks. Vēl cits uzdevums ir medījumu uzdzīt medniekam virsū, kas jau sagaida kāroto laupījumu: «Suņus laižu pa mežiņu, pats pa meža malu gāju». Vienā daiņā (30436) neapmierinātais mednieks savu nederīgo suni nosauc par «venterīti» (apaļais murds), tā izceldams, ka laiskais palīgs ir kļuvis pamatīgi resns.

No mednieku piederumiem vairākas reizas ir pieminēta taurē, kas tiem bija vajadzīga lielajos mežos, lai sazinātos vienam ar otru, piemēram briesmu gadījumos.

Par lāču medībām ir teikts, ka «dūru šķēpu — āda bieza» (30520). Vēl tagad Krievijā, kaut gan arvienu retāki šā mednieki dodas «lāču kaļā». Šis prīmīvais, briesmu pilnais medību veids ir tas, ka jānodur no migas iztraucētais lācis tai brīdī, kad tas saniknojies metas medniekam virsū. — Lamatu un cilpu likšana, šie Austrumkrievijā un Sibīrijā sevišķi izplatītie kažokādu zvēriņu un meža vistu (medņu, teteņu, irbju) gūstīšanas veidi, daiņās maz minēti (30495?). Medīšana ar šaujamiem ieročiem ir bieži atzīmēta: «svina lode», «tērauda pederīte», «dzelzu stucerīts» (30434, 30450), «bise» (30509, 30520). — Ir daudzina mednieka kaislība, prieks par audzinājamiem suņiem u. t. t., ta 30450.

Pēc visa teiktā par dzīvniekiem un medniecību, varētu nu lūkot kādus vārdus minēt par daivumu, lai gan šis jautājums daudz tuvāk stāv filologiem un kultūrvēsturniekiem. Dažas daiņas, arī no zoologa viedokļa, ir stipri senas, tā bez šaubām tās, kuŗās minēti sūbrs. Par citām var sacīt visādi — jā un nē, par piemēru tās, kuŗās ir runa par lāci un bebru (sk. tos). Ļoti daudzas dziesmas nav nekādas senās, tā visas tās, kuŗās daudzina šaujamos ieročus («stucerīti», «svina lodi» u. t. t.). Arī vairākās citās daiņās (4574, 7305, 17192, 21126) ir minēti tādi priekšmeti un lietota tāda izteiksme, kas droši norāda, ka tās dziesmas būs gan cēlušās jaunākos laikos jeb, vismaz, tad dabūjušas savu tagadējo veidu. —

*

Plašos materiālus varēja arī daudz plašāki pārrunāt, bet rūpīgāki nodziļinoties pašās daiņās spēs gan ikkatrs lasītājs. Tur tas arī atradīs variācijas te pārrunātajām un pieminētajām dzīvnieku sugām. Kas gribētu vēl sīkāki iepazīties ar šo dzīvnieku dzīvi, tam būs jāmeklējas pa dažādām labām speciāla satura grāmatām, starp kuŗām vienu no pirmajām vietām ieņem plaši pazīstamais **B r ē m s (Brehm)**.

Dziesmu numuri te doti pēc Barona izdevuma.

N. Transehe.

DZĪVNIEKI.

VILKS.

725.

Vai, Dieviņi, vai, Dieviņi,
Vilkam liela tēva zeme:
Visi krūmi, pļavas stūri,
Vis' vilkam piederēja. 120c.

726.

Ai, vilciņ, ai, vilciņ,
Tu bij' Dieva darbenieks;
Ni tev māte kulē lika,
Ni ielika cibiņā. 110c.

727.

Vilkam labi, vilkam labi,
Ne tam ratu, ne ragavu;
Saslien savas stāvas ausis,
Lec pa silu taurēdams. 121p.

728.

Kas vilkam vīzes lieca,
Kas aukliņas darināja?
Ik vakaru stabulēja,
Sila malu staigādams. 121f.

729.

Kas vilkam miežus sēja,
Kas stādīja apenišus?
Ik vakarus gaviļēja
Smalkā priežu siliņā. 15a.

730.

Oi, vilciņ, oi, vilciņ,
Tu izaugi nerājams!
Dienu ganus klīdzināji,
Nakti suņus kaucināji. 85.

731.

Kal, kalēj, ko kaldams,
Nokal man atslēdziņu,
Vilkam mute jāaizslēdz,
Lai ganiņu neklīdzina. 330f.

732.

Vai, vilciņi, vai, vilciņi,
Tu jau biji nekristīts,
Kuņš vien tevi ieraudzīja,
Visi tevi ulināja. 1311 (P. Tilts).

VILKA PINKU VILNAINĪTE.

733.

Trīs gadiņi ganos gāju,
Vīra mātei sagšu krāju;
Kur vilciņš kasījās,
Tur pinciņas salasīju. 111c.

734.

Pieci gadi ganos gāju,
Vilka plinkas plucināju;
Tur savērpu, tur saaudu
Vīra mātei villainīti. 116b.

Vilki plosa zirgus. K. Visocka zīm.

735.

Trīs gadiņus ganos dzinu,
Vilka pinkas lasīdama;
Salasīju vilka pinkas,
Noaudenu villainītes. 177 Nr. 502.

736.

Trīs vasaras ganos gāju,
Vilka pinkas lasīdama;
Nu uzsedzu vīra mātei
Vilka pinku villainīti. 42¹, 93b, 120c.

VILKU ATVAIRA.

737.

Vilciņš manu kumeliņu
Pie ozola dīdināja;
Vilkam devu svina lodi,
Jāj' mājās kumeliņu. 161f.

738.

Vilks uz manu kumeliņu
Paegļos lūkojās;
Vilkam devu svina lodi,
Jāj' mājās kumeliņu. 65a.

739.

Tek vilciņis smilkstēdamis
Gažām manu kumeliņu;
Vilciņam kaula zobi,
Man tērauda kumeliņis. 156.

VILKI PLOSA PIEGUĻNIEKU KUMELŪS.

740.

Pieguļnieki bāleliņi,
Vai ir visi kumeliņi?
Es redzēju Dieva suni (t. i. vilku)
Kumeļ' kāju valkājot. 19d.

741.

Tumša nakts, zaļa zāle,
Laukā laidu kumeliņu.
Tur palika zaļa zāle,
Vilks apēda kumeliņu. 87a.

742.

Pieguļnieki, pieguļnieki,
Vilks apēda kumeliņu,
Vilks apēda kumeliņu,
Aste vien nokustēja. 16, 36r (J. Lauva)

743.

Vilciņš manu kumeliņu
Aiz kalniņa barot veda;
Pats baroja, pats apēda,
Es paliku kājiņām. 262c.

744.

Man nabaga puisēnam
Liela skāde šovasar:
Vilciņš manu kumeliņu
Pa graviņu izganīja;
Pats ganīja, pats apēda,
Man jāteka kājiņām. 162a.

745.

Visi saka, visi saka:
«Puisīšam laba dzīve»!
Lai aršana, ecēšana,
Kur pieguļas gulēšana!
Jāj rītā sētiņā
Bez pērnā kumeliņa,
Vaicā sētas saimenieks,
Vai ir visi kumeliņi.
Vilks apēda kumeliņu
Ar visiem nadziņiem.
Tur, puisīti, tavas bandas,
Tur tavs lūša kažociņš,
Tur tavs lūša kažociņš,
Tava cauņu cepurīte! 36c.

VILKI, LĀČI APDRAUD GANĪKLAS UN DRUVAS.

746.

Svētdien, gani, nedzeniet
Tāļajās ganībās:
Svētdien Dievis baznīcā,
Dieva suņi medībās. 324e, 330¹.

747.

Nu dzen gani ganībās,
Pieguļnieki pieguļā;
Slēdz, Dieviņi, savus suņus
Stikajās ķēdītēs! 324e.

748.

Dod, Dieviņ, šovasar
Labi man noganīt,
Vilciņam aklam dzimt,
Lāčam strupu deguniņu;
Vilkam ganu neredzēt,
Lāčam auzu nebradāt. 137d.

749.

Dievs dod vilkam stulbam būt,
Lāčam strupu deguntiņu,
Tad es savas baltas aves
Vaļā laistu pavārtē. 149i.

750.

Ķēvīt manu svilpastīt,
Trīs kumeļi vasarā!
Viens vilkam, otrs lāčam,
Trešs pašam arājam. 91c.

VILKI, LĀČI SAPLOSA CILVĒKUS.

751.

Vilki, zvēri, apēduši
Manu miežu arājiņu,
Kaulus vien atstājuši
Tīrumiņa vidiņā. 69a.

752.

Vilki, zvēri, apēduši
Manu linu arājiņu,
Kaulus vien saslējuši
Augsta kalna galiņā. 23.

753.

Vilki, lāči apēduši
Manu miežu arājiņu,
Kalnā kaulus sanesuši,
Man žēlabas darīdami. 68a un d, 379, 380, 407a.

754.

Izputēji tu, kundziņ,
Ar visiem zemniekiem:
Tēvs ar māti darbos gāja,
Vilki bērnus iznēsāja. 407h.

LĀCIS.

755.

Lāči, lāči, ķeterkāji,
Kam tu nāci mūs' mežāi?
Mums bij tādis egļu mežis,
Piebierst tavis kažocinis. 164m.

756.

Ai, lācīti, platkājīti,
Vai tev vien mežs pieder?
Augs man suņi, kuceniņi,
Pušu mežu dalīsim. 93b.

757.

Puc, sunīt kuceniņ!
Kas mežā vaukšķināja?
Vai vaukšķina vilki, lāči,
Vai nerātņi tēva dēli? 75b.

758.

Lāci, lāci, ķeterkāji,
Kam meloņi vakarāi?
Mūs' brālīši strēlenieki,
Novilks tavu kažociņu. 164m.

LĀČA NEDARBI.

759.

Ai, lācīti platkājīti,
Kam nomini linu druvu!
Ies māsiņa raudādama
Tukšu pūru tautiņās. 524a un e.

760.

Lācīts manas auzas ēda,
Vīgriezīšus dāvādams.
Nāc, lācīti, sētiņā,
Dabūs' pilnu muguriņu. 208b.

761.

Lācīt's ēda manas auzas,
Savas auzas dēvēdams.
Iesim, lāci, pie kundziņa,
Katram auzas piederēs. 101c.

762.

Ai, lācīti ķepurkāji,
Kam tu manas auzas ēdi?
Iesim, lāci, sūdzēties,
Kam auziņas piederēs.
Man auziņas piederēja,
Tev bij pilna muguriņa. 179b.

763.

Lācīt's manas auzas ēda,
Vījgriezīņas domādams.
Iesim, lāci, uz kundziņu,
Kam kundziņis tiesu dos.
Man kundziņis tiesu deva,
Tev ar plinti vēderā. 137f.

LŪSIS UN ĀPSIS.

764.

Ai, jaunaju bāleliņu,
Ņem sunīti, tec mežā,
Nu uzsnigā jauns sniedzinis,
Nu pazina lūša pēdas. 181 Nr. 1585.

765.

Bij lūsīt's man zināms
Aiz jūriņas salīņā;
Apkāros divi plintes,
Tek sunīši smilkstēdami. 407a.

766.

Aizstellēju raibus suņus
Par Daugavu medībā;
Tur palika raibi suņi,
Tur mans lūša kažociņš. 28d. 134a.

767.

Aiz upītes kalniņāi,
Tur aug lūši, vāverītes;
Tur vajaga sīvu suņu,
Skaidru vīru strēlenieku. 196g.

768.

Lūs's ar lapsu lielījās:
Ne ar lodi nepanāks!
Gan panāca svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 91c.

769.

Še bij viena āpšu ala,
Še guļ lūša medinieki;
Vienam bija brieža bikses,
Otram lāča kažociņš. 91c.

770.

Ai sasā, trallalā,
Še guļ lūša bisenieki;
Vienam bija ādas bikses,
Otram lūša kažociņš. 131¹.

MEDĪ LAPSU.

771.

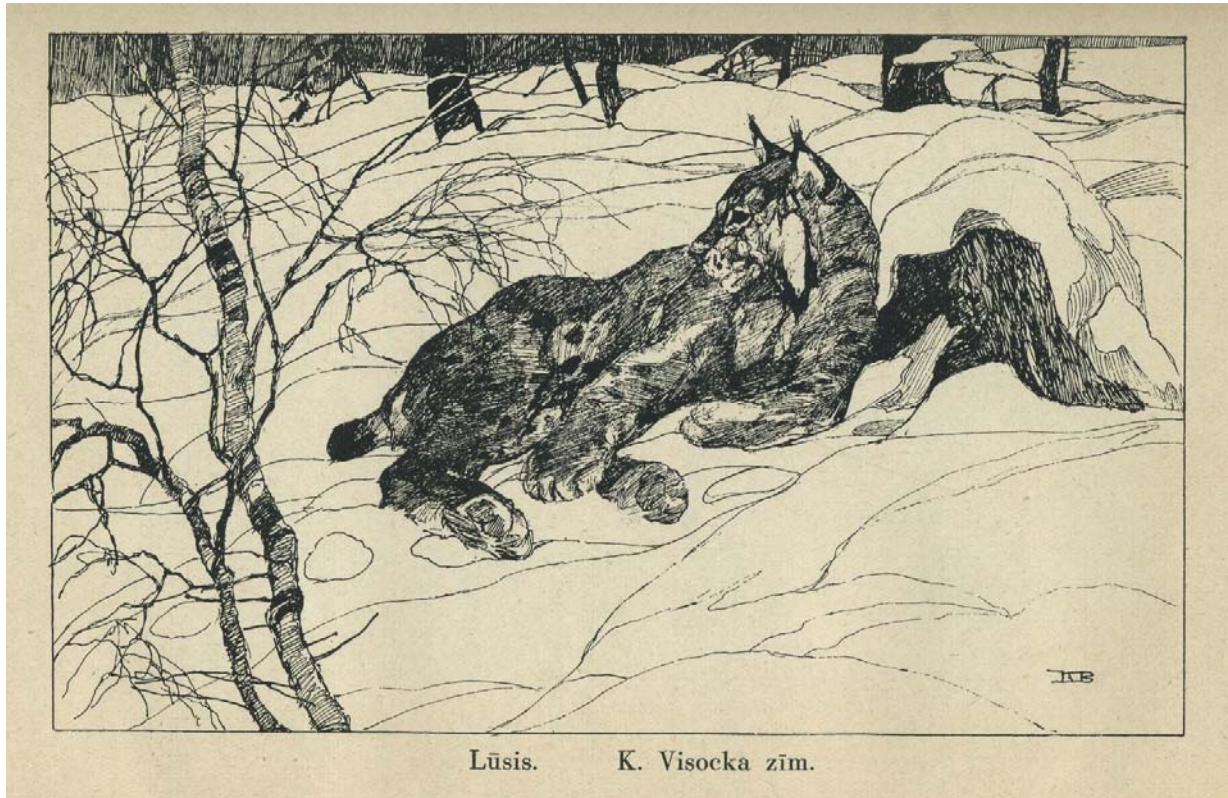
Bijam vīri uzauguši,
Bet mēs gudri nebijām:
Caunes, lapsas sētā nāca,
Mēs ar šautriem mētājām. 181d.

772.

Caunītēm, lapsiņām
Es apdaru aplociņu;
Tad es viņas medīt gāju,
Kad ādiņa naudā stāv. 41c pag. 114 Nr. 5.

773.

Lapse saka palēkdama:
Tu jau mani nepanāksi!
Ja es tevi nepanākšu,
Panāks tevi svina lode,
Panāks tevi svina lode,
Tēraudiņa uguntiņš. 172f.

SERMULĪTIS UN EZĪTIS.

774

Bāliņš gāja linu sēt,
Sermuls ceļu pārtecēja;
Audzin', Dievs, man liniņus
Sermuliņa baltumiņu. 279a.

775.

Es stāvēju mežmalī,
Putnu dziesmu klausījos:
Iznāk ezis pukstēdamis,
Sērmoliņis šņaukādams. 146b.

776.

Es tupēju mežmalā,
Dārga putna gaidīdams.
Rīb zemīte, čab lapiņa,
Nula nāca dārgs putniņis:
Izskrej ezis pukstēdamis,
Sērmoliņis šņaukādams.

SŪBRIS.

777.

Nosaucies tu, sūbrīti,
Nu jā j tavi medenieki;
Nu būs tavi balti ragi
Bajāram alus dzert. 200a.

778.

Nomaujies tu, stumbrīti,
Rītā nāks medenieki;
Nu būs tavi baltie ragi
Bajāram alus dzert. 226i.

779.

Auru kriku, letaurīti,
Kam gulēji silienā;
Nu būs tavi balti ragi
Bajāram alu dzert. 169.

SŪBRA UN LĀČA MEDĪBAS.

780.

Nosaucies tu, sūbrīti,
Tevi dzen medenieki;
Nu būs tavi balti ragi
Bajāram alus dzert. 185d.

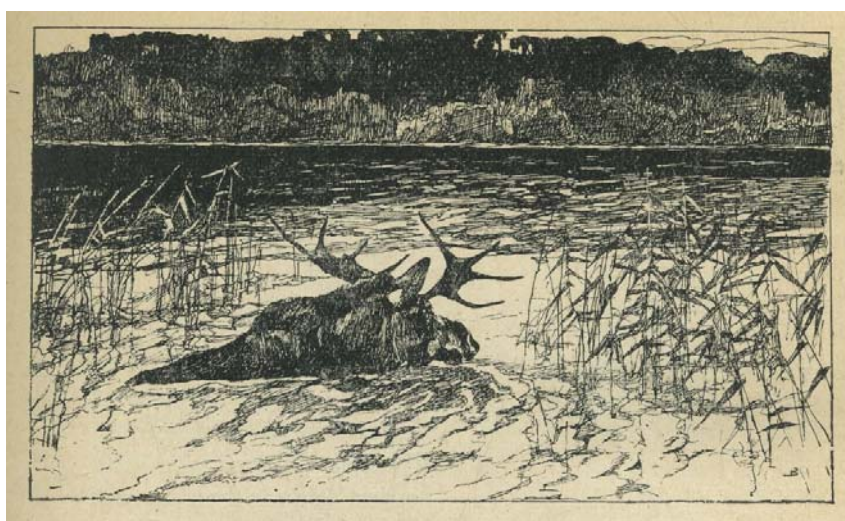
781.

Ai, lācīti, platkājīti,
Vai tev vien mežs pieder?

Ņemšu savus kuceniņus,
Iesam meža izdalīt. 95e.

782.

Lācīšam brālīšam
Pieci nagi delvītē,
Visi pieci apkaustīti
Ar tērauda pakaviem;
Visi pieci saskrabēja
Mednieka ragavās. 407b.

BRIEDIS.

783.

Kas tur nāca, kas tur nāca,
Kas tās niedres kustināja?
Brieži nāca, ledu lauza,
Tie tās niedres kustināja. 274c.

784.

Kas tur brida par ezeru,
Kas tas niedres kustināja?
Briedis brida, ledu lauza,
Bāliņam naudu nesa. 134a.

785.

Briedis brida, ledu lauza,
Brālīšam naudu nesa.
Nenāc briedi, nelauz ledu,
Nav brālīša sētiņā. 161c.

* * *

Briedis nāce par ezeru,
Ragi vieni slaistījās. B. V. 14192.

786.
Pieci brieži upi brida
Dzeltāniem radziņiem;
Pārbrīduši apguluši
Aiz upītes līcītī. 321.

BRIEŽA MEDĪBAS.

787.
Tāļu, tāļu suņi rēja,
Vēl tāļāku medinieki;
Celies, briedi, aunies kājas,
Gaidi savu mednieku. 301¹.

788.
Briedi, lāci, aunies kājas,
Aug man divi bāleliņi,
Aug man divi bāleliņi,
Div' sunīši dzinējiņi. 11.

789.
Briedis kāpa kalniņē
Medniekus klausīties.
Tāļu, tāļu suņi rēja,
Vēl jo tāli medinieki. 189b.

790.
Ausu, ausu, tu, briedīti,
Nu jā javi medinieki.
Kritīs tava liela vara,
Lūzīs tavi balti ragi;
Nu būs tavi balti ragi
Bajāram alu dzert. 181d.

791.
Pieci brieži jūru peld,
Otri pieci Daugaviņu;
Pieci jauni bisenieki
Tek gar malu raudādami. 134a.

792.

Az upītes balti bērzi,
Tur guļ viena briežu māte;
Divi jauni ģēģerīši,
Tie staigāja raudādami. 224r.

793.

Vakar gāja brieža māte
Par Daugavu siliņā;
Divi jauni medenieki
Tek pakaļ raudādami.
Tā sacīja brieža māte:
Nepanāce medenieki!
Panāks tevi svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 41c pag. 111 Nr. 3.

794.

Vakar briedis ragā pūta
Viņāpus Daugaviņas;
Šodien kludz brieža ragi
Mednieka kulītē. 342.

795.

Vakar pūte bried's ar ragu
Viņāpus Daugaviņas;
Šodien dzēra bisenieki
Brieža raga biķerēm. 69a, 111c.

ZAĶIS.

796.

Zinu, zinu, bet neteikšu,
Kur baltais zaķis gul:
Aiz upītes kalniņā
Sīkā kārklu krūmiņā. 267b.

797.

Zaķīšam nabagam
Treji bērni vasarā:
Pirmie sērsņi, otrie kūla,
Tie trešie rudza ziedi. 22m.

798.

Tup', zaķīti, tūrumā
Uz pelēka akmentiņa,

Sagaidīsi vilku pulku,
Vilki tevi saplēsīs. 16.

799.

Tauri, lauri, litaurīti,
Kam gulēji saulītē?
Saule lēca, rasa bira,
Suņi pēdu nepazina. 380.

800.

Grozi acis, gaŗausīti,
Mana tēva kulītē,
Kam tu gāji asnu ēst
Mana tēva druviņā. 120c.

VĀVERE GUĻ SILĀ.

801.

Vakars nāca, vāverīte,
Steidzies egles galiņā;
Ja nevari pasteigties,
Gul eglītes zariņā. 75i.

802.

Vakars nāca, vāverīte,
Steidzies egles galiņā!
Gaŗa būs šī naksniņa
Zem eglītes pārgulēt. 15a, 28d.

803.

Vakars nāca, vāverīte,
Kad tiks' egles galiņā?
Laba būs šī naksniņa
Pie saknītes pārgulēt. 75m, 137d, 401.

804.

Laba bija šī naktīt'
Pie celmiņa pārgulēt.
Steidzies tu jel, vāverīt,
Tavā priedu kalniņā. 19b Nr. 2182.

805.

Vakars nāce, vāverīt,
Kad tu tiksī siliņā?
Vai gribēji šo naktiņ
Uz cintiņas pārgulēt? 97c.

806.

Ej gulēt, vāverīte,
Nesnaudusi vakarā;
Rītā agri cēlusies,
Notek sila gabaliņu. 190b.

DZEN PĒDAS CAUNEI UN VĀVEREI.

807.

Tec pa ceļu, vāverīt,
Nava pēdu dzinējiņu,
Rītu snigs balti sniegi,
Tad būs pēdu dzinējiņi. 73b.

808.

Sniedziņš snieg, sniedziņš snieg,
Nu būs laba medišana,
Nu būs viegli pēdas dzīt,
Kur caunīte laipojuse. 137f.

809.

Vakar sniga balti sniegi,
Šodien laba medišana:
Nu pazina caunes pēdas,
Ir vāveres lēkumiņu. 22k.

810.

Vakar sniga balti sniegi,
Šodien laba medišana;
Nu var dzīt caunai pēdas
Pa laipiņu laipiņām. 141.

811.

Es cerēju drīz pāriet,
Tečus vien pārtecēt;
Sāk sunīši caunes dzīt,
Tur brītiņu kavējos. 156.

812.

Tumša, tumša tā eglīte,
Kur guļ caunes, vāverītes;
Tur vajaga gudru suņu,
Prāvu vīru bisenieku. 91g.

813.

Ai, sunīši, nerejat,
Tukšu mežu nedzenat,
Vēl caunītes, vāverītes
Sēd eglītes galiņā. 120c.

AĶĪLAM DZĪT VĀVERI.

814.

Gudram bija caunīt' dzīt,
Aķīlam (i) vāverīti:
Caunīt lēca puskociņa,
Vāverīte līdz galam. 88b.

815.

Gudram bija caunes dzīt,
Aķīgam vāverītes:
Caune skrēja steigus purus,
Vāverīte garus mežus. 309a.

816.

Ai, ču, ču, sila vāverīte!
Tu sila vidū, es sila malā;
Es tevi no sila izlecināšu. 144b.

817.

Mudīga, mudīga
Sila vāverīte:
Ne suņi panāca,
Ne medenieki. 164m.

818.

Vakar zelta vāverīte
Par kalniņu aiztecēja;
Šodien gāja medinieki
Ar sidraba sunīšiem. 6c.

819.

Apzeltīta vāverīte
Pār celiņu pārtecēja;
Bāleliņa medinieki
Dzen sidraba sunīšiem. 22m.

820.

Krustām, šķērsām vāverīte
Par celiņu pārtecēja;

Pakaļ skrēja medenieki
Ar sudraba sunīšiem. 325a.

821.
Ai, sunīti venterīti,
Atdod maizes gabaliņu,
Kam palaidi vāverīti
Sausas egles galiņā. 326a, 327, Nr. 284.

822.
Ale, puīši, kas še būs,
Suņi rēja tupēdami;
Izdzinuši vāverīti
Sausas egles galiņā. 18.

823.
Szasita vāverīte
Ar abām plaustiņām,
Satikusi mednieku
Savu pēdu galiņā. 91h.

824.
Maza bija, bet ražena
Diža meža vāverīte.
Asti viene parādīja
Mednieka sunīšiem. 173.

825.
Piekusuši man sunīši,
Noguruši bāleliņi,
Vienu mazu vāverīti
Pa siliņu gaiņādami. 181e.

826.
Trīs kundziņi, trīs sulaiņi
Šāva vienu vāverīti;
Vēl tā pate uzklīboja
Šmīdras egles galiņā. 161c.

MEDNIEKAM GRŪTI IEGŪT CAUŅU CEPURI.

827.
Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi meža virsonītes,
Brāliņam rokas sala,
Skaistas caunas dzenājot. 322b.

828.

Es izgāju rītā agri
Pa laukiem pastaigāt;
Nosakliedžu, nosašveļpu,
Iztek caune švīkstēdama. 95d.

829.

Lied, caunīte, liedumo
Dziļajā midziņā,
Nu nāk tavi dzinējiņi,
Tavu pēdu secējiņi. 85a.

830.

Bēdz, caunīte, bēdz, caunīte,
Nu nāk tavi dzinējiņi,
No cintiņa, uz cintiņu,
Lai pēdiņu nepazina. 116b.

831.

Citi puīši mežā brauca,
Es no meža pārtecēju;
Man caunīte kabatā,
Sudrabota vāverīte. 208c.

832.

Citi puīši mežā brauca,
Es no meža pārtecēju.
Man caunīte azotē
Dzeltenām(i) kājiņām. 325h.

833.

Citi vīri mežā gāja,
Es no meža pārtecēju,
Es no meža pārtecēju,
Simtu cauņu maišēlī. 278c.

834.

Ne tā man lēti tika,
Jauna cauņu cepurīte:
Dažu nakti izgulēju
Sīku priežu siliņā. 379.

CAUŅU UN VĀVERU KAŽOKS.

835.

Neviens mani nezināja,
Kas manā azotē:
Bij manā azotē
Sudrabiņa vāverīte. 181i, Nr. 1405.

836.

Vakar šāvu vāverīti,
Šodien krita, plaukšējās;
Rītā šaušu otru draugu,
Būs sievai kažociņš. 111d.

837.

Caunītēm, vāverēm
Es taisīju aplociņu:
To reiziņu medīt gāju,
Kad ādiņas dārgas bij. 181d.

838.

Pie tiltiņa draves priede,
Vēja lauzta virsaunīte:
Tur gulēja trīs kulītes
Cauņ' ādiņu, lūš' ādiņu. 137h, 137g, Nr. 5410

839.

Ai, caunīt, vāverīt,
Dod man savu kažociņu.
Man jāstāv tūrumā,
Vai līst lietus, vai snieg sniegs. 226.

840.

Ai, caunīte, vāverīte,
Dod man savu kažociņu.
Es bij' kunga meža sargs,
Man jāguļ siliņā. 76b, 137d.

841.

Cauna, cauna, vāverīte
Dod man savu kažociņu,
Rītu braukšu siliņā
Priedēm galus līdzināt. 131¹.

842.

Tu, caunīte, vāverīte,
Dod man savu kažociņu,
Es nabaga darbinieks,
Man bij tāļu ceļu braukt. 216a.

ŪDRS UN BEBRS.

843.

Ūdris bebri izlamāja
Lēnajām kājiņām.
Lai jam bija lēnas kājas,
Bet jam gudris padomiņš. 91c.

844.

Ūdris bebri izlamāja
Leinajām kājiņām.
Tāds bij viens, tāds bij otris,
Abi siekstu laipotāji. 91g.

845.

Ūdris bebri nolamāja
Kleinajam kājiņām.
Abiem bija kleinas kājas,
Abiem kupri mugurā. 324e.

846.

Ūdris bebri izlamāja
Leinajām kājiņām;
Abiem bija leinas kājas,
Abiem nauda mugurā. 80c.

847.

Ūdris, bebris cīkstojās
Straujupītes maliņā,
Abi bija naudas vīri,
Naudas svārki mugurā. 224h un i.

848.

Ūdris, bebris cīkstējās
Liela kalna maliņā;
Atnāk viena lūša māte,
Novelk ūdrām kažociņu. 41c, pag. 82 Nr. 2, 224e, Nr. 197, 335, No 1753.

ŪDRS, BEBRS UPĒ.

849.

Atminat, sveši ļaudis,
Kas guļ jūras (upes) dibinā?
— Ūdrīts guļ dibinā,
Samta svārki mugurā. 111d.

850.

Kas tur spīd, kas tur viz
Dziļas upes dibenā?
Ūdrīt's upes dibenā,
Tas tur spīd, tas tur viz.
Kā ūdrītis nespīdēs,
Zelts tam spalvas galiņā. 317b.

851.

Ūdrīt's guļ ūdenī,
Zelta cimdi rociņā;
Nāc, ūdrīti, maliņā,
Samīsim cimdiņiem. 121n.

852.

Puiši, puiši, aunaties,
Maucaties cabuļos:
Ūdri, bebri upītē,
Smiltī nagus balināja.

853.

Māte mani ūden' raida
Tekošā upītē;
Ūdris gul dubenā
Zeltītām kājiņām. 161c.

ŪDRS UPĒ.

854.

Ai, kaimiņi, ai, kaimiņi,
Kad upīti izsmelsim?
Ūdrīt's upes dibenāi,
Zelta kurpes kājiņāi. 22h.

855.

Jauni puisi, jaunas meitas,
Izsmeliet Daugaviņu;
Tur guļ ūdris dibenā,
Santa svārki mugurā. 6c.

ŪDRS LAUŽAS SĒTĀ UN MĀJĀ.

856.

Nebūs labi, nebūs labi,
Kad sunīšus nebaro:
Garām sētai upe tek,
Ūdri nāca sētiņā. 324e.

857.

Vai, Dieviņi, es nevaru
Bez sunīša elpēties:

Caur sētiņu upe tek,
Ūdris baida līgaviņu. 188°.

858.
Nevarēju, nevarēju,
Bez sunīša nevarēju,
Garām sēt' upīt' tek,
Ūdri līda namiņā. 325c.

859.
Redz, cik labi, redz, cik labi
Pie upītes dzīvojot:
Upe teki caur pirtiņu,
Ūdri guļ pasolē. 133¹.

860.
Puiši, puiši, kas še būs,
Vēl sunīši nebaroti;
Upe teki caur pirtiņu,
Ūdrīt's kāpe lāviņā. 134a.

861.
Caur istabu upe tek,
Ūdrīts kāpa krāsnsmalā;
Kur ellē nu palika
Mūsu kungu bisenieki? 137d.

ŪDRU, BEBRU DĀRGIE KAŽOKI.

862.
Ko tie Rīgas suņi rēja,
Daugavā skatījās?
Ūdris guļ dibinā,
Zelta pieši kājiņā. 137e.

863.
Gudri eudri, gudri babri,
Gudri muni bròļeļeņi,
Gudri muni bròļeļeņi,
Eudru, babru dziņējeņi. 422a.

864.
Sunīt manu sabulīti,
Tu noslīki Daugavā,
Ūdru, bebru meklēdams,
Kungam skaista kažociņa. 91c un f.

865.

Kuņiņ' mana lokastīt'
Gaujiņā noslīkusi,
Ūdrus, bebrus dzenādama,
Kungu prieku domādama. 59f, (11, 50).

866.

Ei, sunīti leterīti,
Kam noslīki ezerā,
Ūdru, bebru meklēdams,
Kungam tiesu maksādams! 330a.

RONIS.

867.

Ai, kaimiņi, nāburdziņi,
Kad upīti izsmelsim?
Ronīt's upes dibinā,
Zelta pieši kājiņā. 401.

868.

Ko darīji, bāleliņ,
Ka negāji medībās?
Irbe svelpe siliņā,
Roņi rūca Daugavā. 80c.

869.

Irbe svelpe siliņā,
Ronis pūta Daugavā;
Nedrīkstēju droši jāt,
Ne iemauktu skandināt. 391, N. 276.

RĀPUĻI UN KUKAIŅI.

Odze un glodene.

870.

Tu Anniņa ganu meita,
Nesēdēji žagaros:
Žagaros mella odze
Deviņiem dzenoliem. 224a.

871.

Gluda gluda glodenīte
Pārtek staļļa dibinā;

Lei Dievs dod kumeļam
Tiki gludu muguriņu. 407b.

ODI UN DUNDURI.

872.
Rūci, rūci, dundurīti; —
Kur tas rūca, kur ne rūca?
Voi tas rūca cinītī,
Voi ozola saknītē? 190i Nr. 872.

873.
Ko, bitīte, tu dziedāji,
Tev bij maza dvēselīte,
Lai dzied meža dundurītis,
Tam balstiņis tālu skan. 188°.

874.
Odi, masalas noēda
Mana sīku augumiņu.
Ni ēd odi, ni masalas,
Pašai sīks augumiņš. 91c.

875.
Lai bij grūti, kam bij grūti,
Ganiņam, tam bij grūti:
Odiņš dūra, dundurs koda,
Pa krūmiem ložņājot. 304a.

876.
Eit', odiņi, masaliņas
Neēdiet govu gana,
Ēdiet puišus piegulniekus,
Tiem bij vaļa knosīties. 111d.

877.
Odi, kniši, dundurīši,
Neēdieti govu ganu,
Ēdiet kungus, vagarīšus,
Tiem ir vaļas knosīties. 22h.

878.
Ai, odiņi, masalīši,
Neēdiet ravētāju;
Ēdiet mājas saimenieci,
Tai bij vaļas kasīties. 381.

879.

Ai, odīti mīgulīti,
Nekod mani šovasar!
Es jau gan šūpojos
Visas trīs lielas dienas:
Pirmu dienu, vidus dienu,
Pēdējdienu vakariņu. 131^l.

VABULE.

880.

Ai, melna vabulīte,
Griezi ceļu arājam,
Arājam (i) grūtas kājas,
Pilnas smilšu piebirušas. 134c.

881.

Maza, maza bambalīte,
Mēļi svārki mugurā;
Man bij tēvis, māmuliņe,
Man nebija mēļu svārku. 200a.

882.

Maza, maza vambolīte,
Samta svārki mugurā;
Man aug govīs, man aug vērši,
Man nebija samta svārku. 241c un e.

883.

Kukaini ragaini, tev grezni svārki,
Ne tādi kungam, ne ķēninam. 164m.

ČAKLĀ SKUDRA.

884.

Dzīvo čakli, līgaviņa,
Paskaties skudrītē,
Kā skudrīte pūlī vilka
Visas ogu mētariņas. 68d, 525c.

885.

Kas skudrai pūlī vilka,
Kad tā pate nesavilka?
Kas meitai pūru dara,
Kad tā pate nedarīja? 45a.

886.

Es redzēju ganīdama,
Skudre vilka dzīpurīņu.
Vai skudrīte sagšas auda,
Vai locīja ielociņus? 407k.

SKUDRA SODA.

887.

Slinka mana līgaviņa,
Nevērp linu, pakulinu.
Dievs dod mana sagaidīt
Pavasara siltu sauli,
Tad es tevi izvedīšu
Pie lielāja skudru pūļa,
Tad es tavas kājas, rokas
Skudriņāmi ēdināšu. 158. (Talsē).

888.

Es gan zinu, ko darīšu
Ar lielo dzērājiņu:
Vezš' silā, sieš' pie priedes,
Pie lielā skudru pūļa. 134c.

SKUDRA VĒSTĪ LAIMI, NELAIMI.

889.

Brālam gāju sievas vest,
Skudra ceļu pārtecēja.
Atvedīšu bāliņam
Kā skudriņu līgaviņu. 73b.

890.

Skudre ceļu pārtecēja,
Man ejot tautiņās.
Vai tā bija mana laime,
Vai tautieša nelaimīte. 321.

891.

Brālam gāju sievas vest,
Skudra ceļu pārtecēja.
Vai būs kaite kumeļam,
Vai bāliņa līgavai! 127¹c.

892.
Skudre ceļu pārtecēja,
Man ejot tautiņās.
Dievs dod man tik telišu,
Cik skudrišu pūlītī! 75b. — Sal. Nr. 1326.

PUTNI — VANAGS.

893.
Zemu, zemu lidināja
Baltais peļu vanadziņš;
Mūsu vistas gudras bij,
Satecēja kaņepēs. 120'a.

894.
Ai, vanag, vanadziņ,
Kam tik augstu lidināji?
Kam tu skrēji pār upīti
Uz manām visticām? 68c.

895.
Aij, vanagi, vanadziņ,
Kam tik augstu lidināj?
Irbu māte paslēpās
Smalkajā krūmiņā. 120c.

896.
Nosakliedza vanadziņis
Dziļa meža maliņā,
Izbaidīja irbju pulku
No brālīša rudzu lauka. 145a.

897.
Skaļi kļiedza vanadziņis
Diža meža maliņā,
Izbaidēja irbes bērņus,
Aiz kalniņa gulēdam. 161c.

898.
Skaņi kļiedze vanadziņš
Staigna pora maliņā;
Izbijās irbju draudze,
Aiz kalniņa gulējusi. 41c Nr. 2 pag. 96.

899.

Es redzēju irbju pulku
Aiz kalniņa rotājam;
Dod, Dieviņ, miglas rītu,
Uzlaidīšu vanadziņu. 226b.

900.

Sargies, sila cielaviņ,
No tā vēja vanadziņa!
Lai ir nagi, kam ir nagi,
Vanagam ir asi nagi:
Vidū juras gulbi ķēre,
Dzirkstelaiņus viļņus mete. 41c Nr. 3 pag. 96.

901.

Lai bij nagi, kam bij nagi,
Vanagam asi nagi:
Tas noķēra cielaviņu
Vidū gaisa lidojot. 137c.

PŪCE.

902.

Pūce, pūce, pelēķīte,
Citus putnus nicināja;
Pate Dieva sodījama,
Platu galvu vazājās. 121d.

903.

Pūce, pūce, pelēķīte,
Citu putnu smējējīņa;
Pate Dieva norādīta;
Platas acis, kupla galva.

904.

Pūce rūc, mednis dzied
Mana tēva ozolā;
Dievs dod man lielam augt,
Nāks zemēi griezdamies. 379.

MEDNIS.

905.
Visi ļaudis to zināja,
Ka mednītis burināja;
Cielaviņa, lakstīgala,
Tās bij dziesmu dziedātājas. 267b.

* * *

Kliedzien kliedza melnais mednis
Sausas egles virsaunē. B. V. 15262.

906.
Kuko pūce, lello megnis
Mana tēva ozolai;
Dievs dod man vīrei tapt,
Tu noiesi putēdamis. 224o.

907.
Svilpēj' irbes, pūta medņi,
Šņaukāj' roņi Daugavā;
Mūs' bālītis bisniecītis
Cietu miegu aizgulies. 87b.

908.
Ko gaidāt, bisenieki,
Ka mežā neejat?
Roņi rūca Daugavā,
Medņi dzied siliņā. 28d.

MELNAIS RUBENIS.

909.

Rūci, rūci, rubenīti,
Ne tu manu bēdu rūci,
Pats tu rūci savu bēdu,
Savus bērņus barodams. 63d.

910.

Rubenītis rubināja
Pura bērza galiņā:
Aicināja savus radus
Pie bērziņa pumpuriem. 379.

911.

Rubeniņš bungas sita
Bērziņā sēdēdams;
Citus putņus aicināja:
Še saldeni pumpuriņi. 407b.

912.

Rubenīt's bungas sita
Zaļa bērza virsūnē,
Pumpurišus kaisīdams
Sīkajiem putniņiem. 87^l.

913.

Rubi, rubi, rubenīti,
Purva bērza galiņā;
Gan tu rītu rubināsi
Mana tēva tarbiņā. 18 (Kliģenē).

PURGAILIS — BALTAIS TETERIS UN RUBENIS.

* * *

Skaisti dzied purgailīši
Vaskainām (al: dzeltainām) kājiņām. B. V. 8908.

* * *

Stalts teteris rubināja
Staltai birzes maliņā! B. V. 15212.

914.

Aiz upītes bērzu birze,
Pilna raibu teterīšu;

Pilna brāļu istabiņa
Jaunu vīru strēlenieku. 181c.

915.
Teterīti rubenīti,
Sargies savu cekulīt',
Es redzēju bisniecīņ'
Krūmiņos ielienot. 58c (II, 53)

916.
Rubu, rubu, teterīti,
Papardītes krūmiņā;
Es gar dzelzi ķīķējōs,
Nāc manā kulītē. 207¹.

917.
Māra māsa, mazgā katlu,
Man rubeņi kulītē;
Kur purvītis, tur rubeņi
Pa pāram saguluši. 379.

KRAUKLIS.

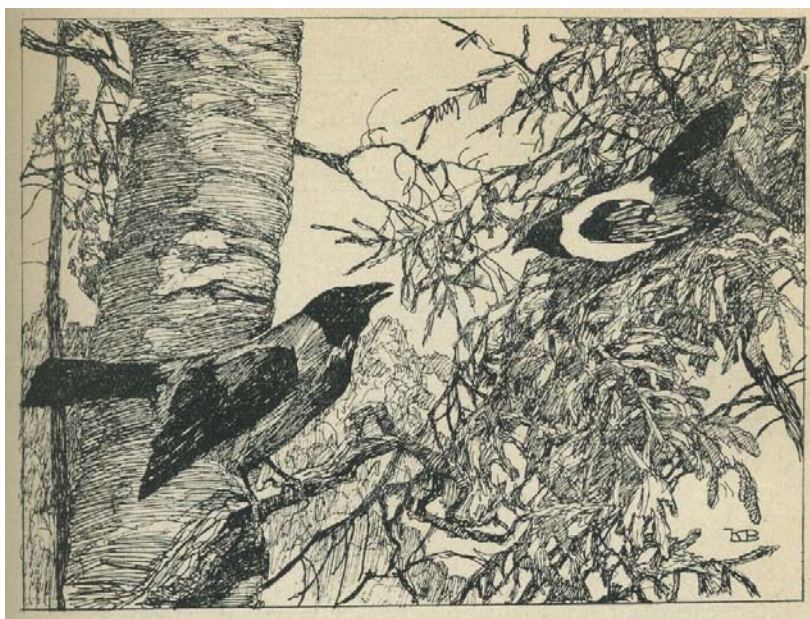
918.
Kā, māsiņa, tu raudāji,
Uz cintiņas tupēdama?
— Kā, brālīt, neraudāšu,
Krauklīt's bites izknābāja. 109b.

* * *

No priedītes uz priedīti
Krauklīt's skrēja krauklēdams. B. V. 13774.

919.
Melni kraukļi, puspelēki,
Kur šo nakti gulēsāt?
Bikserē smalka birzs,
Tur šo nakti gulēsīm. 111c.

920.
Kraukļi, vārņi satupuši
Gar bajāra sētmalīti,
Gaida maitu izvedam
Ar barotu kumeliņu. 191e.

VĀRNA.

921.

Palaid mani, vārnina,
Paskaitīšu pātarinus:
Zilis tavis kuzulinis,
Pelēks tavis mētelītis.
Kas var tādu nopelnīt,
Tas var tādu nēsāt. 158 (Tosmarē).

922.

Vārna sauca, vārna blāva,
Vārnai pauti izzuduši;
Ganu bērni izņēmuši,
Palaunadzi turēdami. 241e.

923.

Vārna blāva, vārna sauca,
Vārnai bērni izzuduši:
Ciema puisi izņēmuši,
Izcepuši cepetī. 40.

924.

Pieguļnieki bāleļiņi,
Jums guntiņa izdzisuse:
Zilā vārna aiznesuse
Zaļa spārna galiņai. 323b.

925.

Pieguļnieku uguntiņa
Kā vabule paspīdēja;
Atskrējuse zaļa vārna,
Ar spārnem aiznesuse. 313.

ŽAGATA.

926.

Žagatiņa žvadināja;
Melnums astes galiņā.
Nesmejat, citi putni,
Ka jums ar nenotika. 120c.

927.

Žagatiņa lielījās
Vārnai līdzī līdīnāt;
Īsi spārnī, gara aste,
Nevar līdzī līdīnāt. 173.

BALODIS.

928.

Pūtin putā, rūcin rūcā
Mazais silā balodīt's;
Pats izpūta savas bēdas,
Savus bērņus barodams. 80c.

929.

Pūti, pūti, balodīti,
Pats tu savu bēdu pūti,
Savus bērņus auklēdams,
Nelaimīti redzēdams. 137e.

930.

Visi putņi skaišķi dzied,
Ūbelīte rūcin rūcā,
Ūbelīte rūcin rūcā,
Tij dziedāt nemācēja. 407h.

931.

Dūku, dūku, balodīti,
Kas tavā kuzņiņā?
Čīčas, pupas, kaņupējas,
Sarkanās(i) vabolītes. 281d.

932.

Dūdo, meža balodīti,
Kas tavāi guzņiņā:
Sīki mazi rācentiņi,
Sarkanbalti akmentiņi. 206¹.

933.

Atskrien vēja vanagēls,
Sapliķē balodīti;
To vajaga bezkaunam,
Kam arāja sēklu lasa. 290f.

934.

Paldies saku vanagam,
Kas balodi izpucēja,
Kam tas manus zierņus lasa,
Manu druvu retu taisa. 189b.

935.

Pūti, pūti, balodīti,
Tava sieva nevesela,
Kam tā gāja zirņu zagst
Otra vīra druviņā. 28d.

936.

Šauj, jēģeri, ko šaudams,
Nešauj meža balodīti!
Trīs dieniņas otris biedris
Raud bērziņa galiņā. 49.

IRBE.

937.

Irbe tek lejiņā
Zeltainām kājiņām.
Ko tai bija notecēt,
Zelta kārkli lejiņā. 41c Nr. 3 pag. 91.

938.

Sudrabota irbe skrēja
Par kundziņa tīrumiņu;
Pate irbe sudrabota,
Spārnu gali apzeltīti. 141, 240b (M. Pielepa).

* * *

Div' ierbītes ceļu tek
Nosukātu cekulīti. B. V. 32496.

939.
Es staigāju pa celiņu,
Irbes svilpa eglājā;
Svelp, irbīt, nāc ārā,
Rādi savu cekulīti. 137e.

940.
Iesim, irbe, tecēties
Pa to klaju atmatiņu;
Tu tecēsi eglīnā,
Es savosi brālīšos. 146b.

941.
Saka jierba tecēdama:
Neviens mani nepanāk!
Panāks tevi svina lode,
Tēraudiņa atslēdziņa. 324a.

942.
Irbīt' svilpa siliņā,
Ronīt's rūca Daugavā;
Celies agri, bāleliņi,
Būs tavā rociņā. 401.

943.
Skaista irbe siliņā,
Mēļu ziedu cekuliņš;
Celies agri, bāleliņ,
Būs tavā rociņā. 92.

ZĪLE.

944.
Skaisti dzied zaļa zīle
Sausas egles galiņā;
Vai tu dziedī, vai nedziedi,
Noknābs tevi vanadziņš. 52.

945.
Zīle liela paregone,
Savas nāves neparedz:

Spalvas vien noputēja,
Vanagam nosperama. 399 Nr. 9.

946.
Zīlītei žubītei
Melnums astes galiņā.
Nesmejat, citi putni,
Ka jums ar tā nenotiek. 17a.

947.
Sidrabiņa zīle dzied
Stallļa spāres galiņāi.
Laidies, zīle, zemītē,
Nāc man līdz tautiņās. 87a.

948.
Sudrabota zīle brēca
Vārtu staba galiņā.
Ej, māsiņa, klausīties,
Kādu ziņu zīl' atnesa.
— Tādu ziņu zīl' atnesa,
Mūs' mātai tautās iet. 196i.

949.
Sīvi, sīvi zīle brēc
Uz vārtiem laidarā;
Šorīt jāja sīvs tautiet's
Māsiņai roku dot. 210¹.

DZENIS.

950.
Dzenīt's kala visu mūžu
Tēvu tēvu dārziņā;
Man nolūza tēva cirvis,
Sausu egli dzenājot. 137f.

951.
Ko tu, dzeni, klikstināji,
Ko tu man pasacīji?
— Es, meitiņa tev pasaku,
Sargāj savu ganībiņu. 91c.

952.
Dzenīt's gāja knipu knapu,
Raibi svārki mugurā;

I es ietu knipu knapu,
Ka man tādus šūdinātu. 121p.

953.

Dzenīšam raibi svārki,
Tam skrodera nevajag;
Dzērvītei garas kājas,
Tai tiltiņa nevajaga. 91c.

954.

Dzenīt's kale, klikšķināja,
Dzenīšam raibi svārki;
I es aru, i ecēju,
Man nebija raibu svārku. 137b, Nr. 2255.

955.

Dzenīt's kala knipu knapu,
Raibi svārki mugurā;
Gana aru, gan ecēju,
Nevar' tādu nopelnīt. 137f.

956.

Visi putni skaisti dzied,
Dzenis vien nedziedāja;
Kādu jodu tas dziedās,
Praulī vien vēderā. 6a, 75b, 80c.

957.

Citi putni tā sacīja:
Kam, dzenīti, nedziedāji?
— Akli, stulbi, ko dziedāšu,
Praulī vien vēderā. 281b un d.

958.

Visi putni koši dzied,
Kā, dzenīti, tu nedzied'? —
Kāda vella es dziedāšu,
Sausi praulī vēderā. 195b.

LAKSTĪGALA.

959.

Visi putni šai zemē,
Lakstīgalas vien nebija;
Tad atnāca lakstīgala,
Kad ozolam lapas plauka. 20b.

960.

Skuju dēļ lakstīgala
Eglienē nedziedāja,
Meklē ievas, lagzdieniņus,
Tur dziedāja svilpjodama. 224r.

961.

Kur dziedāji, lakstīgala,
Kad es tevi neredzēju?
— Kuplajai bērziņai,
Zemajai zariņai. 281c un d.

962.

Es pazinu to putniņu,
Kas dzied vēlu vakarā:
Tā daiļā lakstīgala
Dzelteniemi spārniņiem.
Ai, mīļā lakstīgala,
Dziedi visu vasariņu!
Kas tev kaiti nedziedāti
Zaļajai birzītē. 3d.

963.

Lakstīgala mazs putniņis,
Dižus mežus trīcināja;
Uguntiņa dzirkstelīte
Dižus mežus dedzināja. 174e.

964.

Trīs putniņi skaisti dzied
Upes līča maliņā:
Zīle dzied, stārste velk,
Lakstīgala vizināja. 91g.

965.

Ak tu krupja lakstīgala,
Tavu jauku dziedāšanu!
Man pazuda raibulīte,
Tavu dziesmu klausoties. 194.

966.

Lakstīgala kroni pina
Manā rožu dārziņā;
Ne man miega, ne darbiņa,
Lakstīgalu klausoties. 22b, 26a, 91g, 335 Nr. 788.

967.

Visi putni skaisti dzied,
Lakstīgala nedziedāja;
Lakstīgala aizmiguse
Smalkā lazdu krūmiņā. 30b.

968.

Lakstīgala lielījās
Dziedāt visu vasariņu;
Nevarēja sadziedāt
Ne līdz Jāņa vakaram. 264p.

LAKSTĪGALA — SĒJAS PUTNS.

969.

Arājiņi, ecētāji,
Dzenat garus birzumiņus,
Īsa būs šī vasara,
Zemu dzied lakstīgala. 24a, 50b, 119a.

970.

Lastīgala, sējas putnis,
Steidzies agri šai zemē,
Jauns bij mans arājiņš,
Sējas laika nezināja. 325e.

971.

Lastīgala, sējas putnis,
Piecel manu arājiņu;
Vis' arāji tīrumā,
Man' arāja neredzēj'. 52a.

972.

Lakstīgala, sējas putnis,
Piecel manu arājiņu;
Jauns bij mans arājiņš,
Sējas laika nezināja. 16, 26a, 36i, 42, 64h, 81, 111f, 120c, 141, 353, 69f, 407h.

973.

Nāc nākdama, lakstīgala,
Nāc tu laiku pavasari:
Jauns bij mans arājiņš,
Nezināja miežu sēt. 281b.

974.

Nāc nākdama, lakstīgala,
Nāc ar visu sējas laiku;
Jauni mani bāleliņi,
Sējas laika nezināja. 23.

DZEGUZE.

975.

Kūko, āra dzeguzīte,
Purviņos, vēriņos,
Kam atstāji zelta birzi
Daugaviņas maliņā. 91h.

976.

Kūko, sila dzeguzīte,
Tu kūkoji, es raudāju;
Tu kūkoji zaļu birzi,
Es raudāju māmuliņu. 188°.

977.

Kūko, mana dzeguzīte,
Tu kūkoji, es raudāju:
Tev nocirta zaļu birzi,
Man nomira māmuļīte. 145a.

978.

Nekūko, dzeguzīt,
Nedar man žēlabiņas:
Dzirdu tevi kūkojot,
Domāj' savu māmuliņu. 137d.

979.

Nekūko dzeguzīte,
Aramā zemītē!
Ganiņš tev šautru svieda,
Arājiņš velēniņu. 97g un h.

980.

Nekūko, dzeguzīt,
Aramā zemītē.
Kūko sila priedītē,
Tur tev skaisti atskanēs. 28^l.

981.

Arājīni, sējējīni,
Sējas laiks pagalam;
Dzeguzīte aizsmakusi,
Sējas laiku kūkodama. 88b.

982.

Kiūkoi, óru dzaguzeit,
Niule tev jòkiūkoi;
Plauks mizeiši, plauks auzeņis,
Aizsmaks tova volúdeņa. 430a.

983.

Niu kiūkoi, dzaguzeit,
Niu laiks tev kiúkót;
Saplauks miži, zídés rudzi,
Aizsmaks tova volúdeņa. 428.

984.

Kūko birzē, dzeguzīte,
Neba ilgi tu kūkosi:
Atnāks Jānīt's, Pēterīt's,
Ies' projāmi kūkodama. 259a.

985.

Kūko, zelta dzeguzīte,
Nekūkosi rītvakar:
Nošaus tevi rītvakar
Jūras malas zvejniecīni. 325c.

STRAZDS.

986.

Pūtin pūta, dūcin dūca
Melnais strazds ar balodi;
Sapūtuši, sadūkuši
Lielu vēju, aukstu laiku. 65a, 56.

987.

Dziediet nu, strazda bērni,
Nu nedzied lakstīgala;
Lakstīgala nedziedāja,
Sējas laika gaidīdama. 335 Nr. 1724.

988.

Padziediet, strazda bērni,
Nu nedzied lakstīgala;
Lakstīgala aizmiguse
Smalkā lazdu krūmiņā. 379.

989.

Melni strazdi, puspelēki,
Kur jūs nakti gulējāt?
Purviņā uz cintiņas
Zem bērziņa žagariņa. 74a.

VĀLODZE.

990.

Visi putni šai zemē,
Vālodzītes vien nevaids;
Tad vēl naca vālodzīte,
Kad lapoja ozoliņi. 335 Nr. 1721.

991.

Tā sacīja vālodzīte,
Par kalniņu pārskriedama:
Pūt, vējiņ(i), nelauz zaru,
Man bērniņi šūpolī. 6c, 111c.

SNIEDZE.

992.

Bij man sniedze audzējama
Staigna pura maliņā;
Bij man bērni kumeliņi,
Staigna pura bridējiņi. 73c.

993.

Roņi kauce Daugavā,
Sniedzes svelpe siliņā;
Mani balti bāleliņi,
Kariet plinti mugurā. 137d.

SĪLIS.

994.

Celies, mārša, aunies kājas,
Iesim abi druviņā.
Sīļi miežus noēduši,
Čagas vien atstājuši. 68c.

995.

Celies, brāl, aunies kājas,
Iesim miežu apraudzīt,
Iesim miežu apraudzīt,
Kā tie auga līdumā.
Sīļi miežus noēduši,
Stupes vien palikušas. 22p.

GRIEZE UN PAIPALA.

996.

Grieza mana labvēlīte,
Tā dziedāja rudzīšos;
Tai es ļautu padziedāt
I manā istabā. 364¹.

997.

Grieze grieze rudzīšos,
Paipaliņa kārkliņos;
Grieze rudzus briedināja,
Paipaliņa kāsināja. 41c pag. 104

998.

Grieza grieza rudzīšos,
Paipaliņa maliņā;
Grieza griež': briestiet, rudzi!
Paipaliņa: pūt [?!], pelavas. 407c.

999.

Grieza grieza rudzīšos,
Paipaliņa kārkliņos:
Griežai rudzi piederēja,
Paipalai smalki kārkli. 42¹.

1000.

Grieze griež rudzīšos,
Paipaliņa papardēs;

Grieze griež tīrus rudzus,
Paipaliņa papardītes. 120c.

1001.
Grieze grieza rudzīšos,
Paipaliņa pļaviņā:
Grieze grieza maizes klaipu,
Paipaliņa siena vālu. 282.

1002.
Grieze grieza rudzīšos,
Paipaliņa pļaviņā.
Aiziet grieze no rudziem,
Paipaliņa no pļaviņas. 274c.

SLOKA UN PAIPALA.

1003.
Duju, duju, paipaliņa,
Smalku kārklū krūmiņā;
Ko tai bija nedujāt,
Pilna māga kukainīšu. 85b.

1004.
Sloka dzina paipaliņu
Gaṣām visu pura malu.
Ak tu traka gaṣdegune,
Sējas putnu dzenādama. 325¹.

CĪRULĪTIS.

1005.
Cīrulītis mazputniņš,
Tas miedziņa negulēja;
Tas cēlēs rītā agri,
Tas lustīgi padziedāja. 75b.

1006.
Cīrulītis mazputniņš
Augsti skrēja dziedādams:
Dievam nesa grāmatiņu,
Lai dod siltu vasariņu. 322b.

1007.
Cīrulīts mazputniņš
Augstu skrēja dziedādams,
Augstu skrēja dziedādams,
Zemē sveikdams vasariņu. 41b, 408 Nr. 218.

1008.
Dziedi, dziedī, puteniņi,
Nāci, nāci tīrumā;
Kad neiešu tīrumā,
Nebūs silta vasariņa. 321.

1009.
Dziedi, dziedī, puteniņi,
Nāci, nāci, vasariņa!
Jau ziemiņa kājas āva
Uz pelēka akmentiņa. 401.

1010.
Rullu, rullu, cīrulīt,
Kas tavā guziņā?
Tīri mieži, kaņepītes,
Sarkanais dāboliņš [?]. 303¹b.

1011.
Cīrulīti, balodīti,
Kas tavā(i) guziņā?
Kviešu graudī, siņupītes,
Sarkanās(i) vabolītes. 303a.

1012.
Čučī, guli, cīrulīti,
Papardīšu krūmiņā;
Kas kaitēja negulēti,
Pilla guza vabolīšu,
Pilla guza vabolīšu,
Sīku mazu kukainīšu. 300b (K. Galeniece).

CIELAVIŅA.

1013.
Cielaviņa goda sieva,
Tā negāja maltuvē:
Negrib savu cekuliņu
Ar miltiem putināt. 360, 391 Nr. 296.

1014.

Dzeltainā cielaviņa
Augstu nesa cekuliņu;
Tā es ar', tā es ar',
Bāliņos dzīvodama. 87a.

1015.

Dzeltānā cielaviņa,
Netup' ceļa maliņā;
Vanagam asi nagi,
Noraus tevīm cekuliņu. 364^l.

1016.

Tupi, tupi, čurni, čurni,
Dzeltainā cielaviņa;
Tupēdama, čurnēdama
Sagaidīji vanadziņu. 121 f.

1017.

Cielaviņa tiltu dara
Manē lopu laidarē(je);
Dari, dari, cielaviņa
Būs man koši pastaigāt(e). 161^lc.

1018.

Dzeltānā cielaviņa
Govu kūti izložņāja;
Izskriedama sasīt spārnus,
Maz telīšu atradusi. 76b.

1019.

Cielaviņa ligzdu taisa
Brāļa staļļa galiņā.
Taisi, taisi, cielaviņa,
Samīs brāļa kumeliņi. 264c.

1020.

Cielaviņa gudra sieva
Gudri bērņus audzināja:
Apakš tilta virs ūdeņa,
Lai ganiņi nedabū. 208b, 216b.

ĶĪVĪTE.

1021.

Ķikotam garas kājas,
Apkārt tek ezariņu;
Man piekusa div' bērīši,
Pēc ķikota dzenoties. 321.

1022.

Ķīvīt's mani kaitināja
Aiz upītes līciņā;
Kad es skriešu, tad noņemšu
Ķīvīšam cepurīti. 229¹.

1023.

Šaujāt, brāļi, ko šaudami,
Ķīvīt' vien nešaujāt:
Ķīvīt' bija labs putniņš,
Tā paceļ piegulniekus. 230.

1024.

Vai, vai, ķikotiņ,
Tavu vāju vasariņ'!
Vienu pašu olu dēja,
Tā palika vanckarā. 118¹.

BEZDELĪGA.

1025.

Bezdelīga, bezdelīga,
Tavu greznu darījumu!
Tai dzīvotu mūs' kundzīnis,
Kā vīšķītis satinies. 28¹.

ŪDENS PUTNI — GULBIS.

1026.

Balts gulbīt's ezerā,
Balts krekliņš mugurā;
Man māsiņa velētāja,
Man tik balta nevelēja. 134c — Sal. Nr. 3619.

* * *

Gulbim spārni nodiluši,
Jūras jūdzes mērojot. B. V. 8461.

1027.

Kam gulbīti zemu skrēji,
Kam kakliņu gaŗu stiepi?
Bisenieki tevis glūn,
Paeglēs sasēduši. 181c.

1028.

Bijus' ir, bijus' ir
Gulbīšam māmuliņa:
Šūpulīti vien atradu
Ezeriņa maliņā. 111d.

1029.

Gulbi, gulbi, glabā bērņus,
Diž' ūdeņa plūdi nāk:
Jūŗa nāca bangādama,
Vēja māte svilpodama. 164m.

RAUDAVĪTE.

1030.

Raudevīte zilgalvīte,
Vij ūdeņa vainadziņu;
Zila bija tava galva,
Zils ūdeņa vainadziņš. 91c.

1031.

Pārpeldēja par Daugavu
Pelēkā raudaviņa,
Ne tai mirka zelta spārni,
Ne sudraba cekuliņš. 125c (M. Avote).

* * *

Tu, pīlīte platkājīte,
Kam sajauci ezeriņu? B. V. 15818.

1032.

Nevarēju bāliņami
Baltus kreklus izmazgāt:
Rauduvīte šķeterīte
Dūņas jauca ezarā. 379.

1033.

Raudevīte grūtspārnīte
Sajauc dūņu ezerā;
Kur velēšu brāļa kreklu,
Dūņa vien ezerā. 91c.

1034.

Rauduvīte bēdājāsi,
Kad izžuva ezeriņš;
Nebēdā, rauduvīte,
Pieplūdīs ezeriņš. 301¹b.

DZĒRVE.

1035.

Ko, dzērvīte, tu klaigā,
Tīru puru bradādama?
— Man nokrita zelta piesis,
Ar ķīvīti dancojot. 226a.

1036.
Gulbīt's pūta, dzērve kļiedza
Dziļezara maliņā:
Gulbīt's pūta dziļezara,
Dzērve siltu vasariņu. 326a, 327 Nr. 205.

GAIGALA.

1037.
Atskrien jūras gaigaliņa,
Apzeltīti spārnu gali;
Iesameta Daugavā,
Aizzadega Daugaviņa. 407a.

1038.
Es redzēju jūriņā
Svešus putnus lidojam:
Zelta spārni, zelta knābis,
Sudrabots cekuliņš. 16.

1039.
Vai, ezera gaigaliņa,
Tavu skaistu cekuliņu!
Kur tu ņēmi, kas tev deva,
Ūdens virsu līgojot. 93¹c.

1040.
Ai, ezera gaiguliņa,
Tavu skaistu cekuliņu!
Man brālītis Rīgā pirka,
Ij tik skaista nenopirka. 120¹a.

1041.
Aiz upītes melni alkšņi,
Pilni baltu gaigaliņu;
Celies agri, bāleliņ,
Būs tavā rociņā. 134c.

1042.
Aiz jūreņu malna egļe,
Pyllna bolltu gaigaleņu;
Celīs agri, bōļleņ,
Tiks tovā rūceņā. 425.

1043.

Kaujaties, plūcieties,
Jūras baltas gaigaliņas!
Vai zemītes jums pietrūka,
Vai jūrā ūdentiņ'?' 41c pag. 98 Nr. 2.

1044.

Cikai mans augumiņš
Jūriņāi nepalika:
Cēlās jūras gaigaliņi,
Satrūkāsī kumeliņš. 134a.

Skat. nodalījumu «Saldūdens jūra»

ŠAUDA MEŽA PUTNUS.

1045.

Kas bijāt mednieki,
Medījiet jūrmalā,
Jūrmalā garas priedes,
Tur bij laba medīšana. 407d, 408 Nr. 1351.

1046.

Tāļu, tāļu suņi rēja,
Tāļu pūta mednieki;
Tur izdzina zelta irbi,
Alvā kaltu vanadziņu. 193e.

1047.

Kad es biju jauns puisīt's,
Es mācēju ģēģerēt:
Suņus laižu pa mežiņu,
Pats pa meža malu gāju.
Divi pulki irbu skrēja,
Div' pelēki vanadziņi. 71c.

1048.

Greizrocīši bisinieki,
Irbu šauti nemācēja;
Es nošāvu piecas irbes
Ar to vienu šāvieniņu. 76b.

1049.

Pats sēdēju kalniņā,
Suni laidu lejiņā.
Suns izdzina zelta irbi,
Sudrabiņa lakstīgalu. 195b.

1050.
Pie Ventīņas sīki kārkli,
Tur bij laba medīšana;
Izmedīju zelta irbi,
Dui sudraba lakstīgalas. 195b.

1051.
Teterīts rubināja
Mana tēva lejīnā.
Rubi, rubi, teterīt,
Mana tēva lejīnā;
Gan tu rītu rubināsi
Mana tēva kulītē. 59g, 61a.

1052.
Rube, rube, rubenīt,
Zaļas bērzes galiņā;
Gan tu rīta rubināsi
Bisniecīņa kalītē. 57d (II. 49).

MEDNIEKS UN VIŅA IEROČI.

1053.
Ai, lācīt ķepainīti,
Vai tev vien mežs pieder?
Ņemšu dzelžu štucerīti,
Tad mēs mežu dalīsim. 133¹a.

1054.
Brieži, brieži, lāči, lāči,
Aunieties kurpītēs,
Man aizgāja div' bāliņi,
Divi dzelzu stucerītes. 134c.

1055.
Trīs dieniņas lāci dzinu
Caur smalkiemi kārkliņiem.
Šāvu bisi, kārkli biezi,
Dūru šķēpu, āda bieza. 76b.

1056.
Saka briedis tecēdams:
Sunīt's mani nepanāca!
Gan panāca svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 141.

1057.

Stirn' ar briedi lielījās:
Suņi mani nepanāks!
Panāks tevi svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 206.

1058.

Saka caune palēkdama:
Neviens mani nenoķers!
Noķers tevi svina lode,
Tēraudiņa atslēdziņa. 401.

1059.

Aizvakar syla začis
Munu tāvu nūbidēja.
Pagaid, syla rakaļeits,
Mesšu cylvu kakļeņā. 422b.

1060.

Šāvu irbi, nenošāvu,
Sausas egles galiņā;
Tā bij mana paša vaina,
Bisi zemu noturēju. 379.

1061.

Stāvu zaķis slaistījās
Manā rudzu tūrumā;
Mana paša vaine bij,
Šķeibi bisi noturēju. 154c.

MEDNIEKA SUNS.

1062.

Aiz Daugavas lieli meži
Sarkaniem ziedīņiem;
Tur vajaga labu suņu,
Gudru vīru ģēģerīšu. 322e.

1063.

Aiz upītes sīki kārkli,
Tur būs laba medīšana;
Tur vajaga loku suņu,
Gudru vīru medinieku. 194.

1064.

Aiz Daugavas melna egle,
Pilna cauņu, vāverīšu;
Tur vajaga gudru suņu,
Gudra paša šāvējiņa;
Man pašam gudri suņi,
Es pats gudris šāvējiņš. 15a.

1065.

Kad es biju jauns puisītis,
Es mācēju ģēģerēt:
Pats stāvēju kalniņā,
Suni laidu lejiņā,
Suns izdzina zelta zaķi,
Sudrabotu vāverīti. 224n.

1066.

Vakar mani lūšu suņi
Par Daugavu pārpeldēja;
Nosvilpoju šai pusē,
Visi peld atpakaļ. 22r.

1067.

Jau tie mani briežu suņi
Par Daugavu aizgājuši.
Aizsvilpos vakarā,
Še bij visi smilkstēdami. 127^b.

1068.

Sunīt's rēja puriņā,
Es gar malu lenderēju:
Suņam pura rējumiņš,
Man caunīte kulītē. 28d.

MEDNIEKA SŪRĀ DZĪVE.

1069.

Bisenieki, strēlenieki
Mani balti bāleniņi,
Bises stobra slaucītāji,
Ne maizītes pelnītāji. 111d.

1070.

Citi vīri man vaicāja,
Ko es ēdu meža vīrs:

Šauju caunes, kāpju bites,
To es ēdu meža vīrs. 278c.

1071.
Auru auru medinieki,
Zaķa kāja kabatā;
Ik gabalu pajājuši,
Zaķa kāju kripšķināja. 146a un b.

1072.
Tālu, tālu suņi rēja,
Vēl tālāki medenieki.
Suņi rēja neēduši,
Medenieki piekusuši. 30b.

1073.
Nāc nākdams, kakta (meža) tēvs,¹⁾
Ko tik ilgi kavējies?
Man sunīši piekusuši,
Pašam ēsti gribējās. 18.

1074.
Pūšu tauri, saucu suņus,
Kaļņiņā stāvēdams.
Piekusuši man sunīši,
Aizsmakuši medinieki. 185d.

1075.
Visu dienu lenderēju,
Tukša kule mugurā.
Gaida sieva, gaida bērni,
Zaļas acis grozīdami. 154c.

1076.
Medinieka līgaviņa
Ik vakara gauži raud,
Ik vakara gauži raud,
Tušku kuli cilādama. 394.

MEŽA MĀTE UN MEDNIEKS.

1077.
Ai, bagāta meža māte,
Pildi manu gājumiņu!

---

¹⁾ Domāts gan lācis.

Tu jau pati labi redzi,
Caur cepuri mati aug. 134c.

1078.

Sašūstīts, salāpīts
Iet mežā putnu kārt.
Ai, bagāta meža māte,
Sprūdi manu amatiņu!
Tu jau gan pati redzi,
Kāda mana cepurīte. 97i.

1079.

Ai, bagāta meža māte,
Sprūdi manu amatiņu,
Tu jau pate gana redzi,
Caur cepuri mati līda. 98a.

VARIANTI.

725.

2: tēvu; 3: pļavu kakti; 4: Tie v. p., 131¹ (P. Tilts).

1. Vilkam labi, vilkam labi,
Vilkam liela tēva zeme;
Zaķīšam(i), nabagam,
Ar uguni nosviluse. 6c. 379.

2: V. plata; 3: Z., tam nav labi; 4: svilenāja, 15b, 27b un h. — 4: svilināja, 28c. — 2; tēvu; 4: nodeguse, 38b.

726.

1. Vilkam labi, vilkam labi,
Ni tam vāģu, ni ragavu;
Ni tam māte klaipu cepa,
Ni tam lika kulītē. 118¹.

727.

2: Ni —, ni; 4: Skrien pa silu strumpēdams, 91c. — 2: Ne tam vagu; 4: pa mežu gaudodams, 127¹b.

1. Vilkam labi, vilkam labi,
Ne tam vāģu, ne ragavu;
Paņēmies āža ragu,
Iet pa silu taurēdams. 131¹. (A. Paleja).

4: Iet par kalnu tūtodams, 76b. — 2: regavu; 4: Tek, 114b. — 2; Nei —, nei; 4: Lec pa silu strumpēdams, 126b.

2. Vilkam laba tecēšana,
Ne tam vagu, ne tam ragu;
Dabūj' vienu auna ragu,
Tek pa silu taurēdams. 50b, 61g.

728.

3: vakarus; 4: Smalkā priežu siliņā, 106.

1. Vilciņš skaņi gavilēja,
Sila malu staigādams.
Visi ļaudis brīnējās,
Kas vilkam alu deva. 80c.

729.

2: apinīšus; 3: Ka tas skaisti gavulēja; 4: Smalku, 6c. — 2: Kas darīja alutiņu; 3: Ik v. skaisti dzied, 30b, 42. — 2: Kas darīja alutiņu, 45¹. — 2: dēstīja; 3: vakara; 4: Smalku, 401. — 2: dēstīja; 3: Ka tas skaņi; 4: Sila malu tecēdams? 407k. — 2: dēstīja; 3: Ik vakari trīcināja; 4: smalkai priežu siliņā, 22p.

733.

1: Pieci gadi, 88c, 111d. — Trīs vasaras; 2: Dēlu, 85a. — 2: Dēlu, 90. — 1: Trīs vasaras, 98a, 104. — 2: mātes; 3: vilciņš, 102.

1. Pieci goedi ganuos gāju.

Dālu mātai sogšu krāju;

Kur vilciņš kaesījies,

Tur pinciņa nuokrituisa. 85b.

2. Pieci gadi ganos gāju,

Vīra mātei sagšu krāju;

Kur vilciņš kasījies,

Tur pinciņa nokrituse. 68c un d.

4: palikuse, 69a. — 4: nokritusi, 89b. — 2: mātes; 4: spalviņa nokritusi, 107d. — 1: Trīs vasaras; 2: Dēlu, 109b.

734.

1. Es dabūju ganīdama

Vilka pinku villainīti;

To es došu vīra mātei

Par dēliņa auklējumu. 305b.

2. Pieci gadiņi ganos gāju,

Vilka pinkas lasīdama;

Es apsedzu vīra māti

Vilka pinku villainīti. 28¹, 97a, 190b, 282.

2 un 4: Vilku; 3: Nu, 22b, 24a. — 2: plinkas; 3: Nu; 4: plinku, 28d, 134a. — 1: Piecus gadus, 91 g. — 1: ganos dzinu; 3: Nu apsegšu dēlu, 174e. — 1: ganos dzinu; 3: dēla māti, 184. — i: ganos dzinu; 2 un 4: Vilku penku; 3: dēlu māti, 188°. — 3: Nu; 4: villānīti, 3641.

3. Trīs gadiņi ganos gāju,

Vilkam kūlu plucināju;

Tur būs manai vīra mātei,

Silta, mīksta villainīte. 87a.

2: Vilka pinkas; 4: Sedzamāja villainīte, 105b. — 1: Trīs vasaras; 2: Vilka plinkas; 4: villānīte, 108a.

735.

1. Trīs vasaras ganos gāju,

Vilka pinkas lasīdama;

Es izaužu vīra mātei

Vilka pinku villainīti. 322b.

1: Trīs gadiņi; 3; Tur noaudu, 152. — 1: saganīju; 2: salašīju; 3: Tur izaužu, 28d. — 3—4: Es izaužu trīs vilnānes No tām vilka pinciņām, 75b. — 3: Tur izaužu mātīgai; 4: vilnānīti, 91h. — 1: Trīs gadiņus; 3: Es noaudu dēla mātei, 208a un b. — 3: Nu izaužu māsīcai, 322a. — 4: vilnānīti, 401.

736.

3: Es; 4: villānīti, 2b, 26b. — 3: uzsedzu vīrmātei; 4: vilnānīti, 109b. — 3: apsedzu. 110c. — 3: dēlu mātei. 118¹. — 2: Vilku plektes; 3: Es izsedzu dēlu; 4: Vilku plekšu. 131¹ (P. Tilts). — 3: uzsedžu; 4: villānīti, 134c. — 2: Vilku; 3: Es ūzsedzu māsīcai; 4: Vilku, 325b Nr. 2713. — 4: vilnānīti, 344. — 3: dēlu mātei; 4: vilnānīti, 407a. — 3: izsedzu dēlu; 4: vilnānīti, 407b.

1. Trīs vasaras ganos gāju,

Vilka pinkas lasīdama;

Es apsedzu vīra māti

Vilka pinku villainīti. 379.

5: Nu, 121a. — 2 un 4: plinku, 131¹ (A. Liepiņa). — 2: Vilka vilnu; 4: Vilka vilnas, 133¹a. — 3: dēlu māti; 4: villānīti, 323b.

738.

1: mana kumeliņa, 113¹, 141¹ (K. A. Ozoliņš), 364¹. — 1: Vilks pēc mana kumeliņa, 120c. — 2: Paeglās; 3: svina, 229a.

1. Vilciņš manu kumeliņu
Kārklenāje šmukšīnāja;
Vilkam devu svina lodi
Jāju savu kumeliņu. 224c Nr. 4550.
2: Biezienāi; 3: V. laidu, 172a.

740.

3: redzēju vilka māti; 4: Zirga kāju nēsājam, 14. — 4: Ķēves kāju nesājot, 41c pag. 124 Nr. 54. — 2: Skaitiet savus kumeliņus; 4: Ķēves, 45¹. — 1: bāleliņi; 3: vilku māti; 4: vazājot, 69d. — 1: brāleliņi; 3: vilku māti; 4: nesājot, 190b.— 1: bāleliņi; 3: vilku māti; 4: nēsājot, 282. — 1: P., pieguļnieki; 2: Vaktējat kumeliņus; 4: Ķēves, 319c.

743.

2: Aiz upītes, 174e. — 2: baṛot; 3: baṛoja, 263d. — 4: Man' pameta, 264g, 271b. — 2: Aiz ezera; 4: Man' atstāja, 268b.

745.

1. Dieviņš [?] gauži žēlojās,
Puišam grūta dzīvošana.
Lai aršana, ecēšana,
Kur pieguļas gulēšana!
Saimnieks prasa sētiņā,
Vai ir visi kumeliņi.
Vilks apēda kumeliņu
Ar visiem nadziņiem.
Tur, puisīti, tavas bandas,
Tava cauņu cepurīte! 16, 56r (J. Lauva).

748.

1. Dievs dod vilkam aklam būt,
Lāčam strupu deguniņu:
Vilkam aitu neredzēt,
Lāčam auzu nebraucīt. 111c.
1: aklam dzimt; 3: jēru, 91 f.

752.

3: sanesuši; 4: Manā rožu dārziņā, 91g, 98a.

753.

1: Vilki, zvēri, 75f, 95d. — 1: Vilki, zvēri; 3: savilkuši, 111d. — 1: saplēsuši, 408 Nr. 1168, 412.

1. Vilki, lāči apāduši
Munu miežu orājiņu,
Kolnā koulus sanasuši,
Mun žālobas daerīdami. 85b.

756.

1: ķepainīti; 2: vienam; 3: Iesim lāci, pie kundziņa, 121p. — 1: platkājiņ; 3: Būs kuņai kuceniņi, 75b.—1: plakankāji;
3: Aug; 4: Pusēm m. d., 75m. — 1: Vai; 2: Vai tev vienam? 3: Laidīš' savus kuņas bērņus; 4: Mežu pušu, 188°. — Sal. Nr. 2283. — 3: Augs kuņai k.; 4: Uz pusēmi dalīsam, 6c. — 1: platkājiņa; 2: vienam; 3: Augs kuņai; 4: Uz pusēmi, 87a. — 3: Laižu savus kuceniņus; 4: Pašam, 143b.

1. Vai, lācīti ķeblainīti,
Vai tev vieni mežs pieder?
Augs kuņai kuceniņi,
Būs mežiņa dalītāji. 40¹ (2b).

757.

1. Alū, alū, kuceniņ!
Kas pa mežu vaukšķināja?
Vai bij vilki. vai bij lāči,
Vai nerātni tēva dēli? 90.

761.

3: Iesam, 6c. — 2: dāvādams; 3: Eima; 4: piederēja, 80c. — 3: Eima, 1., uz kundziņu, 91c. — 4: Kuram, 91g. — 4: Kam auziņas piederēja, 111d. — 3: Iesam; 4: Kuram, 111e; 2: dāvādams; 4: Kuram, 120c. — 3: Iesim abi pie k.; 4: Kam auziņas, 313. — 3: Eima, 407a. — 1: L. manas auzas ēda, 74c.

1. Lócs apède munys auzys,
Savys auzys dōvódams.
Ísim, lóc, da kungam,
Kuram auzys pidarēs. 422a.

763.

2: Sila viršus dāvādams; 3: pie kundziņa; 4—6: Kurš mēs tiesu dabūsim, Tu dabūsi plintes lodi, Es pātagas cirtieniņu, 47. — 1: auzas brauca; 2: Brūklenītes dāvādams; 3—4: Iesim, 1., mēs uz tiesu, Kuram kungi tiesu spriež; 5: M. kundziņi t. sprieda, 325e.

1. Lācis manas auzas ēda,
Vidrikšņās stāvēdams [?!].
Iesim, lāci, pie kundziņa,
Kuṛam auzas piederēs.
Man auziņas piederēja,
Lācim pilla muguriņa. 143 Nr. 1466.

2: Vidrikstēs; 4: Kuram a. piederēja, 41c Nr. 3 pag. 110 (5. un 6. rindiņa trūkst). — 4: piederēja; 5: Manim auzas p.; 6: pilna, 335 Nr. 1749.

764.

1. Celies agri, jaunais brāli,
Nem sunīti, tec mežā,
Šorīt sniga jauns sniedziņš,
Nu pazina lūša pēdas. 208b.

766.

2: medībās; 4: kažociņš, 101f. — 1: raibu kuci; 3: palike; 4: Tur tie lūšu kažociņi, 137g Nr. 3475, 137h.

768.

3: Ij panāce, 109b. — 1: Vilks; 3: Tos panāca; 4: Ar tērauda pederīti, 185d.

771.

2: nebūsim; 3: nāce, 41c pag. 114 Nr. 6. — 2: Nevaid gudra padomiņa; 4: ar šautis mētājām, 149h Nr. 1513 var. — 1: Bijām puikas; 3: lapses sētai; 4: šautram, 172f. — 1: ūzauguši; 2: nebūsim; 3: nāce, 181b Nr. 1169. — 4: svaidījām, 255.

772.

1: vāverēm; 4: naudā vērt, 143b. — 1: lapsītēm; 3: viņus; 4: naudā vērt, 149b Nr. 1464.

774.

3—4: Lai man aug balti lini Kā baltais sermuliņš, 298d. — 4: baltumā, 302. — 2: Sērmuls; 3: Dod, Dieviņi, manus linus; 4: Sērmuliņa, 303a.

1. Brālim gāju linus plūkt,
Sērmul's ceļu pārtecēja.
Dod, Dieviņi, baltus linus,
Kā balto sērmulīti. 202a.

1: linu; 2: Sermuls; 4: baltais sermuliņš, 290g.

775.
1. Es tupēju krūmiņā
Dārgu putnu gaidīdams.
Attek ezis pukstēdamis
Sērmuliņis šņaukādams. 181i Nr. 1830.
776.
1. Apsēdos pie lagzdiņas,
Dārgus putnus gaidīdams:
Tek ezītis pukstēdamis,
Sērmulītis šņaukādams. 189b.
777.
2: Tevi dzen medinieki; 3: baltie, 185d.
780.
1. Suņi rēja, taures pūta,
Nu jau jāja medinieki.
Sak' briedītis tecēdamis:
Nu klups manis augumiņis,
Nu būs mani balti ragi
Bajāram alu dzert. 164m.
781.
1: Ei: 4: Puši mežu dalīdams, 80c, — 2: vienam; 3—4: Ņ. dzelžu stucerīti, Pušu mežu mērīsim, 134c. — 2: vienam;
3: Saukšu kvekšus, saukšu suņus; 4: Iesim, 157c.
785.
2: Nu nāk mana brāļa nauda, 144a. — 1: Briedis nāca; 4: sētināi, 164m. — 2: Veca tēva nauda nāca; 4: Nav tētiņa,
179b. — 1: Br. nāce; 2: Mana brāļa sētmalā; 4: sētmalā, 181b Nr. 1170. — 3: Nebried; 4: brālītis, 2291.
3: Nebrien, 161³b. — 2: Nesa naudu māsinēj(e); 3: Nebrien; 4: Māsai naudas nevajaga, 159g.
1. Kas tas bija kas tur nāca,
Kas tās niedres kustināja?
Briedis nāca, ledu lauza,
Mana tēva naudu nesa. 268b.
2: Kas tos kārklus; 4: Bāliņam naudu, 134c.
2. Ko tie mani tēva suņi
Ik vakara lādināja?
Briedis brida, ledu lauza,
Mana tēva naudu veda. 281b un d.
787.
1. Celies, briedi, aunies kājas,
Gaidi savus medeniekus!
Tālu, tālu suņi rēja,
Vēl jo tālu medenieki,
Vēl jo tālu medenieki,
Citus suņus klausoties. 41c pag. 110 Nr. 1.
2: jakteniekus, 187b Nr. 476.
788.
1. Briedi, briedi, lāci, lāci,
Aunies kurpes kājiņā,
Bija man div' sunīši,
Div' bāliņi medinieki. 91h.
2. Celies, briedi, aun kājiņas,
Nu nāk tavi medinieki;

Nu būs tavi balti ragi
Bajāram alus dzert. 208c.

790.

1. Sak' briedītis tecēdamis:
Kritīs mana liela vara,
Kritīs mana liela vara,
Lūzīs mani balti ragi;
Nu būs mani balti ragi
Bajāram alus dzert. 41c pag. 111 Nr. 2, 181b Nr. 1330.
1: Saka briedis; 5: Lūzīs mani balti ragi; 6: alu, 290f. — 5: Būs mani, 391 Nr. 329.
2. Ko, briedīti, tu domāji,
Es tev' gribu zemē šaut:
Tev bij balti, skaisti ragi,
Bajāriem alu dzert. 401, 407b.
3. Briedi, briedi, lāci, lāci,
Rīt' mēs tevi tērēsam:
Vajag mums balta raga,
Jādzēr alus bajāram. 111e.
2: Rītu tevi zemē kaus; 3: baltu ragu; 4: bajāriem, 111f.

792.

1. Dūciņ dūce briža môte.
Syla mola tacādama:
Div' bōļeņi, treis suneiši,
Vysi picī pikusuši. 428.

794.

3: Jau šodien brieža ragi, 80c, 85d. — 1: ragus nesa; 3: Šodien, briedi, tavi ragi. 98a. — 1: ragu, 107a.—1: ragu: 2: Viņā pusē Daugavai; 4: tarbiņā, 379.
1. Vakar briedis ragā pūta
Aiz Daugavas siliņā:
Šodien brieža ragi klau dz
Bisenieka kulītē. 141. 358.
2: Aiz ezera kalniņā, 79. — 3: Šodien ragi klau dzējās; 4: Medinieka. 91c, 407a un k. — 2: Gaŗa sila galiņā; 3: Šodien, briedi. tavi ragi. 379.
2. Vakar briedis ragā pūta
Aiz Daugavas siliņā:
Šodien ragi noklau dzēja
Mana tēva kulītē. 28d.
2: Aiz Gaujiņas; 4: tarbiņā, 14, 26b. — 3: Šodien brieža balti ragi, 28d un f. 112a. 407e. — 3: Jau šodien brieža rags, 118¹. — 1: ragu; 3: Jau šodien brieža rags, 120c. — 1: ragu; 3: Šodien brieža ragi klau dz, 3778. — 2: saliņā; 3: Š. brieža baltie ragi; 4: Jau manā k., 20b.

796.

2: guļ; 4: kārkļu krūmīnā, 48c.

799.

4: Kucens p. nesadzina. 18. — 1: Rītu, rītu. 1., 120c.

802.

1: vāverīt, 232b. — 4: pie saknītes p. 28d.
1. Pidzāruse vòvereitē,
Naizkópe égleitē,
Loba beja šej naksniņa
Pi egļeitīs pòrguļēt. 422a.

803.

3: L. būtu; 4: Pie celmiņa, 18 (Meņģelē). — 3: naktiņa, 30b. — 3: Labāk būtu šo naksniņu, 42¹. — 3: Labāk būtu, 75b. — 3: Gan ir laba šī n.; 4: Pie siekstiņas, 75b. — 1: Vāverīt, vāverīt, 75m. — 2: Kad kļūs'; 3: būtu; 4: Pie celmiņa, 80c. — 2: virsūnē; 3: būtu, 88b. — 4: Pie celmiņa, 92. — 1: Ai, caunīte, v.; 3: Labāk būtu, 93b. — 1: nāk; 4: Pie celmiņa, 111d. — 1: Vakars ārā; 3: Laba man šī n.; 4: Pie māmiņas, 118¹. — 1: Vakars ārā; 3: Laba man šī; 4: Pie celmiņa, 120c. — 1: Ai, caunīte, vāverīte; 3: Laba man šī. 134c. — 1: nāk, 137d. — 1: Ai, caunīte, vāverīte, 379. — 1: Drīz vakars, vāverīt; 4: Pie cintiņas, 379. — Kad kļūs'; 3: Labāk būtu, 401.
2: Netop egles; 3: Gana grūti šo naksniņu, 216b.
1. Tumsa nāca, vāveriņ,
Kā taps' egel galiņē?
Vai nevar vien naksniņ'
Pie saken izgulēt? 207n.

804.

1. Vakars nāca, vāverīte,
Steidzies egles galiņā!
— Laba būs šī naksniņa
Pie celmiņa pārgulēt. 19d.
1: nāk; 2: St. koka g.; 3: L. bija; 4: Uz cintiņas, 324e. — 3: naktiņa; 4: Ij pie saknes nogulēt (un: noguļot), 379. — 2: zariņa; 3: L. man šī; 4: pārgulēta, 407a.
2. Sebu, sebu, vāverīte,
Netaps' egles galiņai,
Šo naksniņu pārgulēt
Pie celmiņa saknītēm. 156.
3. Vakars būs, vāverīte,
Kad tiks' egles zariņos?
Vakars būs tev, māsiņa,
Kad tu tiksi bāliņos? 109d.

805.

2: nākisi; 3: V. tu gribi šo nakstiņ; 4: cinīti, 391 Nr. 333.
1. Vakars nāca, vāverīte,
Kad tiks' egles galiņā?
— Laba man šī naksniņa
Iz cintiņas pārgulēt. 91h.
1: nāk; 2: Steidzies egles virsonē; 4: Zam eglītes p., 64i. — 3: L. būs šī; 4: Pie celmiņa pārgulēta. 88c. — 1: V., sila vāverīt; 2: virsūnē 91 h.
1: vāverīt, 3: manim; 4: Uz, 121 p. — Sal. Nr. 2357.
2. Vakars nāca, vāverīte,
Šaujies egles galiņai;
Rudens nāca, bāleliņi,
Sedlo savu kumeliņu. 172f.
2: galonē; 3: nāca, tautu dēli; 4: S. bērū, 146a. — 2: galiņā; 4: Seglo, 185d.

806.

1: Ej gulētu; 3: cēlusiesi, 28¹.

809.

3—4: Lai lec caune, kur lēkdama, Pēdas dzinu pakaļā, 30b. — 3: pazinu, 13b. 22r. — 3: caunas, 22b un c. — 3: pazinu; 4: Vāverītes, 379.

810.

1. Vakar sniga balti sniegi,
Šodien laba medīšana,
Nu pazinu caunes pēdas,
Siekstas virsu laipojam. 80c.

4: Sieksta virsū laipājoš', 68a. — 3: caunas; 4: virsū laipojusi, 68d. — 4: Sila malu staigādams, 75b. — 3: caunei; 4: laipājam, 92. — 3: pazīstu; 4: Siekstu virsu staigājam, 104. — 2: Šorit; 3: Es pazinu, 358.

2. Niū ir laiks, niū ir laiks,
Man caņeiti nūmedeit:
Pyūš vējeņis, šolc mežeņis,
Nadzērdēs ļesnicenš. 435c.

812.

2: Kur caunīte nakti guļ; 4: Gudru, 120c.

814.

1: Gudrajam caunu; 2: Acīgam; 4: V. galiņā, 28d. — 1: caunu; 3: Cauna; 4: V. galiņā, 141¹ (S. Saliņa). — 2: Gudrākam; 3—4: Caune lēca pusēs kokus, Vāverīte meža galus, 379. — 2: Manīgam, 400. 3—4: Pušu koku cauna lēca, Pa galam vāverīte, 342. — 1: Pačaklam caunīt'; 2: Atķīlam; 3—4: Pušu koku cauna lēca, Pa galiņu vāverīte. 1081.

1. Gudram bija caunes šaut, jo gudram vāverītes:

Caune skrēja puskociņa,
Vāverīte visu koku. 185c.

1—2: Gudra bija caune šauti, Vēl gudrāka vāverīte, 281c.

2. Gudram bija caunu dzīt,

Ģekīšam vāverīti:

Cauna lēca puskociņa,
Vāverīte līdz galam. 101a.

1: Gudram iet caunu; 2: Durakam vāverīšu; 4: Vāver' koka galiņā, 110c. — 1: cauni; 3: Caune, 134c. — 2: Muļķam dzīt; 4: V. galotnē, 137e.

3. Puiši, puiši, caunu dzītu,

Ne vāveru šmudzinātu;

Cauna lēca puskociņa,

Vāverīte galiņā. 131¹ (A. Liepiņa).

1: caunu; 2: Ni vāveru vāverot; 3: Caunīt', 76b. — 1: caunu dzīt; 3: Caunīt'; 4: Vāver' koka galiņā, 407a.

815.

1. Gudrijam cauni dzīt,

Ačīlam vāverīti:

Caune tek staigu poru,

Vāverīte biezu mežu. 324a.

816.

1. Au, ču, ču, sila vāverīte!

Kas tevi no sila izlecināja?

Mani brāli medenieki izlecināja. 152.

1: Auču, viču; 2: izbaidīja, 173 (bez 3. rindiņas).

818.

2: pārtecēja; 3—4: Šodien kungi medībās Ar sudraba kuceniem, 379.

1. Vakar zalta vòvereite

Par ceļeņu pòrtecēje;

Šudiņ jója mediniki

Sudabreņa suņeišim. 422a.

2: Par kaļņeņu, 422b.

820.

1. Lieli kungi jakti tura

Ar sidraba' sunīsiem;

Apzeltīta vāverīte

Par celiņu pārtecēja. 35

821.
1. Ai, unteri, atdod maizi,
Kam palaidi vāverīti,
Kam palaidi vāverīti
Garas egles galiņā. 323b.
823.
1. Sasasyta vòvereite
Ar obóm rùceņóm,
Atroduse mediniku
Sovu pádu gaļeņā. 422a.
824.
1: Viena pate, bet r.; 2: Sīla zelta v.; 3: vien, 330e. — 2: Liela sila; 5: vien, 119d.
825.
2: bālelini; 3: Tādu mazu; 4: Pa siliņu gaiņājot, 164m.
828.
3: Nokliedzos, nosaucos; 4: smilkstēdama, 226e. — 3: Nosakliedzu, nosasaucu; 4: smilkstēdama, 226f.
829.
1: liedamo; 2: aliņā, 111c un d.
830.
1: lec; 3: Lec cintiņu no cintiņas; 120a. — 1: Ai, caunīt, ai, caunīt; 3: Lec cintiņu no cintiņas; 4: Lai tie pēdu: 134a. —
1: Bēdz bēgdama tu, caunīte; 2: ķērājiņi; 3: Lec cintiņu no cintiņas, 136.
1. Bēdz, caunīte, lec, caunīte,
No cintiņa uz cintiņu,
Nu nāk tavi dzinējiņi,
Lai pēdiņas nepazīst. 379.
4: pēdiņu nepazina, 91 g.
831.
2: pārbraukdams; 3: kalītē; 4: Vāverīte azotē, 111f. — 1: mežē; 3: cauniņa kabatē, 189b. — 1: vīri,
224a, 319c Nr. 960.
1. Citi puīši mežā brauca,
Es no meža atpakaļ:
Citi puīši caunīt' dzina,
Man caunīte kulītē. 101 c.
2: Es no m. pārbraukdams; 3: caunīt' ķēra, 28d. — 3: Es no meža atpakaļ; 4: padusē, 59d. — 1: gāja; 3: Citiem vīzes
kulītē; 4: padusē, 91g. — 4: kalītē, 97f. — 1: gāja; 4: azotē, 101f. — 1: gāja; 2: Es no m. pāriedams, 108¹, 342. — 1:
gāje; 2 un 3: Es no meža pārtecēj'; 4: azotē, 319e, 330¹.
832.
2: Es no m. atpakaļ, 13b, 22h, 322a, 379, 403, 407a. — 1: C. vīri mežā gāja; 3: caunītis azotī; 4: Ar dzeltenām, 207v
Nr. 1970. — 1: C. vīri, 222b. — 1: C. vīri mežā gāja; 3: kabatā, 225. — 4: Dzeltānāmi, 303¹. — 1: gāja, 311a, 401. —
3: azotī; 4: Dzeltānām, 322b. — 2: atpakaļ; 3: skotelē; 4: Dzeltānām, 324a. — 1: gāja; 3: azotī, 325¹.
1. Citi puīši mežā brauca,
Es no meža pārbraukdams;
Man caunīte azotē
Dzeltenām kājiņām. 77, 111c.
4: Dzeltānāmi, 6c. 69a, 88c. — 1: brauc; 4: Vaskaināmi, 15a. — 1: vīri mežā gāja; 2: pāriedams; 4: Dzeltainām, 18
(Kliģenē). — 1: gāja; 2: pārnākdams; 3: kulītē, 30b. — 1 brauc, 45¹. — 3: cauniņa, 68d. — 3: Man ir cauna; 4: Ar
visiem nadziņiem, 73b. — 1: brauc; 2: pāriedams; 3: kulītē; 4: Sudrabiņa zābakiem, 75b. — 3: kulītē, 75i. — 4:
Aputāmi, 92. — 4: Dzeltainām, 111d. — 1: mežā iet; 2: pārnākdams; 4: Vaskainām. 127¹c (J. Palameiks). — 1: gāja;
2: pāriedams; 3: kulītē; 4: Dzeltānām, 137e.

2. Citi puīši mežā brauce,
Es nu meža sēteņā,
Man cauņeite ozutē
Dzáltonóm kòjeņóm. 422a.

834.

Ne velt' nāk bāliņam
Skaista caunes cepurīte:
Dažu nakti izgulēja
Smalkā priēšu siliņā. 41c pag. 271 Nr. 3.
1: brāliņam; 2: cauna cepurīt'; 3: izgulējis, 319b Nr. 2294. — 2: cauņu; 3: pārgulēja, 335 Nr. 1170.

836.

Ak tu Dievs, es bij' labs
Liela kunga meža sargs:
Vakar šāvu vāverīti,
Šodien krita, rībējās. 91h.
2. Sakarmenči divi reizes!
Es bij' kunga medinieks:
Vakar šāvu vāverīti,
Šodien krita, rībējās. 91 h.
1: Sakarmenti divi reiz; 2: medenieks, 75b. — 1: Sakarmiņš; 4: krita rībēdama, 311a. — 1: reiz; 2: bisenieks, 342. —
2: Es kundziņa ģēģerīt's; 4: krita rubenīt's, 344.
3. Divi reizes sakarmenči!
Tis bij kunga bisinieks:
Vakar šāva melno stradu,
Šodien krita rībēdams. 324a.
2: Es darinu; 3: To dienīņu; 4: ādiņas naudu ģeld, 179b.

838.

Pie tiltiņa upmalē
Vēja lauzta dores priede;
Tur man bij trīs nastiņas
Ūdru, bebru, cauņ' ādiņu.
Tā dziedāja medinieki
Bikanavas krodziņā,
Bikanavas krodziņā,
Pašā kroga krāsnspriekšā. 88b.

839.

4: Vai lij liets, 95d. — 4: Vai lij, 226e un f.
1. Ai, caunīt(e), vāverīt(e),
Dod man savu kažociņu!
Vai snieg sniegi, vai līst lietus, Man jāstāv tūrumā. 18 (Meņģelē).
2: Do' man savu kažociņ'; 3: sniegs, vai lij lietus, 41c pag. 114 Nr. 2. — 3: Vai bij līts, vai bij sniegs, 80c, 324e. — 3:
Vai lij liets, vai snieg sniegs, 95f. — 3: lij lieti, 335 Nr. 1456. — 1: Ei; 2: tavu; 3: Vai bij diena, vai bij nakts, 407a.

840.

3: kunga bisenieks, 134c.
1. Ūdri, ūdri, bebrī, bebrī,
Dod man savu kažociņu,
Es kundziņa vagarīte,
Man laukā stāvēšana. 188°.
4: laukē, 189b, — 3: dienderītis; 4: Laukā vien st., 195b. — 3: Es kungam dienderīts, 206. — 1: Ai, ūdrīti, ai, bebrīti;
3: Es bij' kunga, 208c. — 1: Ūdris, ūdris, bebris, bebris; 2: tavu, 224o Nr. 347.

842.

1: čaunīte, 216b.

844.

3: Tāds ir viens, tāds ir otrs, 73b. — 2: Lēnajām, 91h. — 3: Tāds ir viens, tāds ir otrs; 4: siekšu, 111d. — 1: bebru niecināja; 4: siekšu, 134a. — 1: niecināja; 2: Leinajami, 134c.

846.

1: bebru; 2: Kleinajam; 3: kleinas; 4: Abiem caunu cepurītes, 93d.

1. Ūdrīt's bebru izlamāja

Leinajam kājiņām:

Abi divi dārgi putni,

Naudu nesa mugurā. 42.

2. Ūdris bebru nolamāja

Kleinajam kājiņām:

Tāds bij viens, tāds bij otrs,

Naudu nesa mugurā. 13b.

1: izlamāja; 2: Leinajam; 3: bij viens, tāds bij otrs, 22r.

847.

1: cīkstējās; 2: Avotiņa lejiņā, 224a. — 2: Kleinajam kājiņām; 3: Abi tādi, 226c.

851.

1: Ūdriņš guļ pakrastē; 3: ūdriņi, kalniņā; 4: Samijām, 325a. — 3: ūdrīt, 48c.

853.

1. Ūdris guļ kārklienē

Zelfītiem zābakiem:

Jauni puīši bandinieki, —

Navaid tādi zābaciņi. 189b.

854.

1. Ai, kaimiņi, nāburdziņi,

Kad upīti izsmelsim?

Ūdrīt's upes dibinā,

Zelta kurpes kājiņā. 134c.

2: izsmelsam 64i. — 1: Ei, kaimiņ, ei, kaimiņ; 3: Ūdris guļ dibinā, 121f. — 2: izsmelsam; 3: dibenā; 4: Leinajam kājiņām, 137d. — 2: Kam upīti izsmēlāt; 3: Ūdrīt's guļ; 4: Zelta pieši, 141. — 1: Ai, kaimiņi, ai, kaimiņi, 408 Nr. 172, 412.

2. Kaimiņeit, vòrguļeit.

Kod upeiti izsmēlam?

Eudriņš upis dybynā,

Zalta kùrpis kòjiņā. 422a.

855.

2: Izsmēlat; 3: Ūdrīts guļ dibinā; 4: Samta. 127¹b.

1. Vai, meitiņa, vai, māsiņa,

Kad mēs upi izsmelsim?

Ūdrīts gul dibenā,

Zelta pieši kājiņā. 116b.

2. Eimam, meitas, upi smelt,

Vai mēs upi neizsmelsim.

Ūdriņš upes dibināja

Zeltītām kājiņām. 181k.

1: upes; 2: Ar'; 3: dubenāje; 4: Zeltītāme kājiņāme, 181i Nr. 1751.

3. Steidzies, brāli, upes smelt,

Ūdris upes dubenāi,

Ūdris upes dubenāi,
Zelta korpes kājiņai. 171a.

857.

Nevar vairs, nevar vairs
Bez sunīša elpēties!
Caur sētiņu upe tek,
Ūdri kāpa istabā. 216b.

1: Es nevaru, es nevaru; 4: nāca namiņā, 161c. — 2: padzīvot; 4: Ūdri lēca, 179a Nr. 2489. — 1: Ai, Dieviņ, es nevaru;
4: Ūdri līda, 208c. — 1: Es nevaru vienas dienas, 224h un i. — 1: Es nevaru vienu dienu; 2: sunīšu; 4: Ūdre, 224o Nr.
347.

862.

2: lūkojās, 52c. — 2: Daugaviņā; 3: gul dibenī, 224e Nr. 117. — 2: Daugavē; 3: gul dubenē; 4: kājiņās, 224n. — 1:
Rīgas suņi dikti rēja; 3: gula, 259a. — 3: dibenā; 4: spieši, 330¹.

864.

1: Sunīt's mans sabulīt's; 2: Tas; 3: Ūdens bebru, 91g. — 1: Ai, sunīti sabulīti, 400.

1. Kuniņ' mana kuplastīte,
Daugavāi noslīkusi,
Ūdrus, bebrus dzenādama.
Kungam tiesu lasādama. 76b.

1: Kucīt'; 4: tiesas meklādama, 137c.

2. Kuņiņ' mana kuplastīte,
Tā noslīka Daugava.

Ūdrus, bebrus dzenādama,

Kungam tiesu maksādama. 6c, 75b.

5: Ūdra bērpus dzenājot; 4: maksājot, 17a. — 3: gūstādama, 105a, 141.

865.

1: lokastīte, 41c pag. 132 Nr. 6. — 3: Ūdrus, bebrus, 59b Nr. 2491.

868.

1. Irbes svilpa siliņā,
Roņi kauca Daugavā.
Kur palika ģēģerīši,
Ka tie viņus nedzirdēja? 15a.

2. Irbes svilpa siliņā,
Roņi pūta Daugavā;
Mūs' brālīši ģēģerīši

Cietu miegu aizmiguši. 131 (M. Enīte), 141¹ (E. Cikuss).

869.

2: pūte, 97c.

873.

1: dziedē; 2: maig' [?]; 3: dundurīts; 4: Kas var mežu trīcināt, 2291.

3: dziedāja d.; 4: Kam, 224r.

1. Ko, bitīte, tu dziedāji,
Tev bij maza dvēselīte;
Lai dziedāja dundurītis,
Tas mācēja trīcināt. 185c.

1: Ko dziedāji tu, bitīte; 2: maģa; 4: trīcināt, 41c pag. 87 Nr. 27. — 1: Ko dziedāji tu, bitīte; 2: maģa, 149b Nr. 1473.
— Ar turp. 5—6: Tas mācēja trīcināt Pa ozola pazarēm, 158 (Nīcā). — 2: Tev maziņa; 4: varēja, 263b. — 2: Tev ir; 3:
Lai padzied dundurīts, 334. — 1: Ko dziedāji tu, bitīte; 2: maģa; 3: dundurīts; 4: varēja, 335 Nr. 1766.

876.

1: Ai; 2: ganus; 3: puišus zirgu ganus; 4: kasīties, 49. — 2: ganu; 3: pieguļā, 69a. — 1: Ai; 2: ganus; 3: Ēdiet tēva pieguļniekus; 4: Tiem ir, 120c.

1. Odi, odi, kniši, kniši,

Govu gana neēdat.

Ēdat puišus pieguļā,

Tiem ir vaļa knosīties. 28f.

2. Ai, odītes, masaliņas,

Neēdīti jaunas meitas;

Ēdiet puišus pieguļā,

Tiem ir vaļas knosīties. 287, 289c.

3. Odi, odi, knauši, knauši,

Dziedat vien, nerejat;

Eit', rejat pieguļniekus,

Tiem ir vaļas knosīties. 400.

2: Dziedājat, nerejat; 4: knaušoties, 14. — 1: knuši, knuši; 2: Nerejat dziedātājus; 4: vaļa, 77, 111c, 131¹ (A. Liepiņa), 163, 181c.

4. Odi, odi, masaliņas,

Manus lopus nerejiet;

Pieguļniekus, tos rejiet,

Tiem ir vaļas knotēties. 281b.

879.

1. Ai, odiņi, masališi,

Neēdiet šovasar:

Jau es gan šūpojos

Visas trīs lieldienīnas. 407a.

880.

1: Ai, zaļā; 2: Griez tu; 3: smagas; 4: Pilnas zemu, 16. — 1: Ai, mazāja; 3: smagas, 281, 190b. — 2: Griez tu; 5: smagas; 4: P. zemes, 36h. — 1: Ai, zaļā vabolīte; 2: Griez tu; 3: smagas; 4: Pillas zemes, 36r (J. Lauva). — 1: vabuliņa; 2: Griez celiņu, 68d, 91c. — 4: Arot smilkšu, 75b. — 1: Ei, 80c. — 1: vabolīte; 2: Pagriez; 3: smagas, 97a. — 1: Ei, melnā vabolīte; 2: Griez celiņu; 3: smagas, 111 d. — 3: smagas; 4: Melnu smilšu, 127¹b. — 1: mellā vabolīte; 4: Pillas, 137d. — 2: Griez; 3: smagas, 137e, 335 Nr. 1498. — 1: Ei, melnā vabolīte; 4: pielīdušas, 309a. — 1: Ei, melnā vabolīt; 2: Griez ceļu; 4: smilkšu, 311a. — 1: Ei, melnā vabolīte; 4: smilkšu, 321. — 1: melnāja; 2: Griez celiņu; 4: smilkšu, 323d. — 1: melnāja; 3: smagas; 4: smilkšu pielīpušas, 325e. — 1: Ei; 4: Pilnas zemu, 401. — 1: Ei, melnā vabolīte; 4: smilkšu, 407a. — 4: zemu pielīdušas, 407h.

1. Ei, malnò vabaļeit,

Griz çeļeņu oròjam.

Oròjam gryūtys kòjis,

Pyllnys smilkšu pibyrušys. 426c.

1: Vabaļēt, tu mallnò, 422³a. — 1: Vai, mallnò vabaļeņ, 428.

881.

3: tēvs; 4: mēļi svārki, 206. — 3: Es bagāta mātes meita; 4: mēļi svārki, 208b. — 1: bambulīte; 2: Zili; 3: Es bij' kunga arājiņš; 4: zilu sv., 321.

882.

1. Maza, maza bambalīte,

Mēļi svārki mugurā;

Man aug govis, man aug vērši,

Man nav tādu mēļu svārku. 216b.

2: Mēļa sv. mugurē, 189b. — 3: goves; 4: tādi mēļi svārki, 190a Nr. 4290, 190c Nr. 625. — 3: goves, 391 Nr. 254, 401.

2. Maza, maza bambalīte,

Mēļa svārki mugurā;

Man bij govīs, man bij vērši,
Man nebija mēļa svārki. 173.

2: Zili sv. mugurāi; 4: Man nevaīd zīlu svārku, 172s. — 2: Mēļi; 4: mēļi, 201. — 2: Zili s. mugurāi; 4: Zili sv., 1811.
— 2: Mēļi sv. mugurē; 4: mēļi svārki, 161¹. — 2: Zili sv. mugurāi, 3: man bij zirgi; 4: Man nevaīd zīlu svārki. 1811.

884.

4: māteriņas, 111c un d. — 1—2: Dzīevo, mana līgaviņa, Paskatiesi skudrītei; 3: pūlei; 4: mēteriņas, 181b Nr. 1064.
— 1: Dzīvā, mana līgaviņa; 2: skudrītēs; 3: Kā tās vilka pūlītēi, 195b. — 2: skudrītēs; 3: Kā tās vilka pūlītē, 206. — 2: Paskatiesi; 3: pūznī, 293a un b. — 1: līgaviņ; 5: pūznī; 4: māteriņas, 335 Nr. 1045.

885.

2: nepievilka; 3: māsai, 91c.

887.

1. Slinka mana līgaviņa,
Nevērpj linu, ne pakulu.
Dod, Dieviņ, pavasaru,
Vezšu tevi skudrītēm.
Tad es tavas kājas, rokas
Skudrītēm ēdināšu. 156.

889.

1: braucu vedējos; 5: Atsavežu; 4: skudrīti ļaudaviņu, 74a. — 1: vesti;
3: Nu atvezšu, 134c.

1. Skudra ceļu pārtecēja,
Man eimot(i) vedējos.
Dod, Dieviņi, atsavest(i)
Kā skudriņu līgaviņu. 22h.
2: vietraudzās [?], 408 Nr. 180.

891.

1: braucu vedējos; 5: būs vaina; 4: Vai jaunai 1., 93¹a. — 1: braucu vedējos, 121p. — 1: braucu; 4: brālīša, 127¹b. 401.
— 1: sievu; 4: ļauduviņ', 133c Nr. 4093, 391 Nr. 561.

1. Brāļam gāju sievas vest,
Skudra ceļa pārtecēja.
Vai būs kaite bāliņam,
Vai bāliņa līgavai. 55.

1: Jānīšam sievu vedu; 5: Jānīšam; 4: Vai Jānīša, 73b. — 2: Skudre, 91g. — 1: Br. jāju vedējos, 136. — 1: sievas ņemt,
141¹ (J. Ramans).

2. Brāļam jāju sievas vestu,
Skudra ceļu pārtecēja.
Vai būs kaite bāliņam,
Vai manam kumeļam. 125c (M. Avote).

1: gāju sievas vest; 5: kaite tautu meitai, 120c. — 1: jāju vedējos; 4: Vai bāliņa kumeļam, 131¹ (K. Lūsiņš).

892.

3: Lai virtos man telītes; 4: Kā skudrītes; 324e. — 2: ejot; 3: Lai viešās man telītes; 4: Kā skudrītes pūdiņā, 319e. —
1—2: Man ejot tautiņās, 1 Skudra ceļa pārtecēja; 4: pūlītē. 30b. — 2: Mun; 3: Dod, Dieviņ, tik; 4: pūlītē, 69f. — 1:
Skudra; 2: ejoti, 871. — 2: Mun; 3: Dod, Dieviņ, tik. 88c. — 1: Skudra; 3: manim tik gosniņu; 4: skudriņu pūznītē,
187c. Nr. 673.

1. Man skudrīte pārtecēja,
Tautiņās noejot.
Lai lopīni vairojas,
Kā skudrītes pūlenī! 310d.

893.

2: Baltu vistu v.; 5: Baltas v. g. bija, 137c.

1. Vanadziņš lidināja,
Baltu vistu gribēdams:
Gudras bija baltas vistas,
Ietecēja kaņepēs. 401.

1: Vanadziņi; 2: meklēdami; 4: Satecēja, 41b, 408 Nr. 194. — 2: meklēdams; 4: Sabēgdamas k., 324e. — 1: Vanadziņis;
2: meklēdams; 4: Satecēja, 407k. — 1: Vanadziņi; 2: meklēdami; 4: Satecēja, 41c Nr. 16 pag. 97.

894.

1: vanagu, vanadziņi; 2: tik zemu lidenē; 4: maniem cālīšiem, 104.

896.

1: Skaļi brēca v.; 2: Melna m.; 4: miežu l., 145a.

897.

1. Skaņi kļiedza vanadziņš
Diža meža maliņā:
Izbijās irbju pulks,
Aiz kalniņa gulēdams. 206.

1: Skaļi; 3: pūle; 4: gulēdama. 161e Nr. 695. — 2: Skaņē pora maliņē; 3: ierbu; 4: Āz, 189b. — 1: Skaļi; 2: Dziļ' ūdeņa
maliņāi; 3: pūlis. 267b.

2. Skaņi kļiedza vanadziņis
Augsta kalna galiņā:
Irbju pulku izbiedēja.
Aiz kalniņa sagulušu. 185d.

898.

2: Skaņi; 3: irbju pulks; 4: kalniņu gulēdams, 187b Nr. 473. — 1: Nozviedzās kumeliņš; 2: Staiga purva; 3: irbu. 407k.

1. Nosaklīdzēja vanadziņš

Staiga parva maliņā:
Sasatrūka irbu draudze,
Aiz kalniņa gulējusi. 102.

2: Skaņi p. m.; 3: irbes; 4: gulējusi 19 c. — 1: vanadziņis; 2: Sausas egles galiņāi; 3: irbes; 4: gulēdama, 22c. — 1:
Aizaklīdzēja; 4: A. k. stāvēdama, 80c. — 1: Aizaklīdzēs; 3: Izatrūkās irbu pulks; 4: stāvēdams, 91f.

2. Aizaklīdzēja vanadziņš
Staigžņa purva maliņā:
Sasatrūka irbju draudze,
Kur bij katra gulējuse. 134c.

1: Skaņi brēce v.; 2: Liela; 3: Satrūkās irbes; 4: Kur bij kura g., 75b.

899.

1: irbes bogu; 2: Az k. apgulam, 208c.

900.

2: vanaga; 4: ir skarbi; 5: jūras gulbi, 57b. Nr. 2507. — 1: silas; 2: vanaga; 4: skarbi; 5: Vidu jūras gulbi ķēre, 57d (II.
25).

901.

1. Lai bij nagī, kam bij nagī,
Vanagam skarbi nagī:
Tas noķēra cielaviņu
Vidū jūras uz akmiņa. 579.

2: skalbi; 4: akmiņa, 7. — 1: Šam b. n., tam b. n.; 2: asi n.; 4: Jūras vidu. 324e. — 2: skalbi; 4: Vido j. uz akmens, 871.
— 2: Vanagami; 3: saķēra; 4: Jūras vidū uz akmens, 88b. — 2: gaři n.; 4: jūras uz akmeņa, 335 Nr. 1735. — 1: Šam
b. n., tam b. n.; 3: saķēra; Jūras vidu, 407a. — 1: Šam, tam; 4: Jūras vidū uz akmeņa, 407k. — 2: gari; 4: Jūras vidū,
107d.

2. Lai bij nagī, kam bij nagī.
Vanagam skarbi nagī:

A nagim vistu ķēra,
A degunu plucināja. 61g.

904.

1. Kuko pūce, lello megnis
Mana tēva ozolā:
Dievs dod man vīram tapt,
Tu noskriesi putēdama. 161c.
3: D. līdz man; 4: Nocirtīšu ozoliņu, 161c. — 2: Manē t. ozolē; 3: Kad es tapšu vīra vērts, 189b. — t: mednis; 3: D. līdz man; 4: Ies' zemē kūpēdama. 212a.
2. Klieca pūce, lēlo lēlis
Mana tēva ozolā:
Dievs dod mane vīram tapt.
Tu noskriesi putēdamis. 200a.
pūce putēdama, 145a. — 3: Kad es tapšu vīra vērts; 4: putēdama, 206. 1: Kuko p., lello; 3: vīrā; 4: Noies.
3. Kuko pūce, lelo lelis
Mana tēva ozolā.
Kad es augšu vīra vērts,
Nocirtīšu ozoliņ'. 159f.

910.

2: Bērzu birzes galiņai: 5—4: Citus radus aicināja Pie saldana pumpuriņa. — 2: Purva; 3: A. citus brāļus; 4: Pie saldiemi p., 363.
1. Rubenītis rubināja
Zaļa bērza virsotnē;
Citus brāļus aicināja:
Te saldani pupurīši. 407d. 408 Nr. 206.

911.

1. Rubenīt's bungas sita
Zaļa bērza virsūnē,
Sīkus putnus traucēdams,
Lai neēda pupuriņu. 91c.
2: virsaunē, 74a. — 1: Rubeniņš; 2: Sausas egles galiņā, 321. — 1: sit, 335 Nr. 1719. — 1: Rubeniņš; 3: Citus; 4: Lai negrauze pumpuriņu, 401. — 1: sit; 3: Citus; 4: pumpuriņu, 407c. 2: virsaunē, 3—4: Citus putnus sargādams No bērziņa pumpuriem. 111 h.

912.

1: R. rubenēja; 3: Pumpurīšu nedodams, 75b.

913.

1: teterīti; 2: Tīrum' priedes g., 48. — 1: Rube, rube; 2: Zaļas bērzes; 4: Bisniecīga kulītē, 57c, 80c. — 2: Mana b.; 4: M. paša tarbiņā, 125b (J. Anitens). — 1: teterīti; 2: Sīka b.; 4: kulītē, 131¹ (Mar. Enīte). — 1: teterīti; 2: Pura, 138. — 2: Viņu tēva puriņā; 4: kulītē, 141¹ (P. Tilts). — 2: Viņā pura g.; 3: Citu rītu; 4: podiņā, 245a. — 2: Zaļa b.. 290g. — 2: Savā b., 335 Nr. 1252.
1. Rubu, rubu, rubenīt,
Sausas egles virsaunē;
Gan tu rītu rubināsi
Mana tēva kulītē. 91 h.
1: Tirra, tirra; 2: galiņā; 3: tirrināsi; 4: Muna, 88c. — 1: Rubenīt's rubenēja; 2: galiņā; 3: Citu rītu rubenēsi, 75b.
2. Ruļļi, ruļļi, putineņ,
Papardeišu kriūmeņā:
Šūdiņ ruļļi kriūmeņā,
Reit' munā pūdeņi. 434a.

914.

1. Pie lodziņa zaļa birze,
Pilna raibu teterīšu;
Pilna brāļu istabiņa
Liela kunga ģēģerīšu. 201.

2. Pilla mana bērzu birze
Skaistu raibu teterīšu;
Pilla mana istabiņa
Jaunu puišu strēlenieku. 161c.

923.

1: V. brēca; 2; V. pauti; 4: Nakts malīti turēdami, 281d.

924.

1: brāleliņi; 3—4: Saskrējūšas mellas vārnas, Aiznesušas spārngalos, 325c.

925.

1. Kūpēt kūpe(j'), bet nedega
Pieguļnieku uguntiņš;
Atskrējuse zaļā vārna,
Aiznes spārnu galiņā. 215a Nr. 4347.

2. Pieguļnieki, pieguļnieki,
Kāda jūsu uguntiņa;
Atskrējuse zaļā vārna
Nones spārnu galiņā. 321.
2; Jūsu mazu guns kuriņu; 4: Aiznes, 309a. — 3: Daskrējuse melna, 401.

927.

1—2: Gana grib žagatiņa Ar vanagu ladināt; 3: gar' asfīte, 91f.

928.

1. Pūti, pūti, balodīti,
Ne tu manu bēdu pūti:
Pats tu pūti savu bēdu,
Savus bērņus barodams. 73b, 91h.

2: Vai tu, 41c Nr. 3 pag. 99, 85b. — 3: Tu pats, 91c, 118¹. — 3: savas bēdas, 91 g. — 2: Vai; 3: Tu pats savu bēdu pūti, 106. — 2: Vai tu; 4: barodams, 137b Nr. 2221. 335 Nr. 1716. — Sal. 416 (II. pag. 52 Nr. 68).

929.

1. Pūti, pūti, balodīti,
Vai tu pūti manu bēdu?
Pats tu pūti savu bēdu,
Savus bērņus audzēdams. 69f.

2: Vai tu manu bēdu pūti; 4: barodams, 137h.

931.

2: tavāi; 3: Mieži, rudzi kuzniņā; 4: vambolītes, 262c. — 2: tavai; 3: Zirņi, mieži, kaņepējas, 274c. — 2: gūzītē; 3: Siki mazi kukainīši, 278c. — 2: kuziņā; 3: kaņepāji, 281a.

935.

2: nomiruse; 3: miežu zagti; 4: Mana tēva līdumā, 28f. — 2: nomiruse, 97a. — 3: griķu zagti; 4: Otra kunga, 379.

1. Rūci, rūci, balodīti,
Tava sieva nevesela,
Kāpēc gāja tava sieva
Manā griķu druviņā. 315, 327 Nr. 201.

937.

1: Irbīt'; 3: Kā tai bija netecēt, 303^{1b}. 2: Zeltanām; 4: kārkļi, 133b Nr. 2721. — 2: Dzeltainām; 3: bija, 335 Nr. 1771.

938.

2: Par bāliņa; 3: Pate bija, 22h. — 1 un 3: Sidrabota (sidrabota), 30a. — 2: tūrumiem; 3: Pati bija, 42¹. — 2: Pa bāliņa tūrumiem, 229¹.

941.

1. Saka irbe tecēdama:
Neviens mani nepanāks!
Panāks tevi svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 69d.

1: Sak' irbīte; 3: zvina, 28¹. — 2: manis, 92. — 1: Sak' irbīte, 184, 190f, 344. 545.

943.

2: Malā zied (?); 3: Steidzies, 41c pag. 91 Nr. 5. — 2: Mēļu ziedi cekulā; 3: bāleniņ, 111c, 335 Nr. 1734. — 1: Jierba sveļpa s.; 2: Lina zieda cekuliņu; 3: brāleliņ, 324a.

945.

2: sava gala; 3—4: Vanagam nosperama, Spalvas vien izputēja, 317d. — 2: Sava gala; 4: saķerot, 20b. — 1: paragana; 2: Savu nāvi; 4: nospeřama, 319b Nr. 2407, 391 Nr. 280, 401. — 2: Sava gala; 4: noķerot, 324e — 2: Sava mūža, 335 Nr. 1742.

1. Zīle liela dievradzīte,
Savu dienu neparedz:
Spalvas vien putējas,
Vanagam nosperot. 88b.

1: paragone; 2: Savas dienas, 41c Nr. 12 pag. 97. — 3: noputēja, 80c. — 1: paragūne; 2: Savas dienas; 3: noputēja; 4: noķerot, 409.

2. Zīle liela pareģone,
Sava gala neparedz:
Vanagam nosperot,
Spalvas vien noputēja. 451.

946.

3: Sargaities, c. p., 141. — 2: Apakš astes melnumiņš; 4: tā nevoid, 161c.

1. Nesmejiet, citi putni,
Ka jums ar' tā navā:
Zīlītei žubītei
Pie astītes melnumiņš. 88c.

954.

1: kala, 41c pag. 102 Nr. 2. — 1: klikšīnāja; 3: Ij—, ij, 137h.

1. Dzenīt's kala, klikšīnāja,
Raibi svārki mugurā;
Ij es aru, ij ecēju,
Man nebija raibu svārku. 137d.

1: kala knīpu knapu, 118¹. — 3: aŗu. 335 Nr. 1745.

2. Dzenīšam raibi svārki
Ne arot, ne sējot;
Gan es aru, gan es sēju,
Man nav svārku mugurā. 73b.

955.

5—4: Es ardams, ecēdams Raibus svārkus nedabūj', 61c Nr. 4216.

1. Dzenīt's kala knīpu knapu,
Raibi svārki mugurā:

Es strādāju dienu, nakti,

Man nav krekla mugurā. 6a, 75b.

3: dien' un nakti, 15a, 281, 111c. — 1: Dzenis, 17a, 138a, 139. — 1: Dz. saka; 5: dien' un nakti, 28¹, 42¹, 45a, 56a un b, 77, 91 d, 364¹, 408 Nr. 208. — 1: šniku šnaku; 3: dien' un nakti, 35d. — 1: kala sausu koku, 80c. — 1: kala pie kociņa, 108a. — 1: kala pusdieniņu; 3: cauru dienu; 4: Nav ne krekla, 112a. — 1: Dz. gāja knipsis knapus, 208b. — 1: Dzenis; 2: mugurē; 3: dien' un nakt'; 4: kreklis mugurē, 226g. — 1: Dzenis; 4: Nav man, 281a. — 4: nav bikšu kājiņā, 324d. — 1: kala pie kociņa; 3: dien' un nakti; ar turp. 5—6: Man nav krekla mugurā, Ne putraima vēderā, 401.

2. Dzenīt's kala kripu krapu,

Raibi svārki mugurā;

Es strādāju dienu, nakti,

Raibu svārku nedabūju. 391 Nr. 299.

3: Raibus svārkus, 4b. — 1: kala sausu egli; 4: Nevar' tādu nopelnīt, 68c un d. — 1: knipu knapu, 97c.

3. Dzenīt's gāja knipu knapu,

Raibi svārki mugurā;

Es ar' ietu knipu knapu,

Kav man tādi šūdināti. 358.

956.

2: Dzenīt's skaisti nedz.; 3: Ko dziedās dzenīt's skaisti, 15a, 17a, 28d. — 3: Ko dziedās nabadziņš; 4: Prauļi, 27b. — 2: Dzenīt's skaisti nedz.; 3: Kāda dzeņa dziedāšana, 38b. — 1: koši, 41c Nr. 1 pag. 102, 1411 (M. Sūna), 149b Nr. 1480, 264c, 335 Nr. 1744, 364. 401. — 2: Dzenīt's skaisti nedz.; 3: Kur tam bija skaist' dziedāt. 52. — 2: Dzens ar dzilnu nedz.; 5: Kāda joda tie; 4: Trūdi, 74a un b. — 1: koši; 3: K. labu, 80e. — 2: Dzenīt's skaisti nedz.; 3: Ko nabags tas dz.; 4: Stabi, 91g. — 3: K. vellu. 141¹ (M. Pielepa). — 1: jauki; 3: Akli, stulbi, kur dziedāšu, 272a. — 1: daiļi; 3: Akli, stulbi, ko dziedāšu, 281d. — 3: Kādu prieku tam dziedāt, 344.

1. Visi putni skaisti dzied,

Dzenīt's vien nedziedāja;

Kādu jodu tas dziedās,

Prauli vien vēderā. 28¹.

3—4: Ko dziedāšu, mīļais Dievs, Sausi prauli v., 28¹ — 1: daiļi; 2 un 4: vieni; 3: Stulbi, akli, ko dziedās. 40¹ (2b). — 4: vēdarā 88c. — 1: koši; 3: K. labu, 80e.

1: koši; 2: Dzenis, 143b. — 1: V. p. gan dziedāja; 3—4: Ko dziedāšu, stulbi, akli, Prauļi man v. 328b. — 2: Dz. skaisti nedz.; 3: Kāda dzeņa dziedāšana, 407k.

1: koši; 2: Dzenis, 186°, 326c.

957.

1: C. p. man vaicāja; 3: Stulbi, akli, 216b. — 1—2: Citi putni man vaicāja, Kam es skaņi nedziedot, 241 d. — 2: Kam, dz., tu nedzied'; 3: Stulbi, akli, 264g, 271b. — 1: C. p. man prasīja; 3: Kā bij manim padziedāt, 268b. — 2: Kamdēļ sīlis nidziedāja. 290f. — 2: Kāpēc sīlis nedziedāja, 298d, 347. — 1—2: Citi putni sīli bāra, Kamdēļ sīlis nidziedot, 302.

3: Stulbi, akli; 188°— 3: Stulbi, akli; 4: Sausi prauli v., 188°— 2: K. dzenīts nedziedāja; 3: Stulbi, akli, 279¹c.— 2: Kāpēc sīlis nedziedāja; 3: Stulbi, akli; 4: Prauļi, 270d.

1. Citi putni tā sacīja:

Kāpēc dzenis nedziedāja?

Kāda dzeņa dziedāšana,

Sausi prauli vēderā. 97c, 391 Nr. 847, 401.

2. Visi soka, visi soka:

Dzid, dzeņeit dzid, dzeņeit!

Kóda dzeņam dzidóšona,

Sausi prauļi vādarā. 422a.

958.

3: Stulbi, akli, ko dziedāšu, 174e — 1: grazni; 2: K. joda; 4: Veci prauļi vēderē, 189a un b.

1. Tu, dzenīti, skaists putniņi,

Kam tu koši nedziedāji?

— Ko, nelaime, es dziedāšu,

Prauli vien vēderā. 157¹.

2. Visi putni grazni dzied,
Megnis vien nedzied grazni;
— Kāda vēja es dziedāšu,
Prauli vien vēderā. 161c.

964.

2: aiz upītes līcīšos; 4: skrakšķināja 97f.

965.

1: krupju; 3—4: Man māmiņa maizes deva, Es tik grazni nevarēju. 190c. Nr. 682. — 1: krupa; 2: greznu; 3—4: Man māmiņa maizi deva, Es tik grezni nemācēju. 208b.

966.

3: Ni—, ni, 41c pag. 88 Nr. 3.—4: Lakstīgālā, 86b. — 3: Ne man darba, ne miedzīņa, 1211. — 2: dārziņā, 255. — 1: kroni kala; 4: Lakstīgalas, 265b. — 3: dārbiņa, 299b Nr. 1546. 391 Nr. 267. — 1: kroni kala; 3: Ne man darba, ne man miega; 4: Lakstīgalā, 407a.

1: Koši dzied lakstīgala; 4: Lakstīgalas, 97g. — 1: Skaiški dzied lakstīgala; 2: Munā; 3: Ni man miega, ni man darba; 4: Lakstīgalas. 330¹.

1. Laksteigola krūni pyna
Munā rūžu dōrzenā;
Ni maņ miga, ni darbeņa,
Laksteigolys klausūtīs. 422a.

1: L. trycynōja, 420. — 3: ni maņ dorba; 4: Laksjeigolu klausējūt, 427¹a. — 1: L. trycynōja; 3: ni maņ dorba, 432. — Sal. 415 pag. 330 Nr. 568.

2. Laksteigola tricynō
Straues upes maļeņā:
Ni maņ miga, ni darbeņa,
Ni maņ jōs klausētīs. 434a.

969.

1: Arājiņi bāleliņi; 2: birzieniņus; 5: Īsa bija, 6c. — 2: Laižat, 28f. — 2: biržumiņus, 36b. — 2: biržumiņus; 4: Krūmos dzied, 36h. — 2: Dzenat garas, platas vagas; 3: Īsa bija; 4: Zemi, 41c pag. 278 Nr. 13. — 1: Ariet, puīši, ecējiet, 42. — 2: Dzeniet garas birzītes; 3: šā, 68c. — 2: Izdzeniet garas birzes, 68 d. — 1: Arājiņ bāleliņ; 2: Dzen garāku birzumiņu, 69a. — 1: Arājiņi bāleliņi; 4: lagzdīgala, 73b. — 1: arājiņi; 2: Laidiet, 74c. — 2: garu birzumiņu, 97g un h. — 3: Salta, 98a. — 2: Dzeniet, 111c, 137f. — 1: Arājiņi; 2: Velkat garus birzumiņus; 3: Īksa; 4: lastīgala, 119¹ (E. Rauske). — 2: Dzeniet; 4: Zemu trauc, 121 d, 137g Nr. 1995 var., 137h.

970.

1: Lagzdīgala; 5: Jaunis manis arājiņis, 134a. — 2: Nāc tu agri; 3: Jauni mani brāleliņi, 325a un c. — 2: Nāc tu agri šovasar; 3: manis arājiņis, 377.

972.

5: arājiņis; 4: laiku, 20b. — 1: Sudrabiņa lakstīgala; 3: manis arājiņis; 4: laiku, 39d (A. Zilītis). — 5: manis, 6c, 15a, 18, 91c. — 2: Paceļ, 17a un b, 36r (T. Saulīte), 64e, 68d, 121d. — 2: Pieceļ; 3: manis, 22r. — 2: Paceļ; 5: manis, 28d, 135, 141¹ (J. Jurgis). — 1: putni; 3: Man bij jauns arājiņš, 28¹, 75b. — 2: Pieceļ miežu, 30b. — 3: Jauniņš manis arājiņš, 41a, 69a. — 2: Pieceļ, 42¹, 45b, 45¹, 125b (J. Anitens). — 2: Modin'; 3: manis, 58. — 1: Lagzdīgala; 2: Pieceļ, 64a Nr. 4229. — 3: manis arājiņis, 68b, 88c. — 3: Jaunis mans, 74a un b, 121n. — 1: Lagzdīgala; 3: bij (al.: ir), 75g, 89b, 111d, 127¹b. — 2: munu; 3: Jauniņš muns, 88b. — 1: Lagzdīgala; 2: munu; 3: muns, 88c. — 3: Jauns tas mans, 90. — 1: putniņ; 3: manis, 93a. — 2: Pieceļ; 3: manis arājiņis, 121 p. 379. — 2: Pieceļ; 5: Mans arājs jauns būdams, 131¹ (K. Lūsiņš). — 1: putniņ; 3: arājiņis, 335 Nr. 1725. — 1: Lagzdīgala; 3: Mans vīrīts jauns vēl bij, 358. — 2: manus bāleliņus; 3: Mazi mani bāleliņi, 400.

1. Lakstīgala sējas putnis,
Piecel manu arājiņu:
Jauns bij mans arājiņš,
Nezināja sējas laika. 22o.

1: Lagzdīgala; 2: Pacel; 3: Jaunis manis, 73b. — 2: Piecel, 75i, 111e. — 3: Jauns ir, 111c. — 2: Piecel; 3: Man bij jauns arājiņš, 125³ (J. Rencs). — 2: Pacel; 3: manis; 4: laiku, 363, 394. 3: Jauns ir; 4: Pirmo reizi artu gāja, 125a un b (A. Kalnavārs).

2. Laksteigola, sējis putnys,
Piceļ munu orōjeņu:

Jauns bej munys orōjeņš,
Nazynava sējis laika. 422a.

1: sējas; 3: muns; 4: Sējas laika nazynava, 409a. — 3: Jaunys muns, 426a. — 3—4: Muns orōjs jaunys beja, Nazynōja mižu sējis, 426c, 427a.

3. Lakstīgala, sējas putnis,
Nāc man līdzi tautiņās:

Jaunis manis arājiņš,
Sējas laika nezināja. 118¹.

2: līdz. 134c.

4. Dziedi skaņi, lakstīgala,
Manā rožu dārziņā:

Jauns bij manis arājiņis,
Sējas laiku nezināja. 36r (J. Silis).

973.

1. Nāc nākdama, vasariņa,
Nāc ar visu lakstīgalu;
Man bij jaunis arājiņis,
Sējas laika nezināja. 335 Nr. 1725.

3: jaunais; 4: Sējam' laiku, 226d Nr. 2611. — 3: Jauns bij manis arājiņis; 4: laiku, 174e.

2. Rīgā pirku lakstīgalu,
Cik naudiņas turēdama,
Jauns bij mans arājiņš,
Sējas laika nezināja. 324a.

3: Jaunis mans, 6c. — 4: Nezināja sējas laiku, 313. — 2: Vežu līdzi Vidzemē, 379. — 3: Mazi mani bāleņiņi, 407a un k.

1: Cik naudiņas turēdama; 2: Rīgā pirku lakstīgalu; 3: manis arājiņis; 4: laiku, 20b.

3. Jauns bij manis arājiņis,
Sējas laika nezināja:
Pirc, bāliņ, zelta gaiļi,
Pirc sudraba lakstīgalu. 59d. (A. Pētersons).

4. Cik naudiņis turēdams,
Reigā pērku laksteigolu:
Mozi muni brōleliņi,
Nazynava sējis laika. 422a.

974.

1: Nāci, nāci, 13b. — 2: Nāc ap pašu sējas laiku, 326b.

975.

1: viena dz.; 2: Sudrabiņa ozolā; 3: zaļu varu [vēri?], 59i. — 1: zelta dz.; 2: Zaļas ņiedres galiņā; 5: bērza birzi, 75b.

1. Kūko, zelta dzeguzīte,
Sudrabiņa ozolā,
Kam atstāji zaļu birzi
Daugaviņas maliņā. 41c Nr. 2 pag. 102.

1: vara dz., 313, 324c, 324e. — Kūkoj' viena, dz.; 3: zaļu vēru, 316¹. — 1: K. viena, dz.; 2: ozalā; 3: zaļu varu [vēri?], 324a. — 1: vara dz.; 3: atstāji brāliņam; 4: Zaļu birzi pavārtē, 324e. — 1: mana dz.; 3: bērzu birzi; 325a. — 1: zaļa [?] dz., 325e.

2. Kiūkoi, ōru dzaguzeit.
Ņīdrōjā pūreņā,
Kam pameti zaļu bērzi
Viņā pusē Daugaveņas. 427¹a.

3. Keùkoi, óru dzagúzeite,
Pa ñidrèm laksteidama,
Kam pòrdevi zalta bérzi
Rùbežnika déleņam. 422a.

976.

3—4: Tev pietrūka zaļa koka, Man pietrūka bāleliņa, 133¹a. — 1: Kūkai; 2: kūkāji; 3—4: Tev pietrūka triju koku, Man pietrūka bāleliņa, 326c.

977.

1: zelta dz.; 4: māmuliņa, 41c Nr. 1 pag. 102. — 4: māmuliņa, 109d. — 1: Kuko; 2: kukoji; 3: Tav, 187b Nr. 514. 391 Nr. 883. — 3: Tu kukoji zaļu mežu. 190i Nr. 757 var.

1. Kūko, sila dzeguzīte,
Tu kūkoji, es raudāju:
Tev pietrūka zaļa koka,

Man pietrūka māmuliņas. 141¹ (E. Kraujš).

1: Kuko; 2: kukoji; 3: skaņa koka; 4: bāleliņa, 15b. — 3: Tev p. sila priedes; 4: M. jaunā bāleliņa, 136. — 3: Tev p. sila priedes; 4: M. tā viena bāleliņa, 133c.

2. Kiūkoi, óru dzaguzeit,
Tu kiūkósi, es raudóšu:
Tev pitryūka dažā kūka,
Maņ vīna bōleļeņa. 428.

978.

1. Nakiūkoi, dzagúzeit,
Nador maņ žalobeņu:
Tu kiūkóji, es raudóju,

Škitu sovu mōmuļeņi. 422¹. — Sal. 415 pag. 383 Nr. 6.

2—3: Sirds munys naādyn': Tu kiūkovi, es raudovu, 409c.

2. Nakeūkoi, dzagúzeit,
Nador maņ žalumeņu:
Tu keūkóji, es raudavu,
Žāl maņ savys mōmuļeņis. 422c.

979.

2: A. tīrumā; 3—4: Gani tevi šautriem svieda, Arājiņi kukulkšņiem, 9. — 3: šautri meta, 80c. — 3: meta, 111d. — 3: tevīm šautri; 4: Arājs zaļu v., 107b, 524e. — 3: tevīm; 4: Arājs zaļu v., 379. — 4: Arājiņis, 401.

1. Nekūko, dzeguzīte,
Aramā zemītē!

Kūko purva maliņā,

Kur neara bāleliņi. 41c Nr. 4 pag. 102.

3: purvju; 4: brāleliņ', 319b Nr. 2402. — 2: Ařamā; 3: purvja, 335 Nr. 1715.

2. Nakiūkoi, dzaguzeit,
Aramiņis maļeņa.
Tev ganeņi šautri svīde,
Oròjeņis veļeneņu. 428.

980.

1. Nekūko, dzeguzīte,
Aramā zemītē!

Kūko pura maliņā,

Sausas egles galiņā. 15a.

1: Nekākuji; 2: Uzartā tīrumāi; 3: Kūkui p. maliņāi; 4: Zaļai e. galiņāi. 221. — 3: purva dzelvītē; 4: Sausā e. galotnē, 29c.

1: Nekuko; 5: Kuko purvja; 4: Kur neara tautas dēls, 36r.

2. Dzaguzzeit, dzaguzeit,
Nakoūkū drivīņā,

Koukù meža maliņā,
Sausas egles galiņā. 314.

988.

1: Padziedam; 2: nedzird, 16, 25. — 1: Sadziedam; 2: nedzird, 42. — 1: Padziedami; 2: Kad nedziedi; 4: lezda, 82. — 1: strada, 95d. — 1: strada; 2: Kad; 4: Smalku, 157d. — 1. Padziedam st. bērni; 2: Nedziedā 1.; 4: Sīkē ievu krūmiņē, 189, 189b. — 1: strada; 2; Ka; 4: Smalku kārklū k., 400.

1. Padziedam, strazda bērni,

Nu nedzied lakstīgala:

Lakstīgala aizmigusi

Straujupītes maliņā. 208b.

1: Padziedami, strada, 41c Nr. 6 pag. 89. — 1: Padziedat; 2: Ja; 4: Alksnājiņas m., 69a. — 1: Padziediet; 2: Ka; 4: Straujas upes, 93¹, 98. — 1: Padziedame, stragzda; 2: nedziede lagzdīgala; 5: Lagzdīgala, 181b Nr. 1266. — 1: Padziedami, strazdu; 2: nedzieda lagzd.; 3: Lagzd.; 4: Straujas upes, 201. — 1: Padziedame; 2: nedzieda, 391 Nr. 1099, 401. — 1: Sadziediet; 2: Ka; 4: Straujas upes, 407a. — Sal. 416 (II. pag. 47 Nr. 152). 1: Padziedami; 5: aizmiguse, 182¹.

2. Dziedat skaisti, mazi putni,

Lakstīgala nedziedāja;

Lakstīgala aizmigusi

Straujas upes maliņā. 52.

1: Visi putni koši dzied; 4: Straujupītes m., 185d.

5. Padziedat, strazda bērni,

Nu nedzied lakstīgala:

Lakstīgala aizmiguse

Sīkā lagzdu krūmiņā. 237b.

1: Padziedati; 2: nedzieda; 4: Sīkai lazdu krūmiņai, 22p. — 1: Padziedami; 2: nedzird lakstīgala (al.: lakstīgalu); 4: Smalka legzda. 36r (J. Lauva). — 1: Padziediet strada; 2: Ja; 5: aizmigusi; 4: Smalka lazda (al.: Smalku lazdu), 91h. — 1: Sadziediet strada; 2: Ja; 4: Straujas upes maliņā, 407k.

4. Sadzīdit, stroda bērni,

Ka nadzīd laksteigola:

Laksteigola aizmyguse

Straujas upis maļeņā,

Straujas upis maļeņā

Smolku lozdu kryūmeņā. 424b.

3. Padzīžam stroda draudze,

Ka nadzīd laksteigolas;

Laksteigolas aizmygušys

Zaļis bērzišs gaļeņā. 454a.

990.

2: Vāldzītes; 5: nāce vāldzīte, 41c pag. 105. — 1: V. p. atnākuši; 3: Tad tik, 275.

1. Visi putni šai zemē,

Vāldzītes vien nebija;

Tad atnāca vāldzīte,

Kad ozola lapas plauka. 324a.

3: atnāks; 4: Kad plauks lapas ozolam, 25. — 1: V. p. atnākuši; 2: Vāldzītes; 5: vāldzīte, 324c. — 4: Kad ošam, 524e.

991.

4: šūpulī, 28¹. — 2: Pār āriņu; 4: šūpolie, 75b. — 2: aizskriedama; 4: šūpolie, 85b. — 5: nelauz koku; 4: šūpulī, 111d. — 4: bērniņš šūpulī, 131¹ (M. Enīte). — 4: šūpulī, 264c. — 2: Pār; 4: šūpulī, 335 Nr. 1722.

1. Vāldzīte Dievu lūdza,

Par kalniņu lidodama:

Dod vējam nelauzt zaru,

Man bērniņi šūpulī. 137f.

2. Tā sacīja meža māte,

Par siliņu tecēdama:

Pūt, vējiņ, nelauz koku,
Mans bērniņš šūpolī. 311a.

992.

2: Aiz lielā dūņu purva; 4: Dūņu purva, 379.
1. Bij man sniedze audzējama
Olnīciņas galiņā;
Aug man bērī kumeliņi,
Olnīciņas bridējiņi. 91f.
3: bērīs kumeliņš; 4: Ar ko sniedzi vizināt, 127¹b. — 1: audzināma, 401.

994.

2. Aunies kājas, man' māsiņa,
Nāc man līdzī druviņā.
Sīļi miežus apēduši,
Čaškas vieni palikušas. 68b.

995.

1. Pēter, brāli, aunies kājas,
Iesim miežu aplūkot.
Sīļi miežus apēduši,
Salmi vien palikuši. 61g, 364¹.
2: Iesam, 18 (Kliģenē). — 2: apraudzīt; 3: Zīles miežus apēdušas, 57c, 57d (II, 62). — 2: miežus, 110c. — 3: noknāpuši, 125¹ (P. Lapsiņa). — 1: aunam; 2: miežus, 208b.
2. Pēter brāli, aunies kājas,
Iesim miežu aplūkot.
Sīļi miežus apēduši,
Čagas vien(i) atstājuši. 157c.
4: Čabas, 28d. — 1: Aun, bāliņi, baltas kājas; 2: apraudzīt; 5: noēduši, 91c. — 2: Iesam miežu apraudzīt, 111h.
2. Pēter brāli, aunies kājas,
Iesim miežus apraudzīt,
Sīļi miežus noēduši,
Čagas vien palikušas. 325a.
2: Iesam miežu aplūkot; 3: apēduši; 4: Čabas, 87a, 97b. — 1: auni; 2: miežus; 4: Čādas, 308a. — 2: miežus aplūkot; 3: apēduši; 4: Stupes, 379. — 1: Aunies kājas, vecais brāli; 4: Stupes, 3971. — 2: Ej tūruma aplūkot, 407b.

999.

1—2: Griež griezīte rudzus, miežus, Paipaliņa smalkus kārkļus; 3: Griezei, 20b.
1: G. grieze; 2: P. ābolā; 4: P. āboliņš, 75b.
1. Grieza grieza ruidzišuôs,
Paipaliņa vīrekstēs:
Griezei ruidzi piederēja,
Paipaliņai vīrekstiņš. 103.

1000.

1: grieza; 2: kārkliņos; 3: grieza; 4: pelaviņas, 91a Nr. 4269. — 1: Grieza grieza; 2: kārkliņos; 3: Grieza grieza; 4: pelaviņas, 871. — 2: ābulā; 3: Griez, griezīte, t. r.: 4: ābuliņu, 241e.
1 un 3: G. grieza; 2: pļaviņā; 4: P. pelaviņas, 335 Nr. 1723.
1. Grieze grieza rudzu lauku,
Paipaliņa ābuliņu.
Griez, griezīte, tūrus rudzus,
Paipaliņa ābuliņu. 264p.
2 un 4: āboliņu; 3: skaidrus rudzus, 256.
2. Grīze grīza teirūs rudzūs,
Purpalova (al.: Putpalova) palovôs. 427a.

1001.

3—4: Griez, griezīte, rudzu spaili, Paipaliņa siena spaili, 335 Nr. 1723.

3: Griez, griezīte, rudzu baru, 113¹. — 3: Griez, griezīte, rudzu spaili: 4: s. spaili, 182 Nr. 140. — 3: rudzu kūli, 281b.

1. Griediņš grieda druviņā,

Paipaliņa pļaviņā.

Griediņš grieda pilnu vārpu,

Paipaliņa zāļu nastu. 207r.

1003.

2: Smalkā lazdu kr., 95c.

1. Puļu, puļu, paipaliņa,

Smalkā lazdu krūmiņā;

Kas tev vainas nepuļot,

Pilna māga kukainīšu. 118¹.

1: Tuju, tuju; 2: Papardīšu kr.: 3: netujot, 120c. — 1: Guli, guli; 2: Smalku; 5: negulēt, 137e.

1: Tuju, tuju; 2: Papardīšu: 3: tai v. netujāt, 127¹b.

1006.

1: mazputnītis; 2: Augšu kāpe, 324d.

1. Cīrulīts mazputniņš

Augsti skrēja dziedādams:

Dievam nesa grāmatiņu,

Vai būs silta vasariņa. 394.

2: A. gāja; 4: Ka, 319c. — 1: mazputniņis, 335 Nr. 1726. — 2: A. skrien; 4: vasariņ', 391 Nr. 289, 401.

2. Cīrulīts mazputniņš

Pret saulīti lidenās:

Dievam nesa grāmatiņu,

Saules meita nomiruse. 208b.

1009.

1: cīrulīti; 4: Uz akmeņa sēdēdama, 91c. — 2: Gaidi, gaidi vasariņas, 91c. — 1: mazputniņ, 91g. — 3: ava; 4: Uz

akmiņa sēdēdama, 322e. — 3: ava; 4: akmisniņa, 400. — Sal. 414 Nr. 107.

1010.

1: cīrulīti; 3: kaņupītes; 4: Dzeltenais, 300b.

1011.

3—4: Sīki mazi akmentiņi, Sarkanais āboliņš, 298d. — 1: Rullu, rullu, cīrulīti; 3: Miežu gr., pupu gaudi; 4: vabulītes, 347.

1. Dziedi, dzied tu, putniņi,

Kas tavā mādziņā?

Pus' pupiņas, pus' zirniša,

Pus' melnā vagulīša. 28d.

4: melnājas vaguliņas, 93¹. — 1: Ti, gailīt, pul, vistin; 4: vagoliņa, 400. —

1: Pul, gailīti, pul, vistin; 3—4: Vai

zirnišis, vai pupiņa, Vai sarkana magonīte [?], 407a.

2. Puteniņ, puteniņ,

Kas tavā mādziņā?

Trīs zirniši, trīs pupiņas,

Trīs mazie vagulīši. 322a.

1: Dziedi, dzied tu, putniņ; 3: trīs kukaiņi; 4: Tr. rnelnas vabulītes, 131¹ (Konst. Lūsiņš).

3. Bingu, bingu, bungainīti,

Kas bērnam vėdarā?

Pupiņas, zirniši, kaņepu gaudiņi. 65a.

4. Pul, gaiļeit, pul, visten,

Kas tavā mōdzenā?

Pus zērņeša, pus pupeniš,

Pus mallnō voguļeņa. 422a.

1012.

1. Ruļļu, ruļļu, cīrulīti,

Papardīšu krūmiņā;

Kas kaitēja neruļļot,

Pilna guza vabolišu. 272a.

1: Rulle, rulle; 3: nerullēt; 4: kuzna bambelīšu, 216b. — 3: nerullēt; 4: Pilla kuzma bambulīšu, 219b. — 1: sērmulīti [?]; 4: kuzna vambolīšu, 258b. — 1: sermoliņi [?]; 4: kuzna kukaiņim, 264k. — 1: Rulle, rulle; 2: Papārdīšu; 3: nirullēt; 4: Pilla, 270a. — 4: kuza, 281d. — 1: Čučī, guli, c.; 3: negulēti, 297a. — 1: Rullu, rullu; 3: nirullēt, 302.

2. Gražni dzied cīrulītis

Papardītes krūmiņā;

Kā viņš gražni nedziedās,

Pilna kuzma vaboliņu. 161c.

1015.

1: Dzeltainā, 22b. — 1: Dzeltenāja; 2: Negul'; 4: N. tavu cekulīti, 125b (P. Tortuss). — 1: Pelēkā c., 324d. — 2: Neguļ, «Latv. Av.» 1890. g. Nr. 5 (Tīcans).

1017.

1. Cielaviņa, gludgalvīte

Tiltā kāju nolauzuse

Tu aiz sava trakumiņa

Galviņu nolauzīs. 86c.

1018.

1. Dzeltenā cielaviņa,

Tekam govu paganīt;

Tu veca govu gane,

Tu zin' āra dābuliņu. 324e.

2: Iesim; 3: Tu bij' veca; 4: āboliņu, 401, 407b.

1020.

1: Cielavīte; 2: Gudrus; 3: A. laipas; 4: neuziet, 161c. — 1: Gudra bija cielaviņa; 2: Gudrus bērņus; 3: viers; 4: neredzēja, 189b. — 4: Lai bērņiņus nedabūja, 2071.

1024.

1. Ak tu maza pipuctiņ [?],

Tavu vāju vasariņu!

Duj' pautiņus vien izdēja,

Tie palika neperēti. 216b.

2. Ai, Dieviņ, ai, Dieviņ,

Tavu aukstu pavasaru!

Dzeguzei divas olas,

Abas gāja vanskarēs. 41c pag. 24 Nr. 1.

3—4: Dzeguzam divi pauti, Abi gāje vanskaros, 73e Nr. 2597, 73f (I, 187). — 4: vanckarā, 87¹. — 4: vanskarē, 335 Nr. 2054.

1028.

1. Ir bijusi, ir bijusi

I gulbim māmuliņa:

Es atradu šūpulīti

Ezeriņa maliņā. 86c.

1030.

1: Rauduvīte; 2: vainaciņu; 3: z. tava galva bija; 4: vainaciņis, 91 h.

1. Ai, ūdena raudaviņa,

Vij ūdeņa vaiņadziņu;

Dzelten' bija tev galviņa,
Zaļš ūdeņa vaiņadziņš. 342.

1031.

1: Pāri peld par Salacu; 2: raudulīte; 3: mirka spārnu gali; 4: Ne vizuļa, 48.

1032.

1. Raudavīte šķeterīte
Dūņu jauce ezarā;
Nevarēju brāliņam
Baltu kreklu izmazgāt. 311a.
2. Raudiweite škereteite,
Tei sajauce ezereņu:
Nawareju bōļeņam
Bolltu kraklu izvelēt. 434a.
3: Nei kur munam bōļeņam. 4282.

1033.

1. Rauduvīte grūtspārnīte
Sajauc dūņu ezerā;
Es nevaru bāliņam
Baltu kreklu izmazgāt. 91h.
2: dūņas; 4: izvelēt, 931c.
2. Raūduveite gryūtspōņeite
Sajauc dyūņu azarā,
As navaru bōļeņim
Bolltu kraklu izvelēt. 424a.
3: kundzeņam; 4: Bollta krakla, 424a. — 2: dyuņi; 3: kundzeņam; 4: Bollta krakla, 427¹a. — Sal. 415 pag. 301 Nr. 439a, 427^ob (II pag. 45 Nr. 111).
3: kundzeņam; 4: Bollta krakla, 424a. — 2 dyuņi; 3: kundzeņam; 4: Bollta krakla, 427¹a. — Sal. 415 pag. 301 Nr. 439a, 427^ob (II pag. 45 Nr. 111).

1035.

2: poru; 3: pieši; 4: Ar ķīvītu dancājot, 196e un f. — 1: Ko klaigā tu, dzērvīņ; 3: M. nokrita cepurīte, 2291.

1039.

1: Oij; 2: daiļu; 4: Pa ezeru 1., 113c. 1: Ai'; 4: Uz ūdeņa ligojot? 28¹.
1. Bōļeļeņ gaiguļeņ,
Tav gaigula capureita,
Kur tu jēmi, kas tav dava,
Uz iudiņa ļeigōjūt. 426c.
1: geiguļeņ; 2: Tev geigula capureite; 3: ņēmi, kas tev deve, 428.

1041.

2: gaigališu; 3: laiskais puisis; 4: Tiks, 131¹ (A. Liepiņa). — 1: Aiz Daugavas; 3: Negul' ilgi, 137d.
1. Aiz upītes melna egle,
Pilna baltu gaigaliņu;
Celies agri, bāleliņ,
Būs tavāi rociņā. 16.
1: Viņpus upes, 28d. — 1: mella; 2: Pilla; 3: bālenīti, 36r (J. Lauva). — 1: zaļa egle; 4: Kļūs tavā, 319c Nr. 393. — 1: Pār Daugavu; 2: gaigališu; 3: Pasteidziesi, brāleliņi; 4: Tur būs tava līgaviņa, 3b.

1042.

1: Aiz upeites; 2: gaiguļeņu; 4: Byus, 435a.

1043.

2: Jūras balti gaigališi; 4: jūrā, 187b Nr. 479. — 2: balti gaigaliņi; 4: ūdesniņa, 321.

1047.

Ar turp. 7—8: Teters ņēma irbes meitu, Zaķīts lēca panāksnos, 95a, 399 Nr. 89.

1. Kad es biju jauns puisītis,

Es mācēju ģēģerēt:

Pats stavēju mežmalā,

Suņus laidu siliņā.

Tie izdzina irbu pulku,

Div' pelēki vanadziņi. 326c.

1: jauna meita; 3: Pāte stāvu; 4: Kuceniņu mežā laidu; 5: Tas, 300b (J. Ziemeļis).

2. Kad es biju jauns puisītis,

Tad es gāju ģēģerēt.

Ģēģerēju cauru dienu,

It nenieka nedabūju;

Pašā lauka galiņā

Es nošāvu vecu irbi. 264c.

3. Kad es biju jauns puisītis,

Es mācēju ģēģerēt:

Pats stāvēju mežmalēja,

Kucentiņus mežai laidu.

Navaid ilgi, stundas laiku,

Izden divi irbju pulki,

Izden divi irbju pulki,

Div' pelēki vanadziņi. 185g.

1052.

1—2: Rubi, rubi, teterīti, Zaļā bērza galinā; 3: rītu; 4: Bisniecīna, 61g.

1057.

1: Lūss ar lapsu; 3: Gan panāks svina, 125b (J. Anitens). — 1: Briedis, lācis; 2: Neviens mani nepanāca, 188°.

1058.

1. Tec, caunīti, tecēdamis,

Suņi tevi nepanāks:

Panāks tevi div' pirkstiņi,

Tēraudiņa pederīte. 391 Nr. 855.

2. Sak' caunīte palēkdama:

Neviens manis nepanāk!

Panāk tevi svina lode,

Tēraudiņa pederīte. 278c.

2: nepanāca; 3: Gan panāca svina, 22p. — 1: Zaļķts saka palēkdams; 2: mani nepanāks; 3: Panāks, 207k, 229¹.

3. Soka cauņeite lākdama:

Ni vīns maņa napanóce!

Panòks tevi svyna lūde,

Tāraudeņa pedereite. 422a un d.

2: nadanòks; 3: Danòks tevi cyna, 422c.

1060.

1: Šāvu zaķi; 2: Sūdu rudzu rugājā; 4: Zemu šļuncku, 61g.

1064.

1. Aiz Daugovys lili meži,

Pillni cauņu, vòvèreišu;

Tur vajdzèje groznu suņu,

Gudru veiru medinīku. 419¹a.

2. Aiz Daugavas (al.: upītes) melni meži,

Pilni cauņu, vāverīšu;

Tur vajaga gudru suņu,

Jaunu puīšu mednieku. 107c.

3: bargu suņu; 4: strēlenieku, 6c. — 1: kupla egle; 2: Pilna caunu; 4: šāvējiņu, 28d, 101f, 134a.—3: groznu suņu; 4: Gudru vīru, 91c, 93¹c. — 2: caunu; 3: viegla suņa; 4: Jauna puīša mednieka, 91h. — 2: Pilni caunu piesēduši, 92. — 1: melni alkšņi; 3: nasku suņu; ar turp. 5—6: Man pašam naski suņi, Pats es jauns mednieks, 105a. — 2: Pilni caunu pielīduši; 4: ģēģerīšu; ar turp. 5—6: Man pašam slaidi suņi, Sav' bāliņi ģēģerīši, 110c. — 2: Pilni caunu pieauguši; 3: viegla suņa; 4: Jauna puīša bisenieka, 137h. — 3: krietnu suņu; 4: strēlnieciņu, 523a.

1069.

3: Plinšu strobu laizītāji. 379.

1079.

2: manus amatiņus; 3: Jau tu; 4: vilna līda, 64i. — 4: mati aug, 111d. — 1: Meža māt, meža māt; 2: manus amatiņus; 3: labi redzi; 4: līž, 1201a.

1. Ei, bagāta meža māte,

Sprūdi manu lamatiņu.

Jau tu paša gan zināsi,

Vāja mana cepurīte. 309a.

MEŽA DRAVA DAINĀS.

Biškopības speciālists lauksaimniecības fakultātē

P. Rizga.

Mūsu biškopības senatne vēl maz pazīstama un tās vēstures materiāli vēl visai trūcīgi. Tomēr īsie un nepilnīgie norādījumi mums dod ievērojamus pieturas punktus, no ka varam iegūt diezgan noteiktu ainu.

Senie Baltijas iedzīvotāji pārtikuši no lopkopības, zvejniecības, zemkopības un biškopības. Arī amatniecība bijusi attīstīta, par ko liecina dažādie apgērbi, darba rīku un piederumu izstrādājumi. Protams, ka to varam teikt par baltu ciltīm, kas no 1. līdz 7. g. s. pēc Kristus izspieda mūsu piekrastē dzīvojušos somus. Nav cerams, ka senākām somu ciltīm mūsu dzimtenē biškopība būtu bijusi sveša. Jūrmalas lībieši 10. g. s. pēc Kr. prata it labi bites kopt.

Ja tolaik vaskus un medu pārdeva kaimiņu tautām, tad šo produktu ražošanai vajadzēja būt plaši attīstītai. Mums ir noteikti zināms, ka jau ap 10 g. s. pēc Kr. biškopības produktu tirdzniecība bijusi dzīva un rosīga. 969. g. krievu hroniķis Nestors stāsta, ka lielkņaza Svjatoslava laikā krievu un Baltijas tautas tirgojušās ar ādām, vasku, medu un vergiem.¹⁾

Mērenās joslās un mežiem bagātos apgabalos bites mitinātas mežos, koku dobumos, turpretim kalnu, stepju apgabalos bites mita klinšu plaisās, zemē vai alās.

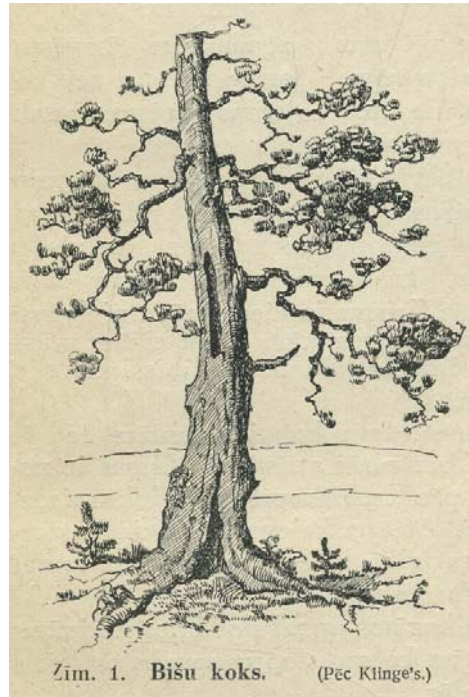
Pirmatnējais dravnieks uzmeklēja meža bišu kokus vai alas, rudenī tās izkāpa, izdravoja, kā parasts bites iznīcinādams. Senatnē mežā bija tik daudz neatrastu un neizpostītu bišu saimju, ka nākamā pavasarī koka iedobuma izpostītās saimes vietā ielīda jauns spiets. Šādā kārtā bites varēja izmantot jau tos laikos, kad zvejodami un medīdami ļaudis klīda no vietas vietā. Primitīvākā biškopība sākusies laikam tikai tad, kad cilvēki nometušies vienā vietā dzīvot. Laukkopības un biškopības tuvo radniecību uzrāda arī tautas dziesmas: Z. K. 408, Nr. 177 un B. V. 27957.

Bišu izpostīšanu dravējot baltu tautas atmetušas daudz agrāk nekā viņu kaimiņi Krievijā un it īpaši Sibīrijā, kur dravējot bites nomērdē ar sēru vēl jaunākā laikā.²⁾

¹⁾ В. П. Поповъ. Летопись русскаго пчелодства. Пенза. 1913 г.

²⁾ Сергей Мечъ. Географія Россіи.

Nākamā biškopības attīstības posmā bites ne tikai uzmeklēja izpuvušos cauros kokos, bet bitinieki (bičoļi) paši izkala kokā šim nolūkam iedobumus. Tādu, cilvēku taisītu bišu mājokli toreiz latvieši sauca *d o r i, d o r u, d u r v u, d r a v u* un vairākās citās variācijās (B. V. 50428, 30356). Koku, kuŗā iecirta dori, sauca bišu koku, un šie bišu koki baltu tautu saimnieciskā dzīvē spēlējuši lielu lomu. (1. zīm.)¹⁾

Kā privātu īpašumu bišu kokus apzīmēja ar savu zīmi (15. zīm.), un neviens cits tos tad neuzdrošinājās aizkart. Tādu koku skaits dažos mūsu apriņķos vācu iebrukšanas laikā sniedzās desmit tūkstošos.

Kad pirmie vācu tirgotāji XII. g. s. atbrauca Daugavas grīvā, medus un vaski bij viens no galveniem preču apmaiņas priekšmetiem. Ka lībiešiem Rīgas apkārtnē bijis daudz bišu koku, kam ievērojama vērtība, to apliecina vairāki veci dokumenti, no kuŗiem minēsim vienu izrakstu: 1349. gadā 29. septembrī ordeņa mestrs Gosvins f. Herriks Rīgā noslēdz līgumu ar Salaspils lībiešiem par bišu kokiem, kas aug pilsētas robežās. Līgumā teikts, ka lībiešu īpašumā paliek bišu koki, kā vecie no tēviem mantotie, tā no jauna dētie, ko Rīgas pilsoņi grib dabūt savā rokā.²⁾ Rīgas pilsētas senā parādu grāmatā lasām, ka tādu lībiešu bišu koku Rīgas pilsētas robežās bijis daži simti.³⁾

Kad vācieši iebruka un nostiprinājās Baltijā, viņi centās bišu kokus šejienes iedzīvotājiem atņemt. Tādā kārtā mūsu dzimtenē pamazām panīka meža dravas. Tomēr dravniecība bij viens no tautas sasniegumiem, kas sīvi pretojās iznīcināšanai un galīgi nekad nav izskausta. Vēl 1610. gadā Dionisijs Fabricijs savā Vidzemes chronikā raksta, ka zemnieku mājās glabātas veselas kaudzes vasku, ko vācu tirgotāji ieguvuši no šejienes iedzīvotājiem par mazvērtīgām dāvanām.

Zemes bagātības lielā mērā vilināja šurp krievu kņazus un kolonistus. Jau sen krievi tirgojās ar grieķiem, iemainīdami pret medu un vaskiem zeltu, dārgus audumus, vīnu, mākslas izstrādājumus

¹⁾ Dr. J. Klinge. Die Honigbäume des Ostbalticums. Dancig 1901.

²⁾ H. von Bruiningk und N. Busch. Livländische Güterkunden. Riga 1908.

³⁾ Rigisches Schuld Buch.

un citas lietas. Mūsu pilskalnos atrastās svešo zemju rotas būs dažkārt iegūtas tādā ceļā.

Kristīgai ticībai nodibinoties, vasku patēriņš Krievijā vēl pieauga, un tāpēc minētam bīskopības produktam sāka piegriezt lielāku vērību. Arī Rīgas pilsētas arhīvu dokumenti liecina, ka pilsonis vēlējies, lai pēc nāves viņa dvēselei bez pārtraukuma dedzina vaska svečīti.

Krievu kņazs Jaroslavs Gudrais labi pratis novērtēt baltu tautu turību, viņu medus un vasku bagātību. 1030. gadā viņš vienā no bagātākiem apgabaliem lika pamatu tagadējai Igaunijas augstskolas pilsētai — Tartu, kā tirdzniecības centram, ko vēlāk pārvērtā par cietoksni, lai uzvarētu apkārtējos igauņus.

Arī Rīga vēlāk tapa par ievērojamu medus un vaska tirdzniecības punktu. Smoļenskas kņazs Mistislavs Davidovičs 1229. gadā noslēdza līgumu ar Gotlandi, dažām vācu pilsētām un arī ar Rīgu, kuŗai cieti noteiktas nodevas par pārdodamo vasku. Atbraukušais tirgotājs svērējam maksāja vienu Smoļenskas kunu (apm. 7 krievu kapeikas) par 2 kapi (12 pudu) vasku¹⁾.

Cik liela manta Baltijas tautām bijuši bišu koki, par to liecina sīvās cīņas, kas norisinājušās par tiem. 1212 gadā viena tāda asiņaina cīņa tika izcīnīta starp Antīnas lībiešiem un Cēsu bruņiniekiem, kas bija izlaupījuši un izpostījuši lībiešu bišu kokus. Šis gadījums ārkārtīgi paasinājis lībiešu un latviešu attiecības ar vāciešiem. Sadusmoti par bruņinieku nelietīgo rīcību — neaizkaŗamo bišu koku izlaupījumu — lībieši un latvieši bariem atkrita no kristīgās ticības, un cīņas vilkāš gadiem²⁾. Cīņas par bišu kokiem atkal un atkal atkātojās arī vēlākos gados un gadusimtenos, līdz beidzot šejienes iedzīvotāji pazaudēja gandrīz visas savas meža dravas.

Brīnums, ka pēc 300 gadu cīņām un postījumiem vēl 14. g. s. tomēr sastopam diezgan lielu bišu koku skaitu. Rīgas pilsētas rentes grāmatās lasām, ka toreiz vienam pašam īpašniekam piederējis līdz trīs simts bišu koku. Minēto koku īpašnieki toreiz gan uzskatāmi vairāk par viņu uzraugiem jeb nomniekiem. Bez īpašu ierēdņu (Honigvögte) atļaujas un klātbūtnes medu nedrīkstēja dravēt; par aizlieguma pārkāpumu draudēja sods 15 mārku apmērā. Pilsēta ņēma no katra koka zināmu medus un vasku nodevu. Ierēdņi nogādāja medu rātes pagrabā, kur darināja dzērienus, vai arī daļu no tā pārdeva.

Medus un vasku nodevas Baltijas iedzīvotāji maksāja ne tikai Rīgas pilsētai vien; maksāt nācās arī garīdzniekiem, ordeņa brāļiem un citiem kungiem, par ko liecina vēstures dokumenti, piem. 1253. g. līgums starp Kurzemes bīskapu Indriķi un ordeni.³⁾

Ketleris vesta, ka Jaungulbenes majorāta zemnieki ar Pliskavas valdnieka atļauju ierīkojuši meža dravas Pliskavas robežās, par ko devuši Pliskavai 200 mārciņu medus gadā.⁴⁾

Cik no dokumentiem noskārstams, 14. g. s. sākumā zem smagās nodokļu nastas meža dravas sāka vārgt. Sākot ar minēto laiku neatlaidīgi palielina dravu nodokļus. 1561. gadā Kurzeme un Vidzeme padevās poļu virskundzībai. «Acta et Privilegium Sigismundi Augusti» atzīmē arī bišu koku kopā ar visu citu mantu, kas apliekama nodokļiem. Vēlākos laikos medus desmitās tiesas iekasētāji bij šejienes muižnieki.

Nav jādombā, ka nodokļi no dravām iekasēti bez pretestības un ka no meža izspiestie dravnieki tik lēti apmierinājušies. Nodokļu nastas jauniem zemes kungiem nācās uzlikt ar varu un tāpat ar varu šī sava «tiesība» jāuztur spēkā. Vācu varas centru tuvumā dravnieki vietām nospiesti jau 13. gadu simtenī, kamēr attālākās un nomaļākās vietās tie sīvi pretojušies vēl 17. g. s. Par šiem vēlākiem laikiem liecina kāds Jāren'a 1698. g. 18. oktobrī Lubānā rakstīts dokuments.⁵⁾ No šā

1) В. П. Поповъ. Летопись русскаго пчелодства.

2) Latviešu Indriķa chronika.

3) Liv-, Est- und Kurländ. Urkund Buch.

4) Klinge. Honigbäume Ostbaltikums.

5) Arch. der Oek. Verwaltung. IV. B. 9. Vol. t.

raksta mēs dabūjam zināt, ka 1698. gadā uz Pededzes krastiem pierobežas iemītniekiem piederējis 250 bišu koku. Iedzīvotāji uzturējuši savas tiesības ne tikai uz bišu kokiem, bet pilnīgi piesavinājušies arī mežu, kuņā medījuši lāčus un briežus. Mežsargs tanī apkārtnē nedrīkstējis rādīties. Reiz šie dravnieki un mednieki mežsargu noķēruši, novilkusi viņam svārkus (laikam amata ģērbu P. R.), atņēmuši zobenu un iesvieduši upē. Pēc tam piesējuši pie bišu koka un piedraudējuši nosist, ja viņš vēl reiz rādīšoties mežā. Kā jau minēju, daudz citās vietās tāda pretestība bij jau priekš dažiem gadu simteņiem galīgi salauzta.

Lejas Kurzemes mežu apgabalā — Dundagā lietas un attiecības kārtājušās citādi. Priekš dažiem gadu desmitiem Dundagas muižas īpašnieki no bišu koku turētājiem ņēmuši noma 50 kap. gada no katra koka muižas robežās. Dundagā dravnieki nav pilnīgi no meža izspiesti; to pierāda vēl tas, ka pat šo baltu dienu tur sastopam dažus meža doņu īpašniekus.

Tāpat Zlēku muižas zemnieki 19. g. s. sākumā par desmit bišu kokiem devuši muižai 20 mārciņu medus nodevām. Tādā kārtā muižai no 900 tās robežās augošiem dravu kokiem gadā iznācis līdz 1800 mārciņu medus.¹⁾

Pazīstamais Latvijas biškopis, Murmuižas mācītājs Fr. Bernevics liecina, ka viņu apkaimē agrāk bijis tūkstošiem bišu koku, lai gan viņa īpašumā 19. g. s. beigās atradies vairs tikai 10 koku.

Tagad bišu koki jau ir retums. Dundagā un Latgalē tikai aiz gadījuma vēl kāds uzglabājies, tā pāris bišu priedes vēl redzamas bijušā Ilķēnu muižā pie Gaujas, viens bišu ozols Stukmaņos un vēl dažās citās vietās.

Senāk dažreiz vienā kokā ierīkoja arī divi un trīs dores; mūsu laikos tādu bišu koku vairs nesastopam.

Meža dravniecības izbeigšanās mūsu zemē sakrīt ar vispārīgo biškopības panīkšanu. Mežu dravai iznīkstot, mūsu senatnē slaveno dravnieku zvaigzne bij norietējusi, un tikai pēdējā laikā aust atkal cerība dravniecību no jauna atdzīvināt. Senatnē bitēm bij plašas un bagātas ganības un citi izdevīgi apstākļi, mežs nevienam nepiederēja jeb, labāki sakot, piederēja visiem, kas vien spēja to savā labā izmantot. Paraduma tiesība — «mežs pieder Dievam, ne kungam» — vēl līdz šai dienai pilnīgi nav izzudusi. Par ogošanu mežā maksāja nodevas tikai tāpēc, ka piespieda to darīt. Mežs senatnē nebija nedz virsaišu, nedz apgabalu vadoņu īpašums. Vāciešu ienākšanas laikā bišu koki piederējuši tikai dravniekiem. Tādā kārtā izskaidrojama sīvā cīņa, ar kādu Baltijas tautas aizstāvējušas tiesības ierīkot bišu dravas. Senatnē drīkstēja dēt dores katrā vietā, arī tālu prom no īpašnieka mājas, kā tagad teiktu, varbūt, — citā aprīņķī. Arī zemi strādāt un sienu pļaut gāja, kur tīkama vieta, kaut vai desmit kilometru attālumā. Cik tāli dētas dores, to rāda arī tautas dziesma (T. Dz. 30428), kuņā teikts, lai māte cepot v i e g l u, g a i š u maizi, ko ņemt līdzī tālajā siliņā.

Pirmajos vācu varas laikos, kad koku vērtība mežā bij niecīga, kungi doņu dēšanu neierobežoja. Apliekot dori ar nodevām, viņi varēja gūt labus ienākumus. Koku vērtībai pieaugot, mežā vairs neatlāva dores dēt. Varbūt meža īpašnieks (barons vai cits kāds) atlāva izlietot šim nolūkam tikai mazvērtīgu izpuvušu koku. Protams, ka nodevas arī par šīm dorēm bij tāpat jāmaksā. Koku vērtībai tālāk pieaugot, jaunas dores dēt pavisam noliedza. Arī citādi dravniecību ierobežoja, piem.: bišu kokus kunga mežā atlāva turēt tikai mežsargiem. Tā latvietis no meža bij galīgi izspiests un savas nožēlojamās biškopības atliekas savilka mājās. Savelkot stropus pie cilvēku mājokļiem, bites nespēja izmantot bišu ganības, īpaši tos apgabalus, kas atradās tālāk no apdzīvotām vietām, piem.: mežos, pļavās, purvos.

Apdzīvotās vietās lopi noēda puķes un ziedus, cilvēki izcirta kokus un krūmus. Bišu ganības lēnām samazinājās. Minētie apstākļi meža dravniecību ārkārtīgi sašaurināja un tās nozīmi vietām gandrīz galīgi iznīcināja.

¹⁾ Pastor J. G. Büttner. Sitzungsberichte vom J. 1818 der Kurl. Gesell. für Lit. und Kunst.

Pāris vārdos minēsim, kā biškopības produkti izlietoti senatnē. Medus un vaski galvenām kārtām tika pārdoti. Mūsu senčiem medus bij vienīgā saldā barība; no tās darināja daudzzināto dzērienu — m i e s t i ņ u. Miestiņa pagatavošanai papriekšu izdarīja alu, tam pielika zināmu daudzumu medus un raudzēja. Tādā kārtā iznāca salds, garšīgs un vēlama stipruma dzēriens. Medu apdzied vairākas tautas dziesmas:

Es nedzertu nemedota,
Nenēsātu nerakstīta;
Man brālīši dravenieki,
Māršas raibu audējīņas. (No Cīravas.)

Nevar droši apgalvot, ka alus ar medu vienmēr kopā raudzēti: medu varēja alum pielikt vienkārši salduma dēļ vien:

Talka iemu, talkā teku,
Talkā mani aicina;
Talkā dzēra med' ar alu
Sidrabiņa biķeriem.¹⁾

Kā parasts, dzēra arvienu kādā īpašā atgadījumā. Minētā tautas dziesma runā par talku, bet vairāk dzerts tika tā saucamos g o d o s, bērēs un kāzās. Medus dzēriens minēts kāzu dziesmā:

Brūtes ļaudis kāzās dzied:
Al' ar kannu, al' ar kannu,
Med' ar baltu biķerīti,
Mēs vairāk negribam
Par māsiņas audzējumu.²⁾

Latviešu Indriķa chronikā II. nod., 8. arī teikts, ka lībieši savās padomēs dzērusi metu, tas ir medus dzērienu.

Biškopībai tik koši uzplaukšot, kā to vērojam mūsu senču dzīvē, vajadzēja attīstīties arī darba piederumiem un teknikai. Senču biškopības piederumi vēl nav visi zuduši, vienu otru sastop vēl tagad dažādās Latvijas malās, par ko vēsta diezgan plaši apraksti mūsu agrāko kultūras pētnieku darbos. Visplašāko darbu par mūsu biškopības piederumiem līdz šim sacerējis A. Bīlenšteins.³⁾

Biškopības rīki rūpīgi izstrādāti.

Katra nevīžība tautas dziesmās stingri nosodīta.

Daiņās visai vientiesīgi un daiļi apdziedāti krietna doņu dējēja pienākumi. Pati bite uzmodina slinkus puīšus (B. V. 30276), traucē diendusā (B. V. 30399), prasa daudz doņu (B. V. 30298). Viņa mīlē daiļu doņu dējēju, kas bitēm namu dara, līdz zemīti rakstīdams (B. V. 30343) vai apsit ozolu sīkām nagliņām, lai bitei neslīd zemās, medainās kājas (B. V. 30316). Bite nelien šaurās dorēs (B. V. 30329), mīl veco dravnieku, kas izrakstītas dores dēļ (B. V. 30328), peļ jaunos, kas dēj skabargainas (B. V. 30329, 30378). Viņa aizskrien ar visu vaska ritenīti (B. V. 30378); viņu sien aiz kājas pie resnā ozola (B. V. 30255). Sk. nodalījumu «Bite un skabargains dējumiņš.»

Bite turēta cienā līdz pat pēdējam laikam. Par to liecina mūsu tautas dziesmas un mūsu valodas

¹⁾ Dr. A. Bielenstein. Die nationalen Getränke der alten Letten.

²⁾ Emil Bielenstein. Wie die alten Letten gefreit haben.

³⁾ Dr. A. Bielenstein. Die Holzbauten und Holzgeräte der Letten.

izteicieni. Latvietis nesaka, ka bites, līdzīgi zivīm, ziemu «izsprāgušas», bet gan «izmirušas» jeb iznīkušas». Bitei netaupa mīlu un glaimu vārdu «bitīte», «zeltspārnīte», «medus nesējiņa», «meitiņa», u. t. t. (B. V. 30416).

Bites mājokli latvietis min ar tādu pat cienu kā savējo, bieži vien to saukdams par n a m u:

Bitītei, meitiņai
Nevajaga namu liegt,
Tai Dieviņš novēlējis
Gatavai ielīgot (A. B. 4776).

Ievēriību pelna pēdējais teiciens «gatavai ielīgot», ar ko izteikta sevišķa labvēlība pret biti. Namu «iesvētīt» var katrā laikā; ja to «ielīgo» Jāņos, tad tam piešķir īpašu nozīmi. Izteiciens «namu ielīgot» vismaz dažos Kurzemes apgabalos nav vēl aizmirsts.

Par senām bitītēm mūsu senči ir rūpējušies nenogurdami (A. B. 4774):

Netīšām es nocirtu
Sava tēva ozoliņu;
No celmiņa bungas daru,
No zariņa stabulīti,
No tā paša viduklīša
Bitītei namu daru.

Šīs rūpes bitīte arī bagātīgi atlīdzināja (A. B. 4758):

Zinu, zinu, bet neteikšu,
Kas ozola dobumā;
Bitīt' pina zelta kroni
Mazākai māsiņai.

Daiņā gan domāts, ka par vērtīgo vasku pirks māsiņai pūru.

Bitītes namam jeb dorei dēja, izdobīja dažādus kokus, vismīļāk gan ozolu. Bīlenšteins izsaka domas, ka ozolu min kopā ar biti visvairāk tāpēc, ka tanī biežāk nekā citos kokos atrodami dabiski dobumi, kur bites labprāt iemetas. Ozolu ļoti cienīja un vispārīgi bieži minēja tautas dziesmās. Liepās izpuvuši iedobumi biežāk sastopami, nekā ozolos. Dores arī bieži vien dēja ozolos, jo domāja, ka tie bitēm patīkami, piem.: B. V. 30382, 30408, 30352 dz.

Dores dētas arī priedēs, eglēs, alksņos, vīksnās un citos kokos. (B. V. 30318).

Doru dēšanu tautas dziesmās apzīmē arī ar citiem līdzīgiem vārdiem: Es i z d ū r uc sila priedi B. V. 30318, Bāliņam rokas sala, ozoliņu d a r i n o t — B. V. 30352, . . . man ozolu d ē d i n o t — B. V. 30408; . . . par Daugavu d ū r u s d i e t — B. V. 30275.

Pašas dore sauc arī vēl citādi: skabardainu d r a v i d ū r a B. V. 30329; man' rakstīt' d ē j a l i ņ' — B. V. 30250.

Skrien, bitīte, sit spārniņus
Pie resnā ozoliņa;
Traucē d u r v j u dējējiņu,
Lai neguļ dienasvid'.

Tautas dziesmā apdziedāta drava (B. V. 30356. Skat. nodaļījumu «Zeltene meža dravā»).

Man tēviņis dravu dara,
Es aiznesu launadziņu.
Tev, meitiņa, tā draviņa
Par launaga nesumiņu.»

Interesantā daiņa tēlo vēl vienu senās dravniecības īpatnību, bišu saimi kā dāvanu, kā atsevišķa ģimenes locekļa īpašumu. Tādu paradumu vecie dravnieki nebij aizmirsuši vēl 19. g. s. beigās. Dravu uzraudzīja varbūt vecais tēvs, bet atsevišķas saimes piederēja dažādiem ģimenes locekļiem. Dažām saimēm bij pat vairāk īpašnieku, kas dēvēti par dalībniekiem, daļiniekiem. Ja apdāvināto «launaga nesējiņu» aizprecēja svešā sētā, viņa tomēr nezaudēja dalību savā draviņā. Rudenī, visiem jau no gada gadā zināmā dienā, dravas dalībnieki sabrauca, izņēma medu un sadalīja savā starpā, rīkodami ģimenes svētkus — «bišu godu», kur dzēra miestīņu un omulīgi tērzēja.

Vēlākos laikos, kad kokos vilka auļus jeb kazuļus, visi kokāvilcēji bij ienākušā laimes spieta dalībnieki.

Doņu dējēji lietoja dažādus darba rīkus, no kuņiem vedga un cērti speciāli taisīti koku izdabšanai. Daži rīki minēti arī tautas dziesmā B. V. 30382.

Darbā visvairāk lietoja cirvi, kapli, vedgu (izl. vadgu) un cērti. Vedga ir apmēram trīs pēdas garš dzelzs kalts ar koka spalvu vai bez tā. Cērte līdzīga cirvim, tikai asmeņa zobi tai ir perpendikulāri kātam un malas izliektas uz augšu. Cērtes lietoja vēl nesen, izcērtot siekstās ūdens siles.

Tautas dziesmās dores pagatavošanu apzīmē dažādiem vārdiem: dēt, durt, darīt, darināt, dēdināt un cirst. Dores dēja dažādā augstumā, piemērojoties kokam. Tagad redzamā dore Ilķēnu muižā ir tikai 4—5 pēdas no zemes, kamēr Stukmaņu ozolā tā būs kādas 18 pēdas augstu.

Dores visvairāk gan centās iekalt dienviņu pusē, bet ļaunākā gadījumā dēja arī citās debess pusēs.

Dores darinot, stumbrs, protams, kļuva neizturīgāks, vētrām vieglāk nolaužams; lai to pasargātu no aukām, bišu kokam nocirta virsotni. Koks palika zemāks par citiem meža kokiem un guva aizvēju. Bišu koka galotnes nociršanu apzīmēja īpašiem izteicieniem: Popē, piem., teica — bišu koku nolīdzināt, citur atkal — noriest, notrumpēt (B. V. 30331), strupu padarīt.

Bīlenšteins liecina, ka nocirsto koka galu aplājuši ar egļu mizu, «apjūmuši», uzlikdami virsū akmeni. Kokus ar nocirsto galotni saukuši božu koks jeb bozes, cirtēju-dravnieku — bozinieku, bet pašu ciršanu — bozēšanu.

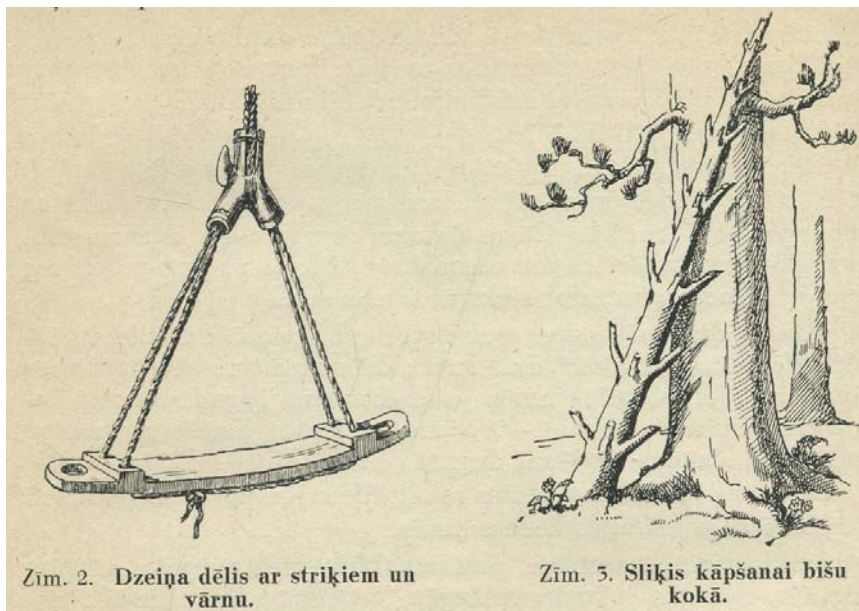
Lai gan senā dravnieka darbs bij vienkāršs, tas tomēr prasīja drosmi un saprātu.

Sevišķas prāta spējas saskatāmas kāpjāmās ietaises ierīcē (2. zīm.).

Kā uzkāpt kokā un tur strādāt dori dējot vai bitēm medu atņemot, tas bij svarīgs jautājums. Arī tautas dziesma par to runā:

Čūci guli lāča bērns
Plakanāmi kājiņām,
Tēvs aizgāja bišu kāpt,
Māte ogu palasīt.

Vārds bites k ā p t ir mūsu valodā palicis līdz šai dienai, kaut gan mums bites nav vairs jākāpj, jo stropi novietoti zemē. Senču dravnieka izteicieni uzglabājušies arī citādos veidos. Modernos dēļu stropus mēs bieži vien saucam par b i š u k o k i e m.

Ērtus kāpienus bišu kokos nedrīkstēja ierīkot jau aiz tā iemesla vien, ka lāči tos varēja izlietot. Lācis aizvien bijis dravniekam nevēlams pušelnieks, kā minēts arī tautas dziesmā (A. B, 4789) :

Platas vīzes apāvies,
 Silā gāju doru dēt.
 Sak' lācītis lūkodams:
 «Edz, kur bišu dējējiņš!
 Būs man medus, būs man medus
 Uz nākošu rudentiņ.»

A. Bīlenšteins apraksta kādu ļoti primitīvu kokā kāpšanas ierīci — s l i ķ i (3. zīm.). Sliķi taisīja tā: nocirta zarainu patievu, jaunu eglīti, apdarināja zarus apmēram puspēdas gaļumā no stumbra un pieslēdza pie vajadzīgā koka. Pa tādu zarainu egli varēja kāpt kā pa trepi. Zarainā bišu kokā protams varēja kāpt tieši pa zariem.

Otrs kāpšanas veids — pa striķa cilpām (4. zīm.) nav daudz labāks. Šim nolūkam pienācīgi gaļai virvei sasēja abus galus kopā, virves līkumu krūšu augstumā no zemes ar labo roku apsvieda ap koku un caur gala līkumu (a) izvilka vidus līkumu (b).

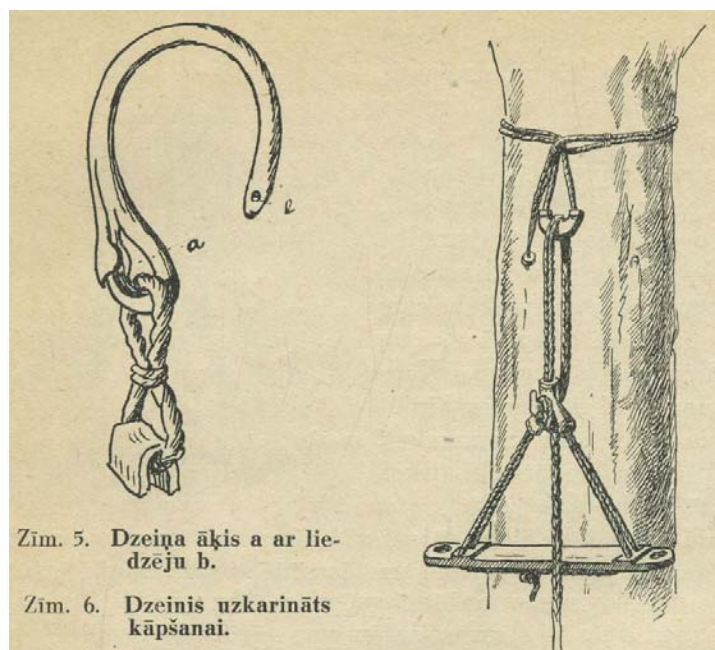
Tā radās cilpa (b), kurā varēja ielikt kāju. Iekāpis ar vienu kāju pirmā cilpā, ar kreiso roku pie kreisās puses otrā virves gala līkumu atkal apsvieda kokam apkārt, saķēra to ar labo roku, izvilka tam cauri otrā striķa vidus līkumu (c), un tā radās otra striķa cilpa kāpšanai. Kāpjot ar otru kāju cilpā (c), apakšējo cilpu var atsvabināt un apakšējo virves daļu uzvilkt augšā. Šo virves gala līkumu ar labo roku atkal apsviež kokam apkārt, tāpat kā sākumā . . . un tā kāpj pamazām augšup. Kāpjot ar vienu vai otru roku jāpieturas pie koka, lai nenokristu zemē; tā darbam atliek tikai viena brīva roka.

Senie dravnieki izstrādājuši vēl tādu kāpšanas ietaisi, ar ko varēja ne tikai kāpt, bet arī uz tās sēdēt un tā augšā ērti strādāt. Šo ietaisi sauca dažādos vārdos: d z e i n i s, d z a i n i s, d z ē n i s vai d z e n i s, un to tiešām var dēvēt par ģeniāli izdomātu senlaiku biškopības piederumu (2. zīm.). Tiem laikiem dzeinis ir samērā komplicēta mašīna.

Zīm. 4. Virves cilpas kāpšanai bišu kokā.

Dzeini uzmeta augšā koka zarā, vai iekarināja ap koku apņemtā virves cilpā. Virvi koka uznesa, kāpjot pa sliķi vai pa cilpām. Senāk dzeinim bijis koka āķis, ko uzmeklēja mežā dabiski noaugušu vai arī salieca no zaļa oša koka un sakaltēja, kā to vēl tagad dara, lokus un riteņus liecot. Vēlākos laikos tādām nolūkam lietoja apmēram $2\frac{1}{4}$ pēdas gaļu dzelzs āķi (5. zīm.), ko ar tievu kārtiņu uzkāra vajadzīgā zarā, un pie tā tad piestiprināja pārējo kāpēja ierīci.

Zīm. 5. Dzeiņa āķis a ar lie-dzeju b.

Zīm. 6. Dzeinis uzkarināts kāpšanai.

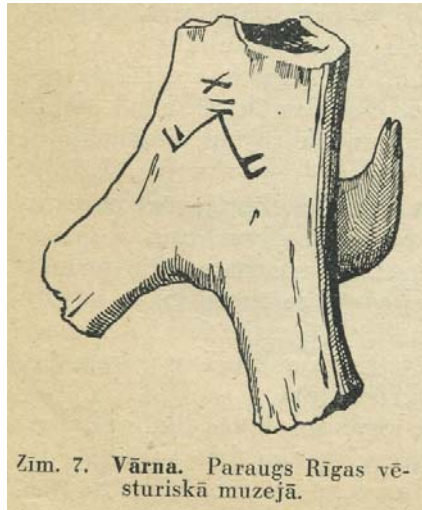
Āķa vienā galā izliekta lielāka cilpa (a), kur ievērt paresnu virvi. Šīs pašas cilpas vienā malā piekaltas divas «ausis», lai iznāktu kaut kas līdzīgs dakšu kāta osai. Osu uzmauca tievas kārtiņas galā un tā āķi uzkāra zarā. Āķis tā ierīkots, lai to varētu no zara noņemt, zemē stāvēt. Āķa tievajā

galā ietaisīts mazs caurumiņš (e), kuŗā ievēra un piesēja tievu auklu, kuŗas galu, zemē stāvot, parāva, lai viss dzeinis kristu lejā.

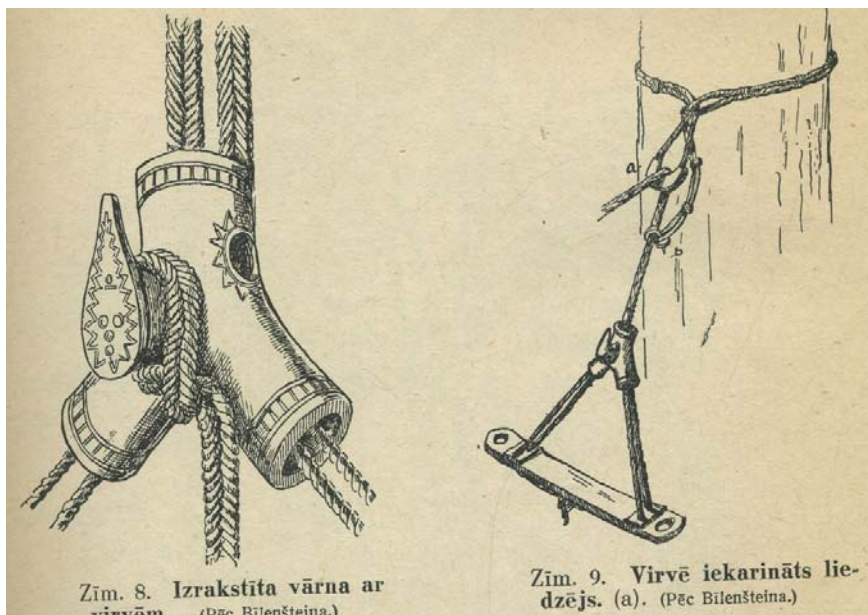
Āķa cilpā iepina īsu, bet stipru virvi, un uz tās lika koka liedzēju, kam apakšā bij iegriezta gropa striķim, bet augšējā daļa ieapaļa un vidū ieliekta. Tas ir l i e d z ē j s j e b l i e d z e r i s, dažos apgabalos — k u m b r i s.

Pāri liedzējam, cauri cilpas līkumam izvēra 80—120 pēdas gaŗu, parasti pītu virvi. Patiesībā minēto virvi dēvēja par dzeini, ar ko dravinieks dzinās — vilkās augšup. Virvei jeb pīnei vajadzēja būt gludai, bez mezglēm, lai tā viegli slīdētu pāri liedzējam.

Dzeinī iekarināja dēli — s ē ž a m o j e b s ē d e k l i, kas bij apmēram 80 centimetru gaŗš, 9 centimetru plats, 2,5 cent. biezs un vidū drusku ieliekts (6. zīm.). Sēžamā vieta starp virvēm iznāca apmēram 45—50 cm plata. Abi dēļa gali bij biežāki (apmēram 5 cm), un tur katrā galā tika iurbti divi caurumiņi, ko ievērt virves, aiz kuŗām sēdekļa gali bij apmēram 10 cent. gaŗi ar pāris lieliem caurumiem, kur iekarināt darba rīkus: cirvi, dūlēju, medus trauku un citus.

Zīm. 7. Vārna. Paraugs Rīgas vēsturiskā muzejā.

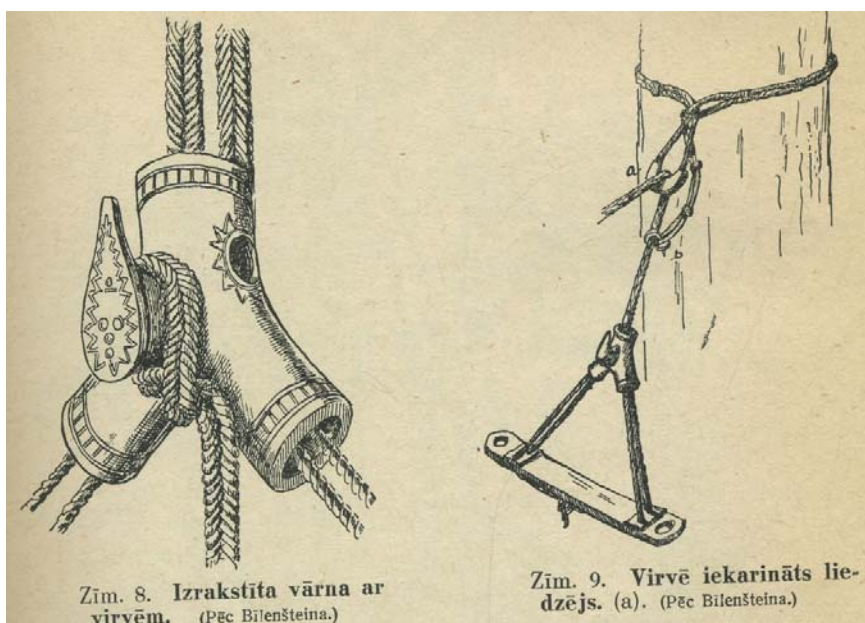

Zīm. 8. Izrakstīta vārna ar virvēm. (Pēc Bilēšsteina.)

Zīm. 9. Virvē iekarināts liedzējs. (a). (Pēc Bilēšsteina.)

Tādā dēļ varēja puslīdz ērti sēdēt. Vajadzēja parūpēties, lai dzeiņa virves nekavētu darbā. Tai nolūkā lietoja īpašu koka ierīci — v ā r n u (7. zīm.), kas izdrāzta no trīsžuburu bērza māzeņa koka gabala ar cauru vidukli. Caur diviem apakšējiem vārns žuburiem izvelk dzeiņa dēļa virves, bet pie trešā virsējā piesien dzeiņa virvi. Dzeiņa dēļa striķi tik gaŗi, lai dravniekam sēžot vārns nāktu tieši virs galvas un virves netraucētu rīkoties un skatīties.

Zīm. 8. Izrakstīta vārns ar virvēm. (Pēc Bilenšteina.)

Zīm. 9. Virvē iekarināts liedzējs. (a). (Pēc Bilenšteina.)

Bites dravojot vai arī kāpjot dori dēt, dravnieks sēžas dēļi, ar abām rokām saņem liedzējam uzmostā dzeiņa brīvo galu un velkas augšā. Sasniedzis vajadzīgo augstumu, apmet dzeiņa cilpu ap vārns ragu (r), lai abas rokas kļūtu brīvas (8. zīm.). Vārns ragā bij jāprot cilpa uzmost; nepareizi uzmosta cilpa varēja tik cieti savilkties, ka vēlāk to nespēja vairs atraisīt un no koka tikt zemē.

Reizēm liedzēju iekarināja cilpā bez āķa palīdzības. Tad gan iepriekš jāuzkāpj kokā, kas, āķi lietojot, nav jādara. Šinī gadījumā lieto dubulti kopā sasietu virvi, kam vienā līkuma galā ielikts liedzējs (9. zīm. B, a), bet otrā — apaļa koka ripiņa (b). Dravnieks uzkāpj tieši kokā pa sliķi vai pa cilpām, apmet virvi ap koku un izvelk liedzēju caur vienu sasiesto posmu, lai cilpa stingri turētos ap koka stumbru. Kāpjot kokā, dravnieks vai nu ņem līdzī visu kāpjamo ierīci vai tikai vienu dzeiņa virves galu, ko novieto pāri liedzējam un brīvo galu nomet zemē, tad nokāpj zemē, sēžas dzeiņa sēdoklī un velkas augšup kā parasts (10. zīm.).

Kad darbs pabeigts un jākāpj zemē, bij jāierīkojas tā, lai liedzēja virvi spētu dabūt zemē nekāpjot lieku reizi kokā. Tas nav viegli izdarāms, ja koka ripiņu neaizpogā dzeiņa virvē (11. un 12. zīm.). Nolaidies zemē, dravnieks velk brīvo dzeiņa virves galu tik ilgi, kamēr tas slīd pāri liedzējam, bet gala mezgls aizķēras aizpogātā cilpiņā (12. zīm.), tad izrauj liedzēju cauri izvērtam virves posmam un tā nokrīt zemē.

Mežā, no viena koka uz otru ejot, dzeiņa virvi saritināja ap sēdekli, sasēja, sēdekļa abus galos izmauca cauri divām liedzēja virvēm, meta plecos un gāja no vienas dores pie otras (13. zīm.).

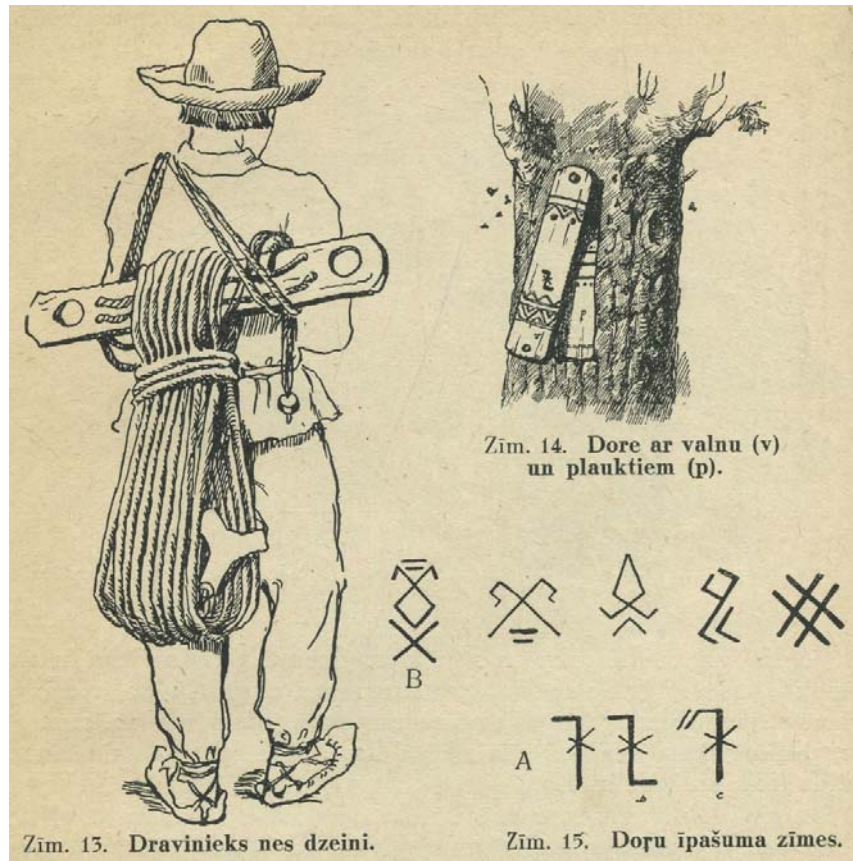
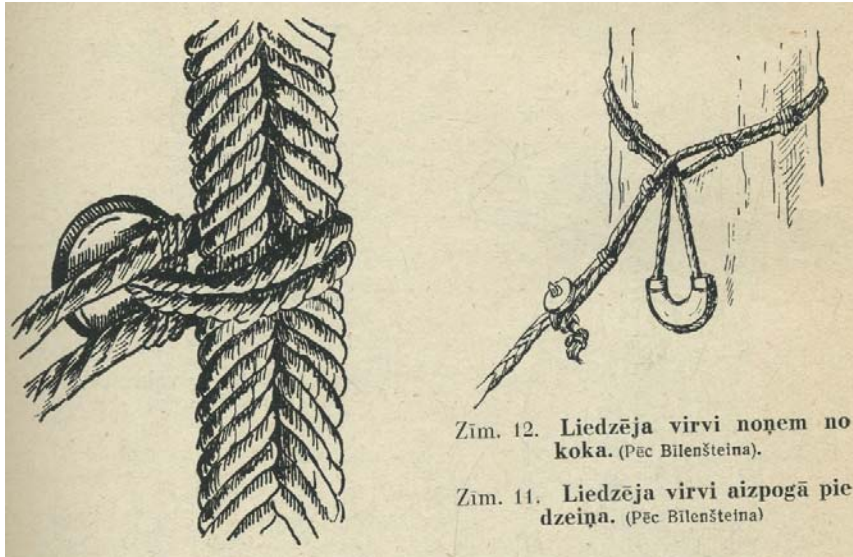
Kokos, kam resnāki zari, kāpa bez liedzēja. Šis kāpšanas veids ticis bieži izlietots. Dzeiņa virvi vienkārši uzmeta koka zarā un vilkās augšā; liedzēja vietu izpildīja koka zars. Kur koka zari bij bieži saauguši un neļāva virvi vajadzīgā zarā uzsviest, tur salocīto virvi ar tievu kārtiņu uzkarināja

zarā. Minētā gadījumā virvi īpatnēji salocīja. Ja dzeinis par zaru viegli ueslīdēja, to ietrieпа un ieberza ar zaļu sūnu.

Zīm. 10. Dravnieks ar dzeiņa palīdzību uzkāpis pie dores.

Kad dore bij izdēta, tai priekšā ielika durvis, p l a u k t u s (11. zīm., p.). Parastai dorei taisīja divus plauktus: divus koka galdus ar noapaļotu ārpusi, kurus rūpīgi ielāgoja dorē. Plauktos iecirta arī dažus robus bišu skrejām, plauktiem priekšā aizkāra vēl vienu koka galdu, — v a l n u (14. zīm., v.). Valna dori pasargāja no dzeņiem, no vēja u. t. t. Lai dori pasargātu no lāčiem, kas mūsu mežos klīduši līdz 18. g. s., pret dori klūgā jeb virvē pakāra smagu bluķi. Lācis uzkāpa kokā līdz bluķim, pagrūda to, bluķis atvirzījās nost, bet tūdaļ krita atpakaļ, dodams lācim belzienu. Lācis, protams, saskaitās un ņēmās bluķi visā spēkā svaidīt, velti cīnīdamies, kamēr tas viņu nodzina zemē.

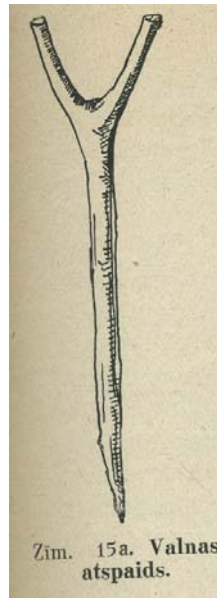
Bitēm izdētās dore dravinieks apzīmēja ar savu īpašu zīmi. Bilenšteins izteic domas, ka sākumā dravu zīmes piederējušas sētām (ģimenēm) (14. zīm.)¹⁾. Īpašuma zīmi dēls mantojis no tēva ar visu sētu un novadu. Pārējie brāļi gan paturējuši dzimto zīmi, pieliekot nepieciešamus papildinājumus, piem. b un c. Īpašuma zīmes iegriezta ne tikai dore plauktos un valnā, bet arī paša bišu koka celmā,

¹⁾ D. A. Bilenstein. Holz- und Holzger. d. Letten.

tuvu pie zemes. 15. zīm., B. ģpašuma zīmes ņemtas no lībiešu dorēm.

Dori centās pušķot vēl daudz citiem rakstiem, jeb kā latvietis senāk mēdza teikt — i z r a k s t ī t (14. zīm.). Rakstīto doņu dēšanu, rakstītās dores apdzied arī mūsu tautas dziesmas: B. V. 30329, 30339.

Doņu rakstiem, kā šķiet, piegriezta liela vērība. Daiņā dziedāts, ka labu rakstu dēļ varot pieciest darba smagumu.

Doņu dēšanā tāpat kā citos darbos bij jāiestrādājas. Jaunajiem dravniekiem tāds darbs tik labi nepadevās kā vecajiem; varbūt jaunajiem trūka veiksmes un rūdītas pacietības. (B. V. 30378, 30255). Piemēram B. V. 30318:

Es izdūru sila priedi,
Rakstīt vien nemācēju;
Gan bitīte norakstīs
Medaiņām kājiņām.

Senais dravnieks lietoja arī dažus sīkus praktiskus rīkus. Kā dravnieks atvēris dores? Plauktiem priekšā karājās valna augstāk iedzītā tapa; tā varēja grozīties uz labo vai kreiso pusi (14. zīm.). Kad gar dori bij jāstrādā, tad ar pāris pēdas gaŗu, divžubura koku, kam viens gals noasināts (15. zīm.), atšķieba valnu pa kreisi vai labi, un izņēma plauktus, kas iestiprināti dorēs ar tapām.

Dravējot arvienu nepieciešami dūmi, ko mūsu senči ar savu d ū l i, d ū l ē j u pratuši it labi kūpināt (16. zīm.). Dūlis ir apm. 2—3x/2 pēdas gaŗa alkšņa vai liepas pagaie, kuŗai gals notests tievāks, lai to ērtāki saturētu rokā. Resnāko galu iepriekš ugunskurā apdedzināja; nācās tikai drusku papūst, lai iegūtu dūmu mutuli. Lai dūlis vairāk dūmotu un tik drīzi neapdzistu, resno galu ieskaldīja četrās daļās. Vēlākos laikos dūmošanai dedzināja praulus, skārda vai māla traukos.

Strādājot gar bitēm, dravniekam nācās lietot ģ ī m j a ai z s a r g u. Tai nolūkā no plāna oša koka izlieca ieapaļu cibu, kam vienu galu aizpina ar zirgu astriem, bet otram piešuva drēbi. Cibu tā uzmauca galvā, ka sietiņš nāca priekšā, bet ar drēbi aptina galvu. Tā varēja labi redzēt un seja bij aizsargāta no bitēm.

Kad īsti mūsu senči sākuši bites bez bišu kokiem kopt arī a u ļ o s, s t r o p o s j e b t r o p o s, k l u č o s, a v i e ļ o s, p u l c e ņ o s, — tas droši nav nosakāms, bet domājams jau tanīs laikos, kad mūsu brīvības un kultūras nospiedēji sāka postīt meža dravas. Ka agrākais doņu dējējs atgīdās bites kopt pārnēsājamā stropā, tas varēja gadīties dažādi. Ja auka nolauza bišu koku ar tanī iedētu dori un bitēm, pirmā dravnieka doma bij: vai te vēl nevarētu ko glābt. Dravnieks varēja izcirst to koka daļu, «tropu», «kluci», «puļķi», kuŗā atradās dore, piesliet to pie kāda koka, vai, lai būtu drošāki, uzvilkt to kādā koka zarā un tur piesiet. Vēl šo baltu dienu tā dara: mežā atrastu koku ar bitēm nocērt, izzāģē to gabalu, kur atrodas bites, aizsprosta, pārved mājā, uzstāda dārzā un piesien pie mieta. Vēlāk bites no pulceņa izņem un pārvieto parastā stropā. Senāk klucim izcirta tikai plauktus un bites atstāja tālāk mitināties. Pamazām tā attīstījās pārnēsājamo stropu dravniecība.

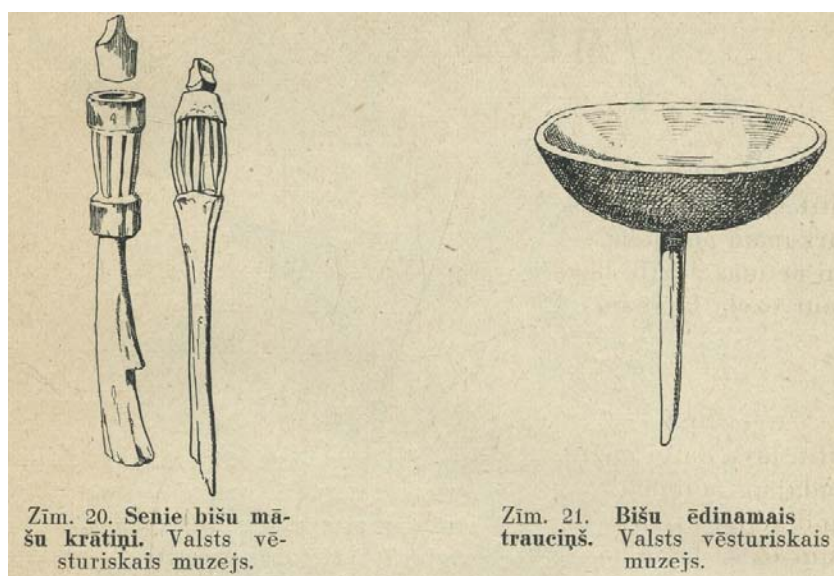
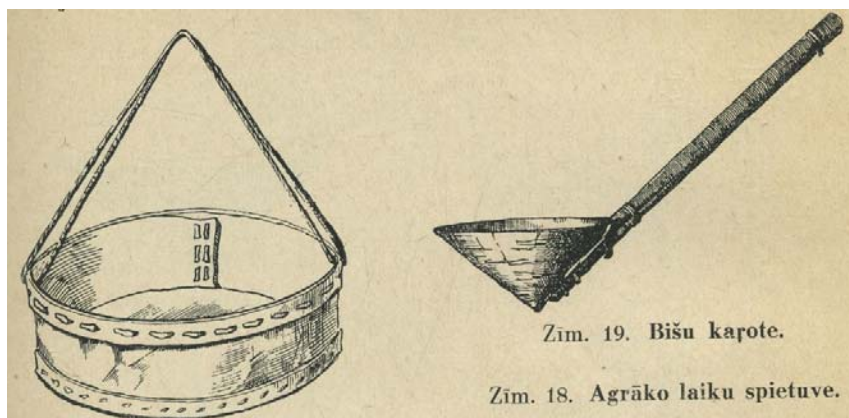
Biškopības attīstības vēsturē, sakarā ar pārnēsājamiem stropiem, minams vēl viens ievērojams posms: stropu novietošana dravnieka mājas tuvumā. Tādas rīcības pamatā bez šaubām svarīgi iemesli. Mežus un meža dravas kungi paņēma sev, un agrākam dravniekam cits nekas neatlika, kā ierīkoties savā zemes stūrītī. Bez tam, ļaužu morāle arī bij zemāk grimusi, un plauktā iegrieztās īpašnieka zīmes vairs neaizsargāja bites no svešinieka.

Pirmos pārnēsājamajos stropus dravnieki taisīja līdzīgus agrākām dorēm, un tādi vēl mūsu dienās atrodami Latgalē (17. zīm.)¹⁾. Cilvēks arvienu mīl labāk mīt vecas tekas, nekā meklēt jaunus ceļus. Pārnēsājamajos stropus aptina ar egļu mizām — k r i j ā m j e b k a m i e n i e m, lai koks nepūtu, un izskatītos līdzīgs dabiskam kokam.

Pārnēsājamajos bišu stropus, kā jau minēju, sākumā nolika stāvus, paliekot apakšā akmeni, koka

¹⁾ No pieminekļu valdes sakrātiem materiāliem.

šķilu, mālu vai citu ko, bet virsū uzlika koka mizas — bērza tāsis vai egļu krijas, ko noslodzīja ar akmeni, lai vējš neaiznes. Vēlāk stropus novietoja gulus, pilnīgi horizontāli vai arī vienu galu paceļot augstāki.¹⁾ Zem plauktiem piestiprināja koka dēlīti, kur bitēm uzlaisties, tā saukto l a i p u. Šos dēlīšus redzam arī zem moderno stropu skrejām, tā saucamās skrejlaipiņas.

Meža dravās spietus neķēra. Spietus sāka ķert tad, kad bites jau bij ielaistas stropos. Spietus ķēra īpašā traukā — s p i e t u k u r v ī j e b s p i e t u v ē. (18. zīm.). Pirmo laiku spietuves pina no priežu saknēm, plakanu dibenu, virsū platākas nekā apakšā un diviem rokturiem, o s ā m, pretējās malās. Vēlākos laikos spietuvei lietoti dažādi kurvji un grozi, kas pagatavoti no dažāda materiāla.

Zīmētā spietuve (18. zīm.) taisīta no plāna saliekta oša dēlīša ar drēbes vai koka dibenu, ir ļoti viegla, izturīga un parocīga.

Bišu grābšanai jeb bēršanai no pūļa spietuvē jeb no spietuves tropā, kā tas gadās rīkojoties īpaši ar seniem tropiem, lietoja no bērza tāss pagatavotu b i š u k a ṛ o t i (19. zīm.). Bišu kaļoti taisīja tā: apmēram pēdu gaļam un centimetru resnam kociņam vienu galu iešķēla, šķēlumā iesprauda piltuves veidā saliektu tāsi un ar lūciņu sasēja. Lunkanā tāss kaļote bišu grābšanai daudz

¹⁾ Энциклопедія русскаго сельскаго хозяйства. Томъ X.

noderīgāka nekā, piemēram — kocene, ar ko viegli var saspiest bites.

Arī modernā dravniecībā, kur jāgrābj bites, piemēram — mātes audzējot, tāss bišu kaņķe ļoti noderīga.

Māju dravniecības un spietu ķeršanas laikmetam pieder vēl viens dravniecības rīks — b i š u m ā š u k r ā t i ņ š (20. zīm.). Mūsu senči bišu māti turējuši par vīriešu kārtas radījumu un tāpēc to saukuši nevis bišu māti, bet b i š t ē v i ņ u. Māšu krātiņi ir 4—5 colli gaŗi un apmēram vienu līdz divi colli plati. Krātiņi bij koka, dažādas formas un veida. Vienkāršākie pagatavoti tā: apmēram 10 cnt. gaŗu un 2—5 cnt. resnu kociņu pārplēsa četros gabalos, vidējo aso šķautni nodrāza, pametot tikai vienu galu neaizkartu un otru nodrāza pa daļai, tad visas četras daļas atkal salika kopā un galus sasēja ar diegu vai klūdziņu. Iznāca krātiņš ar nelielu tukšu telpu vidū, caurumu vienā galā un šķirbām plēsumu vietā. Vispārīgi krātiņu veidu ir bez gala daudz.

Retāki sastopami speciāli bišu ēdināmie trauciņi, jo parasti bitēm barību deva kaut kādā traukā. Tāds īpatnējs bišu ēdināšanas trauciņš redzams 19. zīm., kas uzglabājies Valsts vēstures mūzejā. Tā ir bērza koka bļodiņa jeb skutuliņš ar kāju. Kāja domāta trauciņa iespraušanai vaskos.

Kausiņā ielēja iztecinātu vai izspiestu medu, krustām šķērsam uzkaisot virsū salmiņus, lai bites neiekristu medū un nenoslīktu.

Beigdami meža dravas pārskatu, izteiksim cerību, ka reiz nākotnē mums būs iespējams tanī ieskatīties pilnīgāki. Līdz šim to vēl neesam pienācīgi novērtējuši ne tikai kā materiālas, bet arī kā garīgas kultūras faktoru. Tautas dziesmās ik uz soļa vērojam, kādu veselīgu darba un dabas mīlestību dravniecība un bitīte modinājusi tautā. Senās dravniecības iedvēstie čakluma un dailes tikumi, kas tik skaisti izteikti tautas dziesmā, vēl šo baltu dienu ikvienam derētu par uzmudinātājiem un ceļa rādītājiem dzīvē:

Skrien, bitīte, sit spārniņus
Pie resnā ozoliņa,
Traucē doŗu dējējiņu,
Lai neguļ dienasvidu.

MEŽA DRAVA.

MEŽA BITE.

1080.

Bitītei graznas meitas
Sarkanām actiņām.
Tai actiņas degtiņ dega
Caur ozola lapiņām. 190i Nr. 786.

1081.

Bitīt, tavu dailu meitu,
Rudajām actiņām!
Spīd actiņas tīru zeltu
Caur ozola lapiņām. 172a.

1082.

Bitīt, tava grezna meita
Rudajām kājiņām,
Ozolāje sēdēdama,
Draveniekus kaitinā. 181k, 224c, Nr. 4762.

1083.

Bitīt, tavu lepnumiņu,
Spalvainām actiņām,
Dravenieku kaitināji
Ozoliņa galiņā. 161c.

1084.

Skan mežiņis rītā agri,
Skanēj' sebu vakarā,
Dienas vidū neskanēja,
Tad bitīte ābulā. 188°. — Sal. Nr. 425.

1085.

Dimdi, dimdi, ozoliņi,
Visi tavi zari dimd,
Visi tavi zari dimd,
Visas zaru pazarītes. 407b un f.

1086.

Meži rūca, meži šņāca,
Bites gāja kumuriem;
Man bij tādis lielis prieks,
Man ielīda ozolā. 121f.

1087.

Ai, bitīte vīvaļiņa,
Kur mēs abas vīvinām?
Vīvinām ozolā,
Jaunu puišu dējumā. 26c.

1088.

Guli, guli, sila bite,
Lauka bite negulēja;
Visi tavi sila ziedi
Lauka bites rociņā. 274c, 281d.

SILA BITE.

1089.

Kā, bitīte, tu ieskrēji
Degošā siliņā?
Vai nebija arīņos
Rakstīto ozoliņu? 137e.

1090.

Sīli, sīli, būs tev tiesa,
Kam siliņu dedzināji:
Bāliņam sadeguši
Trīs rakstīti ozoliņi. 379.

1091.

Dūmi kūp siliņā,
Atskrien bite raudādama;
Tur sadega brāliņam
Simts rakstītu ozoliņu. 324c.

1092.

Skrej, bitīte, lauz galviņu
Degošā siliņā,
Kam tu manu dējolīti
Skabargainu nosmādēji. 141¹.

1093.

Atskrien bitīt' raudādama,
Sak', ozolis nodegot.
Skrien, bitīt, nemelo,
Gruži dega siliņā. 64a Nr. 4791.

1094.

Dūmi kūp, sili deg,
Bitiņ' raud asarām.
Neraud', bitiņ, asarām,
Ezerē vēl niedres zied. 229¹.

1095.
Bitīte kļiedza,
Bitīte sauca:
Siliņi deg,
Siliņi deg!
Nekļiedz, bitīte,
Nesauc, bitīte,
Snaudāļa kodeļu
Dedzināja. 400.

1096.
Dūmi kūp, sili deg,
Bite tek raudādama;
Niraud gauži, tu, bitīte,
Neba tavi nami deg. 290b un f.

BITE UN BALTĀBOLS.

1097.
Bitīte man' māsiņa
Kājas āva ābulā;
Ne pazina sēdumiņu,
Ne kājiņu āvumiņu. 121f.

1098.
Es sariebu bitītei
Pašai ziedu laiciņāi:
Pušām cirtu, lažai gāzu
To baltaju āboliņu. 156.

1099.
Riņķī griezu, sātā krāvu
To baltaju ābuliņu,
Aitiņai iztapdama,
Bitītei sariebdama. 224h.

1100.
Pušām cirtu, lažā gāzu
Sarkanaju āboliņu,
Kumeļami iztapdams,
Bitītei sariebdams. 161c.

1101.

Bite lūdza pļāvējiņu,
Līdz zemītei liekdamās,
Lai atstāj balt' ābolu
Jale cērpa galiņēi. 176a Nr. 4059.

1102.

Bite lūdza pļāvējiņu,
Lai pameta āboliņu,
Lai pameta āboliņu,
Jele cerpu starpiņā. 173.

1103.

Līgo bite, līgo saule
Baltābola kalniņā,
Bite ziedus lasīdama,
Saul' ābolu vītēdama. 95d.

BITE UN SARKANAIS ĀBOLIŅŠ.

1104.

Sarkanais āboliņš
Nekam lietas nederēja:
Ne meitiņas kroņus pina,
Ne bitītes ziedu ņēma. 331b.

* * *

Velnam bite atvēlēja
Sarkano dāboliņu; B. V. 10932¹.

* * *

Niecin' bite pura zāli,
Niecin' lauka āboliņu. B. V. 21462.

1105.

Dievs aizliedza bitītēm
Sarkano āboliņu,
Kam svētdienas nesvētīja,
Darba dienas launadziņa. 134c.

1106.
Dievs aizliedza bitītei
Sarkano ābuliņu,
Kam bitīte nesvinēja
Svētas dienas launadziņu. 49.

BITES ZIEDU NASTA.

1107.
Kālābad man bitītes
Nakti gul siliņāi?
Atradušas saldus ziedus,
Smagu kņāva vezumiņu. 172a.

1108.
Ko, bitīte, tu darīji
Līdz tumsiņu siliņāi?
— Aplenkuse labus ziedus,
Smagu kņāvu vezumiņu. 181g.

1109.
Tur atradu, tur atstāju
Bitīt' ceļa maliņā:
Vasku ratus darināja,
Ziedus kņāva vezumā. 111c un d, 335 Nr. 1516, 86c.

1110.
Man nokrita celu josta,
Sila malu staigājot.
Vai, bitīte, neredzēji,
Saldus ziedus meklēdama? 137e.

1111.
Maziņš bija, saldis bija,
Bitīt, tavs vezumiņš;
Kārkla ziedi, ievas ziedi
Bij tavā vezumā. 216b.

1112.

Kas varēja gudrāks būt
Par bitītes gudrumiņu?
Miglotā rītiņā
Atved ziedu vezumiņu. 309a.

1113.

Kas varēja gudrāks būt
Par bitītes gudrumiņu?
Saulītē ziedus nesa,
Migliņā darināja. 134c.

BITES MIELASTIŅŠ.

1114.

Šūn, bitīt(e), vaska krēslu
Zem zaļā ozoliņa,
Tur tu pate pasēdēsi,
Dravenieku (al.: — kus) mielodama. 6c, 324a.

1115.

Cel, bitīt, vasku krēslu
Zem resnā ozoliņa,
Tur sēd brāļi dravenieki,
Tur māsiņas rakstītājas. 74a.

1116.

Šuj, bitīte, smilgu krēslu,
Saulītē sēdēdama,
Tur tu pate apsēsies,
Draveniekus mielodama. 41c. pag. 84 Nr. 8.

BITES ZIEMAS GUĻA.

1117.

Sasadzīra div' bagāti
Ziemu ciest, nesasalt:
Bitīt' koka namiņā,
Rudzīts zemes gabalā. 408, Nr. 177. — Sal. Nr. 27957.

1118.
Divi, divi, kas tie divi,
Kas aukstumā nenosala?
Bitīt' koka serdītē,
Rudzīts sniega apakšā. 120c.

1119.
Div' bajāri lielījās
Ziemas daudz nebēdāt.
Viens guļ koka serdītē,
Otris sniega kupenā:
Bite koka serdītē,
Rudzīts sniega kupenā. 322b.

1120.
Dūci, dūci, bitenīte,
Sūniņās gulēdama,
Salti pūta ziemas vēji,
Tāļu silta vasariņa. 39d.

DORU DĒJĒJS.

1121.
Zinu, zinu, nesacīšu,
Kur aizgāja bāleliņi:
Lūku plēst, dzeņu vīt,
Bitītēm doru dēt. 68d.

1122.
Cep, māmiņa, tādu maizi,
Viegli nest, gausi ēst,
Nu es iešu doru dēt
Tālajā siliņā. 133c Nr. 5268 var.

1123.
Kur tu iesi, bāleliņ,
Baltas kājas audamies?
— Ieš', māsiņ, pār Daugavu
Zelt' ozolu darināt. 421.

1124.

Ko, bāliņi, tu darīji
Visu dienu siliņā?
— Bitītēm namu daru,
Līdz zemīti rakstīdams. 216b.

1125.

Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi meža virsūnītes,
Bāliņam rokas sala,
Ozoliņu (al.: — ņus) darinot.

1126.

Bites māte man jautā,
Ko dar' veci draveniek'?
Dzēnu pina, valnu raksta,
Saulītē sēdēdam'. 391 Nr. 156.

1127.

Audz, dēliņi, dzen, dēliņi,
Nepanāksi tēva pēdas,
Tēvs dzenīti ritināja,
Pa siliņu tecēdams. 189b.

1128.

Tēviņš mani mazu raida
Pie greizeja ozoliņa.
Lai Dievs līdz man mazam
Cilpām dzēni ritināt. 216b.

1129.

Vij, tētiņ, man dzeini
Tievu, tievu, garu, garu,
Ka varēju siliņā
Priežu virsu lidināt. 91c.

1130.

Šūn, māmiņa, man krekliņu,
Liec tēraudu padusē:
Ik dieniņas dzainīts tek
Caur manām padusēm. 407d, 408 Nr. 1127.

1131.

Ai, caunīt, vāverīt,
Dod man savu kažociņ';
Es bij' dores dējējiņš,
Nakti gulu siliņā. 133b Nr. 2817.

1132.

Punktējies, ozoliņ,
Sudrabiņa punktītēm,
Rītā jāš dravenieki,
Visiem kapļi mugurā. 314.

1133.

Vai, priedīte, vai eglīte,
Ko es tev ļauna riebu?
Vienu mizu vien norāvu,
Drava koku dāvādams. 88b.

1134.

Siliņā priedi deju,
Uz otrās lūkojos:
Vairāk man tā otra mīļ,
Ne tā pati dejamā. 133b Nr. 2113.

1135.

Es piekusu. nevarēju
Ne rociņu pacilāt:
Es izdēju divi oši,
Trešo zaļu ozoliņu. 80c.

1136.

Aiz ko man līkas kājas,
Aiz ko kupris mugurā?
Līkas kājas, sieksta kāpu,
Kupris, dzaini ritināju. 126b.

1137.

Neraugies, tautu meita,
Uz manām kājiņām;
Paskaties siliņā
Manis dētu ozoliņu. 36r (J.Silis), 41c pag. 34 Nr. 27, 181b Nr. 1293.

1138.

Bāliņ, tavu drošu sirdi,
Tavu gudru padomiņu,
Dziedādams nosalaida
No šmuidrā ozoliņa. 316.

1139.

Saņemiet dzeinīt' manu,
Nodējiet ozoliņu,
Man jāiet ar kundziņu
Tālajā zemītē. 91b.

ZELTENE MEŽA DRAVĀ.

1140.

Mans tēviņis dravu dara,
Es aiznesu launadziņu.
— Tev, meitiņa, tā draviņa
Par launaga nesumiņu. 181a Nr. 4747.

1141.

Plata upe, šauras laipas,
Pāri teku drebēdama,
Stīgu dzenis mugurā,
Vaska ripa padusē. 187a Nr. 4772, 187b Nr. 463.

1142.

Palīdzat jūs, māsiņas,
Lūku plēst, dzeņu vīt,
Man bitītes ielīdušas
Greizajā ozolā. 107a.

1143.

Es gribēju ar brāliņu
Līdzī kāpt ozolā;
Aizsameta vilnānīte
Ozoliņa zariņā. 324c.

1144.

Zinu, zinu, bet nesaku,
Kur aug zaļi ozoliņi:
Aiz kalniņa ozoliņi,
Ciemā jauns dējējiņš. 69a.

1145.

Zinu āra ozoliņu,
Nevienam nesacišu;
Pūrā man smalks dzenīts,
Tautās doru dējējiņš. 407a.

1146.

Vai, manu nezināmu
Tautas durvu dējējiņu!
Visas tautu purmalītes
Sīkajām skaidiņām. 111h.

1147.

Tautu meita skaidas lasa,
Man ozolu dēdinot.
Paga, paga, drosuliņ,
Pasacišu brāliņam. 324c.

1148.

Tautu meita skaidas lasa,
Man dejot ozoliņu;
Šķelmīts biju, ne puisīts,
Ja es tev to piedevu. 111f. — Sal. Nr. 11509.

BITE UN DOĻU DĒJĒJS.

1149.

Kur, bitīte, tu dzirdēji
Dravenieku gavļojam?
— Es dzirdēju vecainē
Smuidrajā ozolā. 407b.

1150.

Daudz bitīte daudzina
Vērie dētu ozoliņu;
Vēl nebija tiki daudzi,
Kā bitīte daudzina. 104.

1151.

Bite gāja senādama
Par Mazzalvas tūrumiņ';
Mazzalvā slinki puiši,
Negribēja doru dēt. 319a Nr. 4785, 519b Nr. 2342.

1152.

Kas rakstīja ozoliņu
Straujas upes maliņā?
Man bāliņi norakstīja,
Kumeliņus ganīdami. 111d.

1153.

Es apsitu ozoliņu
Sīkajām nagliņām:
Bitītei zemas kājas,
Lai neslīd staigājot. 41c pag. 54 Nr. 28, 80e, 91g, 97a, 264c, 364¹.

1154.

Es apkalu ozoliņu
Sīkajām lapiņām,
Lai bitītes neslīdēja
Medainām kājiņām. 194.

1155.

Es izdūru sila priedi,
Rakstīt vien nemācēju;
Gan bitīte norakstīs
Medaiņām kājiņām. 224c Nr. 4766., 224e Nr. 136.

1156.

Trīskārt bite riņķi grieze
Apkārt manu cepurīt',
Redzēj' mani daiļu vīru,
Daiļu doru dējējiņ'. 133b Nr. 2801.

SKABARGAINS DĒJUMIŅŠ.

1157.

Gauži bites noraudāja
Vecākā dravenieka:
Vecākais dravenieks
Izrakstītu doru dēj'. 41c pag. 84 Nr. 9, 133b Nr. 2811.

1158.

Bitīt' gauži noraudāja
Savu vecu dravenieku:
Jauni vīri dravenieki
Skārbalaiņu dravi dūra. 224h.

1159.

Gauži bite noraudāja
Sava veca dravenieka,
Atraduse šauras dures,
Skabargainu dējumiņu. 317a Nr. 4782, 48c.

1160.

Šķērsu bite silu skrēja
Ar to ziedu vezumiņu,
Atradusi skabardoju
Jauna puīša dējumiņu. 68a.

1161.

Šķērsu bite i aizskrēja
Ar to vasku ritenīti,
Atradusi skabargaiņu
Jauna puīša dējumiņu. 335 Nr. 1226.

1162.

Aiz kājiņas bitīt' sēju
Pie resnā ozoliņa:
Kam tā manu dējumiņu
Skabardoju nicināja. 335 Nr. 1226.

1165.
Šorīt biju agri cēlis,
Trešu dēju ozoliņu.
Atskrējušas trīs bitītes,
Vaino manu dējumiņu.
Še, bitītes, cirvis, kaplis,
Dējat pašas, kā tīkamas,
Dējat pašas, kā tīkamas,
Pa savam prātiņam. 143a Nr. 4753.

BITE LIEN OZOLĀ.

1164.
Ai, ozoli, ozoliņi,
Maksā manu dējumiņu!
Jau skaidiņa sapuvusi,
Vēl bitīte nelīdusi. 45¹.

1165.
Es savām bitītēm
Ķēdēm kalu ozoliņu;
Pašas bites ielīgoja
Pār ķēdēm ozolā. 216b.

1166.
Kuplis auga ozoliņis
Aiz upītes rāvienī;
Pate bite laipas meta
Pie tā kupla ozoliņa. 41c pag. 30 Nr. 4.

1167.
Trakulītis dorīt' dēja
Liela ceļa maliņā;
Gudra bitīt' i ielīda
Trakulīša dējumā. 6c.

1168.
Bitīt' mana aizgājuse,
Melnu svārku audējiņa,
Aiz Daugavas ielīduse
Greizajai ozolā. 6c.

1169.

Rītā govis ganīdama,
Aplīgoju ozoliņu;
Vakarā sadzīdama,
Redzu bites ielienot. 401.

1170.

Zinu āra ozolīti,
Bet nesaku nevienam;
Bāliņam tam pasaku:
Ozolā bites līde. 94.

1171.

Nevienam es neteikšu,
Ko atradu ganūdama,
Bāliņam vien pateikšu:
Bites dzied ozolā. 216b.

1172.

Kam der kalni, kam der lejas,
Kam der zaļi ozoliņi?
Dievam kalni, Laimei lejas,
Bitei zaļi ozoliņi. 121p. — Sal. Nr. 28011.

1173.

Gara diena bāliņam,
Sila priedi dzenājot,
Tautu meita, ne māsiņa,
Vēlu nesa launadziņu. 321.

1174.

Visu dienu sasēdeju
Sila priedes galiņā;
Nedrīkstēju galu cirst
Bez vecāja bāleliņa. 207r.

1175.

Vai, Dieviņi, nevar vairi
Ni rociņu pacilāt:
Div' eglītes nodzenīju,
Trešu āra ozoliņu. 91c.

1176.
Tam slinkam dēliņam
Vējš nolauza ozolu,
Kam nepinu gaŗu dzēnu,
Kam galiņu netrumpē. 207f Nr. 4737, 207g Nr. 1399.

1177.
Tec, māsiņa, tecīņiem,
Tec, pasaki bāliņam,
Vējš nolauza ozoliņu
Ar visām bitītēm. 17a.

1178.
Guli, guli, bāleliņi,
Vējš nolauza ozoliņu,
Kam neviji gaŗu dzeni,
Kam zariņus nezaroji. 187a Nr. 4774. 187b Nr. 505.

1179.
Šūn, bitīte, ko šūdama,
Šūn man vaska kamaniņas,
Lai es braucu siliņā
Priedēm galus līdzināt. 97b.

1180.
Šūn, bitīte, ko šūdama,
Izšūn vaska kamaniņas,
Man jābrauc siliņā
Trīs priedītes darināt. 97b.

BIŠU IENAIDNIEKI.

1181.
Šķībi, greizi, grundulaiņi
Mana tēva ozoliņi;
Citai dziedē sīļa bērni,
Citai pūces kladzināja. 161c.

1182.

Šim piedevu, tam piedevu,
Dzilnai vien nepiedevu,
Kam tā manu dējumiņu
Ik rītiņa klauzināja. 111d.

1183.

Kā, māsiņa, tu raudāji,
Celmiņā tupēdama?
— Kā, bāliņ, neraudāšu,
Krauklīt's bites izknābājis.

1184.

Platas vīzes apāvos,
Silā gāju doru dēt.
Sak' lācītis lūkodams:
Edz, kur bišu dējējiņš!
Būs man medus, būs man medus
Uz nākošu rudentiņ'! 41c pag. 110 Nr. 2, 57a Nr. 4789, 57b Nr. 2506. 57d (IL, 5).

1185.

Vilka māte gauži raud,
Nemāk bērni stabulēt;
Lācīšam div' dēliņi,
Abi labi dravinieki. 323b.

1186.

Dievs dod vilkam aklam būt,
Lāčam strupu deguntiņu:
Vilkam aitu neredzēt,
Lāčam medu nesaost. 190b un c.

DRAVAS OZOLS PALOS.

1187.

Ozols gāja par Daugavu
Ar visām bitītēm;
Divi jauni dravenieki
Pakaļ tek raudādami. 68d, 319a Nr. 4787, 319b Nr. 2395.

1188.

Bišu tēvs gauži raud,
Raud Gaujiņas maliņā:
Gauja aiznes to ozolu,
Kuŗā spiedza bišu bērni. 335 Nr. 1508, 3641.

1189.

Gauja nesa ozoliņu
Ar visām bitītēm:
Mans bāliņš dravnieciņš
Tek gar malu raudādams,
Tek gar malu raudādams,
Cepurīte rociņā:
Lielas bites, mazas bites,
Laižaties cepurē! 46b.

1190.

Venta nesa ozoliņu
Ar visām bitītēm
Ozols gāja līgodams,
Bitīt' gāja raudādama. 196i.

1191.

Smagi, smagi Venta krāca
Miglaiņā rītiņā.
Eit', brālīši, skatīties,
Kādu koku Venta nesa.
Venta nesa ozoliņu
Ar visām bitītēm.
Dravenieka dui dēliņi
Tek gar Ventu raudādami. 185d.

DRAVNIEKS.

1192.

Silā iemu, silā teku,
Silā man lieli prieki:
Silā manim zelta josta,
Silā vasku ritenīts. 120c.

1193.

Ceļaties kājiņās,
Veci bišu bitenieki,
Nu dziedāja jūras gaiļi,
Nu ezara gaigaliņas. 22p.

1194.

Ceļaties kājiņās,
Vecu bišu bitenieki,
Nu ziedēja eņģevēri,
Eņģevēru pazarītes. 325e.

1195.

Kur tu iesi, vecais brāl,
Ar to bišu sētavīti?
— Ieš' silā bišu sēt
Jaunajiem bāliņiem. 121f.

1196.

Agri, agri, māmuliņe,
Tam dēlam brokastiņu!
Tam dzenītis mugurā,
Vaska ripa padusē. 216b.

1197.

Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi meža galotnītes,
Mans brālītis dravenieks,
Salst rociņas dravējot. 196i.

1198.

Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi priežu galotnītes,
Lai rociņas nenosala
Dravinieka dēliņam. 156.

1199.

Trūka, trūka tev, bitīte,
Kad tev trūka, trūkst man ar':
Kad tev trūka silai ziedu,
Man trūkst vaska rituliņu. 181g.

1200.

Ei, bitīte vīvelīņa,
Pušu vasku dalīsim,
Tev pusīte, man otara
Aiz ozola dējumiņa. 93^{1b}.

DRAVNIEKA BAGĀTĪBA.

1201.

Nekas iet par bites godu:
Migla zeltu salasa,
Saulītē sēdēdama
Zelta kroni darina. 52^{1b} Nr. 2599, 52^{1c} (II. 3) 75a Nr. 4793, 335 Nr. 1763, 3641.

1202.

Zinu, zinu, bet neteikšu,
Kas ozola dobumā:
Bitīt' pina zelta kroni
Mazākai māsiņai. 41c pag. 250 Nr. 21, 190a Nr. 4758, 190c Nr. 571, 203a.

1203.

Kas gribēja sīkas naudas,
Lai dēj greizu ozoliņu:
Sīka nauda sabirusi
Greizajā ozolā. 92, 309a.

1204.

Smalku skuju priedīt dēju
Tīrumiņa galiņā,
Tur bitīte ielīgoja
Ar to vasku ritenīti.
No tā vasku ritenīša
Naudiņā iekūlos,
Naudiņā iekūlos,
Nopirk' bēru kumeliņu,
Nopirk' bēru kumeliņu,
Atved' skaistu līgaviņu,
Mīkstu cisu taisītāju,
Paladziņa klājējiņu. 120c, 55.

1205.

Es aizgāju uz kalēju,
Nokalos ķirvelīt',
Nocirt' zaļu ozoliņu
Ar visām bitītēm.
Man bij medus, man bij vaska,
Man bij vaska ritentiņš.
Pārdev' vaska ritentiņ',
Nopirk' caunu cepurīt'. 327 Nr. 176.

1206.

Citi puīši izdējuši
Pa simtiem ozoliņu;
Es izdēju vīksnes celmu, —
Ar vāģiem medu vežu. 88b.

1207.

Bite meitu aizdevusi
Par deviņi ezeriņi;
Ik rudeni medu dzina
Deviņām laiviņām. 125².

1208.

Bitīt' sērst aicināja
Dravenieka līgaviņu,
Solīdama vasku, medu,
Pilnas krūtis sudrabiņa. 224h.

1209.

Margodama saule lēce
Caur ozola lapiņām:
Dravenieka līgaviņa
Zelta naudu rēķināja. 75b.

1210.

Velc, bāliņ, trejus svārkus,
Tev trejādas audējiņas:
Auž māmiņa, auž līgava,
Auž bitīte ozolā. 335 Nr. 1511.

1211.

Ne kauns bija bāliņam
Zelta jostu apjožot:
Trijas bites ozolā,
Seši vaska gabaliņi. 335 Nr. 1511.

1212.

Bitīt, tavu dravenieku
Kungi lika cietumā.
Šūn, bitīte, biezu kāri,
Vado savu dravenieku. 111c.

1213.

Šūn, bitīte, ko šūdama,
Šūn man vaska kamaniņas,
Ka es varu ciemā braukt,
Atvest daiļu līgaviņu. 111c.

1214.

Tikušam dēliņam
Bite jūdza kumeliņu;
Sudrabotu loku lieca,
Vaska grožu ritināja. 241a Nr. 4779.

1215.

Nebēdā, bāleliņi,
Ka paliksi parādā:
Silā viena šmuidra priede,
Tā parādus aizmaksās. 182¹.

1216.

Neraud' gauži, man' māsiņa,
Gan parādus aizmaksāsi:
Silā auga kupla priede,
Tā parāda maksātāja. 298i Nr. 2192.

1217.

Pavārguse ceļu gāju,
Sēdos ceļa maliņā,
Ne redz mani mīļš Dieviņš,
Ne bagāti bāleliņi.
Atskrej bite dziedādama,
Uznes mani ozolā.
Ozolā sēdēdama
Ēdu medu, dzēru vīnu.
Nu redz mani mīļš Dieviņš,
Nu bagāti bāleliņi. 216b. Sal. 414 Nr. 11.

1218.
Bitīte bajāra
Kalponīte,
Tā nesa zeltiņu,
Tā sudrabiņu. 172a, 208b.

1219.
Bitīt' Dieva kalponīte,
Dievam dara gaišumiņu;
Pate sēd ozolā,
Sveces deg baznīcā. 324e.

DRAVNIEKA KRĀŠŅAIS APĢĒRBS.

1220.
Kas tur spīd, kas tur viz
Ozoliņa zariņā?
Tie bāliņa vaska cimdi,
Mans vizuļu vainadziņš. 22m.

1221.
Šķitu saulīt' i lecot
Caur ozola zariņiem:
Dravenieka dēliņam
Vaska cimdi rociņā. 6c.

1222.
Dravinieka bāliņam
Vaska cimdi rociņā;
Arājiņa bāleliņš
Smilšojāmi kājiņām. 87¹.

1223.

Dravinika déļeņam
Voska cymdi rūceņā;
Ka pacéle sovu ruku,
Bitis skrēje sanádamys 424b.

1224.

Dravenieka dēliņam
Bišu spārnu cepurīte,
Bišu spārnu cepurīte,
Vasku cimdi rociņā. 102.

1225.

Ieraudzījsi vien pazinu
Dravinieka līgaviņu:
Samta kurpes kājiņā,
Vasku cimdi rociņā. 107d. 335, Nr. 1510.

1226.

Dravenieka meita biju,
Vaska kurpes šūdināju;
Kripu krapu man kājiņas
Ar tām vaska kurpītēm. 216b.

1227.

Šķirat ceļu, rūmējat,
Dravenieka meitu ved,
Zīda raibas mugurā,
Vaska kurpes kājiņā. 364¹.

1228.

Laiku, laiku ceļu griezu,
Dravinieka sieva brauc,
Vasku kurpes kājiņā,
Bites spārnu villainīte. 118¹.

1229.

Es nevaru miglai iet,
Ne dižai rasinai:
Bites spārnu man svārcini,
Dzelonītes vainadzinis. 164m.

1230.

Bij manami tētiņam
Bišu spārnu kažociņš,
Ne tas mirka rasiņā,
Ne izkalta saulītē. 121p.

BITES TIKUMS.

1231.

Uz kalniņa ozoliņš,
Uz ozola dzirnaviņas;
Bitītei viegli spārni,
Tā var viegli ritināt. 41c pag. 86 Nr, 22.

1232.

Uz kalniņa ozoliņš,
Uz ozola dzirnaviņas;
Tev, bitīt, viegli spārni,
Palīdz māli ritināt. 325c.

1233.

Skrej, bitīte, sit spārniņus
Gar nedētu ozoliņu,
Traucē doru dejējiņu,
Lai negul dienas vidu! 75b.

1234.

Atšūdama bite šuva,
Atlociņus locīdama;
Mēs bijām mātes meitas,
Tāda darba nepratām. 407a.

1235.

Aiz ko zila, aiz ko melna
Dravenieka līgaviņa?
Aiz to zila, aiz to melna,
Ka neguļ dienavidu. 407a.

1236.

Ej, sliņķīt, pie bitītes,
Mācies bites tikumiņu:
Ne tai kunga, ne stārasta,
Saldu medu salasot. 88d.

BRĪNUMA BITE.

(Tautas hiperbolas.)

1237.

No leišiem bites skrēja
Kā pērnī telēniņi;
Tās izēda medutiņu
Mazijām bitītēm. 324a.

1238.

Man bija viena tāda bite
Kā pērnā goteniņa;
Ar vindiņu ievindāja
Medu, vasku ozolā. 353.

1239.

Viena pate man bitīte
Kā pērnais telēniņš:
Ar svīrti medu laižu
No zaļā ozoliņa. 324a.

1240.

Manam tēvam tādas bites
Kā pērnāji telēniņi;
Ar ratiem medu dzina
No resniem ozoliem. 111d.

1241.

Man bij viena liela bite
Kā pērnāja goteniņa;
Ar vindiņu vien vindēju
Vasku, medu klētiņā. 363.

1242.

Bij man viena sila bite,
Kā telīte pirmu pienu;
Mucām medu Rīgā vedu,
Kuģiem vasku Vāczemē. 126b, 134c.

DAŽĀDAS DZIESMAS PAR BITĒM.

1243.

Biieite mozs putneņš
Sād egļeitis vērsyuņē;
Sasatryūka sērmi zyrgi,
Saraustēja zalta grūžus,
Saraustēja zalta grūžus,
I sudobra imaveņus. 430¹.

1244.

Bišu dēļ nevarēju
Artu iet tīrumā:
Mana paša vaina bija,
Zemu dēju ozoliņus. 137d.

1245.

Bite, bite māsa mana
Par Daugavu nogājuse.
Nava vaļas bāliņiem
Par Daugavu dūrus diet. 127¹b.

1246.

Ļaudīm liels brīnumiņš,
Bite iet ubagos,
Zelta niedre rociņā,
Vaska kurpes kājiņā. 41b, 408. Nr. 173.

1247.

Bites, maitas, norējušas
Manu vīru dravenieku,
Bikšas vien karājās
Ozoliņa galiņā. 161c.

1248.

Visi koki iesmam der,
Apins vien nederēja;
Visi putni cepti der,
Bitīt' vien nederēja. 28¹.

1249.

Iedēstīju ozoliņu
Leišu meža viducī;
Leišam mežs piederēja,
Man pieder ozoliņš. 320b.

1250.

Visi tēva ozoliņi
Pret ziemeli atziluši;
Vienam kāpu galiņā,
Visus griezu launagā. 190e.

1251.

Vecais tēvs sirmu bārzdu
Dores vilka ozolā.
Lūst ozols, krīt vecais,
Plīst galviņa šķederniem. 379.

VARIANTI.

1085.

1. Diņdi, diņdi, úzuliņ,
Visi tavi zori dind,
Visi tavi zori dind.
Vysys tavys pazareitis. 422a.

1088.

3—4: Lauka bite nolasīja Visus tavus sila ziedus, 272a.

1090.

1. Sīli, sīli, būs tev strāpe,
Kam tu silu svilināji:
Dravenieka līgavai
Vaska cimdi sadeguši. 133¹a. — Sal. Nr. 2687.

1091.

1: Sili dega, meži dega, 401. — 1: Sili dega, meži dega; 2: Bite bēga; 3: bāliņam; 4: Raksfītie ozoliņi, 134c.

1092.

2: Degušā; 4: niecināji, 120c. — 2: priedītē; 3: tu mani nosmādēji; 4: Skabargainu dējējiņu, 131¹ (K. Lūsiņš).—1: galviņ'; 3: dējaliņ'; 4: Skabargaiņu niecināj', 133 Nr. 2806.

1093.

1—2: Bite gāja raudādama, Saka silu nodegam; 4: jūrmalā, 80c.

1095.

1. Bitīte brēca:

Siliņi dega!

Nebrēc, bitīte,

Nedeg siliņi,

Snaudule dedzina

Savas pakuliņas. 75b.

1: kļiedza; 3: Nekļiedz; 5: Meitiņa; 6: Kodaliņu, 68c. — 4: Ne sili dega; 5: Miegaļa; 6: Savu kodeliņu, 92.

2. Bitīte raudāja,

Ka sili degot.

Neraudi, bitīte,

Ne sili dega:

Vecmātei snaužot

Kodeļa dega. 113c.

1097.

1. Bite mana māsa bija,

Ābolājā kājas āva;

Nepazina sēdējuma,

Ne sliedītes pakaļā. 127¹b.

2. Mōseņis munys biteitis,

Obūlā kōju autu!

Ni pazyna sēdējuma,

Ni kōjeņu ovumeņa. 429a, 430a.

1098.

1: bitītēm; 3: lažās krita; 4: Tas baltajis āboliņš, 181g.

1099.

1. Bitītei sariebdama,

Aitiņai iztapdama,

Riņķī situ, sāti krāvu

To balto āboliņu. 190c.

1100.

1: Krustiem; 4: Bitīteju, 212b.

1103.

2: Šo āriņu maliņā, 68d, 80d. — 2: pļaviņā, 75b, 107b. — 2: Pa lielo tūrumiņu, 91h. — 4: balodama, 111d. — 4: kaltēdama, 401.

1106.

2: Sarkanaju, 182¹.

1. Bitīt, zieda neņemies

No sarkana āboliņa;

Tav, bitīte, viens bauslītis,

Ka svētdien nesvinēji. 200a.

2. Dievs āzliedza bitītē

Sarkanaju āboliņu:

Ne tā svin svētas dienas,

Ne svētās launadziņas. 189b.

1107.

2: gula, 156. — 1: Kālabad jūs, bitītes; 2: gulat; 3: Atraduši, 181a Nr. 4750.

1. Kam gribēja šo naksniņu

Gulēt bites siliņā?

Silā bija pulka ziedu,
Smagas medus nešļaviņas. 93^{1c}, 107d, 364¹.
2: Bites gulēt; 4: nešļavas, 335 Nr. 1507.
2. Kū teļ muāa bite dora
Vysu dinu siļeņā?
Voska rateņus taisa,
Zidus kraun vazumā. 422a un d.

1108.

1. Kam gribēja šo naksniņ
Bites gulēt siliņā?
Smagas medus nešļaviņas,
Viņām spārni noguruši. 161 f.

1109.

3: Vaska, 22r. — 3: Pataisījse vasku ratus, 137f.

1113.

3: Siltā laikā; 4: Slapjā laikā d. 48c.

1114.

1: Šuj; 2: Zam resnā ozoliņ'; 3: Kur tu pate atsasēdi; 4: mielodam', 6a Nr. 4790. — 3: pasasēdi, 68d. — 2: resnā; 3: pati pasēdēji, 91 h. — 1: vasku; 2: resnā; 3: Kur, 95a, 134a. — 2: resnā, 106a, 407b. — 1: Šuj; 2: resnā, 111d. — 2: resnā; 3: pasēdēji, 121d. — 1: vasku; 2: Zem zemā; 3: Kur, 137d. — 1: Šuj; 2: Ozolā sēdēdama; 3: pati apsasēsi, 143a Nr. 4756. — 1: vasku; 3: paša atsasēdi, 309a. — 1: Šuj; 3: paša atsasēdi; 4: Dravinieku, 311a. — 1: Bite šūva vaska; 2: zaļāja ozoliņa; 3: Gan tu, 318a. — 3: atsasēdi, 322e, 401. — 2: Zam zaļāja (al.: resnā); 3: Kur (al.: Tur) tu pate pasēdēji, 325b Nr. 4783. — 1: vasku; 2: zaļāja; 3: Ir tu pate apsēdies; 4: Draviniekus, 325c. — 1: vasku; 2: zaļāja; 3: Kur tu pate atsēdīsi; 4: Dravinieku, 325e. — 3: pasēdēji, 407a.

1115.

1. Šūn, bitīte, vasku krēslu
Pie resnā ozoliņa,
Tur tu pate atsasēdi,
Dravenieku mielodama. 68c, 111f.

1: Bitīt' šuj šūnu krēslu; 2: Pie zaļāja; 3: atsēdies; 4: Dravniecīņu, 46b. — 2: Pie vecā; 3: apsasēdi, 92. — 3: Uz kā pati tu sēdēji; 4: Dravinieku, 335 Nr. 1512.

2. Šūn, bitīte, vasku krēslu

Zem zaļā ozoliņa,

Tur tu pate atsasēdi,

Savus viesus mielodama. 88c.

1: Šuj; 2: Pie; 3: Kur tu pate atsēdies, 18. — 3: apsēdiesi, 19d. — 3: pasasēdi, 75b. — 2: Zem resnā; 3: pati atsēdies, 87¹. — 3: pasēdēsi, 95a, 98a. — 3: pati, 95f, 111c. — 1: vaska, 322a, 324e, 407b. — 1: Šuj; 2: Apakš kupla; 3: pati atsēdīsi. 69d. — 1: Šuj, bitīte, vaska; 2: Apakš zaļa; 3: pati atsēdies, 190b, 190f. — 1: vaska; 2: Liepiņai sēdēdama, 324e. — 1: Šuj; 2: Apakš zaļa; 3: apsēdies, 344. — 2: Baltābola kalniņā, 379.

1116.

2: Šuj raženu rakstīdama; 3: apsēdīsies; 4: Dravenieku, 181 e. — 1: Pin; 2: S. vietēdama; 3: pati. 190e. 224o. — 3: pati, 224c Nr. 4769, 224d Nr. 1791. — 1: Bitīt' pina smilgu; 2: S. vietēdama; 3: Tur bitīte apsēdās, 224h.

1. Šūn, bitīte, meldu krēslu

Ozoliņa zariņā,

Tur tu pati atsēdīsies,

Dravinieku mielodama. 131¹ (K.Lūsiņš).

2: Auzu spilvas galiņā; 3: atdusēsi, 118¹. — 1: Šuj; 2: Kuplas liepas; 3: atsēdēs'; 4: Draviniekus mielodam', 133c Nr. 2794 var.

1119.

1. Div' bajāri lielījās
Cietu ziemu izmituši:
Rudzis sniega apakšā,
Bite koka serdītē. 188°.

1: bagāti; 2: Aukstu ziemu izcietuši; 4: Bitīt', 128c, 140a Nr. 4228. — 1: Dui; 2: Laukai ziemu izgulējši; 3: apakšai; 4: serdītei, 164c. — 4: dobumā, 170b.

1120.

2: Šūniņāsi; 4: Tālu bēga, 325c. — 1: Dūci, bite, biteniņ; 2: Šūniņos; 4: Tāli bēga, 311a. — 1: biteniņi; 2: Šūniņāsi, 4: Tālu bēga, 325e.

1121.

1: nesacīju; 2: div' brālīši; 3: dzeju vīt; 4: Ozoliņu dēdināt, 324e.
1. Zinu, zinu, bet nesaku,
Kur nogāja div' bāliņi:
Lūku plēstu, dzeiņu vītu,
Ozoliņa dēdinātu. 91c.

1123.

3—4: Ies', māsiņ, siliņā, Bitītēm doru cirst, 88b.

1124.

1: Ko darīji, bāleliņi, 3: Bitītēmi dorīt' daru, 4: Līdz zemītu izmargoju, 86c. — 4: margodams, 111d. — 1: brālīti; 2: bērztalāja; 4: rakstīdamis, 181a Nr. 4744.

1. Ko darīji, bāleniņi,
Visu dienu siliņā?
Bitītei namu daru,
Līdz zemīti rakstīdams. 226i.

1: bāleliņi; 4: zemei, 45¹. — 1: bāleliņ; 3: B. dorīt' dēju; 4: zemei, 68d. — 1: bāleliņ; 3: Bitītēm, 80c. — 3: Bitītēm, 111c.

2. Ko tie mani brāļi dara
Visu dienu siliņā?
Bitītēm namu dara,
Līdz zemīti rakstīdami. 97a, 335 Nr. 1520.

4: zemei, 161c, 209b, 401. — 1: siliņāi, 181a Nr. 4746. — 2: siliņē; 3: Bitītē, 189b. — 3: Bitītei, 208c. — 3: namus, 290g. — 3: Bitēm durvis taisa; 4: zemei, 322e.

1125.

2: virsūnīti; 3: Brāliņam; 4: dravinot, 22o. — 2: koku virsaunītes; 3: salst, 68c. — 2: Spīd' pa koku galiņiem, 88b. — 2: galotnītes, 94. — 3: Bāliņiem, 95d, 226e un f. — 2: koku galotnītes, 111d. — 2: virsotnītes; 4: dēdinot, 111d. — 2: koku virsaunītes; 3: Brāliņam; 4: dzenājot, 314. — 2: koku virsotnītes; 4: dzenājot, 322e. — 2: virsūnīti; 3: Brāliņam; 4: dēdinot, 324c, 325a. — 2: virsotnītes; 3: Brāliņam; 4: dādinot, 324e. — 2: Sildi koku; 3: Brāliņam; 4: dzenējot, 330d, 331a. — 4: stādinot, 335 Nr. 1628 — 2: virsaunītes; 4: dzenājot, 407a.

1. Lec, saulīte, rītā agri,
Sildi meža galotnītes,
Brālīšam vaska cimdi
Sala rokas ozolā. 107d, 364¹.

2: Sildi koku; 3: vasku; 4: Rokas sala, 136. — 1: rītis agri; 2: galoknītes; 5: Brālītīm; 4: Salst rociņas, 182 Nr. 275.

1126.

1: jautāja; 2: dravenieki; 3: Kapli [?] pina, tropu raksta; 4: sēdēdami, 41c pag. 83 Nr. 4. — 1: vaicā(j); 4: To dar' veci draveniek', 207g 207f Nr. 4758. — 1: vaicē; 4: To dar' veci draveniek', 207g Nr. 1401. — 1: Bites meita man vaicā, 213a Nr. 4740, 213b Nr. 749. — 1: Bites meita man jautā; 3: valni. 379.

1129.

3: Lai es varu, 91 f.
1. Tievu, tievu, garu, garu
Es dzeiniņi nosaviju,
Ka varēju svētu rītu
Priežu virsu lidināt. 94, 6c.

1130.

2: Šūd' tērauda padusītes; 5: dzeņi, 68d. — 2: pazusē; 5: dzeiniņš; 4: pazusēm, 80d, 92. — 1: Šuj; 3: Dažu dienu dzeiniņš; 4: Dzer manām. 321.

1136.

1 un 2: Kādēļ; 5: kokā kāpu; 4: dzeini, 325c.

1137.

1: Ko skaties; 3: Ej skaties; 4: Mana dēta ozoliņa, 107a.
1. Ai, ļautiņi, nesmejjiet,
Ka man kājas apbrukušas;
Eit' lūkāt siliņā
Man' rakstīt' dējaliņ'. 133b Nr. 2805.
5: Ejat lūkot; 4: rakstītu dējumiņu, 335 Nr. 500.

1138.

1: Brāliņ, tavu gudru prātu, 2: valodiņu; 3: Dziedādamis; 4: zaļā, 324a.

1140.

1. Priedīt' deju siliņā,
Māsa nesa launadziņu.
Tev, māsiņ, tā priedīte
Par launaga nesumiņu. 137e.
3: Tā priedīte tev, māsiņ, 120c.

1142.

1: Palīdzieti, jaunas meitas; 2: dzeiņu, 88b. — 1: Palīdzat man, meitiņas; 2: Lūkus plēst, dzeņus; 4: Resnajā, 91f.

1143.

1: Es škitos ar bāliņu; 3: Atsametās ielociņi 22o. — 2: ozalā; 3: Aizzameta; 4: Ozaliņa, 324a.

1145.

2: Bet nesaku nevienam; 3: smalki dzeiņi; 4: Tautās jauns dējējiņš, 80c.

1150.

1: Daudzin bite; 2: Daudzi dētu, 91g. — 1: Daudzin bite; 2: Daudzi dētu: 3: ciki daudz; 4: Cik, 91c.

1153.

2: Sīkajāmi, 15². — 1: ozolīti; 2: Sīkajāmi; 4: neslīda, 22m. — 3: līkas kājas, 88c, 103a. — 4: Lai neslīdu, 207k. — 4: nesklid, 224c Nr. 4767, 224d Nr. 368. — 4: neslīda, 335 Nr. 1521, 401.

1155.

1: izdēju; 4: Medainām, 335 Nr. 1522.

1156.

3: dailu; 4: Dailu, 41c pag. 84 Nr. 10. — 1: grieza; 2: Ap to manu cepurīti; 4: doņu dējējiņu, 335 Nr. 1525.

1157.

1: bite; 4: Doreš dēja rakstīdams, 134a. — 2: dravinieka; 3: dravinieks; 4: doņu dēja, 335 Nr. 1528.

1158.
 1. Bitīt' gauži noraudāja
 Tos vecajus draveniekus:
 Tie jaunāji dravenieki
 Sknabatainu dravu dūra. 353.
 2. Žēli bite noraudāja
 Tā vecāja dravenieka:
 Tas jaunais dravenieks
 Skabardainu dravi dūra. 146b.
1160.
 1: mežu skrēja; 5: skabargainu, 73b.
1161.
 2: ritenīt'; 3: skabargainu; 4: dējumiņ', 64a Nr. 4792.
1162.
 4: niecenāja, 6c. — 1: bitīt' kāru; 2: Pie nedēta, 75b.
 1. Aiz kājiņas bitīt' sēju
 Pie resnāja ozoliņ',
 Kam tā mani niecināj'
 Skabargaiņu dējaliņ'. 133 Nr. 2814.
1164.
 1. Andriev brāl, ozoliņ,
 Maksā manu dējumiņu!
 Jau skaidiņas sen sapuva
 Vēl bitītes neielīda. 324c.
 2. Andriv bròļ, úzuļiņ,
 Moksoj munu dējumeņu!
 Jau skaideņa sapevuse,
 Veļ biteite naļeiduse. 422b.
 3. Jēkab brāli, ozoliņ,
 Vēl mēs divi bārsimies:
 Jau skaidiņas sapuvušas,
 Vēl bitītes neielien. 69a.
1166.
 1: ozoliņš; 2: līcītī; 4: Pie kuplā, 15², 264c. 325a. — 2: rāvienāi, 22h. — 2: līcītī; 3: Pati; 4: Pie kuplāja. 91g, 355 Nr. 1619, 364¹. — 3: Pati, 224c Nr. 4770. — 1: ozolinis; 3: Pati, 224d Nr. 1962. — 2: līcītī; 4: Pie kuplāja, 39d.
1171.
 1: Nevienami; 2: ganiņos; 4: dzieda, 212b. — 1: neteicu; 5: Brālīšam vien pateicu; 4: ūca ozolē, 226d Nr. 4777. — 1: N. nesacīju, 2: redzēju; 3: vien sacīju; 4: Bit' ielīda, 137e.
1173.
 4: Vēli, 314. — 1: bāliņami; 2: Gar' eglīti dzenējot, 325c. — 2: Gar' eglīti dzenējot; 4: Vēli, 401.
 1. Gara diena bāliņam,
 Gar' eglīti dzenējot,
 Tautu meita, netiklīte,
 Vēlu nesa launadziņu. 309a.
 2: Saus' eglīti dzenījot; 3: Netikusi tautu meita; 4: Vēli, 91c. — 1: brāliņam; 2: Ozoliņu dēdinot. 324c.

1174.

1: Trīs naksniņas pārgulēju; 4: bāleņiņa, 58. — 4: Aiz vecā bāleļiņ', 133b Nr. 2810. — 1: Trīs naksniņas sasēdēju, 133c Nr. 3939v. — 1: Trīs dieniņas; 3: gala; 4: Aiz vecā, 134c. — 1: izsēdēju; 2: Zaļ' ozola galiņāi; 3: cierst; 4: bāleņiņa, 156. — 3: zara cirst, 177 Nr. 545.

1. Treis dieneņas sasēdēju

Ūzuļeņa vērsyunē,

Nadreistēju zemi cērst

Bez vacókò bōļeļeņa. 434a.

1179.

1: Šuj; 2: Šuj man vaska kamaniņ', 41c pag. 87 Nr. 28. — 1: Šuj; 2: Šuj man vaska kamaniņ'; 4: galu, 133b Nr. 2808. — 1 un 2: Šuj; 3: Lai es varu silā braukti, 58. — 2: vasku; 3: Lai es varu mežā braukt; 4: Pr. Zārus, 85e, 111d.

1187.

3—4: Pakaļ tek raudādami Divi jauni dravenieki, 6c, 80c. — 2: visāmi; 4: Pakaļ gāja; ar turp. 5—6: Vai tādēļ projām bēga, Ka tie jauni dravenieki, 26c. — 4: Pakaļ gāja, 69a. — 1: pār; 4: Pakaļ skrēja, 75b. — 1: nāca, 90. — 4: teki, 92, 104. — 1: pār; 4: P. gāja, 95f. — 1: Pār Daugavu ozols gāja, 98a. — 1: nāca; 4: P. nāca, 111c. — 1: Ozols bēga; 3: dravinieki; 4: P. gāja, 111d. — 1: pār, 342. — 1: pār; 4: Tek pakaļ, 379.

1. Ozols gāja pa Daugavu

Ar visām bitītēm;

Divi jauni dravenieki

Tek pa malu raudādami. 91c, 93¹c, 407k.

3: dravinieki, 41c pag. 282 Nr. 4. — 1: Ozols peldi Daugavā; 2: visāmi; 4: Iet gar, 77. — 1: pa upīti, 91 h. — 1: par Daugavu; 3: Jauni zēni dravenieki; 4: Tek gar, 308a. — 1: pār, 407a.

2. Ozols gāja par Daugavu

Ar visām bitītēm;

Līgaviņa pakaļ tek

Gar maliņu raudādama. 28¹, 184, 190f, 246c, 264c, 407f.

2: visāmi; 3: Dravinieks; 4: raudādams. 69d. — 1: par Donavu [?]; 3: pakaļ skrēja; 4: Pa, 330¹.

3. Ūzūls gōja par Daugovu

Ar vysóm biteitēm;

Treis jauni dravinieki

Gauži raud pakaļē. 435a.

4 Uozuols gāja par Dougavu

Ar vysām bititām;

Divi jouni draevenieki

Pokoļ gāja roudádaemi. 85b.

1188.

3: nesa; 4: spieta, 107d.

1189.

1. Gauja (al.: Upe) nesa ozoliņu

Ar visām bitītēm;

Man' bāliņi dravenieki

Tek gar malu raudādami. 88d.

5: Draveniekam divi dēli, 14. — 3: Mans bāliņš dravniecīņš; 4: raudādams, 16, 87a. — 3: Dravenieka līgaviņa; 4: raudādama, 61e, 93b, 103b. — 3: Divi jauni dravenieki, 121f. 126a.

2. Tec, māsiņa, tecenīšus,

Sak' savam bāliņam:

Gauja nesa ozoliņu

Ar visām bitītēm. 28d.

1: i teciņu; 2: brālīšam; 5: Upe, 324e.

1190.

1. Iesim, meitas, skatīties,

Ko tie Ventas suņi rēja.

Dravenieka duj' dēliņi

Jāj gar Ventu raudādami:

Venta nesa ozoliņu

Ar visām bitītēm. 172s.

2. Dravenieka div' dēliņi

Tek gar Ventu raudādami:

Venta nesa ozoliņu

Ar visām bitītēm. 143a Nr. 4757, 171a, 181a Nr. 4749, 189b, 209b, 216a un b, 226c, 290g.

1: Dravenieka, 109d, 156. — 1: duj'; 2: Iet; 4: visām bitītēm, 142a. — 1: duj'; 2: Iet, 161c, 181c. — 1: duj', 173, 194, 222b, 224h. — 1: Draveniek' div' dēliņ'; 2: raudādam'; 4: bitīnām, 207f Nr. 4739, 207g Nr. 1405. — 1: Dravenieki; 2: Jāj, 319c Nr. 419. — 1: Div' bāliņi dravenieki; 4: bitīnām, 363. — Sal. 214c Nr. 42.

1191.

1. Nāciet, ļaudis, skatīties,

Kādu koku upe nesa:

Upe nesa ozoliņu

Ar visāmi bitītēm.

Dravenieka līgaviņa

Tek gar mala dziedādama,

Vaska kurpes kājiņā,

Ziedu zimdī rociņā. 281c.

2: Ko straujā upe nes; 3: Tā nes zaļu ozoliņu; 6: raudādama; 7: Samta zeķes; 8: Vasku, 22p, 36r. — 1: Eita, brāļi, veraties; 5—8 trūkst. 95f. — 1: Gaujmalieši nezināja; 2: Gauja nesa; 3: Gauja; 5—8 trūkst, 126b. — 1: Nākat, meitas; 2: Venta nesa; 3: Venta; 5—8 trūkst, 191h. — 1: Nāciet, brāļi; 8: Diegu, 274c. — 1: skatīties (al.: skatāties); 4: Ar visiem zariņiem; 6: dziedādama. 276a, 281d, 282. — 7: Vasku; 8: Medus cimdi, 302. — 1: Kalnā kāpu raudzīties; 6: Tek pa malu; 7—8: Ziedu svārki mugurā, Vaska cimdi rociņā, 324e.

2. Strauja, strauja upe tek

Gar bāliņa namdurvīm.

Eita, brāļi, raugāties,

Ko tā strauja upe nes.

Tā nes zaļu ozoliņu

Ar visām bitītēm. 221.

1: Strauja teki Daugaviņa; 2: nama durvu, 16. — 3: raudzīties; 5: kuplu ozoliņu; 7—8: Dravenieka līgaviņa Pakaļ teka raudādama, 22i.

1194.

2: Veci bišu bitulēni; 4: pazarīši, 126b. — 3—4: Noziedēja eņģevērs, Eņģevēra pazarīte, 317a Nr. 1492.

1. Kustīnīes, kustīnīes,

Vecais bišu dravenieks,

Nu paziedi iņģeveri,

Iņģeveru pazarītes. 407a.

1195.

1: brāļi; 4: Jaunajam bāliņam, 74c. — 1: vecais tēvs; 3: Ies' iz mežu; 4: dēliņiem. 324a. — 1: v. tēv, 3: — Pār Daugavu; 4: Jaunu puīšu dējumos, 75b.

1197.

1: rītiem; 2: galoknītes; 3: Man' brālīši dravenieki, 161c. — 2: Sildi agri meža galus; 3: Man' brālīši dravenieki, 185e, 206. — 1: Tec, saulīte, rītē; 3: Dravenieki mūs' brālīši, 189b. — 1: rītei; 2: Sildi agri meža galus, 195c. — 1: Tec; 4: Sala rokas, 224h un i. — 2: galoknītes, 224i.

1198.

2: galoknītes; 4: Dravenieku dēliņim, 142a.

1. Lēc, saulīte, rītu agri,

Sildi siltus meža galus.

Man' brālīši dravenieki,

Lai rociņas nenosala. 194.

1199.

3: sila ziedi; 4: Trūkst man vasku ritulīši, 173.

1. Trūka, trūka tev, bitīte,

Ja tev trūka, trūks man ar':

Ja tev trūka silā ziedu.

Trūks man vaska rituliņa. 379.

2: trūkst ir man; 3: trūka salda medus; 4: Trūkst, 185c. — 1 un 2: tav; 3: tav trūka silai ziedi; 4: ritule, 213a Nr. 4742, 213b Nr. 751. — 2: trūks ar' man; 4: vasku ritenīša, 335 Nr. 1514.

1202.

1: Nevienam nesacišu, 91 g. — 3: Bite kala; 4: Mazajai, 188°. — 2: ozoļa dobumē; 3: Bite; 4: Jaunakē māsiņē, 189b. — 3: Bitīt' taisa; 4: Mazajai, 194. — 4: Sērdienēmi grūtdienēm, 208b.

1207.

1: B. medu [?] aizlaiduse; 3: rudens medu laida, 22h, 41b, 408 Nr. 175. — 3: Ikruden medus, 41c pag. 84 Nr. 11. — 1: Saule meitiņ' i pārdeva; 2: Pār; 3: rudeņa, 91b. — 2: Pār; 3: rudeņus, 121p. — 2: ezariņi; 3: rudens, 364¹.

1. Bite meitu aizdevuse

Par deviņi ezeriņi;

Trīs vasaras medu dzina

Deviņām(i) laiviņām. 137d.

2: Aiz, 94. — 3: Trīs gadiņi medu laida, 324a. — 2: Aiz deviņi ezariņi, 379. — 1: izveduse; 2: Pār, 391 Nr. 258, 394. — 1: pārdevuse; 2: Par slaido ezeriņu, 407a. — 1: Bite savu meitu deva, 3: Ik, 69f.

2. Bitīt' savu meitu deva

Pār deviņi ezeriņi;

Trīs vasaras medu cēla

Deviņām laiviņām. 335 Nr. 1506, 379, 86c.

2: Par deviņi ezariņi; 4: Deviņāmi, 22h un q. — 2: Par, 22k. — 1: Bite; 2: ezariņi; 3: Trīs vasaras, 45¹. — 1: Bite; 3: medu laide, 75b. — 1: medu [?] deva; 2: Par, 111c, 126f, 264c, 325e. — 1: deve; 3: medu dzina, 358.

3. Bite savu meitu deve

Par deviņ' ezariņ':

Ikvasarus medus dzine

Deviņām laiviņām. 133b Nr. 2812.

4. Bite meitu atdavusa

Par deveņim ezereņim;

Kas rudiņa madu çeļ

Deveņóm laiveņóm. 427¹a.

1208.

3: vaska medu, 41c pag. 84 Nr. 6. — 4: sidrabiņa, 125³ (J. Rencs), 364¹. — 1: Bite sērsti; 4: Pillas, 161c. — 3: vaska medu; 4: Pillas krūtes, 187a Nr. 4771, 187b Nr. 449. — 1: sērste; 3: Apsolīja vask' ar medu, 190e. — 3: Solīdama med' ar vasku; 4: Pillas krūtes, 213c Nr. 667 var.

1. Bite sērstu aicināja

Dravnieka līgaviņu,

Solīdama vasku kurpes,

Šūniem šūtu sedzeniņu. 335 Nr. 1523.

1: sērsti aicenāja; 2: Dravenieka; 3: vaska; 4: šūtas sedzeniņas, 6c.

2. Bite sērsti aicināja

Dravenieka līgaviņu,

Solīdama vasku, medu,

Pilnu sauju sudrabiņa. 146b.

1: sērsta; 2: Dravnieka; 3: Sola dot medus ēsta, 156. — 1: sērst; 3: S. medus podu; 4: Pillu, 181e. — 1: Bitīt'; 3: Deva vasku, deva medu, 222b.

1211.

2: jostiņ' iejožot [?' i jožot]: 3: Treji biši; 4: gabaliņ', 319a Nr. 4786, 319b Nr. 2346.

1212.

4: Izpirc, 6c. — 2: Kungi slēdza, 98a. — 2: Kungi slēdza; 4: Rocij, 98b. — 3: Šuj, bitīt, biezas kāres, 111d. — 1: tavs dravenieks; 2: Vāczemē cietumā; 4: Lūko, 322a. — 4: Rocij, 324a. — 3: bitīte, vaska krēslu: 4: Izpirc, 324e.

I. Biteit, tavu draviniku

Kungi lyka cītumā.

Šeuj, biteit, bizu kāri,

Izpērc savu draviniku. 422a.

1214.

3—4: Kaut kādam netiklam Nejūdz laba mātes meita. 156. — 1: dēlinam; 2: kumelinu; 3—4: Kaut kādam netiklam Nejūdz laba mātes meita. 164m — 1: Tikušami dēliņami; 2: Bitīt'; 4: Zelta grožus, 22h. — 1: Saiminieku; 3: Sudrabiņu loku jūdza, 241d. — 1: Lepnam tautu dēliņam; 3: Sudrabiņa loku jūdza, 241g.

1. Bite jūdza kumeliņu

Dravenieka līgavai:

Sudrabiņa loku lieca,

Vaska sīta pavadiņu. 41c pag. 84 Nr. 7, 213a Nr. 4743, 213b Nr. 752.

2: Dravinieka; 4: Vasku, 335 Nr. 1525. — 2: Dravinieka, 379.

1215.

1. Nenāk meitas pie manim,

Teic manim daudz parādiņ'.

Viena priede siliņā,

To parādu maksāšu. 185b Nr. 1709.

1216.

1—2: Neraud', meitiņ, tu tik gauži, Tu parādus nemaksāsi, 291b.

1221.

1: sauli uzlecām; 2: Gar; 3: Dravinieka, 41c pag. 281 Nr. 3. — 1: i lecam, 68d, 407a. — 1: Šķiet' saulīti uzlecot; 2: lapiņām; 4: Vasku, 74c. — 2: lapiņām, 111c. — 1: saulīt' ūzlecām; 2: Gar; 3: Dravinieka. 319a Nr. 4784, 319b Nr. 2296. — 4: Vasku, 324a un c. — 2: Gar, 401.

1. Kas tur spīd, kas tur mirdz

Aiz ozola lapiņām?

Dravinieka dēliņam

Vasku cimdi rociņā. 133c Nr. 3160 var.

1: Kas spīdēja, kas vizēja, 28d. — 1: spīdi, kas tur vizi; 2: Zem ozola, 137g Nr. 3160 var. — 1—2: Kas tur mirdz, kas tur viz Caur ozola zariņiem, 379.

2. Šķitu soūlīt' ij lacam

Caūr uozuola zaeriņiem:

Draevenieka déliņam

Vosku cindi rueciņā. 85b.

3. Šķitu saūleiti lacūt

Caūr ūzula zareņim:

Dravinika dēļeņam

Voska cimdi rūceņā. 422a un d.

1: lācūt; 2: Dzar, 422c.

1224.

1: Dravinieka; 4: Vaska. 311a.

1229.

1. Es nevaru rasa briste,

Ne rītiņ' migliņāje;

Bišu spārni man svārciņi,

Dzelonītis vaiņadziņis. 171a.

1233.

1: Skrien; 2: Pie resnā; 4: dienavidu, 41b, 91c, 109b un d, 111d, 407k. — 4: dienavida, 68d, 91g. — 3: durvju; 4: dienas vidu, 73b. — 3: durvu, 80c. — 3: dravu: 4: dienas vidu, 91f. — 3: durvju, 91h. — 2: resnāja, 92. — 2: Pie zaļā; 3: durvju; 4: dienvidiņu, 98a. — 3: durvju; 4: dienavida, 121 f. — 4: launadziņu, 126b. — 1: Skrej; 4: launadziņu, 134c. — 4: launagā, 137e. — 1: sasit spārnus; 4: dienas vidu, 322a. — 2: Pie nedētu ozoliņu; 3: Traucēj, 324a. — 3: dravu: 4: dienas vidu, 324e. — 1: bitīt: 5: doŗu; 4: diendusīņu, 335 Nr. 1527. — 4: negul diendusīņu, 373. — 4: dienas vidu. 379. 408 Nr. 174.

1. Skrien, bitīte, sit spārniņus

Pie resnāja ozoliņa,

Lai neguli diendusīņu

Ozoliņa dējejiņš. 111c.

2: Pie resno ozoliņu, 95f. — 3: neguļ dienavidu, 111d.

2. Skriņ, biteit, syt spòrņeņus

Pi rasnò úzuļeņa,

Traucej duru dējējeņu,

Lai naguļ dinaudeņa. 427a, 427¹a.

4: naguļ maiga miga. 428.

1238.

1: Viena pati man bitīte; 2: gottenīte. 208c. — 1: bij tāda bišu māte; 3: ievindoja; 4: Vasku, medu, 229¹.

1. Man bij vienas tēva bites

Kā pērnīe vērsēniņi:

Kā ar vindi savindāja

Med' ar vasku ozolā. 80e.

2. Manam tēvam tādas bites

Kā pērnīe telēniņi:

Ar vindiņu medu vilka

Resnajā ozolā. 28d.

3. Man bij viena tāda bite

Kā pērnē gotteniņa:

Ķēve ēda pļaviņē,

To uznesa ozolē. 229¹.

1: viena pate man bitīte, 2: Kā pērnāja; 3: atmatā, 4: Uzbringāja ozolā, 224r.

1239.

3: Ar vindiņi medu vilku, 324a.

1. Man bij tāda Torku bite

Kā mērena gottenīte;

Ar vindiņu vien vindiņu

No ozola medutinu. 158 (Nīcā).

2. Manam tēvam tādas bites

Kā pērnīe sivēniņi;

Ar vindiņu medu vilka

No caurā ozoliņa. 75b, 401.

4: cauriem ozoliem, 6c. — 4: caurāja, 87¹. — 3: vilku, 151a. — 4: No resnā, 358. — 3: medu grieze; 4: No veciem kosuliem, 69a. — 3: dzinu; 4: No veciemi. 379.

1246.

1: lielī brīnumiņi; 3: rociņāi; 4: kājiņāi, 22h. — 1: lielī brīnumiņi; 2: nabagot, 322a. — 2: nabagos; 3: niedra. 48c.

1248.

2: Apīnīts nederēja, 107d. — 4: Bitīte, 335 Nr. 1761.

1249.

2: Sērpīliešu tīrumā; 3: Jums pieder tīrumiņš, 324c. — 1: Es dēstīju; 2: maliņā; 4: piederā, 330¹.

PURVS UN EZERS.

Privātdocents Pauls Galenieks.

Mūsu dzimtenes nemierīgais, mainīgais reljefs līdz ar mitro klimatu ir sekmējuši plašu iekšzemes ūdeņu uzkrāšanos. Šie ezeri, purvi un upju tīkls ne tikai rada īpatnējas ainavas, gan atdzīvinot apkārtni, gan atkal padarot to drūmu un vienmuļu, bet jūtami iejaucas arī ikdienas dzīvē un darbā, gan ar savu bagāto un skaļo putnu dzīvi, zivju bagātību un biežajām miglām (ezers), gan vienkārši traucējot satiksmi starp atsevišķām mājām un novadiem. Viss tas atstājis savu atbalsi arī tautas dziesmā.

Purvs, blakus mežam un ārei, ir mūsu ainavu parastākā parādība. Visbiežāk sastopamie purva tipi ir sūnu purvs un zāļu purvs. Arī meža purvi mežainākos apvidos ir diezgan bieži, kamēr avoksnāji ir daudz retāka un norobežotāka parādība.

Sūnu purvi, kas izveido plašus kūdrājus, uzrāda visnabadzīgāko veģētāciju. Te galvenais augs ir pieticīgā baltā sūna (sphagnum), kas aug gandrīz nepartrauktiem mauriem un cintiņām. No augstākiem augiem tikai nedaudzi, kā virsis, zilenājs, purva spilva un citi spēj augt šinīs mūžam mitrajās un vēsajās balto sūnu mauros. No kokiem te sastop vienīgi kroplo purva priedi un purva bērzu. Dziesmās sūnu purvu parasti apzīmē pēc viņā augošiem augstākiem augiem — par dzērvenīšu purvu, vaivariņu purvu, pogaliņu (spilvu, eriophorum vaginatum) purvu. Tikai retos gadījumos dziesmas to dēvē arī par sūnu purvu vai sūneklī. Maldu zāle, ko tautas dziesmas min augam purvos, varbūt vedama sakarā ar vaivariņiem (ledum palustre), kas apdullina dažus cilvēkus: dažreiz arī tagad ogotājas dzird želojamies, ka tās aiz vaivariņu smakas apdullušas un purvā nomaldījušās. Nabadzīgajā sūnu purvā vienīgi spilvas ap to laiku, kad viņu ziedu galviņas ar gaļajiem baltajiem matiņiem nogatavo sēklas, griež uz sevi vērību, kā spilgtāka parādība: viss purvs tad top balts kā ezera spogulis. Mūsu tautas dziesmu sērdienīte tad te sasaista savu «pogaļu villainīti».

Arī nosaukums «dūņu purvs» dažreiz attiecas uz sūnu purvu, kaut gan šo apzīmējumu dziesmas biežāk piešķir otram purvu tipam — zāļu purvam. To dziesmas sauc arī par rāvas purvu, rāvāju vai stīgņa purvu. Arī te dziesmas dažreiz apzīmē purvu pēc tā raksturīgākiem augiem — niedru purvs, grīšļu purvs. Uz purvainiem mežiem norāda dziesmas, kas dzied par purva žagariņiem vai par to, ka purvos neredz saules uzlecām un norietam.

Par visiem šiem purviem dziesma saka, ka tie ir staigi purvi, ar staigām dūkstīm; tiem var tikt pāri tikai tad, kad zeme sasalusi — tad, piemēram, pār purvu jāg tautas pēc māsas. Citā laikā purvu staigās dūkstīs tautu meita vai tautu dēls pat aiziet bojā.

Staigām dūkstīm tuvs jēdziens ir «rāva» — dzelzshidroksīdu bagātas un tāpēc brūnas dūņas, sevišķi avoksnainās vietās un zāļu purvos. «Rāvains ūdens», «rāvas ūdentiņš», ir šādās vietās uzkrājies ūdens ar dzelzsoksīdu plēvi virsū un tikko sajūtamam nepatīkamam smaku. Arī garša šādam dzelzainam ūdenim nepatīkama — govīs to gan dzer, bet zirgi ne labprāt.

Arī sienu pļauj purvā vai purva malā, un ganiņš gana te govīs. Bet purva siens ir slikts un ass — to dod parasti govīm, ne zirgiem. Tautu meita pat dažreiz atteicas te sienu grābt, lai nesabradātu rāvainas kājas. Tāpat svešu māti dzird želojamies, ka govīs purvā nav pieēdušas: ganiņš, lai tiktu vaļā no rājiena, purvā ganīdams, rīkstī mēdz griezt no āra bērza: purva bērza rīkste nodotu

ganīšanas vietu. Te jāpiezīmē, ka abas šīs bērzu sugas var atšķirt tikai vērīga acs; pat Linnejs savā laikā tās uzskatīja par vienu pašu sugu.

Ar niedrāja vārdu, kas dziesmās bieži minēts, var būt domātas kā niedru audzes purvos, tā ezera malās. Niedres, spriežot pēc dziesmām, vietām lietotas pat malkai un skaliem, tāpat pieguļnieku un zvejnieku ugunskuriem. Arī cisās liek niedru kaulus. Diezgan bieži minētie «niedru tilti» acīmredzot jāsaprot vai nu kā niedru cikstējumi staignās ceļa vietās, vai arī kā niedru audzes, pa kuŗām staignās vietās var droši iet vai pat braukt, jo niedru zemes stumbri, cieši savīdamies, izveido it kā dabisku tiltu.

Ūdeņu malās dziesmas visbiežāk min augam kārkļus, ozolus, ošus un niedres. Gaŗa zāle un kārkli dažreiz minēti arī pašā ūdenī, tā: līkie kārkli Daugavā lielu viļņu un ledus gabalu salocīti. Tāpat ūdenī (ezerā, «jūrā») dažreiz pļauj arī sienu. Šādu pļaujamu ezeru ir diezgan daudz; minēšu te piemēram Papes ezeru uz dienvidiem no Liepājas: uz kartēm tas zīmēts kā kaila ūdens virsma, bet patiesībā ir liels zālājs, uz kuŗa rudenī redz desmitām siena kaudžu.

Gandrīz visi mūsu purvi, ģeoloģiski runājot, ir samērā jauna parādība: tie sākuši veidoties tikai tā saucamā atlantiskā laikmetā, tātad apmēram priekš 5—6000 gadiem. Šinī laikā dažas senās tautas (Ēģiptē, Asirijā, Indijā) jau beidz savas dzīves aizvēstures posmu un iesāk vēsturisko laikmetu. Mūsu tautas dziesmās šī ezeru skaita samazināšanās un purvu veidošanās sākums, kā arī dažas citas vēl vēlākas parādības, piemēram klimata spējā pasliktināšanās ap 900. gadu priekš Kristus, nav atspoguļojušās, jo šīs dziesmas radušās vēlākos laikos.

P. Galenīks.

PURVS UN ŪDENĪ.

PURVĀ GANA UN PĻAUJ.

1252.

Dzeniet, gani, kur dzeniet,
Purvā lopu nedzeniet:
Purvā auga maldu zāle,
Tur telītes maldījās. 90.

1253.

Dzeniet, gani, kur dzeniet,
Purvā vien nedzeniet:
Purvā manim kājas mirka,
Skujas bira vaiņagā. 90.

1254.

Gotiņ' mana dūmaliņa
Dūnaiņāmi kājiņām
Dūņu purvu izbradāja,
Āboliņu meklēdama. 7¹.

1255.

Gosniņ' mana ziedaliņa
Negribēja purvā brist,
Negribēja purvā brist,
Lai ziediņi nenobirst. 221b.

1256.

Gosniņ' mana raibaliņa
Ziedainām kājiņām,
Ne tā brida dūņu puru,
Ne dzer pura ūdentiņu. 22q.

1257.

Ēdat, govīs, pura zāli.
Nedzer't pura ūdentiņu:
Velna bērni piebradājši
Spalvainām kājiņām. 28d.

1258.

Ēdat, govīs, purvja zāli,
Lai stāv lauka āboliņš,
Lai stāv lauka āboliņš
Bērajam kumeļam. 232.

1259.

Svešas mātes govīs ganu
Vaivariņu purviņā;
Savas baltas māmuliņas
Āboliņa kalniņā. 137e.

1260.

Purva malu ganīdama,
Āra bērza rīksti griežu,
Lai nesaka sveša māte,
Purva malu ganījuse. 75b.

1261.

Ālavītes ganos dzinu
Purvājā, rāvājā;
Ne tās man piena deva,
Ne launaga nogulēt. 278c.

1262.

Kur ganīji, ganu meita?
Nava govis picēdušas.
Vai tu bijī ganījuse
Rāva purva maliņā? 407k.

1263.

Tautas plāva puŗa sienu,
Mani grābti aicināja;
Es neieŗu puŗā grābt,
Man sudraba grābeklītis. 159b.

1264.

Tautas mani aicināja
Rāvienāi sienu grābt.
Kā es ieŗu pie māmiņas
Rāvainām(i) kājiņām? 196i.

1265.

Purvā tautas sienu plāva,
Gaida mani grābt ejam;
Es savos brālīŗos
Gar upīti ritināju. 226c.

TAUTU MEITA NEGRIB PURVĀ DZĪVOT.

1266.

Puri, puri, meŗi, meŗi,
ŗe nav lāga dzīvoŗana;
Labāk bija man aiziet
Uz to zaŗu birztalīti. 58.

1267.

Puri, puri, meŗi, meŗi,
Te nav laba dzīvoŗana;
Kur tie kalni, kur tās lejas,
Tur ir laba dzīvoŗana. 118^l.

1268.

Āros māsa uzaugusi,
Aizved pura maliņā;
Āros austas villainītes
Plūkāj' purva ŷagariņi. 91c.

1269.
Puri, puri, elle, elle,
Kur māmiņa man iedeva;
Neredz sauli uzlecam,
Neredz sauli noietam. 207u.

1270.
Purvi vien, ezeriņi
Māsiņai celiņā,
Nevarēja pāri tikt,
Ne apkārt apvažot. 75b.

1271.
Purā auga tautu meita,
Niedres skalus dedzināja;
Pateic manam bāliņam,
Kas izveda klajumā. 45a.

1272.
Purvā auga tautu meita,
Rāvienāi velējās;
Pateic manu bāleliņu,
Nu izveda kalniņā. 407a.

TAUTU MEITA SLĒPJAS PURVĀ.

1273.
Visi purvi aizsaluši,
Visas dzērves aizgājušas,
Nu tai mūsu māsiņai
Pie durvīm vedējiņi. 109b un c.

1274.
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Gulu niedru purviņā,
No māmiņas slēpdamās,
Ka dod agri tautiņās. 113¹.

1275.
Mūs' māsiņa ogās gāja,
Tur palika, kā gājusi.
Vai nostiga staigā purvā,
Vai noveda sveši ļaudis. 121p.

1276.

Jūdz, bāliņ, steidz, bāliņ,
Dzērves spalvas kumeliņu:
Tautu meita samukuse
Dzērvenīšu purviņā. 42.

1277.

Tautu meita iestigusi
Dzērvenīšu purviņāi;
Ņemšu tēva veco bērū,
Vindāsim maliņā. 86c.

1278.

Tautu meita iestigusi
Dūņu pura maliņā.
Tec, bāliņ, ārā vilkt,
Būs tev laba malējiņa. 120c.

1279.

Kliedz dzērvīte, raud meitiņa
Dūņu pura maliņā:
Kliedz dzērvīte, nošaujot,
Raud meitiņa, aizvedot. 28c.

SALDŪDENS JŪRA.

1280.

Skatāties jūriņāi,
Kādi balti audekliņi:
Niedŗu šķieti, putu audī,
Vēja māte audējiņa. 172s.

1281.

Nākat, meitas, lūkotiesi,
Jūra auda vilnānītes:

Ņiedru velki, putu audi,
Vētra pati audināja. 111c.

1282.
Jūra tek dimdēdama,
Daugaviņa skanēdama:
Jūra kārklu pieaugusi (—se)
Daugaviņa ozoliņu. 98a.

1283.
Jūra tek dimdēdama,
Daugaviņa skanēdama;
Jūrā oši saauguši,
Daugavā ozoliņi. 22h. 407d, 480 Nr. 4.

1284.
Kas tur nāca par jūriņu,
Niedres vien locījās?
Divas laivas puišu nāca,
Trešā ciema dzeltainīšu. 22h.

1285.
Divi laivas iet pa jūru,
Niedres vien locījās;
Viena bija puišu laiva,
Otra jaunu meitenīšu.

Puišu laiva izpuškota
Ar baltiem dālderiem;
Meitu laiva izpuškota
Ar baltām rozītēm. 180a.

1286.
Kas tur nāca par jūriņu,
Kas tās niedres čaukstināja?
Divas laivas māsu nāca,
Trešā baltu bāleliņu.
Māsu laivas izpuškotas
Ar ābeļu ziediņiem;
Brāļu laiva izrakstīta
Ar vanaga (—gu) nadziņiem. 27a.

1287.
Kas tur nāca pa jūriņu,
Kas tās niedres čabināja?
— Tas, māmiņa, tavs dēlinis
Ar tām pāva actiņām. 181b.

1288.

Meži deg, dūmi kūp,
Bite raud asarām.
Neraud' gauži tu, bitīte,
Jūrmalā niedres deg. 391 Nr. 251.

1289.

Nevarēju jāšus jāti,
Nevarēju brišus brist,
Jūras viļņi grūši pūta,
Traucēj' manu kumeliņu. 379.

1290.

Jūrā slīka kumeliņš,
Kārklos kāru iemauktiņus;
Trīs gadiņi saraudāju,
Iemauktos vērdamies. 407h.

1291.

Jūrā slīka mans zirdziņš,
Kārklā kāru iemaviņus.
Pūš vējiņis, skan iemavi,
Birst man gaužas asariņas. 134a.

1292.

Rindājati, raibas govis,
Pa celiņu sētiņā;
Silā ēdat baltābulu,
Jūrā dzerat skaidr' ūdeni. 224k.

1293.

Zviedzin zviedza kumeliņš,
Jūras malu tecēdams;
Jūriņā gara zāle,
Saldiņš jūras ūdentiņš. 75a Nr. 4656.

1294.

Es savami kumeļami
Krustiem jūras sienu pļāvu,
Krustiem grābu, krustiem vedu,
Krustiem bāzu redelēs. 272a.

1295.

Es savam kumeļam
Krustām jūru sienu pļāvu;
Kad es jāju māršas vest,
Krustām ceļu vien tecēja. 207b.

1296.

Es savam kumeļam
Šķērsām jūru sienu pļāvu;
Man nebija kasītāja,
Lai sit vilnis maliņā. 22a Nr. 4682.

1297.

Es savam kumeļam
Šķērsu jūru sienu pļāvu;
Sit, vilnīt, maliņā,
Man nevoid kasējiņas. 407d, 408 Nr. 251.

1298.

Apsegloju kumeliņu
Sidrabiņa sedliņiem.
Es uzjāju kalniņā,
Pašā kalna galiņā.
Ieraudzīju jūrmalē,
Trīs meitiņas velējās:
Zīža krekli, zelta vāle,
Sidrabiņa velētava. 28d.

1299.

Pāri laidu par jūriņu
Divi zelta gredzeniņi;
Vienu laidu māsiņai,
Otru savai līgavai. 141.

1300.

Brālīt's jāja apkārt jūru,
Smuku sievu meklēdams,
Kas neēda, kas nedzēra,
Kas miedziņu negulēja.
Vējš neēda, vējš nedzēra,
Ūdens miegu negulēja. 207m.

1301.

Ezarputni, gaigaliņi,
Traucē manu kumeliņu;
Cikko mans augumiņš
Jūriņai nepalika. 69a.

1302.

Irbe svilpa siliņā,
Traucēj' manu kumeliņu;
Cikko mans kumeliņš
Neielēca jūriņā. 121p.

1303.

Sunīt, manu sabulīti,
Tu noslīki jūriņā,
Ūdru, bebru meklēdams,
Kunga maku pildīdams. 93¹a.

1304.

Noņūcās dzirnaviņas,
Ielaižot jūriņā.
Gan es biju dziedājuse,
Lai dzied jūras gaigaliņe. 360. 361 Nr. 39.

1305.

Dzied', gailīti, vai nedziedi,
Nebūs gaismas vakarā;
Dziedās jūras gaigaliņi,
Nāks gaismiņa līgodama. 91g.

1306.

Dziedi, dzied tu, gailīti,
Nebūs gaisma dažu dien';
Dziedās jūras gaigaliņas,
Nāks gaismiņa zvērodama.

*

Jūras vārds ir rada ar leišu j á u r a «purvājs» un prūšu wurs (no *ūrs) «dīķis» un tāpat sākumā ir apzīmējis vispāri lielu ūdens masu, tāpat arī ezeru. Ka arī leišu forma j á u r a reiz apzīmējusi ezeru, uz to pēc Būgas domām (Kalba ir senovē I, 238) norāda somu j ä r v i, igauņu j ä r w «ezers», ko Būga uzskata par patapinātu no vecas baltu formas *j a u r ī «ezers». J. E.

SAUSĀ DAUGAVA.

1307.

Izsīkusi Daugaviņa,
Zaļa maura pieaugusi;
Eita, mani bāleliņi,
Taisāt govju laidariņu. 134c.

1308.

Izsusējsi Daugaviņa,
Zaļa maura pieaugusi.
Dzīrās mani bāleliņi
Taisīt govju laidari. 335 Nr. 1813.

EZERS.

1309.

Līdz pusīti es iebridu
Baltu puķu ezerā,
Atspīd manī balti vaigi,
Sarkans rožu vainadziņš. 195b.

1310.

Lieli ļaudis lielījās
Lielas upes maliņā;
Ir es arī lielījos,
Pie ezera stāvēdama. 18.

1311.

Līdz pusei ezeriņš
Sudrabiņu vizināja.
Iemetam zelta slotu,
Lai par visu vizināja. 311a.

1312.

Uz upītes es uzaugu,
Uz ezera nolīgoju.
Kas man kait nedzīvot
Uz tā tīra ūdentīņa. 6c.

1313.

Es uzaugu sarkanbalta
Ezeriņa maliņā:
Ik rītiņus mazgājos
Ezeriņa putiņās. 27b.

1314.

Labā dzīve, laba dzīve
Ezernieka meitiņām:
Ik rītiņa liela migla,
Neredz saules uzlecām. 88d.

1315.

Kas kait man nedzīvoti
Ezeriņa maliņai?
Ezeriņis miglu laida,
Gul', līdz saule launagā. 146b.

1316.

Labā dzīve, laba dzīve
Ezeriņa maliņā:

Bites līda ozolā,
Līdciņas murdiņā. 88d.

1317.
Ezeriņš vizināja
Sīkajām raudiņām.
Vai vizin', nevizin',
Zvejnieks mans brāleliņš. 322b.

1318.
Gotiņ' mana raibaļiņa
Ēd ezera maliņā;
Tur tā ēda, tur tā dzēra,
Tur kājiņas nomazgāja. 407i.

1319.
Pļauju sienu kalniņā,
Pļauņ' ezera maliņā.
Kurš ezera maliņā,
Tas manām telītēm. 137d.

1320.
Uz ezera linus sēju,
Lai tie man balti auga;
Vēl pieteicu gaigalam,
Lai rauduves nesliedē. 80c.

1321.
Uz ezera linus sēju,
Man nebija ravētājas;
Ar gulbīti ziņu devu,
Lai raudavas nesliedē. 28d.

1322.
Ezarmalas meitiņām
Kumeliņa nevajaga:
Iesēdās laiviņā,
Vilnīts laivu vizināja. 113c.

USMAS, DURBES, ĶĪŠU EZERS.

1323.
Ak tu Usmes ezeriņi,
Tavu daiļu vaiņadzīņu:
Visapkārti zaļas niedras,
Vidū vilnis līgojās. 226i.

1324.

Ak tu Usmas ezeriņi,
Tavu daiļu augumiņu:
Visapkārt zaļas niedres,
Vidū balti gaigališi. 203a.

1325.

Usminieku meitiņām
Kumeliņa nevajaga:
Iesēdās laiviņā,
Viļņi laivu vizināja. 203b.

1326.

Uz Lubānu lab' dzīvot
Laiskajām dzeltānām:
Rītā agri miglu cēla,
Augstu saule nolīgoja. 127¹b.

1327.

Ak, tu Durbes ezeriņu,
Dod man vienu līdeciņu,
Būs manaje saimītei
Trīs dieniņas launadziņš. 181¹.

1328.

Mīļo Ķīšu ezariņu,
Dod man vienu līdaciņu,
Būs manam gājējam
Treju dienu launadziņš. 145a.

1329.

Ķīšīts kļiedza, ķīšīts brēca
Dziļā upes dibinā.
Audiet, meitas, smalkus tīklus,
Velciet ķīsi maliņā. 379.

1330.

Rītā agri, rītā agri
Uz ezeru ķīšu kaut;
Ja nāk vēzis, dod par ļīpu,
Lai skrien elles dibenā. — Sal. B. V. Nr. 2708.

1331.

Rītu, rītu, mani bērni,
Menču kaut ezarā;
Ja nāk vēzis, sit par ļīpu,
Lai skrien upes dubenā. 224a.

DŪŅUPĪTE.

1332.

Teci, teci, dūņupīte,
Tevī roku nemazgāšu;
Priekšā naca zvirgzdupīte,
Tai rociņas nomazgāšu. 97a.

1333.

Tec, upīte, gana strauja,
Tevī roku nemazgāšu;
Man pašai ziedupīte,
Kur rociņas nomazgāt. 325¹.

1334.

Es rociņas nemazgāju
Dūņojā upītē;
Priekšā nāks zvirgzdupīte,
Tur mutīti nomazgāšu. 75b.

1335.

Kumeliņ baltkājīti,
Nedzer dūņu upītē,
Dzer manos bāliņos
Baltā koka silītē. 28d.

AVOTS.

1336.

Arājs ara kalniņā,
Avots tek lejiņā;
Netrūkst maizes arājam,
Ne ūdeņa avotam. 309a, 325a, 579, 401.

1337.

Avotiņa lejiņāje
Trīs avoti rindiņā.
Vienā dzēra raibas goves,
Otra bēri kumeliņi.
Tai trešāje avotāje
Velē baltas velētājas. 173.

1338.

Telīt manu raibaļiņu,
Kā tu blāvi vakarā?
Vai tu blāvi āboliņa,
Vai avota ūdentiņa? 69d.

1339.

Ēdat, manas raibas govis,
Vai es jūsu neganīju?
Ābolā pieganīju,
Avotā padzirdīju. 111d.

1340.

Sētā dzinu raibas govis
Dubļainām(i) kājiņām;
Pie avota dzirdīt dzinu,
Upē kājas nomazgāju. 22b.

1341.

Nākat šurp, ciema gani,
Te ir laba ganīšana,
Te ēd govis baltābulu,
Dzer avota ūdentiņu. 219b.

1342.

Ēd, telīte, pura zāli,
Nedzer pura ūdentiņu,
Vēl manam bāliņam
Trīs sidraba avotiņi. 59d un e.

1343.

Bērīts manis kumeliņš
Neēd auzu nesijātu,
Neēd auzu nesijātu,
Nedzer purva ūdentiņa;
Tam vajag tīru auzu,
Tīr' avota ūdentiņa. 325c.

1344.

Dzeltens manis kumeliņis
Kā dzeltena vālodzīte,
Ne tas ēda pura zāles,
Ne dzer pura ūdentiņa,
Tam vajaga tīru auzu,
Tīr' avota ūdentiņa. 400.

1345.

Es savam kumeļam
Tīras auzas ēsti devu,
Tīras auzas ēsti devu,
Tīr' avota ūdentiņu. 290c.

UPĪTE OLAINĪTE.

1346.

Ai, upīte olainīte,
Kam tu strauji netecēji?
Vai olām nevarēji,
Vai ar' savu dziļumiņu?
— Oliņām gau varētu,
Dziļumiņu nevarēju. 143b.

1347.

Ai, upīte olainīte,
Tavu skaidru augumiņu!
Man māmiņa lolotāja,
Es tik skaidra neuzaugu. 162b.

1348.

Upe, upe, meita, meita,
Abas vienu daiļumiņu:
Upe nesa sīkas olas,
Meita zīļu vainadziņu. 14.

1349.

Saka upe tecēdama:
Mīsimies, Daugaviņa!
Nesamija Daugaviņa,
Upei lieli līkumiņi. 407d, 408 Nr. 25

1350.

Ai, upīte olainīte,
Tavu greznu līkumiņu!

Visapkārt ievas zied,
Vidū saule ritināja. 107d, 170b, 195b, 364¹, 401, 200f.

1351.
Ai, upīte olainīte,
Tavu greznu līkumiņu:
Visapkārt ievas zied,
Vidū zied ābelīte. 1811

1352.
Ai, upīte, olainīte,
Tavu daiļu līkumiņ';
Citai sēju miežus,
Citai stādu apentiņ',
Citai devu māsiņē
Paladziņus balināt. 159f.

1353.
Saka upe tecēdama:
Nava liela līkumiņa!
Es tavā līkumā
Dažu rītu noganīju. 407c.

1354.
Upīt' saka tecēdama:
Man nav viena līkumiņa!
Daža laba siena kaudze
Guļ tavā līkumā. 61e.

STRAUJA UPE.

1355.
Strauja strauja upe tek
Gar bāliņa namdurēm,
Nedrikstēju pāri jāt,
Baidās manis kumeliņš.
— Jāj, bāliņ, droši pāri,
Neslīks tavis kumeliņš,
Apakšā baltas smiltis,
Viršū skaidris ūdentiņš. 113¹.

1356.
Trīs upītes strauji tek
Caur bāliņa pagalmiņu.
Vienā dzēra raibas govīs,
Otrā sirmi kumeliņi,

Tai trešā upītē
Jaunā mārša mazgājās. 141¹.

1357.
Strauja strauja upe tek
Gar bāliņa namdurvīm.
Ne tur var laivu laist,
Ne kumeļus dzirdināt. 28¹.

1358.
Borbuļaina upe tek
Gar brālīša namdorēm;
Jem, brālīti, zobentiņu,
Nokapā borbulišus. 161g.

1359.
Straujupīte tecēdama
Mani līdzī aicināja.
Tec, upīte, viena pate,
Mani raud māmuliņa. 212a.

1360.
Straujupīte tecēdama
Līdzī mani aicināja.
Teci vien, straujupīte,
Nelaiž manis tēvs, māmīņa. 28d.

1361.
Straujupīte tecēdama
Mani līdzī aicināja.
Teci pate, straujupīte,
Tev ir daudz līkumiņu. 131¹.

1362.
Tevis dēļ, straujupīte,
Nenāk mani bāleliņī,
Zina tevi celiņā
Dienu, nakti līgojot. 137d.

1363.
Vai, upīte, tevis dēļ
Nenāk mana māmuliņa?
Pāri brist, dziļš ūdens,
Apkārt lieli līkumiņi. 28f.

SIDRABOTA UPE.

1364.

Sidrabota upe tek
Garām manu glāžu logu;
Tur es savus sārtus vaigus
Ik rītiņa nomazgāju. 17a.

1365.

Sudrabiņa upe tek
Caur zaļo priedulāju;
Vēl būt' zelta tecējuse,
Kaut skujiņas nebirušas. 325a.

1366.

Sudrabiņa upe tek
Caur zaļaju eglieņiņu;
Es būt' smēlis sudrabiņu,
Skujas bira, nevarēju. 181e.

1367.

Sudrabota upe tek
Caur zaļām priedalām;
Būt' skujiņas nebirušas,
Tīru zeltu vizinātu. 59c.

1368.

Sudrabota upe tek
Caur zaļaju priedulāju;
Sudrabs tek tekumā,
Zelts pa virsu vizenāja (al.: lidenāja). 30b.

1369.

Teci, teci, ličupīte,
Sijādama, rotādama;
Sijādama zeltu nes,
Rotādama sidrabiņu. 28d.

1370.

Visas upes klusu tek,
Mūs' upīte skanēdama;
Citas upes dūņas nes,
Mūs' upīte sudrabiņu. 161¹.

1371.
Sudrabiņa upi bridu,
Zelta kurpes kājiņā.
Sudrabs grima dibenā,
Zelts pa virsu lidināja. 293a un b.

1372.
Kalnā kāpu skatīties
Kā ražani upe tek:
Pa malām zelts tecēja,
Vidū rit sudrabiņš. 207s.

STRAUJĀ DAUGAVA.

1373.
Upe tek dimdēdama,
Daugaviņa skanēdama:
Upe kārklu pieaugusi (jeb: —se)
Daugaviņa ozoliņu. 42, 80d, 111d.

1374.
Līku loku upe tek,
Zaru zaru Daugaviņa;
Upe kārklu pieaugusi,
Daugaviņa ozoliņu. 18.

1375.
Līki kārkli Daugavā,
Kas tos līkus salocīja?
Līli viļņi salocīja,
Līli ledus gabaliņi. 121f.

1376.
Vai upīte vien tek strauji?
Strauji tek Daugaviņa,
Strauji tek Daugaviņa
Gaŗ ozolu līcīšiem. 335 Nr. 1799.

1377.
Strauja tek Daugaviņa,
Strauja dienu, strauja nakti.
Kā tā strauja netecēs,
Ūdens plūdi virsū nāk. 73b.

1378.

Kļava lapa lielījāsi
Pār Daugavu tiltu celt.
Tek Daugava strauji, strauji,
Aiznes lapu jūriņā. 4a.

1379.

Es iebraucu Daugavā
Ar dzeltenu kļava lapu;
Pašā upes vidiņā
Nogrimst lapa dibenā. 407k.

1380.

Saka strauju kumeliņu,
Ūdentiņš vēl straujāks;
Ūdentiņš izšūpoja
Dažas mātes auklējumu. 111c.

1381.

Ai, Daugava, Daugaviņa,
Valdi savu straujumiņu,
Daža māmiņ' i raudāja,
Daža jauna līgaviņa. 401.

1382.

Pasēdies, vēja māte,
Sausas egles galiņā,
Kamēr mani bāleliņi
Pāri ies Daugavā. 137d.

1383.

Pūt, vējiņi, visu dienu,
Met jel mieru vakarāi,
Kamēr mani bāleliņi
Pāriet strauju Daugaviņu. 22h.

DAUGAVAS AUGSTIE KRASTI.

1384.

Aiz Daugavas augsti kalni,
Nolaideni tūrumiņi;
Tur vajaga sirmu zirgu,
Gudru vīru arājiņu. 16.

1385.

Zinādama māmuliņa
Biezas auda villainītes:
Aiz Daugavas augsti kalni,
Salti vēji vēdināja. 326a.

1386.

Zinādama, māmuliņ,
Kam tu man nesacīj?
Aiz Daugavas augsti kalni,
Salti vēji vēdinā. 319a Nr. 3505, 319b Nr. 2311

BARGA DAUGAVA MELNACĪTE.

1387.

Uz ūdeņa uziedamis,
Dievam devu dvēselīti;
Uz ūdeņa dvēselīte
Kā putniņš zariņā. 20b.

1388.

Es būt' sen gulējuse
Daugaviņas dībenā,
Kaut Laimiņa nemetuse
Vītoliņa žagariņu. 6c.

1389.

Tik upē nenoslīka
Mans ražanis augumiņš,
Kaut Dēklīte nemetusi
Žuburaiņu žagariņu. 335 Nr. 1817.

1390.

Daugaviņa melnacīte,
Panes koka gabaliņu;
Uz tā koka gabaliņa
Panes manu augumiņu. 93¹c.

1391.

Daugaviņa vizināja
Baltajām raudiņām.
Vai vizin', nevizin',
Vakar slīka brāleliņš. 311a.

1392.

Sakiet, ļaud's, māmiņai,
Lai man's vaira negaidīja:
Daugavmalu staigājot,
Ieslīdēju Daugavā. 111h.

1393.

Slīka viena oša laiva,
Slīka simtu zeltenīšu;
Sit, vilnīti, maliņā
Simtu zīļu vainadziņu. 42.

1394.

Ko tie leišu suņi rēja,
Daugāvai raudzīdami?
Tur noslīka Rīgas meita,
Zīdautiņu mazgādama. 41a.

1395.

Ej gulēt, vēja māte,
Nepūt ilgi vakarā:
Daža laba dvēselīte
Uz ūdeņa līgojās. 29d.

1396.

Strauji tek Daugaviņa,
Dažu grūda dibenā;
Tur guļ dažs kunga mants,
Dažs māmiņas auklējums. 335 Nr. 1801.

1397.

Strauji tek Daugaviņa,
Strauji dienu, strauji nakti.
Kā tā strauji netecēs,
Pilna dārgu dvēselīšu. 68d, 134a.

1398.

Daugaviņa melnacīte
Melna tek vakarā.
Kā tā melna netecēs,
Pilna dārgu dvēselīšu. 2b, 9lf un g, 98a, 121f, 325a, 335 Nr. 1802.

1399.

Jūra, jūra, Daugaviņa,
Daudz tu man žēl darīji:
Jūrā slīka div' bāliņi,
Daugavā arājiņš. 315, 327 Nr. 11.

1400.

Ai, Daugava, Daugaviņa,
Daudz asaru dzērējiņa;
Daža māte dēlu raud,
Daža māsa bāleliņu,
Daža laba mātes meita
Noraud savu arājiņu,
Noraud savu arājiņu,
Savu maizes devējiņ. 298f.

DAUGAVĀ PELDINA UN DZIRDINA KUMELŪ.

1401.

Es nopirku no Dieviņa
Garu kāju kumeliņu,
Visas upes pāri lēca,
Daugavā peldināj'. 207r.

1402.

Bērīts manis kumeliņš
Augstajām(i) kājiņām
Visas upes cauri brida,
Daugavā peldināju;
Daugavā peldināju
Zaļa vaļa pavadā;
Kad uzvedu kalniņā,
Zīda deķi noslaucīju,
Zīda deķi noslaucīju,
Saulītē nožāvēju. 360.

1403.

Bērīts mans kumeliņis
Zeltītām lāsītēm.
Caur Daugavu peldināju
Zaļa vaļa pavadā. 335 Nr. 388.

1404.

Nedzer mans kumeliņš
Nemaksātu ūdentiņu,
Sviedu orti Daugavā,
Tad dzer mans kumeliņis. 216b.

1405.

Nedzer, manis kumeliņis,
Neziedotu ūdentiņ'!

Dzeri manos brālīšos
Baltai kriju vācelei. 224c Nr. 4584.

1406.
Daugavā mārku metu,
Lai dzer mans kumeliņš,
Lai dzer mans kumeliņš
Naudas pirktu ūdentiņu. 207t.

1407.
Kumeļam baltas kājas,
Negribēja dubļu brist;
Brieni dubļus, kumeliņi,
Es tev kājas nomazgāšu:
Metu ortu Daugavā,
Mazgāj' kājas kumeļam. 282.

DAUGAVAS LĪČI UN GRĪVA.

1408.
Zinu, zinu, bet neteikšu,
Kas aug upes līcīti:
Sīku krūmu kociņš auga
Zeltītāmi lapiņām. 206^l.

1409.
Daugaviņa lielījās,
Līkumiņa nemetot;
Es tavā līkumā
Dažu rītu noganīju. 93^lc.

1410.
Līču līčiem upe tek,
Staru stariem Daugaviņa;
Aiz līcīša, aiz stariņa
Neredz tautas sajājot. 331b.

1411.
Daugaviņa lielījās:
Es bagāta mātes meita!
Kad tu bijī tik bagāta,
Kam tecēji jūriņā. 103a.

1412.
Daugaviņa lielījās:
Es bagāta mātes meita!

Kad tu biji tik bagāta,
Kam tecēji jūriņā?
— Kā jūrā netecēšu,
Jūra mana māmuliņa. 400.

1413.
Daugavai simtu durvu,
Divi simti stenderīšu;
Ik pie katras stenderītes
Pa buntei atslēdziņu. 408 Nr. 33, 412.

1414.
Es uzkāru šūpulīti
Triju bangu starpiņā;
Triju bangu starpiņā
Trejdeviņu stenderīšu,
Ik pie viena stenderīša
Trejdeviņu atslēdziņu. 181k.

GAUJA.

1415.
Visas upes klusu tek,
Gauja klusu netecēja:
Gauja tek skanēdama,
Sidrabiņu sijādama. 46b.

1416.
Gauja tek dārdēdama,
Daugaviņa žvadzēdama;
Gauja kārklū pieaugusi,
Daugaviņa ozoliņu. 407a.

1417.
Kas kait manim nedzīvot
Gaujas līču maliņā:
Ziemu braucu kamanām,
Pavasari laiviņā. 126b.

1418.
Zied ieviņa, zied lazdiņa
Gaujas līča maliņā;
Ievai zied balti ziedi,
Lazdai zelta pakariņi. 75f.

1419.

Zied ieviņa, zied lazdiņš
Gaujas līča maliņā;
Ieviņai balti ziedi,
Lazdam vaŗa vizulīši. 89b.

1420.

Ziediet skaisti, pureniņi,
Gaujas lejas maliņā!
Dzīšu rītu raibas govis,
Noraus jūsu cekuliņu. 335 Nr. 1709.

1421.

Gaujas meitas gauži raud,
No Gaujmalas novedot:
Govis ēda Gaujas zāli,
Pašas vija vainadziņus. 120c.

1422.

Sirmīts mans kumeliņš
Garajām kājinām,
Visas upes cauri brida,
Gaujā vien peldināj'. 61c, Nr. 4635.

1423.

Gaujā slīka kumeliņš,
Kārklos kāru iemauktiņus;
Trīs gadiņi noraudāju,
Iemauktos lūkodams. 134b.

1424.

Gaujā slīka kumeliņš,
Kārklos kāru iemauktiņus;
Trīs gadiņi saule raud,
Iemauktiņus žāvēdama. 18. (Klīgenē.)

GAUJAS PALI.

1425.

Gauja šņāca, Gauja krāca,
Kas guļ Gaujas dibinā?
Tur guļ daŗa kunga nauda,
Daŗs māmiņas auklējums. 23.

1426.

Upe, upe, Gauja, Gauja,
Valdi savu straujūdeni!
Daža laba mātes meita
Noraud savu arājiņu.

1427.

Jūra, jūra, Gauja, Gauja
Ar manim ienaidā:
Jūrā slīka trīs bāliņi,
Gaujā miežu arājiņš. 80e, 9, 95o.

1428.

Jūra, jūra, Gauja, Gauja,
Tu man' gauži rūdināji:
Gaujā mani zirgi slīka,
Jūrā mani bāleliņi. 287, 289c.

VENTA.

1429.

Iesim, meitas, skatīties (al.: raudzīties),
Venta auda audekliņu:
Putu nītes, niedru šķiets,
Vilne pati audējiņa. 206.

1430.

Nākat, ļaudis, skatīties,
Kur tek Ventas kumeliņš,
Pret bangām stāvu leca,
Abejpus sviedri tek. 267b.

1431.

Ventnieka māmuliņ,
Tavu drošu lolojumu:
Vilnīts laivu lecinaja,
Vēl tas droši gavilē. 206.

1432.

Venta tek čakstēdama,
Daugaviņa vizēdama:
Venta pilla smalku kārklu,
Daugaviņa sudrabiņa. 193d.

1433.

Pie Ventiņas es dziedāju,
Pie Ventiņas gavilēju,
Pie Ventiņas es velēju
Savas baltas villainītes. 190c, Nr. 918, 391. Nr. 15.

1434.

Uz Ventiņu laba dzīve,
Tur migliņa ilgi stāv:
Var miedziņu izgulēt,
Var darbiņu padarīt. 195b.

1435.

Ai, Ventiņa olainīte,
Tavu daiļu līkumiņu!
Vienā aug mieži, rudzi,
Otrā bērī kumeliņi,
Tai trešai līkumā
Uzaug manis arājiņš. 206.

1436.

Ai, Ventīte vizelīte,
Kam izdevi meitu savu!
Kas jel tavus līkumiņus
Svētu rītu trīcinās! 213b Nr. 796, 391, Nr. 16.

1437.

Es uzaugu Ventmalē,
Aizved mani mežmalē.
Jau man bija ūdra svārki,
Būs man lāča kažociņš. 185e.

OGRE, AIVIEKSTE, IECAVA, PĒRSE, KAIBALA, PEDEDZE.

1438.

Ogre tek dunēdama,
Daugaviņa sanēdama;
Ogre pilna sīkakmeņu,
Daugaviņa dvēselīšu. 379.

1439.

Ogre teka sanēdama,
Daugaviņa dunēdama;
Ogre kārklu pieaugusi (jeb: — se),
Daugaviņa ozoliņu. 22p, 23.

1440.

Sīki bites zuzināja
Ogres upes maliņā;
Ogrēniešu meitiņām
Visām sīka valodiņa. 20b.

1441.

Ai, Ogrīte, melnacīte,
Savas meitas neizvadi!
Kas tās tavas krasta malas
Ik vasaras trīcinās? 23.

1442.

Visas upes klusām tek,
Ivaisīte (Aivieksta) skanēdama.
Ko tai bija neskanēt,
Pilna sīka sudrabiņa. 22o.

1443.

Visas upes klusi tek,
Iecavīte skanēdama.
Ko tai bija neskanēt,
Tā nes zeltu, sudrabiņu. 264c.

1444.

Ai, Kaibala, Kaibaliņ,
Savu meitu neizdod'!
Kas tās tavas kalnmalītes
Ik svētdienas tricīnās? 335, Nr. 89.

1445.

Krūmos auga skaistas puķes
Pērsējiņas maliņā;
Tur es gāju puškoties,
Vainadziņu darināt. 9.

1446.

Šmaugi gari ozoliņi
Pededzītes maliņā;
Tur vajaga gara dzeiņa,
Gudra vīra dējējiņa. 91c.

1447.

Zied ieviņa, zied lazdiņis
Pededzītes maliņā;
Ievai bira balti ziedi,
Lazdam vaŗa vizulīši. 121o

BRASLS UN CELTUVE.

1448.

Tumšas naktes man jājamas,
Dziļas upes bridināmas,
Pieši mani dūņas vilka,
Zobins grieza baltu smilti. 173.

1449.

Novijos pātdziņu
No sarkana dzīpariņa;
Cirtu reizi Daugavā,
Pāršķirās Daugaviņa. 335 Nr. 1807.

1450.

Kā, brālīti, pāri tiki
Par to dziļu ūdentiņu?
Vai ar plostu, vai ar laivu,
Vai ar savu kumeliņu?
— Ne ar plostu, ne ar laivu,
Pats ar savu kumeliņu. 195b.

1451.

Kuru vietu, bāleliņ,
Pāri kāpi Daugavai?
Nepazinu laivas dzītas,
Ne kumeļa bridumiņa. 91g.

1452.

Es pārgāju pār Daugavu
Uz dzeltenas kļava lapas.
Ei, dzeltena kļava lapa,
Vai tu vīra nesējīņa? 321.

1453.

Upe, upe, Daugaviņa
Māsiņai celiņā,
Rauda pati, zviedz kumeļš,
Maliņā stāvēdams. 335 Nr. 1809.

1454.

Jauni vīri, bāleliņi,
Ceļat mani pār upīti:
Man sarkanās magoniņas
Aiz upītes jāravē. 229¹.

1455.

Zvejniecīni bāleliņi,
Jīriet mani pār upīti!
Vienam došu zīžu kreklu,
Otram zīžu nāzdodziņu,
Trešajam, jaunākam,
Izrakstītu karodziņu. 74b.

1456.

Droši bridu šauru upi,
Baili bridu Daugaviņu:
Tur noslīka mans brālītis
Kumeļai sēdēdams. 145a.

1457.

Upītē es pazinu
Bārgu tautu jājumiņu:
Sajukuse zvirgzdupīte
Vakarēju jājumiņu. 401.

1458.

Vistālēm es pazinu
Bergu tautu jājējiņu:
Trīs dieniņas upe tek
Sajukušu ūdentiņu. 290a.

1459.

Pieci seši sajājuši
Daugaviņas maliņā,
Cits uz citu skatījās,
Kuŗš pa priekšu bridinās. 188⁰.

1460.

Dubļi lēca pakausī
Straujas upes maliņā;
Gana grūši dzināmieš
Pēc māsiņas zeltenītes. 133a Nr. 2157 133b Nr. 2788.

VARIANTI.

1252.

1: kur dzīdami, 103b. — 1: Man māmiņa piesacīja; 2: neganīt; 3: gara, 98a.

1253.

1: kur dzīdami; 3: man; 4: Rasa bira vainagā, 88c. — 1: Ganiet, gani, kur ganiet; 2: neganiet, 95c.

1255.

1. Raibas vien man gotiņas
Ziedojam kājiņām,
Nedrīkstēju purvā dzīt,
Lai ziediņi nenobira. 95b.

1: telītes; 2: Ziedainām; 3: mežā laist; 4: nenovīta, 88c. — 1: Visas manas raibas govīs, 91c. — 1: Telīt' mana ziedaļiņa; 2: Ziedainām, 111d, 335 Nr. 629. — 1: Gotiņ' mana raibaļiņa; 2: ziedainām; 3: Nedrīkstēja purā brist; 4: nenobirst, 80c. — 125b. 1: Telīt' mana ziedaļiņa; 2: ziedotām; 3: Nedrīkstēja purā brist; 4: nenobirst, 80c.

1256.

1: Telīt'; 4: ūdentiņa, 36r.

1257.

3: piemīdīši; 4: Mellajām, 28f. — 2: Nedzerat ūdentiņa, 97b.

1259.

2: puriņā; 3: Savas pašas; 4: Baltajā ābolā, 16. — 1: govēs; 2: poriņā; 3: Savas mīļas; 4: Dābūlaiņā kaliņā, 325b Nr. 4372. — 2: siliņā; 3: Savas mīļas; 4: Baltajai dābolā, 379.

1. Purā gūvs piņģeļu,
Rosā kōjis nūmozgavu,
Lai sačēja sveša mōte,
Dōbulā gaņējuse. 422a.

1260.

1 un 4: Pura mala; 2: griezu, 28¹, 190b un f, 282. — 1 un 4: Purva malā; 2: Āres, 69d. — 1: Purvā telīt' ij ganīju; 4: Pa purviem', 69¹. — 1: Porā dzinu ganīdama; 2: Āras; 4: Porā govīs guldījuse, 324a. — 2: Āres; 4: ganījušu, 324e.

1261.

1. Gonu gūvis ālaveicas,
Brīnu pūru raudōdama;
Dīvs zyna, Laima zyna,
Kod jōs maņ pīna dūs. 428.

1264.

2: Rāvenēi; 3: Kā aiziešu; 4: Rāvaiņām, 176a Nr. 3246. — 1: Tautiets; 2: siena, 180a. — 3: Kā pāriešu. 182. — 3: Kā aiziešu; 4: Rāvejām, 195c. — 2: Rāvienā, 224g.

1265.

1: Porē; 4: Gar upmali, 224n.

1271.

2: Niedru; 3: Teikš' savam b.; 4: Izvedīs maliņā, 17a. — 2: Niedru; 4: Tas izveda tautiņās, 28c. — 4: Tas, 28d. — 5: Paldies saki tautiešam; ar turp. 5—6: Kas izveda klajumā Priedes skalus dedzināt, 28d. — 2: dedzenāja; 4: Tas izveda maliņā, 30b. — 2: Niedru, 36r (T. Saulīte). — 5: Pateic Dievu bāliņam; 4: Ka, 44a. — 4: maliņā 60a. — 2: Niedres malku; 3: Gudris bija tautu dēls; 4: maliņā, 74a. — 1: Purvā; 2: Ņiedru malku; 3: Teic manam; 4: maliņā, 91c un f. — 1: Purvā; 2: Ņiedru malku; 3: Teic manam; 4: Lai izveda maliņā, 93¹c. — 2: Ņiedru, 133¹a. — 1: Purvā; 2: Ņiedru malku; 3: mana bāleniņa, 137e. — 1: Purē; 2: Niedru skalu dedzinei; 3: Paldies saki tautiešam, 222b. — 2: Pura niedres dedzināja, 377. — 1: augi; 2: Ņiedres skalus dedzināji; 4: Tas, 379. — 1: Purvā; 2: Niedru malku; 4: Ka izveda maliņā. 407a.

1. Es meitiņa purā augu,
Niedru skalus dedzināju;
Paldies saku tautiešam,
Kas izveda klajiņā. 15².

1272.

2: Rāviņā; 3: Mani balti bāleliņi; 4: Izveduši maliņā. 102.

1274.

1: Tr. d. sagulēju; 2: Smalkā priežu siliņā; 3: paslēpos; 4: Ka dod jaunu, 75b. — 2: G. priežu siliņā; 4: Kam dod jaunu, 91f. — 2: Niedriņās glabājos, 91g. — 3: Slēpdamās no māmuļas, 125³. — 1: Trīs d. es gulēju; 2: Dziļā n. puriņā, 125³.

1276.

1: Sajūdziet, bāleliņi; 4: siliņā, 16. — 3: Tautu meitas samukušas; 4: tīrumāi, 22h. — 1: Steidz bāliņi, jūdz bāliņi; 3: iemukusi; 4: siliņā. 22k. — 1: Steidz, bāliņ, jūdz, bāliņ; 2: spalvu; 4: sūneklēi, 22m. — 3: meitas samukušas; 4: siliņāi, 22p. — 2: Dzērvu; 4: Vaivariņu, 30b. — 3: iemukuse, 45a. — 1—2: Jūdz, bāliņ, kamanās Savu bērū kumeliņu, 401.

1. Tautu meita sastiguse
Dzērvenīšu purviņā;
Aizjūdz man, bāleliņ,
Dzērves spalvu kumeliņu. 75b.

1278.

1. Tautu meita iestigusi
Dzērvenīšu puriņā.

Velc ārā, bāleliņ,
Būs tev māļa malējiņa. 28d.

1. apstigusi; 2: Dzērven' ogu; 4: kriķu malējiņa, 125c (M. Avote). — 3: bālelīt; 4: Tev būs maļu malējiņ', 153c Nr. 3860. — 4: Būs kaņepu grūdējiņa, 135¹a. — 1: iestiguse; 2: purviņā; 4: Tev būs, 134a.

2. Tauta meita iestiguse

Dzērvenīšu purviņā;

Eit', bāliņi, izvelciet,

Būs iesala malējiņa.

— Bij iesala malējiņa,

Putraimiņu laidējiņa;

Atvedīšu bāliņam

Tīru rudzu malējiņu. 18.

1: Tautas; 2: puriņā; 5—8 trūkst, 325a. — 3: Ej, bāliņ, velc malā; 5—8 trūkst, 407h.

3. Iesaluse tautu meita

Dzērvenīšu puriņā.

Izvelciet, brāleliņi,

Būs iesala malējiņa. 401.

1: Tautu skuķe iestiguse; 2: Vaivarišu, 325¹. — 1: Sasalusi; 2: purviņā; 3: Eita, brāļi, izvelciet. 408 Nr. 384, 412.

1279.

2: puķu bradādama, 38b.

1280.

1: jūriņā; 3: Niedru, 48c. — 1: jūriņā; 3: N. šķēri, 335 Nr. 1788. — 3: N. šķēri, 141¹ (K. Ozoliņš), 364¹.

1. Nākat, meitas, skafīties,

Jūra auda audekliņu:

Putu nītes, niedru šķietis,

Banga pate audējiņa. 171a.

1: raudzīties; 3: šķieta; 4: Vilna, 161c. — 1: raudzīties; 2: Jūra aude; 3: šķietis; 4: Vilne pati, 161e Nr. 209 var. — 1: Iesim; 2: Jūra; 3: niedru, 172s. — 1: Iesim; 2: Jūra; 3: šķietis, 181 d. — 1: Eimam; 5: Niedru šķietis, putu nītes, 1811 (Feldmane).

1282.

4: D. dvēselišu [?], 30b, 43b, 325e. — 1—2: Dārdēdama jūra tek, Skanēdama Daugaviņa, 80e, 95b. — 1: senēdama; 2: dimdēdama, 106a, 111h. — 1: Jūra tek skanēdama; 2: dimdēdama; 3: Jūra, 335 Nr. 1800, 379. — 1: teki skanēdama; 2: dindēdama, 379.

1283.

1. Kodeiļes, munas kodeiļes,
Ciši greuši salaseitos,
Cita pleukta jeūreņōs,
Cita jeūras maļeņā. 415 pag. 71 Nr. 34.

1284.

2: Niedras; 4: zeltainīšu, 298f, 298g Nr. 12. — 2: līgojās; 3: Divi laivas ciema puišu; 4: zeltainīšu, 301¹. — 1: pa; 3: Divi laivas brāļu, māsu, 360.

1. Kas tur nāca par jūriņu,
Niedres vien locījās?
Divi laivas māršu nāca,
Trešā baltu bāleliņu. 22p.

1: par ezeru; 3: Viena laiva; 4: Otra, 3d. — 1: brauca pa ezeru; 2: līgojās; 4: Trešā manu, 93¹a. — 1: pa jūriņu; 2: Meldri vien līgojās; 3: māsu, 296. — 1: par Daugavu; 3: Divas laivas māsu, 305b. — 1: pa; 2: Niedres vien škorstījās; 3: tautu nāca; 4: Tr. manu brāleliņu, 324a. — 1: nāk; 2: līgojās; 4: brāleliņu, 325c.

1285.

1: Divi laivi peld; 4: meitu laiva; 8: baltiem ziedīņiem; ar turp. 9—10: Ar baltiem ziedīņiem, Sarkaniem dzīpariem, 28¹. — 1: Divas; 2: līgojās; 8: puķītēm; ar turp. 9—12: Meitu laiva tā aizgāja Pa Daugavu dziedādama; Puišu laiva tā aizgāja Pa jūriņu Vāczemē, 281. — 1: Divas laivas brauc par; 4: Otra bija meitu laiva; 5: aprakstīta; 6: Apaļiem dalderiem; 8: Ar ziliem ziedīņiem, 119¹ (K. Skrapstiņa, dz. Valdene).

1. Iesim, meitas, uz jūriņu,
No jūriņas prieki nāca:
Div' laiviņas puišu nāca,
Trešā sīka sudrabiņa.

Iesim, puiši, uz jūriņu,
No jūriņas prieki nāca:
Div' laiviņas meitu nāca,
Trešā baltu villainīšu.

Puišu laivas izrakstītas
Ar vanagu nadziņiem;
Meitu laivas izpuškotas
Ar baltām rozītēm. 146b.

2. Ezerā niedres kust,
Kas tās niedres kustināja?
Divas gāja māršu laivas,
Trešā baltu bāleliņu. 931c.

1286.

3: Divi, 16, 28d, 36r (J. Lauva). — 1: Niedres čaukst ezerā, 45a. — 1: par ezeru; 2: Niedras vieni līgojās; 5: appuškotas; 7: sarakstīta, 91f. — 1: gāja pa ezeru; 2: kustināja; 3: gāja; 5: aizpuškotas; 7: Bāleliņu sarakstīta, 91g. — 1—2: Kas tur brauca, kas tur brauca, Niedres kust ezerā; 3: brauca, 121k. — 1: Ā re, ā re, kas tur nāca; 2: kustināja; 3: Divi; 6: Ar magoņu, 272a.

1. Kas tur nāca pa jūriņu,
Niedres vien škorstījās?
Tur nāk mani brāleliņi
No Vāczemes šai zemē, 308b.

2. Kas tur nāca par jūriņu,
Niedres vien locījās?
Divi laivas māršu nāca,
Trešā baltu bāleliņu.

Māršu laivas izpuškotas

Dzīpariņu galiņiem;

Brāļu laiva izrakstīta

Vanadziņa (—ņu) nadziņiem. 22p.

2: Visas niedras līgojās; 3: Divas; 4: Trešā manu, 6c. — 1: par puriņu; 6: Zaļajiem dzīpariem; 7: izrotāta, 22h. — 1: par ezaru; 4: bāleņiņu; 7: Bāleņiņu izrakstīta, 22k. — 1: par ezaru; 3: Divas; 6: Dzīpariņu pušķīšiem, 45¹. — 3: Viena nāca māršu laiva; 7: Bāleļiņu izrakstīta, 88c. — 1: gāja pa; 2: Nīdras vien līgojās; 3: gāja; 6: Āboliņa ziediņiem, 91c. — 1—2: Es redzēju Daugavā Trīs laiviņas peldējam; 3: Div' laiviņas māsū; 5: Māsū; 6: Dzīpuriņa, 323b.

3. Kas tur krāca, kas tur šņāca,

Kas tās niedres kustināja?

Divi laivas jēru nāca,

Trešā sīku kazlēniņu. 403.

4. Līgoj' divas ošu laivas

Uz Burtnieku ezeriņa.

Viena bija māršu laiva,

Otra balta bāleliņa.

Māršu laiva izpuškota

Ar ābeļu ziediņiem;

Brāļa laiva izpuškota

Ar vanaga nadziņiem. 59d un e.

5. Nīdris kust, nīdris kust,

Kas tās nīdris kustynāja?

Divi gāja māršu laivys,

Treša bolltu bōļeļeņu.

Māršu laiva aizpuškota

Obeļņeicu zīdeņim;

Brōļu laiva saraksteita

Vanadzeņa nadzeņim. 427¹c, 343 Nr. 625.

1287.

1: par; 2: niedras, 235.

1288.

2: raud ar asarām; 4: nīdres, 41c pag. 56 Nr. 3. — 1: dūmi kāpj; 2: raud ar asarām, 224c Nr. 4765, 224e Nr. 134.

1290.

1. Jūrā slīka kumeliņš,

Kārklos kāru iemauktiņus;

Trīs vasaras saraudāju,

Iemavos raudzīdams. 80c.

1: kumeliņš; 2: iemaviņus, 6c, 111c. — 2: iemaviņus; 3: Trīs dienīņas; 4: vērdamies, 22o. — 2: Kārklā; 4: Iemauktos, 111d.

1291.

1: man; 2: iemauktiņus; 3: vējiņš, skan iemaukti; 4: gaudas, 134c.

1295.

2: jūras; 3: gāju māršu vest, 146b, 1 207s. — 2: jūrā; 3: Kad es braucu sievu ņemt; 4: Krustim, 161e Nr. 2058. — 3: Kad jā' sievu lūkoties, 207h. — 2: jūras; 3: Kad iejūdzu kamanās, 216a. — 3: Brālam gāju vedībēs; 4: ceļu dancineju, 220c. — 2 un 4: Krustim; 3: Jāj' māsai panākstos, 228. — 1 2: Krustiem; 3—4: Kad es jāju pie meitām, Krustiem ceļu vien dancoju, 363.

1296.

3: Man nav savas kasītājas; 4: maliņāi, 22p. — 4: Vilnis sita maliņā, 85a, 111d. — 1: savami kumeļami; 4: viļņi, 400.

1297.

1. Šķērsām jūrai sienu plāvu,
Lai sit vilnis maliņā,
Lai sit vilnis maliņā,
Man nav savas kasējiņas. 111c.

1299.

1—2: Es pārlaidu par upīti Divus zelta gredzentiņus; 4: mīļākai, 28d.

1300.

1. Jūriņāi saliņāi
Jāju sievas lūkoties;
Jūras putni, gaigaliņas,
Traucē manu kumeliņu. 22l.

1301.

1. Jūras putni gaigališi
Traucē manu kumeliņ';
Nokrīt manim zelta pieši,
Pazūd' cauna cepurīt'. 64 g Nr. 4071, 64f (I, 114).
2. Visas jūras gaigaliņas
Traucē manu kumeliņu,
Sarauj manus zīda grožus,
Sasit kaula kamaniņas. 75b.

1303.

1. Kucīt' mana plaukastīte,
Jūriņās noslīkuse,
Ūdrus, lūšus dzenādama,
Kungiem maku pildīdama. 391 Nr. 925, 394.

1305.

3: Dzied ezera gaigaliņa; 4: Nāk, 28d. — 3: gaigalīte, 36r (K. Apsīte), 86b. — 3: Dzied ezera; 4: Nāk gaismiņa negaidāma, 85d. — 4: zalgodama, 111d. — 2: gaismas tagadiņ; 3: Trauks ezera gaigaliņa; 4: mirdzēdama. 118¹. — 2: gaismas tagadiņ; 3: Dzied ezera gaigaliņa; 4: Nāk, 134c.
1. Visapkārt gaiļi dzied,
Nevar gaismas sagaidīt;
Dziedās kara [?] gaigalīte,
Nāks gaismiņa mirdzēdama. 28¹ 42¹, 56a un c, 208b.
3: gaigaliņa, 101f, 141¹ (M. Pielepa), 364¹. — 3: gaidulīte, 323a.

1306.

1: Ķikurigu tu; 2: dienu, 41c pag. 107 Nr. 1. — 1: Ķikurigu tu; 2: dienu; 3: jūras gaigališi, 190c. Nr. 921. — 3: gaigališi; 4: lēlodama, 226i. — 1: Dzied', gaiļiņi, cik gribēji; 2: gaismas; 4: līgodama, 363.
1. Dzied', gaiļīti, i nedziedi,
Nebūs drīzi gaisumiņas;
Dzied ezera gaigaliņa,
Nāk gaismiņa līgodama. 78.
3: Dziedās jūras gaigaliņi; 4: Nāks g. vizēdama, 6c. — 4: Tad būs drīzi gaisumiņa, 19d, 27e. — 1: Dzied', gaiļīt, i nedzied'; 4: zalgodama, 41c pag. 107 Nr. 4. — 1: vai nedziedi; 2: gaisumiņa; 3: Dziedās jūras gaigaliņš; 4: Nāks, 323b.
2. Gana grūti, gana viegli
Ezermala meitiņai!
Pusrītiņ' gailis dzied,
Visu nakti gaigaliņ'. 54b Nr. 2566.
1: grūti; 2: meitiņām; 3: gailīts; 4: gaigaliņas, 41c pag. 108 Nr. 10. — 2: Ezermalu; 4: Vis', 54a Nr. 2740. — 1: grūti; 2: Ezarmalā meitenei, 54e (II 232).

3. Visu nakti gaiļi dzied,

Nevar gaismas sagaidīt:

Dzied ezera gaigaliņa,

Nāk gaismiņa līgodama. 28d. 28¹. 75b, 401.

1: Visu rītu, 42. — 1: gaiļis; 3: gaigalīte, 87a. — 3: Dziedās jūras; 4: Nāks, 88c, 111h. — 3: gaigalīte; 4: Atnāk gaisma, 91c. — 1: gaiļis; 2: Nav gaismiņa sagaidāma, 101c. — 2: gaismu; 3: ezara gaigalīna; 4: gaismīna bālēdam', 119c (E. Gailis). — 1: Dzied gaiļis visu nakti; 5: ezara. 126c. — 2: gaismu; 3—4: Nu dzied jūras gaigalīši, Nu gaismiņa drīzi būs, 174e.

4. Dzied', gaiļīti, vai nedziedi,

Nebūs drīz gaisumiņa;

Dziedāj jūras gaigaliņa,

Nāk gaismiņa līgodama. 20b.

1311.

1: Daugaviņa; 2: sudrabā vizuļo; 4: Lai tā visa vizuļo. 324e.

1312.

1: Aiz u. es izaugu; 2: Aiz jūriņas; 3: nelīgot, 335 Nr. 1735. — 1: Pie; 2: Pie ezera nodzīvoju; 3: Kas kaiš man, 6c. — 1: izaugu; 4: Tīr' ūdeņa maliņā, 75b. — 3: Kas kait man, 92. — 1: es piedzimu; 2: nodzīvoju, 107a. — 1: Uz ezera; 3: Kas kait man, 127¹b. — 1: Iz upītes (al.: Daugavas) es izaugu; 2 un 4: Iz, 308b, 313, 324a. — 2: ezara; 4: skaidra, 324e. — 1: Uz Daugavas; 4: Uz tīrā, 407a. — 2: Pār upīti man' aizveda; 3: Kas kaitēja; 4: Uz ierasta. 290g, 347.

1. Uz (al.: Pie) upītes us izaugu,

Uz (Pie) ezera nolīgoju;

Jau es biju ieraduse

Lielūdeņa maliņā. 6c.

1: izaugu; 2: Pie ezera man' aizveda; 3: Es jau; 4: Tīrūdeņa, 28f. — 2: Uz ezara; 3—4: Vai bij Laime nolikusi Uz tā tīra ūdentiņa? 91c.

2. Pie upītes es izaugu,

Pie ezera nolīgoju;

Kas kaiš manim nedzīvot

Ezeriņa maliņā. 113¹.

3. Tālu, tālu es redzēju

Ezeriņu līgojot.

Kabu man nolīgot

Ezeriņa maliņā! 325e.

4. Uz upeitis as izaugu,

Uz azara nūļeigòju.

Nag maņ beja Dīvys lisis

Uz tò teira yudisņeņa. 426a, 435a.

1313.

1. Skaista balta es uzaugu

Ezariņa maliņā;

Noved mani raudulam

Dūņupītes maliņā. 64f (I, 210).

1314.

1. Aiz upītes laba dzīve

Laiskajāmi meitiņām:

Ik rītiņa migla kāpa,

Neredz saules uzlecām. 6c.

1: lab' dzīvot; 3: Cik rītiņu (al.: rītiņa) migla meta; 4: uzlecot, 91c. — 2: Slinkajāmi; 3: No upītes migla kāpe, 103b. — 1: Aiz ezara; 3: miglu cēla; 4: uzlecot, 104. — 3: miglu cēla; 4: uzlecot, 107a. — 1: Aiz ezara; 2: Netikuļa; 3: Ik rītiņu liela migla, 344. — 1: Aiz ezera viegla; 4: līgojam, 407a.

1315.

1: nedzīvēt; 4: launagāi, 172i.

1. Ezeriešu meitas gul

Līdz lielam launagam:

Iz ezera liela mīgla,

Neredz saules uzlecot. 407a.

1: Daugaviešu; 3: Iz Daugavas; 4: izlecot, 407b.

2. Uz azara lab dzeivót

Lānejóm meiteņóm:

Cik reiteņa mygla syta,

Naredz sauļes izlācūt. 425.

3: mygla sòve [?], 427¹a.

1316.

1: Kas kait man nedzīvot; 3: Bite; 4: Līdeciņa vēterī, 407a. — 1—2: Kas kait man nedzīvot Pededzītes maliņā; 3: Bite; 4: Līdeciņa venterī, 111d. — 1: Kas man kait nedzīvot; 3: Bite; 4: Līdeciņa vēterī, 335 Nr. 467.

1. Kas man skaiški nadzeivót

Lelys upis ļeiçeitī:

Bitis ļeida ūzulā,

Ļeidaçenīs veterī (venterī). 427¹c.

2. Tata luča, tata luča

Pededzītes maliņā:

Bite līda kozavā,

Līdaciņa venterī. 91c.

1: Teta luçi, teta luçi; 2: Ezeriņa; 3: ozolā; 4: venterie, 85b.

1317.

1. Ezerēnis vyzuļova

Smolkeļóm raūdeņóm.

Ka vyzuļ?, lai vyzuļ?.

No bòļeņi zvejniceņi. 423a.

1320.

1. Aiz azara lynus sēju,

Lai jī mani gari aug.

Pisaçeju gaigulam,

Lai raūdivas nasļīdēi. 426¹a.

1: Aiz Daugovys; 2: Lai kiūkuļi nazīdēje; 3: gaigolai; 4: raūdivis, 424a.

1321.

1: sēj; 2—3: Lai navaida jāravē, Piesacīju gulbīšam, 86c. — 2: Nav neviena ravētāja, 134a.

1. Uz ezera linus sēju.

Lai nevaida jāravē;

Piesacīju gaigalām,

Lai rauduves nesliedē. 6c.

3: gaigalai; 4: raudava, 68d. — 1: ezara; 2: navā; 3: gaigalam; 4: raudave, 69a. — 2: jārevē; 3: gaigaļam; 4: raudaves nešlokā, 85e. — 1: Ezerā; 2: nebija jārevē; 3: gaigaļiem, 93¹c. 2: navā; 3: gaigalam; 4: raudavas nebraukā, 109b. — 2: nebija; 3: gaiguļam; 4: rauduve, 379.

2. Uz azara lynus sēju,

Lai navā jārevei:

Geigulam pīsaçeju,

Lai raūdives nasļīdei. 428.

1322.

1: Usminieku; 4: Viļņi, 203b (Lakševica). — 1: Usmenieka; 3: Iesēdušas; 4: Vilnis, 224e Nr. 204. — 1: Usmenieku; 2: Tām kumeļa; 3: Iesēdušas, 326a, 327 Nr. 1368.

1. Jūrmalnieku meitiņām

Nevajaga kumeliņu:

Iesēdušas laiviņāi,

Brauc ar straumi vizēdamas. 267b.

2. Ventenieku meitiņām

Nevajaga kumeliņa:

Sasēdušas laiviņā,

Ar straumīti vizināja. 208c.

3: Iekāpušas, 185e. — 1: Zvejenieku; 2: Kumeliņa nevajaga; 3: Iesēdušas; 4: vizinās, 278c. — 1: Ventenieka meitiņai;

3: Iesēdās; 4: Lai straumīte vizinā, 206. — 1: Ventenieka; 3: Iesēdušas; 4: Lai vilnīši vizinā, 195c. — 1: Ventenieka meitiņai; 2: Nevajdzēj'; 3: Iesēdēj'; 4: Lai straumiņa vizinā, 213c Nr. 311 var.

3. Kas kaiš upes meitiņām,

Nevajaga kumeliņa:

Iesēdušas laiviņā,

Iet par upi dziedādamas. 181c.

1: kait; 4: Brauc, 181d. — 3: Sasēdušas, 181 Nr. 1738.

1324.

3: Visapkārti; 4: Vidū saule ritināja, 203b.

1327.

1: Dorbes; 3: mania; 4: vienas dienas launadziņis, 181i Nr. 1666. — 1: Dorbes ezarņi; 5: manim bērniņim; 4: Kādas dienas launadziņis, 172a.

1328.

1: ezeriņu; 3: maniem gājējiem, 3641.

1330.

1: liec par ļīpu; 4: Lei skrej, 6c. — 2: ķert; 3: sit par ļīpu; 4: dibinā, 26b. — 2: ķert; 3: sit par ļīpu; 4: Lai skrien ļīpu locīdams, 379. — 1: Rītu, rītu, ne parītu; 4: dibinā, 379. — 2: kīšu grābt; 3: šaun pa ļīpu, 76a.

1352.

3: Priekšā tek; 4: Tajā rokas, 42. — 2: rokas nomazgāju; 5: nāk; 4: Tai mutīti 69a. — 2: nemazgāju; 5: Priekšā tek; 4: Tur, 74a. — 3: Attecēs zvīrgzdupīte; 4: Tai mutīti, 75b. — 2: rokas; 3: Kur tecēs; 4: Tur es rokas, 95c. — 3: Teci, teci, zvīrgzdupīte; 4: Tevī rokas, 111d. — 3: Man priekšā zvīrgzdupīte; 4: Tur, 118¹. — 1: Tec garām; 4: Tur es rokas, 120c. — 2: nemazgāju; 4: Tajā rokas nomazgāju, 407d, 408 Nr. 17. — 2: Tevie roku nemazgāju; 3: nāce ziedupīte; 4: nomazgāju, 407h. — 1: Teci garām, dūņu upe; 2: rokas; 3: nāks ziedu upe. 335 Nr. 817.

1335.

1: baltkājiņ; 3: Dzers'; 4: Balta krieva vācelē, 22a Nr. 4665. — 1: Kumelīti; 4: Baltā oša, 28d. — 1: Kumelīti, 28f. — 1: Kumeliņu; 2: dūņu ūdentiņu; 4: Baltā kriju vācelē, 36r (Apsīte). — 1: baltsarīti, 111 d.

1336.

1: ar; 4: Ne ūdens, 39d. — 1: kalniņāi; 2: teka lejiņāi; 3: Ne trūkst, 22p. — 4: ūdens, 42. — 1: ar; 3: Ne trūkst, 45b. — 2: Avotiņš lejiņā, 68d, 91g. — 4: ūdens avotā, 80d. — 3: Cik trūkst; 4: Cik, 91c. — 1: Avotiņš lejiņā; 4: ūdens, 94. — 2: Upe; 4: upītei, 125b (P. Tortuss), 188°, 196i. — 1: arj; 2: Upe tek apakšā; 3: maize; 4: Ne upē ūdentiņš, 212a. — 4: Kā ūdeņa, 294. — 1: ar, 308a. — 4: Ni, 313, 407b. — 2: Alots; 3: Nei trūkst; 4: Nei ūdeņa alotam, 321. — 2: Alots; 4: alotā, 321, 407a. — 3—4: Ni arājam maizes trūka, Ni avotam ūdentiņa, 322e, 331c. — 3: Ne trūkst, 324e. — 2: tecēj', 325c, 400. — 3—4: Ne arājam maizes trūka, Ne avota ūdentiņa, 325e. — 1: ara; 2: Avotiņš lejiņā; 3: Ne trūkst; 4: ūdens 335 Nr. 1490. — 1: ar; 2: Alots; 3: Ni trūkst; 4: Ni ūdeņa alotam, 407i. — 3: Nei trūkst; 4: Nei, 408 Nr. 1162, 412.

1. Orójs ar kaļņeņā,

Olūts tak lejeņā:

Ni oròjam maizis tryùka,
Ni olùtam iudisneņa. 420.

2: lajeņā; 3: maizes treùka; 4: eudisneņa, 409a. — 1: ora; 3: Cik; 4: Tik iudiņa olùtā, 424¹b. — 1: ora; 3: Kod; 4: Tod olùtā, 427^oa.

2. Oròjs ora kaļņeņā,

Olùts tak ļejeņā;

Ni tryùkst maizis oròjam,

Ni iudiņa olùtā. 427¹a.

1: ar, 409d, 422b. — 3: treùkst; 4: eudiņa olùtam, 422c. — 2: lajeņā; 3: tryùks; 4: olùtam, 422e. — Sal. 415 pag. 237 Nr. 154 un 154a.

1338.

1. Gotiņ mana raibaļiņa,

Kā tu māvi vakarā?

Vai tev trūka zaļas zāles,

Vai tīrā ūdentiņa? 295a.

1: raibulīte, 278c. — 1: raibaliņa; 3—4: Vai tu bijī neēduse, Vai ūdeņa nedzēruse? 379.

1339.

1. Brāļa govu neganīju

Sausajā dziedziedā;

Ābolā paganīju,

Avotā padzirdīju. 80e.

1: govi; 3: pieganīju, 64a Nr. 4413. — 1: govīs, 111 d. — 1: Neganīju brāļa govu; 2: vecainē; 3: pieganīju; 4: Alotā. 407k. — 1: Neganīju brāļa govu, 111c.

1340.

1: Mājā; 4: noskalaju, 16, 36r (J. Lauva). — 2: Dūņainām; 3: Pie upītes; 4: Lai kājiņas nomazgāja, 324e. — 3: Pie upītes, 379. — 1: Mājās; 4: Strautā kājas noskalot, 403. — 2: Dūņotām; 5: Uz avotu; 4: Tur kājiņas nomazgāj', 407a.

1341.

1: Te laižat, ciema, 49.

1342.

1: purva; 2: purva; 3—4: Gan es tevi padzirdīšu Avotiņa lejiņā. 137c. — 1: gosniņ; 3: Bij manāmi; 4: sudraba, 15a. — 4: Zelta aka lejiņā, 522.

1343.

1: Melnīts; 5: Tas gribēja, 24a. — 1: mans, 111d.

1344.

1: Dzeltāns manis kumeliņš; 2: dzeltāna; 3: ēd; 4: Tīravoša, 15b, 27b. — 1: mans kumeliņš; 3 un 4: purva, 42. — 2: cielaviņa; 3 un 4: Nei, 52a. — 1: kumelinis; 3: pora zāli; 4: Ne dzer pora ūdentinu; 5—6: Tas gribēja skaidru auzu, Skaidr' avota ūdentiņa, 158 (Nīcā).

1. Bērīts mans kumeliņš,

Tas neēda pura zāles,

Tam vajaga līcu siena,

Tīr' alūta ūdentiņa. 127¹b.

2. Dzeltais mans kumeliņš

Kā dzeltaina vālodzīte,

Ne tas ēda pura siena,

Ne dzer rāva ūdentiņa,

Tam vajaga tīru auzu,

Kalnā pļauta āboliņa,

Tam vajaga tīr' ūdens

Iz verdoša avotiņa. 105a.

1: Dzeltāns manis kumeliņis; 2: dzeltāna; 3: pura zāles; 4: Nei; 5: tīr' auziņu; 6: Saulē; 7—8 trūkst, 6c. — 1: Dzeltens manis kumeliņis; 2: dzeltena; 3: purva zāles; 5: tīr' ūdens; 7—8: Tīru auzu izvētītu, Smalku miltu pasijātu, 88b.

5. Zviedzin zviedza Gaujas zirgi,

Gaujas malu tecēdami;

Ne tie ēda Gaujas zāles,

Ne dzer Gaujas ūdentiņa. 75b.

1: Zviedza mani kumeliņi; 3 un 4: Nei, 6c. — 1: zviedza kumeliņi; 4: dzēr', 68d. — 3 un 4: Ni, 77. — 1: Gauži zviedza kumeliņi, 80d. — 3 un 4: Nij, 88c.

4. Grūši pūta kumeliņi,

Gaujas malu tecēdam;

Ni tie ēda Gaujas zāles,

Ni dzer Gaujas ūdentiņ. 86c.

1349.

3—4: Daugaviņa atsacīja: Upei daudzi līkumiņu, 401.

1350.

3: Visapkārti; 4: ritinās, 3d. — 3: Visapkārti, 22m, 174e, 196e un f. — 2: graznu līkumiņ', 41c pag. 7 Nr. 6. — 4: rotājās, 85d. — 2: skaistu; 4: ritinā; 88c. — 4: rotināja, 95e. — 2: dailu; 3: Visapkārta; 4: rotājās, 149e. — 1: olainiņa; 2: dailu, 171a. — 2: košu; 3: zieda, 171a. — 2: graznu; 3: ziež, 181b Nr. 1259. — 2: graznu, 181c, 335 Nr. 1814. — 4: Vidui, 181e. — 1: Vai; 2: daiļu, 188°, 195c. — 2: graznu; 3: ziede; 4: ritinās. 190f. — 1: Vai; 2: košu, 194. — 1: Vai; 3: ziede; 4: ritinā, 195a. — 1: Vai; 3: Visapkārte, 206. — 3: Visapkārti; 4: spēlējās, 207c. — 4: Vidē saule virpanē, 207k. — 2: graznu; 4: Vidū straume ritināja, 207l. — 3: ievu ziedi, 208b. — 1: Ai, Ventiņa, 209b. — 2: Tavu lielu greznumiņu; 4: ritenāja, 344. — 2: graznu; 3: ziede, 391 Nr. 179.

1351.

2: daiļu; 3: Visapkārta ievas zieda; 4: Vidū kupla ābelīte, 162b. — 1: olgrauzīte; 4: Vidū rozes, magonītes, 267b.

1352.

1. Ai, upīte olainīte,

Tavu daiļu līkumiņu!

Citā sēju miežus, rudzus,

Citā stādu apentiņus. 161c.

2: Tev trejādi līkumiņi; 4: Citā sīkas magonītes, 182l.

1353.

2: Man nevaids līkumiņa; 4: Rītā lopus noganīju, 64a Nr. 4416. — 2: Nav neviena līkumiņa; 3: Es tavos līkumos, 325¹. — 1: Sak' upīte; 3: Man nebija līkumiņ', 326a, 327 Nr. 29. — 4: Rīta ganus noganīju. 401.

1355.

1. Straūja straūja upe tak

Par bōļeņu teirumeņu,

Nadreistēju pōri brist,

Beidōs muns kumēļeņš.

— Jōj, bōļeņ, drūši pōri,

Nasļeiks tovys kumēļeņš:

Apakšā bollta smiļkts,

Vērsūm teirs yudisņeņš.

Zūbyns grīze teiru smiļkti,

Yudiņš mozgoj' kumēļeņu. 424a, 435a.

1357.

2: nama durvi; 3—4: Nevarēja laivas dzīt, Ne kumeļa peldināt, 20b.

1359.

3: Teci viena, straujupīte, 46b. — 4: Manis rauda, 174e. — 4: Mani gaida māmuliņa, 226i.

1360.

2: Līdzi; 4: mani, 134a.

1. Strauji olu upe teki,
Mani līdza aicināja;
Tec, upīte, viena pati,
Nelaiž mani tēvs, māmiņa. 282.

1361.

3: Teci viena, 16, 134c. — 2: līdza, 18 (Odzienā), 28d. — 1 un 3: Līcupīte (līcupīte); 4: ir lieli līkumiņi, 28d. — 1 un 3: Līcupīte (līcupīte); 2: līdzu aicenāja, 28f. — 4: Tev ir pulku līkumiņu, 281. — 2: Man' ar' līdzi, 36r. — 2: Līdza mani; 3: Teci viena; 4: daudzi, 55. — 2: Līdza mani, 76b. — 2; Līdza mani; 3: Tec, upīte, viena pati, 120c. — 2: Līdzi mani; 3: pati; 4: daudzi, 137d.

1. Upīt', strauji tecēdama,
Mani līdzi aicināja.
Upīt' tek līku loku,
Vai es līdzi aiztecēšu? 52a.

2. Straujupīte tecēdama
Mani līdzi aicināja.
Diezgan tev zaļu ziedu
I bez mana augumiņa. 401, 407f.

3: tev sīkakmeņa, 22h. — 2: labināja; 3: tev sīkakmeņu, 43a. — 3: Gana tevīm zaļu; 4: Ir, 91e, 412. — 1: Strauja upe; 2: Līdzi mani; 3: zaļu birzu, 313. — 1: Daugaviņa tecēdama, 321. — 4: Bez tā mana, 325c. — 1: Strauja upe; 2: līdza; 4: vainadziņa, 325¹. — 2: Līdzi mani; 4: vainadziņa, 407b.

— 3: Gan upei baltu ziedu, 407k. — 3: Diezgan tev sīk' akmeņu, 20b.

3. Līcupīte tecēdama
Mani līdzi aicināja.
Teci pate, līcupīte,
Es tev līdzi netecēšu. 17a.

4. Tek upīte tecēdama,
Gribēj' mani līdza jemt.
Vai tev nav sīku oļu
Bez tā mana augumiņa? 151a.

5. Ūdens māte, ūdens māte,
Kas tev darba ar manim?
Diezgan tev zaļu ziedu
I bez mana augumiņa. 91c.

1362.

1: Aiz tevīm; 2: brāleliņi, 401.

1. Aiz teviem, straujupīte,
Nenāk mani bāleliņi;
Vai tā diena, vai naksniņa,
Zina tevi te tekam. 69a.

1363.

1. Upītē laipas liku,
Māmuliņas gaidīdama;
Upe laipas aiznesusi,
Māmuliņa neatnāca. 76b.

1365.

1: Sudrabota, 42, 137e. — 2: priežu mežu; 3: Būtu zelta, 68c un d. — 2: Caur lielo priežu silu; 3: Jau būt', 92. — 1: Sidrabota; 2: Caur bāliņa pagalmiņu; 3: tecējusi; 4: Kau, 134c. — 1: Sidrabiņa; 2; zaļaju; 3: Zelta būtu tecējusi, 137f. — 1: Sudrabota; 2: Caur skujaiņu eglieņu; 3: Tā būt' zelta vizuļojse, 167a. — 2: Caur sīkaju priedieņu; 3: Tā būt' zelta vizinājsi. 170b. — 1: teka; 2; zaļaju eglieņu; 3: Tā būt' zeltu vizinājse, 189a un b. — 2: zaļāmi priedītēm; 3: būt' zelts iztecējs; 4: Nebūt' skujas pabirušas, 222b. — 2: zaļaju eglieņu; 3: Vēl tā zeltu vizinātu; 4: Kad, 224p Nr. 253 var. — 1: teki; 2: Cauri priežu ataudziņu; 3: Tā būt', 325e. — Būtu zelta; 4: Kad skujiņas neiekristu, 3251. — 2: prieduliņu, 358. — 1: Sudrabota; 3; Būtu zelta, 373. — 2: Gar biezo; 4: Ka skujiņas neiebirtu, 407a.

1366.

2: eglainiņu, 41c pag. 7 Nr. 9. — 1: Sudrabota; 3; Gribēj' smelti. 174e. — 1: Sudrabota; 2; zaļām eglītēm; 3: ūdentiņu, 174e. — 2: eglieņu, 181h Nr. 253 var., 224e Nr. 165. — 2; Zaļajā eglieņā; 4: bire, 1811. — 2: Caur skrajām priedītēm, 207r. — 2: Caur to skraju priežu mežu, 225. — 2: priedulāju, 404.

1. Sudrabiņa upe tek

Caur sīkām priedītēm;

Es sasmeltu sudrabiņu,

Kaut skujiņas nebirušas. 188.

2: Pa; 3—4: Nebūt' skujas sabirušas, Būt' sudrabu iesmēluse, 184. — 2: sīko priedieņu; 3; Būt' sudrabu sasmēlusi; 4: Kad, 206. — 2: Caur zaļaju eglieņu; 3: iesmeltu, 224a. — 1: teki; 2: Caur zaļaju eglieņu; 3: iesmeltu, 224q.

1367.

1: Līku loču upe; 2: zaļo priežu mežu, 61 f. — 1: Līku loku upe; 2; zaļo priež' apakšu, 65a. — 1: Sudrabiņa; 2: Pa zaļām priedelēm, 65c. — 2: Caur sīkām eglītēm; 3: Kaut; 4: Būtu zeltu vizinājse, 200a. — 2: sīko prieduliņu; 4: Zelts pa virsu līgotos, 216a. — 1: Sudrabaiņa upe teka; 2: sīko prieduliņu; 4: Zelts pa virsu līgotos, 212b.

1368.

1: sudrabiņa; 2: Zeltītiem borbuļiem; 3: teki tekamāji; 4: līgojās, 224q. — 1: sudrabiņa; 2: Zeltītiem burbuļiem; 3: sudrabiņa satecēja [?]; 4: lidinājās, 190i Nr. 948.

1369.

2: vizēdama; 4: Vizēdama, 28f.

1. Teci, teci straujupēte,

Nikódama, sejódama;

Nikódama zaltu bēre,

Sejódama sudabreņu. 409a.

2. Teci, teci, Daugaviņa,

Sijādama, niekādama;

Teci, zeltu sijādama,

Sudrabiņu niekādama. 75b un g, 95a un c, 311a, 316, 319e, 325e, 335 Nr. 1804, 379, 407d un f, 408 Nr. 39.

2: niekodama; 4: sidrabiņu niekodama, 6c. — 1; Tec saulīte, vakarā; 3: Tīru, 299b Nr. 1545. — 1: Daugaviņ, 41c pag.

13 Nr. 11. — 2 un 4: niekodama, 68d, 93¹b, 394. — 2: Sijādama, niekodama; 3: sijādama; 4: niekodama, 80d, 344. —

3: Tec, zeltiņu; 4: Sidrabiņu, 98a. — 3: Tīru zeltu, 379. — 4: Sidrabiņu, 401. — 3: Zeltu teci sijādama, 407a.

1370.

2: šķindēdama; 3: grūžus nesa; 4: upiņa, 161c.

1. Visas upes klusu tek,

Strautiņš tek čurkstēdams;

Visas upes zeltu nesa,

Strautiņš nesa sudrabiņu. 91 g.

3: Cītas. 22d un e. — 2 un 4: Grāvīts, 22h un r. 91c. — 2: Grāvīts tek skanēdams; 4: Grāvīts, 221, 400. — 3: nes; 4: nes sidrabiņu, 43a.

1371.

4: lidinās, 20b. — 3: slīka; 4: laistījās, 281. — 3: dibinā; 4: lidenēja, 41c pag. 7 Nr. 3. — 2: korpes kājiņē; 3: dubenē;

4: viersu, 189a un b. — 3: dibenī, 190c Nr. 596. — 2: Zeltītām kurbītēm; 3: dibinā, 190f. — 2: kājinē; 3: dibinē; 4:

lidinās, 229¹. — 1: brižu; 4: plivināja, 325c.

1. Es izbridu zelta upi
Ar sudraba kurpītēm;
Sudrabs gāja pa apakšu,
Zelts pa virsu vizināja. 185c.

2. Sudrabiņa jūru bridu,
Zelta korpes kājiņai.
Visi ļaudis tā sacīja,
Ka nogrimšu dubenāi.
Ar Dieviņu es pārbridu,
Zelts pa viersu lidojās. 181 g.

3. Sudrabiņa upi bridu,
Zelta kurpes kājiņā.
Sudrabs tek tekamo,
Zelts pa virsu lidināja. 69a.

1: Sidrabiņu; 3: Sidrabs, 36r (J. Lauva). — 1: Sidrabiņa; 3: Sidrabs tek tecēdams; 4: ladinās, 97a. — 2: korpes: 3: tek lejiņai: 4: pa viersu ligojās, 181c. — 3: Sudrabiņš strauji tek; 4: ladinās, 181d. — 3: teka tekumai; ar turp. 5—6: Tu, māsiņa, muižas meita, Tu staigāji raudādama, 224c Nr. 1843, 391 Nr. 178.

4. Sidrabiņa upi bridu,
Zelta kurpes kājiņā.
Tralalā, tralalā,
Zelta kurpes kājiņā.
Sidrabs tecēj' tekamāi,
Zelts pa virsu lidināj,
Tralalā, etc.

Tu, māsiņa, muižas meita,
Tu staigāji raudādam'.
Tralalā, etc. 399 Nr. 45.

5. Sudrabota upe tek
Gar brālīša namdorīm.
Tur es pāri pārtecēju
Zeltītām korpītēm.
Sudrabs grima dubenā,
Zelts pa virsu lidināja. 208c.

6. Es pārbridu zelta upi
Sudrabiņa kurpītēm;
Zelts pa virsu lidināja,
Sudrabs grima dibinā. 200f.

1373.

1: Gauja tek čīkstēdama; 2: vaidēdama; 3: Gauja, 29d. — 1: Ogre tek dindēdama; 3: Ogre k. pieauguse, 20b. — 1: dindēdama, 15a, 69a. — 1: čakstēdama; 2: čurkstēdama, 27b. — 1: Gauja tek čirkstēdama; 2: dimdēdama; 3: Gauja, 38e. — 1: skanēdama; 2: dārdēdama, 64i, 407c. — 1: dārdēdama, 68c. — 1: skanēdama; 2: dimdēdama, 68d, 321, 322a, 324e. — 1: dārdēdama; 2: dimdēdama, 75g. — 1: skanēdama; 2: dimdēdama, 86a, 324a. — 2: ducēdama, 91c, 93¹c. — 1: čīkstēdama, 91c. — 1: sirādama [?]; 2: dārdēdama, 112a. — 1: dunēdama; 2: Avotiņš skanēdams; 3: krūmu; 4: Avotiņš, 125b (P. Tortuss), 390¹. — 1: teki skanēdama; 2: dārdzēdama. 325e. — 1: indzēdama [?]; 2: stenēdama, 379. — 2: dārdzēdama, 407f.

1381.

2: Saņem, 6c, 68d, 90. — 1: Ai straujo Daugaviņ; 5: Daža laba māte raud 95c. — 1: Ai, jūriņa, ai, jūriņa; 3: Daža laba māte raud; 4: ļaudaviņa, 134a. — 2: Saņem; 3: māmiņa raudāja; 4: Aiz tā tava straujumiņa, 407d, 408 Nr. 38.

1382.

1: Atgulies; 3: Ka var mani; 4: Pāri tikt Daugavai, 134c. — 2: Saus' ozola zariņā; 4: Pāri kāpa, 335 Nr. 1940.

1383.

1: Pūti, pūti, vēja māte; 2: Saus' ozola galiņai, 22b un c.

1385.

1: māmūlīte; 2: vilnainītes, 451. — 2: Platas aude, 311a. — 2: Platas aude; 3: Tautiņām, 311a. — 2: villainītes, 324a, 407a. — 2: vilnainītes; 3: Uz D. augsti krasti, 324e. — 3: Uz D. augsta krasta, 325a. — 1: māmūlīte; 2: villānītes; 4: vēdinā, 327 Nr. 939.

1. Auksti pūta ziemas vēji,
Klaji tautu tūrumiņi.
Vai māmiņa zinādama
Biezas auda vilnānītes? 113a.

1386.

1: māmāļiņ, 41c pag. 15 Nr. 20.

1. Vaj māmēņa zynódama
Bizys aude vyllnōņēitis?
Iz Dybnōjas augsti kolni,
Solti vēji vādynōja. 422a.
3: augsti krosti, 422d.

1389.

2: ražanais auguminis; 4: žuburainu, 190c Nr. 932. — 2: ražans; 4: Žuburainu, 41c pag. 9 Nr. 17. — 1: upēi; 2: reženis; 3: Nebūt' Dēkla iemetuse; 4: Žuburotu, 151a. — 1: upēi; 2: raženis; 3: Būt', 181c. — 2: ražens; 5: Kaut Dieviņš neiemetis; 4: Vītoliņa, 208c. — 3: Kaut Laimiņa nemetuse, 224a un h. — 1: T. neslīka upītē; 2: ražens; 3: Laimīte, 188°.

1391.

1. Jūra, jūra, Daugaviņa,
Tā man skādi padarīja:
Tur palika zirgs un segli,
Diženais bāleliņš. 75b.

1393.

2: dzeltānīšu, 6c, 75b, 88c. — 2: zeltainīšu; 4: vaiņadziņu, 28c. — 1: ošu; 3: Vilnīts sita maliņā, 28d. — 2: dzeltainīšu; 4: zīļa vainaciņu, 30b. — 1: ošu; 2: Jaunu meitu; 3: Vilnīts site maliņā; 4: vainedziņ', 41c pag. 162 Nr. 16. — 1: ošu; 2: simts dzeltānīšu, 68a. — 2: dzeltainīšu, 68c. — 1: Vakar slīka oša; 4: vaiņadziņu, 126b. — 2: Simtiņš slīka; 4: vainaciņu, 137d.

1396.

1. Tīra tek Daugaviņa,
Daži grūži dibinā;
Gan tur zelta, gan sudraba,
Gan māmiņas auklējuma. 120c.

1398.

5: netecēja, 39d. — 2: teki; 3: netecēsi, 9. 325e. — 2: Strauja; 3: strauja, 19d. — 3: netecēja, 41c pag. 12 Nr. 1, 91c, 325c, 401, 407b un h. — 1: Melnacīte Daugaviņa, 45¹. — 3: Kā tai melnai netecēt, 69d, 93¹b. — 1: melnactiņa; 3: netecēja, 80c. — 1: melnupīte, 80e, 95b. — 2: Klusu tek vakarāi; 3: klusu, 1811. — 1: mellacīte; 2: Mella teka vakarē; 3: mella; 4: Pilla, 189b. — 1: Vai, Ventīņa melnacīte, 195b. — 2: teka; 3: Kā tai melnai netecēti, 297a. — 1: mellacīte, 305b, 308a. — 3: Kā tai bija netecēt, 311a. — 1: mellactiņa; 2: Mella; 3: mella netecēj'; 4: Pilla, 318a. — 1: mellactiņa, 321. — 2: Tumša; 3: tumša, 324e. — 1: melnactiņa; 3: Kā tai melni netecēt, 3641. — 2: teci; 3: Kā tu melna netecēsi, 379. — 1: melnactīte; 3: netecēja, 407a.

30710.

1. Melna tek Daugaviņa,
Melna dienu, melna nakti.
Kā tā melna netecēja,
Pilna dārgu dvēselīšu. 75b.
3: netecēs; 111d. — 1: Strauji, strauji upe tek; 2: Vēl straujāki Daugaviņa; 3: strauji netecēs, 379.

2. Upe tek skanēdama,
Daugaviņa dindēdama.
Kā tai bija nedindēt,
Pilna dārgu dvēselīšu. 324a.
3. Daugaveņa mallnacteņa
Mallna taki vokorā;
Kū jej mallna natecēs,
Pyllna mallnu dvēseļišu. 422a.

1400.

3: dēla raude; 4: bāleliņa; 5—8 trūkst. 157.
1. Eij, Dougova, Dougaeviņ,
Saņem sovu stroujuimiņū!
Doža māemiņ ij roudēja,
Doža jouna ligaeviņa. 85b.

1401.

3: upes lēkšus lēca, 207t, 400.
1. Nopirkosi kumeliņu
No Dieviņa, gaṛkājīti:
Visas upes bridin brida,
Daugaviņu pāri lēca. 335 Nr. 378.
1: Nopirkos sev kumeļu; 2: garkājīti; 3: briden bride, 41c pag. 116 Nr. 3. — 1; Nopirkos sev kumeliņu; 3: bridin brida (bride), 319a Nr. 4016. 319b Nr. 288. — 1: Nosapierku no Dieviņa; 2: Garkājīti kumeliņu; 3: bride; 4: lēcin lēce, 319c Nr. 3375.
2. No Dieviņa izlūdzos
Garkājainu kumeliņu.
Visas upes bristin brida,
Caur Daugavu peldus laida. 216b.
3. Sievas naudu zirgu pirku
Garajām kājiņām;
Visas upes cauri jāju.
Gaujas vien nevarēju. 42.
4: Gauju, 45a. — 1: naudas; 3: cauri brida; 4: Gaujā vien peldus gāja. 59d.
4. Sievas naudu zirgu pirku
Garajām kājiņām;
Visas upes cauri jāju,
Gaujā jāt nedrīkstēju,
Gaujā jāt nedrīkstēju,
Gaujā slīka kumeliņš. 28d.
3: pāri jāju, 18 (Kliģenē). — 4: Gaujas jāt nevarēju; 5—6: Gaujas jāt nevarēju, Tur man slīka kumeliņš. 379.
5. Sievas naudu zirgu pirku
Garajām kājiņām.
Visas upes cauri jāju,
Daugaviņu nevarēju,
Daugaviņu nevarēju,
Tā bij pilla dvēselīšu. 400.

1402.

1: kumeliņš; 4 un 5: Daugavai; 6: vara; 7: kalniņai; 8: Zīda sega; 9—10 trūkst, 3d. — 6—7 trūkst; 9—10 trūkst, 298f, 298g Nr. 46. — 6 un 7: deķī, 391 Nr. 324.
1. Bērīts mans kumeliņš
Augstajām kājiņām,
Visas upes cauri bridī,
Daugavā peldus gāji.
Izpeldēji no Daugavas
Sudrabiņa lāsītēm;

Zīda drānu noslaucīju
Saulītē nožāvēju. 278c.

1403.

2: krēpītēm; 4: vara, 98b. — 1: kumeliņš; 3: pildināju; 4: vara, 1131. — 1: manis; 3: pildināju; 4: Zaļai, 182 Nr. 35. — 1: manis; 4: Zaļā, 264i.

1404.

1. Nedzeņ manis kumeliņis
Neziedotu ūdentiņu,
Metu mārk udenī,

Tad dzeņ manis kumeliņis. 181a Nr. 4490

1 un 4: kumelinis, 181b Nr. 1194. — 2: Skaidr' avota; 3: ūdenēi; 4: Lai dzeņ manis kumeliņš, 164g. — 1: Nedzer; 2: Straujupītes; 3: Metu orti upītē; 4: Lai dzer, 269d.

1405.

1: manu kumeliņu; 2: Neziedētu ūdentiņu; 3: Dzer; 4: kriķu valciņai, 224c Nr. 4561. — 1: kumelinis, 224d Nr. 1847.

1406.

1: Sviežu mārk upītē; 2 un 3: manis, 88b.

1409.

2: Līkumiņu, 310f. — 1: lielījāsi; 3: tavāi līkumāi, 3d. — 2: Līkumiņu, 41c pag. 12 Nr. 2, 335 Nr. 1808. — 2: Līkumiņus; 3: tavāi, 69d. — 3: tavē līkumā, 189b. — 2: Līkumiņu nemētāt, 3641.

1411.

2; Lielbagāta; 3: bijī lielbagāta, 6c. — 2: Ka bagāta; 4: Kāpēc teci, 107d. — 1: Oļupīte lielījāsi, 152a. — 4: jūriņāi, 1811 (Feldmane). — 4: jūrjiņā, 195d. — 2: Ka bagāta; 4: Kāpēc teci jūrjiņā, 335 Nr. 1803.

1412.

1: lielījāsi; 4: Kam tu teci; 5: Kā bij man netecēt; 6: Jūriņ', 36r. — 1: Upe saka tecēdama; 6: jūrā mani tēvs, māmiņa; ar turp. 7—8: Jūrā mani tēvs, māmiņa, Jūrā īsti jaunbrālīši, 143b, 146b. — 4: jūriņāi; 5: jūrāi; 6: Jūrā mana māmuļīte, 172a.

1415.

1 un 2: klusi; 3: čakstēdama, 59d. — 2 un 5: Gauja tek čaukstēdama; 4: Sudrabiņu, 120b.

1417.

1: kaiš; 4: ar laiviņu, 354.

1418.

3: Ieviņai b. z., 75b. — 1: Iev' ar lazdu lielījās; 2: līča; 4: Lazdam. 134c. — 2: Zied ceļa maliņā; 3: Ieviņai b. z., 335 Nr. 1649. — 2: Paeglīšu kalniņā; 3: zelta ziedi; 4: vara pakariņas, 407d, 408 Nr. 90.

1419.

1: lezdiņš; 2: Lielas upes m.; 3: Zied ievai; 4: Lezdam, 59d. — 1: lazdiņa; 2: Daugaviņas m., 94.

1422.

1: Brūnīts mans kumeliņš; 2: kājiņām, 61e.

1423.

2: Kārklī, 16. — 3: gadiņus saraudāju; 4: Iemauktiņus raudzīdams, 42. — 1: kumeliņ'; 2: iekār' iemauktiņ'. 3: gadus noraudāj', 54a Nr. 4617, 54b Nr. 2558, 54e (II, 213). — 1: kumeliņis; 2: Kārklā; 3: gadiņus saraudāju; 4: vērdamies, 335 Nr. 409.

1425.

1: Ogre —, Ogres; 2: Ogres dibenā, 22h.

1426.

1. Daža sieva vīru raud,
Daža māsa bāleliņu,
Daža laba māmuliņa
Noraud savu auklējumu. 93b.

1427.

2: Tu man žēli padarīji; 3: tautu dēls; 4: mani brāleliņi, 407f. — 2: Tu man žēli padarīji; 3: tautu dēls; 4: manis kumeliņš, 69a. — 2: Tās man divi žēl darīja; 3: tautu dēls; 4: mani bāleliņi, 111d.

1429.

3: niedres šķiet; 4: Viļņu meita audējiņa, 174e. — 1: Eita; 3: niedres; 4: Vilnis pate, 185e. — 1: Tekat; 2: audeklīti; 3: niedras šķietis; 4: Viļņi, 189b. — 1: Eitat, meites; 2: aude; 3: šķietis; 4: Vilna, 190i Nr. 209 var. — 4: Audējiņa vilnīte, 191b. — 1: Tekat; 5: niedras šķieta; 4: Viļņa meita audējiņa, 208c. — 1: brāļi, raudzīties; 2: aude; 3: šķietis; 4: Audējiņa vilnīte, 224e Nr. 131. — 3: nītis; 4: Vilnī pate, 224k. — 3: nītis; 4: Viļņa meitas audējiņas, 278. — 1: brāļi, raudzīties; 3: niedru šķiet; 4: Audējiņa vilnīte, 335 Nr. 1788. — 1: brāļi, raudzīties; 3: šķiet; 4: Audējiņa vilnīte, 391 Nr. 176.

1432.

3: kārklu pieauguši; 4: ozoliņu, 188°.

1433.

1, 2: Pēc Ventinas; 3: Pēc Ventinas norakstīju, 144b, 158. — 1, 2, 3: Pēc Ventīnas norakstīju; 4: raibas vil., 1725.

1434.

1: lab' dzīvot; 3—4: Tur darbiņu padarīju, Tur miedziņu izgulēju, 174e. — 1: Gaujmalī; 4: darbiņus, 38a.

1435.

1: Ai, V. mellactiņa; 3: Citē auga; 4: Citē manis arājiņis; 5—6 trūkst, 189b. — 2: greznu; 3 un 4: Citā; 5—6 trūkst, 195b.

1437.

1: ventmalē. 4: Vēl būs lūša k. 200f.

1. Es uzaugu upmalā,
Aizved mani mežmalā;
Pirms nēsāju ūdru kurpes,
Pēc vāveru kažociņu. 145a.

2: Pārved; 3: nesāju; 4: Nu vāveru kažocinu, 143a Nr. 809. — 1: upmalāja; 2: Noved; 3: valkāju; 4: vāveres kažocīnu, 149g. — 1: uzaugu pie upītes; 3: Pirm nesāju; 4: vāveŗu, 179a Nr. 926. — 1: uzaugu pie upītes; 5: Pirm., 281d. — 1—2: Pirmis augu upmalī, Pēc aizveda mežmalī; 3: Pirmis vilku ūdra, 146a un b.

1441.

1. Ai, Ogrīte, straujupīte,
Meitu savu neizdod!
Kas tās tavas krasta malas,
Ik vakara trīcinās? 22p.

3: Kas tos tavus stāvus krastus; 4: Ik vakarus, 22p. — 1: Ai, upmale, upmalīte; 4: Ik vakarus tricīnās, 45¹.

1447.

1—2: Ieva zied kalniņā, Lazdiņš zied lejiņā, 126b. — 1: lazdiņa; 2: Viena liča galiņā; 4: Lazdai, 127₁b.

1. Zied ieviņa, zied lazdiņa
Daugaviņas maliņā;
No ieviņas ziedi bira,
No lazdiņas vizulīši. 91h.

2. Lagzd' ar ievu noziedēja
Straujupītes maliņai:
Lagzda vaŗa pakavim [?],
Ieva zelta vizuļim. 181k.

1448.

1. Strautupīte strauji tek,
Nedrīkstēju pāri jāt.
Sabrammēju kumeliņu,
Jāju pāri drebēdams.
Pieši līdzai dūņas vilka,
Zobens grieza baltu smilkti. 142e.

1449.

2: dzīpariņ'; 4: Pašķīrās, 41c pag. 15 Nr. 19. — 2: dzīpurin'; 4: Daugaviņ', 319b Nr. 2305.

1450.

1: māsiņ, p. tapi; 4: tautu k.; 6: Tik ar tautu k. 161c.

1. Kā, māsiņa, tu atnāci
Pa dziļiem ūdeņiem.
Vai ar plostu, vai ar laivu,
Vai kumeļu peldu laidī? 226c.
2. Tā māsiņa sērst atnāca,
Tālu vesta aiz ūdeņa.
Kā, māsiņa, tu atnāci,
Vai ar plostu, vai ar laivu,
Vai ar plostu, vai ar laivu,
Vai ar labu kumeliņu?
— Gan ar plostu, gan ar laivu,
Gan ar labu kumeliņu. 267b.

1451.

2: Daugaviņu; 3: Nepazina, 22o, 91b. — 1: K. vietu bāleliņi; 2: kāpa Aiviekstai: 3 un 4: Ni, 91c. — 3—4: Nij pazinu laipu mestu, Nij kumeļa bridumiņu, 111d. — 2: kļuvi; 3—4: Nei pazinu laivu dzītu, Nei kumeļa bridumiņu, 126b. — 2: tiki; 3: Ni pazina; 4: Ni, 1271c.

1452.

1—2: Es iebraucu Daugavā Ar dzeltenu kļava lapu, 407k.

1. Kļava lapa lielījās
Vīru nest par Daugavu.
Vai tu traka, kļava lapa,
Vai tu vīru pārnēsīsi? 41c pag. 48 Nr. 1, 52a, 87¹, 91 f.
1: lielījās; 2: nesti, 6c. — 2: par, 28d, 120c. — 1: lielījās; 2: nesti; 3: Ej; 4: panēsīsi, 74c. — 2: par; 4: panēsīsi, 75b. — 2: Par Daugavu vīru nest, 91c. — 4: panēsīsi, 91g, 127¹b. — 2: Pārnest vīru par Daugavu, 95d. — 1: Kļavas; 2: Pārnest vīru par Daugavu; 3: kļavas, 226f. — 2: nesti pār, 137c, 335 Nr. 1647. — 1: Liepu 1. saderēja; 2: Par Daugavu vīru nest; 3: liepu; 4: panēsīsi, 109b. — 1. Liepu 1. saderēja; 2: Pār Daugavu vīru nest; 3: liepu; 4: panēsīsi, 109c.
2. Es pārkāpu Daugaviņu
Ar ozola šķembelīti.
Ai, ozola šķembelīte,
Vai tu vīra nesējīņa? 407a, 407c, 408 Nr. 41, 412.
5: Ei, 407f un k.

1457.

1: Upītē vien; 2: Bargu; 3: dūņupīte, 91 g. — 1: Upītēje; 2: Sīvu; 3: olupīte, 181d. — 2: Sīvu; 5: Sajukusi olupīte; 4: Vakaraju, 181i Nr. 1741. — 1: Upītē vien, 309a, 321. — 1: Upītē vien; 2: Skarbu; 3: grauzdupīte, 311a.

1. Upītē vien pazinu
Bargu tautu jājumiņu:

Trīs dieniņas zvirgzdupīte

Dūpiņām sajukuse. 324e.

2: Bargu; 4: Dūniņāmi satecēja, 6c. — 1: No celiņa vien, 17a. — 2: Bargu; 4: Satecēja sajukuse, 18. — 2: Bargu kungu braukumiņu, 18. — 1: Ieraudzījis vien; 2: Barga puīša; 4: satecēja, 22d. — 1: Celiņā; 3: zvirgzdu upe, 36r. — 2: Bargu; 4: Dūniņās sajukusi, 41c pag. 186 Nr. 14. — 4: Dūniņām sajukusi, 42. — 2: Bargas tautas gājumiņu; 4: Dūniņās satecēja, 421. — 1: Ieraudzījis vien; 4: Ar dūņām sajukusi, 451. — 3: ziedupīte: 4: satecēja, 68d. — 4: satecēja, 75b, 104. — 3—4: Trīs dieniņas, trīs naksniņas Zvirgzdupīte sajukuse, 75f un p, 138a, 379. — 1: Gan pazinu neredzējis; 4: satecēja. 75g. — 1: Dūkstiņai; 3—4: Visas brāļa zviedrupītes Dūniņāmi sajukušas, 76b. — 4: Dūņām vieni satecēja. 88b. — 4: Dūniņas satecēja, 92, 379. — 1; Celiņā: 3: Visas mazas zvirgzdupītes; 4: sajukušas, 93b. — 2; Bargu, 103b. — 1: Celiņā; 3: Visas ceļa zvirgzdupītes; 4: sajukušas, 126b. — 2; Bergu; 3—4: Trīs dieniņas upīt' nesa Sadūnotu ūdentiņu, 292. — 1: Upītē es pazinu; 4: Dūniņām, 303b. — 1: Ieraudzījis vien; 4: Dūniņām, 353¹, 379. — 3—4: Trīs dieniņas staupes tek Zvirgzdojā upītē, 558. — 4: Dūniņām sajukuse, 407a un b. — 4: Dūniņās, 407k, 408 Nr. 674. 412.

2. Upeitē vīn pazynu

Borgu tautu jójumeņu:

Sajukuse zvirgzdu upe

Vakarējū jójumeņu. 422b.

Sal. 415 pag. 240 Nr. 166.

1458.

1. Upītē es pazinu

Bargu tautu jājējiņu:

Šodien dūņas sajukušas

Vakarēju jājumiņu. 285.

1: Upītēi; 2: Sīvu; 3: Vēl oliņas, 181c. — 1: No tālienes es; 2: Sīvu; 3: Vēl kulciņas, 188°. — 2: Bārgu, 289c.

1460.

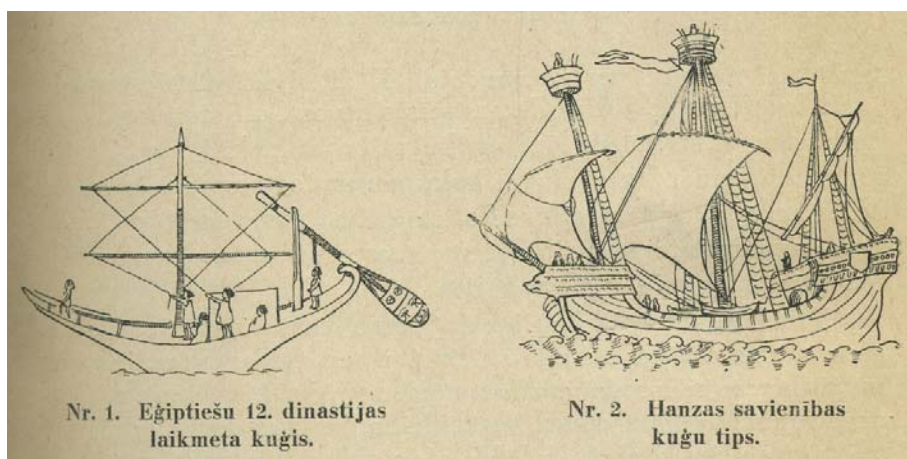
1: pakausēi; 4: Pēc bāliņa līgaviņas, 13b.

SENAIS LATVIEŠU KUĢIS UN JŪRNIEKS.

Kapteinis A. Malvess.

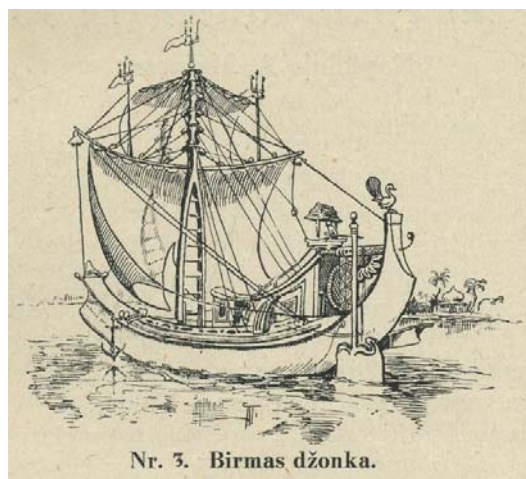
Runājot par kuģniecību, nevaram runāt par kaut kādas vienas valsts vai tautas kuģu tipu, jo tāda atsevišķa kuģu tipa nav. Kuģis jau no sirmās aizvēstures ir visu tautu kopizdomājums. Tas attīstījies lēnām bez kādiem lieliem, straujiem lēcieniem. Gadu tūkstošiem visu jūrmaļu tautas lietojušas vienādus kuģus, un senatnē nav sastopamas tik lielas starpības kuģu konstrukcijā, kā pēdējos 50 gados, kad līdzī straujajai tehnikas attīstībai izveidojās arī jauns kuģu tips — metalla tvaikonis, kāda senatnē neviena tauta nepazīna. Apmeklējot vēl tagad Āzijas un Afrikas tautas, atrodam kuģus, kas gandrīz ne ar ko neatšķiras no senā tipa. Tāpat šīs tautas uzglabājušas līdz pat šim laikam sen senos navigācijas paņēmienus tādus, kādus lietoja priekš 4—5000 g. senās austrumu tautas. Apskatot attēlus Nr. 1, 2 un 3, redzam ļoti lielu līdzību starp tiem. Visi šie attēli ņemti no dažādu laikmetu kuģiem. Pirmais — ēģiptiešu 12. dinastijas laikmeta kuģa tips; otrs — vidus laiku mums visiem pazīstamās Hanzas savienības kuģu tips, un trešais — mūsu laiku Āzijas tautu kuģa tips — Birmas džonka. Starp šiem kuģu attēliem ir ļoti mazas atšķirības, lai gan starplaiks ir apmēram 3—4000 gadu.

Nr. 1. Eģiptiešu 12. dinastijas laikmeta kuģis.

Nr. 2. Hanzas savienības kuģu tips.

Nr. 3. Birmas džonka.

Runājot par to laiku kuģiem un kuģniecību, kad uz vēstures skatuves sāk parādīties mūsu senči, ir jāizšķir jau apmēram divu tipu kuģi. Viens no tiem ir, ja tā varētu teikt, neveikls, stipri sakropļots Vidus jūras un citu dienvidus jūru kuģis, otrs — Eiropas ziemeļu tautas kuģis, pretstats pirmajam, zināms, no sākuma arī neveikls un neizveidots. Kādi bijuši pirmie ziemeļu tautu kuģi, par to Jūlijs Cēzars stāsta savos Gallijas iekarošanas aprakstos. Viņš stāsta, ka briti kuģus taisot ar ķīli, pie kā šķērsām piestiprinot līkus vieglu koku zarus, tos piepinot ar vītoli un kārklu klūdziņām, pārvelkot ar ādām un nodarvojot. Šāda tipa laivas vēl tagad lieto Tibetas ezeros un upēs, tātad arī šis primitīvais laivu tips uzglabājies.

Vecākās ziņas par Baltijas un Ziemeļjūras kuģniecību un kuģiem mums dod tā sauktās sāgas, t. i. teikas par Skandināvijas un Jūtlandes salu iedzīvotāju norsmeņu jūras braucieniem. Tur daudz fantazijas un daudz neskaidrību, bet ļoti daudz no tā var arī vēsture sev izlobīt. Salīdzinot šo teiku aprakstus ar arheoloģiskiem izrakumiem, kas savākti Edinburgas, Jorkas, Brēmenes un Ķīles jūras muzejos, nav grūti konstruēt seno ziemeļtautu kuģa tipu, un protams, ar to arī mūsu senču kuģa tips top skaidrs, jo jau priekš vācu ienākšanas mūsu senčiem bija dzīvi sakari ar Vakar-Eiropas tautām.

No citu tautu vēstures mēs zinām, ka skandināvieši ar saviem kuģiem braukuši no Baltijas jūras uz Melno jūru caur Krieviju pa upēm un ezeriem, daudzās vietās pārvelkot savus kuģus pa cietzemi no vienas upes uz otru. Profesors Tianders savā dāņu un krievu apskatā izteic domas, ka jau foiniķiešu laikos, kas dzīvojuši apmēram 2000—500 g. pr. Kristus, pastāvējis vecs ūdens ceļš pa

Dņestru, Sanu, Vislu, pa ko austrumu tirgotāji devušies uz Baltijas jūru pēc dzintara, kuŗu senās austrumu tautas turējušas dārgāku par zeltu. Tāpat pa šo ceļu goti braukuši uz Bizantiju kalpot ķeizaram. Stāsta, ka 383. g. pēc Kristus pēc līguma ar Bizantijas ķeizaru Teodosiju Lielo gotiem vajadzējis dot 40.000 kareivju, kas pa šo ceļu devušies uz Bizantiju. bet atpakaļ no turienes veduši zeltu, jo Bizantija kā bagāta valsts saviem kareivjiem maksājusi labas algas.

4. g. s. no Karpatiem sāka virzīties uz ziemeļiem un austrumiem slavu ciltis, kas pārplūdināja tagadējo Poliju un gotiem nogrieza šo ceļu, kamdēļ nācās meklēt jaunu ceļu, un tas bija pa mūsu sirno Daugavu līdz Polockai un no turienes pa Berezinu, Dņepru, Melno jūru un Bizantiju. Šo ceļu lietoja no 4. līdz 11. g. simtenim. Pa šo ceļu plūda bagātības uz vienu un otru pusi, tās redzēja šejienes iedzīvotāji un kur tik vien varēja, mēģināja atņemt. Sevišķi izdevīga atņemšanas vieta bija jūra, jo kuģi un laivas nevarēja tik cieti turēties kopā un aizsargāties kā kareivji uz cietzemes. Bieži vien vērtīgās mantas tika nolaupītas, bet vēl biežāki tās iemeta jūrā, lai nekristu uzbrucēju rokās. Mūsu tautas dziesmas dzied:

Ja man būtu tā naudiņa,
Kas guļ jūras dibenā,
Es nopirktu Rīgas pili
Ar visiem vāciešiem.

Tātd jau mūsu senči ir sapratuši, kādas milzīgas bagātības nogremdētas jūrā.

Ir ļoti daudz ziņu par mūsu senču sakariem ar Skandināvijas tautām jau priekš vācu ielaušanās Baltijā, tomēr šīs ziņas te neminēsim, jo par tām būs runa nodaļā par tirdzniecību. Še apskatīsim tikai tās, kas tieši attiecas uz kuģniecību. Ka skandināviešu braucieni uz Bizantiju notikuši tieši caur mūsu dzimteni, par to stāsta senie rūnu akmeņi. Kāds rūnu akmens no 11. g. s. stāsta par virsnieka Freigeira ceļojumu uz Grieķiju kopā ar diviem brāļiem. Atpakaļ braucot viņi laupījuši Vidzemē un krituši cīņā Sāmusalā. Uz cita akmeņa rakstīts, ka Sumurs cirtis šīs rūnas Steinam, kas kritis austrumos pie Daugavas grīvas. Kāds akmens Ziridas celts Melarezera salā savam vīram Sveinam, kas bieži ar vērtīgiem kuģiem braucis ap Kolkasragu uz Zemgali (til Saeimgala un Domisnaes). Gumes dēls Roars cēlis piemiņas stabu Stodes tēvam Andaram, kas dalījis zeltu zemgaļu zemē. 925. g. īslandietis Egils Skalagrimsons ar savu brāli piestājušies pie Kurzemes krastiem, noslēguši mieru uz pusmēnesi, lai apmainītu preces. Vēl kāds akmens vēstī, ka Rangfride to cēlusi par piemiņu savam dēlam Bjornam, kas kritis Virzemē, Igaunijā (a Virlanti).

Šo akmeņu ir ļoti daudz un tie dod mums visticamākās ziņas par ārzemnieku sakariem ar mūsu dzimteni.

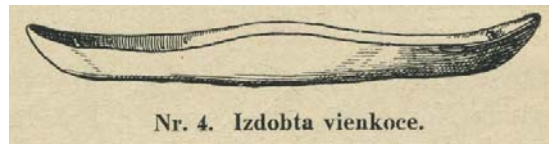
Tāpat sekojot skandināviešu vēsturei, atrodam daudz ziņu par mūsu senču braucieniem uz Skandināviju. Īslandes vēsturnieks un dzejnieks Snorri Sturlusons sava darba «Heimskringla» (Pasaules riņķis) uz vecu dokumentu pamata apraksta kauju starp dāņu un zviedru karaļiem 740. g., kuŗā piedalījušies arī kurši, lībieši un igauņi. Tāpat zviedru literātūrā ir ziņas, ka 1187. g. zviedru pilsētu Zigtumu nopostījušas un nodedzinājušas kuršu un kareļu flotes. 12. g. s. kurši apvienojušies ar igauņiem, ieņēmuši Elandes salu, no turienes tālāki iebrukuši Dānijā un Zviedrijā, un tikai ar lielām pūlēm dāņu karalim Valdemāram I. izdevies viņus padzīt.

Chronists Latviešu Indriķis stāsta, ka 1163. g. kurši kopā ar sāmsaliešiem iebrukuši dāņu provincē Listerā un to izlauptījuši, bet atpakaļ braucot pie Elandes salas sastapuši vācu floti, kas viņus sakāvuši. 1210. g. kurši kopā ar igauņiem atkal uzbrukuši vācu flotei pie Kolkasraga un to iznīcinājuši. Šī jūras kauja sajūsminājusi kuršus un igauņus, un viņi ar apvienotiem spēkiem uzbrukuši Rīgai no jūras. Kuģu bijis tik daudz, ka jūra likusies pārklāta ar tiem kā ar mākoņiem. Uzbrukums Rīgai neesot izdevies, tamdēļ ka daļa lībiešu un latviešu palīdzējuši Rīgu aizsargāt.

Minētie piemēri dod neapšaubāmu liecību par mūsu senču varenību uz jūras, rāda ka viņi jūrā ir jutušies droši. Neatrodam nevienas dziesmas, kas mēģinātu atturēt braukt jūrā, taisni otrādi, tās mudina doties jūriņā, jo tur ir bagātība un zelts, tur ar ziemeļi cīnoties, izaug varoņi. Par to, ka vīri un dēli devušies jūriņā, nesērojas neviena latviešu sieviete, viņas gaužas tikai par bargu jūru, kas var atņemt tām tuviniekus un lūdz to valdīt savas kalponītes, kas, sasegušas baltas sagšas, nelaiž laivu maliņā.

Šo piemēru pietiek, lai redzētu, ka mūsu senči jau sirmā senatnē bija labi jūrnieki, kas nebaidījās nedz no jūras, nedz no saviem slavenajiem skandinavišu kaimiņiem, kuŗu mieru bieži vien ieradās patraucēt. Šie dzīvie sakari neļāva viņiem izveidot savu īpatnēju kuŗa laivas veidu. Jūras kaujās bieži vien kā vienas, tā otras puses kuŗi un laivas pārgāja no rokas rokā, tādējādi sajaucot un uzlabojot kuŗu un laivu tipus.

Visā līdz šim pazīstamajā romiešu literātūrā mēs nekur neatrodam ne mazāko zīmju par ziemeļu tautu kuŗiem, izņemot vienīgi Cēzara «De Bello Gallico». Romiešu jūrnieki apmierinājās ar savu krāšņo Vidusjūru, viņi nemīlēja doties uz ziemeļiem, kur bieži pūta auksti vēji un jūrā gandrīz vienmēr trakoja vētras. Kā jau aizrādīju, tikai Cēzara laikā ar tagadējās Anglijas iekarošanu, tur ieradās arī Romas flote. Pateicoties šim apstāklim, ziemeļos attīstījās cits kuŗu laivu tips, kas sākumā diezgan krasi atšķīrās no Vidusjūras laivu tipa. Tās bija izdabtās vienkoces, kādas vēl tagad lieto mūsu Pededzes, Aiviekstes un Lubānas ezera krastu apdzīvotāji. (Attēli Nr. Nr. 4 un 5).

1878. g. Šlesvig-Holšteinā «Vallemoor» purvos atrada ozola vienkoci, kas tagad atrodas Kīles mūzejā. Tās garums 41 pēda, lielākais platums 4,33 pēdas, dziļums 19 collu iekšpusē, dibena un sānu biezums no 1 1/4—1 1/2 col. Šai laivai bijis iekšpusē 11 brangu (ribu), no kuŗām 9 ir uzglabājušās, tāpat tai ir 11 iegrieztu robu airēm. Šī tipa otru laivu atrada Anglijā Linkolnšīres provincē 1886. g. Abas šīs laivas pieskaita pie vecākiem kuŗu laivu tipiem un attiecina uz agro akmens laikmetu. Angļi tās nosaukuši par «oakie» t. i. ozolenēm (oak - ozols). Šo laivu izcelšanās vieta, pēc vēsturnieka domām, esot Skandināvija. Šo laivu apstrādājums ir diezgan māksliniecisks, apakšējā daļa ir apstrādāta ļoti rūpīgi, abi gali ir noasināti, izveidojot no galiem laivas ķīli, kas uz vidu pāriet lēzenā dibenā. Šīs vienkoces pagatavotas no ļoti lieliem kokiem, tā Linkolnšīrā atrastā laiva ir 48 pēdas gara, apmēram 5 1/2 pēdas plata un 2 pēdas, 9 collus dziļa. Tās kubatūra ir apmēram 700 kub. pēdas. —

Šās laivas pagatavošanai ņemts koks, kuŗa apmērs bijis ne mazāks par 18 pēdām. Abu minēto laivu kuŗu būvei nav lietotas dzelzs naglas. Pēc šo vienkoču atrašanas uzīts ļoti daudz šā tipa

laivu, piem. vienā pašā Glasgovas apgabalā vairāk kā 20. Visas tās tiek attiecinātas uz akmens un bronzas laikmetiem. Dažām priekšējais vadnis bijis izgriezts dzīvnieku galvu attēliem, kādiem, to nav iespējams noteikt, jo šie koka izgriezumi ļoti stipri satrūdējuši. Kādas tautas šās vienkoces lietojušas, nav zināms, tomēr speciālistu domas sveras uz to pusi, ka šā tipa laivas-kuģi tikuši lietoti visās Ziemeļ-Eiropas zemēs. Tie ir diezgan lieli, lai varētu pārbraukt Baltijas un Ziemeļu jūras, t. i. no Skandināvijas līdz Anglijai vai līdz Baltijas jūras austrumu krastam.

Šā tipa laivas atrastas ne tikai Anglijā, bet arī Vācijā, Dānijā, Zviedrijā un Norveģijā. Profesors Fr. Balodis kādā savā lekcijā izteicās, ka Burtņieku ezera apkārtnē arī esot uzzieta kāda ļoti veca laiva, bet neesot izpētīta. Vai arī šī laiva pieder vienkoču grupai, tā nezina.

Ar bronzas un dzelzs laikmetu iestāšanos notiek pārmaiņas arī kuģu laivu būvē. Metalla naglas deva iespēju vispirms šām vienkocēm gar malām piestiprināt dēļus, tamdēļ palielinājās laivu dziļums, un tās palika drošākas vētrainā laikā.

Tacits stāsta, ka ģermāņi Reinas ietekā būvējot tūkstoš kuģu, kas esot noasināti abos galos, lai vieglāki šķeļ viļņus un vieglāki virzās uz priekšu. Dažiem kuģiem esot ierīkota pakaļgalā arī stūre. Šie ģermāņu kuģi neesot tādi kā Vidusjūras kuģi. Tāpat Tacits stāsta par ziemeļniekiem, ko viņš sauc par «suiones». Šie «suiones» esot labi jūrnieki, un viņiem piederot labi kuģi, ar ko tie braucot jūrā labā un sliktā laikā. Kaujās šie kuģi esot ļoti kustīgi un grozīgi un vienmēr pret ienaidnieku griežot priekšgalu, kas izgriezts ar dažādu dzīvnieku attēliem. Noskaidrots, ka Tacita minētie suiones ir senie Skandināvijas pussalas iedzīvotāji normaņi.

Normaņu pēdas diezgan viegli var atrast vēl tagad. Parasti savu mirušo un kaujās kritušo biedru kapu vietas viņi attēloja kuģa veidā, izliekot no vienāda lieluma akmeņiem kuģa veidu un vidū, kur vajadzētu atrasties mastam, ierīkojot kapu. Šie normaņu kapi atrasti ne tikai Skandināvijā, bet arī Anglijā kā ziemeļos, tā arī dienvidos, Dānijā, Vācijā un Ladogas ezera apkārtnē.

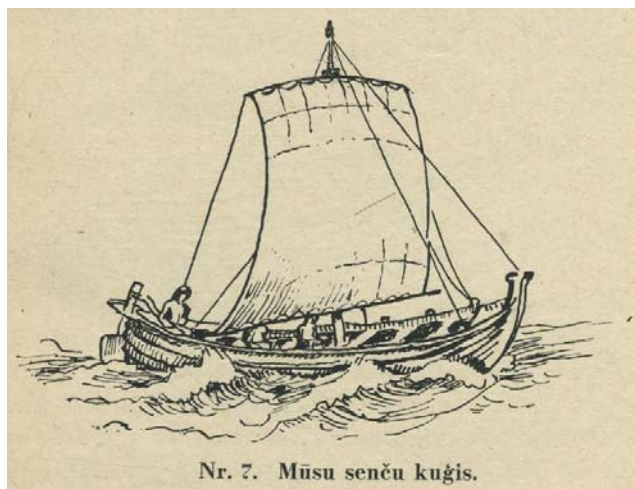
Vikingu laikos jau bija pieejamas metalla naglas, tamdēļ arī šā laikmeta ziemeļnieku kuģi bija daudz ērtāki un uz tiem varēja lietot buķas. No senajām vienkocēm tie stipri atšķīrās. Par pamatu šē ņemts viens vienīgs koks, tā sauktais kuģa ķīlis, pie kā piestiprināti šķērskoki — brangas, un tad kuģis no ārpuses apšūts ar plankām. Arī vairāki šā tipa kuģi atrasti. 1863. g. tādu atrada Nidamas purvos, netālu no Flensburgas. Tas celts no ozola kokiem. Visas kuģa līnijas ir ļoti simmetriskas, un tas stipri atgādina 19. g. s. angļu zvejnieku kuģus. Stūre bijusi piestiprināta labā pusē, apm. 10 pēdas no pakaļējā vadņa. Kuģa abi gali ir asi, ar stipri izceltiem vadņiem. Gaņums 77 pēdas, platums 10 pēdas, 10 colles. Šis kuģis ir kliņķu būves (clinker). Plankas piestiprinātas ar gaņām dzelzs naglām. Šūves aizblīvētas un aizpiķētas. Reizē ar šo kuģi turpat tika uzietas kāda cita kuģa atliekas, kuņās atrada bronzas saktis (brooches), sudraba sprādzes, kaula ķemmes, koka traukus, vairākus vairogus (pavisses), 106 dzelzs zobenus, šķēpu galus, 36 koka lokus, dzelzs šķēpa galu zirga galvas kausa mutē, katlus un t. t., kā arī 34 Romas monētas no 69. un 217. g. pr. Kr. Profesors Stefens izteic domas, ka šis kuģis piederējis Baltijas jūras austrumu krastu iedzīvotājiem, vendiem jeb slaviem, kas iebrukuši Dānijā apmēram X.—XII. g. s. Tiem esot bijis paradums, iebrūkot svešā zemē, savus kuģus izvilkt uz sauszemes un tikai tad doties cīņā, lai bailīgākiem nebūtu iespējams vieniem pašiem aizbraukt.

Līdzīgs Nidamas purvos atrastam kuģim ir arī tā sauktais «Tune ship», ko atrada 1865. g. Norvēģijā, netālu no Frederikstates. Tas ir 45^{1/2} pēdu gaņš un 14^{1/2} pēdu plats. Šai kuģī atrada apdegušu jātnieka un zirga skeletu.

Bez minētiem diviem kuģiem šā tipa kuģu lielāks daudzums atrasts dažādās Baltijas jūras daļās. Pie Dancigas 1873. g. atrada 57 pēdas gaņu un 16 pēdas platu kliņķu būves kuģi. Šūves tam aizblīvētas ar lāču vilnu un aizpiķētas.

Vislabāki uzglabājušos kuģi atrada 1880. g. netālu no Sandesfjorda, tā saukto «Gogstad ship» (attēls Nr. 6). Tā gaņums 79 pēdas, 4 colli. Siju (beam) gaņums $16\frac{1}{2}$ pēdas, dziļums kuģa vidū 6 pēdas, galos $8\frac{1}{2}$ pēdas, svārs apmēram 20 tonnas, kubatūra 959 kub. pēdas. Tas ir kliņķu būves. Šūves aizblīvētas ar govš vilnu un aizpiķētas. Oslo augstskolas kuģu būvju profesors G. Gustavsons šo kuģi apskatījis un izmērījis. Pēc viņa izteicieniem šis kuģis esot īsts meistardarbs: visas attiecības tam pilnīgi pareizas un proporcionālas, darbs priekšzīmīgs un glīts, tāds ka pat tagad labāku nevarot pagatavot. Šim kuģim bijis masts, bet bijušas arī aires.

Bez minētiem kuģiem atrasti vēl daudz citi; bieži līdz ar dažādiem priekšmetiem un rotas lietām, pēc kā var noteikt, kādai Baltijas jūras krastu tautai kuģis piederējis. Ir daži kuģi, ko Skandināvijas speciālisti vienkārši apzīmē par krievu kuģiem, t. i. to tautu, kas apdzīvoja bijušās Krievijas valstij piederošos Baltijas jūras krastus. Krievi pie Baltijas jūras pienāca tikai 17. g. s., t. i. tad, kad Pēteris I. sāka celt Pēterpili, tā tad atrastie kuģi nevar piederēt krieviem, bet gan senajiem kuršiem, igauņiem jeb somiem.

Būves konstrukcijā mūsu senču kuģi maz atšķiras no skandināviešu kuģiem, bet galvenā izšķirība bija buķu lietošanā. Kā vieni, tā otri uz saviem kuģiem lietojuši tikai vienu buķu, kuķas augšgalu piestiprinājuši pie masta šķērskoka — rājas. Buķas apakšgalu skandināvieši izgriezuši loka veidā un tamdēļ šo buķu nekad nevarējuši novilkst stingri. Šī iemesla dēļ varējuši braukt tikai

ar labu vēju, t. i., ja vējš bijis pa ceļam. Baltijas jūras austrumu piekrastes iedzīvotāji buķas apakšgalu nogriezuši taisnu un piestiprinājuši pie bomja. Tā bijis iespējams braukt ne tikai ar vēju, bet arī dzīt kuģi pret vēju (attēls Nr. 7). Par šo mākslu tautas dziesma saka:

Stūrmanītis gudris vīrs,
Tas prot laivu novadīt,
Ar vējiņu, pret vējiņu
Tieši laida sedumā.

Seno vikingu kuģu laivu tipu ar maziem grozījumiem uzglabājuši mūsu zvejnieki. Līdz pat šim laikam viņi lieto kliņķu būvi, tāpat arī lielajām jūras laivām-kārbām abus vadņus stipri izliec, laivu galus tādējādi stipri paceļot.

Vienādaiss kuģu tips, kā arī vienādaiss kuģu būves veids skaidri liecina par mūsu senču tuviem sakariem ar skandinaviem jau sirmā senatnē. Tas pierāda, ka mūsu senči uz jūras bijuši stipri un jutušies droši, ka viņiem bijis daudz kuģu, un paši bijuši labi jūrnieki, citādi viņi nedziedātu:

Meties jūŗa kaudzītē,
Sedzies baltu villainīti,
Tik līdzens mans celiņš,
Kā notrīta galodiņa.

Tas ir, viņiem vienalga, vai jūŗa viļņota jeb līdzena.

Tā var dziedāt tikai tāds jūrnieks, kas pārliccināts par savu spēku un sava kuģa stiprumu.

Mūsu daiņās nekur nelasām, ka jūŗmalnieks žēlotos par jūŗu, ka baidītos no tās, taisni otrādi: viņš mīl jūŗu, lielās ar to, stāsta, ka tur neesot tādu celmu, kādi kunga tīrumā. Tāpat viņš lielās ar savu laivu, ka tā viņam dodot vairāk, nekā arājam zirgs. Gaŗāmejot viņš uzsauc:

Pļaujiet sienu, kam vajaga.
Man sieniņa nevajaga:
Mana ķēve jūŗiņā
Guļ galviņu atmetuse.

Paraŗu kuģa jeb laivas priekšējo vadni izgreznot ar kaut kāda dzīvnieka galvas attēlu senatnē pārņēmuši arī mūsu senči. Tomēr viņi savas laivas un kuģus negreznoja ar dažādiem iedomātiem briesmoņiem, bet, kā daiņās dzied, ar savu iemīļoto mājas dzīvnieku attēliem: baltu aitiņu, kam dzeltāni radziņi, baltu kaziņu, melnu vērsi, kas iet pa jūŗu baurodams, zaļu cūku, kas zeltu nes mugurā. Zaļā krāsa mūsu daiņās minēta daudz vietās. Kamdēļ tas tā? Esmu novērojis, ka uz mūsu tāļbraucēju buriniekiem līdz pat šiem laikiem mīl krāsot visas tās lietas zaļā krāsā, kas atrodas uz kuģa klāja tuvāki pie jūrnieku dzīvokļiem un ka pat kajītēm iekšpusi labprāt krāso zaļganā krāsā. Cik esmu novērojis, tad zaļu krāsu mīl visi jūrnieki, ne tikai latvieši, bet arī citas tautas. Tas laikam tamdēļ, ka jūŗā zaļās krāsas nav: visur mūŗīgs zilums un pelēkums. Skaidrās saulainās dienās debesis koši zilas, arī jūŗa tad skaisti zila, bet apmākuŗās dienās viss pelēks, pelēkas debesis un pelēka arī jūŗa. Droši vien zaļā krāsa acīm nepiecieŗama, un tamdēļ dabas zaļuma vietā uz kuģa radīts vismaz mākslīgs zaļums.

Gandrīz visi būs dzirdējuŗi par jūŗas mirdzēŗanu. Arī mūsu daiņas nepaiet gaŗām ŗai krāŗņajai dabas parādībai. Ja tikai stūrmanītis ir gudrs vīrs un prot laivu novadīt, tad:

Balts gailītis kuplu asti
Pār jūriņu diegu vilka,
Jūŗa kļiedza, jūŗa brēca
Nevar diegu salocīt.

Tas nozīmē to, ka mirdzošais laivas jeb kuŗa ceļš naktīs paliek redzams līdz pat apvārksnim. Jūŗai viļņojot, ūdens masas nepārvietojas, bet paliek vienā vietā. Tamdēļ arī jūŗa var trakot, cik grib, kuŗa jeb laivas uztrauktie fosforescējošie ķermenīši paliek, kur bijuši, un redzams mirdzošs ceļš. Sevišķi krāšņa šī parādība ir dienvidus jūŗās. Dienās jūŗa ir koši zila, bet naktīs atveŗas teiksmaina nāru valstība. Tas, ko dienā nav iespējams saskatīt, naktīs viegli saredzams. Jo tumšāka bezmēness nakts, jo krāšņāka jūŗa. Katra zivtiņa, katrs jūŗā iemests priekšmets mirdz un vizuļo, kā krāšņākie dārgakmeņi. Liekas, ka kuŗis nepeld pa ūdeni, bet pa kaut kādu zaļgani mirdzošu šķidrumu, kas piesēts zilām un reizēm arī sarkanām zvaigznītēm. Mūsu jūŗas mirdzēšana ir diezgan vāja. Rīgas jūŗas līcī tās gandrīz nemaz nav, tamdēļ ka mūsu lielās upes dod daudz salda ūdens. Sevišķi stipra tā ir lieljūŗās, ekvātorā joslā, kur silts un sāļš ūdens.

Ja jūŗa rāma, tad kuŗa ceļš saskatāms vēl otrā dienā: uz jūŗas palikusi sīku mazu burbulīšu un putu svītra, ko kuŗis jeb laiva sakūlis, šķeldams viļņus.

Ka baltā aitiņa nav tikai vienkārša laiva, bet kuŗis, kas piekŗauts dārgām mantām, to pierāda šāda daiņa:

Balt' aitiņa jūŗu brida
Sudrabiņa radziņiem,
Rīgas kungi pretī nāca,
Siekiem naudu mēŗdami.

Šis kuŗis nav vienkāršs, bet grezns, varens un liels, jo visi Rīgas namniecīņi tek gar malu skatīties. Šī aitiņa nes zeltu mugurā, ko visiem gribas iegūt, jo daiņa dzied:

Ka zinātu mūsu kungi,
Laistu simtu medinieku.

Brīnišķīgi pareizi mūsu senči visu novērojuši, neko viņi nav palaiduši gaŗām, viss sīki apskatīts, pārdomāts un brīnišķīgi vienkārši attēlots mūsu tautas dziesmās. Liekas, ka dziedātājs te stāsta par kaut ko, kas viņu pašu neskaŗ, bet padomājot drusciņ dziļāki, izrādās, ka tie taču viņa paša, tēva un brāļu piedzīvojumi, novērojumi un spriedumi.

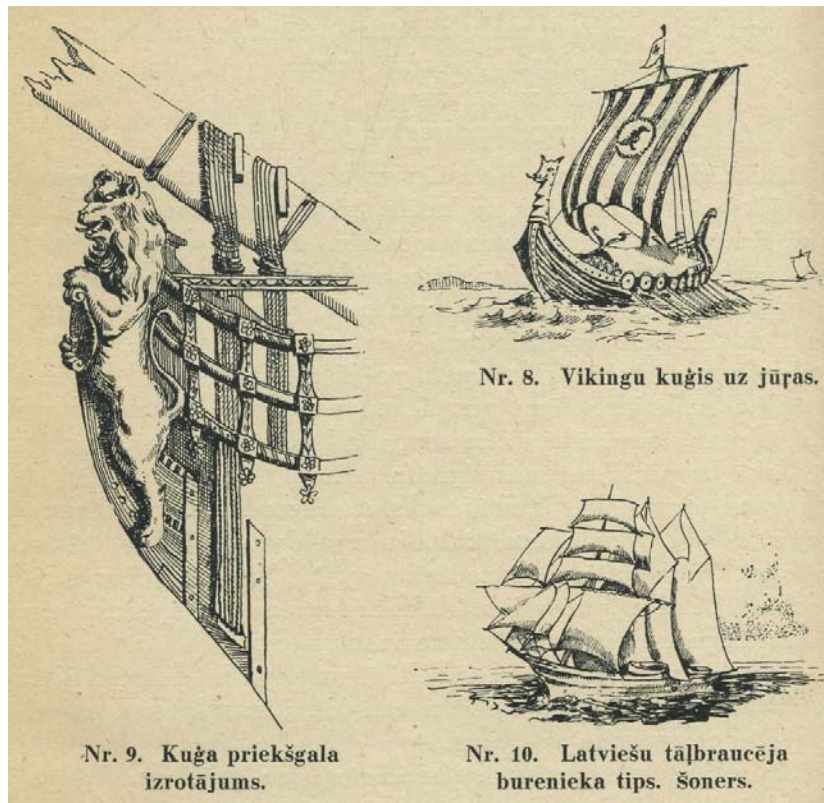
Daiņās minēts vērsis, kas peld pa jūŗu baurodams. Jūŗlietu vēsturnieki izskaidro šādu pirmā acu uzmetienā dīvainu kuŗa salīdzinājumu, aizrādīdami, ka senos laikos jūŗas braucēji miglainā laikā lietojuši varenas signālu taures. Lielas izliektas vikingu vaŗa taures, kas glabājas Kopenhāģenas un Stokholmas mūzejos, būs, kā domājams, kalpojušas tādām nolūkam. Mūsu seno lietu krātuvēs līdzīgas taures nav atrastas. Latviešu senie jūŗnieki būs iztikuši ar izliektām koka taurēm, kas aptītas tāsīm un līdzīgas pieguļnieku pūšamiem instrumentiem.

XII. g. s. vācu ielaušanās Baltijā un ievestā dzimtsbūšana izpostīja mūsu senču kuŗniecību, radīdama starpbrīdi, kas vilkā veselus sešus gadu simteņus.

Cik liela flote bijusi mūsu senčiem, ļoti grūti noteikt, tomēr lasot vienu otru veco chronistu, varam nojaust kā pašas flotes lielumu, tā arī kuŗu lielumu. Tā chronists Latviešu Indriķis stāsta, ka 1211. g. kaujā pie Kaupo pils vācieši atņēmuši igauņiem 300 kuŗus, nerēķinot līdzī mazākās laiviņas. Zināms, kuŗi nevarēja būt diezin cik lieli, tomēr visai mazi tie arī nebūs bijuši. Tas pats

Latviešu Indriķis, aprakstīdams 1203. g. jūras kauju pie Gotlandes salas starp igauņiem un vāciešiem, aizrāda, ka vācieši savaņģojuši divus igauņu kuģus, kušos katrā esot bijis 30 kareivju. Trešajā kuģī esot iebrucis kāds vācu bruņinieks un 22 vīrus ar zobenu nodūris, bet pārējie astoņi viņu sagūstījuši un aizveduši sev līdzī. Lai 30 kareivji brīvi varētu cīnīties, vajadzēja būt krietni lieliem kuģiem, ne mazākiem par augšā aprakstītiem atrastajiem. No šās kaujas apraksta redzam, ka kurši un igauņi bēgot uzvilkuši bučas un aizbraukuši, tāpat, mūsu senču kuģi dzīti uz priekšu ne tikai ar airēm, bet arī ar bučām.

Jau sirmā senatnē tautas savus kuģus izgreznoja, piešķirot kugim kāda pazīstama dzīvnieka veidu. Vēlākos laikos, dzīvnieka veidu vairs nelietoja kā izgreznojumu, bet kā baidēkli ienaidniekiem. Katrs mēģināja savam kuģim dot briesmīgāku izskatu, tādā kārtā bieži vien sakropļojot kuģa veidu. Sevišķi Vidus jūras tautas stiprā mērā piekopa šos paņēmienu. Arī slavenajie normaņi mēdza to darīt. Viņi tikai nekropļoja kuģa veidu, bet abiem vadņiem deva dažādu dzīvnieku izskatu (attēls Nr. 8). Iemīlotākais veids bija priekšējam vadņim dot galvas izskatu, bet pakaļējam astes. Visvairāk izplatītas bija drakonu un čūsku galvas, bet bija arī meža cūku, lāču un citu dzīvnieku attēli.

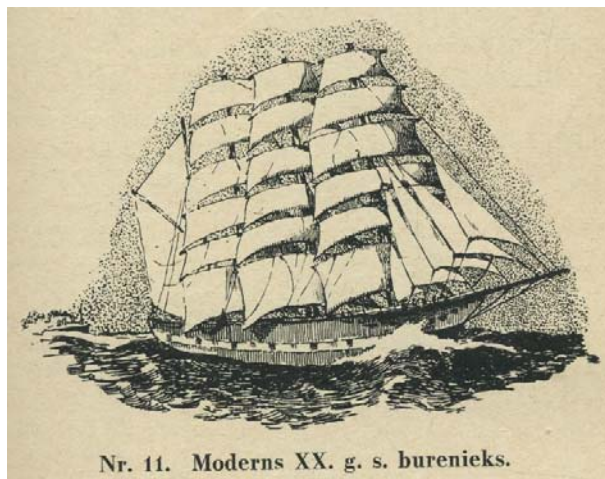

Šie priekšējā vadņa izgreznojumi no senajām tautām pārgāja uz vidus laiku kuģiem un uzglabājušies līdz pat mūsu dienām. Jau vidus laikos kuģiem vairs nedeva nezvēru izskatu, bet priekšējo vadni izgreznoja ar tāda dzīvnieka veidu, kas izteiktu spēku, ātrumu jeb gudrību. Parastais izgreznojums bija lauva, tad ērglis, kaija, lācis (attēls Nr. 9).

Pēc vācu varas nostiprināšanās mūsu kuģniecībā iestājās pilnīgs klusums. Mūsu senči un igauņi bija atstumti no jūras, bet paši uzvarētāji kuģniecības laukā neko nedarīja. Viņi tikai visiem spēkiem centās Baltijas zemju tirdzniecību vadīt caur Rīgu, kas pa daļai arī izdevās, izlietojot visus līdzekļus, neizslēdzot pat baznīcas lāstus un nāves sodus. Rīgu dibināja 1201. gadā, bet jau nākošā

1202. gadā tika sodīti ar nāvi kāds kuģa īpašnieks un kāds kapteinis par to, ka viņi bija iedrošinājušies doties uz aizliegtu Zemgales ostu. Jāpiemin, ka toreiz vēl zemgaļi veda sīvas cīņas ar vāciešiem un tikai 1290. gadā viņus šie iebrucēji pārspēja.

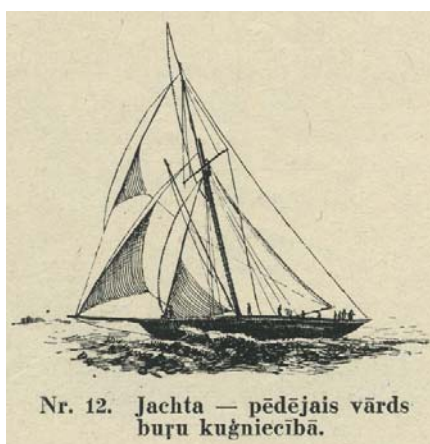
Nr. 11. Moderns XX. g. s. burenieks.

Vācieši ienākuši Baltijā visādi pūlējās iznīcināt latviešu un igauņu kuģus un pat zvejas laivas. Pašus jūrmalniekus sodīja ar nāvi, ja viņi iedrošinājās doties jūrā. Smagā verdzība spieda senos brīvos jūrniekus, un viņi bēga ar saviem kuģiem un laivām uz brīvo Skandināviju, kur atrada jaunu dzimteni. Veselus sešus gadu simteņus vācieši latviešus atturēja no jūras, bet seno iedzimto jūrnieku garu viņi nespēja iznīcināt, un pagājušā g. s. vidū, kad Valdemārs sauca «latvjus braukt jūriņā», latvieši un igauņi dzīvi atsaucās, un radās viņiem atkal kuģi. No sākuma it kā baidīdamies, viņi būvēja vēl senā tipa kuģus, ko dzina uz priekšu ar airēm un buķām. Kuģu būvēšanas tehnika viņiem bija aizsteigusies priekšā, bet tad Valdemāra pamudināti tie strauji pārgāja uz pagājušā gadu simteņa modernajiem bureniekiem (attēli Nr. Nr. 10 un 11), un latviešu jūrnieks atkal ar paša būvētu kuģi sāka parādīties visās pasaules malās. Dzīve uz bureniekiem saistīta ar romantiku un ir piedzīvojumu pilna. Šai kuģniecības romantisma beigu cēlienā paspēja piedalīties arī latvieši, un, pateicoties šai burenieku romantikai, mums attīstījās krietni un spējīgi jūrnieki.

Straujā tehnikas attīstība radīja tikpat straujas pārmaiņas arī kuģniecībā. Izcēlās pilnīgi jauns kuģa tips — tvaikonis, kas strauji izspieda bureniekus. Jau pirms kara tvaikoņu tonnāža ātri pieauga, bet burenieku atkal tikpat ātri krita, tā:

1890. g.	burenieku	vēl	bija	41.3%	no	visas	pasaules	tonnāžas
1900. g.	„	„	„	22.8%	„	„	„	„
1910. g.	„	„	„	11.0%	„	„	„	„
1920. g.	„	„	„	6.0%	„	„	„	„
1925. g.	„	„	„	3.5%	„	„	„	„

Ar burenieku izzušanu izbeidzas arī jūras un kuģniecības romantisms, bet viņu vietā stājas rūpnieciskā kuģniecība, kam ļoti liela nozīme tautu saimnieciskā dzīvē. Burenieki ir attīstījušies līdz savai augstākai pakāpei, līdz klasicismam, ja tā varētu teikt. Kā pašu kuģu veids, tā arī buķu veids un lietošana sasnieguši savu augstāko pakāpi, un tālākas attīstības tiem vairs nav (attēls Nr. 12). Kā viss, kas sasniedz kulminācijas punktu, slīd atkal uz leju, tāpat arī buķu kuģniecībā burenieki savu kulminācijas punktu sasnieguši un jau tuvākā laikā tie nozudīs.

Šo stāvokli saprata arī mūsu jūrnieki un tamdēļ pēc pēdējā kara vairs necentās atjaunot burenieku floti, bet strauji pārgāja uz tvaikoņiem, un tagad jau mums ir ja nu ne liela, tomēr laba tvaikoņu flote, kas attīstījusies tikai ar pašu jūrnieku enerģiju, bez kādiem valsts pabalstiem un aizdevumiem.

Mūsu kuģniecībai dziļš un tāļš pamats, tai ir vairāk kā 1000 gadīga vēsture. Nav tiesa tiem vācu vēsturniekiem, kas stāsta, ka 1158. gadā vācieši pirmie uzzēģelējuši Baltiju. Vēsture rāda, ka viņi bijuši vieni no pēdējiem, kas ieradušies mūsu dzimtenē. Jau tad, kad vācieši vēl nebija pienākuši pie Baltijas jūras krastiem, ko toreiz vēl apdzīvoja dažādas citas tautas, mūsu senču kuģi jau šķēla Baltijas jūras viļņus. Ka viņi jutušies droši uz jūras un apzinājušies savu varu, tas redzams no tam, ka dāņi baznīcās dievkalpojamos katru reizi lūguši: «Dievs, pasargi mūs no kuršiem un igauņiem.»

Centīsimies atjaunot mūsu senču slavu uz jūras, jo tas dos svētību ne tikai pašiem jūrniekiem, bet arī mūsu dzimtenei, Latvijai.

A. Malvess.

JŪRA UN JŪRNIEKI.

JŪRA.

1461.

Balti gulbji saguluši
Atmatīņas maliņā:
Redzēj' jūru uzaram,
Jūras kāpas ecējam. 208c.

1462.

Pūt, vējiņi, kur pūzdamis,
Pūt vairāk ziemeļi:
Az jūriņas tēvs, māmiņa,
Uz ūdeņa bāleniņis. 172i.

1463.

Pūš, vējiņi, kur pūzdamis,
Pūš vairāk ziemeļi,
Pārpūš manu arājiņu
No Vāczemes Kurzemēi. 181e.

1464.

Pūt, vējiņis, kur pūzdamis,
Pūt vairāk dienvidos,
Pārpūt manus bāleniņus
No Vāczemes Kurzemē. 156.

1465.

Taisu, taisu ābels laivu,
Abi gali apzeltīti,
Lieku baltu zēģelīti,
Braucu pāri jūriņai.
Zēģelīti izpuškoju
Jūras puķu ziediņiem.
Ne cik tālu neizbraucu,
Vāczemē atspīdēja.
Priekšā tek no Vāczemes
Dižan' skaistas dzeltanītes.
Ai, Vāczemes dzeltanītes,

Tik ar mani līdzī nākt?
Bij maniem bāliņiem
Dūkanbēri kumeliņi,
Dūkanbēri kumeliņi,
Smalki malta rudzu maize. 75b.

1466.
Nu sala, nu sala,
Nu labi sala,
Aizsala jūriņa
Līdz dibinam.
Nu laba braukšana
Dzintaru zemē. —
Pārveda brāļam
Dzintaru sievu.
Uzlika māšiņai
Dzintaru kroni,
Apsedza māmiņai
Dzintaru sagšu.
Viz māršas pūriņš
Dzintariem vien. 215b.

1467.
Nu sala, nu sala,
Nu labi sala,
Sasala jūriņa
Līdz dibenam.
Nu laba braukšana
Dzintara zemē
(Dzintara zelteņu
Lūkoties. 166).
Pārvedu brālim
Dzintara sievu.
Sedza man māršiņa
Dzintara sagšu.
To liku pūriņa
Dibenāi.
Viss manis pūriņis
Dzintara vizē. 264i.

1468.
Ai, Dievu, Dievu,
Nu salti laiki!
Nu sala jūriņa
Līdz dibenami.
Nu laba braukšana
Zīteru zemē,

Zīteru dzeltāņu
Lūkotiesi.
Piesēda div' soli
Zīteru dzeltāņu
(Trešs sols piesēda
Bruņotu vīru. 308b).
— Ņem nu, bāliņi,
Kura tev patīk.
— Neņemšu, māsiņ,
Izlasas vieni.
— Ņem, ņem, bāliņ,
Man gan patīk.
Segs man zītera
Vilnānīti;
Ielikšu zītera
Pūriņāi.
Viss mans pūriņš
Margot margoja,
Saulei lecot
Vizēt vizēja,
Saulei rietot
Mirdzēt midzēja. 75b un h.

KĀPAS.

1469.
Balta zied ābelīte
Jūras kāpas maliņā;
Pūš vējiņš, birst ziediņi
Zēģelnieka laiviņā. 161c.

1470.
Baltas zied ābelītes
Jūras kāpes kalniņā;
Jūrmalē ir balta smilkte,
Baltgalītes meitas auga. 161g.

1471.
Vij, Dieviņ, zelta viju
Visgarām jūras malu,
Lai nenāca salta salna
Šai zemē ziedu traukt. 91c.

1472.
Nosazviedza kumeliņš,
Jūras malu tecēdams.

Ne tas ēda jūras zāles,
Ne dzer jūras ūdentiņ',
Sūra bija jūras zāle,
Sālijs jūras ūdentiņš. 75b.

1473.
Ko darām, zvejnieciņi,
Kopiņā sanākuši?
Darām vienu zvīņu pili
Jūras kāpas maliņā. 40¹ (2e).

1474.
Neba dižas lietas dēļ
Lejnieks savas sievas kūla:
Kam nekūra uguntiņu
Jūras kāpas galiņā. 176b.

1475.
Zvejnieciņis nabadziņis
Kāpā kūra uguntiņu,
No Dieviņa lūgdamies
Kādu maizes gabaliņu. 40¹ (2b).

1476.
Neviens mani nedzirdēja,
Kad jūrā gaviļēju;
Jūras kāpas, tās dzirdēja,
Silā sīki priedulēni. 40¹ (2b).

1477.
Es apgulu saldu miegu
Jūras kāpas maliņā:
Dzied akmens, raud ūdens,
Vēja māte gaviļē. 161c.

1478.
Es gulēju saldu miegu
Jūras kāpes maliņā:
Ūdens dzied, akmens raud,
Kalnmaliņa vizuļoja. 335 Nr. 1775.

1479.
Es gulēju saldu miegu
Jūras kāpas maliņā:
Ūdens sauca, akmens loka,
Kalnmališi vizināja. 161c.

SEDUMS.

1480.
No rītiņa agri agri
Iztecēju kalniņā,
Redzu savu bāleliņu
Irot laivu maliņā. 315, 327, Nr. 1177.

1481.
Mūs' jaunam stūrmanim
Sešas laivas sedumā.
Dieviņš dos to dieniņu,
Visas sešas pilnas bērt. 40¹ (3a).

JŪRA UN UPE.

1483.
Tec, upīte, tecēdama,
Kur tu tāļu aiztecēsi?
Tu uz jūru aiztecēsi,
Manis vairs neredzēsi. 407d, 408, Nr. 27.

1484.
Tec, upīte, upītē,
Steidzies ātri jūriņā;
Jūriņā dziļš ūdens,
Tur tev viegli nolīgot. 75i.

1485.
Jūra, jūra, Daugaviņa,
Tās bij pašas ietaliņas;
Sīkas upes Vidzemē,
Tās meitiņas vedekliņas. 134a.

1486.
Jūriņā simtu durvu,
Divi simti stenderīšu,
Ik pie katras stenderītes
Pa buntei atslēdziņu. 68a.

1487.
Simtiņš bija duraviņu,
Divi simti stenderīšu,
Ikkatrās duravās
Pa baltai atslēgai. 91c.

1488.

Simtu jūdžu jūriņā,
Simtu durvju stenderīšu,
Ikkatrā stenderē
Ira zelta atslēdziņa. 92, 325 Nr. 1787.

JŪRA, VĒJA MĀTE UN JŪRAS MĀTE.

1489.

Lietus nāca kapādams,
Vēja māte svilpodama;
Jaunākais mans bāliņ,
Glabā savu zēģeliņu! 229¹.

1490.

Jūras māte, jūras māte,
Valdi savas kalponītes:
Sasegušas baltas sagšas,
Nelaiž mani maliņai. 181c.

1491.

Šodien, brāļi, nevilksim
Līdz galam zēģelītes:
Jūriņ' spļauda baltus viļņus,
Jūras māte vēl baltākus. (40¹ 2d).

1492.

Šodien, puisi, nevilksim
Līdz galami zēģelītes:
Jūra nāca čaukstēdama,
Vēja māte svilpodama. 134a.

1493.

Ai, brālīti, mīļu, baltu,
Laid laiviņu maliņā,
Jūras meitas sasegušas
Baltas sagšas mugurā. 181c.

1494.

Upes māte, jūras māte,
Sargi manus bāleliņus!
Vēju māte, cilā viegli
Baltajos zēģelīšus! 335 Nr. 1778.

1495.

Ej gulēt, vēja māte,
Sausas egles galiņā:
Jūrā mani bāleniņi
Vakarēju gājumiņu. 208c.

1496.

Pūti, pūti, vēja māte,
Met jel mieru vakarā:
Jūrā mani bāleliņi
Vakarēju gājumiņu. 65a.

1497.

Ai, lielā vēja māte,
Met jel mieru vakarā,
Daža laba dvēselīte
Uz ūdens līgojās. 114b.

1498.

Gauži raud māmuliņa,
Krasta malu staigādama.
Redzēj' savu auklējumu
Uz ūdeņa līgojam. 90.

1499.

Steidzies, māte, jūrmalā,
Tava dēla laiva nāk;
Vai tu pate nepazīni
Savu austu zēģelišu? 126a, 134a.

1500.

Kad es gāju jūriņai,
Jūŗa mana māmuliŗe;
Kad es tapu maliŗai:
Tu, jūŗiŗa, raganŗite! 181c.

1501.

Kad es gāju jūŗiŗā,
Jūŗiŗ' mana māmuliŗe;
Kad es nācu maliŗā,
Man pašam māmuliŗe. 216b.

BARGĀ JŪRA.

1502.

Kam, māmiņa, gauži raudi,
Jūrā dēlu sūtīdama?
To māmiņa gan zināja,
Nava zara pieķērties. 40¹ (2d).

1503.

Ūdens ceļu iesākdams,
Dievam devu dvēselīti:
Nei zariņa nosaķēru,
Nei pasaucu māmuliņas. 19d.

1504.

Ko nu, brāļi, darīsim,
Ūdens nāk laiviņā?
Ņemsim šķēres, cirpsim matus,
Bakstīsim laivas galu. 65a.

1505.

Ko, bāliņ, darīsim,
Ūdens tek laiviņā?
Irsim laivu maliņā,
Sauksim citu bāleliņu. 68a, 379.

1506.

Ai, jūriņ, Daugaviņ,
Tu man dari žēlabas:
Daudz tu lauži irkļu koku,
Daudz apslīka bāleliņu. 335 Nr. 1801.

1507.

Neraudāji, māmuliņa,
Kad šūpuļa virve trūka;
Tad raudāji, māmuliņa,
Kad laiviņas irklis lūza. 400.

1508.

Jūra krāca, jūra šņāca,
Kas guļ jūras dibinā?
Tur guļ zelts, sudrabiņš,
Dažs māmiņas auklējums. 131¹. (M. Enīte.)

1509.

Jūŗa kauca, jūŗa kauca,
Kādu vellu ierijusi?

Ierijusi zelta laivu,
Div' bāliņus īrējiņus. 335 Nr. 1735.

1510.
Jūra šņāca, jūra krāca,
Ko tā jūra ierijuse?
Dažu labu tēva dēlu,
Dažu bērna dvēselīti. 225.

1511.
Jūra krāca, jūra blāva,
Ko tā bija ierijusi?
Ierijusi jaunu vīru,
Jauna vīra kumeliņu. 108^l.

1512.
Jūra šņāca, jūra krāca,
Ko tā jūra aprijuse?
Aprijuse zvejniecīņus
Ar visām laiviņām. 216a.

1513.
Ai, Dieviņ, ai, Dieviņ,
Slīks mun divi bāleliņi:
Apsgāzēsi oša laiva
Pašā jūras vidiņā. 103b.

1514.
Šodien saule bāla tek
Aiz lielām žēlabām:
Vakar slīka oša laiva
Sudrabiņa zēģelēm. 27b.

1515.
Šodien saule tumša tek
Aiz lielām žēlabām:
Vakar slīka oša laiva
Ar deviņi bāleliņi. 121p.

1516.
Vakar slīka oša laiva,
Divi jūras zvejniecīņi;
Šodien saule tumši tek
Aiz lielām žēlabām. 137e.

1517.

Šodien saule tumša lēca
Aiz lielām žēlabām:
Vakar slīka oša laiva,
Slīka simtu tēva dēlu.
Noraud simts zeltenīšu,
Maliņā stāvēdamas. 42¹.

PUTNI NES MĀTEI BĒDU VĒSTI.

1518.

Kur tecēji tu, irbīte,
Tumsā sebu vakarā?
— Dēlu mātei ziņu dot,
Dēliņš jūras dibinā. 241e un h.

1519.

Kur tu skrēji, mellais strazds,
Tumsinā, vakarā?
— Māmiņai vēsti nesu,
Dēls gul jūras dibinā. 226a.

1520.

Kur skriesiet, melni kraukļi
Bez saulītes vakarā?
— Māmiņai ziņu dot,
Dēliņš jūras dibinā. 308a.

1521.

Kur, krauklīti, tu atskrēji
Tik bēdīgs vakarā?
— Māmiņai vēsti nesu,
Dēliņš jūras dibinā. 93¹a un b.

1522.

Ko, krauklīti, kracināji,
Kādu vēsti man atnesi?
— Tādu vēsti tev atnesu,
Dēls gul jūras dibinā. 93¹c.

1523.

Kur tu teci, melna odze,
Tumsinā vakarā?
— Dēlu mātei ziņu nesu,
Dēliņš jūras dibinā. 185d.

1524.

Kur tu teci, mēnestiņi
Ar to zvaigžņu pudurīti?
— Dēlu mātei ziņas nesu,
Dēliņš jūras dibinā. 240b.

BĀLIŅŠ, PASTARIŅŠ JŪRAS VIĻŅOS.

1525.

Grūti pūta jūras vēji,
Žēli rauda māmuliņa:
Dažs māmiņas lolojumis
Uz ūdeņa ligojās. 173.

1526.

Jūra, jūra, ko tu krāci?
Māte, māte, ko tu raudi?
Jūra krāca smalka tīkla,
Māte raud auklējuma. 28d.

1527.

Jūra kauca, kā tā kauca?
Jūra kauca zvejniecīņu;
Māsa raud, kā tā raud?
Māsa raud bāleliņu. 91c.

1528.

Es nevaru ieraudzīt
Tos jūriņas vilniņus:
Tur bij manis mīlais tēvs,
Tur mīļie bāleliņi. 335 Nr. 1792.

1529.

Rītā tek trīs māsiņas
Gar jūrmali raudādamas,
Gar jūrmali raudādamas,
Meklē savu bāleliņu.
Atrod laivu, atrod irkles,
Bāleliņu neatrod. 41c pag. 3 Nr. 6.

1530.

Vakar gāja div' bāliņi
Jūriņā tīklu mest.
Šodien tek brāļu māsa
Gar jūrmalu raudādama,
Gar jūrmalu raudādama,

Bāleliņu meklēdama.
Tecēdama uztecēja
Trīs zvejniekus zvejojam.
— Vai jūs, jūras zvejnieciņi,
Redzējāt brāļus manus?
— Ai, tu ciema zeltenīte,
Kādi tavi bāleliņi?
— Lieli gaŗi skaisti vīri
Dzelteniem matiņiem,
Dzelteniem matiņiem,
Sarkaniem vaidziņiem.
— Ai, tu ciema zeltenīte,
Tie gul jūras dibinā,
Smiltis viņu vaigus grauza,
Ūdens matus plivināja.
— Ai, jūs jūras zvejnieciņi,
Izvelciet maliņā.
— Ai, tu ciema zeltenīte,
Kādu algu mums solīsi?
— Vienam došu slēšu kreklu,
Otram zīžu nēzdodziņu;
Trešajam, jaunākam,
Tam es došu sav' rociņu,
Tam es došu sav' rociņu,
Savu zelta gredzeniņu. 400.

1531.
Es uzkāpu kalniņā
Pašā kalna galiņā,
Ieraudzīju jūriņā
Trīs zvejniekus zvejojam.
Dievs palīdz, zvejnieciņi,
Redzējāt man' bāliņu?
— Vai, godīga mātes meita,
Kāds bij tavs bāleliņis?
— Smuks puisītis, baltu vaigu,
Dzeltāniemi matiņiem.
— Vai, godīga mātes meita,
Tāds gul jūras dibinā,
Smiltis viņa vaigus grauž,
Viļņi matus purinā.
— Vai, godīgi zvejnieciņi,
Velkat viņu maliņā.
— Vai, godīga mātes meita,
Ko maksāsi par vilkumu?
— Vienam došu slēžu kreklu,
Otram zīžu nēzdodziņu;

Trešajam nav ko dot,
Tam es pate piederēšu,
Ne vienam, ne otram,
Kā pašam stūrmanim,
Tas mācēja laivu dzīt
Ar vējiņu, pret vējiņu,
Pret vējiņu Vāc zemē,
Ar vējiņu Kurzemē. 264g.

1532.

Timsiņā, vakarā
Skaitu savus bāleliņus:
Še ir pieci, otri pieci,
Pastarīša vien nevaids. 91a Nr. 3168.

1533.

Tumša nakts, zaļa zāle,
Laukā jāja pieguļnieki.
Tec, māsiņa, apraudzīt,
Vai ir visi bāleliņi.
— Visi pieci bāleliņi,
Pastarīša vien navā,
Pastarīts aiztecēja
Gar jūrmalu dziedādams,
Gar jūrmalu dziedādams,
Jūras ziedus lasīdams.
Teku, tek, napanāču,
Saucu, saucu, nedzirdēja.
Tecēdama uztecēju
Varen augstu smilkšu kalnu,
Tur ieraugu visu jūru,
Visus jūras zvejnieciņus.
Ai, jūriņas zvejnieciņi,
Redzējāti man bāliņu?
— Ai, Vidzemes dzeltānīte,
Kāds bij tavs bāleliņš?
— Skaists puisīts kā kundziņš,
Sarkaniem vaidziņiem,
Sarkaniem vaidziņiem,
Dzeltāniem matiņiem.
— Ai, Vidzemes dzeltānīte,
Tāds gul jūras dibenā.
— Ai, jūs jūras zvejnieciņi,
Velkat viņu malipā.
— Ai, Vidzemes dzeltānīte
Ko mums dosi par vilkumu?
— Vienam došu šņurdauciņu,

Otram linu paladziņu,
Tam trešam, jaunākam,
Tam es pati piederēju,
Ne vienam, ne otram,
Kā pašam stūrmaņam.
Stūrmanīts gudris vīrs,
Pret straumīti laivu grieza,
Pret straumīti laivu grieza,
Pret vējiņu zēģelītes. 75b.

1534.

Migla, migla, liela rasa,
Mūs' bāliņi pieguļā.
Sūta mani māmuliņe:
Ej, meitiņa, lūkoties,
Ej, meitiņa, lūkoties,
Vai ir visi bāleliņi,
Vai ir visi bāleliņi,
Vai ir visi kumeliņi.
Iraid visi, iraid visi,
Pastarīša vien nevoid.
Pastarītis aiztecēja
Gar upmali dziedādams,
Gar upmali dziedādams,
Ievas ziedus braucīdams.
Ievas ziedu sniedzoties,
Iekrīt pats upītē.
Upe viņu nepanasa,
Iesit viņi Daugavā.
Daugaviņa nepanasa,
Iesit viņi jūriņā.
Teku, tekū raudādama,
Bāleliņa meklēdama.
Tecēdama uztecēju
Vienu lielu augstu kalnu.
Es uzkāpu kalniņā
Pašā kalna galiņā,
Es redzēju visu jūru,
Visus jūras zvejnieciņus.
Ieraudzīju jūriņā
Trīs zvejniekus laiviņā,
Zelta laiva, zīžu tīkli,
Sudraboti airu gali.
Dievs palīdzi, zvejnieciņi,
Redzējiet man' bāliņu?
— Ai, godīga mātes meita,
Kāds bij tavīs bāleliņš?

— Smuks puisītis, sarkanbaltis,
Dzelteniemi matiņiem.
— Vai, godīga mātes meita,
Tāds gul jūras dibenā.
— Vai, godīgi zvejnieciņi,
Velciet viņu rnaliņā.
— Ai, godīga mātes meita,
Ko maksāsi par vilkumu?
— Vienam došu slēžu kreklu,
Otram zīžu nēzdodziņu;
Tam trešam nav ko dot,
Tam es pate piederēšu, —
Ne vienam, ne otram,
Tik pašam stūrmanim.
Stūrmanīts gudris vīrs,
Tas mācēja laivu griezt,
Tas mācēja laivu griezt,
Pret ziemeļi sturēt,
Pret ziemeļi saturēt,
Pretim mani bāleliņu. 290b. un f.

1535.
Jūra krāca, jūra krāca
Miglājā rītiņā.
Eita, māsas, apraugiet,
Vai ir visi bāleņiņi.
— Ir gan visi bāleņiņi,
Pastarīša vien nevaids,
Pastarītis jūriņā
Baltā putu gabalā,
Baltā putu gabalā
Saulei svārkus šūdināja,
Divas sloksnes zelta lika,
Trešo lika sudrabiņa,
Lai spīdēja, lai vizēja,
Gaisa vidū līgojot. 407d, 408 Nr. 5

BAZNĪCĀS APZVANA JŪRAS UPURUS.

1536.
Visi Rīgas pulksteniņi
Gauži zvana vakarā:
Jūrā slīka simts laiviņu,
Divi simti airētāju. 407c.

1537.

Ai, Dieviņ, gauži skan
Visi Rīgas pulkstenīši:
Jūrā slīka simts laiviņu,
Divi simti īrējiņu. 102.

1538.

Zvan' Rīgā, Jelgavā
Ar visiemi pulksteņiem:
Vakar slīka oša laiva
Ar visiem īrējiem.
Daža māte dēlu rauda,
Daža māsa bāleliņu,
Daža laba tautu meita
Noraud sava arājiņa. 301¹.

1539.

Vakar slīka jūrā laiva
Ar jauniem(i) puisēniem;
Zvan' Rīgā, Jelgavā
Par jaunām dvēselēm.
Daža māte dēla raud,
Daža māsa bāleliņa,
Daža laba mātes meita
Noraud sava arājiņa. 291b.

TĒVS TAISA LAIVU, MĀTE AUŽ ZĒĢELĪTI.

1540.

Tēvis, tēvis, dar' man laivu,
Aud, māmiņa, zēģelītes,
Lai es varu tur aiziet,
Kur tie mani bāleliņi. 18.

1541.

Tēvs dēlam laivu taisa
No ozola dēlišiem,
Māte auda zēģelišus
No sudraba šņorītēm. 108a.

1542.

Tais', tētiņ, oša laivu,
Aud, māmiņ zēģelīti,
Es lidošu jūriņā
Bangu mātes klēpītī. 364¹.

1543.

Tēvs man taisa oša laivu,
Likus kokus ēvelē;
Māte auda zēģelīti,
Linu šķiesnas lasīdama. 109d.

1544.

Teci, mana oša laiva,
Simtu jūdžu dieniņā,
Simtu jūdžu dieniņā,
Divi simti naksniņā. 364¹.

1545.

Teci, mana oša laiva,
Trīs simts jūdžu tālumā:
Divi simti dieniņā,
Trešo simtu naksniņā.

1546.

Tēvs man taisa oša laivu,
Likus kokus ēvelēja;
Māte auda zēģelīti,
Linu šķiedrus lasīdama.
Teci, mana oša laiva,
Simtu jūdžu dieniņā,
Simtu jūdžu dieniņā,
Divi simti naksniņā. 46c.

1547.

Teci, mana dēlu laiva,
Simtu jūdžu dieniņā.
Pie Rīdziņas apgulos,
Jelgavā pamodos.
Rīgu ņēmu saujiņā,
Jelgaviņu padusē,
Liepājiņu smuku pilīt'
Aiz cepuri aizbāzos. 57b Nr. 2522 un 2523, 57d (II, 63), 91d, 91e.

1548.

Tēvs dēlam laivu taisa
No osīša dēlīšiem.
Oša laiva viegla laiva,
Tā negrima dibinā,
Tā aizgāja pa jūriņu
Spīdēdama, vizēdama,
Spīdēdama, vizēdama,
Burbulīšus mētādama. 131¹.

1549.

Es aizgāju jūriņā
Ar ziemeli bauroties;
Ziemeļim baltas putas,
Man bij baltas zēģelītes. 216a un b.

1550.

Sen dzīros, nu es iešu
Ar ziemeli spēkoties:
Ūdens putu kreklu vilku,
Sīkakmeņu kažociņu. 137d.

1551.

Tēvis, tēvis, taisi laivu,
Aud, māmiņa, zēģelīti,
Lai es braucu jūriņā
Ar banguli spēkoties.
Banguls svaida baltas putas
Man baltāka zēģelīte. 69d.

1552.

Tēvis, tēvis, dar' man laivu,
Aud, māmiņa, zēģelīti,
Lai es eimu jūriņā
Ar ziemeli spēlēties.
Ziemeļam baltas putas,
Man baltāka zēģelīte. 22k.

ZĒĢELĪTE.

1553.

Zirņa zieda laiviņ' taisu,
Auzu skaru zēģelīti;
Tā bij viegla jūriņā
Pret vilnīti vizenāt. 30b.

1554.

Taisi, tēvis, oša laivu,
Aud, māmiņ, zēģelīti,
Brauc, bāliņ, laimes vest
No svešām zemītēm. 376.

1555.

Līgo, laiva, uz ūdeņa,
Uz arāja meitiņām;

Arājam skaistas meitas,
Zēģelīšu audējiņas. 407k.

1556.
Tālu, tālu es redzēju
Zēģelīti ligojam:
Mana austa zēģelīte,
Mans brālītis līgotajs. 407d.

1557.
Maza mana līgaviņa
Par visāmi sieviņām;
Balta mana zēģelīte
Par visāmi zēģelēm. 28d.

1558.
Man skaistāka līgaviņa
Par visām sieviņām;
Man skaistāka zēģelīte
Par visām laiviņām. 93d. 226e un f.

1559.
Kas tie tādi zēģelnieki
Gaṛām jūru zēģelēja?
— Vai, māmiņa, nepazīsti
Savu buṛu audumiņu? 181g.

1560.
Tec, māmiņa, lūkoties,
Tava dēla laiva nāk!
Vai tu pate nepazini
Savas austas zēģelītes? 40¹ (2b).

LABĀK JŪRAS BRAUCĒJS NEKĀ ZEMES ARĀJS.

1561.
Meties, jūra, kaudzītē,
Sedzies baltu villainīti,
Tik līdzenis mans celiņis
Kā notrīta galodiņa! 181c, 181l.

1562.
Tec, laiviņ(a), dej, laiviņ(a),
Ne jūrā celmi aug(a);
Līdumā celmi aug,
Tur arāji arklus lauž. 69d.

1563.

Labāk braucu zēģelīti,
Nekā aru slapju zemi:
Zēģelīte zeltu nesa,
Smilšu auzas slapja zeme. 93^{1c}, 107d, 364¹, 335.

1564.

Labāk gāju zēģelēt,
Ne ūdeņa zemi art:
Zēģelīte naudu pelna,
Smilgas aug ūdenī. 212a.

1565.

Labāk vecu laivu vilku,
Nekā kūtru kumeliņu:
Laiviņ' tek simtām jūdžu,
Kamēr kumeļš auzas ēd. 40¹ (2d).

1566.

Tēvs dēlam naudu deva,
Lai nopirka kumeliņu.
Dēls nepirka kumeliņu,
Dēls nopirka oša laivu. 207l.

1567.

Labāk pirku oša laivu,
Nekā bēru kumeliņu:
Kamēr bēris auzas ēda,
Tikmēr laiva simtu jūdzu. 28d.

1568.

Tēvs dēlami naudu deva,
Lai pirk bēru kumeliņu.
Labāk pirka oša laivu,
Nekā bēru kumeliņu:
Kamēr bēris auzas ēda,
Jau laiviņa gabalā. 281, 91g, 190b.

1569.

Jūra pate man arama,
Jūras kalni ecējami;
Jūra manim zeltu nesa,
Jūras kalni sudrabiņu. 325e.

1570.

Kas kait man nedzīvot
Lielas jūras maliņā?

Cik jūriņa viļņus meta,
Tik izmeta sudrabiņu. 69a.

JŪRNIEKS GUĻ OZOLA LAIVĀ.

1571.
Guli, mana līgaviņa,
Putnu spalvu spilvenā;
Pats gulēšu jūriņā
Zaļ' ozola laiviņā. 181b Nr. 1151.

1572.
Guli, mana līgaviņa,
Kur vietīņu taisījuse;
Es gulēju jūriņā,
Baltā putu gabalā. 80.

1573.
Guli, mana līgaviņa,
Mīkstā dūnu spilvenā;
Es gulēšu laiviņāje
Cieta koka skaidiņā. 173.

DZELTĀNĀ CIELAVIŅA LAIVAS RADZIŅĀ.

1574.
Dzeltenā cielaviņa,
Meties aires galiņā,
Pārnes mani par jūrām,
Par dziļiem ezariem. 321.

1575.
Dzeltenā cielaviņa
Laidies laivas radziņā,
Laidies laivas radziņā,
Nāc man līdz Vāc zemē. 216b.

1576.
Dzeltānā cielaviņa,
Meties stūres galiņā,
Es tev' būšu nostūrēt
Rīgas pīles maliņā. 91d, 91e Nr. 216.

1577.
Dzeltānā cielaviņ,
Meties stūra galiņā;
Ja tu labi aizstūrēsi,
Dabūs' Rīgas sudrabiņ'. 373.

1578.
Dzeltānā cielaviņa,
Meties laivas galiņā,
Es tev došu zelta airi,
Iries pate maliņā. 16.

1579.
Dzeltānā cielaviņa,
Meties jaires galiņā,
Lai man Dievs palīdzēja,
Svešu zemi staigājot. 330^l.

JŪRNIEKA GRŪTĀS GAITAS.

1580.
Uz ūdeņa uziedamis,
Dievam devu dvēselīti;
Uz ūdeņa dvēselīte
Kā putniņš zariņā. 20b.

1581.
Uz ūdeņa laizdamies,
Apiņotu alu dzēru,
Lai iet mana dvēselīte
Kā apiņa galvenīte. 91c.

1582.
Kā bij man jūrā iet
Ar to sviķa sakārnīti?
Kā bij man svārkus šūt
No tā ledus gabaliņa? 40^l (4b).

1583.
Jūrā gāju, šķavas nāca,
Pretim gāju, nebēdāju;
Piecu pāru ošu irkles,
Vēl bij tēva padomiņš. 335 Nr. 1783.

1584.

Gaida māte ceļa vīra,
Jo vairāk laivinieka:
Laivinieka dvēselīte
Uz ūdeņa plīvināja. 325c.

1585.

Dieviņam vēlējos,
Maz varītes turēdams,
Dieviņš manu laivu īra,
Vējš matiņus purināja. 181d.

1586.

Uz ūdens uziedams,
Mirstamo kreklu vilku:
Te miršana, dzīvošana
Man apakš kājiņām. 114b.

1587.

Jūrā gāju naudas gūt,
Saujā nesu dvēselīti;
Balta bija jūras nauda,
Dārga mana dvēselīte. 321.

1588.

Jūrā gāju mantas gūt,
Saujā nesu dvēselīti.
Jūrjas mantu nedabūju,
Dvēselīti pazaudēju.
Jūrjas manta gan bij dārga,
Dvēselīte vēl jo dārga. 149e.

NAUDA JŪRAS DIBENĀ.

1589.

Div' svecītes jūrā dega,
Div' sidraba lukturīši:
Tā dēliņa nauda dega,
Kas gul jūras dibenā. 195a.

1590.

Jūra šņāca, jūra krāca,
Kas guļ jūras dibinā?
Tur gulēja zelta nauda
Sudrabiņa lādītē. 407a.

1591.

Divi laivas zelta naudas,
Tās gul jūras dibinā,
Tās gul jūras dibinā
Ar visiem irējiem.
Būtu man tā zelta nauda,
Kas gul jūras dibinā,
Es nopirktu jūras pili
Ar visiem zaldātiem. 59f (I. 177), 237c.

1592.

Kaut man būtu tā naudiņa,
Kas gul jūras dibinā,
Es nopirktu Rīgas pili
Ar visiem namniekiem. 125b.

VARIANTI.

1465.

2: ziemelī; 3: manus bāleniņus; 4: Kurzemē, 161c. — 1: pūzdams; 2: ziemelī; 4: šīj zemē, 161c. — 1: vējiņis; 3: manus bāleliņus, 181c.

1466.

2: Nu sīvi; 7, 9 un 11: Pārvedu; 15— 11 trūkst, 207t.

1467.

1—2 trūkst; 6, 10 un 16: Dzinteŗu; 9: brālam; 11—14 trūkst, 161e Nr. 2085. — 2: Nu sīvi; 3: Aizsala; 11: Marša man uzsedza; 15: Zied mans; 16: Dz. ziediem, 166. — 4: dubenam; 6: Dzinteŗu; 7—8 trūkst; 9—10: Pārveda brālam Dzinteŗa s.; 11—12: Mārša mani apsedza Dzinteŗa s.; 14: dibenī; 16: Dzinteŗa, 187c Nr. 651 un 652. — 2: Nu sīvi; 3: jūrjiņa; 4: dubenam; 7—8 trūkst; 11: Segs; 13: likšu; 14: dubenē; 15—16: Vīz mans pūriņš Dz. vien, 189b. — 3—4 trūkst; 7—8 trūkst; 9: brālam; 10: Dzintarzes sievu; 11—14 trūkst; 15: Viss viņas; 16: vizēja, 363.

1468.

1: Ak, Dievis, Dievis; 5: Nu var braukt; 6, 7 un 10: Dzītaru; 8: Raudzīties; 9: Divi soli piesēda; 13: Jem, munu brāliņi; 14: tev tīk; 15: Nejemšu; 17—28 trūkst, 308b.

1469.

1. Ziedi balti, ābelīte,
Jūrjas kāpas malīnā,
Lai birst tavi balti ziedi
Zēģelnīka laivīnā. 149e.

1471.

1. Sidrabiņa viju viju
Visgarām jūras malu.
Lai nenāca mīļa Māra
Vidzemē ziedu traukt. 120¹a.

1472.

2: Jūras krastā; 3: Ni tas ēda krasta zāles; 4: Ni; 5: krasta zāle; 6: Sāliņš, 75a Nr. 4657.
1. Zviedzin zviedza kumeliņi,
Uz Rēveli tecēdami.

Ne tie ēda jūras zūles,
Ne dzēr' jūras ūdentiņa. 87a.
2: Jūras malu tecēdami, 111d.

1473.

1. Ko, bāliņi, darīsim,
Rindā laivas sagriezuši?
Mūrēsim graznu pili
Daugaviņas maliņā. 41c pag. 281 Nr. 9. 3641.
2: Līcei; 3: zvīņu pili; 4: maliņai, 22b un c. — 1: brāliņi; 3: viznu pili, 319b Nr. 316.

1478.

2: Jūres; 3: akmins; 4: Kalmaliņš viziloja, 391 Nr. 175.

1481.

1. Es redzēju stūrmanim
Seši laiv' jūrmalī.
Dievis dos to dieniņu,
Visas sešas pilnas bērt. 40^l (4b).

1486.

1: Simtiņš durvu jūriņā; 3: pie kuras, 91c, 134c. — 1: Simtu doru jūriņā; 2: Simtu pāru; 3: pie kuras, 324a. — 1: simts durvtiņu; 2: simts; 3: pie kuras, 401f. — 1: Daugavai, 408 Nr. 33, 412.

1490.

1: Jūras; 3: Sasēdušas maliņāi; 4: jūriņāi, 1811. — 4: jūriņāi, 156. — 3: Uzsegušas, 172q.
1. Jūras māte, jūras māte,
Izbar savas jūras meitas:
Sasēdušas krastmalā
Nelaiž manis vizināties. 229b, 364^l.
3: krastmalē; 4: vizināt, 931c. — 1: Jūras m., jūras; 2: Izbar savas jūras; 3: krasta malā, 335 Nr. 1779.
2. Ai, lūdzama jūras māte,
Valdi savas kalponītes!
Jūrai mani bāleliņi
Vakarēju gājumiņu, —
Sasegušas baltas sagšas,
Nelaiž viņus maliņai. 172a.

1492.

2: zēģelīti; 3: šnaukādama; 4: svilpēdama, 120c. — 2: zēģelīšu, 134c.

1495.

2: galoksnē; 3: Man bāliņš jūriņā, 40^l (2d).
1. Ej gulēt, vāverīt,
Sausa koka galiņā,
Jūrā mani bāleliņi,
Vakarēju gājumiņ'. 379.
1: vāverīte; 4: Ar vakara, 41c Nr. 112 Nr. 1. — 1: Jūrā mani bāleliņ'; 4: Vakarēj', 213b Nr. 740.
2. Pasasēdi, vēja māte,
Saus' ozola zariņā:
Pilna laiviņ' i piekāpa
Manu baltu bāleliņu. 80c.

1497.

1: Pūt pūzdama, vēja māte; 4: ūdeņa, 401.

1499.

1: upmalā; 4: Savas austas zēģelītes, 73b, 92. — 1: Tec, māmiņa, skatītiesi; 3: nepazīsti; 4: Savas austas zēģelītes, 104. — 3: Vai tu vaira nepazīni, 134c. — 1: jūrmalī, 137d. — 1: Tec, māmiņa, jūrmalē; 4: Savas austas zēģelītes; ar turp. 5—6: Tev jo smalkas, tev jo baltas Par visām laiviņām, 267b. — 1: Ej, māmiņ, upes malu; 3: Vai tu vairs nepazīni, 325¹.

1.Nāc, māmiņ, jūrmalē,
Tava dēla laiva nāk.
Gan māmiņ' pats pazīs
Savu austu zēģelīt'. 229¹.

1500.

1. Kad es gāju jūrināi,
Jūrin' mana māmuliņe;
Kad izgāju malināi,
Pūt, jūrīna, pakaļāi. 164m.
1: es biju; 2: māmuliņa; 3: Kad es tapu; 4: Pūt, jūrīna, cik nu gribi, 144b.

1503.

1: aiziedams; 3—4: Ni pie zara nepieķēru, Ni piesaucu māmuliņ', 327 Nr. 10.

1. Roku māmiņ' i atdevu,
Ūdens ceļu iestādams:
Vai pie koka nosaķēru?
Vai piesaucu bāleliņu? 335 Nr. 1789.

3: Vai zariņu; 4: pasaucu māmuliņas, 6c. — 3: nosatvēru; 4: pasaucu, 92.

2. Uz ūdeņa laizdamies,
Saujā nešu dvēselīti:
Ne kociņa nesakēru,
Ne māmiņas nepasauču. 322e.
3. Uz ūdeņa iziedams,
Dievam devu dvēselīti:
Ne pie koka pieķerties,
Ne saukt tēva, māmuliņas. 308a.

4. Uz ūdens uziedams,
Dievam devu dvēselīti:
Ni kociņa, ko pieķert,
Ni māmiņas, ko pasaukt. 112b.

1504.

2: Laiva caura, ūdens tek; 3: dzirkles; 4: Aizbadīsim, 272a.

1505.

1: Ko, māsiņa; 3: Dzenam; 4: Saucam savu bāleliņu, 91c. — 3: Iram; 4: Saucam, 92. — 3: Vilksim, 92. — 3: Irsam; 4: Sauksam, 107a. — 1: bāliņi; 3: Vilksim; 4: citu laivenieku, 111d. — 1: brālīši; 3: Iersim; 4: Lūgsim citus bāleliņus, 176b. — 3: Airēsam maliņā; 4: Sauksam citu bāleliņu, 379. — 3: Dzīsim laivu pie maliņas, 407d, 408 Nr. 1175.

1. Kū, mōseņ dareisem,
Jiudiņš tak laivenā?
Dzeisem laivu maļeņā,
Sauksim sovu bōļeļeņu. 427a.

1: darēsīm; 435a. 3: Dzeisim; 4: Sauksim. 435a.

1506.

1. Ai, jūriņa, Daugaviņa,
Daudz tu man žēl darīji,
Daudz tu man airu lauži,
Daudz tērēji bāleliņu. 26c.

1: Ai, Daugava, ai, Daugava; 3: laiviņ' lauži, 30b. — 3: manu irklu lauži; 4: Daudz slīcēji, 106a. — 3: manu airu; 4: maitāji, 126a. — 1: Tu, jūriņa; 2: Daudz man dari žēlabiņu; 3: irklu; 4: maitāji, 126b.

2. Ai, jūriņa balgālite,
Daudz kungam skādes dara:
Daudz lauzīja oša ierkles,
Slīcināja bāleliņus. 176b.

1507.

1: Neraudāja māmuliņe; 2: viere; 3: raudāja māmuliņe; 4: ierkle, 176b.

1508.

2: dibenā; 3: Zelts, sudrabs dibenā, 13b. — 1: Jūra kauca, jūra rūca; 3: Guļ tur zelts, guļ sudrabs; 4: Guļ, 55. — 1: Jūra šņāca, jūra krāca; 3: guļ daži zelta pieši, 60a. — 2: dibenā; 3: Tur guļ daža dārga drēbe, 114b. — 1: jūra krāca; 3: Tur gulēja zelta nauda, 313. — 1: J. šņāca, j. krāca; 2: dibenā; 3: Daža kunga zelta nauda; 4: lolojums, 39d. — 1: Jūŗa šņāca, jūŗa krāca; 2: jūŗas dibenā; 3: Daŗa laba kunga nauda, 86c.

1509.

1: Jūra kauca, jūra krāca; 4: irējiņus, 41c pag. 5 Nr. 5. — 1: jūŗa kŗāca; 4: brālīŗu, 224d Nr. 1849.

1510.

1: Jūra rūc, jūra rūc; 2: jūra, 2291.
1. Jūra kļiedze, jūra sauce,
Kas gul jūŗas dibenā?
Tur gulēja oŗa laiva,
Div' brālīņi irējiņi. 394.
1: Jūra krāca, jūra krāca; 4: Ar deviņi irējiņi. 407d.

1511.

1. Jūŗa krāc, jūŗa krāc,
Ko tā jūŗa aprijusi?
Aprij' manus baltus tīklus,
Manu baltu bāleliņu. 207s.
2. Jūra krāce, jūra krāce,
Ko tā bija aprijuse?
Aprijuse zelta laivu,
Man deviņus bāleliņus. 17a, Nr. 174.
1: Jūŗa kŗāca, jūŗa kŗāca; 2: ierijusi; 3: Ierijusi; 4: Div' sudraba irējiņus, 156. — 1: Jūŗa kauca, jūŗa brēca; 2: aprijuse; 3: Aprijuse; 4: Pieci simti dvēselīŗu, 1811. — 1: Smagi, smagi jūŗa krāca; 2: ierijuse; 3: ierijuse oŗa; 4: Div' brālīŗus irējiņus, 226c.

1512.

1. Jūra šņāca, jūra krāca,
Ko tā jūra aprijuse?
Aprijuse zelta laivu,
Div' bāliņus airētājus. 278c.
1: Jūŗa šņāca, jūŗa kŗāca; 2: jūŗa; 4: Divi jaunus airētājus, 181g. — 4: Sudrabiņa zēģelīti, 207e. — 2: ierijuse; 3: Tā ierija; 4: Manu baltu bāleliņu, 207m.
2. Jiũre duņ, jiũre duņ,
Kas tũs jiũru dybynā?
Zalta laiva vydā guļ,
Treis brõļeņi irējeņi. 423a.
3. Jūra šņāca, jūra krāca,
Ko tā bija aizrijuse?
Tā aizrija zelta kuŗi
Deviņiemi ŷuburiem. 222b.

1513.

1. Oĩ, Diveņ, ratavoi,
Sleikst maņ divi bõļeņi:

Zīdu laīva apsaģoze
Pošā jīuris vīdeņā. 427¹c.

1514.

4: Sidrabiņa, 15b.

1520.

1: skriesat, melli; 3: vēsti nest; 4: dibenā, 15¹. — 1: Kur tu skriesi, melnais kraukli; 3: ziņas, 22p. — 1: Kurp skriedami; 3: ziņu nesam, 931c. — 1: Kur skriedami, melnie; 2: Krēsliņā, tumsiņā; ar turp. 5—6: Jūras smiltis vaigus grauzā, Ūdens matus plīvināja, 137f. — 1: melli; 2: Saulītei laižoties; 3: ziņas; 4: dibenā, 322b. — 1: Kur jūs skriesiet; 4: jūras dibenā ar turp. 5—6: Smiltis viņa vaigus grauzā, Ūdens matus plīvināja, 335 Nr. 1743. — 1: Kur skrējāt; 3: ziņas doti; 4: dibinā, 394.

1. Ko tie melnie kraukļi brēca

Ik vakaris jūrmalē?

Māmiņai vēsti nesa,

Dēls gul jūras dibinā. 207s.

1: Dui mellei kraukļ' brēc'; 2: Ikvakar's; 3: vēst' nes'; 4: jūr's dibanē, 211b Nr. 2023, 391 Nr. 284.

1521.

3: vēsti riešu; 4: dibenā, 91c. — 3: ziņu nešu; 4: dibenā, 91c. — 3: nešu, 91f. — 3: ziņu 127¹b un c. — 1: Kurp skrieniet, melni kraukļi; 2: bēdīgi; 3: nesam, 407a un k. — 1—2: Kur tu skrēji, melns krauklīti, Tik sebā vakarā, 216b.

1. Kur tu tek, mels krauklīts,

Tik sebe vakarē?

— Māmiņami vēst' nest,

Dēl' jūr's dibinē. 211c.

1523.

1: melna bite; 2: naksniņā; 3: Māmiņai, 87a. — 1: Kur tecēsi, 185e, 194. 206. — 1: Kur tecēsi; 2: Tumsā sebu vakarā; 3: ziņas dot, 188°. — 1: Kur tecēji; 3: ziņu devu; 4: Dēli jūras dibenā, 197b. — 1: Kur tecēja mella vūdze; 2: Tumsainā; 3: ziņu dot, 198a. — 2: Tumsiņai, 199a, 202a. — 1: Kur tecēji; 2: Tumsā sebu vakarā; 3: ziņu došu; 4: jūras, 240b.

1525.

2: māmuliņe; 3: lolojums; 4: Virs, 146b. — 2: Māmuļiņe gauži raud; 3: lolojums; 4: ūdeni, 172q.

1526.

4: Māte sava dēla raud, 60a.

1527.

1. Jūra, jūra, kā tu kauci?

Māsa, māsa, kā tu raudi?

Jūra kauc smalku tīklu,

Māsa raud bāleliņu. 80c.

1528.

2: viļņus; 3: mans; 4: Tur mans mīlais bāleliņš, 41c pag. 3 Nr. 4. — 2: jūriņ's; 3: man' mīl' tēv'; 4: Tur man' mīl' bāleliņ', 211b Nr. 1991. — 2: jūriņ's; 3—4: Tur gul man' mīl' tēv', Tur man' mīl' bāleliņ', 391 Nr. 187.

1529.

2 un 3: jūriņu; 5: irkli; 6: Bāleliņa, 335 Nr. 1793.

1. Rīt' tek trīs māsiņ'

Gar jūrmal' raudedam',

Gar jūrmal' raudedam',

Meklē sauv' bāleliņ'.

Atrod laiv', atrod ierkl'.

Bāleliņ' neatrod. 211b Nr. 1992.

2. Vakars tek trīs māsiņ'

Gar jūrmal' raudedam',

Atrod laiv', atrod irkl',
Īrejiņ' vien nevaids. 211c.

1530.

1. As dūdōju, as raudōju,
Maņ izgaisa bōļeļeņš.
Dūdōdama, raudōdama,
Ītecēju ņīdrōjā.
Tī atrodu zvejniceņus
Jyūreņōs zvejōjūt.
Divs paļeidz, zvejniceņi,
Voj nav je bōļeļeņa?
— Ak, tu cima dzaltaņeit,
Kaidš bej tovs bōļeļeiņš?
— Muns bōļeņš bolltu seju,
Dzaltōnīm mateiņīm.
Ak, tu cima dzaltaņeit,
Vakar šļeika jyūreņōs.
— Ak, jius jyūru zvejniceņi,
Izveļcit maļeņā.
— Ak, tu cima dzaltaņeit,
Kaidu moksū mums moksōsi?
— Vīnam dūšu galdauteņū,
Ūtram zeižu paladzeņū,
A pi treša poša īšu,
Myužam kraklu audējeņa. 424a, 435a.

2. Es redzēju jūriņā
Trīs zvejniekus zvejojam,
Zīda tīklis, zelta laiva,
Sudrabiņa zēģelītes.
Zvejnieciņi bāleliņi,
Redzējāti man' bāliņū?
— Ai, godīga mātes meita,
Kāds bij tavīs bāleliņš?
— Skaists puisītis, baltu vaigu,
Dzeltāniemi matiņiem.
— Ai, godīga mātes meita,
Tas guļ jūras dibenā;
Smiltis viņa vaigus grauza,
Ūdens matus plivināja.
— Zvejnieciņi bāleliņi,
Velciet viņu maliņā.
— Ai, godīga mātes meita,
Ko maksāsi par vilkumu?
— Vienam došu slēžu kreklū,
Otram zīda nēzdodziņū,
Trešam, visu jaunākam,
Pate sevi padodos,
Pate sevi padodos
Par zēģeļu mazgātāju. 75b.

1533.

1. Man pazuda bāleliņš,
Baltas govīs ganīdams.
Teku dienu, teku nakti
Jūras malu raudādām'
Jūras malu raudādama,

Bāleliņa meklēdama.
 Tecēdama uztecēju
 Trīs zvejniekus jūriņā (al. zvejojam).
 Labrīt, jūras zvejnieciņi,
 Redzējāt mūs' bāliņu?
 — Paldies, ciema zeltenīte,
 Kādis bija jūs' bāliņš?
 — Tievs un gars smuks puisīts
 Dzeltāniem matiņiem,
 Dzeltāniem matiņiem,
 Iesarkani vaigu gali.
 — Ai, godīga brāļa māsa,
 Tas gul jūras dibenā,
 Smilktis viņam vaigu grauze,
 Ūdens matus plīvinā.
 — Ai, godīgi zvejnieciņi,
 Velciet viņu maliņā.
 — Ai, godīga brāļa māsa,
 Ko solīji par vilkum'?'
 — Vienam devu slēžu kreklu,
 Otram zīžu nēzdaudzīņu,
 Trešajam vairs nevaru,
 Tam es pati solījos,
 Ne vienam, ne otram,
 Kā pašam stūrmaņam,
 Stūrmanītis gudris vīris,
 Tas sēž laivas galiņā,
 Tas mācēja laivu irt
 Pretim vēju, pa vējam,
 Pretim vēju, pa vējam,
 Pretim savu līgaviņ'. 21d Nr. 2533 var., 33e Nr. 4183.

1534.

1. Piekususi, nevar' vairs,
 Sav' bāliņu meklēdama.
 Rītā agri kalnā kāpšu
 Ķēniņam roku dot.
 Kā uzkāpu, tā paliku,
 Zemē tikt nevarēju.
 No tā kalna es redzēju
 Trīs zvejniekus zvejojam.
 Jūrmalnieki bālulīni,
 Redzējāt man bāliņu?
 — Ak, Vidzemes zeltenītes,
 Tas gul jūras dibinā.
 Oļas viņa vaigus grauze,
 Vilmīts matus purināja.
 — Jūrmalnieki bālulīni,
 Velkat viņu malīnā.
 — Ak, Vidzemes zeltenītes,
 Ko soliet par vilkumu?
 — Vienam došu lina kreklu,
 Otram zīžu nēzdociņu;
 Trešajam nevarēju,
 Tam es pate piederēšu,
 Ne vienam, ne otram.
 Kā pašam stūrmanam.

Stūrmanīts gudrais vīrs,
Tas māc laivu zēģelēt
Pa vējam, pret vēju,
Kā tas griežās grozamu
Pretī savam ienaidniekam. 75o. (II, 39)

2. Smagi, smagi jūra krāca
Miglainā rītiņā.
Ej, māsiņa, apraudzīt,
Vai ir visi bāleliņi.
— Ira visi bāleliņi,
Pastarīša vien nevoid.
Pastarītis aiztecēja
Gar jūrmalu dziedādams.
Vai, lūdzami zvejenieki,
Redzējāti man brālīti?
— Vai, godīga mātes meita,
Kāds bij tavs bāleliņš?
— Skaists puisītis, baltu vaigu,
Dzelteniem matiņiem.
— Vai, godīga mātes meita,
Tas gul jūras dibenā,
Smiltis viņa vaigus grauza,
Ūdens matus pludināja.
— Vai, lūdzami zvejenieki,
Velkat viņu maliņā.
— Vai, godīga mātes meita,
Ko trijiemi aizmaksāsi?
— Vienam došu slēšu kreklu,
Otram zīda nēzdodziņu,
Tam trešami zvejniekam,
Tam es pate piederēšu. 204.

3. Smagi, smagi jūra krāca
Miglaināji rītiņā.
Ej, māsiņa, apraudzīt,
Vai ir visi bāleliņi?
Ira visi, ira visi,
Pastarīša vien nevoid.
Pastarītis aiztecēja
Gar jūriņu dziedādams.
Vai, lūdzami zvejnieki,
Redzējāti man' brālīti?
— Vai, godīga mātes meita,
Kāds jel bija tavs brālītis?
— Smuks puisītis baltu vaigu,
Iedzelteni matu gali.
— Vai, godīga mātes meita,
Tas gul jūras dibinā.
Smiltis viņa vaigus grauza,
Ūdens matus kustināja.
— Vai, lūdzami zvejnieki,
Velciet viņu maliņā.
— Vai, godīga mātes meita,
Ko trejiemi aizmaksāsi?
— Vienam došu slēžu kreklu
Otram zīda nēzdaudziņu,
Tam trešami zvejniekam,
Tam es pate piederēšu. 224f.

4. Tumsiņai vakarā
 Man pazuda mans brālītis.
 Izmeklēju bērzu bierzi,
 Kā ar slotu izslaucīju.
 Es uzkāpu kalniņāi
 Pašai kalna galiņāi.
 Es redzēju visu jūru,
 Visus jūras zvejnieciņus.
 Ai, lūdzami zvejnieciņi,
 Redzējāt man' brālīti?
 — Ai, meitiņa, ai, māsiņa,
 Kāds jel bija tavs brālītis?
 — Smuks puisītis, baltu muti,
 Padzeltāni matu gali.
 — Ai, meitiņa, ai, māsiņa,
 Tāds gul jūras dibenāi,
 Smilktes viņa vaigus grauza,
 Ūdens matus plūdināja.
 — Ai, puisīši, ai, brālīši,
 Vilnāt viņu maliņā.
 — Ai, meitiņa, ai, māsiņa,
 Ko mums dārgi aizmaksāsi?
 — Vienam došu slēžu kreklu,
 Otram zīda nēzdaudziņu;
 Tam trešam, jaunākam
 Pate sevi vēlējies,
 Pate sevi vēlējies
 Mūžam viņa līgaviņa,
 Mūžam viņa līgaviņa,
 Zēģelišu mazgātāja. 142c.

5. Vakar gāja mans bāliņš
 Uz jūriņu tīklu mest.
 Vakar gaidu, šodien gaidu,
 Nevar' vaira sagaidīt.
 Teku pate uz jūriņu
 Bāleliņa raudzītis.
 Neredz vairs zvejojot,
 Ne laiviņas ligojot.
 Ieraudzīju trīs zvejniekus
 Vidū jūras zvejojot.
 Ai, jūs jūras zvejnieciņi,
 Redzējat man' bāliņu?
 — Ai, Vidzemes zeltenīte,
 Kāds bij tavis bāleliņš?
 — Dižens puisis, sārti vaigi,
 Iedzelteni matu gali.
 — Ai, Vidzemes zeltenīte,
 Tas gul jūras dibinā.
 — Ai, jūs jūras zvejnieciņi,
 Velkat viņu maliņā.
 — Ai, Vidzemes zeltenīte,
 Ko solīji par vilkumu?
 — Vienam došu slēžu kreklu,
 Otram zīda nēzdauciņu;
 Trešajam tam pietrūka,
 Tam es pate piederēšu,
 Ne vienam, ne otram,

Kā pašam stūrmaņam.
Stūrmanīts gudris vīrs,
Tas mācēja laivu dzīt
Ar vējiņu, pret vējiņu,
Pretī savu naidenieku. 26b.

1535.

1. Klusiņām jūra tek
Miglainā rītiņā.
Ejam, māsas, skatāties,
Vai ir visi bāleliņi.
Še ir visi bāleliņi,
Pastarīša vien nevaids,
Pastarīts jūriņā,
Baltā putu gabalā.
Pūt, vējiņi, sit vilnīti,
Izsit putu gabaliņu.
No tā putu gabaliņa
Trīs pušķīšus darināju.
Vienu devu Dieviņam,
Otru Dieva dēliņam,
Trešu pate paturēju
Vaiņadzīņa cekulam. 92.
2. Kam tōs kūkles skaiški skan
Myglūtā reitenā?
Skait', mameņ, sav' déleņus,
Vaj ji visi reitenā.
Visi ji, visi ji,
Pastarēša vīn navā,
Pastarēts jeūreņā
Boltu putu gobolā. 409a.

1536.

1. Visi Rīgas pulksteņiņi,
Visi gauži noskanēja:
Vakar slīka Daugavā
Divi simti airējiņu. 319c.

1537.

2: pulksteņiņi; 3: simt', 407a. — 1: Vakarā gauži; 4: simts jūrējiņu, 407f.

1539.

1: kuģis; 5—8 trūkst, 279¹b. — 3: Zvana Rīgas pulksteņiem; 5: rauda; 6: bāleņiņa; 7: tautu meita; 8: Raud pēc sava, 290f. — 4: Par jauniem puisēniem: 5—8 trūkst, 298f, 298g Nr. 13.

1543.

2: ēvelēja, 9. — 4: šķiedrus, 36 (E. Gutmane). — 1: Tētiņš manu laivu taisa; 3: Māmiņ'; 4: šķiedras, 107c. — 2: Likus dēļus; 3: zēģelītes; 4: šķiedras, 133¹a.

1. Tēvins mana laivu taisa
Šķība koka, greiza koka;
Māte auda zēģelīti,
Pa šķiedrini lasīdama. 149e.

1: Tēviņš manim laivu dara; 2. greizna; 3: aude; 4: šķiedrām, 181 k.

1. Tēvs man tais' oš' laiv',
Auž māmiņ' zēģalit'.
Māt' aud' zēģalit',
Lin' šķiedr' lasedam'. 211 Nr. 2029.

3. Tēvis, tēvis, dari laivu,
Māte, audi zēģelīti.
Māte, audi zēģelīti,
Linu šķiesnas lasīdama. 407a un b.
2 un 3: Māte auda, 407k.

1544.

1: manu kumeliņu, 293a un b. — 1: ošu, 391 Nr. 185. — 2 un 3: jūdžu, 394.
1. Jeuru gaiļi agri dzīd
Agri sādu laiveņā.
Tec, laiveņ, tacādama
Symtu jeudzu dineņā. 409a.

1546.

2: ēvelē; 4: šķiedras, 91c. — 3: zēģelītes; 4: šķiedras, 108b, 141. — 2: dēļus ēvelē; 3: zēģelītes; 4: Linu dzijas balināja, 111d. — 2: ēvelē; 3: zēģelišus; 6: tālumā; 7—8 trūkst, 138b.

1550.

1: Ak tu Dievs, nu; 3: Uzavilku ūdens kreklu, 85e. — 2: Pret ziemeli spēlētis; 3: Nu apvilku ūdens kreklu, 111d.
1. Es apvilku ūdens svārkus,
Sīkakmiņu kažociņu,
Nu es iešu jūrmalē
Ar ziemeli spēlētis. 407a.
1: ūdens kreklu; 2: Smalk' akmiņu, 91c, 93¹b. — 1: Apsavilku; 2: Sīkakmeņu; 5: jūriņā, 316¹.
2. Apvilkos kaula svārkus,
Eņģevēra kažociņ',
Es aiziešu par Daugavu
Ar ziemeli spēlētis. 319 Nr. 3303.
3. Es uzvilku ūdens kreklu,
Smalku zvirgzdu kažociņu,
Lai varēju ar Dieviņu
Pret ziemeli spēlētis. 90.
4. Nu es varu, nu es varu
Ar ziemeli rotātis,
Es apvilku ūdens kreklu,
Sīkakmeņu zābaciņus. 97b.

1551.

1. Tēvs man taisa oša laivu,
Māmiņ' auda zēģelīti,
Māmiņ' auda zēģelīti,
Linu šķiedres lasīdama.
Nu es gāju uz jūriņu
Pret ziemeli lielīties,
Ziemeļimi baltas putas,
Man baltākas zēģelītes.
Teci, mana ošu laiva,
Simtu jūdžu naksniņā,
Simtu jūdžu naksniņā,
Divi simti dieniņā. 40¹ (4b). —

1552.

1: taisi laivu; 3: es braucu; 5—6 trūkst, 69b. — 1: Pirc, tētiņ, mun laiviņu; 2: zēģelītes; 6: Mun bij baltas zēģelītes, 88c. — 1: Taisi, tēvis, man laiviņu; 3: Nu es iešu jūriņā; 4: dauzītis; 6: Man jo balta, 1811. (Feldmane). — 2: māmiņ, zēģelītes; 3: iemu jūriņā; 4: cīnīties; 5: Ziemeļam ir; 6: baltākas zēģelītes, 335 Nr. 1772.
1. Māte aude zēģelīti,
Tēvs darīja laiviņu.

Nu es iešu jūriņā

Ar ziemeli daudzīties;

Ziemeļam baltas putas,

Man ir balta zēģelīte. 400.

4: ziemeļu, 161b Nr. 1444. — 4: karoties, 41c pag. 3 Nr. 8.

2. Tēvs man tais' liep' laiv',

Auž māmiņ' zēģalit'

Lai es var' jūrā iet

Ar ziemaļu dauzaties.

Ziemaļam balt's put's,

Man' bij balt' zēģalit'. 211c. Nr. 4230.

3. Tēvs man taisa oša laivu,

Māte auda zēģelītes,

Lai es vara jūrā iet

Ar ziemeli daudzīties.

Ziemeļim baltas putas,

Man jo baltas zēģelītes. 207m.

1: Tēvs taisīja man laiviņu; 3: Rītu iešu jūriņā; 4: sturmētis; ar turp. 7—8: Uzvelk baltas zēģelītes, Iet laiviņa mirdzēdama, 143b. — 2: zēģeliņ'; 5: Ziemeļami; 6: balti zēģelīši, 229¹.

4. Tāvs, tāvs, tais' man laivu,

Mōte aude zādžeļeit,

Man jōit par jēurēm

Ar zimeli spēļētis. 442a.

5. Tēviņš man laivu dara

Šķība greiza oša koka,

Māte auda zēģelītes,

Baltus linus lasīdama.

Nu es iešu jūriņā

Ar ziemeli daudzīties;

Ziemeļam baltas putas,

Man jo baltas zēģelītes. 161c.

2: Šķība koka, greizna koka; 4: Pa šķiedram lasīdama; 5: jūriņāi; 6: lielīties, 18īg. — 1: Tēvis; 4: Linu šķiedrus lasīdama; 6: Pret, 207s.

1555.

1: ūdeni; 2: arāju meitiņām; 4: audējiņas. 61c Nr. 1627, 375. — 1: ūdeni; 3: dailas, 75p (Ozolm.) — 3: Arājam ir sk., 335 Nr. 686.

1: Tek laiviņa līgodama; 2: Pret, 98a.

1. Līgodama laiva nāca

Uz arāja meitiņām;

Arājami daiļas meitas,

Zēģelīšu audējiņas. 16.

1: laiva teka, 22k. — 3: skaistas, 26b.

1556.

4: airētājs, 408 Nr. 1174.

1557.

1: Bij man maza līgaviņa; 3: Bij man balta zēģelīte, 111c. — 3: Baltas manas zēģelītes; 4: laiviņām, 212a. — 2: Par citām; 4: Par citiem zvejniekiem, 216b. — 1: Maza bija man' sieviņa; 2 un 4: Par citām, 353.

1558.

1: mazāka; 3: baltāka; 4: Par visiem zvejniekiem, 104.

1. Man baltāka zēģelīte

Aiz visām laiviņām;

Man jaunāka līgaviņa

Aiz visām sieviņām. 407a.

3: Man mazāka ļaudaviņa, 407k.

1560.

1: skatīties; 3: nepazīsti; ar turp. 5—6: Savas austas zēģelītes, Linu šķiedru šķeterienu, 401 (2d).

1561.

2: villānīti; 3: līdzens, 41c pag. 4 Nr. 9. — 1: jūra; 3: celinis, 181b Nr. 1116. — 1: jūra; 2: vilnainīti; 3: līdzens mans celiņš, 335 Nr. 1776.

1562.

2: Neba jūrā; 4: Kur, 41c pag. 280 Nr. 6. — 2: Neba jūrā; 4: ārkļus, 1811 (Feldmane). — 3: Celmi aug līdumē; 4: Kur, 212a.

1. Tec, laiviņ, dej, laiviņ,

Neba jūrai celm' aug;

Līdamei celm' aug,

Kur arej ārkļ' lauž. 211b Nr. 1985

2 un 3: celmi, 391 Nr. 186.

2. Teci viegli tu, laiviņa,

Jūriņā nav tādu celmu,

Kādi kunga tīrumā,

Kur saplēsa lemesnīcu. 141¹ (K. Ozoliņš), 364¹.

4: saplēsu, 107d, 344. — 1: viegli; 2: Jūriņā, 335 Nr. 1786. — 3: Kādi auga tīrumā, 3641, 401. — 2: Nava celmu jūriņā;

4: Zemniekiem arkļus lauž. 40¹ (2b).

1564.

1: eimu; 4: ūdenā, 226i.

1567.

4: jūdžu, 17b. — 4: Tikām, 401.

1569.

1. Jūras kalni man arami,

Pate jūra ecējama;

Jūras kalni zeltu nesa,

Pate jūra sudrabiņu. 36b.

2. Gaujas kņauji man aرامي,

Pati Gauja ecējama:

Gaujas kņauji zeltu nes,

Pati Gauja sudrabiņu. 335 Nr. 1804.

1571.

2: spilveņos, 41c pag. 4 Nr. 10. — 2: spilvenī; 3: jūriņā, 335 Nr. 1774.

1578.

1: Dzeltenāja; 2: Sēsties laivas galiņāi; 4: maliņāi, 22b. — 2: galiņāi; 3: zelt' airiņu; 4: maliņāi, 22p. — 1: Ai, dzeltāna;

4: Iries pati, 133c Nr. 3895, 391 Nr. 298. — 1: Dzeltānaja; 3: zelt' airiņu; 4: Airies, 325e.

1583.

1: šķaves nāce; 2: Preten gāju, nebēdei; 3: ierkles, 213b Nr. 806. — 1: Jūrā; 2: Cauri cirtu; 3: Pieci pāri ošu irkļu, 216a un b.

1. Jūrai gāju, šķaudas nāca,

Cauri gāju, nebēdāju:

Bij man zelta dui ierklīši,

Tēva gudris padomiņš. 181g.

2. Jūrai gāju, šķavas nāca,

Cauri gāju, nebēdāju:

Bij man labas oša ierkles,
Labas tēva padomiņas. 176b.

1584.

1: darbinieka; 2: Vairāk gaida; 4: Ūdens virsu plivinēja, 321.

1585.

3: D. manim laivu dara [?], 1811.

1586.

1: ūdeņa; 2: Mirstamaju; 3: Tur; 4: Zem manām, 154c.

1587.

2: Rokā; 3: Dārga; 4: Vēl jo dārga dvēselīte, 161c. — 1: Jūrāi gāju naudu; 2: Saujai; 3: jūras, 181e. — 1: naudu, 216b. — 1: Rīgā gāju naudas ņemt; 2: nesu; 3: Rīgas nauda, 407h.

1588.

1. Nu gāj' jūrā naudas sēt,
Saujā nesu dvēselīti.
Dārga bija jūras nauda,
Dārga mana dvēselīte;
Visa jūras balta nauda
Ne vērts manas dvēselītes. 213b Nr. 807.
1: Gāju jūrā, 335 Nr. 1790.

1589.

1 un 2: Dui; 3: Tā puisīša; 4: dibenāi, 181c.

1592.

2: dibinā; 4: zaldātiem, 64i.
1. Kad man būtu tā naudiņa,
Kas guļ jūras dibenā.
Es nopirktu Rīgas pili
Ar visām mamzelēm.
Lai tā Rīga, kur tā Rīga,
Bet tās Rīgas mamzelītes
Baltām diegu zeķītēm,
Sarkanām kurpītēm! 75b.

SENAIS DAIŅU ZVEJNIEKS.

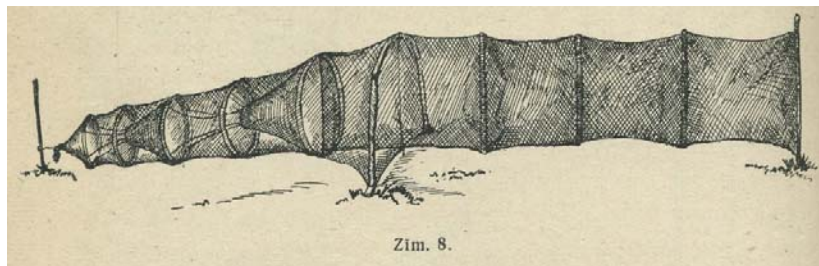
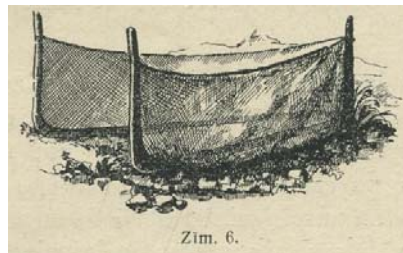
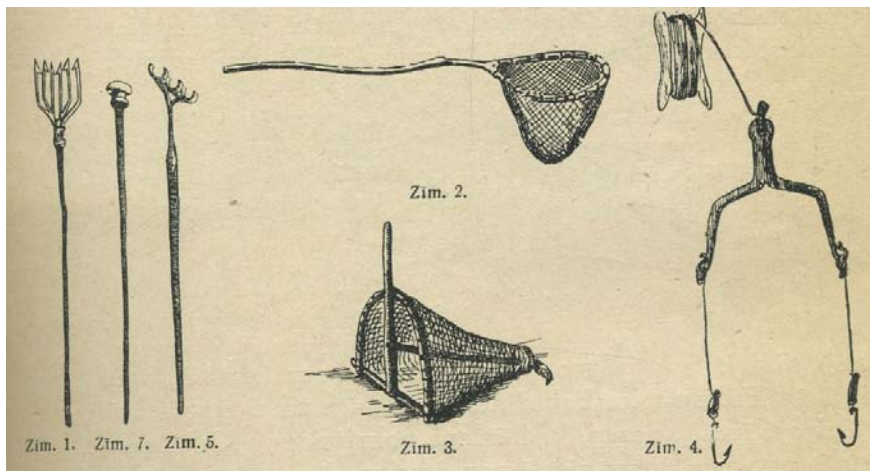
Zvejniecības virspārraugs V. Mansfelds.

Lielajā daiņu krājumā atrodam maz dziesmu, kuŗās būtu minētas zivis; līdzīgā kārtā maz materiālu, kas varētu mums sniegt kādus norādījumus par mūsu dzimtenes zvejnieku dzīvi un paražām.

Daiņas apstiprina vispār zināmo vērojumu, ka latviešu zemkopji senākos un vēlākos laikos nav zvejai piegriezuši pienācīgo vērību, uzskatīdami to kā blakus peļņu, īsteni iekšējos ūdeņos, mazākās upēs un ezeros. Pēdējos divi gadu simteņos gan katra muiža, kur atradās zvejai noderīgas upes vai ezeri, bij nodalīti īpaši zvejnieku ciemati, kuŗu turētāji piegādāja muižai zivis.

Mūsu senči lietojuši ļoti primitīvus paņēmienus, visvienkāršākās ķeramās ierīces un ieročus, durdami zivis ž e b e r k ļ i e m (zīm. 1.) vai nārstu laikā zivju bagātās upēs smeldami ķeselēm (zīm. 2.), rīkstaiņiem (zīm. 3.). Arī reņģes jūrā, kad tās lielos baros nākušas tuvi krastiem, smeltas

senāk tieši no ūdens. Latgalē un dažās Kurzemes vietās tādas zivju smeļamās ierīces sauc par č e r p a k i e m, kas aizrāda, ka paņēmiens būs aizgūts no krieviem. Naktīm zivis gāja d ū l ē t. Tādi d ū l ē t ā j i iededzināja sausus skalus, kuŗu liesma apgaismoja seklākās vietās upes vai ezera dibenu, dūra zivis žeberkļiem un ķēra vēžus kailām rokām. Lietots arī lākturis (zīm. 5.), īpašs zvejas daikts, kam koka kāta galā ielikts dzelzs skalu turamais. Iesprausts laivas galā, tas dūlētājam atļauj brīvi rīkoties abām rokām.

Palu laikos, kad zivis iet pret straumi, tačos sprauda rīkstīšu vai lūku murdus ar vienu vai vairāk iedzirkļiem, kur zivis gan iekšā iekļuva, bet ārā netika. Zivis ķēra arī ar lielākiem vienspārnu vai divspārnu diedziņu murdiem, kas īpašiem mietiem iesprausti upes gultnē vai ezera dibenā (zīm. 8.).

Ļoti primitīvi ierīkots k a k a ž n i e k s, (zīm. 6.) k a b e v a i t r o i ņ i k s. Divu līku koku, kabju, starpā vaļīgi iestiepts tīkla pinums, kas astē sasiets. Kakažnieku vada trīs zvejnieki, viens astē, divi katros spārnos, kas d ū k u r i e m (zīm. 7.) trenc zivis ierīcē. Protams, ka kakažnieks noderīgs tikai mazās upītēs, atvariņos, īpaši vasaru, kad ūdeņi nokritušie. Kakažnieku Latgalē sauc arī krievu vārdā par t r o i ņ i k u.

Mūsu senči mēdza mazos un lielos ūdeņos zivis c i l p o t u n m a k š ķ e r ē t. Cilpotājs ielaiž ūdenī astru cilpu, kuŗu izveicīgi savelk zivij ap žaunām, citādi tā izpeŗas ārā un nozūd dzelmē. Tāds primitīvs zvejas veids sastopams vēl tagad Latgalē. Kapenēs atrastas vissenās k a u l u makšķeres, kamēr kopš tūkstoš gadiem jau lieto dzelzs un tērauda makšķeres, kas simtiem savērtas izstieptas virvēs, tiek mestas upēs, ezeros un pat jūrā. Daiņa sola pasniegt mencai kumosu zīda diega galiņā. Jūŗas zvejnieki lieto m a k š ķ e r e s j e b ū d a s (kr. уда) (zīm. 4.); tās lietderīgi ierīkotas, lai ķertu it lielas jūŗas zivis, mencas, zuŗus un laŗus.

Lielāko ezeru, piem. Lubāna, zveju mēdza iznomāt krievu uzņēmējiem no Vitebskas un Pliskavas guberņām, kas prata arī ziemu zvejot, dzīdami tīklus pa āliņģiem zem ledus, kas ļoti grūts darbs un prasa sevišķas ierīces un izmaņu.

Īstie senākie zvejnieki, kas zvejodami pelnīja pārtiku un pat bagāti dzīvoja, sastopami lielāko upju, Daugavas, Gaujas, Ventas, ezeru un jūŗas piekrastē, īpaši seno lībieŗu apdzīvotās vietās.

Te atrodam vienu senas sadraudzības veidu, kuŗa nolūkos bijis kopīgi nodoties zvejai. It īpaši to iemīlējuŗi laŗu ķērāji.

Šādas «draudzes», kā tās pašas sevi dēvē, ir bijuŗas pa visu laŗu zvejas novadu, ap Daugavas un Gaujas grīvu līdz pat Pabaŗiem. Pat vēl tagad tādas draudzes var sastapt (sk. «Dienas Lapas» pielikumu 1891. g.).

Tipiska šādas «draudzes» iekārta (daŗreiz draudzi pēc galvenās liellaivas sauc par «kārbu») būtu šāda:

Katra draudze pastāv no viena un tā paŗa pagasta vaku māju saimniekiem. Dalībnieku skaits kā kuŗā vietā, svārstīdamies no 4 līdz 13. Nabagāku un mazāku pagastu draudzēs ir vairāk dalībnieku — lielākie pagasti, ar bagātākajām zvejas vietām, nodibina vairākas, bet mazākas draudzes. Katrs dalībnieks ir ielicis savu daļu lielajā laŗu vadā un piedalās draudzē ar darbaspēku. Izcilā vietā daudzina «stūrmaņa» amatu (jeb «skiperis» un «ķeperis»), kas draudzes dalībniekam pienāk vai nu pēc kārtas jeb pēc izraugām. Sevišķi slavē spējas laivu pret vēju un straumi vadīt (tā 1660 u. t.). Vēl cits draudzes loceklis ieņem otrā stūrmaņa amatu, daŗreiz arī par «lencmani» dēvēts, kuŗa uzdevumos bija raudzīties par tīklu izmeŗanu un izvilkšanu.

Noķertos laŗus vai nu pēc katras zvejas dienas nogādāja pilsētā pārdoŗanai jeb arī uzglabāja ledus pagrabos, kamēr pienāca pārdoŗanas laiks. Par pārdotajām zivīm iegūtā nauda sanāca pa lielākajai daļai kopīgajā kasē, kas glabājās pie «stūrmaņa». Kopīgās naudas izdalīšanu draudzes locekļiem dēvē par «dieliņu». Kases atslēgas sargāja divi «kases vīri», kas katru svētdienu revidēja kasi un zvejas grāmatu, ko rakstīja «stūrmanis». Mangaļos naudu izdalīja tik tad, kad no iejemtās naudas katram draudzes loceklim iznāca pa 100 zelta rubļu. Stūrmanis par savu daudz atbildīgāko darbu dabūja arī atalgojumu par 50% lielāku nekā pārējie. Bet bija tādas draudzes, kas maksāja savam stūrmanim daudz mazāk, daŗreiz pietika ar 1%. Ja nu paturam prātā, ka agrākos laikos, pa laŗu zvejas trim mēneŗiem, Mangaļos gadījās pat seŗi šādi «dieliņi», tad varam nojauŗt, kādi ievērojami ienākumi bijuŗi Daugavas grīvas laŗu zvejniekiem. It īpaŗi stūrmaņi būs lepojuŗies, ko arī daiņas norāda, jo stūrmanis grābj zeltu! (Sk. 1655, 1657.)

Bet ir daiņas, kaut nedaudzas, kas liecina, ka citos novados zvejnieku dzīve arī senāk nav bijusi neko vieglāka kā tagad. Ir viena par nabadzīgo zvejnieku, kas ar savu saplosīto buŗu un salāpīto laivu nevar nākt bagāto zvejnieku pulkā. Labi jau šim zvejniekam, ka tas sev un saviem mājniecekiem sazvejo azaida tiesu, retumis tam laimējās zivis noķert arī pārdoŗanai (sk. 1627— 1634).

Grūtais darbs un zvejas piederumu dārgums, it īpaŗi tas sakāms par tīkliem, ir par iemeslu, ka zvejnieki labprāt apvienojas pulciņos. Tā arī reņģu zvejoŗanai bieŗi vien zvejnieki sametās kopīgā darbam.

Ja ievēro dažādo zvejas ieroču vērtīgumu zvejnieku dzīvē, tad nav nekāds brīnums, ka šos ieročus apdzied, un turklāt izgrezno ļoti daudziem epitetiem. Tā laivas parasti ir «zelta» un buņas «sidraba», smalkos tīklus slavē par «zīda» tīkliem.

Interesanti nu konstatēt, ka jau šie senie zvejnieki, kā tas augšā pieminēts, pratuši arī jūrā pret vēju braukt. Tas liecina par diezgan augstu buņu mākslu. Ja vēl piebilstam, ka skandināviešu veco laivu vadītāji ar savām buņām nav pratuši pret vēju dzīties, tad te vērojama daudz augstāka attīstības pakāpe.

LATVJU DAIŅĀS PIEMINĒTĀS ZIVIS.

Gandrīz vai ar meklēšanu jāmeklē daiņas, kuņās apdziedātas zivis. Pat gleznainajiem paralēlismiem tās maz noderējušas. Daudzinātas tās sugas, kas arī tagad visvairāk pazīstamas. Ja vēl iedomājamies, cik liela nozīme latviešu dzīvē zvejai ir šos laikus, tad tīri vai jāpabrīnās, kālabad daiņas par zveju tik maz runā. No tam var nu secināt, ka laikos, kad daiņas cēlušās, zveju būs tālu pārspējusi medniecība. Tagad liela tautas daļa ir zvejnieki, un medības būs gan dēvējamas par izpriecu; senāk tas bija otrādi — zveja vēl nebija noteikts, pastāvīgs darbs, bet ja zvejoja, un pa lielākai daļai zvejai noderēja iekšzemes ūdeņi, tad zvejoja, lai ar zivīm šad un tad sagardinātu muti.

Zveja, un sevišķi jūras zveja, bija no zemes vidienas padzīto lībiešu darbs. Latvieši bija zemkopji un mednieki. Ka tas tā, par to liecina agrākie šejienes likumi, pēc kuņiem Kurzemē zvejas tiesības piederēja bez kādiem ierobežojumiem visiem jūrmalniekiem, bet Rīgas jūras līča Vidzemes krastos zvejas tiesības bija nodotas muižnieku rokās.

No zooloģiskās ģeografijas viedokļa, daiņas pieminētās zivju sugas nesniedz nekādu ievērojamu materiālu; visas šīs zivis pieder Eiropas — Sibīrijas faunai, kas te iedzīvojusies drīzi vien pēc ledus laikmeta.

Pavisam mūsu zemē būs kādas 74 zivju sugas, no kuņām visbiežāki sastopamas kādas 10 jūras un kādas 20 saldūdeņu apdzīvotājas. Daiņas ir pieminētas tikai 8 sugas, un proti:

- Jūras zivis: 1. reņģe, siļķe (*clupea harengus* f. *membras*),
2. brētliņa (*clupea sprattus*),
3. menca (*gadus callarias*),

- Saldūdeņu zivis: 4. līdaka (*esox lucius*),
5. alanta (*idus melanotus*),
6. plaudis (*abramis brama*),
7. ķīsis (*acerina cernua*),

- Ceļotājas: 8. lasis (*salmo salar*).

Pieminētās jūras zivis ir tās pašas, kam arī tagad mūsu jūrmalas zvejnieku lomos pirmā vieta, — līdz 95% no visām nozvejotajām zivīm.

Par «r e ņ ģ i» un «s i ļ ķ i» (*clupea harengus* f. *membras*) dzird runājam juku jukām. Liepājas stūrī arī tagad «reņģu» vietā dzird «siļķi». Reņģe ir šejienes siļķu (*clupea harengus*) pasuga, un tās tālākā dzimtene ir Atlantijas okeana ziemeļu daļa, turklāt pieņemot Ziemeļu un Baltijas jūru, un Ziemeļu ledus jūru. Pa visu mūsu jūrmaļu šo zivi sazvejo lielā vairumā. No visa loma ap 60% ir reņģu, bet no reņģu lomas 88% ir sazvejotas Rīgas jūras līcī. Šīs pazīstamās zivs muguras un spuru zilganās krāsas pēc daiņas reņģi daudzina par «zilspārņīti». Ir arī norādījumi par smalkajiem reņģu zvejas tīkliem un ziņas par reņģu konservēšanu tās žāvējot.

B r ē t l i ņ a (*clupea sprattus*) ir tuva reņģes radiniece, tamdēļ B. V. 30938. daiņa abas zivis nemaz nešķir, bet brētliņu uzrunā par «sīko reņģi—brēteliņu». Lai nu gan tās nozīme šejienes

saimniecībā ir mazāka nekā reņģei, tomēr arī brētliņa ir ļoti svarīga zivs Ziemeļu un Baltijas jūrā. Mūsu zemē brētliņu visvairāk zvejo Rīgas jūras līča Kurzemes pusē, īpaši ap Kolkas ragu.

M e n c a i (gadus callarias) ir veltītas vairākas daiņas, kas attapīgi šo zivi dēvē par «zeltspārnīti». Līdzās reņģei šī ir mūsu svarīgākā zivs, kurai piekrīt ap 15% no jūras zivju loma. Mencu lielāko tiesu sazvejo Liepājas jūrmalā, kas ir mencām bagātākā par visu Baltijas jūru. Tur šo zivi ķer smalkiem tīkliem un īpašiem mencu āķiem (sk. B. V. 30695). Mūsu jūras menca būs gan Atlantijas okeana mencas (gadus morrhua) pasuga. Tās dzīves vieta tāpat izplešas pa Atlantijas okeanu līdz ar tuvākajām jūrām no 40. līdz 70. ziemeļu platuma gradam. Mencas dzīvo lielos pulkos, tāpat kā siļķes, resp. reņģes, kas ir mencu galvenā barība.

A r ī s a l d ū d e ņ u z i v i s, kuŗas piemin daiņās, visur ir izplatītas, varbūt, atskaitot p l a u d i (abramis brama), kas nu retumis gadās kādos ezeros, bet agrāk, kamēr tas nebija gājis mazumā aiz laupītāju zivju vajāšanām, būs bijis vairākās vietās sastopams. Tagad visā Latvijā izplatītās k a r p a s (cyprinus carpio) ir ap 15. g. s. sākumu katoļu mūki te ievēduši. Tamdēļ daiņās par šīm zivīm neatrodam nekādu ziņu.

No visām saldūdeņa zivīm visvairāk ievērota l ī d a k a (esox lucius). B. V. 30806. daiņa to pavisam jauki attēlo; bioloģiski pareizs fakts, ka tā uzturas niedrājos, labi ir epiteti «zaļacīte» un «zeltspārnīte». Ar šo pēdējo epitetu būs gan domātas sārti dzeltanās krūšu un vēdera spuras. Līdaka ātri iedzīvojas, un tālabad tā atrodama pa visu Eiropu: dīķos un upēs, purvainos un skaidros, dziļos ezeros, un mūsu pusē pat jūrā, ko zina arī daiņas (sk. B.V. 30807, 30748).

Mūsu vērtīgāko zivi, l a s i (salmo salar) piemin vienu reizu (B. V. 30834). Šai daiņā dziesminieks kāro lielākos lašus.

Beidzot B. V. 30941. daiņa blakus līdakai daudzina a l a n t u (idus melanotus) un p l a u d i (abramis brama), kas esot labas zivis, pretēji mazvērtīgajam ķ ī s i m (acerina cernua).

V. Mansfelds.

SENAIS ZVEJNIEKS.

JŪRAS ZVEJNIEKA GRŪTĀS GAITAS.

1593.

Dziļas jūras zvejniekam
Caur cepuri mati auga;

Ūdens viņa laivu nesa,
Vējiņš matus plevināja. 149e.

1594.
Lai ir grūt', kam ir grūt',
Zvejniekam visai grūt';
Lai lij' liet', lai krīt' snieg',
Zvejnieks zvej' jūriņēi. 211b Nr. 2045.

1595.
Dievs dedzan' diž' ugiņ'
Vidē jūr' virs akmin',
Silde tīkl', silde laiv',
Silde pat' irejiņ'. 211b Nr. 2026.

1596.
Div' svecītes jūrā dega
Sudrabiņa lukturos.
Tās dedzina Dieva dēli,
Zvejnieciņus gaidīdami. 335 Nr. 1783.

1597.
Bērni tēvu nepazina,
No jūriņas pārnākam:
Siļķu zvīņu kažociņš,
Jūras putu cepurīte. 208c, 216b.

JŪRA PRASA SMALKU TĪKLU.

Kāpu, kāpu kalniņā,
Tur redzēju visu jūru.
Pašā kalna galiņā,
Visus jūras zvejnieciņus.

Jūra prasa smalku tīklu,
Laiva smalku zēģelīšu;
Uzvelk baltu zēģelīti,
Iet laiviņa līgodama. B. V. 1325. 19. v.

1598.
Es uzkāpu kalniņā,
Pašā kalna galiņā,
Es redzēju visa jūru,
Visus jūras zvejnieciņus.
Es redzēju jūriņā
Zīda tīklus ielaižam;

Tur vajag zelta laivas,
Dimantiņa zēģelītes. 161c.

1599.

Es uzkāpu kalniņā,
Pašā kalna galiņā,
Es redzēju jūriņā
Trīs zvejniekus zvejojot:
Zelta laiva, zīda tīklis,
Sudraboti irklu gali. 216b.

1600.

Es redzēju jūriņā
Trīs zvejniekus zvejojam;
Visiem bija zelta laivas,
Sudrabiņa zēģelītes. 207¹.

1601.

Jūriņ' prasa smalku tīklu,
Laiviņ' baltu zēģelīti.
Kad uzvilku zēģelīti,
Iet laiviņa dziedādama,
Iet laiviņa dziedādama
Uz Kurzemes meitiņām.
Kurzemē daiļas meitas,
Tās māc jūras tīklus aust,
Tās māc jūras tīklus aust
Priekš tiem jūras zvejniekiem.

1602.

Jūra krāca, laiva šņāca
Migļajā rītiņā:
Jūra krāca smalka tīkla,
Laiva baltas zēģelītes. 407a.

1603.

Zvejniecīņa līgaviņa
Nakti miegu negulēja:
Jūriņ' prasa smalku tīklu,
Laiviņ' baltu zēģelīti.
Uzvelk baltu zēģelīti,
Iet laiviņa putodama,
Iet laiviņa putodama,
Baltus viļņus šķaidīdama. 40¹ (2d).

JŪRAS MĀTE.

1604.

Jūras māte man vaicāja,
Ko zvejnieku meitas dara.
Smalki vērpa baltus linus,
Siļķītēm valgus taisa. 181g.

1605.

Jūras māte man vaicāja,
Ko dar' veci zvejenieki.
Tiklus auda, airus drāza,
To dar' veci zvejenieki. 87a.

1606.

Jūras māte man vaicāja,
Ko dar' mani zvejnieciņi,
Ko dar' mani zvejnieciņi,
Kalniņā sasēduši.
Tiklus auda, airus drāza,
Uguntiņu sakūruši,
Uguntiņu sakūruši,
Kalniņā sasēduši. 40¹ (2c).

1607.

Jūras māte man vaicāja,
Ko dareja zvejnieciņi.
Zvejniekam sēra laiva,
Pilla laiva sērdienīšu. 229¹.

1608.

Dod dodama, jūras māte,
Nekavē zvejnieciņu,
Zvejniekam gara diena,
Uz ūdeņa līgojot. 40¹ (2e).

1609.

Es redzēju jūras māti
Siekiem naudas mērojam,
Siekiem naudas mērojam,
Pūriem vecu dālderīšu.
Es tev lūdzu, jūras māte,
Dod man kādu riekuziņu. 40¹ (2d.)

DAUGAVAS LAIVNIEKS.

1610.

Jūra elle, jūra elle,
Daugaviņa māmuļiņa;
Daugaviņa izšūpoja
Kā māmiņa šūpolē. 41c pag. 3 Nr. 3.

1611.

Laivenieki bāleliņi,
Nemiet mani laiviņā,
Es mācēju smalki irt,
Iet laiviņa līgodama. 6c. 407c.

1612.

Dažu dien' Daugaviets
Kumeliņu nebaroja;
Iesēdies laiviņā,
Pa līčiem darināja. 80d.

1613.

Savu laiku laivinieki
Kumeliņa nemieloj':
Ziemu tek kājinām,
Vasar' dēļu laiviņā. 61g.

1614.

Rīgā iešu es, māmiņa,
Velē baltas vilnānītes.
Dieviņš zina vai atiešu,
Strauja tek Daugaviņa. 80c, 88b, 407a.

1615.

Ar Dieviņu paliekat,
Kas stāvat maliņā!
Smaga laiva, dziļš ūdens,
Strauji tek Daugaviņa. 97b.

1616.

Uz ūdeņa laizdamies,
Atdod' roku māmiņai,
Dieviņš zina, vai atiešu,
Strauja tek Daugaviņa,
Ne zariņš noķerams,
Ne māmiņa pasaucama. 407a.

1617.

Pūt, vējiņ, sila malu,
Necel viņu Daugavā:
Pilna laiva piesēduse
Manu baltu bāleliņu. 407k.

1618.

Ķigums mani pavadīja,
Rezna mani sagaidīja,
Rumba liela grēceniece,
Tā bij muitas ņēmējiņa. 325e.

1619.

Ķegums mani pavadīja,
Rezna mani sagaidīja,
Ai, Parumba vella māte,
Tā gaid' manu dvēselīti. 327 Nr. 43.

DAUGAVAS ZVEJNIEKS.

1620.

Palīdzat man, māsiņas,
Tiklu mest Daugavā!
Vizēt viz Daugaviņa
Stikajām raudiņām. 189b.

1621.

Sudobrôtâ laivâ séžu,
Zalta érkla ruceņâ,
Ceļu érклу, azars viz,
Īt laiveņa ļeigódama. 435c.

1622.

Gailīts man padziedāja,
Daugavā zvejojot.
Iru laivu maliņā,
Teku celt līgaviņu. 407k.

1623.

Kas tur nāca par ezaru,
Ņiedres vien locījās?
Div' laiviņas zelta nāca,
Treša sīka sudrabiņa. 39a.

1624.

Kas spīdēja, kas mirdzēja
Daugaviņas maliņā?
Zvejniecīņa līgaviņa
Zelta naudu rēķināja. 16, 42.

1625.

Tumsa nakts zvejniekam, —
Balta nauda maciņā;
Karsta saule arājam, —
Rudzu guba tīrumā. 407a.

1626.

Tumša nakte zvejniekam, —
Zelts vizēja laiviņai;
Melns kājas arājam, —
Balts biķeris rociņai. 181c.

NABADZĪGAIS ZVEJNIEKS.

1627.

Maza maza man laiviņa
Noplīsušu zēģelīti.
Nevarēju līdzī tikt
Ar citiem zvejniekiem. 407c.

1628.

Ne tā mana viena vaina,
Ka laiviņa netecēja:
Līgaviņas vaina bija,
Kam auž rupjas zēģelītes.

1629.

Caura, caura man laiviņa,
Noplīsuse zēģelīte.
Kaldi, tēvs, man laiviņu,
Aud, māmiņa, zēģelīti. 181¹.

1630.

Kas kait, kas kait
Zvejnieka sievai!
Viens ķīsis, dui ķīši,
Zupiņa rokā. 158.

1631.

Mans vīrins jūrinā,
Pieci mencī laivinā,
Pieci mencī laivinā,
Ik bērņina mencis bij. 149i.

1632.

Neba lielas lietas dēļ
Zvejnieks kūla līgaviņu:
Trīs raudiņas vien pietrūka,
Simtiņā(i) rēķinot. 13b.

1633.

Zvejnieks kūla līgaviņu,
Neba kādas vainas dēļ:
Žāvēdama norāvuse
Trīs reņģītes no simtiņa. 40¹ (2e), 40¹ (4b).

1634.

Zvejojs ir zvejniecīšs,
Div' raudiņas laiviņā:
Ko tur ēda, ko tur dzēra,
Ko pārdeva naudiņā? 278c.

ZIVIS.

1635.

Es šķītos gudris būt,
Līdakām jumtu jūmu;
Saskrien vārnas, žagatiņas,
Noēd manu nama jumtu. 91c.

1636.

Guli, guli tu, puisīti,
Kas pīs lūku venterīti?
Divi zaļas līdeciņas
Pa upīti plīkšķināja. 41c pag. 82, Nr. 2.

1637.

Guli, guli, līdaciņa,
Ezeriņa maliņā,
Ikām mani bāleliņi
Žebērkliņu kaldināja. 6c.

1638.

Ai, menciņi zeltspārnīti,
Kam spordzini jūriņāi?
Man deviņi zīda tīkli,
Tos vēzīši sagriezuši. 181k.

1639.

Ai, menciņi zeltspārnīti,
Nāc ar mani viesoties;
Es tev došu kumosiņu
Zīda diega galiņāi. 181e.

1640.

Nāc, menciņi, tai ravē,
Kur dzird' mani lellojam;
Es tev došu kumāsiņu
Zīda diega galiņā. 161c.

1641.

Sen dzierdēju, nu redzēju,
Kā zvejnieki mencus kaun:
Dui baltām nūjiņām
Sit pa gālu, met laivāi. 181g.

1642.

Tu, menciņu zeltspārnīti,
Mans krekliņu audējiņis;
Siļķīt' sīka zivitiņa
Mans maizītes gabaliņis. 181c.

1643.

Tu, siļķīt, sīkzivtiņ,
Tu man maizes arājiņa;
Tu, plekstīt, platspārniņ,
Tu man naudas kalējiņa. 379, 391, Nr. 306.

1644.

Siļķes, menci man vaicāja,
Ko darija zveju meitas.
Smalki vērpa, tīklus auda,
Siļķītēm valgus dara. 171a, 391 Nr. 304. 364¹.

1645.

Siļķītei tīklu audu
No smalkā linu šķiedra;
Mencīšam brammaņam
Dzelzēm ūdus kaldinājn. 216a.

1646.

Pateic man, māmuliņe,
Kuŗu dienu es piedzimu.
Es pateikŗu zvejniekam,
Kur siļķītes nakti gul. 216a.

1647.

Siļķīte dziedāja
Jūrītē,
Lejnieka dēliņu
Gaidīdama. 391 Nr. 305.

1648.

Nospārdās siļķu māte,
Laiviņā iekāpdama (al.: nekāpd.);
Visi siļķu bērni raud
Pēc tās vecas māmuliņas. 216a.

1649.

Ai, reņģīte zilspārnīte,
Nāc ar manim spēlēties;
Tu dziļā jūriņā,
Es ozola laiviņā. 28d.

1650.

Sīka reņģe, brēteliņa,
Nāc ar mani spēlēties,
Tu dziļāi jūriņāi,
Es ozola laiviņā. 40¹ (4b).

1651.

Reņģe, reņģe, brēda reņģe,
Man vēdera barotāj';
Lai sapuva lieli laši
Zilā jūras dibinā. 61g.

1652.

Teci, mana oŗa laiva,
Simtu jūdŗu dieniņā,
Es tev doŗu roŗu taukus,
Smalku linu zēģelīti. 111d.

1653.

Zvejnieku vīri,
Amata brāļi,
Zvejosim līdakas,
Ālandas, plauŗus;

Kas iraid izsalcis,
Lai ēd ķīšus. 40¹ (2c).

STŪRMANIS.

1654.
Stūrmanīti ķeperīti,
Nāc ar laivu maliņā,
Padod man lences galu,
Ej ar Dievu sētiņā. 40¹ (4b).

1655.
Šam bij grūt', tam bij grūt',
Grūt' laiviņas stūrmaņam.
Tam bij grābt zelta naudu
Ar abām rociņām. 407c.

1656.
Mūs' pašam stūrmanim
Sešas laivas sedumā.
Dod, Dieviņ, to dieniņu,
Pilnas vest maliņā. 40¹ (2e).

1657.
Mūsu paša stūrmanim
Vasku cimdi nodiluši,
Vasku cimdi nodiluši,
Zveja naudu skaitījot. 40¹ (3a).

1658.
Palīdz, Dievs, palīdz, Laime,
Tam jaunam stūrmaņam
Še palaisti, tur piesieti
Rīgas salas galiņā! 325c.

1659.
Ne visiemi stūrmaņiemi
Ūdens ceļu izzināt:
Vīksnes celmi celiņā,
Ābeļ' ceļa maliņā. 325e.

1660.
Stūrmanītis gudris vīrs,
Tas sēž laivas galiņā,
Kur vējiņš laivu pūta,
Tur pagrieza zēģelīti. 347.

* * *

Stūrmanītis gudris vīrs,
Tas mācēja laivu griezt,
Tas mācēja laivu griezt,
Pret ziemeļi saturēt,
Pret ziemeļi saturēt,
Pretim manu bāleliņu. B. V. 30894, 5. v.

* * *

Stūrmanītis gudris vīrs,
Pret straumīti laivu grieza,
Pret straumīti laivu grieza,
Pret vējiņu zēģelītes. B. V. 30894, 8. v.

OŠA, PUCENES, OZOLA, ĀBELES LAIVA.

1661.
Eima, brāļi, raudzīties,
Kādu koku upe nes.
Kādu koku upe nes,
Tāda koka laivu daru. 91c.

1662.
Trīs gad's laivu kaldināju
Daugaviņas maliņā;
Kad iekāpu laiviņā,
Vāczemē nolīgoju. 126a.

1663.
Oša koka laivu daru,
Zelta tuktes tuktēdams;
Kad iestūmu jūriņā,
Visa Rīga paspīdēja. 93^{1b}.

1664.
Puceņ' koku laivu daru.
Abi gali sudraboti;
Nav laiviņa ūdenī,
Jau slavīte Vāczemē.
Jau slavīte Vāczemē,
Kādas meitas (?) Kurzemē. 190c, Nr. 975.

1665.
Oša koka laivu daru,
Abi gali sudraboti;

Nav laiviņa ūdenī,
Jau slavīte Vāczemē. 28¹.

1666.
Ozoliņa laivu taisu,
Abi gali apzeltoti;
Ne jūrē neiegāju,
Kad atspīde Vāczemē. 319c Nr. 1295 var., 319e.

1667.
Ābeļ' koka laivu daru,
Abi gali apzeltīti;
Da Rīgai nedagāju,
Atspīdēja Vāczemē.
Vāczemnieki brīnējās,
Kam tij tāda laiva nāk.
Tā dēliņa laiva nāk,
Kas neguļ dienavidu. 407a.

DARINA LAIVAS DAĻAS, AIRUS.

1668.
Jūrmalā skaista liepa
Deviņiem žuburiem;
Kam pietrūka zveju virves,
Tas tur kailēs darināja.
Simtu gadu tās kailītes
No liepiņas darinātas. 40¹ (3a).

1669.
Viena liepa jūrmalā,
Tā pieder zvejniekam;
Cik pietrūka vadus virves,
Tik tecēja lūku plēst. 40¹ (2e).

1670.
Kupla liepa jūrmalēi,
Tā pieder zvejniekam;
Kad laivai vierves trūka,
Tek pie liepas lūku plēst. 181 g.

1671.
Tec, laiviņa, skaldi jūru,
Rīgai mastu lūkoties.
Tu lūkoji masta koku,
Es zēģeļu audējiņu. 181e.

1672.

Labak man rupjš kreklits,
Nekā rupj' zēgalit':
Rupjš kreklits mies' sild',
Zēgalit' dvēselit'. 211b Nr. 2030.

1673.

Laiva, laiva, airi, airi,
Tie bij mani bāleliņi:
Laiviņ' leca augstus viļņus,
Airi vilka maliņā. 40¹ (2b).

1673¹.

Irklenieki, laivinieki
Visi mani bāleliņi,
Visiem irkles pār pleciem,
Visi laivu irējiņi. 68a.

1674.

Es bij' laivu taisītājs,
Rokat mani jūrmalēi:
Jūras meitas man' apsedza
Baltajām villainēm. 181g.

1675.

Es bij' laivas taisītājs,
Rokāt mani jūrmalā;
Sak' laiviņa tecēdama:
Te guļ mans taisītājs. 41c pag. 281 Nr. 10.

KUĢA UN LAIVU SIMBOLIKA.

1676.

Balts gailīts kuplastīts
Par jūriņu diegu vilka;
Trūkst dziedziņis, krīt gailītis,
Noslīkst jūras dibinā. 95¹c.

1677.

Balts gailītis kuplu asti
Par jūriņu diegu vilka;
Jūra kļiedza, jūra brēca,
Nevar diega salocīt. 74c.

1678.

Melns gailītis kupl' astīti
Par jūriņu diegu stiepa;
Jūra šnāca dienu, nakti,
To dziedziņu locīdama. 407a un b.

1679.

Melnais vērsis baltiem ragiem
Brien pa jūru baurodams;
Rīgas kungi pretī nāca,
Siekiem naudu mērīdami. 127^b.

1680.

Pieci brieži jūru brida,
Otri pieci Daugaviņu;
Rīgas kungi priekšā gāja,
Siekiem naudu mērīdami. 401.

1681.

Sirmi zirgi jūrā peld,
Zelta segli mugurā;
Staigā paši staļļa puisi,
Zelta pieši kājiņās. 181b. Nr. 1168.

1682.

Uz jūriņu zvejot braucu
Ar ozola kumeliņu;
Priekšai banga, pakalāi,
Vidū manis augumiņis. 181k.

1683.

Pļaujiet sienu, kam vajaga,
Man sieniņa nevajaga:
Mana ķēve jūriņā
Gul galviņu atmetusi. 283.

1684.

Balt' aitiņa jūru peld
Sudrabiņa radziņiem,
Visi Rīgas namnieciņi
Tek gar malu skatīties. 281b un d.

1685.

Balt' aitiņa jūrā peld
Sudrabiņa radziņiem;
Visi Rīgas namnieciņi
Saujā naudu žvadināja. 22r.

1686.

Div' aitiņas jūrā dzēra
Sudrabiņa radziņiem;
Nāk no Rīgas precinieki,
Siekiem naudu mērīdam. 206.

1687.

Balt' aitiņa jūru peld
Dzeltēniemi radziņiem;
Pretī gāja zelta laiba (?)
Sudrabiņa zēģelēm. 300b.

1688.

Balta aita jūru brida,
Zeltu nesa mugurā;
Ka zinātu mūsu kungi,
Laistu simtu medinieku. 311a.

1689.

Balta kaza jūru brida
Dzeltāniem radziņiem;
Rīgas kungi, ieraudzījši,
Šķiet saulīti uzlecot. 91g.

1690.

Balta kaza jūrā peld
Dzeltāniem radziņiem;
Rīgas kungi naudu skaita,
Maliņāi stāvēdami. 137c.

1691.

Balts buciņš jūrā peld
Zeltītiem radziņiem.
Dievs dod viņam izpeldēt,
Tad būs nauda šai zemē. —
Līdz buciņš maliņā,
Nogrimst jūras dibinā. 75h.

1692.

Sirma cūka jūru brida,
Naudas kule mugurā;
Rīgas kungi priekšā gāja,
Siekiem naudu mērīdami,
Siekiem naudu mērīdami,
Dālderiem skaitīdami.
Kaut tā cūka noslīkuse,
Nebūt' naudas Vidzemē. 391 Nr. 340.

1693.

Melna cūka jūrā brida,
Naudas zutis mugurā.
Būt' tā cūka noslīkuse,
Nauda kļūtu Kurzemē. 264g.

1694.

Zaļa cūka jūrā peld,
Zelta segli mugurā.
Es iesviedu zelta šautru,
Lai tā peld maliņā. 207s.

1695.

Zaļa cūka jūrā peld,
Zelta sedli mugurā;
Tā nebija zaļa cūka,
Tas zvejnieka kumeliņš. 229^l.

1696.

Melna cūka jūru brida,
Dengas kule mugurā.
Es noņemu dengas kuli,
Melna cūka pakaļ skrej,
Melna cūka pakaļ skrej,
Baltus zobus sprauslodama. 40^l (3a)

1697.

Rupucītis jūru peld,
Naudas maiss mugurā.
Būt' rupucis pārpeldējis,
Būt' naudiņa Vidzemē. 42.

VARIANTI.

1593.

1. Dziļas jūras zvejniekam
Caur cepuri mati auga;
Tam bij tiesa alus dzert
Ar sudraba biķerīti. 33b Nr. 2167.
2. Dziļas jūras zvejniekam
Caur cepuri dūmi kūp,
Tas nedzēra alutiņu
Bez sudraba biķerīša. 161c.
1—2: Dziļam jūra zvejniekam Caur cepures dūmi kāp, 181b Nr. 1176.
3. Ai, bagāta Gaujas māte,
Pildi manu ķeselīti!
Tu jau pati gan zināji,
Caur cepuri mati auga. 120c.

1595.

4: ģrejiņ', 391 Nr. 57.

1596.

1: jūrā dedza; 2: Div' sudraba lukturīši; 3: Tās uzdedza, 185c. — 2: lukturos; 3: Tādas dedzin', 217c Nr. 2837.

1. Dui lukter', dui sveciņ'

Deg Daugavas maliņē.

To dedzan' Diev' dēl',

Lai redz jūr's zvejnieciņ'.

Zīd' tīkl', vaļ' laiv',

lzakstat' zēgalit'. 211b Nr. 2027.

2. Div' svecītes jūrā dedza,

Div' sudraba lukturīši;

Dieva dēli dedzināja,

Lai redz jūras zvejnieciņi. 216a un b.

1597.

2: pārnākotī; 3: Zivju, 48c. — 2: pārejam; 3: Sīku, 161c, 174e.

1. Nepazinu sav' brālīti,

Gar jūriņu staigājot:

Zuvu zvīņu kažociņš,

Putnu spalvu cepurīte. 181g.

1598.

I. Es uzkāpu kaliņā,

Pašā kalna galiņā.

Es redzēju visu jūru,

Visus jūras zvejnieciņus. 23.

Ar turp. 5—6: Zīda tīkli, zelta laivas, Sudrabiņa zēģelītes, 75b, 109d. — 1: kaliņā; 2: kala; 3: Tur, ar turp. 5—6: Tīklus auda, airus drāza, Kaliņā sēdēdami, 317d.

1599.

3: Ieraudzīju; 5: zīža tīklis; 6: Apzeltīta zēģelīte, 28d. — 6: Sudrabiņa airu, 264c.

1600.

3: Zelta laiva, zīda tīklis, 325a.

1601.

3: uzvilka; 7—10 trūkst, 391 Nr. 311.

1. Jūra prasa smalku tīklu,

Laiviņ' baltu zēģelīti:

Uzvelk baltu zēģelīti,

Iet laiviņa vizēdama. 109d.

1: smalka tīkla; 2: baltas zēģelītes; 4: mirdzēdama, 110c.

2. Kurzemē daiļas meitas,

Tās māc jūras tīklus aust,

Tās māc jūras tīklus aust

Priekš tiem jūras zvejniekiem. 391 Nr. 808.

1603.

1. Zvejnieciņa līgaviņa

Pusmiedziņa vien gulēja:

Jūpa prasa smalku tīklu,

Laiva baltu zēģelīšu. 335 Nr. 1796.

3: Jūriņ'; 4: Laiviņ', 22b. — 3: tīklu; 4: zēģeliņu, 217c Nr. 2838. — 2: Nakti miega negulēja; 4: zēģelīti, 225.

2. Zvejnieciņ' meitiņai

Gar' mieg' negulēt:

Jūriņš pras' smalk' tīkl',
Laiviņš smalk' zēgalit'. 211c Nr. 4345.

1605.

3: T. ada, aires drāze, 41c pag. 2 Nr. 2. — 1: Jūras māte man vaicē; 2 un 4: zvejeniek'; 3: Tīklus auda, aiņus, 207g Nr. 1402. — 1: Jūras; 2 un 4: zvejnieki, 335 Nr. 1797. — 1: vaicā; 2 un 4: zvejniek'; 3: aiņus. 391 Nr. 154. — 2: mani zvejnieciņi; 4: Kalniņā sēdēdami. 40¹ (4b). — 2: mani zvejnieciņi; Kalniņā sēdēdami. 40¹ (2b).

1. Jūras māte man prasīja,

Ko dar' mani zvejnieciņi.

Tīklus auda kalniņā,

Aiz ozola sēdēdami. 46c.

2. Jūras māte man vaicāja,

Ko dar' veci zvejnieciņi.

Tīklus lāpa, aires drāž,

Kāpu malā sēdēdami. 207s.

5: drāza; 4: Kāpmalēja dēdēdami, 207m. — 1: Jūras māte mani vaicā; 2: zvejnieki; 3: Tīklus lāpa, padrāž aiņus, 217b Nr. 1932 var.

3. Man vaicāja kalnu meitas,

Ko tie lejas puiši dara.

Tīklus auda, tīklus lāpa,

Iekrēsliņā sēdēdami. 391 Nr. 436.

3: Tīklus auda, tīklus; 4: Iekrēsliņa, 161b Nr. 1438.

4. Ūdens māte man vaicāja,

Ko dar' jūras zvejnieciņi.

Tīklus auda, aiņus drāza,

Uz ūdeņa dzīvojot. 297a.

1608.

1. Vēja māte, jūras māte,

Kur jūs laiku pavadiet?

Zvejniekam gara diena,

Uz ūdeņa līgojot. 40¹ (2d).

1609.

1. Es redzēju jūras māti

Siekiem dingas mērojot;

Es tev lūdzu, jūras māte,

Dod man sieka padibeni. 40¹ (2c).

2: Siekiem naudas; ar turp. 5—6: Ka nedod padibeni, Dod jel vienu cepurīti, 401 (4b).

1610.

1: Jūra, jūra, elle, elle; 2: māmuliņa; 4: šūpolī, 407k. — 1: Rīga, Rīga, elle, elle; 2: māmuliņa; 4: šūpulī, 91c, 407d, 408 Nr. 1267. — 1: Rīga, Rīga, elle, elle; 4: šūpulī, 95b. — Rīga, Rīga, elle, elle; 4: šūpolie, 103b.

1. Šij mæemiņa, tij mæemiņa,

Dougaeviņa mæmoļiņa;

Dougaeviņa izšūpuoja

Kā mæemiņa šūpueliē. 85b.

1611.

1: Laivinieki; 4: mirdzēdama, 9. — 1: Irklenieki, laivenieki; 4: Tek, 91f. — 3: iert; 4: Tek, 308b. — 3: mæcēju aira vilkt; 4: Ies, 323b.

1614.

2: villainītes; 3: Vai atiešu, neatiešu, 91c. — 1: mæmiņ; 2: vilnainītes; 3: Dievis; 4: Strauji, 335 Nr. 1827.

1617.

1: siliņā; 2: ezarā; 4: bāleniņu, 407a.

1. Pyūt, vèjeņ, syla molu,
Nadzeņ viļņu azarâ:
Pyllna laiva pisáduse
Munu bolltu bòleļeņu. 428², 434a.
1: syla pridê; 2: Naceļ viļņu jyùreņôs. 419. — Sal. 414 Nr. 44.

1620.

1: Palīdziet jūs; 3: Visa ņudz, 80c. — 2: Daugavāi; 4: S. zuvītēm, 181g. — 1: Palīdzait, jaunas meitas; 2: T. laist; 3: Visa viz, 407a.

1622.

1. Man gailīts padziedāja,
Jūriņā zvejojot.
Laidu laivu maliņā,
Teku celt līgaviņas. 322b.
2: Uz ezera; 3: Sienu laivu pie niedrītes, 111d.
2. Gaiļēši man padzida.
Vydyn jiūru zvejòjūt.
Dzanu laivu maļeņâ
Eimu caltu ļaūdaveņas.
Laūdaveņa mīga cyūka
Nadzèrd mani atejūt. 434a.
Sal. 427^ob (II pag. 35 Nr. 30).

1624.

1.; kas vizēja; 2: Zvejnieciņa laiviņā, 216a un b. — 2: Viņā laivas galiņā; 3: Stūrmaniša, 265a.

1. Kas tur spīd, kas tur mirdz
Zvejnieciņa laiviņā?
Zvejnieciņa līgaviņa
Zelta naudu rēķināja. 69a.

1: kas tur viz; 2: Viņā laives galiņā; 4: Zveju naudu, 190i Nr. 1265. — 1: kas zvēro; 2: Zvejenieka; 3: Tā zvejnieka, 212a, 214c Nr. 25. — 1: kas tur viz; 2: Puceņkoka; 4: rēķenēja, 224b. — 2 un 3: Stūrmaniša, 321. — 1: Kas uguni zibināja; 3 un 4: Zvejenieka. 173.

1627.

1: Šaura šaura, 75b.

1628.

1: Vai tā; 4: Kas neauda zēģelīti, 226i.

1632.

4: Jau simtiņu (al.: simtiemi) rēķināja, 22b un c. — 3: raudiņu; 4: rēķenot, 30b. — 1: Nebe; 3: Triju raudiņu pietrūka; 4: S. līdzināma [?], 319c Nr. 3327.

1634.

1: Zveji, zveji, zvejnieciņi; 4: Ko pārdos, 216a.

1636.

4: plīkšķināja, 137b Nr. 2217. — 4: plīškināja, 137h. — 3: Dīvas zaļas līdaciņas; 4: plunkšķināja, 22b.

1. Pēterīti bāleliņi,
Pin lūciņu venterīti:
Līdeciņa plīvināja
Ezeriņa maliņā. 121o.

1: Sīman brāli, Sīman brāli; 2: Pinam lūku; 3: plīvināja, 111h.

2. Puisi, puisi, ko tu guli?

Pin tu lūku venterīti:

Divi zaļas līdaciņas
Daugavā plīkšīnāja. 407a.

1637.

2: Ezariņa; 3: Iekam, 80c. — 1: līdaciņa; 3: Tikām, 109b. — 3: Kamēr, 344. — 2: dibenā; 3: Kamēr manis bāleliņš; 4: Makšķerīti, 127¹c.

1640.

1: mencini, tai rāvēi; 3: tav, 161b Nr. 1446. — 1: tai vadā, 161c.

1643.

2: maiz' arejiņ'; 3: plekstiņ; 4: naud's kalejiņ, 211b Nr. 1998.

1644.

1: mencas; 4: valgu, 176b. — 1: mencas; 2: Ko Lejnieku meitas dara; 3: baltus linus; 4: taisa, 161c.

1647.

2: Jūriņā; 3: Zvejnieka, 41c pag. 4 Nr. 13. — 1: Siļķītis, 161b Nr. 1442.

1649.

1: Tu, reņģīte; 2: ar mani saderēt, 226c.

1652.

1: ošu; 2: jūdzu; 3: roņa; 4: Smalkas 1. zēģelītes, 55. — 2: jūdzu; 3: devu roņa; 4: Smalku zīda zēģeliņu, 68d. — 3: devu roņa, 91c. — 1: ošu; 2: jūdzu, 91h. — 1: peldu laiva, 93¹c. — 3: došu priežu sveķus, 137e. — 1: dēļu laiva; 2: jūdzu; 3: došu priežu taukus, 158.

1. Skrej, laiviņ, tec, laiviņ,
Simt jūdž' pa dieniņ',
Es tav doš' priež' tauk',
Smalk' lin' zēģalit'. 211b Nr. 2028.

1655.

1. Straujas upes stūrmaņam
Par galviņu vilņi sita.
Tam bij jemti zelta naudu
Ar abām rociņām. 324a.

1665.

1: Dreijas koku, 41c pag. 280 Nr. 4.

1667.

1. Ābel's koka laivu daru,
Abi gali pazeltīti;
Ne jūrā neielaidu,
Jau atspīda Vāczemē. 6c.
3: Ne pie Rīgas nedagāju, 80d. — 3: neiebraucu. 92. — 1: Zaļozola laivu; 2: sudraboti; 4: Vāczemēi atspīdēja, 164m. — 1: Ābel' koka; 2: sudraboti; 3—4: Kad ielaidu jūriņā, Vāczemēi atspīdēja. 171a. 3: jūrā neiebraucu. 335 Nr. 1780.

1669.

1: jūrmalē; 5: vadus jostas; 4: Tik piegāja noplēsties, 40¹ (4b).

1675.

1: timermanis; 2: Rokat; 4: Tei gul manis timermanis, 161b Nr. 1439. — 2: Rokat mani jūrmalā, 335 Nr. 1798.

1677.

1: kuplasfītis, 74b. — 1: Baltais gailis; 3: Jūra krāca, jūra šņāca, 91c. — 3: Jūra kauca, jūra sauca, 91f. — 1: kupl' asfite, 121f. — 1: Mans gailīts kuplasfīts, 121p. — 1: Melns; 2: velk, 137e.

1. Melns gailīts, kupla aste,
Pār jūriņu diegu vilka;
Grūti pūta jūras viļņi,
Nevar diega salocīt. 92.

2: Par jūriņu diegu stiepa, 80d. — 1: kuplu līpu; 2: Par; 3: Jūras viļņi bēdājās, 85b un c. — 1: kupl' astūte; 3: Grūši, 111d. — 1: kuplu asti; 4: Kā būs diegu salocīt. 111h.

1678.

1: Balts gailītis, kupl' astūte; 3: Trīs dieniņas jūra šņāca, 407c. — 1: Mans gailīts; 2: Pār; 3: Jūra šņāca, jūra krāca, 407k.

1. Bollts gaiļeits kuplu asti
Par jeūreņu dīgu stīpe;
Treis diņņis jeūre šņōce,
Tū didzeņu lūceidama. 422b.
1: kupla aste, 422a un d.

1681.

1: Sirms zirdziņš jūru; 2: sedli; 4: kājiņā, 16.

1684.

3: Visi jūras zvejnieciņi, 241e. — 4: Tek aitiņas raudzītis, 379.

1. Balt' aitiņa jūrā peld
Sudrabiņa radziņiem;
Būt' aitiņa noslīkuse,
Nebūt' naudas Kurzemē. 216a un b.
2. Balt' aitiņa jūru brida
Sidrabiņa radziņiem;
Būt' tā jūru nebridusi,
Nebūt' naudas Vidzemē. 28d.

1685.

1. Balt' aitiņa jūru brida

Sudrabiņa radziņiem;
Rīgas kungi pretī brauca,
Dālderīšus mētādami. 93b.

4: spēlēdami, 22m. 77. — 2: Sidrabiņa; 3: pakaļ gāja, 74b, 121f. — 1: Man' aitiņa; 3: pakaļ gāja; 4: Dālderīšus, 91g. — 1: Melna aita; 3: pretī brida; 4: Dālderīšus, 92. — 1: jūrā peld; 2: Sidrabiņa; 3: pretim, 105a. — 1: Aveniņš jūru peld; 2: Dzeltāniemi; 4: skaitīdami, 134a. — 1: jūrā peld; 4: spēlēdami, 141¹ (E. Cikuss). — 1: aitiņa peld pa jūru; 2: Zelfītiem; 3: nāca; 4: ripodami, 264m.

2. Baltaitiņa jūru peld
Sudrabiņa radziņiem.
Pakaļ nāca Rīgas kungi,
Saujām naudu mērīdami.
Es nedošu baltaitiņas,
Man pašai vajadzēja,
Man pašai vajadzēja
Cimdu, zeķu, vilnainītes. 303¹b.

1686.

1. Balt' aitiņa jūru brida

Sudrabiņa radziņiem;
Rīgas kungi priekšā nāca,
Siekiem naudu mērīdami. 91c.

1: Balta kaza; 2: Sidrabiņa; 3: pretī brauca, 6c, 28d. — 1: Balts āzītis; 2: Sidrabiņa; 3: pretī brauca; ar turp. 3—6: Siekiem naudu mērīdami, Dalderiemi skaitīdami, 15a. — 3: pretī brauca, 19d, 26b, 326c. — 1: jūru peld; 3: pakaļ brauca, 221, 400. — 1: jūru peld; 3: pretī jāja, 42. — 2: Sidrabiņa; 3: pretī brauca, 52a, 134a un c. — 1: Aveniņš, 68a, 75f. — 2: Zelfītiem, 69a, 107b. — 1: Man' aitiņa, 80a. — 3: brauca, 85b, 90, 324a. — 3: gāja, 87¹, 308a, 323b. — 1: Aveniņš; 3: pretim gāja, 88b. — 2: Sidrabiņa; 3: brauce; 4: Simtiem naudu solīdam', 91h. — 1: jūrā, 109a, 325h. —

1: jūru peld; 2: Sidrabiņa; 3: pretim nāk, 118¹, 353¹. — 1: Balts jēriņš; 3: pretī nāca, 137d. — 1: jūrā; 3: pretim nāca; 4: mērodami, 161e Nr. 94 var. — 1: jūru peld; 2: Zeltītiem; 3: pretī nāca, 301¹. — 4: Simtiem naudu skaitīdami, 320b. — 1: jūru; 2: Zeltītiem; 3: gāja, 335 Nr. 1781.

2. Balt' aitiņa jūru brida

Sudrabiņa radziņiem;

Pretim nāca Rīgas kungi,

Siekiem naudu mērīdami. 2b, 264c.

2: Sidrabiņa; 3: Pretī gāja, 28d. — 3: Pakaļ brauca; 4: Zelta naudu solīdami, 102, 364¹, 40¹. — 2: Zeltītiemi; 3: Pretī brauca lieli kungi, 287, 289c. — 1: Balta aita; 4: Pūriem, 311a. — 1: Priekšā, 324e.

1687.

1. Balt' aitiņa jūru brida

Dzeltāniem(i) radziņiem:

Pretim gāja Rīgas kungi,

Siekiem naudu mērīdami. 394.

2: Dzelteniem; 3: Pretī nāca, 18. — 3: Priekšā nāca, 80c, 407h. — 1: jūrā; 2: Dzelteniem; 3: nāce; 4: mērodami, 224o Nr. 94. — 1: Balta aita; 4: Pūriem, 310c, 379. — 1: jūrā brīde; 3: nāce; 4: mērīdam', 319e, 325e. — 3: lieli kungi, 325e. — 1: Balts avenis; 3: Iet priekšāji, 325e. — 3: Priekšā, 325¹.

2. Balt' aitiņa jūru brida

Dzeltāniem radziņiem;

Rīgas kungi pretī nāca,

Siekiem naudu mērīdami. 95d, 137e.

1: Aveniņš; 2: Dzelteniem; 3: priekšā brauca, 2a, 379. — 1: Aveniņš; 3: 1 brauca, 75b, 97g. — 3: priekšā brauce; 4: mērodam', 95f. — 2: Dzelteniem; 3: pretim, 107a. — 2: Dzelteniem; 3: brauca; 4: mērodami, 111d. — 2: Dzelteniem; 3: pretim, 226f. — 3: Dieva dēli pakaļ gāja, 319c. — 3: priekšā brauca, 321, 401. — 3: priekšā gāja, 322b un e, 407a un k. — 3: priekšā gāja; 4: mērodami, 407c un i. — 1: Aveniņš; 2: Dzelteniem radziņiem; 3: pakaļ tek, 69f.

1688.

1: Balt' aitiņa: 3—4: Rīgas kungi pretim nāca, Siekiem naudu mērodami, 325e.

1. Balt' aitiņa jūru peld,

Zelta segli mugurā;

Pretim brauca Rīgas kungi,

Zelta naudu skaitīdami. 120c.

2. Balt' aitiņa, zelta ragi,

Tek pa jūru dancodama;

Rīgas kungi pretī nāca,

Dālderīšus mētādami. 106a.

1689.

1. Balta kaziņ' jūrā peld

Ar sudraba radziņiem;

Rīgas kungi pakaļ brauca,

Siekiem naudu meirodami,

Cits maķeli pacilāja,

Cits bikšeles pakratīja. 241k.

1690.

1. Bollta vuška jiūres bryda

Dzāltonim radzeņim;

Reigys kungi priškā brauce,

Sikim naudu mēreidami. 424¹a, 427¹a.

1: Vuciniņš jeūru mōja (mōve); 2: radziņim; 3: gōja, 422a. — 1: B. koza jiūres mōva; 3: priškā skrā, 426c. — 1: jiūris;

2: Zelteitim; 3: priškā skrā, 426c.

1691.

1. Balts buciņis jūru peld

Zeltītiem radziņiem;

Pretim nāca Rīgas kungi,

Siekiem naudu mērodam. 224n.

1: Balta aita jūru; 2: Sidrabiņa; 3: Pretī brauca; 4: mērīdami, 30a. — 1: buciņš jūrā; 3: Pretī, 194. — 1: Balt' aitiņa; 2: Sidrabiņa, 198c. — 1: auniņš jūrā; 3: brauca; 4: mērīdam; ar turp. 5—6: Siekiem deva zelta naudu, Pūriem vecus dālderīšus, 230. — 1: auniņš peld pa jūru, 264g. — 1: Balt' aitiņa jūrā; 2; Sudrabiņa; 4: naudas solīdam. 290f.

1692.

1. Sirma cūka jūru brida,

Naudas kule mugurā;

Kur cūciņa pasagrieza,

Naudas bija diezincik. 379.

2. Cūka brida par upīti,

Naudas kule mugurā;

Būt' tā cūka nebridusi,

Nebūt naudas šai zemē. 125a un b.

1: par Daugavu; 4: Vidzemē, 28d. — 1: Cūciņ' pelz; 3: Būt cūciņ' nopeldējs'; 4: naudiņ', 54e (II, 248).

3. Balta cūka jūrā peld,

Naudas kule mugurā;

Kad tā cūka jūrā slīks,

Naudas trūks Kurzemē. 246f.

1: Zelta cūka jūru brida; 3: slīktu; 4: trūktu, 240b.

4. Melna cūka jūru brida,

Naudas soma mugurā;

Būt' cūciņa noslīkuse,

Nebūt' naudas Kurzemē. 181c. — Sal. Nr. 30930.

1: Dzelzu cūka jūrā peld; 3: Būt' tā cūka; 4: nauda, 48. — 1: Sirma; 2: N. kule; 3: Būt' tā cūka; 4: Vidzemē, 75b. —

1: cūka peld pa jūru; 2: N. kule; 3: Būtu cūka; 4: šai zemē, 101f. — 1: Dzelzu cūka jūrā brida; 2: somu; 3: Būtu cūka

apslīkusi, 181b Nr. 1177. — 1: jūrai peld; 2: N. kule, 181k. — 1: Cūka peld pa Daugavu; 2: somu; 3: noslīkusi, 213c.

Nr. 1528 var., 215b. — 1: Cūka brida pa Daugavu; 2: Naudas kule; 3: Būtu cūka noslīkusi, 188°.

1693.

I: Mella cūkele jūrā; 3: cūkele, 182 Nr. 7.

1. Jūras cūka jūru brida,

Naudas soma mugurāi.

Kad būt' cūka noslīkuse,

Tad būt' nauda Kurzemēi. 181g.

2. Cūka peld pa Daugavu,

Naudas kule mugurā.

Dievs dod cūkai pārpeldēt,

Būs naudiņa Kurzemē. 270d.

1: brida pa ezaru; 3: dos cūkai izpeldēt; 4: naudiņas, 185d. — 1: par; 3: dos cūku izpeldēt; 4: Paliks nauda, 188°. — 1:

brida pa ezaru; 2: pakaklē; 3: izpeldēti, 202a. — 4: Klīdīs nauda, 281 d. — 3: Nāc, cūciņa, maliņā, 403.

3. Cūka peld par Daugavu,

Naudas kule mugurā;

Kad tā cūka pārpeldēs,

Tad būs nauda šai zemē. 36r (J. Lejniece.)

1: par; 3: Kad cūciņa; 4: Būs naudiņa, 42. — 2: Kad tā pāri pārpeldēs, 71c. 353¹, 379. — 1: pa; 4: Diezgan naudas,

76b. — 1: pa; 2: N. zute; 4: Vidzemē, 97a. — 1: pa; 3: Kad cūciņa; 4: Vidzemē, 118¹. — 3—4: Būt' tā pāri pārpeldējsi,

Tad būt' nauda Vidzemē, 119¹ (A. Vintere). — 1: par; 4: Vidzemē, 120c. — 4: Būs naudiņa, 126d.

1695.

1. Zaļa cūka jūrā peld,

Zelta sedli mugurā;

Jauni puīši Dievu lūdza,

Lai tā peld maliņā. 231b.

2: segli; 3: Lūdzat Dievu, jauni puīši; 4: tā nāk, 207l. — 1: Melna; 4: Lai peld cūka maliņā, 232.

1. Melna cūka jūru brida,
Dingas kule mugurā;

Būt' tū cūka noslīkuse,
Nebūt' dingas šai zemē. 40 (2c).
3—4: Kad tā cūka noslīkusi, Ta būs dinga šī zemē, 40¹(2b).

2. Mella cūka jūru brida,
Dingas kule mugurā;
Nebūt' cūka nogrimuse,
Tad būt' dinga šī zemē. 40¹ (2b).

LAIKA NOVĒROJUMI DAIŅĀS.

Metereoloģijas biroja vadītājs J. Barlotijs.

Tautas mutē uzglabājušies izteicieni, kāds tuvākā vai tālākā nākotnē gaidāms laiks. No tā noskārstam, ka latvieši ne tikai novērojuši un meklējuši dabas parādību likumus minētā virzienā, bet pratuši arī laiku noteikt. Daži laika vērojumi atrodami tautas dzejā.

Vēl tagad latvietis tic, ka pēc ziemas un pavasara var noteikt vasaru, piem. B. V. 27925 un 27926.

Tādām domām savs pamats. Klimatoloģijas materiāli māca, ka līdzīgi pareģojumi iespējami. Visas parādības dabā nenotiek tik vienkārši kā dienas un nakts maiņas. Pēc parastām gadu laiku temperatūras maiņām nāk auksti vai silti pavasari. Galvenā kārtā tas atkarājas no gaŗākiem vai īsākiem klimatiskiem periodiem, kas neatkārtojas noteiktā laika sprīdī.

Tādi zīmīgāki periodi nāk tikai apm. pēc 33 gadiem, atkārtojoties cilvēka mūžā apmēram tikai divi reizes, un tāpēc atsevišķam vērotājam nespēj nekādus pamatotus ieskatus sniegt.

Tādā kārtā izskaidrojama zināmā neuzticība tautas gudrībām par gaidāmo laiku. Aiz tiem pašiem iemesliem laika noteikšanas ziņas maz uzglabājušās daiņās, bet jo plaši māņos un parunās. Daiņu laika novērojumi gandrīz aizvien pareizi un saskan ar īstenību, bet, protams, nav minēts, kā pati novērošana izdarīta.

Daiņa dzied (B. V. 23861), ka plīvurainie mākoņi, augsti peldēdami un biezēdami, pareģo lietus dienu.

Vakarā spožai un baltai saulei noejot, rītu gaidāma pa lielākai daļai jauka diena (piem. 28591, 33902):

Noiet saule vakarai,
Zelta miglu miglodama.
Lec, saulīte, rītai agri,
Nojem miglas vaiņadziņu. (B. V. 33880).

Vieglās nakts miglas stāv ciešā sakarā ar saules kvēles spēku, zemes un augu izgarojumiem, kas met zelta miglu vakaros, naktīs un rītos. Līdzīgs piemērs B. V. 33886, arī 1. un 2. variantā, kur saule met miglu augstākos gaisa slāņos, pasaules kokā:

Ozols auga jūrmalā (Daugavā)
Ledainām lapiņām;

Tur saulīte miglu meta,
Uzlēkdama, rietēdama.

Vasaras sākumā, temperatūrai svārstoties, draud niknas nakts salnas, kas bojā stādus un sējumu. Senais latvietis, tādu apstākli apjautis, daiņā dzejiski saka (B. V. 33683, 6. v.):

Līgo viegli, vasariņa,
No kalniņa lejiņā,
Nemaitā ievu ziedus,
Ne arāja sējumiņu.

Līdzīgā nolūkā latvietis lūdzis Dievu lēni braukt no kalniņa lejiņā (B. V. 33683) un pārkonu rāmi un patamdams nākt no jūras (B. V. 33683, 7., 8. v.).

Visvairāk latvietis, zemkopis būdams, vērojis īsto sējas laiku: kas nokavēja sējumus, tam zuda raža — «miežu vasariņa» (B. V. 27956):

Dieviņš sauca vecus vīrus,
Vidū lauka stāvēdams.
Kuņš papriekšu āztecēs,
Tam būs miežu vasariņa.

Gadās, ka stipri svārstās temperatūra, nokrišņi ap Jāņiem mēdz līt un sējējam jānes rokā cepure (B. V. 33158, 33156, 33153, 33159, 33160). Tāds laiks nes postu, un latvietis lūdzies, kaut Dievs devis saules gaisu jele rudens galiņā (B. V. 33155) vai lielu svētību — zelta lietu — B. V. 33160:

Lija, lija lietutiņis,
Trīs lāsītes vien nolija:
Viena miežu, otra rudzu,
Trešā sīka sudrabiņa.

Ap meteņu laiku mūsu klimatā pastāv auksts laiks un labs kamanu ceļš. Valda stingra ziema, tāpēc ka jūras un okeana siltuma ietekme stipri mazinājusies. Aiz tā iemesla janvārī un februāra sākumā mūsu klimatā mēdz būt īstais ziemas laiks, saltas dienas, par ko tik zīmīgi dzied daiņa (B. V. 32225).

Senais latvietis uzmanīgi vērojis stādus un dzīvniekus, cerēdams noteikt laiku, kas viņam dažreiz teicami izdevies. «Kad kajjas bēg no jūras, nāk vētra» — šis jūrmalnieku izteiciens aizvien attaisnojas, ja tikai ciklons neņem pēkšņi citu virzienu, ko neviens nespēj paredzēt.

Daiņās bieži daudzina lakstīgalu, īsto sējas putnu, piemēram (B. V. 27924):

Arājiņi, ecētāji
Sakāpuši kalniņā.
Cits citam vaicājās,
Vai būs gaŗa vasariņa?
Nebūs gaŗa vasariņa,
Zemu dzied lakstīgala.

Līdzīgā kārtā latvju zemkopji viens otru uzmudinājuši steigot lauku darbus, «dzīt gaŗus birzumiņus» (B. V. 27922): «Īsa būs šī vasara, zemu dzied lakstīgala». Daiņa mudina sējēju bārstīt graudus abām rokām, jo lakstīgala, melkulīte, solot īsu vasariņu (B. V. 28159).

Arāja līgava, labi zinādama pavasara darbu steigu un nozīmi, lūdz lakstīgalu, sējas putnu, piecelt viņas zemes rūķi (B. V. 28034):

Vis' arāji tīrumā,
Man' arāja neredzēj'.

Līdzīgā daiņā, kas bieži daudzināta un no daudz Latvijas apgabaliem iesūtīta, līgava apdzied savu jauno arāju, kas sējas laika nezinājis (B. V. 28033).

Minētie vērojumi, kas tautā plaši pazīstami, dibināti uz daudzkārtējo pieredzējumu, ka lakstīgala aukstā un vējainā pavasarī dzied pazarēs, aizvējā, kas arī meteorologiem zināms.

Citus putnus kā laika vērotājus daiņa gan min, lai gan ne tik nopietni un zīmīgi, piem. (B. V. 2536):

Dziediet nu, strazda bērni,
Nu nedzied lakstīgala;
Lakstīgala nedziedāja,
Sējas laika gaidīdama.

Par joku jāuzskata strazds un balodis, kas «sapūtuši, sadūkuši: lielu vēju, aukstu laiku» (B. V. 2542). Zīmīgāki skan dzērves — tagad mūsu dzimtenē tik retā putna — klaigas, piem. (B. V. 2658):

Gulbīts pūta, dzērve kļiedza,
Dziļezara maliņā.
Gulbīts pūta dziļezera,
Dzērve siltas vasariņas.

Populārā dzeguze, kas tautas dzejā un ticējumos ir mūža vēlētāja, iekūko (B. V. 2438) un aizkūko sējas laiku, apklusdama ap Jāņa un Pēterā dienu, piem. (B. V. 27927):

Arājipi, sējējiņi,
Sējas laiks pagalam;
Dzeguzīte aizsmakuse,
Sējas laiku kūkodama.

Iemīļotais daiņu putns cīrulītis minēts daudz zīmīgās vietās, kā pirmais dziedātājs agrā rītā un vēlā vakarā (B. V. 2648).

Augstais cīruļa lidojums pavedina latvju zemkopi domāt, ka būs silta vasara. Viņš aicina mazputniņu tīrumā, lai būtu silta vasara (B. V. 2653), pavada viņu acīm debess augstumā, kad tas «augstu skrēja dziedādams, zemē sveikdams vasariņu» (B. V. 2645) un prot cerējumus izteikt īoti dzejiski (B. V. 2646):

Cīrulītis, mazputniņš,
Augsti skrēja dziedādams.

Dievam nesa grāmatiņu,
Lai dod siltu vasariņu.

Minētie laika vērojumi zinātniski attaisnojami. Sasilušais gaiss atļauj cīrulim pacelties augstāk. Īstā pavasara laikā aprimst grozīgie vēji un sola siltu, jauku laiku. Putniem, sevišķi sīkākiem un vārīgākiem atlidojot, iestājas pavasaris, «sējas laiks», kad silti gaisa slāņi jau sastopami visos gāju putnu ceļos un kad nav gaidāms, ka temperatūra kritīs uz ilgāku laiku, kas būtu putniem un augiem bīstams.

Īstais augu un stādu zelmeņa laiks nāk tad, kad koki salapo, plaukst pumpuri un ziedi, kad zeme dziļumā atkususi un sasilusi. Meteoroloģija vēl tagad nopietni nodarbojas ar minētiem jautājumiem, par ko daiņa tik zīmīgi dzied, pieminēdama sevišķi vālodzi un lakstīgalu, kas nākot pēdējās (B. V. 2557, 24992):

Visi putni šai zemē,
Lakstīgalas vien nebija;
Tad atnāca lakstīgala,
Kad ozolam lapas plauka.

Tautas zintinieki it labi zin, ka pavasara darbi droši sākami, kad sliemas lienas no zemes ārā. Tas notiek tad, kad saluma kārtā atlaidusies, kad plaukst lapas, dzied putni u. t. t. Protams, ka daiņā sliema, kā nedzejisks tārpnišs, nav populāra.

Tauta vērojusi arī debesis, vējus, zvaigžņu mirdzumu, bulu, dūmakas, bet daiņās tos apdziedājusi tikai aplinkus.

Tautas fantaziju nodarbinājuši saules un mēness dārzi, miglas un dūmaku gredzeni ap spīdekļiem, liekās saules un mēneši; no tiem tauta vērojusi, ka gaidāmas laika maiņas, vēji. Pa lielākai daļai šādi pareģojumi pareizi. Augstos gaisa slāņos uzkrājas ledus kristalliņi, kas rodas temperatūrai un mitrumam mainoties, un sūta zemes virsū vējus un vētras.

Tauta it pareizi tic, ka zilās debesis sola jauku laiku, turpretim pelēkas, zilās dūmakas un bula, kas ceļas mitrumam krājoties gaisā, vēstī miglu un lietu.

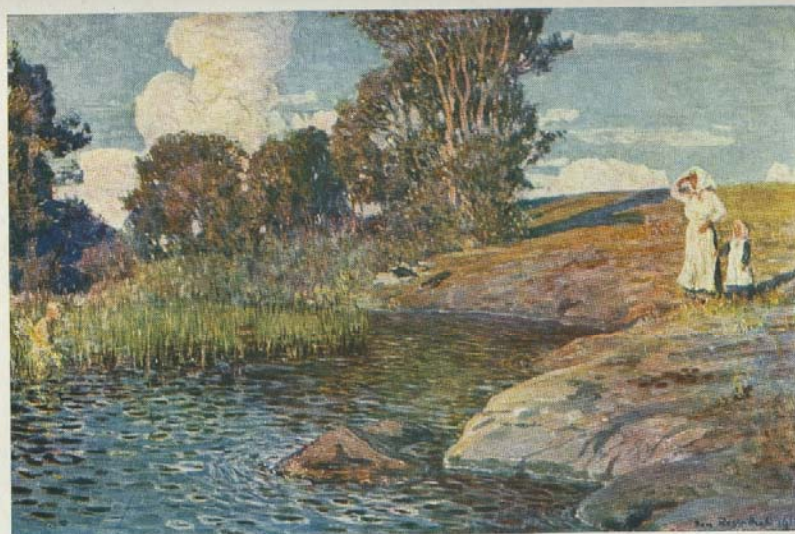
Līdzīgā kārtā tauta pareizi iztulkojusi zvaigžņu mirdzumu un spožumu, kas iespējams vienīgi sausā laika, kamēr blāvas zvaigznes norāda uz gaisa mitrumu, temperatūras maiņu augstākos slāņos, kas var sūtīt drīzumā nokrišņus un vējus.

Senis latvietis laiku vērojis pēc mākoņiem, noteikdams tuvākās gaisa pārmaiņas it teicamā kārtā. Jānožēlo, ka līdzīgi vērojumi nav krāti; vēl mazāk tie daiņās apdziedāti, piem., ka dūmi jaukā laikā kāpj gaisā, bet nelāgā slīd zemē.

Par to zīmīgi min gan mīklās, bet ne daiņās. Meteoroloģijas novērojumi daiņās apdzejoti vienkāršās, brīžam ļoti daiļās gleznās, salīdzinājumos un tēlos, vedot tos sakarā ar dabas — augu, stādu, putnu — un zemkopju dzīvi. Zinātniski gaisa vērojumi atļauj pilnīgi izprast dzejas noslēpumaino valodu un parāda to spožā atziņas gaismā.

Būtu vēlams tēvu tēvu gudrības un zintes rūpīgi krāt un izskaidrot, lai dzejas daiļums kļūtu pilnīgi apjaušams un baudāms.

J. Barlotijs.

Vasarā. J. Rozentals.
Latv. valsts mākslas muzeja īpašums.

GADA LAIKI.

AUGLĪGA VASARA.

1698.

Nāci, nāci, vasariņa,
Jau ziemiņa kājas aun,
Jan ziemiņa kājas aun,
Uz akmeņa sēdēdama. 410.

1699.

Nāc nākdama, vasariņa,
Kur tik ilgi kavējies?
Tevis gaida atnākot,
Manis lielu uzaugot. 305b.

1699¹.

Ziema nāca raudādama,
Cimdu, zeķu prasīdama.
Nāc nākdama, vasariņa,
Visi bērni tevi gaida. 224c, 224d, 335, 291, 401, 41c.

1700.

Tekat, bērni, lūkoties,
Vasariņa ziemu kaun.
Ziemai vārtus aizverat,
Vasarai atverat. 76.

1701.

Ziema nāce raudādama,
Vasariņa dziedādama.
Ziemas vārti aizzavēra,
Vasariņas atzavēra. 69a.

1702.

Līgo viegli, vasariņa,
No kalniņa lejiņā,
Nemaitā ievu ziedu,
Ne arāja sējumiņa. 111d.

1703.

Nāc nākdama, vasariņa,
Daudz uz tevis gaidītāju:
Gaid' arāji, ecētāji,
Gaid' sieniņa pļāvējiņi. 6c.

1704.

Arājiņi, ecētāji
Sasēduši kalniņā,
Cits no cita vaicājās,
Vai būs silta vasariņa. 309a, 407k.

1705.

Arājiņi bāleliņi,
Satekam kalniņā,
Cits uz citu vaicādami,
Vai būs laba vasariņa. 91f.

1706.

Arājiņi, ecētāji,
Sasēduši kalniņā,
Cits citam vaicājās,
Vai būs miežu vasariņa. 325a.

1707.

Ko tie sprieda, veci vīri,
Atmatā sasēduši?
Cits citam vaicājās,
Vai būs miežu vasariņa,
Vai būs miežu vasariņa,
Vai rudziem rudenītis. 200a.

1708.

Dieviņš sauca vecus vīrus,
Vidū lauka stāvēdams.
Kuŗš papriekšu āztecēs,
Tam būs miežu vasariņa. 208c.

1709.

Vasariņa ziedu māte,
Dod tu man visu labu,
Visupirms noziedēt
Manam miežu līdumam. 91c, 97a.

1710.

To pļaviņu nopļāvām,
Ielaidām rudenī;
Lai līgoja vasariņa
Pa citām pļaviņām. 127¹b.

1711.

Zeme, zeme, saule
Dúd augļeigu vasareņu.
Saule sylda, zeme pylda
Maizis pylnu orūdeņu. 435c.

1712.

Līsti, līsti, lietutiņ,
Veldzē manu sējumiņ',
Lai uzauga man liniņi
Kā ezara niedrājiņi. 401.

1713.

Lietus lija saulītē,
Trīs lāsītes vien nolija:

Viena miežu, otra rudzu,
Trešā zelta, sudrabiņa. 150.

1714.
Līja, līja lietutiņis,
Trīs lāsītes vien nolīja:
Viena miežu, otra rudzu,
Trešā sīka sudrabiņa. 179b.

1715.
Līja lietus Jāņa dienu,
Līja Jāņa vakariņu;
Nu bij miežu sējējam
Rokā nest cepurīti. 226c.

1716.
Šam vasara, tam vasara,
Rudzīšam vasariņa,
Tam salūza dzelza rati,
Vasariņu vizinot. 407k.

1717.
To druviņu nodruvāju,
To ielaižu rudenī;
Lai līgoja vasariņa
Par citām druviņām. 97g.

LIETAINA VASARA.

1718.
Ķekatas ielēca
Dūm' istabēju:
Dievs deva miglaiņu
Vasariņu. 212b.

1719.
Līst', lietiņi, vienu dienu,
Nelīst' visu vasariņu;
Apnīk man viena diena,
Ne vēl visa vasariņa. 45a, 364¹.

* * *

Maz bitei salda medus
Lietainā vasarā. B. V. 23527.

1720.

Bite liela medeniece,
Ne visiem medu nesa;
Vasariņa laba sieva,
Tā visiem maizes deva. 111f.

1721.

Lij, lietiņ, pa malām(i),
Še vis tevis nevajag,
Še vajag siltas saules
Dzeltānām cielavām. 91c.

1722.

Nelij, lietiņ, nelij, lietiņ,
Še tev vairs nevajag,
Še vajaga siltas saules
Bitītēm, zīlītēm,
Bitītēm, zīlītēm,
Dzeltainām cielavām. 18.

1723.

Ai, lietiņ, nelij vaira,
Jau vakar gana liji,
Jau vakar gana mirka
Manas baltas villainītes. 379.

1724.

Nelīst' vairi tu, lietiņ,
Jau vakar gana liji;
Slapjas manas villainītes
Vakarēju lijumiņu. 15b, 27b.

1725.

Nelij vaira, lietus diena,
Jau Saulīte gauži raud;
Es atradu ganīdama
Divas Saules asariņas. 80c.

1726.

Nelij vairs līta diena,
Jau Saulīte gauži raud;
Pilni meži piebiruši
Saules gaudu asariņu. 91c.

SILTS VASARAS LIETUTIŅŠ.

1727.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Es par tevi nebēdāju,
Man māmiņas villainīte
Deviņāmi oderēm. 262c.

1728.

Lai līst lietus, ka līdams,
Es par lietu nebēdāju:
Man bij lietus villainīte
Deviņām oderēm. 302.

1729.

Lija lietus visu dienu,
Lija visu vasariņu;
Nī nolija bitei spārnu,
Nī māsai sedzeniņu. 91c.

ZIEDU VASARA.

1730.

Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņu:
Dzied putniņi, dzied meitiņas,
Meža gali gavilē. 170b.

1731.

Sudrabiņa lietus lija
Zemes bērza kalniņā,
Lai izauga lielas lapas,
Lai varēja slotas griezti. 224d Nr. 1837.

* * *

Visi ziedi izziedēja,
Kad bij silta vasariņa. B. V. 23907.

1732.

Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņu,
Ikkatrai puķītei
Sava smarša paožama. 188°.

1733.

Jauki jauki Dieviņš dara,
Vasariņu sūtīdams:
Puķes zied, putni dzied,
Pieguļnieki stabulē. 3b.

1734.

Koši, koši, jauki, jauki,
Kad Dievs deva vasariņu:
Dzied putniņi, dzied ganiņi,
Daiļi jāja pieguļnieki. 6e, 232b.

1735.

Krūmi, krūmi, meži, meži,
Manu balsi atdodiet!
Nu nāk jauna vasariņa,
Nu balsiņa vajadzēs. 281d.

SAULES SUDRABS LĪDUMĀ.

1736.

Saule sēja sudrabiņu
Visgarāms jūras malu;
Es tev lūdzu Saules meita;
Dod man vienu pasijānu. 121f.

1737.

Saule sēja sudrabiņu
Celmaināji līdumā.
Kam, Saulīte, reši sēji,
Ka nevaru salasīt? 325e.

1738.

Saule sēja sudrabiņu
Celmainā līdumā.
Sēj, Saulīte, manu tiesu
Jel celmiņa galiņā. 22d, 45¹, 75b, 325a un e, 407a.

1739.

Saule sēja sudrabiņu
Celmaiņā līdumā.
Sēj, Saulīte, manu tiesu
Jele celma galiņā. 109b un c, 137e, 141¹ (M. Sūna), 169, 184, 185c, 188°, 197b, 224f un h, 241k. 264c, 391 Nr.
68.

SILTI VĒJI.

1740.

Pūtiet, visi silti vēji
Manas vagas galiņā;
Man pūtiet tīrus rudzus,
Skaudējam pelaviņas. 324a.

1741.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kas locīja gaisa virsu?
— Vējš locīja gaisa virsu,
Žagatiņa mežu loka. 73b.

1742.

Divi bija, divi bija,
Kas miedziņa negulēja:
Vējis pūš, ūdens tek,
Abi miega negulēja. 379.

1743.

Divi bija, divi bija,
Kas neēda, kas nedzēra,
Kas neēda, kas nedzēra,
Kas miedziņa negulēja:
Vējš neēda, vējš nedzēra,
Ūdens miega negulēja. 28d, 131¹ (A. Paleja). 353¹, 401.

RUDENS.

1744.

Rudentiņ, bagāts vīrs,
Daudz tu mums dāvināji:
Pilnas klētes labībiņas,
Pilnas ķešas sudrabiņa. 364¹.

1745.

Rudens meta zelta vilni
Pa lielo tīrumiņ.
Arājs prieka nevarēja
Maliņā stāvēdams. 86c.

1746.

Ruden rutki, rācenīši,
Ruden balti kāpostiņi;

Pavasār karājās
Zobi zīda dziedziņā. 75b.

1747.
Ruden rutki, rācenīši,
Ruden balti kāpostiņi;
Pavasār dvēselīte
Diedziniņā karājās. 41c pag. 80 Nr. 1, 335 Nr. 2057, 407a.

1748.
Ruden rutki, rācenīši,
Pilni plaukti plācenīšu;
Pavasār dvēselīte
Diega galā karājās. 95c, 379.

SNIEGS, ZIEMA.

1749.
Ziema nāk, ne vasara,
Nezied vaira purenīši.
Ziema kāva vasariņu
Ar sudraba zobeniņu. 137d.

1750.
Sniega māte, sniega māte,
Purin' savus spilveniņus,
Lai nāk sniegi virs zemītes,
Ka bāliņi mežā brauc. 120c.

1751.
Sniegi snieg sniegumo,
Ceļu dara darāmo,
Ceļu dara darāmo
Uz maniem brāliņiem. 324e.

1752.
Metens sola saltas dienas,
Solās visu sasaldēt.
Krausim malku vezumā,
Vedīsimi meteņam,
Lai sakur lielu guni,
Lai sasilda pasaulīti. 69a.

1753.
Snīga sniegi, putināja,
Pūt' kupeni celiņā;

Tam sēdēt kamanās,
Kam tērauda kažociņš. 76b.

ZIEMELIS.

* * *

Pūš ziemeļa auksti vēji,
Gribēj' mani nosaldēt. B. V. 23838.

1754.

Sūtiet mani rītā agri,
Nesūtiet vakarā,
Visi vēji, viesuliņi
Traucē manu kumeliņu. 91c.

* * *

Aiz ziemeļa auksta vēja
Ozoliņi nezaļoja. B. V. 26677.

1755.

Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemas svētku vakariņu,
Pūt laukā tīrus rudzus,
Mežā smilgas, lācenītes. 185d.

1756.

Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemas svētku vakarā,
Klētī pūti miežus, rudzus,
Stallī bērus kumeliņus. 200f.

1757.

Kam tu nāci, ziemelīti,
Ar vasaru cīnīties!
Kaut mēs būtu redzējuši,
Mēs būt' tevi aizdzinuši,
Mēs būt' tevi aizdzinuši
Ar rozīšu ziedīniem,
Ar rozīšu ziedīniem,
Ar zaļām lapiņām. 125b, 141¹.

1758.

Ej gulēt, vēja māte,
Sausas egles galiņā!

Vai tev galva nesāpēja,
Dien' un nakti aurodam? 400.

1759.
Pūti, pūti, vēja māte,
Remdējies vakarā!
Jau tu pūti visu dienu,
Visus mežus (ab: kokus) locīdama. 311a.

1760.
Pūti, pūti, vēja māte,
Stājies jele vakarā!
Jau tu būsi piekususe,
Garus mežus locīdama. 104.

PAVASARIS.

1761.
Kas tas bija, kas atjāja
Ar dūmainu kumeliņ'?
Tas atnesa kokiem lapas,
Zemei zaļu dāboliņ'. 526c. — Sal. Nr. 30063.

1762.
Atjāj viens bruņots vīrs
Par lielo tīrumiņu;
Tas atnesa kokiem lapas,
Zemei zaļu dābuliņu. 324a.

1763.
Akmentiņa vīriņš jāja
Sudrabiņa zirdziņā,
Kokiem lapas skaitīdams,
Augumiņus mērīdams. 109d.

1764.
Miezīts saka pavasar:
Vedat mani tīrumā!
Jau rudeni pārvezdami,
Vediet simtu vezumiņu. 342.

1765.
Lai bij labis, kas bij labis,
Pavasaris, tas bij labis:
Kumeļam zaļa zāle,
Man pašam ciema meitas. 41c pag. 25 Nr. 2, 190c Nr. 866, 255, 335 Nr. 2057.

LAIKA NOVĒROJUMI.

1766.

Arājiņi, ecētāji
Sakāpuši kalniņā,
Cits citam vaicājās,
Vai būs gara vasariņa.
Nebūs gara vasariņa,
Zemu dzied lakstīgala. 28d.

1767.

Celies agri, lakstīgala,
Piecel manu arājiņu,
Jauns bij mans arājiņš,
Sējas laika nezināja. 127^{1b}.

1768.

Ai, arāji, ecētāji,
Dzeniet garus birzumiņus,
Īsa būs šī vasara,
Zemu dzied lakstīgala. 137e.

1769.

Steidz, bāliņi, miežus sēti,
Steidz ābolu rotināt:
Agri dzieda lakstīgala,
Nebūs gaŗa vasariņa. 363.

1770.

Trauc, brālīti, miežus sēt
Ar abām rociņām,
Lakstīgala melkulīte
Saka īsu vasariņu. 224a.

1771.

Čūļi, čūļi, auzu sētu,
Nu dzied jūsu lakstīgala;
Žagatiņa garastīte,
Tā ir jūsu lakstīgala. 400.

1772.

Puiši, puiši, sējat auzas,
Nu dzied jūsu lakstīgala;
Zaļa varde purviņā,
Tā ir jūsu lakstīgala. 42, 77.

1773.

Balta kaza velējās

Avotiņa lejiņā:

Vai būs lietus, vai būs sniegs,

Vai būs sausa vasariņa? 16, 28d.

1774.

Pasadzied, bāleliņ,

Ar savām māsiņām;

I bitīte padziedāja

Ziemas svētku vakarā. 41c pag. 198 N. 21.

1775.

Eima bišu klausīties

Ziemas svētku vakarā.

Ja bitītes daili dziedā,

Tad būs silta vasariņa. 301.

MIGLA, MIGLA, RASA, RASA.

1776.

Migla, migla, rasa, rasa,

Tā man laba nedarīja;

Rasā man kājas sala,

Miglā mirka vaiņadziņš. 190f.

1777.

Migla, migla, rasa, rasa,

Tā man laba nedarīja;

Rasā manas kājas mirka,

Migla lija vaiņagā. 43a.

1778.

Migla, migla, liela rasa,

Tā man laba nedarīja;

Migla manim ceļu jauca,

Rasa kājas slapināja. 173.

1779.

Liela migla, liela rasa,

Tā man labi nedarīja:

Miglā sauli neredzēju,

Rasā mirka villainītes. 188°.

1780.

Diža migla, liela rasa,
Tās man laba nedarīja:
Miglā tautas neredzēju,
Rasā mirka vilnainīte. 206.

1781.

Migla, migla, liela rasa,
Tā man labi nedarīja:
Miglā tautas kājas ava,
Rasā acis nomazgāja. 41c pag. 18 Nr. 4, 190a Nr. 52, 190c Nr. 553.

1782.

Migla manim lab' darīja,
Rasa labi nedarīja:
Migla slēpe no tautām,
Rasa ceļu parādīja. 322d.

1783.

Migla manim labu dara,
Rasa labu nedarīj':
Migle mani neredzēja,
Rase tautas pēdas dzina. 161g.

1784.

Migla manim labu dara,
Rasa laba nedarīja:
Miglā tautas es izbēgu,
Rasā mani sadzinās. 216b.

RĪTA RASA.

1785.

Krīt' zemē, rīta rasa,
No sarkana dāboliņa,
Lai es varu cauri brist
Ar savām kurpītēm. 325e.

1786.

Krīt' zemē, rīta rasa,
No zaļā āboliņa,
Tevi vien nepabrida
Mani sirmi kumeliņi. 80c.

1787.

Dzeniet agri, ciema gani,
Notrauciet rīta rasu;
Viena pate man telīte
Rīta rasas traucējiņa. 30b, 324e.

1788.

Dod, Dieviņ, man telītes,
Ja ganiņa man nebij,
Gan es pate paganīšu,
Kamēr rīta rasa birs. 118¹.

1789.

Neganiņu purvmalī,
Ne celiņa maliņā:
Migla, rasa purvmalī,
Tautas ceļa maliņā. 407a.

1790.

Migliņā, rasiņā
Gāju teliš' paganīt;
Siltajā saulītē
Bāliņam siena kast. 41c pag. 18 Nr. 10.

1791.

Krīt' zemē, rīta rasa,
No zaļā āboliņa!
Sīcin sīka izkaptiņa,
Stāvu lēca āboliņš. 80c.

1792.

Māsiņ mana mazākā,
Ko raudāji ganīdama?
— Kā, brālīti, neraudāšu,
Auksta bija rīta rasa. 185c.

1793.

Visi purvi vakarā
Miglu laida pasaulē;
Lec, saulīte, rītā agri,
Noņem miglas vainadziņu. 232b.

LIETUS LĪST.

1794.

Līst', lietīni, zelta rasu,
Mazgā manas vilnānītes,
Lai tie šķīta, sveši ļaudis,
Ka es pate mazgājuse. 379.

1795.

Ai, Dieviņ, lietīņš lija,
Plāna mana vilnainīte.
Lij, lietīņ, zelta rasu,
Lai vēlās vilnainīte. 335 Nr. 572.

1796.

Pāri, pāri, lietutiņ,
Par šo zemes gabaliņu!
Citā zemes gabalā
Gaida tevis noejam,
Gaida tevis noejam
Mellajām villainēm. 185c.

1797.

Pāri, pāri, lietutiņ,
Par šo zemes gabaliņu!
Leišu meitas gauži raud,
Ūdentiņa meklēdamas. 161c.

1798.

Lij, lietīni, pa malām,
Līdz pāriešu sētiņā;
Kad pāriešu sētiņā,
Lij pa visu tīrumiņu. 319c.

1799.

Pāri, pāri, lietutiņ,
Par šo zemes gabaliņu!
Līst' citē zemītē,
Burbulīšus mētādams. 228.

1800.

Nelīst', lietīņ, nemiglo,
Neplūdin' Daugaviņu:
Man jāiet šovakar
Ar māsiņu par Daugavu. 41c pag. 14 Nt. 16.

1801.

Nelij, nelij, lietutiņ,
Šodien tevi nevajaga,
Šodien mani bāleliņi
Baltābola kaudzi met. 196e un f.

1802.

Lij, lietuiņ, kur līdams,
Še man tevis nevajaga,
Še vajaga siltas saules,
Zaļu sienu jākaltē. 264c.

PĒRKONS.

1803.

Rāmi, rāmi, patapdamis
Nāk no jūras pērkoniņis,
Nemaitāja ievas ziedus,
Ne arāja gājumiņu. 216a.

1804.

Pērkoņam seši dēli,
Visi seši Vāczemē.
Lūdziet Dievu arājiņi,
Lai nāk viens šai zemē,
Lai nāk viens šai zemē
Šīs zemītes trīcināt,
Šīs zemītes trīcināt,
Šo asniņu līdzināt. 335 Nr. 1899.

1805.

Pērkonš brauca pa jūriņū,
Lietuiņš lija jūriņā.
Arājs lūdza Pērkonīti:
Brauc, Pērkoni, šai zemē,
Brauc, Pērkoni, šai zemē,
Miežiem asni novītuši. 69a.

1806.

Ei, Pērkon, vecais tēvs,
Ko tās tavas meitas dara?
— Manas meitas pakaļ gāja,
Smalku lietu sijādama. 93¹c.

1807.

Tāļu tāļu vecais tēvs
Aiz Daugavas dūcināja;
Rīgas meitas vēlējās
Ar sudraba vālītēm. 95d, 226f.

1808.

Tāļu tāļu vecais tēvs
Aiz Daugavas dūcināja.
Saņemiet, Rīgas meitas,
Savus zīda paladziņus. 109c.

1809.

Tālu tālu aiz jūriņas
Pērkonīšis dūcināja.
Saņemiet saules meitas
Savus baltus paladziņus. 288.

1810.

Pērkons rūca, pērkons dūca,
Es par viņu nebēdāju,
Es ganīju savas govīs
Baltā ziedu ābolā. 345.

1811.

Pērkonīti, Pērkonīti,
Ej garām šai vietai,
Nedar' skādes mājiņai,
Ne manai druviņai. 141^l.

1812.

Šķil uguni, pērkonīti,
Sausas egles virsaunē:
Izmirkuši, sasaluši
Liela kunga darbinieki. 91f.

1813.

Līgsmo mana istabiņa,
Jel ar' šo vakariņu;
Tā līgsmoja Pērkonīts
Dažu dienu vasarā. 18.

1814.

Ko dosim Pērkoņam
Par vasaras graudumiņu?
Lasti rudzu, lasti miežu,
Pusbirkava apinišu. 94.

SAULES DIENAS UN NAKTS GAITAS.

1815.

Parādies tu, saulīte,
Trīsreiz jel dieniņā:
Azaidā, launagā,
Trešo reizi vakarā. 345.

1816.

Pasarādies tu, saulīte,
Kuru vidu tu līgoji,
Vai līgoji dienas vidu,
Vai vakara pusītē. 324e.

1817.

Nu sāka saulīte
Rotātiesi,
Te bij rītā,
Te vakarāi,
Te nu līgo
Dienas vidū. 75b.

1818.

Zemu zemu Saule tek,
Tik ar roku neaizsniedzu.
Dieviņ, tavu likumiņu,
Ka zemē nenokrita. 224r.

1819.

Saulīt' mazu gabaliņu,
Tik ar roku neaizsniedzu;
Kad būt' roku aizsnieguse,
Būt' Saulītes rokas meita. 185c.

1820.

Kas to teica, tas meloja,
Ka Saulīte nakti guļ;
Vai Saulīte tur uzlēca,
Kur vakar norietēja? 191e.

1821.

Kas to teica, tas meloja,
Ka Saulīte nakti guļ:
Dienu loka zaļas birzes,
Nakti jūras ūdentiņu. 111c, 325c.

1822.

Ai, Saulīte bridaļiņa,
Brida dienu, brida nakti:
Dienu brida dziļu jūru,
Nakti dziļu ezeriņu. 182¹.

SAULE MĀKUĻO.

1823.

Sak', Saulīte, noiedama,
Kāda būs rītdieniņa?
Vai būs lietus, vai būs saule,
Vai migliņu nomiglos? 120c.

1824.

Atskaties tu, saulīte,
Vakarē noiedama,
Vai rītē tāda būsi
Āboliņa vietētāja. 189b.

* * *

Kam, saulīte, spoži lēci,
Kad tu spoži netecēji? B. V. 22728.

* * *

Saulīt' gaiši nespīdēja,
Lietus gaisu gaidīdama. B. V. 23861.

* * *

Dūka, dūka šī dieniņa
Ar melniem mākoņiem. B. V. 26837.

1825.

Patīk man tīj dieniņa,
Kad saulīte spīguļo;
Atnāk kāda rītdieniņa,
Mākuļot mākuļo. (M. V. 1895 Nr. 23 A. Grūbe).

1826.

Sak' Saulīte noiedama:
Rītu mani neredzēs,
Rītu būšu mākoņosi
Līdz pašami vakaram. 203b.

1827.

Vakar bija spoža Saule,
Šodien tāda mākuļaina:
Vakar spīda pati Saule,
Šodien Saules kalponīte. 364¹.

SAULES ASARAS.

1828.

Aiz Daugavas melni meži
Sarkanām odziņām.
Tās nebija zemes ogas,
Tās Saulītes asariņas. 68d.

1829.

Jaunas meitas nezināja,
Kur sarkanas ogas aug:
Aiz Daugavas augsti kalni,
Tur sarkanas ogas aug. 75b.

1830.

Aiz Daugavas augsti kalni,
Tur sarkanas ogas aug(a):
Tur Saulīte raudājuse,
Tur birušas asariņas. 18, 69a, 75f, 324a, 325c un e.

1831.

Vidū jūras uz akmeņa
Trīs sarkanas ogas aug(a):
Tur Saulīte raudājusi,
Tur birušas asariņas. 85e, 118¹, 134c.

1832.

Aiz Daugavas augsti kalni,
Tur sarkanas ogas aug.
Tās Saulīte nolasīja,
Tecēdama, rietēdama. 41a, 88b.

1833.

Aiz Daugavas augsti kalni,
Tur sarkanas ogas aug;
Saules meitas lasītājas
Ar sudraba kanniņām. 407b.

DOD, DIEVIŅI, SILTU SAULI!

1834.

Dod, Dieviņ, siltu sauli,
Sildi manu arājiņu:
Mans arājs laukā ara
Nosalušām kājiņām. 48c.

1835.

Dod, Dieviņi, šodien sauli,
Šodien saules vajadzēja:
Šodien mani bāleliņi
Āboliņa pļavu pļāve. 407b.

1836.

Dod, Dieviņ, šodien sauli,
Šodien saules vajadzēja:
Šodien mani brāleliņi
Vītē zaļu dābuliņu. 324e.

1837.

Līgo saule, līgo bite
Pa lielo tīrumiņu,
Saule sienu kaltēdama,
Bite ziedus lasīdama. 91c, 220, 45a, 45¹, 98a, 326a, 327 Nr. 1242, 364¹, 381.

1838.

Lec, Saulīte, lec, Saulīte,
Spīd' ar' mūsu sētiņā,
Ir mums tava gaišumiņa
Vajadzēt vajadzēja. 75i.

1839.

Saulīt balta māmuliņa,
Parādiēs ganiņam!
Ganiņam gara diena,
Kad saulītes neredzēja. 68d, 112a, 407a un k.

1840.

Saulīt mīļa māmuliņa,
Silti spīdi ganiņam!
Ganiņam gara diena,
Kad saulītes neredzēja. 36r, 107d, 364¹.

EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA!

1841.

Ai, Dieviņ, augsti saule,
Kā vakaru sagaidīs!
Sit' kociņu pie kociņa,
Lai tek saule vakarā. 26b.

1842.

Ganiņš biju, ganos gāju,
Gana darbu vien darīju:
Sit' kociņu uz kociņa,
Lai iet saule pie Dieviņa,
Lai iet saule pie Dieviņa,
Dod mums svētu vakariņu. 28d.

1843.

Darbinieka bērniņš biju,
Darbinieka darbu daru;
Situ koku pie kociņa,
Lai tek saule vakarā. 86c.

1844.

Riet', Saulīte, rietēdama,
Nelīdzini koku galus;
Jau piekusa govu gani,
Jau arāju kumeliņi. 290f.

1845.

Ai, saulīte māmuliņa,
Steidzies drīzi vakarā!
Govu gani piekusuši,
I arāju kumeliņi. 379.

1846.

Riet', saulīte, rietēdama,
Nevizini meža virsu!
Govu gani piekusuši,
I arāju kumeliņi. 75b.

1847.

Ej, saulīte, drīz zemē,
Žēlo ganus, darbeniekus!
Pārdzen gani nosaluši,
Darbenieki piekusuši. 16lc, 278c.

1848.

Ej, saulīte, drīz pie Dieva,
Dodi svētu vakariņu!
Ciema gani nosaluši,
Arājiņi piekusuši. 169.

1849.

Saulīt mīļa māmuliņa,
Parādiēs ganiņam!
Ganiņš laika nezināja,
Kad būs dzīt sētiņā. 141¹.

1850.

Saulīt' mazu gabaliņu,
Es vēl tālu ganībās.
Kad pārdzišu, kad izslaukšu,
Kad nojāšu pieguļai!
Māsa manas goves slauca,
Brālis jāja pieguļai. 172s.

1851.

Dzeniet, gani, sētiņā,
Jau saulīte dzītavā!
Jau māmiņa sen gaidīja,
Pie vārtiem stāvēdama. 335 Nr. 671.

1852.

Dzeniet, gani, sētiņai,
Jau saulīte dzītenēi,
Jau māmiņa vārtus vēra,
Savu ganu gaidīdama. 22h.

1853.

Dzenat, gani, sētiņai,
Sen māmiņa ganus gaida,
Sen māmiņa ganus gaida,
Vaŗa vārtus atvēruse. 208b.

1854.

Līgo saule meŗa galus
Vakarāi noiedama;
Līgo pate māmuliņa
Ganiņam vārtu celt. 403.

1855.

Lec, Saulīte, rītā agri,
Noej laiku vakarā,

No rītiņa sildīdama,
Vakarā žēlodama. 290f.

1856.
Ej, saulīte, drīz pie Dieva,
Dod man svētu vakariņu;
Bārgi kungi darbu deva,
Nedod svēta vakariņa. 314.

KAUT SAULES ZELTA ZARI APGAISMOTU MŪŽU.

1857.
Aiziet saule vakarā
Zelta starus zarodama;
Būt' manā mūžiņā
Tie zariņi zarojuši! 400.

1858.
Aiziet saule laizdamās,
Zelta zarus zarodama;
Dieviņ, dod tā zarot
Ar manam augumam. 322d.

1859.
Riet', saulīte, rietēdama,
Zelta zarus zarodama,
Dod manam mūžiņam
Kaut jel vienu pazarīti. 91g.

1860.
Aiziet saule vakarā,
Zelta zarus zarodama;
Kaut manam mūžiņam
Jel pusīte tā zarotu! 325e.

1861.
Aiziet saule laizdamās,
Zelta zarus zarodama.
Kaut manā mūžiņā
Tādus zarus izzarotu! 335 Nr. 1918.

1862.
Dod, Dieviņ, siltu sauli
Jel vakara pusītē;
Dod, Dieviņ, labu dzīvi
Jel mūžiņa galiņā. 75b, 335 Nr. 1859.

1863.
Saule gāja vakarā,
Zelta zarus zarodama;
Dod, Dieviņ, tā zarot
Jali mūža vakaram. 191e.

1864.
Noiet saule vakarā,
Zelta zarus zarodama;
Dievs dod jums (ab: man) tā zarot,
Visu mūžu dzīvojot. 195c.

SAULE KRUSTMĀTE.

1865.
Saulīt', mana krusta māte,
Tā man' daiļu izrotāja:
Zīda josta, zelta sagša
Sudrabiņa lociņiem. 109b un c.

1866.
Saulīte bagāta,
Div' mucas naudas.
Es tava meitiņa,
Dod man vienu. 161c.

1867.
Saulīt' pina vaiņadziņu,
Vītolā sēdēdama.
Pin, Saulīte, dod man vienu,
Man jāiet tautiņās. 193e.

1868.
Saulē meita kroņus pina,
Vītolā(i) sēdēdama.
Pin, Saulīte, dod man vienu,
Man jāiet(i) tautiņās.

1869.
Saule, gaisu tecēdama,
Divi sagšas darināja.
Man, saulīte, vienu sagšu,
Es nabaga bārenīte. 85.

1870.
Saulīt', mana krusta māte,
Par upīti roku deva;
Pilni pirksti abas rokas
Zelta grieztu gredzentiņu. 379.

1871.
Saulīt', mana krusta māte,
Par Daugavu roku deva.
Vai tie zelta gredzentiņi
Daugavāi nesabira? 43b.

1872.
Saulīt', mana krusta māte,
Par upīti roku deva:
Pilni pirksti gredzeniņu,
Tie sabira upītē. 26b.

1873.
Saulīt', mana krusta māte,
Par Daugavu roku sniedza;
Ne tai mirka zelta puški,
Ne sudraba ielociņi. 41a, 931c, 109b.

1874.
Par jūriņu, par Daugavu
Saulītei roku devu,
Man piebira pilni pirksti
Dimantiņa gredzentiņu. 107c.

1875.
Saulīt', mana krusta māte,
Par Daugavu pārtecēja,
Ne tai mirka zelta kurpes,
Ne sudraba ielociņi. 134a.

SAULE, MĒNESS.

1876.
Saule bāra mēnestiņu,
Kam tas dienu nespīdēja,
Kam tas savu augumiņu
Nakti vien maldināja. 407k.

1877.

Saule bāra Mēnesnīci:
Kam tu gaiši netecēji?
— Tu, Saulīte, dienu teci,
Man jātek tumšu nakti. 6c.

1878.

Saule rāja Mēnestiņu,
Kam tas gaiši nespīdēja.
Mēnestiņš atbildēja:
Tev dieniņa, man naksniņa;
Tev dieniņa ar ļaudīm,
Man naksniņa ar zvaigznēm. 188°.

1879.

Dieviņ, tavu likumiņu,
Gaiša diena, gaiša nakts:
Dienu gaiša Saule spīd,
Nakti gaiša Mēnesnīca. 335 Nr. 1861.

1880.

Dieviņ, tavu gaišumiņu,
Gaišs ir dienu, gaišs ir nakti:
Gaišs ir dienu ar Saulīti,
Gaišs ir nakti ar Mēnesi. 64i.

1881.

Gaiša diena, gaiša nakts,
Man ejot tautiņās:
Kad saulīte norietēja,
Tad uzlēca mēnestiņš. 87¹, 109c.

1882.

Ai, svecīte, lukturītis,
Aptec manu galda galu;
Ai, saulīte, mēnestiņš,
Aptec manu miežu lauku. 181e.

1883.

Ei, Saulīt, Mēnestiņ,
Kā jūs skaisti mijaties:
Kur Saulīte ziemu tek,
Tur vasaru Mēnesnīca. 80c.

1884.

Saule meta audekliņu,
Vidū gaisa stāvēdama;

Mēnestiņis tekādams
Sajauc Saules audekliņu. 191h.

1885.

Mēnestiņis tā vaicāja:
Kur, Saulīte, nakti guli?
Sak' Saulīte raudādama:
Vai es arī nakti gulu?
Dienu teku zaļu birzi,
Nakti zelta laiviņā. 185d.

MĒNESS.

1886.

Mēnesītis nakti brauca,
Zvaigžņu deķis mugurā;
Rīta zvaigzne, vakarāja,
Tie Mēneša kumeliņi. 207r.

1887.

No jūriņas izpeldēja
Divi sirmi kumeliņi;
Vienam bija zvaigžņu deķis,
Otram zvaigžņu iemaviņi.
Tie zināja zemei galu,
Tie jūriņas dibeniņu. 137a Nr. 4714, Nr. 137b, Nr. 2238.

1888.

Bij manam kumeļam
Zvaigžņu deķis mugurā;
Tas bij labs nakti jāt,
Līdz uzlēca mēnestiņš. 185d, 224a.

1889.

Kur tecēji, Mēnestiņ,
Ar zvaigžnotu mētelīti?
— Tiem ļaudīm palīgā,
Ko bez Saules strādināja. 69d.

1890.

Mēnestiņ(i), vecais tēvs,
Kam tu dienu netecēji?
Kam tu savu augumiņu
Nakti vien maldināji? 18, (Odzienā), 68d, 69a, 80c, 95d, 107c, 109c, 379, 401.

1891.
Teci gaiši, Mēnestiņ,
Gar to manu glāzu logu:
Nav man skalu plēsējiņa,
Nav ugunes rādītāja. 193e.

SIETIŅŠ.

1892.
Māmiņa mīlā,
Laid meitas gulēt,
Sietiņš līgo
Launaga laikā. 109a, 137d, 264c.

1893.
Laiks bij meitām
Gulēt iet,
Sietiņš ritēja
Launaga laikā. 401.

1894.
Lūdzama, māmiņa,
Laid meitas gulēt,
Sietiņš ritina
Launaga laikā. 241c.

1895.
Meitas sēd vakarā,
Sietiņā raudzīdamas.
Jau sietiņš pusnaktī,
Vēl meitiņas negulēja. 93¹c.

VARIANTI.

1698.

1. Dzīdi, dzīdi, putineņ,
Nòci, nòci, vasareņ!
Jau zīmeņa kòjas aun
Uz paláka akmisteņa. 434a.
1: puteneņ; 3: ava; 4: Uz akmeņa stávádam', 331c.

1700.

1: Bērni, bērni, palīdziet; 2: kava; 3: aizveriet; 4: atveriet, 407h.

1. Eita, bērni, skatāties,

Ziema kava vasariņu.

Ziemai vārtus atdarāt,

Vasarai aizdarāt. 181e.

1: Nāciet, b., skatīties; 2: kava; 3: Ziema v. atdarāja; 4: vasariņa aizdarāja, 22m.

1701.

1. Ziema nāce raudādama,

Cimdu, zeķu gribēdama;

Nāc vasara smaidīdama,

Zaļu sagšu uzseguse. 69a.

1702.

3: Nemaitāji rudzu ziedu, 85e.

1704.

5: Cits uz cita pavaicāja, 75b. — 1: Arājiņi bāleniņi; 3: Cits uz cita; 4: Kāda būs šī vasara, 107b. — 3: jautājās, 321, 329, 407i. — 3: Cits ar citu runājās, 407a. — 1: Arājiņi bāleliņi; 3: jautājās; 4: silta šī vasara, 407c.

1. Orōjeņi, acātōji

Sasāduši kalneņā,

Cyts nu cyta vaicavós,

Vai beus sylta vasareņa. 409a.

1: Orōjeņi, gūvu goni, 422b. — 3: Tys nu tō vaicōjōs; 4: byus, 422¹. — 2: kaļņeņā; 4: byus, 422². — Sal. 415 pag. 241 Nr. 170.

1705.

3: jautājam; 4: Būs cik laba, 91c. — 1—2: Nu, arāji, ecētāji, Satekam vienu viet'; 5: vaicājam; 4: Cik būs, 91c.

1706.

3: Cits no cita, 19c, 308a. — 3: jautādami; ar turp. 5—6: Ja būs miežu vasariņa, Ņemsam sievas šoruden, 27a. — 4: Kad būs, 215a Nr. 4166, 335 Nr. 1496. — 2: Kalniņā sasēduši; 3: jautādami. 364¹. — 2: Kalniņā sasēduši; 3: Cits no cita jautājās, 408 Nr. 1167, 412.

1. Orōjeņi, acātōji,

Sasāduši kaļņeņā,

Tys nu tō vaicovós,

Voj byus mižu vasareņa.

Ka byus mižu, ka byus rudzu,

Dzersedem olu dzidōdami. 421.

2. Arājiņi sasēduši

Par vasaru vien runāja:

Priecājās, bēdājās,

Vai būs miežu vasariņa. 305b.

1707.

4: mieži vasarā; 5—6: trūkst, 194. — 1: Arājiņi, ecētāji; 2: Kalniņā; 5: Ja būs; 4: Ruden ņemsim līgaviņas, 20b.

1708.

3: attecēs, 215b. — 3: aiztecēja; 4: laba vasariņa, 353.

1709.

3: Dod pirmam, 91 g. — 4: tūrumam, 335 Nr. 2056.

1710.

1—2: Nopļāvām to pļaviņu, Palaidām rudeņam, 13b, 23. — 1: To druviņu druvojām; 4: druviņām, 73b. — 2: rudienē; 3: Lai līgo izkaptiņa, 22h.

1. Vienu pļavu nopļāvām,
Ielaidām rudenī;
Pa citām pļaviņām
Vēl vasara līgojās. 311a.

1713.

1: Lija, lija lietutiņis; 4: Trešā sīka sudrabiņa, 143a Nr. 4106. — 3: Div' nolija miežu, rudzu, 143a Nr. 4105.
1. Ar saulīti lietus lija,
Trīs lāsītes vien nolija;
Div' nolija miežu, rudzu,
Trešā zelta, sudrabiņa. 41c pag. 16 Nr. 6, 190c Nr. 885.
3—4: Viena rudzu, viena miežu, Trešā bēra kumeliņa, 226c.

1716.

2: R. tam vasara; 3: dzelzu vāģi, 98a. — 2: Saimniekami; 3: dzelzu; 4: ritinot, 103b.
1. Šam vosora, tam vosora,
Pūrišam vasariņa,
Tam saleuza dzelža rotī,
Vasariņu vyzynūt. 422a.
2: Jōņeišam, 422b.

1717.

1. Tūo druiviņu nuodruvāju,
Tūo ielaižu ruideniē;
Lei liguoja vosaeriņa
Pa cytām druiviņām. 85b.

1719.

3: Grūt' ganam viena diena, 15a. — 2: nedēliņu; 3: Man apnika; 4: nedēliņa, 17a. — 3: manim, 22h un l, 27b. — 3: Man apnika, 28¹, 42¹, 190b. — 3: Panīk manim, 451. — 3: Viena diena man panīka, 111c.
1. Līst', lietiņ, vienu dienu,
Nelīst' visu vasariņu;
Grūt' man bija vienu dienu,
Ne vēl visu vasariņu. 207m, 219b, 223a.
3: Grūt' bij man, 228. — 3: Bij man grūt'; 4: Ko vēl, 229¹. — 3: Grūt'; 4: Ko vēl, 232, 264g. — 4: Ne tik, 289c. — 1: Lij, lietiņ, visu; 2: Nelij; 4: Ne tik, 401, 407b.
2. Ļej, ļeiteņ, vīnu dīnu,
Naļej vysu vasareņu;
Map pabóda vīna dīna,
Na tik vysa vasareņa. 422².
1: Ļai; 2: Naļai; 4: Na tei, 434a. — Sal. 427^ob (II pag. 48 Nr. 138).
3. Lij, lietiņ, vienu dienu,
Nelij visu vasariņu;
Man panika viena diena,
Ne vēl visa vasariņa. 95a, 226e un f.
3: apnika, 2b. — 1: lietiņi; 3: apnika; 4: Kur vēl, 26a, 325e. — 2: vasariņ'; 3: panike; 4: Ne tik visa vasariņ', 41c pag. 15 Nr. 1. — 1: visu dienu; 3: apnika, 75b. — 1: lietiņu, 322b. — 1: lītiņi; 4: Ne tik, 95d. — 1: lietiņi; 3: apnika, 39d. — 1: Līst, lietiņi; 2: Nelīst; 3: Apnīk man, 20b.
4. Lij, lietiņ, vienu dienu,
Nelij visu vasariņu;
Panīk man viena diena,
Ne vēl visa vasariņa. 107d.
1: lietiņi; 3: Apnīk, 18. — 3: vienu dienu; 4: visu vasariņu, 88d. — 4: Ne tik, 314, 401. — 1: lītiņi; 3: manim; 4: Ka ne visa, 324e. — 4: Nele, 335 Nr. 2038.

1720.

1: draviniece; 2: nes; 4: dod, 68a. — 3: laba māte, 68c un d. — 2: nes; 4: maizi dod, 75h, 344. — 1: mediniece; 2: medu deva; 4: maizi, 335 Nr. 2055.

1721.

2: tevi, 41c pag. 15 Nr. 2 — 1: Lij, lietņ, te nelij; 2 un 3: Te; 4: Dzeltenām 64i. — 1: lītiņi; 3: vajaga, 95d. — 1: lītiņi; 2: Še man tevi nevajdzēja; 3: vajaga; 4: Dzeltenam, 324e. — 4: Dzeltainām, 335 Nr. 2038. — 2: Še man tevis; 4: Dzeltenām, 407k.

1722.

1. Pāri, lietus debestiņ',
Par to zemes gabaliņ'!
Še vajag siltas saules
Dzeltenāmi cielavām. 401.

1723.

1: Nelij vaire, lietus diena, 311a.

1724.

1: Ai, lietņ, nelij vairs; 3: vilnānītes, 75b. — 1: vairs, lietutiņ; 2: Gana liji vakardien, 241g.

1725.

1: Ai, lietņ, nelij vaira, 80c.
1. Naļej vaira ļeita dīna,
Jau Saūļeite gauži raud;
Es atrodu gaņeidama
Divi Saūļis asareņis. 422a un d.

1726.

1. Ļaj, ļeiteņ, naļaj vaira,
Jau Saūļeite gauži raud;
Pylīni meži pībyruši
Saūļis gaudu asareņu. 430a.

1727.

3: Man bij tāda villainīte, 174e. — 3: Man bij mātes, 270d. — 1: Pūt, vējiņi, līst', lietīni, 278c. — 1: Līstu, līstu; 3: villānīte, 281b. — 3—4: Man bij mātes kažociņš Garajām piedurknēm, 281c. — 3: villainīte; 4: Deviņiem dzīporiem. 285.

1728.

1: ja līst lietus; 3: Man ir lietus villānīte, 303b.

1. Līst', lietīni, cik tu gribi,
Es par tevi nebēdāju,
Man ir lietus villainīte
Deviņāmi oderēm. 22d un e.

1: cik tev tīk, 223a. — 3: Man bij gana villainīte, 264c. — 1: cik tev tika, 264g. — 1: Līsti, lietus, kad tu, 298h.

2. Līsti, līsti tu, lietīni,
Es par tevi nebēdāju,
Man bij lietus vilainīte
Deviņām oderēm. 15b, 27b, 297b, 364¹.

3: vilnānīte, 103a. — 1: tu, lietī; 3: Man ir, 119¹ (M. Kociņa). — 1: līsti, lietutini; 2: Es lietina nebēdāju, 164m. — 2: tevīm; 3: bij ganu, 347. — 3: villānīte, 360. — 1: līsti, lietutiņ; 3; villānīte, 218.

1729.

1: Līja lietus vienu; 2: Līja; 3: Nenolija; 4: Ne māsai vilnānīšu, 91h.

1731.

2: Zemu, 41c Nr. 3 pag. 43. — 3: Lai tiem auga platas lapas, 190e. — 1: lietiņš, 335 Nr. 1655.

1734.

4: Gavilē pieguļnieki, 181e.

1735.

2: Atdodieti man' balsiņu; 4: Man balsiņa daudz vajaga, 282.

1. Krūmi, meži, balti kārkli,
Atdodieta man balsiņu!
Izies ziema, nāks vasara,
Man balsiņa vajadzēs. 279a.

2. Krūmi, meži, atzaliņas,
Atdodat manu balsu!
Aiziet ziema, nāk vasara,
Man balsiņa daudz vajaga. 302.

3. Purvi, purvi, meži, meži,
Balsu manu atdodiet!
Nu atnāca vasariņa,
Man vajag skaļa balsa. 126b.
1: Puri, puri; 3: N. nāk jauka; 4: Daudz balsiņa man vajag. 127¹b.

1736.

1. Dieviņš sēja sudrabiņu
Visgarām jūrmalai;
Sēj, Dieviņ(i), manu daļu
Jele vienu birzumiņu. 311a.

2: Visgarāmi jūras malu; 4: Man ar' vienu, 3d. — 2: Visgaṛām jūras malu; 4: Man' ar vienu, 21c Nr. 2140, 335 Nr. 1784. — 1: zelta naudu; 2: Visapkārti jūrmalīti; 3: manu tiesu; 4: Jel vienā birzīte, 226a. — 2: Visapkārt jūriņai, 313.

2. Dieviņš sēja sudrabiņu
Celmaināi līdumā.
Sēj, Dieviņi, man' tiesiņu
Vienas birzes platumā. 232.

5. Laimiņ' sēja sudrabiņu
Visapkārt jūriņai.
Sēj, Laimiņ, manu daļu
Vienu mazu gabaliņu. 229¹.

1737.

1. Saule sēja sudrabiņu
Celmojā līdumā.
Sēj, Saulīt, manu tiesu
Jele vienu birzumiņu. 111d.
2: Celmainā, 68c. — 2: Celmaiņāi; 4: Man jāieti tautiņās. 280.

1738.

1: sidrabiņu; 2: Celmaināi; 4: Ir, 15a. — 1: sidrabiņu, 15b, 27b, 542. — 3: manu daļu, 19d. — 4:1 celmiņa galiņāi, 22h. — 2: Celmaināi līdumāi; 4: galiņāi, 22p. — 1: sēja zelta puķes, 26b. — 1; sudrabiņ', 41c pag. 313 Nr. 32. — 2: Ābelišu līdumā, 42. — 2: Celmājā; 3: Saulīt', 75a Nr. 4241, 85a, 93¹c. — 2: Celmotāi, 75m. — 2: Celmojā; 3: Saulīt, 75p, 335 Nr. 1914. — 2: Celmājā; 3: manu daļu; 4: Da, 91c un h. — 1: sidrabiņu; 2: Celmojā, 92. — 1: sidrabiņu; 2: Celmojā; 3: manu daļu; 4: I, 107a. — 2: Celmaiņā; 3: Met, Saulīte, manu daļu, 120c. — 1: sidrabiņu; 2: Celmaināi; 3: manu daļu; 4: Vai, 131¹ (A. Liepiņa). — 2: Celmainajā, 188°. — 2: Celmaiņā, 208b un c, 265c. — 2: Celmotajā, 305a un b. — 2: Celmotā; 3: manu daļu; 4: Pa līdumā galiņam. 321. — 1: sidrabiņu, 379. — 3: manu daļu, 407k.

1. Dieviņš sēja sudrabiņu
Celmotā līdumā.
Sēj, Dieviņ(i), manu tiesu
Uz tiem celmu galiņiem. 174e.

1: sidrabiņu; 2: Celmojā; 4: Jel celmiņa galiņā, 88c. — 2: Celmenajē līdumē; 4: Jel uz vienu celma galu, 229^l.

2. Celies agri, mīļš Dieviņ,

Iesim sēt sudrabiņu!

Sēj, Dieviņi, manu tiesu

Jele celma galiņā. 181i Nr. 1897.

1739.

2: Celmainā; 4: Pašā, 421. — 2: Celmojā; 3: manu daļu, 68d. — 2: Celmājā, 93^lb. — 2: Sīku celmu līdumai, 146b. — 2: Celmainā, 161c, 186a, 188°, 276d. — 2: Celmotāi, 170b. — 4: Vienā, 190h. — 4: Jale, 191f. — 1: sidrabiņu, 205b. — 2: Celmainajā, 208d. — 2: Par visām atmatām; 4: Viena 222b. — 4: Jela celmu, 224m. — 2: Celmaiņai līdumē; 4: Jale celma galiņē, 224r. — 2: Celmaināi, 239b. — 2: Celmainā, 241c. — 2: Celmainā; 4: Jale, 241g. — 2: Celmotā; 3: manu daļu; 4: Pašā, 310d.

1743.

1: Divi bija, kas tie bija; 4: miedziņu; 6: miegu, 17a. — 1: Divi vien šai saulē, 146a un b.

1747.

3: Pavasari, 18, 68d, 80d. 379. — 2: Zirņa grūsļa spainītī; 3: Pavasarā; 4: Diedziņai, 88b. — 1: Ruden pupas, ruden zirņi; 4: Diedziņai karenei, 91d, 91e Nr. 61. — 4: Kā diedziņa galiņā, 91g.

1. Rudīņ pupys, rudīņ zērņi,

Rudīņ bollti kópusteņi;

Pavasari dvēseļeite

Dídzeņi kariņēj. 432.

1748.

1. Rudenī rutki, rācenīši

Un baltie kāposti;

Pavasara dvēselīt'

Valdziņā vazājās. 57d (II, 83).

1755.

1: Pūt, vējiņi ziemelīti; 2: vakarā, 249.

1756.

1. Pūt, maģaju balodīti,

Ziemas svētku vakarai,

Pūt klētei miežus, rudzus,

Stallei bērus kumeliņus. 164m.

1758.

2: Sausa; 3: tav; 4: Visu dienu aurējam, 207r. — 4: Dienu, nakti aurēdams, 207t.

1759.

4: Visi koki locījās, 322e. — 3: Gana pūti, 400. — 2: Remdējiesi vakarāi, 407b. — 4: Visi meži ligojās. 407k.

1760.

1: Vēja māte, lieta māte; 2: St. drīz v.; 3: Vai nebiji p., 68d. — 2: Remdējies vakarā; 3: bijī; 4: Visus, 80c. — 3: Jau par dienu piekususi; 4: Gaŗus, 355 Nr. 1939.

1761.

1: kur atjāja; 5: Kas atnese; 4: dāboltiņ', 41c pag. 300 Nr. 6. — 2: Ar tērauda, 325c.

1. Kas tas bija, kas atnāca

Ar pelēku mētelīti?

Tas atnesa kokiem lapas,

Zemei zaļu āboliņu. 190f.

4: dāboliņu, 325e.

1762.

1—2: Atjāj viens, atrībina Ar akmiņa kumeliņu; 4: āboliņu, 407a.

1. Atjāj vīns sabruņots

Par ielū teirumeņu:

Tys atnese kūkam lopys,

Tys vōrpeņu teirumā. 422a.

2. Kas tas bija, kas atjāja

Ar akmeņa kumeliņu?

Tas atnesa kokiem lapas,

Tūrumiem zaļumiņu. 118¹.

1: Kas, bāliņ, tas atjāja; 2: akmiņa; 4: Tas zaļos tūrumiņus, 120c.

1765.

1: labs, kas bij labs; 2: labs, 87¹.

1. Ai, rudeni, rudeni,

Pavasaris jo labākis:

Kumeļami zaļa zāle,

Man pašami ciema meita. 146b.

2. Koši, koši, jauki, jauki,

Kad Dievs deva vasariņu:

Kumeļami zaļa zāle,

Man tās ciema zeltenītes. 174e.

3. Lai man tika, kas man tika,

Pavasaris vien man tika:

Kumeļam zaļa zāle,

Man tās ciema dzeltenītes. 185e.

4. Tumša nakts, zaļa zāle,

Laukā laidu kumeliņu,

Kumeļam zaļa zāle,

Man pašam ciema meitas. 52a.

5. Lai rudenis kur rudenis,

Pavasaris tas man tika:

Kumeļam zaļa zāle,

Man tā ciema dzeltenīte. 188°.

1766.

2: Sasēduši kalniņā; 3: gara šī vasara; 5: Gana gara šī vasara. 18.

1. Arājiņi, ecētāji

Sasastāda kalniņā,

Cits uz cita jautājās,

Kāda būs vasariņa.

Lakstīgala zemu dzied,

Īsa būs vasariņa. 111e.

1767.

1: Ceļies, mana lagzdīgala; 2: Pieceļ; 3: ir manis arājiņis; 4: laiku, 91a Nr. 4275. — 2: Pacel, 314, 407a.

1768.

2: Dzenat garus biržumiņus; 3: Īksa, 61e. — 2: Dz. platus; 3: Sausa; 4: Zemi trauca, 120¹a. — 3: Īksa, 131¹ (A. Paleja), — 2: Dzenat gaŗas birzītes, 335 Nr. 1770.

1. Arāji, ecētāji,

Dzenat garas birzenes;

Īsa bija šī vasar',

Zemi dzied lagzdīgala. 110a Nr. 4235.

2: gaŗas; 4: lakstīgala, 110b Nr. 2576. — 1: ecētāj'; 3: Īksa; 4: lakstīgala, 110d (I, 2).

2. Arājiņi bāleliņi,

Dzeniet drīzi kumeliņus,

Īsa bija šī vasara,

Zemu dzied lakstīgala. 407c.

1: Arājiņi, ecētāji; 3: Īsa būs, 333, 407k. — 3—4: Zemi dzied lakstīgala, Nebūs gara vasariņa, 401. — 1: bāleniņi; 4: Zemi dzieda, 407a. — 1: Arājiņi, ecētāji; 2: ātri, 407i.

5. Orōjeņi brōleļeņi,

Dzenit dreizi kumēleņus,

Eiksa beja šei vosora,

Zemli dzid laksteigola. 422a un e.

4. Arājiņi, ecētāji,

Dzenat garus birzumiņus,

Zemu dzied lakstīgala,

Īsa būs šī vasara. 281.

2: Laižat biezu birzumiņu, 38e. — 2: Dzeniet garas birzītes; 4: būs vasariņa, 109a. — 3: Lakstīgana [?] zemu dzied, 111e. — 1: Ai, arāji; 5: Dzeniet garus bērzumiņus; 3: Zemu trauca, 127¹b.

1770.

1: Steidzam, brāļi, 36r (J. Sīlis), 41c pag. 68 Nr. 1. — 1: brālīti, sēj miezīšus, 156. — 1: Steidzam, brāļi; 3: Lagzdīgala, 181a Nr. 4092. 181b Nr. 1126. — 1: Trauksim, brāļi, miežu; 2: abāme, 181g — 1: Steidz, tēviņ; 2: Abajām; 3: Dzeguzīte meluģīte; 4: Īsa vasariņa, 188°. — 3: meluģīte, 190h, 194. — 1: Steidz, bāliņ; 4: Teic man īsu vasariņu, 207x, 400. — 3: meluģīte; 4: Teic, ka īsa vasariņa, 2081). — 1: Steidz; 3: meluģīte, 208b. — 1: Steidzies, brāli; 4: Teic man īsu vasariņu, 2291. — 2; abeju; 3—4: Lakstīgala tā sacīja, Ka bus īsa vasariņa. 353.

1771.

1: Eita, kūļi, auzu sēti, 28d. — 1: Poli, poli, auzas sēt; 2: tava lagzdīgala; 4: Tī bij tava lagzdīgala, 91a Nr. 4256. — 1: Poli, poli, auzu sētu; 2: tava; 4: Tā bij tava, 91c, 131¹ (A. Liepiņa). — 1: Kūģi, kūģi; 3: Ž. Žvadināja; 4: Tā bij. 93a. — 1: sējat auzas; 3: gařastīte, 379.

1772.

1: Sējat auzas, jauni puiši, 75b. — 1: Lūļi, kūļi, 87¹, — 1: Puiši, puiši, sēj nu auzas; 2: tava lakstīgala; 4: tava lakstīgala, 95a. — 1: Kūģi, kūģi, sējat miežus, 107d. — 1: NN, sējat miežus, 412.

1773.

1: Vakar kaza; 2: Dziļupītes maliņā; 4: Vai salniņa pakaļā, 57d (II, 185).

1. Balta kaza velējās

Daugaviņas maliņā:

Vai iz lietu, vai iz sauli,

Vai iz sava precenieka. 91f.

1774.

3: pasadzied, 22o. — Sal. Nr. 513.

1775.

1: Gāju bitīš' i raudzīt; 3: skaisti dzied, 6c.

1776.

1: rīta rasa; 3: manas, 170b. — 3: mani; 4: mierka vainadziņš, 171a. — 1: rīta rasa, 191i. — 1: Rasa, rasa, migla, migla; 2: labi nedarē; 3: Rasē manas; 4: Miglē, 223a un b. — 1: liela rasa; 4: Miglā rūsēj', 226a. — 3: manas; 4: Miglā ruse, 229¹. — 4: Miglā rusa vainadziņš, 264g.

1. Migla, migla, rasa, rasa,

Tā man laba nedarīja;

Rasā manas kājas mirka,

Miglā manis vainadziņš. 403.

2: Tās; 4: vainadziņš, 145a. — 1: rīta rasa; 4: Miglā mirka vainadziņš, 152a. — 4: vainadziņš, 186b. — 1: liela rasa; 4: vainaciņš, 218. — 1: liela rasa; 4: Miglā bāl vainadziņš, 226e. — 3: Rasē man; 4: Miglē ruse, 226g. — 1: Rasa, rasa, migla, migla, 267b. — 1: liela rasa; 3: mani; 4: Miglā ziļu, 379, — 1: liela rasa; 4: miglā bāla vainadziņš, 403.

2. Rīta rasa, rīta migla,

Tā man laba nedarīja:

Saldē manas kājas, rokas,
Miglā manu vaiņadziņu. 182 Nr. 127, 348.

1777.

2: Tās; 3: manim; 4: vaiņakā, 15a. — 3: Rasa bira kurpītēs; 4: vainagā, 16. — 2: lietu nederēja; 3: man; 4: bira vainagā, 18. — 2: labu; 4: bire vaiņakā, 21c Nr. 2143. — 1: liela rasa; 3: kājas sala, 49, 197a un b, 281b, 282. — 3: manim kājas sala; 4: bira, 75c. — 1: rīta rasa; 3: Rasai manim kājas sala; 4: bira vaiņagai, 172q. — 3: Rasa kājas slapināja; 4: krita, 188°. — 1: rīta rasa; 3: Rasiņā kājas, 241 e. — 1: rīta rasa; 3: kājas sala; 4: krita, 295a.

1. Eita, meitas, kur iedamas,

N'eita sebu vakarā:

Rasā manas kājas sala,

Migla krīt vainagā. 254¹.

1. Migla, migla, liela rasa,

Tā man laba nedarīja:

Rasā manas kājas sala,

Miglā tautas neredzēju. 345.

1: rasa, rasa; 3: R. manim; 4: Miglā ņēma vaiņadziņu, 28¹. — 3: R. man kājas mirka; 4: M. labi neredzēju. 41c pag. 18 Nr. 5. — 3: kājas mirka; 4: M. labi neredz., 137b Nr. 2236. — 1: Rasa, rasa, liela migla; 4: M. tautu, 191h. — Rasa, rasa, migla, migla; 2: Tie; 3: R. manim; 4: M. tālu neredzēju, 363.

1782.

1: labu dara; 2: labu; 3: Miglā tautām i izbēgu; 4: R. sliedes, 324e.

1. Migla man labu dara,

Rasa laba nedarīj':

Migla laba tautu bēgt,

Rasa pēdu dzinēja. 41c pag. 18 Nr. 6, 80c.

2: labu, 36r (J. Sīlis), 85d. — 2: labu; 3: tautas, 107a, 407a. — 4: R. laba pakaļ dzīt, 75b. — 2: labu; 3: M. man tautu, 68c un d. — 3: tautas, 407k.

2. Migla, migla, liela rasa,

Tā man laba nedarīja:

Miglā tautu neredzēju,

Rasiņā neizbēgu. 151.

1: Liela migla, liela rasa; 3: tautas, 71. — 3: tautas, 41c pag. 17 Nr. 3, 191f, 224c Nr. 1145, 224e Nr. 138. — 1: rasa, rasa; 3: neredzēja; 4: neizbēga, 221. — 3: nepazinu; 4: neizbēdzu, 49. — 1: rasa, rasa, 215b, 400. — 2: Tās, 335 Nr. 846. — 3: tautas; 4: Lielu rasu neizbrīdu, 379. — 3: tautas nepazinu; 4: neizbēdzu, 254¹.

3. Migla, migla, liela rasa,

Tās man laba nedarīja:

Miglā tautu neredzēju,

Rasa dzina pakaļā. 33c, 110c.

2: Tā bij mana nelaimīte, 91g. — 4: Rasa, 118¹. — 4: dzinās, 121p.

1784.

1: man labi; 2: labi; 4: Rasiņā sadz., 216b.

1. Migla, migla, dar' man labu,

Rasa laba nedarīja:

Migliņā(i) tautu bēgu,

Rasā dzina pakaļā. 28d.

2: labu; 4: dzinās, 22f un r, 335 Nr. 846. — 1: laba; 3: Aiz migliņas; 4: Rasa, 28¹. — 1: laba; 4: dzinās, 41c pag. 17 Nr. 2, 133b Nr. 2610. — 3: tautas; 4: R. man pakaļ dzina, 69a. — 1 un 2: labi; 3: Miglā tautas neredzēja, 134c. — 1: tā man laba; 3: tautas, 135, 136. — 1: M. man labu dara; 2: labu; 3: tautas, 141.

1785.

1. Krīt' zemei, zelta rasa,

No sudraba dāboliņa,

Aiz tevīm nepabrida

Manas govīs raibuliņas. 22h.

1786.

1: zelta rasa; 2: dāboltiņa; 3: nepabride, 41c pag. 19 Nr. 16.

1787.

4: Vienu sliedīt' i nodzina, 407i.

1788.

1: Dieviņi; 2: nebūs; 3: Ir es; 4: rasa bij, 421. — 2: man nedevi; 3: Ir es; 4: bira, 75b. — 2: man nav; 3: paganīju; 4: birst, 88a Nr. 4436. — 2: Ja i gana man nevaids; 3: pati; 4: birst, 335 Nr. 636. — 1: Dieviņi; 4: Rīta rasu vītēdama. 408 Nr. 271, 412. — 1: Dieviņi; 2: Ja nedod ganītāja; 4: Rīta rasu žāvēdama. 6c. — 1: Dieviņi; 2: nevaids; 4: Rīta rasu svētēdama. 80c.

1. Audzē, Dievs, man telītes

Trim, četrām kārtiņām,

Es būs' pate paganīt,

Iekam rīta rasa bira. 73b.

3—4: Es jau pate paganišu, Kamēr rīta rasa krīt, 69a.

1789.

1 un 3: purvmala, 88b, 322d.

1791.

1. Lai bij grūti, kam bij grūti,

Ganiņam, tam bij grūti:

Tam jābrien rīta rasa,

Jādzird daži ļauni vārdi. 45a, 91 g, 109b, 111d.

3: jābrieni; 4: daudzi ļaunu vārdu, 18. — 1: grūt', kam bij grūt'; 2: Ganiņam īsti grūti, 41c pag. 200 Nr. 1. — 1: grūt, kam bij grūt; 2: Ganiņam vēl grūtāk; 3: rasā, 137a Nr. 4430. 137b Nr. 2261. — 4: Jādzird visi ļauni vārdi, 324a. — 4: Tam jādzird ļauni, 324e. — 1: grūt', kam bij grūt'; 2: grūt'; 4: Vēl jādzird ļauni, 335 Nr. 669.

1793.

1: vakarāja; 3: šorīt; 4: migli, 146a.

1. Noiet Saule vakarai,

Zelta miglu miglodama.

Lec, Saulīte, rītai agri,

Nojem miglas vaiņadziņu. 172a.

1799.

1: lietutiņi; 2: gabaliņu; 3: citāi gabalāi; 4: Borbulišus, 164c.

1800.

1: liet', nemiglē; 2: Neplūdan' Daugav'; 4: māsiņ' par Daugav', 211a Nr. 2376, 211b Nr. 2852.

1. Lietutiņi ai, nelīsti,

Neplūdini Daugaviņu,

Man jāiet ar māsiņu

Šo vakaru pa Daugavu. 1811.

1801.

1. Nelīst', lietus, nelīst' lietus,

Šodien lietus nevajag.

Šodien gāja mans brālītis

Baltābolu kaudzei kraut. 203a.

1802.

2: tevi; 4: Kas miezīšus audzina, 87¹. — 1: Liji; 2: tevi, 88a Nr. 4255. — 3: Man vajaga; 4: Zaļais sienis jākaltē, 325c. — 2: nevajag; 3: vajag, 335 Nr. 1461.

1803.

2: pārkonīts, 173. — 1: patapam; 2: no jūras pārkonīšs; 4: gājumiņ', 181a Nr. 4090. — 1: patapām; 2: Nāk pārkonis no jūriņas, 181d. — 4: Ne vīriņu, 200a.

1. Rāmi rāmi, patapdamis

Nāk par jūru pārkonīts,

Nei maitāja ievas ziedu,

Nei arāja gājumiņ'. 364¹.

2: par; 3: Ne maitāja; 4: Ne, 22m, 122b, 141¹ (K. Ozoliņš). — 1: draudēdams; 3: Nemaitāja, 41c pag. 316 Nr. 5. — 2: par jūru pārkoninis; 3: ziedus; 4: gājumiņu, 190c Nr. 816. — 2: par jūru; 4: gājumiņu, 335 Nr. 1902. — 2: pārkonīšs; 3: ziedus; 4: gājumiņu, 391 Nr. 44.

1804.

1. Pārkonīši pieci brāļi,

Visi pieci Vāczemē.

Lūdziet Dievu arājiņi,

Lai nāk viens šai zemē. 407a.

2. Pārkoņam pieci dēli,

Visi pieci Vāczemē.

Es tev lūdzu, Pārkonīt,

Atved vienu šai zemē,

Lai tas man palīdzēja

Šo āriņu tricināt. 41c pag. 315.

1. Pārkonis brauca pa jūriņu

Putošā laiviņā.

Brauc, Pārkon, Vidzemē,

Apraudzīt Vidzemītes;

Vidzemnieki gauži lūdz, —

Miežiem asni novītuši. 335 Nr. 1901.

1807.

1. Tāli, tāli pārkonītis

Aiz Daugavas ducināja:

Saņemiet, Rīgas meitas,

Savas baltas vilnānītes. 75b.

1: Visu dienu pārkonīts; 2: ducināja; 4: villainītes, 30b. — 1: Tāļu, tāļu, vecais tēvs; 3: Saņemat; 4: Savus baltus paladziņus, 335 Nr. 1829.

1808.

1: ducināja; 4: Savus baltus; ar turp. 5—6: Lietiņš nāca kūpēdams Pa maliņu maliņām, 22p. — 1: Tālu tālu; 2: ducinēja; 4: Savus baltus, 41c pag. 296 Nr. 7. — 3: Saņemati; 4: Savus baltus, 69d, 297a, 3641. — 3: Saņemati, 109b. — 1: Maģis maģis Pārkonītis, 111d. — 1—2: Tāli tāli aiz Daugavas Vecais tēvs ducināja, 121f. — 1: Lēni lēni Pārkonīts; 4: baltus, 88d.

1. Tālu tālu aiz Daugavas

Vecais tēvs ducināja,

Lai sanāk Rīgas meitas,

Lai saņem zīda deķus. 95a.

1809.

1: Lēni lēni pārkonīts; 2: Pār Daugavu; 3: Rīgas meitas saņemiet; 4: dreļļu, 20b.

1812.

1: Iešķil guni; 4: medinieki, 91h.

1813.

1. Pārkonīšs rūcināja

Visu gaŗu vasariņu;

Lai rūc mana istabiņa

Jeļe šādu vakariņu! 181c un d.

1—2: Visu garu vasariņu Pērkonis rūcināja, 155. — 1: rūcināja; 3: rūc 156. — 1: Pērkonis; 2: garu, 1811.

2. Rībi, rībi, pērkonis,

Tādu garu vasariņu,

Lai rīb tēva istabiņa

Jeļe kādu vakariņu. 379.

3. Trīci, manu istabiņu,

Jeļe šādu vakariņu:

Tā trīcēja pārkoņam

Daža diena vasarā. 324e, 407k.

1: mana istabiņa; 2: Tā trīcina pārkonis; 4: Dažu dienu, 301¹b.

1814.

1: dosiet; 2: rūkumiņu, 42. — 1: dosam; 3: Lastu rudzu, lastu, 69a, 69¹. — 2: graudojumu, 137d. — 2: Par šā gada, 379. — 3: Lastu rudzu, lastu; 4: Puslastiņu, 407a.

1. Kū dūsīm Parkeuņam

Par vosorys graudumeņu?

Lostu rudzu, lostu mižu,

Puslasteņa apeiņēšu. 422a.

1: Parkiņam; 4: apeiņēšu, 422d.

1816.

Parādies, 20b.

1818.

1: Zemi zemi; 2: neaizsniecu; 4: Tik, 224o Nr. 615.

1820.

1: Kas to saka? Nava tiesa; 3: Vai rītā tur; 4: vakarā, 68d. — 1: Kas to saka, 75b, 95b. — 4: notecēja, 189b. — 4: Kur nogāja vakarā, 279¹b. — 1: nava tiesa; 2: gul; 4: vakari, 308a. — 1: Nava tiesa, kas to teica; 3: uzlēce; 4: nosalaide, 311a. — 1; Kas dzirdēja, kas redzēja; 4: vakarā, 325a.

1. Nava tiesa, nava tiesa,

Ka Saulīte nakti gul!

Vai rītā tur uzlēca,

Kur rietēja vakarā? 41a, 113¹, 364¹.

1: Neva —, neva, 15². — 4: Kur vakarā norietēja, 28d, 345. — 1: Neva —, neva; 3: uzlēce, 41c pag. 310 Nr. 11. — 1: Nava tiesa tā valoda; 4: Kur nogāja, 69d. — 2: guļa; 3: rite; 4: vakarē, 189b. — 4: Kur nogāja, 305b. — 5—4: Vai Saulīte tur uzlēca, Kur vakari norietēja, 407a.

1821.

3: birzis, 91g. — 1: Kas to saka? Nava tiesa; 3: Dienu brida gaisa vidu, 107a. — 2: gul, 163. 181c. — 3: Dienu tek zaļu birzi; 4: jūras dibinā, 188°. — 2: gul; 3: loka bērzu birzi; 4: jūras līkumiņu, 199a. — 1: To neticu, kad man teica, 290f. — 4: jūras, 335 Nr. 1905.

1. Kas to teica, kas redzēja,

Ka Saulīte nakti gul?

Dienu brida zaļu birzi,

Nakti jūras ūdentīņ'. 224d Nr. 1867.

4: jūras, 391 Nr. 86.

1822.

1. Saules meita bridelīte

Brida dienu, brida nakti:

Izbrien piecus niedru porus,

Trīs sudraba ezeriņus. 216b.

1823.

1. Sak', saulīte, noiedama,
Kāda diena rītā būs?
Vai būs saule, vai būs lietus,
Vai mīglaiņa nomiglojsi? 2191b.
3—4: Vai ar lietu, vai ar sauli, vai ar miglu nomiglojsi, 225i.

1827.

2: mākuļaina; 3: spīde pate, 41c pag. 312 Nr. 25. — 3: spīdēj' pate, 68d, 137f. — 1: bija skaidra diena: 2: mākuļaiņa;
3: Vakar bija, 291a. — 1: skaidra Saule, 299b Nr. 1510.
1. Kad Saulīte pate lēca,
Spieģelēt spieģelē;
Kad Saulītes kalponīte,
Mākuļot mākuļo. 394.
2: Kā spieģelot, 391 Nr. 69.
2. Silta silta šodien Saule,
Ne tik silta, kā vakar:
Vakar bija pate Saule,
Šodien Saules kalponīte. 22h.

1828.

3: sarkanogas, 39d. (N. Rudzīte). — 1: Kurzemē melni; 3: sarkanogas, 41c pag. 313 Nr. 33. — 1—2: Mazs kalniņš jūriņā Sārkanām odzītēm, 187b Nr. 427. — 1: Mazs kalniņis jūriņā, 379. — Sal. 335 Nr. 1919.
1. Aiz kalniņa lejiņā
Tur sārkanas ogas aug:
Tur Saulīte gauži raud,
Ik vakarus noiedama. 207s.
3: Tur Sauliņa, 229¹.

1830.

1: Uz; 39d (Ieva Medne). — 1: Aiz kalniņa melli meži; 4: Tur asaras nobirušas, 23. — 3: Tur Laimiņa, 64i. — 4: Asariņas nobirušas, 109b un c. — 1: Vāczemē; 3: raudājusi, 181i Nr. 1326. — 1: Aiz upītes kalniņāi; 2: sārkanas; 4: Tur slaucījse, 181i.
1. Aiz Daugovys augsti kolni,
Tī sorkonys ūgys auga:
Tī Sauleite raudōjupe,
Tī byrušys asareņis. 426a.
1: Daugovas; 2: sorkonas ūgas; 4: byrušas asareņas, 435a.
2. Aiz Daugavas augsti kalni,
Tur sarkanās ogas aug:
Tur Saulīte noiedama
Ik vakarus gauži raud. 43b.
2: Tur sarkana oga auga, 28d. — 1: Aiz upītes, 71a. — 3—4: Tur Saulīte gauži raud, Vakarosi noiedama, 525e. — 1: Aiz kalniņa lejiņā; 4: Ik vakara. 400.
3. Aiz upītes kalniņāi,
Tur sarkanās ogas auga.
Tās nebija zemes ogas,
Tās Saulītes asariņas.
Tur Saulīte raudājuse,
Mēnestiņu puškodama.
Saulīt' teka plikis lielis,
Mēnestinis zābakotis. 156.

1831.

2: Tur sarkanās, 42, 121m un p, 137e. — 1: Viņpus jūras aiz Daugavas; 2: Pasarkanās, 73b. — 1: akmiņa; 2: ogas zied, 91f, 98a. — 1: akmiņa; 2: Liberotas ogas, 97f. — 1: Vido; 5: sarkanās rozēs zied, 109d. — 1: akmiņa, 111d. — 1: akmens; 2: sarkanās rozēs zied; 3: raudājuse, 111h. — 1: akmiņa; 2: Tur sarkanās; 3: raudājuse, 120c, 134a. — 1:

Akmiņa; 2: Tur sarkanās, 127^{1b}, 135. — 1: akmeni; 3: raudājuse, 137d. — 1—2: Vidū jūras mazs kalniņš Sarkanām odziņām, 190i Nr. 848. — 2: sarkanās puķes zied; 3: raudājuse, 342. — 3: Bij Saulīte, 407f.

1. Div' sorkonas ūgas auga

Ezereņa maļeņā:

Tī bej Saule raudājuse,

Asareņas nūbyrušas. 428.

2. Vidū jūras uz akmiņa,

Tur sarkanās ogas aug:

Tur bāliņš kājas āva,

Tur birušas asariņas. 137c.

1: akmeiņa; 2: auga; 3: bāliņi, 137f.

3. Jūrmalē augsti kalni,

Tur sarkanās ogas aug.

Tur Saulīte daudz raudājsi,

Daudz ritējšas asariņas. 213b Nr. 741.

1: Jūrmalē; 2: sarkanās, 379.

1837.

2: lielaju, 13b. — 4: medu lasīdama, 22h. — 3: žāvēdama, 36r. — 2: Pa lielaju sienu pļavu, 118¹, 120c. — 2: Par lielām tūrumiem, 134c. — 2: Šo āriņu maliņā, 324e, 330a, 401. — 1: lielaju, 22k, 379. — 2: Pa lielo ziedu pļavu, 27a. 28d. — 1—2: Rotāj' saule, rotāj' bite Pa garo sila malu, 91c. — 2: Āboliņa kalniņā, 137e. — 2: Lielajā tūrumā, 579. — 4: Bit' ābolu lasīdama, 400. 407a.

1. Līgo bite, līgo saule

Pa lielaju tūrumiņu,

Bite ziedus lasīdama,

Saule sienu kaltēdama. 16, 39d.

2: Pa lielo ziedu pļavu; 4: žāvēdama, 6c. — 2: lielo, 26b. — 2: Baltāboļu kalniņā; 4: Saul' ābolu, 97c, 391 Nr. 72. —

2: Šo āriņu maliņā, 310d, 321. — 2: Šā āriņa maliņā, 321. — 3: Līgo bite saldu medu, 325a.

2. Rūto saule, rūto bite

Pa ļelū teirumeņu.

Saule sinu kalteidama,

Bite zīdus laseidama. 435a.

Sal. 415 pag. 47, 58 un 59; 427^b (I pag. 66 Nr. 1).

5. Leigoj saule, leigoj bite

Pa ļelū teirumeņu:

Saule sinu kaltēdama,

Bite zīdu lasēdama. 409d, 422^b.

3: kaltēdama; 4: maklādama, 418. — 3: kaltēdama; 4: madu laseidama, 426c.

1839.

3: garš laiciņš, 59c. — 3: garš cēliens, 59i, 65a. — 1: balta kā māmiņa; 3: garš cēliens, 61e. — 2: Pasarādi, 104, 107a, 109d, 321, 407b. — 2: Parādiesi; 3: grūta diena; 4: saulīti, 207l. — 1: māmuliņa, 290f. — 1: baltā māmuļiņ; 3: gara, 335 Nr. 666.

1. Ai, saulīte māmuliņa,

Pasarādi ganiņam!

Ganiņam gara diena,

Bez saulītes līgojot. 95d, 381.

1: Saulīt mana krusta māte; 2: Parādies; 4: staigājot, 22h. — 4: Bez tevīm, 75b. — 1: māmuliņ; 4: Bez tevīm, 80c.

2. Aizej, lietņ,

Rūkdams, krākdams,

Atnāc, saulīte,

Spīdēdama!

Saulīt mīļa māmuliņa,

Parādies ganiņam,

Ganiņam gara diena,

Kad saulītes neredzēja;

Kad saulīte atspīdēja,

Tad ganiņš priecājās. 264c.

3. Saūļeit bollta mōmuļeņ,

Pasarōd' gaņeņam!

Gaņeņam gara dina,

Ka saūļeitis naredzēje. 422a un d.

4. Saulīt balta māmuliņa,

Pasarādi ganiņam!

Ganiņam gara diena,

Neredz saules līgojot. 98a.

1: māmuliņa; 2: Parādies, 18. — 4: Neredz tevi līgojot (al.: līgojam), 91c un f.

5. Saulīt mīļā, kā māmina,

Ganinam parādies!

Gara man šī dienina,

Ka es tevis neredzēj'. 61c Nr. 4395.

1840.

1. Saulīt mīļa māmuliņa,

Parādies ganiņam!

Ganiņam gara diena,

Kad saulītes neredzēja. 360.

1: mana māmuliņa; 4: saulīti, 15², 247. — 1: Ai, saulīt māmaliņa, 41c pag. 309 Nr. 4. — 1: Ai, saulīte mīļa, balta; 2: ganiņam; 3: Ganiņam; 4: saulīti, 164m. — 1: Saulīt mana māmuliņa; 3: Gara diena ganiņam, 224h. — 1: māmuliņa; 2: Silti spīdi ganiņam; 4: saulīti, 229a. — 1: Saulīt mīļā, saulīt baltā; 4: saulīti, 229l. — 1: Saulīt mīļā, saulīt baltā; 3: gara, 264g. — 1: māmuliņa; 2: Parādies, 295a. — 3: gara; 4: niredzēja, 298h. — 1: mana māmuliņa; 2: Pasarādies, 324e. — 2: Parādies; 4: saulīti, 347. — 1: Saulīt mana krusta māte, 379. — 1: māmuliņa, 391 Nr. 893.

2. Saulīt, mīļā māmuliņa,

Parādiesi ganiņam!

Ganiņam gara diena,

Kad saulīti neredzēja;

Sērdienei gaŗš mūžiņis,

Tai nevaidi māmuliņa. 226d Nr. 4355.

3. Saulīt zelta māmuliņa,

Parādies ganiņam!

Ganiņam gara diena,

Kad saulītes neredzēja. 131¹ (M. Enīte), 246c.

2: ganiņam; 3: Ganiņam gaŗš cēliens, 119c. (E. Gailis no Kārķiem). — 1: jumpraviņa; 4: saulīti, 174e, 188°. — 1: māmuliņa; 3: gara; 4: saulīti, 224f.

1845.

2: Teci žigli, 61a. — 1: māmaliņa; 4: Ij arāji, ecētāji, 75g.

1846.

2: Nelīdzini koku galus, 113¹. — 1: saulīt; 3: Govju; 4: I arāji, ecētāji, 335 Nr. 667.

1. Rit', saūļeit riteidama,

Nastōv kūka gaļeņā,

Jan pikusa mozi goni,

Vaira mozi orōjeņi. 434a.

2. Tec, saūļeit, vokorā,

Naļeigōj kūku vērsu;

Jau pikusa gūvu gaņe,

Orōjeņa kumēļeņi. 422a un e.

1847.

3—4: Darbinieki piekusuši, Mazi gani nosaluši. 200f. — 1: Tec, saulīte, vakarā; 2: ganu, darbenieku; 3: Gani nāca, 22h. — 3: Ganiņam kājas sala; 4: noguruši, 161c. — 1: Tec; 2: ganu, darbenieku; 3: Gani brēca; 4: Darbinieki noguruši. 174e. — 2: darbiniekus; 3: Gani brēca; 4: Darbinieki, 184. — 1: Tec, saulīte, vakarā, 185d. — 3: Bij ganiņi, 191b. — 1: zemēji; 3: Jau ganiņi, 194. — 1: Laidies, saule; 2: darbiniekus; 4: Darbinieki, 302. — 3: Pārdzis, 345.

1848.

1. Ej, saulīte, drīz zemē,
Žēlo ganu, darbenieku;
Žēlo ganu nosalušu,
Darbenieku piekusušu. 195b.

1850.

1: Jau saulīte zemu, zemu; 2: ganinos; 5—6 trūkst, 144b. — 1: gabalinu; 2: ganīklē; 4 un 6: pieguļā; 5: govis, 158 (Nīcā). — 2: ganīklās; 4: Kad iedzīšu laidarī; 5—6 trūkst, 190h.

1851.

4: vārīņa, 75b. — 4: vārtiemi, 103a. — 2: dzītuvē; 3: māmiņa govis gaida, 107d. — 1: Dzenat; 3: māmiņa goves gaida, 109d. — 1: Dzenat, gani, nu uz māju; 2: vakarā, 111d. — 1—2: Dzeniet, gani, kur dzīdami, Dzeniet laiku sētiņā, 379. — 2: dzišanā; 3: māmiņa govu gaida, 407k.

1. Dzen sētā, dzen sētā,
Raibo govu ganītāja,
Jau māmiņa govu gaida,
Pie vārtiem stāvēdama. 407c.

1853.

3—4: Vaŗa vārtus atvērusi, Sudrabiņa pievērusi, 180a.

1855.

2: Noej agri; 3: Rītā leci sildīdama. 229a.

1856.

4: Nedev' svētu vakariņu, 20b. — 3: Kungi man darbu, 10, 26b. — 2: Dod mums, 27¹, 333, 424c. — 2: Dod mums; 4: svētu vakariņu, 188°. — 1: Tec saulīte, drīz zemē; 2: man laiku vakariņu; 4: laiku vakariņu, 226e. — 1: Saulīt' balta noiedama; 2: Atdod svētu; 4: svētu vakariņu, 298i Nr. 263¹, 303a. — 1: Tu, saulīte, noiedama; 3: Bargi; 4: svētu vakariņu, 324a. — 2: Dod mums; 4: Nedev' 335, Nr. 1478. — Sal. 399 Nr. 95.

1. Ej, sauleiti, dreiz pi Diva,
Dūd mums svātu vakareņu;
Borgi kungi dorbu deve,
Nadūd svātu vakareņu. 427¹c.

1857.

1: Noiet, 18, 353¹. — 1: šo vakaru; 3: manāi mūžiņai; 4: Zelta zari, 22b. — 1: Noiet; 2: zarudama; 3: manam mūdiņam; 4: Zelta zari zarujuši, 22h. — 1: šovakar, 23. — 1: Noiet saule vakarāi; 3: manāi mūdiņai, 26a. — 1: Saule tek vakarā; 3: Kaut; 4: Tā, 137g Nr. 571 var. — 3—4: Ka manā mūdiņā Tādi zariņ' i zarotu, 311a. — 3: Kad; 4: Tād' zariņi zarotos, 379. — 1: šovakar; 3: mūdiņā, 20b.

1859.

1. Riti, sauleit, ritādama,
Zalta zorim zorōdama,
Pamej munam myuŗeņam
Kot i vīnu atzareiti. 430a.

1860.

5: Kad; 4: sazarotu, 39d (A. Vīksna). 1 — 1: šovakar; 2: zaros; 3: Ka, 39a. 1 — 1: Noriet; 3: Kad manā mūžiņā, 324e.

1. Noiet saule vakarā,
Zelta stari starojās.
Dievs dod manam mūžiņam
Zelta staros atstarot. 36r. (A. Cirīte)
2. Sauleitei laiŗūtīs,
Zalta zori zorōvōs;
Ka munā myuŗeņā
Tōdi zori zorōtūs! 409d.

1: Saūlētei, 422³a. — 2: zorojòs, 423b.

1862.

4: mūdiņa, 41c pag. 213 Nr. 32, 85d. — 3: labus ļaud's, 64i. — 1: Dod, Laimiņ; 3: Dod, Laimiņ, labus ļaud's, 88d. — 2 un 4: Ar', 109b un c. — 1: Dod, Dieviņi; 3: Dod, Dieviņi, vieglu dzīvi, 324e. — 1: Ei, saulīte, pazarādi; 4: Ei, Laimiņa, pazagriez, 69f.

1. Paspeidi man, saūleit,

Koč vokora cēliņeiti:

Atsaveris tu, laimeņ,

Koč myužeņa gaļeņā. 426¹a.

2. Sasiļdi mani, saūleit,

Poš' vokora cēlineiti:

Apraugi mani, Diveņ,

Poš' myužeņa gaļeņā. 419¹b.

1863.

1. Noiet saule vakarā,

Zelta zarus zarodama.

Dievs dod man tā zarot

Jele mūža galiņā. 185d, 200b.

3: manim; 4: Jeli, 166. — 2: Meža galus puškodama; 3: man puškoties, 185d. — 3: dos; 4: vakarā, 205b.

1864.

4: Līdz mūžiņa galiņam. 188°. — 3—4: Dievs līdz man visu mūžu, Zelta zarus zarodam, 161c.

1. Noiet saule vakarā,

Zelta starus starodama.

Kaut manā mūžiņā

Tādi stari starojuši! 137e.

2: Z. zarus; 4: Tie zariņi tā starotu, 45¹. — 1: Noriet; 3: Kad munā mūdiņā; 4: T. stariņ'i starotu, 324a.

1866.

2: Dui, 146b. — 3: Trīs mucas zelta, 173. — 3: Es tavs dēliņš, 190f. — 2: Dui mucas zelta; 3: māsiņa, 224r.

1. Saulīte bagāta,

Trīs mucas naudas.

Es būšu māsiņa,

Man dos vienu. 172s.

1867.

1: Saule, 188°. — 1: Saules meita kroni pina, 20b, 39d, 188°. — 1: Saule; 2: Ozolā, 188°. — 1: Saule šuva; 3: Šuj, 188°.

1. Saule vija vaiņadziņu,

Vītolāi sēdēdama.

Es tev lūdzu, saules māte,

Dod man vienu vaiņadziņu,

Dod man vienu vaiņadziņu,

Man jāiet tautiņās. 287, 289c.

1868.

28p, 28d, 45¹, 111h, 196e un f, 205b, 218, 297a. — 3: Ei, 91g. — 1: kroni; 2: Avotiņa lejiņā; 3: Ei, 111d. — 4: Nu es iešu, 111d. — 1: vija; 3: Vij, 111h. — 2: Avotiņa maliņā, 126b. — 2: Liepiņā; 4: Es tev došu bāleliņu [?], 185d. — 3: don. 198b. — 1: Saules māsa kroni; 3: Pin, māsiņa (al.: saulīte), 224c. — 2: Ozolā, 226e un f, 244. — 2: Sārt' rozīšu dārziņā, 407c.

1. Saules meita jūrai sēde,

Vaiņadziņu puškodama.

Pin, saulīte, dod man vienu,

Man jāiet tautiņās. 171a.

1: jūrā sēd, 391 Nr. 103.

1869.

1: gaisā; 3: Trīs sagšiņas; 3: Ai, saulīte, dod man vienu, 325e. — 2: Div' sagšiņas; 3: vienu dodī, 330a. — 1: gaiši; 3: Man, Laimiņ, 335 Nr. 1914.

1870.

2: roku sniedza; 3: Pilli, 28f. — 3: Abas rokas pilli pirksti, 52a. — 2: Pār jūriņu roku sniedza; 3: Abu roku pilli pirksti, 318a. — 2: Par; 3: abu roku, 335 Nr. 1921.

1872.

1: krista; 2: Pār upīti roku sniedza; 3: gredzentiņu, 5b. — 2: Sniedz rociņu par jūriņu; 4: jūriņāi, 221. — 2: Daugavu; 3: gradzeniņu; 4: Daugavā, 75b. — 2: Sniedz rociņu pār upīti; 4: Sakrīt visi upītē, 120c. — 2: Par jūriņu; 4: jūriņā, 190b. — 2: Par jūriņu roku sniedza; 4: jūriņā, 379.

1873.

2: roku deva; 3: pušķi, 15², 22q, 364¹. — 3: zelta sagša, 19d. — 2: Pār Daugavu roku deva, 28d, 113¹, 208b. — 2: Par jūriņu roku deva, 28¹ 184, 190f, 322b. — 1: māt'; 2: roku deve, 41c pag. 309 Nr. 5. — 2: Pār; 3: pušķi, 68d. — 2: Pār, 109c. — 3: zelta kurpes, 102. — 2: Par jūriņu; 3: mierka; 4: ielociņš, 172a. — 2: Par; 3: mierka; 4: ielociņš, 189b.

1875.

2: Par upīti; 3: samta svārki; 4: sidraba, 16. — 1: māt'; 4: ielociņ', 19b Nr. 2179. — 2: Par jūriņu; 3: zelta pušķi, 42. — 2: atlīgoja; 3: zelta pušķi, 80c. — 2: Nāk par jūru spīdēdama; 3: zelta pušķi; 4: Ne ieloki vilnātnei, 88b. — 1: muna; 3: zelta ķēdes, 88c. — 2: pārpeldēja; 3: zelta sagša, 112b. — 2: Pār; 5: zelta pušķi; 4: vilnainīte, 146b. — 2: Pār; 4: aplocīši, 224h un i. — 2: Pār jūriņu, 305b. — 2: Jūrā brida dziedādama; 3 un 4: Ni, 326b. — 2: Par jūriņu; 3: Nesamirke; 4: Ni, 328b.

1877.

1: Mēnestiņu; 2: nespīdēji, 401.

1. Saule bāra Mēnestiņu,

Kam tas dienu nespīdēja.

Mēnestiņš atbildēja:

Tev dieniņa, man naksniņa. 22h, 188°, 191h.

3: Mēnestiņš, 152. 41c pag. 311 Nr. 16, 276c, 305b. — 2: Ka; 3: Atsabāra Mēnestiņš, 45¹. — 2: Ka; 5: Mēnestiņš, 55, 314, 335 Nr. 1934, 401. — 1: Mēnesīti; 3: Mēnesīts; 4: Tev dienīn', man naksnīn', 59g (Skrastiņa). — 2: Kam dienā; 3: Mēnestiņš, 69d. — 1: Mēnesniņu; 3: Mēnesniņš, 91c, 224r. — 1: Saule Mēnes' i izbāre; 2: Kad; 3: Mēnesniņas atsacīja, 91h. — 1: bāre; 4: Tav, 224d Nr. 4. — 2: Ka, 279b. — 1: rāja; 2: Kāpēc dienu; 3: atsacīja, 281b. — 2: Kam dieniņu, 287, 289c. — 1: rāja; 2: Kāpēc dienu; 3: Mēnestiņš, 290f. — 2: Kad; 3: atsacīja, 298i. — 2: Kam par dienu; 3: Mēnestiņš atsacīja; 4: Tava diena, mana nakte, 328b. — 3: Atsacīja Mēnestiņš, 394.

2. Saule bāra Mēnesnieku,

Ka tas spodri netecēja.

Mēnesnieks atbildēja:

Tev dieniņa, man naksniņa. 113¹.

1: Mēnesniņu; 2: Kam tā; 3: Mēnesnīca, 28d, 401. — 1: kūla; 2: spodris; 4: Tev bij diena, 121p. — 2: Kam tas gaiši; 4: Tev bij diena, man bij nakts, 134a. — 1: Mēnestiņu; 2: spodris; 3: Mēnestiņš atsacīja, 311a. — 1: Mēnestiņu; 3: Mēnestiņš, 407h. — 1: Mēnesniņu; 2—3: Ka tā spoži nespīdēja, — Apdomā, grēciniece, 184. — 1: Mēnesniņu; 2—3: Ka tā spoži nespīdēja. — Apdomā, grēciniece. 28¹, 190f.

3. Saule bāra Mēnestiņu,

Kam tas dienu netecēja,

Mēnestiņš atbildēja:

Tev dieniņa, man naksniņa. 22p.

3: Mēnestiņš, 75k. 407a. — 2: Ka; 3: Mēnestiņš, 80c. — 1—2: Saulīt, dienu tecēdama, Ar Mēnesi sazabāra, 87¹. — 1: Mēnesniņu; 2: Ka dieniņu; 3: Mēnesnīca, 88c. — 2: Kam par dienu; 3: atsacīja, 293a un b.

4. Saule bāra Mēnestiņu,

Kam tas gaiši nespīdēja.

— Ko, Saulīte, mani bāri?

Tev dieniņa, man naksniņa. 400.

2: spoži netecēja; 3: Kam, 146b. — 2: gaišs; 3: Ei, Saulīte mīļa balta, 172s. — 1: Mēnesniņu; 4: Tav, 181h Nr. 7 var. — 1: rāja; 2: netecēja; 3: Ko rājies tu, Saulīte, 185c. — 1: rāja; 2: Kam tu dienu nespīdēji; 3: rāji, 236. — 1: rāja; 3: Ko, Saulīte, rājamies, 239b, 241c.

5. Saule bāra Mēnestiņu,

Kam tas gaiši nespīdēja.

Mēnestiņš atbildēja:

Tev dieniņa, man naksniņa. 272a.

1: kūla Mēnestnieku; 2: Ka; 3: Mēnestnieks, 134c. — 1: S. pēla; 2: Ka; 3: Mēnestiņš, 141¹ (Z. Saliņa). — 1: rāja; 2: Ka, 188°. — 1: rāja, 196i. 339. — 3: Mēnestiņš; 4: Tev bij diena, 212a. — 2: spoži; 3: Mēnestiņš, 216b. — 1: rāja Mēnesniņu; 3: Mēnesniņš, 224g. — 2: Kam tik gaiši; 2: Mēnestiņš, 260. — 2: K. tu dienu nespīdēji; 3: Mēnestiņš, 325c. — 2: Kam nespīdi dieniņā; 3: Mēnestiņš, 421. — 1: Mēnesniņu; 2: Kam tu dienu nespīdēji; 3: Mēnesniņš, 93c. — 2: Kam tu arī dien' nespīdi, 102. — 2: Kam tu dienu netecēji; 3: Mēnestiņš, 107d, 109b.

1878.

1: Mēnesniņu; 2: Kam tā spoži; 3: Mēness gudri; 5—6: Tev dieniņas gaišumiņš, Man naksniņas tumšumiņš, 61e. — 3: Mēnestiņš atsacīja; 6: ar ūdeni, 143b. — 1: Mēnestiņu; 2: Kam tas dienu; 3: Mēnestiņš; 4: Tev dienina, man naksniņa; 5: Tev dienina; 6: Man naksniņa ar ūdeni, 149i. — 5: Kuš, Saulīte, nerājies; 5—6: Tev dieniņa ļaužu gais, Man naksniņa zvaigžņu gais, 151b. — 1: Mēnesniņu; 2: Kam tu spoži nespīdēji; 3: Ko, Saulīt, mani rāji, 171b un c. — 2: netecēja; 5—6: Tev dieniņa gaišumāi, Man naksniņa tumšumāi, 18ic.

1. Saule rāja Mēnestiņu:

Kam tu spoži nespīdēji?

Mēnestiņš atbildēja:

Tev dieniņa, man naksniņa. 229¹.

1: Mēnestīti; 3: Mēnestītis, 145a. — 2: Kam tik spoži; 3: Mēnestiņa, 188°. — 1: bāra; 2: gaiši; 5: atsacīja, 263d. — 1: Mēnesniņu; 2: netecēji; 3: Mēnesniņa, 267b.

2. Saule Mēnesam piemeta,

Ka tas spoži nespīdēja.

— Spīd', Saulīte, pate spoži,

Tev ir diena, man naksniņa. 127¹b.

3. Saule Mēnesi lamāja,

Kādēļ dienu nelīgoja.

— Ei, Saulīte māmuliņ,

Tev dieniņa, man naksniņa. 22o.

4. Saule pēle Mēnesniņu,

Ka tik spoži nespīdēja.

Mēnesniņa atbildēja:

Tu spīd' dienu, es naksniņu. 126a.

1879.

2: Spodra diena, spodra nakts; 3 un 4: spodra, 73b.

1. Dieviņ, tavu gaišumiņu,

Gaišs bij dienu, gaišs bij nakti:

Dienu spoža Saule spīd,

Nakti gaišs Mēnestiņš. 279a.

1881.

4: mēnesniņa, 68d, 109b.

1887.

2: bēri; 3: zvaigžņu piere; 4: zīda iemauktiņi; 6: dubeniņu, 161c.

1888.

3: braukt, 226c. — 1: Sērdienīša kumeļam; 3: tumsā jāt; 4: Kamēr lēca, 264i.

1. Bij manami kumeļami

Zvaigžņu deķis mugurā;

Kad noņēmu zvaigžņu deķi,

Uzlec gaiša mēnesniņa. 28d, 401.

2. Es savami kumeļami
Zvaigžņu deķi šūdināju;
Tas bij labs tumsā jāti,
Kamēr lēca mēnesnīca. 76b.
3. Man pašai savs zirdziņš,
Zvaigžņu deķis mugurā;
Tas ir labis tumsā jāti,
Kamēr lēca mēnesīts. 131¹. (M. Enīte).

1890.

1: M., gudrais vīrs; 4: muldināji, 3b. — 1: vecais vīrs; 3: savu kumeliņu, 281, 190b. — 1: Ai, Mēness, veco brāl, 75b. — 3: Savu smuidru augumiņu, 75m. — 1: Mēnesīti; 4: Naksniņā maldināji, 871. — 1: Mēnesnieks, Dieva dēls; 2: nelīgoji, 91d, 91e Nr. 1313. — 1: vecais tēt, 107d. — 2 un 3: Kā, 109b. — 1: Ai, Mēnesi, 138a. — 1: Mēnestiņi, vecais vīri; 4: vieni, 325e. — 1: vecais brāl; 3—4: Kam tu nakti maldināji Savu smidru augumiņu, 335 Nr. 1934. — 1: vecais vīrs, 344.

1892.

1: Ai, māte, māte; 3: Jau sietiņš; 4: Azaida, 17a. — 4: Malītes, 97g. — 1: M., māmiņa; 3: Jau sietiņš, 121p. — 1: Mīlā māmiņa; 3: S. ritina, 185c. — 2: Ļauj meitām; 5: līgoja; 4: laiku (al.: laikā), 279c, 362. — 1: mīļāji; 3: jau līgo; 4: Pusdienas, 288. — 3: līgoja, 293a un b. — 1: Māmiņ, māmiņ; 3: līgoja, 310 Nr. 2733. — 2: L. mani; 3: Sietiņis, 379.

1893.

1: Ļ. jau m.; 3: līgoja; 4: Dienas vidū, 401.

1894.

3: Sietiņis ritēja, 109d. — 2: Laiž bēnus; 3: S. vizē; 4: Pusdienas, 207d. — 2: Laiž meitu; 4: laiku, 208c. — 4: laiku, 224f (Īvandē). — 3: Jau sietiņš, 279a. — 3: S. jau līgoja; 4: laiku, 302. — 4: pusē, 200f. — 1: memmiņ, 1911. — 1: memmiņa; 4: laikē, 193e. — 4: Launaga laiku, 224f.

1895.

3: pušu rīta, 91d un e. — 3: Jau sietiņas pušu gaise [?], 91h.

LATVIEŠU POĒTISKIE DABAS VĒROJUMI.

(SAULE, MĒNESS, VĒJŠ, PASAULE VISPĀR.)

Profesors V. Sinaiskis.

I. Iepriekšējās piezīmes.

Tautas dziesmās daudzina sauli, mēnesi un zvaigznes. Netrūkst arī vērojumu par visas pasaules iekārtu. Tomēr ne visu sakāmo par šo lielisko materiālu zinātnieki ir jau pasacījuši¹⁾. Liels kavēklis bijis tas, ka latviešu tauta bijusi bez politiskās patstāvības. Tā tauta nevarēja ne savā spēkā

¹⁾ No jaunākiem darbiem sk. P. Šmita «Latviešu mītoloģiju». Rīgā 1926. No vecākiem darbiem jāmin: J. Lautenbach, Über die Religion der Letten (Magazin, Mitau 1905. XX, 2; 101. lpp. ut. . . Šai darbā mītoloģijas literatūras un avotu apskats.). Tautas dziesmu teksta kritiku ir sniedzis P. Šmits Z. K. rakstu krājumos: XIV. (Rīgā 1908.), 5 ut., 15, 101 ut. un XV. (Rīgā 1911.), 11 ut., 147 ut. Tad E. Volteņa „Материалы для этнографии Лат. племени Витебской губ. Ч. I СПб. 1890. (Записки . . . т. XV.). Tāpat der ieskatīties Mannharta darbā «Die lettischen Sonnenmythen». Bez tam sal. par šo jautājumu darbus: Osc. Rühl, Sonne und Mond im primitiven Mythus. Tübingen 1925: Афанасьевъ, Поэтическія воззрѣнія славянъ на природу I. — III. Москва 1867—1869.

pa pilnam piejemies, nedz ar saviem spēkiem kalpot savas, un līdz ar to arī vispārcilvēcīgās kultūras celšanai. Galu galā viena cilvēce dzīvo zemes virsū un viena ir tai kultūra, lai gan sazarojusies pa zemēm un tautām.

Bet ir vēl otrs liels kavēklis, kas kavējis tautas dziesmu pētītājus atminēt daudzu dziesmu noslēpumu. Šis kavēklis ir aizraušanās ar socioloģiskajiem un vispār materiālistiskajiem pasaules uzskatiem, kas tik raksturīgi pagājušā gadu simteņa otrai pusei un šī gadusimteņa pirmajam ceturksnim. Neretis tautas tradīcijas rauga saprast vai vienīgi pēc sadzīves, praktiskās dzīves faktoriem un tīri nacionālā rakšteŗa, pavisam aizmirstot cilvēcīgās kultūras vienību un cilvēka dvēseli, kas universālos motīvus pārdarīna par nacionāliem. Cilvēka dvēselē vienmēr ir divi motīvi: viens visiem kopīgais un otrs katram cilvēkam īpatnējais. Tā jau arī saprotama neapjaujami bagātās cilvēces kultūras dažādība, ka vispārīgie motīvi sazarojas atsevišķajos indivīdos.

Tautas dziesmas un sakas pāriet no vienas zemes otrā. Ir norādījumi, pēc kuŗiem var spriest, ka babiloniešu (vispirms sumeriešu) pasaules uzskatam sākumi meklējami Vidusāzijā. Var pat domāt, ka sumeriešu un mongoļu kultūra ir atslēga cilvēces vienībai¹). Bet tāda tradīciju ceļošana un tautu tuvināšanās nenotiek tik tamdēļ, ka te ir runa par skaistiem mākslas darbiem, kas interesē dažādu zemju ļaudis. Saku klejšanu no vienas tautas otrā var izskaidrot arī tā, ka šo saku satura galvenie momenti ir visām tautām kopīgi, jo visas tās dzīvo zem vienas debess, redz vienu mīļu sauli, mēnesi un tās pašas zvaigznes. Ne mākslas darba skaistuma pēc šādus motīvus tauta aizgūvās no tautas un pārdarīnāja par nacionāliem. Mongoļi, sumerieši, semīti, babilonieši, krētieši, ēģiptieši, indieši un vispār visi ārieši dzīvoja un dzīvo zem vienas debess un tālab tad arī universālie motīvi, kas saistāmi ar debesīm, ir tik tuvi mūsu zemes cilvēkam.

Holcapfelis savā ievērojamajā darbā par Panideālu ir izteicis arī otru universālu momentu — tīri psīcholoģisku: kosmiskās pasaules vienība ir paraugs psīcholoģiskās pasaules vienībai. Astrālā pasaule kļūst par cilvēka psīchisko pasauli. Bet, tāpat kā viena un tā pati melodija uz dažādiem instrumentiem spēlēta iegūn, raugoties pēc instrumenta, katru reizu savu īpatnēju skanējumu, tā arī kosmisko parādību un psīchisko pārdzīvojumu pasaulei ir nacionāli un individuāli izpauzumies.

Tad nu arī latviešu tautas dziesmu pētītājam būtu, pirmajā rindā, jānošķir universālie momenti — kosmoloģiskie ir psīcholoģiskie jeb panideālistiskie — no nacionālajiem momentiem. Šāds darbs tomēr nav vēl pa spēkam latviešu mītologam. Še ir tikai neliels raudzījums pieiet šādam uzdevumam daudz maz tuvāk un, ja ne vairāk, parādīt, cik audzelīgi ir šķirt universālos momentus no nacionālajiem.

Vispirms, nemaz nepārspīlējot, jāsaka, ka latviešu kosmiskā dziesma lielāko tiesu ir saules dziesma. Saules dziesmu būs tuvu ap 2327, mēness dziesmu ap 270, bet zvaigznes pieminētas 61 dziesmā. Bet jāpatur gan prātā, ka labi daudz dziesmās «mēness» vietā ir ienācis «Dievs», tā tad mēness dziesmu būs vairāk nekā te minēts. Ko varam spriest pēc šiem skaitļiem? — Jāatminas, ka, jo senāka mītoloģija, jo lielāka nozīme ir zvaigznēm un mēnesim. Sauli, kas ik rīta ar savu spīdumu nodzēš zvaigznes, primitīvā apziņa daudzreiz uzlūkoja pat par ļaunumu. Turpretīm mēness bija zvaigžņu sargs, labais radījums, debesu kaŗapulku (zvaigžņu) virsnieks. Tālab tad nav nekāds brīnums, ka mēness kults raksturo lopkopjus un kaŗavīrus, bet saules kults ir zemkopju un dārzkopju reliģija. Savā nupat iespējamajā darbā²) šo dažādību esmu raudzījis parādīt Romas vēsturē, tā apliecinādams, ka Romā tiešām ir bijušas divi sabiedrības: senākā kvīrītu jeb kaŗavīru un lopkopju sabiedrība, un vēlākā populārā jeb zemkopju sabiedrība.

Tā tad latviešu tautas dziesmas liecina par zemkopjiem latviešiem, kuŗu labdarītāja bijusi saule. Bet no tam nevar tūlīt secināt, ka latvieši vienmēr bijuši zemkopji. Zvaigžņu un mēness dziesmas

¹) Астровъ, Сказанія древняго Вавилона. 243. lpp.

²) Rome et son droit théocratique et laïque considérés au point de vue de la mythologie, de l' historiographie et de l' histoire (Latvijas Univ. raksti XVIII.).

taču liecina, ka tauta šīs dziesmas ir dziedājusi, un tās ir nākušas no — gana sirds. Bet tas ir bijis tik sen, ka šo dziesmu, tīri dabīgi, ir palicis ļoti maz. Domāt, ka viss šis materiāls par zvaigznēm un mēnesi būtu patapināts no svešām tautām jeb, vienkārši, tik tamdēļ radies, ka šīm pašām parādībām bija jāatspoguļojas tautas dvēselē, nevedas un neklājas, ja grib daudz maz nodziļoties tautas dziesmās. Kā jau minēts, motīva universālisms neizslēdz attēlojuma un iejūtas nacionālītāti. Iesāksim dziesmu analīzi ar zemkopju dievību — sauli.

II. Saule un debess. Ar saule gul?

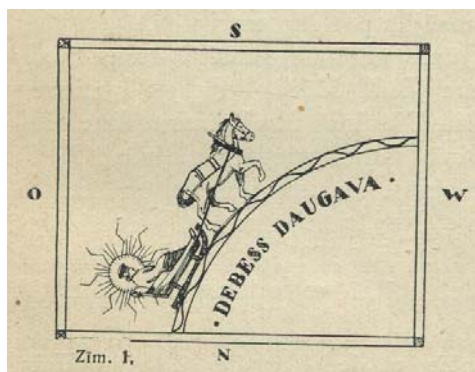
Tautas eposā saules un zvaigžņu miega ideja ir stipri izplatīta. Miegu saprot kā katru miegu, pēc kuŗa nāk atmoda, jeb dažreiz attēlo kā īpatnēju nomiršanu, pēc kuŗas nāk atkal augšāmcelšanās¹⁾. Ikvienam cilvēkam dūrās acīs, ka saule un mēness kārtīgi nomaina viens otru, un tāvad pārējo laiku kaut kur gul. Te ir dieviem ir ļaudīm bija viens vienkāršs likums: pūlētis, lai atpūstos, un atpūsties, lai atkal pūlētos. Latviešu zemkopju tauta visvairāk interesējās par saules likteni.

Kur saule nakti gul? — «Jūras vidū uz akmeni, zaļas niedres galiņā», atbild tautasdziesma (B. V. 33788). Bet no kurienes šī ziņa? Kas to redzējis? — «Zin Dieviņis, zin Laimiņa, kur saulīte nakti gul: vidū jūras saliņā, sausas niedres galiņā» (B. V. 33788, 2. var.). Jā, viņi to var zināt: no augstas debess smalki var novērot, kur saule paslēpjas. Nav grūti atminēt, ka te «Dieviņa» vārdu ir apveltīts mēness (sk. arī 33851), bet «Laimiņa» ir pazīstamā Veneras planēta. Bet arī šī ne katru reiz var zināt saules ceļu, jo gadās tai pašai pārnakšnot saules mājās. Jau bija runa, ka mēness zvaigznes sarga, te redzam: «Mēnesnīce zvaigznes skaita, irāg visas vakarā. Visas ira, visas ira, Auseklīša vien nebij; Auseklītis jūriņā baltu putu gabalā» (B. V. 33855). Kas gan nezina, ka Venera, pēc leģendām, piedzimumsi no baltajām jūras putām! Tāvad pavasaŗa zvaigzne izkāpj no jūras un jūŗā arī aiziet atpakaļ: jūŗas putās, viņu zemes pusi, uz Vāczemi, kā dziesma teic (B. V. 33856, 33858).

Ir jau zināms, ka senie izšķīra divi zvaigznes vienas Veneras vietā. Tas pats vērojams latviešu dziesmā, kur šīm zvaigznēm norāda to darbu: «Mēnesītis nakti brauca, zvaigžņu deķis mugurā; rīta zvaigzne, vakarāja, tie mēneša kumeliņi» (B. V. 33854). Tāds ir primitīvais uzskats par sauli, kuŗa nakti gul, kaut ar Vāczemē aizgājusi. Jāsaka, ka šie vērojumi par Vāczemi un «viņu zemi» ir jau vēlāk cēlušies. Tad saules dzīvi pazina labāki. Atrodam dziesmu, kas teic, ka tie ir meli, it kā saule gulētu: «Kas to teica, tas meloja, ka Saulīte nakti gul; vai saulīte tur uzlēca, kur vakar norietēja» (B. V. 33813). Novērojumi taču liecina, ka saule nevar nakti gulēt. Kad tad viņa nostaigātu tālo ceļu no vienas debess puses uz otru? — «Ai, saulīte, b r i d a l i ņ a, brida dienu, brida nakti: dienu brida dziļu jūŗu, nakti dziļu ezeriņu» (B. V. 33733). Pats mēness, šis vecais un viedais vīrs (sk. B. V. 33846 un var.), alojas prasīdams saulītei, kur tā nakti gul. Saule raudādama atbild: «Vai es arī nakti gul? — Dienu teku zaļu birzi, nakti zelta laiviņā» (B. V. 33860).

Ideja par zelta laiviņu, kuŗā saule nakti brauc no vakariem uz rītiem, ir arī antīkajā mītoloģijā. Tā pēc Hērakla mīta varonis izcīna saules kausu, kuŗā šī braukā pa naktīm, savam ōkeana braucienam. Ir uzglabājušās vāzes ar Hērakla ōkeana braucēja attēlojumu. Uz saules kausa schēmatiski ir attēlots putnu ceļš ar dažām zōdiaka zemēm. Lai saprastum laivas jeb kausa ideju, tad jāatminas, ka senatnē zemi iedomājās no visām pusēm ar jūŗu jemtū, un, tāvad, citādi no rietumpuses austrumpusē nevarēja nokļūt, kā pārbraucot šo jūŗu jeb ōkeanu. Protams, braukšanai noderēja visādas lietas, bet vislabāki gan laiva, kuŗu tad nu arī latvieši apdzied (B. V. 33908). Zīm.

¹⁾ Sal. „Семь спящих отроковъ“ (Труды по востоковедению, изд. Лазаревскимъ Институтомъ восточн. языковъ. Вып. 41. Москва 1914.).

Interesanti te pieminēt citas sakas: par lielo upi, kas zemei apkārt tek un pa kuŗu brauc saule¹⁾, jeb par apakŗzemes eju, pa kuŗu saule var pāriet no vienas puses otrā. Ir viena pasaka, pēc kuŗas noķertajā zivī atrod saules simbolizētāju zelta gredzenu. Ka zivs ir pārcēlāja, par to vēstī daudzas kaukaziēšu pasakas. — Bet kā gan ļaudis prātoja par saules nakts gājumu tādos apgabalos, kur saule parasti noiet aiz meŗa? — Tur braukŗšanai pa ūdeni nebija nekādas jēgas. Tur saulei bija jāiet pa meŗu, tai izcērtot sev ceļu. Tā var saprast daudzās pasakās atrodamo brīniŗķīgo cirvi, kas pats tīrī savam varonim ceļu.

Par koku, kā laika skaitījuma simbolu, ir daudz ziņu tautas eposā. Arī latvieŗu tautas dziesmās ir runa par koka cirŗanu (tā 34043 un var.). Šī pati doma ir pazīstamajā sakā par Varonīgo Jurģi (Георгій Храбрый), kā tas uzbraucis lieliem meŗiem un kā tos lūdzis, apsolīdams uzcirst baznīcu²⁾.

Saulē domājas atraduŗi spēku, kas uztur zemi. Bet ja nu zeme rudenim un ziemām var palikt bez saules, tad tāpēc, ka saules vietā ŗai laikā nāķ mēness: «Zemu, zemu saule tek, tīķ ar roku neaizsniedzu. Dieviņ, tavu likumiņu, ka zemītē nenokrita» (B. V. 33999)³⁾. Saule ŗai laikā ir kā mazs mazs gabaliņŗ, ŗķiet, viegli to rokām aizsniegt: «... kad bŗt' roku aizsnieguse, bŗt' saulītes rokas meita» (B. V. 33938). ŗai laikā saule aizbrauc uz sveŗu pusi, aiz zemes, savas meitas vedībās (sk. tālāķ). Interesanti atzīmēt, ka daŗureiz saule ceļo nevis laivā, bet gan kamanās, kas ir īpatnēja latvieŗu mītoloģijas tradīcija (sīķāķi sk. tālāķ).

III. Mēness — kaŗavīrs, vecais tēvs, vecais brālis.

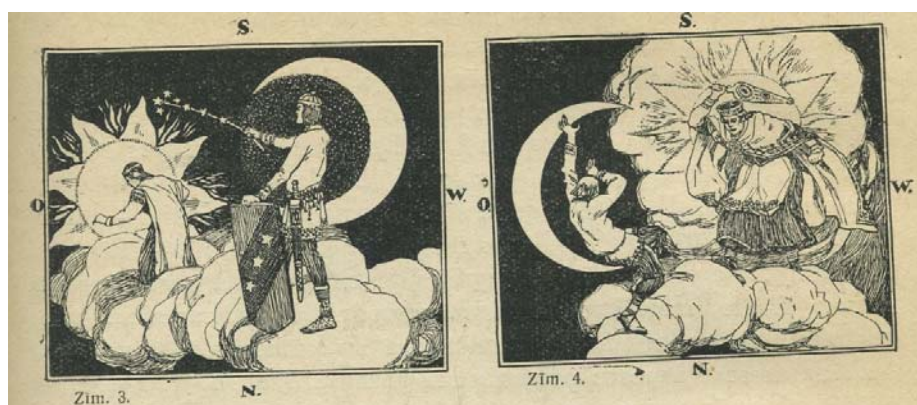
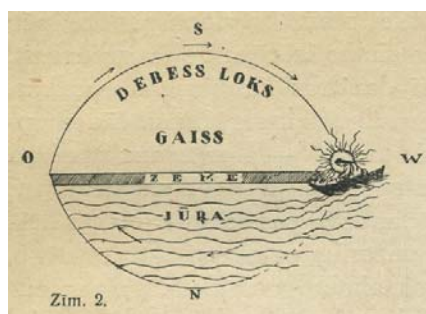
Mēness ir saules pretinieķs. Viņam pieder nakts un zvaigznes (debesu kaŗavīri), saulei diena un ļaudis (B. V. 33909, 11). Kad saule pārmet, kam mēness nespīd dienu, tas atbild, ka viņam piederot vienīģi nakts (B. V. 33909). Tomēr mēness, tāpat kā saule, darbojas bez mitēsanās; arī viņam nav laika atpŗsties (B. V. 33915). Arī mēnesim sava laiviņa, kuŗu tas brauc dienu un nakti: «Mēnesītis, kaŗa vīris, dienu nakti laiviņā» (B. V. 33849).

No ŗejienes varam spriest, ka debesis uzlŗkoja par debesu ŗdeni, kas pa zemes malām saplŗst kopā ar jŗŗas ŗdeni. Tātad, zeme ir pasaules oķeanā, un vienīģi debess cietā ķaula neļauj debesu ŗdenim noslīcināt zemi. Zīm. 2. Tautas domai bija te vēl cits jautājums, proti, kālabad saule nolaiŗas līdz dibenam, bet mēness paliek līģodamies virŗ ŗdens, un atbild, ka tāds ir Dieva likums (B. V. 33851). Tā kā zvaigznes ir debesu kaŗapulķi, tad arī paŗu mēnesi, pretēģi mierīģajai saulei, attēlo par kaŗa vīru (B. V. 33849, 33851). Kā jau kaŗa vīrs, viņŗ iet arī citiem kaŗa vīriem palīģā:

¹⁾ Sk. piem. Flammariona «Histoire du ciel». 291. un 294. lpp.

²⁾ Афанасьевъ, Народныя русскія сказки. Берлинь. 1922; I. sēģ. 498. lpp.

³⁾ Dievs te tā nostādīts saulei pretim, kā parasti nostāda mēnesi. Sk. piem. 34016.—34020.

«Kur tecēsi, mēnestiņi, ar to zvaigžņu pudurīti — kaņā iemu, kaņā teku, jaunu puīšu palīgā» (B. V. 33833).

Uzskats par kaņavīru mēnesi ir gaužam sens, ja no sākta gala ir saistījies ar cilvēces kultūras vēstures kaņā un lopkopības epochu. Pēc babiloniešu mītoloģijas mēness dievs Sīns ir saules — dieva Šamaša — tēvs. Arī latviešu dziesmās mēness ir apbalvots ar vecā tēva epitētu (B. V. 33846). Tāpat mēnesi dēvē par vecu un viedu vīru (turpat var.). Vēl citi mītoloģiski uzskati, ka saule un mēness ir brāļi. Arī šī vecā ideja ir pamanāma, jo mēnesi nosauc par vecāko brāli (B. V. 33846. var.). Vēl pēc citiem prātojumiem saule ir mēnesim māsa jeb dažureiz pat sieva. Tāpēc saule latviešu dziesmās sieviešu kārtas, un tauta to saukā par māmuliņu, mīļo un balto. Sauli salīdzina ar zelta biti — pavasaņa simbolu. Ir saule, ir bite guļ ziemu un atmostas pavasarī. Nevar neredzēt, ka saules attēlojumā par sievieti ir latviešu folkloras īpatnība. Līdzīgi tas krievu tradīcijās, kur saule ir mēness sieva, bet zvaigznes šī pāra bērni.

IV. Saules un mēness sadzīvošana savā starpā.

Pirmajā rindā te jāatgādina pareizais tautas novērojums: kur saule tek ziemu, tur mēness tek vasaru (B. V. 33735). Šis novērojums liecina, ka jau senajos laikos ir zinājuši, ka zeme griežas ap sauli. Tātad saule un mēness pārmainās, izpildīdami savus spīdētāju pienākumus, ne tikai vienas diennakts, bet arī gada laikā. Jautāts, kur tas tek, mēness atbild: «Tiem ļaudīm palīgā, ko bez saules strādīnāja» (B. V. 33832). Tomēr saule un mēness savā starpā nevar mierīgi sadzīvot. Kaņš ir pavasaņiem un rudenīem: pavasari pārvar saule, rudenī — mēness. Zīm. 3 un 4.

Pavasarī saule izdod savu meitu pārkonā dēlam (tātad pavasaņa sākums). Uz šīm kāzām tek arī mēness (B. V. 33834). Bet saules meita ir Venera, rīta zvaigzne; pavasaris tiešām sākas ar pirmo pārkonā lietu. Jāzina, ka arī ļaudis pavasaņiem mēdza precēties. — Tā pavasarī kumeļā sēstas saule, bet rudenī mēness (B. V. 33848, 1. un 33852, 3.). Mugura kāpt, acīmredzot, ir uzvarētāja tiesības. Doma par pavasaņa laiku, kad diena un nakts vienādi gaņas, ir attēlota tā, ka saule mēnesi kuļ.

Naktis raujas, dienas stiepjās, mēness nu var atgādināt, ka viņam taču nakts pieder: «Saulē kūla mēnestiņu ar sudraba čakārnīti, — Ai, saulīte, nekul mani, tev dienīņa, man naksniņa» (B. V. 33925, 33927). — Sīkāk par šīm cīņām un mainīgajām uzvarām tālāk, kur šie kaņģi saistās ap Veneru.

V. Mēness jeb saules meita — ausekļa, mēness un saules līgava. Tās darbs un tās gals jūrā.

Varbūt, ka visā latviešu tautas dzejā nav skaistāka tēla, kā šī sievietē, kas simbolizē planētu Veneru. Nerunājot par kareivīgo mēnesi, arī māmuliņa saulīte ir tomēr svešāka tautas sirdij, nekā šī tautu meita, kas atnes ļaudīm pasaulē dzīves prieku un laimi. Ne par velti tautas dziesmās to apveltī visu visādiem mīlināmajiem vārdiem. Viņa ir vienkārši meita (B. V. 33971) un balta jumpraviņa (B. V. 53989, sal. 13989, 2.), zelta jumpraviņa (B. V. 33989, 5. un 6.) jeb dzeltainīte (B. V. 33971, 2.), jumpraviņa (B. V. 33989, 4.), «spodra zvaigzne debesīs, tā iekrita jūriņā» (B. V. 34004), jūras meita (B. V. 34028), svēta Māra jumpraviņa (B. V. 34023, 34005).

Arī Pisidijas Jurgā Dievamātei uzrakstītajos himnos redzam to pašu domu, ko tur izsaka kristieša sajūsminātā dvēsele, kaut pagāniskiem vārdiem. Tā, lai priecājas zvaigzne, nākošā saule; lai priecājas vēl nesaderētā līgava, kas radījusi gaismu.

Arī tagad, kuņģ gan no mums, redzēdams pirmo reiz pēc gaŗas ziemas skaidrajā debesī pavasaŗa zvaigzni, gan nepriecājas par jaunās dzīves sākumu!? — Kas gan mierīgi varēs novērot šo zvaigzni, pēc kuŗas atkal pārnāk saule, ko ruden bija pārvarējis kareivīgais tās vīrs — mēness. «Priecājies, priecājies, kā vien mācēdams», runā tas pats pieminētais himnu sacerētājs. — Arī tautas dziesmās šo zvaigzni tieši nosauc par «saules dvēselīti» (B. V. 33969, 1. un 2.), par laimi (B. V. 34015), saulīt' baltu jumpraviņu (B. V. 33989). Tuva šī zvaigzne tautas sirdij — tautu meita (B. V. 34013, 3), arī Rīgas meita (B. V. 34028, 3.). — Rīga te nav vienkārša pilsēta, bet gan gaišās, priecīgās gada puses debesu galvas pilsēta, pretēji tumšajai Vāczemei rietumos, kur aiziet saules meita pa rudenīem un ziemām un no kurienes tā atgriežas, lai līdz ar sevi atnestu priecu visai pasaulei (sal. B. V. 34034 un 33957). Vispār tautas dzeja mīl saistīt gada vasaras pusi ar savas zemes galvas pilsētu (tā Jeruzaleme, Roma, Maskava, Pēterpils n. t. t.).

«Būt pa svešu zemi» latviešu tautas dziesmās nozīmē būt «Vāczemē», tāvad rietumos, kur aiziet saule. Lūk, tamdēļ saule ved sev vedeklu no Vāczemes (B. V. 33957 un 33950), bet mēness rāda vedējiem ceļu, aizdedzinādams sudraba lukturus (B. V. 34029)¹⁾. Saule ved vedeklu un dzen simts govju un simts kumeliņu (B. V. 33957). Lai saprastum šo savādo pūru, tad paturēsim prātā, ka senajām tautām gads bija deviņi lūnārie mēneši, kas ir 265^{1/2} diennaktis. Pieliekot 100 govīs (naktis) un 100 kumeliņus (dianas), tas ir 100 diennaktis, mēs dabūsim saules gadu, kuŗā 365^{1/4} diennaktis. Bet te nu arī redzam pavasaŗa sākuma apzīmējumu. Proti, 100 trūkstošās diennaktis ir trīs lūnārie mēneši: un tās 10—11 dienas, kas nesaskan starp mēness gada 12 mēnešiem (354 dienas) un saules gada 12 mēnešiem (365^{1/4} dienas). Ar pavasaŗa sākumu izdzen lopus ganībās. Tamdēļ «tautu meitu» dēvē par «govju gani» (B. V. 33971, 2.). Blakus var nostādīt, šai nozīmē, Svēto Juri jeb Ūsiņu (Усень), kā zirgu patronu. Arī prof. P. Šmits atzīmē, ka pēc tautas dziesmām visvairāk par govīm gādā Māŗa. Pašu govī bieži vien, ja tā sarkanu spalvu, sauc par Māŗaliņu (B. V. 28961, 32422, 5.)²⁾. Te pilnīga analogija ar zirgiem, kuŗus nosauc par ūsiņiem. Par krietnu

¹⁾ Šis ir norādījums, ka laika skaitījums pēc mēness kalendāra. Sal. hebrēju «menorachu».

²⁾ «Latviešu mītoloģijas» 39. lpp.

kumeliņu izsauca: «Ak, tu brangais Jeuseņš»¹).

Pēc citām dziesmām saule savu meitu izdod mēness dēlam, citreiz arī Dieva dēlam. Dažreiz Dieva dēlu taisni nosauc par mēness dēlu (B. V. 33995). Kāda aizgrābīga aina: saules meita iziet par sievu pie mēness dēla. Saule un mēness — satīcīgi savieši. Bet blakus šiem variantiem ir arī daudz primitīvākas tautas dziesmas. Pēc tām saule un mēness paši zelta zvaigznes tīkotāji. Tā arī kaņš to vidū: «Mēnestiņš agri lēca saules meitu gribēdams; lec, saulīte, pati agri, nedod meitu mēnešam (B. V. 33745, 1.). Mēnesim šis pavasara kaņš nav nekāds labais: saule to sacērt ar asu zobenu, kam tas atjēmis Auseklam saderētu līgavu (B. V. 33950). «Saul' ielaida mēnesim, ar sudraba čakārniņu, kam noņēma Auseklam saderētu līgaviņu» (B. V. 33950, 1.), «Saule kūle mēnesīti ar sudraba pātadziņu» (B. V. 33950, 2.). «Saule laida mēnešam (Dievam) ar sudraba akmentiņu» (B. V. 34016). Lai saprastum šo cīņu par vakara zvaigzni, tad jāatminas, ka saule ar mēnesi cīnās divi reizas gadā: pavasari (kad diena ar nakti vienu gājumu) un rudeni. Rudenī uzvar mēness un atjem saulei Veneru; totiesu, kad uzvarētā saule atgriežas pavasarī, tad tā bargi soda mēnesi par tā noziegumiem. Zemkopju tautas tradīcijās, protams, mīļākā ir saule, tamdēļ tai piešķir tādas mēness pārmācītājas godu. Bet zemkopis zina, ka saules vara ir tik līdz rudenim, un tamdēļ tad līdz mēness gaismu, kamēr nav īstā uguns devējiņa — saules (B. V. 34013).

Arī citu tautu mītoloģijā ne vienu reiz vien var sastapt divu motīvu samistrojumu: Venera ir gan meita, gan arī sieva. Ja neievērotum, cik ātri motīvus tauta kombinē, tad šādi mistrojumi mums izliktos taisni nesaprotami. Šādu kombinējumu latviešu tautas dziesmās gan neatrodam, tik dažreiz saules meita ir arī joda meita (B. V. 34002 un 34002, 1.), bet motīvus atrodam abus. Īpaši būtu ievērojams tas motīvs, kur saule, izvadīdama savu meitu tautās, izdala veltes. Labākā dāņa šīs zemes tautu meitai šai laikā — pavasarī, varēja gan būt vīrs, viņa to arī iegūn: «Saule meta dārgas veltas, savu meitu izdodama: vienam šo, otram to, man to miežu arājiņu» (B. V. 33958). Lūk, tagad var arī nojaust, kamdēļ saule met mēnesim ar sudraba čakārni. Šķiet, ka viņa to darītu tāpat kā arājs, kas savu tūrumu tīrīdams dūsmās mētājas tur atrastiem sakārņiem. Saules uzvara pavasarī ir arī zemkopja uzvara. Tālabad saule rūpējas par pavasara sidraba izsējumu: «Saule sēja sudrabiņu celmainā līdumā» (B. V. 33952—33956); «Sēj, saulīte, manu tiesu jel celmiņa galiņā» (B. V. 33956); saule sēj «zelta puķes» (B. V. 33956. variantos). Starp citu, šos priekos ar sidraba sējumu tiesu apveltī ne tikai saule, bet, pēc citiem variantiem, to dara arī pati saderētā līgava, te nosaukta par Laimi (B. V. 33956. 5.).

Cik darbīga šī tautu meita! — Rau, viņa velējas jūras salā (B. V. 32984), ada raibus cimds (B. V. 33986). Bet cimdī taču simbolizē laika skaitījumu pēc pirkstiem. Tā var arī saprast, ka tauta izgrezno pašus cimds dažādām simboliskām zīmēm. Jauneklei cimds adot jāievēro skaitļi, citādi māte tai liek visu adījumu izjaukt. Cimdā, piem., ir 28 riņķīši, kas, kā domājams, simbolizē zodiaka zīmes.

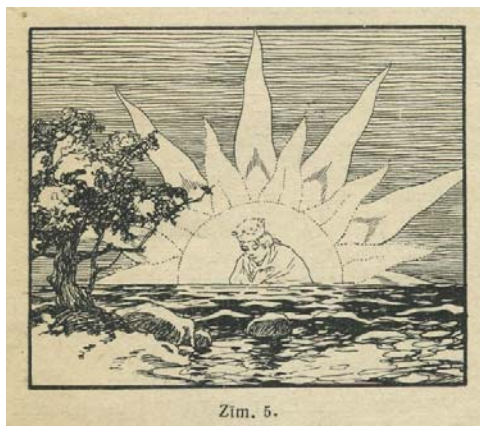
Citreiz «saules meitas sienu grāba ar sidraba grābekļiem», un «Dieva dēli lūkojās caur magoņu lapiņām» (B. V. 33979). Lūkojās viņi līgavu, sevišķi ap Pēterdienu (B. V. 33981, 2.; 33972. 1.). Krievijā ap Pēteriem parasti kāzojas. — Raugās dieva dēli saules meitu arī vēlāk, kad šī vērpj zīda dziju (B. V. 34007) jeb tad, kad riekstu laiks atnācis (B. V. 33981; 33981, 1.). Galu galā pienāk saules meitai gals un dieva dēliem atliek noraudzīties ūdens burbulīšos (B. V. 33965) un vaiņagā (B. V. 33968): noslika jūras meita (nozuda no horizonta). Nesa tā pa jūru (tātad debesi) dievam

¹) E. Volteņa «Materiālos» 20. lpp. Par Ūsiņu: Auniņš, Wer ist Using? (Magazin XVI, 7 ut.; XX, 3, 1 ut.; XX, 4, 14 ut.); P. Šmits (Rakstu krājums XV, 19. lpp. ut. un latv. mīt. 42. lpp. ut.); J. Endzelīns, Vēl reiz par Ūsiņu (Rakstu krājums XIV, 134); Volteris savos «Materiālos» 7. lpp. ut.; prof. G. Iljinskis, Що таке Овсень (Українська Академія наук. Київ. 1927; 51, 514, 1pp. ut.).

Pēc maniem pētījumiem Ūsiņš ir Dieva dēls, īsti zodiaka zīme pavasara sākumam. Šis mīts ir tomēr stipri sarežģīts.

grāmatiņu (rudens zvaigžņu vēstuli)¹), bet neaiznesa (B. V. 33968, var.). Būtu bijusi laiviņa, būtu dieva jeb vēja dēli izglābuši «saules dvēselīti» (B. V. 33969 un 33969, 1. un 2.). Zīm. 5.

Noslīkst saules meita savu darbu darīdama, proti, mazgādama «zelta kannu» (B. V. 34002 u. t.). Gadās gan dziesmas, pēc kuŗām saules meita izglābjas, un nevis viena pati, bet kopā ar vēja dēlu. Nevar lāga saprast, kas šis vēja dēls (B. V. 33983). Neskaidra ir arī vēja māte, kuŗu piemin (B. V. 33985, 1.). Vai šis saules meitas izglābšanās motīvs ir tālabad, ka tautai palicis slīcējas žēl, jeb te ir kādi astronomiski vērojumi, par to pārāgri vēl spriest.

Zīm. 5.

Tomēr šo motīvu pašu var salīdzināt ar vienu japāņu leģendu par «meiteni no Oiso līča» (Šanchajā 1919). Leģendas nabadzīgā zvejniekmeitiņa (kas te simbolizē Veneru) noslīkst rudenī taisni tai pat vietā, kur noslīcis dižciltīgais bruņinieks Takidaji Dziro. Varones vārds nozīme zīdu. Tā šie karstie mīlētāji viens otra ir nedabūja. Liktenis tiem nepalīdzēja, tāpat kā to redzam latviešu tautas dziesmā.

Blakus šim saules meitas motīvam ir arī cits motīvs, pēc kuŗa saules meita brauc kamanās: «Svīde, svīde, duse, duse Dieva dēla kumeliņš. Kā nesvīde, kā neduse, saules meita kamanās» (B. V. 34011). Arī saule brauc kamanām pār augstu kalnu. Kamanas apgāžas, tās paceļ Dieva dēls (B. V. 33911 un 33912, sal. 33916, 33919).

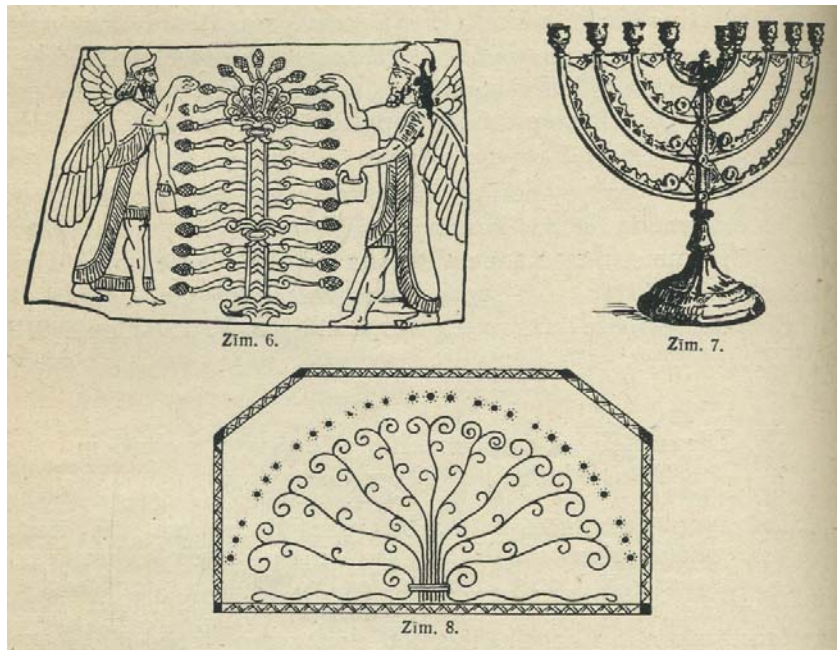
VI. Dieva dēli un saules meitas pēc tautas uzskatiem. Debess kalns un debess koks (ozols).

Savā jau pieminētajā darbā par Romu un tās tiesībām no mītoloģijas viedokļa, jau esmu izteicis un raudzījies arī pierādīt domu, ka saules meitas ir planētas, no kuŗām viena ir Venera. Dieva dēli ir zvaigznes jeb, labāki teikt, zodiaka zvaigžņāji. Zodiaka zīmju skaits ir dažāds. Tagad runā par 12 zīmēm; šīs tad nu arī sastopam tautas pasakās, kur daudzina 12 brāļus, 12 zirgus u. t. t. Bet zodiaka zīmes var būt arī 24, tā indiešu mītoloģijā un apokalipsē. Senajā mēness zodiakā bija 27 zīmes, bet arī 28, 29 un 30²). Šos skaitļus atrodam tautas dziesmās: trejdeviņi un trīsdesmit. 27 un 30 daļās sadalītā debess parādās pasakās, kur runā par 29 un 30 ķēniņa valstīm. Kad lakstīgala aizlaižas aiz trejdeviņām jeb trīsdesmit zemēm, tad tā atgriezīsies atpakaļ reizā ar sauli, kas būs pa šo laiku nostaiģājusi visas 30 zodiaka zīmes un atgriezīsies vecajā pavasarā zīmē. Tad arī lakstīgala dziesma iepriecinās cilvēku sirdis. Šo debess iedalījumu 27 daļās simbolizē debess koks — 27

¹) Te var salīdzināt ar «baložgrāmatu» (Голубинная книга), kuŗu neviens cits nevarēja izlasīt, kā pats ķēniņš Dāvīds. Ir tas izlasījis tikai četras lappuses (tātad norādījums uz četriem gada laikiem!)

²) Sideriskais mēnessis ir īsāks par sinodisko: pirmajā ir 27 jeb 28 naktis, otrā 29 jeb 30.

daļās sadalītais zvaigžņu jostas putnu ceļš. Pats koks vienā reizā simbolizē arī debess kalnu (B. V. 33911; tāpat: debess lodi). Te vēl jāpiemin, ka dziesmās daudzina ozola deviņus zarus. Šie deviņi zari ir saīsināti no 27 debess koka zīmēm, tāpat kā lukturis septiņiem žuburiem attēlo debess koku ar zodiaka 28 zīmēm. Zīm. 6, 7 un 8. Ja nu šis debess koks ir ozols, tad varēs arī saprast, kamdēļ Dieva dēli raugās Saules meitās caur ozola lapām (B. V. 33959)¹). Dieva dēlus (B. V. 33994. dziesmā mēness dēli) redzam ne tikai raugāties un mīlināties ap saules meitām, bet tie nolūko sev sievas, precējas un jāšus dodas pēc noraudzītās līgavas: «Steidz mazgāt, svēt' Mār', rīt' agr' savs galdin; rīt' agr' Diev' dēl' atjās tev precēties» (B. V. 33805, sal. 34008). Te, acīmredzot, domā pavasara zodiaka zīmi, kas zirgā steidzas uz jauna gada sākumu, kad arī Mārai (Venerai) jāsapošas kā līgavai. Interesanti, ka daudzās dziesmās piemin tik vienu Dieva dēlu, bet citas daudzina divus (B. V. 34023) jeb vēl vairākus. Jāj viņi kopā. Tā atminēsimies, ka senāk pavasara zīme bija teļš, bet vēl agrāk dvīņi, tad arī sapratīsim, ka ne vienmēr daudzina vienu Dieva dēlu. Nav ko šaubīties, kas šie divi jātņieki ir, kuŗus tā apdzied (B. V. 33915). Ja mūsu vērojumi būtu pareizi, tad dziesmas, kuŗās redzam saderinājamies divus Dieva dēlus, ir ļoti seni varianti. Šo iemeslu pēc, vispār, ir liela variēšanās (tā B. V. 33968. un 34031. — Dieva dēli, bet 33968., 1., 2., 3. un 4. un 34031., 3. — Diva dēls)²). Zīm. 9.

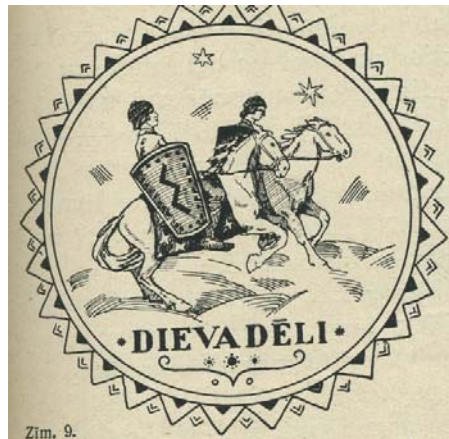
VII. Drāmatiskie momenti dabas dzīvē, kas saistīti ar laikagriežiem. Debess trepes.

Galvenie dabas dzīves varoņi, tāpat, ir: mēness, saule, Venera, saules meitas (planētas) un Dieva dēli (zodiakālās aploces zīmes jeb zvaigžņāji). Nu daudz vieglāki varēs saprast daudzas dziesmas, kuŗās jūtamās drāmatiska dialoga pēdas. Īpaši te var noderēt dziesmas par kokiem (visvairāk daudzina pupu), pa kuŗiem uzkāpj debesīs (B. V. 34035 u. t. t.). Šādu trepju ideja saprotama. Debess lode atspiežas uz zemes malām. Tāpat, darbs tik atrast debess trepes, pa kuŗām nokļūt debess virsotnē. Citiem vārdiem sakot, jākāpj debess koka (putnu ceļa) galotnē. Nav liels brīnums,

¹) Citi šīs miklainās vietas izskaidrojumi nevar apmierināt, tā ka te būtu attēlota vienkārši saules staru rotaļa pa koka lapām. Sal. Mannharta «Die lettischen Sonnenmythen».

²) Ja ar diviem Dieva dēliem domā divus brāļus — sauli un mēnesi — tad tas ir pārpratums. Vismaz šādi brāļi nekad nevarētu kopā jāt, jo saules un mēness ceļi šķīras.

ka debesīs kāpējs satiek Dieva dēlu (zōdiaka zīmi). Kāpējs apprasās par savu tēvu māti. To tur augšā nemaz nav, kāpums par velti. Tēvs ar māti svešā pusē, velna zemē (pm. B. V. 34043, 15.; Vāczemi piemin B. V. 34041.). Kāpējs nu pajem zobenu, iet uz tālo zemi un nogalina veco velnu (B. V. 34043, 16.). Asinīm nolijušais varonis grib nomazgāties (šī tīrīšanās atbilst lustrācijas kultam senajā Romā). Šos mazgāšanās kultus parasti redzam pavasarī un rudenī. No visiem faktiem varam vērot, ka šis varonis pieder saules ciklam. Tamdēļ mazgāšanās ir pavasarī, «viņā» upes galā (bet šī upe — putnu ceļš), kur parādās pavasara zvaigzne (Māra). Tālabad debesu austrumpusē ir Māras upes sākums (B. V. 34043, 8. un 23.) deviņiem avotiem.

Skaidrs, ka pēc lūnārā cikla viedokļa, pēc kuŗa jauns gads gadās rudenī, šīs upes avoti ir rietumos. Tā mums vēstī Hēsiods.¹⁾ Kad varonis jau drēbes izmazgājis, tad tās ir tam jākaltē, «jārullē» un jāuzglabā. Tādi darbi prasa laiku. Ja iesāktais gads beigtos nākamajos deviņos mēnešos (no 21. marta līdz 24. decembrim), tad pietiktu ar deviņiem avotiem (putnu ceļa deviņas zīmes!). Bet mēness gads, kuŗā 354 dienas, nesakrīt ar saules gadu, kuŗā 365 dienas. Tamdēļ jānāk četri reizes pa deviņi, kas būs tad 36 mēneši. Šie, dalīti ar 12, būs trīs gadi. Tālabad, bez mazgāšanās deviņos avotos, drēbes jākaltē koka deviņos zaros, izkaltētās drēbes jārullē deviņiem ruļļiem un drēbes jānoglabā deviņās lādēs. Tik pēc tam varonis var atkal drēbes apvilkties un kāpt pa debesu koku pie Dieva dēla. — Pēc citiem variantiem Pērkons, mēness kāzās ar saules meitu (B. V. 34043, 12. un 14.; sal. B. V. 34047, 1.), vārtos saspeŗ zelta ozolu (B. V. 34043, 3. un 23.). Pērkonas dusmas labi saprotamas, jo šim pavasara varonim atņem tā iecerēto līgavu: saules meitai nodzeŗ kāzas rudenī tālā zemē, kur to apprecē mēness. Bet arī saule ir nosodīta par mānīšanos (B. V. 34047); pat saules meita nepaliek sveikā (B. V. 34047, 2. un 17.; te to dēvē par «sērdienīti»). Abas raud, lasīdamas saspertā ozola zarus: «Trīs gadiņi saule (B. V. 34047, 17.: saules meita) raud, zelta zarus lasīdama; cetortai gadiņā uzņem pašu galoknīti (B. V. 34047 un 34047, 3.). Skaidrs, ka trīs saules darba gadi ir četri darbi deviņos mēnešos: drēbju mazgāšana, kaltēšana, rullēšana un glabāšana. Šis triju gadu laiks ir sīki noteikts, jo «c e t u r t a j ā g a d ā saule uzņem pašu galoknīti». Tiešām, 36 lūnārie mēnesi ir 3 mēness gadi, bet šie ir tomēr īsāki nekā 3 saules gadi, par vienu mēnesi un dažām dienām (365—354=11; 11x3=33). Tātad jāpaiet apmēram 33 dienām jeb 32 ar pusi, līdz beidzot būtu atnācis jauns saules gads, ko pavadītu, tāpat kā iepriekšējā periodā, mēness. Arī saules meita (Venera) tad atkal atspīd. Paturot pratā šos dienu atlikumus, var izskaidrot dažu labu tautas dziesmu. Tā teic, ka «vakar saule sasegloja trīsdesmit kumeliņu» (B. V. 34026), jautā «vai būs jel Ausekļam trīsdesmit jājējiņu (B. V. 34026)». Citā vietā dzirdam, ka «vakar saule samērkuse

¹⁾ Sk. Flammariona grāmatas 294. lpp.

trejdeveņu vilnānīšu» (B. V. 34025).

Vēl interesantākas ir dziesmas, kas runā par liekajām trim dienām jeb trim naktīm, jeb pat par divām dienām ar pusi jeb tikai divi dienām (B. V. 34015, 34017 un var., 34020)¹⁾ Šais no mēneša pāri palikušajās dienās cīnās mēness ar sauli par skaisto planētu — saules meitu. Tauta tā izskaidro faktu, ka gads ir beidzies, bet rīta zvaigznes vēl nav, ka zvaigzne ir bijusi ieslēgta «kambarī» (B. V. 34022). Arī citu tautu senajā folklorā šie triju gadu laikmeti ir ievēroti. Tā zināms, ka romiešiem jauna gada simbols bija lauru koks. Ar lauru lapu vaiņagiem izgreznoja dievnamus jaunā gadā. Kā par brīnumu, arī latviešu dziesmā lasām: «Trīs gadiņi saule lēca caur lozberu lapiņām; saules meita kroņus vija no lozberu lapiņām (B. V. 34021).

Pēc cita varianta nav vis trīs dienas un trīs naktis, bet gan sešas (B. V. 34019. var.). Tiešām, atņemot no 33 sešus, dabūjam 27, tātad siderisko (zvaigžņu) mēnesi, kamēr sinodiskajā jeb apaļajā mēnesī ir 30 dienas. Tātad pieminētais variants ir daudz senāks, jo saistījies ar siderisko laika skaitījumu. Nebūs lieki vēl reiz atkārtot, ka saules sistēma ir jaunāka par mēness sistēmu. Saule bažas ar Dievu trīs dienas un trīs naktis. Uzvar Dieva dēli, tātad mēness un tā dēli ir īstie varoņi: «Dieva dēli nomaukuši Saules meitas gredzeniņu» (B. V. 34017). Citā variantā lasām trīs gadus, pēc kuņiem nomauc gredzenu (B. V. 34017, 1.) jeb salauž saules meitas vaiņadziņu (B. V. 34018). Bet dažreiz arī saule ir uzvarētāja: tās meita pārlauzusi Dieva dēla zobeniņu (B. V. 34019, 31019, 1.).

Tā, pirmajā gadījumā, gada rudens sākumā Dieva dēli — rudens zodiaka zīmes — nolauņija Veneras gredzenu jeb vaiņagu, un saule nespēja aizsargāt savu meitu. Otrā gadījumā, kad gads pavasarī, uzvarēja saule, un tās meita salauza mēness dēla zobenu. Cik skaisti un gleznaini ir tautas dziesmu simboli! — Tik tagad var saprast velna galvas nociršanu svētvakarā (B. V. 31042, 5.), un var arī saprast kalēju, kas velna galvas nocirtējam kaldina zobenu (B. V. 34043, 7.). Skaidrs, ka te runā par pavasara pērkonu un jauna gada atnākšanu. Tāpat var saprast ozolu, kas simbolizē lūnāro kalendāra laiku, bet liepa ir nodērējusi saules kalendāram. Liepa un ozols: saule un mēness. Arī šo vārdu kārtas brīnumi labi sakrīt. Tautas pasakas pārdzejotājs apdzied zaļo ozolu ar zelta ķēdi, kuņā dienu un nakti staigā mācītais runcis. Lai runcis ietu daudz jeb maz, bet atnāks laiks un šo ozolu saspers Pērkons. Sāksies jauns laiks un būs arī jauns ozols no saules salasītājam vecā ozola šķēpelēm. Fakts, ka ar ozolu jāsaprot stiprais kaņa vīrs mēness, noprotams no variantiem: vienā un tai pat dziesmā tauta apdzied gan ragaino un stipro velnu (tāpat jau attēlo mēnesi), gan arī ozolu. Abos gadījumos varoņa drēbes apskrien nokautā asinīm (sal. B. V. 34043. dziesmas variantus, tā 15., 18. un 23.).

Visām tautām šis zodiakālais laika koks nav viens un tas pats: romiešiem tas ir lauru koks, japāņiem tas koks, kas stāv pašā jūrmalā, latviešiem tas ir ozols un liepa. Hebrējiem šis koks ir patvēries dažādajos lukturos ar deviņiem žuburiem. — Kāda tāla un tuva līdzība: ozols ar deviņiem zariem un menorachs — lukturis ar deviņiem žuburiem . . . Tā cilvēce savās dziesmās un reliģiozajās ceremonijās izteic savus uzskatus par lielo debesu pasauli (lielais kalns, koks, debesu trepes, jūra). Bet blakus šiem augstajiem tēliem dziesminieks prot nostādīt ne mazāk skaistos zemes tēlus. — Tauta ne tik vēroja un prātoja, izveidoja tēlus, bet dzīvoja šiem radījumiem līdz. Zemkopis mīlēja savu mīļo, balto saulīti, neļāva savu «māmuliņu» vaiņāt. Viņš pats nāca tai palīgā, viņas cīņā ar aukstajām un tumšajām varām, strādādams pēc saules laika. — Lai arī «trīs gadiņi Pērkons rūca, nospeļ zaļo ozoliņu», lai «trīs gadiņi saule raud, ozol' zarus lasīdama . . .», tad dziesminieks zina raudātāju mierināt: «Klusi, saule, ko tu raudi — es l i d z ē š u salasīt (B. V. 34047. 11.).

V. Sinaiskis.

¹⁾ Zinātniskajā literatūrā šādas dziesmas pieminēt piemin, bet nepaskaidro. Sk. piem. J. Lautenbacha «Über die Religion der Letten» 163. lpp.

DEBESS SIMBOLIKA.

DEBESS KALNS.

1896.

Saulīte dancoja
Sudraba kalnā,
Zeltītas kurpītes
Kājiņāi. 181c.

1897.

Saules meita dvieļus aude
Augsta kalna galiņā.
Es nevaru klātu kļūt
Ar nekaltu kumeliņu. 22r. — Sal. Nr. 13268¹.

1898.

Saules meita villu kārsa
Ledus kalna galiņā.
Apkārt kalnu, apkārt kalnu,
Kam nav kaltis kumeliņš;
Man bij kaltis kumeliņš,
Es tai jāju roku dot. 229¹.

1899.

Saules meita vilnu kā(r)sa
Ledus kalna galiņā.
Es gribēju klāti kļūt,
Nav man kalta kumeliņa.
Es apkalu kumeliņu
Sidrabiņa pakaviem,
Saspārdīju ledus kalnu
Deviņosi gabalos. 4b.

1900.

Man ir kaltis kumeliņis,
Es par kalnu nebēdāju,
Es uzjāju uz kalniņa
Saules meitu nobūcot. 207s.

1901.

Saule brauca gar kalniņu,
Apkrīt Saules kamaniņas;
Pakaļ nāca Dieva dēlis,
Paceļ Saules kamaniņas. 224h.

1902.

Saule brauca augstu kalnu,
Apgāzās kamaniņas.
Kur, Saulīte, jungi tavi,
Kur kamanu turētāji? 188°.

1903.

Saule brauca gar debesi
Div' dzeltenī kumeliņi.
Ai, Saulīte mīļa balta,
Vai tie tev nepiekusa?
— Lai tie kusa, lai nekusa,
Man nav vaļas dusināt. 161c.

1904.

Saule kalnu pārkāpuse,
Apmetuse lēģerīti,
Skanējas zelta irkli,
Laiviņā sametot. 91f.

SAULES UN MĒNESS KUMELĪ.

1905.

Divi sirmi kumeliņi
No Daugavas izpeldēja;
Vienam bija saules segli,
Otram zelta iemauktiņi.
Tiem vajaga zelta siles,
Sidrabiņa redelītes,
Tīru auzu silītē,
Amoliņa redelēs. 21b Nr. 4614, 21c Nr. 2145.

1906.

Divi sirmi kumeliņi
No jūriņas iztecēja;
Vienam bija zvaigžņu deķis,
Otram zelta iemaviņi.
Ne tie ēde purva zāles,
Ne dzer purva ūdentiņ';
Tiem vajdzēja liču zāles,
Tīr' avota ūdentiņ';
Tiem vajdzēja zelta staļļa,
Dimantiņa redelīšu,
Jaunu puišu barotāju,
Vecu vīru sukātāju. 41c pag. 125 Nr. 53.

1907.

Divi sirmi kumeliņi
Par Daugavu pārpedēja;
Vienam bija zelta segli,
Otram zvaigžņu iemauktiņi.
Kam tie zelta segli bija,
Tam es kāpu mugurā;
Kam tie zvaigžņu iemauktiņi,
To pie rokas dancināju.
Tie neēda pura zāli,
Nedzer pura ūdentiņu,
Tie gribēja tīru auzu,
Saulē pļauta āboliņa.
Eita, meitas, atnesiet
Saulē pļautu āboliņu,
Saulē pļautu āboliņu,
Tīr' avota ūdentiņu. 28d.

1908.

Divi sirmi kumeliņi
No jūriņas izpeldēja;
Vienam bija zelta segli,
Otram zelta iemauktiņi.
Kuram bija zelta segli,
Tam es kāpu mugurā;
Kuram zelta iemauktiņi,
To pie rokas dancināju. 270d.

1909.

No jūriņas iztecēja
Divi bērni kumeliņi;
Vienam bija zelta segli,
Otram zelta iemauktiņi,
Smuidri paši jājējiņi,
Zelta pieši kājiņa. 127¹h.
Pavaicāju brālītim,
Kuņam sēst mugurā.
— Sēd', māsiņa, tam zirgam,
Kam tie zelta iemauktiņi. 113¹.

1910.

No jūriņas izpeldēja
Div' dzeltenī kumeliņi;
Vienam bija zelta segli,
Otram zelta iemauktiņi.

1911.

Div' dzeltenī kumeliņi
No jūriņas izpeldēja.
Ne es pati nezināju,
Kuŗam kāpt mugurā.
— Kāp, māsiņa, mugurā,
Kam tie zelta iemauktiņi,
Kam tie zelta iemauktiņi,
Zaļi vaŗa pavadiņi. 161e Nr. 2084.

SAULES KUMELĻUS PELDINA.

1912.

Saule savu kumeliņu
Jūriņā peldināja,
Rītos agri uzlēkdama,
Vakaros noiedama. 264g.

1913.

Saule (-līt') savus kumeliņus
Jūriņā peldināja;
Pate sēd kalniņā,
Zelta groži rociņā. 9, 18, 23, 29c, 41c pag. 311 Nr. 15, 75b un f, 88c, 111d, 137e, 246c, 316, 325¹, 401, 39d.

1914.

Saule (-līt') savus kumeliņus
Daugavāi peldināja;
Pate sēd kalniņā,
Grožus tura rociņā. 174e.

1915.

Saule (-līt') savu kumeliņu
Jūriņā peldināja;
Pat' sēž ievu krūmiņā,
Zelta groži rociņā. 232.

1916.

Saules meita peldināja
Jūrā savus kumeliņus;
Dieva dēlis grožus tura,
Maliņāi stāvēdams. 181c.

SAULES MAZAIS KUMELIŅŠ.

1917.

Saulīt balta jumpraviņa,
Tavu zemu kumeliņu!
Visi tavi zīda pušķi
Rasiņāi nomirkuši. 88b.

1918.

Saules meita jumpraviņa,
Tavu zemu kumeliņu!
Ik rītiņa zīdu svārki
Rasiņā nomirkuši. 216b.

1919.

Saulīt zelta jumpraviņa,
Tavu zemu kumeliņu!
Līdz pusīti zīda svārki
Rasiņāi nomirkuši. 180a.

1920.

Saulīt' maza jumpraviņa,
Zīda svārki mugurā.
Ko līdz tavi zīda svārki,
Rasiņāi nomirkuši? 226i.

SAULES SĒTA, DĀRZS, APLOKS.

1921.

Kas tā tāda diža sēta
Aiz kalniņa lejiņā?
Tai sētai treji vārti,
Visi treji sudraboti.
Par vienim Dievs iebrauca,
Par otrim mīla Māra,
Par trešiem Saule brauca
Div' dzeltenī kumeliņi. 181k.

1922.

Saulīte iebrauca
Ābeļu dārzā
Deviņi riteņi,
Simts kumeliņu,
Sidraba groža,
Linu pātedziņa. 152a.

1923.

Iebrauca Saulīte
Ābeļu dārzā,
Deviņi ratiņi,
Simts kumeliņu.
Neguli, Saulīte,
Ābeļu dārzā,
Tur tevi ziediņi
Apbirdinās. 145a.

1924.

Guli, guli, Saulīte,
Ābeļu dārzā,
Pilnas tavas actiņas
Ābeļu ziedu. 181c.

1925.

Saulīte iebrauca
Ābeļu dārzāi,
Duiriteņu rati,
Simts kumeliņu.
Guli, guli, Saulīte,
Ābeļu dārzai,
Pillas tavas actiņas
Ābeļu ziedim. 164m.

1926.

Seši sirmi kumeliņi
Avotiņa lejiņā;
Ne tie ēda purva zāles,
Ne dzēr' purva ūdentiņa,
Tiem vajaga āra zāles,
Skaidr' avota ūdentiņa. 379.

1927.

Divi sirmi kumeliņi
Aiz aploka spēlējās;
Vienam bija zelta sedli,
Otram zvaigžņu iemauktiņi.
Kam tie zelta sedli bija,
Tam es kāpu mugurā;
Kam tie zvaigžņu iemauktiņi,
To vedīšu pie rociņas.
Tie neēda pura zāli,
Nedzer pura ūdentiņu,
Tie gribēja tīru auzu,
Saulē pļauta āboliņa.

Eita, meitas, atnesiet
Saulē pļautu āboliņu,
Saulē pļautu āboliņu,
Tīr' avota ūdentiņu. 17a.

DEBESS KOKS.

1928.
Ik rītiņa Saule lēca
Sarkanāi kociņā;
Ik rītiņa kungi gāja,
Tā kociņa meklēdami. 143b.

1929.
Aiz kalniņa Saule lēca
Sarkanāi kociņā.
Meklē kungi, stārastiņi,
Tāda koka nedabūja. 68e, 407a.

1930.
Ik rītiņa Saule lēca
Sarkanāi kociņā,
Jauni kungi veci tapa,
To kociņu meklēdami. 379.

1931.
Ik rītiņa Saule lēca
Sarkanāi kociņāi;
Ik rītiņa kundziņš jāja,
To kociņu meklēdams.
Nomierst veci, piedzimst jauni,
To kociņu neatron. 164m.

1932.
Trīs rītiņi Saule lēca
Sarkanāja kociņā;
Meklē kungi, stārastiņas,
Tā kociņa neatrada.
Es atradu ganīdama
To kociņu lapojot:
Zelta zari, vaŗa saknes,
Sudrabiņa lapiņām. 321.

1933.
Trīs gadiņi Saule leca
Sarkanāi kociņāi;

Trīs gadiņi kungi jāja,
To kociņu meklēdami.
Izjāj jauni, pārjāj veci,
To kociņu neatrada;
Es atradu to kociņu,
Svētu rītu ganīdama. 146b.

1934.
Trīs rītiņi Saule lēce
Aiz zaļā ozoliņa;
Paliek veci jauni zēni,
Tā kociņa nedabūja. 324c.

1935.
Ozols auga jūrmalā
Ledainām lapiņām;
Tur Saulīte miglu meta,
Uzlēkdama, rietēdama. 91f.

1936.
Ozols auga Daugavā
Ledainām(i) lapiņām;
Tur Saulīte miglu meta
I rītā, vakarā. 324c.

1937.
Ozols auga Daugavā
Ledainām lapiņām;
Tur Saulīte miglu meta,
Vai bij ziema, vai vasara. 111d, 335 Nr. 1618, 407f.

SAULES VIŽŅI ŪDEŅOS.

1938.
Saulīt' gāja spēlēties
Ar to jūras ūdentiņu;
Saulīt' meta zīdautiņu,
Jūra putu gabaliņu. 41a, 42, 125a.

1939.
Velk Saulīte zīda kleitu,
Liek sudraba vainadziņu,
Liek sudraba vainadziņu,
Zeltītām lapiņām. 113¹.

1940.

Saule brauca par ezeru
Spīdēdama, vizēdama,
Zelta kronis galviņā,
Vaska kurpes kājiņā. 91c un d, 91e Nr. 1294.

1941.

Saule auda audekliņu
Daugaviņas maliņā;
Zelta šķiets, varas nītes,
Sudrabiņa šaudekliete. 407b.

1942.

Es uzkāpu kalniņā,
Pašā kalna galiņā;
Es redzēju jūriņā
Pazeltītu velētāju,
Zīda krekli, zelta vāle,
Pazeltīta velētava. 75b.

1943.

Es redzēju jūriņā
Zelta grīslī grīļojam;
Ne tas slīka, ne tas grima,
Ne tas nāca maliņā. 207s.

NOIEDAMA SAULE APVELTĪ KOKUS.

1944.

Kālābad ik vakara
Gaisa gali atsārkuši?
Saule savus zīda svārkus
Ik vakar vēdināja. 293b.

1945.

Noiet Saule vakarā,
Mežiem gali atsārkuši:
Saulīt' savus zīda svārkus
Uz jūriņu vizināja. 208a.

1946.

Kālābad šovakar
Tik sarkani mežu gali?
Šovakar mīļa Saule
Zīda kleitu vēdināja. 113¹.

1947.

Noiet Saule vakarā
Trīcēdama, mirdzēdama,
Noiet zeltu sijādama,
Sudrabiņu vētidama. 158.

1948.

Noiet Saule vakarā,
Visus mežus (al.: kokus) veltīdama:
Priedei cimdi, eglei zeķes,
Bērzam skaisti prievitiņi,
Reznajam ozolam
Trim kārtām zīžu josta. 27c.

1949.

Noriet Saule vakarā,
Koku galus veltīdama:
Ozolam kreklu deva,
Liepai deva villainīti,
Sīkajiem kārkliņiem
Pa dzīpara galiņam. 93¹b.

1950.

Saule tak vokorā,
Vysu mežu puškōdama:
Prīdei sagša, eglēi sagša,
Bārzam bolta vyllnōnete,
Smolkojam kōrkļeņam
Zaļa vara pakareņi,
Šmuidrojam ūzulam
Apmauc zelta gredziņeņu. 422a.

1951.

Noiet Saule vakarā,
Visus kokus veltīdama:
Ošiņiem, kļaviņiem,
Visiem zelta pirkstanieki,
Sīkajiem kārkliņiem,
Visiem zelta gredzeniņi. 30b (Ogrē).

1952.

Saule gāja vakarā
Visus kokus veltīdama:
Ozolam zelta cimdi,
Liepai mēļu villainīte,
Sīkajiem kārkliņiem
Zelta griezti gredzentiņi. 69d.

1953.

Noiet Saule vakarā,
Meža galus puškodama:
Liepai lika zelta kroni,
Ozolami sudrabiņa,
Mazajam kārkliņam
Uzmauc zelta gredzentiņu. 141¹ (L. Ozoliņa), 181k, 241d, 293a.

1954.

Noriet Saule vakarāi,
Koku galus veltīdama:
Liepai lika zelta kroni;
Ozolami sudrabiņa,
Sīkajam(i) bērziņam(i)
Dimantiņa lapiņām,
Mazajam(i) kārkliņam(i)
Uzmauc zelta gredzentiņu. 22h.

SAULES LAIVA.

1955.

Kas to teica, tas meloja,
Ka Saulīte kājām tek:
Par siliņu ratiņos,
Par jūriņu laiviņā. 391 Nr. 77, 394.

1956.

Jau Saulīte aizlaidēs
Aiz deviņi ezeriņi,
Vera ķēdes noskanēja,
Jūriņā laižoties. 103b.

1957.

Jau Saulīte pārkāpuse
Viņā pusē Daugavai;
Skanējās, kad iemeta
Zelta aires laiviņā. 407c.

1958.

Jau Saulīte aizzalaida
Aiz dziļā ezeriņa,
Saskanēja zelta irkli,
Laiviņā iemetot. 400.

1959.

Saulīt' balta noiedama
Guļas zelta laiviņā:
No rītiņa celdamās
Apģērbjas sudrabā. 401.

1960.

Saulīt' bāla noiedama,
Atstāj laivu uz ūdeņa;
Rītā sārta uzlēkdama,
Pārved laivu maliņā. 52a.

1961.

Saulīt' vēlu vakarā
Sēžas zelta laiviņā,
Rītā agri uzlēkdama,
Atstāj laivu līgojot. 3d.

1962.

Noiet Saule vakarā,
Iekrīt zelta laiviņā;
Uzlec Saule no rītiņa,
Paliek laiva līgojot. 143b, 146b, 182¹, 216b, 224d Nr. 22, 239b, 241c, 293a un b, 391 Nr. 67.

SAULE GUL DIENAS VIDU.

1963.

Saule gula dienas vidu
Ezeriņa maliņā,
Āboliņa vietu taisa,
Rožu klāja paladziņu. 22r.

1964.

Jūriņā saliņā
Saule guļ dienas vidu;
Balta puķe vietu taisa,
Roze klāja paladziņu. 407a.

1965.

Saule gulēt i nogāja
Aiz deviņi ezeriņi;
Bite krēsliņ' i aiznesa,
Zem spārniņu pasitusi. 91c.

KUR SAULĪTE NAKTI GUL?

1966.

Kur, Saulīte, mājas ņēmi,
Vakarā noiedama?
— Vidū jūras uz ūdeņa
Zelta niedres galiņā. 264g.

1967.

Labi zinu, bet netieku,
Kur Saulīte nakti gul:
Pašā jūras dibinā
Uz pelēka akmentiņa. 120c.

1968.

Zinu, zinu, nestāstīšu,
Kur Saulīte nakti gul:
Vidū jūras saliņā
Uz pelēka akmentiņa. 20b.

1969.

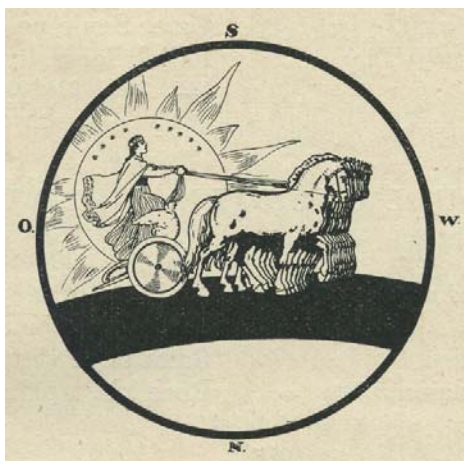
Zinu, zinu, bet neteikšu,
Kur Saulīte nakti gul:
Jūriņā saliņā
Zelta niedres galiņā. 166.

1970.

Mēnestiņ' nezinē,
Kur Saulīt' nakt' gul:
Vidē jūr' virs akmiņ'
Zelt' niedaru galiņē. 211b.

1971.

Saulīt mana māmuliņa,
Kur gulēji šo naksniņu?
— Vidē jūrē uz akmeni
Zelta niedres galiņē. 219a.

VARIANTI.

1896.

2: Ruda vara; 3: Ruda vara, 145a. — 1: dancāja; 2: kalnai; 3: Zaļa vaŗa korpītes; 4: Kājinai, 164m. — 2: Ābeļu dārzāi; 3: korpītes, 172s. — 1: dancāja; 3: Sudraba, 1811.

1897.

1. Meitu māte sagšas auda
Ledus kalna galiņā.
Es gribēju klāt pietapte,
Man nav kalta kumeliņa.
Pagaid' jele, meitu māte,
Līdz apkalšu kumeliņu.
— Labvakare, meitu māte,
Dosi meitu, vai nedosi?
Ja nedosi man meitiņu,
Nosviedīšu lejiņā. 173.

1: Tautu meita; 3: piejāt; 4: Nebij kalta; 5—10 trūkst, 267b. — 2: L. kala; 3: klāti kļūt; 4: Nav apkalta, 317d.

1898.

1. Meitu māte uzkāpusi
Ledaiņā kalniņā;
Nevarēju klātu tikt
Nekausītu kumeliņu.
Apkaustīju kumeliņu
Ar sudraba pakaviem,
Ar sudraba pakaviem,
Zelītām nagliņām. 93¹c.

1899.

1: meitas; 3: klātu; 4: Man nav; 5—8 trūkst, 28d. — 1: villu kārsa; 3: klātu; 4: Neapkalto kumeliņu; 6: Tēraudiņa pakavām; 7: Saspārdīju; 8: Deviņiem gabaliem, 33e Nr. 1929 var.

1901.

3: Dieva dēlis pakaļ gāja, 181c. — 1: brauce; 2 un 4: kamanītes; 3: nāce, 213b Nr. 798.

1902.

2: Ar sudraba kamanām, 407k.

1903.

1: brauca dienu, nakti; 3: Vai; 4: teva; 5: Lai piekusa, ja piekusa, 155. — 2: Seši bēri; 4: Kā tie tav; 5—6: Vai tie kusa, vai nekusa, Nevarēju pūtināt, 161c. — 1: pa Daugavu; 2: Ar dzeltenu kumeliņu; 4: Kā tas tev; 5: Lai tas; 6: Dusināt nevarēju, 161c. — 1: pa debešu [?]; 2: Divi zelta; 6: Nevarēju dusināt, 173.

1905.

1: Ābolaini kumeliņi; 3: bija zelta krēpes; 4: zelta pakaviņi; 6: redelīšu, 134b. — 1: Divi bēri; 6: Sudrabiņa, 325c.

1. Divi sirmi kumeliņi

No jūriņas izpeldēja;

Vienam bija zvaigžņu deķis,

Otram zelta iemauktiņi.

Ne tie ēda purva zāles,

Ne dzēr' purva ūdentiņa,

Tiem vajaga āra zāles,

Tīr' avota ūdentiņa. 75b.

2: Par Daugavu pārpeldēja; 5: Tie neēda; 7: Tie gribēja liča zāles, 36i. — 2: Pār jūriņu attecēja; 5 un 6: Ni; 7—8 trūkst, 68a. — 3—4 trūkst; 5: Tie neēda; 7: liča zāles; 8: Straujas upes, 86a. — 1: Div' dzelteni; 5: zāli; 6: rāvas ūdentiņu; 7—8: Tiem vajdzēja tīras akas, Baltābola redelēs, 264b. — 3—4 trūkst; 5: zāli; 6: ūdentiņu; 7—8 trūkst, 407b.

1907.

8: dancināšu; 9: zāles; 10: ūdentiņa; 11: atnesat, 97b. — 2: Par jūriņu; 4: zelta iemautiņi; 5: Kuram bija zelta segli; 7—8: Kuram zelta iemautiņi, To es vežu rociņā; 12 un 13: plauta āboliņa; 14: ūdentiņa, 134a.

1. No jūriņas izpeldēja

Div' dzelteni kumeliņi;

Vienam bija zelta segli,

Otram zelta iemauktiņi.

Nezināju kuŗu ķert,

Kuŗam kāpt mugurā.

To noķēru, tam uzkāpu,

Kam tie zelta iemauktiņi.

Tas neēde rāvu zāles,

Nedzēr' rāvu ūdentiņ',

Tam vajaga baltābolu,

Aukst' (Tīr') avota ūdentiņ'. 237c.

Līdzīgs teksts: 290g.

2. Nu jūreņu iztecēja (al.: izļeigēja)

Div' dzaltoni kumēļeni;

Vīnam beja zvaigžņu deķis,

Utram putu imaveņi.

Ķim vajaga zalta klāvu,

Sudrabeņa redeļeīšu;

Ķim vajaga zalta spaņņa,

I sudobra pasaiņeīša.

Ni jī ēde pūra zóļis,

Ni dzer pūra iudisņeņa,

Ķim vajaga dóbūļeņa,

Teir' olūta iudisņeņa.

Ķim vajaga teiru auzu,

Vējā laistu, izvēteitu;

Ķim vajaga barótòja

Gudra gudra, mudra mudra. 421.

Līdzīgi teksti: 425, 427¹b, 428.

3. Divi sirmi kumeliņi

Par jūriņu pārpeldēja;

Vienam bija zvaigžņu deķis,

Otram zelta iemauktiņi.

Domā puika, ko domā,

Kuram lēksi mugurā?

— Tam es lēkšu mugurā,
Kuram zvaigžņu deķis bij;
To vedīšu pie rociņas
Ar tiem zelta iemauktiem.
Nei tie ēda purva zāles,
Nei dzer purva ūdentiņa.
Tiem vajaga līča zāles,
Tīr' avota ūdentiņa.
Tiem vajaga tīru auzu,
Jaunu puīšu barotāju. 18.

2: No jūriņas izpeldēja; 5—6 trūkst; 8: Kam tas zvaigžņu; 10: Kam tie zelta iemauktiņi; 11: Ne; 12: Ne dzēr'; 13: āra zāles; 15—16 trūkst, 379.

4. Ko tie tēva suņi rēja,
Ezarā lūkodami?

Iz ezera izpeldeja
Divi sirmi kumeliņi;
Vienam bija zvaigžņu deķis,
Otram Saules iemauktiņi.
Tiem vajdzēja zelta siles,
Sudrabotas redelītes,
Tīru auzu silītē,
Saulē pļauta āboliņa. 325c.

2: Ezerāi; 3: No ezera, 16. — 1: rej; 2: lūkājās; 3: izpeldēj'; 4: kumelini; 6: iemauktin'; 7—10 trūkst, 61c Nr. 4643. — 2: Ezerā; 3: Pa ezeru aizpeldēja; 4: Dieva dēlu kumeliņi; 5: zvaigžņu sega; 6: apausīši; 7—10 trūkst, 134b.

5. Ko tie tēva suņi rēja,
Uz ezera lūkodami?

Divi sirmi kumeliņi
No ezera izpeldēja;
Vienam bija zelta sedli,
Otram Saules iemauktiņi.
Kam tie zelta sedli bija,
Tam es kāpu mugurā;
Kam tie Saules iemauktiņi,
To pie rokas pavadāju.
Tie neēda pura zāles,
Nedzēr' pura ūdentiņa,
Tiem vajdzēja tīru auzu,
Saulē pļauta āboliņa,
Saulē pļauta āboliņa,
Aukst' avota ūdentiņa.
Tautu meitas, atnesat
Saulē pļautu āboliņu,
Saulē pļautu āboliņu,
Tīr' avota ūdentiņu. 26b.

2: ezeru; 3: kumeliņi; 6 un 9: iemauktini; 11: zāli; 12 un 16: ūdentin'; 14 un 15: ābulina; 18 un 19: ābulinu; 20: ūdentinu, 375.

1908.

2: Par jūriņu pārpeldēja; 6: kāpšu; 8: To vedīšu rociņā, 101f. — 1: Div dzeltenī, 297a.

1. Div' dzeltenī kumeliņi
No jūriņas izpeldēja;
Vienam bija zvaigžņu deķis,
Otram zelta iemauktiņi.
Kam tas zvaigžņu deķis bija,
Tam es kāpu mugurā;

Kam tie zelta iemauktiņi,
To pie rokas dancināju. 26b.
1: Divi bēri; 2: iztecēja; 6: Tam uzkāpu, 15a.

2. Dui dzeltenī kumeliņi
Par jūriņu pārpeldēja.
Es ne pate nezināju,
Kam sēdēti mugurā.
Vienam bija zīda sedli,
Otram zelta iemauktiņi.
Tam sēdēšu mugurā,
Kam tie zīda sedli bija;
To šķiņķāšu brālītīm,
Kam tie zelta iemauktiņi. 156 (Talsē).

3. Div' dzeltenī kumeliņi
No Daugavas izpeldēja;
Vienam bija zīda deķis,
Otram stangu iemauktiņi.
To es ņemšu, to es jāšu,
Kam tas zīda deķis bija;
To pie rokas tecināšu,
Kam tie stangu iemauktiņi. 181k.
2: Par Daugavu pārpeldēja; 4: zelta iemauktiņi; 5: To es ķēršu; 6: Kam tie zelta iemauktiņi; 7—8 trūkst, 187c Nr. 626.
— 1: dzeltenī, 224c Nr. 4564.

4. Div' dzeltenī kumeliņi
No Daugavas (al.: jūriņas) izpeldēja;
Vienam bija zelta segli,
Otram zelta iemauktiņi.
Tam es lēcu mugurā,
Kam tie zelta segli bija;
To pie rokas dancināju,
Kam tie zelta iemauktiņi. 270a.

1: Divi bēri; 2: Par jūriņu pārpeldēja; 3 un 6: zīda segli; 5: es kāpu; 7: To es ņemu pie rociņas, 3c. — 3 un 6: zīda sedli; 5: es kāpu mugurā, 43b. — 4 un 8: stīgu iemauktiņi, 290f.

1910.

1: No Daugavas; 3: bija zīdes deķis; 4 un 8: iemautini; 6: sēšu, 179b. — 2: Dui; 3: sedli; 5: Pavaicāšu; 6: sēstu; 7: tam pašam, 182 Nr. 33.

1. No Daugavas izpeldēja
Dui dzeltani kumeliņi;
Vienam bija zelta sedli,
Otram balta villānīte.
Pavaicāju brālītīm,
Kuŗam sēžu mugurā.
— Sēd', māsiņa, tai zirgā,
Kam tā balta villānīte. 149e.

2: Div' dzeltāni kumeliņi; 3: sedl's; 7: Sēd', māsiņa, tam zirgam; 8: Kam ir balta, 143a Nr. 4523.

1913.

2: Jūriņāi; 3: kalniņāi; 4: rociņāi, 22h. — 2: Jūriņāi: 3: Pate stāv, 43b, 322b un e. — 4: Zīda, 68d. — 3: maliņā; 4: Iemauktiņi, 91b. — 2: Jūriņāi, 95c, 106a. — 2: Jūriņāi; 3: Pate Saule maliņāi; 4: Zīda, 95f. — 3: Pate stāv; 4: Zīda, 109b un c. — 3: maliņā, 146b. — 2: Jūriņāji pildināja; 4: groža, 158. — 1: Saules meita savus zirgus; 2: pildināja, 169. — 2: Jūriņāi; 3: kalniņāi; 4: groža rociņāi, 172s. — 2: Daugavāje; 3: sēde kalniņāje; 4: grožas, 173. — 2: Jūriņēja; 3: sēda; 4: grožas, 212b. — 2: Jūriņē peldinē; 3: kalniņē; 4: grože rociņē, 226g. — 3: sēž, 240, 322d. — 2: Jūriņāji; 3: kalniņāji; 4: rociņāji, 325e. — 3: Pate stāvi maliņā, 373. — 3: Pate stāv; 4: Zīda, 379.

1. Saule (-līt') savu kumeliņu
Jūriņā peldināja;

Pate sēd kalniņā,

Zelta groži rociņā. 41b, 207¹, 401, 407k, 408 Nr. 1300. — Sal. Nr. 32939.

3: Pate stāv, 19c, 186a, 208b. — 2: Jūriņāi; 3: sēda kalniņāi; 4: rociņāi, 22b un c. — 2: Jūriņāi; 3: kalniņāi; 4: rociņāi, 22q, 323b. — 2: Jūriņāi; 3: sēž, 27a. — 3: sēž, 29c. — 3: Pati, 42. — 3: Pati stāv, 45¹. — 4: važi, 92. — 3: Pati sēž; 4: grožas, 116b, 231b. — 3: Pati sēd malienā; 4: grožu, 137b. — 2: Jūriņāje pildināja; 3: maliņāje; 4: groža rociņāi, 157. — 3: Saule sēd, 161 c. — 2: pildināja, 185c. — 3: Pate stāv; 4: grožus, 185d. — 2: Pa jūriņu, 195a. — 1: Savu daiļu kumeliņu; 2: peldināju; 3: sēžu, 205b. — 3: Pati sēd maliņā; 4: grožu, 137g Nr. 4156 var. — 2: Jūriņāi, 207m, 208d. — 3: Pate ziedu laiviņā, 208c. — 2: Jūriņāi; 3: sēda, 221a. — 2: Jūriņē; 3: kalniņē; 4: rociņē, 222b, 228. — 2: Jūriņē; 3: stāv kalniņē; 4: grožu rociņē, 224q. — 3: Pat' sēdēja kalniņāi; 4: grožus turēdama. 229a. — 4: grožus, 239b. — 3: sēž; 4: grožus, 241c. — 3: stāv; 4: grožus, 251. — 2: Upītē, 325e. — 3: kalniņā, 326c. — 2: Ezarā; 3: stāv, 342. — 2: Jūriņāi; 3: kalniņāi, 407a.

1914.

1. Saule sovus kumēļņus

Jeureņā pyldynò;

Poša sēd kaļņeņā,

Zalta grūži rūceņā. 422a.

2. Saule savus kumeliņus

Jūriņā peldināja;

Pati sēd kalniņā

Zelta groži rociņā. 3b, 98a, 107a, 108¹, 293b, 319e, 364¹.

2: Jūriņāi; 3: sēž, 2b. — 4: Iemautiņi rociņā, 91c. — 4: Zelta pīcka, 91g. — 2: peldinā; 4: Iemaviņi, 91h. — 4: grožas, 120c, 197b. — 2: Jūriņāi; 4: grožas, 166. — 4: grožu, 181h Nr. 32 var., 224d Nr. 25, 319a Nr. 3850, 319b Nr. 2281. — 2: Ik vakarus peldināja; 3: sēda, 188°. — 2: Jūriņē; 3: kalniņē; 4: grožu rociņē, 207n. — 3: sēž, 293a. — 2: Jūriņā, 335 Nr. 1908. — 4: groža, 391 Nr, 76.

1917.

3: puški, 3d. — 4: Rasiņāji, 36r. — 4: Rasiņā, 42.

1. Vai, Saulīte jumpraviņa,

Tavu zemu kumeliņu:

Līdz pusei zīda svārki

Rasiņā iemirkuši. 71.

3: Visi tavi zīda svārki; 4: samirkuši, 174e. — 3: pusīti; 4: Rasiņāi nomirkuši, 181c. — 1: Saules meita jumpraviņa; 3: pusīti; 4: Rasiņāi nomirkuši, 181l. — 1: Saules meita jumpraviņa; 2: Tava zema kumeliņa; 3: pusīti; 4: nomirkuši, 181i Nr. 1366.

2. Sauleit bolltu jumpraveņ,

Tovi zami kumeļeņi!

Visi tovi zeida puški

Raseņā nūmērkuši. 427a.

3. Saulīt zelta jumpraviņa,

Tavu mazu kamaniņu!

Rītā agri rasiņā

Samirks tavi zīdu kleiti. 185c.

1918.

2: Tava maza kumeliņa; 3: zaļi svārki; 4: nomērkuši, 181 (Feldmane).

1919.

1: jumpraviņ'; 4: Rasiņā, 190c Nr. 580 — 3 pusei; 4: Rasiņā, 278c.

1921.

1. Meitu mātei ledus sēta,

Apiņotis alutiņis.

Kas grib viņas sētā jāt,

Tai kaldina kumeliņu:

Kas grib viņas meitu ņemt,

Lai dzer viņas alutiņu. 146b.

1923.

7—8: Tur tevi apbira Ābeļu ziedi, 173. — 1: Iebrauce (-ca); 3: riteņi; 4: Simt' kumeliņi; 3: Nu guli; 7: ziediem; 8: Apbierdinās, 224e Nr. 226, 391 Nr.73. — 1: Saulīte iebrauca; 2 un 5: Ābeļu (al.: Debesu); 3: riteņi, 278c. — 3: riteņi; 4: Simt; 7: ziediem, 39d.

1924.

1: Saulīt, 41c pag. 314 Nr. 34. — 3: Pillas, 181b Nr. 1068, 181i Nr. 1386. — 2: dārzā; 3: tavas rociņas, 224h.

1928.

1: rītina; 2: kocīnāi; 3: Ik dienīnas; 4: kocīna, 149g. — 1 un 3: Trīs gadiņi; 4: To kociņu, 166. — 2: kocenī; 3: Jāj tautieši jā bāliņi; 4: To kociņu, 216b. — 1: Aiz kalniņa Saule lēce; 3: Tur jā kungi, tur bāliņi; 4: raudzīties, 401.

1929.

1: Ikrītiņu; 3—4: Jāj kundziņš, jā bāliņš, Tāda koka nedabūs, 213c Nr. 196 var.

1930.

2: kociņāi, 171a, 391 Nr. 66. — 1: lec; 2: kociņāi; 3: top, 181 g. — 1: lēce; 2: Sarkanāja; 3: tape; ar turp. 5—6: Es atradu to kociņu, Brāļa govīs ganīdama, 181l. — 2: Zelta koka galiņā; 3: Mūs' kundziņi; 4: Tā kociņa, 185d. — 1: rītiņus; 2: Sarkanē kociņē, 189b. — 1: rītiņus; 2: Sarkanāi kociņāi; 3: Jauni puiši, 195c. — 1: rītiņus; 2: kociņāi, 196h. — 1: rītiņus, 2: Sudrabiņa, 208c. — 1: rītiņus; 2: Sarkanā; 3: Jauni puiši; 4: To kociņu nedabūja, 224e Nr. 121. — 1: rītiņus; 2: Sarkanā; 3: Jauni puiši, 224h. — 1: rītiņus; 2: Sarkanā; 3: Jauni puiši; 4: To kociņu nedabūja 224k. — 1: Ik rītiņu Saule leca, 267b. — 2: Sarkanā; 3: Jauni puiši; 4: To kociņu nedabūja, 330^l. — 2: Sarkanā, 335 Nr. 1909.

1. Šorīt agri Saule lēca

Sarkanā kociņā;

Jauni puiši veci tapa,

To kociņu meklēdami. 161c un d.

2: Purva bērza galotnē; 3: Ir kundziņi; 4: To bērziņu, 146a un b. 2: Sarkanāje; 3: Jauni kungi, 173. — 1: leca; 3: Jauni kungi, 174e. — 2: Sarkanāja; 3: Jauns puisītis vecs palika; 4: meklēdams, 190f. — 1. leca; 2: Sarkanē kociņē, 193e. — 3: Jauni kungi; 4: Šo, 278c.

1931.

1: Šorīt agri; 3: Ik dienīnas; 4 un b. Tā kociņa; 5: Nomirst veci, piedzem jauni, 156.

1. Noiet Saule vakarā

Sarkanā kociņā;

Jauni puiši veci tapa

To kociņu meklēdami. 188°.

1936.

4: Ik, 316, 322b. — 1: Ozals auga pie Daugvas, 324a. — 2: Sudrabiņa; 5: Kur; 4: Ik vakara noiedama, 401.

1937.

2: Sudrabiņa, 88b. — 2: Ledojām, 88c, 111c, d un h, 121n, 342, 407a un h. — 2: Ledainiem ziediņiem, 98a. — 2: Robotām, 407a. — 2: Ledojām; 3: mete; 4: Vai ir kalnis, vai ir leja, 91h.

1. Baltu puķu ceriņš auga

Bāleliņa pagalmā;

Tur Saulīte miglu meta,

Vai bij ziema, vai vasara. 92.

2. Bērziņš auga uz akmiņa

Sudrabiņa lapiņām;

Tur Saulīte miglu meta,

Vai bij ziema, vai vasara. 68d.

1938.

4: Jūriņ', 30b, 42. — 1: S. māc, 126a — 3: Saule sviede; 4: Jūre, 314. — 1: Saules meita spēlējās; 3: Saule svieda, 322d.

1941.

1. Nākat, ļaudis, skatīties,
Brīnumiem brīnīties,
Brīnumiem brīnīties,
Venta auda audekliņu,
Niedres šķietī, putu nītes,
Saules meita audējīņa. 267b.

1944.

1: Kālabade; 2: atsarkuši, 173. — 1: ikvakarā; 2: Gaisu; 4: Ikvakarā, 181b Nr. 1065. — 3: savus brūtes svārkus, 181¹. — 2: nosarkuši, 293a. — 2: nosarkuši; 4: vēdinā, 335 Nr. 1918. — 1 un 4: vakarus; 2: atsarkuši; 3. savu zelta jostu, 364¹. — 1: Kālabād: 2: Gaisu, 391 Nr. 83.

1. Kālabad ik vakara
Meža galī atsarkuši,
Saulē savus zīda svārkus
Ik vakara vēdināja. 174e.

1 un 4: vakaru; 2: Mežu; 3: zīdu, 109d. — 2: Mežam gali aizsarkuši, 156 — 1: Kālabadi ik vakari; 2: Āzsarkuši mežu gali; 4: Ik vakari, 158. — 1: vakarus; 2: Mežiem; 4: Noiedama vēcināja, 161c. — 1: Kālabadi šovakar; 2: atsarkuši; 3: savu zīdas kleitu; 4: Noiedama, 170b. — 2: Mežu, 172i. — 2: Atsarkuši meža gali, 1811 Nr. 1334 var. — 1: vakarus; 4: Ik vakarus vēsināja, 188°. — 1: Kālabā; 2: nosarkuši; 3: savus brūnus svārkus, 198b. — 2: Atsarkuši meža gali; 4: vēsināja, 224q.

2. Kālabad meža gali
Ik vakara atsarkuši?
Saulē savus zīda svārkus
Ik vakara vēdināja. 108¹.

1: gaisa gali; 2 un 4: vakarus; 3: savu zelta jostu, 120c. — 1: Kālabadi; 5: brūnus svārkus, 145a. — 1—2: Kālabadi atsarkuši Ik vakara meža gali, 146b. — 1: Kālabada; 4: Noiedama vēdināja, 157¹. — 1: Kālabadi gaisu gali; 2: vakarus; 4: Ik vakarus vēsināja, 224h. — 2: vakarus; 4: Ik vakarus vēsināja, 224n. — 1: mežu; 2: atsarkuši; 4: vēsināja, 224r.

1945.

1: vakarē; 4: Ūz, 208a.

1946.

4: kleitus; ar turp. 5—6: Velk Saulīte zīda kleitus, Liek sudraba vaiņadziņu, 182 Nr. 234.

1947.

2: žvārgzdēdama, 143b. — 2: Spīdēdama, žvārgzdēdama; 4: kaisīdama, 145a. — 2: dārzdēdama, 157¹. — 1: vakarāi; 2: Šķindēdama, zvārdzēdama; 4: Sudrabiņu, 164c. — 1: Saule gāja vakarāi; 2: drebēdama; 3: Gāja, 173. — 1: Noriet; 2: Šķindēdama, zvārkstēdama, 208b. — 2: Sijādama, vētīdama, 194, 241 g. — 1: vakarē; 2: Mežiem galus puškodama, 226g.

1949.

1. Aiziet Saule vakarā
Meža virsu puškodama:
Priedei sagša, eglei sagša,
Paeglei villānīte,
Sīkajiem kārkliņiem
Zelta griezti gredzeniņi. 190b.

4: villainīte; 5—6: Mazajami krūmiņami, Tam uzklāja zīdautiņu, 289c. — 1—2: Saulīt' spoža laizdamās Puško meža virsūnītes; 5—6 trūkst, 330¹.

1952.

4: Liepiņai sudrabiņa; 6: Zaļa vara pakariņi, 68d. — 5: krūmiņiem; 6: Visiem zelta gradzentiņi, 75m. — 6: Zaļa vara gredzentiņi, 92.

1953.

2; Mežiem; 4: sidrabiņa, 16. — 1: Noriet Saule vakarāi; 2; Mežiem; 4: sidrabiņa; 5: Mazajami kārkliņami; 6: gredzeniņu, 36r (J. Lauva). — 5: Smalkajam, 55. — 6: Zelta grieztu gredzentiņu, 95c, 264g. — 2: veltīdama; 4: sidrabiņa; 5: Mazajami, 135, 207r. — 4: sudrabīna; 5: Maģajam kārkliņam; 6: gredzenīnu, 149g. — 1: vakarāi; 4: sidrabiņa; 5; Mazajami kārkliņami, 166.—6: gredzeniņu, 185c. 191h, 281d, 342, 364¹. — 3: ziļu kroni; 5: kārkliņim, 188°. — 5: Mazajiem kārkliņiem; 6: gredzentiņus, 191 f. — 1: vakarāi; 5; kārklišam, 219b, 229a. — 4: Ozolama; 5: kārkliņim; 6: gredzeniņ', 224d Nr. 12. — 5: kārkliņim; 6: gredzeniņu, 226c, 276d. — 1: vakarē; 2: Mežiem; 5: kārkliņim, 226g. — 5: Vismazam, 229¹. — 2: Mežu, 241k. — 6: Mauc sudraba gr., 241k. — 2: Mežu; 5: kārkliņam; 4; gredzeniņu, 246c. — 5: Sīkajam, 271a. — 2: Mežiem; 5: kārkliņim, 301¹. — 1: Noriet; 3: Ošam; 4: Bērziņam; 5: Sīkajam; 6: Mauc dimanta, 324f. — 4: sidrabiņa; 6: gredzeniņu, 330¹. — 2: Mežu; 5: Mazajami; 6: Lapu pītu vainadziņu, 357. — 4: Ozolami; 6: gredzentiņ', 391 Nr. 169. — 1: Riet Saulīte; 2: Meža virusus; 4: sidrabiņa; 5: Sīkajam, 424c. — 4: Ozolam, 232b. — 1: Aiziet Saule šovakar; 2: Koku galus; 4: Ozolam; 5: Sīkajam; 6: gredzeniņu, 20b. — 2: Kokiem galus; 4: Ozolam, 303¹b.

1. Noiet Saule vakarā,

Kokiem galus puškodama:

Liepai lika zelta kroni,

Ozolam sudrabiņa,

Mazajam kārkliņam

Uzmauc zelta gredzeniņu. 289c, 290b.

2: Koku, 27a. — 1: Noriet; 3—4: Uz ozolu zeltu lika, Uz liepiņas sudrabiņu, 40. — 3: Ošam kāra zelta divieli, 208c. — 1: Aiziet Saule šovakar, 315, 327 Nr. 1302. — 1: Iet Saulīte vakarāji; 2: Koku; 4: Ozolami; 5: Mazajami, 325e. — 1: šovakar; 5: Ir mazam, 326c. — 1: Aiziet Saule vakarāi; 4: Ozolami sidrabiņa, 379.

2. Noiet Saule vakarā,

Meža galus puškodama:

Liepai lika zelta kroni,

Ozolam sudrabiņa. 143b, 145a, 322b.

2: Meža virusus līgodama, 41b, 408 Nr. 1301. — 1: vakarāi; 4: Ozolami, 180a, 181e. — 1: vakaraj; 3—4: Ievai sagšu, liepai sagšu, Bērziņame villainīti, 181c. — 3—4: Ikvienam kociņam Zelta kroni uzkārusē, 188°. — 4: Bērziņam, 206. — 4: sidrabiņa, 379.

3. Noiet Saule vakarā

Zelta zarus zarodama;

Liepai lika zelta kroni,

Ozolami sudrabiņa. 170b.

1: Riet Saulīte rietēdama, 107d. — 1: vakarāi; 2: Sīkus; ar turp. 5—6: Mazajiem kārkliņiem Katram pāru prievitiņu, 152a. — 2: Sīkus; ar turp. 5—6: Mazajami kārkliņam Uzmauc zelta gredzeniņu, 224r. — 2: veltīdama, 322a.

1954.

1: vakarā; 3: Ošam kāra zelta divieli, 113¹.

1. Puško Saule meža galus

Ik vakara noiedama.

Liek liepai zelta kroni,

Ozolam sudrabiņa,

Tiem maziem krūmiņiem

Pa dzīparu galiņam. 179b.

1: mežu; 2: vakaru; 5—6: Mazajam kārkliņim Uzmauc zelta gredzentiņu, 188°.

2. Rit Sauleite vokorā,

Meža vērsu puškodama:

Ļipai mete zalta krūni,

Ūzulam sudabreņa.

Seikejam kōrkļeņam

Izmauc zalta gredzēņēnu. 427¹c.

3. Saulīt' gāja šovakar,

Koku galus puškodama:

Liepai lika zelta kroni

Ozolami sudrabiņa.

Sīkajiem alksnīšiem

Pa pāram pumpurīšu. 281.

5: Liepai deva; 5: Smalkajiem, 16. — 4: sidrabiņa; 5: krūmiņiem; 6: paķelišu, 28d. — 4: sidrabiņa; 5—6 trūkst, 42¹. — 1: vakara; 2: Meža; 4: sidrabiņa; 5—6: Mazajam kārkliņam Uzmauc zelta gredzentiņu. 141¹ (E. Cikuss), 232. — 1: Šovakar Saule gāja; 2: Meža; 5—6: Sīkajam kārkliņam Uzmauc zelta gredzentiņu. 170c. — 3: Liepā kāra; 4: Ozolā; 5: Sīkajos alksnīšos; 6: pumpuriņu, 401. — 1: Saule tek vakarā; 2: Mežam; 3: vara kroni; 5—6: Mazajam kārkliņam Uzkar zelta gredzentiņu, 407k.

4. Saulīt', spoži noiedama,

Meža galus appuškoja:

Liepai lika zelta kroni

Ozolam sudrabiņa,

Mazajam kārkliņam

Uzmauc zelta gredzentiņu. 28¹.

1: Saulīt' sārta; 2: Koku galus; 4: sidrabiņa, 28d. 141. — 1: Saulīt' sārta; 2: Mežiem; 6: vara gredzeniņu, 52a. — 2: Appuškoja meža galus; 5: Tiem maziem krūmiņiem; 6: gredzentiņus, 207k. — 5—6 trūkst 211c. — 1—2: Vakārā noiedama Puško Saule meža galus; 3: liek; 5: kārklišam, 225. — 2: Appuškoja meža galus. 229¹. — 1: 1 Saulīt' spodra laizdamās; 5—6 trūkst. 311b. — 1: spodri; 2: apveltīja; 3—4: Ozolam jostu deva, Liepai zīļu vainadziņu, 364¹.

5. Tek Saulīte vakarā,

Atspīdēja meža gali:

Liepiņai zeltu lika,

Ozolam sudrabiņu,

Ikvienam kociņam

Pa sudraba gredzenam. 208b.

6. Tec, Saulīte vakarā,

Meža galus puškodama,

Liec liepai zelta kroni,

Ozolam sudrabiņa,

Mazajam kārkliņam

Uzmauc zelta gredzentiņu. 215b.

1: Riet', Saulīte, rietēdama; 4: sidrabiņa, 218¹. — 5—6: Vismazam kārkliņam Zelta grieztu gredzentiņu, 210¹. — 5: kārkliņim; 6: Uzmauc zelta gredzeniņ', 213c Nr. 34 var. — 1: Tec, Saulīte, drīz pie Dieva; 6: gredzeniņu, 229¹.

1955.

2: kājām iet; 3 un 4: Pa, 112b. — 1: Citi ļaudis tā sacīja; 2: kājām iet; 3: siliem; 4: Par ezeru, 290f. — 3 un 4: Pār, 335 Nr. 1906.

1. Ni šodien, ni vakar,

Netek Saule kājiņām:

Par siliņu ratiņos,

Par jūriņu laiviņā. 91c.

2. Ni vakar, ni šudīņ,

Natak Saule kòjeņóm:

Pa siļeņu ratenūs,

Pa jūreņu laiveņā. 427a.

1958.

1: noritēja; 2: dziļāja; 3: Zelta airi noskanēja; 4: Laiviņāi, 22m. — 3: 1 Skanējās zelta irkle, 92. — 3: Noskanēja zelta irklis, 93¹c. — 3: jierkli; 4: sametot, 322d. — 3: Skanējās zelta irkle, 335 Nr. 1907. — 1: aizsalaide; 1 3: Zelta irkli skanējās, 342. — 3: Noskanēja zelta irkle, 364¹. — 2: dziļāja; 3: aires; 4: Sudrabiņa laiviņā, 407a. — 1: aizsalaide; 2: Aiz dūņāja; 3: irkles; 4: Sudrabiņa laiviņā, 407d, 408 Nr. 1307.

1. Jau Sauleite aizsalaide

Dziļu jūru maļeņā;

Saskaņēje zalta ērkli

Sudabreņa laiveņā. 409d, 422²b, 423b.

2: Aiz sudobra ezereņa, 424b. — 2: Aiz dziļūs ezereņu; 3: ērklys, 427a. — 1: aizlēigò; 2: Aiz mallnejim dabasim; 3: Saskanē, 428. — Sal. 415 pag. 51.

1959.

1: noiedam'; 2: Gule; 3: celdamies; 4: Apģērbās sudrabāi, 213b Nr. 801. — 2: Gulēj', 293a un b. — 3: celdamies; 4: sudrabāi, 391 Nr. 170.

1961.

1: Noiet Saule vakarāi; 2: Iekrīt; 3: No rītiņa uzlēkdama, 22h. — 1: vēlu noiedama; 2: ziedu laiviņā, 55. — 1: Saulīt' sārta aiziedama; 2: Sēstas, 71a. — 1: Saulīt' balta rietēdama; 2: Sēstās, 88b. — 4: līgojam, 263b. — 1: vakarāi, 335 Nr. 218. — 1: Noriet Saule vakarā; 2: Iekrīt; 4: līgojam, 364¹.
— 1: Aiziet Saule šovakar; 2: Iekrīt; 20b.

1962.

1: Noriet; 3: Saule rītiņā; 4: līgodama, 15², 41c pag. 310 Nr. 13, 91c, 335 Nr. 1907. — 1: Aiziet Saule šo vakaru; 2: laiviņāi, 22b un c. — 1: vakarai; 2: laiviņai; 3: Saule rītai agri, 22k. — 1: vakarē; 2: lampē; 3: No rītiņa uzlecot, 161 f. — 1: vakaraj; 2: laivinaj, 181c. — 2: Iekāpj; 4: līgodama, 188°, 196e. — 3: Uzlec Saule rītiņā, 194, 197b, 342, 401. — 1: vakarē; 2: lampē, 208c. — 1: Noriet, 271a.

1. Saūleit' vēļi vokorā
Īsāst zalta laiveņā;
Reitā agri izlākdama,
Atstoj laivu ļeigōjūt. 427a.
2. Vak'rā Saule noiedama,
Iekāp zelta laiviņā;
No rītiņa ceļoties,
Paliēk laiva līgojam. 229¹.

1963.

1: Saulīt'; 3: Santenišu vietu taisa; 4: Zīda, 289c. — 1: guļ dienavidu; 3: Baltu puķu; 4: Ziedu, 407a.

1964.

3: Baltu puķu; 4: Rožu, 407d, 408 Nr. 1293. — 2: dienavidu; 3: Baltu puķu; 4: Rožu, 407k.

1966.

1: vietu ņēmi; 3: Vidu jūras, 181k. — 5: Vidū jūrā uz akmeni, 186a, 241e. — 1: jēmi; 3: ūdeni, 188° — 1: ņēma; 3: Ielaidās jūriņā, 188°. — 3: Vidu jūra uz akmeņa, 188°, 345. — 1: Kur Saulīte mājas ņēma, 188°, 239b, 241c. — 1: Kur, Saulīte, nakti guli; 3: Vidū jūrā uz akmeņa, 193c. — 3: Vidū jūrā, 199a. — 1: māju jēmi; 3: Vide jūr' virs ūden'; 4: galiņē, 226g. — 1—2: Kur Saulīte, tava māja, Vakaros noejot; 3: uz ūdeņa (al.: virs akmeņa), 229¹.

1. Jaunas meitas nezināja,
Kur Saulīte nakti guļ:
Vidū jūras uz akmeņa
Zelta niedres galiņā. 28d.

3: Vidū jūras galiņā, 15a. — 1: Jūs, māsiņas, neziniēt; 3: Vidū jūrā uz akmini, 16. — 4: niedras, 28f. — 3: Viņpus jūras, 71c.

2. Jauni puiši nezināja,
Kur Saulīte nakti guļ:
Vidū jūras uz akmeņa
Zelta niedres galiņā. 161c.

2: Kur naktī saule gul; 3: Vidū jūrā uz akmiņa; 4: niedru, 21d Nr. 2060 var. — 2: guļ, 38d, 401. — 2: naktī; 3: Vidū jūrā uz akmiņa; 4: niedru, 161b Nr. 1448, — 1—2: Grib zināti jauni puiši, Kur gul saule vakarā; 4: Zaļas, 173. — 3: vez akmeni; 4: galiņāi, 181c. — 1: J. vīri, 212a.

3. Jūs, ļautiņi, neziniēt,
Kur Dieviņš nakti guļ:
Vidū jūras pie akmiņa
Baltajāsi putiņās. 134a.

1969.

1: es neteikšu; 3: Jūriņāi salināi; 4: galiņāi, 22b. — 2: Kur gul Saule vakarāi, 286, 289c. — 1: nesacīšu; 3: ņiedras, 297a, 326a, 327 Nr. 1311. — 1: nesacīšu; 2: gul; 3: Pašā jūras līcītē; 4: niedru, 299b Nr. 1495. — 3: Mazā jūras salinā; 4: niedras, 322b.

KRISTĪBAS.

Profesors P. Šmits.

Tautas dziesmas visvairāk daudzina senās kāzas ar līgavas zagšanas un pirkšanas ceremonijām, mazāk minēdamas vēlākās baznīcas laulības. Tāpat arī mirušos biežāki aprok turpat mājas tuvumā kādā smilšu kalniņā, retāki kapsētās. Pēc tā nu varētu domāt, ka vai nu dziesmas visvairāk daudzina aizvēstures pagānu laikus, vai arī latvieši vēl katoļu laikos būtu bijuši pagāni, tikai vārda pēc saukdamies par kristītiem ļaudīm. Tomēr abi šie spriedumi būtu pavirši un nepareizi. Mums nav vairs uzglabājušās nekādas pagānu ticības kulta dziesmas un dziesmās nav arī nekādu citu liecību par tiem senajiem laikiem. No otras puses vecas pagānu laiku ieražas ir uzglabājušās arī citās tautās Eiropā, ne tikai latvieši vien. Turklāt agrākos vidus laikos baznīcas laulības un miroņu apglabāšana kapsētās vēl nebija obligātoriska.

Samērā liels dziesmu skaits par kristībām ar kūmām, krustmāti un pādi, dod mums diezgan skaidru liecību, ka tautas dziesmu latvieši ir kristīti cilvēki. Pagānu laikos nevarēja būt ne šādu nosaukumu, ne arī kristību ieražu. Ja arī šajās ieražās ir šis tas mantots no aizvēstures vārda došanas ceremonijām, tad tomēr viss jau ir piemērots jaunāko kristību ieražām.

Senāk bērnu kristīja devītā dienā pēc dzimšanas, kā agrāk arī Vācijā un Krievijā, un ja vien bija iespējams, tad kristīšana notika baznīcā. Arī pagānu tautām ir ieradums devītā dienā pēc dzimšanas dot bērnam vārdu. Mācītāji turpretī gribēja vairāk pie svētdienām turēties, kamēr bērna slimības gadījumā dažreiz bija arī steigšus jāizdara kristība, kādēļ pēdīgi noteiktais laiks kristībām bija jāatmet. Pēdējā laikā bērnu kristīja parasti sešās nedēļās; ja tas laiks bija nokavēts, tad astotā nedēļā, bet ne septītā, lai velna māte nenāktu kristībās. Piektdienā un sestdienā bērni neesot jākristī. Ja bērnu kristījot sestdienā, tad to visu mūžu aprunājot, jo sestdienās ļaudis mazgājas un peņas. Bērnu nedrīkst kristīt septītā stundā, no pulksten sešiem līdz septiņiem. Vājīgu bērnu ātri nokristī, lai tik vārds tiek virsū, citādi tam viņā saulē nebūšot vārda kā saukt. Neesot labi, ka bērnu vecu kristījot, jo tad viņš ātri vecs paliekot. Svētvakarā priekš bērna kristīšanas kurinājuši arī pirti, kur tad māte ar bērnu gājusi mazgāties.

Pie kristīgiem ļaudīm māte senāk nekad nav gājusi uz bērna kristībām. Pie krieviem arī tēvam nav bijis brīv tur iet, jo pēc kristībām abiem vajadzējis šķīstīties. Šīs ieražas, kā liekas, ir pārnākušas arī pie latviešiem, jo arī pie viņiem tēvs ar māti neņēmuši parasti dalības pie kristībām, kur pirmā loma piederējusi kūmām.

Agrākos laikos kūmās mēdza ielūgt trīs, piecus, septiņus vai deviņus cilvēkus. Vecāki ar apdomu izvēlēja savam bērnam kūmas, ticēdami, ka kūmu īpašības pāriet arī uz bērnu. Vīrs ielūdza kūmās sievas radus, sieva turpretī vīra radus. Puisēnam allaž vajadzēja divu krusttēvu un vienas krustmātes, meitenei otrādi: divu krustmāšu un viena krusttēva. Trīs kūmas bija īpaši ievērojami un kristībās nepieciešami: ormanis jeb dižvedējs, nesēja sieva un vārda pādes. Par ormani izredzēja jo teicamu cilvēku ar labiem tikumiem. Ventspils apgabalā agrāki esot bērnus jāšus uz baznīcu nesuši. Vēlāk vismaz kādi kūmi pavadīja jāšus braucēju.

Sieviete nevar būt pirmo reizi par krustmāti meitenei un vīrietis puisēnam, jo tad krustabērns nevarot ātri apprecēties. Grūtas sievas negāja kūmās, jo citādi bērnam visu mūžu esot grūta dzīve. Arī mēnešziedu laikā sieviete nevarēja iet kristībās, jo tad krustāmais bērns miezot gultā jeb arī slienājot.

Trikātā puikam vārdu nosacīja tēvs, meitenei māte. Mežotnē senāk bērnus kristījuši krusttēva jeb krustmātes vārdā. Vecgullbenē puisītim devuši krusttēva jeb vectēva vārdu, meitiņai krustmātes jeb vecmāmiņas vārdu. Šai senu senā ieraža ir vēl šur tur sastopama arī pie krieviem. P. Einhorna laikos latvieši vēl atminējušies, ka meitenēm senatnē esot devuši putnu vārdus.

Kristību kukuļus nekad nenesa pārās, bet tikai nepārās, lai nākamo reizi mātei negadītos dvīņi. Vecpiebalgā svētdienas rītu sanākušām kūmām nedeva siltu ēdienu, bet tikai plāceņus ar pienu, lai bērnam augot stipri zobu.

Koknesē bijis tāds ieradums: ja puiku nes uz baznīcu kristīt, tad tas vispirms jāapnes trīs reizes ap zirgiem, bet meitene trīs reizes ap govīm; tad kristāmie bērni būšot bagāti ar lopiem.

Vienas mātes bērni kristījot esot jātin ar vienu jostu, lai tie būtu satīcīgi. Ap Kuldīgu bijis ieradums, ka drēbēs, kuŗās pirmais bērns kristīts, jākristī arī nākošie, lai brāļu, māsu starpā būtu satīcība. Ja krustāmo kreklu neglabājot no vecākā bērna uz jaunāko, tad bērni esot naidīgi.

Kad bērnu nesuši kristīt, tad viņa autiņos parasti iesējuši trīs lietas: maizi, sāli, naudu, lai viņam dzīvē nebūtu trūkums jācieš. Vēlāku, kā liekas, sāls vietā sākuši siet kādu grāmatas lapu, lai bērns būtu gudrs. Dažos apgabalos pietikuši arī ar naudu vien, citos atkal tikai ar grāmatas lapu. Bez šām četrām lietām dažreiz vēl piesējuši ogli, vilnas sprogu, ķiploku, sīpolu, velnasūdu, drēbes gabaliņu, skaidiņas un pat spirtu. Ogli sējuši tādēļ, lai bērnam nebūtu jācieš no ugunsgrēka. Velnasūds, ķiploks un sīpols atkal noderējuši cīņai pret velnu un ļauniem gariem.

Kad bērnu aizved uz baznīcu kristīt, tad māte nedrīkst nest bērnu no istabas ārā un ielikt krustmātei klēpī, tāpat viņa nedrīkst skatīties pakaļ, kur bērnu aizved. Ja tā dara, tad bērns aizvien brēc pēc mātes un laužas tai pakaļ. Tai sievai, kas bērnu ved kristīt, nebūs to ņemt no mātes rokām jeb klēpja, bet gan no gultas, jo citādi mātes grēki taps līdz aizvesti. Kad kūmas jau ir gatavi braukt, vedēja, paņēmusi bērnu, sēžas pie galda, ēd un dzer no pilniem traukiem, lai bērnam būtu pilnīga dzīve. Ārā iedama, nesēja ieiet ķēķī, paņem no ugunskura vēl kādu oglīti, tad labo kāju pelnos ieminusi, dodas ārā un sēžas ratos. Krustmātei ar krustbērnu jāiziet no istabas pirmajai, tad krustbērns būs izveicīgs. Ventspils apkārtnē nesēja sieva, bērnu uz baznīcu vedot, apvilksusi mēļu mēteli, ko priekšā saspraudusi ar lielu saktu. Šādu mēteli nesēja valkājusī tikai braukdama uz baznīcu.

Bērna tēvs un māte, kā jau augšā minēts, nedrīkstēja būt klāt pie kristīšanas, jo tas neesot labi. Tādēļ tie negāja baznīcā, un ja mājā kristīja, tad pa to laiku izgāja no rījas — istabu jau senāk nebija — laukā; pat slimā māte nepalika iekšā, jo bērnu kristījot, mātei jāstāv tālu no bērna.

Tēvs, kūminiekus uz baznīcu izvadājis, nedrīkstēja tūdaļ iet ūdeni nolaist, jo citādi bērns būšot mīza. Mātei pa to laiku bija jāstrādā jeb tikai jāpacilā visādi darbi, lai bērns varētu visu ātri iemācīties. Kuŗa māte vēlējās, lai viņas meita būtu čakla kādā darbā, tā tad arī darīja tādu darbu: kopa lopus, kaut ko izšuva u. t. t. Krustāmā laikā mātei jāstāv uz akmens, lai bērnam zobu nesāp. Krusttēvam tad vajadzēja daudz lasīt, lai pādēns mīlētu grāmatas. Citiem mājas ļaudīm vajadzēja strādāt visādus darbus un cilāt darba ieročus un tīras drēbes, lai bērns būtu strādīgs un tīrīgs.

Kūmām, bērnu vedot, bija daudz jārunā, lai bērns drīz runātu. Ceļā neviens kūma nedrīkstēja sevis pēc apstāties. Arī pie baznīcas nobraukušiem, nevienam kūmam nebija brīv to darīt. Ja citādi nevarēja iztikt, tad no otra kūmas bija jāizlīdzas atļauja. Pie tam ūdeni varēja nolaist tik uz kāda akmeņa, jo citādi bērns dabūtu «cauru vidu», nevarētu ūdeni turēt jeb liels izaudzis, nevarētu kaunu izbēgt.

Ja ceļā uz baznīcu vai no baznīcas uz mājām braucot gadās kāds kavēklis jeb pie ratiem kas lūst, tad domā, ka bērnam būs kāds ļaunums priekšā. Kad bērnu kristīt nesot krustmāte paceļ svārkus mazliet augstāk, tad bērns būšot nolaidīgs un nevīžīgs.

Ja kūmi iet baznīcā paēduši, tad bērnam zobu izlūst. Bērnu baznīcā ienesot un durvis aiztaisot, durvju kliņķis stipri jāaizsit un turklāt vēl jāpiespiež, un bērns baznīcā jāraudina, lai ļaudis viņā nobrīnās, tad bērns esot nevien svabads no slimībām, bet arī mierīgs, neraudot. Raudulīgs bērns jānes baznīcā kristīt pa lielajām durvīm un jānometas pie altāra ceļos, tad bērns vairs neraudot. Kad bērnu nes baznīcā, tad vajaga nosviest kādu grāmatas lapiņu, lai bērnam būtu laba galva uz mācīšanos. Kad krustmāte nes bērnu no ģērbkambaŗa baznīcā, tad viņai jāpiesit bērna galviņa trīs reiz pie durvju stenderes, lai bērns būtu gudrs. Bērns jānes baznīcā augstu gaisā pacelts, lai viņš

dienās ieietu bagātos rados. Kad meitiņu kristī, tad krustmātei jāapsēžas vīriešu pusē, lai tā nepaliktu vecmeita; bet ja puiku kristī, tad jāapsēžas sieviešu pusē, lai nepaliktu vecpuišis. Ja puikam, pie kristības nesot, galvu pagriež uz sieviešu pusi, tad viņam bārda neaug.

Kuŗu bērnu mācītājs pirmo kristot, tas esot vērīgs, grāmatu mācot; tādēļ vajagot izmanīties, lai savu bērnu dabūtu pirmo kristīt. Kristot nevajaga bērnu kustināt, lai arī viņš kliedz vai raud; ja kustinot, bērns izaugot par nepastāvīgu, glēvu cilvēku, bet stingri turot, tas izaugot pastāvīgs (Tirzā). Bērns jādod turēt kūmam, kas prot labi lasīt un rakstīt, tad bērns būs labs grāmatnieks. Kuŗš kūma kristījot pirmais pasteidzas izsacīt bērna vārdu, tā dabā bērns lēcas (Valmiermuižā). Kuŗš kūms pirmais pasaka «ja», tā dabā bērns atsitās (Dreiliņos). Ja kristījot krusttēvs vai krustmāte, kas bērnu tura klēpi, uzpūš bērnam savu dvašu, tad bērns atsitās tajā krusttēvā vai krustmātē (Tirzā). Bērnu kristījot, īstai kūmai jāskatās atpakaļ, tad bērns uzaugs pēc kūmas dabas (Jaunjelgavas apr., Bērzaunē, Ērgļos, Plāņos). Kuŗš kūma iet pēdējais pie kristības, tanī bērns nolēcas (Plāņos).

Bērnu kristot, kūmām jāstāv līdzenā rindā un cieši kopā, jo kad stāvot nelīdzeni un reši, tad bērnam augot šķībi un reti zobi.

Ja kristību dienā viens bērns vien ir baznīcā, tad tas kļūst bagāts; ja ir daudz bērnu, tad par bagātību nav ko domāt.

Bērnu kristot, kāju josta jāattaisa vaļā, lai bērns drīzāk iet kājām.

Kad mācītājs bērniņu nokristījis, tad vedēja ar kristījamo īdeni apraipa bērnam muti un acis, lai tam zobi un acis nesāpētu. Ja bērnam kristījot ūdens ietek mutē, tad tam būs viegla galva. Viss, ko mācītājs runā, krustmātei jāskaita līdz, tad bērns izaug apķērīgs.

Bērnu kristījot, krustmātei jāpamanās aizkart mācītāja drēbes, lai bērns būtu gudrs. Ja krustot bērnam uzliek mācītāja cepuri, tad bērnam ir viegla galva (Džūkstē).

P. Einhorn raksta 1627. gadā: ja bērns pēc kristībām stipri raudājis, tad latvieši domājuši, ka bērns nav ar vārdu mierā, un devuši viņam citu vārdu. Šī māņticība ir uzglabājusies vēl līdz mūsu dienām. Bērna pārdēvēšana ir mums pazīstama arī pie citām tautām un notikusi ar to nodomu, lai piemānītu to ļauno garu, kas bērnu mocot ar slimību.

Ja bērns kristījot raud, tad viņš dzīvos; ja neraud, tad mirs. Ja bērns kristījot skaņi brēc, tad tam būs grūts mūžs. Aizmigušu bērnu nedrīkst kristīt, tad tas drīz mirst. Ja bērns kristījot notaisa drēbītes, tad viņš dzīvē dabūs lielu kaunu. Ja bērns baznīcā kristot izturas kluss un tīrs, tad tas būs gudrs un godīgs cilvēks; bet ja viņš diktī raud un pietaisa nefīrus autiņus, tad tas būs liels murkšķis un kritīs negodā (Vecgulbenē). Ja bērnu kristījot nodziest svece, tad kristāmais drīz mirs.

Tiklīdz bērnu nokristī, tam jāattin kājas no stūķa vaļā, lai bērns drīz iet kājām (Gatartā). No kristīšanas uz māju vedot, bērnam jāattin kājas vaļā, lai tas ātri mācītos staigāt (L. Avīzes, 1848., 45). Kad bērnu kristī, tad atpakaļ braucot, mājas robežās attin kājas vaļā, lai tas ātrāk iemācās staigāt (Mālpilī). Tiklīdz meiteni nokristī, tai tūliņ jāattin vaļā jostas gals, lai to drīzāk izprecētu (Gatartā).

Nokristīto bērnu no altāra pa baznīcas ielu nesot, meitenei jāgriež kājas uz sieviešu pusi, lai nedzenoties pēc puīšiem; puisēnam jāgriež kājas uz vīriešu pusi, lai neesot traks uz meitām. No baznīcas izejot, īstajam krusttēvam vai krustmātei jāpiesit galva pie durvju stenderes, lai bērnam dzīvē galva nesāp (Lejas pagastā). Pēc kristīšanas jeb arī pēc svētīšanas nesot bērnu ārā no baznīcas, jāpiesit elkons, uz kuŗa guļ bērna galva, pie durvju stenderes, tad bērnam nemetoties nekāda vaina (Gatartā).

Ja bērnu mājā kristīja, tad kristības ūdeni, ko par svētu turēja, uzglabāja un lēja klāt pie tā ūdens, kuŗā bērnu pēcāk mazgāja, lai bērns no visa ļauna tiktu pasargāts jeb arī lai tas, grāmatu mācoties, būtu vērīgs (Gatarta). Kad bērns bija mājā nokristīts, tad to ūdeni, ar ko viņš tika kristīts, vajadzēja izliet klusā vietā, kur ļaudis nestaigāja. Puikas kristāmo ūdeni mēdza liet zem ozola, meitenes ūdeni

zem liepas. Tad cerēja, ka bērns augs stiprs, veselīgs un skaists (Kroņa Vircovā). Kad bērnu mājā kristī, tad ūdenī jāmet sāls graudiņš un trīs reizes jāsaka: «Esi jauks un skaists, bērniņ!» Bērns tad augot skaistu seju (Džūkstē). Kristību ūdeni devuši arī dzert gan pašam krustbērnam, gan arī citiem bērniem, jo tas esot pilns Dieva vārdu un pasargājot no ļaunuma (Gatartā). Kristījamā ūdenī jāliek zieds (nauda) ūdens nesējam, tad bērns ir pasargāts no slimībām (Trikatā). Bērnu kristot, šķīvī vajaga mest sudraba naudu, tad bērnam būs stipri balti zobi (Liepājas Priekulē). Ja turpretī kūmas metot vara naudu, tad bērnam esot melni zobi (Veegulbenē) jeb arī tam būšot ļauns mūžs (Mazsalacā).

Ja pirmā miegā pēc kristībām bernam ir labā acs pusvirusi, tad viņš būs dzīvē nelaimīgs; ja kreisā acs ir pusvirusi, tad bērns būs dzīvē laimīgs.

Ja kūmi pēc kristīšanas kāds miez, tad bērns visu mūžu miez gultā.

Vedot nokristīto bērnu no baznīcas, mājās jābrauc labi ātri, lai bērns būtu mudīgs. No baznīcas braucot, bērnam jau aiz mājas robežas attina kājas, lai tas drīzi ejot kājām. Pārvedot mājās nokristīto bērnu, vajaga to tūlī attaisīt vaļā un ļaut viņam paspārdīties, lai ātri sāk staigāt.

Bērnu pie kristības vedot, neesot nekā dziedājuši, bet dziedāšana iesākusies tad, kad pārbraukuši no baznīcas (Liel-Nīkrācē). Pārbraukušos kūmas saņēma ar dziesmām, un kūmas, tāpat atbildēdami, gāja istabā, dziedādami apgāja visi vienā bogā plānā apkārt un tad sēdās pie galda (Ventpils apr.). Tiklīdz piebrauca pie durvīm, nesējīša ar bērnu tūlīt steidzās istabā, un bērna vārdu pieminējusi un labdienu padevusi, nolika krustbērnus uz akmeni, kas iemūrēts kula krāsnsprīkšā (Ērgļos). Kad kūmas pārbrauc no baznīcas ar nokristīto bērnu, tad vecmāte tūlīt saņem bērnu no kūmas rokām, ienes istabā un noliek gultā pie sienas, lai bērns augdams nekrīt no šūpuļa un gultas ārā (Jaunjelgavas apr.). No baznīcas mājā pārbraukusi, vedēja pastaigājas dziedādama pa istabu un tad noliek bērnu mātes gultā; bet pati māte pa to laiku nav klāt, lai bērns varen nekrītu uz māti. Bērnu nolikusi, vedēja iet pie galda, nogriež šķēli maizes, pielej glāzi brandvīna un aiznes bērna mātei pie gultas, lai tā pirmā ēd un dzer uz sava bērna veselību (Lutriņos). Atbraukuši mājā kristību viesi dzied parastās vecu laiku dziesmas un kūmas dancina kristbērnus. Pirmā dziesma mēdz būt šāda: «Aizvedām puisīti (meitiņu), atvedām Jānīti (Anniņu)». Tā visu svētdienu nodzīvo līksmi (Ilūkstē).

Kad bērnu mājā kristī, vajaga aizdegt sveci un ļaut tai izdegt līdz beigām, tad bērns dzīvo ilgu mūžu (Elejā). Mājā kristījot, vecmāte saņēma ūdens bļodu, izņēma tur iemesto naudu un izdalīja vienu daļu kristītājam, citu bērna tēvam un mātei, citu paturēja pati sev. Lai arī būtu maz, tomēr katram bija jādod sava tiesa. Naudu izdalījusi, vecmāte dzēra pati no kristības ūdens un piedāvāja to arī citiem, jo tas aizsargājot no zobu sāpēm. Ūdens paliekas lēja uz rijas jumta, lai svētība tiekot mājā (Lejas pag.).

No baznīcas pārnākuši jeb kad mājā kristīja, tūlīt pēc kristīšanas, kūmas apsveicināja bērna tēvu un māti, katrs pēc kārtas dodami tiem roku un, cik iespējams, augsti pār galvu celdami, sacīja stiprā balsī: «Tik liels krustdēls (krustmeita)!» Vecmāte atkal atteica, kad puisa bērns bija: «Ak, tu Dieviņ! Lai stiprs kā ozols!» Kad meitas bērns, tad teica: «Lai kupla kā liepa!» (Lejas pag.).

Nokristīto bērnu saņemot, vecmāte prasīja turētājam: «Kas vārda, kas vārda?» Šis viņai atbildēja: «Jānis (Anna) vārda, Jānis vārdā!» (Lejas pag.). Vārdam, kā zināms, piešķīra svarīgu nozīmi, kādēļ to vajadzēja svinīgi paziņot.

No baznīcas pārnākot, nolika bērniņu gultas kājgalā, lai bērns būtu pazemīgs (Valmiermuižā). Nesēja nolika krustbērnus vispirms pagultē, it kā no citiem kūmām slēpdama. Šiem tad par pazudušā atradumu bija jāmaksā un bērnam vecāki jāpērķ, kas lai par to gādātu. Citi atkal pārvesto bērniņu tādēļ pabāza apakš gultas, lai tas nebūtu raudelīgs jeb lai bērns sāktu drīz runāt (Gatartā). Šī liekas būt veca ieraža, kur bērnu slēpa no ļauniem gariem.

Kad pārbrauc no baznīcas, krustmāte dod visiem vīnu un kumosu maizes ar labi daudz sāls, lai krustbērnš būtu stiprs un sārziem vaigiem (Jaunpiebālgā). Sāls atkal ir senlaiku līdzeklis cīņā pret ļaunumu.

Iekāms kūmas, no baznīcas pārbraukuši, sēdās pie galda ēst, vecmāte tos raidīja laukā izmīzties. Ja krustbērnš puika, tad gāja uz zirgu stalli, lai puisis būtu labs zirgu kopējs; ja bija meitene, tad gāja aitu kūtī, lai meita būtu laba lopu kopēja (Gatartā). Krusta māte sēdās galda galā, lai bērns izaug liels augumā (Plāņos). Mājā maltīti jeb pusdienu ēdot, kūmiem jāsasēst bieži pie galda, lai bērnam biezi zobī augtu (Lat. Avīzes, 1848., 45). Ja kūmas reti pie galda sēd, tad bērnam būs reti zobī. Kad ēduši pirmo ēdienu, tad vajadzējis ātri ēst, lai bērns savā dzīves laikā nebūtu tūstulis nedz stomīgs. Tādēļ arī visi kristībnieki gājusi reizā no galda nost (Gaujienā). Kūmas nosēžas pie galda un gaida, līdz atnāk vecmāte ar apklātu trauku un lūdz kūmas, lai met pādes naudu. Kad nauda samesta, vedēja pirmā griež maizi un ielej sev glāzi brandvīna, un nu arī visi citi sāk ēst un dzert. Bet kūmas tagad vēl netur pilnīgu maltīti, tie tikai steigšus iekož, tad paceļas no galda un pastaigājas pa istabu. Pēc tam otru reiz sēžas pie galda un ēd un dzeļ pilnīgu maltīti (Lutriņos). Šī nepilnīgā ēšana pirmo reiz atgādina mums atkal ļauno garu vilšanu. Uz krustību galda ir uzlikts kukulītis melnas maizes, šķīvis sāls un kannā alus, kopā visi apklāti ar baltu slēžu drānu. Dižais kūma pieiet pie galda, paņem trīs reizas snipšķi sāls no šķīvja un nokož trīs reizas pa kumosam no maizes; tad trīs reizas apgriež apkārt alus kannu, paceļ vienu stūri galdautam, palej alu apakšā un uzsit ar roku trīs reiz virsū, pēc kam pats nodzēries iemet kannā naudu. Pēc dižā kūmas piestājas pie galda arī citi kūmas, katrs paņem pirkšķi sāls un iebāž mutē. Sāls šķīvi pēcāk noliek uz loga zīlēšanai. Ja sāls kūst, tad bērns mirs; ja nekūst, tad augs liels (Rendā). Bez citiem krustību ēdieniem uznesa uz galda šķīvi sāls, kam uzlikts virsū kukulis maizes. Dižpādis vispāriekš pacēla maizes kukuli sacīdams: «Dievs svētī, gausini baltu bagātu maizīti! Lai Dievs dod mūsu pādīm dižam aukt, draugam dot, ne no drauga lūgties!» Pēc dižā kūmas arī citi kūmas pēc kārtas ņēmuši kukuli un sacījuši tos pašus vārdus, dažreiz vēl piemetinādami citus laimes vēlējumus. Iekām kūmenieki sāka pašī ēst, dižpādis paņēma no galda kādus gabalus maizes un gaļas un izdalīja tos priekšnamā nabagiem, kas dāvanas saņēmdami, nosacīja laiku, kad atkal būšot jānāk uz kristībām (Ventspils apr.).

Arī bērna mātei bija kristībās jāapgērbjas kā baznīcniecei un jāsēd gultā sēdus. Tēvam, ja bērns bija puisēns, bija pašam jājūdz kūmu zirgi (Rendā).

Pirmam kūmnieku ēdienam pasniedza pienu un maizi, lai bērns neesot kārs, pēc tam deva arī gaļu. Pirmā maltīte kūmām jāēd steigšus, lai bērns, liels uzaudzis, būtu veikls un mudīgs visos darbos (Gatartā).

Kristībās piekrāva galdū ar ēdieniem un dzērieniem, lai bērns dzīvojot būtu pārticis (Lejas pag.). Svarīgākais kūmu ēdiens bija miežu putra ar gaļu, pupas un zirņi (Ventspils apr.). Par kristībām ir jāvāra galvas puses (Nīcā). Kristībās nedrīkst plaušas vārīt, jo tad bērns izaugs pļāpīgs (Dobelē). Alu dzeļot kūmas sacījuši: «Alus staigā». Citi atbildējuši: «Dievs līdz man viņu satikt!» Ja pirmais teicis: «Būk sveiks!» tad otrs atbildējis: «Pateiks!» (Ventspils apr.). Pirmā mielastā pēc bērna kristīšanas krusttēvam vajaga beņķi lauzt; ja salauzīs, tad krustdēls būs spēcīgs; ja ne, tad nebūs stiprs (Liepājas Priekulē).

Pa visu kristību laiku kūmām vajadzēja daudz dziedāt un dancot, lai bērns būtu mudīgs un labs dziedātājs (Lejas pag.).

Kad kūmas, no baznīcas pārbraukuši, pāēd pirmo maltīti, tad krusttēvam jeb krustmātei jāiet laukā un jāuzmiež uz akmens, lai bērns izaug ciets un izturīgs (Lībagos). Kad kūmas gāja laukā, tad teica: «Kūmas iet laukā dzesēties». Kūmām jāsgargās nolaist ūdeni uz akmeni, kā arī apakš loga, jeb vispārīgi tur, kur cits redz, lai pāde neaug nekaunīga (Rendā).

Vakarā sākās pādes dīdīšana. Satina no lupatām krietnu bērnu un nesa to plāna vidū dīdīt. Pirmā iesāka lielā kūma, tad pārējie kristībnieki, pēdīgi dīdīja mazā kūma. Visi sastājās riņķī, lēca apkārt un dziedāja. Tā pādei iedīdīja tikumību un skaistumu, novēlējami, lai viņai būtu sprogaini mati un sārta seja un lai pati būtu kaunīga. Pēc dīdīšanas sākās pādes pirkšana. Mazā kūma paņēma šķīvi, uzklāja uz tā nēzdogu un pirmā ielika sudraba rubli. Otrā kūma paņēma alus krūzu un siera šķīvi, uzlika arī savu daļu naudas, un tā abas kūmas apgāja visus kristībniekus (Nīcā). Vispirms paņem nokristīto bērna krusttēvs vai krustmāte, nēsā to pa istabas plānu turp un atpakaļ, kamēr sievietes, stāvēdamas gar abām pusēm, apdzied pādi. Beidzot pirmais nēsātājs, uzlikdams bērnam kādu dāvanu: pirktu drānu vai naudu, atdod pādi otram. Šis pādi, tāpat izdancinājis un apdāvinājis, pasniedz atkal trešajam. Tā katrs pa kārtai viņu dancina un ar kādu dāvanu apdāvina (Vangā). Kad no baznīcas pārbraukuši kūmas nosēdās ap galdu, tad vecmāte pasniedza krusttēvam bērnu un teica: «Slīdi nu, pādiņ, krusttēva rokās!» Drusku paauklējis, krusttēvs deva pādes naudu un ar līdzīgiem vārdiem nodeva bērnu krustmātei, kas arī tāpat auklēja, apdāvināja un pasniedza bērnu tālāk, kamēr visi pa kārtai bija pādi rokās turējuši un apdāvinājuši (Līzumā). Krusttēvi nosēdās kristību galda vienā pusē, krustmātes otrā; vecmāte atnesa bērniņu un deva to kūmām paauklēt. Ja krustbērns puisēns, tad pasniedza to papriekšu vīriešiem; ja meitene, tad sievietēm. Beidzot bērna māte uzlika katram krusttēvam pāri cimdu un katrai krustmātei pāri zeķu uz pleca. Nu piecēlās krusttēvi no sēdekļiem un svieda savus cimdus krustmātēm, kuņas atmēta tiem savas zeķes, un tikām tā svaidījās, kamēr atkal katrs dabūja savu gabalu rokā. Tad citiem dziedot, kūmas meta naudu sietā, kas bija uzlikts galdā un aplāts ar baltu drēbi (Ērgļos). Pēc naudas samešanas visi pēc kārtas ņēmuši pādēnu vai pādi dancināt. Iesācēji bijuši krusttēvs vai krustmāte. Pādi nododot nākošam dancinātājam, arvien piesaukuši tā vārdu. Pādi dancinot, katrs licis tai savas dāvanas virsū, p. p.: audeklu, kreklu, cimdus, zekes. Samesto naudu un dāvanas saņēmusi māte. Pēc noturētas maltītes nesēja dziedādama uzaicināja kūmas mest kūmu naudu. Pirmais metis krusttēvs jeb krustmāte, tad pēc kārtas arī citas kūmas (Lielnīkrācē). Kūmas sēstas pie galda, drīzumā notur maltīti un paēduši met bērnam dāvanas. Vēl īpaši met naudu ziepēm, ar ko bērniņu mazgāt. Pēc dāvanu mešanas ved pādi dancināt. Īstā kūma, kas pie kristības bērnu uz rokām turējusi, nes krustbērnu riņķī apkārt pa istabu un citi kūmas tai iet no pakaļas līdz, piederīgas dziesmas dziedādami. Beidzot ienes mazo aizceplī pie vecmātes, lai pāde aug kaunīga (Jaunjelgavas apr.). Pēc naudas mešanas visi sēžas pie pusdienas maltītes, bet šī maltīte jātur steigšus, jo nesēja neļauj ilgi ēst: pāde jānes dancināt. Dižā kūma nostājas pie galda stulpes, kas vecos laikos bija kāds labi pagaŗš koks, stāvu pietaisīts pie galda gala. Nesēja paņem bērnu un iedod papriekšu dižajai kūmai, kas to, īpašas dziesmas dziedādama, trīsreiz pārnēsā par istabu un tad atdod citām kūmām, kas tāpat dara. Beidzot vedēja pienes bērnu mātei pie gultas (Rendā). Kristībās bērns jādod klēpī turēt neprecētiem un jauniem ļaudīm, jo tad tas nepaliks veemeitās jeb vecpuišos (Skujenē).

Pēc krustīšanas bērnu apšķiņķo krustmātes un kūmi, pie kam metuši šūpulī drēbītes un naudu. Vēl vēlāki mātes pieminējušas teikdamas: «Tā man vēl dēla (jeb meitas) šūpuļa nauda.» Arī vēl metusi tā saukto zobu naudu, lai bērns par to sev pirktu jaunus zobīņus. Šim nolūkam derējusi arvien sidraba nauda (Gaujienā).

Ar krustbērna dancināšanu un apdāvināšanu parasti izbeidzās kristību pirmā diena, bet viesi vēl negāja uz māju, jo senāk kristības svinēja parasti div-trīs dienas. Otrā dienā kūmas mēdza gādāt savam krustbērnam šūpulī, par ko pastāv atkal dažādi māņi un ieražas.

Bērniņu tikmēr neliek šūpulī, kamēr tas nav nokristīts (K. Šilings, 1832. g. Tīrzā). Senāk bērna šūpulī šuva no liepas krijas, bet pēdējā laikā to taisīja no egles, bērza un liepas kokiem. Šūpuļa auklas vijot, nevajaga tās braucīt, citādi bērni, lieli izauguši, gulēdami krāc (Atbalss kal. 1897. Skujenē). Ja par bērna šūpulī pārlaižas vista, lai arī bērna nebūtu šūpulī, tad bērns vairs mierīgi neguļ (Rīgā).

Pirmā bērna krustībās kūmam jāgādā šūpolis. Ja bērna tēvs šūpoli jau pagādājis, tad kūmam par to jāaizmaksā šūpoļa taisītājam. Ja šūpoļa vēl nav, kūmas paši tūdaļ iet pie darba: citi no krijas taisa šūpoli, citi atkal vij auklas, ar ko šūpoli uzkārt. Trūkst vēl šūpoļa līkstes. Otrā rītā pēc brokasta kūmas brauc uz mežu cirst šūpoļa kārti. Puisēnam cērt ozola, meitenei bērza kārti. Īstais jeb īstā kūma cērt pirmo skaidu, un tad sviež cirvi projām, cik tālu vien var aizsviest. Citi kūmas, cirvi uzmeklējuši, cērt atkal katrs pa skaidai, tāpat cirvi projām sviezdami. Kas nu no kārts vēl atlicis necirsts, to beidz cirst īstais kūma. Tādā kārtībā nocērt divas kārtis. Labākās kārts celmā īstais kūma iedzen ar cirvja pieti trīsgrašu gabalu, tad ieliek abas kārtis ratos un brauc uz mājām (Jaunjelgavas apr.).

Kad kūmas taisījās braukt uz mežu pēc šūpuļa līksts, tad sajūdzta trīs-četrus zirgus. Viens krustībnieks, kam labi izveicīga mēle, izģērbās par meža sargu, plintes vietā paņēma apdedzinātu pagali vai apkvēpušu šķederna gabalu, un gāja līksts cirtējiem līdz. Mežā tas, dažādi jokodamies, norādīja vietu, kur līksts cērtama. Kūmas izmeklēja pēc patikšanas divus vai trīs smuidrus kociņus, puisēnam bērziņus, meitenei eglītes. Uz nocirstā koka celma uzlika ziedam kādu naudas gabalu, vai arī iedzina naudas gabalu ar cirvja pieti celmā iekšā. Vēl dažādi izjokojušies un izdziedājušies, brauca ar nocirstiem kociņiem uz mājām (Vecpiebalgā).

Pirmdien pēc brokasta brauc kūmi mežā kārti cirst. Viens viesis pārgērbjas par meža sargu un dodas mežā papriekšu cirtējus ķīlāt. Noķīlātie izpērkas ar brandvīnu un uzkožamo, pēc tam visi mierīgi cērt dziedādami kārti, katrs pa trīs reizes. Nocirtuši kārti, pārškeļ celmu un šķēlumā iesit petuku, notīra tad kārti no zariem un mizas un dodas mājā (Ilūkstē).

Krusttēviem bija jāgādā par bērna šūpuli. Vispirms tie brauca uz mežu pēc līkstes. Līksti cērtot, krustmātes vērīgi lūkojās, kā kritīs pirmā skaida; vai uz muti, vai augšpēdu. Ja skaida krita uz muti, tad sprieda, ka krustdēls neaugšot liels, bet drīz miršot; ja turpretim krita augšpēdu, tad visi priecājās un deja, un mājās pārnākuši stāstīja, ka skaida labi kritusi. Līkstei zarus darinot, rūpīgi jāgādā par to, ka pašam kokam nekur neiecērt mizā, lai krustbērns aug veselīgs. Bez īstās līkstes nocirta vēl kādas liekas, kuņas drusku aizcirta, lai vieglāk būtu pārlaužamas (Gatartā).

Pirmdien kūmas iejūdzta zirgu, paņēma cirvi, pudeli brandvīna, kannu alus, un brauca uz mežu bērna šūpulim līksti cirst. Citi, kas gribēja iet līdz, gāja kājām. Mežā īstais krusttēvs izmeklēja derīgu koku: puīša bērnam bērzu, meitas bērnam egli. Līdzgājēji dziedāja daudz un dažādas dziesmas, visvairāk par kokiem. Līksti nocirtis, krusttēvs iesita ar cirvja pieti kapara naudas gabalu celmā, laikam par dāvanu Meža-mātei; tad nolika uz celma brandvīna glāzi un pielējis izdzēra pirmais. Pēc tam sniedza dzert pēc kārtas arī citiem. Bez īstās līkstes nocirta vēl divas citas, kuņas no apakšas drusku aizcirta, lai laužot drīz lūztu pušu. Īstajai līkstei nocirta galotni un ielika stāvus vagos vai ragavās, iekrāva tad visas trīs līkstes vezumā un brauca uz mājām (Lejas pag.).

Pirmdien krusttēvs brauc uz mežu pēc šūpoļa kārts: zēnam jāmeklē ozols, meitenei liepa. Ja pašam krusttēvam nav zināms, kur varētu atrast tādu derīgu koku, tūlīt gadās no viesu pulka citi, kas jau sen tādas kokus vērā likuši, kas tos, tā sakot, gadiem audzinājuši; krusttēvam šie tikai jāpalūdz, lai izpalīdz (Dolē).

Pirmdien krusttēvi brauca mežā pēc šūpoļa līksts. Cirta allaž trīs kokus; divus kokus kaut kādus un trešo labu, kuņa celmā iedzina ziedam kapeiku (Bērzaunē).

Šūpla līksts jācērt krusttēvam un līksts celmā jāiedzen naudas gabaliņš, lai bērns būtu stiprs un turīgs. Līksti nedrīkst cirst purvā, bet kalniņā, lai bērna mūžs nav sajucis kā dūņas (Talsos).

Pēc nokrustīšanas, pa krustabu laiku, tāpat vīrieši kā sievietes braukuši mežā bērnam pēc šūpuļa līksts, pie kam dziedājuši: «Krusta tēvi, krusta mātes, purva līksti necērtat; cērtiet sila maliņā, lai aug zaļas atvasītes!» (Gaujienā).

Kad jaunpiedzimušam bērnam cērt šūpuļa kārti, tad celmā jāiesit nauda un tas jāaplej ar brandvīnu, lai bērns, liels uzaudzis, savu mantu cieši glabā. (A. Bīlenšteins, 1867. g.)

Māņos par šūpuļa līksts ciršanu mēs skaidri redzam cauri seno koku kultu. Mēs redzējām, ka dēlam meklē ozolu, bet meitai liepu. Kur šādu koku nav, tur ozola vietu izpilda bērzs, liepas vietu egle. Tomēr arī bērzs, kā starpnieks precībās, var noderēt par līksti meitenes bērnam.

Mājīnieki, ieraudzījuši kūmas piebraucam ar šūpuļa kārti, aizbultē visas durvis un logus un nelaiž neviena iekšā, kamēr kāds nodevējs neparāda vai nepataisa kādu šķirbu, pa kuŗu pēdīgi izdodas iestumt kārti istabā. Tad kārti piesien ar jaunu valgu pie griestiem un piestiprina pie tās šūpoli (Ilūkstē).

Mājās kūmas bāž kārti pa logu istabā, jo logi senāk bija bez stikliem, tikai aizšāunami. Citi krustabnieki, kas istabā, atkal neļauj kārti iebāzt, un tā abas puses cīnās, kamēr taču kūmām izdodas vai ar viltu, vai ar varu, īsto kārti, t. i. kuŗas celmā naudu iesita, iedabūt istabā (Jaunjelgavā).

Mājās vecmāte pirmā pienāca pie vezuma un nolauza no līkstei cirstā koka galotnes kādu skuju vai veselu žagaru sauju. Krusttēvi, viens vienu, otrs otru galu uz pleciem paņēmuši, nesa vienu aizcirsto līksti rijā. Vecmāte mēģināja, vai līkste diezgan stipra, lēca tai virsū un, zināms, pārlauza. Par to nu viņa nesējus pēra ar saviem žagariem pa kaklu, pa galvu. Šie steigšus izskrēja no rijas un stiepa otru aizcirsto līksti iekšā, ko pārlauza tāpat kā pirmo. Beidzot ienesa trešo, īsto līksti, kas nelūza, lai gan bez vecmātes vēl kāds vecis likās virsū (Lejas pag.).

Kūmas ienesa istabā papriekšu vienu aizcirstu līksti. Citi krustbnieki lūkoja līksti nievāt. Bākša mēģināja, vai līkste arī diezgan stipra, gulās tai virsū un to pārlauza. Šinī reizē bākša līksteniekus izvadīja ar milnu ārā pēc labākas līkstes. Pēdējo līksti allaž pieņēma par labu (Gatarta).

Kad nocirsto kārti pārved un ienes istabā, tad pāris vīru tai gulstas virsū, izmēģinādami, vai būšot diezgan stipra. Cirtēji, jau to zinādami, ienes papriekšu tādu, kas īpaši laušanai cirsta, joku dēļ dažreiz ar visiem zariem. To tad arī katru reiz salauž, un pēc tam ienes īsteno, ko tad atrod par labu (Dolē).

Krustības svinēja vēl otru dienu līdz vakaram. Īsi priekš projām iešanas kūmi gāja uz mežu līksti cirst. Bez īstās līksts nocirta vēl kādas alkšņa vai kārkla kārtis, ar kuŗām, mājā pārnākuši, papriekšu ķircināja krustmātes. Šīm beidzot laimējās neīstās līkstis salauzt un aizsviest projām. Tā kādu laiku izjokojušies, krusttēvi ienesa īsto līksti, dēlam ozola, meitai liepas koka, un uzkāra šūpoli (Vidrižos).

No baznīcas pārbraukuši, kūmi gāja uz mežu šūpulim līksti cirst. Pārnesuši vairāk līkstis, tūlīt kāra šūpoli. Šūpoli izmēģinot, puīši lika tur papriekšu meitas iekšā un tikmēr šūpoja, kamēr līkste lūza. Tad tikai vēl uzlika īsto līksti ar šūpoli, kuŗā tad meta dāvanas (Trikatā).

Kristības krusttēvi braukuši mežā pēc šūpoļa kārts, nocirtuši vienu labu un otru nederīgu koku, ko pirmo bīdījuši pa durvīm istabā, bet vecmāte to uz sliekšņa sacirtusi (Ērgļos).

Joki par šūpoļa līksts nešanu istabā bija senāk gluži nopietna ceremonija. Līksti nelaida istabā, lai līdz ar to ļaunums neienāktu. Ņēma vairāk līkstis, lai ļaunais gars nezinātu, kuŗa ir īstā. Neīsto līksti sacirta uz sliekšņa, lai to zinātu arī Laima, kas kontaminēdamās ar veļiem, tika domāta pie sliekšņa guļam.

Meženiekus ar šūpuļa kārti saņēma mājenieki ar dažādām dziesmām, kas sevišķi zīmējās uz šūpuļa kārti un viņas iespaidu uz bērniņu. Kad krusttēvi bija kārti piesējuši un šūpoli pakāruši, kas arī pašiem kūmām bija jāpagādā, krustmātes atnesa cisas un pataisīja vietu (Ērgļos).

Krusttēvam pašam līkste un šūpulis bija arī jāpakaŗ. To padarījis, viņš vēl iesit kādu naudas gabalu līkstes galā, lai nečīkstot (Dolē).

Pa visu Latviju bija pazīstams ieradums, ka šūpuļa cisās iebāza trīs šķipsnas cūku migas, lai bērns guļ mierīgi kā sivēns.

Krustmātes ielika šūpulī siena vai salmu cisas un uzklāja virsū baltu drēbi, paladziņu. Vispabriekš lika šūpulī kaķi vai suni, tad citu kādu bērnu, un beidzot pašu krustbērnū. Nu vecmāte ar citām māmiņām nosēdās šūplim blakus un dziedādamas aicināja pa kārtai krusttēvus un

krustmātes, un pēc tiem arī citus krusttēvniekus dāvanas mest. Dziedāja un diņģējās, kamēr katrs uzmeta savu tiesu. Krusttēvi meta naudu, krustmātes dažādus drēbju gabaliņus. Mezdzams savu dāvanu, ikviens arī mazo pašūpoja (Vecpiebalgā).

Šūpulī karot, bijis tāds ieradums. Papriekšu lika bērna šūpulī kaķi un to izšūpoja, it kā jokodamies, laikam lai būtu bērnam gaišas acis kā kaķim. Pirmie salmi tikuši ņemti bērna šūpuļa maisīnam no sivēnu migas, tie labākie un sausākie, lai bērns gulētu mierīgi kā sivēns migā. Šis ieradums ir tikai senatnes atmiņa, jo vēlākā laikā tikai vēl reti pirtniecīņi tā darījuši (Gaujienā).

Pēc kristībām kūmi nes šūpulī sivēnu un pašūpo to, lai bērns mierīgi gulētu (Pociemā).

Kaķītis jāieliek šūpulī, lai bērns gul kā kaķītis, šūpulī ņurdēdams (Kraukļos).

Kad šūpulī piesējuši, tad tur ielikuši tādu bērnu, kas jau runā, izšūpojuši to un tad iedevuši tam kādu naudas gabaliņu. Tad tur ielikuši nokristīto bērnu, kam atkal krusttēvi dāvinājuši naudu (Ērgļos).

Ja šūpulī papriekšu lika suni, kaķi jeb sivēnu, tad kādu lielāku bērnu un tikai beidzot nupat kā kristīto, tad atkal varam redzēt, ka tā gribēja mānīt ļaunos garus.

Kad bērnu lika pirmo reiz šūpulī, tad zem galvas tam lika dziesmu grāmatu un katros šūpuļa sānos maizi ar sāli, lai bērns būtu gudrs un bagāts (Mežotnē).

Kad bērnu liek pirmo reiz šūpulī, tad zem pagalvja jāliek dziesmu grāmata, lai tam kāds ļaunums nepiesistos. Šūpulī jāliek arī nauda un maizes gabaliņš, lai bērnam uzaugot, būtu bagātīga dzīve (Smiltenē).

Kad bērnu liek pirmo reiz šūpulī, tad tam jāliek klāt arī maize un nauda, lai viņš būtu gudrs un bagāts. Tādēļ arī dziedājuši: «Neliec mani, māmuliņe, bez ziediņa šūpulī; liec maizīti, liec naudiņu, liec gudro padomiņu!» (Beļavā).

Jaunpiedzimušam bērnam šūpulī jāieliek nauda, maize un grāmata par ziedu, lai bērns būtu nākotnē bagāts ar naudu, maizi un gudrību (Lubānā).

Kad bērnu liek pirmo reiz šūpulī, tad tam jāpaliek svēta grāmata zem galvas, lai ļauni bērnu netraucē (Vecgulbenē).

Kā kristījamās drēbītēs, tā arī šūpulī likuši maizi, sāli, naudu un kādu grāmatas lapu. Lai gan sāli un maizi tagad allaž tulko pārtikas nozīmē, tomēr salīdzinot ar citu tautu māņiem mēs redzam, ka vispirms šādas lietas bijušas vajadzīgas cīņā pret ļaunumu.

Pirmajā šūpulī šūpo arī visus pēcnākošos bērnus (Jaunjelgavā).

Kad tukšu šūpulī šūpo, tad bērns paliekot nemirstīgs (A. Šilings, 1832. g., Tirzā). Tukšu šūpulī nevajaga šūpot, jo tur iekšā sēd velns un tad vēlāk bērns raud (no daudz apgabaliem).

Ja šūpuļa līksts zagta, tad bērns esot zaglīgs (Plāņos).

Kad puika jau ir paaudzies un viņa šūpuļa līksti grib dedzināt, tad tā nav jācērt ar cirvi, bet jācērt dedzināt vesela no viena gala, lai puika ar cirvi kājā neiecērt (Plāņos).

Tautas dziesmās un māņos nereti ir runa, ka pele velkot šūpulī bērnam miegu. Pele, kas kļuva gluži savā alā un skraida gluži nedzirdot, varēja viegli tikt pielīdzināta miegam, sapnim un pat dvēselei. Ļaudis arī meklējuši kādus sakarus starp peli un cilvēka miesu. Kad cilvēks savelk rokas muskuļus, tad izskatās, it kā tur aiz ādas būtu pele ielīdusi; tādēļ arī senie latīņi to miesas daļu nosaukuši «musculus», kas nozīmē pelīti. Latvieši sauc par peli tumšu ādas laukumiņu uz miesas, kas dažreiz ir vēl pārklāts ar mazām spalviņām. Tāpat par pelēm sauc pelēkus tauku dziedzerus lopu iekšās. Tā varēja nākt uz domām, ka cilvēka miesās mīt kāda pele, un ka šī pele ir viņa dvēsele. Pasakas stāsta, ka guļošam cilvēkam izlīdusi maza pelīte no muts, kas bijusi viņa dvēsele. Ko šī pelīte piedzīvojusi, to gulētājs redzējis sapnī. Te nu atkal redzam tuvus sakarus starp dvēseli, sapni un miegu.

Krustības turēja divas vai trīs dienas, kā nu kuņģiem vecākiem bija rocības un vaļas (Vecpiebalgā). Krustības svin div vai trīs dienas un pavada laiku ēdot, dzeļot, dziedot, dancojot un

tērzējot (Aizputes Vangā). Ar šūpuļa kāršanu un bērna iešūpošanu un apdāvināšanu parasti beidzās otra kristību diena. Ja svinēja vēl trešo dienu, tad kristībnieki dažreiz vēl dabūja kādas dāvanas un šķirdamies novēlēja pēdējās laimes.

Bērna māte apdāvināja kūmas ar cimdiem, ko tā nedēlās, gultā sabūdama, steigusies saadīt; kūmas dāvināja prefi cukuru un smalku maizi (Ventspils apk.). Aizbraucot viesi allaž dabūja savu tiesu ciemmaizes līdz uz mājām. Ja tikai viens cilvēks no savas mājas bija krustībās, tam deva puskarāšas; ja bija divi, tad tiem deva veselu karašu līdz (Gatartā). Uz beigām sagājušas visas sievietes istabas vidū un, alus krūzi paņēmušas, katra pēc kārtas dzērusi uz pādes veselību. Kad nu tā visas bija dzērušas, tad beidzot apgāzušas krūzi ar alu plāna vidū sacīdamas: «Apgāz, apgāz, satek, satek!» Tad visas skrējušas no istabas ārā dziedādamas: «Tek upe caur namu, caur istabiņu, tā tek mieži, rudzi tētiņa klētī!» (Liel-Nīkrācē). Šķīroties kristībnieki vēl novēlējuši jaunkrustītam laimi, teikdami: «Lai aug mans krustdēls liels un spēcīgs, laimīgs, gudrs un bagāts, lai arī dzīvo ilgu-ilgu mūžu!» (Gaujienā). Krustmāte arī savam krustabērnākam saka ardievas, lai bērns būtu paklausīgs (Plāņos).

P. Šmits.

VECĀKI, BĒRNS UN KRISTĪBAS.

VECĀKI.

1972.

Dod, Dieviņ, tādu laimi,
Kā tiem mūsu vecākiem:
Pilna klēts rudzu, miežu,
Stallī bērī kumeliņi. 88c.

1973.

Dievs dod man tā dzīvot,
Kā dzīvoja veci ļaudis:
Vecu rudzu maizi ēst,
Jaunai klāstu pataisīt. 156.

1974.

Dievs dod man tā dzīvot,
Kā dzīvoja veci ļaudis:
Pusdienā pierti kūra,
Ar saulīti nopērās. 208c.

1975.

Dod, Dieviņi, tā nomirt,
Kā nomira tēvs, māmiņa:
Tēvs klonā kuldams mira,
Māte maizi mīcīdama. 272a.

1976.

Kas gulbīti baltu taisa,
Ka ne jūras ūdentiņš?
Kas bērniņus lietā lika,
Ka ne tēvs, māmuliņa? 91f, 93^l.

1977.

Lika liepa, līks ozolis,
Tie bij labi šūpoties;
Vecs tēviņis, māmuliņe,
Tie bij labi padomnieki. 185d.

1978.

Tēva, tēva tu, dēliņ,
Ne tev tēva padomiņa:
Tēvis gāja sila malu,
Dzeni nesa mugurā. 74c.

1979.

Dzelza mans tēvis bija,
Tēraudiņa māmuliņa;
Mēs bērniņi salasīti
No veciem pakaviem. 28d.

1980.

Ko klieziet gulbēniņi,
Gan ir dziļi ezeriņi;
Kā raudiet jūs, bērniņi,
Dzīvs ir tēvs, māmuliņa. 407k.

TĒVA UN MĀTES PRIEKI.

1981.

Paldies saku mīļai Mārai,
Paldies saku Dieviņam!
Nu ir mana līgaviņa
Istabāi atnākuse. 196h.

1982.

Man pazuda līgaviņa
Nakti miega laiciņā;
Pārnāk pate piekususe,
Pārnes jaunu arājiņu. 294.

1983.

Pusnaksniņu i izbēga
No gultiņas līgaviņa;
Līdz ar dienu, līdz ar sauli
Atnes jaunu malējiņu. 324a.

1984.

Paldies Dievu Dieviņam,
Man rociņa labi gāja:
Ruden man dēli dzima,
Pavasari kumeliņi.

1985.

Priecājies, tēvs, māmina,
Tev priecini atnākuši:
Pirtei bērnu atraduši
No slotinu lapinām;
Stallei bērus kumelinus
No auzinu spilvinām. 164m.

1986.

Priecājies, māmuliņe,
Nu tev prieki pānākuši:
Stallei baltas avitiņas,
Gultai sagšu audējiņa. 181f.

1987.

Dziedādama māmaliņa
Par pagalmu pārtecēja.
Kā tai bija nedziedāt,
Divi prieki atraduse:
Stallī jaunu kumeliņu,
Apakš zaļa āboliņa;

Pirtī jaunu arājiņu
Apakš bērzu lapiņām. 68a.

1988.
Priecājās mīla Māra,
Ko tā bija atraduse?
Pirtī dzima arājins
No slotiņas zariņiem;
Stallī dzima kumelins
No dzeltena miežu salma. 185e.

BĒRNS LAIŽAS NO DEBESĪM.

1989.
Ne zināt nezināju,
Kur pādīte gadījās:
No Dieviņa nolaidās
Sudrabiņa ķēdītēm. 161c.

1990.
No debesu nosalaišu
Ar sudraba virvītēm
Mīlas Māras šūpulī,
Māmuliņas klēpītī. 111d.

1991.
Lielī bērni brīnījās,
Kur pādīte radījās:
No debess nolaidās
Ar sudraba ķēdītēm,
Ar sudraba ķērdītēm,
Iekš sudraba šūpulīša. 264c.

BĒRNS DZIMST ŪDENĪ.

1992.
Upīte tecēja
Pirts pakaļā.
Tur ķēru raudiņas,
Tur asarīšus!
Asarus ķerdams,
Noķēru raudiņu. 109b.

1993.

Kas dūņas sajauca
Sudmaļu upē?
Jānītis sajauca,
Pādīti smeldams. 161c.

1994.

Sklid sklid dīķīts
Pieris pakalā.
Ūdeni smeldama,
Iesmēlu pādi. 195c.

1995.

Daudz mazu pēdiņu
Upītes malā;
Tās mazu bērniņu
Notekaļātas (-ņātas). 200a.

1996.

Es redzēju vecu māti
Pa upmali zvejojot;
Sazvejoja man' pādīti
Ar sudraba dukurīti. 325¹.

BĒRNS KUKAINĪTIS.

1997.

Es atradu skaidainē
Mazu, mazu circentiņu;
Es ietinu palagā,
Izaudzēju arājiņu. 28¹.

1998.

Es atradu vabolīti
Mēslienā rotājot;
Saņemsim autiņos,
Būs vakara kavēklīts. 216a.

1999.

Es redzēju vaguliņu
Mēslienē rāpojot;
Saņēmām, satinām
Dārgajos lakatos. 111d.

2000.

Es atradu vabolīti
Mēslienā rotājot;
Satinos nēzdaugā,
Ienesos istabā.
Ja būs mani Dievs vēlējis,
Te būs mani krusta pāde. 279a.

2001.

Es atradu mēsleinē
Mazu, mazu kukainīti;
Dēla māte tā sacīja:
I tis man piederēja. 311a.

2002.

Es atradu mēslienē
Mazu, mazu bambalīti;
To es došu māmiņai
Par bērniņa auklējumu. 190f.

BĒRNS ATRASTS SILĀ, CEĻA MALĀ.

2003.

Es dabūju ganīdama
Silā mazu Pēterīti;
Uzņēmuse nobučoju,
Liek' adīkla vācelē. 200a.

2004.

Smuks puisītis baltu muti
Gulēj' taka maliņā.
Eit', meitiņas, savāķate,
Būs maizītes arājiņš. 173.

2005.

Smuks puisītis, baltu muti
Guļ celiņa maliņā;
Eit', māsiņas, paceliet,
Jums nevaids arājiņa. 185d.

2006.

Ceļāi dabūju bērniņu mazu,
Ne tam krekliņa, ne lakatiņa.
Izauga dadzītis platām lapam,
Tur būs krekliņi, tur lakatiņi. 151b.

BĒRNS ATRASTS PIRTS IZPERĀS.

2007.

Kur tie dzima (auga) staltie vīri,
Kur bērie kumeliņi?
Pirtī dzima (auga) stalti vīri,
Stallī bēri kumeliņi. 15a.

2008.

Stallī dzima kumeliņis
No dzeltena auzu salma;
Pirtī dzima arājiņis
No slotiņu lapiņām. 264k.

2009.

Pirtī auga daiļi puiši
No vecāmi izperām;
Stallī bēri kumeliņi
Pie dzeltainas auzu siles. 87a.

2010.

Pirtē dzimis kaŗa vīrs,
Stallī kaŗa kumeliņš.
Pirtē dzimis kaŗa vīrs
No slotiņas zariņiem;
Stallī dzimis kumeliņis
No auziņu sēnalām. 194.

2011.

Kur tie dzima, gudri vīri,
Kur bērie kumeliņi?
Pirtī dzima gudri vīri
Stallī bēri kumeliņi.
Pirtī dzima gudri vīri
Zem slotiņas žagariņa;
Stallī bēri kumeliņi
Pie dzeltenas auzu siles. 394.

BĒRNS DZIMST.

2012.

Spoŗa zvaigzne notecēja
Pie līgavas nam' durvīm:
Tā nebija spoŗa zvaigzne,
Tā bērniņa dvēselīte. 216a.

2013.

Spoža zvaigzne ieritēja
Manā gultas pagalvī:
Dievs man deva šo naksniņu
Citu jaunu gulētāju. 191h.

2014.

Spoža zvaigzne uzlēkuse,
Manai guļas vietīnai:
Dievs dos manim citu gadu
Jaunu maizes arājiņu. 172s.

2015.

Mēnestiņš ieripoja
Manā gultas maliņā:
Dievs dod man ieripot
Jaunu gultas gulētāju. 256.

2016.

Māte dēlu i satina
Baltajā vilnānē;
Meitu tina palagā,
Meita tautu malējiņa. 75b.

2017.

Tini mani māmuliņa,
Baltajā vilnainē:
Kad uzaugšu liela meita,
Tad pāriņu darināšu. 41a.

PIEDZIMST MEITA.

2018.

Mīļa Māra priecājās,
Dzird meitiņas piedzimstam:
Kur meitiņas pušķojās,
Tur pameta dzīves (=dzijas) galu. 208b.

2019.

Mēslu bāba priecājās,
Meitiņām piedzēmot:
Kur adīja, kur rakstīja,
Tur palika dzīpariņi. 185e.

2020.

Vecainīte Dievu lūdza,
Meitiņai piedzimstot:
Kur šūdama, adīdama,
Tur nomete dzīpariņu. 401.

2021.

Ir kaķītis Dievu lūdza,
Meitiņai piedzimstot:
Cik tā gāja govu slaukt,
Tik ar pienu padzirdīja. 20b.

DĒLA LAIME.

2022.

Trim kārtām zīļu josta
Ap rasno ozoeliņ':
Tā piedar tam puīšam,
Kas piedzima saulītē. 103.

2023.

Laime, laime tam dēlam (puīšam),
Kas piedzima saulītē,
Tam Laimiņa grožus vija,
Sudrabā mērcēdama. 18. 264c, 311a, 28¹, 38e, 302².

2024.

Laime, laime tam puīšam,
Kas piedzima saulītē:
Tam aug rudzi, tam aug mieži,
Tam saulīte grožu vij',
Tam saulīte grožu vija,
Sudrabāi mērcēdama. 335 Nr. 431.

2025.

Laime, laime tam dēlam,
Kas piedzima saulītē,
Bauro vērši tam arot,
Zviedz kumeļi ecējot. 119b, 141, 131¹ (Mar. Enīte).

2026.

Laime, laime tam dēlami,
Tas piedzima laimes dienu:
Viļņiem auga mieži, rudzi,
Bogām bēri kumeliņi. 226d Nr. 3995.

2027.

Ko var ļaunis man darīt,
Ko manami kumeļam:
Pats es dzimu piektu rītu,
Kumeļš piektu vakariņu. 180a.

2028.

Prieka dienā es piedzimu
Savai vecai māmuļītei:
Istabā bungas sita,
Namā pūta stabulītes. 181b Nr. 1122.

MEITAS LAIME.

2029.

Laime, laime tai meitai,
Kas piedzima saulītē,
Tai Laimiņa saktas lēja,
Sudrabā mērcēdama.

2030.

Es piedzimu māmiņai,
Rožu dārzu ravējot;
Man ietina māmuliņa
Vienā rožu lapiņā. 43b.

2031.

Es piedzimu māmiņai
Laukai rudzu rugājai;
Kuņas tautas mani grib,
Lai jā jād rudzu rugājai. 172a.

2032.

Es piedzimu māmiņai
Vizbulīšu laiciņā:
Kad izaugu liela meita,
Sauca mani vizbulīti. 61a.

2033.

Es piedzimu māmiņai
Pašā ziedu laiciņā,
Pati augu kā liepiņa,
Kā ieviņa noziedēju.

2034.

Līdz es dzimu, līdz es augu
Ar sarkanu āboliņu;
Āboliņš noziedēja,
Es vēl augu augumā. 216a un b.

2035.

Silta saule man dzimstot,
Labs mūžiņš dzīvojot:
Gāju govju laidarī
Deviņām slaucenēm. 325¹.

2036.

Launadzīte man māsiņa,
Tā piedzima launagā.
Dievs dod tai lielai augt,
Būs launaga nesējiņa. 321.

2037.

Launadzīte mūs' māsiņa,
Launagā piedzimuse;
Tai sajāja trejas tautas,
Visas trejas launagā. 185e.

VECĀ MĀTE.

2038.

Veca māt', veca māt',
Kur tu ņēmi to bērniņ?
Pirtī ņēmu palāvē
Zem slotiņu lapiņām. 75b.

2039.

Veca māt', veca māt',
Steidzies galda galiņā!
Ko bij tevīm Dieviņš devis,
Tumšu nakti staigājot? 90.

LAIMA.

2040.

Gaiša, gaiša uguns deg
Tumšajā kaktiņā:
Tur Laimiņa mūžu raksta
Mazajam bērniņam. 18.

2041.

Laime, Laime, māte, māte,
Ko jūs abas domājiet?
Domājiet vienas domas,
Lieciet manim vieglu mūžu. 91g.

2042.

Kaut Laimiņa tāda būtu,
Kā tā mana māmuliņa,
Es mūžiņu izprasītu,
Kādu pate gribēdama. 42.

2043.

Kad Laimiņa tāda būtu,
Kāda muna māmuliņa,
Nenoriestu mūdiņā
Vienas gaužas asariņas. 407b.

2044.

Liec, Laimiņa, man mūžiņu,
Liec da vienu labumiņu,
Nedod munu augumiņu
Nevēkļami maldināt. 113c.

2045.

Liec, Laimiņ, man mūdiņu
Vieglu, vieglu, kuplu, kuplu:
Apenīša vieglumiņu,
Bērza slotas kuplumiņu. 68c.

2046.

Liec, Laimiņa, man mūžiņu,
Liec liepā, ābelē:
Kā liepai man izaugt,
Kā ābelei noziedēt. 137d.

2047.

Laimiņ' manim mūžu lēma
Pie ābeles stāvēdama:
Kā liepiņa es uzaugu,
Kā ābele noziedēju. 207t, 290g.

2048.

Trīskārt Laima jostu joda
Apkārt manu augumiņu:
Augi diža, stāv' godā,
Valkā zīļu vaiņadziņu. 207t.

2049.

Ubags mans tētīts bija,
Ubadzīte māmuliņa;
Dievs dod man bērniņam
Zelta josti e apjozt! 121f.

2050.

Es piedzimu bez naudiņas,
Bez gudra padomiņa.
Dieviņš man naudu deva,
Laima gudru padomiņu. 111d, 6c.

2051.

Palīdz', Dieviņ, palīdz Laima,
Man nabaga bērniņam
Izbrist dubļus, pamest laipas,
No Dieviņa lab' redzēt. 278c.

2052.

Es redzēju sav' Laimiņu,
Niedra poru laipojam.
Laipo liegi, man' Laimiņa,
Neiekrīti ūdenī. 224e Nr. 153.

2053.

Tais', Laimiņ, man vietniņu
No smalkāmi cisiņām;
Vari pate atagult
Savos zīda palagos. 394, 391 Nr. 111.

2054.

Šuj, Laimiņa, man krēsliņu
Sudrabiņa sloksnītēm;
Pašuvusi noliec man
Labajai vietniņā. 88b.

2055.

Laima man viešņa nāca;
Kādu tai krēslu ceļu,
Baltas vilnas grozu cēlu,
Lai mūžiņu vieglu lika. 92.

2056.

Laima manu mūžu lēma,
Trīs krēslos sēdēdama.
Sēd', Laimiņa, vienu krēslu,
Vēl' man vienu labu mūžu. 224k.

2057.

Liec, Laimiņa, ja likdama,
Liec man vienu lielu mūžu;
Neliec man mūžiņā
Treju durvu virināt. 137e.

2058.

Liec, Laimiņa, ko likdama,
Div' mūžiņu vien neliec:
Grūt' dzīvot pirmo mūžu,
Vēl grūtāk' otrajo. 69d.

2059.

Liec, Laimiņ, man mūžiņu,
Kādu pate gribēdama;
Ja liec labu, tad liec ilgu,
Ja ne labu, tad liec īsu. 80c.

2060.

Tu, Laimiņa, laidējiņa,
Tu, mūdiņa licējiņa,
Kad neliki laba mūža,
Liec man ilgi nedzīvot. 311a.

DĒKLA.

2061.

Šūpā māte, lolo māte,
Mūža mana nezināja;
Dēkle mūžu gan zināja,
Māmiņai nesacīja. 185c.

2062.

Dēkla manu mūžu kāra,
Māte kāra šūpulīti.
Kar, Dēkliņa, tādu mūžu,
Ka uz tevi neraudāju. 152.

2063.

Dēkla manim mūžu kāra,
Māte manim šūpulīti;
Kar, Dēklīte, vieglu mūžu,
Māte vieglu šūpulīti. 6a, 325c.

2064.

Dēkle manu mūžu kāra,
Trīs krēslos sēdēdama.
Sēdi, Dēkle, vienu krēslu,
Kar man vienu labu mūžu. 161c.

2065.

Dēkle manu mūžu lēma,
Kalniņā stāvēdama.
Lem, Dēklīte, labu mūžu,
Lai es gauži neraudāju. 185d.

NEVIENĀDI LIKTEŅI.

2066.

Dēkla, Dēkla, Laima, Laima,
Tu vienādi nedarīji:
Citam kāri vieglu mūžu,
Citu grūti rūdināji. 156.

2067.

Vai, Laimīte, Dēkla, Dēkla,
Kam vienādi nevēlēji?
Citam vēli labu mūžu,
Citam bēdas, asaras. 241c.

2068.

Visi grib manas laimes,
Ne visiem mana laime;
Ne tie visi mazgājās
Manas laimes ūdenī. 224d, 188°.

2069.

Vienas mātes mēs bērniņi,
Ne visiem viena laime;
Ne tie visi mazgājās
Vienā laimes ūdenī. 371.

VARIANTI.

1976.

1. Kas guļbeiti balynòja,
Ka na jyùris yudisņeņš?
Kas bērņeņu litâ lyka,
Ka na tâvs, mòmuleņa? 424a.

1: guļbeiti balynò; 2: jiùru iudisņeņš; 3: bērņeņu, 425. — 1: balynò; 2: jiùru iudisņeņš; 3: vítâ; 4: Ka na sova mòmuleņa.
426¹a.

1978.

1. Tēva, tēva, tu, dēliņ,
Ne tev tēva padomiņš;
Tēviņš gāja sila malu,
Dzeiņīt' nesa mugurā. 91c.

1: dēliņš; 3: Tēvs izgāja; 4: Zalkī n. padusē, 73b. — 2: padomiņš; 4: Dzeiņīt', 91a Nr. 3059. — 1: dēliņš; 3: Tētiņš; 4: rociņā, 91f. — 2: padomiņa; 3: Tētiņš; 4: padusē, 111h. — 2: Nav tev t. padomiņa; 4: Dzeiņīt', 121o. — 2: Tev nav t. padomiņa; 4: Dzeini nese padusē, 137d. — 2: Nav tev t. padomiņa; 3: Tētiņš; 4: Dzeni, 137e. — 1: dēliņš; 2: padomiņa; 3: Tētiņš g. silmalāi; 4: Dzeni, 379.

1982.

1. Kur bijuse, nebijuse
Mana jauna līgaviņa?
Ienāk pate izbālējse,
Ienes jaunu arājiņu. 111 d.

3: Atnāk p. izbāluse; 4: Atved, 69a. — 1: bijusi, nebijusi; 2: Muna; 3: izbālējsi; 4: mazu, 88c.

2. Kur bijuisa, naebijuisa
Muna jouna līgaeviņa?
Aetiet paeta izbālejsa,
Atnas jounu maelējiņu. 83b.

3. Mana jauna līgaviņa
Krustim pili izstaigājsi;
Pārnāk pati notvīkusi,
Pārved (al.: Pārnes) jaunu arājiņu. 224o Nr. 545.

1983.

1. Pusnaktinu izzudusi
Iz cisiņu līgaviņa.
Gaismiņ' austot ij atnāca,
Atnes' jaunu arājiņu. 88c.

1984.

6c, 18, 88b. — 1: Paldies devu Dieviņam. 2a. — 1: Dievu devējam, 91c. — 3: Man piedzima ruden dēlis; 4: kumeliņš, 91g. — 1: Paldies saku Dieviņam, 109b, 109c. 379. — 1: Ai, Dieviņi, laba laime, 379. — 1: P. saku; 4: Pavasaru, 42.

1987.

1: māmuliņa; 6: Zem zaļāja; 8: Zem zaļā ozoliņa, 92.

1. Staigā māte dziedādama
No namiņa uz ustabu.
Kā tai bija nedziedāt,
Divi prieki atraduse:
Pirtē jaunu arājiņu,
Stallē labu kumeliņu. 69a.

2. Dziedādama māmaliņa
Nama durvis virināja.
Kā tai bija nedziedāt,
Divi prieki atraduse;
Pirtie maģis arājiņš
No bērziņa žagariņa;
Kūtie maģis kumeliņš
No auziņas sēnaliņas. 111h.

1988.

1. Pats es dzēru krodziņā,
Mājā lieli lērumiņi:
Sievai dzima jauni dēli,
Ķēvei brūni kumeliņi.

Sievai dzima jauni dēli
No slotiņas žagariem;
Ķēvei brūni kumeliņi
No dzeltainas auzu siles. 48.

1989.

2: pādiņa; 4: Sudrabiņu ķēdiņu, 1961 Nr. 164.

1991.

6: šūpolīša, 290b.

1. Jūs, kūmiņas, neziniēt,

Kur pādīte rādījās;

No debess nolaidās

Ar sudraba ķēdītēm. 317a Nr. 4012.

1: kūmiņi; 2: gadījās; 3: No augšienas; 4: Sudrabiņa ķēdītē, 190f. — 3: debesim, 224a. — 1: nezināt; 2: gadījās, 278c. — 1: nezināt, 335 Nr. 1326.

2. Pasakiet kūmenieki,

Kur pādīte radījās?

Jūs, kūmiņi, neziniēt,

Kur pādīte radījās:

No debesim nolaidās

Ar sudraba ķēdītēm. 289a.

1993.

2: Marganas upiņā; 4: Vārdiņu, 161e Nr. 2061.

1. Kas to upīti dūņām sajauca?

Annīte sajauca, vārdiņu smeldama. 224o Nr. 1555 var.

2. Kas dūņas sajauca Cīrupes malā?

Jūlīte sajauca, Krustiņu smeldama. 181i Nr. 1555.

3. Kas to Skaņupi dūņām jauca?

Dāvīds sajauca, pādīti gūdams. 185e.

1994.

1: Lid', lidu, dīķīti, 200a. — i: Lidu, lidu, ezariņu; 2: P. pakaļāi, 181f.

1. Sklidu lidu, ezariņi,

Kūmu pirtes galiņā.

Tur teku rītos, tur vakarosi,

Tur teku gaiļos ūdeņa smelti.

Ūdeni smeldama, pasmēlu pādi,

Pasmēlu pādīti savajā vārdā,

Savajā vārdā, savajā darbā. 387.

2. Lidu, lidu ezeriņi,

Pirtes taka maliņā.

Tur teku rītose, tur vakarose,

Tur teku gaiļose ūdeņa smelte.

Ūdeņa smeldama pasmeļu pādi,

Pasmeļu pādīti savāja vārdā,

Savāja vārdā, savāja dabā. 149i.

3. Mazs, mazs valciņš pirtiņes galē:

Tur teku ik rītus ūdeni smelt.

Ūdeni smeldama. iesmēlu pādi,

Iesmēlu pādi savēju vārdē. 229¹.

4. Mazs, mazs dīķiņš pirts pakaļāi.

Sestdien ūden' smeldams, izsmēlu pādiņ'. 185a Nr. 4004, 185b Nr. 1732. 1995.

3: Tur mana pādīte; 4: Notekaļājse, 226c.

1. Daudz mazu pēdiņu tīrupes mallāi;

Tie mazi bērniņi notekaņājši. 181f.

1: maģu p. Cīrupes malā; 2: maģi b. notekanājši, 181a Nr. 3928, 181b Nr. 1376.
2. Kas mazu pēdiņu upītes malā?
To mana pādīte nostaigājse. 185d.
3. Sīkas mazas pēdiņas upītes malā;
Te mani pādēni notekājši. 185e.

1997.

1: skaidienē; 2: kukainīti, 22b. — 1: Iedabūju malkcirknē; 2: cirmentiņu; 3: Ietinuse, 325e.
1. Es atradu kukainīti,
Skaidainīti rušinot;
Tīnu linu palagā,
Būs man miežu arājiņš. 325c.
2. Es redzēju mēslienē
Vambolīti lodājam;
Es redzēju, es pacēlu
Savu jaunu līgaviņu. 224o Nr. 4289.

1998.

1: uzgāju; 2: Mēslienē; 3: Ietīsim lupatos, 264c.
1. Es atradu mēslienē
Mazu, mazu vambolīti;
To ietīnu lupatos,
Būs man laika kavēklīts. 219b.
2. Es dabūju skaidienē
Mazu, mēllu vabolīti;
Ietīsamī lakatā,
Būs vakara kavēklīts. 289a.
1: grūzienē; 2: kukainīti; 3—4: Ienesīšu istabā, Būs man laika kavēklīts, 301¹.
3. Maza, maza vabolīte
Smiltiņās rušināja;
Ietīsim vīkstolī,
Būs vakara kavēklīts. 290a.
4. Es dabūju mēslienē
Sīku, mazu vabolīti;
Būs manām meitiņām
Viens vakara kavēklīts. 298h.
5. Es redzēju kukainīti
Malcienā rāpojam.
Satīsam vīkstolā,
Būs vakara kavēklīts. 88c.
2: rāpojot; 3: Satīnam lakatos, 88c.
6. Ganos gāju, es dabūju
Mazu, mazu vambolīti;
To pacēlu, to satīnu,
Būs man laika kavēklīts. 40¹ (2b).

1999.

2: Mēslienē rāpājot, 85e. — 1: mazu bērnu; 2: Skaidienā rāpojam; 90. — 1: mazu bērnu; 2—3: Mēsleinēi rāpājam;
Saņemami, satīnami; 4: Dārgajosi, 69a.

2000.

1. Es redzēju mazu bērnu
Skaidienā rāpājam.
Ejam, komas, saņemam,
Ienesam istabā. 121o.

2003.

3—4: Citi ļaudis man vaicāja, Kur es tādu sadabūju, 200b. — 1: atradu; 4: adīkļa, 278c.

2004.

1. Smuks puisītis, balta mute,
Gulēj' ceļu maliņē;
Iet, meitiņas, pieceļat,
Būs jums maizes arājiņš. 189b.

2. Smuks puisītis baltu muti
Gulēj' ceļa maliņā;
Iesim, meitas, pacelsim,
Būs mums maizes arājiņš. 195b.

2: Gulē, 190i Nr. 767. — 1: baltu vaigu; 2: Gul celiņa; 3: piecelsim; 4: devējiņš, 206. — 1: baltas acis; 3: Ies, meitiņas, piecelsim, 207¹. — 1: puisīts; 2: Gul celiņa; 3: piecelsim; 4: devējiņš, 195c.

2005.

1. Smuks puisītis, Jānīts vārdā,
Gul celiņa maliņā;
Tec, māsiņa, cel augšā,
Būs maizītes devējiņš. 28d.

3—4: Eita, meitas, pieceliet, Tas būs jūsu arājiņš, 41a. — 1: balta mute; 2: Gul; 3: meitiņa; 4: arājiņš, 208b. — 1: gludu galvu; 3: Nāc, meitiņa, 79.

2. Smuks puisītis, baltas acis,
Gulēj' ceļa maliņā;
Iesim, meitas, pacelsim,
Būs mums maizes arājiņš. 216a un b.

1: baltu muti; 2: Gul celina malīnā; 3: celsim augšā; 4: arājiņš, 159 (Nīcā). — 1; sarkan' vaigi; 3: piecelsim, 232. — 1: baltgālītis; 2: Gul celiņa maliņē; 3: cels augšē; 4: arejiņš, 229¹.

3. Smuks puisītis, baltu vaigu,
Gul celiņa maliņā;
Piecelsim mēs, māsiņas,
Būs mums miežu arājiņš. 331b.

1: baltu seju; 2: Gul; 3: Celsim stāvu mēs, māsiņas, 322e. — 3: Iema, meitas, pieceļam; 4: maizes devējiņš, 330a.

2007.

1 un 3: šmuidri vīri, 18. — 1 un 3: daiļi puīši; 2: Kur tie laidni; 4: laidni, 28d. — 1: gudrie v.; 2: labie; 3: Pirtē dz. gudri; 4: Kūtie labie, 69a. — 1: stalti; 2: Kur slaideni; 4: slaidi, 71c. — 1 un 3: skaistie; 2 un 4: slaidie, 73b. — 1 un 3: gudri; 2: Kur tie stalti; 4: stalti, 91g. — 2: staltie; 3: prāvi vīri; 4: stalti, 137a Nr. 4710, 137b Nr. 2203. — 1 un 3: gudri ļaud's; 2: labie; 3: Pirtie; 4: Stallie labi, 407f. — 415 Nr. 11 pag. 141. — 1: stalti; 2: bēri, 75b. — 1 un 3: gudri v.; 2: Kur labie; 4: labi k., 88c. — 1: Kur tie prāvi vīri auga; 2 un 4: slaidi, 134c. — 1 un 3: gudri v.; 2 un 4: labi k., 335 Nr. 428.

1. Kur ti dzyma, gudri veiri,
Kur ti lobi kumeļeņi?
Pertī dzyma gudri veiri,
Stallī lobi kumeļeņi. 434a.

2008.

5: Piertī; 4: No slotiņas žagariņa, 193b. — 2: No auziņu salmiņiem, 291. — 1: kumeliņš; 3: arājiņš, 303b.

2010.

1. Pirtī dzima kaŗa vīrs
No slotiņas žagariem;
Stallī kaŗa kumeliņš
No dzeltenas auzu skaras. 216b.

2: lapiņām; 4: dzeltāna miežu grauda, 216b. — 1: Piertei; 2: No tā slota žagariņ'; 3: kumelinis; 4: dzeltānu auzu salma, 213b Nr. 775.

2011.

1: Kur uzauga skaistie puīši; 2, 4 un 7: daiļie; 3 un 5: auga skaistie puīši; 6: No tiem slotu žagariem; 8: No 131¹ (Mar. Enīte). — 1: Kur gan dz.; 6: žagariem, 391 Nr. 713.

1. Kur tie dzima (auga), gudri vīri,

Kur bērie kumeliņi?

Pirtī dzima (auga) gudri vīri

No bērziņa žagariņa;

Stallī bēri kumeliņi

No auziņu sēnalām. 407a.

1 un 3: skaistie puīši; 3: Pirtie (Pirtī); 4: No tiem slotu žagariem; 5: Stallie (Stallī); 6: auzām sēnulām (sēnalām), 97c, 391 Nr. 607. — 3: Pirtie; 5: Stallie; 6: sēnaliņas, 324a.

2. Kur tie dzime gudri vīri,

Kur tie labi kumeliņi?

Pirmie dzime palāvē

Zam bērziņa lapiņām;

Stallē labi kumeliņi

Zam auziņas sēnaliņas. 41c Nr. 2 pag. 184.

3. Kur tie dzima, stipri vīri,

Kur labie kumeliņi?

Pirtī dzima stipri vīri

Zem bērziņa lapiņām;

Stallī labi kumeliņi

Zem zaļā āboliņa. 6c.

1 un 3: auga, smuidri; 4: slotiņas; 5: Kūtī; 6: auziņas skariņām, 109d.

4. Kur tie auga, skaisti puīši,

Kur brūnie kumeliņi?

Pirtī auga skaisti puīši

No vecāmi izperām;

Stallī brūni kumeliņi

Pie dzeltenas auzu siles. 138.

2012.

1. Spoža zvaigzne ieritēja

Manā guļas vietīnā:

Dievs dos manim šoruden(i)

Otru jaunu gulētāju. 109d.

1: uzlēkusi; 2: gultas maliņā; 3: mana; 4: Jaunu mīļu g., 150. — 3—4: Nu dabūšu šoruden Jaunu gultas g., 151a. — 2:

Manai; 3: man, 182. — 2: gultas maliņā; 3: Nu es zinu, Dievs man dos, 184. — 2: gultas pagalvī; 3: man, 185c. — 2:

gultas maliņā; 4: Jaunu klāt g., 197b. — 1: ietecēja; 2: gultas galiņā; 3: Dievs man deva šoruden, 281c.

2. Spoža zvaigzne uzlēkusi

Manas guļas vietīnā:

Dievs dos manim šoruden

Jaunu guļas taisītāju. 108¹.

1: ieritēja; 2: Manā; 3: mane; 4: vietas, 173. — 1: noritēja; 2: gultas maliņā; 4: gultas, 174e.

2013.

2: maliņā; 3: dos; 4: Citu guļas g., 205a. — 5: D. dos man šonaksniņ; 4: Jaunu klāt g., 1911.

2014.

1. Spoža zvaigzne ieritēja

Manā guļas vietīnā:

Dievs dod man šorudeni

Otru jaunu gulētāju. 200f.

2015.

1. Man uzlēca spoža saule

Pieguļas vietīnā:

Vai rudeni pārvedīšu

Jaunu vietas taisītāju. 161c.

2. Spoža zvaigzne pārtecēja
Par NN sētas vidu:
Tā nebija spoža zvaigzne,
Tā NN dvēselīte. 279a.
2: rudzu lauku, 305b.

2016.

1. Māte dēliņ' i satina
Baltajā villainē;
Man' satina palagā,
Zina tautu malējiņu. 91c.

2. Dēlu māmiņ' i satina
Ar balto vilnainīti;
Mani tina palagos,
Es tautiņu malējiņa. 407d.

1: māmiņu satinu [?]; 2: villainīti, 408. — 1—2: Dēlu māte dēlu tina Baltajā vilnānē; 3: palagā, 344.

2020.

1. Vecainīte Dievu lūdza,
Lai aug meitas māmiņai:
Kur adīja, kur rakstīja,
Tur nokrita dzīpariņš. 407c.

3: Tur adīja, tur rakstīja, 407d. — 3—4: Kur sēdēja, kur rakstīja, Tur palika dzīpuriņi, 407k.

2021.

1. Ir kaķītis Dievu lūdza,
Meitiņai piedzimstot:
Ies meitiņa govu slaukt,
Dos ķipīti jāizlaiza. ' 92.

2: Meitiņām; 3: Cik tas gāja; 4: Tik ar pienu pabaroja, 9. — 1: kaķīts; 2: Meitiņām; 3: govju; 4: izlaizīt, 42¹. — 1: I kaķīts; 2: Kad meitiņa piedzimuse; 4: izlaizīt, 69a. — 1: I kaķīts; 2: Meitiņām; 3: meitiņas; 4: Dos kaķīšam palazīt, 91 g. — 4: slauktuvi izlaizīt. 166. — 2: piedzēmot; 3: Kad tā ies; 4: Dos tam pienu palakties, 239b. — 2: piedzēmot; 3: govīs; 4: Dos man pienu palakties, 274c. — 1: I kaķīts; 2: Meitiņām; 3: govju, 335 Nr. 1768.

2. I kaķīts Dievu lūdza,
Ka meitiņa piedzimusi:
Cik meitiņa govīs slauca,
Kaķīts laiza slauktuvīti. 93¹c.

2023.

2: piedzime; 4: Sudrabiņa, 14, 101b, 127, 135, 377. — 3: Laimīte; 4: Sudrabiņa, 42. — 3: Laimīte grožu, 75g. — 3: Laimīte; 4: Sudrabāi, 101c. — 1: dēliņam; 3: Laimīte grožu; 4: Sudrabiņā, 141¹. (Em. Cīkuss). — 3: vij, 290b, 290f. — 3: Laima viņam; 4: Sudrabiņā, 288. — 1: dēlami; 4: Sudrabāi, 290f. — 3: Laimīte gr. pin; 4: Sudrabiņā, 314. — 2: Kuŗš; 4: Sudrabiņā, 321. — 1: dēlami; 2: Kuŗš; 3: Laimīte; 4: Sudrabāi, 325g. — 2: piedzime, 353. — 4: Sudrabiņā, 379. — 1: tam puišam; 2: saulītēi; 4: Sudrabāi, 22p. — 1: tam puišam; 3: Laimiņa (al.: Laimīte), 30b, 75b. — 1: tam puišam; 3: Tam saulīte; ar turpin. 5—6: Tam aug goves, tam aug vēŗši, Tam aug bērī kumeliņi, 30b. — 3: Tam saulīte g. pina, 36r (J. Lejniece). — 3: pina; 4: Sidrabiņa, 36r (A. Cīŗite). — 2: piedzimis, 38d. — 3: grožu; 4: Sidrabiņā, 134c.

1. Laime, laime tam dēlam,
Kas piedzima saulītē,
Tam Laimiņa grožus vija,
Sudrabā mērcēdama. 29b.

4: Sidrabiņā. 28c. — 3: Laimīte; 4: Sidrabiņā, 28d. — 3: Laime tam gr.; 4: Sidrabiņā, 108a. — 3: grožu; 4: Sidrabiņā, 110c, 120c. — 1: Labi, labi; 3: grožas, 118¹. — 1: dēlami, 304. — 5: grožu 401. — 3: grožu; 133¹a. — 3: grožas, 116b. — 3: Tam saulīte grožu vīna; 4: Sudrabā, 188°. — 1: Tam puišam; 3: Tam saulīte; 4: Sudrabā, 317d.

2. Laime, laime tam dēlam,
Kas piedzima saulītē,
Tam saulīte grožu vija,
Sudrabā mērcēdama. 109b, 109c.

1: puīšam; 3: grožus; 4: Sudrabiņā, 3d, 16. — 4: Sudrabiņā, 77. — 1: Laima, laima; 3: grožus, 109d. — 3: grožus; 4: Sidrabiņā, 141. — 2: piedzime; 3: vije; 4: Sudrabēju, 190c Nr. 884. — 2: piedzime; 3: Saules meita grožus vija; 4: Sudrabāi, 194. — 1: puīšam; 2: piedzimis; 3: grožus; 4: Sudrabiņā, 323a. — 1: Laima, laima, 359, 391 Nr. 87.

3. Nē, Laimiņa, zelta slotu,
Izslauk' manu istabiņ'!

Laime, laime tam pašam [?],

Kas piedzima saulītē,

Tam Laimiņa grožus vija,

Sudrabiņā mērcēdama;

Es piedzimu māmiņai

Siltajā saulītē. 22a Nr. 4025 un 4026.

4. Laime, laime tam dēlam,

Kas piedzima saulītē,

Tam Laimiņa piešus kala,

Sudrabā mērcēdama. 41c Nr. 7 pag. 305.

3: Tam saulīte; 4: Sudrabiņā, 68d. — 2: piedzime, 69a. — 1: Laima, laima; 3: Tam saulīte, 80c. — 3: berze; 4: Sudrabāi, 88b. — 1: Laima, laima; 3: saulīte; 4: Sudrabiņā, 90. — 1: dēliņam; 3: Laime viņam; 4: Sudrabiņā, 91d, 91e Nr. 1273.

— 1: puīšam; 3: Laimīte; 4: Sidrabiņā, 91f. — 4: Sudrabiņā, 95d, 226e. — 1: dēlami; 3: Laimīte p. berza; 4: Sudrabiņā,

104. — 3: Laimīte, 107a. — 3: Tam saulīte, 111d. — 1: dēliņam; 3: Tam saulīte; 4: Sidrabiņā, 121f. — 1: dēliņam,

137e. — 4: Sidrabiņā, 401. — 4: Sudrabiņā, 111h. — 4: Sidrabiņā, 74c. — 2: Tas; 4: Sudrabiņā, 407k. — 1: Man

māmiņa, laba laime; 2: Es piedzimu; 3: Man saulīte; 4: Sudrabiņa, 407k.

5. Laime, laime tev, dēliņ,

Tu pīdzimi sauleitē,

Tev Laimiņa spīšys ķola,

Sudabriņā mērcēdama. 422b.

6. Laima, laima tam dēlam,

Kas piedzima saulītē.

Tam saulīta piešus kola,

Sudrabā mērcēdama. 85b.

2024.

1. Laime, laime tam dēlam,

Kas piedzima saulītē,

Tam aug mieži, tam aug rudzi,

Tam aug bērī kumeliņi. 401.

1; Labi, labi tam dēlami, 264i. — 2: Kuņš; 3: kvieši; ar turpinājumu 5—8:

Tam Laimiņa grošu vija,

Sudrabiņā mērcēdama,

No liepiņas loku lieca,

Zelta kala kamaniņas. 276a.

2026.

1. Laimīgs bij tas dēliņš,

Kas piedzim' laim's dien':

Lab' zierg' ceļē broukt,

Sētē joun' līg'viņ'. 214c.

2027.

1: Ko var vellis; ar turpin. 5—6: Lāča vīti man grožiņi, Zalkša pīta pātadziņa, 109d. — 1: Ko man vara ļauns darīt; 3:

Pats piedzimu svētu rītu; 158, 379. — 1: Ko skauģītis man padara; 3: P. piedzimu svētu rītu, 179b. — 1: ļaudis; 2: Ko

manam, 161c.

2028.

1: Es piedzimu prieka dienu; 2: māmiņai; 3: Piedarbā, 116b.

1. Es savos bāliņos

Lustītē vien dzīvoju:

Rijā kokles, namā ģīves [?],
Maltuvē stabulītes. 120¹a.

2. Es savos bāliņos
Līksmībā vien dzīvoju:
Namiņā kokles skan,
Istabā pivolīte. 20b.

3. Es uzaugu brāliņos
Lustīgā spēlītē:

Kokles skan namiņā,
Pijolītes istabā. 319c.

4. Līksmu dienu es piedzimu
Savai baltai māmuļītei:
Laukai dūdas, namai bungas,
Istabā stebulītes. 158.

5. Lustītē, līksmītē

Es izaugu bāliņos:

Kokles skan namiņā,

Pivolītes istabā. 41c Nr. 14 pag. 244.

2: uzaugu; 3—4: Namiņā kokles skan, Istabā pijvolītes, 373. — 1: L. es izaugu; 2: Pie baltā bāleliņa; 4: Stabulītes, 407k.

6. Es izaugu bròļeņūs,

Lustēi vīn izaugu:

Kùkļes skaņ nameņā,

Stabuļeites ustobā. 422d.

7. Lusjētē vīn izaugu

Es savūs bròļeņūs:

Kùkļis skaņ ustubā,

Stabuļētis nameņā. 422e.

2029.

41c Nr. 3 pag. 146 un Nr. 8 pag. 305. — 3: kroni vija; 4: Sudrabiņā, 264c. — 4: Sudrabāi, 335 Nr. 754. — 3—4: Tai saulīte kroni pina, Mēnesī sēdēdama, 75b.

2030.

3: Satin' mani; 4: Da rozīšu lapiņām, 91c. — 3: Man māmiņa satinusi; 4: Zaļās r. lapiņās, 931c.

2031.

1. Es uzaugu mātes meita

Baltā rudzu rugājā;

Kam vajaga malējiņas,

Lai iet rudzu rugājā. 146b.

1: Iesviež mani māmuliņai; 2: Liela; 4: Eita, 185c.

2. Es uzaugu daiļa meita

Smalkā rudzu rugājā;

Atnāk tautas, izņem mani

No tā rudzu rugājīņa. 303a.

3. Māte mani satinusi,

Iemet rudzu rugājā;

Kam vajaga līgaviņas,

Meklē rudzu rugājā. 231b.

4. Man' māmiņa maz' iemete

Ciema rudzu rugainē.

Es izaugu tautiņām

Diženā malējiņa. 75b.

5. Māte mani, izkūlusi,

Iesviež rudzu rugājā;

Kam vajaga līgaviņas,
Lai iet rudzu rugājā. 206.
2: Iemet; 3: Kam vajag; 4: Lai nāk, 188°.

2032.

3: uzaugu diža, 91g. — 1: māmuļītei, 181d. — 3: diža meite; 4: Sauce, 190c Nr. 815. — 3: diža; 4: Sauce, 391 Nr. 200. — 4: Vizbulīti vien saukāja, 403. — 3: diža, 335 Nr. 752. — 1: Es p. pavasari; 3: uzaugu; 4: Mani sauca, 152. — 3—
4: Es izaugu māmiņai Kā dzeltenis vizbulītis, 191h.

1. Es piedzimu māmiņai
Pavasara vizbuļos;
Ja nevaids cita vārda,
Saucat mani vizbulīti. 208b.

2. Es piedzimu māmiņai
Vizbulīšu krūmiņā;
Kad izaugu liela meita,
Visi sauca vizbulīti. 294.

1: Māte mani audzināja; 2: dārziņā; 3: Kad es augu, 239b, 241c.

3. Es piedzimu saulītē,
Vizbulīšu pļaviņā;
Es izaugu liela meita,
Saucu mani vizbulīti. 379.

4. Māte mani auklējama
Iesvieduse vizbuļos;
Es izaugu liela meita,
Kā vizbulis vizuļoju. 348.

5. Māte mani auklējama
Iemetuse vizbuļos:
Puiši mani tā mīlēja,
Kā dzeltenu vizbulīti. 198b.

3: Visi puiši mani mīl, 205b. — 2: Iemetusi, 188°.

6. Es pīdzimu mameņai
Vyzbaleišu derveņi;
Es izaugu šmuka, gara,
Mani sauce vyzbaleitis. 434a.

2033.

1: māmuliņe [dat.]: 3: Pate augu kā lapiņa [?]. 193a Nr. 2608.

2034.

1: Līdza dzimu, līdza augu, 207s. — 1: L. es augu, 1. es ziedu, 207u. — 3: Āboliņš, 226i. — 1: Reizē dzimu, reizē
augu; 2: baltaju, 232.

1. Līdza dzimu, līdza augu
Ar baltaju āboliņu,
Līdza viena nevarēju
Ar ābolu noziedēt. 145a.

1: Līdza dz., līdza augu; 2: balto; 3: Tik jau līdza; 4: āboli, 108^l.

2035.

2: mūdiņš dzīvājoj; 3: govu laiderē, 30b. — 1: dzemot; 3: Eimu; 4: slauktuvēm, 335 Nr. 1062. — 1: Dzemot saulīt'
man spīdēja; 2: Laba laime; 3: govu laidarā, 345.

1. Silta saule man dzemot,
Labs mūžiņš dzīvojojot:
Eimu govu laidarā
Deviņām slauktuvēm. 410.

1: dzimstot; 3: Gāju g. laiderē; 4: slaucenēm, 45b. — 3: Eemu; 4: slaucenēm, 185e. — 3: Iemu g. laidarī, 224a. — 1:
dzemoti; 2: mūžinis; 3: govju; 4: slauktuvām, 224e Nr. 99. — 1: dzimstot; 3: tautu l., 4: slaucenēm, 303a.

2. Silta saule man dzimstot,
Laba laime dzīvojot:
Kūtī gāju govu slaukt
Deviņām slauktavām. 111d.

3: Gāj' uz kūti govīs sl.; 4: slaucenēm, 74a. — 1: dzemstot; 3—4: Lecu govu dārziņā Ar piecām slauktuvēm, 9th.

2037.

1: man'; 3: treji kungi; 4: Visi treji, 16. — 1—2: Launedzīte tā meitiņa, Tā piedzima launagā, 137e. — 3: Sajājušas trijas; 4: trijas, 161c. — 1: tā māsiņa; 2: Launagāi; 3: atjāja; 4: launagāi, 172a. — 1: man'; 2: Launagēju piedzimusi; 4: launagēju, 190i Nr. 2382.

1. Ai, māsiņa launadzīte,
Tu piedzimi launagā;
Tev atnāca trejas tautas,
Visas trejas launagā. 143 Nr. 894.

2. Es meitiņa launadzīte,
Es piedzimu launagā;
Man sajāja triju tautu,
Visu triju launagā. 91c.
3 un 4: treju. 93b.

2039.

1: Vecā m., vecā m.; 2: Sēsties; 3: tev, 69c. — 3: Ko tu biji dabūjuse; 4: staigādama, 137e.

1. Vacā mēta, vacā mēta,
Sēsties golda gaeliņā!
Kuo tev bija Dieviņš dev's,
Tuimšu nakti staigājuot? 85b.

2040.

1. Laima Laimas jautājās,
Kas gulēja šūpolī.
Meita guļ, grūti pūš,
Smalka darba darītāja. 325¹.

2042.

1: Būt' Laimīte tāda bijse; 3: izlūgtosi, 119a. — 2: māmuliņe, 224h, 379. — Sal. 415 Nr. 20 pag. 143. — 1: Kau' L. tik žēlīga; 2: Kā žēlīga; 3: Es mūdiņu nuzalūgtu, 88b.

1. Kam Laimiņa tāda sieva,
Kāda mana māmuliņa,
Es mūdiņu prasītuļu,
Kādu pate gribētuļu. 91d, 91e Mr. 915.

2046.

3: Kā liepiņai man uzaugt, 127¹b. — 2: liepāi, ābelei; 3: Kā liepiņai man uzaugt, 134c. — 1 un 2: Vēl'; 3: liepiņai, 41c Nr. 28 pag. 38. — 3: Liec man augt kā liepai, 42¹, 90, 92. — 1: mūdiņu; 3: uzaugt, 111d. — 1: mūžiņu; 3: liepiņai, 113b. — 1: manu mūžu; 3: liepiņai, 120c. — 1 un 2: Vēl'; 3: Kā liepiņas man uzaugt; 4: ābeles, 133b Nr. 2708. — 1: Laimīte, manu mūžu; 3: Kā liepiņai man uzaugti, 274d. — 3: liepiņai 354.

1. Liec, Laimiņa, man mūžiņu
Ieviņā, liepiņā:

Kā liepai man izaugt,
Kā ievai noziedēt. 28d.

3: Kā liepiņai man uzaugt; 4: Kā ieviņai, 52. — 2: No liepiņas ieviņā; 3: liepiņai; 4: ieviņai, 325e.

2. Leic, Laimiņa, man moužiņu,
Leic lipā, óbélī:
Kó lipiņai man izaugt,
Kó óbélei nūzidēt. 113b.

3. Ai, Laimiņa, licējiņa,
Liec mūžiņu domādama:

Liec man augti kā liepai,
Kā ievai noziedēt. 68c.

2047.

1. Laime manu mūžu lēma
Pie ābeles, pie liepiņas:
Uzaugt man kā liepai,
Kā ābelei noziedēt.

68d, 325c, 345. — 1: manim, 6a. — 1: lēme; 3: Izaugt man, kā liepiņa; 4: Kā ābele, 41c Nr. 3 pag. 304. — 5: augt man
bija kā liepai, 88b. — 1: lēme, 91 g. — 1: Man Laimīte mūžu vēl; 3: Kā liepai man izaugt, 137d. — 2: pie liepas; 3:
kā liepa; 4: Kā ābele nozedāt, 213b. Nr. 794. — 4: Kā ābele, 391 Nr. 232. — 1: Laima man; 3: kā liepiņai, 335.

2. Man Laimiņa mūžu lika,
Ābelē sēdēdama:

Liek man augt kā liepiņu,
Kā ābeli noziedēt. 6c.

5: Liec, 88d. — 3: Kā liepiņai man uzaugt; 4: ābelei, 91 g. — 1: lēma; 3: liepai; 4: ābelei, 98.

3. Man Laimīte mūžu lēme,
Ābelē sēdēdama;

Kā liepai man izaugt,
Kā ābelei noziedēt. 75b.

4. Maņ Laimēņa myužu lyka,
Lipeņā sādādama:

Kai līpai maņ izaugt,
Kai īvai nūzīdēt. 428².

2: óbélē; 4: óbēlei, 434a.

5. Man Laimēņa myužu sprīda
Līpeņā sādādama;

Kuplai augt, kó līpai,
Kó īvai nūzīdēt. 422e.

1: Man L. laimi lyka; 3: Kó līpeņai man izaugt; 4: Kó rōzeņai, 422a.

2048.

4: zīda vainadziņu, 400.

2050.

1: māmiņai; 2: Bez prātiņa, bez krekliņa; 3: Māte man krekļus deva; 4: Laime, 220. — 1: mantiņas; 3: Dievs dos manim
naudu, mantu, 297a. — 3: Dievs dos naudu dzīvojot, 335 Nr. 1297. — 3: Dieviņš deve man naudiņu; 4: Laime, 407b.

2051.

1; Dieviņ, līdzi, debess tēvs, 401. — 1: Līdzi, Dievis, debess tēvis; 3: panest ļaunu, 224h. — 1: Dieviņ līdzi, debess
tēīt, 152.

2052.

1: Es redzēj' sav' Laimiņ'; 2: Par niedriem; 3: Laipē gudr', man' Laimiņ, 4: Lai nekrīti ūdenē. 229¹.

1. Es redzēju savu Laimi

Ūdens virsū staigājam.

Staigā viegli (al.: lēnām), mana Laime,

Neiekrīti ūdenī. 134.

2. Es redzieju savu lajmi

Nīdra viersu lejgojūt;

Dīvs sorgoj' muna lajmie,

Kab jyudinia nanuslejtīm! 414 Nr. 148.

2054.

4: Labajā, 323c. — 3: Pašuvuse; 4: vietīnāi, 391 Nr. 115. — 3: Pašuvuse, 394. — 1: Pin; 3: Nopinuse, 394. — 4:
Labajā, 6a. — 1: Šūn (al.: Šūj); 3: Pašuvuse; 4: vietīnāi, 22b. — 1: krekliņu; 4: Labajā, 25, 68d, 1253 (J. Rencs). — 1:
Šūj; 4: Labajā, 335 Nr. 1888.

2055.

1: Laime mana; 2: krēslu tai es celšu; 3: krēslu celšu; 4: Lai man lika vieglu mūžu, 324e. — 1: mana; 2: K. es tai k. cēlu, 335 Nr. 1867. — 3: ceļu, 42¹. — 1: viešņ'; 2: cēlu; 4: Lai liek man vieglu mūžu, 68d. — 1: nāk; 2: celšu; 4: Lai man vieglu mūžu lika, 69a. — 1: viešņās nāce; 3: Kād' es tai kr. cēlu; 4: mūdiņu, 106. — 1: Laime man sērsti nāce; 2: cēlu; 3: grozi, 109c. — 1: viesos nāca; 2: Kad' es; 4: Lai tā vieglu mūžu liek, 111 d.

1. Laima mana viešņa nāce;

Kādu krēsliņu pacēlu?

Villas groziņu pacēlu,

Viegla mūža gribēdama. 311a.

2. Laima mana viešņa nāca;

Kād' es tai krēslu celšu?

Baltas vilnas grozu celšu,

Lai mūžiņu vieglu lika. 109b.

2: Kādu tai: villas gr. ceļu; 4: Lei — liek. 6c. — 1: Laime — nāce; 2: cēļu; 3: Es pacēļu vilnas grozu; 4: mūdiņu, 41c Nr. 6 pag. 305. — 2 un 3: ceļu; 4: Lai novēl vieglu mūžu, 68c. — 5: likšu; 4: Lai liek vieglu man mūdiņu, 68c. — 1: viešņ'; 2 un 3: cēlu; 4: Lai tij liek labu mūžu, 69c. — 1: viešņ'; 2: ceļu; 3: cēlu; 4: Lai man vieglu mūžu lika, 90. — 1: Laime; 2 un 3: cēļu; 4: Lai liek man labu mūžu, 111c.

2056.

1: Laime; 2: Divi krēsli; 4: man labu vienu m., 98. — 1: Laimiņ' man; 2: Trīs krēslā; 3: vienā krēslā; 4: Lem, 207b. — 1: L. manim laimi lēma; 2: Trijos krēslos; 3: vienā krēslā; 4: Vēli vienu l. laimi, 207s. — 1: Dēkle; 3: Dēklīte, 208c. — 3: Sēdi, Laima; 4: Lem man labu vienu m., 224h. — 1: Laime m. m. lēme; 2: Divi kr.; 4: Lem, 224o Nr. 576. — 1: vēl; 2: Divkrēsliņā, 279¹b.

1. Laimiņ' man mūžu lēm',

Trīs krēslē sēdēdam'

Sēd', Laimiņ', vien' krēslē,

Lem man vienu labu mūžu. 207n.

2: Trijos krēslos; 3: vienā krēslā; 4: Vēlē man l., 207t.

2. Laima sēd div' krēslos,

Sak' man likt div' mūžiņus;

Sēd', Laimiņa, vienu krēslu,

Liec man vienu labu mūžu. 6a.

1—2: Sēd Laimīte divos krēslos, Grib man divi mūži likt; 3: Laimīte, vienā krēslā, 69d. — 1: Laime s. d. krēsliem; 2: likti; 4: man labu vienu, 190b. — 1: divus krēslus; 2: Div' mūžiņus man lemdama; 3: Laimiņ; 4: Lem, 335 Nr. 1869. — 1: sēda divi krēsli (al.: div' krēsliņā); 2: Man mūžiņu vēlēdama; 4: Vēl', 289c.

5. Sēd Laimiņa divus krēslus,

Grib man likt div' mūžiņi;

Sēdi, Laime, vienu krēslu,

Liec man labu vienu mūžu. 311a.

4. Laime sēd du krēsliņ',

Du mūžiņas man lemdam';

Sēd', Laimiņa, vienu krēslu,

Lem man vienu labu mūžu. 213 Nr. 788.

2057.

1: Liec, Laimiņa, manu mūžu; 2: labu mūžu, 120c.

2058.

1. Liec, Laimeņa. ko likdama,

Neliec visu nelikdama [?]:

Neliec man mūžiņā

Treju durvu virināt. 401.

2059.

2: zinādama; 4: tad ne ilgu, 6c. — 3: Ja i vieglu, tad 1. garu; 4: Ja liec grūtu, 90. — 1: mūdiņu; 3: tad 1. garu; 4: Ja liec slimu, 111f. — 2: zinādama; 3: tad liec garu; 4: Ja liec sliktu, 86b. — 2: K. pati zinādama; 3: gaŗu; 4: Ja liec sliktu, 335 Nr. 1869.

1. Ei, Laimiņ licējiņ,
Liec mūžiņu domādama;
Ja liec labu, tad liec ilgu,
Ja nelabu, tad neilgu. 407k.
2. Líc, Laimēņ, man myužeņū,
Ka líc lobu, to líc garu.
Ka na lobu, to na garu,
Vín' divejóm dineņóm. 434a.

2060.

2: mūžiņa; 4: Neliec ilgi man dzīvot, 324a.

2061.

1: Šūpo m., auklē m.; 3: Laimesmāte gan z.; 4: Tā jau man nes., 131¹ (Konst. Lūsiņš). — 1: Auklē m., šūpo m.; 3: Laime; 4: Tā māmiņai, 354.

2063.

5: Kar, Dēkliņ, 6a, 335 Nr. 1300. — 1: manu; 2: Māte kāra šūpolīti; 4: šūpolīti, 7. — 2: Māte kāra šūpolīt'; 4: šūpolīt', 88b. — 1: Dēkle; 2 un 4: šūpolīt', 181a Nr. 2435.

2066.

1: Vai, Dēkliņa, vai Laimiņa; 3: C. lēmi lētu; 4: gauži, 415 pag. 130 Nr. 1. (J. Vidiņš, Kuld. apr.) — 1: Ai, Dēklīte, ai, Laimīte; 2: Kam tu līdzi; 3: Citam vēli visai lēti; 4: gauži, 208c. — 3: Citiem; 4: Citus žēli, 173.

1. Dēkla, Dēkla, Laima, Laima,
Jūs vienādi nedarat:

Citam darat visai labi,
Citu žēli raudinat. 172s.

1: Dēkle, Dēkle; 4: rūdināt, 181c.

2. Dēkla manu mūžu kāra

Pie liepiņas, pie ābeles:

Kā liepai man uzaugt,

Kā ābelei noziedēt. 174e.

1: laimi kāra; 3—4: Kā liepiņa es uzaugu, Kā ābele nodziedāju (?), 161c. — 3: Uzaugt man kā liepai, 174e. — 1: Dēkliņ' manu laimi lēma, 206.

2067.

1. Dēkla, Dēkla, Laima, Laima,

Visiem vienlīdz nedarat:

Vienam darat visu labi,

Citus žēli rūdinat. 335 Nr. 1873.

1: Laime, Laime; 3: visu labu, 345.

2. Dēkle, Dekle, Laima, Laima,

Kam tu līdzi nedarīji?

Citu gauži rūdināji,

Ar rūdām [?] asarām. 161c.

2068.

1: manu laimi; 3: mazgājšies; 4: Manā, 182¹. — 1: manu laimi; 3: mazgājšies; 4: Manei laimes ūdenē, 195c.— 4: Mana, 224a. — 4: Man' laimiņas, 41c Nr. 11 pag. 306. — 1: manu laimi; 3: mazgājšies, 200a. — 2: Kas dos visiem manu laimi; 3: Neba v. mazgājšies; 4: Mana, 405.

1. Visi grib manas laimes,

Ne visiem mana laime,

Ne tie visi mazgājās

Manā laimes ūdenī. 75b.

3: Visi grib mazgāties; 4: Manas, 75b, 111d. — 3: Visi grib mazgāties, 90. — 1: manu laimi; 3: Neba visi, 168. — 1: manu laimi; 2: visiem; 4: Manas, 190f. — 1: Laima, laima, mana laima; 2: laima, 208b. — 1: Laime mana laba laime, 208c. — 4: Manas, 224o Nr. 577. — 1: manu laimi; 3: Voi tie v. mazgejas; 4: Manē laim's ūdenē, 229¹.

2069.

1: Mēs bērniņi vienas mātes; 2 un 5: Vai; 4: Manas, 131¹ (Mar. Enīte). — 2 un 3: Vai, 43a.

KRISTĪBU PIRMĀ DIENA.

LABIE ĻAUDIS UN RADI KŪMĀS.

2070.

Tādam bija kūmās iet,
Kas varēja izstaigāt;
Svēta bija kūmu taka,
Dārga pādes dvēselīte. 41c Nr. 6 pag. 135.

2071.

Lasītus ļautiņus
Kūmam ņēmu,
Kas var uguni
Saujā nest. 226c.

2072.

Labus vien, labus vien
Kūmiņās salūguši:
Ne no cita maizes ņēma,
Ne zirdziņu pavasar. 246c.

2073.

Ņemat mani kūmībās,
Man šķīrās, man vedās;
Ne man klupa kumeliņis,
Ne man juka valodiņa. 181c.

2074.

Ailu, manu dižu radu,
Ik svētdienas kūmiņās!
Manas baltas villainītes
Tūbītēse savēlās;
Mani balti dalderīši
Nedabūja sapelēt. 167b.

2075.

Kūmām man jāiet bij,
Kūmām mani aicināja;
Dārgi bija kūmas vārdi,
Neliedzos negājīs. 317a Nr. 4013.

2076.

Es nenāktu šī vietā,
Kaut man vēsti nesūtītu:
Jau vakar, aizvakar
Kūmām vēsti atsūtīja. 196h.

2077.

Kūmās gāju, neliedzos,
Sava brāļa bērniņam:
Tas man bija liels godiņš,
Kad pādīte pretim tek. 196h.

2078.

Ceļu mēru, dubļus bridu,
Krustdēliņa pelnīdama:
Būs viņā saulītē
Man kājiņu āvējiņš. 111d.

2079.

A Dieviņu, a Dieviņu,
Brālīts mani godināja:
Pirmo reizi klusām lūdza,
Liek manāi vārdiņāi.
Kad es iešu tautiņās,
Es brālīti godināšu:
Es brālīti sēdināšu
Tautu galda galiņāi. 172f.

2080.

Paldies Dievam, man laba laime:
Vienā gadā deviņas pādes,
Vēl visas deviņas manā vārdā. 224o Nr. 568.

2081.
Kūmām iešu, neliegšos,
Kūmām mani aicināja,
Kūmu galdi izrakstīti
Vanadziņa nadziņiem. 401.

2082.
Kūmām iešu neliegšos,
Kūmām laba mielasība:
Kūmām cepa baltu maizi,
Brūvē saldu alutiņu. Nr. 1837.

2083.
Mārša mani aicināja,
Nāc, kūmiņa, alus dzert!
Kūmām iešu, neliegšos,
Kūmām dārgi mielasīni:
Jēriņ' gaļa pādēnam,
Miestiņš, alus kūmiņam. 200a.

2084.
Kūmās gāju, neliedzos,
Kad kūmās aicināja;
Kūmās dzēra alu, medu
Ar sidraba biķeriem. 133¹a.

KŪMAS KRĀŠŅI ĢĒRBJAS.

2083.
Negulēju to naksniņu,
Kad es gāju kūmiņās:
Puškoj' savas vilnānītes,
Baroj' savus kumeliņus;
Puškoj' savas vilnānītes
Sīku rožu dārziņā,
Baroj' savus kumeliņus
Balt' dābola kalniņā. 41c Nr. 11 pag. 156.

2086.
Negāju neskaista kūmiņās,
Ielēcu pūrā, izlēcu skaista,
Tad gāju brālam kūmiņās. 309a.

2087.
Kūmās iedama
Dui svārki vilku,

Zilu vilku viersui,
Zaļu apakšai. 164c.

2088.
Es čakla, jo čakla
Kūmībāse;
Zili svārki virsū,
Zaļi apakšāje. 181c.

2089.
Kad kūmāsi rēdījosi,
Es darbiņa nedzievāju:
Sudrabiņus spožināju,
Villainītes balināju. 153.

2090.
Es šķitos šodienīņ
Nesegt savu villānīšu;
Lai me deva krusta meitu (dēlu),
Sedzu pašu labāko. 88a Nr. 4047.

2091.
Es šķitos šovasar
Nesegt baltas vilnainītes;
Dievs man deva krustmeitiņu,
Apsedzos rakstīto. 75e, 344.

2092.
Sapelēja krusttēvam
Brūni svārki lādītē;
Nu šodien uzvilkās,
Krustdēliņa gūdamies. 111d.

2093.
Es šķitos, brūnos svārkus
Nebūs vilkt šodienīņ;
Vilkšu rītu saulītē,
Dievs man dos krustdēliņu. 73b.

NABADŽĪGIE KŪMAS.

2094.
Es jauna meitiņa
Kūmāsi gāju;
Ne man kurpīšu,
Ne sudrabiņa. 152.

2095.

Kas mani nabagu
Kūmām lūdza!
Ne manim sudraba,
Ne graznu drānu. 41c Nr. 13 pag. 136.

2096.

Citi kūmas bajāriņi,
Kas jems mani nabadziņu?
Ne man bēra kumeliņa,
Ne sudraba kabatā. 185e.

2097.

Neņem mani kūmiņās,
Nabadziņu dēvēdami;
Es savai pādītei
Zelta mestu gabaliņu. 41c Nr. 14 pag. 136, 224c Nr. 3964, 224d Nr. 554.

2098.

Neņem mani kūmiņāse,
Nabadziņu dēvēdami.
Būt mani ņēmuši, būt laimējuši:
Es būtu metis pādīteje
Dižas naudas gabaliņu. 167b.

2099.

Anniņa sacīja,
Ka pašas rotiņa, —
Es pate redzēju,
No ciema nesa. 90.

2100.

Ne Annas pašas
Tie skaistie lakati,
Es pate redzēju,
No ciema nesa
Satupu, parāpu,
Lai suņi neredz. 353¹.

2101.

Es slikta kūmina
Aiz sliktu kūminu:
Pastalas kājā,
Misina sakts. 144a.

2102.
Ko koda, ko rēja
Ciemiņu sunīši?
Meitiņu rēja,
Rotiņu lasot. 90.

2103.
Komos manī aicināja,
Komu rotas man nebija;
Man' saplēsa ciema suņi,
Komu rotu salasot. 90.

KŪMU SIMBOLISKĀ DARBĪBA KRISTĪBU SĀKUMĀ.

2104.
Šorīt kūmas mazgājās,
Vairāk ledus, ne ūdeņa:
Lai manai pādītei
Vairāk zelta, ne sudraba. 264p.

2105.
Jūdzu zirgu, mēru kviešus
Kapināju izkaptītes:
Lai pādenis knašs puisītis,
Labs maizītes arājinis. 181c.

2106.
Kūmās iedama
Rozīti stādu,
Lai mana pādīte
Kā roze zied. 145a.

2107.
Kūmiņās laizdamies,
No rozēm kroni viju:
Lai pādīte daila auga
Kā rozīte dārziņā. 322b.

2108.
Komām iedama
Puškaini pinu,
Lai mana pādīte
Kā puķe auga. 181a Nr. 3924, 81b Nr. 1372.

2109.
Kūmās iedama
Netapināju,
Lai mana pādīte
Netapināja. 190h, 152.

2110.
Kūmām iedama
Dālderus miju;
Dievs dod pādam
Dukātus mīt. 229¹.

2111.
Man kūmāsi taisoties,
Skudra ceļu pārtecēja.
Pavaicāju māmiņai,
Vai būs ieti, vai neieti.
— Ej, meitiņa, nebēdā,
Skudra tek laiviņā (?). 166.¹)

2112.
Kad es gāju kūmiņām,
Skudra ceļu pārtecēja:
Tik aitiņas pādiņē,
Cik skudriņas pūzniņē. 353.

2113.
Man ejot kūmiņās,
Skudra ceļu pārtecēja;
Dievs dod pādei tik gosniņu
Cik skudriņu pūznīti. 290g.

KŪMAS SIMBOLISKI ĢĒRBJAS.

2114.
Es šodien uzsasedzu
Lielu rakstu villānīti:
Lai aug mana krustmeitiņa
Lielu rakstu rakstītāja,
Lielu rakstu rakstītāja,
Grāmatiņas lasītāja. 111d.

2115.
Es šodien izcilāju
Visas savas villainītes:

---

¹) Domāts gan «laimiņa». Skat. nodaļjumā «Skudra».

Lai aug manai krustmeitai
Baltas aitas kūtiņā. 111d.

2116.
Kūmām iedama
Pussagšas sedzu,
Lai mana pādīte
Pusgadu staigā. 208b.

2117.
Kūmām iedama
Pakupli ģērbos,
Lai mana pādīte
Pakupli auga. 195c.

2118.
Kūmām iedama
Trejādi ģērbos,
Lai manai pādītei
Trejādas avis:
Strupause, gaŗause,
Sprogainīte. 224c Nr. 3987, 224d Nr. 1939.

2119.
Kūmām iedama
Trejādi ģērbjos,
Lai manai pādei
Trejādas avis:
Sprogainas, villainas,
Garastenes. 207¹.

2120.
Šodieniņu apsaāvu
Vasku kurpes kājiņā:
Lai aug mana krustmeitiņa
Dzelteniem matiņiem. 111d.

2121.
Es vakari kūmos gāju,
Kaŗok vilku mugurā,
Lai manai pādītei
Aitas auga dzīvojot. 28d.

2122.
Kūmiņām ģērbdamies,
Vilku kuplu kaŗociņu,

Lai manai pādītei
Kuplas auga avitiņas. 246c.

2123.
Kūmām iedama
Kažoku vilku,
Lai aug pādei
Sprogainas aitas. 188°.

2124.
Kūmās iedama (ms)
Kažoku vilku,
Lai auga pādei
Srogaini mati. 379.

2125.
Kūmām iešu neliegšos,
Kažok' vilkšu mugurā:
Lai aug mans krusta bērns
Srogainiem matiņiem. 28d, 97b.

KŪMAS AIZBRAUC KRISTĪBU MĀJĀ.

2126.
Es būt' gājis kūmiņās,
Man nav bēra kumeliņa;
Es izgāju mežmalā,
Pāra reizu nosaucos,
Man izveda briežu māte
Dullu bērnu kmeliņu. 108¹.

2127.

Es šķītos šodieniņu
Neseglot kumeliņu;
Dievs man deva krusta meitu,
Segloj' bērū kumeliņu. 324e.

2128.

Es šķītos šodieniņ
Nejūgt laba kumeliņa;
Dieviņš deva krusta dēlu (meitu),
Aizzajūdžu dancotāju. 75b.

2129.

Celies agri, staļļa puisi,
Sukā krusta kumeliņu,
Lai varēji līdz pusdienas
Krusta pili izstaigāt. 246c.

2130.

Ne kumeļa negrožoju,
Ka rociņas nemazgāju;
Kad rociņas nomazgāju,
Tad grožoju kumeliņu. 311a.

2131.

Es savai pādītei
Oša loku liedināšu,
Oša loku liedināšu,
Vaska grožus risināšu. 264g.

2132.

Bij manam kumeļam
Zvaigžņu deķis mugurā;
Tas bij labs svētu rītu
Pādei braukt baznīcā. 41c Nr. 23, 224c Nr. 3959, 224d Nr. 529.

2133.

Kam tie zirgi, kam tie rati
Pie māmiņas namu durvu?
Dieva zirgi, Laimes rati,
Pādes vest baznīcā. 224h.

2134.

Vakar bērū peldināju
Sudrabiņa rasiņā;
Šodien braucu baznīcā,
Pādei vārdu meklēdams. 41c Nr. 18, 335 Nr. 1282.

2135.

Bērīt's, manis kumeliņis,
Basajām kājiņām;
Tas bij labi svētu rītu
Pādi vest baznīcā. 224c Nr. 4563.

2136.

Trīs āķiem kaldinu
Savu kumeliņu;
Tas viegli, jau labi
Pādīti veda. 190f.

2137.

Kūmām iedama,
Trīs zirgiem braucu;
Dievs dod pādītei
Sešiem braukt! 41c Nr. 8, 196b, Nr. 3989. 196c Nr. 275, 224o Nr. 161.

2138.

Kūmām iedama
Trīs zirgi braucu;
Dievs deva pādei
Sešiem braukt,
Sešiem zirgiem,
Trīs kučieriem! 188°.

2139.

Kas dūņas sajauca
Upītes malā?
Kūmiņu kumeli,
Dzert gribēdami;
Cērt vienu, cērt otru (sc. kāju),
Lec dūņas gaisā. 153.

2140.

Neaugat, sīki kārkli,
Kūmu ceļa maliņāi:
Grib kūmiņas daiļi braukt,
Grozīt savus kumeliņus. 181c.

2141.

Neaugati, sīki koki,
Lielai ceļa malīnā:
Čakli jāja kūmenieki,
Šķērsām teka kumelīni. 158. (Nīcā.)

2142.

Sīki kārklī saauguši
Kūmu ceļa maliņā;
Riņķī griezu kumeliņu,
Līdz kārkliņus nomīdīja. 108^l.

2143.

Kuŗš kūmu kumeļš
Pa priekšu tek.
Tam ieŗu papriekŗu
Auziņu dot. 188°.

2144.

Kuŗš kūmu kumeļis pa priekŗu rikŗoja,
Tam doŗu papriekŗu vētītas auzas. 181c.

2145.

Kuŗas kūmas kumeliņis pa priekŗu skrēja?
Dravnieka kumeliņis pa priekŗu skrēja.
Tam doŗu auziņas pavētīdamis,
Tam doŗu ābola palasīdamis. 182 Nr. 302.

2146.

Visu dienu Jēkabs
Pa priekŗu brauca,
Griezdams pādīti
Savā vārdā. 224h, 226.

2147.

Kuŗas kūmas kumeliņš
Ar kājiņu krustu meta?
Tās kūmiņas kumeliņš,
Kā vārdā ielikām. 224a.

2148.

Ik pie pelces piebraucot,
Kumeliņis krustu meta,
Kumeliņis krustu meta
Ar pakaļas kājiņām. 153.

2149.

Teci, teci, kumeliņi,
Tu gan zini kūmu sētu:
Kūmiņam zelta vārti,
Paŗi verās neverami. 188°.

2150.

Tā tēviņa kalniņā
Treji vārti sudraboti:
Pa vieniem Dievs iebruca,
Pa otriem mīļa Māra,
Pa trešiem es atbraucu
Pādi vest baznīcā. 161c.

KRUSTBĒRNU VED BAZNĪCĀ.

2151.

Dod', māmiņa, villainīti,
Kur pādīti man ietīt;
Kūtris manis kumeliņis,
Nevar rikšus tecināt. 149c.

2152.

Es pādīti vizināju
Pa sklidenū ezariņu:
Izkrīt mana kūmu nauda,
Baznīckunga kukulītis. 172f.

2153.

Kālabade svētu rītu
Pulkiem jāja bāleliņi?
Viena maza dvēselīte
Apakš baltas villainītes. 167b.

2154.

Neba lielas lietas dēļ
Pulciņš jāja bāleliņu:
Sīka maza dvēselīte
Baltajos nēzdaugos. 298b Nr. 4007, 299b Nr. 1677.

2155.

Teci rikšus, kumeliņu,
Auksts vējinis gauži pūš;
Apakš raibas villainītes
Maza, maza dvēselīte. 181c.

2156.

Ai, lūdzama vēja māte,
Valdi savas kalponītes,
Man jānese baznīcā
Maza, maza dvēselīte. 149c.

2157.

Sniedziņš sniga, putenēja,
Es ar pādi baznīcā.
Ļaudīm greznu drānu žēl,
Man žēl pādes dvēselītes. 182 Nr. 318.

2158.

Lai snieg sniegus, lai līst lietus.
Es ar pādi baznīcā.
Citiem savu drānu žēli,
Man žēl mazas dvēselītes. 173.

2159.

Es pādīti turēdama
Visu labu apcerēju,
Lai tā auga skaidra meita,
Visa darba darītāja. 172f.

2160.

Pie krustiņa stāvēdams,
Visas domas izdomāju,
Lai aug mans krustdēliņš
Visu darbu darītājs. 69a.

VĀRDU PĒRK.

2161.

Krusta tēvs, krusta māte,
Nesiet mani pie krustiņa!
Man' gribēja tēvs, māmiņa
Bez vārdiņa audzināt. 41c Nr. 4 pag. 134, 104, 335 Nr. 1281. 390^l. 407k.

2162.

Krista tēvs, krista tēvs,
Nesiet mani pie kristības!
Man nav tēvs, māmuliņa,
Bez vārdiņa audzināja. 313.

2163.

Krusta tēvi, krusta mātes,
Man vārdiņu meklējiet!
Man' gribēja tēvs, māmiņa
Bez vārdiņa audzināt. 18.

2164.

Man gribēja tēvs, māmiņa
Bez vārdiņa paturēt;
Krusta tēvs, krusta māte
Ar naudiņu vārdu pirka. 69a.

2165.

Es piedzimu māmiņai
Bez vārdiņa, bez krekliņa:
Krusta māte, šuj krekliņu,
Krusta tēvs, pērc vārdiņu.

KRUSTBĒRNS DABŪJIS VĀRDU.

2166.

Priekš saulītes, priekš gaismiņas
Dieviņš jūdza kumeliņus: —
Pāde vārdu dabūjuse
Baznīckunga grāmatāi. 181e.

2167.

Kur, kūmiņas, braukājati
Nosvīdušis kumeliņis?
— Braukājami baznīcā,
Pādei vārda meklēdami.
Dabūjami pādei vārdu
Cienīgtēva grāmātai,
Cienīgtēva grāmatāi,
Devītāi nodaļā,
Devītāi nodaļā
Desmitāi lapiņā. 153.

2168.

Šorīt muti nomazgāju
Rakstītāi glāziņāi:
Pāde vārdu dabūjuse
Rakstītāi grāmatāi. 181e.

2169.

Krievēniņu, leitēniņu
Iemetām ūdenī,
Savu baltu bāleniņu
Iecēlām laiviņā. 75b.

2170.

Man' šodien māmuļiņa
Bez vārđiņa izstellēja;
Gan mēs tāļu staigājam,
Kamēr vārda dabūjam. 127^{1c}.

2171.

Kas tur nāca no baznīcas?
Visi meži locījās.
Tā bērniņa vārđiņš nāca,
Ko šodien krustījām. 69a.

KRUSTBĒRNU GAIDA PĀRVEDAM.

2172.

Kas mirdzēja, kas vizēja
Pa zaļaju priedulinu?
Kūmas vede mēs' pādīti,
Zelta roze rocinā. 149i.

2173.

Kas spīdēja, kas mirdzēja
Aiz zaļās bērzu birzs?
Kūmas nesa krustdēliņu,
Zelta puķes rocinā. 28¹.

2174.

Gaidi, gaidi, māmuliņe,
Pārbrauks tavi gaidāmie:
Pārbrauks meita ar vārđiņu,
Ar visāmi kūmiņāmi. 149e.

2175.

Ko, tētiņ, tu gaidīji,
Pie vārtiem stāvēdams?
Gaidu sava mīļa bērna
Ar vārđiņu pārnākot. 111d.

2176.

Kur kūmiņas kavējās
Ka tik drīz nepārbrauc?
Aiz kalniņa kavējās,
Pādei vārdu meklēdamas. 172i.

2177.

Ko, kūmiņas, darījāt,
Aiz kalniņa stāvēdami?
Mēs pādīti dalījām,
Viens otram nedodami. 188°.

2178.

Kūmas pādi dalījās
Aiz kalniņa lejiņā;
Līdz kūmiņas naudu skaita,
Man pādīte kamanās. 185e.

2179.

Kur, ļautiņi, jūs bijāt?
— Mēs bijām baznīcā,
Vienu mazu dvēselīti
Pie krustiņa zvērējām. 41c Nr. 3 pag. 134.

2180.

Kur, ļautiņi, jūs bijāt?
Kur šodien staigājāt?
— Bijām Māras baznīcā,
Pādīm vārdu meklējām. 212b.

KŪMAS ATBRAUC SĒTĀ.

2181.

Kam šie zirgi, kam šie rati,
Kas še bija sabraukuši?
Komu zirgi, komu rati,
Krusta pili izbraukuši. 111h.

2182.

Tec, Andrej, atver vārtus,
Late braucu sētiņā;
Late braucu sētiņā
Ar savām kūmiņām. 226c.

2183.

Aij, Andrejs, dižais kūma,
Manu pādi nosaldēja!
Vai rocinu tev nebija
Kumelinu budināt? 149e.

KRUSTBĒRNU NES ISTABĀ.

2184.

Velk' ozolu istabā
Ar visiem zariņiem;
Lienu tēva istabā
Ar visiem krusttēviem. 111d.

2185.

Attaisiet duris, logus,
Laidiet pādi istabā!
Ar govīmi, ar vēršiem,
Ar bērniem kumeļiem. 279a.

2186.

Dievs gāja papriekšu
Kūmāmi namā,
Māriņa rotāja
No pakalenes. 212b.

2187.

Līdz gāju namā,
Līdz sāku runāt:
Lai mana pādīte
Pusgada staigā,
Pusgada staigā,
Pa gadu runā. 185g.

2188.

Kūmām iedama
Par sliksni lēcu;
Drīz lēcu namā
Drīz istabā:
Lai mana pādīte
Priekš gada staigā,
Priekš gada staigā,
Priekš gada runā,
Priekš gada māmiņai
Skaidiņas lasa. 226b.

2189.

Cit' bērni vaicāja,
Kas lelles vārda.
Ja sola šūpot,
Tad teikšu vārdu. 335 Nr. 1286.

2190.

Maksājiet man, bērniņi,
Tad es teikšu lelles vārdu;
Es negribu lielas maksas:
Krēslu vien paceļam. 226c.

2191.

Citi bērni vaicāja,
Kas pādei vārdā.
Neteikšu namā,
Teikšu istabā,
Istabā, tur teikšu
Šūpoļa vietā. —
Pādīti aizveda,
Jānīti pārveda. 241e.

2192.

Neteikšu, neteikšu,
Kas lelei vārdā!
Šis vārdā, tas vārdā,
— Miķelītis vārdā. 229¹.

2193.

Lellīti aiznesa, Jānīti atnesa;
Lellīti atstāje baznīcā,
Jānīti atnesa sētiņā. 10.

2194.

Grieziet ceļu, grieziet ceļu
Mazajam Jānīšam!
Jānīts nāca istabā,
Liela vārda dabūjies. 335 Nr. 1287.

2195.

Paldies saku māmiņai,
Kas Jānīti vārdā lika:
Kad atnāca Jāņa diena,
Visi Jāni daudzinaja. 27a.

2196.

Paldies saki tai mātei,
Kas Jānīti vārdu lika:
Jāņam govis, Jāņam vērši,
Jāņam bērni kumeliņi. 26b.

2197.

Lai Dievs soda tēv' ar māti,
Kas man Kārli vārdā lika:
Kura vārna purā skrēja,
Tā tik Kārli daudzinaja. 120c.

2198.

Paldies saku māmiņai,
Ka Ieviņu vārdu lika:
Kad atnāca pavasaris,
Visi līči balti zied. 394.

2199.

Paldies devu māmiņai,
Ka Ieviņu vārdu deve:
Kad atnāce pavasars,
Visi ievu daudzinaja. 322a.

NESĒJA ATDOD BĒRNU MĀTEI.

2200.

Šim pādīte, tam pādīte,
Man pādīte piederēja:
Visu dienu izgulēja
Uz manāmi rociņām. 170a un b.

2201.

Šim pādīte, tam pādīte,
Man pādīte piederēja:
Es pādīti iznēsāju
Apakš baltu villainīšu. 144a.

2202.

Kājām gāju ar pādīti
Līdz istabas dubeniņam;
Nobraukdama, pārbraukdama
Nosviedroju kumeliņu.

2203.

Māsiņ' pādi iznēsāja
Apakš mēļas villainītes;
Bāliņš pādi izvadāja
Ar bērmiem kumeļiem. 212b.

2204.

Dieviņš manim palīdzēja
To celiņu izstaigāt:
Pārved' savu krustu bērnu
Pie tēviņa, māmuliņas. 264g un h.

2205.

Atņemiet savu bērnu,
Kas bijāt iedevuši;
Vai es kāda vaļeniece,
Jūsu bērnu auklētāja. 401.

2206.

Nāc, māmiņa, nāc, māmiņa,
Saņem mazu dāvaniņu:
Tu manai pādei dosi
Pirmo maizes rieceniņu. 181c.

2207.

Audzi liels, krustdēliņ,
Aiztec mani, kur iedams:
Es šodien tevis dēļ
Pie krustiņa zvērējos. 407d.

2208.

Audz vesela, man pādīte,
Nu tev nieka nekaitēs:
Šorīt tevi trīs eņģeļi
Baznīcā zumināja,
Baznīcā zumināja,
Baznīckunga grāmatā. 161e Nr. 1569 var.

2209.

Guli klusa, man' pādīte,
Nu tev nieka nekaitēs:
Šodien tevi baznīcā
Trīs eņģeļi sumināja,
Trīs eņģeļi sumināja
Baznīckunga grāmatā. 181a Nr. 3932, 181b Nr. 1380.

2210.

Guli, mana pādīte, ar Jēzu Kristu,
Šodien ļaunam atsacīju. 200a.

ZĪLĒM UN SIENU IZKAISĪTĀ KŪMU ISTABA.

2211.

Zīlēm kaisīta kūm' istabiņa;

Kur kāju speŗu, tur zīle rit. 224c Nr. 3970, 224d Nr. 540, 226c.

2212.

Zīlīšu kaisīta tā istabiņa;

Dievs deva zīlīšu lasītāju. 208b.

2213.

Sieniņu kaisīta kūmiņu istaba:

Dievs deva sieniņa grābējiņu. 200a.

2214.

Zaļu sienu izkaisīju

Kūmiņās istabiņu;

Zaļu sienu pļāvējiņis

Gulēj' gultas maliņā. 226d.

2215.

Sidraba slacīta kūmu istabiņa,

Šķindēt šķindēja, negrabēja. 152.

SIMBOLISKAIS MIELASTS.

2216.

Drīz, kūmiņas, paēdat,

Drīz maizīti glabājat:

Lai pādīte drīz staigāja,

Drīz ņēmās valodā. 193b.

2217.

Drīz, kūmiņas, paēdam,

Drīz dziesmiņas nodziedam:

Lai pādīte drīz runāja,

Drīz tecēja kājiņām. 6b.

2218.

Ēdat, kūmas, dzerat, kūmas,

Zobus vien nebadāt:

Lai nesāp pādei zobi

Visu mūžu dzīvojot. 190f.

2219.

Es saku: māmiņa,
Vāk maizi zemē!
Sāks tavas kūmiņas
Otrreiz ēst. 200a.

2220.

Paēduši, padzēruši,
Pateicati Dieviņam
Par sālīti, par maizīti,
Par mīlīgu cienīšanu. 207h.

2221.

Paēduši, padzēruši,
Pateicam Dieviņam!
Dieva dota tā maizīte,
Māras austa galdautiņ'. 210.

2222.

Paēduši, padzēruši,
Pateicami Dieviņam;
Dieviņš arī godu grib
Par maizītes devumiņu. 216b.

2223.

Paēduši, padzēruši,
Pateiciet Dieviņam;
Dieva galdī, Māras maize,
Mūsu pašu sūra vara. 2901. 239b.

2224.

Paēduši, padzēruši,
Pateicam(i) Dieviņam;
I Dievam pa prātam
Mūsu jauka valodiņa. 68d.

MĀRA KRISTĪBĀS.

2225.

Mīļa Māra rotājāsi
Mūsu jumta virsiņāi.
Mīļa Māra mums jautāja,
Kādu dzīru mēs dzeram:
Nāc iekšā, mīļa Māra,
Mēs dzeram kristībiņas. 170a un b.

2226.

Pie durvīm, pie logiem
Svēta Māra klausījās:
Te dzeņ manas krustībiņas,
Vai tie mani pieminēja. 246c.

2227.

Mīļa Māra laipoja
Pa jumta virsu;
Eita, jaunas sieviņas,
Lūdzat iekšā. 188°.

2228.

Mīļa Māra laipo pa jumta galu;
Iesim, sieviņas, lūgsim iekšā.
Ko mēs mīļu Māru mielosim?
Dosim to pašu tīr' rudzu maizi,
Dosim to pašu miež' alutiņu. 208b.

2229.

Kas rīb, kas brauza gar istabinu?
Svēta Māra rībēja, svēta Māra brauzdēja.
Nāk, Māra, iekšā krustabu dzert. 149e.

2230.

Nāc, Māriņa, pate dzert
Maza bērna kristībās:
Tu pirmāja atnesēja,
Tu pirmāja šūpotāja. 156.

2231.

Mīļa Māra dusmojās,
Ka neņēmu pirtižās.
Nāc, Māriņa, krustībās,
Sēdies galda galiņā. 226c.

2232.

Tas netika mīļai Mārai,
Komām raibi nēzdaudziņi;
Tas patika mīļai Mārai,
Slēšu balti nēzdaudziņi. 181a Nr. 3933, 181b Nr. 1381.

2233.

Ai, Ieviņa, ai, kūmiņa,
Velcies melnus lindraciņus;
Negrib Dievis, mīļa Māra,
Pelēkiem staigājot. 18.

2234.

Ai, mīļa Māra, neturi dusmas,
Pie krusta nebiju, pādīti dīdu. 172i.

2235.

Ai, zelta Mārīte, nedusmojies,
Par jaunu iesāku kūmāsi ieti.
Dievs dod pādītei jo jaunai ieti. 387.

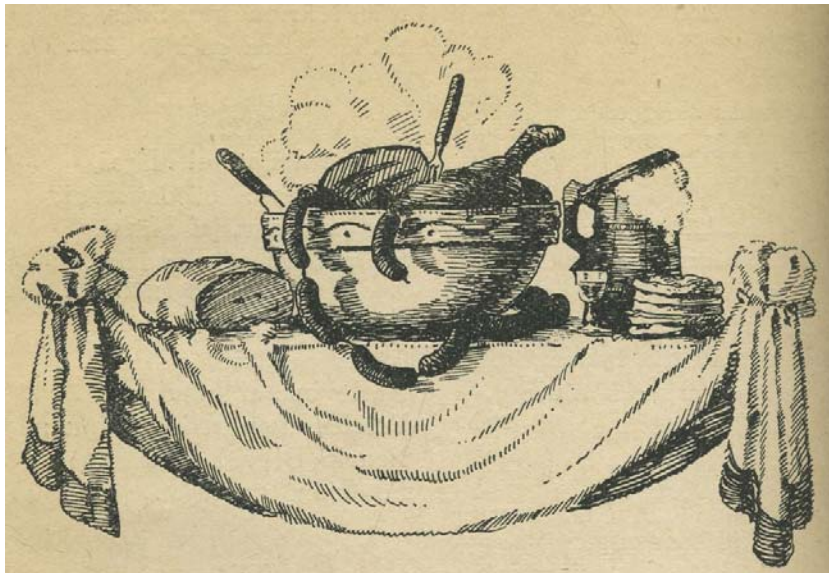
2236.

Kur steidzies, mīļa Māra?
Gaidi manis, — parunāsim.
Man Dieviņis pādi deve,
Dod' pādei tikumiņu. 181c.

ČAMPA KRISTĪBĀS.

2237.

Kam, māmiņ, neielūdzi
Čampu mīļi kūmībāsi?
Pate nāca neielūgta,
Man nolēma nešķirību. 149c [?].

ĪSTAIS MIELASTS.

2238.

Stiep, Laimiņa, zīda jostu
Pāri visu istabiņu,
Nu māmiņa godu taisa
Pirmajam bērniņam. 311a.

2239.

Svētī, Dievs, sāl' un maizi
Par to visu istabiņu,
Nu māmiņa godu dara
Pirmajami dēliņam. 401.

2240.

Sāta māte, gausa māte,
Nāc ar sātu istabā,
Nu māmiņa galdu klāja
Pirmajam dēliņam. 13b.

2241.

Svētībiņa, gausībiņa,
Nāc pa logu istabā,
Nu māmiņa galdu klāja
Pirmajai meitiņai. 195b.

2242.

Nule māte galdu klāja
Pirmajai meitiņai;
Man kājiņas piekusušas,
Visu dienu tekājot. 290f.

2243.

Skaistu rakstu i redzēju
Mazajā krūzītē:
Nu dēliņš godu taisa
Pirmajam bērniņam. 311a.

2244.

Godi mani, māmuliņa,
Div' reizītes mūžiņā:
Vienu mazu piedzimušu,
Otru lielu izaugušu. 126a.

2245.

Trīs reizītes māmuliņa
Manis dēļ galdu klāja:

Krustīdama, atšķirdama,
Tautiņās vadīdama. 97a.

2246.

Šādi galdi, tādi galdi
Komu galdu nepanāca:
Komu galdi vaskiem sisti,
Klāti baltiem linautiem. 85.

2247.

Šādi galdi, tādi galdi
Komu galda nepanāca:
Komu galdi norakstīti
Vanadziņa nadziņiem. 111d.

2248.

Balti bija kūmu galdi; —
Kur tie šķelti, kur nešķelti?
Vai tie šķelti saulītē,
Vai mēneša lēkumā? 311a.

2249.

Dzeltāns bija kūmu galds,
Kā ar vasku novaskots;
Bij vaskots, nevaskots, —
Vasar' plēsts saulītē. 15¹.

2250.

Galdam kājas nolīkušas;
Kas tās līkas nolocīja?
To darīja tīra maize,
Mans brūvēts alutiņš. 345.

2251.

Kālabad galdiņam
Līkas kājas nolīkušas?
Ar maizīti nolīkušas,
Ne ar zeltu, sudrabiņu. 185c, 224a.

2252.

Līcin līka galdam kājas,
Kā tās līka, kā nelīka?
No maizītes nolīkušas,
Nī no zelta, sudrabiņa. 290f.

KŪMAS, NESĒJA UN VECMĀTE SĒŽAS PIE GALDA.

2253.

Kūmas, kūmas, pie galdiņa,
Lieki ļaudis maliņā!
Būs kūmam aizmaksāt
Lieku ļaužu dzērumiņu? 407e, 188°.

2254.

Kūmas, kūmas, pie galdiņa,
Liecnieki maliņā!
Būs kūmām aizmaksāt
Liecnieku dzērumiņu. 407i.

2255.

Ej, īstais krusta tēvs,
Sēsties galda galiņā:
Nu par manu augumiņu
Visupirms naudu deva. 91f.

2256.

Oi, kūmiņas, oi, kūmiņas,
Vienu vietu, vienu vietu!
Kas vienai, tas visām
No baltas biķerītes. 324a.

2257.

Kūmi, kūmi pie galdiņa,
Kūmiem galds piederēja.
Kūmu galds norakstīts
Vanadziņa nadziņiem. 133¹a.

2258.

Sēdat, kūmas kūmu krēslos,
Kūmu krēsli norakstīti,
Kūmu krēsli norakstīti
Vanadziņa nadziņiem. 226c.

2259.

Sēdiet biezi, kūmiņas, nestājet starpas:
Lai aug pādītei raženi zobi. 181c.

2260.

Kādu godu dzerame, tādu daudzināme:
Krustubas dzerame, pādi daudzināme. 149i.

2261.

Kūmas ēda, kūmas dzēra; —
Kur tā bērna ķērējiņa?
Kur tā bērna ķērējiņa,
Cāļa gaļas ēdējiņa? 224h.

2262.

Ja tu laba, veca māte,
Nāc kūmiņu pulciņā;
Ja tu kāda neražana,
Pašaujies pabeņķē. 161c.

2263.

Lūgti, lūgti kūmi nāca,
Arī lūgta veca māte:
Kūmi nāca prieciņā,
Veca māte bēdiņās. 90.

MIJAT, KŪMAS, CIMDIEM, ZEĶĒM!

2264.

Aij, kūmiņ, aij, kūmiņ,
Vecas tiesas nezaudē;
Ja nevā cimdu, zeķu,
Dod jel siera gabaliņu. 75b.

2265.

Es bij' īsta krusta māte
Šā ciemiņa meitiņai:
Es uzmetu cimdu pāri
Par sešiem godiņiem. 75e, 344.

2266.

Mūs, komus, šķiņķoja cimdiem, zeķēm;
Mēs, komi, šķiņķosim sudraba naudu. 111d.

2267.

Mijat, kūmas, cimdiem, zeķēm,
Lai mija pādīte drīz valodiņu. 75b.

UZDZER PĀDEI LAIMES.

2268.

Audzin', Dievis, to pādīti,
Ko šodien kristījam,
Tādu lielu, tādu gudru,
Kā vārdā ielikām. 193b.

2269.

Dod', Dieviņ, pādaī kūmiņas laimi :
Draugam dot, ne draugu lūgt,
Ar vecu sēkliņu zemīti sēt. 196h.

2270.

Dod, Dieviņ, spēku, prātu,
Nedod otra vārgam būt;
Dod, Dieviņ, otram dot,
Ne no otra mīļi lūgt. 88d.

2271.

Dod', Dieviņ(i), kalnā kāpt,
Ne no kalna lejiņā;
Dod', Dieviņ(i) otram dot,
Ne no otra mīļi lūgt. 27b, 69a, 75f, 88b, 97g un h, 100, 107b, 109a, 109d, 137d, 278c, 282, 313, 316^l, 324a, 64i,
335 Nr. 1865.

2272.

Dievs dod manim otram dot,
Ne no otra diedelēt!
Otram devu dziedādama,
Diedelēju raudādama. 16.

2273.

Mīļā Laimīt', audzē bērniņ':
Lai tas skaists, kā ozols,
Lai tas stipris, kā varmāka,
Lai tas dara māmiņai
Visu mūžu labumiņu. 344. (?)

2274.

Audzi tādis krustdēliņis,
Kādi tavi bāleliņi:
Nij bārās, nij kavās,
Nij bij kroga dzērējiņi. 104.

2275.

Audzi tāda, krusta meita,
Kā es pate krusta māte:
Gan garuma, gan resnuma,
Gan ir gudra padomiņa. 407b.

2276.

Audzi, mana krusta meita,
Kā es, tava krusta māte:
Ni kājiņas greizi spēru,
Ni bārstīju valodiņas. 69a.

2277.

Audz tu tāds, krustdēliņ,
Kādi tavi krusta tēvi:
Nij kājiņu greizi spēra,
Nij bārstīja valodiņu. 85d.

2278.

Audz, mana pādīte,
Jem' manu laimi,
No sētas vez sētu,
Šķindama, rindama. 164c.

2279.

Es pādei novēlu
Visas savas laimes;
Dievs deva pādei
Jo labu laimi. 172.

2280.

Audz, mana pādīte,
Audz manai laimei,
Jem' manu dabiņu,
Jem' tikumiņu. 181f.

2281.

Audz, mana pādīte,
Audz laba tikuse,
Ņem manus nadziņus,
Ņem tikumiņu;
Tikušu vajaga
Šai saulītē.
Aud sagšas, villaines,
Velēji balti.
Tikušas lūkoja
Bajāra dēli. 149g.

2282.

Audz, mana pādīte,
Dižana, ražana,
Bajāru dēliņš
Ražanu gaida. 144a.

2283.

Ko mes laba solīsam
Savam krusta bērniņam?
Pilnu kūti govu, vēršu,
Pilnu stalli kumeliņu. 126d.

2284.

Ko mēs laba solīsim
Savam krusta bērniņam?
Simtiem govu, simtiem vēršu,
Pussimtiņa kumeliņu. 131¹. (Konst. Lūsiņš).

2285.

Ko mēs labu vēlēsam
Šim jaunam cilvēkam?
Ar kājiņu pabīdāmu
Naudas lādi pagultē. 28¹.

2286.

Ko mēs laba vēlēsim
Tai mazai pādītei?
Vēlēs zeltu vien turēt,
Sudrabiņu niecināt. 196h.

PĀDEI PIEDAUDZINA LOPUS.

2287.

Domājām, gudrojām,
Kas celiņu norakstījis:
Tā dēliņa kumeliņi,
Ko šodien kristījām. 6a.

2288.

Kas celiņu norakstīja
Sīkajām pēdiņām?
Tā Andreja kumeliņi,
Ko šodien kristījām. 111d.

2289.

Ej, Andrej, krusta dēliņ,
Tur' galvā, ņem vērā:
Kuru zirgu krustīt brauca,
To brauc dzīvodams. 22a Nr. 4030.

2290.

Kam tie tādi gani gana
Liela ceļa maliņā?
Tās Grietiņas gani gana,
Kur' šodien kristījām. 90.

KOMAS VEDINĀS PĀDI DANCINĀT UN DAUDZINĀT.

2291.

Cinīšiem, kalniņiem
Dižā kūmu istabiņa;
Iesim, kūmas, plāniņai
To līdzenu nodancot. 203b.

2292.

Nākat, kūmiņas,
Pūlītēs,
Negul pādīte,
Nedancināta. 172f.

2293.

Kūmiņas, kūmiņas,
Daudzinām pādi,
Raud mūsu pādīte,
Nedaudzināma. 387.

2294.

Sen bija kūmām
Kūmoties,
Sen pāde sēdēja
Sudraba krēslāi. 172f.

2295.

Nesēdi, krustmāte, kā beka birzē,
Ņem savu pādīti ritini dietu,
Ja negribi dietu nest,
Dod dālderu kāju naudas. 264c, 290b.

2296.

Citas meitas pādīti
Glabāt glabā;
Es iešu plānā,
Jemš' pādi līdzā. 200a.

2297.

Kur mana lielā
Kuplā sagša,
Kur savu pādīti
Ietīstīšu? 224a.

2298.

Nu iešu plānā
Ar savu pādi,
Nu segšu sagšinu
Pādītes dīdot. 144a, 144c.

2299.

Kur mana dižcauņu cepurīte?
Āzmiersu nelikuse, kūmās iedama;
Nu likšu, kad iešu pādīti dīdīt. 172f.

2300.

Kur mani zābaki,
Misiņa pieši?
Nu iešu plānā
Ar savu pādi. 152, 158.

2301.

Kur mani zābaki,
Tinnēti pieši?
Es ar savu pādīti
Dancāt iešu. 181f.

PLANDĀTIES, MĒĻU SVĀRKI.

2302.

Plandāties, mēļu svārki,
Nu jums vaļas plandīties;
Sen bijāt gulējuši,
Šo dieniņu gaidīdami. 159b.

2303.

Ai, jūs mani zili svārki,
Plandāties, plandāties!

Gan bijāt pelējuši
Šādu garu vasariņu,
Šādu garu vasariņu,
Šīs dieniņas gaidīdami. 149e.

2304.
Plandāties, strīpainīši,
Nu jums vaļas plandīties;
Sen gulējāt pūriņā,
Līdz Dieviņis pādi deva. 181b Nr. 1386.

2305.
Kur mani kuplaji
Brūnaji svārki,
Kur savu pādīti
Ievicināšu?
Kur mana sudraba
Zvādzenu josta?
Lai šķind pādīti
Dancinājot. 196h.

KŪMAS IZLŪDZAS PĀDI.

2306.
Dod', māmiņa, manu tiesu,
Līdz saulīte nenogāja:
Laid man savu pādenīti
Ar saulīti dancināt. 196h.

2307.
Jau saulīte zemu, zemu,
Ne tik augsti ritināja,
Vēl Billīte, mana pāde,
Pa vietīņu čužināja. 181i Nr. 1572.

2308.
Māmiņa mīļā,
Še tev naudiņa,
Dod man pādīti
Padancināt. 360, 299.

2309.
Būt mana pādīte
Plānā nākusi,
Es mestu dālderu
Plāniņa vidū. 226d, 161c.

2310.

Būt' mūsu pādiņa
Plānājā nākuse,
Es mestu dālderī
Plāniņa vidū:
Še, mūsu pādiņa,
Te tev pajīņa! 212b.

2311.

Pies'laidies, pies'laidies,
Mana veca māmulīte!
Es tev došu eiduciņu,
Tabaciņu nošņaukties. 200a.

2312.

Nedomā vis, NN,
Kā vakare, aizvakar;
Ej tu sānu istabā,
Lūdzies vecu māmuļīti:
Mana veca māmuļīte,
Pielaidiese, pielaidiese!
Es tev došu caunenīti (baltu autu),
Dod pādīti lecināt. 180b.

PĀDI TIN.

2313.

Laiimes māte nosēduse
Puķu dobes maliņā;
Dod' puķīti, māmulīte,
Steigšu pādi izgreznot. 181c.

2314.

Ai, veca māmiņa,
Sēdiesi gultā,
Sēdiesi gultā,
Ģērb manu pādi
Es iešu plānāi,
Jemšu pādi līdz. 144b.

2315.

Nu, mīļa māmiņa,
Neturi dusmas,
Neliedzi pādīte
Sovastu tīte. 180b.

2316.

Ģērbjata, vīkšata
Pādīti manu,
Liek cauņu cepuri,
Pelēkus svārkus. 144b.

2317.

Es savu pādi
Raibā tinu:
Augs liela, būs gudra,
Būs rakstītāja. 190f.

2318.

Tīstiesa, vīstiesa,
Pādīte mana,
Jau manas kājiņas
Dīžlāti dīžlā. 387.

2319.

Nu manu pādīti
Lūkiem tina;
Kur manas bantes,
Kur prievītiņi? 185c.

2320.

Nu manu pādīti
Lūkieme saista;
Ņem' mīlā māmiņa,
Rīdzaiņu jostu. 180b.

2321.

Ļaudis manu krustdēlu
Lūkiem saistīja;
Pāriešu mājā,
Audīšu jostiņu
Trīs asu garuma,
Olekts platuma,
Vairāk zeltiņa,
Ne sudrabiņa. 111d.

2322.

Ļaud's manu krustdēlu
Lūkiem saistīja;
Pāriešu sētā,
Audīšu jostu
Trīs asu garuma,
Olekts platuma,

Vairāk zeltiņa,
Ne sudrabiņa,
Sasiešu krustdēlu
Līdz kāju galiem. 85.

2323.
Jau manu pādīti
Lūciņu saista!
Skrejam Rīgāi,
Pirkam jostu,
Pirkam pus zelta,
Pus sudrabiņa. 181b Nr. 1388.

2324.
Kad es būtu zinājusi,
Kad tas manis krusta bērns,
Es būt' jostu noaudusi
Deviņiem dzīpariem. 36r.

2325.
Es savai pādītei
Sudrabiņa jostu jožu:
Lai tā auga tieva gara,
Smalk' audekla audējiņa. 41c Nr. 38 pag. 140.

KRUSTBĒRNU DANCINA.

2326.
Neiešu, māmiņa,
Plānēi dancāt;
Paklāj raibīti,
Tad iešu dancāt. 224c Nr. 3974, 224d Nr. 544. 391 Nr. 1080, 226c.

2327.
Es savu pādīti
Mīlīgi dīdu,
Abi roku apķērusi,
Pie krūtīmi piespiedusi. 180a.

2328.
Spēlējat, muzikanti,
Es iešu dancāt,
Es iešu dancāt
Ar savu pādi. 224r.

2329.

Es māku pādīti
Vāciski dīdīt:
Brīžam rikšām,
Brīžam aulekām. 153.

2330.

Lec, Dievis, papriekšu
Ar mīļu Māru,
Es lekšu pakaļ
Ar savu pādi. 226c, 391 Nr. 1081.

2331.

Skaties, skauģīti,
Caur žoga posmu;
Skaugīm akmenis,
Man pāde rokāi. 171a.

2332.

Šķiraties rožu krūmi,
Es ar pādi cauri iešu;
Sudrabota man pādīte,
Zelta pati dīdītāja. 145a.

2333.

Grieziet ceļu,
Grieziet ceļu,
Nu pādīte
Dieti gāja. 290f.

2334.

Čakārņi, činkuri,
Šķiriet ceļu!
Es iešu dancot
Ar savu pādi. 41c Nr. 51 pag. 142.

2335.

Grieziet ceļu, grieziet ceļu,
Ozoliņis dieti gāja,
Ozoliņis dieti gāja
Ar visiem zariņiem. 290f.

2336.

Šķiries pušu knipu knapu
Vidū, tautu istabiņa!
Nu liepiņa dieti gāja
Ar visām pazarēm. 75b.

2337.

Grieziet ceļu, grieziet ceļu,
Nu pādīte dieti gāja.
Nu pādīte dieti gāja
Ar saviemi sulaiņiem. 279a.

2338.

Šķir, Dievis, celinu,
Dod' labu laimi,
Nu iešu plānā
Ar savu pādi. 144a.

2339.

Sklīdi, mana pādīte,
No manām rokām,
No manām rokām
Citam rokās. 182 Nr. 309.

2340.

Slīdi nu, bērniņ,
No roku rokās, —
No Jāņa rokām
Mārciņa rokās. 111d.

2341.

Nepadošu, nepadošu
Mūs' pādītes vedējam,
Kam nolauze zelta rozi
No pādītes cepurītes. 149i.

2342.

Līgo, pādīte,
Uz manu roku, —
No manu roku
Uz otra rokām. 180a.

2343.

El, el, pādīte,
No manu roku
No manu roku
Jānīša (Marijas) rokās. 302.

2344.

Sklīd', sklīd, pādīte,
No manas rokas,
No manas rociņas
Nesējas rokās.

— Būs mane vienai
Dīv' darbi darīt:
Būs pādi nesāte,
Būs lecināte? 180b.

DANCINOT KŪMAS NOVĒL PĀDEI ĀTRI STAIGĀT UN RUNĀT.

2345.
Pusplāna staigāju,
Pusdziesmas dziedāju:
Lai mana pādīte
Pusgada staigā,
Pusgada staigā,
Pusgada runā. 181f.

2346.
Pusgadu runāt,
Pusgadu staigāt,
Pusgadu mātei
Skaidiņas lasīt! 270d.

2347.
Ar sauli, pret sauli
Pādīti dīdu:
Lai mana pādīte
Kā saule staigā. 387, 144a.

2348.
Pret sauli, ar sauli
Pādīti dīdu:
Lai mana pādīte
Pusgada staigā. 182 Nr. 308.

2349.
Ar sauli, pret sauli
Pādīti dīdu:
Diža rada pādīte,
— Galviņa reiba. 166.

2350.
Lai slīdēja nu pādīte
No rociņas rociņā:
Lai pādīte drīzi auga,
Drīzi rāva valodiņu. 75b.

2351.
Es, pādīti dīdīdama,
Augsti (-stu) rokas cilināju:
Lai pādīte drīz izauga,
Lai drīz ņēma valodiņu. 170a un b.

2352.
Eima, kūmas, padancot
Istabiņas vidīnā:
Lai tas mūsu krusta bērns
Drīz tecēja kājiņām. 97a.

2353.
Es, jauna meitiņa,
Pādīti dīdu:
Lai mana pādīte
Pusgada staigā. 152.

KŪMAS NOVĒL PĀDEI STALTU AUGUMU UN ŠĶIRĪGU DARBU.

2354.
Izcēlu ozolu (liepiņu)
Plāniņa vidū
Ar visiem zariem,
Ar pazariemi. 190f.

2355.
Iestādu ozolu
Istabas vidū;
Nu sāka ozolis
Grozīties,
Čabēja lapiņas
Dancojot. 224c Nr. 3971, 224d Nr. 541.

2356.
Izcēlu liepiņu
Plāniņa vidū,
Lai mana pādīte
Kā liepa auga. 171a.

2357.
Savu pādi dieti vedu
Un to augsti pacilāju:
Lai tā smuidra augumiņa
Kā liepiņa vasarā. 290f.

2358.

Es pādīti dīdīdama,
Puķi bāzu azotī:
Lai mana pādīte
Kā puķe auga. 144a.

2359.

Es pādīti dīdīdama,
Augsti rokas cilināju;
Man pādīte diža rada,
Gribēj' augsti cilināta. 144b.

2360.

Es, pādīti dīdīdama,
Augstu rokas cilināju;
Lai tā auga skaidra meita,
Skaidra darba darītāja. 164e.

2361.

Sidraba laistīta
Tā istabiņa,
Sklīd manas kājiņas
Pādīti dīdot;
Lai sklīd pādītei
Darbi no rokām,
Kā manas kājiņas
Pa sidrabiņu. 166.

2362.

Kūmām iedama
Adatu dūros:
Lai mana pādīte
Kā adatiņa. 185e.

2363.

Dancinu pādīti,
Adata rokā,
Lai mana pādīte
Diža šuvējiņa. 224r.

2364.

Pādīti dancinu,
Šautuve rokā:
Lai mana pādīte
Raib' audējiņa. 226c.

2365.

Es pādīti dancināju,
Priekšā sēju priekšautiņu:
Lai pādīte dzīvodama
Visu mūžu priekšeniece. 226c.

2366.

Es, pādīti dīdīdama,
Maisu spēru pabeņķī:
Lai tā auga saimeniece,
Pilnu maisu bērejiņa. 173.

2367.

Es, pādīti dīdīdama,
Augstu rokas cilināju:
Lai tā auga muižu meita,
Muižu sliekšņu staigātāja. 181c.

2368.

Es, pādīti dīdīdama,
Kuli sviežu pabeņķēi:
Lai tā auga muižu meita,
Lai tā kuli nenesāja. 172s.

2369.

Es pādīti dancināju,
Kuli spēru pabeņķē:
Lai aug pāde vagarene,
Ne kulītes bāzējiņa. 397.

2370.

Pādīti dancinu,
Kaplītis rokā:
Lai mana pādīte
Liels dravenieks. 224c Nr. 3986, 224d Nr. 1928, 391 Nr. 1079.

KŪMAS NOVĒL PĀDEI NAUDU, MANTU.

2371.

Man pādīti dīdījoti,
Skudra ceļu pārtecēja:
Lai tā teka rudzi, mieži
Manas pādes klētiņai. 387.

2372.

Lielu riņķi Jānis grieza
Sava tēva istabā;
Tam pieder govis, vērši,
Pieder bērni kumeliņi. 289c.

2373.

Grieziet ceļu, grieziet ceļu
Pādītei dieti iet,
Pādītei dieti iet
Ar visiem pazariem. —
Lielu riņķi Jānis grieza
Savā tēva istabā;
Tam pieder govis, vērši,
Pieder bērni kumeliņi. 289a.

2374.

Kam tie bērni kumeliņi
Pa aploku spēlējās?
Tā Andreja kumeliņi,
Ko šodien kristījām. 22a Nr. 4031.

2375.

Lik', līku līkumiem
Sētiņu daru,
Tur mūsu pādiņa
Vistiņas gana;
Tie mūsu pādiņai
Pirmējie lopiņi. 212b.

2376.

Likumu likumu
Sētiņu daru,
Kur mana pādīte
Kumeļus gana. 224o Nr. 2283.

2377.

Likumu līkumiem
Aploku taisu,
Kur manai pādītei
Zirdziņu ganīt;
Vara stabi, zelta sēta,
Sudrabiņa vārtiņiem. 290g.

2378.

Es, pādīti dīdīdama,
Zelta maucu gredzeniņu:

Lai tā auga, mana pāde,
Zelta naudas skaitītāja. 149g.

2379.

Ar kājiņu pabīdīju
Naudas lādi pagaldē;
Tā bērniņa naudas lāde,
Ko šodien krustījām. 36r (T. Saulīte).

2380.

Kam tā tāda naudas lāde
Pagaldē mētājās?
Tā bērniņa naudas lāde,
Ko šodien krustījām. 6b.

2381.

Es, pādīti dīdīdama,
Augstu rokas cilināju.
Lai Dieviņis cilināja
Augstajai vietinā. 157¹.

2382.

Es, pādīti dīdīdama,
Augsti rokas cilināju:
Lai Dievinis cilināja
Bagātāja vietinā. 149i.

2383.

Es, pādīti dīdīdama,
Augsti rokas cilināju:
Lai cilina Dēkle, Laima
Bagātosī ļautinos. 158.

KŪMAS NOVĒL PĀDEI TIKUMU UN VIEGLU MŪŽU.

2384.

Es, pādīti dīdīdama,
Acis metu pabeņķē:
Lai mana pādīte
Kaunīga auga
No tēva, no mātes,
No svešu ļaužu. 151b.

2385.

Lai mana pādīte
Kaunīga auga,

Kaunīga, godīga,
Kā krusta māte! 224r.

2386.
Audz mana pādīte,
Audz labi tikuse,
Tikušas lūkoja
Bajāru dēli. 149i.

2387.
Paviegli iesāku
Pādīti vadāt:
Lai manai pādītei
Pavieglis mūžis. 41c. Nr. 49 pag. 142.

BĒRNU ATDOD MĀTEI.

2388.
Es savu pātīti
Gan viegli nešu,
Jau tēvs, jau māte
Pagreizi raugās. 311a.

2389.
Gan jūs, salmiņi,
Viegli cilāju;
Tomēr rijnieks
Vēl greizi raugās. 101c.

2390.
Es jūs, salmiņi,
Gan viegli auklēju
I tad rijnieks
Greīži vērās;
Rijnieks, rijnieks
Pagreīži vērās. 85.

2391.
Ej, vecā māmiņa,
Sēdies krēslā,
Ņem manu pādīti
Savās rokās. 166 Nr. 1494.

2392.
Pādīte diža,
Pādīte maģa, —

Lai diža, lai maģa,
Nemešu zemē. 172f, 181i Nr. 1494.

2393.
Kur likšu pādīti,
Izdīdījuse?
Vai došu tēvam,
Vai māmuļītei?
Nedošu tēvam
Ne māmuļītei,
Sviedīšu aizkrāsnes
Dubenā. 158 (Nīcā).

2394.
Kur likšu pādīti,
Izdancinājis?
Sviedīšu circeņu
Aizkrāsne. 241e.

2395.
Es pādītes nesātāja,
Es pādītes dīdītāja.
Kur likšu pādīti, izdīdījusi?
Vai došu tēvam, vai māmuļītei?
Nedošu tēvam, tam cietas rokas;
Māmiņai došu, tai mīkstas rokas. 387.

2396.
Lidu, lidu, pādīte,
No manu rociņu,
No manu rociņu
Māmiņas klēpī. 224r.

2397.
Auklējām šādi tādi,
Atdodam māmiņai,
Atdodam māmiņai
Mīkstajās rociņās. 120c.

2398.
Šis auklēja, tas auklēja,
Vis' auklēja dūcīdami;
Auklēs mani tēvs, māmiņa
Vieglajām rociņām. 97c, 391 Nr. 1083.

2399.

Šis auklēja, tis auklēja,
Vis' auklēja grūstīdam';
Auklēs mani mātes brāls
Vieglajāmi rociņāmi. 69c.

2400.

Auklē mani šādi tādi,
Grumdīt vien pagrumdīja;
Auklē mani mātes māsa
Vieglajām rociņām. 15¹.

2401.

Šodien bija tev, bērniņ,
Liela pulka šūpotāju,
Jau rītā, pairītā
Viena pati māmuliņa. 36r.

2402.

Kur likšu pādīti,
Izdīdījse?
Sviedīšu par krāsns
Aizkrāsnēja:
Lai mana pādīte
Kaunīga auga
No tēva, no mātes,
No svešu ļaužu. 157¹.

2403.

Kur likšu pādīti,
Izdancinājse?
Vai došu tēvam,
Vai māmiņai?
Sviedīšu pādīti
Aizkrāsnē:
Lai mana pādīte
Kaunīga auga,
Kaunīga, godīga,
Kā krusta māte. 226c.

2404.

Kur likšu pādīti
Izdancinājsi?
Vai došu tēvam,
Vai māmiņai?
Sviedīšu aizkrāsnē,
Pakrāsnē?

Atkal domāju,
Ka māmiņai
Ielikšu gultai
Kājgalu cisās:
Lai gulēj', lai šņāca,
Kā sivēniņis. 180a.

2405.
Kur likšu pādīti,
Izdancinājis?
Māmiņas vietā,
Ābola cisās. 200a.

2406.
Kur likšu pādīti,
Izdancinājis?
Māmiņas gultā
Kaigalī,
Niedolu gultā,
Ābola cisās. 161c.

2407.
Kur likšu pādīti,
Izdīdījuse?
Likšu mātes gultai
Pakāju galā,
Lai gul, lai šņāc,
Kā suvēniņis. 144b.

2408.
Kur likšu pādīti,
Izdancinājis?
Sviedīšu cūciņu
Midzenī:
Lai gul, lai rukst,
Kā suvēniņis. 182.

2409.
Guli, mana krustu meita
Kā cūciņa midziņā;
Nij klausies ciema gaiļa,
Nij traucē māmuliņas. 85d.

NAUDU MET DAŽĀDĀM VAJADZĪBĀM.

2410.

Vasar plēsti liepu galdi
Siltajā saulītē;
Tie būs labi kūmiņām
Zelta naudu žvadināt. 75b.

2411.

Metati, metati,
Vajaga, vajaga!
Vajaga pādei
Sudraba jostas. 170a un b.

2412.

Metat, kūmiņas,
Vajag, vajag!
Vajaga pādītei
Sudraba jostas;
Vai es savu pādi
Lūkiem saistīšu? 182 Nr. 304.

2413.

Kūmiņas, kūmiņas,
Vākaties!
Metīsim pādītei
Jostiņas naudu,
Tīsim pādīti
Līdz kāju galam. 190f.

2414.

Metat pādītei
Ziepīšu naudu!
Metat vārītājai
Karotes naudu! 181c.

2415.

Metiet, metiet,
Vajaga, vajaga!
Vajaga pādei
Ziepīšu naudas. 344.

2416.

Es savai pādītei
Mārku metu ziepu naudas:
Lai tā augs skaista, balta,
Ziepītēs mazgājās. 379.

2417.
Sametiet, sametiet
Pādītei ziepu naudu,
Lai pādīte negulēja
Melnos linu palagos. 313.

2418.
Metat, kūmiņas,
Vajag, vajag!
Vajaga pādei
Sudraba pirkt. 195b.

2419.
Metati, metati,
Vajaga, vajaga!
Vajaga pādei
Kumeļu pirkt. 180a.

2420.
Metat, kūmas, tai pādīti
Dižas naudas gabaliņu:
Tas māmiņi pirdēliņis,
Lai pirk dārgu kumeliņu. 387.

2421.
Metati, metati,
Vajaga, vajaga!
Vajaga pādei
Novadu pirkt. 180a.

2422.
Metiet, metiet,
Vajaga, vajaga!
Mazajam bērniņam (jeb vārds)
Zobiņu naudas. 75e.

2423.
Kūmiņ, kūmiņ,
Naudiņas mestu!
Nu prasa krusta bērns
Zobiņu naudu. 126a.

2424.
Metiet, metiet,
Vajag, vajag!
Vajaga pādītei
Zobiņu naudas,

Lai zobi nelūza,
Garozas graužot. 290g.

2425.
Metat, kūmiņas,
Zobiņu naudīņu,
Lai zobi nesāp,
Rāceņus graužot. 33c.

2426.
Metiet, kūmas,
Sudraba naudu,
Lai aug pādei
Sudraba zobi. 200f.

2427.
Metat, kūmiņas,
Līdzenu naudu:
Lai auga pādei
Līdzeni zobi. 200a.

2428.
Kam, krusttēvi, naudu taupi,
Kad nedevi pādēnam,
Lai varēja pādeniņis
Zobeniņu kaldināt;
Zobeniņu kaldināt,
Ienaidniekus apkarot. 200a.

KŪMAS IET DZISINĀTIES.

2429.
Komi sēd, beņķi lūza,
Nātras auga sētmalā;
Eit', komiņi, minat nātras,
Lai aug maurs pagalmā. 111d.

2430.
Kūmas sēda, beņķi līka,
Nātres auga pļaviņā;
Iesim, kūmas, mīsim nātres,
Lai aug mauris pļaviņā;
Lai varēja mūs' pādīte
Pa pļaviņu rāpačāt. 387.

2431.

Laukā, laukā

Dzesēties!

Kūmām, kūmām

Tērēties. 196h, 200a, 226c.

2432.

M .. zat, kūmas, virs akmeņa,

Lai pādīte cieti aug,

Lai pādīte cieti aug,

Lai nem .. za šūpolē. 190f.

2433.

Minu, minu nātriņas,

Lai aug mauriņš,

Lai manai pādītei

Vieglāki staigāt. 279¹c.

2434.

Minu, minu nātriņas,

Lai aug mauriņš,

Kur manai pādītei

Rotāties. 41c Nr. 32 pag. 139, 290a.

2435.

Minu, minu nātrītes,

Lai auga mauriņš,

Lai mans krustdēls

Rāpājās. 86c.

2436.

Mīnam nātras,

Lai aug maura,

Kur mūs' pādīte

Cūciņas ganīs. 196h.

VARIANTI.

2070.

2: izlencēt; 3: Svēti bija kūmu taki, 224c Nr. 3958, 224d Nr. 528. — 3: Svēti b. k. taki, 335 Nr. 1284.

2071.

1. Zināju Anniņu
Bagātu meitu,
Lūgš' sava bēniņa
Kūmiņās. 2240 Nr. 3083.

2073.

1: Vāķiet; 2: Es bij' laba kūmu sieva, 181c.
1. Jemat mani pāžu vest,
Man šķiņās, man vedās:
Ne jūk mana valodiņa,
Ne klūp manis kumeliņis. 164c.
2. Nemat mani pādi neste,
Man šķirāse, man vedās:
Ne jūk mana valodiņa,
Ne klūp kājas didinot. 180b.

2074.

1. Ai jel manu dižu radu,
Ik svētdienas kūmiņās!
Manas baltas villainītes
Sasavēla tūbiņā. 182 Nr. 317.
1: Ailu, manu diža rada; 2: kūminās; 4: Tūbē viena sasavēle, 158 (Tosmarē). — 1: Vai, manu; 4: Tūbītēse saveļās, 180b. — 1: Ak tu manu čaklu; 3: raibas villainītes; 4: Sasaveltas, 275. — 1: Ai, tu; 2: kūmībās; 4: Tobiņai savēlās, 181i Nr. 1553.

2075.

1. Kūmām man ir ietin,
Kūmām mani aicināja;
Dārga bija kūmu starpa,
Es paliku negājuse. 75b.

2077.

1: Kūmām; 2: Savam; 4: pretī nāca, 161c. — 1: Kūmām g., neliedzose; 2: Savam radu; 3: godiņis; 4: pretī, 167b. — 1: Kūmām; 2: rada; 3: lielais prieks; 4: Kad pādiņa pretim nāce. 196l Nr. 167.

2079.

1. A, Dieviņu, a, Dieviņu,
Brālīts mani godināja!
Kad atnāks mana reize,
Es brālīti godināšu! 181i Nr. 1554.
2. Māsiņ' mani kūmām ņēma,
Vārda mana negribēja.
Kam, māsiņa, kūmām ņēmi
Kad vārdiņa negribēji? 41b.
4: negribēja, 408 Nr. 297.

2081.

2: aicenāja; 3: Izrakstīti kāmu galdi; 4: Vanadziņu, 30b. — 1: Kūmās bija, kūmās iešu; 2: Kūmās; 4: Vainadziņu, 73b. — 3: sarakstīti, 93b. — 1: gāju, nesaliedžu; 3: sarakstīti; 4: nadziņā, 97c. — 2: Ja kūmām aicinās; 3: Kūmām, 97a. — 2: Ja kūmām aicinās; 3: Kūmām galds norakstīts; 4: Vainadziņu [?], 42¹. — 1: Kūmās; 2: Ja tik mani aicinās; 3—4: Kūmu galdi aprakstīti Ar vaiņagu radziņiem [?], 379.

2082.

1. Kūmām gāju, neliedzos,
Kūmām dārgis mielastiņš;
Kūmu galdis norakstīts
Vanadziņu nadziņiem. 185c.
2. Kūmās iet, neliegties,
Kūmās dārga mielastība;
Kūmu galdi norakstīti
Vanadziņu nadziņiem. 144b.
1: ieti neliedz'ties; 2: mīlestība, 144c.
3. Kūmās gāju, neliedzos,
Kūmās cieta mīlestība,
Kūmu galds norakstīts
Vanadziņu nadziņiem. 200f.

2085.

3 un 5: Puškoj' savas vilnainītes; 4 un 7: Baņoj; 8: Baltābola, 335 Nr. 1283. — 2: kūmiņās (kūmiņās, 391); 3: villainītes;
4: Baņoj'; 5—8.
Baņoj' savus kumeliņus
Balt' ābola kalniņā,
Puškoj' savas villainītes
Sīku rožu dārziņā. 181a Nr. 3930, 181b Nr. 1378, 391 Nr. 1070.
1. To naksniņu negulēju,
Kad es gāju kūmiņos:
Puškāj' savu villainīti,
Baņoj' savu kumeliņu. 36r.

2090.

1. Es šķītos šo dieniņu
Nesegt baltas vilnainītes;
Dievs man deva krista bērnu,
Sedzu baltu vilnainīti. 407i.
2: baltu vilnainīti; 3: krusta dēlu; 4: Sedžu, 324e.

2091.

1. Es šķītos šodieniņ(u)
Nesegt baltu villainīti:
Dievs man deva krusta bērnu,
Sedzu baltu villainīti. 309a.
2: baltas villainītes; 3: krustdēliņu; 4: villainīti, 111d. — 2: vilnānīšu; 3: — Krusta bērna gūdamās; 4: Sedžu b. vilnānīti,
190f. — 2 un 4: vilnānīti; 3: krista meitu, 324a.

2092.

1. Še atjója krista távs,
Kai lylyjs muiženīks,
A ilāpeņč iz vādara,
Kai lylyjs ezereņč. 427°b (II pag. 40 Nr. 76).
1: kr. mōta; 2: lylā muiženijca, 427°b (II pag. 40 Nr. 76).

2093.

1. Es šķītos šo dieniņu
Nevilkst savus brūnus svārkus;
Dievs man deva krusta meitu,
Velku savus brūnus svārkus. 137e.

2094.

Krista mōtes çeseleite,
Nasacel l'elumā:
Kai tev daudz sudroben,
Nosoi posa dzeivōdoma. 415 Nr. 22 pag. 144.

2095.

2: komām, 181a Nr. 5956, 181b Nr. 1384.

2097.

2: Saka naudas neesam; 3: savam pādēnam; 4: Mestu zelta, 188°.

2103.

5: Ciema suņi mani rēja; 4: meklējot, 102. — 2: rotas i nevaids; 3: Saplēš mani ciema suņi, 111d. — 2: ij nevaids; 3: Saplēš mani c. s.; 4: K. rotiņ' ij lasot, 85e.

2104.

1: mazgājāse; 3: Lai Dievs deva pādīteje, 173.

1. Vairāk ledus, ne ūdeņa,

Kur kūmiņas mazgājās:

Būs manam pādēnam

Vairāk zelta ne sudraba. 193b, 195c.

3: manai pādītei, 224h. — 3: Lai pādei dzīvojot, 246c. — 3: manai pādītei, 188°. — 3: manam pādēnam, 195c.

2106.

2: Trīs rozes sēju; 3: pādīte; 4: Kā roze ziedēja, 403.

2108.

1: Kūmām ied.; 2: Puškaiņus; 4: aug, 224c Nr. 3950. — 1: Kūmās ied.; 2: Puškaini, 335 Nr. 1313. — 1: Kūmās, 59 Nr. 1071.

2112.

1. Man ietoti kūmiņāsi,

Skudra ceļu pārtecēja:

Cik skudriņu pūlītēi,

Tik aitiņu pādītei. 180a.

1: ejoti kūmiņāsi; 2: Skudras teku; 3: skudrītes pūznītēi; 4: aitiņas, 226d Nr. 3996.

2113.

2: Skudre; 3: dos p. tik gotiņu; 4: Kā skudrišu pūliņā, 41c Nr. 15 pag. 136. — 1: kūmiņām; 3: Lai aug pādi tik daudz govu; 4: Kā, 185d. — 1: ejoti; 2: Skudre; 3—4: Lai pādītei tik aitiņas, Cik skudrītes pūlītē, 208b. — 4: Kā sk. Pūznītē, 224 Nr. 3966, 224d Nr. 536. — 2: Skudrīt'; 3: Lai pādīti, 249. — 4: skudrišu pūznītē, 335 Nr. 1315.

1. Skudre ceļu pārtecēja,

Man ejot kūmiņās:

Tik pādei govu, vēršu,

Cik skudrišu pūzmiņā. 218.

1: Skudra; 3: Dievs do' pādi tik gosniņu, 185e.

2114.

2: Liela raksta vilnainīti, 69a. — 1: izlasīju; 2: grāmatiņu; 3: mans krustdēliņš; 4 un 5: rakstītājs; 6: lasītājs, 102.

1. As vakar uzasedšu

Lielu rakstu vilnainīti;

Audzē, Dievs, krusta meitu

Lielu rakstu rakstītāju,

Lielu rakstu rakstītāju,

Grāmatiņas lasītāju. 111h.

2. Es šodien izcilāju
Visas savas vilnānītes:
Lai aug mans krustbērniņš
Grāmatīņas lasītājs. 85.
2: vilnānītes; 3: krustdēliņš, 111d.
3. Krista mātes vaina bija,
Kad rakstīt nemācēju:
Kam nesedza vilnānīti,
Pie kristiņa danasdama. 324a.

2116.

1: iedami; 2: pussagšu, 190i Nr. 2523.

2117.

1: Kūmās; 4: aug, 190h. — 1: Kūmās, 193b.

2118.

2: ģērbjos; 5: garause, 41c Nr. 7 pag. 135. — 1: Kūmās; 4: aitas, 190b. — 4: aitas; 6: Raibgālīte, 224c Nr. 3949. — 1: Kūmās; 5: Strupauses, gaŗauses, 6: Sprogainītes, 226c. — 5—6: Strupauses, gaŗauses, Sprogainītes, 391 Nr. 1072. — 1: Kūmās; 3: pādei; 5—6 trūkst, 224c Nr. 3980, 224d Nr. 550. — 1: Kūmās; 3: Lai aug; 4: aitiņas; 5—6 trūkst, 97a. — 3: pādei; 4: aitas; 5—6 trūkst, 226b.

2122.

1. Kūmūm iedama kažoku vilku,
Lai auga pādei sprogaiņas aitas. 190i.
41c Nr. 9 pag. 135, 196b Nr. 3990, 196c Nr. 276, 391 Nr. 1073. — 1: kažauku; 2: Dod', Dievs, pādei. 22a. — 1: Kūmās iedams, kažoku vilkdams; 2: aug, 87b. — 1: Kūmās; 2: pādīti sprogainas avis, 149e. — 1: Kūmās; 2: pādītei vilnotes aves, 152. — 1: Kūmāma; 2: pādītei spr. avis, 157¹. — 1: Kūmāsi; 2: pādītei sprogainas aites, 158 (Tosmarē). — 1: Kūmās; 2: aug pādītei sprogotas avis, 166. — 2: pādeje sprogainas, 173. — 1: Kūmās; 2: pādītei sprogotas aves, 181c. — 1: Kūmās; 2: sprogainas, 181e. — 1: Kūmās; 2: augu pādītei spr. avis, 182 Nr. 303. — 2: Lai man' pādīti spr. aitis, 185e. — 2: aug pādē sprogainas aves, 189b. — 1: Kūmās, 193b. — 2: pādē, 200a. — 2: Lai manai, 207s. — 1: iedams; 2: Lai manai p. sprogainas, 207¹. — 2: avis, 208b. — 1: Kūmās ied. apvilku kažoku; 2: aug p. siksprogu, 229¹. — 1: Kūmās; 2: pādīm, 230. — 1: Kūmās — vilkos; 2: Lai manai pādītei sprogainas aitiņas, 264c. — 1: Kūmās gāju, šūbiņu v.; 2: Lai manai pādītei sprogainas, 281b un d. — 1: Kūmās — vilkos; 2: Lai manai pādītei spr. aitiņas, 290b un e. — 1: Kūmās; 2: Lai manai pādītei villaiņas aitas, 293a un b. — 2: aug p. sprogainas, 317a Nr. 4014. — 1: Kūmās; 2: aug p. spr. avis, 335 Nr. 1313. — 1: Kūmās; 2: Lai manai p. sprogainas, 347. — 2: aug pādē sprogainas, 353. — 1: Kūmās; 2: pādē, 397. — 2: pādītei sprogojas aves, 181 h Nr. 163 var.

2123.

3: auga; 4: avis, 188°. — 4: Sprogaini jēri, 188°.

1. Kad es gāju kūmiņāmi,
Tad es vilku kažociņu,
Lai aug manai pādītei
Sprogain's aitas stallītē. 226d Nr. 3997.
1: Kūmiņās ģērbdamās; 2: Vilkšu, 264p.

2124.

3: pādīte; 4: Sprogainis matīs, 149g. — 1: Kūmām; 3: pādeje, 173. — 1: Kūmāmi iedami, 3: pādēmi; 4: Sprogaiņi, 212b. — 1: Kūmos; 4: Krūzani, 311a. — 3: Lai aug; 4: Krūzaini. 410. — 1: Kūmām iedams, 3—4: Lei aug kruzdāls sprogainu galvu, 103b.

1. Kūmām iedams (-ma) kažoku vilku,
Lai aug krustdēls sprogainu galvu. 109b.

2: krustdēlam sprogaina galva. 75b. — 1: vilkos; 2: auga pādīte, 18. — 1: vilkos; 2: augi krustbērns, 421. — 1: Kūmās: 75e, 344. — 2: sprogotu, 109b. — 1: Kūmās; 2: sprogaiņu, 109c. — 1: Kūmās; 2: Lai manai pādītei sprogaina galviņa, 403. — 1: Kūmās; 2: sprogotu, 390¹.

2. Es šodien kūmās gāju,
Kažok' vilku mugurā:

Lai pādīte liela auga
Sprogainiem matiņiem. 17b.
1: kūmām; 3: Lei p. smuidra; 4: Sprogainiemi, 6c.

2125.

1. Vakar gāju baznīcā,
Kažok' vilku mugurā,
Lai aug mana krustu meita
Sprogainiem matiņiem. 28¹.
2. Nemat mani kūmiņām,
Man pūkots kažociņš;
Lai aug mans krusta bērns
Skrauzainiem matiņiem. 309a.

2128.

1: šovasar; 2: savu kumeliņu; 3: Dievs man deva krustdēliņu; 4: Aizsajūdzu (Aizza-), 75e, 344.
1. Kūmām iedama labu zirgu braucu:
Dievs deve pādītei jo labu braukt. 181i Nr. 1544.
2. Es šķītos šodienīņ
Nejūgt savu kumeliņu;
Laime deva krusta dēlu (meitu),
Jūdzu pašu labāko. 88ā Nr. 4048.
1: Es domāju; 3: Dievs man deva krustdēliņu; 4: savu kumeliņu, 102.
3. Es šķītos šodienīņ
Nejūgt sava kumeliņa;
Krustdēliņa gūdamās,
Jūdzu savu kumeliņu. 190f.

2129.

1. Celies agri, staļļa vīris,
Seglo krustu kumeliņu.
Krust' krustenes aiztecēja
Pretim dienas ausekņam. 190i Nr. 1192.

2132.

1. Biītei bēri zirgi
Basajām kājiņām.
Tie bij labi svētu rītu
Pādi nest baznīcā. 181 i Nr. 1558.
2. Saimniekam bēri zirgi
Ar basām kājiņām;
Tie būs labi svētu rītu
Pāžu vest baznīcāi. 181f.
1: Cieminami; 2: Ar plikām kājinām; 3: Tie bij; 4: Pādi vesti baznīcā, 149e.
3. Raudi, raudi, bēri, bēri,
Tie labie kumeliņi,
Tie labie kumeliņi
Pādi vesti baznīcā. 144a.

2134.

4: meklēdamis, 181a Nr. 3939, 181b Nr. 1387. — 3: Rītu braukšu; 4: meklēdama, 194. — 4: meklēdama, 290g.

2137.

1: Kūmās; 2: trīs zirgi; 3: lai mana pādīte; 4: brauc. 188°. — 1: Kūmāma... zirgi; 3: doda...; 4: sešiema. 157¹. — 1: Kūmās... ziergi; 3: deva, 164c. — 1: Kūmāme... zirgu; 3: pādeje, 167b. — 1: Kūmās, 181c, 335 Nr. 1313. — 2: zirgus; 3: pādē; 4: sešajiem, 190f. — 2: vienu zirgu; 3: deva p.; 4: sešim, 224c Nr. 3946. — 1: Kūmās iedams tr. zirgus; 3: pādei, 226c.

1. Kūmās iedama

Trīs zirgus jūdzu;

Dievs dod pādei

Sešiem braukt! 196h.

1: Kūmās iedams; 2: zirgi; 3: dodī pādītei; 4: sešos braukti! 311a. — 1: braukdama; 3: dos, 193b. — 1: Kūmām iedams trīs zierg's, 207¹. — 1: Kūmām ... zirgi; 3: pādam, 229¹. — 3: Lai mana pādīte sešiem brauca, 403.

2138.

3: devi; 6: ormaņiem, 200a. — 2: zirgus; 3: dos; 6: ormaņiem, 161c.

1. Kūmāmi iedami trīs zirgus jūdzu;

Dievs dod pādīnai sešami braukti,

Sešami braukti, trim ormaņiem!

1: K. dūņu sajuce; 2: malu; 3: Kūminu kumelini; 5: C. kāju; 6: L. dūņu augšām, 149i.

2140.

1: Neaugati; 2: malinā; 5: kūminas čakli jāt; 4: kumelinus, 158 (Tosmarē).

2141.

1: Neaugata, līki; 3: Čekli, 149e.

1. Neaugat, sīki kārkli,

Kūmu ceļa maliņā;

Čakli brauca kūmenieki,

Šķerstis gāja kumeliņi. 151b.

1: līki; 2: Diža; 4: Šķērsām tek, 153. — 1: Neaugati, rožu krūmi; 3: Lepni; 4: Šķersim teka, 173. — 2: maliņāi; 3: Lepni; 4: Krustim grieza kumeliņus, 181 f. — 1: Neaugait; 2: maliņāi; 3: Lepni; 4: Asi kaldu kumeliņu, 224c Nr. 3953.

2. Neaudziet, līki kārkli,

Kūmu ceļa maliņā:

Stalti brauca kūmenieki,

Stalti tek kumeliņi. 111d.

3: Skaisti brauce; 4: Šķērsu, 69a. — 3: kūmu ļauži; 4: Cēli, 69c. — 2: Komu; 3: Stalši br. kominieki; 4: Stalši, 90. — 2: Komu; 3: jāja kominieki, 111d.

2143.

1. Kuņš kūmas kumelis

Pa priekšu tek,

Tam teku papriekšu

Auziņas dot. 188°.

1: kūmu kumeļš; 2: tecēja; 3: tiek; 4: dotas, 188°.

2. Kuņš kūmu kumelis pa priekšu skrēja,

Tam teku papriekši auziņas bērti. 193b.

2: Tam steigšu, 193b. — 1: kūmās kumeliņš papriekši; 2: auziņu dot, 185e. — 1: kūmas kumeļš priekšā; 2: papriekšu a. dot, 198b. — 1: kūmās kumeļš ... rikšoja; 2: bert, 208c.

2144.

1: pa priekšu reizās [?]; 2: tūrītas, 181c.

1. Kuņš kūmas kumelinis pa priekšu tecēja,

Tam būs dabot vētītas auzas. 164c.

1: skrēja; 2: būsi dabūti; ar turp.; 3: Vētītas auzas, baltāboliņa, 144a.

2. Kuņš kūmas kumeliņis pa priekšu tecēja?

Jāniša kumeliņis pa priekšu tecēja;

Tam došu no priekšas vētītas auzas. 151b.

3. Kuņš kūmās kumeļš pa priekšu rīdā?

Andreja kumeļš pa priekšu rīdā;

Tam teku papriekšu auziņu dot. 161c.

1 un 2: kumeliņis, 152 (bez 3. rindas). — 1: kūmu kumelis papriekši; 2: kumelis papriekši; 3: papriekši auziņas, 200a.

2145.
1 un 2: kumeliņš; 2: Jānīša, 191h (bez 5. un 4. rindas).

2146.
1. Visu dien' Annīte
Prickšāi brauca,
Pādīti griezdama
Savāi vārdāi. 224o Nr. 3081.

2147.
4: Kuŗ', 226c. — 4: Kam vārdē ielikuši, 353. — 1: kumelinis; 3: T. kūmas kumelinis; 4: Ko, 224o Nr. 546. — 1 un 3: kumeliņis, 188°.

2151.
1. Kur manis sudraba ormanītis?
Es pati zeltīta nesējiņa. 190f.

2152.
2: sklidainu ezeriņu; 3: Tur izkrita pādes; 4: Ūesterīša, 161c.

2153.
1: Kālabad; 2: Pulkam; 3: Vienu mazu dvēselīti, 224c Nr. 3967, 224d Nr. 537.
1. Ne nu lielas lietas dēļ
Šodien pieci, seši gāja:
Viena maza dvēselīte
Zem baltas villainītes. 111d.
2. Pulkiem gāj' sveši ļauds,
Ko tie ved', ko neved'?'
Viena maza dvēseliņ'
Apakš balt' villaniņ'. 207o.

2154.
2: Pulkiem j. bāleliņi; 3: Viena maza; 4: Zem baltas vilnainītes, 324e. — 1: Nala; 2: Šodien pieci, seši gāja; 3: Viena maza; 4: Zem baltas vilnainītes, 111h.
1. Neba kādas lustes dēļ
Šodien braucu baznīcā:
Maza, draga dvēselīte
Baltajā nēzdogā. 249.

2157.
1: Laukā sniga, putināja; 3: Citām kūmām, 387.
1. Lai līst lietus, lai snieg sniegis,
Man jāiet baznīcā.
Cītiem dārgu drānu žēl,
Man žēl savas dvēselītes. 224p Nr. 270.

2158.
1: Snieg sniedzīņis, putenēja; 2: baznīcāi; 3: Citam ... žēl, 181i.
1. Svētu rītu lietus līja,
Man jāiet baznīcā;
Cītiem dārgu drānu žēli,
Man žēl manas dvēselītes. 170b.
1: Lai snieg sniegis, putenēja; 2: jāiete; 3: savu drānu; 4: savas, 173. — 1: Lai līst liets, lai snieg sniegis; 3: dārgas drānas žēl; 4: mana dvēselīte, 190f. — 1: Lai snieg sniegis, lai līst liets; 3: žēl, 190f. — 1—2: Sniedzīņš sniga, putināja, Es tecēju baznīcē; 4: savas, 224n. — 1: Lai sit lietus, lai snieg sniegis; 2: baznīcāi; 3: Citam savu dr. žēl; 4: sava dvēselīte, 267b.

2159.

1. Visas domas izdomāju,
Krusta bērnu turēdama:

Lai aug mana krusta meita
Visu darbu darītāja. 166, 390¹.

4: Visa darba, 75e, 344. — 1—2: Kūmiņām stāvēdama, Visas domas izdomāju, 246c.

2161.

1: Kr. tēvi, kr. mātes; 4: audzenāt, 50b. — 1: Krustu t., krustu m.; 2: Nesat, 85e. — 2: Nese man' pie krustiņ'; 3: Gribēj' man'; 4: Bez krustiņ', 59f (I, 20), 59h Nr. 3595. — 2: Vediet; 3: Tēvs māmiņa man' gribēja; 4: izaudzēt, 324e. — 3: Tēvs, māmiņa man' gribēja, 75e, 344. — 1: Krustu t., krustu m., 111d. — 1: tēvis; 2: Nesat, 166.

1. Krusta tēvs, krusta māte,
Vediet mani pie krustiņa!
Gribēj' mani tēvs, māmiņa
Bez vārdiņa audzināt. 279a.

1: Krista t., krista m.; 2: Nesat... kristiņa, 131¹ (Mar. Enīte). — 1: Kr. tēvi, kr. mātes; 2: Vedat, 224h. — 2: mani nokristīt, 264c. — 2: Nesiet, 407f.

2. Krusta tēvs, krusta māte,
Vediet mani pie krustiņa!
Gribēj' mani tēvs, māmiņa
Bez krustiņa audzināt. 265b.

2: Nesa, 59f. — 2: nokristīt; 3: memmiņa; 4: Nekristītu, 264p. — 1: tēvi; 2: Nesiet; 3: Teicās mani māmuliņa, 318a. — 1: Kr. tēvi, kr. mātes; 5: Man' gribēja, 379.

3. Krista tēvs, krista māte,
Vediet mani pie kristiņa!
Aiz tā tēva, māmuliņas
Bez vārdiņa dzīvotu. 319c Nr. 3225.

2164.

1. Tēva dēļ, mātes dēļ
Bez vārdiņa dzīvotum;
Krusta tēvs, krusta māte
Par naudiņu vārdu pirka. 309a.

2. Par to tēvu, māmuliņu
Bez vārdiņa es uzaugtu;
Krusta tēvs, krusta māte
Ar naudiņu vārdu pirka. 69c.

1—2: Tik par tēvu, māmuliņu Bez vārdiņa nestaigāju, 69c. — 2: Bez vārdiņa i dzīvotu, 91c. — 1—2: Aiz tā tēva, aiz māmiņas Es izaugu bez vārdiņa; 3: Krustu, 111d. — 1—2: Aiz tā tēva, māmuliņas Es paliku bez vārdiņa; 3: Krustu; 4: Par, 190f.

2167.

1: jādījāt; 2: Nosvīdušus kumeliņus; 3: Bijām Dieva; 4: vārdu meklējām; 5: Atradāmi; 6: Baznīckunga grāmatā; 7—8: Dievītāi lapiņā Desmitāi pantiņā, 166.

1. Visu dienu mēs jādej,
Pādē vārdu meklēdam';
Tur atrade pādē vārdu
Baznīckunga grāmatā. 353.

2. Trīs dieninas es staigāju,
Pādei vārda meklēdama;
Pādei vārdu es dabūju
Baznīckunga grāmatā,
Baznīckunga grāmatā
Devītāja lapiņā. 144a.

2168.

1. Šorīt muti nomazgāju

Rakstītāja glāzinā:

Šorīt pādei vārdu jēmu

Rakstītāja grāmatā. 158 (Nīcā).

1: Es mutīti nomazgāju; 2: Rakstītāju glāzītē; 3: Šodien pādi pakrustīja; 4: Rakstītāju, 190f.

2. Šorīt acis nomazgāju

Rakstītā glāzītē;

Nu ielika par pādīti

Rakstītā grāmatā. 208b.

2169.

1: Iemetāmi; 4: Iecēlāmi saulītē, 69a. — 2: Iemetami; 3: bāleliņu; Ieņemam, 91c.

1. Krievāniņus, leitāniņus

Sametam Daugavā,

Savus baltus brāleliņus

Jemam ziedu laiviņā. 320b.

1: Krieviņus, leitīņus; 2: Sasviežam; 5: bāleliņus; 4: Saceļam, 319b Nr. 299. — 1: Krievēniņus, leitēniņus; 4: saceļam, 75b. — 2: ūdenī, 407h. — 1—2: Krievēniņu, leitēniņu Iemetam ūdenī, 407k. — Krievēniņš, leitēniņš — nekristīts b.

2170.

1: māmuliņa; 3: staigājām; 4: dabūjām, 75e, 344.

2171.

1: no Kārdzabas; 3: Tās Alīdas, 69c. — 3: NN vārdiņš, 111d. — 2: ceļi; 3: Tās Līzītes, 137e. — 1: nāce no Cēsvaines;

3: Tā Jānīša v. nāce; 4: krustījam, 111h.

2172.

1. Kas tur spīd, kas tur viz

Paeglīšu maliņā?

Kristtēvs nesa kristameitu,

Zelta puķe rociņā. 134c.

2173.

1. Kas tur spīdi, kas tur mirdzi

Aiz tiem bērza krūmiņiem?

Kūmas nesa krustdēliņu,

Zelta roze rociņā. 28d.

2176.

Paklausies tu, kūmiņa,

Ko es tev pasacīšu:

Rīta diena man dzeņama

Līdz pašam vakaram;

Šī dieniņa man āzgāja.

Pādei vārdu meklējot. 181f.

2177.

2: sastājuši; 4: cits citam nedodamis, 200a.

1. Kur kūmiņas kavējāsa,

Ka tās lēti nepārbrauca?

Aiz kalniņa kavējāsa,

Pādei vārdu dalījāsa. 157¹.

2. Ko, kūmiņas, jūs dalāt

Aiz kalniņa lejiņā?

— Mēs dalām pādes vārdu,

Vien' otrai nedodamas. 41c Nr. 5 pag. 135.

1: daļoti; 2: kalniņu; 3: Dalījāmi; 4: Viens otram nedodami, 190a Nr. 3944, 190c Nr. 1026.

3. Ko, kūmiņas, darījāte

Aiz kalniņa lejiņā?

— Pādes vārdu dalījām,

Cit' citai nedodamas. 190f.

1: dalījāt; 3: Pādei; 4: Cits citei nedodami (t. i. pādi); ar turp. 5—6: Jem', Jānīti, turi pādi, Tev māmiņa pavēlēja, 161c.

— 1: kavējās, 3—4: Gar pādīti dalījās, Cits citam nedevas, 188°.

4. Ko, kūmiņas, strīdaities

Aiz kalniņa lejiņā?

Ej, Pricīti, ņem' pādīti,

Māte tev pavēlēja. 191h.

2178.

1. Ko kūmiņas dalījās

Aiz kalniņa lejiņā?

Jem, Jānīti, tu pādīti,

Teve māmiņa pavēlēja,

Teve māmiņa pavēlēja,

Tavu vārdu gribēdama. 188°.

2179.

1. Kur, ļautiņi, jūs bijāt?

— Mēs bijām baznīcā,

Krusta bērnu meklēties,

Pretī krustu zvērēties. 88a Nr. 4058.

3: Mēs bijām baznīcā; 4: Pie krustiņa, 69c. — 3: Mēs bijām baznīcā; 4: Pretī Jēzu 344.

2183.

1. Vai, pādītes kučierītis,

Kam pādīti nosaldēji?

Vai rociņas tev nebija

Kumeliņu drīzināt? 195c.

2184.

3: Līdīš'; 4: krustdēliem, 73b. — 5: Ej, Pēter istabā, 91g. — 3: Līžu, 111d. — 1: Velku liepu; 3: Līžu; 4: kūmiņiem, 111d.

2185.

3—4: trūkst, 301¹.

2187.

1. Drīz gāju namā, drīz istabā;

Pus plāna namā, pus istabā:

Lai mana pādīte pusgada staigā,

Pusgada staigā, līdz gadam runā. 170b.

3 un 4: pusgadā, 170a.

2. Drīz teku namā, drīz istabā:

Lai mana pādīte drīz tek kājām. 290e.

2: drīz staigā, 302. — 1: lecu; 2: drīzam staigā, 2791c.

2188.

1. Drīz lēcu namā, drīz istabā:

Lai mana pādīte pusgada staigā,

Pusgada staigā, pusgada runā,

Pusgada mātei skaidiņas lasa. 272a.

2 un 3: staigāja; 3: runāja; 4: māmiņai sk. lasīja, 264g. — 2, 3 un 4: pusgadā; 4: māmiņai, 268b. — 1: Nestāvu namā, ne istabā. 281b. — 1: lecu; 2: pusgadu staigāja; 3: Pusgadu staigāja, pusgadu runāja, 4: Pusgadu māmiņai sk. lasīja, 401 (4b).

2189.

1: Citi; 2: vārds; 3: solāt, 41c Nr. 17 pag. 137. — 2: vārdā; 3: Jāsola, 196b Nr. 3992. — 2: vārdu, 196c Nr. 278, 391 Nr. 1084.

1. Cit(i) bērni vaicā(ja), kas lelei vārda.

Ja sola šūpot, tad teikšu vārdu. —

Lellīti aiznesu, Jānīti pārnesu. 196h.

1: lelli; 2: soli šūpāt; 3: Lellīti novedu, NN pārvedu, 185c. — 1: lellē vārdu, 193b.

2190.

2: lelei; 3: dižas; 4: paceļami, 224a. — 1: M. ciema bērni; 2: lellit's; 3: Lielu maksu es negrib', 353. — 1: Maksājat, 224r.

2191.

1. Neteikšu namā pādiņas vārdu;

Istabā tur teikšu šūpoļa vietā.

41c Nr. 16 pag. 136. — 2: šūpuļa, 196b Nr. 3991, 196c Nr. 277, 335 Nr. 1286. — 1: lellītes; 2: Istabā pateikšu, 226c. — 1: namā lellītes v.; 2: Is. pateikšu šūpuļa, 224r.

2. Namā neteikšu pādītes vārdu,

Teikšu, teikšu istabā šūpuļa vietā. 185e.

5. Ciem bērni vaiceja, kas lelei vārds.

Namēju neteikšu lelliņa vārdu,

Istabē, tur teikšu šūpoļa vietē. 229¹.

4. Namāja neteikšu pādemi vārda,

Istabā pateikšu šūpuļa vietā. —

Lelliņu aiznesu, Jānīti pārnesu. 212b.

Pēdējo pantiņu kūmi dziedāja, istabā ienākuši.

5. Citi bērni vaicāja, kas bērnam vārdā.

Neteikšu namā, teikšu istabā. —

Lellīti aizvedu, Līzīti atnesu. 40¹ (4b).

6. Citi bērni vaicāja, kas lelei vārdā.

Lellīti aizvedu, Jānīti (Ieviņu, X) pārvedu.

180a, 264g un h. — 1: Mazi... vārda; 2: aiznesu... pārnesu, 144a. — 1: Maģi..., kas pādei; 2: aiznesu... pārnesu, 149g.

— 1: lelli vārda; 2: Lellīti novedu, 185e, 185g. — 2: noveda... pārveda, 191 b. 1: vārds; 2: noveda... pārveda, 191b. —

1: vārda; 2: aiznesu... pā(r)nesu, 200a. — 1: Eņģeļi vaicāja; 2: noveda... pārveda, 224c. Nr. 3952. — 1: kas bērnam,

268b, 272a, 278c. — 2: aiznesu... pārnesu, 2691. — 1: vaicā; 2: aizveda... pārveda, 274c. — 2: aizveda... pārveda,

279a. — 1: kas pādei; 2: NN atveda, 301¹. — 1: kas bērnam vārdu, 302. — 1: leļļam; 2: aizveda... atveda, 318a. — 1:

Eņģeļi v., kas vārda lellītim; 2: aizveda... pārveda, 364¹. — 1: bērnam; 2: aizveda, NN (Ģediņu, Gustiņu, Anniņu)

pārveda, 279¹c — 1: Eņģeļi v., kas l. vārda; 2: L. noveda, NN (Ģediņu, Gustiņu, Anniņu) pārveda, — 181k — 1:

bērnam; 2: L. aiznesu, Jānīti pārnesu, 270d. — 1: Cit' b. v., kas lelles vārdu: 2: L. aizveda, NN (Ģediņu, Gustiņu,

Anniņu) pārveda, 299c Nr. 166 var.

2192.

1. Drīz eimu namai, drīz istabai,

Drīz savai pādītei vārdiņu teikšu. —

Lellīti nonesa, NN pānesa. 164c.

2. Drīz iešu laukā, drīz istabinā,

Drīz pādes vārdinu pagodināšu. —

Iznesu lellīti, pārnesu Grietiņu. 149e.

Drīz eimu laukā, drīz istabā.

Citi ļaudis vaicāja, kā lelei vārds.

Lellīti iznesu, Mārtiņu pārnesu. 182 Nr. 305.

2193.

1: L. aiznesu, Anniņu pārnesu; 2—3 trūkst, 224r.

2195.

1: P. devu tai mātei; 2: vārdu; 5: Jāņu, 20b. — 1: tai mātei; 2: vārda, 6a. 405. — 1: tai mātei; 2: Kas man Jāni; 3: atnāce, 10. — 1: tai mātei; 3: Jāņu, 16. — 2: vārda; 3: Cik atnāca Jāņu, 18. — 1: devu tai mātei; 2: vārdu deva; 4: Vis' Jānīti, 22h. — 1: devu tai mātei; 2: Kas man Jāni; 4: Visi mani, 22k. — 1: devu tai mātei, 23. — 2: Ka J. vārdu, 28d, 102, 109d, 320b. — 2: vārda; 3: Jāņu, 28d. 3051. — 1: devu; 2: mani lika; 3: atnāce, 41c Nr. 2 pag. 289. — 2: Ka J. vārda; 3: atnāce Jāņu; 4: daudzēnāja, 69a. — 2: Ka man lika Jāni vārda; 3: Jāņu, 75h. — 3: atnāce, 97g. — 2: Kas man Jāni vārda; 3: Cik; 4: Tik Jānīti, 120c. — 3: Cik; 4: Tik Jānīti, 126a. — 2: Kas man lika Jāni vārda; 4: Visi mani, 181c. — 3: Jāņu, 185d. — 1: Dievs palīdz tai mātei; 4: Jāni vien d., 226c. — 2: Ka, 246c. — 1—2: Paldies teicu māmuļīti, Kas man deva Jāņa vārdu; 4: Visi mani, 249. — 2: Kas man Jāni; 4: Visi mani, 264m. — 2: Kas man lika Jāņa vārdu, 269d. — 3: Jāņu; 4: Visi mani, 274c. — 2: Kas man Jāņa vārdu lika, 278a. — 2: Ka ielika Jāni vārdu; 3: Jāņu; 4: mani, 279a. — 2: Kas man deva Jāni vārda; 3: Jāņu; 4: mani, 283. — 2: Kas man lika Jānīt' vārda; 4: mani, 290l. — 2: Kas man lika Jānīt' vārdā; 3: Jāņu; 4: mani, 299b Nr. 1587. — 2: Kas man lika Jāni vārdā 301¹. — 2: vārdu; 3: Līdz atnāca Jāņu, 302. — 2: vārdu; 3: Jāņu, 305b. — 2: Kas man lika Jānīt' vārdu; 3: Jāņu, 303b. — 1: teiču; 2: vārdu; 3: atnāce Jāņu, 311a. — 1: teikšu tai mātei; 2: vārdu; 3: Jāņu, 323a. — 1: teicu tai mātei; 2: vārdu; 3: Līdz atnāca Jāņu, 325c. — 1: teicu tai mātei; 4: daudzina, 327 Nr. 1250. — 1: teiču māmiņā; 2: Ka; 3: atnāce; 4: daudzina, 330a. — 2: Kas man Jāņa vārdu deva; 3: Jāņu; 4: mani, 353. — 1: devu tai mātei; 2: vārda, 353¹. — 2: Ka man lika Jāni vārda; 3: Jāņu; 4: Visur mani, 401. — 2: vārdu; 3: Jāņu, 403.

2197.

1. Líc, mameņ, kódu vòrdu,
Nalíc mani Juri vòrdu,
Cik ganiņi vylka klidze:
Orò, Jur, kur ņes kozu! 422b.

2198.

2: vārda; 3: pavasars, 15a. — 2: Kas Ieviņu vārda; 4: Visas tērces, 28d. — 2: Kas man Ievu vārda; 3: pavasars; 4: Visas gravas baltas zied, 28f. — 1: tai mātei; 2: Kas; 3: pavasars, 42¹. — 2: mani lika; 4: Pilni liči ievu ziedu, 68a. — 1: teikšu; 3: pavasars; 4: Pilni grāvji ievu zied, 322a.

1. Paļdis soku mameņai,
Ka Īveņa vòrdu lyka:
Kad atgòja pavasars,
Vysi soka: Īva zíd. 426c.

2199.

1: saku; 2: lika; 3: Nāk vasara, zied ieviņas, 98. — 2: Kas man Ievu vārdu deva; 3: atnāca, 107a.

2201.

3—4: Man pādīte piederēja tām villainēm, 145a.

2202.

181a Nr. 3929, 181b Nr. 1377. — 2: ustabas dibeniņam; 4: Nosviedrēju, 391 Nr. 1082.

2205.

1: Atņemiet; 3: vai es k. vaļēnīca; 4: bērna, 111h.
1. Ņemiet bērnu, ņemiet bērnu,
Kam tas bērns piederēja;
Vai es kāda vaļīniece,
Jūsu bērnu auklēdama. 324e.

2207.

1: Audz tu liels, 408 Nr. 299. — 1—2: Aiztec mani, krustdēliņ, Kur iedams, tecēdams, 111d. — 1: Mans mīļais krustu bērns; 4: Pret Jēziņu, 407b, 415 Nr. 21 pag. 143 (Latg. izloksnē).

1. Ai, mīļais krusta bērns,
Aiztec mani celiņā;

Kā bij man tevis dēļ

Pie kristiņa zvērēties. 126a.

1: Mans pirmais; 2: Aiztek; 3: Kā es gāju priekš tevīm; 4: krusti'na, 131¹ (Konst. Lūsiņš).

2209.

1: Gul' vesela; 3: baznīcāi; 6: grāmatāi, 181f.

1. Audz vesala tu, pādīte,

Nu tav nieka nekaitēja:

Šodien tevi ierakstīja

Baznīckunga grāmatā. 161c.

2. Guli klusu, mana pāde,

Nu tev nieka nekaitēs:

Šodien tevi sveicināja

Trīs eņģeļi baznīcā. 144a.

3: sveiķināja, 144c. — Čuči guli, man pādīte; 2: nekaitēja; 3: baznīcēi; 4: sludināja, 196h.

2211.

2: speru, 41c Nr. 21 pag. 137. — 1: Ar zīlēm; 2: Ik kāju speru, ik zīle ritēja, 172k. — 2: spēru, 335 Nr. 1316.

2213.

1: kūmu istabiņa; 2: sieniņa, 224r. — 2: dos sieniņa kasītāju, 41c Nr. 20 pag. 137. — 1: Sieniņa kaisīta tā istabiņa, 161c. — 1: tā istabiņa; 2: devi s. pļāvējiņu, 181f. — 2: dos, 224c Nr. 3969, 224d Nr. 539, 335 Nr. 1316.

1. Sieniņu kaisīja kūmiņa istabu:

Augs liela meitiņa, būs grābējiņa. 364¹.

2214.

1. Zaļa siena kaisīta tā istabiņa;

Zaļa siena grābējiņa (pļāvējiņis)

Uz manām rociņām. 170a un b.

3: Guļ šūpuļa dubenā, 151b.

2216.

1: paēdati; 2: glabājati, 190i Nr. 525. — 1: paēdām; 2: glabājām; 3: staigā; 4: ņemās, 196h. — 1: paēdām; 2: glabājām; 3: pādītis, 224a. — 1: kūmītes, paēdati; 4: Drīz sauc tēvu, māmūlīti, 152. — 4: ņemās, 185d, 207s. — 4: jēmās, 185e.

1. Drīz kūmiņas paēdušas,

Drīz maizīti glabājam:

Lai pādīte drīz staigāja,

Drīz ņemās valodā. 335 Nr. 1308.

2: noņēmām, 41c Nr. 34 pag. 139. — 2: glabājata; 4: Lai drīz ņēma valodiņu, 1571. — 2: paglabāja; 4: Lai drīz jēma valodiņu, 181f. — 2: paglabājam, 224c Nr. 3955, 224d Nr. 525. — 2: glabājiet; 4: ņemās, 226c.

2. Drīz kūmiņas paēdušas,

Drīz galdiņu noņēma:

Drīz pādiņa kājas ņēma,

Drīz ņēm' skaidru valodiņ'. 185h.

3. Drīzi, kūmas, sēstaties,

Drīzi atkal ceļaties:

Lai tas jūsu krusta bērns

Drīzi rāva valodiņu. 42¹.

2: Drīzi, kūmas, c., 421. — 1: Drīz kūmiņas; 3: Lai pādīte drīzi auga, 97a. — 1: sēzatiesi; 2: ceļatiesi; 5: mūsu krustdēliņš; 4: Drīzi teki kājiņām. 401.

2217.

1. Drīzi, komi, sēžamies,

Drīz atkal ceļamies:

Lai tas mūsu krusta dēls

Drīzi tek kājiņām. 121o.

3—4: Lai tā mūsu krusta meita Drīzi iet tautiņās. 121o.

2. Ēdit, keumas, dzerit, keumas,
Nasēdit aiz galdeņa:
Lai tys jeus krista bārns
Dreiz tezeja kōjeņōm. 415 Nr. 27 pag. 145.

2218.

1: Ēdiet, k., dzeriet; 2: nebadiet; 5: pādai, 196h.
1. Paēduši, padzēruši,
Kūmas, zobus iespraudāt:
Kad pādei zobi sāp,
Dod kūmām ļaunus vārdus. 345.
2. Kad, kūmiņas, paēdati,
Tad zobiņus nebadāt:
Augs pādīte, sāpēs zobi,
Dos vainiņu kūmiņām. 180a.

2219.

1. Lūdzama, māmiņa, vāķ maizi zemē!
Sāks tie nesapņķi otrreiz ēst. 172i.
2. Lūdzama, kūmiņa, vāķ galdu zemē!
Sāks mana pādīte karotes prasīt.
2: Māras, 185a Nr. 4005, 185b Nr. 1733. — 2: Pateicami; 4: austs galdautiņš, 207e. — 2: Pateicieti; 3: maiziņa, 232.
1. Paldies saku Dieviņam
Par to labu mielastiņu!
Dieva dota tā maizīte,
Māras austi galdautiņi. 216a.
2: Nu paeid brokastīņ'; 3: Dievam; 4: austs galdautiš, 219a.
2. Paēduši, padzēruši,
Pateicamies Dieviņam;
Mārai ar godu dod'
Par galdiņa paklājumu. 229¹.

2222.

2: Pateicati; 3: goda griba, 155. — 2: Pateikuši, 207i. — 2: Dievam godu nodevuši, 216b. — 2: Pateicam; 3: Dievis;
4: dodamiņ', 217. — 4: dodamiņ'; ar turp. 5—6: Māriņ' arī godu grib, Par galdaut' aužamiņ, 207o.

2223.

3: galdis, 298h. — 3: galds, 278c. — 2: Pateicieta; 3: galdis, 279a. — 2: Pateicieti; 3: galdi; 4: Mana paša, 283. —
Pateicieta Dieviņami; 3: galds, 288. — 3: galdis; 4: paša, 290f.

2224.

2: Pateiksam, 68e. — 2: Pateiciet; 4: Kad mēs viņu daudzīnām, 73b. — 4: Kad mēs viņam pateicam, 91 g. — 3: Pa
prātam Dieviņam, 106.

2225.

1. Laimiņa laipoja pa jumta virsu,
Sieviņu godiņu klausīdamies:
Vai tās ēda, vai tās dzēra,
Vai Laimiņu pieminēja. 288.

2226.

1. Laima kāpa jumta virsu
Kūmu dziesmu klausīties:
Vai tie ēda, vai tie dzēra,
Vai ar Laimu pieminēja. 347.
2. Ļaudis ēda, ļaudis dzēra,
Dievs aiz loga klausījās,

Dievs aiz loga klausījās,

Vai Dieviņu pieminēja. 173.

4: Ar D. pieminēs, 41c Nr. 14 pag. 301, 181b Nr. 1195, 391 Nr. 878. — 4: Vai ar viņu piedaudzēja, 181c. — Ar turp. 5—6: Vai Dieviņu pieminēja Par maizītes devumiņu. 173.

2227.

1: Laimiņa l.; 3: Eit'; 4: Lūdzate, 180b. — 1: Māra; 3: Eit'; 195b.

1. Svēt' Māra rotāja pa namas jumt';

Lūdzami jaunvīri, laižat zemē. 229¹.

1. Kas rībe, kas dimde gar istubinu?

Svēta Māre rībēja gar istubinu.

Nāč, Māre, iekšāja krustabu dzerte. 149i.

1: Kas dimda, kas rība; 2: Svēt' Māra trīcēja (al.: rībēja); 3: Māra, iekšā kr. dzerta, 149i.

2231.

1: Laime apskaitās; 2: nelūdzu pirtažās; 3: Laimīte, 137e. — 2: neeimu pirtīšos, 224c Nr. 2552, 224d Nr. 578. — 2: piertišās; 3: kristībās, 224h.

2232.

1. Napatike Laimiņai,

Kūmām raibi nāzdaudziņi;

Tas patika Laimiņai,

Slēšu balti nāzdaudziņi. 41c Nr. 10 pag. 135.

2234.

1: svēta Māriņa; 2: nebijse, 152. — 1: Māriņa; 2: negājse, 194.

2235.

1. Ai, svēta Mārīt, nedusmojies,

Par jauna iesāku pādīti dīdīt.

Dievs dodī pādīti jo jauni iesākt. 149i.

2238.

1: zīda diegu; 2: ustubiņu; 4: Pirmijam, 324a.

1. Velc, Laimiņa, zaļu zīdu

Cauri visu istabiņu,

Nu māmiņa galdu grīda

Pirmajai meitiņai. 111d.

2. Ļac, saūleit, reitā agri,

Spīd pa lūgu ustobā:

Môte gūdu pacāluse

Pyrmejam bērneņam. 434a.

2239.

1. Svētī Dievs, gausin' Dievs,

Nu māmiņa galdu grīda,

Nu māmiņa galdu grīda,

Pirmajam dēliņam. 73b.

2241.

2: istabāi; 3: Jau ... klāj, 207b. — 3: klāj, 207u. — 2: istabē; 3: Nule māte; 4: Piermajē meitiņē, 224u. — 3: klāji, 283. — 3: Nulei māte, 302.

2245.

1: Trīsreiz mana m.; 2: M. d. tērējās, 28¹. — 2: Manis dēļ tērējās, 6c. — 2: Manis dēļi tērējās; 3: Kristīdama; 4: Tautiņāsi, 28d. — 1: Trīsreiz mana m.; 4: Tautiņāsi, 33c. — 1—2: Trīsreiz mana māmuliņa Priekš manim galdu klāja, 38b. — 2: Priekš manim; 3: Kristīdama, 97g un h.

1. Trīs reizītes māmuliņa
Priekš man cepa kviešu maizi:
Kad piedzimu, kad kristīja,
Kad vadīja tautiņās. 120c.
2. Trīsreiz māte galdu klāja,
Mani mazu auklējuma [?]:
Krustīdama, atšķirdama,
Tautiņās stādīdama. 111h.
3. Es savā mūžiņā
Trīs reizītes alu daru:
Piedzimdams, nomirdams,
Līgaviņu pārvezdams. 267p.

2247.

4: Vanadziņu kājiņām, 85e.

2249.

1: Dzeltens; 2: Vai vaskot nov.; 3: Vai, 68d.

2251.

1—2: Ai, galdiņi, ai, galdiņi, Līkajāmi kājiņāmi, 279a. — 1: tam galdam, 275, 182 Nr. 507. — 1: Kālabadi tam galdam, 182 Nr. 357. — 1: Kālab bija; 2: Visas kājas; 3: No maizītes; 4: Ne no zelta, sudrabiņa, 185d.

1. Kāpēc mūsu galdiņam

Līkas kājas nolīkušas?

Ar maizīti nolīkušas,

Ne ar zeltu, sudrabiņu. 239b.

1: Kādēļ mūsu galdiņami; 2: palīkušas; 3: salīkušas, 297a. — 2 un 3: ielīkušas, 298d. — 3—4: Ne ar zeltu, sudrabiņu (al.: ne sudrabu), Ar maizīti nolīkušas, 293a un b.

2. Galdiņami četras kājas,

Visas četras nolīkušas:

Ar maizīti nolīkušas,

Ne ar zeltu, sudrabiņu. 206.

3: No maizītes; 4: Ne no zelta, sudrabiņa, 224f, 224m. — 1: līkas kājas; 2: Ar ko līkas nol.; 4: Nī, 292. — 1: Galdiņam, 200f.

3. Kālabad galdiņam

Līkas kājas apakšā?

Ar maizīti nolīkušas,

Ne ar zeltu, sudrabiņu.

190f, 190h, 195b, 267b, 353. — 1: Kālabada galdiņami; 4: sidrabiņu, 152. — 1: Kālabada galdinama; 4: sudrabiņu, 158 (Tosmarē). — 3: nolīkuš', 159c. — 1: Kālabadi, 170b, 180a. — 2: apakšāi, 172i. — 1: Kāpēc tautu g.; 3: ielocītas, 207r. — 1: Kāpēc mūsu g.; 2: Greizas; 3: No maizītes salokās, 207s. — 3: maizīt' nolīkuš', 208b. — 3: nolīkuši, 216b. — 1: Kāpēc mūsu g.; 2: apakšē; 3: maizīt' nolīkuš', 229¹.

2252.

1. Galdam kājas nolīkušas

Ne ar zeltu sudrabiņu:

Ar maizīti nolīkušas,

Ar to Dieva dāvaniņu. 302.

2. Kamlabad tam galdam

Visas kājas nolīkušas?

Tādēļ kājas nolīkušas,

Ka smagāku maizi lika. 232b

2253.

1: nu pie galda; 2: Liecinieki; 3: kūmāmi jāmaksā; 4: ēdumiņš, 6b. — 1: Ejat, kūmas; 2: Liecinieki; 3: kūmāmi, 28d. — 2: Liecenieki; 4: Liecenieku ēdumiņu, 97a, 401. — 1: aiz galdiņa, 193b.

1. Kūmas, kūmas, pie galdiņa,
Lieki ļaudis maliņā!
Mēs, kūmiņas, maksāsim
Lieku ļaužu ēdumiņu. 224a, 224k.
2: pie maliņas, 226c.

2254.

2: Lieceniēki; 3: kūmiem; 4: Lieceniēku, 30b. — 4: L. ēdumiņu, 36r.

2255.

1. Kas par manu augumiņu
Visupirms naudu deva?
Krusta tēvs, krusta māte,
Tie pirmie naudu deva. 290g, 335 Nr. 1320.
2: Visu pirmu; 4: deve, 41c Nr. 26 pag. 138. — 3: Krustu t., krustu m.; 4: pirmo, 111d.
2. Kas par munu ouguimiņu
Vysupyrm noudu deva?
Krustu tāvs, krustu māeta,
Tie pyrmūo noudu deva. 85b.

2256.

1. Sēdam, kūmas, vienu beņķi
Kas vienai, tas visām:
Kukul' maize, āziņ' pauti,
Apiņots alutiņš. 161c.

2258.

1: Sēda; 4: Vanadziņu, 212b. — 1: Seid', kūmiņa, kūmu krēslā, 196h.
1. Sēdat, kūmas, kūmu krēslā,
Kūmu krēslis norakstīts
Vonadziņa nadziņiem. 224o Nr. 531.

2261.

2 un 3: pērējiņa, 161c. — 2 un 3: Ku' tā bēna. 224i. — 3: Tai vaj'dzēja vīna glāzi; 4: kumosiņu, 208b.

2262.

1. Esi laba, veca māte,
Sēdi kūmu pulciņāi;
Esi kāda ja nekāda,
Pašaujies pabeņķēi. 181f.

2263.

1. Lūgtas kūmas, lūgtas kūmas,
Jola lūgta veca māte:
Kūmas lūgtas prieciņā,
Veca māte bēdiņās. 75b.
2. Kūmi dōrga, kūmi dōrga,
Vaca mote vaira dōrga;
Kūme gōja pīcēņā,
Vaca mōte bēdiņā. 415 Nr. 25 pag. 144

2271.

1: iet; 2: lejiņāi, 2a. — 1 un 3: Labāk man, 18, 42. — 1 un 3: Dievs dod mani, 28d. — 4: Ne no otra raudzīties, 322b, 401. — 1: Dievs dod man kalnā kāpti; 3: Dievs dod man otram doti, 325g. — 1 un 3: Deviņ, dodī; 4: otra raudzīties, 379. — 1: Dievi, dodī k. kāpti; 3: Dievi, dodī otram doti; 4: raudzīties, 319c. — 1: Dievs dod man k. k.; 3: Dievs dod man o. d., 75b. — 1 un 3: Dieviņi, 324e.

1. Duod', Dieviņi, kolnā kápt,
Na nuo kolna lejiņâ;
Duod', Dieviņi, ùotram duot,
Na nuo ùotra miļi lúgt. 85b.

2. Dúd, Divep, kolnā kópt,
Na nu kolna lejepā:
Dúd, Diveņ, ùtram dút,
Na nu ùtra papraseit. 423a.

1: Diveņ, dúd kolnu k.; 3: Diveņ, dúd ùtr. d.; 4: ùtra meļi lyugt, 422¹. — 4: ùtra miļi lyugt, 426c. — Sal. 427^ob (II pag. 45 Nr. 116).

1: Tād' audz, mana krustmeitiņa; 2: Kād, es; 3 un 4: Nij; 4: valodiņu (un: valodiņas), 69c. — 1: Audz tu, mans (un: manis) krustdēliņš; 2: krusta (un: krustu); 3 un 4: Ne, 111d.

1. Audzi tāda, krustu (krusta) meita,
Kāda tava krustu (krusta) māte:

Nij kājiņas šķībi spēra,
Nij bārstīja valodiņas. 75e, 344.

1: Tāda audz; 2: Kādas tavas kr. mātes; 3 un 4: Ne; 3: greizi; 4: valodiņ', 90. — 2: Kādas tavas kr. mātes; 3: greizi; 4: valodiņ, 104.

2. Audzē, Dievs, krusta bērnu,
Kā es paša, krusta māte:

Ne kājiņa šķībi gāja,
Ne valodas misējās. 401.

2278.

2: laimu; 3: Ej sētu no sētas; 4: Čingzdama, rind., 181c.

2279.

1. Novēlu pādītei visas savas laimes;
Dievs dos pādītei jo labu laimi. 41c Nr. 23 pag. 137.

2: Dievs deva, 181a Nr. 3926. — 2: D. deve, 181b Nr. 1374. — 1: laimas; 2: D. deva, 391 Nr. 1091.

2281.

1. Audz, mana pādīte, audz labi tikuse,
Tikušas lūko bajāru dēli. 182 Nr. 303.

2282.

1: manu pādīti, 144c.

2283.

1: solīsami; 2: Tam mazami bērniņami, 33c. — 1—2: Ko es došu, ko šķiņķošu Savam mīlam krustdēlam, 120c.

1. Ko mēs labu vēlēsam
Šam jaunam cilvēkam?
Siintiem govu, simtiem vēršu,
Simtiem Dieva palīdziņu. 324a.

1: Domājam, gādājam; 2: norakstīja, 335 Nr. 1285.

1. Kas to ceļu norakstīja
Līdz Klupmaņu baznīcai?
Jānis ceļu norakstīja

Ar saviemi sulaiņiem. 279a.

2. Kas to ceļu norakstīja
Līdz tai Bauskas baznīcāji?
Kumeliņis norakstīja,
Pādei vārdu meklējot. 288.

2288.

3: Tā puisīša; 4: Kuru, 90. — 1: Tas; 3: kumeliņš; 4: Uz baznīcu tecēdams, 22a Nr. 4027. — 3: Andrejiņa; 4: Kuru, 111d. — Sal. 415 Nr. 24 pag. 145 (Latg. izl.).

1. Kas ceļeņu izrakstēja

Smolkejšom pādeņom?

Krystabniku kumēļeņi

Kausteitóm kōjeņóm. 422a, 422d.

2290.

4: krusttjām, 111d. — 1: Kā; 3: Tā bērniņa; 4: vakar krusttjām, 379.

2292.

1: Kūmu k.; 2: Pūlītē, 181i Nr. 1568.

2293.

1. Anniņas pādīte raudāt rauda;

Kā pādīte neraudās, nedancināta. 170a un b.

2294.

1: biju; 4: krēslā, 226c. — 4: krēslā, 181i Nr. 1567.

2295.

3: iet; 4: Met zeseri kūmu naudas, 302. — 3—4 trūkst, 264c. — 1: Nisēdi, jaunskungs (jaunkundze); 2: dieti; 3—4 trūkst, 290f.

2297.

1: lielāja; 2: Kuplāja; 4: Iesitināšu, 224c Nr. 3973, 224d Nr. 543. — 3: Tur; 4: Ieviķelēšu, 226c.

2302.

4: Krogus dančus g., 159b. — 1: mēļi; 2: vaļa; 3: Gan, 185e. — 1: melli; 2: vaļa; 4: To, 189b. — 1: Plandātiesi, mēļa; 3; bijāte; 4: Šis dieniņas, 200e.

2303.

2: vandāties, 387.

1. Grozāties, zili svārki,

Gan lādē gulējāt,

Gan lādē gulējāt,

Tās pādītes gaidīdami. 182 Nr. 316.

2. Grozāties jūs, svārciņi,

Nu jums vaļas grozīties;

Sen bijāti pelējuši,

To pādīti gaidīdami. 145a.

3. Grozāties, zili svārki,

Nu jums vaļas grozīties;

Gan lādēi gulējāt,

Līdz Dievinis pādi deva. 164c.

2304.

3: gulējāt, 181a Nr. 1386. — 4: Dieviņis, 391 Nr. 1074.

1. Plandātiesi, brūni svārki,

Nu jums vajag plandīties;

Sen jūs klusu gulējāti,

Tās pādītes gaidīdami.

Nu vilkšu, kad iešu pādīti dīdīt. 166.

2306.

1: Atdod', kūma; 3: Lai es; 4: dancināju, 161c. — 1: Atdod', māte; 3: Lai es savu pādēniņu; 4: dancināju, 200a.

2308.

3—4: Lai es varu dieti iet, 290f.

1. Mīļā māmiņa, šē tava naudiņa.
Nesu man pādīti, lai nesu dieti. 264c, 290b.

2309.

1. Šķiliņu, vērđiņu plāniņu situ,
Kur mana pādīte rāpojās. 224h.

2310.

1. Kaut mana pādīte dancāt gājsi,
Es mestu dālderī plāniņa vidū. 181i Nr. 1859.
2: Es sviestu dāldari, 181i Nr. 1548.
2. Kaut mana pādīte dancāt nāktu,
Es mestu dālderī plāniņa vidui. 181f.
5. Ne velti pādīte dancot gāja,
Sīka sudraba gribēdama. 311a.

2311.

1: Piesalaidi, piesalaidi; 2: māmuļīte; 3; eiducinu; 4: Nosapirkta tabacinu, 158 (Nīcā). — 1: Pielaujies, pielaujies; 2: māmulīņa, 169. — 1—2: Veca māte, veca māte, Pies'laidies, pies'laidies; 4: nopirkties, 195b.

1. Pielaižies, pielaižies,
Man' mīļa māmulīte!
Es tev došu alus kannu
Ar apaļu dālderīti. 208b.

2312.

1. Pielaižies, pielaižies,
Mana veca māmuļīte!
Es tev došu alus kannu,
Baltas maizes kukulīti;
Vēl es došu dālderīti,
Tabaciņa nopirkties. 181f.
2. Mana veca māmulīte,
Pielaižies, pielaižies!
Es tev došu vīna glāzi,
Tad tu dzersi dziedādama;
Es tev došu dālderīti
Tabaciņu nos'pirties. 161c.

2314.

1. Lūdzama, kūmiņa, ģērb manu pādi;
Es iešu plānā, ņems' pādi līdz(i). 190f.
1: NN, kūmiņa; 2: plānai, nesīšu līdz, 164c. — 1: Bīfīte, komiņa, ģērb savu; 2: plānāi, 181a Nr. 3927, 181b Nr. 1375.
— 1: Kūmiņ, kūmiņ; 2: jems', 208b. — 1: pādīti, 224k. — 1: Lūdzam māmiņu: ģērb m. pādīņu; 2: dancot, ņ. pādīņu līdz, 1961 Nr. 170.

2319.

3: bantītes; 4: Kur prievetiņi, 224c Nr. 3984, 224d Nr. 1936, 224k.

2321.

2: sētā, 90.
1. Nu manu pādīti lūkiem tūsta;
Kad braukšu Rīgā, tad pirkšu jostu. 226c.
1: Kas ... saistīja; 2: jostiņu, 290f.
2. Kas manu pādīti lūkiem saistīja?
Pāriešu mājās, audišu jostiņu. 295a un b.
3. Ai, sānu kūmiņas, brauksim Rīgā,
Pirksim bērnam dzīparu jostu

Trīs ass garu, olekti plata,
Lai tina bērniņu līdz kāju galam.
109b, 109c. — 2: pādei sudraba; 4: Tīsim pādīti līdz kāju galam, 109a.

2323.

2: Ar lūkiem; 5: Rīgā; 4: Pirkame, 181i Nr. 1546. — 1: Raug'; 3: Rīgā pirkam jostiņu, 41c Nr. 31. — 2: lūciņim;
4 un 5: pierkam, 172f. — 3: Skrejami Rīgā, pērkame; 5: pērkame 173. — 3: Skrējām R., pirkām; 4: Pirkām,
181a Nr. 3940.

2325.

2: jozu; 3: gaŗa, 535 Nr. 1293.

2330.

1: Ej; 2: Es ieŗu pakaŗ, pādīte rokā, 185e. — 1: Ej; 2: ieŗu, 196h. — 3: pakaŗai, 224c Nr. 3978, 224d JMr. 548.
1. Ej, mīŗa Māriŗa, pa manu priekŗu,
Es ieŗu pakaŗ ar savu pādi. 164c.
1: Ej, Dieva eŗģeli, 144b. — 1: Ej, svētā; 2: Es ar pādīti plānāi gāju, 149e. — 1: Ej, Dieva eŗģeli, 149i.

2331.

1. Skaties, skauŗīti, caur ŷoga posmu,
Kur jauna meitiŗa pādīti dīda. 145a.
1: Skatiesi; 2: sieviŗa, 152.

2332.

1: ievas kr.; 2: Cauri nesu pādenīti; 4: pate, 161c.
1. Ŗķiratiesi ievas krūmi,
Nesējiŗa cauri gāja;
Nesējai melni svārki
Sudrabiŗa kŗopītēm. 180a.
2. Ŗķirait ceŗu, rūmējiet,
Nesātāja pādi dīda;
Sudrabota pāde bija,
Zelta pate nesātāja. 224c Nr. 3947.

2333.

1. Ŗķirat ceŗu, rūmējat,
Es pādīti dīdīt ieŗu. 181c.
2: Nu ieŗu plānā ar savu pādi, 144a, 144c.

2334.

1: Sakārņi, grunduŗi; 2: ŷķirat; 3: dancāt, 224r. — 1: Sakārņi, grunduŗi; 2: ŷķirat; 3; dancāt, 224c Nr. 3979, 224d Nr.
549.
1. Ciniŗi, cērpiŗi, no manu kāju!
Nu ieŗu plānā ar savu pādi. 144a.
1: C., cērpiŗi, grieŗat ceŗu; 2: plānāi, ņemŗ' pādi līdzu, 181i Nr. 1549. — 1: C., cērpiŗi, grieŗat ceŗu; 2: Es ar savu
pādīti dancāt ieŗu, 181h. Nr. 1549 var.
2. Sprunguŗi, runguŗi, ŷķirati ceŗu,
Lai vaŗas liepai grozīties.
161c, 161d, 208b. — 2: Nu nāks liepiŗa plandīties, 208b.
3. Siseŗi, grunduŗi, grieŗat ceŗu,
Lai liepu lapiŗas plandījās. 195b.
4. Sikārņi, sakārņi, grieŗati ceŗu,
Lai liepa līgo ar ozoliŗu. 207h un i.
1: ŷķiriet; 2: līgojās, 232.

2335.

1. Ŗķirat ceŗu, rūmējat,

Ozoliņš (Kupla liepa) dieta gāja. 144a, 144c.
2 un 3: Ozoliņš dietu, 311a.
2. Bēdziet, bērni, bēdziet bērni,
Ozoliņš daucot gāja,
Ozoliņš dancot gāja
Ar visām bitītēm. 407c.

2336.

1. Šķiraties, sveši ļaudis,
Abej pušu istabāi!
Kupla liepa dietu ies
Ar visām pazarēm. 6d.
2. Grieziet ceļu, grieziet ceļu,
Nu liepiņa dietu gāja,
Nu liepiņa dietu gāja
Ar visām pazarēm. 311a.
3. Grieziet ceļu, grieziet ceļu,
Kupla liepa dieti gāja,
Kupla liepa dieti gāja
Ar visiem zariņiem. —
Neba man lielas rūmītes vajaga,
Teju pat, teju pat pacepļa priekšā. 264c, 290b.
4. Šļukas, drukas, griežaties
Vienu pusi istabā!
Nu māsiņa dieti ies
Ar saviem bāliņiem. 118^l.

2338.

1: Dieviņ, celiņu; 2: plānāi pādītes dīdīt, 387.

2340.

1: slīd', slīdi, pādīte; 2: No rokas rokā, 401.

2343.

1. Sklid', sklid', pādīte, no manu roku,
No manu roku Jānīša (Marijas) rokās. 161c.
1: Sklidu, sklīdu; 2: rocīnu citās rokās, 144a, b un c. — 2: uz cita roku, 161c. — 2: otram rokās, 180b. — 1: Sklid',
sklīdu; 2: No manu rociņu, 200a.

2345.

1: Pus plānu dancāju; 2: Pus dziesmu; 4: Pus gada staigāja; 5—6 trūkst, 161h. — 1: Pusplāna vien gāju, 200a.
1. Aplīdza, aplīdza mūs pādīņu, —
Līdz ņēma kājiņas, līdz valodiņu. 212b.
2. Pusplāna vien gāju,
Atgriezios,
Lai mans pādēns
Pusgada staigā. 195c.

2346.

Pusplāna, pusplāna šo danci vedu:
Lai mūsu pādīņa pusgadā staigā. 212b.
Es savu pādīti pusplāna dīdu:
Lai mana pādīte pusgada staigā. 151b.
1: pusplānu; 2: pusgadu, 152. — 1: pusplānu vien dīdu; 2: pusgadu, ar turp.; 3: Pusgadu staigā, pusgadu runā, 144a,
144c. — 1: dīdīju, ar turp.; 5: Pusgada staigā, sauc tēvu, māti, 1571.
3. Pusplāna vien lēcu dancodama:
Lai mana pādīte pusgada staigā,

Pusgada staigā, pusgada runā. 207s.

1: Pusplānu vien lēcu dancādama; 2 un 3: pusgadu, 224c Nr. 3968, 224d Nr. 538, 391 Nr. 1077. — 2 un 3: pusgadā, 226c. — 2 un 3: staigāja; 3: runāja, ar turp.; 4: Pusgada māmiņai skaidiņas lasīja, 264h.

2348.

1: Pret sauli, priekš saules [?]; 2: pusgadā, 6a.

2349.

1. Es liegi, jo liegi pādīti dancinu:
Dižu radu bērniņš, — galviņa reiba. 161c.

2350.

1. Lai Jānītis drīzi auga,
Drīzi rāva valodiņu. 75e.

2351.

1: dancināju; 2: cilādama; 3: staigāja; 4: Drīz jēmās valodā, 224r. — 1: dancināju; 2: Augstu r. turēdama; 3: staigāja; 4: Drīz jēmās valodā, 224r.

2352.

1: kūmi; 3: krustu, 91f. — 2: Uztabiņas; 3: krustdēliņš; 4: Drīzi teka, 97c, 391 Nr. 1076. — 1: komi, 3: krustu, 190f. — 3: krustdēliņš; 4: Drīzi teka, 335 Nr. 1506.

2353.

1. Dejate, kūmiņas, neķarstāties:
Lai mūsu pādīte neķarstījāse. 180b.
1: Lūdzamas, k.; 2: neķarstās, 196h.

2354.

5: Ar visu zariņu; 4: Ar pazariņu, 180a. — 2: Plānāje diete; 3: Ar visu zariņu; 4: Ar pazarieme, 180b. — 2: vidui; 3: Ar visus zariņus; 4: Ar pazarišus, 181f.

2355.

2: plāniņa vidū; 3: Ar visu zariņu; 4: Ar pazariņu. 224h. — 1: liepiņu; 2: plāniņa vidū; 3: liepiņa, (trūkst 5—6r.) 224k.

1. Stādīju ozolu

Istabas vidū,

Lai čab lapiņa,

Staigājot. 169.

3: Čabēja lapiņas; 4: Dancojot, 195b.

2. Stādīju ozolu

Istabas vidū,

Lapiņas purēja

Dancājot. 200f.

2358.

2: dūru azotē, 152. — 2: azotāi, 171a.

1. Es, pādīti dīdīdama,

Puķīt' dūru azotē:

Lai tā auga man pādīte,

Kā puķīte dārziņā. 158 (Tosmarē).

2. Es, pādīti izdīdījse,

Dārzā gāju rozēs liet:

Lai pādīte tā izauga,

Kā rozītes dārziņā. 181c.

2359.

1. Sav' pādīti dīdīdamis,
Augstu rokas cilināju:
Diža rada bērniņš bija,
Gribēj' augstu cilinām. 180b.

2360.

2: Augsti, 41c Nr. 53 pag. 142, 181a Nr. 3941, 181b Nr. 1389. — 1: pādīti; 3: Lai pādīte skaidri auga, 166. — 3: tīra meita; 4: Čakla darba, 181c.

1. Es pādīti dancināju,
Augsti roku cilādama;
Lai tā auga skaidra meita,
Skaidra darba darītāja.

224h, 226c, 335 Nr. 1310. — 2: Augstu roku turēdama, 27b. — 2: rokas cilināju, 161c. — 2: rokas cilināju; 3: aug; 4: Skaidru darbu, 208b. — 2: Augstu; 3: Lai pādīte smīdra auga, 224c Nr. 3962, 224d Nr. 532.

2. Skraji eimu, skraji teku,
Skraji pādi lecināju:
Lai tā auga skaidra meita,
Skaidra darba darītāja. 180b.

2361.

1. Sudraba laistīta tā istabiņa,
Skaidr manas kājiņas, pādīti dīdot. 181c.

1: istabina; 2: Skaidrēja kājiņas, 144a. — 1: istabina; 2: Skaidra man kājiņas, 144b. — 1: Sudrabu; 2: dīdām, 171a. — 1: Sudrabis; 2: Skaidrēja kājiņas, 387.

2363.

2: Irbiņi rokā; 4: Diža adītāja, 224r.

2364.

1: Dancinu pādīti; 4: Diža, 224r. — 2: Šautuvi; 4: Raibaudējiņa, 224o Nr. 3086.

2368.

2: sviedu pabeņķē; 3: Kad tā auga liela meita; 4: kules nenesā, 144a. — 2: Sviešu kules pabeņķē; 4: Ne tā kuļu nēsātāja, 149g. — 2: metu; 4: Lai kulīti nenesā, 224c Nr. 3954.

2370.

3: Lai mans pādīņš, 41c Nr. 52 pag. 142, 335 Nr. 1312. — 4: diža dravenieca, 196h. — 4: diža draveniece, 224c Nr. 5951.

2371.

2: Skruzde; 4: Manai pādes klētiņā, 149i.

2374.

1: Kam tie sirmi kam tie bērī; 3: Tā bērniņa, 88a Nr. 4039. — 1: tādi kum.; 2: Aplokā; 3: Tās Ediņas; 4: krustījām, 97a. — 1: Seši sirmi k.; 3: Tie; 4: krustījām. 109a.

1. Pieci bērī kumeliņi
Pa aploku spēlējās;
Visi pieci piederēja
Mazijam bāliņam. 36k.

2: Notarā; 3: Tie vis'; 4: Mūs' jaunam, 216b. — 2: Mīdeklī; 4: Mūs' jaunam. 231.

2. Pieci bērī kumeliņi
Uz akmeņa auzas ēda;
Visi pieci piederēja
Jaunajam bāliņam. 222b.

2: akmeni; 4: Mazajami brālīšam, 158 (Kab.). — 4: Jaunajame brālīšam, 173. — 2: akmeni; 4: brālīšam, 181d. — 2: akmeni; 4: brālītīm, 182 Nr. 264. — 4: brālītīm, 195b. — 2: akmeni; 4: Jaunajami brālīšam, 208c. — 2: akmeņa; 3: Tie

vis'; 4: Mūs' jaunami, 212b. — 1: Seši; 3: seši; 4: Mūs' jaunam, 224b. — 4: Mazajam brālītim, 224h. — 2: akmiņa; Mūs' jaunami, 281b. — 4: Jaunākam, 360.

2376.

4: Zirdziņus ganīs, 196h. — 4: Teliņus, 224c Nr. 3972, 224d Nr. 542, 335 Nr. 1314.

2377.

1. Kūmās iedama, aploku mēru,
Kur mana pādiņa teliņus ganīs. 181c.

2379.

2: pabeņķī; 3: Tur Andreja; 4: kristījām, 22a Nr. 4024. — 2: pabeņķē; 3: Tā Mārtiņa; 4: glabājam, 30b. — 1: kājām; 2: pabeņķī; 3: Tās māmiņas; 4: glabājam, 451.

2380.

2: Pabeņķē; 4: kristījām, 23.

2381.

3—4: Lai Dievinis manu pādi Vēl jo augsti cildināja, 149e. —

1. Es to savu krustu meitu

Augsti vien cilināju:

Lai Dieviņš cilināja

Bagātā vietinā. 90.

1: krusta; 2: Lieli augsti cilināju; 4: Bagātāi, 69a. — 1: krustdēliņu; 2: cildināju; 3: cildināja, 111d.

2382.

3—4: Lai cilina Dēkļa, Laima Bagātosa ļautiņos. 149i.

1. As tūo sovu kruisdēliņu

Ougsti vien cylanāju:

Lei Laimiņa cylanāja

Ougstajā vietinā. 85b.

2383.

2: Augstu; 3: Lai Dievinsa cilināja; 4: Bagātosa, 149e. — 3—4: Lai Dievs pādi cilināja Bagātāja vietināji, 387.

2384.

2: Sasaskatu aizkrāsne; 4: kaunīdze; 5: No tēva, mātes, 1571. — 2: pabeņķī; 4: aug, 403. — 2: pabeņķī; 5—6: trūkst, 145a. — 2: Aces metu pabeņķē; 4: Kaunīdze aug; 5—6 trūkst, 158 (Nīcā).

2387.

41c Nr. 49 pag. 142. — 1: Paviegli; 4: Mūžiņš 335 Nr. 1311.

1. Paviegli ievedu to dancīti:

Lai manai pādītei pavieglis mūžis.

224 Nr. 3977, 224d Nr. 547, 391 Nr. 1078. — 2: mūžs, 224h. — 2: pādei pavieglis mūžs, 226c.

2. Paviegli iesāku vaiņaka danci.

Dod', Dieviņi, māsiņai

Vieglu mūžu dzīvojot! 200a.

2388.

1. Es tevi, bērniņ,

Gan mīļi auklēju;

Tavs tēvs, tava māte

Pagreži vērēs. 69f.

4: raugās, 75b. — 2: gana; 4: skatās, 90. — 4: Pagreizi skatās, 111d. — 2: gana; 4: Pagreizi skatās, 126c.

2391.

Ai, veca māmiņa, kraunies vietā,
Kraunies vietā, jem manu pādi. 151 b.

2395.

1. Kur likšu pādīti, izdancinātu?
Vai došu tēvam, vai māmiņai?
Nedošu tēvam, tam cietas rokas;
Māmiņai, tai es došu,
Lai tā dižu audzināja. 196h.
2. Kur likšu pādīti, izdancinājis?
Vai došu tēvam, vai māmuliņai?
Tēvam nedošu, tam cietas rokas;
Mātei, tai došu, tai mīkstas rokas. 185e.
3. Kam došu lellīti izdancināt?
Vai došu tēvam, vai māmiņai?
Tēvam nedošu, etc. kā 2.
196b Nr. 3993, 196c Nr. 279. — 1: izšūpot, 41c Nr. 30 pag. 139.

2396.

1. Slīdi, mana pādīte,
No manu roku,
No manu roku
Māmiņas klēpī. 264c, 290b.
1: Slīd', slīd' p.; 4: klēpē, 289a. — 2 un 3: No manām rokām, 290f. — 1: Lidu, lidu p.; 2 un 3: No manām rokām, 226c. — 2 un 3: No manām rokām; 4: gultā, 279a.

2398.

1. Šūpāj' mani šādi tādi,
Visi mani sagrūstīja;
Šūpāj' mani māmuliņa
Vieglajām rociņām. 30b.
2. Man' auklēja pieci, seši,
Vis' auklēja gumstīdami;
Auklē mani, māmuliņa,
Vieglajām rociņām. 401.

2402.

1. Nesam pātīti aizceplēi;
Lai mūsu pātīte kaunīga auga. 311a.

2405.

2: Izdīdījis; 3: gultā; 4: Ābolu c., 181 f. — 3: sviedīšu; 4: Āboliņa cisiņās. 190f.

2408.

200a (bez 5, 6. rindiņas). — 5—6: Lai guļ, lai rukst, Kā sivēniņis, 6a.

2415.

5: pēdeji, 151. — 2 un 3: Vajag, 41c Nr. 25 pag. 133. 335 Nr. 1318. — 1: Metiet. metiet; 3: pādītei, 282.
1. Metiet, kūmiņas,
Ir vēl vajag:
Vajag pātītei
Ziepu naudas. 311a.
2. Metite, ķeumeņes, zīpeis naud:
Ar kū jeus krista bārns zīpejās. 415 Nr. 28 pag. 145.

- 3: aug balta, skaista, 30b. 2416.
- 1: Metat, metat, 188°. 2421.
2423.
1. Jēpīti, krusttētiņ, dālderu mesti!
Vajaga, vajaga zobiņu naudas. 75e.
2. Metiet, kūmiņas, zobiņu naudu,
Lai iet pādīte zobiņu pirkti. 75b.
2424.
1. Kūmiņi mīļie, zobiņu naudu,
Lai nesāp zobiņi, garozu graužot. 111d.
2. Metiet, kūmiņi, zobiņu naudiņu,
Lai zobiņi nelūza, garozas graužot. 335 Nr. 1317.
3. Metīte, ķeumeņes, zūbeņ naud:
Ar kū jeus krista barns sīreņ grauze.
415 Nr. 30 pag. 145 (Latg. izl.).
2425.
3: nesāp zobiņi, 76. — 2: naudu; 4: Rāceni, 97a. — 2: naudu; 3: zobiņi nesāpj, 104.
2427.
1: Metate; 3: pādeje, 167b. — 3: aug, 195b. — 1: Es metu pādītei; 3: pādītei, 387.
2429.
1. Kūmas sēda, beņķi līka,
Nātres auga plāniņā;
Eita, kūmas, minat nātres,
Lai aug baltais āboliņš. 180a.
2: plāniņā; 3: Eimam, k., minam; 4: ābolins, 144a. — 1: sēde, beņķi slīka; 3: Eimam, k., minam; 4: baltis āboliņš, 173.
— 1: sēd, beņķis slīkst; 2: plāniņāi; 3: Iesim, k., mīsim, 181f.
2430.
2: plāniņāja; 3: Eitam, k., minam, n.; 4: plāniņā; 3—6: Lai aug mauris plāniņāja, Mūs' pādīte rāpažām. 149i.
2434.
1: nātrītes; 3—4: Lai mans krustdēls Rāpojās, 6c. — 1: nātres; 3—4: Kur mūs' krustmeita Rotājās, 111d. — 2: aug, 264c, 290f, 302. — 2: aug; 3: Kur pādītei, 278c. — 2: aug mauriņš, 293a un b. — 1: Miņu, miņu, 298b Nr. 4009, 299b Nr. 1679, 391 Nr. 1088.
1. Minat, minat nātrītes, lai auga mauriņš,
Kur mūsu krustbērnām jārāpo. 69a.
2. Minam, minam nātres, lai aug maurs,
Lai mūs māsiņa pa mauru tekā. 208b.
3. Minam nātres, lai aug mauris;
Tur mana pādīte rāpojās. 226c.
2436.
1. Minam, minam
Bāliņu pēdas,
Lai nīka nātres,
Lai auga mauriņš. 226d Nr. 4181.

KRISTĪBU OTRĀ DIENA.

KŪMAS MEKLĒ LĪKSTI.

2437.

Iedēstīju, apravēju
Birzē zaļu ozoliņu:
Dievs man deva krusta bērnu.,
Man līkstiņa sen zināma. 407a.

2438.

Es šķītos krustdēlam
Tālu braukt līksti cirst, —
Te jau pat uzaugusi
Istabiņas pakaļā. 111d.

2439.

Dod, Dieviņ, man pādīti,
Man līkstiņa sen zināma.
Es atradu ganīdama
Smuidru garu ozoliņu. 324c.

2440.

Pavaicāju māmiņai,
Kāda koka līksti cirst.
— Ja meitiņa, tad liepiņas,
Ja dēliņis, tad ozola. 28d.

2441.

Es neiešu sētiņā,
Sava darba nedarījis:
Birzē līkstes nenocirtis,
Šūpuliņa nepiekāris. 335 Nr. 1289.

2442.

Kūmi, kūmi, jūdziet zirgus,
Brauksim mežā līksti cirst!
Vai mēs savu krustdēliņu
Sola virsū sviedīsim? 111d.

2443.

Komi, komi, jūdziet zirgus,
Brauksim birzie līkstes cirst!
Voi mēs savu krustdēliņu
Mātes klēpī atstāsim? 111h.

2444.

Mēs bijām liela pulka,
Mums palīgu nevajaga:
Divi auklu vijējiņi,
Div' šūpuļa šuvējiņi;
Kas tie citi atlikuši,
Tie kārtē braucējiņi. 23.

2445.

Kas bijiet krustabnieki,
Nu uz mežu taisāties,
Lieciet cauņu cepurītes,
Joziet zaļus zobentiņus. 20b.

2446.

Kas bijāt meženieki,
Tie uz mežu taisāties:
Krija svārki, tāšu kreklis,
Žagariņu cepurīte. 6b, 105b.

2447.

Kas bijāt meža ļaudis,
Tie uz mežu taisāties:
Trinat dūčus, ēvelītes,
Jūdzat labus kumeliņus. 141.

2448.

Trinam cirvi, trinam cirvi,
Meklējam galodiņas:
Nu jāiet mežiņā
Šūpoļam kārtes cirst. 75b.

2449.

Braucame kūminas
Caur zaļu birzi,

Cērtame pādīti
Likstošu kārti,
Cērtame līkstošu,
Bet nelūstošu. 149i.

2450.
Jājami, kūmini,
Caur zaļu birzi,
Cērtami pādei
Šūpuļa kārti. 144a.

CĪŅA AR MEŽSARGU.

2451.
Meža sargi bāleliņi,
Cieši silu sargājiet:
Rītā braukšu līdz ar dienu,
Zagšu zaļu ozoliņu. 407k.

2452.
Es par tevi nebēdāju,
Pats lielais meža sargs,
Gāj' mežā, cirtu kārti,
Pat diženu ozoliņu. 20b.

2453.
Piedodiet, meža sargi,
Man skādīte lēkusies:
Trīs kociņi pavēlēja,
Es nocirtu ceturto. 111f.

2454.
Es nocirtu uz robežu
Deviņ' zaru ozoliņu;
Man nojūdza meža sargs
Deviņdanci kumeliņu. 322a.

2455.
Tīšām cirtu ozoliņu
Uz tiem leišu robežiem,
Nebēdāju leišu kungu,
Ne ar leišu meža sargu. 181k.

2456.
Es tā daudzi nebēdāju,
Kad tik bārgi meža sargi:

Es nocirtu ozoliņu
Pašā dienas vidiņā;
Pašā dienas vidiņā,
Pašā dārza maliņā. 75e.

2457.
Sargājties, meža sargi,
Stipri vīri mežā brauca:
Dzelza svārki, vara bikses,
Stīgām šūti zābacīni. 216b.

2458.
Sargājties, meža sargi,
Stipri vīri mežā brauca:
Asi cirvi, kalti rati,
Pakavoti kumeliņi. 41c Nr. 7, pag. 27.

2459.
Kas bijāti meža sargi,
Mežu labi sargājati:
Es savai pādītei
Zaļozola kārti cirtu. 22b.

2460.
Braukdami, kūminas, pa zaļu birzīti,
Cērtam pādītei šūpuļa kārti,
Lai skrēja mežsargi pie joda, velna,
Pādītes labā man nava bailes. 149e.

2461.
Utubunga, utubunga,
Mūsu kunga meža sargs:
Ikām uts izbungāja,
Tikām mežu izlaupīju. 69a.

2462.
Šāve mani meža sargs
Ar piecām pistolēm;
Dūmi vien nokūpēja
Ap maniem lindrakiem. 109b.

2463.
Meža sargi mani šāva
Ar piecām pistolēm,
Dūmi vien nokūpēja
Gar to manu pakaļiņu. 111k.

LĪKSTI CĒRT KALNĀ, CEĻA MALĀ.

2464.

Es tev lūdzu, krusta tēvs,
Purvā kārtes man necērt. —
Āriskā vietīnā,
Lai tā viegli līgojās. 311a.

2465.

Krusta tēvi, krusta mātes,
Purā līkstes necērtiet;
Cērtiet sila kalniņā,
Lai aug zaļas atvasītes. 131¹ (Konst. Lūsiņš).

2466.

Es tev lūdzu, krusta tēvs,
Necērt līksti purvmalā;
Cērt augstā kalniņā,
Lai ārdava valodiņa. 111d.

2467.

Krusttēvs man līksti cirta
Staiga purva maliņā;
Cērt, krusttēv, kalniņā,
Lai ārdava valodiņa. 335 Nr. 1292.

2468.

Es jums saku, krusta tēvi,
Purā kārtes necērtiet;
Cērtiet ceļa maliņā:
Lai ved jaunu tautiņās. 23.

2469.

Krusta tēvi, krusta mātes,
Purvā kārtis necērtiet;
Cērtiet ceļa maliņā:
Lai ņem jaunu līgaviņu. 22a Nr. 4034.

LĪKSTI CĒRTOT, ZIEDO UN PAREĢO.

2470.

Es savam krustdēlam
Ozoliņa kārti cirtu:
Lai tas auga smuidris, gaŗš,
Kā tas āra ozoliņš. 75e, 344.

2471.

Es savam krustdēlam
Ozoliņa liksti cirtu:
Lai aug manis krustdēliņš
Ozoliņa smuidrumiņu. 111h.

2472.

Ar cirvīti, krusta tēvi,
Šūpuļ' kārti necērtiet,
Ar zāģīti zāģējiet,
Lai skaidiņa nelēkāja. 20b.

2473.

Cirtiet likstu, krusta tēvi,
Sītiēt grašu celm' galā,
Lai celmiņš nelapoja,
Iekams auga krusta bērns. 118^l.

2474.

Kas tur spīd, kas tur viz
Viņā lauka maliņā?
Krusta tēvi kārti nesa,
Zelta pušķis galiņā. 22b. 23.

2475.

Kaut zinātu to celiņu,
Kur šūpoļa kārti cirta,
Appuškotu to celiņu
Sarkaniemi dzīpariem. 379.

2476.

Neraudies tu, celiņ,
Es tev būšu appuškot,
Es tev likšu vara naudu
Ar sarkanu dzīpariņu. 111d.

2477.

Parādāt, krusta tēvi,
Kur šūpoļa likste cirsta,
Lai es teku apraudzīt,
Vai aug kuplas atvasītes. 36r.

2478.

Parād man, krustu tēv,
Kur šūpoļa kārti cirti,
Lai es eimu apraudzīt,
Vai aug kuplas atvasītes.

Ja būs kuplas atvasītes,
Tad bagāta dzīvošana. 75b.

PEĻAMA LĪKSTS.

2479.
Jauni vien krusta tēvi,
Ar zariem kārti nesa;
Nav neviena vecākā,
Kas zariņus darināja. 23.

2480.
Ej ellē, krusta tēvs,
Ar to savu liku kārti!
Vai savam krustdēlam
Gribi liku muguriņu? 75e, 344.

2481.
Kur tu teci, krusttētiņ,
Ar to bērza sprunguliņu?
Voi tu gribi krustdēliņa
Kā bērziņa sprunguliņa. 111b.

2482.
Tava vaina, krusta tēvs,
Kad es liela neizaugu:
Kam tu cirti elkšņa kārti,
Zemu kāri šūpulīti. 75e.

2483.
Tēva vaina, ne māmiņas,
Ka es liela neizaugu:
Palejā līksti cirta,
Zemu kāra šūpulīti. 141¹.

2484.
Tā, mamiņ, tava vaina,
Ka man mazs augumiņš:
Kalniņā līksti cirta,
Lejiņā stāvēdami. 121°.

2485.
Tava vaina, māmuli,
Kad man bārga valodiņa:
Kam tie tavi bāleniņi
Paeglīša līksti cirta. 33c.

2486.

Nav, māmiņa, Dieva vaine,
Kad man' veda robežnieki,
Kam tu gāji maziņam
Par robežu līkstu cirst. 36r.

2487.

Tēva vaina, ne māmiņas,
Robežnieki mani veda:
Kam man tēvs līksti cirta
Robežnieku tiesiņā. 129.

2488.

Tēviņš manim grūt' darīja
Par visiem bērniņiem:
Šūpulīša kārti cirta
Novadiņa maliņā;
Atjāj tautas pār novadu,
Noņem manu vaiņadziņu. 181a Nr. 621.

2489.

Kur cirti, tēviņi,
Šūpuļa kārti?
Skaidrai birzēi,
Novadā malā.
Augs tava meitiņa,
Būs novadniece. 195b.

ŠŪPULI TAISA, VIJ, ŠUJ.

2490.

Pašas, kūmas, domājiet,
Ko jūs katris darīsiet.
Kam pirmais krusta dēls (meit'),
Tam šūpolīts jāuztaisa. 88a Nr. 4051.

2491.

Krusttēvi, krustmātes, vienā vietā!
Vai sava darba jūs nezināt?
Vai ēst un dzert vien nācāt?
Vai jūs šūpulīša netaisīsiet? 88a Nr. 4041.

2492.

Šādi rīki, tādi rīki,
Amatnieka kulītē:

Bij kalteņi, bij urbeņi,
Bij ar skrūvi skrūvējami. 90.

2493.

Nekad neiešu kūmiņos
Bez sava nazīša, īleniņa.
Pirkams nazīt's, īleniņš,
Pirkams šūpuļa šuvējiņš. 90.

2494.

Dievs deva krustdēlu visnezināmu.
Ne man nazīša, ne īleniņa;
Pirksts man nazīt's, pirksts īleniņš,
Pirksts man šūpuļa šuvējiņš. 111d.

2495.

Kūmām gāju nezinādama:
Ne man naža, ne īleniņa,
Ne man naža, ne īleniņa,
Ne man šūpuļa vijējiņa. 379.

2496.

Jēkabami auklas vīt,
Tam aug gari kaņepāji;
Līzei klāti paladziņu,
Tā māc smalki tecināt. 28d.

2497.

Trīs dieniņas Marija kaņepes plūca,
Šūpuļa virvītes pelnīdama. 208d.

2498.

Trīs gadiņus Andrejs līdumu līda,
Šūpla kārti meklēdams;
Trīs gadiņus Līzīte kaņīpes plūca,
Šūpla striķus gādādama. 196h.

2499.

Jurītis ar Miķeli
Šūpuļami auklas vij,
Piecas jaunas krusta mātes
Lai klāj baltu paladziņu. 137c.

2500.

Jānīšam līksts cirst,
Kārlīšam auklu vīt;

Kas īstā krusta māte,
Lai klāj baltu paladziņu. 137e.

ŠŪPULI UZKAR.

2501.
Ko darāt, krusta tēvi,
Kad šūpuļa nekariet?
Vai pādīti atstāsāt
Uz māmiņas rociņām? 18.

2502.
Pirmajam bērniņam
Kūmi kāre šūpulīti,
Jau otram, trešajam
Lai kar tēvs, māmuliņa. 313.

2503.
Līdzit, visi lieceniķi,
Šūpulīša kārējam!
To kanniņu kūmas dzēra,
To dzeņ visi lieceniķi. 182 Nr. 314.

2504.
Kuņš īstenis krusta tēvis,
Lai pakāra šūpulīti;
Kur' īstena krusta māte,
Lai klāj linu paladziņu. 126d.

2505.
Es pādīti nešūpoju
Uz plikiem žagariem:
Izmetusi cimdu pāri,
Tad pādīti pašūpoju. 313.

2506.
Es savai krustmeitai
Āboliņa ciskas liku:
Lai tā auga šmuidra, gara,
Āboliņa plāvējiņa. 75b, 75e, 544.

2507.
Es savai pādītei
Cūku mīgu vietu taisu:
Lai tā guļ tā miedziņu,
Kā cūciņa midziņā. 311a.

2508.

Dievs man deva krusta bērnu
Pašā ziedu laiciņā;
Magoniņu vietu taisu,
Rožu klāju paladziņu. 309a, 401.

2509.

Klāj tu pate, meitu māte,
Villainīti šūpolī;
Dēla māte atsagulās
Visu mūžu dienas vidu. 324e.

2510.

Ieliekam mazo bērnu
Liela bērna šūpulī:
Lai mazais drīz runāja,
Drīz staigāja kājiņām. 6b.

2511.

Ieliekami lielu bērnu
Mazā bērna šūpulī:
Lai runāja mazākais,
Kā runāja lielākais. 13b.

PĀDE GUĻ KĀ PELĪTE.

2512.

Čuči, guli, maģs bērniņš
Šūpulīša dubenā;
Nedeldē linu virves,
Nemuldini māmulīti. 161c.

2513.

Čuči, guli, man pādīte,
Kā pelīte midziņā;
Neklausies ciema gaiļu,
Netraucē māmaļiņas. 75b.

2514.

Guli, mana mīļ' pādīte,
Kā ielikta šūpulī,
Neklausies ciema gaiļus,
Nemodini māmulītes. 229c Nr. 2237.

NEVEIKSMĪGI UZKĀRTS ŠŪPULIS.

2515.

Kam, māmiņa, auklas viji,
Kam pakāri šūpulīti?
Es būt' liela uzaugusi
Bez šūpuļa šūpošanas. 279a.

2516.

Tava vaina, māmuliņa,
Ka man mazs augumiņš:
Kam līkstiņu pušu lauži,
Man kārdama šūpulīti. 91c.

2517.

Tā, māmiņa, tava vaina,
Ka(d) es ilgi vaiņagā:
Kam tu kāri šūpulīti
Miglaināi rītiņā. 181c.

2518.

Gauži raud māmuliņa,
Man šūpoli pakārdama.
Vai redzēt paredzēja,
Otra vērgu paliekam. 88c.

2519.

Tava vaina, māmuliņa,
Kad es liela neizaugu:
Kam bitīti pieminēji,
Man' likdama šūpolī. 321, 309a.

ŠŪPULI KAĶ GAIŠĀ VIETĀ.

2520.

Nāc, parādi, saimnieciņ,
Kur kārsim šūpulīti?
Kalpa vīra bērniņš bija,
Tam nav savas istabiņas. 75e, 344.

2521.

Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Šūpos mani brāļi, māsas,
Kur iedami, tecēdami. 302.

2522.

Nekar man, māmuļiņa,
Aizkrāsnē šūpulīti;
Kar pie loga saulītē,
Lai šūpoja bāleliņi. 30b.

2523.

Kar, māmiņa, šūpolīti,
Kar pie loga istabā:
Lai uzaugu raksītāja,
Grāmatiņu lasītāja. 379.

2524.

Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Lai es augu daiļa meita,
Daiļa darba darītāja. 281b.

2525.

Kar, māmiņa, šūpolīti,
Kar pie loga istabā:
Lai es augu sarkanbalta,
Arājiņa līgaviņa. 325c.

2526.

Nekar man, māmuļiņa,
Pie durviem šūpolīša;
Kar ustubas dibinā,
Lai es augu saimeniece. 407e.

2527.

Kar māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Ka varēju raibes aust,
Šūpulī sēdēdama. 297a.

2528.

Mazai man māmuliņa
Ārdīs kāra šūpulīti:
Vai dziedāju, vai runāju,
Kā ārdīt izārdīju. 111d.

MĀTE, VECMĀTE LIEK ZIEDU ŠŪPULĪ.

2529.

Visupirms, māmuliņa,
Liec akmini šūpulī:
Visas paļas akmiņam,
Ne manam augumam. 111d.

2530.

Vecā māt, vecā māt,
Liec akmeni šūpulī:
Akmenī visas paļas,
Ne manā krustdēlā (-meitā). 75e, 109c, 159f.

2531.

Visupirms, māmuliņe,
Liec akmeni šūpulī:
Kad skauģītis mani ķēra,
Lai saķēra akmentiņu. 13b.

2532.

Neliec mani, māmuliņe,
Bez ziediņa šūpulī;
Liec maizīti, liec naudiņu,
Liec gudro padomiņu. 265b, 290b, 295b, 297a.

2533.

Neliec mani, māmuliņa,
Bez ziediņa šūpolī;
Kad nav zelta, sudrabiņa,
Liec maizītes gabaliņu. 311a.

2534.

Māte, dēlu lolodama,
Nazi dūra šūpulī:
Lai varēja plauksti cirst
Pret tērauda zobentiņu. 181a Nr. 2434.

ŠŪPUĻA NAUDA.

2535.

Nākat, ļautiņi,
Līkstītiņu locīt!
Še bij sūrums,
Še saldumiņš. 45a.

2536.

Nāciet, ļautiņi,
Kārtiņu locīt!
Te bij sūrums,
Te bij saldums,
Te mūsu vīndedzis
Jums gan dzirdīs. 22r.

2537.

Visas glāzes bij par velti,
Šī glāziņa par naudiņu. 387.

2538.

Lieli, mazi, jauni, veci,
Kopā visi naudas mest!
Še šūplīša dibinā
Guļ naudiņas tērētājs. 88a Nr. 4042.

2539.

Eita, komas, skatīties,
Kas gulēja šūpolie:
Te guļ jūsu krustdēliņš,
Sudrabiņa gaidīdams. 111h.

2540.

Krusta tēvi, krusta tēvi,
Jūs papriekšu, jūs papriekšu!
Jūs papriekšu, jūs papriekšu,
Jūs vārdiņa devējiņi. 15^l.

2541.

Veci vīri, jauni puiši,
Šur nāciet pagastā!
Še ir mazs cilvēciņš,
Pagastiņa ņēmājiņš. 75b.

2542.

Kūmiņas, kūmiņas,
Pie pagastiņa!
Rudeņa laiciņš,
Pagasta vajag. 387.

2543.

Metiet, kūmas, pādei naudu,
Metiet pādes māmiņai;
Tēvam naudas nemetiet,
Tas neredz grūtu dienu. 294.

2544.

Metat naudu, jauni puisi, —
Kam jūs naudu glabājat?
Ne jums kāzas, ne krustības,—
Kur jūs naudu tērējat? 220c.

2545.

Tētiņi, tētiņi,
Naudiņas mesti!
Tu sauci rītos,
Tu vakaros:
Meitiņa mīlā,
Uzpūti uguni,
Uzpūti uguni,
Noauji kājas. 75m.

2546.

Krustiņi brālīt,
Met dālderīti!
Tu sauci rītā,
Tu vakarāi:
Māsiņa mīlā,
Pūt uguntiņu,
Pūt uguntiņu,
Pataisi ciskas. 75b.

2547.

Met tu pats, meitu tēvs,
Sudrabiņu šūpolī:
Dēlu tēvs atsagulās
Visu mūžu dienas vidu. 324e.

2548.

Kūmas naudu sametuši,
Nu metiet, liecinieki;
Nu metiet, liecinieki,
Par ēdumu, par dzērumu. 15¹ 290g.

2549.

Metiet, kūmas, zelta naudu
Metiet visi liecinieki:
To kanniņu kūmas dzēra,
To dzer visi liecinieki. 279a.

2550.

Metati, metati,
Vajaga, vajaga!

Vajaga Marei
Šūpuļa naudas. 16.

2551.
Nākat, mani bāleliņi,
Šūpuļ' kārts palocīt!
Locīdami, šūpādami,
Lieciet zelta gabaliņu. 30b.

2552.
Nākat, kūmas, aplūkot,
Vai ir vieglis šūpulītis.
Šūpodami, līgodami,
Liekat zelta gabaliņu. 36r. (T. Saulīte.)

2553.
Nāc, tētiņ, palūko,
Vai ir vieglis šūpolīts;
Ja ir vieglis šūpolīts,
Ieliec zelta gabaliņu. 75b.

2554.
Laižat mani aplūkot,
Vai ir vieglis šūpolīts;
Ja ir vieglis šūpolīts,
Tad laimīga dzīvošana. 75b.

ŠŪPULĪ MET LABU NAUDU.

2555.
Laba nauda, laba nauda, —
Vēl vajaga, vēl vajaga!
Vēl vajaga sudrabiņa
Pie tā vara gabaliņa. 75b, 97c.

2556.
Sudrabiņa, sudrabiņa!
Vara mums nevajag.
Vai mēs pilis būvēsim
Ar tiem vara gabaliem? 290g.

2557.
Metat, kūmas, ko mezdami,
Vara naudu nemetat:
Lai manai pādītei
Grūti nav dzīvojot. 45a.

2558.

Metat zeltu, sudrabiņu,
Vaŗa tikai nemetat!
Gan jūs paši to zināt,
Kas būs vaŗa metējam:
Alvas acis, svina deguns,
Tie būs vaŗa metējam. 220c.

2559.

Nemetiet vara naudas
Šam jaunam cilvēkam;
Lai pelēja vara nauda
Vecu vīru skotelē. 324a.

2560.

Vairāk auzu, vairāk auzu,
Tekotim kumeļam;
Vairāk naudas, vairāk naudas,
Gudrajam dēliņam! 91c.

2561.

Rubuļi, dālderī,
Tā pādes nauda;
Šiliņģi, vērdiņģi
Ubagu nauda. 149i.

2562.

Šķiliņģi, vērdiņi
Nabagu nauda;
Šķēpaini dālderī
Pādītes nauda. 152.

2563.

Dukāti, dālderī,
Tā kūmu nauda;
Diķītis, vērdiņš
Nabagu nauda. 185e.

2564.

Es savam krustdēlam
Rubli mešu mešanās:
Lai tas bagāts tā rubļiem,
Kā mēs dārgām kapeikām. 75e.

2565.

Jauni vīri, bandenieki,
Pa veselam rubļam;

Mēs sieviņas, nabadzītes,
Cik vīriņi mums iedeva. 149e, 387.

2566.
Es savai pādītei
Neskaitījis naudu metu,
Lai māmiņa neizskaita
Visus soļus staigājot. 36r.

2567.
Bagātu Fricīti
Kūmām lūdzu,
Tas meta naudiņu
Netaupīdams. 224o Nr. 3080.

2568.
Pazinu krusttēvu
Devīgu dēliņu:
Ar visu saujiņu
Naudiņu mete.

2569.
Pazinu vedējus
Devīgus cilvēkus:
Ar visu saujiņu
Naudiņu mete. 97c.

2570.
Ne mūžam neskaitu
Pādītes naudu, —
Kā grābju, tā šļācu
Ar visu sauju. 152.

2571.
Šis deva vērdiņu,
Tas deva vērdiņu, —
Jurīts iemeta
Ar visu maciņu. 13b.

KRUSTĪBNIEKI DZĪŅO.

2572.
Kūma kūmu aicināja:
Nāc, kūmiņa, alus dzert;
Nāc, kūmiņa, alus dzert,
Nāc pādītes daudzina. 13b.

2573.

Kūma kūmu aicināja:
Nāc, kūmiņi, alus dzert!
Ies', kūmiņ, neliegšos,
Mazgā baltus biķerīšus. 190b.

2574.

Kūma kūmu aicināja:
Nāc, kūmiņa, alus dzerte!
Iešu kūma, kā neiešu,
Mazgā skaidri biķerīti;
Mazgā skaidri biķerīti,
Velē balti galda drānu. 149i.

2575.

Ēdiet, kūmas, plācenīti,
Bērnū manu glabājat:
Es dzērāja sieva biju,
Es par bērnu nebēdāju. 75b.

2576.

Kas kaitēja kūmiņam
Nu neēst, nu nedzērt:
Grieta pādi iznēsāja
Uz savām rociņām. 195c.

2577.

Iegāja kūmiņa
Klibodama:
Muciņa kājiņu
Pārsitusi. 181i Nr. 1566.

2578.

Šodien pādīti
Daudz daudzinaju;
Nu rītu nejemu
Ne pagīrām. 185e.

2579.

Kūminas, kūminas,
Salds alutinis!
Kur jēma kūminas
Tos apienīšus?
Daugavas malā
Tai kārklienāja. 149i.

2580.

Šķitu kupči atjājama
Ar dzeltenu kumeliņu:
Rauga māte attecēja
Ar apīņu vainadziņu.
Kur rāvi, kūmiņa, tos apīnīšus?
— Daugavas malā tai kārklienā;
Tur zīle dziedāja, tur lagzdīgala,
Tur meitas, košajās, vaiņagus vija. (?) 387.

2581.

Ai, pādīte, sīka, maza,
Tavu gudru padomiņu:
Sacerējse ar māmiņu
Tādu liksmu vakariņu. 172s.

2582.

Mūs' tētiņis ar māmiņu,
Tie bij mīļi dzīvojuši:
Nebūt' mīļi dzīvojuši,
Nebūt' viesu vakariņš. 180b.

2583.

Ļaudis ēda, ļaudis dzēra,
Es gulēju šūpolī;
Man bij cepta tā maizīte,
Man darīts alutiņš. 120c.

2584.

Ai, pādīti, ai, pādīti,
Negul ilgi šūpolī;
Citi ēda, citi dzēra,
Tu gulēji šūpolī. 324a.

2585.

Ar Dieviņ, ar Dieviņ,
Nu apgula man pādīte,
Nu man vaļa riņķus griezti
Ar savām kūmiņām. 226c.

2586.

Šodiene kūmām
Dzerama diena:
Vakar pādei
Vārdu meklēja. 180b.

2587.

Šodien kūmam
Dzerama diena;
Rītu sētā

Važojama. 41c Nr. 22 pag. 137.

2588.

Sēdiet, kūmi, rindiņā,
Šņaucat savu tabaciņu:
Ikkurai kūmienei

Divi ragi azotē. 379.

2589.

Šņaukāsīm mēs, kūmiņas,
Savu sūru tabaciņu,
Lai aug mūsu krustdēliņš
Tabaciņu šņaucējiņš. 224a.

2590.

Ēd', ēd', krusttēvis,
Noslauki muti:
Lai tavs krustdēls
Nesiekalāja. 181c.

2591.

Veca māte žēlojās,
Pirtīzās nedzēruse;
Nāc nu, kulba, nāc nu, baļva,
Sēsties galda galiņā. 42¹.

2591¹.

Ei, komiņi, ei, komiņi,
Godājiet vecu māti:
Noveduši, piesieniet
Pie lielā skudru pūļa. 69a.

2592.

Bagāta brālīša
Kristības dzēra;
Ir gailītis iztecēja
Medojāmi kājiņām. 152.

2593.

Gan nāca viesi,
Nelaida mucu;
Pārnāca pādīte,
Tad laida mucu. 188°.

2594.

Gan nāca viesi, nerāva mucas;
Atnāca NN, ierāva mucu,
Izvilka miežam taukumiņu. 75b.

2595.

Es saku: māmiņa, vīnmedus, vīnmedus!
Nu tav krustīja mīlimu dēlu (meitu).
Gan dziežu, gan dziežu, neprata māte;
Dod jali, Dieviņ, tēvam prast! 200a.

LAUŽAS KŪMĀS.

(Apdzied. dziesmas.)

2596.

Jānis cūku nojādīja,
Kūmu rotu meklēdams;
Būt ir āzi nojādījis,
Kaut pie manis nedabūjis. 90.

2597.

Jānis kazu nojādīja,
Sav rotiņas meklēdams;
Dodiet rotu, neliedziet,
Kazai grūti nedariet. 22h.

2598.

Līze āzi nojādīja,
Kūmu rotas meklēdama;
Vēl i vepri nojādītu,
Kad kūmās es neņemtu. 88a Nr. 4046.

2599.

Jānis gāja pādi pīrkt
Lāpītām biksītēm;
To lieliņu pakaļ vilka,
Kur deviņi ielāpiņi. 182 Nr. 324.

2600.

Es izgāju krusta pili,
Krusta bērna meklēdama,
Krusta nauda saujiņā,
Krusta drēbes padusē. 73b.

2601.
Vēlīga Grietiņa
Kūmās iet;
Vai būs vēlīga
Pādēnu auklēt? 195c.

2602.
Kas taku nomina
Pa līdumiņu?
Anniņa nomina,
Babiņu lūgdama,
Lai lūdz kūmās,
Liek viņas vārdā. 193b.

2603.
Trīs dieni Atiņš
Anniņu lūdza:
Anniņ māsiņ,
Ņem mani kūmās,
Ņem mani kūmās,
Liec manā vārdā. 230.

2604.
Šorīt Marija
Aulēkšus skrēja:
Gribēja pādīti
Savā vārdā. 208b.

2605.
Tas Jānīts kazu deva
Komiņos lauždamies;
Es vēl būtu cūku devis,
Kad man' ņemtu komiņās. 85.

APDZIED KŪMU TRŪKUMUS.

2606.
Miķiņu platgalvi
Kūmās ņēme;
Kaut mani ņēmuši,
Man gluda galviņa. 33c.

2607.
Lizīti (Jānīti) platgalvi
Kūmām lūdza;
Būt' mani lūguši,

Man gluda galviņa,
Man gluda galviņa,
Man balta mutīte,
Es pate lustīga
Gājējiņa. 36r.

2608.
Es arī kūmiņa,
Man baltas kājas,
Lūdz mani namiņai,
Lūdz istabai. 181f.

2609.
Madiņu retzobi
Kūmām ņēma;
Man biezi zobiņi,
Man's vis neņēma. 109b.

2610.
Jānīti zagli
Komiem ņēma;
Tas rāva plāceni
Par aizkuriņu. 85.

SKOPIE DĀVĀTĀJI.

2611.
Solīj' man krusta māte
Līdz kājām linu kreklu;
Krusta mātei vīles žēl,
Ne vēl visa linu krekla. 69c.

2612.

Krusta māte man solīja
Līdz kājāmi linu kreklu:
Gara mēle pasolot,
Īsas rokas iedodot. 279a.

2613.

Krusta māte, krusta māte,
Kad tu manim kreklu dosi?
Tu nomirsi, es palikšu, —
Kā es tevi pieminēšu? 3c.

2614.

Krusta tēvi, krusta tēvi,
Spilveniņu, spilveniņu!
Krusta mātes uzklājušas
Smalku linu paladziņu. 36r.

2615.

Vai rūsa izēda
Kūmiņu linus?
Neviena neklāja
Pādītei auta. 387.

2616.

Man uzklāja krusta māte
Īsu, mazu paladziņu;
Kad pavilka galviņai,
Tad pietrūka kājiņām. 75e.

2617.

Kauns nebija krusta mātei
Uzsegt linu paladziņu?
Kad es būtu krusta māte,
Es uzsegtu villainīti. 202.

2618.

Krusta māte, krusta māte,
Dzīpariņu, dzīpariņu!
Ja nedodī dzīpariņu,
Iedod vilnas kodaliņu. 91c, 91h.

2619.

Krustu māte jostu deva,
Vairāk diegu, ne dzīparu;
Ņemt es ņemšu, nevalkāšu,
Kāršu priedes galiņā. 77.

2620.

Dod', kūma, nēzdaugu,
Dod sieru līdz;
Neņemšu nēzdaugu
Bez laba siera. 161c.

2621.

Jānīšam melli svārki
Sudrabiņa pumpiņām.
Dievs dod tev padzerties,
Iesšķiņķosi pēdītei. 161c.

2622.

Krusttēvs (jeb: NN) sola pādītei
Triju gadu kumeliņu;
Kad pādīte zirgu prasa,
Raud, pavadu turēdams. 161c.

2623.

Krusttēvs sola pādēnam
Pirkt apaļu kumeliņu;
Mīksta mēle pasolot,
Īsa roka iedodot. 170b.

2624.

Krustu māte krustmeitai
Raibu govi pasolīja;
Kad krustmeita govi prasa,
Tur' aiz valga, raudādama. 111d.

2625.

Tā Līzīte govi sola,
Kūmiņās lūgdamās;
Kad pādīte govi prasa,
Raud, radziņus turēdama. 282.

2626.

Anniņ' sola pādžiņai
Sīku raibu goteniņu;
Mīkstu mēli apsolīja,
Strupi nagi, neiedeva. 353.

2627.

Krusta tēvs man solīja
Apzeltītu ozoliņu;
Tev bij viena zara žēl,
Ne vēl visa ozoliņa. 141, 265b.

2628.

Solīj' man krusta tēvs
Ar bitēm ozoliņu;
Krusttēvam zara žēl,
Ne vēl visa ozoliņa.

2629.

Krusta māte man solīja
Vienu zelta ābelīti;
Tai bij viena zara žēl,
Ne vēl visas ābelītes. 298d.

2630.

Bij mana pādīte
Bajāru rokās;
Atdeva tik pliku
Kā pagalīti. 182 Nr. 301, 144a.

2631.

Dāvā, Dieviņ, tai pādīti, —
Es nekā nedāvāšu. —
Dāvā, Dieviņ, kaltus ratus,
Sešus bērus kumelinus. 387.

SKOPI ZIEDOTĀJI.

2632.

Trīs gadini naudu krāju,
Tās pādītes gaidīdama;
Nu pādīte gadījās,
Nu naudina iztērēta. 149e.

2633.

Piecus gadus naudu krāju,
Krusta bēnu gaidīdama:
Kad Dievs deva krusta bēnu,
Tad naudiņa izkaisīta. 240o Nr. 3078.

2634.

Šķīrbā naudu glabājos,
Krusta bērna gaidīdama,
Šķīrbā nauda sapelēja,
Krusta bērnu nedabūju. 345.

2635.

Es, pādīti gaidīdama,
Šķirbā naudu glabājos;
Nu Dievs deva pādēniņu, —
Peles naudu izvilkušas. 193b.

2636.

Pelējse, pelējse
Kūmiņa nauda;
Šķirbā pelējse,
Ne maciņā. 191h.

2637.

Krusttēvam (jeb vārds) nabagam
Naudas dobe aizsaluse.
I vakar lietus lija, —
Vai tā vis neatkusa? 90.

2638.

Nevaid kauna krusttēvam,
Pādei diķi noņemot;
Kaut es kaunu darījusi,
Es uzņemtu dālderīti. 181i Nr. 1858.

2639.

Palīdziet Jānišam
Naudas maku attaisīt;
Viņš būt metis, kav varējis
Naudas maku attaisīt. 344.

2640.

Kaunies, Jānīti,
Met jel drīzi!
Ko mēs dziedam
Šo ilgu laiku,
Ko mēs mēles
Deldējam. 111a.

2641.

Ko, kūmiņas, žēlojat
Savu pliku pimberīti?
Kā pādīte nebēdāja
Savu saldu alutiņu? 224o Nr. 547.

2642.

Neskaiti, sīkstuli,
Kūmiņu naudu!

Dod jele bērdamis
Ar visu sauju. 167b.

2643.
Rubulis cīkstēja,
No maka velkot;
Maciņu velkot,
Vaidziņš sarepis,
Kā vecs pūpēdis
Siliņa malā. 275.

2644.
Sīksto Vīlīti
Kūmām lūdza,
Cīkstēja vērđiņš,
No maka velkot. 188°.

2645.
Čīkstēja naudiņa,
No maka velkot,
No maka velkot,
Uz galda liekot. 12.

2646.
Liels vīrs nāca,
Lielu maku raisīja;
Raisīja, raisīja,
Atrada tukšu. 120c.

2647.
Priecīgs Andrievs,
Kūmām iedams;
Čīkstēt čīkstēja,
Naudiņu mezdams. 75e.

2648.
Bagātu Jūlīti kūmām ņēma,
Tā meta naudiņu netaupīdama;
Rubuli mezdama, uzmeta šķiliņu,
Tas pats pielipa pie pirksta, metot. 226r.

2649.
Tas Jēpīts zirgu sola,
Kūmiņās lūgdamies;
Kad naudiņa tam jāmet,
Tad uzmeta kapeiciņu. 75e, 344.

2650.

Māsa mani kūmās lūdza,
Cerēj' lielu naudinieku;
Dižais diķis līku malu,
Tā bij mana kūmu nauda. 181f.

2651.

Ciemins mani kūmās lūdza,
Dižas naudas gribēdams;
Es ar savu līku diķi
Sēžu galda galiņā. 149i.

2652.

Nāc, kūmiņ, ņem' naudiņu,
I to pašu mazumiņu:
Vāji gadi, bārgi kungi,
Nevar daudzi nopelnīt. 335 Nr. 1324.

2653.

Jānīti, krusttēv,
Dālderu mesti!
Kad es būtu krustu māte,
Trīs dālderī nežēlotu. 344.

2654.

Jānīti kūmiņa,
Čubini maku,
Jau citas kūmiņas
Izčubināja. 6a. 182 Nr. 313, 275.

2655.

Pirmāk Jānīts
Tāds sārts puisīts;
Uzmeta naudiņu,
Nobālēja. 28d.

2656.

Bāz, Jānīt, ķešā roku
Līdz pašam dibinam,
Pašā ķešas dibinā
Sarūsējši dalderīši. 48.

2657.

Metat, kūmas, cik mezdami,
Nemetat raustīdami [?],
Lai tas mūsu krusta bērns
Raustīdamies nerunā. 26r.

2658.

Neviens neņem
No laba maka,
Ikviena ritina
No lupatiņa. 180a.

2659.

Es domāju, es gādāju,
Kas man bija parādā;
Krusta tēvi parādā,
Tie dālderā neuzmeta. 15¹.

2660.

Aķils Ačiņš,
Kūmās lūdzams;
Čīkstēja vērdiņš,
No kules velkams.
Kad mani lūguši
Kūmiņās,
Klabētu dalderis,
Uz galda metams. 279a.

2661.

Pa durvīm, pa durvīm,
Piecu māru metējiņ!
Dālderīša metējiņ,
Sēsties galda galiņā. 401.

2662.

Tu, Jurīti, dižā kūma,
Mēs uz tevi raugāmies:
Tev bij savu drānu klāt,
Mest apaļu dālderīti.
Ja tu meti dālderīti,
Mēs metīsim pusdālderā;
Ja tu meti pusdālderī,
Mēs metīsim pimberiem. 200a.

2663.

Krusta māte, dižā kūma,
Mēs uz tevi raugāmies:
Klāj' tu savu nēzdaudziņu,
Met' apaļu rubulīti. 170a un b.

2664.

Kur palika dižā kūma?
Mēs uz tās raudzījās.

Klāj papriekšu savu drānu,
Met' apaļu dālderīt';
Mēs metīs, citas kūmas,
Pimberiem, zeseriem. 353.

2665.

Tu, Trīnīte, dižā kūma,
Mēs uz tevi raugāties:
Tev bij savu drānu klāt,
Mest apaļu dālderīti.
Ja metīsi dālderīti,
Mēs metīsim rubuļiem;
Ja metīsi rubulīti,
Metīsim pimberiem. 188°.

2666.

Sēd', Trīnīte, tu pie galda,
Pašā galda galiņā.
Lai skatās citi kūmi,
Kādu naudu tu metīsi.
Tu metīsi zelta naudu,
Tad tie citi sudrabiņa. 360.

2667.

Sānu kūmas, sānu kūmas,
Griežamies vienu vietu!
Ja kuram kā pietrūka,
Cīts no cita tapinām. 75b.

2668.

Jūs, kūmiņas, manas naudas
Pie galdiņa neskaitiet,
Gan es pate izskaitīšu,
Kaktiņā sēdēdama. 20b.

2669.

Tā māmiņa priecājās:
Nu būs labas kurpes pirkt;
Vēl naudiņas nesameta,
Ko nopirkt pastaliņas. 90.

APDZIED KŪMU APĢĒRBUS.

2670.

Man putriņu vārījot,
Krīt dzirksteles klēpītē:

Tā saņēmu es pādīti
Negaidote, necerote. 181c.

2671.
Komos manī aicināja,
Nava komu vainadziņa;
Kāpu komu vītolā,
Viju komu vainadziņu. 111d.

2672.
Kūmām manim ieti bija,
Kūmām mani aicināja.
Krusta vainag' i saviju,
Vītolāi sēdēdama. 324e.

2673.
Man pādīte gadījās
Pašā darba laicīnā,
Es atnācu melnu kreklu,
Sapelējšu sudrabīnu. 149g.

2674.
Komos mani aicināja,
Nava komu lindraciņu;
Nesam strelles ustabā,
Aužam komu lindraciņus. 69a.

2675.
Es biju kūmiņa,
Man melnas kājas,
Kam ziņas nedevi
Nedēļas vidū. 152.

2676.
Es izaužu priekšautiņu,
Pa mēsliem lasīdama:
Ik sestdienas, ik svētdienas
Lūdza mani kūmiņām. 324e.

2677.
Kas tik čakli velējās
Daugaviņas maliņā?
Līze čakli velējās,
Kūmībās taisījās. 181i Nr 1573.

2678.

Kas tur balti velējās
Daugaviņas maliņā?
Ildze balti velējās,
Kūmiņās taisījās. 151b.

JAUNĀS KŪMAS NEPROT DZIEDĀT UN PĀDI DAUDZINĀT.

2679.

Jaunis tēvis, māmuļīte
Jaunas kūmas salūguši:
Nezināja kūmu dziesmu,
Ne pādīti daudzina. 181e.

2680.

Seglo kazu, veca māte,
Jāj mežā putnu šaut;
Jaunas bija tavas kūmas,
Putna gaļas ēdājiņas. 15^l.

2681.

Danco pats, bāleliņ,
Sava bērna krustabās,
Kam saņēmi tādus komus,
Kas dancot nemācēja. 85d.

2682.

Šodien bija tev, Grietiņa,
Gulēt cūku midzenī:
Tev Dieviņis pādi deva,
Nemācēji daudzina. 181c.

2683.

Labāk būtu tu, puisīti,
Gulējs cūku midzenī,
Nekā gājis komiņām
Labu ļaužu bērniņam. 69a, 111h.

2684.

Šodien bija tev, Lavīze,
Jāgul cūku midzenī:
Ne mācēji riņķu griezt,
Ne pādīti dancināt,
Būt mani jēmuši, būt laimējuši:
Es mācētu riņķus griezt,
Ir pādīti dancināt. 249.

2685.

Dievs nedeva tādas kūmas,
Kādas kūmas tam bērnam:
Izdzer alu, apēd maizi,
Bērnam vārdu nezināja. 167b.

2686.

Dievs dod manim citu bērnu,
Šito kūmu vairs neņemšu:
Ēsti, dzerti gan mācēja,
Ne pādīti dancināt. 379.

2687.

Dievs dos bērnu citu gadu,
Neņemš' vaira šito kūmu:
Ni tie dzied, ni runā,
Pa kaktiem nošvikstēja.

2688.

Gana lielus kūmus lūdzu,
Bet tie mazu naudu meta;
Dievs dod manim citu bērnu,
Es tos kūmus vairs nelūgšu. 299c Nr. 2240.

APDZIED LIELĀS KŪMAS.

2689.

Padziedat, mazas kūmas,
Nu nedzied dižā kūma;
Dižā kūma piedzēruse,
Staigā ausis nolaiduse. 226c.

2690.

Dižā kūma piedzēruse,
Aizlīduse aizkrāsnē,
Aizlīduse aizkrāsnē,
Abas ausis nolaiduse. 149i.

2691.

Kur palika dižā kūma?
Neredz vairs rotājam.
Vai būs žurki norējuši,
Ievilkuši midzenī. 149e.

2692.

Lyla rasna krysta môte,
Naspēj gūrnū kustynót.
Turit, puīši, vīnu gūrnū,
Lai ar ūtru pasprinndžej'. 426a.

2693.

Lela rasna krysta môte,
Sika vīta séžamò,
Sika vīta séžamò,
Pvūra vīta guļamò. 426a.

2694.

Ne tā lāga vārda pāde,
Ne tā lāga nesējiņa:
Vārda pāde aizkrāsnē,
Nesējiņa pabeņķē. 161c.

2695.

Visi komi, visi komi, —
Kur tā pate nesējiņa?
Nesējiņa aizkrāsnē
Circenīšus lupināja. 111d.

2696.

Dariet labi, kam dariet,
Dariet labi nesējai:
Iedodiet nesējai
Nevārītu vistas kāju. 69a.

2697.

Es to savu nešu māti
Mīļi vien uženāju:
Ezīšam mīksta āda,
To paliku pagalvē. 69a.

PĀDEI NEPATĪK NESĒJA.

2698.

Ko raudāji, man pādīte,
Baznīcā ienesot?
Vai vārdiņis tev netika,
Vai netika nesējiņa?
— Man vārdiņis gan patika,
Nepatika nesējiņa. 182 Nr. 319.

2699.

Kālabade mūs' pādīte
Šodien brēce baznīcā?
Vai netika tas vārdinis,
Vai netika nesējina?
Tas vārdinis gan patika,
Nepatika nesējina:
Nesējini melni krekli (al.: pupi),
Sapelējši sudrabini. 149i.

2700.

Ko, pādīte, tu čukstēji,
Kājgalī gulēdami?
Vai vārdiņš tev netika,
Vai netika nesējiņis?
Man vārdiņš gan patika,
Nesējiņis nepatika. 190f.

2701.

Ko, pādīte, nopūties
Uz manāmi rociņām?
Vai vārdiņš nepatika,
Vai es pati nesātāja? 170a un b.

2702.

Ko šņukstēji tu, pādīte,
Cisiņāse gulēdama?
Vai vārdiņš tev netika,
Vai netika nesējiņa?
Man vārdiņš gan patika,
Nesējiņa nepatika,
Nesējiņa nepatika,
Tai bij melnas villainītes. 173.

KRUSTA MĀTES VAINA.

2703.

Krusta mātes vaina bija,
Ka es ātri nestaigāju:
Kam kājiņas neatsēja,
Kad ienesa istabā. 278c.

2704.

Krusta mātes vaina bij,
Ka pādīte nestaigāja:

Kam kājiņas neatlaida,
No krustiņa atstādama. 224c Nr. 3961, 224d Nr. 531, 391 Nr. 1093.

2705.
Krusta mātes vaina bija,
Ka es liela neizaugu:
Kam tā mani zemu nesa,
Kam uz augšu necilāja. 335 Nr. 1309.

2706.
Krusta mātes vaini lika,
Ka es liela neizaugu:
Kam tā mani pie krustiņa
Ne uz augšu nepacēla. 36r.

2707.
Krusta mātes vaina bija,
Ka man mazis augumiņš:
Kad tā mani dietu nesa,
Kam tā augstu nepacēla. 290b.

2708.
Krusta mātes vaina bija,
Ka es liela neizaugu:
Kam tā mani dancinot
Līdz krūtīm vien pacēla. 224k.

BĒRNS NOKRISTĪTS GRĪSLAINĒ.

2709.
Ko mēs, kūmas, darīsim,
Mācītāja nidabūjši?
Brauksam, kūmas, grīslājā,
Krustīsami paši pādi.

2710.
Ko, kūmiņi darīsim,
Baznīckunga neradām?
Vedīsim grīslainē,
Krustīsim grīslainīti. 324e.

2711.
Šķērsu kūmas aizskrējušas,
Nesatika mācītāja;
Grīslājā ieskrējušas,
Grīslā bērnu nokrustāja. 379.

PĀDE PAZAUDĒTA.

2712.

Sēd kūmiņas noskumušas,
Vai būs pāde izkrituse?
Ja būs pāde izkrituse,
Taps kūmiņas metinātas.
Taps kūmiņas metinātas
Ar veciem dālderiem. 196h.

2713.

Kūmas sēd noskumušas,
Vai būs pāde izkrituse,
Vai būs pāde izkrituse
No kažoka piedurknītes,
No kažoka piedurknītes,
Pa mēsliem tecēdama? 230.

2714.

Neaudz tāds, krustdēliņ,
Kādi tavi krustu tēvi:
Visu krogu dzērājiņi,
Kumeliņu skrējējiņi. 102.

2715.

Saņemiet Kaču kūmu,
Miķelīti krustdēliņu!
— Kača kūma piedzēruse,
Miķelīti izmetuse. 104.

2716.

Anna kūma piedzēruse,
Izsvieduse pādēniņu;
Izsvieduse pādēniņu;
Pārnes melnu jēra ādu.

2717.

Līze kūma piedzēruse,
Izmetuse krusta bērnu;
Tec laukā tu, Līzīte,
Aiz vārtiem krusta bērns. 241e.

2718.

Kur tas mūsu krusta bērns,
Kur tā mūsu nesējiņa?
Nesējiņa piedzēruse,
Krusta bērnu izmetuse. 324e.

2719.

Saņemaiti Annu kūmu,
Godājati Miķelīti!
Anna kūma piedzērose,
Miķelīt' izmetuse.
Lai izput Anna kūma,
Kā izkrita Miķelītis! 224r.

LAPSA PĀDI PAZAGUSI.

2720.

Ko, kūmiņas, mēs darām,
Lapsa pādi pazagusi?
Ja būs lapsa pazagusi,
Būs kūmām metelības. 224o Nr. 554.

2721.

Ko, kūmiņas darīsim,
Lapsa pādi paguvuse?
Gan bagātas kūmas bijām,
Gan mēs viņu vadosim;
Metīsim sīku naudu,
Vadosim sev pādīti. 149i.

2722.

Metat, kūmas, pa grašami,
Vadojati sev' pādīti!
Lapsa pādi nozagusi,
Ienesusi eglīnā. 166.

2723.

Eit', kūmiņas, eit', kūmiņas,
Būs jums liela maksāšana:
Lapsa bērnu paslēpusi
Zem slotiņas žagariņa. 311a.

2724.

Kūmas, kūmas, meklējiet,
Lapsa pādi pazaguse.
Tā nebija lauka lapsa,
Tā bij veca māmulīte. 353.

2725.

Ko, komiņi, darīsim?
Lapsa pādi aiznesuse.

Sametam pa grašam,
Pirksim pēdu dzinējiņu. 111d.

APDZIED PĀDES ROTU.

2726.
Mazajam bērniņam
Goda krekli sadeguši.
Ai, mazais circenīt,
Kam tu līdi guntiņā! 309a.

2727.
Mazajam bērniņam
Goda rota sadegusi.
Vai, mazais circenīti,
Kā tu līdi ugunī? 121p.

2728.
Tūļa, tūļa veca māte, —
Ko tūļāja aizkrāsnē?
Iznes mūsu krustmeitiņu,
Maisa kreklis mugurā.
Kaut es būtu zinājuse,
Es būt zīda pašuvusi. 90.

APDZIED KŪMU ISTABU.

2729.
Oi, māmiņa, oi, māmiņa,
Tev gružaina istabiņa!
Vai slotiņas tev nebija,
Vai meitiņu slaucītāju? 118^l.

2730.
Ai, Trīnīte, ai, māsiņa,
Slauki savu istabiņu!
Sapīšies kūmas tavas,
Kā vistiņas pakulās. 264c, 290b.

2731.
Kūmin, tava istubīna
Trīs dienīnas neslaucīta;
Es pādīti dīdīdama
Satinos zirnākļos. 149g.

2732.

Tās mājās slinkas meitas:
Neslaucīta istabina;
Es pādīti dīdīdama
Sasatinu žagarosi. 144a.

2733.

Mazs kūmas namiņš, maza istabiņa,
Ne manim svārkim rūmītes nav;
Āzsviedu priekšautu āzkrāsnēi. 181f.

2734.

Maza kūmas istabīna,
Kā zaķīša lamatīnas,
Manamis svārkamis [?] nebija rūmes:
Pus svārku namā, pus istabā,
Vēl viens stūrīts aiz nama durvīm. 149g.

GALDA NOŅĒMĒJAS.

2735.

Diezgan meitu dancotāju,
Nava galda ņēmējiņu;
Viena veca māmuliņa,
Tā uzlika, tā noņēma. 245a.

2736.

Gana meitu dziedātāju,
Nava galda vāķējiņa;
Viena veca zilzobīte,
Tā uzlika, tā noņēma. 200a.

2737.

Saimeniece, saimeniece,
Glabājat savu maizi!
Ir mums danču vedējiņi,
Nav mums galda ņēmējiņu. 252, 207i.

2738.

Jau kūmiņas paēdušas,
Nav galdiņa vāķējiņas.
Viena veca māmuliņa,
Tā uzlika, tā noņēma;
Raiba kuņa ziliem zobiem,
Tā bij šķīvjū mazgātāja. 182 Nr. 310.

PĀDEI UZDZER.

2739.

Šorīt agri cēlušies
Alutiņa dzērējiņi:
Jau mucīņa notecēj' se
Devītāi riņdiņāi. 161c.

2740.

Šodien dzēru, vakar dzēru
Maza bērna godiņā;
Dod, Dievī, veselību
Mazajami bērniņam! 33c.

2741.

Dod, Dieviņ, veselību
Maza bērna māmiņai!
Mēs ēdām, mēs dzērām
Maza bērna godiņā. 106.

2742.

Dievs dod prieku, veselību
Mazajam bērniņam;

Tas man deva alus dzert
Pašā siena laiciņā. 18.

2743.

Ko mēs laba uzdersim
Tam jaunam pādēnam?
Miežu klēti, rudzu klēti,
Triju klēšu atslēdziņas. 200a.

2744.

Uzdzer. uzdzer! Satek, satek!
Jauna meita alu dzēra,
Dzeramā, dzeramā;
Ne par ļaunu, bet par labu,
Uz pādītes veselību. 151b.

2745.

Krusta māte alu dzēra,
Dzeramā, dzeramā.
Dzer par labu, ne par ļaunu,
Uz pādītes (pādēna) veselību.
Liec krūzīti pie mutītes,
Lai tas alus iekšā tek.
Apgāž, apgāž, satek, satek!
Tek upe caur namu, caur istabiņu:
Tā tek mieži, rudzi tēviņa klētī. 170a un b.

2746.

Tek upe caur namu, caur istabiņu:
Tā tiek mieži, rudzi pādītes klētē. 152.

VIESI ŠĶIŅAS.

2747.

Nu jūs, kūmiņas,
Ēdušas, dzērušas,
Nu eita mājā
Darbiņu strādāt.
Vēl rītu, parītu
Būs ko sūkāt:
Zobos gaļa,
Ķešās rauši,
Pudelē brandavīns. 275.

2748.

Vāķaties jūs, kūmiņas,
Pa visām maliņām,
Kā tēviņis jūs savāķa
Pa deviņi novadiņi. 182.

2749.

Kūma mani projām raida,
Saka mucu netekam;
Pati iešu kambarī,
Kūmas mucu apraudzīt. —
Tek muciņa ziņģādama,
Vēl es dzeršu dziedādama.

2750.

Kūma mani sētā raida,
Sak' muciņu netekam;
Muca tek dziedādama,
Čuru, čuru, tērērē! 226c.

2751.

Svainis mani projām raida,
Saka alus neesam.
Es iegāju pagrabā, —
Vēl mēs dzersim rītu dienu:
Es atradu vērpelītes
Nosirmējšas muguriņas. 182 Nr. 451.

2752.

Brālis mani mājā raida,
Saka alus neesam.
Brālīt, tava skopstumiņa!
Tek muciņa dziedādama. 185d.

2753.

Māsiņ' mani projām raida,
Nedod man kukulīti.
Nu es iešu šņaukādama
Pa visiem atmatiem. 189b.

2754.

Ai, kājiņas, ai, kājiņas,
Nu pa ceļu, nu pa ceļu!
Nu saulīte tai vietā,
Kur vakar sanācām. 335 Nr. 1329.

2755.

Ko, kājiņas, nu gaidāt,
Ka mājāsi netekat?
Jau saulīte tai vietā,
Kā vakar atnācāt. 232.

2756.

Iesim, kūmas, mēs projām,
Vilksim bērzu istabā:
Lai izauga mūs' pādīte
Zemes bērza kuplumiņu. 196h.

2757.

Aizjādami, bāleliņi,
Velciet bērzu istabā;
Atvēliet māsiņai
Labu mūžu dzīvojot. 290g, 298d.

2758.

Pildi, Dievis, to vietīņu,
Kur ēdēm, kur dzērēm;
Kā piepildi straujas upes,
Kā dziļos ezerīņus. 324b.

2759.

Ar Dieviņu sanācām,
Ar Dieviņu aiziesim;
Ar Dieviņu lai paliek,
Šī krustību istabiņa. 111d.

2760.

Svētī, Dieviņ, to vietīņu,
Kur ēdām, kur dzērām;
Audzē, Dieviņ, divi vārpas
Viena salma galiņā. 401.

LIELĀ PĀDE.

KRUSTMĀTES ZELTA ROZE.

2761.

No tālienes es pazinu,
Kur nāk mana krusta māte:
Zelta kronis galviņā,
Zelta roze rociņā. 190h.

2762.

Kas tur spīd, kas tur mirdz
Viņā kalna galiņā?
Tur nāk mana krusta māte,
Kā ieviņa ziedēdama,
Kā ieviņa ziedēdama,
Kā saulīte mirdzēdama. 145a.

2763.

Kas tur spīd, kas tur viz
Viņā lauka galiņā?
Tur nāk mana krusta māte,
Zelta roze rociņā. 224a, 188°.

2764.

Atiet mana krista māte,
Zelta puķe rociņā.
Kam to dos, kam nedos?
Man pašai mazajai. 91h.

KRUSTMĀTE APCIEMO PĀDI UN PĀDE KRUSTMĀTI.

2765.

Par gadu atnācu,
Pādītes raudzīt,
Atradu pādīti
Staigājam. 224o.

2766.

Kad pārgāju no baznīcas,
Ietin' māte cisiņā;
Pa trīs gadi ieraudzīju
Pādi vārtus atceļam. 158.

2767.

Man nebija tai ciemā
Ne sunīša gaiņātāja;
Dievs man deva krusta pādi,
Nu būs suņa gaiņātājs. 360.

2768.

Nebij man šai sētā
Ne sunīša dzinēja;
Audzē, Dievs, krustdēliņu,
Būs vārtiņu vērājiņš. 407c.

2769.

Par gadu aizgāju
Pādīti raudzīt,
Atradu pādīti
Skaidiņas lasām.
Še, pāde, kukulis,
Tec istabā. 188°, 195c, 193b.

2770.

Par gadu atnācu
Pādītes raudzīt;
Atradu pādīti
Teliņus ganām.
Nāc šurp, pādīte,
Še kukulītis! 224a.

2771.

Par gadu atnācu
Pādītes raudzīt.
Nāc šurp, pādīte,
Še kukulītis!
Pādē kukulis,
Auklim kriņģelis. 224r.

2772.

Kaut mana pādīte
Drīz uzaugusi,
Es nestu kukuli
Ik svēta rīta. 224o Nr. 3084.

2773.

Paldies devu māmiņai,
Kaimiņos krista māte:
Pēc guntiņas aiztecēju,
Krista māte pamieļoja. 324a.

2774.

Krusta māte, krusta māte,
Kam tu mani aicināji?
Es pie tevis tecēdama
Ietecēju upītē. 146b, 202.

2775.

Krusta māte, krusta māte,
Pārcel mani pār upīti:
Pārcēlusi pār upīti,
Iedod siera gabaliņu. 91c.

2776.

Krusta māt', krusta māt',
Izcel mani saulītē;
Dievs man dos lielai augt,
Es tev ogu palasīšu. 401.

2777.

Braucu, braucu
Pie krustmātes sērst;
Trīs dieniņas braucu,
Nedēļu sērsu. 210¹.

2778.

Krusta tēvs, krusta māte,
Tie bij mani lieli radi:
Tie pirmie manis dēļ
Pie krustiņa zvērējās. 20b.

2779.

Komu dēļ, draugu dēļ
Par upīti laipu metu,
Lai kājiņas neapmirka,
Tumšu nakti staigājot. 69a.

2780.

Kūmu dēļ, radu dēļ
Par upīti laipu metu:
Es nemestu māršu dēļ,
Nei to savu bāleliņu. 126b.

2781.

Viena kūma kalniņā,
Otra kūma lejiņā,
Man noplīsa šūtas kurpes,
Kūmu starpu staigājot. 6b.

PĀDI IZAUDZINA UN IZVADA TAUTĀS.

2782.

Es kūmāmis jādīdamis,
Vaļām laidu kumeliņu;
Tec jel knaši, mana pāde,
Savāķ manu kumeliņu. 149c.

2783.

Sniedziņš sniga, putenēja,
Laukā manis kumeliņis.
Ej, Jānīti, mans pādīti,
Savāķ manu kumeliņu. 182 Nr. 320.

2784.

Ai, pādīte, sīka maza,
Ietecēja eglīnā;
Iznes mana bērza rīksti,
Kumeliņu drīzināt. 158 (Talsē).

2785.

Krusta mātei piederēja
Ar pādīti līdzā iet;
Kur atrada ievu ziedus,
Apturēja kumeliņu,
Appuškoja sav' pādīti
Ar ieviņas ziediņiem. 145a.

2786.

Es savai pādītei
Mētru pinu vaiņadziņu;
Visur auga zemes zāle,
Ne visur mētras auga.

2787.

Glābies, pādīte,
Ar maģu ziedu:
Es jauna meitiņa,
Man pašai vajag. 181i Nr. 1841.

2788.

Glābies, pādīte,
Ar linu ziedu;
Kad iešu (iesi) tautās,
Tad segšu sagšu. 181a Nr. 3925, 181b Nr. 1373.

2789.

Glābies, pādīte, ar mazu tiesu.
Kad tu augsi diža meita,
Tad es tevi atcerēšu:
Došu goves, segšu sagšu,
Iešu līdz tautiņās. 167b.

2790.

Audzē, Dievs, krustdēliņu,
Tam es iešu vešanās;
Krustdēliņa līgaviņa
Segs man baltu villānīti. 18.

2791.

Krusta māte, tēva māsa,
Palīdz' pūru piedarīt;
Pate būsi tautiņās
Mana pūra dalītāja. 68d.

2792.

Paldies saku māmiņai,
Jauna mana krusta māte:
Pie krustiņa paturēja,
Vēl aizveda tautiņās;
Aizvadījsi tautiņās,
Uzsedz baltu villainīti. 181b, 181a.

2793.

Gana man māte mīļa,
Vēl jo mīļa krusta māte:
Tā pie krusta paturēja,
Tā vadīja tautiņās. 170b.

2794.

Krusta māte, mātes māsa,
Pārved mani par upīti;
Pārvedusi par upīti,
Uzsedz baltu vilnainīti;
Uzsegusi vilnainīti,
Uzliec zīļu vainadziņu,
Uzlikusi vainadziņu,
Ieved pati baznīcā. 95d.

LIELO PĀDI APVELTĪ AR DRĒBĒM.

2795.

Metat naudu, krusta tēvi,
Krusta mātes, nemetat:
Krusta mātes kreklus šuva
Līdz kājiņu galiņam. 76, 97a.

2796.

Kas bij laba krusta māte,
Dos vārdiņu, dos krekliņu. 224h.

2797.

Došu, došu pādītei,
Ko es biju solījuse:
Došu smalku linu kreklu,
Pilnu sauju sudrabiņa. 151b.

2798.

Solīj' man krista tēvs,
Ko solīja, neiedeva;
Krista māte nesolīja,
Tā iedeva linu kreklu. 313.

2799.

Māsiņ' sola pādiņai
Appuškotu linu kreklu;
Tā solīja, tā iedeva,
Nebij žēli devušai. 212b.

2800.

Es tečus tecēju
Liniņu laukā:
Zināju, pādītei
Krekliņu vajaga. 181a Nr. 3942, 181b Nr. 1390.

2801.

Uzlieku pādītei
Nešūtu kreklu,
Lai šuva krekliņu,
Diž' izauguse. 181c.

2802.

Iedevu pādei
Nešūtu kreklu;
Pats devu dziedziņu,
Pats adatiņu,

Lai šuja pādīte,
Izrakstīdama. 161c.

2803.
Es došu pādei
Nešūtu kreklu:
Lai mana pādīte
Šuvēja auga. 208b.

2804.
Es atradu sav' pādīti
Rumpačās ietīstītu:
Še, pādīte, linu kreklis,
Svied rumpačas aizkrāsnē. 194.

2805.
Pādei kreklis, mātei nauda. —
Kas pašami tēviņam?
Kas pašami tēviņam
Par šūpuļa kārumiņu? 170a un b.

2806.
Es tečus tecēšu
Aitiņu stallī:
Zināju, pādiņai
Cimdiņu vajag. 180b.

2807.
Še, pādīte, raibi cimdi,
Ej ar tēvu līdumā;
Ej ar tēvu līdumā,
Pelnī zeltu, sudrabiņu. 151b.

2808.
Krista māte, mātes māsa,
Pārnes mani pār upīti;
Pārnesuse pār upīti,
Iedod skaistu dzīpuriņu. 321.

2809.
Ai, Dieviņu, ai, Dieviņu,
Nu nāk mana krusta māte!
Balta sagša mugurā,
Vēl jo balta padusē. 157¹.

2810.

Solīj' man krista tēvs
Krista pirkt kumeliņu;
Krista māte nesolīja,
Tā iedeva vilnānīti. 313.

2811.

Rīb zemīte, čab lapiņas,
Nu nāk mana krusta māte:
Nu nāk mana krusta māte,
Segs man baltu villainīti. 348, 182 Nr. 260.

2812.

Krusta māte, krusta māte,
Pārnes mani par upīti,
Pārnesusi par upīti,
Apsedz baltu villainīti. 325c.

2813.

Došu, došu pādītei,
Ko es biju solījuse:
Segšu baltu villainīti,
Meš' apaļu dālderīti. 164c.

2814.

Es uzliku pādītei
Rīgai pierktu nēzdaudziņu;
Lai pādīte pieminēja,
Visu mūžu dzīvodama. 181i Nr. 1498.

2815.

Jem', pādīte, tu par labu
Rīgai pirktu nēzdaudziņu;
Kad tu iesi tautiņās,
Segšu baltu villānīti,
Segšu baltu villānīti,
Nosūnojšu dālderīti. 158.

2816.

Ko mēs, kūmas, šķiņķosim
Savam jaunam krusta bērnam?
Rīgā pirkim zīda mices
Sudrabiņa spicītēm. 64a Nr. 4021.

2817.

Sapelēja Mārītei
Brūni svārki vadzītē;

Nu Dievs deva Mārītei
Brūnu svārku valkātāju. 16.

2818.
Audz, mana pādīte,
Līdz mani liela.
Pašuvu svārciņus
Nemērīdama. 41c, 298b, 229b.

2819.
Es savai pādītei
Zīda svārkus šūdināju,
Lai tā manim pretim teka
Dižu zemes gabaliņu. 181c.

2820.
Es savai pādītei
Zīda svārkus šūdināju;
Sprīdi metu, guldi devu,
Pusdālderā olektī. 224h.

2821.
Krusta māte man iedeva
Dancojamu lindraciņu:
Tīru zeltu sametuse,
Sidrabiņu ieauduse. 345.

LIELAJAI PĀDEI DĀVINA LOPUS.

2822.
Tec, pādīte, atver vārtus,
Redz', kur nāk krusta tēvs:
Zirgu ved rociņā,
Cepurīte padusē. 41c Nr. 62 pag. 144.

2823.
Krusta tēvs, krusta māte,
Pērc man krusta kumeliņu,
Lai es aŗu, lai ecēju
Ar to krusta kumeliņu. 311a.

2824.
Krusta tēv, krusta māt,
Pierc man krusta kumeliņu;
Lai es braucu kur braukdams,
Krustim tek kumeliņš. 195c.

2825.

Krusta tēvs, krusta māte,
Pirciet krusta kumeliņu:
Svētdien braukšu baznīcā
Ar to krusta kumeliņu. 95¹c.

2826.

Tec, pādīte, atcel vārtus,
Nu nāk tava krusta māte;
Govi veda valdziņā,
Kreklu nesa padusē. 289a.

2827.

Krusta meit, krusta meit,
Krusta māte sērstu nāca;
Nes krekliņu padusē,
Ved gotiņu saitiņā. 15¹.

2828.

Grieta sola pādītei
Trešā gada gotenīti;
Tā bij sieva, tai bij vārds,
Ko solīja, to iedeva. 161c.

2829.

Es piesaku tev, māsiņa,
Šitās naudas netērē:
Lai stāv mūsu krustmeitai,
Raibu govi jānoperk. 69c.

2830.

Ziedu došu pādīteje,
Mazs būs manis ziedutiņš:
Es tai došu avetiņu (kumeliņu)
Ar visieme radziņiem (apaušiem). 180b.

2831.

Došu, došu pādītei,
Ko es biju solīj' sēs:
Doš' pādei gosniņu,
Došu avitiņu. 185c.

2832.

Ko došu pādei
Laimiņas vietā?
Doš' govi ragaini,
Doš' aitu sprogaini,

Kaziņu nedošu,
Tā lec dārzā. 193b.

MĀJU KRISTĪBAS.

2833.
Kas taku nomina upītes lejā?
Liepiņa (Auseklis) nomina, vārdiņu smeļot;
Pādītē kausiņā nesdamis mājās.
Kur lika Liepiņa (Auseklis) ūdeņa kausu?
Pādiņu mazgāja, vārdiņu teicot. 180b.

2834.
Celies, pādīte, actiņu mazgāt;
Dieviņš ienesa skaidr' ūdentiņu.
Mīļa Māra ienesa zeltītu dvieli. 226c.

2835.
Celies, pādīte, aciņas mazgāt;
Mīļa Māra ienesa skaidru ūdentiņu,
Dieva dēls ienesa zeltītu dvieli. 196h.

2836.
Celies, pādīte, actiņu mazgāt;
Māriņa ienesa skaidr' ūdentiņu.
Zeltīts dvielis actiņu slaucīt. 224c Nr. 3976. 224d Nr. 546.

2837.
Celies, pādīte, actiņu mazgāt;
Es tev ienesu skaidr' ūdentiņu.
Zeltšūtu dvieli actiņas slaucīt. 41c Nr. 50 pag. 142.

VARIANTI.

2437.
1: aplaistīju; 3: D. dod man krista b., 407i.

2438.
1. Daždažādi pūlējos,
Pādēniņu gaidīdams:
Aiz Jelgavas mežā braucu,
Šūpla kārti meklēdams. 195c.

2439.
1: Dieviņi; 3: Es izdzinu (=uzdz.), 309a. — 3: Es izgāju (=uzg.), 324a.
1. Es uzgāju ganīdama
Brīnum smuku ozoliņu;

Dienās būs krusta bērns,
Tur cirtīšu šūplā kārti. 323b.

2440.

1. Pavaicāju svešus ļaudis,
Kādu liksti šūpuļam.
— Ja dēliņš, ta ozola,
Ja meitiņa, ta liepiņas. 36r.

2442.

i: Komi, komi, jūdzat; 2: birzē likstes; 4: mētāsim, 69a. — 2: Brauksim birzī; 4: malā metīsam, 90. — 1: jūdzam; 2: Braucam birzē liksts c., 137e. — 1: zirgu; 2: birzē; 3: krustu dēlu; 4: virsu mētāsim, 86c.

1. Kūemi, kūemi, jūdziet zyrgus,
Broucam birziē likstis (al.: likšku) cirst!

Voi mas sovu kruistdēliņu
Suola vyrsu mātāsam. 85b.

2. Kūmi, kūmi, ko dariet,
Brauciet mežā likstis cirst!

Vai jūs savu krusta bērnu
Sola virsu mētāsiet? 85d.

1—2: Komi, komi, ko darām, Iesim birzī liksti c.; 3: Vai mēs; 4: vājāsim, 121o.

2447.

1: darba ļaudis; 2: uz darbu; 3: Trīniet cirvus; 4: Jūdziet, 111d.

2448.

1: Trīniet c., trīniet c.; 2: Meklējiet; 3: Man; 4: kāršu cirst, 75e, 344.

2452.

1. Es par tevi nebēdāju,
Kārdabiešu meža sargs:
Es savam krustdēlam
Ozoliņa liksti cirtu. 111f.

2. Es tos daudzi nebēdāju,
Ozoliešu meža sargus:
Šūpolam kārti cirtu
Mazajam bērniņam. 344.

2456.

1. Rauj tev jupis, meža sargs,
Es par tevi nebēdāju;
Es nocirtu šūplā kārti
Pašā dienas vidiņā. 109b, 109c.

2458.

1: Sārgājties, meža sārgi; 3: Aši cīri; 4: Pakauvēti, 214b Nr. 712. — 3: Aši, 216b.

2459.

1. Kas bijāt meža sargi,
Mežu savu sargājiet;
Es rītā pēc pusdienas
Cirtīš' zaļu ozoliņu. 324c.

1: Kur' esiet; 2: Cieti mežu; 3: Rītā braukšu līdz ar dienu, 407b.

2. Meža sarg, meža sarg,
Vaktē sava zaļa meža:

Rītā agri cēlusies,
Zagšu zaļu ozoliņu. 311a.

2: savu zaļu mežu; 3: No rītiņa cēlusēs, 322a. — 1: sargi; 2: Meža sava sargājiet; 3: līdz ar dienu; 4: Ciršu, 309a.

3. Meža sorgi, meža sorgi,

Sorgòjit sava meža:

Reitā agri ļeidz ar dinu

Cirsšu zaļu ūzuļeņu. 422a.

2461.

2: Aizkujiešu; 4: izšlokāju, 69c.

2462.

4: Ap to manu pakaļiņu, 69a, 73b, 90, 111d, 111f. — 1: meža sargi; 2: piecāmi; 3: Sēri vien nosmirdēja; 4: maniemi, 104.

2463.

1. Šāeva mun meža soergi

Ar piecām pistuelém,

Dūmi vien nuokúpēja

Gar tūo munu pokoļiņu. 85b.

2465.

1: Kr. tēvis, kr. māte; 2: līksti, 120c.

2466.

2: kārtis; 3: kraujā; 4: ērdana, 127¹c. — 1: saku; 2: lejiņā; 4: ardava, 64a Nr. 4020. — 4: virdava, 69a. — 1: krustu; 2: līksts purmalē; 4: ardava, 69c. — 1: krustu; 2: kārts; 3: strauja; 4: ērdava, 75b. — 1: tev; 2: kārts purmalī; 3: straujā; 4: ērdava, 75e. — 1: Klaus' tu mani, krusttētiņ; 2: purmalā; 4: ardava, 90. — 3: straujā; 4: ērdava, 98. — 1: tēt; 2: kārts purmalā; 3: straujā; 4: Lai aug skaidru valodiņu, 109b, 109c. — 2: līkstes ielejā, 111f. — 1: krustu tēv; 2: kārts purmalī; 3: straujā; 4: Lai aug daiļa valodiņa, 344.

1. Es savai krustmeitai

Kalniņā līksti cirtu:

Lai aug smuidra, lai aug gara,

Lai ārdava valodiņa. 111d.

2. Es savai pādītei

Porā līksti necirtīšu;

Cērt' augstā kalniņā,

Lai ārdīga valodiņa. 324a.

2: Purvā kārti; 4: ērtīga, 313. — 2: Purvā kārtes; 3: Cirtīš'; 4: ērdīga, 324e.

3. Cērtat līksti, kur cirzdami,

Purvā līkstes necērtati;

Cērtait augstu kalniņāi,

Lai ārdava valodiņa. 166.

1: Cērtiet līksti, kur cērtiet; 2: necērtiet; 3: Cērtiet a. kalniņā, 390¹. — 1: Cērtiet; 2: necērtiet; 3: Cērtiet sila maliņā, 85d.

2467.

1: manim, 77. — 1: mani; 5: krusttēvs, 92. — 1: cirte; 4: ērdava, 97c. — 1: Krusta tēvs līksti; 4: ērdava, 391 Nr. 1090. — 2: Staigna; 4: Lai aug skaidra v., 86c. — 1: līkstu cērt; 4: ērdava, 75b.

1. Krusttēvs manim līkstu cirta

Pa purvmali staigādams;

Cērt, krusttēv, kalniņā,

Lai skan tāļi ganībās. 379.

2468.

1—2: Krusta tēvi, necērtiet Man kārtiņas vērājā, 22b. — 1: Krusta tēvi, krusta mātes, 379.

2469.

2: līkstes, 335 Nr. 1292. — 4: jauns, (Jeb: Lai iet drīz tautiņās) 20b.

2471.

3: krustdēliņš; 4: Kā ozolis ceļmalā. 93¹c.

1. As sovam krustdālam

Zoļa bārza liksti cyrtu:

Lei oug muns kruisdēliņš,

Bērziņai lūkuodams. 85b.

2472.

1—2: Es jums saku, krustu tēvi, Ar cirv' kokus necērtiet; 4: skaidiņas, 23.

2474.

2: Tai biezā eglājā; 3: cirta, 379.

2477.

1—2: Parād' manim, krusta māt, Kur šūpoļa kārti cirta, 324e.

1. Parādiet, krusta tēvi,

Kur šūpuļa kārti cirta,

Lai es iemu apraudzīt,

Vai aug kuplas atvasītes.

22a Nr. 4033. — 1: Parādieti; 3: teku, 22b. — 2: Kur cirtāt šūpla kārti; 3: eju raudzīties; 4: jaunas, 23.

2. Parād' man, krusta tēvs,

Kur šūpoļa kārti cirti,

Laj es teku raudzīties,

Vai aug kuplas atvasītes.

41c Nr. 29 pag. 138. — 2: šūpuļa; 3: Es būš' iet raudzīties; 4: smuidras, 116. — 4: atlasītes, 311a. — 1: māmuliņa; 2:

Kur mātai līksti cirta; 3: Lai, 41b, 408 Nr. 1359.

3. Parād' man, krista tēvs,

Kur šūpuļa kārti cirti;

Ganīdama apraudzīju,

Vai jau kuplas atvasītes.

319a Nr. 4019, 319b Nr. 2414. — 1: krusta; 2: cirta; 3: apraudzīšu, 391 Nr. 211.

4. Kaut es būtu zinājuse,

Kur krusttēvi līksti cirta,

Es būt' gājse apraudzīt,

Vai aug kuplas atvasītes. 379.

1: Kad ... zinājusi; 3: gājsi aplūkot, 68d. — 1: zinājusi; 2: Kur krustdēla kārti; 3: gājsi, 75e. — 1: zinājusi; 3: gājsi

pavērties; 4: kupla atvasīte, 85. — 2: Kur man cirta šūpla līksti, 97a. — 3: gājis apraudzīti; 4: Aug jel, 104. — 1: Kau';

2: Kur šūpoļa kārti; 4: smuidras atvasiņas, 109b. — 2: Kur man cirsta šūpla kārts; 3: Es noietu; 4: smuidras, 109c. —

3: Es tecētu raudzīties; 4: kupla atvasīte, 111d. — 3: Tad es ietu; 4: kupla atvasīte, 111f. — 2: krustdēla līkstu, 344. —

1: Kad ... zinājusi; 2: krusttēvs; 3: gājsi aplūkot; 4: Vai tur auga atvasītes, 3901. — 2: Kur man tēvs; 3: Tur es ietu; 4:

Voi aug kupla atvasīte, 64i.

2479.

2; zariemi kārti cirta; 3: vecākāja; 4: līdzināja, 22b.

2480.

1. Kam tu cirti, krusttētiņ,

Līku līksti krustdēlam?

Voi tu gribi krustdēliņa

Ar kupriņu mugurā. 111h.

2482.

1: Tēva vaina, ne māmiņas; 3: tas cirta; 4: kāra, 42¹. — 1: Tā, māmiņa, tava vaina; 2: Ka; 3: līksti, 401. — 1: Tā, māmiņa, tava vaina; 2: Ka; 3: lieci alkšņa līksti; 4: šūpolīti, 401.

1. Mātes vaina, mātes vaina,

Kad man mazs augumiņš:

- Kam tā cirta elkšņa liksti,
Zemu kara šūpulīti. 28d, 111d.
2: Kam man mazis; 3: Kam man cirta elkšņu rīksti, 64a Nr. 2911. — 2: Ka; 3: Elkšņa likstīt'i nocirta, 73b. — 1: Kūmu vaine, kūmu vaine; 3: Kam tie; 4: šūpolīti, 90.
2. Pašas mātes vaine bija,
Kad es liela neizaugu:
Kam tā cirta elkšņa kārti,
Zemu kāra šūpulīti. 30b.
1: Tā, māmiņ, tava vaina; 2: Ka es 1. neizaugu; 3: tu cirti 1. liksti; 4: kāri, 131¹. (J. Lielauss).
3. Māetas vaiņa, māetas vaiņa,
Kod mun moģis ouguimiņš:
Kam tij cirta elkšņa liksti,
Zamu kāera šūpuelīti. 85b.
4. Māetes vaina, māetes vaina,
Ka mun mazs ouguiminč:
Zamu kāera šūpuelīti
Elkšņa rikstes geliņā. 103b.
- 2483.
- 2—3: Kad es maza meitenīte; Kam likstiņu lejā cirta, 112b. — 2: Kad; 3: Kamdēļ cirta purva liksti, 97g. — 3: rīksti, 86c.
- 2484.
1. Tā, mamiņ, tava vaina,
Ka dzērais arājiņš:
Kam purā liksti cirti,
Man kārdama šūpulīti. 127¹b.
- 2485.
- 1 Tava vaina, krusta tēvs,
Kad man bārga valodiņa:
Kam tu cirti egles kārti
Pirmajā vakarā. 303¹.
- 2486.
1. Tā, māmiņa, tava vaina,
Kad man' veda robežnieki,
Kam vēlēji liksti cirst
Cita kunga tiesiņā. 43a.
- 2487.
- 3: Kam tēviņis, 131¹ (Alv. Liepiņa).
1. Tava vaina, māmuliņa,
Ka man' veda robežnieki:
Kam tu man liksti cirti
Robežnieku tiesiņā. 33c.
2: Mani veda, 28d, 134a. — 4: Otra kunga tiesiņā, 33c. — 4: maliņā, 137e.
- 2488.
- 1: man; 2: visim bērniņim; 3: Oša koka kārti cierta; 6: Nojem, 172f. — 4: galiņā. 246e.
- 2494.
1. Kam mani tik jaunu kūmam ņēmāt?
Ne man nazīša, ne īlaniņa;
Pirkt man nazīti, pirkt īlaniņu,
Pirkt manim šūpoļa šuvējiņu. 309a.
1: Ko, kūmiņas, nu darāt; 2: nekarat, 6b. — 1: Ko, kūmiņas, jūs dariet; 2: Ka; 3: atstāsiet 28d.

1. Es neiešu sētiņā,
Sava darba nedarījis:
Es padītes neatstāšu
Uz māmiņas rociņām. 401.
2: nedarījse; 3: Es bērniņa: 88a Nr. 3047. — 2: Savu darbu, 313. — 2: Savu darbu nedarījse, 324e.
2. Savu darbu padarīju,
Šūpulīņu pakārdams:
Neatstāju krustdēliņu
Uz māmiņas rociņām. 335 Nr. 1290.

2502.

2: Kūmas kāra šūpolīti; 3: jau trešam, 324a.

2503.

1. Līdzit, visi lieki ļaudis,
Galda galu metināt!
To kanniņu kūmas dzēra,
To dzer visi lieki ļaudis. 200a.
1: Līdzat, visi liecenieki; 3: kanniju kūmi; 4: liecenieki, 144a. — 1: Līdzat; 2: Galda stūri, 180a.
2. Ai, lūdzami, lieki ļaudis,
Palīdzit kūmiņām!
Tas malciņš, kumāsiņš,
Kas visām kūmiņām. 185e.

2504.

1: Īstens kr. tēvs; 2: Tas lai kāra; 5: Kuŗa īsta; 4: Tā lai klāja, 133¹a.

2505.

1. Es pādītes nešūpoju
Uz plikiem žagariem;
Karam jostas, paķelītes,
Ar ko pādi šūposim. 324e.

2511.

2: Mazā; 3: mazākais; 20b.

2513.

1: guli, maziņais; 4: Nij traucē māmuliņas, 75e. — 1: Guli klusu; 2: midzenēji; 3: gaiļus; 4: Nemodini māmuliņi, 181c.
— 2: midzītēi; 3: Nekl. gaiļa dziesmu; 4: Nemodini māmuliņu, 196h. — 1: mazais bērniņ; 2: midzenē; 3: gaiļus; 4: Nemodini māmuliņu, 219b. — 1: mazais pēdīt; 4: māmuliņas, 344.

1. Guli, mana jo pādīte,
Kā ielikta šūpulī;
Neklausies ciema gaiļa,
Nemodini māmuliņas. 279a.
1—2: Pādīt mana, jo pādīte, Gul' šūpuļa dibinā, 278c. — 1: jau pādīte; 2: gultiņā; 3: Niklausies; 4: Nimodini māmuliņi, 302.

2514.

1—2: Čūci, guli, mazbērniņ, Kā pelīte midzenī; 4: māmuliņu, 229b.

1. Čūci, guli, mun bērniņ,
Kā pelīte midziņā;
Nij klausies ciema gaiļu,
Nij cel tēva, māmuliņas. 88c.

2516.

1. Tēva vaina, ne māmiņas,
Ka es liela neuzaugu:

Kam likstiņu pušu cirta,
Man kārdams šūpulīti. 118¹.
2. Mātes vaina, mātes vaina
Pie mazā augumiņa:
Kam likstiņu pušu cirta,
Man kārdama šūpolīti. 344.
4: šūpulīti, 379. — 1: vaiņa; 2: mazāi; 3: pus' nelauza; 4: M. kārdami šūpulīti, 85b.

2519.

1. Aiz kò seika, aiz kò zama,
Aiz kò lela naizaugu?
Mòte biteitis pasauce,
Šeūpulī ilykdama. 422c.
2. Aiz kù seika, aiz kù moza,
Aiz kù lela naizaugu?
Mòt', lykdama šyūpeļi,
Par biteiti pasaūkuse. 426a, 427¹a.

2520.

1. Parād' man, saiminieks,
Kur es kāršu šūpulīti:
Es bij tāds birģelīt's,
Man istaba nepieder. 45¹.

2521.

1. Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Kur iedama, tecēdama,
Krusta bērnu pašūpošu. 300b. (E. Poka).
2. Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Kur iedama, tecēdama,
Pašūpošu bāleliņu.
239b, 264d, 290a. — 4: Bāleliņu palīgošu, 264c. — 4: bāleliņu, 265b. — 4: Sav' māsiņu pašūpošu, 279a. — 1: šūpolīti;
4: krusta bērnu, 289a. — 4: Pašūposi, palīgosi, 292. — 1: šūpolīti; 2: Kar sudraba bērziņā; 4: Es bāliņu pašūpošu, 295b.
3. Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar pie loga saulītē:
Lai šūpo bāleliņi,
Iziedami, pāriedami. 278c.
3—4: Lai tie mani bāleliņi, Kur iedami, pašūpo, 15a. — 3: Šūpos mani ciema puiši; 4: Ieiedami, iziedami, 281a.

2522.

1: manim māmuliņa; 4: Tur man visi pašūpoja, 379. — 1: māmuliņa; 4: bāleliņš, 45a.

2528.

1: Man māmiņa maziņai, 379.
1. Man māmiņa maz' būdamai
Ārdos kāra šūpulīti:
Vai dziedāju, vai runāju,
Kā ārdīt izārdīju. 88b, 293a, 293b, 325c.
2: Ārdies (lok.), 64a Nr. 2910. — 1: maz' esošai; 2: Ārdīs, 91g, 335 Nr. 2. — 1: Māte mazu audzināja, 42.— 1: Paldies saku krusttēvam; 2: Ārdies (lok.), 90. — 1: Māte man maziņai; 2: Ārdēs, 36r (J. Sīlis), — 1: Paldies saku māmiņai; 2: Ārdies, 75b.
2. Paeldies soku māemiņai,
Āerdiēs kāera šūpulīti;
Voj dziedēju, voj runāju,
Kā āerdiet izāerdīju. 85b.

1: Mozai mun māmuloļņa, 85b.

2529.

1. Visaipirm, māmuliņ,
Liec akmeni šūpolie:
Akmeņami visas paļas,
Ne tavami bērniņam. 85d.

2530.

4: bērniņā, 109a. — 3: Akmenie, 109b. — 2: šūpolī; 3: Visas paļas akmenī: 4: bērniņā, 109b.

2531.

1: Visu pirm(a); 3: Kur, 22a Nr. 2970. — 1: Visu pirmu, māmuliņe; 3: Kur... ķer; 4: akmentiņ', 22a Nr. 4023.

2532.

1: māmuliņa; 4: gudraju, 42¹, 79. — 1: māmuliņa, 138, 298d. — 1: māmuliņa, 279, 335 Nr. 1297. — 1: Niliec, 264c. — 2: šūpolē; 4: Liec i gudru, 289a. — 4: Liec ar gudru, 291. — 3: Liec naudiņu, liec maizīti, 300b (A. Kalnavēdere). — 1: māmuliņa; 2: Tukšu roku šūpulī; 3: Liec naudiņu, liec maizīti; 4: gudraju, 324e.

2534.

1: mani šūpodama; 3: Es varēju dūri; 4: Uz, 174e.

1. Māte, mani lolodama,

Nazi dūra šūpulī:

Nebēdāju sīvu kungu,

Ne asaju zobentiņu. 161c.

1: Māmiņ'; 2: Šūpulī nazi dūra; 3: Nebēdā sīvus kungus; 4: zobentiņu, 161c.

2539.

1. Nāc, krusttēv (NN), paskaties,

Kas te gul šūpolī;

Te gul tavs krustdēliņš,

Sudrabiņa gaidīdams. 391 Nr. 1085.

1: pasaveri; 2: Kas gulēja šūpolie; 3: guļ; 4: gribēdams, 69c. — 1: paveries; 2: Kas tur; 3: Tur, 85. — 1: kūmiņ; 2: Kas gulēja; 3: guļ. 90. — 1: krusttēvs; 2: guļ šūpolie; 3: guļ; 97c. — 1: pasaveri; 2: guļ; 3: guļ maza dvēselīte; 4: gaidīdama, 98.

2. Nāc, NN, pasaveri,

Kas gulēja šūpolie:

Krustdēls guļ šūpolie,

Zelta naudas gribēdams. 85d.

2545.

1. Nāc, bērna tētīt,

Naudiņas (rublīša) mest!

Tu sauksi rītā,

Tu vakarā:

Nāci, dēliņ (meitiņ),

Kājiņu aut!

Nāci, dēliņ (meitiņ),

Uguni uzpūst. 88a NT. 4045.

2. Tēvaini, tēvaini, met dālderīti!

Tu sauci rītā, tu vakarā:

Meitiņa mīļā, pūt uguntiņu. 6c.

1: Māmiņa mīļā, met vilnainīti; 2: vakarāi, 27a.

3. Tētiņ, tētiņ, dālderī mest!

Tu sauci rītā, tu vakarā:

Jānīt dēliņ, iepūt uguni,

Iepūt uguni, noaun kājas.

41c Nr. 24 pag. 138, 335 Nr. 1319.

4. Tētiņ, tētiņ, naudiņu mest!

Tu sauksi rītā, tu vakarā:

Celies, meitiņ, iepūt guntiņu,

Iepūt guntiņu, noaun kājiņ'. 104.

5. Met', meti, tētiņi, ar visu maku!

Tu sauci rītā, tu vakarāji:

Meitiņa mīļā, uzpūti uguni,

Uzpūti uguni, aun manas kājas. 18.

1: maciņu; 2: sauksi; 4: noaun man kājas, 18.

6. Tētiņ mīļais, dālderu mesti!

Tu sauksi rītā, tu vakarāji:

Vedekla meitiņ, noplēsi skalus,

Noplēsi skalus, iepūti guni.

Iepūti guni, noauni kājas. 344.

2548.

4: dzērumiņu, 41c Nr. 27 pag. 138, 335 Nr. 1321. — 1: sametušas; 2 un 3: metat, lieceniķi; 4: dzērumiņu, 75b — 1: Kūmi, 90. — 2 un 3: metieti, lieceniķi, 104.

2552.

1: Nāc, Jānīti; 3: Šūpodams, lūkodams; 4: Uzliec, 281.

1. Nāc, krusttēvi (NN), aplūko,

Vai ir vieglis šūpulītis;

Šūpodams, līgodams,

Ieliec zelta gabaliņu. 15a.

2—3: Kā šūpo šūpulītis; Eijādams, dziedādams; 4: Iemet', 6a. — 1: bāliņ; 3: Šūpodamis, līgodamis; 4: Iemet', 6c. —

1: Nāc, apraugi, krusta tēvis; 3: Locīdamis, raudzīdamis, 13b. — 1: Nāc, apraugi tu, Jānīti; 4: Iemet' z. gabaliņu, 15¹.

— 1: krusttēvis, palūko; 3: Izšūpojis, izlūkojis; 4: Uzliec, 18. — 3: aijādams, 27e. — 1: bāliņi; 3: dziedādams; 4:

Iemet', 28d. — 1: Nāc, paraugi, bērna tēvs; 3: Pašūpojis, palīgojis, 421. — 3: locīdams, 45a. — 1: palūko; — 3:

lūkodams, 75e, 344. — 1: palūko; 3: Izšūpo, izlūko; 4: Uzmet, 76. — 1: brālīti, palūkoti; 3: Šūpodamis, aijādams, 335

Nr. 1319.

2553.

1: māmiņa, lūkoties; 2 un 3: šūpulītis, 28d. — 1: krusttēvs; 4: Tad liec, 88a Nr. 4044. — 1: Palūko, krustu māte; 4: Iemet', 90. — 1: krusttēti; 4: Iemet', 104.

2555.

1: Metat naudu, metat naudu, 18. — 3: dālderīša (papīriņa); 4: Pie sudraba g., 18. — 3: sidrabiņa, 120c. — 3: papīriņa;

4: Pie sudraba g., 126a. — 1: Gana bija, gana bija; 3: sidrabiņa; 4: Pie tiem vara gabaliem, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 2:

Vēl būs cita pakaļā; 3: vajag, 111a. — 2: Vēl būs cita pasaulē; 3: vajag papīriņa; 4: Pie tā balta sudrabiņa, 111a.

1. Laba nauda. laba nauda,

Būs vēl cita pakaļā,

Pie tā vara gabaliņa

Vajag sīka sudrabiņa. 86c.

2556.

2: Mēs tā vara negribam; 3: pili mūrēsam, 4: No, 90. — 2: Mums tā vara; 4: vara; 335 Nr. 1322. — 1—2: Laba nauda, laba nauda, — Vēl būs cita pakaļā; 3: pili mūrēsam, 69c.

1. Vai mēs krāsni mūrēsim

No šiem vara gabaliem?

Vēl vajaga, vēl vajaga,

Vēl vajaga sidrabiņa!

Vēl vajaga, vēl vajaga,

Vēl vajaga papīriņa! 6a.

2558.

2: Vaŗu vien; 3: To jūs paŗi sen zināt; 5: vaŗa d.; 4: Tas, 405.

2562.

1: Œiliņģi, vērđiņi; 3: Rubuŗi, dālđeri, 158. — 1: Œiliņģi; 3: Dukāti, dālđeri; 4: Tie pādes, 387.

1. Pimberi, vērđiņi nabaga nauda;
Rubuŗi, dālđeri kŕminu nauda. 144b.

2563.

1. Spilinga [?] vērđiņi vedēju nauda;
Rubuŗi, dālđeri panāksnieku nauda. 161c.
2: Rubelĭ, dālđeri panāksnu. 161d.
2. Kac, kac, bāliņu, kac kabatē!
Dukāti, dālđeri kapteiņa nauda;
Œķiliņi, vērđiņi ubaga nauda. 229¹.

2568.

4: meta, 391 Nr. 1086. — 1: Jānĭti; 2: Bagātu puisĭ; 3: pilnu; 4: meta, 111a. — 1: Jānĭti; 2: Bagātu puisĭti; 4: meta; ar turp. 5—6. Paluŗķu meta, Pie pirksta pielipa, — 7—8: Tā pati pakrita Pagaldē, 335 Nr. 1323.

2569.

4: meta, 391 Nr. 555.

2570.

1. Es pādes naudiņu nerēķenāŗu, —
Cĭk grābu, iemetu ar visu sauju. 387.
2: alu; 3, 4: Tev tas alus, man tā kanna, Bŕs lustĭga dzĭvoŗana. 275.

2573.

1: kŕmus; 2: kŕmiņa; 3: Ies kŕmiņa, neliegsies, 6b. — 1: kŕmas; 2: kŕmiņ; 3—4: Ies kŕmiņŗ, neliegsies, Mazgai balŗas biķerĭtes, 15¹. — 2: kŕmiņa; 3: ieŗu, kŕma, 28d. — 1: kŕmas; 2: kŕmiņ; 3: Ieŗu, ieŗu, nel.; 4: baltas biķerĭtes, 68c. — 1: kŕmas; 2: kŕmiņ, alis; 4: baltas biķerĭtes, 68d. — 1: Komi komas; 2: komiņ; 3: komiņ, nesaliedzu; 4: baltu biķerĭti, 69a. — 1: kŕmas; 2: Nāc pie manis; 3: Es, kŕmiņa, neliedzos; 4: baltas biķerĭtes, 73b. — 2: kŕmiņ; 3: Es, kŕmiņ, neliedzos; 4: baltu biķerĭti, 75b. — 1: Komi komus; 2: komiņ; 3: Es, komiņ; 4: baltu biķerĭti, 102. — 1: kŕmus; 3: nesaliedzu; 4: baltas biķerĭtes, 104. — 1: Kŕmu, kŕmu aicināju; 3: Dzer kŕmiņ, nesaliedz (neliedzies); 4: baltu biķerĭti, 109b un c. — 1: Koma komus; 2: komiņ, alis; 3: komiņ; 4: baltas biķerĭtes, 111c. — 1: Koma komus; 2: komiņ; 3: Ej, komiņ, neliedzies; 4: Mazgaj baltu biķerĭti, 126b. — 2: kŕmiņa; 3: Ieŗu, ieŗu, kā neieŗu; 4: balti (baltus), 149e, 152. — 1: mani; 2: kŕmiņa, alu; 3: kŕmiņa, kā neieŗu, 172f. — 2: kŕmiņa; 3: kā neieŗu; 4: balti, 182 Nr. 322. — 2 un 3: kŕmiņa; 4: baltu biķerĭti, 185e. — 1: Ciemiņŗ mani; 3: Es, ciemiņ, 216b. — 2: kŕmiņ, alu; 3—4: Ieŗu, ieŗu, nesaliegŗu, Mazgāj baltu biķerĭti, 324a. — 2: kŕmiņ; 3: Dzerť, kŕmiņ; 4: baltas biķerĭtes, 379. — 1: mani; 2: kŕmiņ; 4: baltas biķerĭtes, 401. — 1: mani aicināja; 2: N., kŕmiņa, alu dzert; 3: kŕmiņa, 188°. — 2: kŕmiņa; 3: Ei, kŕmiņ, gan es ieŗu, 133¹a.

1. Bāliņŗ mani aicināja:
Nāc, māŗiņa, alu dzert!
Ieŗ', bāliņu, neliegŗosi,
Mazgāŗ' baltus biķerĭŗus. 212b.

2574.

1. Kŕma kŕmu aicināja:
Nāc, kŕmiņa, alus dzert!
Ieŗ', kŕmiņa, nesaliegŗu,
Mazgā baltu biķerĭti. 324e.
1: Koma komu; 2 un 3: komiņ; 4: Mazgaj baltas biķerĭtes, 91h. — 1: Koma komas; 2: komiņ; 3: As, komiņ, nasaliedzu; 4: baltas biķerĭtes, 111h. — 1: K. mani aicināja; 2: dzert; 3: neliegŗos; 4: baltus biķerĭŗus, 224o Nr. 167.
2. Keŕma keŕmu aicynava:
Nōc, keŕmiņ, olys dzārtu!
Īŗ', keŕmiņ, nasalĭgŗu,
Mozgoj bollťys biķereitĭs. 422b.

2577.

1. Apsagóza škeiveņs ustobys vydā.
Sorgís, škeiveņ, treūks tovys steipeņs. 415 pag. 145 Nr. 29.

2578.

1: Vakar ... daudzināja; 2: šorīt neņēma, 226c.

1. Šorīt pādīti daudz dancināju:

No rīta ņēmu, ne brokastī. 224c Nr. 3975, 224d Nr. 545. 2581.

2: Tava gudra padomiņa; 2: Sacerējšas, 157¹. — 3: Sacerējšas, 167b. — 1: Vai; 3: Sacēluse, 180b.

1. Vai, pādīte maziņāja,

Tavu gudru padomiņu:

Ar māmiņu sadomājsi

Tādu liksmu vakariņu. 335 Nr. 1325.

1: Ai, p. maziņā, 41c Nr. 19 pag. 137. — 1: mazākā; 3: sataisījsi, 224a. — 1: mazākāja, 224c Nr. 3965, 224d. Nr. 535.

— 1: mazākāja; 3: Sacerējšas ar māmiņu, 181h Nr. 564 var.

2583.

1. Manis dēļ tēvs, māmiņa

Brūvē alu, cep maizīti;

Ļaudis eida, ļaudis dzēra,

Es gulēju šūpolāi. 196h.

2. Manis dēļ maizi cepa,

Brūvēj' saldu alutiņu;

Paši ēda, paši dzēra,

Es gulēju lādītei. 144b, 144c.

1: dēja; 2: alutiņu; 4: smiltienā, 152. — 1: dēja; 4: lādītē, 158 (Tosmarē). — 2: Manis dēļ alu dara; 4: smiltienē, 290f.

— 2—3: Manis dēļ alu dara; Ļaudis ēda, ļaudis dzēra; 4: smiltienī, 299b.

2587.

1: dzeņama; 3: sētēi, 224c Nr. 3988, 224d Nr. 1940.

2588.

1: puisi, reizītē; 2: Nošņauciet t.; 3: meitiņai, 111d. — 2: Šņaukājiet tebeciņu; 3: Ikvienai; 4: azotī, 126a.

2589.

1: Šņūcīsim; 4: šņūcējiņš, 44.

2591¹.

1: Ai, kūmiņas, ai, kūmiņas; 2: vecmemmiņu; 3: Aizvediet, 313.

2592.

1. Man māmiņa pabrūvēja

Ar asfīti alutiņu.

Pats es dzeņu dzeņamaju,

Aste kuste kustamāja. 181i Nr. 1552.

2. Keumam snauskam pātakis dzert;

Lobīm ļaudīm aluteņ' dzert. 415 Nr. 26 pag. 144.

2593.

1. Atnāca tētiņš, neklāja galdu,

Neklāja galdu, nelaida mucu;

Atnāca māmiņa, nu klāja galdu,

Nu klāja galdu, nu laida mucu. 196h.

2595.

1: vī'medus, vī'medus; 3: Gan dziedu, gan dziedu; 4: jale, 200a.

2596.
1: Līze; 2: meklēdama; 3—4: Vēl ir kazu nojādītu, Kad pie manis nedabūtu, 379.
2598.
1. Tā Anniņa vilku jāja,
Kāzām puci lienēdama;
Būtu otru nojājuse,
Kaut māsiņa nelienētu. 281d.
2599.
3: cisciņu, 6a. — 1: pierkt; 3: lielīnu; 4: Kam d. ielāpini, 164m. — NB. Ar līdzīgu dziesmu apdzied precībās brūtgānu.
2602.
1. Kas teku nomina
Par viņu lauku?
Lībīte nomina,
Pādīti lenkdama. 226c.
1: taku; 2: klaju; 3: Anniņa, 188°.
2603.
1. Trīs gadi Lībīte
Anniņu lūdzās:
Anniņ māsiņ',
Jem mani kūmās. 185e.
2605.
1: sola; 2: Kūmiņam lūgdamies; 4: kūmiņām, 344.
2606.
2: kūmām ņēma; 3: Kav, 104.
1. Mariņu platgalvi
Kūmām ņēme;
Man gluda galviņa,
Man's vis neņēme. 109b, 109c.
2607.
1: Jēkabs platgalvis; 2: Kūmās iedams, 36r. — 3: Kam mani nelūdza: 5, 6, 7 un 8 trūkst, 30b.
2608.
1: Es biju; 3: namā; 4: istabā, 181i Nr. 1565.
1. Āe, āe, brūtiņ, man baltas kājas,
Ved mani klētī, ved istabā. 207b, 207t.
1: māsiņ, 225. — 1: Es biju brūfīte, 225.
2609.
1. Majiņu retzobi
Kūmās ņēma;
Kav mani ņēmuši,
Man biezi zobīni. 104.
2. Madiņai garī zobi,
To ielūdza krustabās (arī panākšņos);
Man iraid īsi zobi,
Man's nelūdza krustabās. 42¹.
2610.
2: kūmām; 3: kukuli; 4: Par aizkuru, 104.

2611.

2: Līdz zemei; 3: diega žēl, 111d.

2612.

1: apsolīja; 2: kājām; 3: apsolut; 4: Īsi pirksti, 111h. — 1: Man solīja krusta māte; 3: apsolut; 4: Īsi pirksti, 133¹a. — 2: Visgarāmi; 3: pasoloti, 288.

1. Solīj' man krusta māte

Garu baltu linu kreklu;

Gara mēle solījot,

Īsi pirksti iedodot. 91f.

1: manim; 2: Līdz papēžam linu kr.; 4: Īksi, 64a Nr. 4022.

2. Sveša māte man solīja

Garu baltu vilnainīti;

Garā mēle piesolīt,

Īsas rokas iedodot. 190d.

2613.

4: Būs no tevis pieminēt, 22d. — 2: man; 4: Ko turēšu piemiņām, 318a.

2619.

1: Man vedekla; 3: nenesāšu, 379.

2621.

1: Jānīšame brūni; 3: tame iedzerties; 4: Iešķiņķotu, 173. — 1: Mariņai zaļi vamži; 3: dod tave; 4: Pašķiņķot, 200a.

1. Krusta māte uzseguse

Krustkrustainas villainītes.

Dod, Dieviņi, iedzerties,

Iešķiņķotu pādītei. 172s.

2622.

1: pādēnam; 2: Pīrkt apaļu k.; 3: pādēnis; 4: iemauktus, 170a. — 1: Apsolīju p.; 3: ziergu; 4: Raud', iemauktus, 181f. — 1: Kūma s. pādēnam; 3: pādēnis ziergu; 4: Tur' pavadu, raudādams, 200a.

1. Jānis savu zirgu sola,

Kūmiņās pīrkdamies;

Kad pādīte zirgu prasa,

Raud, pavadu turēdams. 162a.

2: Kūmiņāsi; 3: pādēnis; 4: iemauktus, 162a. — 2: lūgdamies; 3: ņēma; 4: turēdams, 193b. — 1: Sol' Jānītis bēru zirgu;

3: pādītis 224a — 1: Sol' svainītis bēru zirgu; 3: Ka'; 4: turēdamis, 224c Nr. 3963, 224d Nr. 533. — 2: lauздamies; 4:

Tur' pavadu, raudādams, 230. — 1: Ir Jānītis zirgu; 2: lūgdamies, 279a. — 1: Andrejs; 4: Tur' pavadu raudādams, 195c.

2. Ar pīrkšanu iepīrkāsi

Tas Jānītis vedējos:

Solīj cūku, solīj kazu,

Lai aicina vedējos;

Kad viņam kazu prasa,

Tur pie ragiem, raudādams. 28d.

2623.

1. Krusta tēvs, krusta māte

Pīrks man krusta kumeliņu;

Gara mēle solījot,

Īsas rokas iedodot. 137e.

2. Ciemiņš sola pādei doti

Dižu greznu kumeliņu;

Žēl tam bija vienas siksnas,

Ne vēl paša kumeliņa. 387.

3. Jānīšam bāliņam

Pieci bēri kumeliņi.

Dievs dod viņam iedzerties, —
Šķiņķos vienu pādīteju. 265b.

2624.

3: ņēma; 4: Raud, aiz valga turēdama, 85. — 1: krustu meitai; 3: Ka kr. govs prasīja, 85e.

1. Mara sola pādītei

Triju gadu goteniņu;

Kad pādīte govi prasa.

Tur pie saites, raudādama. 200a.

1: Jūle sola pādītē; 2: Trešā gada; 4: Raud, saitīti turēdama, 224r.

2625.

1: Sol' Anniņa raibu govi; 2: pirksamās; 4: saitīti t., 226c. — 2: pirksamies; 4: aiz valga t., 272a. — Sal. 415 Nr. 33 pag. 146. — 1: Lība savu; 2: Kūmiņām pirksamās; 3: ņēma; 4: R., pie saites, 185e.

2626.

1. Saimniekam mīksta mēle,

Talceniekus salūdzot;

Mīksta mēle salūdzot,

Īsa roka mielojot. 298d.

2 un 3: aicinot; 4: Ne tik mīksta mielojot, 279a.

2627.

3: Bij tev, 241k. — 1: Man solīja krusta tēvs; 3: Krusttēvam zara ž., t34c. — 3: Žēl bij viena zara dot, 133¹a. — 1: tēvis; 3: Žēl bij viena zara dot, 28f.—3; Viena paša zara žēli; 4: Kur, 87b. — 3: Bij tam; 4: Kur, 241g. — 3: Bij tam, 264c. — 2: Zelta zaru ozoliņu, 264p. — 3: Viena zara žēli bij, 265b. — 3: Žēl bij viena zara dot; 4: Ni, 290a, 290g. — 3: Bij tev; 4: Ni, 290f. — 3: Vēl tev viena, 324c. — 1: Man solīja krusta tēvs; 3: Vēl tā viena. 407b.

1. Solīj' man krista tēvs

Pazelfītu ozoliņu;

Tevis vēl žēl viena zara,

Ne tik visa ozoliņa. 313.

(3: Skaudējam zara žēl), 415 Nr. 31 pag. 145 (Latg. izl.).

2. Krusta tēvs man solīja

Zelta zariem ozoliņ';

Žēl bij viena zara dot,

Ne vēl visu ozoliņ'. 131¹ (M. Enīte).

1: solīj'; 2: zarim; 4: visa, 61c Nr. 2762. — 1—2: Man solīja krusta tēvs Pazelfīta ozoliņ', 131¹ (Konst. Lūsiņš). — 2: Zeltu zaru; 3: Žēl bij dot vien' zariņ', 133b Nr. 2723.

2628.

69a, 85, 91c, 111d. — 1: Sola man krustu, 69c. — 1: manim krustu, 73b. — 1: Dāvā, 111 d. — 1: Krusttēvs mani (man) pasolīja, 137d, 137e. — 1: Krusttēvs sola pādīņai; 2: bitēmi; 3: Tev bij viena zara žēli. 212 b. — 1: krista; 3: Vēl tev viena zara žēl, 324a. — 1: Krusttēvs man apsolīja, 111h. — 1: Krusttēvs man apsolīja; 3: zaru, 88c. — 1: Sola man krista t.; 3: Krusta tēvam, 91h.

2631.

1 un 3: Šķiņķā; 2: nešķiņķāšu, 149e. — 1: Šķiņķā, Dieviņ; 2: Es tai nieka nešķiņķāšu; 3: Šķiņķā, Dieviņ; 4: kumeliņus, 141i.

1. Šķiņķo Dievis tev, pādīte, —

Maza mana šķiņķošana, —

Šķiņķo Dievis govīs, vērsus,

Šķiņķo bērus kumeliņus! 173.

2632.

1: gadiņi; 2: Sev; 3—4: Nu naudiņa iztērēta, Nu pādīte gadījās, 1081. — 1: Visu gadu; 3—4: Nu naudiņa iztērēta, Nu jāiet kūmībās, 149c.

1. Trīs gadiņi naudu krāju,
Padēniņa gaidīdams;
Nu Dievs deva padēniņu,
Nu naudiņa iztērēta. 191h.
2. Bij naudiņa man krājama,
Bij pādīte cerējama;
Nu Dievs deva man pādīti,
Nu naudiņu patērēju. 224a.
3. Sen naudiņa man krājama,
Sen pādīte cerējam'.
Dievs man deva krusta pādi,
Nu naudiņa patērēta. 298b Nr. 4008, 299b Nr. 1678.

2633.

1. Visu gadu naudu krāju,
Jāņu dienas gaidīdams:
Nu atnāca Jāņu diena,
Nu naudiņa jātērē. 22m.
2: Ziemas svētku; 3: ziemas svētki; 4: iztērēta, 301.

2635.

1: pādēnu; 2: Šķierbā; 3: Dievs man'; 4: Pele n. izvilkuše, 198b.

1. Šķirbā naudu glabājos,
Pādēniņu gaidīdama;
Dievs man deva pādēniņu, —
Pele naudu izvilkuše. 196h.

1: Šķierbē; 3: dod; 4: Peles n. izvilkušas, 189b. — 1: Šķierbā nauda glabājās; 3: Nu Dievs deva; 4: pazaguse, 200a. —
3: Nu Dievs deva p., 195c. — 2: Pādenīti; 3: Nu Dievs deva pādenīti, 188°. — 1—2: Es, pādītes gaidīdama, Šķirbā
naudu glabājos; 3: Nu Dievs d., 188°.

2636.

2: Tā kūmu; 4: Ne kabatā, 185e. — 2: Panāksnieku nauda, 353.

1. Rūsējsi, pelējsi
Kūmiņu nauda,
Šķierbā palējsi,
Voi maciņā? 224o Nr. 566.

2637.

1: Tautiešiem nabagiem; 3: Ir šodien, 75b. — 3: Ij šodien saule spīd, 75e, 344. — 1: Krusttēviem (Vedējiem;
Panāksnieku) nabagiem; 3: Ij; 4: Vai tā dobe neatkuse, 97c, 391 Nr. 547 un 554. — 1: Jānīšam brālīšam; 5: lietiņš,
104. — 3: Aizvakar; 4: Vai nav dobe atkususe, 109b, 109c. — 1: Jānīšam brālīšam; 3: Ij, 109b. — 3: Aizvakar; 4: Vai
tā dobe neatkuse, 391 Nr. 1087.

1. Krusttēvam nabagam
Naudas bedre aizsaluse.
Vakar bija silti lieti, —
Vai tā bedre neatkusa? 28d.

1: skopajam; 4: Vēl nav bedre atkususe, 6a. — 1: Jānīšam brālīšam; 2: kule aizsalusi; 4: Vēl nav kule atkususi, 126a.

2. Jānīšam(i) brālīšam(i)
Naudas bedre aizsaluse.
Dod, Dieviņi, siltu sauli,
Lai atkusa naudas bedre. 18.

1: Panāksnieku puisīšiem, 561. — 2: dobe; 3—4: Dos Dieviņis siltu lietu, Naudas dobe izkusīs, 111a.

2640.

1. Nāc, nāc, Jānīti,
Ko kavējies!

Ko mēs dziedam
Šo lielu laiku. 85.

2643.

1. Čīkstēja rubulis, no maka velkot.
Vai čīksti, nečīksti, pādītei vajaga. 387.
2. Protiesa, Pēteri, kas veca tiesa:
Velc savu zeseri no maka laukā.
Čīkstēja zeseris, no maka velkot;
Ja čīkst, lai čīkst, māmini vajag,
Māmini vajaga adatu pirhta. 149i.

2644.

1. Sīksto Bērtuli kūmās lūdza;
Čīkstēja pimberis, no maka velkot. 193b.
1: Sīkstāks Jānīts par visu pulku; 2: naudiņa, 18. — 1: Sīkstāja kūmiņa, griež maku sānos; 2: rubulis, 167b. — 2:
dālders, 289a. — 1: precniekos; 2: diķiņa, 289b.
2. Sīksto Gustīti kūmām jēme;
Čīkstēja nazītis, krekliņu griežot. 191h.

2645.

1. Čīkst, čīkst naudiņa, no maka velkot;
Vai čīkst naudiņa, vai.....? 64b.

2646.

1. Labs vīriņš nāca, labu maku nesa;
Taisīja vaļā, atrada tukšu. 288.
1: Labais vīrs; 2: Kad gribēja doti, 278c — 1: vīrs n., 1. m. raisa; 2: Atraisa. 27a. — 1 vīrs n., maciņu raisa; 2: Atraisa,
36r. — 1: vīrs n. 1. m. raisa; 2: Atraisa vaļā, atrada dīku, 311a.

2647.

1. Lustīga krustmāte, kūmās nākdama;
Čīkstēja lakats, no lādes velkot. 75m.
2. Lustīgs Jānīts panākšos nākdams;
Čīkstēja naudiņa, no maka velkot. 28d.
3. Priecīgi tautiņas, velfītes ņemdami;
Čīkstēja naudiņa, no maka velkot:
No maka velkot, pie pirkstiem pielīpa. 75b.
4. Lustīgs Jānīts komiem nāce:
Bēdīgs maciņu atraisīja. 85.
5. Lustīgs Jānīts panākstīs nāca;
Kad nauda jāmet, raudāt raudāja. 126a.
6. Priecīgi tautiņas velfītes ņēma;
Bēdīgi maciņu atraisīja. 104.

2648.

1. Pazīnu Andreju bagātu vīru;
Polušku mete, pie pirksta pielīpa,
Ij tij pate pakrita pagaldē. 69c.

2650.

1. Māsa mani kūmām lūdza,
Šķiet man' lielu naudenieku;
Es ar savu līku dīķi
Sēžu galda galiņā. 167b.
1: kūmās; 2: Lielas naudas gribēdama; 4: Sēdu, 153.

2. Nevāķ mani kūminās,
Nabadzinu dēvēdami;
Es ar savu līku diķi
Sēdu galda galināi. 164m.

2652.

1: naudīņ'; 2: mazumiņ', 41c Nr. 28 pag. 138. — 1: kūmiņa; 2: Ir, 75b. — 1: Saņem' mana i māsiņa; 3: Slikti; 4: daudz, 90. — 1: Saņem' nu, i māsiņa; 4: daudz, 104. — 1: jem', 324a.

2655.

1: Lustīgs; 2: Kāzās nākdams, 12. — 1: Lustīgs; 2: Kāzās nākdams; 3: Kad meta n., 18. — 1: Jānīts bāliņis, 12. — 1: Papriekšu; 3: Izmeta naudu, 27a.

1. Vakar Jānīts
Sarkans puisīts;
Nu nauda jāmet,
Nu sāk bālēt. 48.

2659.

1. Es gan zinu, es gan redzu,
Kas ar mani parādā:
Tas Jānīts (tā Līzīte) parādā,
Tam (Tai) jādod sava daļa. 88a Nr. 4043.
1: es gan zinu; 4: Še nenāce pagastā, 380.
2. Es gan zinu, es gan zinu,
Kas ar mani parādā:
Brūtes brālis parādā,
Nemet naudas pagastā. 18.
4: Tas naudiņas man nedeva, 10. — 4: sietiņā, 27a.
3. Es gan zinu, es gan zinu,
Kas ar mani parādā:
Nāburg' meitas parādā,
Tās naudiņas man nedeva.
Tās naudiņas man nedeva,
Ne vārdiņa lielumiņu. 36r. (A. Saliņa).

2662.

1. Tu, Jānīti, dižā kūma,
Mēs uz tevi raugāmies,
Kad tu klāsi nēzdaudziņu,
Kad metīsi rubulīti.
Kad metīsi rubulīti,
Es metīšu pusrubulī. 182 Nr. 312.

2665.

1: Tu, Ansiņ, dižais kūma; 5—6: Ja tu meti dālderīti, Es metīšu pusedālderī; 7—8 trūkst, 200f.

1. Tu, Anniņa, lielā kūma,
Mēs uz tevi raugāmies:
Tev klāt savu nēzdaudziņu,
Vispirmāi naudu mest.
Ja tu liksi dālderīti,
Mēs liksimi rubulīti;
Ja tu liksi rubulīti;
Mēs liksimi pusrubulī. 180a.

2666.

1. Tu, NN, dižā kūma,
Mēs uz tevi raugāmies:

Tev bij klāte baltu autu,
Iet papriekšu ziedu mest.
Ja metīsi raibus cimodus,
Es prievatu dzīparos;
Ja metīsi sudrabiņu,
Es variņa gabaliņu. 180b.

2671.

3: Tekam, komi, vītolaļa; 4: Vijam, 90. — 1: manis; 3: Uztecējse vītola, 190f. — 2: vaiņaciņa; 4: vaiņaciņu, 85e. — 1: man's; 3: Tekam, komas; 4: Vijam, 111h.

2673.

1: gadījāsi; 2: Pašai; 3: Es nogāju kūmināsi; 4: sidrabiņu, 149e.

2679.

1: tēvs; 2: sasaukusi; 3: dziesmas; 4: pādītes, 41c Nr. 12 pag. 136. — 1: Jauns tēviņš; 3: Nemāk dziesmu padziedāt, 161c. — 2: savākuši; 3: dziesmas; 4: pādītes, 181a Nr. 3931. 181b Nr. 1379, 391 Nr. 1075. — 1: Jauns tēviņš; 3: dziesmas. 195b. — 1: Jauns tēvs, jauna māte; 2: Jaunus kūmus; 3: Nemācēja, 290g. — 1: tēvs; 2: Jaunus kūmus; 4: pādītes, 335 Nr. 1328.

1. Jaunais tēvs. māmuliņa

Jaunas kūmas saņēmuši:

Nei tie māc alus dzert.

Nei pēdīša daudzina. 6c.

1: Jauns tēviņš; 3: Ni māc ēst, ni māc dzert; 4: Ni pādītes, 33c.

2682.

3: Tav Dievs deva pādēniņu, 161c.

1. Vakar bija tev, Jānīti,

Gulēt cūku midziņā:

Nezināji pādei vārda,

Ne pādītes daudzina. 28d.

2686.

1: man; 3: Gan mācēja ēsti, dzerti; 4: Ni, 15¹. — 1: Dievs dos; 2: Es to kūmu vairs nelūgšu; 4: Ne bērniņu daudzina, 36r.

2687.

1. Dos man Laime citu bērnu,

Šito kūmu vairs neņemšu:

Pa kaktiem nolodāja,

Pa beņķēm nosēdēja. 88a Nr. 4040.

2689.

3: piedzērusi; 4: Aizkrāsne ielidusi, 149e. — 4: Abas ausis noļekušas, 353.

1. Dziedat jā, mazas kūmas,

Dižā kūma nevarēja;

Dižā kūma piedzēruse,

Ausis vien kustina. 161c.

1: Padziedama, maģas; 4: Auses viena, 157¹.

2698.

1. Man pādīte žēli raud,

Baznīcā ienesot.

Vai vārdinis tai netika,

Vai netika nesātāja?

Tai vārdinis gan patika,

Nesātāja nepatika:

Nesātājai melni pupi,

Sapelējis sudrabīnis. 149c.

1—2: Ko, pādīte, nosapūti, Man rokāsi paņemoti; 3: nepatika; 5: Man, 144a. — 1—2: Mana pāde žēle rauda, Baznīcāja ienesota; 6: Tai netika nesātāja; 8: sidrabīnis, 149e. — 1—2: Kālabad mūs' pādīte Šodien brēca baznīcā; 7: Nesātāji melli, 149c. — 1: Žēli raud mūs' pādīte; 2: Baznīcāi; 3: vārdīnis nepatika; 5: Man vārdīnis; 8: sudrabīnis, 149g. — 1: Sīvi brēca mūs' pādīte; 2: Baznīcāi; 6: Tai netika nesātāja, 387.

2700.

1. Ko raudeji, man' pādīte,

Šūpulē gulēdams?

Voi vārdiņš tav netika.

Voi netika vedējiņa?

— Man vārdiņš gan patika,

Vedējiņa nepatika,

Vedējiņa nepatika,

Tai bij mellas villainītes. 161e Nr. 2062.

2702.

1. Grūti pūta mana pāde

Man rokāsi ieņēmot.

Vai vārdiņš tev netika,

Vai netika nēsātāja?

Ir vārdiņš tev patika,

Ir patika nēsātāja. 166.

2704.

1: vaina bija; 2: Kad; 3: kājiņu; 4: nonākdama, 71f. — 1: Vaina; 4: atnākdama, 41c. Nr. 33 pag. 139. — 1: vaina; 4: noiedama, 335 Nr. 1309.

2705.

2: neuzaugu; 3: zemi; 4: nepacēla, 360. — 1: vaine; 2: neuzaugu, 391 Nr. 1094.

2707.

2: Kad man mazs augumiņš; 3: dieti; 4: Ka tā augsti necilāja, 151. — 4: Tad, 264c. — 3: veda; 4: Kad man' augstu, 265b. — 4: Kāpēc augstu nīpacēla, 290a.

1. Krusta mātes vaina bija,

Ka es liela neizaugu:

Kad tā mani dancināja,

Līdz pupiem vien pacēla. 226c, 224r.

2: Kad es diža, 224h. 3: Kam tā mani, dancodama, 1911.

2711.

1. Krust' krustu braukāja Suntažu ļaudis,

Bērnām vārdiņu meklēdami.

Še uzgāja krusta priedi,

Še vārdiņa devējiņu. 36r. (T. Saulīte).

2712.

1. Nesējejšas vaiņa beja,

Koumas sād noskumuši:

Pate šļompa piedzāruse,

Ceļā bērnu izmatuse. 407e.

2714.

2: krusta; 4: Ceļa malu gulētāji, 69c. 111d. 85d. — 1: krustdēliņu; 2: krusttēviņi; 3: Visi kroga; 4: Ceļa malas gulētāji, 99.

2715.

1: komu; 2: I Miķeli; 3: koma, 69a. — 1: Annu; 2 un 4: Jēkabiņu; 3: Anna, 272a. — Ar turp. 5—6: Lai izputi Kača kūma, Kā izkrita Miķelītis. 104.

1. Saņemiet Madu komu,
Pieterīti krustdēliņu!
— Pieterītis izzavilka
Man celiņa maliņā. 111h.

2717.

2: bēnu; 4: Az ... bēns, 241h.

2720.

1: darīsim; 2: pazaguse; 3: Lapsa pādi pazaguse; 4: meteklības, 226c.

2725.

1. Ko, kūmiņas, darīsim?
Lapsa pādi pazaguse.
Metīsime simtu mārku,
Vadosim mūs' pādīti. 190f.

1: darīsima; 2: paguvusi; 3: Metīsima; 4: Vadosima, 387.

2726.

2: svārki; 4: leci, 68d. — 3: Vai; 4: Kā tu līdi ugunī, 311a. — 3: Ei; 4: Kā, 321. — 3: Oi, mazo cierenīt, 322a. — 3: mazajis cierenīts, 323b. — 3: mazajis cierenīt, 325c. — 1: bāliņam; 3: mazo; 4: gāji ugunī, 344. — 4: Kādēļ līdi ugunī, 401. — 2: svārki; 3: Ei, 407b. — 3: Ei; 4: ugunī, 407k. — 3: Ei m. cierenīts; 4: ugunī, 319c Nr 3310. — 2: G. drēbes sadegušas; 3: Ei; 4: ugunī, 85d. — 2: G. drēbes sadegušas; 3: Ai, mazo; 4: lēci ugunī, 871. — 4: ugunī, 407i.

1. Mozujam bērņam
Gūda krakļi sadaguši.
Ai, mozais cerciņeits,
Kò tu ļeidi gunteņā. 422a.

2727.

2: Goda krekli sadeguši; 3; Ei; 4: Kam, 310e.

1. Mazajam bērņam
Goda drēbes sadegušas.
Ai, mazais cierenīt,
Kam tu līdi ugunī! 335 Nr. 1270.

1: Mazajami bērņami; 3: cierenīti; 4: ugunē, 33c. — 3: mazo; 4: gāji guntiņā, 75f. — 3: Eij; 4: Kā tu gāji guntiņā, 91c. — 3: Eij; 4: guntiņā, 98. 3: Eij, 111d. — 3: mazo; 4: lēci, 344.

2730.

2: tīru ist.; 3: Lai kūmiņas nesatīnas, 75e, 344.

1. Ai, Mariņa, ai, kūmiņa,
Kam istabas neslaucīji!
Tavas kūmas satinās,
Kā vistināš pakulās. 6b.

1: Oi, kūmiņ; 3: Sasatīna tavas kūmas, 311a.

2. Eij, komiņa, eij, māsiņa,
Tev istaba neslaucīta!
Satinās tavi komi,
Kā vistināš pakulās. 111d.

1: kūmiņa; 3: Sasatīna tavi kūmi, 73b. — 1: Ai, 3: Sazatīna, 190f. — 1: Eij, komiņ, eij, māsiņ; 3: Sazatīna tevi; 4: vistinā, 111h.

3. Kūmiņ, tava istabiņa
Trīs dieniņas neslaucīta;
Sasapina tavas kūmas,
Kā vistināš pakalās. 321.

2731.

1: istabīna; 4: Sasapinos, 387.

2733.

1. Mazs kūmu namiņš, maza istabiņa,
Maniem kleitiem nebija rūmes:
Pus kleita namā, pus istabiņā,
Priekšautu aizsviežu aizkrāsnē. 108^l.

2: Navaid g. jēmējiņas; 4: nojēma, 217. — 2: Nevoid g. glabātāju; 3—4: Raiba kuņa gubenē, Tā bij galda glabātāja, 220c. — 3: Viena veca melniem zobiem, 241e. — 3—4: Vecas mātes, māmuļiņas, Tās bij galda ņēmējiņas, 363.

2736.

2: jēmējiņu; 4: nojēma, 197a. — 2: Nav maizītes glabātāja; 3: māmuliņa, 224a. — 1—2: Gana meita dziedātāja, Nav maizītes glabātāja; 3: ziliem zobiem, 241f.

2738.

3: Veca, veca māmuliņa, 275.

2739.

4: Devītā kortēlī, 1811 (Feldmane), 190f. — 4: Devītē, kortēlē, 189b. — 3—4: Jau mucīte notecējsi Devītēju kortēlēju, 190i Nr. 2409. — 4: kortēlī, 200f. — 2: dzērājiņi; 4: kortēlī, 172a. — 2: dzērājiņi; 4: Devītāje kortēlēj, 167b. — 2: dzērājiņi; 3: notecējsi; 4: Devītāja kortēlī, 180a. — 2: Diži alus dzērājiņi; 4: Devītā kortēlē, 194.

2743.

3: Rudzu klēti, miežu klēti, 188°; 3: Uzdzersim miežus, rudzus, 195c.

2746.

1: istabiņu; 2: teka, 158 (Nīcā). — 2: klēti, 180a. — 2: Satek miež', rudzi Jurīša, 200a. — 2: Tek mieži, tek rudzi Jāniša; ar turp.; 3: Dievs dod pādē ar tādu laimi, 353.

2748.

1: Vākatiesa j., kūmiņas; 2: malinām; 3: tēvinis jūs savāka; 4: novadini, 144b. — 1: Vāķatiesi j., ļautiņi; 2: visāmi, 170a un b.

2749.

181a Nr. 3937, 181b Nr. 1385. — 1: Mārša; 3: Iešu pate; 4: Brāļa; 6: Nu es, 161c, 161 d. — 1: Brālīts; 3: kamburē; 5: Muca teke; 6: Nu es, 161c. — 2: Sak' mucīņu; 3: Iešu kūmas kambaŗēi, 181f. — 1: Mārša; 2: Sak', mucīņa netekot; 3: pagrabē; 4: Māršas; 5: Muce teka; 6: Nu es, 189b.

2750.

1. Iešu, iešu taisītiesa,
Iešu mucu apraudzīta:
Tek mucina līgodama,
Vēl es dzeršu rītu dienu;
Tek mucina tiru taru,
Tad es iešu taisītiesa. 144b.

2751.

1. Svainīts mani projām raida,
Saka alus neesot;
Vēl mucīņa pagrabā
Nosirmējšu muguriņu. 16.

2752.

1. Brāļi mani projām raida,
Saka mucu netekam.

Tek mucīņa dziedādama, —
Paša brāļa skopumiņš. 202.

2753.

1. Māmiņ' mani projām raida,
Sak' mucīņu netekam.
Tec, mucīņa, dziedādama,
Vēl es dzeršu rītu dienu. 180b.
2. Mārša mani projām raida,
Saka, alus neesot.
Iešu pate kambarī,
Dzeršu rītu, pairīt' dien'. 200a.

2755.

1: gaidiet; 2: Kad pa ceju nelaidiet; 4: Kur v. sanācām, 451. — 1: jūs gai-dāt; 2: Ka netekat sētipē; 3: tai lai-kē, 207n.
— 1: gaidiet; 2: Kam pa ceļu neteciet; 4: Kur vakar iznācām, 379.

1. Ai, kājiņas, ai, kājiņas,
Nu pa ceļu, nu pa ceļu!
Jau saulīte tai vietā,
Kur vakar atnācām. 68d, 324e.
1: Nu, kājiņas, nu, kājiņas; 4: sanācām, 104, 290g. — 2: Nau pa c., nau pa c.; 4: atbraucām, 330e.

2756.

1. Aiziedami (jādami). bāleliņi,
Velciet bērzu istabā:
Lai zaļoja mūs' māsiņa,
Kā tā bērza galotnīte.
276a, 279a, 302. — 3: Lai kuplo(ja) jūs'; 4: pazarīte, 209b, 366, 391 Nr. 581. — 1: bāleliņi, 265b. — 4: Tā kā bērza
atvasīte, 285a. — 1—2: Projām, brāļi, nejājat, Velkat bērzus ist.; 4: Kā zaļoja bērzu birze, 405.
2. Proj' iedami, bāleliņi,
Velkat bērzu istabā:
Lai dzīvo mūs' māsiņa
Zemes bērza kuplumā. 207¹.
1: Eit' projām, panākstnieki; 3: Lai māsiņa nodzīvoja, 224h.
3. Istabē ieiedams,
Zemes bērzu līdza vilku:
Lai zaļoja man' māsiņa
Zemes bērza kuplumē. 220e.
2: Bērziņ' vilku pakaļā; 3: Lai dzīvo; 4: Zaļa bērza kuplumiņu, 222b.

2757.

1. Ejat prom, vecas puskas,
Mēs vilks bērzus istabā:
Lai paliek mūs' ļautiņi
Zemes bērzu kuplumā. 207¹.

2758.

1. Pildi, Dieviņ, to vietīņu,
Kur ēdām, kur dzērām;
Kur ēdām, kur dzērām,
Kur Jānīti līgojām. 271a.

2759.

1: atnācāmi; 4: Šī svētā, 22h. — 2: šķīrāmiēs; 3: palika; 4: Šī svētīta, 364¹. — 1: sagājām; 2: šķīrāmiēs; 3: lai palika;
4: šī kristīta māju viet', 91h.

1. Ar Diveņu dzeivōjam,
Ar Diveņu škeirames,

Lai palik ar Diveņu
Šei kristeita ustabeņa. 426a, 435a.

2760.

2: Kur ietami, kur dziedami, 401.

2762.

1. Kas tā tāda balta nāca
Pusvakara saulītē?
Tā nāk mana mātes māsa,
Ievas ziedi rociņā. 6c, 28d, 141.
2: Pie vakara; 3: Ta bij mana sievas māte, 379.

2763.

1: kas tur mirdz; 2: Viņā meža maliņā; 3: Tā nāk. 133¹a. — 3: Nu nāk, 188°, 200f. — 2: Viņā galda; 3: Tā bij mana, 188°. — 2: Viņā kalna, 188°. — 5: Atiet mana; 4: Zelta puķe, 310f. — 4: puķe, 325¹. — 1: Kas tur zvidz; 3: Nu nāk, 190i Nr. 952. — 1: Kas tur mirdz; 2: Viņē lauk' maliņē; 4: rociņē, 229¹. — 2: Paeglišu kalniņā; 3: Atiet; 4: puķe, 407k. — 1: mirdz; 2: Viņa; 4: puškis, 3c. — 1—2: Tur spīdēja, tur mirdzēja Viņā meža maliņā, 170b. — 2: Viņai l. galiņai; 4: rociņai, 172s. — 1: spīde, — vize; 2: Viņa kalna, 173. — 3: Tā bij, 174e. — 1: vizē, — spīdē; 2: kalna, 180a. — 1: vize, 184. — 1: Kas tur skan, kas tur skan; 2: meža; 4: Zelta puķi, 190b. — 1: spīd; 3: Nu, 208b. — 2: Viņa l. maliņā, 224k. — 2: meža maliņā, 226c. — 1: Kas vizēja, kas mirdzēja; 3: Brauca, 241e. — 2: Viņa kalna galiņai; 4: rociņai, 267b. 1: Kas tur viz, kas tur spīd; 3: Nāk lielā, 278c. — 1: mirdz; 2: Viņa; 4: puķi, 282. — 3: Atbrauc; 4: puķe, 311a. — 1: Kas spīdēja, kas vidzēja, 345. — 2: maliņā; 4: puķe, 348. — 1: mirdz; 3: mūsu Jāņa māte; 4: puķe, 401. — 2: Tai vakara pusītē; 3: Tā, 407a. — 2: Viņē meža maliņē; 4: rociņē; ar turp. 5—6: Zelta roze rociņē, Glāza korpes kājiņē, 224n.

1. Kas tur spīd, kas tur viz
Caur zaļo priedulāju?
Tur nāk mana krusta māte,
Zelta puķe rociņā. 68d.

1: Kas tur nāk, kas tur spīd; 2: priedulīti; 3: Tā, 75g. — 2: Aiz zaļās priedulājas, 95d, 226e. — 1: mirdz; 2: priedulīti; 3: Tā, 97a. — 2: zaļaju priedulīti; 3: Tā; 4: puķi, 108¹. — 2: priedulīti; 3: Tā nāk mana ij māsiņa, 109b. — 3: ģstā māsa; 4: Vījolotu vainadziņu, 109c. — 1: Kas spīdēja, kas vizēja; 2: Caur to zaļu, 111c. — 1: Kas mirdzēja, kas spīdēja; 2: zaļo; 3: tēva māsa, 138. — 2: Aiz zaļās priedulājas, 226f. — 1—2: Kas tur mirdz, kas tur spīd Aiz zaļāja ozoliņa, 323b. — 2: prieduliņu; 3: Tā, 358. — 1: mirdz; 2: prieduliņu; 3: tēv' māsiņa, 379.

2. Kas spīdēja, kas vizēja
Caur zaļo priedulāju?

Tā nāk mana krustu māte,
Zelta mice galviņā. 75b.

3. Kas tur nāca čabēdama?
Kas niedrītes brakšķināja?
Tā bij mana krusta māte,
Zelta puķes rociņā. 42.

2764.

I. Viena balta viešņa nāca
Pa lielo tīrumiņu;
Tā bij mana krustu māte,
Zelta puķe rociņā. 97h.

3: Tā nāk, 28d. — 1: nāce. 97g. — 1: Skaista balta v. nāce; 2: Par; 3: Tij bij muna krista; 4: Ābeļ' ziedi, 324a. — 1: Balta, balta vešenīte; 2: Nāk pa; 4: Balta, 344. — Sal. 415 Nr. 23 pag. 144. — 1: Atiet mana krista māte; 2: Par; 31. Skaista balta villainīte, 321. — 1: Atiet mana krusta māte; 2: Par; 3: Skaista balta vilnānīte; 4: Ābol' ziedi, 401.

2. Kas tur nāca par tīrumu,
Puķu ziedi rociņā?

Tā bij mana krusta māte,
Ābeļ' ziedi rociņā. 316.

3. Kas tī speid, kas tī viz
Teirumeņa galeņā?

Afīt muna krysta môte
Speidādama, vizādama,
Speidādama, vizādama,
Zalta puke rūceņā. 421.
4. Kas tur speid. kas tur viz
Teirumeņa gaļeņā?
Afīt muna krysta môte,
Zalta puče rūceņā.
Kam jei dūs, kam nadūs?
Man patim mozejam. 426b.

2767.

1. Nebij man tai ciemā
Ne sunīša sargātāja;
Dievs man deva krustdēliņu,
Būs sunīšu sargātājs. 97c, 591 Nr. 1092.
1: šai, 75e. — 1: šai; 3: Dievs iedeva; 4: Nu būs suņu, 121o. — 1: Man nebija tai sētāi; 2: Ni; 3: Nu dabojū; 4: Nu būs suņu, 290g. — 1: Man nebija šai c.; D. iedeva krusta dēlu; 4: sunīša, 127b.
2. Dažu dienu šai ciemā
Nikni mani suņi rēja;
Dievs man deva krustdēliņu,
Būs man suņu sargātājs. 69c.
4: Būs sunīšu, 111d.

2768.

1. Man nebija šai ciemā
Ne vārtiņu vērējiņa;
Dievs man deva krusta bērnu (dēlu),
Nu būs vārtu vērējiņš. 91f.
1: sētā, 22b. — 1: Nebij manim šai vietā; 3: Nu man tika kr., 126a.
2. Nebij man šai sētā
Ne sunīša sargātāja;
Dievs man deva krustdēliņu,
Būs vārtiņu vērējiņš. 335 Nr. 1288.
1: mani tai ciemā; 3—4: Nu Dievinis pādi deva, Nu būs vārtu taisītājs, 28d. — 1: Man nebija; 3: Dieviņš deva; 4: Nu būs vārtu, 75b. — 1: ciemā, 75e, 344. — 1: mani šai sētāi; 3: krustu dēlu, 104. 1: Man nebija; 2: dzinējiņa; 4: Būs man vārtu, 401. — 1: ciemā; 2: gaidītāja; 4: krustu meitu; 4: vērējiņa, 85d.
3. Nebij man šai ciemā
Ne vārtiņu atvērēja;
Nu par laimi krusta dēls
Būs sunīšu sargātājs. 88a Nr. 4050.
4. Dožu dienu šai ciemā
Nikni maeni suņi rēja;
Dievs mun deva krustu dēlu,
Būs suinišu sorgātājs. 85b.

2769.

1: nogāju; 2: Pādītes; 4: lasām; 6: ej istibā, 185e. — 4: lasot, 190h. — 1: nogāju; 2: Pādēnu; 3: pādēnu; 4: lasot; 5: kukulis; 6: Met skaidas zemē, 198b. — 1: Pa; 4: Skaidienē; 5— 6: Še, pādīt, kukuls, Svied skaidu zemē, 159f.
1. Pa gadu atnācu pādīti raudzīt;
Atronu pādīti skaidiņas lasot. 181f.
1: aizgāju; 2: Atrodu, 190f.

2770.

1: Pa g. aizgāju; 2: Pādīti; 4: Skaidiņu lasot; 345. — Ar turp. 7—8: — Pādei kukulis, Auklim rīkste, 224h, 226c.

2771.

1. Pa gadu atnācu pādīti raudzīt,
Atradu, pādīte skaidenē; —
Pādei kukulis, aukļam rīkstes. 161c.
2. Nāc šurp, pādīte, še kukulītis!
Pādei kukulis, auklim rīksta. 224c Nr. 3985. 224d Nr. 1957.

2773.

2: Sētā ņēma krusta māti; 3: vien iegāju; 4: Krusta, 407b.

2774.

1: Krustu m.. krustu m.. 157¹. — 4: upītēi, 172i. — 3: pie tevim, 181i.

2775.

1: Krustu m., krustu m., 68d. — 1: Krustu tēvs, krustu māte; 2 un 3: Pārnes mani pār upīti, 190f. — 1: ķeselīte; 2: Pārnes mani pār; 3: Pārnesusi pār, 331a. — 4: (Iedod' sieru rociņā), 415 Nr. 15 pag. 142 (Latg. izl.). — 1: Krustu tēvs, krustu m.; 2: Pārnes; 3: Pārnesusi, 111h.

1. Krysta môt varazeit [?],
Pôrceļ mani par upeiti;
Pôrcaļuse par upeiti,
Īdūd sira ruceņā. 424a.

2777.

2: krusta mātes; 3: dienas, 224r.

2780.

1: draugu; 2: Es par upi; 4: Ne to, 127b.

2781.

3: Noplist man; 4: Kūmas vidu, 41c Nr. 55 pag. 143. — 1—2: Bij kūmiņa kalniņā, Bij otrā lejiņā; 68c. 1—2: Komi man kalniņā, I otrie lejiņā; 4: Komu, 111d. — 1: kaliņā; 2: Otra kala galiņā; 3: kurpu pāris, 317a Nr. 4013. — 1: Vienas kūmas; 2: Jau otras; 3: kurpju pāris; 4: starpā, 360. — Sal. 415 Nr. 32 pag. 146.

2786.

224c Nr. 3956, 224d Nr. 526. — 2: vainedziņ', 41c Nr. 61 pag. 143. — 4: aug, 224a. — 2: vainadziņu; 4: Bet ne visur, 224c. — 2: vainadziņu; 4: aug, 226c.

2789.

1. Glābies, pādīte, ar mazu tiesu.
Kad tu augsi dižs puisīts,
Tad es tevi godināšu:
Došu bērū kumeliņu,
Pārvedīšu līgaviņu. 167b.
2. Došu, došu pādītei,
Ko es biju solījusi:
Došu govīs, segšu sagšu,
Aizvedīšu tautiņās. 173.

2790.

4: vilnānīti, 45b. — 1—2: Šūpojies, šūpolīt, Audzē lielu krustdēliņu; 4: villainīti, 111d. — 2: vedībās; 4: villainīti, 379.

2791.

5: Kad es iešu tautiņās; 4: Būsi p., 18. — 1: tēva māte, 95d, 226e. 226f. — 1: Krustmātiņ, tēvmāsiņ, 109b. 109c. — 1: mātes māsa; 2: pūra; 3: Kad es iešu t.; 4: Būsi p., 311a. — 2: pūra; 3: Būsi pati, 322b — 1: mātes māsa, 323b, 325c. — 1: mātes māsa; 3: Pati, 325e. — 3: Pati būsi tautiņāsī, 379. — 1: mātes māsa; 2: pūra; 3: Paša, 401.

2795.
1: Metiet n., krustu t.; 2: Krustu m. nemetīs; 3: Krustu; 4: Līdz papēdi mērīdamas, 281.
2797.
1: pādīteji; 4: sidrabiņa, 152.
2798.
1 un 3: krusta, 407b. — 1—2: Man solīja krusta t. Pazelfītu ozoliņu; 3: Krusta, 311a.
2800.
1: Es tecīņu; 4: krekliņu, 41c Nr. 37 pag. 140.
1. Tecīņus tecēju pie žīda krāma:
Zināju, pādīti kreklina vajga. 149e.
2801.
1. Uzliku pādei nešūtu kreklu;
Tai jauna māmiņa, lai šua pati. 180a.
2. Pietinu pādei nešūtu kreklu.
Tav jauna māmiņa, lai šuva pate;
Pats došu diedziņu, pats adatiņu. 200a.
2802.
1. Uztinu pādītei nešūtu kreklu;
Lai šuj pādīte izrakstīdama. 151b.
2803.
1. Iedevu pādei nešūtu kreklu;
Es jauna, kūmiņa, nemāku šūt. 353, 224o Nr. 3079.
2805.
1. Mātei nauda, pādei nauda,
Kur tēvam kalta nauda,
Kur tēvam kalta nauda
Par šūpuļa kārumiņu?
Līdzat, visi lieki ļaudis,
Kaltam galu metināt. 188°.
2. Mātei nauda, bērnam nauda;
Kur tēvam kalta nauda? 144a.
2806.
1: Tecēšu tečus a. stallei; 2: pādītei, 181f.
2809.
1: Dieviņi; 3: mugurai; 4: padusei. 146b.
1. Rīb zemīte, čakst lapiņas,
Nu nāk mana krusta māte;
Balta sagša mugurā,
Vēl jo balta padusē.
— To es došu pādītei,
Kas manāji padusē. 158 (Tosmarē).
2812.
1: Krustu m., krustu m.; 2: Pārcel; 3: Pārcēlusi; 4: Uzsedz, 68d, 109b. — 4: Uzsedz, 75e. — 4: Uzliec zaļu [zīļu?] vainadziņu. 75e, 344. — 2: Pārcel mani pār; 3: Parcēluse pār, 309a. — 1: Krista māte, mātes māsa; 3: Pārnesdama, 522a. — 1: Krista m., krista m.; 4: vilnānīti, 324a. 1: ķeselīte; 4: vilnainīti, 401.

- 4: To es biju solījuse, 144a. 2813.
- 5: Man pādīte pretī nāca; 4: Lielu, 172f. 2819.
- 2: Dārgus; 3: ortu; 4: Pusedālderī, 290g. 2820.
- 2: nāca; 3: veda; 4: Cepurīti, 298b Nr. 4011, 299b Nr. 1683. 2822.
2823.
2: Pirc; 3: Lai es arī mācījos, 407k. — 2: Pirc; 3: Lai es braucu baznīcā, 91f. — 1: Krusta tēvi, krusta mātes; 2: Pirciet kr.: 3: Lai es varu art, ecēt, 118^l. — 2: Pirc, 126a. — 3: Lai es braucu krustu krustis, 185d. — 1, 2 un 4: Krista (krista); 2: Pirc, 308b, 415 Nr. 14 pag. 142 (Latg. izl.). — 3: Lai es arī mācījos, 401, 414 Nr. 162 (Latg. izl.).
1. Krista tēvi, krista mātes,
Pirciet man kumeliņu:
Ar ko art un ecēt,
Ar ko braukt baznīcā. 120c.
2. Krista tēvs, krista māte,
Pirc man krista kumeliņu:
Lai es varu tautās jāt
Ar to krista kumeliņu. 91a Nr.
3. Krysta tāvs, krysta mōt,
Pērcit krysta kumēļeņu:
Lai es art vuicējūs
Ar tū krysta kumēļeņu. 409c.
3: Lai es vuicūs orōjeņis, 409c. — 1: mōt; 2: pērcit kr. kumēļeņu; 3: art vuicējūs; 4: tū kr. kumēļeņu, 422³a. 2338.
- 2: Pirc man; 3: Lai es braucu b., 111h. — 2: Pērc man; 3: Kad es braucu b.; — 4: Krustis ceļa vien tecēja, 191h. 2825.
- 1: Tec, meitiņ, vārtu vērtu; 2: krustu; 3: vede; 4: nese, 75b. — 3—4: Rokā veda raibu govi, Padusēi linu kreklu, 279a. 2826.
- 1: Es, māsiņ, tev piesaku; 2: Kūmu n.; 4: Grāmatiņa jānopirk, 90. — 1: māsiņ, 2: Tu tās, 3: krustdēlam; 4: Jāpirk cauņu cepurīte, 69f. 2829.
1. Krusta māte man šķiņķoja
Zilu govi platis ragis;
Ne tā ziemu stallī mita,
Ne vasaru laidarā;
Tur tā ziemu, tur vasaru
Baltābola kalniņā. 146b. 2830.
- 1: actiņas mazgā; 2: Laimiņa, 391 Nr. 1089. 2836.

BĒRNU AUDZINĀŠANA.

Profesors V. Maldons.

Dabas tautas tagad un senatnē audzē savus bērnus dažādi, skatoties pēc klimatiskiem, saimnieciski sociāliem un kultūrāliem apstākļiem. Ir tautas, kas savus maziņos maz auklē, bet gulda viņus uz kailas zemes, bez kāda paklāja (indieši), citas tautas novieto bērnus uz svaigām lapām, salmiem, pavarda pelnos (hotentōti), zemes bedrītē (Amērikas inki), mājas lopu silītē (oseti) («Das Kind» — Heinr. Ploss 246.—266. l. p.). Tomēr tautu lielākā daļa maziņos glabā mātes guļamā vietā vai šūpulī.

Senlatvieši savus bērnus tā mīlēja kā «saulīte zirņu ziedu», «kā sirsniņu azotē», kā «puķīti dārziņā» (3019)¹⁾, tādēļ latv. mātes nēsāja, cik vien spēja, savus maziņos uz rokām (1924), klēpī (3025, var.), viņus auklēja (1873), uztināja (1870), loloja (3336, 1001). Latvieši bērnus koptin kopa un glabāja (3027), tos miesās lielus (1893) un garā dižus, gudrus audzinādami (1910, 1732).

Tautas dziesmas aizrāda uz mātes lielo pacietību, mīlestību (3025), ar ko tā, pati darbā iedama, drēbītēs satīto bērniņu (3023) glabāja «zem paduses» (3362), azotē (3362, var.), t. i. uz krūtīm. Nakti māte bērnu ņēma sev līdzī guļamā vietā, glabādama to uz savām rokām (1973). Lielākiem bērniem mīļi bija gulēt tēva, mātes gultas pagalvī vai kājgalī (1868).

Taisīja bērniem arī ciskas pasolē (1870), «pabeņķī» tāpat kā pieaugušiem (sk. latv. istabas iekārtu). Ja runā par «drellī austiem palagiem», par «dūju spalvu ķiseniem» (3022, 3311), tad tur saredzamas dzejā vērpas nabagu ļaužu ilgas pēc kungu, bajāru labākas iedzīves. Visvairāk gan t. dziesmās dzied par bērnu auklēšanu vieglajām rociņām (1924, 3018, 3024) un par šūpošanu (1921—3, 3017). (Liekas, ka šūpošana turēta par mazāk vērtīgu audzināšanas veidu, ja to salīdzina ar auklēšanu (1956)).

I. BĒRNI ŠŪPULĪ.

1) Šūpulis. a) šūpošana.

Šūpulim bērna dzīvē liela loma. Tur bērns pavada sava mūža pirmo laiku. Dabas tautām šūpuļu veidi ļoti dažādi. Daži līdzinās kuļamiem tūkliem, ādas makiem, groziem, koka muldiņām (silītēm); citi sasisti no dēliņiem vai arī pīti no koku, vītola zariem, bērza, bambus mizām, sašūti no drēbēm un ādām.

Jaun-Kaledonijā kaņamais šūpulis ir niedru pinums ap koka loku. Bērnu piesien pie šūpuļa 6—8 metru garā trīsloksnaina šķiedru jostā (zīmējums ņemts no H. Plosa «Das Kind»). Rumaņu šūpulim atkal cits veids. Skat. zīm.

Latv. tautas dziesmas mums nedod droša pamata runāt par tādu laikmetu latv. kultūras attīstības gaitā, kuŗā latvieši būtu iztikuši arī bez šūpuļa, lai gan tas domājams pēc dažiem dziesmu motīviem (1715). Tautas dziesmas min šūpuļus gan «kriju», «treju kriju» šūtus (1922, 1722), gan «doņu pītus, vītus» (1862). Jānožēlo, ka nebija atrodami pirmā kultūras posma šūpuļu parauga zīmējumi, kas liecinātu par latv. šūpuļa pirmatnīgo veidu.

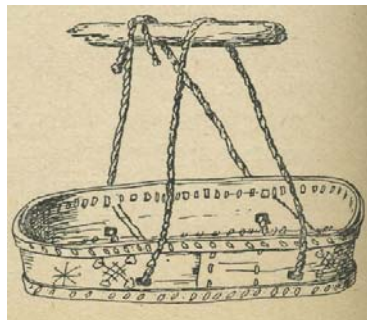
Latvieši lietojuši gan dažādu koku šūpuļus (19363), bet vai tie bijuši viena koka gabala šūpuļi, silītes veidā, tam nav tautas dziesmas pierādījuma.

Ja tautas dziesmas dzied par liepu lapu, ievas ziedu, lakstīgalas (422) un vālodzes (360)

¹⁾ Dziesmu numuri minēti pēc Barona un Visendorfa izdevuma.

šūpuļiem, tad tas vedams sakarā ar latv. tautas ticējumiem un parapsīholoģiskiem atzinumiem.

Latvietim visa daba, pasaule bija dzīva, dzīvu būtnu pilna. Viņš zināja, ka dzīvā daba ietekmē cilvēku pa dažādiem ceļiem.

Tādu pārliecību var saukt par māņiem, pat niekiem, neattīstītas tautas alogisko kausālitātes uztveri, bet mums jāievēro, ka šī pārliecība bija viņu ticējums. Tie prātoja, ka dzīvajā dabā līdzīgs var iespaidot līdzīgu (simpatētiskā un analogijas maģija). Mēs zinām, ka tagadējā parapsīholoģija — mācība par dvēseles zemapziņas spējām — arī uzrāda parādības, notikumus, kas apstiprina dažus senlatviešu ticējumus par patiesībai tuvu stāvošiem.

Saprotams, ka visus ticējumus tagadējā zinātne nevar atzīt par zinātniski pierādāmiem. Te daži piemēri: latvieši domāja, ja viegls šūpulis, tad bērnam nākotnē laimīga dzīve (1851); ja šūpulis karājas pie loga, tad gulētājs būs daiļa darba darītājs (1698) un uzaugs sarkanbalts kā saulīte; ja karš šūpuli miglainā rītā, tad meitenīte ilgi staigās vaiņagā (1714); ja šūpuļa dziesmās iepin bites motīvu, tad bērniņi maza auguma (1736); kas šūpots lakstīgalas vai vālodzes šūpulī, tam būs jautra,

«locīga» valodiņa (423, 360); ja kaŗ meitiņas šūpuli veca bērza galā, tad viņa veca puīša līgava (1712), ja vītola galā, tad uzaugs tieva, gara (1710). Attiecīgu ietekmi sagaidīja no liepas un ābeles. Šie ticējumi katram bija svēti, kā sociāli ētiski noteikumi, kas neatvairāmi izpildāmi.

Šūpuli guļ mātes mīlestības, ģimenes nākotnes labāko dienu nesējs. Tamdēļ ap to tinas labākie vecāku sapņi un ticējumi (1733). Te daži piemēri: lai daba labi iedarbotos uz bērna miesu un garu, tad šūpuli lika liepu lapas (3191), ievas, kļava ziedus, sarkano āboliņu, rožu lapiņas, visādas puķītes (17173). Tas viss aizrāda, ka latvieši lietojuši simpatētiskās maģijas līdzekļus bērnu audzējot.

Lai bērnu pasargātu no ļauniem iespaidiem, tad šūpuli apkāra vizuļiem (1718), pogām, zīlēm un to izšuva krustiem, izrakstīja dažādām zīmēm, izpušķoja puķēm (2106). Šūpuli lika maizi, ziedus, naudu (1725, 1726), lika arī akmeni, lai akmenī satecētu visas skauģu paļas (1728). Pat nazi dūra šūpulī, lai bērns, liels uzaudzis, nebēdātu «sīvu kungu, ne asaju zobentiņu» (1729). Iedomām un ticībai liels spēks, tas spēj veidot cilvēka mūžu. Gaiša kā sudrabs mirdzēja bērna nākotne vecāku sirdīs, tamdēļ tautas dziesmās labprāt dzied par sudraba šūpulīti (1936). Mātei bērna mīlestība pavēlēja saukt šūpuli par sudrabetām aijiņām. (2059). Tāda pati ticības un dzejas fantazija aizvien ar godbijību atcerējās Laimas, Māŗas istabu (pirti), «pilnu mazu šūpulīšu, kad to vienu kustīnāja, visi līdzī līgojās». (1872).

2. Šūpuļa auklas, līkstis.

Savās ilgās latvieši dziedāja par diegu, linu auklām un šūpuļa vaŗa virvēm (1863, 1864), vēlēdami bērnam te vieglu, smalku, te stipru, cietu mūžu. Šūpuli piestiprināja (kāra) auklām kārts, līksts galā. Līkstīm labprāt izraudzīja ozola (dēliem), liepas (meitām) (1676), oŗa koka slaidos zarus, lai bērna miesa, gars veidotos pēc ņo koku īpatnībām. Ja līkstis tautas dziesmās sauc par smilģas un niedres līkstīm (1862), vai arī par vaŗa, dzelzs un zelta (1864) kārtīm, tad ar to domāti tā laikmeta vērtīģākie novēlēģumi bērnam šūpulī.

3. Šūpuļa kārēģi.

Visvairāk šūpuli kaŗ pati māte (1203), jo viņa ģādā par bērnu istabā, laukā, darbā un atpūtā, dienās un naktīs. Mātei palīdz arī bērna lielākie brāģi, kā stiprākie palīģi mātes tuvumā. Bet latvieģiem ar laiku attīstīģušās te savas tradīģijas, par ko runā kristību dziesmas. Šūpotāģi aizvien bija lielākās māsas un brāģi (1703, 3), vecmāģiņa, vai arī tam nolūkam pieņemtās aukles.

Jāsaka, ka katrs ģimenes loceklis, ja tikai tam darbs un darba laiks atļāva, mīģi pašūpoģa raudoģo bērnu. Ja kaut kur laukā, darba vietā karāģās šūpulis, tad nevaļas dēģ šūpotāģas pienāķumus atstāģa vēģa mātei (1705); vēģģ izpalīdzģģa, ja māģiņa «nepatapa».

4. Šūpuļa vieta.

Kuŗa vieta istabā šūpulim noderģģākā, to noteica veco latvieģu ticēģumi. Senajos laikos, kamēr rijā dzīvoģa, šūpuli kāra ārdģģ (411). Istabā vieta šūpulim būs bijusi pa visu priekģu aizkrāsģē (1703), pie pavarda, ģimenes svētnīcas, kur mīta tģvu tģvu ģari. Tie sargāģa maziģo, savu pēcnācģģu. Otra cienģģākā vieta bija istabas dibenā (1704), jo tur mīta māģas saimnieki; tur tuvumā atradās arī pirmo istabas cēģģģu ģari. Treģģā šūpuļa vieta domāģama pie durvģm (1704) tai kultūras laikmetā, kad vēl loģu nebija, un loģu vietu izpildģģa istabas durvis (sal. 1944, 1702, 2).

Visiemģģotākā šūpuļa vieta istabā minģta pie loģa, saulģģģ (1698 un 1703), jo tās ietekmi bērna augģšanā sen nomanģģģģi latvieģi.

Laukā, darbā iedamas, mātes ņēma bērnu līdzī. Tad šūpuli kāra kokos. Arī kokus izvēlēja pēc saviem ticējumiem, jo katra koka īpatnības cerēja ieplūstam augošā bērņā. Zēnu šūpuļus kāra ozolā (stiprums), meiteņu — liepā (kuplums), ābelē (1709) (daiļums). Vijīguma dēļ labs bija šūpulim arī vītols (1710) un lielākie kārkli. Ja cita koka mežmalā nebija, tad nenicināja arī egli un priedi, šos zaļos dzīvības apzīmētājus, lai gan to labprāt nedarīja. Koka galus, kur apmetoties dvēseles (13250, 2, 5, 30541), ieteica par sevišķi noderīgām šūpuļa vietām.

b) Š ū p o t ā j u ģ i m e n e.

Apskatījuši īsumā šūpuli, pakavēsīmies mazu brītiņu pie šūpotājiem un šūpojamiem. Bērņus audzēja mazģimene, īsi sakot ģimene, šī visas sociālās dzīves pirmšūniņa. Ar tautas dziesmām nav pierādāms, ka latv. kultūra būtu attīstījusies no kommūnistiskas kopdzīves (sk. ģimeni).

Ģimenē savukārt māte bija tā, ap ko, kā ap sauli, viss griezās (3232). Viņa — visa «sadomniece, sagādniece» (1342). Viņas atbildībā un uzraudzībā mājas uguns, atslēgas un bērņi (3017). Tas nozīmē, ka viņa mājas «priesteriene», mājas saimniece un ģimenes sirds. Latviešu mātes tips satver sevī tāda ideālā tēla būtību, no kuŗa krūtīm dabiski verd aktīva mīlestība. Māte bērņus nevarēja nemīlēt, tāpat kā putni nevar (3215) nedziedāt (3179, 3240). Tik vienkārši, bet tik dziļi izskaidro t. dz. mātes mīlestības iemeslus, cēloņus, spēka avotu. Viņas negulētās naktis (1927) liecina, cik mīļi un nenogurstoši tā auklējusi maziņos (3228). Katrs zin, ka viņa visu mūžu būs bērņa sāpju remdētāja (3237), patiesa žēlotāja (3233). Viņa mūsu «mīļā baltā māmuliņa» (3216, 3232), kuŗas mīļie vārdi (3236) un padoms (3147, 3185, 3193, 3200, 3199) augstāks par visiem padomiem.

2) T ē v s.

T. d. gan uzsver tēva čaklumu darbā (3373), viņa kārtību saimniecībā (3092), tēva gudro padomu dzīves gaitās (3144), tēvu tēvu laipu nozīmi dzīves dubļu bridējam (3085), bet tēvam tautas dziesmās nesalīdzināmi mazāka loma bērņus audzināšanā nekā mātei. Bārenīte iedrošinās dziedāt: «Labāk man tēvs nomira, nekā mira māmuliņa». Šo mātes pārākumu ģimenes dzīvē par tēvu var skaidrot ar tēva administrātīviem pienākumiem, ar viņa nevaļu, ar viņa darbiem ārpus mājas, bet mums liekas, ka latv. tautā no senseniem laikiem galvenie noteicēji bijuši māte un mātes radi (tas nenozīmē matriarchātu, ne arī ginokratiju, bet mātes līniju), jo mātes radi — īstie bāleliņi, kas bērņus cēla saulītē (3893), to sildīja (3891), kamēr tēva radi grūda ūdenī (3890), postīja bērņa labklājību, noārdīja mātes rada taisītos tiltus (3889). Tamdēļ bērņus dziesmās mātei un viņas gaitām pirmā un augstākā vieta.

3. B r ā ļ i, m ā s a s.

Šūpļa dziesmas dzied arī par tēva, lielo brāļu un māsu dažādiem soļiem, iepīdamas aizvien dažu labu tikumu vai netikumu (tēvs uz cepļa lāpa kažoku, tas dzeļ krogā).

4. A p k ā r t n e.

Apdziedāta arī istabas iekārta, kuŗā uzsvērtā aizkrāsne, logs, durvis, sliexnis, soli, galds. Dziesmu motīvos iepīts pagalmis ar simboliskiem vārtiem, ar mistisko pelēko akmeni (1083). Bērņus dziesmās redzama maltuve — agrā rītā darba vieta, rija, namiņš, Laimas istaba — pirts, klēts, laidars u. t. t.

Sētai ar visām ēkām un ierīcēm nebija tikai saimniecisks derīgums, bet arī ētisks labums un reliģisks svētums. Sēta bija dievainā (25360), mēs to varētu apzīmēt par ziedu svētnīcu. Ziedojumu svinīgie brīži bērnus audzināja.

c) Š ū p u ļ a d z i e s m a s.

Dziesmu dzinējspēks — īstenība un sapņi. Latvietis «dziedot dzima, dziedot auga, dziedot mūžu nodzīvoja, dziedot nāvi ieraudzīja paradīzes dārziņā» (3). Latviešiem dziesmota daba (363, 1188, 1050, 30. 27), dziesmu dvēsele. Dziesma ir pilna iedomu bagātības, pilna metaforu, hiperbolu, pārspīlējumu. Zelts un sudrabs vien laistās.

Dziesmām maģisks spēks, tās pārvar nelaimi (109), steidzina augšanu. Tamdēļ māte, bērnus audzinot, lietoja dziesmu metodi.

1. M ā t e s d z i e s m u s a p ņ i u n ī s t e n ī b a.

Māte savās ilgās dziedāja par zelta arklu, sirpi, zelta stellēm, sudraba šautuvīti, ecēsām (1890). Bērnu dziesmās auga brīnumains saules un Dieva koks (3068), tecēja brīnišķīgas upes, kuŗās peldēja Dieva (meža) zosis u. t. t. Tur bērns gulēja ziedu šūpulī (409) vai pār viņu zvēroja melna odze padebešos (2002).

Īstenība un sapņi viens otru dzina un steidzināja, saistīdami savos tīklos pašu auklētāju un auklējamo, mazus un lielus. Bērni auga tādā dziesmu un dzīves duplicitātē un polāritātē. Šinī dziesmu metodē pareizi saauostas reālā un ideālā pasaule, tagadne un nākotne, zeme un debesis, indivīds un ūniverss, cilvēks un Dievs.

a) B ē r n a d v ē s e l e.

Dziesmās māte sapņoja par bērna dvēseli un miesu. Latvieši dvēseli uzskatīja par kaut ko reālu, patstāvīgi esošu, pat neatkarīgu no miesas. Senlatviešiem dvēsele varēja būt miesā (saujā, matos (62) u. t. t.), bet tai bija arī vaļa klejot pa jūru kā jūras gaigaliņai (3278), slēpties liepas, ozola saknēs (13373), sudraba ziedos (27636), koka galā (30541), krusta galā, uz ūdens (30693) u. t. t. Dvēsele varēja lidināties gaisā (31851), to nēsā arī pelītes (27773, 27409—10). Dvēseles ēdināja baltiem zirņiem sudraba traukos (27598), (sk. veļu mielošanu).

Dvēsele kāpa pa pupu (27600) pie Dieva namdurvīm. Dieva dēli šūpoja to zelta šūpulī (32049).

b) B ē r n a c e l š a n ā s.

Māte savu mīļo auklējumu uzskatīja kā Dieva dotu (1868), kā nolaistu no debesīm sudraba ķēdītē (1156), bērna dvēsele atspīdēja kā spoža zvaigznīte (1127). Stāstīja arī, ka bērna dvēsele saņemta, kad tā rotājusies kā vabolīte mēslainē (1160), tecējusi kā cīrulītis (1157), lidojusi kā putna spalviņa zem ābelītes (1158). Aizrādīja, ka bērns cēlies no slotas lapiņām pirtī (1146) vai viņu upītē noķērusi (1153) vecmāte. Bet turpat šādiem sapņu pilniem uzskatiem līdzās pacēla galvu sāpīgā, seklā dzīves īstenība. Bija jāsaprata, ka daži bērni ganos dabūti (2129), tie atrasti akmeņu čupā, lielceļa malā, žagaru blāķī, mežā pacelti.

Nevarēja noslēpt, ka bērni mesti ūdenī (3350³) (arī citas tautas tā darījušas). Lai nu kur bērns pacelts, — tas nācis no tālām zemēm (1906). Tā vijas īstenība un sapņi.

c) Bērna nākotne.

Māte savu pirmo sapni šķetināja tālāk. Tā cerēja savu bērnu redzēt pilnu laimes, saules, dziesmu, lai mazā dvēsele būtu daiļa darba darītāja, lai dzīvotu vieglu, ilgu, labu mūžu (1200, 1211), lai neriestu gaužu asariņu (1206), godam valkātu vainadziņu (1221), izbristu dubļus, pārņemtu laipas (1223).

Māte sapņoja par dēla nākotni, lai tas būtu krietns arājiņš (1893), kas ar krūtīm kalnus stumtu, rokā nestu zobentiņu (1904). Bet īstenībā mātei bija jāpieredz, ka viņas dēls tapa kunga kalps (1894), nebrīvs kunga darbinieks, kungam tiesas devējiņš (1901), vergs (1902) (sal. cīruli putnu dziesmās), ka visa bērna vara, spēks, nodarbināts kunga labā. Mātei jāpiedzīvo, ka nelaikā zemei pieder mīlā bērna augumiņš (1903).

Lai tādu likteni bērns panestu, tad viņam nepieciešama krietna audzināšana. To darīja senie latvieši, piegriezdami nopietnu vērību miesas veselībai, prāta attīstībai, gribas stiprumam, daiļumam, izmaņai, paši stāvēdami stiprā ticībā Laimas lēmumam un Dieva likumam (1196, 1210). Šie audzināšanas ideāli un principi noskaidrosies vislabāki tur, kur apskatīs tautas dziesmu reliģiju, ētiku, aistētiku, higiēnu u. t. t.

2. Šūpuļa dziesmu motīvi.

Šūpuļa dziesmās ieauti vecās paaudzes piedzīvojumi, sapņi un ticējumi, īpaši mātes cerība un pārdomas par bērnu un viņa nākotni. Bagātīgi plūst auklētāja fantazija par dabu un bērna apkārtni, par kustoņiem sētā un zvēriem mežmalā, par putniem un dažādiem kukainīšiem, par putnu dzīvi un par rosību upes malā.

a) Šūpuļa dziesmu ieskaņas.

Visupirms šūpuļa dziesmās skan ausīs daiļie šūpuļa skaņu atdarinājumi: aijā, žūžo, eijā, lulu, uču (učej), ūpā, pūpū un citi. Dažas ieskaņas atgādina vācu šūpuļu dz. ieskaņas, piem.: eia, popeia. Bērna atmiņā glabājas ilgi neaizmirstamie «čuči», «guli». Bez tam šūpuļa dziesmās ļoti daudz putnu valodas atdarinājumu: vilu, valu (vālodze), cibu, cabu (cālītis), vidžu, vadžu (bezdelīga), dži, dži, či, či (zīlīte), migu, magu. nigu—nagu (lielie, mazie vilki).

b) Kustoņi.

Visredzamākais elements bērnu dziesmās ir kustoņi un viņu dzīve. Par tiem dzied visas tautas, jo bez kustoņiem grūti domājama cilvēka iedzīve. Kustoņi cilvēkam stāv tuvāki par citiem radījumiem pēc sava organisma, dabas un dzīves gaitām. Viņi brīvi kustas, dzied, runā (2291), tiem sava ģimene — bērni.

Senais latvietis mācījās pats un mācīja savus bērnus pēc kustoņu pašuzturas cīņas metodēm veidot savu dzīvi un dzīves gudrību.

Lai paskatās bērni sētā daždažādo mājas kustoņu dzīvē. Tur viss rit organiskā sakarībā un atkarībā, priekos un bēdās. Bērnus valdzina kustoņu dzīvās kustības cīņā uztura dēļ. Te daži piemēri. Vistas rūpes par saviem cālīšiem atgādina mīļās mātes pašai dziedzīgo gādību. Cālīši skubina cilvēku bērnus uz paklausību, lai tie laikus briesmu brīdī meklē paspārni (2587). Gailīšam — lepnam braucējam (2462) — vezumā tikai trīs zirnīši. Tomēr šis vīrs ar kaula deguntiņu ļoti uzmanīgs pret vistiņām: tas pašai dziedzīgs (2466). Tur pagalmā mazie rukšnātāji sivēni, tādi tīri

— balti, raibi «austiņas vien kustina, kājiņas čabina» (2422), tur aitiņas ar jēriņiem un kazas ar kazlēniem, kas «mācās savus pātarus».

c) P e l ī t e.

Tur paskrien pelīte — atslēgu glabātāja, šī mistiskā būtne. Pelītes loma šūpuļa dziesmās nav maza. Pelītē iemīt tādas īpašības, kas tuvina cilvēku noslēpumu pasaulei, dvēseles, gara dzīvei. Viņa velk miegu, neizprotamo, tomēr tik saldu, nepieciešamu. Viņa to savēl no lauka, no klēts, no senču iekoptā pagalma (2118), ceplā, krāsns cauruma, bet arī no sliekšņa (Laimas mitekļa) un sienmalas (2110², u. t. t.). Pelītei mīla tīrība (slotas), tāpat kā noslēpumainie pakši, šķirbas (2112) un logi, par ko var iziet un atnākt tikai gari. Viņa klusiņām, viegliņām, it kā pakulās ietītu, atvelk miedziņu caur sakņu saknītēm (dzīvības simbolu), caur šūpuļa virvītēm, pīlāga vācelītē (veselības koks). Pelītes ved miedziņu vezumiem, izdalīdamas tos sauļām, riekšavām, likdamas galvgalī un kājgalī, pašas klusiņām tur ieguldamās (2116, 2109—20).

Bērniem patīk pēkšņas kustības, bet viņi mīl arī kustības, kas ritmiski atkārtojas. Kādu motīvu tiem gribas vilkt gaŗumā un neievērot laika un telpu robežu. To mēs redzam teikās, pasakās, fābulās. Tādas ir bērnu dziesmās par āzīti, raibo govī (2229), cīrulīti mazputniņu (2628), par putnu kāzām (2686), bērēm, par veco tēvu (2206), par micīti (2141) u. t. t. Tā piem. Ar āzīti bērniem gaŗu gaŗās sarunas, kas sākas vienmēr ar āza bārdi un pēc daždažādi atkārtotiem kāpinājumiem beidzas ar Dieva dēliem, kas dzeļ debesīs no sudraba biķeŗiem (2218—24). Interesanta arī fābula dziesmās par laizītāju kaķīti, incīti. Viņu bērni māca grāmatā (2251, 2), ar to skrien pa sniegu, brauc uz Rīgu, krauj peles vezumā (2234) u. t. t. Tad bērni nosēžas ar runcīti aizkrāsne un ar lielu mieru un pacietību klausās kaķīša stāstos un dziesmās (2230—2276). Bērns vienmēr meklē sabiedrības un pārmaiņas. Ja viņam kaķītis apnicis, tad tas uzmeklē kaķīša ienaidnieku — sunīti, pieticīgo kaula graužējiņu.

Ar to viņam daudz kopīgu gaitu gan sētā, gan ganos. Suns un kaķis labi rotaļu biedri.

d) D i ž a m e ž a m a l a.

Rosīgāka, plašāka, raibāka dzīve ir mežmalā nekā sētā. Plašums pievelk. 2666. dziesma to liecina. Mežmalā plaša dzīvnieku, zvēru saime, putnu bari, slaidi koki un kupli krūmi, ogu un sēņu bagātība. Tur viss skan un kustas no agra rīta līdz vēlam vakaram. Var teikt, ka meža malā pilnīga piedzīvojumu un pieredzējumu skola.

Zvēru temperāments saviļņo bērna dvēseli. Vilka dedzīgums, brieža staltums, lapsas veiklums, lāča tūlīgums iekustina cilvēka sensenās pagātnes dvēseles stīgas. Ja vilks bērnus atbaida (tas t. dziesmas negātīvs tips (2360—2401)), tad toties lācis platkājītis, dravnieks, auzu ēdējs, bērniem interesantāks ar savām gausām kustībām un dažām tīkamām īpašībām (2283—2291).

Bērniem sirds sāp par zaķīša likteni. Raibais zaķītis gan brauc rakstītās kamanās (2297), bet braukšana tam iet «cilpu calpu», kamaniņas «knipu, knapu». Visi viņu vajā. Grūtumi spiež to iet sūdzēties pie Dieva (2310). Tomēr ar sūdzību tas nekā nepadā, jo sūdzētājs nav skaidrs, patiess.

Melu dēļ Dievs to nosodījis, par ko liecina pārplīsušā lūpa (2308). — Meža malā ir arī gudrā bērnu audzētāja — kuplastīte vāvere, kas māc savus bērnus paslēpt, lai caunīte neredzētu (2357). Bērni ar vāverīti iet skrieties, ar viņu kopā trakšķina, pavada to no koka kokā. Gaŗu gaŗie notikumi saistās ar vāverīti. Viņa — vingra, veikla vilinātāja (2332—2359).

Tā bērnu dziesmās apdziedāti kādi pāris desmit dažādu kustoņu. Tas varētu vadināt uz tām domām, ka latvieši stāvējuši ar viņiem tuvās attiecībās, tikai nav pamata aizstāvēt totemisma idejas

latv. t. dziesmās. To gan var teikt, ka tautas dziesmās dzirdamas veco seno laiku ticējumu atskaņas par cilvēku un kustoņu dzīves tuvo radniecību (2105).

e) A u g i, s t ā d i.

Aizvien aizrāda, ka bērni lieli egoisti. To apstiprina arī dažas labas tautas dziesmas (2177, 2208). Bet tais bērnu dziesmās, kuņas runā par augļiem, saknēm, stādiem, egoismu grib pārvarēt altruisms. Bērns, gardumus baudot, neaizmirst sava tuvinieka.

Mežā, mežmalā bērni steidzas lasīt ogas (2829), šķīt riekstus (2832), lauzt sēnes, jo tāda nodarbošanās viņiem patīkama un derīga. Te bērni nedomā tikai par sevi, bet vairāk par mazajiem brāļiem. māsām mājā (2832). Patīkama tiem īpaši dažādās krāsās ģērbtā sēņu saime. Pēc izskata vien viņu starpā visu šķiru, kārtu pārstāvju cepures. Tur kungi, kalpi, darba devēji un ņēmēji, tur dēli, meitas u. t. t. (2834). Sēnes vēl ātrāki aug kā kaņepītes gaŗaudzītes (2847). Tās piektdien dzimst, sestdien aug un svētdien jau tautās iet (2836).

Mājās nākdami, bērni apstājas pie treju ziedu āboliņa (2844), sarunājas ceļmalā ar visādiem puķu ziediem, ar zālīti, smildziņu, tūruma malā ar griķiem, rudziem, miežiem, liniem, dārzā ar kaņepīti, kāpostiem, apentiņiem u. t. t. Tas viss diezgan bagātīgi atbalsojas bērnu dziesmu motīvos.

f) K o k i.

Lielu iespaidu bērnu gara dzīvē atstāj koku liktenis gadskārtu maiņās. Ziedošā, baltā ābele (2756), pēc kuņas ziediem vilnaines raksta, ir tīkamākā, mīļākā bārenītes skumju vietiņa. Pie ābeles var satikties, izrunāties ar mirušo māti. Tāda paša brīnišķīga parādība ir ieva, baltu ziedu kupeniņa, ar saviem zelta vizuļiem (2776). Bērni labprāt skrien uz bērzu birzi, zaļo, dzeltāno, kur slotas žagarus griež, lai griezējam krūzoti mati augtu (2772). Bērniem jāzin, ka, zarus laužot, jāatstāj virsaunīte, lai saulīte (2768), lai putniņi (2765) neraudātu. Arī te patvaļīgajam egoismam jācieš klusu dabas prasību priekšā. Smuidro, kuplo liepu ar baltajiem ziediem, kā zarus meitas nedrīkst lauzt pēc simboliskās maģijas noteikumiem (2784), bērni uzlūko ar tādu pašu cienību, kā resno zemzarīti, ozolu, kam zīles, bieza miza, trīskārtaina josta (2789) (rel. maģ. tulkojums). Ozols — gudrs vīrs, tomēr liktenis to salauž (2799). Pārdomās grimst bērns, redzēdams apšu lapas drebam. Atminējums dabūnams pieredzes un ticības pasaulē (2759). Tā bērns koku motīvos vēro daiļuma, audzēlības un ticības pamatdomas, pamatlīnijas.

Diža meža malā kustoņi, koki un putni veido savu individuālo un sociālo dzīvi. Katram sava dziesma, sava īpatnīga daba, savas kustības, savs raksturs, sava valoda. Bērni pazīst katru no tiem pēc dziesmas motīviem, ir bezdelīgu (2436), ir dzeguzīti (2442), dzērviti (2451), lakstīgalu (2501) u. t. t. Putnu ārējais glītums, soļu ritums, spārnu lidojums iesūcas bērna dvēselē. Tur viegli tek irbe zeltainām kājiņām (2487), tur lido gaigaliņa zelta spārniem, skaistu cekuliņu (2454), tur šūpojas zīlīte, žubīte (2524), pelēkais strazdiņš iejāj zelta ozolā (2543), tur cielava sasukātu galvu, bet te pūce ar izspūrušo platu galvu (2577), te vanags ar savām zaļajām acīm (2585) u. t. t. Putnu dziesmas vītas un šķetinātas ar lielu humoru, pat sarkasmu. Tā apdziedāts slinkais zemkopis (2666, 7), vergu laiku jauneklis cīruļa dziesmās (2620—29—33). Sīkie putni agri ceļas (2672), vēlu iet gulēt, visi nodarbināti. Tie rīko dzīres (2691), kāzas, bēres (2692), viņiem visiem godos goda drēbes, sagšas, raibas mēlenītes (2693). Pret tradīcijām nevar sacelties. Audzināšanas mērķi te kā uz delnas izlikti. Putni māca augt un audzināt, dzīvot un ciest, greznoties un trūkumā peticīgiem būt, zināt un klusu ciest. Kur ūdens, tur dzīvība, kur lietus, tur aug. Ūdeņam sava dziesma. Skan upīte, skan upes mala, skan bērna dvēsele. Upe un upes mala pilna bagātas dzīvības un dzīves.

2) U p e s m a l a.

Tur tāpat, kā mežmalā, rīko godības, dzeļ kāzas, brauc viens pie otra ciemā, runā, dzied. Tur atkal rāda, kas atļauts, kas aizliegts, kas der, kas neder (2714).

Pat mazie sīkie kukainīši, mušiņas, circenīši, odi, tauriņi, bitītes ieteic bērniem iegaumējamas lietas, ieturamas normas, sociālās dzīves likumus. Mazie kukainīši nedrīkst viens otra vārdzināt (2719), nepalīdzēt (2720), spīdzināt, otra mantu novārtā likt (2721), nepareizi sodīt, bet tiem jāgērbjas pēc savas dabas (2728), nemitīgi jāstrādā (2730), jābūt viegliem, vingriem (2736). Par visām lietām tie nedrīkst vecākus nicināt, ar viņiem rāties (2746) u. t. t.

Pēc šūpuļa dziesmu motīviem, kas jau no mazotnes iepotē bērnos kārtības, daiļuma, krietnuma ideālus un arī aizrāda uz dzīves ļaunām pusēm, apskatīsim īsumā tos motīvus, kas plūst klēpja dziesmās. Šūpuļa dziesmas dzirdamas visās tautās, un to motīvi daudzreiz tie paši, piem., dravidi tāpat dzied bērnam šūpulī par tēvu, māti, kas aizgājuši un drīzi pārnāks, atnesdami rīsu, riekstus (Ploss «Das Kind» 14. l. p. II. d. mūsu dziesmās — ogas, medu). Tādi pētījumi spiež pieņemt cilvēces gara vienību.

Tas pats sakāms par klēpja dziesmām.

II. BĒRNI KLĒPĪ (auklēšana).

Klēpja dziesmu kamolā tītas tādas dziesmas, kuŗu saturs cieši piesienas bērna praktiskās dzīves acumirkļa seklām vajadzībām. To izteiksmes formā un ritumā vairāk dzīves skubas, neapmierinātas dvēseles atskabargu skarbuma, nekā šūpuļa dziesmu liegā maigumā.

Te daži piemēri un aizrādījumi.

1) J ā d i n ā m ā s d z i e s m a s.

Bērnus šūpo uz ceļgaliem, sviežot tos uz augšu un leju, it kā jādinot un piedziedot zināmus vārdus jāšanas ritmā. Jādināmās dziesmas dzied visā Eiropā. Daudzreiz tām vienāds ritums un motīvi, piem.: «Dop, dop Rīgā, pādop mājā!» (2139), «I, i, matiņ' lec» (2063). Te pieder 2175., 2174., 2189. un citas.

2) S k a i t ā m ā s d z i e s m a s.

Indoeiropiešu tautas šīs dziesmas dzied, bērna roku saņemot un laižot pēc rindas visus pirkstus caur auklētāja rokām it kā skaitot. To dara arī ar kāju pirkstiem, degunu, ausīm u. t. t. Arī Indijā ir tādas laika kavējamas dziesmas. Šinīs eiropiešu dziesmās pēc Plosa «Das Kind» 204. §. visvairāk sastopamie motīvi ir ēšana, patmīlība un otra mantas atņemšana (pat zagšana). To izskaidro ar maza bērna egoismu. Arī dažās latv. dz., piem. 2177, 2208 rādīts bērna egoisms. Te ierindojamas dziesmas par snīpi (degunu) (2141), par kalpošanu kungam (vienu, otru, trešo u. t. t. gadu), par skaitīšanu rotaļās, par bērnu baušļiem u. t. t. (2216, 17).

Šinīs dziesmās izskaita nedēļu, nedēļas darbus, nosauc vārdā piecus pirkstus u. t. t.

3) Smīdināmās dziesmas.

Bērnam pakaļ kaut ko deguna galā, p. p. rācenīti (2138), lai to smīdinātu. Saliek arī bērnam rokas kopā, šūpo, dzied un tad ātri rokas izrauj un sajauc jukām (2195). Tāpat var darīt ar bērna kājiņām (2214) u. t. t. Mēs redzam, bērnu interesē kustības. Pieaugušie to izpilda.

4) Joku dziesmas.

Joku dziesmas — kōmiska satura. Tāda ir dziesma par āzīti, kas pazaudējis bārdiņu, — kā atbilde uz jautājumu, kur tas noticis, seko gaŗu gaŗais izskaidrojums (2221). Joku dziesmas piem. apdziedātas kōmiskās bēres (2692), ābece (2230), putnu kāzas (2546).

Latvieŗa joki pilni gudru padomu vai lietderīgu, vajadzīgu pamācību, asprātību, humora. Joku dziesmas iemāca dienas darbus — nedēļas gaitas, gadu un gadskārtas pienākumus. Šīs dziesmas aizrāda uz bērnu nepareiziem paradumiem, nefīrību, nevīŗību, nepareizu izrunu, uz nevajadzīgām blēņām. Joku dziesmās ir arī daudz nerātnības (2520, 2509, 2436, 2213). Bez jokiem, liekas, dzīvē nevar iztikt.

5) Midzināmās dziesmas.

Te ietilpst visas dziesmas par pelīti (2075, 2054—57), par lāŗa bērniem (2098), par actiņu, kas uz miegu taisās (2070—72), par basajām (2085) vai plakanajām (2105) kājiņām.

Šīm dziesmām var pievienot ļoti daudz vienkārŗu tautas dziesmu, kuŗas visas izdzied, kamēr bērns aizmieŗ. Dziesmas vienuļģīgais ritms ieritina bērnam miedziņu. Te, kā Kr. Barons saka, šūpotāja savārŗta daŗu daŗādus aijājamai melōdijai piemērotus vārdus (Latv. daiņu I. s. 344. 1. p.).

6) Mīklu dziesmas.

Uzdod mīklas. Vai nu bērns tās atmin vai nē, tas nenāŗ svarā, bet vēlāki gan viņŗ tās izpratīs, piem. — bērns un šūpulis — mazs, mazs vīŗiņŗ (2174), ubadziņu bizenēja (2743).

7) Pasaku dziesmas.

Veselas romances par bērnu — bumbuli, ko Dievs nolaidis zemē (liekas vācu motīvs), par griķiem upītes mala, ko apēd tatāri, par šūto micīti (2141), ko aizņemas no vistas, no gailīŗŗa, pīles, zaŗa u. t. t. Gals dziesmām tikai tad, kad bērns aizmidzis.

8) Klusināmās dziesmas.

Raudoŗu bērnu it kā izsmej, dziedot par vilka dziesmu (2160). dūku spēlēŗanu, pipara deŗoŗanu (2180), dūmu kūpēŗanu (2185) u. t. t.

9) Plaukŗķīnāmās dziesmas.

Sit bērna plaukŗiņŗs vienu pret otru un piedzied. Tad bērnam aizmirstas cieŗanas, iegribas u. t. t. Šais dziesmās sit eŗus (2186), muŗas, (2187), cep kukuļus (2208—2213) u. t. t.

Klēŗja dziesmās ierindojami daŗādie ēdienu motīvi (sk. ēdienus), piem.: «viru, viru putriņŗa», (2966), par bieŗu putru pļepeniŗu (2043), par plāŗeni, ar plaukŗtām plaukŗtājamo (2919), par kriķu

karašīņu (2922), par raušiem (2913—14), par ķērni (2933), par sviestu (2935), par tupēņiem — par griežamo, cērtamo ķīseli (2954) u. t. t.

Varbūt jau pienācis laiks zinātniski izpētīt un atšķirt šīs klēpja dziesmas no citām, piem. šūpuļa dziesmām.

III. BĒRNI BĒRNU GAITĀS.

Viena no labām audzināšanas metodēm — laist bērnu «savā vaļā», savās gaitās, dabā, saulītē, lai daba, saulīte tos audzina.

1) S a u l ī t e.

Saulīte liela audzētāja gan fiziskā, aistētiskā, gan reliģiskā ziņā. Saules stari audzē bērna miesu un garu. Tā rotājas pagalmā, vārtos, bīrzēs, pļavās, liedama laimes (33746). Viņa ar savām meitām — puķu sējēja (33977), rožu dārza kopēja, vainadziņu darinātāja, ogu audzētāja (ogas — saulītes asaras) (33738). Saulīte — visu žēlotāja, remdētāja (33781), sildītāja un gaismas devēja, pati negulēdama ne dienu ne nakti (33813). Veseli stāsti, nebeidzamas dziesmas plūst bērna ausiņās par saules darbiem, par viņas karjiem ar mēnesi, mākoņiem, miglu, rasu, par tās kumeļiem un laivām. Saule — īsta krustmāte (33931), ar saviem zelta gredzeniem, zelta, sudraba sagšām, zīda jostām (33937). Viņa audzina (33943) un rāj savas meitas, lielās rotaļu vedējas, kad tās neievēro kārtību.

Saulīte latviešu bērnam gandrīz tikpat tuva kā māmuliņa, jo abas vienu baltumiņu un labumiņu (3234). Tā var stāties pat mātes vietā (3232). No tā vien varam nojēgt saulītes lielo audzētājas nozīmi.

2) B ē r n u m a z ā s g a i t ā s.

Saules bērnam aug mieži, rudzi, viņam bērni kumeliņi (1178), pienīgas govīs laidarā (1180), tam visi darba rīki mērcēti sudrabā (1176). Bērni, saulītes sildīti, savās gaitās izdzīvo visu ģimenes darba dzīvi.

Tie šauj jūras putņus (2159), plūc jūras puķes (2158), pin vainagus, jāj kumeliņu, brauc kamanās, pātagu vicinādami (2161), cērt žagarus, ved tos mājās (2174), cep kukuļus (2178). Bērni uzņemas labprātīgi saimnieka, gājēja, zvejnieka, amatnieka un citus darbus. Vislielākā nopietnībā viņi prot pavēlēt tāpat kā tēvs, māte un klausīt rīkotāju. Smaidos un asarās tie, viens otru uzraudzīdami, viegli piesavinās savu tuvinieku, vecākās paaudzes sociāli ētiskos uzskatus.

Latvieši, laizdami bērnus mazās gaitās, sapratuši, ka viņu mīluļi (bērnu nosaukumi: mušiņas (2999), kokalīši, kovārniši (2996), «kozalāni» sprunguliņi aizrāda uz bērnu daudzumu, audzēlību) uzaugs stipri, veselīgi, ja tie dzīvos vienkārši, dabiski saulē un svaigā gaisā.

3) P l i k v ē d e r ī.

Nav tamdēļ brīnums, ka t. dz. dzied par bērniem plikvēderīšiem, kas skraidelē vai nu pliki vai tikai krekliņā no kaņepājiem (3016), pakulām (3013), no veciem maišeļiem (3002), ķeselēm vai vienkāršos kankaros, nevīlētos, nerakstītos. Daži bērni trūkuma spiesti skraidelēja puspliki (2994), «lūku krekliņā», «ogļu maisos», «tāšu cepurītēs», «sūnu zeķēs», t. i. kailu galvu, basām kājām. Mums svarīgi šie dzejā pārspīlētie apģērba nosaukumi. Sensenos laikos, pirms ganu dzīves

laikmeta, būs valkāti un lietoti koku mizu, liepu lapu krekliņi un paladziņi (3132), kājās autas lūku vīzes (1858). Bet ar medniecības, zemkopības sāksanos latvieši pacēlās diezgan augsti savā kultūrā.

4) A p ģ ē r b s.

Apģērba gabalos saredzama daiļuma gaume un ticības izjūta! Vajadzēja krekliņa deviņām vīlērņ, lai būtu gudrs padoms krekla nēsātājam. Meitenēm zilie svārki nedrīkstēja būt bez sudraba sakts (relīģijas simbola) (3001) un bez trīskārtainās jostas (1221), kas aizsargā meiteni no ļaunuma, no negoda. Drēbes, svārki nēsājami kupli (1488—91), jo «runkainie riņķi» spējuši novērst ļaunumu. Fantazijā dziedātāji, tā paša nolūka dzīti, prasīja puspūra prievīšu, vērpeles gredzenu, slēžu krekla (3013). Par visām lietām latvietis slavēja baltu linu kreklu (1731), baltu vilnainīti, baltas zīda, sudraba jostas (kleitas) (3067).

5) K r ā s a s.

Balts latviešu galvenā krāsa. Krāsu harmonijā (5739²) latviešiem savs rindojums: melns, balts, sarkans vai arī sarkans, balts, zaļš (melns (sarkanas) kurpes, baltas (diegu, pakulu) zeķes, sarkans rožu (zaļš zīļu) vainags (3007)). Liegt citas krāsas un krāsu kombinācijas nedrīkst, jo t. dz. min arī citas krāsas, piem.: brūno, zilo, zelta, dzeltāno u. t. t.

Raksti sniedza daiļumu un tie sargāja no nelaimes. Bērnam mācīja sev apģērbu darināt un izrakstīt, sākot ar vīzēm, ogļu maisu, līdz skaistākiem lūšu kažokiem. caunu cepurēm, auzu skaru vilnainēm (3008), pupas ziedu lindrakiem. No daiļuma tradīcijām nedrīkstēja atkāpties, t. i. tās ieturēja kā svētu noteikumu.

6) R o t a ļ a s.

Bērnu rotaļu lietišķas pa lielākai daļai līdzinājās atdarinātiem pieaugušo darba rīkiem. Bērni tās saņēma kā Laimas nestas (1890, 1891), piem.: vērstuvi, arklu, ecēšas, cirvi, sirpi. Par tiem dzied dziesmās. Mazās meitenītes labprāt rotājās lielu meitu rotām jeb tam līdzīgiem priekšmetiem. Mums te jāgriež lasītāju vērība uz Barona V. t. dz. krājumā uzrakstītām 66 rotaļām un dažām dejām. Viņš šķiro tās: 1) senākās — īstās latviešu rotaļās; 2) rotaļās, kas kopīgas visām radu tautām un 3) jaunlaiku rotaļās. Bet par to jāraksta sīkāk citā vietā.

7) D a r b a g a i t a s.

Otra audzināšanas metode — paaugušus bērnus tūlīt laist darbā, lai palīdz tēvam, mātei, brāļiem, māsām. Darbs audzina ātri, noteikti. Mazām meitenēm jāiet ganos, jāmacās adīt, rakstīt, šūt (6651). Nemākuli nicināja (6657). Bērni paši, savas jaunās straujās enerģijas pilni, lūdzās darba (6666).

8) S ī k i e r a k s t i.

Grāmatā mācīties, ko cittautieši ievada un ar varu uzspieda, bērni labprāt negribēja. Latv. t. dziesmās izmanāma irōnija par sīkiem rakstiem, jo tai laikā sīkie raksti nedeva ne redzamu sekmju, ne labuma (3051). Tamdēļ sīkos rakstus sūtīja «elles dibenā» (3052).

9) Lutekle.

Bet bija mātes, kas lutināja savus bērnus. Dažas mātes nelaida savu meitu pat ganus izvadīt (3213). Mātes meita, lutekle, darīja, ko gribēja. Viņa pienā mazgājās (3310), uz palaga kājas āva, maz par citiem bēdādama (2173). Daži zēni auga tāpat (2147). Izlutinātie gribot negribot padevās slinkumam. Slinkums — visa ļaunuma sakne. Lutekle tapa netikle. Labo dvēseles iedīgli nomāca ļaunā apkārtne.

10) Nerātni bērni.

Ja mēs ievērojam, ka katrā tautā ir visādas ļaužu šķiras, kārtas, slāņi, tad varam saprast, ka ar slinkuma ierašanos ceļas naidis, skaudība, pat nežēlība (3039). Kalpa bērni sūdzas par pārestībām no saimnieku bērnu puses, un saimnieka bērni nav mierā ar kalpa bērnu rupjo nerātnību (2181, 2183). Kā vieni, tā otri tapa nepaklausīgi (3080), ļauni (2887³), plēsīgi (3044), spītīgi (2909), bez kauna, goda (6585), atriebīgi. Tie kāvās, viens otru pievīla, postīja (2163), pat zaga un meloja (3044). Vecāki daudz uz to neskatījās, paši degdami savās šķiru naida un grūtumu ugunīs. Sekas tās, ka bērni vēlāk pašu māti bāza pasolē (3057). Nu jādzied, ka bērni «salasīti no veciem pakaviem». Tā izveidojās šķiru ētika un šķiru audzināšanas pirmelementi. Sašķobījās dabas tautas pirmatnīgie, labie, tikumiskie iedīgli. Šie tautas netikumi atspoguļojas arī bērnu dziesmās. Naida pilnas ir vergu laikmeta t. dz., kas tēlo tos pārdzīvojumus, kad valdīja vagara nūja, kad smagos gājēju soļus atmaksāja ar pātagas sitieniem. Netikumu attīstības vēsturē nav jāaizmirst neražas gadi, saimnieciskās krīzes, kara laiki, darba roku trūkums (2896). Tad bija jāpērk, jāizmaina puspūra rudzu par kažociņu, par vilnainīti (2905), (2889), jo mājā nebija maizes (2903), (2896), (2895). Raud bērni. raud vecāki.

11) Izsalkuši bērni.

Tad daudzreiz bērni iet gulēt neēduši (2885). Saime vēl dabūn ēst, bet bērniem jāapmierinās ar izsalkumu. Bads, izsalkums daudzreiz aiztur uz kādu laiku labo iedīglu attīstību un atļauj vairoties netikumam skaitlim.

12) Pārmācība.

Nepaklausīgu, slinku un netiklu bērnu latvietis neieredzēja. Ja nerātnie, netiklie bērni neklausīja pamācībām, tad vecāki ķērās pie viņu pārmācības. Pirmā pārmācība bijusi rāšana, bāršana, kaunināšana (3071). Jāpiezīmē, ka vainīgo bērnu daudzreiz kauninājusi pati daba, piem. meža putni, lauku cielava, sila dzērve, cīrulītis u. c. (3072). Vainīgā kauns dabas priekšā mums apstiprina, ka labais latvieša dvēselē ir pirmatnīgais elements un ka netikumi cēlušies dzīves sarežģītumu laikos. Mūsu apgalvojumu vēl apstiprina tas, ka latviešu māte centās bērnu bārt «maliņā» (3272), vienatnē. Šo smalkjūtīgo, visiedarbīgāko, paidagoģisko labošanas metodi lietojuši latvieši instinktīvi, savas dabas dzīti.

Otrs pārmācības veids bija nedot vainīgam bērnam maizes ēst (2893). Darbs dod maizi, slinkumam jācieš bads. Sods te parādās kā nedarba tiešās sekas.

Lielākas vainas dēļ bērnus pēra, kūla, šauta žagariem, rīkstēm (3046), pazarēm. Jāatzīmē, ka latvietis bērnu pārmācībai pēc iespējas ņēmis tādus zarus, kuŗu labās īpašības, iezīmes vēlējās redzēt labojamā berna raksturā. Ir ņēmti vītola žagari, pazares, lai bērns augtu lokans, lietoti bērza žagari, vēl labāk bērza galotne (3040), lai bērns uzaugtu krietns.

Pats par sevi saprotams, ka ātrās dusmās, bērnus pārmācot, sperti pārsteigti soļi (3041).

Bērni sisti ar sila čakārnū (3049), lamāti, pērti ar nātrēm (3043), pātagu (3048), nevietā un nelaikā (3076). Tādos brīžos bērni sapratuši, ka vienīgais glābiņš jau laikus nobēgt aizkrāsne (3042), pie labajiem gariem, kas varbūt savaldīs tēva, mātes bargās dusmas.

Galvenā lieta, ko latviešu vecāki gribēja bērnam ieaudzināt, bija krietna, laba griba un gribēšana. Dievs dod bagātīgi, bet Dievs rokā nekā nedod (1479). Vajaga paša gribēšanas. Latvietis tic, ka viņš ir laimes bērns (1198). Laimes bērnam dota stipra griba, tamdēļ viņš pats var ņemt mūžu, kādu grib. Bet tā kā «laimes ūdens» nav visiem vienāds (1224) un gribēšana katram savādākā, tad saprotamas dažādās eilvēku mūža gaitas, «viss un visāds cilvēka mūziņā» (123). Bet «grūtu mūžu pavadīju ar lustīgu padomiņu». Latviešu tautas raksturs optimisma pilns, jo ar bēdām, sērām tikai Dievu kaitina (5284). Nelaimē Dievs pats dos gudru padomu (4721) tikt laimē, kultūru veidot (1222). Bet ko saprata latvieši ar jēdzienu «laime»?

13) L a i m e.

Dabas tautas audzina bērnus praktiskai dzīvei. Grieķi uzskatīja eudaimoniju, dzīves labklājību, par vēlamo dzīves ideālu. Senlatviešiem laimes jēdziens apzīmē to pašu, t. i. dzīves labklājību šai saulē. Par laimīgu sauc cilvēku, kam pilna klēts rudzu, miežu, stallī bērī kumeliņi (3091) sudrabetiem grožiem (1176), kūtī pulka govju. Tā ir laime, ja arājs var ar vecu sēklu laukus apsēt (1447). Par visām lietām laimīgs bija bērns un pieaugušais, ja tie veseli miesā un garā (2009). Dēliem jāuzaug kā ozoliem (1449), meitām kā liepām (1189), viņām jāzied kā ievām. Ja cilvēks stiprs miesās, tad viņš panesīs darbus, tad varēs draugam dot, ne no drauga lūgt (1447).

Bet ar laiku eudaimoniskā laimes jēdzienā parādās arī garīgi pavedieni. Par laimi sauc arī «uz augšu», «priekšu» tikt, «lietā likt», «Dievs dod man kalnā kāpt, ne no kalna lejīnā» (1448). Par laimi uzskatīja tikumisko spēku, kā arī intelektuālo varu, gudro padomu (1454). Tātad laimes jēdzienā — senlatviešiem sausti divu kultūras slāņu uzskati — miesas un gara labklājība. Tas bija svarīgais audzināšanas mērķis.

Ja bērnam c i e t a g r i b a, — ja viņš pilns o p t i m i s m a, ja tas ir reliģiōzs, tad būs laimīga dzīve, ja arī tā lēnām, pamazām jāiegūst. «Pamazām es dzīvoju, pamazām Dievs palīdz, pamazām bite nesa pa vienam ziediņam» (34278).

V. Maldons.

BĒRNU AUDZINĀŠANA.

I. Bērni šūpulī.

- a) š ū p o š a n a:
  - 1) šūpulis,
  - 2) auklas, līkstis,
  - 3) š. kārēji,
  - 4) š. vieta.
- b) š ū p o t ā j u ģ i m e n e:
  - 1) māte,
  - 2) tēvs,
  - 3) brāļi, māšas,
  - 4) apkārtnē.
- c) š ū p u ļ a d z i e s m a s:
  - 1) mātes sapņi un īstenība:
    - a) bērna dvēsele,
    - b) „ celšanās,
    - c) „ nākotne;

2) dziesmu motīvi:

- a) šūpuļa dz. ieskaņas,
- b) kustoņi,
- c) pelīte,
- d) diža mežmala,
- e) augi, stādi,
- f) koki,
- g) putni,
- h) upes mala.

II. Bērni klēpī (a u k l ē š a n a):

- 1) jādināmās dz.
- 2) smīdināmās dz.
- 3) skaitāmās dz.
- 4) joku dz.
- 5) midzināmās dz.
- 6) mīklu dz.
- 7) pasaku dz.
- 8) klusināmās dz.
- 9) plaušķināmās dz.

III. Bērni bērnu gaitās:

- 1) saulītē,
- 2) bērnu mazās gaitas,
- 3) plikvēdeņi,
- 4) apģērbs,
- 5) krāsas,
- 6) rotaļas,
- 7) darba gaitas,
- 8) sīkie raksti,
- 9) lutekle,
- 10) nerātņi bērni,
- 11) izsalkuši bērni,
- 12) pārmācība,
- 13) laime.

Baltā māte.

Pieminekļu valdes materiāli.

MĀTE UN BĒRNS.

BALTĀ MĀMULIŅA.

2838.

No saknītes lazdiņš zied
Sarkaniem ziediņiem;
No sirsniņas es mīlēju
Savu baltu māmuliņu. 379.

2839.

Saulīt', mana māmuļīte,
Abas vienu baltumiņu;
Paskatos saulītēi,
Raugu savu māmuļīti. 206.

2840.

Saulīt', mana māmuļīte,
Abas vienu labumiņu:
Saulīt' mana sildītāja,
Māmiņ' mana žēlotāja. 224h.

2841.

Saulīt' silta, saulīt' spoža,
Nav tik mīļa, kā māmiņa
Saulītē sildījos,
Pie māmiņas remdējos. 229¹.

2842.

Tik vien ir siltas saules,
Kā vakara pusītē;
Tik vien ir labas dzīves
Kā pie savas māmuliņas. 68d.

2843.

Saulīt' silta, māmiņ' jauka,
Abas vienu labumiņu:
No saulītes silti rīti,
No māmiņas mīļi vārdi. 111d. 381, 95f.

2844.

Vērpu vilnas kodeliņu,
Ar māmiņu runādama;
Mīksta vilnas kodeliņa,
Jauka mātes valodiņa. 412, 408.

2845.

Bij man gara tā dieniņa,
Kad saulīti neredzēju;
Vēl garāka tā dieniņa,
Kad māmiņas neredzēju. 345.

2846.

Silta, jauka istabiņa,
Bērza malku kurināta;
Vēl siltāka, vēl jaukāka,
Kad māmiņa istabā. 22°, 42, 45a, 111h, 116, 121f, 322a, 364^l.

2847.

Degu skalū, degu sveci,
Tumša mana istabiņa;
Ienāk mana māmuliņa,
Tūdaļ gaiša istabiņa. 279.

2848.

Neviens putnis tā nedzied,
Kā kūkoja dzeguzīte;
Neviens man tā nemīl,
Kā mīl sava māmuliņa. 118^l.

2849.

Kaut ieviņa vēl ziedējse,
Vecābele zarojuse!
Kaut tā mana māmuliņa
Otru mūžu dzīvojuse! 74a.

2850.

Kaut tā mana māmuliņa
Otru mūžu dzīvojuse,
Es tai kārtu šūpulīti
No liepiņu lapiņām. 134e.

2851.
Augsti, saulīt, i līgo
Augsti tev jālīgo;
Ilgi, māmiņ, tu dzīvo,
Ilgi tev jādzīvo. 127^b.

MĀTE ŠŪPO BĒRNU.

2852.
Čuči, guli, mazbērniņ,
Es tecēšu puķītēs;
Es tev puķes salasīšu,
Šūpulīti appuškošu. 161c. 208b.

2853.
Čuči guli, mazs bērniņi,
Es tecēšu puķītēs;
Appuškošu šūpolīti
Visādām puķītēm,
Ievas ziediem, kļavas lapām,
Sarkano āboliņu. 224n.

2854.
Čuči, guli, mazbērniņ,
Es tecēšu puķu raut;
Es aijinas izpuškošu
Visādāmi puķītēm.
Zilajāma, zaļajāma,
Sarkanām rozītēm. 158.

2855.
Es pakāru šūpolīti
Pašā ziedu laiciņā
No tīriem ziediņiem,
No rozīšu lapiņām. 10.

2856.
Ī, ī, matiņ' lec, —
Kas tos matus lecināj'?'
Tas dižais šūpla vējš,
Tas tos matus lecināj'. 210^l.

2857.
Ī, ī, aijajā!
Kam tie kuplie mati lec?

Istab's mazais vējulīts,
Tas tos matiņ's lecinē. 229¹.

2858.

Vēja māte skraidelēja
Gar mūsēju namdurīm.
Ko, vējiņ, tu meklē
Gar mūsēju namdurīm?
Tu grib' zagti bērnam miegu,
Viņa acis pakavēt. 229¹.

2859.

Ej gulēt, vēja māte,
Neklabini nama durvis,
Mans mazais kunkulītis
Apgūlās launadziņu. 279¹c.

2860.

Miedziņš bērnu kaitināja,
Uz sliekšnīša tupēdams;
Ņem, māmiņa, bērza rīksti,
Dzen miedziņu šūplītī. 264h.

2861.

Čučat, guļat, mazie bērni,
Lai tek lielie kājiņām,
Cūciņas ganīt, sprungulīšus lasīt,
Maziem bērniņiem putriņas vārīt. 4a.

2862.

Čučat, guļat, mazie bērniņi,
Lai tek lielie kājiņām.
Kad tie lielie uzauguši,
Tie būs miežu arājiņi. 335 Nr. 1237.

2863.

Eijā, kušā, mazie bērni, —
Lai lielie kājām iet;
Lai lielie kājām iet,
Un vecie braukšus brauc.

2864.

Čūciet, guliet, mazi bērni,
Lai tek lieli kājiņām,
Lieliem kājas nepiekusa,
Kā maziemi bērniņiem. 262c, 274c.

2865.

Čučiet, guliet, mazie bērni,
Kamēr lieli izaugsiet;
Kad jūs lieli izaugsiet,
Tecēsiet kājiņām. 281d.

2866.

Aijā, mani mazi bērni,
Kad jūs lieli uzaugsiet?
Kad jūs cūkas ganīsiet?
Kad jūs tēva klausīsiet? 302.

2867.

Čučiet, guliet, mazi bērni,
Kalēt lieli izaugsiet;
Gan jūs lieli izaugsiet
Gaņajā dieniņā,
Gaņajā dieniņā,
Siltajā saulītē. 281d.

2868.

Žūžū, žūžū, mazi bērni,
Kad jūs lieli izaugsiet?
Nogurst manas kājas, rokas,
Dien' un nakti šūpojot. 196h.

KRIJU UN DOŅU ŠŪPULIS.

2869.

Šūpo mani, māmuliņ,
Tai vieglā šūpolī:
Liepu līksta, linu striķis,
Doņu pīts šūpoliņš. 229¹.

2870.

Šūpojies, bāleliņ,
Priedītē, eglītē;
Man' māmiņa izšūpoja
Kriju šūtu šūpulīti. 95c.

2871.

Pašūpavu brāleliņu
Ozoliņa zariņos;
Man' šūpoja māmuliņa
Krija šūtu šūpulīti. 330f.

2872.

Es savam krustdēlam
Baltu klāju paladziņu:
Lai tas ilgi negulēja
Krija šūtā šūpolī. 75e, 344.

VELU PELĪTE VELK BĒRNAM SALDU MIEGU.

2873.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajami bērniņam;
Savilkuse, sanesuse,
Ieliec šūpļa pagalvī. 224f.

2874.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam:
Savilkusi saldu miegu,
Guli pati pagalvī. 335 Nr. 1233.

2875.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam,
Liec miedziņu pagalvī,
Guli pate kājgalī. 200f.

PELE VELK MIEGU CAUR ZEMI, PAMATU, SAKNI, KRĀSNI, LOGU ...

2876.

Pelīt, pelīt, atvelc miedzīn’
Mazajam bērniņam,
Pa durīm, pa lodzīnu,
Caur šūpuļa virvītēm. 119¹. (Mar. Zariņa).

2877.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam (i) bērniņam,
Caur ceplīti, caur krāsni,
Caur šūpuļa pagalvīti. 144a, 157¹.

2878.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam(i) bērniņam,
Caur zemīti, caur saknīti,
Caur šūpuļa pagalvīti. 118^l, 298d.

2879.

Velc, pelīte, gārdu miegu
Mazu bērnu šūpulī
Caur istabas pamatiņu,
Caur kājgali pagalvī. 40^l (4b).

2880.

Atvelc, pelīte,
Bērnām miedziņu
Caur cepli, caur namu,
Caur istabiņu. 224r.

2881.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajami bērniņam.
Caur sliekšnīti, caur istabu,
Ieliec šūplu pagalvē. —
Atnesuse, atvilkuse,
Ielikuse pagalvē. 229b.

2882.

Atvelc, pelīte, bērnam miedziņu
Caur klēti, caur namu, caur istabiņu,
Caur krāsns caurumu, ka kaķis neredz.
Klusiņi, klusiņi, viegliņi, viegliņi,
Pakuliņās ietīnusi,
Ieliec Majiņai šūpuļa galā. 335 Nr. 1235.

2883.

Atvelc, pelīte, bērnam miedziņu
Caur lodziņu, caur istabu,
Caur šūpuļa galdiņiem,
Caur šūpuļa galdiņiem,
Jānīšam actiņās. 76.

2884.

Velc, pelīte, bērnam miegu,
Kur pincītis neredzēja,
Caur pakškiem, caur šķirbām,
Cauri durvju pamatiem.
Savilkuse, sanesuse,

Ieliek bērnam pagalvī:
Ieliek bērnam pagalvī,
Ietek pate aliņā. 268b.

PELE BRAUC, RATI ČĪKST.

2885.
Pele brauca, rati čīkst,
Ar to miega vezumiņu;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Bērniņam riekšaviņa. 325e.

2886.
Kas tur brauc, vāģi čīkst?
Pel' ar miega vezumiņu.
Brauc, pelīt, mūs' mājā,
Mums ir mazs gulētājs. 88c.

2887.
Pele brauca, vāģi čīkst,
Ar to miega vezumiņu.
Brauc, pelīte, mūs' mājās,
Mums ir pulka mazu bērnu.
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Man pašai riekužiņa. 121p.

2888.
Kur tu teci, miega pele,
Ar pīlēga vācelīti?
— Ciemā teku miega nest
Mazajai māsiņai.
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Māsiņai riekužiņa. 1911.

2889.
Pele brauca, vāģi čīkst,
Ar to miega vezumiņu;
Brauc, pelīte, šai sētā,
Še ir pulka mazu bērnu. 97a.

2890.
Pele brauc, rati čīkst,
Ar to miega vezumiņu.
Brauc, pelīte, mūs' mājā,
Mums ir daudz mazu bērnu;

Šim saujiņu, tam saujiņu,
Mazajam riekšaviņu. 6c.

2891.

Pelīt' brauc, vāģi čīkst,
Ar to miega vezumiņ';
Brauc, pelīte, istabā,
Liec šūpuļa galiņā. 131¹. (K. Lūsiņš).

2892.

Pele brauc, vāģi čīkst,
Ar to miega vezumiņu;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Bērnām viss vezumiņš. 118¹.

2893.

Brauc pelīte, čīkst vāģīši,
Ar to miega vezumiņu;
Tēvam sauju, mātei sauju,
Bērnām visu vezumiņu. 113c.

2894.

Sešas peles miegu vilka
Mazajam bērniņam,
Trīs ievilka šūplītī,
Trīs gultiņas maliņā. 240b.

2895.

Pele brauc, rati čīkst,
Lielu maisu miega ved.
Atvilkusi, piekususi,
Liek šūpuļa pagalvī. 270d.

2896.

Pele brauca, rati čīksta,
Ved miedziņu vezmiņā.
Ved, pelīte, saldu miegu,
Mazajami bērniņam;
Atveduse, atvilkuse,
Liec miedziņu pagalvē,
Liec miedziņu pagalvē,
Ielien pate kājgalī. 347.

MIEGA PELĪTE UN INCIS.

2897.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam,
Liec šūpuļa pagalvē,
Lai incītis nedabū. 224a.

2898.

Pele čīkst, pele raud,
Pelei rati saplīsuši,
Pelei rati saplīsuši,
Bērniem miegu vazājot. 264m.

2899.

Pele brauc, vāģi čīkst,
Nes bērnam saldu miegu.
Kaķe, mait', satikuse,
Pelei bērnus noēduse. 40^l (4b).

2900.

Atvelci, pelīte,
Bērniņam miedziņu
Caur klēti, caur kūti,
Caur istabiņu,
Caur krāsns caurumu,
Ka kaķīts neredz. (Līventāle Atradzē.)

2901.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam;
Atvilkuse, atnesuse,
Liec šūpuļa galiņā.
Tinies pate pakulās,
Lai kaķīte neierauga. 290g.

2902.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam,
Caur rijiņu, caur klētiņu,
Caur lodziņa šķirbiņām.
Klusītēm, lēnītēm,
Lai kaķīts nesadzird;
Kad kaķīts sadzirdēs,
Tad galviņu nokodīs. 71c.

2903.

Velc, pelīte, saldu miegu,
Liec šūpuļa dibinā.
Bēdzi pate kaņepēs,
Lai kaķītis neredzēja;
Kad kaķītis ieraudzīs,
Tad galviņu nokodīs. 91c.

2904.

Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajami bērniņam;
Savilkuse, atnesuse,
Liec šūpliša pagalvī.
Ielien pate aliņā,
Lai kaķītis nedabūja;
Kad kaķītis ieraudzīs,
Novilks tavu kažociņu. 280.

2905.

Velc, pelīte, bērnam miegu,
Ka incītis neredzēja,
Caur namiņu, caur istabu,
Caur šūpuļa pagalviņu.
Ja tu cieti nesavilksi,
Iedos tevi incītim;
Incīts tavus smalkus kaulus
Pa vienami kripšķinās. 207t.

KAS VILKAM, KAS LĀČAM MEŽĀ KĀRA ŠŪPULĪTI?

2906.

Kas vilkam(i), kas lāčam(i)
Mežā kāra šūpulīti?
Priedes zari, egles zari,
Vēja māte šūpotāja. 318a, 133¹a.

2907.

Briedi, briedi, lāci, lāci,
Kas tev kāra šūpulīti?
Egle, egle, priede, priede,
Tā man kāra šūpulīti. 379.

2908.

Žūžū, žūžū, lāča lelle,
Kas tev kāra šūpulīt?

Man uzkāra tēvs, māmiņa
Priežu balku istabā. 161c.

2909.

Kas vilkam, kas lāčam
Mežā kāra šūpulīti?
Tādi vīri izauguši,
Nešūpoti, neauklēti. 379, 190b.

2910.

Kas briedim, kas lācim
Mežā kāra šūpulīti?
Lieli vīri uzauguši,
Nešūpoti, neloloti. 141¹.

2911.

Kas vilkami, kas lāčami
Mežā kāra šūpulīti?
Tomēr vīri izauguši
Kā lielaji ozoliņi. 78.

ČUČI, GULI, LĀČA BĒRNS!

2912.

Aijā, aijā, lāča bērns,
Kārklī kāra šūpolītes,
Atnāks lapsa, paņems bērnu
Ar visām šūpolēm. 229b.

2913.

Čučat, guļat, lāča bērni,
Basajām kājiņām:
Ne jums tēvs auklas vija,
Ne māmiņa vīzes pina. 224n.

2914.

Žūžo, žūžo, lāču bērniņ,
Pekaināmi kājiņāmi!

Tēvs aizgāja medu lauzt,
Māte ogas palasīt. 59b Nr. 2386, 75d.

2915.
Čuči, guli, lāča bērns
Plakanām kājiņām!
Tēvs aizgāja medus kopt,
Māte ogu palasīt. 360, 391 Nr. 1108, 401.

2916.
Čuči, guli, lāča bērns,
Plakanām(i) kājiņām!
Tēvs aizgāja bišu kāpt,
Māte ogu palasīt;
Tēvs atnesa medus podu,
Māte ogu vācelīti. 364¹.

2917.
Čuči, guli, lāča bērns,
Šūpulīša dibenā!
Tēvs aizgāja bišu kāpt,
Māte auzu brucināt.
Tēvs atnesa saldu medu,
Māte auzu ķīselīti. 121p. 7°.

2918.
Čučiet, guliet, lāča bērni,
Kad jūs lieli izaugsiet?
Kad jūs lieli izaugsiet,
Kad kājāmi staigāsiet?
— Pavasari, pavasari
Siltā Jāņu saulītē,
Tad mēs lieli izaugsim,
Tad kājāmi staigāsim. 270a.

DAŽĀDI ŠŪPUĻI — SUDRABA ŠŪPULIS.

2919.
Līgojies, šūpolīti,
Audzin lielu cilvēciņu!
Dzelzu kārtis, vara virbe,
Sudrabortis šūpolītis. 190e.

2920.
Šūpo mani, māmuliņ,
Tai vieglā šūpolē:

Zelta striķis, vara līkste,
Sudrabiņa šūpoliņš;
Sudrabiņa šūpoliņš
Līdz zemīti līgojās. 229¹.

2921.
Šūpojies, šūpulīt,
Līgojies, bāleniņ!
Oša kārte, vara virve,
Sudrabiņa šūpulīts. 161c.

2922.
Šūpojies, jauno brāli,
Vecā brāļa šūpulī!
Oša kārte, linu virves,
Sudrabiņa šūpulīts. 208b.

2923.
Šūpo, egle, vāver-bērnus,
Es pats šūpo sav' māsiņ',
Vaņa līkste, zelta striķi,
Sudrabiņa šūpulīts. 207t.

2924.
Māsiņ', zelta droztaliņa,
Gul sudraba šūpulī;
Zelta kārte, vaņa virve,
Sudrabis šūpulīts. 167a.

2925.
Tai pādei dui tēvi, dui māminas,
Tie var sudraba šūpuli kārt. 144a.

2926.
Tālu Rīga, tālu Rīga,
Brauksim, kūmas, Klaipēdās!
Tur pādītei līdināsim
Sudrabiņa šūpulīti. 144a, 144c.

2927.
Es savai pādīnai (māsiņai)
Rīgā pirku šūpulīti:
Zelta striķi, vara līkste,
Sudrabiņa šūpulīts.

2928.
Šķitu sauli patekam
Pie kūmiņu nama duru:
Svēta Māra pādītē
Lej sudraba šūpulīti. 387.

2929.
Es savai pādītei
Sudrabotu šūpli kāru,
Sudrabotu šūpli kāru,
Apzeltītu liksti liku,
Lai nu mana krusta meita
Sudrabā šūpojās. 40¹ (4b).

ZELTA ŠŪPULIS.

2930.
Mana balta māmuļīte
Mani baltu audzināja:
Apvilkuse baltu kreklu,
Ieliek zelta šūpolī. 226c.

2931.
Čuči, guli, man' pādīte,
Zelta šūpla galiņē,
Es pūpiņas izpuškoju
Dzeltenām puķītēm. 224r.

2932.
Čuči, guli, man' pādīte,
Zelta šūpla šūpolēs;
Neklausies ciema gaiļus,
Nemodini māmuļīti.

VIZUĻU ŠŪPULIS.

2933.
Man pakāra brālelīši
Vizulīšu šūpolītes;
Skan podziņas, skan zīlītes,
Skan vizuļu šūpolītes. 401.

2934.
Es savai pādītei
Vizulaiņu šūpli kāru;

Lustītēm pašūpoju,
Lai vizuļi paskanēja. 246c.

2935.

Kas tur spīd, kas tur viz
Mūsu kunga kambarī?
Mūsu kunga freilenīte
Gul vizuļu šūpulī. 322b.

MĀRAS ŠŪPULIS.

2936.

Tečus teku no kalniņa,
Tek' Māriņas istabā.
Mīļas Māras istaba
Pilla sīku šūpolišu.
Vienu pašu kustināju,
Visas līdzī līgojās. 224d Nr. 379.

2937.

Netīšāmi es iegāju
Svētas Māras istabā.
Svētas Māras istabiņa
Pilna sīku šūpolišu;
Vienu pašu palīgoju,
Visi līdzī līgojās. 166.

2938.

Pilna Māres istabiņa
Sīku mazu šūpoliņu;
Tur šūpoja tos bērniņus,
Kam nebija tēvs māmiņa. 229.

ŠŪPULI KAĶ KOKĀ.

2939.

Māmiņ' man šūpli kāra
Pašā meža vidiņē.
Gribēj' šūpli priedē kārt,
Priedē šūpli neuzkāra,
Gan uzkāra liepiņē,
Pašā liepas galiņē. 229¹.

2940.

Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar liepā, ābelē;
No liepiņas ziedi bira,
No ābeles āboliņi. 87b.

2941.

Mīļa mana māmuliņa
Mīļi mani audzināja:
Tina linu palagos,
Liepā kāra šūpulīti. 278c.

2942.

Kar, māmiņa, šūpolīti
Vītoliņa galiņā:
Lai es augu tiev' un gaŗa,
Kā vītola galotnīte. 281d.

2943.

Kar, māmiņa, šūpulīti,
Kar vītola zariņos,
Lai es augu tik lokana
Kā vītola pazarīte. 300b (E. Poka).

2944.

Kar, māmiņa, man šūplīti,
Kar bērziņa galoknē,
Ja tu pate nepatapi,
Lai bērziņis pašūpo. 188°.

2945.

Kar, māmiņa, šūpulīti
Kalniņā vējiņā:
Ja tu pate nepatapi,
Lai šūpoja vēja māte. 200a.

2946.

Kar, māmiņa, šūpolīti
Vējainā vietinā;
Ja nebija, kas šūpoja,
Vējiņš mani pašūpos. 379.

LAKSTĪGALAS ŠŪPULIS.

2947.

Šūpo mani, māmuliņe,
Lakstīgalas šūpulī,
Lai man būtu salds miedziņš,
Tāda jautra valodiņa. 185d.

2948.

Šūpo mani, māmuliņe,
Lakstīgalas šūpolī,
Lai es varu tā dziedāt,
Kā dziedāja lakstīgala.
Lakstīgala vīterē
Paša bērza galiņā. 229^l.

2949.

Māte mani ielikuse
Lakstīgalas šūpolī:
Jautra miega gulētāju,
Dižu dziesmu dziedātāju. 159b.

2950.

Māte mani šūpojuse
Ievu ziedu šūpulī;
Kad uzaugu līela meita,
Lakstīgalu pārdziedāju. 61d.

2951.

Skaņi, skaņi es dziedāju,
Skaņi, skaņi gaviļēju:
Māte mani auklējusi
Lakstīgalas šūpolī. 17b.

2952.

Dienu, nakti ritināju
Savu dziesmu kamoliņu:
Māte mani šūpojuse
Lakstīgalas šūpulī. 229, 264.

2953.

Neviens mani aizrunāja,

Neviens mani aizdziedāja:

Man' māmiņa šūpojusi (-se)

Lakstīgalas šūpulī (-pulī). 34, 41c Nr. 39 pag. 152, 68a, 68d, 102, 522b, 325c, 364.

2954.

Lai jo gaŗa vasarina,

Man dziesminu nepietrūka:

Man' māmina ielikusi

Lakstīgalas šūpulēi;

Lakstīgalas šūpulēi,

Dzeguzītes vārdināi. 144b.

VĀLODZĪTES ŠŪPULIS.

2955.

Šūpo mani, māmuliņa (-līte),

Vālodzītes šūpolī (-pulī):

Lai es loku valodiņu,

Kā locīja vālodzīte. 26a, 34, 69a, 95e, Ule, 322a, 335 Nr. 1, 401.

2956.

Māte mani šūpojuse

Vālodzītes šūpulī:

Es uzaugu dziedātāja,

Vālodzītes dziesmiņām. 24a. [?]

2957.

Neviens mani aizrunāja,

Neviens mani aizdziedāja:

Man' māmiņa šūpojuse

Vālodzītes šūpulēi. 22q.

MĀTE CERĒ IZŠŪPOT RAŽENU DĒLU.

2958.

Kumeliņš ceļu tek,

Ceļam gala nezināja;

Māte, dēlu auklēdama,

Padomiņa nezināja. 19d, 91f.

2959.

Kumeliņis tecēdamis

Ceļam gala nezināja;

Māte, dēlu lolodama,
Dēla dabu nezināja. 181c.

2960.
Kumeliņis ceļu tek,
Ceļam gala nezināja;
Māte dēlu audzināja,
Dēla mūžu nezināja. 182¹.

2961.
Auklē mani, māmuliņa,
Auklē mani gudru vīru;
Tāpat tev diena gaisa,
I neveikli auklējot. 111d.

2962.
Auklēdama, māmuliņa,
Auklē mani krietnu vīru!
Tāpat tev diena gaisa,
I neveikli auklējot. 107a.

2963.
Šūpo, māte, auklē, māte,
Gan diženu, gan raženu;
Tāpat tevīm diena gaisa,
Neveiklīti auklējot. 93¹.

2964.
Lolo mani, māmuliņa,
Neloloji netikušu;
Tu jau pate gan redzēji,
Kāds mūžiņis netiklam. 172f.

2965.
Lolo mani, māmuliņa,
Nelolavi netikušu:
Netiklami diena gaŗa,
Ne vēl mūžu dzīvojot. 166.

2966.
Dod', Dieviņ, man uzaugt
Ar gudro padomiņu:
Prieka būtu māmiņai,
Jole prieka līgavai. 91c.

2967.

Zirdziņā, dēliņā,
Tur mātei lieli prieki:
No zirdziņa gara vāga,
No dēliņa dzinējiņš. 379.

2968.

Zirdziņā, dēliņā,
Tur māmiņai lieli prieki:
No zirdziņa īsi ceļi,
No dēliņa mīļi vārdi. 107a.

2969.

Zirdziņā(i), dēliņā(i)
Visi prieki māmiņai:
No zirdziņa īss celiņš,
No dēliņa vieglas dienas. 324e.

2970.

Sudrabiņa vērstuvīte
Uz Daugavas līgojās;
Sit, vilnīti, maliņāi,
Še būs dailis arājiņš. 181f.

2971.

Sudrabiņa ecēšiņas
Uz Daugavu šūpojās;
Sit, vilnīti, maliņāi,
Še būs daiļis ecētājs. 267b.

2972.

Laime nese zelta arklu
Apkārt visu istabiņu;
Nes', Laimiņ, istabā,
Man ir jauns arājiņš.

2973.

Secen sētu Laime gāje,
Cirvi nese padusē;
Nāc, Laimiņ, šai sētā,
Še ir jauns cirtējiņš. 97c, 391 Nr. 117.

2974.

Birzis auga vērīdama,
Līdējiņa gaidīdama;
Audz, birztiņ, nevērij,
Aug ir tavi līdējiņi. 111d, 111c.

2975.

Ozoliņis dzeiņa raud,
Dzeiņīts raud vijējiņa:
Dzeiņīts liepas zariņā,
Vijējiņš šūpulī. 6c.

2976.

Šūpo mani, māmulīte,
Kad es gulu šūpulī;
Kad uzkāpšu kumelā,
Šūpos mani kumeliņš. 290f.

2977.

Šūpo mani, māmulīte,
Sudrabiņa šūplītī:
Kad es augšu, tad es būšu
Rīgā naudas kalējiņis. 241c.

2978.

Ko tu gaidi, oša laiva,
Vītoliņa ēniņā?
— Ziemeļiņa vēju gaidu,
No māmiņas irējiņa. 41c Nr. 5 pag. 280.

2979.

Vēl māmiņa kājas āva
Ošu laivu irējam;
Vēl māmiņa kājas āva,
Vēl gulēja šūpulī. 213b. Nr. 776.

2980.

Šūpo, māte, mani mazu,
Neba lielu vairs šūposi,
Šūpos mani jūras māte
Ozoliņa laiviņā. 40¹ (4b).

2981.

Šūpo mani, māmuliņa,
Ne ilgam(i) tu šūposi;
Šūpos mani jūras viļņi
Rakstītāi laiviņā. 224f.

ŠŪPO GUDRUS VĪRUS.

2982.

Meklē kungi gudrus vīrus,
Meklē kuplus ozoliņus;
Reti bija gudri vīri,
Reti kupli ozoliņi. 206.

2983.

Jautā kungi gudrus vīrus,
Jautā zaļus ozoliņus:
Retums auga gudri vīri,
Krūmiem zaļi ozoliņi. 324c.

2984.

Kungi prasa gudru vīru;
Kur ņemsim gudrus vīrus?
Nule māte pakāruse
Gudra vīra šūpulīti. 111d.

2985.

Kungi sauca gudru vīru,
Lieviņā sēdēdami;
Nule māte kājas āva
Gudrajami dēliņam. 320b.

2986.

Vējiņš loka bērzu birzi,
Ne resno ozoliņu;
Kungi prasa gudru vīru,
Ne skaisto zeltenīšu.
Nu vēl lika māmuliņa
Gudru vīru šūpolī. 379.

2987.

Palīdz, Dieviņ, tai mātei,
Kas pakāra šūpolīti,
Kas pakāra šūpolīti,
Gudru vīru audzināt.
Gudru vīru, gudru vīru,
Gudru vīru daudz vajag!
Kariet, mātes, šūpolīšus,
Audzināti gudrus vīrus. 88b.

MĀTE AUDZINA KUNGA VERGU.

2988.

Raudādama māmuliņa
Man pakāra šūpulīti;
Vai redzēt paredzēja,
Kunga vērgu paliekam. 95c.

2989.

Kungam mana sūra vara,
Zemītei augumiņš;
Tik manai māmiņai
Šūpojums, auklējums. 407a.

2990.

Kundziņš saka: mana zeme!
Dieva zeme, ne kundziņa;
Māte sauca: mans dēliņš!
Kunga vīrs, ne māmiņas;
Kungam tiesas devējiņš,
Ne māmiņas žēlotājs. 156.

MĀTE CERĒ IZŠŪPOT TIKUŠU MEITU.

2991.

Kumeliņš ceļu tek,
Ceļam gala nezināja;
Māte meitu izaudzēja,
Padomiņa nezināja. 28¹.

2992.

Kumeliņš ceļu tek,
Ceļam gala nezināja;
Māte meitu audzināja,
Meitai mūžu nezināja. 4b.

2993.

Ērkulītis ceļu tek,
Vērpējiņu meklēdams;
Tec, ērkuli, sētiņā,
Te atrasi vērpējiņu. 2071.

2994.

Sudrabiņa šautuvīte
Uz ūdeņa līgojās;

Sit, vīlnīti, maliņā,
Še būs daiļa audējiņa. 161c, 190f.

2995.

Es redzēju zelta stelles
Daugavā ligojam;
Sit, vīlnīt, maliņā,
Te būs daiļa audējiņa. 145a.

2996.

Šūpo mani, māmuļiņa,
Diegā kārtā šūpulī:
Lai es augu smuidra, gaŗa,
Apuđiņu audējiņa. 355 Nr. 1295.

2997.

Laima gāja sētas malu,
Sirpi nesa rociņā;
Nāc, Laimiņ, šai sētā,
Še ir jauna pļāvējiņa! 69a.

2998.

Laima gāja sātas molu,
Sirpu nesa pazuisē.
Nāc, Laimiņ, šai ciemā,
Še ir jouna maelējiņa. 85b.

2999.

Māte mani šūpodama
Sauca jaunu saiminieci,
Sauca jaunu saiminieci,
Atslēdziņu valkātāju. 161f.

3000.

Šūpo mani, māmuļiņ,
Treju kriju šūpulī:
Lai es varu izdabāt
Treju kungu valodiņu. 335 Nr. 1293.

3001.

Šūpo mani, māmuļiņa,
Liepu koku šūpulē:
Lai es augu gaŗa meita,
Amatnieka līgaviņa. 28b.

3002.

Šūpo mani, māmuļīte,
Sudrabiņa šūpulī:
Kad es augšu, tad es būšu
Sudrabkaļa līgaviņa. 224h.

3003.

Šūpo mani, māmuļiņa,
Sudrabiņa šūpolī:
Lai es augu tieva gaŗa,
Bandinieka līgaviņa. 207l.

3004.

Šūpo mani, māmuļiņa,
Sudrabiņa šūpulē:
Lai es augu balta meita,
Bajāram līgaviņa. 208b.

MĀTE GLABĀ BĒRNU.

3005.

Bija man, bija man
Trīs lietiņas glabājamas:
I guntiņa, atslēdziņa,
I bērniņš šūpulī. 322e.

3006.

Palīdz man tu, Dieviņ,
Maza bērna paglabāt
No guntiņas, no ūdeņa,
No dūmojas istabiņas. 111d.

3007.

Kas varēje izglobòt
Moza bārna dvēseļēiti, —
Globoj Dīvs, globoj Laime,
Globoj poša mòmuļēņa. 422a.

MĀTES PŪLES.

3008.

Mana mīļa māmuļiņa
Maní mīļi audzināja:
Pate māte dubļus brida,
Mani nesa rociņā. 400.

3009.

Māmiņ, manu māmuliņ,
Sūru dienu redzējuse!
Kalnus kāpi, dubļus bridi,
Mani nesi padusē. 407k.

3010.

Māmiņ', mani auklēdama,
Sūru dienu redzėjusi:
Purvu brida, kalnu kāpa,
Mani nesa klēpītī. 379.

3011.

Mīļi māte man' auklēja,
Mīļi kāra šūpulīti;
Aiz tā mīļa auklējuma
Vieglas dienas neredzēs. 120b.

3012.

Man' māmiņa mīļ' auklēja,
Mīļi kāra šūpulīti:
Domā pate maldenāt,
Mani mīļi auklēdama. 6c.

3013.

Auklē māte, šūpo māte,
Vieglas dienas gribēdama:
Kad piekusa kājas, rokas, —
Tā bij tava viegla diena. 18.

3014.

Es savai māmiņai
Dienu, nakti ļaundarīju:
Nakti roku nogulēju,
Dienu ceļus nosēdēju. 208b.

3015.

Mīļi mani māt' auklēja,
Pie mutītes dalikdama;
Zin Dieviņš, kam es būšu
Vieglas dienas devējiņa. 137d.

3016.

Maksā, Dievis, māmiņai,
Es māmiņai nemaksāju;
Es māmiņai nemaksāju
Vienas naktis šūpojumu. 90, 91c.

MAZA BĒRNA MĀMULIŅA PUSMIEDZIŅA VIEN GULĒJA.

3017.

Tā šūpoju, tā auklēju,
Kā tās citas māmuliņas;
Nava manim vieglas dienas,
Kā citām māmiņām. 309a.

3018.

Kas tam deva salapot,
Pura malas bērziņam?
Kas tai deva vieglu dienu,
Sīku bērnu māmiņai? 22e.

3019.

Mazajam(i) bērziņam
Puslapiņas vien zaļoja;
Maza bērna māmuliņa
Pusmiedziņa vien gulēja. 28d, 379.

3020.

Pusrītiņā saule lēca,
Pusvakarā norietēja;
Mazu bērnu māmuliņa
Pusmiedziņa vien gulēja. 323b.

3021.

Sīkai bērnu māmiņai
Pusmiedziņu vien gulēt, —
Satīdama, iztīdama,
Ielikdama šūpulī. 15¹.

3022.

Maģa bērna māmuliņte
Nakti miega negulēja:
Visi mazi vabolīši
Maģa bērna badītāji. 161c.

3023.

Dod, Dieviņu, jautru miegu
Maza bērna māmiņai;
Nakti nāca mīļa Māra
Mazu bērnu kaitināt. 172f.

3024.

Gana pati māte zina,
Grūt' meitiņu audzināt:

Dažu nakti pārsēdēja
Pie meitiņas šūpulīša,
Pie meitiņas šūpulīša,
Apautāmi kājiņām. 282.

3025.
Dievs dodī kungam to dienu redzēt,
Ko māte redzēja, auklējama:
Sietiņš nogāja, auseklis uzlēca,
Vēl māte sēdēja, man' auklējama. 379.

3026.
Piekūst irbe tecējama,
Rauduvīte peldējama;
Piekūst mana māmuliņa,
Dēlus, meitas lolojot. 264m.

3027.
Kur skriedami, odu putni,
Bez saulītes vakarā?
Traucē, Dievs, modē, Dievs,
Maza bērna māmoliņu. 111h.

3028.
Sārgi, Dievis, vairi, Dievis,
Maza bērna māmuliņ:
Es redzēju mēllu odzi
Padebesī zvērojam. 224 Nr. 377.

MEITA GRIB MĀTI APTECĒT.

3029.
Auklē mani, māmuliņa,
Vieglajām rociņām;
Es tev' gribu aptecēt
Vieglajām kājiņām. 18.

3030.
Šūpej' mani tēvs, māmiņa,
Šūpej' tēva māmuliņe;
Gribēj' mani drīz augam,
Drīz priekšā tecētāj'. 213a Nr. 2387, 213b. Nr. 777.

3031.
Maza, maza meitenīte
Mātei roku nosēdēja;

Dod, Dieviņ, lielai augt,
Maksās rokas sēdējumu. 321.

3032.

Šūpo mani, māmuliņe,
Lai es augu, vai neaugu;
Kad es augšu, tad maksāšu
Par to labu lološanu:
Mātē pirkšu zīļu kurpes,
Tēvam caunu cepurīti. 353.

AUKLE ŠŪPO.

3033.

Aijā, kušu, mazi bērni,
Kaķi putru apēduši.
Tā nebija kaķa vaina,
Ta bij paša aukļa vaina.

3034.

Žuzū, maģis bērns, kas tev kait,
Tev vāra biezputru, kas man dos,
Man būs katliņa padubenītes. 161c.

3035.

Eija, eija, mazbērniņš,
Kas, Dieviņ, tev kaitēja!
Tev vār' māte piena putru,
Man tie melni kāpostiņi. 207r.

3036.

Šūpo bērnu, gaini mušas,
Kalēt saule vakarā;
Tikpat jau tas ēsti dos,
Kam tas bērniņš piederēja. 289a un c.

3037.

Zūzū, bērniņ, zūzū!
Kas tev' rītā auklēs?
Māte putru vāra,
Tēvs kažoku lāpa. 297a.

3038.

Čučī, guli, mazais bērns!
Kas tev' rītu pašūpos?
Puiši kūla rudzu riju,

Meitas mala kamarī;
Jaunā māte govis slauca,
Vecā ganus izvadīja. 74b.

3039.
Aijā, bērniņ, pūpās,
Kas tev rītā šūpos?
Atskrien aitiņ' baltām kājām,
Tā tev rītā šūpos. 297a.

3040.
Guli, guli, mazbērniņ,
Līdz pašam vakaram;
Tēvs ar māti Kuldīgā,
Lielie bērni cūkganos. 208b.

3041.
Čūci, guli, mazs bērniņ,
Nav mājās tēvs, māmiņa:
Tēvs aizgāja bišu kāpt,
Māte ogu palasīt.
Tēvs pārnesa medus podu,
Māte ogu vācelīti. 262c.

3042.
Žūžū, žūžū tu, bērniņ,
Ne tev tēva, ne māmiņas:
Tēvs aizgāja bit's raudzīt,
Māt' odziņas palasīt.
Tēvs atnesa medus podu,
Māte ogas vācelē:
Būs man medus, būs man ogas
Par to bērna šūpošanu. 229¹.

3043.
Čūci, guli, mazbērniņ!
Pārnāks māte vakarā;
Pārnākdama atnesīs
Baltas maizes kukulīti. 298h.

3044.
Aijā, aijā, mazi bērni!
Pārnāks māte vakarā,
Atnesīs saldu pienu,
Baltas maizes kukuliņu. 207s.

3045.

Eijā, Jānīti, aijajā!
Pāries māte vakarā,
Pāriedama pārnesīs
Div' mucīņas salda al'. 208b.

3046.

Māte, māte, nāc mājās,
Visi tavi bērni gaida;
Dižie gaida pie vārtiem,
Mazie gaida šūpulī. 161f.

3047.

Nāc, mājā, māmuliņ,
Visi bērni tevi gaida;
Cits raudāja šūpulī,
Cits aiz vārtiem mauriņā. 196d.

3048.

Steidzies, mana māmuliņa,
No druviņas sētiņā,
Tavs dēliņš, mans brālītis
Gauži raud šūpulī. 208b.

3049.

Kuši, guli, mazais bērniņ,
Atnāks māte vakarā,
Ja nenāks vakarā,
Atnāks rītu saulītē. 121f.

3050.

Migu, migu vien' actiņa,
Līdz aizmiga abas divas;
Viena gauži miega pilna,
Otra pilna asariņu. 161c.

3051.

Migu, migu vien' actiņa,
Migu otra arīdzan;
Vien' actiņa miega grib,
Otra baltas villainītes. 151b.

3052.

Migu, migu vien' aciņu,
Drīz aizmigšu abas acis,
Kad aizmigšu abas acis,
Tad gulēšu saldu mieg'. 229¹.

AIJĀ, BĒRNIŠ, MEŽĀ DABŪTS.

3053.

Aijā, bērniš,
Mežā pacelts,
Kauns mājā pārnesot,
Grēks mežā pametot. 241e.

3054.

Aijā, bērniš,
Mežā dabūts,
Ne tam krekliņa,
Ne paladziņa.
Lai aug liepiņas
Kuplām lapām,
Tur šūsim krekliņu,
Tur paladziņu. 169.

3055.

Aijā, bērniš, mežā dabūts,
Ne tam tēva, ne māmiņas,
Lūku krekliņš mugurā,
Tāšu mice galviņā,
Sūnu zeķes kājiņā. 191l.

3056.

Aijā, aijā tas bērniš,
Kamēr Dieviņš citu dos;
Kad Dieviņš citu dos,
To sviedīsim kājgalī. 241e.

KRUSTMĀTE ŠŪPO.

3057.

Šūpulītis palīdzēja
Māmiņai audzināt:
Kur iedama, tecēdama,
Ieliek bērnu šūpulī. 161c.

3058.

Paldies saku māmiņai,
Sētā ņēma krusta māti:
Kad māmiņa nepatapa,
Pašūpoja krusta māte. 224a.

3059.

A(i), Dieviņi, a(i), Dieviņi,
Man pādīte sētiņā!
Istabiņu slaucīdama,
Šūpulīti palīgoju. 144a.

3060.

Guli, mans krustdēliņ,
Uz soliņa, uz mūriņa:
Neva vaļas māmiņai
Uz tevim užināt. 111d.

3061.

Kur tas mans krusta bērns,
Kad nedeve paauklēt?
Vai rociņu man nebija,
Kad nevaru paauklēt. 401.

3062.

Tu, māsiņ, sētas meita,
Auklē manu krista bērnu;
Pie baznīcas tikušās,
Došu siera gabaliņu.
«Pašūpoju, paauklēju,
Kuŗu mazu ieraudzīju;
Ko bij man nešūpot,
Visi mani krista bērni.» 313.

3063.

Ai, pādīt, ai, pādīt,
Negul' ilgi šūpulī;
Pin vīzītes, aun kājiņas,
Aptec tēvu, māmuliņu. 109a.

3064.

Ai, pādīte, man' pādīte,
Negul' ilgi šūpulī;
Aun kājiņas, joz jostiņas,
Aptec tēvu, māmuliņu. 28¹.

3065.

Ai, pādīte, man' pādīte,
Negul' ilgi šūpulī;
Cel galviņu, aun kājiņas,
Klausī tēvu, māmuliņi. 181c.

3066.
Guli nu, pādīte,
Cūciņas miedziņu,
Lai auž māmiņa
Gaŗ' audekliņu. 318a.

MĀSA AUKLĒ BĀLELIŅU.

3067.
Es savai māmiņai
Palīdzēt palīdzēj',
Palīdzēju šūpli kārt,
Bāleliņus audzināt. 61c Nr. 2825.

3068.
Guli, māte, dienas vidu,
Es šūpošu bāleliņu;
Es šūpošu bāleliņu,
Vaiņadziņu gribēdama. 179 Nr. 2481.

3069.
Es miedziņu negulēju,
Sav' bāliņu šūpodama:
Māmiņ' man apsolīja
Graznas baltas villainītes. 216a.

3070.
Es šūpeju, es līgeju,
Es dabūju villainīti,
Es dabūju villainīti,
Par bāliņa šūpešan. 219b.

3071.
Ej gulēt, tēvs, māmiņa,
Es šūpošu bāleliņu;
Ņems brālītis līgaviņu,
Segs man raibu villainīti. 195b.

3072.
Pašūpoju, palīgoju
Savu zelta bāleliņu;
Kad tas manim liels izaugs,
Pirks man zelta gredzentiņu. 224b.

3073.

Šūpojies, šūpulīt,
Audzē lielu bāleliņu;
Tur man būs linu kreklis,
Neaužams, nemetams. 317b.

3074.

Pašūpoju, paauklēju
Maz' esošu bāleliņu;
Tur būs man villainīte,
Nemetama, neaužama. 68d.

3075.

Kult iedama, malt iedama,
Bāleliņu pašūpoju:
Tur bij man sārta josta,
Tur vizuļu vainadziņš. 73b.

BĒRNU SMĪDINA UN UZJAUTRINA.

Jādināmās dziesmas.

3076.

Dop, dop, Rīgā!
Pādop mājā.
Siļķu muca mugurā,
Sāls pods padusē. 159c.

3077.

Tūlu, tūlu, tallalā,
Rītu braukšu Dobelē,
Rītu braukšu Dobelē,
Pirkšu smukas pūra ludes;
Pirkšu lielas, pirkšu mazas,
Izdalīšu meitiņām.
Kas būs liela, tai došu mazu,
Kas būs maza, tai došu lielu. 272a.

3078.

Aižu, aižu, vicu, vicu!
Man deviņi kumeliņi;
Trīs es aru, trīs ecēju,
Trīs līgavas vzināju. 229¹.

3079.

Auču, auču, viču, viču!
Man deviņi kumeliņi;
Trīs es jāju, trīs es braucu,
Trīs pakaļ tecināju. 189b.

3080.

Opu, opu, trallalā!
Man deviņi kumeliņi:
Trīs bij bērī, trīs dzeltenī,
Trīs basāmi kājiņām. 203.

3081.

Ucacā, trallalā!
Zvirbuls brauca kaņepēs;
Četri ratu ritentiņi,
Divi bērī kumeliņi. 290f.

3082.

Ucacā, trallalā!
Zvirbuls brauca žagaros;

Četr' akmeņa ritenīši,
Seši bēri kumeliņi. 42.

3083.

Opu, opu, Pāvuleņ,
Strazdenč jēme līgaveņ':
Visa zeme zīdiņūs,
Visi kūki lapeņos. 322c, 331c.

3084.

Apapā, trallalā!
Strazdam daiļa līgaviņa:
Strazdiņš ņēma dzeņa meitu
Dēļ tā raiba kažociņa. 272a.

3085.

Jāju, jāju rāceņus zag
Uz to muižas pagrabīņu;
Satiek' muižas vagariņu, —
Slipad, slipad, atpakaļ. 159c.

3086.

Tā jāj kungi, tā vagares,
Tā jāj paši darbenieki,
Auzu maizes pieēduši,
Teļa putras piestrēbuši.¹⁾ 272a.

3087.

Jāju, jāju kunga zirgu,
Kad tas kritīs, kungs dos citu,
Lielu bēru strupu asti. 272a.

3088.

Jājam, lecam
Kunga zirgu,
Kad tas klupīs,
Pirksam citu. 100.

3089.

Knipele, kauliņi
Tiltiņu taisa,
Tur brauca kundziņš,
Tur madāmiņas. 181c.

---

¹⁾ Bēru uz ceļgaliem jādinādami un dažādā ātrumā attiecīgās rindiņas teikdami, aukļi izrāda, kā kungi jāj aulekšiem, vagares rikšiem, darbinieki soļiem.

3090.

Tpr̄r, tpr̄r, ķēvīte,
Ārklē jūdzama,
Būs bērniem čīčas, pupas,
Būs apaļi rācentiņi. 224r.

3091.

Tpr̄rū, tpr̄rū, ķēvīte,
Arklā jūdzama!
Arsim čīčiņas,
Arsim pupiņas. 274c.

3092.

Čīku, čīku, grabu, grabu, —
Kas pa mežu brikšķināja?
Raiba kuņa ragus taisa,
Savus bērnus vizināt. 262c.

3093.

Cibu, cabu, cābulīti,
Ielaid mani istabā,
Es tev došu baltu vistu,
Ar visiem cālīšiem. 262c, 274c.

3094.

Cibu, cabu, cābulīti,
Ielaid mani istabā,
Es tev vērpšu tavus linus,
Tavu linu pakuliņas. 298h.

3095.

Cibu, cabu, cābulīti,
Ko tu vedi vezumā?
— Sievu vedu, bērnus vedu,
Pats tecēju kājiņām. 158.

3096.

Kāpēc raudi, maziņais?
Zaķīts tevi sabadīja.
Nāks, nāks medinieks,
Šaus, šaus zaķīti,
Šaus, šaus zaķīti,
Par bērniņa badīšanu. 290g.

3097.

Trīs jaunas meitiņas
Buku veda dancot.

Viena ragus turēja,
Otra ļīpu skrūvēja,
Trešā kāpa mugurā,
Bukam, bukam mugurā. 290b un f.

3098.

Trīs daiļas jumpravas ar buku dancoja:
Viena jāje, otra lēce,
Trešā ļīpu luncināja (kustināja.) 57c, Nr. 5787, 340² (II, 95).

3099.

Trīs jaunas meitiņas
Veda buku dancot.
Viena tura ragu,
Otra raga galu,
Trešā kāpa mugurā,
Lai tik labi lec. 174c.

3100.

Trīs mazas meitiņas
Veda Miku dancot.
Viena kāpa mugurā,
Otra ragu starpā,
Trešā asti skrūvēja,
Lai Mikus danco. 325c.

Cepu, cepu kukulīti.

3101.

Cep, cep, kukeļ,
Krustmātē nest;
Atrad gārd,
Apēd pats —
Ņem, ņem, ņem!¹⁾ 207d¹.

3102.

Cepu, cepu kukuli,
Ko braukt ciemā;
Atradu gardu,
Apēdu pats. 120c.

3103.

Nopirku māmiņai
Kliņģerus, veģus.

¹⁾ Dziedot vai skaitot aukle sit bērna rociņas rakstā un beigās ceļ tās pie mutates, rādīdama, it kā ēstu.

Atražu gārdus,
Apēžu pats. 59b, 73e, Nr. 2598 (Bergm. 1, 194).

3104.
Viešiņa nāce,
Kukuli nese;
Atrada gardu,
Apēda pati. 18.

3105.
Cepu, cepu kukulīti,
Citu lielu, citu mazu:
Atnāks mani bāleliņi,
Citi lieli, citi mazi. 281d.

3106.
Cepu, cepu kukulīti,
Citu dižu, citu mazu;
Tas dižajis dižajam,
Tas mazajis mazajam. 158.

3107.
Cepu, cepu kukulīšus,
Citus lielus, citus mazus.
Kas lielāks, tam lielāks,
Kas mazāks, tam mazāks;
Jānīšam (bērna vārds) — makanītiņš. 141.

3108.
Cepu, cepu kukuļus, citus lielus, citus mazus.
Brauksim brāļos, dosim bērniem,
Kuŗš mazāks, tam mazāku,
Kuŗš lielāks, tam lielāku.
Ja tie bērni neēdīs, ēdīsim paši —
Ņem, ņem, ņem! 224a.

3109.
Cepu, cepu kukuļus, iesim ciemā,
Iesim ciemā, dosim bērniem.
Ja tie bērni neēdīs, ēdīsim paši,
Ņem, ņem, ņem!
Še, sunīti, garoziņa. 224i.

3110.
Cepu, cepu kukulīti, izcepu gārdu,
Izcepu gārdu, apēdu mīkstumu,
Nonesu krusttēvam garozu vien.

Krusttēvs mani izvadīja
Ar degošu pagalīti. 158.

Cibu, cibu kājiņas, ciemā tekot.

3111.
Cibu, cibu, kājiņas,
Ciemā tekot;
Vintaru, vantaru,
Mājās nākot.¹⁾ 274c.

3112.
Čabu, čabu, kājiņas,
Ciemā teku;
Vinteļu, vantaļu,
Mājās nāku. 237 Nr. 2668.

3113.
Cip, cip, kājiņas,
Ciemiņā;
Lampata, lampata,
Sētiņā. 347.

Čij, čij, zīlīte.

3114.
Čij, čij, zīlīte,
Kur tavi bērniņi?
— Viņpus Daugavas
Ozola zarā.
Kas viņus šūpo,
Kas viņus auklē?
— Vēja māte šūpo,
Vēja māte auklē, —
Juk, juk, juk, juk! 41d.

3115.
Či, či, zīlīte,
Kur tavi bērniņi?
— Lielā mežā,
Bērza zarā.
Kas viņus šūpo,
Kas viņus auklē?
— Vēja māte šūpo,

¹⁾ Ritma dziesmiņa: pirmo pusi dzied ātri un veicīgi, otru lēni un gurdeni, pienācīgā rakstā, bērna kājiņas vienu pie otras sitot.

Vēja māte auklē. —
Purgs azotē! 75m.

3116.
Sitami plaukstiņas,
Dos māma cicīša;
Ja nedos cicīša,
Tad dos putriņu;
Ja nedos putriņas,
Tad dos žagariņu
Pa okstiņu, pač,
Pač, pač!
«D. L. etn. p.» 1892; 43 l.

3117.
Maļu, maļu, peliņ,
Vienu rudzu graudiņ'.
Samalusi vienu graudiņ',
Tek uz aku ūdentīņa;
Ieraudzījsi ciema suņus,
Aliņ(ā), aliņ(ā)! 188¹.

3118.
Sitam, kaunam mazos ežus,
Metam podā, vārījam;
Tēvam gaļa, mātei gaļa,
Bērniem sula bļodiņā,
Kaķam ciskas aizkrāsne,
Kučam kauli pagaldē;
Peic, pavāram par pieri!
Peic, pavāram par pieri! 100.

3119.
Sitam ežus, kaunam ežus,
Metam podā, vārīsim.
Tēvam gaļa, mātei gaļa,
Bērniem suliņa, maizi mērk.
Kučam kauliņi, skrubināt,
Vējam spalvas purināt. 16.

3120.
Pau, pau, ezīti, metam katlā!
Kaķam dūmi, suņam kaulīns,
Gaiļam lēveres, tēvam biezumi,
Bērniem sulīna.
Kas ar sulīnu nepietiek,
Tam ar kausīnu (karauti) — pauc pierē!
«D. L. etn. p.» 1893, 26 l.

3121.

Sitam ežiņas, kaujam ežiņas,
Metīsim katlā, vārīsim.
Tētem pepe, memmei pepe,
Bērnām suliņa, pamērcēt,
Kaķītim šķīvīts, nolaizīt,
Sunītim kauliņš, nolupināt.
Veseļū, veseļū! 258.

3122.

Trīnu, trīnu tuteniņu,
Lāčam kaklis jānogriež.
Tēvam gaļa, mātei zupa,
Kungam āda kažokam. 69a.

BĒRNA ĒDIENI.

Vīru, vīru, putriņa!

3123.

Vīru, vīru, putriņa,
Trīs milti katlā!
Ko devu kalpam,
Ko kalpa bērnam?
Ko pate ēdīšu,
Par vārījumu? 401.

3124.

Vāru, vāru putriņu,
Piec miltu katlā.
Ko dos kalpam,
Ko kalpa bērnam?
Šim dos, tam dos,
Tam — nekā. 47.

3125.

Vīru, vīru, putriņa,
Trīs milti katlā;
Nedošu kalpam,
Ne kalpa bērnam.
Atnāks vecais
Trimzaru zobiem,
Tam došu putriņu
Pasmekēt. 264c.

3126.

Vir, vir, putriņa,
Izvir gārdi!
Nedošu kalpam,
Ne kalpa bērnam.
Izcepšu cepīti (t. i.: reņģi, siļķi)
Skalgana galā,
To došu kalpam,
To kalpa bērnam. 216a.

3127.

Putru vira māmuliņa
Ij rītā(i), vakarā;
Gana pilns vēderiņš,
Sakaltuse muguriņa. 88b.

Stiprā putra.

3128.

Verd, māmiņa, biezu putru,
Ber auziņas kumelām:
Bieza putra bērņus dīda,
Auzas dīda kumeliņu. 407d, 408 Nr. 1369.

3129.

Bieza putra bērņus dīda,
Auzas dīda kumeliņu;
Kumelš stāvu slaištījās,
Bērņi rāpu vazājās. 19d, 325a.

3130.

Vār', māmiņa, piena putru,
Lai meitiņas baltas aug;
Puisēniem rezgaļiem
Vāri pura ūdenī. 377.

3131.

Vāri, māte, piena putru,
Lai meitiņas baltas aug;
Puisēniem apsildāt
Vakarējus kāpostiņus. 108a.

3132.

Vār', māmiņa, piena putru,
Lai meitiņas daiļas aug;
Puišiem vāri kāpostiņus,
Lai tie auga gari, resni. 28d.

3133.

Baro mani, māmuliņa,
Ar tiem putras biezumiem;
Augšu liela, būšu stipra,
Puišiem ceļa negriezīšu. 69a, 93b, 98. 111c, 7°, 69f.

3134.

Baro maní, māmuliņa,
Ar tiem putras biezumiem,
Lai es augu zema, resna,
Ka varēju puišus veikt. 344.

3135.

Baro mani, māmuliņa,
Ar telīšu biezumiem:
Augšu liela, būšu gudra,
Puišiem ceļa negriezīšu. 121f.

3136.

Mani māte pabaroja
Teļa putras biezumiem;
Augšu liela, būšu stalta,
Puišiem ceļa negriezīšu. 401.

3137.

Vāri, māte, teļa putru,
Dod man teļa biezumiņus;
Kad es augšu, vīris būšu,
Lācim ceļu negriezīšu. 404.

3138.

Vāri, māte, biezu putru,
Dod man teļa biezumiņus;
Augšu vīrs kā ozols,
Lāčam ceļa negriezīšu. 131¹ (M. Enīte).

3139.

Vāri, māte, biezu putru,
Lai man biezas krūtis aug;
Lai es varu cīnīties
Gar greiznaju ozoliņu. 161c.

Bērnī putras piestrēbušies.

3140.

Pēter, brāli, pugavica,
Padod mātei pavārnīcu,

Ja nedosi pavārnīcu,
Baltu putru nedabūsi. 110c.

3141.
Bērnī, bērni, aunat kājas,
Taisāt līkas kaŗotītes:
Māte, putru izvārījse,
Ielej liepas dobumā. 161c.

3142.
Putra, kājas apāvusi,
Pie bērniem sērstu iet;
Pagaid', putra, pagaid', putra,
Bērni tevi apēdīs. 60.

3143.
Visi mani bāleliņi
Putriņā noslīkuši;
Mani vienu atstājuši
Putras baļļas maliņā. 28f.

3144.
Paldies dievu dieviņam,
Nu piebrieda vēderiņš! 65.

Piena kunkuliši.

3145.
Salda mana skābputriņa
Kā kaimiņa medutiņš,
Kā vīns, kā medus,
Kā zemeņu oga! 301¹.

3146.
Salu, salu, man' putriņ,
Kā kaimiņa medutiņš!
Kaimiņš gāja bišu lauzt,
Es putriņu salināt. 47.

3147.
Tēvs ar māti sarājās,
Es pie putras kamarī;
Es to putru riņķī griežu,
Kunkulišus meklēdams. 216a, 258c, 281d.

3148.

Tēvs ar māti saķērās,
Es bij putras kambarī
Pie piena kunguliem
Un desas likumiem. 59f(II, 165).

3149.

Tprunda, tprunda, jandalīt!
Suns pie putras kambarī;
Lai tā putra, kur tā putra,
Kur tie piena kunkulīši! 6c.

3150.

Kuškū, lullū, mazi bērni,
Kaži putru apēduši!
Lai tā putra, kur tā putra,
Kur tie piena kunkulīši. 127¹b.

3151.

Izvāri, māmiņa,
Kunkuļu putru,
Bērniņi apsirga
Vēdera sērgā. 156.

Putra, pļepenīca.

3152.

Lai būs putra, kāda putra,
Putra būs vakarā:
Es redzēju, māmiņai
Dūmi kūp namiņā. 38b.

3153.

Būs putriņa bērniņiem,
Vai būs šķīsta, vai būs bieza:
Es dzirdēju māmuliņu
Namā katlu skandinot. 344.

3154.

Nāciet, bērni, klausāties,
Kā dzied putra kambarī:
Pieniņš dzied, šķīstums velk,
Putraimiņi trikšīnāja. 7.

3155.

Dziedi, dziedi, griķu putra,
Tai vajaga kazu piena;

Kuŗš puisītis nevesels,
Tam būs būt veselam. 107a.

3156.
Bieza putra, pļepenīca,
Māca bērņus lamāties. 73a.

3157.
Bieza putra, pļepenīca,
Nāc ar mani kapāties,
Vai tu mani izlamāsi,
Vai es tevi apēdīšu. «D. L. etn. p.» 1891. 68. lp.

Bērņi dzer pienu.

3158.
Mana balta māmuliņe
Mani baltu audzināja:
Pienu ēdu, pienu dzēru,
Pienā muti nomazgāju. 52¹a Nr. 4139.

3159.
Māte mani audzināja
Kā balto linu pēdu:
Pienu ēdu, pienu dzēru,
Pienā acis mazgājos. 241e.

3160.
Do, māmiņa, man mazai
Pienu ēst, pienu dzert,
Lai es augu balta meita
Līdz to pienu kungulīt'. 61c Nr. 2802.

3161.
Baro maní, māmuliņa,
Ar tiem piena ziediņiem;
Augšu liela, būšu stipra,
Puišiem ceļa negriezīšu. 9, 93a, 107b.

3162.
Ej, māmiņ, govu slaukt,
Dod man pienu nodzerties,
Lai es augu balta meita
Par brīnumu ļautiņiem. 59d.

3163.

Tu, māmiņ, nezināji,
Kā meitiņas baltas aug:
Lej pieniņu bļodiņā,
Tad meitiņas baltas aug. 311a.

3164.

Mana mīļa māmuliņe,
Ielej pienu bļodiņā,
Lai es augu sarkanbalta
Vagarīša dēliņam. 190f.

3165.

Mana balta māmuliņa,
Ielej pienu bļodiņā,
Es tev iešu kultu, maltu,
I telišu paganītu. 131¹.

3166.

Meitu dēļ, māmuliņ,
Kāpostiņu nevārij,
Ielej pienu bļodiņā,
Lai meitiņas skaistas aug. 80c.

3167.

Aiz meitām māmuliņa
Kāpostiņu nevārja,
Ar pieniņu sribināja,
Lai meitiņas baltas aug. 109b un c.

3168.

Piena, siera meitiņām,
Lai meitiņas baltas aug;
Kāpostiņus puisēniem,
Lai tie auga zemi resni. 17a.

3169.

Rieti, rieti, rietājiņa,
Dod man pilnu slauktuvīti,
Mazi mani bāleliņi,
Baltas putras ēdājiņi. 91c, 91e Nr. 270.

3170.

Man bij viena zila kaza,
Tā man deva pulka piena,
Tā man deva pulka piena,
Ik vakaru pusslaucenes;

Dod, māmiņa, smalku miltu,
Lai es kazas putru vāru. 272a.

3171.
Cel kāju, dod pienu,
Bajāra gosniņa,
Bajāra bērniņi
Pieniņa dzērēji. 1911.

Plācenis, karaša un maize.

3172.
Plācenīts raudājās,
Ar plaukstām plaukstājams;
Kā maizīte neraudāja,
Ar dūrēm dūrējama. 90.

3173.
Stiepies gara, pleties plata
Mana kriķu karašiņa,
Lai es varu pamieļot
Ūzainīti, biksainīti. 73b.

3174.
Maizīt' mana bagātība,
Plācenītis pelnu rušķis:
Maize bērnu baņotāja,
Plācens viesu mielotājs. 335 Nr. 2042.

3175.
Maizīt manu bagāto,
Plācenīti nabadziņ!
Maizīt' ēžu ik dieniņas,
Plācenīti svētdienām. 107b.

3176.
Aijā, bērni, rītā svētki!
Šodien cepsim baltu maizi. 274c.

3177.
Atej (ab: Pikā), tēta, kliņģeriem,
Memma siltiem pīrāgiem! 27c.

3178.
Kumelītis pedelītis
Apgāž veģu vezumiņu;

Eita, bērni, ņemat veģus,
Cik jūs paši gribēdami. 325c.

3179.
Salda, salda man maizīte
Kā kaimiņa medutiņš!
Kaimiņš medu tecināja,
Es maizīti salināju. 239b.

3180.
Sargiesi, maizīte,
Nu tevi griezīs,
Izvilka māmiņa
Garo tutenu. 75m.

3181.
Bagāta maizīte glauž manu galviņu;
Māmiņa gan glaud, vējš purināja. 208b.

Kup, kup sviestiņ!

3182.
Bērni, bērni, kur karotes?
Ķērne nesa istabā;
Kad to ķērne kustinās,
Būs i sviesta, i paniņu. 401.

3183.
Kop, kop, sviestiņ!
Siltmaizīte krāsnī,
Siltmaizīte krāsnī,
Tā tevi gaidīja. 216a.

3184.
Kopā(,) sviestiņ, kopā
Kā zemes zālīte,
Kā liepas lapiņa —
Tādās pītēs — augstiem mūriem
To sieriņu samūrēja. 232.

3185.
Kup, kup, sviestiņ,
Kaudzīte galā!
Rīt nāks māmiņa
Mieloties. 47.

3186.

Kuļu, kuļu sviestiņu,
Mieloju dieviņu —
Pakaru vel(l)iņu vadzītē.

3187.

Dar, dari, sviestin,
Meties kaudzē,
Atbrauks māsina
Ar mazu bērniņu. 161¹c.

3188.

Dari, dari, sviestiņi,
Metiesi kaudzē!
Kā buļļa piere,
Kā māla mīdeklis. 159g.

3189.

Dod, māmiņa, ko dodama,
Sviesta nuciņ' i dod man;
Es tev būšu labs dēliņš,
Tev maizītes devējiņš. 7.

Tupeniši, rāceniši.

3190.

Tupi, tupi, tupenīt, —
Kas tev tupu tupināja?
Kas tev tupu tupināja,
Tas ij tevi apēdīs. 109b.

3191.

Kartupīt, kartupīt,
Kā mēs tevi ēdīsim?
Pie ceplīša gozēsīsim,
Ar sviestiņu ēdīsim. 311a.

3192.

Kas grieznī, kas grieznī,
Spures vien, spures vien;
Tupulī brālītī,
Tur gārdais kumosīņš. 324e.

3193.

Tupenīt, tupenīt,
Kā līdīsi vēderā?
Ne tev škura nomizota,
Ne ķildiņas iztīrītas. 379.

3194.

Tupenīši rācenīši
Ievēlās Daugavā;
Mazi bērni noraudāja,
Vēderiņus kasīdami. 75h.¹⁾

3195.

Dupurītis rācentiņis
Ievēlās Daugavā;
Mazi bērni noraudāja,
Vēderiņus braucīdami. 224.

3196.

Ķēburainis rācenītis
Iesritēja ezarāi;
Mazi bērni klāt stāvēja,
Vēderinus kasīdami. 164m.

Kāposti, rutki, zirņi, pupas, sīpoli.

3197.

Tupenīša meitu veda
Kāpostiņa dēliņam;
Visi mazi tupenīši
Iet māsai panākšņos. 27a.

3198.

Kāpostiņa meitu veda
Rutkalīša dēliņam;
Sīki rutki, burkānīši,
Visi gāja panākstos. 278c.

---

¹⁾ Daiņu skaita, kartupeļus katlā beņot.

3199.

Kāpostiņa meita biju,
Rutkam tiku vedekliņa:
Visi veci kāpostiņi
Lēca man panāksties. 131¹.

3200.

Sīpoliņa meitu veda,
Kniplociņa dēliņam;
Diži loki, mazi loki,
Visi jāja panākstos. 161c, 216b.

3201.

Kniplocina meitu vedu
Sīpolina dēlinam;
Visi mazi kniplocini
Jāj māsini panākstos. 156.

3202.

Miltiņi, miltiņi, zirnīši, zirnīši,
Pupiņas, pupiņas, tupulīši, tupulīši,
Pa lielam gabalam, gabalam! 41d.

3203.

Zirnīts, pupiņa, tā laba labība;
Kaņepe ragana, tā saka mātei. 41c Nr. 8 pag. 75.

3204.

Tupenīts, rācenīts,
Tie bij bērna barībiņa;
Kaņepīte, raganiņa,
Tā stāstīja māmiņai. 335 Nr. 1269.

Ķīselis un klučkas.

3205.

Riku, riku, ķīselīts, kā dzirnu akmins!
Ar cirvi cērtams, ar nazi griežams,
Pa virsu braucams ar kalnu kumeļu. 302.¹⁾

3206.

No vienas auziņas deviņi ķīseli!
Ar cirvi cērtams, ar nazi griežams,
Ar kalnu kumeļu pa virsu jājams. 360.

¹⁾ Ķīseli iejaucot.

3207.

Ai, klučkas biezas,
Bet piedegušas!
Kamēr māte govis slauca,
Tikām klučkas ķempītē. 68d.

LAIMES KREKLS.

3208.

Mana balta māmuļīte,
Mani balti audzināja:
Apvilkusi baltu kreklu,
Pacēlusi saulītē. 348.

3209.

Šuj, māmiņa, man krekliņu
Deviņām vīlītēm;
Devītā vīlītē
Liec man gudru padomiņu. 68d, 181a, 181b. 525c.

3210.

Sadomnīce, sagādnīce
Mana veca māmuliņa:
Man krekliņu pašuvusi
No deviņi gabaliņi. 18, 91c, 73b.

3211.

Lietā būšu es, māmiņa,
Ja tu mani lietā liksi:
Apvilkusi baltu kreklu,
Izcel mani saulītē. 91c un d.

3212.

Apauniet man kājiņas,
Ielaidiet celiņā,
Tad sakiet manu vainu,
Ja maizītes nedabūju. 68d.

MAISA KREKLS.

3213.

Pirmajam dēliņam
Slēžu kreklu šūdināju;
Jau otram, trešajam
No pakulām rubināju. 302.

3214.

Pirmajam bērniņam
Rakstīdama kreklu šuvu;
Jau otram, jau trešam
I vīlēt nevīlēju. 107a.

3215.

Pirmajami bērniņami
Slēžu kreklu šūdināju;
Otrajam, trešajam
Ogļu maišels mugurāi. 269d.

3216.

Es piedzimu goda bērns
No veciem ļautiņiem;
Šūniet man goda kreklu
No veciem maisiņiem. 137b, 137h.

3217.

Es bij mazs puisēniņš,
Es nenieka nezināju;
Šuvat manim goda svārkus
No vecām ķeselēm. 119b.

3218.

Es izaugu goda bērnis
No vecās māmuliņas,
Man pašuva goda kreklu
No veca ogļu maisa. 188°.

BĒRNAM GLAUŽ MATUS UN MAZGĀ MUTI.

3219.

Cielaviņa galvu glauda
Ezeriņa maliņā;
Man saglauda māmuliņa
Istabiņas dibinā. 379.

3220.

Cielaviņa galvu glauda
Ezeriņa maliņā;
Man māmiņa saglaudīja
Dūmainā istabā. 324e, 325a.

3221.

Sukā, māte, man galviņu,
Met matiņus ugunī,
Lai putniņi neievilka (jeb: neievelk)
Čikstošā kociņā. 16, 13, 28d, 91c, 317b.

3222.

Sukā, māte, man galviņu,
Met matiņus ugunē,
Lai putniņi neievilka
Sīku koku ligzdiņā. 152.

3223.

Sukā, māte, man galviņu,
Met matiņus ugunī,
Lai pelītes neievilka
Savā bērnu midzenī. 216b.

3224.

Met matiņus ugunī,
Neatstāj pagalmā,
Lai pelīte neievelk
Čikstētājā bērziņā. 117, 138. 139.

3225.

Sukā, māte, man galviņu,
Nelaid matu vējiņā,
Lai vējiņis neienesa
Čikstošā kociņā. 85e, 111d.

3226.

Gludan' bij tam galviņ',
Kam māmiņ' glaudantiņ';
Sapūras' tam galviņ',
Kam nebija glaudantiņ'. 211a Nr. 2384, 211b Nr. 2004.

3227.

Jauni oši, ozoliņi,
Zilīm ziedīm noziedēja;
Māte mani nomazgāja
Tekošāi upītēi. 224c Nr. 1028.

3228.

Roka roku mazgājās, —
Kas mutīti nomazgās?
Tām pašām rociņām
I mutīte jāmazgā. 322e.

NESUKĀTI MATIŅI.

3229.

Kauna, kauna tev, meitiņ,
Nesukāti tev matiņi!
Ir irbīte ceļu tek,
Izsukāj'se cekuliņu. 69d, 179b.

3230.

Kaunies, kaunies tu, meitiņa,
Tev galviņa nesukāta!
Kā saglauda cielaviņa
Savu gludu cekuliņu. 93b.

3231.

Visas bija man māsiņas
Gluženim matinim,
Viena pate izpūruse, —
To vedīšu brammanam. 164m.

3232.

Dievs lai redz tēvu, māti,
Kas man tādu audzināja:
Ni mācēju kāju aut,
Ni galviņas izsukāt. 134a.

VECĀKI UN BĒRNI TRŪKUMĀ.

3233.

Sīki, mazi man bērniņi,
Kā tam purva strazdiņam;
Skrienu dienu, skrienu nakti,
Nevar bērnu pabarot. 106.

3234.

Raudāj' tēvs, raudāj' māte,
Raudāj' bērni pakaļā:
Ko bij tiem neraudāt,
Kad mājā maizes nav. 14.

3235.

Kapu, kapu, kāpostiņi,
Bērni raud neēduši;
Cita saime paēdusi,
Aizgājusi druviņā. 311a.

3236.

Sieva raud, bērni kauc,
Bez putraimu kāpostiņi;
Neraud, sieva, nekauc, bērni,
Rīgā pilni spīķerīši. 91f.

3237.

Ēdat, bērni, knapojat,
Paša tēva domas būs:
Pārdos vecu kažociņu,
Nopirks rudzu puspūrīti. 180a.

3238.

Ēdiet, bērni, šņakājiet,
Tēvs pārdeva kažociņu:
Tēvam nauda maciņā,
Rīgā rudzi spīķerī. 112.

3239.

Ēdat, bērni, šņakājat,
Tēvs pārdeva kažociņu,
Tēvs pārdeva kažociņu,
Māte baltu villānīti. 18.

BĒRNIŅI, PLIKVĒDERĪŠI.

3240.

Es māmiņa kā liepiņa,
Man bērniņi kā mušiņas,

Man bērniņi kā mušiņas,
Visiem pliki vēderiņi. 161c.

3241.
Bērniņ', mani kokalīši,
Ar plikiem vēderiem,
Rudzu putru sastrēbusi,
Uz cepliša satupuši. 190f.

3242.
Vai, bērniņi, man' bērniņi,
Visiem kaili vēderiņi;
Pavasara saulītē
Kā strazdiņi vicenāja. 6c.

3243.
Bērni mani kosalāni,
Visiem pliki vēderiņi;
Paldies ciema ļautiņiem,
Ka tie man nezasmēja. 91d.

3244.
Kālabadi tav, māsiņa,
Bērniem pliki vēderiņi?
Vai liniņi tav neauga,
Vai vārpstīte netecēja? 224d Nr. 1758.

3245.
Bērni mani kosvārnīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Kad atlēks priedes, egles,
Visiem šūšu kažociņus. 335 Nr. 1267.

3246.
Bērni mani kovārnīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Kad atnāca ziemas svētki,
Visiem kurpes kājiņā. 76.

3247.
Bērni mani kovārnīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Kad atnāca svēta diena,
Visiem cauņu cepurītes. 400.

3248.

Bērnīņ', mani kovārnīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Kad atnāca svēta diena,
Visiem lūša kažociņi,
Visiem lūša kažociņi,
Visiem cauņa cepurītes. 379.

ĒSTI MAN GRIBĒJĀS.

3249.

Ēsti man gribējās,
Māte maizes man nedeļa;
Tā sacīja, nedodama:
Zaļi rudzi tūrumā. 91 c.

3250.

Ēsti man gribējās,
Māte maizes man nedeļa;
Tā sacīja, nedodama:
Mazi brāļi arājiņi. 22o, 68a.

3251.

Ēsti man gribējās,
Māte maizes man nedeļa;
Tā sacīja, nedodama:
Meklē pate arājiņa;
Kur es ņemšu, kas man dos
Tik mazai (al.: jaunai) arājiņu? 398.

3252.

Ēstu grib, dzertu grib
Mans mazais vēderiņš;
Vai ar dziesmu piedziedāšu
Savu mazu vēderiņu? 73b.

3253.

Māte, māte, maizes, maizes,
Kā es tavas cūkas ganu.
Ja nedosi man maizītes,
Laidīs' cūkas druviņā. 241e.

3254.

Sen vajdzēja launadziņa,
Kaut būt' laba devējiņa,

Jau saulīte patecēse,
Launadziņa laiciņā. 69d.

3255.

Dod, māmiņa, azaidiņu,
Negribēšu launadziņu;
Dod, māmiņa, launadziņu,
Negribēšu vakariņas;
Dod, māmiņa, vakariņas,
Negulēšu neēduse. 172a.

3256.

Ēsti man gribējās,
Māte maizes man nedeva;
Tā sacīja, nedodama:
Ko, bērniņi, darījāt?
Vai bijāt rijas kult,
Vai mālišu ritināt? 18.

3257.

Vai, Dievi, galva sāp,
Vai, Dievi, vēderīts!
Galva sāp: gulēt gribu;
Vēders sāp: ēst gribēju. 119b.

3258.

Atdodiet, citi bērni,
Manu tiesu vakariņu,
Es vakar apsagulu,
Vakariņu neēduse. 68e.

3259.

Vēders sāp, vēders sāp,
Vēderzāļu gribēdams;
Dod, māmiņ(a), sviest' ar maizi,
Tad vēders nesāpēs. 109b, 321, 7⁰.

3260.

Visi saka, visi saka:
Taisiet ciskas, eit' gulēt!
Tā vārdiņa nesacīja:
Ēdiet, bērni, vakariņas! 75b.

3261.

Eit' gulēt, mazi bērni,
Vakariņas neēduši,

Zīle, žube aiznesuse
Kambarīša atslēdziņu. 45¹.

3262.

Ko, bērniņi, ēdīsim,
Rītā agri cēlušies?
Tēva sētas kaņepītes
Zvirbulīši noēduši. 85d.

MĀTE AUDZINA BĒRNA GARU. MĀTES PADOMS.

3263.

Lēni, lēni bērziņš auga,
Lēni lapas darināja;
Lēni augu pie māmiņas,
Gudru ņemu padomiņu. 2b, 17a, 19d, 22p, 27a, 85d, 91g, 293a, 364¹, 408, 412.

3264.

Lēni, lēni ozols auga,
Lēni lapas darināja;
Grūti augu pie māmiņas,
Lēni lasu padomiņu. 408 Nr. 73.

3265.

Ozolam bieza miza,
Lēni lapas darināja;
Es izaugu pie māmiņas,
Lēni laidu (al.: laižu) valodiņu. 68d, 75f.

3266.

Kur, puisīti, tu būt' ņēmis
Savu gudru padomiņu,
Ja nebūtu māmuliņa
Tevi gudru audzējuse? 22b.

3267.

Laba man māmuliņa,
Labi mani mācījusi:
Ne sunīša kājām spert,
Ne guntiņas pagālītes. 311a.

3268.

Ne sunīša es nespēru,
Ne uguns pagālītes:

I sunīts Dieva laists,
I uguns pagalīte. 45b.

3269.

Labi mani māte māca,
Kā pašai izdarīt:
Ciemā ilgi nedzīvot,
Sētā bārgi nerunāt. 89b.

3270.

Man māmiņa piesacīja,
Ciemā daudzi nerunāt,
Ciemā daudzi nerunāt,
Valodiņas nebārstīt. 41a.

3271.

Ļaudis sauca neprašīņu,
Ka es daudz nerunāju.
Nerunāju, nerunāju,
Māte lika nerunāt,
Māte lika nerunāt,
Nebārstīt valodiņas;
Gudru ļaužu bērniņš biju,
Nebārstīju valodiņas. 6c.

LĪDZĪBAS.

3272.

Bērniņ, tavu trakumiņu,
No celmiņa gremzdu gaida,
No celmiņa gremzdu gaida,
No dzedziedas rācenīšu! 68d.

3273.

Puteniņš piena prasa,
Pa laipiņu tecēdams.
Ko, darīji, puteniņ,
Savu govu neganīj's? 91c, 86c.

3274.

Putniņš raudāja,
Galviņa sāpēja.
Kam gāji, putniņ,
Apiņu dārzā
Apiņu ziediņus
Nolasīt?

Vāvere raudāja,
Vēders sāpēja.
Kam ēdi, vāverīt,
Čiekuru daudz? 113c.

3275.
Apiņu putniņam
Galviņa sāp;
Kam agri dziedāji
Maikstītes galā? 185¹.

3276.
Žūžu, meitiņ,
Baltā kreklā;
Ciemmeit's slink's,
Melnā kreklā. 210¹.

3277.
Pļikadī, pļekadī!
Aiz upītes velējās.
Melni bērni velējās
Ar baltām galviņām. 4b.

3278.
Musti, Musti, mazgā muti,
Bieza putra vācelē;
Ja tu mutes nemazgāsi,
Biezas putras nedabūsi. 97b.

3279.
Kuŗš putniņis agri cēlās,
Agri ēda brokastīņu;
Kuŗš putniņis launagā,
Savu knābi knubināja. 241e.

3280.
Kuŗš putniņš agri ceļas,
Tas noslauka deguntiņu;
Kuŗš ceļas saulītē,
Tas astīti šķirināja. 407k.

3281.
Kuŗš putniņis agri skrēja,
Agri slauka deguntiņu;
Kuŗš bērniņis mātei klausā,
Agri ēda brokastīņu. 224c Nr. 2557, 224d Nr. 424.

SUDRABA PUTNIŅŠ.
(Pamācība.)

3282.

Ak tu zelta lakstīgala,
Nelaidies rāvienā,
Visi tavi spārnu gali
Zeltītām lāsītēm. 182 Nr. 6, 345.

3283.

Sudrabiņa lakstīgala
Nolaidāsi rasiņā;
Visi viņas spārnu gali
Sudrabiņa lāsītēs. 207c.

3284.

Sudrabota cielaviņa,
Nelaidies rāvenā,
Paliks tavi spārnu gali
Sudrabiņa lāsītēm. 41c Nr. 1 pag. 104, 224e Nr. 140.

3285.

Cīrulīt mazputniņ,
Nelaidies rāvienā,
Visi tavi spārnu gali
Sudrabiņu vizināja. 75b.

3286.

Rauduvīte, rauduvīte,
Nelaidiesi rāvājāi,
Paliks tavi zelta spārni
Ar rāvāja ūdentiņu. 279^b.

3287.

Sudrabota cielaviņa
Iemetās rāvienā;
Sudraboti spārnu gali
Tapa melni rāvienā. 188°.

MĀCĪBA.

3288.

Mākulīti Dieviņš māca,
Nemākuli māmuliņa;
Nemākuli nevarēja
I māmiņa izmācīt. 335 Nr. 1851.

3289.

Izmākušu Dieviņš māca,
Nemākušu māmuļiņa;
Nemākušu nevarēja
Ne Dieviņš izmācīt. 30b.

3290.

Ai, bērniņi, ai, bērniņi,
Klausāt tēvu, māmuliņu!
Mūžam saule debesīs,
Ne mūžam tēvs, māmiņa. 275.

3291.

Dēli, meitas, jaunavītes,
Klausāt vecu māmuļīti;
Neiet labi tai sētēi,
Kur vecākus neklausīja. 189b.

3292.

Kura meita māti klausu,
Tai māmiņa pūru dara;
Kura māti neklausīja,
Lai dar' pate raudādama.

3293.

Kura meita māti klausu,
Tai māmiņa pūru dara;
Kura māti neklausīja,
Tai iesēja pauniņā. 49.

3294.

Kuŗa meita tēvu klausu,
Pillas krūtis sudrabiņa;
Kuŗa klausu ciema puiŗus,
Pillas acis asariņu. 161c.

3295.

Klaus', māsiņ, veca, jauna,
Klaus' putniņa zariņā;
Veca, jauna klausīdama,
Tiksi pate sūtītāja. 69a.

3296.

Labi, labi tam puiŗam,
Kas māmiņas prātu dar':
Tam nebūs jāmeklē
Siev' svešē novadē. 219a.

3297.

To puisīti suņi rēja,
Kas tēviņu neklausīja;
To meitiņu tautas mīl,
Kas klausīja māmuļīti. 172q.

3298.

Kas vecā vārda klausā,
Pilnu cepli maizes cepa;
Kas vecā neklausīja,
Pa pelniem rušināja. 407f.

3299.

Tēva tēva laipas mestas,
Bērnu bērni laipojās:
Tie bērniņi laipojās,
Kas klaus' tēva, māmuliņas. 324a.

3300.

Tēvu tēvi laipu meta,
Lai bērniņi laipojās.
Tā, bērniņi, laipojat,
Ka laipiņa nepārlūzt. 126b.

3301.

Tēvu tēvu laipas mestas,
Mēs bērniņi laipotāji.
Tā, bērniņi, laipojam,
Ka pietika mūdeņam. 407k.

3302.

Kaunam bija kaunēties,
Māmaliņas bijāties:
Kaunam laista šī saulīte,
Bijāšanai māmaliņa. 6c.

3303.

Vai kauniņis ar godiņu
Abi līdzī piedzimuši?
Kas kauniņu kaunējās,
Tas godiņu paturēja. 206.

3304.

Ai, bērniņi, ai, bērniņi,
Glabājiet tēvu savu!
I bitītes savu tēvu
Vilcin vilka ozolā. 68d.

3305.

Ai, bērniņi, ai, bērniņi,
Glabājiet māmuliņu!
Nāks tautiņas nākamo,
Prasīs jūsu māmuliņas. 407d.

3306.

Ei, bērniņi, ei, bērniņi,
Godājiet vecākos!
Kā biķītes savu tēvu
Nesin nesa ozolā. 98.

DIEVPALĪGS.

3307.

Aust gaismiņa, lec saulīte,
Tas pirmais gaišumiņš;
Labrītiņ! Dievs palīdz!
Tā pirmā valodiņa. 174e, 241e.

3308.

Dievam devu labu rītu,
Dievam labu vakariņu;
Dievpalīgu i gribēju,
Kur iedamis, tecēdamis. 91c.

3309.

Dievam devu labu rītu,
Dievam labu vakariņu;
Dieviņam pa prātam,
Ka mēs viņu daudzīnām. 93¹c.

3310.

Paldies saku Dieviņam,
Nu paēdu brokastiņu!
Lai Dievs līdz rociņām
Launadziņu nopelnīt. 216b.

3311.

Paldies dievu dieviņam,
Nu paēdu launadziņu!
Dievs dod citu nopelnīt
Līdz vakaru reiziņai. 45a.

3312.
Paēduši, padzēruši,
Pateiciet Dieviņam
Par pienu, par sviestu,
Par balto saules maiz'. 335 Nr. 1844.

3313.
Rītiņā celdamās,
Pirma Dievu pieminēju;
Dieviņš man palīdzēja
Šai visā dieniņā. 91c.

GRĀMATAS SĪKIE RAKSTI.

3314.
Skolas bērni gauži raud,
Grāmatā vērdamies:
Grāmatā sīki raksti,
Vajag gudra padomiņa. 322a.

3315.
Gauži raud skolas bērni,
Grāmatā vērdamies:
Grāmatā smalki raksti,
Nevar drīzi izlasīt. 41c 6 pag. 293.

3316.
Grāmatiņa, grāmatiņa,
Ko tu man laba dari?

Ne tu devi baltas putas,
Ne maizītes man paēst. 137c.

3317.
Grāmatiņ, grāmatiņ,
Ko tu man laba dar'?
Vai tu man svārkus dod',
Vai riņķotu kažociņ'? 137e.

3318.
Grāmatiņa, grāmatiņa,
Skrien tu elles dibenā!
Tevis dēļ mani kūla
I rītosī, vakaros. 69a.

MĪKLAS.

3319.
Ubadziņi bizenēja
Pavasara saulītē,
Kulitiņas sakāruši
Ozoliņa zariņos.¹⁾ 46b.

3320.
Ubadziņi bizenēja
Siltajā saulītē,
Visi savas kulītes
Upītē samērkuši.²⁾ 379.

3321.
Salti pūta ziemas vēji,
Sāka veči bizenāt,
Savas kules pakārdami
Sausa koka stumbanā. 33b. (?)

3322.
Lietiņa līgo, ūsiņš žūžo,
Visiem dzirdēt, vienam saprast.³⁾ 174.

¹⁾ Mīklas atminējums: lapsenes.

²⁾ Mīklas atminējums: odi.

³⁾ Atminējums: šūpulis un bērns.

MAZĀS MEITENES.

3323.

Maza, maza meitenīte,
Kā putriņas vērpelīte:
Kad piesita, tad skanēja
Par visāmi maliņāmi. 224n.

3324.

Mazajām meitiņām,
Vējiņš matus plivināja;
Vai tādēļ plivināja,
Maza bēda galviņā. 137e.

3325.

Es maza meitina,
Man zili svārki,
Sudraba saktina
Kā mēnestinis. 158.

3326.

Es maza meitiņa,
Es māku rotāt,
Šurpu, turpu,
Pie tēva, pie mātes. 241e.

3327.

Es maza meitiņa,
Man arī banda:
Puspūra prievetu,
Vērpele gredzenu. 181k.

3328.

Ne mušiņas bērniņš biju,
Nenoslīku pieniņa;
Lielu ļaužu, gudra tēva,
No godīgas māmuļiņas. 22p.

3329.

Tētiņ, memmiņ,
Kad būšu līela?
Rociņas, kājiņas,
Kā bērza pūpiņas. 68d.

3330.

Lai runāja lielas meitas,
Par puišiem, brūtgāniem;

Mēs mazie skuķēniņi
Par jēriem, kazlēniem,
Par jēriem, kazlēniem,
Par cimdiem, zeķītēm. 21c, 21b, 391, 401.

3331.
Ai, mazās meitenītes,
Kam jūs lielas neaugat?
Vai jūs mazas varēsiet
Tautu dzirnas ritināt? 379.

3332.
Mazajām māsiņām
Rieksta čaulas dzirnas kalu;
Lielajām, resnajām
No pelēka akmentiņa. 88c.

3333.
Es moza meitiņa, maņ loba laimeņa:
Aug maņi jēreņi, aug kozuļeņi,
Ir munai vistenai divipadsmi còleišu.
Divi devu kungam, divi vonogam,
Vél maņi pošai ostoņi palyka. 435a.

DRĪZ ES GĀJU, DRĪZ TECĒJU.

3334.
Drīz es gāju, drīz tecēju,
Kur māmiņa man raidīja,
Kā māmiņa tad tecēja,
Kad raudāju šūpulī. 208b.

3335.
Kāda koka tas bērziņš,
Lapo zelta lapiņām?
Kuras mātes tas bērniņš,
Kas iet visur nesūtāms? 41b, 408 Nr. 1362.

3336.
Kāda koka tā laiviņa,
Tā iet visu neirama?
Kādu ļaužu tas bērniņš,
Tas iet visu nesūtāms? 6c.

3337.

Ir pie Dieva tāds kociņš,
Kas zied zelta ziediņiem;
Ir pie mātes tāds bērniņš,
Kas klausīja viena vārda. 91c.

3338.

Dzied, gailīti, vienu reizi,
Gana reizes dziedājuma;
Sauc, māmiņa, vienu reizi,
Gana reizes saukumiņa. 118¹, 137d.

LUTEKLE.

3339.

Smalki pūta sila priede,
Smalku lietu gaidīdama;
Smalka mana māmuliņa,
Smalki mani audzināja. 232.

3340.

Nelaiž mani māmuliņte
Ne ganiņu pavadīt:
Teica mani tievu, smalku
Smildziņās pazūdam. 49.

3341.

Mani mīļa māmuliņa
Mazgā piena muldiņā,
Lai es augu sarkanbalta,
Kā puķīte dārziņā. 166.

3342.

Es māmiņai viena meita,
Es darīju ko gribēju:
Pienu ēžu, pienu dzēru,
Pienā muti nomazgāju. 324e.

3343.

Es māmiņai viena meita,
Visa laba gribētāja:
Ik rītiņus pien' ar maizi,
Uz palaga kājas āvu. 407d, 408 Nr. 388.

3344.

Viena pate mātes meita,
Laba vien gribētāja:
Baltas putras ēdājiņa,
Runkainīšu nesātāja. 75b.

3345.

Es uzaugu pie māmīnas,
Kā mazā preilenīt':
Baltās degu zeķītēs,
Sarkanās kurpītēs. 119^l.

3346.

Es uzaugu pie māmīnas,
Kā mazā mamzelīt',
Dūju spalvn ķisiņos,
Drellī augstos palagos. 119c.

3347.

Māmiņ' maní tā auklēja,
Kā baltaju linu šauju,
Ietīdama, iztīdama
Smalkos linu lakatos. 16.

3348.

Man' māmiņa tā auklēja,
Kā saulīte zirņu ziedu,
Ietīdama, iztīdama
Baltos linu palagos. 118^l.

3349.

Es savai māmiņai
Kā sirsniņa azotē,
Kā sirsniņa azotē,
Kā puķīte dārziņā. 216a un b.

3350.

Pie māmiņas es uzaugu
Kā rozīte ziedēdam,
Ar puķīti rotājos,
Saulītē sildījos. 302.

MĀTE RĀJ.

3351.

Kam, lietiņis, smalks noliji,
Kam rasiņu padarīji?
Kam, māmiņa, mani rāji,
Kam kauniņu padarīji? 22h.

3352.

Neviens putnis tā nedūc,
Kā dūc meža balodītis;
Neviens mani tā nerāj,
Kā rāj mani māmuliņa. 264m.

3353.

Rāj, māmiņa, kul, māmiņa,
Kamēr vari pievārēt;
Tad tu vairs nenorāsi,
Kad rīkstīti pušu laužu. 133¹a.

3354.

Bari mani, māmuliņa,
Bari mani maliņā,
Bari mani maliņā,
Kur ļautiņi nedzirdēja. 324e.

3355.

Ļaužu, ļaužu es bērniņš,
Par māmiņas rājumiņu;
Būtu ļaužu, vai nebūtu,
Būt' māmiņa nerājuse? 6c.

3356.

Mana paša māmuliņa
Paša ļauna, paša laba:
Pate mani sabārusi,
Pat' ar labu labināja. 407k.

3357.

Laimei sūdzi raudādama,
Ka man bārga māmuliņa;
Man Laimiņa atbildēja:
Vēl bārgāka sveša māte. 134c.

BARGĀ MĀTE.

3358.

Gŗūta mana dzīvošana,
Dieviņš žēlo nomirusus:
Tētiņš mani nemīlēja,
Māmuliņa nicināja. 159a.

3359.

Kāda Dieva es nelūdzu,
Kāda Dieva palīdzīga,
Mana paša māmuliņa
Mūžam laba nevēlēja. 30b.

3360.

Māte mani gauži rāja,
Izrājuse, niecināja:
Būt', māmiņa, mani raise (= rājusi),
Kaut nebūtu niecinājse. 174e.

3361.

Niviens koks tā nišņāc,
Kā tā velna apse šņāc;
Niviens mani tā nirāja,
Kā tā mana māmuliņa. 302.

3362.

Šorīt agri saule lēca
Pa visim rītiņim;
Šorīt sīva māmuliņa
Pa visām reiziņām. 172a.

3363.

Kāpēc mani māmuliņa
Nepatiesi ienīdēj'?
Citi bērni klaiņu plēsa,
Mani kūla nepaties'. 61c Nr. 2827.

3364.

Māmuliņa mani sauca:
Meitiņ mana nelietīte!
Lieta būšu, māmuliņa,
Kad Laimiņa lietā liks. 42¹, 138.

3365.

Māmuliņa mani sauca:
Meitiņ mana, nelietīte!

Pagaid', mana māmuliņe,
Būšu lieta, kad uzaugšu. 301¹.

3366.

Kur, māmiņa, mani liksi,
Kad es lieti nederēju?
Apvelc man baltu kreklu,
Cel pa logu saulītē.
Saulītē sildīšos,
Ar puķīti spēlēšos. 28¹.

NEKLAUSA MĀTES.

3367.

Māte mani labi māca,
Kaut es mātes klausījuse;
Es atrastu mātes vārdus,
Kā vilnaines pūriņā. 137e.

3368.

Māte mani mīļi sauca,
Es likos nedzirdot;
Būt māmiņa nu saukusi,
Es būt mīļi atbildējsi. 46b.

3369.

Aizgājuši, aizmirsuši,
Mātei rokas nedevuši;
Kā māmiņa neaizmirsā,
Šūpodama, auklējama. 119a.

3370. 3372.

Es meitiņa, jau' būdama,
Neklausīju māmuļīti;
Nula tik atjēdzos,
Kad māmiņas vairs nebija:
Kā paliku, tā atradu,
Sav' adīkļa vācelīti. 172a.

3371.

Pa vārtiem iztecēj'
Negrožātis kumeliņis;
Tā izgāja meitas slava,
Ka māmiņas neklausīja. 91a Nr. 3053.

3372.

Man tētiņš lab' sacīja,
Es tētiņam neklausīju;
Tēva vārdu neatradu
Kā cirvīti vadzītī. 91f.

3373.

Bij odziņas, kad ziedēja,
Kad jālasa, tad nevoid;
Bij bērniņi, kad auklēja,
Kad jāsūta, tad nevoid. 321.

3374.

Raud māmiņa viena gauži,
Raud ar otru runādama:
Diezgan bērnu auklējusi,
Nav soliņa gājējiņa. 312.

KŪLIENS.

3375.

Kādēļ, tēvaini,
Kur lauži rīksti?
Sudraba birzē,
Bērziņa galā. 345.

3376.

Per, māmiņa, mani mazu,
Ar bērziņa žagariņu,
Lai es augu tik lokana,
Kā bērziņa žagariņš. 337.

3377.

Māte mani mazu kūla
Ar vītola žagariņu,
Lai es augu tik lokana,
Kā vītola žagariņš. 27b, 87a, 398, 28¹.

3378.

Māte mani mazu kūla
Ar vītola atvasīti:
Lai es augu tieva gara,
Kā vītola atvasīte. 75f.

3379.

Māte gāja bērņus pērt, —
Bērņi nāca raudādami;
Ļaunu dienu pamanījši,
Satecēja aizkrāsne. 127^b.

3380.

Iegādāju, atgādāju,
Aiz ko mani māte kūla:
Cālīšam ac' izdūru,
Lai neredz putraimiņa. 91g.

3381.

Par kù moņi môte kòva,
Aiz mateņu volkódama?
Mòtis vorda naklaùseju,
Maizes skreiņu aplauzeju. 415 pag. 337 Nr. 597.

3382.

Tēviņš maní kult gribēja,
Pātadziņu mudžināja;
Dievs remdē tēva dusmas,
Kar pātagu vadzītī. 216b.

3383.

Kura meita tēva klausu,
Pilni pirksti gredzentiņu;
Kura meita neklausīja,
Piln' mugura žagariņu. 134a.

3384.

Kūla mani meža putni,
Kūla lauka cielaviņa;
Vai tādēļ putni kūla,
Ka es tēva neklausīju? 19c, 30b, 137e.

3385.

Vecā māt, vecā māt,
Sivēns tavu pīpi grauž,
Kam tu mani mazu kūli
Ar to sila čakārnīti. 15b, 27b.

3386.

Veca māt, veca māt,
Sivēns tavu pīpīt' grauza,
Kam tu mani mazu kūli,
Ar to putras mekšerīti. 6c.

3387.

Zinu, zinu, kas nu bija
Tanī bērzu birzītē:
Tēvis bija slotu griezti,
Māte sauju žagariņu.
Zinu, zinu, kas nu bija
Tas pēriena pelnītājs:
Sunis, kaulu grauzējiņš,
Kaķis kreima laizītājs.
I tie mūsu mazi bērni
No acīm vien zināja,
Vai kuls suni grauzējiņu,
Vai kaķīti laizītāju.
Kas bij grēku padarījis,
Sargā savu muguriņu;
Kas no ļauna nezināja,
Tas dziesmiņu trallināja. 401.

BĒRNU DARBI UN NEDARBI.

3388.

Māte gāj' uz klēti,
Es tecēju pakal;
Māt' iedeva pakulu kodaļu,
Es atdevu vējam;
Vējš noauda zīda kleitu
Sudrabiņa lapiņām. 158.

3389.

Citi bērni manu bērnu
Celiņā satikuši,
Labu nazi izvīluši,
Tutenīti iedevuši. 272a.

3390.

Paldies saku nadziņam,
Mutei gardi kumosīni;
Nedod Dievs, kad pienāktu,
Tad muguru oderētu. 109b.

3391.

Aija, aija, Pāvuliņi,
Mačiņš gāja pagrabā;
Tur būs pieniņš, tur būs mediņš,
Tur būs jauka valodiņa. 302.

3392.

Jāju, jāju rāceņus zagst,
Satieku rāceņu saimenieku.
Sviežu maišeli kārklienē,
Pats ieskrēju eglīnē. 193e.

3593.

Es gulēju siliņā
Ar diviem sunīšiem.
Sunīts saka: čavu, čavu!
Man biksītes: triku, triku! 407f.

3394.

Lielie puīši, mazie puīši,
Mežā brauca žagaros.
Mazajam puisīšam
Apsagāzās vezumiņš.
Lielie puīši, pieceliet
Mazajam vezumiņu. 324e.

3395.

Līzīt' sēž kamanās,
Es kamanu pakaļā;
Līzīt' grožus kustināja,
Es pātagu vīcināju. 272a.

3396.

Mazi bērni, mazi bērni,
Mazu bērnu valodiņa:
Sasēduši saulītē,
Kā stradiņi užināja. 69f.

ŠAUDA BALOŽUS.

3397.

Izpucēju balodīti,
Kam celiņa nerādīja;
Man satrūka zelta groži,
Apkārt Bausku važojot. 321.

3398.

Mana tēva ozolā
Pieci simti balodīšu.
Lādēj' plinti līdz galam,
Nošauj' visus balodīšus.
Uz tā viena šāvieniņa

Trīs dieniņas birtin bira,
Trīs dieniņas birtin bira,
Līdz nobira balodīši. 200a.

PUTNUS CEP.

3399.
Cep, cep, cīruli,
Cep, cep, cep!
Ko no cīruļa
Dabūsim?
Pušmuci tauku,
Puspodu gaļas;
Būs ko ratus
Pasmērēt. 272a.

3400.
Šāvu zīli, cepu zīli,
Kas no zīles iztecēja?
Pusmuc' tauku iztecēja.
Kur mēs taukus tērēsim?
Šūsīm kurpes, zābaciņus,
Taukiem viņus smērēsim. 379.

3401.
Zīlīt' cepu, zīlīt' vāru,
Pušmuc' tauku tecināju,
Lai nāk visi bāra bērī,
Kam bij sausa garoziņ'. 61g.

3402.
Piecas dienas zīli kāvu
Ar sešiem algādžiem.
Pieci podi zīlei tauku,
Pieci mārkī mārciņā. 222b.

3403.
Cepu, cepu sīļa gaļu;
Vai es tevi viens ēdīšu?
Došu kunga sulaiņam,
Došu govu moderei. 120c.

3404.
Piecas dienas sīli kāvu
Ar pieciem algādžiem,

Asi malkas dedzināju,
Mucu tauku tecināju. 71a.

3405.

Piecas dienas sīli kāvu
Ar pieciem algādžiem,
Oša malkas guni kūru,
Pusmuc' tauku tecināju;
Pieci gadi elpējos,
Taukos maizi mērcēdams. 106a.

3406.

Pieci, seši dalījās
Gar to manu vezumiņu,
Neviens labi nezināja,
Kas manā vezumā.
Pieci podi knaušu tauku,
Tie manā vezumā.
Tos mēs dārgi izdosim:
Pieci māрки mārciņā. 161c.

3407.

Puiši, vīri, kam ir nauda?
Man ir prece vezumā:
Pieci podi knaušu tauku,
Pieci māрки mārciņā. 190f.

PLŪC JŪRAS PUĶES UN ŠAUJ JŪRAS PUTNUS.

3408.

Lielas māsas, mazas māsas,
Iesim jūras puķes plūkt.
Jūras puķes skaistas puķes,
Dzeltāniemi ziediņiem,
Dzeltāniemi ziediņiem,
Sarkaniem vidiņiem. 95a.

3409.

Lieli brāļi, mazi brāļi,
Iesim jūras putnu šaut.
Jūras putni varen daiļi,
Dzeltenāmi kājiņām;
Dzeltenāmi kājiņām;
Sudrabiņa nadziņiem;
Sudrabiņa nadziņiem,
Zeltītiem spārniņiem;

Zeltītiem spārniņiem,
Dimantiņa cekuliem. 271b.

MAZAIS GANIŅŠ.

3410.
Buc, aitiņ, šķic, kaziņ,
Tav ganiņ' nevajdzē;
Tavs ganiņš šūplē gul
Basiņām kājiņām. 229¹.

3411.
Dod, māmiņa, kam dodama,
Nedod zosu ganiņam;
Zosis blāva ezarā,
Es ezara maliņā. 325c.

3412.
Dod, māmiņa, kam dodama,
Nedod mani zosganam;
Zosas peld Daugavā,
Ganiņš raud maliņē. 229¹.

3413.
Guž, guž, tēvaini,
Tēvs tevi kaus;
Man būs kājiņa
Par ganiņjumu. 224c Nr. 3981, 224d Nr. 551.

3414.
Sargies, tēviņi,
Nu tevi dors!
Visi mazi bērniņi,
Puļķīšus drāza;
Dors tevi no priekšas,
No pakaļiņas. 171a, 391, 401.

IZDZIED NEDĒĻAS DIENAS.

3415.

Ko jūs manī maksāsiet,
Es nedēļu izdziedāšu?
Pirma diena, otra diena,
Te trešdiena, ceturtdiena,
Te piektdiena, te sestdiena,
Te nedēļa pagalam! 95d.

3416.

Pirmo dien, otru dien
Velēties velējos;
Trešdien bija silta saule,
Tad es gāju ganiņos;
Piektdien tēvs alu dara,
Tad es nesu ūdentiņu;
Sestdien māte maizi cepa,
Tad es sviestu saķērnēju;
Svētdien viju vainadziņu,
Tad es gāju baznīcā. 316.

3417.

Pirmo dienu rudzus kūla,
Otro dienu bīdelēja,
Trešdien maizīt' žūrēja,
Ceturtdien beķerēja,
Piektdien cepli kurināja,
Sestdien cepli iestellēja,
Svētdien bērni baznīcā,
Silta maize kulītē. 68a.

3418.

Pirmo dienu kazu kāvu,
Otro dienu nodīrāju,
Trešdien gaļu izvārīju,
Ceturtdien apēdu,
Piektdien ādu izģērēju,
Sestdien šuvu kažociņu,
Svētdien gāju baznīcā,
Jauns kažoks mugurā. 68a.

3419.

Maksājiet, sveši ļaudis,
Es nedēļu izdziedāju.
Pirmo dien' rijas kult,
Otru dien' māļu malt;

Trešdienā lietiņš lija,
Tad pie drēbu būķēšanas;
Cetortdien silta saule,
Tad pie siena grābstīšanas;
Piektdienā maizi cepu,
Sestdienā sviestu taisu;
Svētdien gāju baznīcā,
Dieva vārdus klausīties. 111d.

KUKAŽIŅA UN LĪKAŽIŅA.

3420.
Līkužiņa ciemā gāja,
Kukažiņa pavadīja.
«Ej tu, līkā Līkužiņa,
Atnes līku kukulīti.» 73b.

3421.
Kukažiņa ciemā gāja,
Līkažiņa pavadīja.
«Es tev lūdzu, Kukažiņ,
Atnes man kukulīša». 97g un h.

3422.
Kukša gāja ciemiņā,
Līkažiņa pavadīja.
«Atnes, Kukša, kukulīti
Līkažiņas bērniņiem». 22f, 401, 407h.

SAIMNIEKA UN KALPA BĒRNI.

3423.
Kalpu bērni, irbēniņi,
Agri tek migliņā;
Saimenieka svēteliši
Ilgi tup ligzdiņā. 161c.

3424.
Saimenieka bērniņiem
Visiem līkas muguriņas:
Kalpu bērni pārsituši,
Garozīņas prasīdami. 71c, 109c.

3425.

Saiminieku bērniņiem
Visiem līkas muguriņas:
Kalpu bērni pārsituši,
Kam izēda krējumiņu. 69d, 125³, 137c, 137f, 279a.

3426.

Saimenieka bērniņiem
Visiem kupri mugurā:
Kalpu bērni pārsituši,
Sviest' ar maizi prasīdami. 85d.

3427.

Saimenieka bērniņiem
Visiem pliki vēderiņi:
Kalpa bērni noplēsuši,
Savas daļas prasīdami. 75f.

3428.

Saimenieka bērniņiem
Visiem pliki vēderiņi:
Kalpu bērni noplēsuši,
Pavaldziņa prasīdami. 45¹.

SKAITĀMIE PANTIŅI.

3429.

Vienaļiņa, otraļiņa,
Tēraudiņa, sapatīņa,
Vigaļa, vagaļa,
Decku, kuko,
Deinik, desmit. 200a.

3430.

Venzga, duiga,
Treiga, veiga,
Sītiņ, sātiņ,
Ķedele, vedele,
Stilum, stipts. 200a.

3431.

Viebil, dībil,
Trigum, tragum,
Sastik, mastik,
Kūlik, vēlik,

Šķebero, vebero,
Tilab, tipts. 185g.

SMIEKLU DZIESMIŅAS.

3432.

Domājami, gādājami,
Kā puisīti (meitiņu) smīdināt:
Pakārsimi rācenīti
Deguniņa galiņā. 22b, 97a, 190b. 282.

3433.

Apskaitās tas puisītis, —
Kā mēs viņu smīdīsim?
Kausim mušas, dēsim desas,
Kārsim deguna galiņā. 111d.

3434.

Mans tēvs Dubur-Dāvus,
Mana māte Dubur-Līze,
Es pats mazs putniņš
Spicu stāvu deguntiņu. 281b. (Mīkla?)

3435.

Vecais tēvs iet uz mežu,
Pamet bērnu pakaļā.
Kuš, kuš, bērniņi, neraudiet,
Dievs dos rudzīšus, cepsim maizīti;
Cūciņa mūsu arājiņš,
Cīrulītis ecētājs. 275.

3436. Zili melni dūmi kūp

Aiz tā meža gabaliņa;
Maza, maza meita raud
Aiz tā meža gabaliņa. 291.

3437. Pilu, pilu, dūciņas,

Ragutiņas spēlē,
Ķipars danco
Raibām biksām. 152.

3438.

Tēte Rīgā,
Memme Bauskā,
Es pats mājās,
Bikšas kājās. 281d.

3439.

Sakermenč divi reizes!
Būs bērniem badu mirt?
Rīgā rudzi spīķerī,
Sētā ceplis pušķurē. 311a.

3440.

Visi mani bērniņi
Vāciski runā:
Maizīte brūfīte,
Karotīte leperīte,
Nazītis meserītis,
Purt, suni, ārā. 272a, 6a.

3441.

Mūsu tēvs
Viņpus Cēs',
Vadžus tēš',
Siekstus plēš,
Pelnī bērniem
Dienišku maizīti. 6c.

3442.

Vecais tēvs sēd pie krāsnes, —
Auna galva katlā vira,
Ledus dega ugunē, —
Vadžus teš, siekstus plēš. 156.

3443.

Tēvs mūs', māte mūs',
Visi mazi bērni mūs';
Lielais Ansis, tas nav mūs',
Tam pašami siev' un bērni. 244.

3444.

Blēņu baušļi.

Pirmais bauslis: Kaltiņš kulē; 2. Kazai divi ragi; 3. Ratiņam trīs kājas; 4. Govij četri pupi; 5. Rokai pieci pirksti; 6. Zirga pakavam sešas naglas; 7. Debess sietiņam septiņas zvaigznes; 8. Ritenim astoņi spieķi; 9. Rīgā zvana ar deviņiem pulksteņiem; 10. Ar desmit pirkstiem maize jāpelna. 200a, 6c, 33c, 219b.

3445.

Tēt, mamma, tēt, mamma,
Ved bērnu ciemā!
Ja nava drāniņas,
Tin pakulās;
Ja nava pakulas,
Tin porva sūnās. 224r.

3446.

Nākat, mani mīli bērni,
Man āboļi kabatā;
Atnāk mani mīli bērni,
Man āboļi izkrituši. 207¹.

3447.

Pie bāliņa sērsti gāju,
Vīzītē raušus cepu.
Sķic, incīt, līkastīt,
Apēd manu ceļa maizi. 215b.

3448.

Bērni raud asarām,
Ko ēdīs vakarā:
Tēvs ar māti bārdamies
Piena spanni apgāzuši. 98.

3449.

Iesēju driķīšus upītes malā,
Tos man noēda tatāri.
Aizgāju tatārus ar cirvi cirst,
Aizskrēja tatāri par garu mežu,
Iekrita cirvītis upītē.
Ne man cirvīša, ne tatāri,
Pats gāju mājās raudādams. 321.

3450.

Aija, aija, kaniķīt,
Rītā pārņāks vāveršnipis (?),
Kungam pili uztaisījs,
Pusnovada nopelnījs. 241g.

3451.

Bērni mani, bērni mani,
Es bērniem māmuliņa;
Suņi mani, suņi mani,
Es suņiem saiminīce. 91c.

3452.

Muni poši sātys lūpi,
Tī man labi padzīdò:
Vērseits bù—ù, kačeits ņau—ù,
Gaiļeits kikirikù—ù,
Zirdzeņš zvidze, suņeits réje,
Vuciņeņš mé—é—é. 435c.

3452¹.

Lieli vilki, mazi vilki ī, ī!

Lieki vilki ī!

Mazi vilki ņigu, ņegu, ņigu, ņegu! (Bērziņš Nītaurē.)

3453.

Kas metīs manā maciņā,

Tas sēdēs zelta krēsliņā;

Kas nemetīs man maciņā,

Tas sēdēs mēslu čupiņā.¹⁾ 272a.

¹⁾ Bērnām vienam ēdot kādu gardumu, ābolus vai zirņus, citi iekārdināti saliek saujiņas riekužiņā, piemiedz acis un skaita dziesmiņu, līdz laimīgais ēdējs tiem atmet kādu daļu.

VARIANTI.

2841.

1: S. mana siltākā; 2: Māmiņ' mana mīļākā, 22k.

1. Saūleit' sylta, māmēņ' jauka,

Obi vinu milumeņu:

Nu saūleitis sylti laiki,

Nu māmēņas mili vōrdi;

Saūleitē silldējūs

Māmēņā remdējūs. 432.

2843.

3: siltas dienas, 95b. — 2: mīlumiņu; 3: Saulīt' silta sildīties; 4: Māmiņ' jauka parunāt, 41c Nr. 3 pag. 309, 335 Nr. 319, 364¹, 404²a. — 1: mīļa; 2: Kaut mūžame pietikuse; 3: siltumiņis, 151b.

1. Mīl saulīte, mīl māmiņa,

Abas divas mīlēt mīl:

Saulītē sildījos,

Ar māmiņu runājos. 131¹ (K. Lūsiņš).

2. Saulītē sildījos,

Ar māmiņu runājos;

Saulīt' silta sildīties,

Māmiņ' mīļa runāties. 119¹ (L. Ansberga).

3. Saūleit sylta, paļeigo!

Poš (Koč) vokora cēlineiti;

Māmēņ, mili parunoi

Poš (Koč) myužeņa gaļeņā. 427¹a.

2846.

1: ustabiņa; 2: malciņ' ij kurēta; 3: Lai bij jauka; 4: ustabā, 69f. — 3: Vēl būt' silta; 4: Būt', 28d. — 1: Silta mana; 3: Vēl būt' silta, 33c. — 1: S. brāļa ist.; 3: Vēl būt' silta, vēl būt' jauka; 4: Ka, 75b. — 1: Silta mūsu ist.; 2: kurinot; 3: Jola silta, jola jauka, 104. — 3: Vēl būt' silta; 4: Būt' bijis mātes istabā, 131¹ (M. Enīte). — 2: kurinot; 3: Vēl būt' silta, vēl būt' jauka, 134a. — 1: silta, silta; 3: V. s., v. mīļāka, 127¹c.

1. Silta, jauka istabiņa,

Bērza malku kurināta;

Būt' siltāka, būt' jaukāka,

Būt' māmiņa istabā. 118¹, 120c.

2: Bērzū, 45¹. — 2: Oša, 61a, 61c Nr. 2814, 364¹. — 4: Kad m., 91f. — 4: Kaut m., 111d. — 1: S. mana ist.; 2: kurinot;

4: Būtu mana māmuļiņa, 324a. — 1: S. mana; 2: kurināma; 3: Jau bij silta, vēl būt' jauka; 4: Kaut, 111d. — 1: S. mana;

2: ij kurēta; 3: Jau bij silta, vēl būt jauka; 4: Kau' 85e, — 1: S. mana ustabiņa; 3: Jau bij silta, vēl būt jauka; 4: Kaut m. ustabā, 88b.

2. Silta mātes istabiņa,
Liepas malku kurināta;
Vēl jo silta valodiņa,
Ar māmiņu runājot. 200f.

3. Sylta, jauka ustabeņa,
Bārza molku kurynóta;
Vēl syltōka, vēl jaukōka,
Kad māmēņa ustobā. 429a, b un c. — Sal. 427°b (II pag. 51 Nr. 159).

4. Sylta muna ustabeņa,
Bārza molku kurinóta;
Beut' vēl sylta, beut' vēl loba,
Beut' māmēņa ustobā. 422a.
1: ustubeņa; 2: mólku; 3: vēl; 4: māmēņa ustubā, 422a.

2847.

1: Dedzu sk., dedzu sv.; 3: mana īsta māte; 4: Gaiša mana istabiņa, 297a.

2848.

1: Niviens p. t. nidūc; 2: K. dūc meža balodīts; 3: Niviens mani t. nimīl; 4: K. m. mani tēvs, māmiņa, 292.

1. Neviens koks tā nezied,
Kā zied lazda gavēnie;
Neviens mani tā nemīl,
Kā mīl sava māmaliņa. 88a Nr. 3048.

2. Niviens putnis tā nedūc,
Kā dūc meža balodīts;
Niviens mani tā negaida,
Kā gaid' mīļa māmuliņe. 301¹b.

2850.

1: māmuliņa; 2: Saules; 4: Liepu lapu, ievas ziedu, 91f. — 1: māmuliņa; 3: šūpolīti, 137e.

2851.

1: Augstu, s., tu līgoji; 2: Augstu; 3: dzīvoji, 121p. — 1 un 2: Augstu; 3: Dzīvo ilgi tu, māmiņa, 92. — 1: tu līgo, 111d. — 1 un 2: Augšu; 1: i līgoji; 3: i dzīvo, 127¹b. — 3: Dzīvo ilgi tu, māmiņa, 335 Nr. 345. 1 un 2: Augši; 2 un 4: tevīm, 407a.

1. Augški, saūleit, i ļeigoj,
Augški tev jōļeigoj;
Illgi, māmēņ, i dzeivoi,
Illgi tev jōdzeivoi. 427¹a.

1: Augšók; 2: Augški tev; 3: māmēņ, i dzeivoi; 4: jev jōdzeivoi, 422a. — 1: Augši; 2: Vēl augšók jōļeigoj; 4: Vēl illgók jōdzeivoi, 430a.

2. Kab tej muna mōmuļeņa
Saūlis myžu dzeivòjuse,
Napitryùktu milu vòrdu,
Ni gotovu gabaļeņu. 430¹b. — Sal. 427°b (II pag. 56 Nr. 3).
Ar turp. 5—6: Niu pìtryùka milu vòrdu, I gotovus gabaļeņu, 434a.

2852.

1: mans bērniņ; 2—3: Šūpulīša dibenē, Es tecēšu puķītes, 161f.

1. Čuči, guli, man' actiņa,
Līdz puķītes salasīšu;
Kad puķītes salasīšu,
Appuškošu šūpulīti. 200a.

1: mans bērniņ; ar turp. 5—6: Zilajāmi, zaļajāmi, Sarkanāmi rozītēm, 144a, 152. — 1: Č., čuči, man' gāliņ; 4: Šūpulīti izpuškošu, 200f.

2855.

1. Dievs man deva krusta bērnu
Pašā ziedu laiciņā;
Es noviju šūpulīti
Visādiem ziediņiem. 379.

1: Dievs dod man; 3: Es tam visu; 4: No tīriem, 42¹.

2. Es piedzimu vasarā
Pašā ziedu laiciņā;
Man apvija šūpulīti
Tīrajiem ziediņiem. 325c.

2863.

2 un 3: kājām skrien; 4: Un mazie, 108b.

2864.

1. Aiju, aiju, mazie bērni,
Lai tek lielie kājiņām;
Maziem kājas piekusušas,
Lieliem kājas nepiekusa. 219b.

2868.

1: Eijā, eijā; 2: Līdz j. 1. izaugsit; 3: Piekūst man; 4: Dienu, n. šūpājot, 224r.

2869.

2: vieglāja šūpule; 3: Niedra līkste; 4: šūpulīts, 196d.

1. Es savam mīļākam
Vieglī kāru šūpoliņ':
Niedra līksta, smilgu striķi,
Doņu pīta šūpoliņ'. 229¹.

2870.

1: bāleliņ; 3: Jau; 4: Krijšūtā šūpolī, 86c. — 4: Šūtā krija šūpulī, 23. — 3: Jau mām.; 4: Krijiem šūtu šūpolīti, 41c Nr. 58 pag. 143. — 1: brāleliņ; 4: šūpolīti, 311a. — 1: brālelini; 4: šūtā šūpulī, 319b Nr. 2364. — 3: Mani šūpo māmoliņa, 322e. — 1: brāleliņi; 3: šūpojuse; 4: Krijiem šūtā šūpolī, 324e. — 1: brāleliņ; 4: Krija šūtā šūpulī, 325a. — 1: Šūpojiesi; 4: Krija šūtā šūpolī, 28¹. — 1: Šūpojiesi; 3—4: Jau māmiņa gan šūpoja Krustiem šūtās šūpolēs, 407k.

1. Šūpojās brāleliņi

Priedītē, eglītē;

Man' šūpoja māmoliņa

Krijas šūtā šūpulī. 39d. (M. Brencis)

1: Šūpojies, bāleliņ; 5: māmuliņe, 20b.

2. Šūpojies, bāleliņ,

Krijas šūtu šūpulīti;

Man' māmiņa izšūpoja

Priedītē, eglītē. 95f.

1: brāleliņ; 2: Kriju šūtā šūpulī; 4: Priedītēji, eglītēji, 325e.

2873.

1. Velc, pelīte, saldu miegu

Mazajam(i) bērniņam;

Atvilkuse, atnesuse,

Liec šūpuļa pagalvī. 151b, 272a, 297a.

3: Savilkuse, sanesuse, 200a. — 4: Ieliec šūpļa, 270a, 274d. — 3: Atvilkusi, atnesusi, 279a, 302. — 4: galiņā, 300b (Krūmiņš) — 3: ielikuse; 4: Bērnam šūpļa pagalvī, 40¹ (2b).

2. Velc, pelīte, saldu miegu

Mazajam bērniņam,

Cauri namu, caur istabu,

Cauri šūpļa dibintiņam;

Savilkusi, sanesusi,

Ieliec šūpļa pagalvī. 264n.

3—4: Caur sienīņu, caur ceplīti, Caur istabas pamatiem; 5: Savilkuse, sanesuse, 264g un h.

3. Velc, pelīte, saldu miegu,

Mazajam bērniņam,

Caur ceplīti, caur krāsnīti,

Caur šūpuļa pagālīti;

Savilkusi saldu miegu,

Guli pate pagālī. 208b.

4. Incīti, kaķīti, atvelc miedzīņu,

Ieliec šūpļa galiņāi. 370.

5. Uci ļuļi pakuļbuļi,

Atnes, kaķeit, midzeņu caur pupu kiuleiti,

Caūr zērņu zōrdeņu, caur cepla sōneņu,

Īlic šyūpuļa galeņā. 430a.

2874.

2: Mazajami, 15². — 3: Savilkuse; 4: pate 17a. — 4: pate, 100. — 4: pagalvē, 141¹ (K. A. Ozoliņš), 364¹. — 3: Savilkuse, sanesuse; 4: pagālē (arī: pagalvī), 190f. — 3—4: Savilkuse, salikuse, Pate guli pagālē, 226g. — 3—4: Savilkuse, sanesuse, Pate gula kaigalē, 2291. — 3: Savilkuse, sanesuse; 4: G. pate maliņā, 345. — 3: Savilkuse; 4: G. pate pagālē, 591 Nr. 1066, 401. — 2: Mazajami, 39d. — 2: Mazajami; 3: Savilkuse; 4: pate pagalvie, 7°.

2877.

3: caur namiņu; 4: Mazā bērna pagalvī, 191b. — 3—4: Pa namiņu, pa sliexsnīti, Pašē šūpļu pagalvē, 219b. — 3—4: Caur namiņu, caur istabu, Caur pamatu, kamarī, 274c. — 4: Caur istabas pamatiņu, 281d. — 3: Caur namiņu, istabiņu, 298d. 3: Caur zemīti, caur saknīti; 4: pagālīti, 391 Nr. 1065, 401.

1. Velc, pelīte, bērnam miegu,

Kā incītis neredzēja,

Caur ceplīti, caur namiņu,

Caur šūpuļa pagalviņu. 400.

2: Kur kaķīte; 4: Caur istabas pamatiņu, 334. — 2: incīši; 3—4: Caur namiņu, caur istabu, Caur bēr'n' žūžu pagalviņu, 357.

2. Velc, pelīte, bērnam miegu,

Kā inciņš neredzēja,

Caur cepli, caur namu, caur istabiņu,

Caur bērna žūžiņu pagalves galu. 207r.

2880.

1. Atvelc(i), pelīte, bērnam(i) miedzīņu

Caur klēti, caur namu, caur istabiņu,

Ielieci bērnam šūpuļa galā, 75b.

1: bērniņam miegu; 2: Caur cepli; 4: Ieliec mazajam, 13a. — 1: Atnes; 2: Caur cepli, caur namu, caur visu istabu, 97a. — 1: Atnesi; 2—3: Caur namu, caur slotu, caur istabiņu, Ielieci šūpuļa galiņā, 224c Nr. 2524.

2882.

1. Incīt, pincīt, atvelc miedzīņu

Caur klēti, caur namu, caur istabiņu,

Uz mazā bērniņa šūpolīti. 344. — Sal. 416 (II pag. 54 Nr. 182).

2. Kaķeit, runnceit, atved midzeņu

Caūr klēteņu, caur nameņu, caur ustabeņu,

Īlic šyūpeļa gaļeņā. 427^ob (II pag. 54 Nr. 182).

2885.

1: Pelīt' brauc, vāģi č., 71c. — 1: Pelīt', 108b. — 1: cīkst; 2: Pārved miega v.; 4: Mazajame r., 151b. — 1: Kaķīts brauca par ezaru; 4: Kārļšam riekuziņa, 344.

1. Pele brauca, rati čīkst,
Pilnu vezmu miega veda.
Atvedusi, apdalīsi
Šim saujiņu, tam saujiņu. 207d.
2. Pele brauc, rati čīkst,
Ar miedzīņa vezumiņ';
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Mazajam riekūžiņa. 19f.
1: P. brauca, vāģi č.; 4: Manam bērnam r., 22n. — 3: Šam; 4: riekšsaujiņa, 326a. — 1: Pelīte brauca, ratiņi čīkst; 3: Kam saviņa, tam saviņa; 4: riekšsaviņa, 327. — 1: brauca; 2: Miegū veda vezumā; 4: Mazajami, 300b. — 1: brauca, 2: Miegū veda vezumiņā; 4: Mazajami, 263d. — 1: brauca, r. čīksti; 2: Pillu maisu miega veda; 4: Jānītim (al.: Mazajam), 224f.
3. Pelīte brauc, ratiņi čīkst,
Ar to miega vezumiņu;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Man pašai div' saujiņas. 61f.
3: šaujiņa; 4: šaujiņas, 65a. — 1: Pele brauca, vāģi č.; 4: riekūšiņa, 93b. — 2: Pārved miega v.; 4: riekšsaviņa, 169.
4. Pele brauca, rati čīkst,
Pilnu vesmu miega veda;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Mazajam (jeb Anniņai etc.) riekūžiņa. 224k.
1: cīkst; 3: Šim šaujele, tam šaujele; 4: riekšavele, 185d. — 1: cikst; 2: Pillus ratus; 3: Šim saujiņu, tam saujiņu; 4: riekūžiņu, 200a. — 3—4: Šim saujiņu, tam saujiņu, Mazam Jānim vesal' riekāžu (jeb: vezumu), 207d¹. — 1: brauc; 2: Lielu v. m. velk; 4: Bērniņam, 207s. — 1: cikst; 2: Veda miega vezumiņu; 4: riekšsaujiņa 208b. — 2: Pillu, 219b, 229g, 292. — 1: Pelīt'; 4: Bērniņam, 229b. — 2: Miegū veda vezumā, 231. — 2: Lielu v.; 4: Bērniņam, 241g. — 2: cikst; 2: Lielu v.; 251. — 1: cikst; 4: Manam bērnam r., 264g, 271b. — 4: Bērnam viss vezumiņš, 272a. — 4: Mazam bērnam r., 274c. — 2: Miegū veda vezumiņā, 279a, 290g, 298h. — 1: cikst, 345.
5. Pele brauc, rati čīkst,
Pilnu maisu miega veda;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Bērniņam riekšsaviņa. 190f.
1: cikst; 5: saujiņa; 4: riekšsaviņa, 144b. — 2: Lielu m.; 3—4: Šim šaujele, tam šaujele, Tam Jēpim visu maisu, 191b. — 1: cikst; 2: Pillu; 4: riekūžiņa, 224n. — 2: Lielu m.; 4: riekūžiņa, 281d.
6. Peliņš brauca, ratiņ' čīksta,
Bērniņami miedzīņ' veda;
Cītiem bērniem pa saujiņam,
Mūs bērniem riekūžām. 229¹.

2889.

- 3: mūs' sētā; 4: Mums miedzīņa daudz vajag, 13a. — 1: rati c.; 3: mūs' sētāi; 4: Dod tiem mūsu bērniņiem, 22h. — 3: mūs' mājā; 4: Mūs' mājā pulka b., 28d.

2890.

- 1: Ar miedzīņa v.; 3: pelīte, sētiņā; 4: Mums pulciņš m. b.; 5: saujiņa; 6: riekšsaviņa, 42. — 1: vāģi; 3: mūs' sētā; 6: Man pašam riekšsaviņu, 116. — 1: vāģi č.; 3: pelīt, istabā; 5: saujiņa; 6: Man pašam riekšsaviņa, 137e.
1. Rati čīkst, pele brauc
Ar to miega vezumiņu;
Brauc, pelīte, mūs' mājā,
Mums ir pulka mazu bērnu,
Mums ir pulka mazu bērnu
Šūpulī gulētāju. 100.

2892.

- 1: Tiltiņš rīb, pelīt' brauc, 120c. — 1—2: P. brauca, rati č., Ar miedzīņu vezumā; 4: visu vezumiņu, 207t. — 1: rati č.; 4: Dāvīšam vezumiņš, 379. — 4: Mīlei, 88c. — 3—4: Šim un tam dalīdama, Manim visu vezumiņu, 127%.

2893.

1. Pele brauca, rati čīkst,
Pilnu vezmu miega veda;
Šim saujiņa, tam saujiņa,
Mazajam(i) pilnas pūpas. 262c.

2: Pele veda miega vezmu; 4: pilnu šūpli, 224b. — 3: Šim saujiņu, tam saujiņu, 270a. — 2: Lielu v., 281d.

2897.

5: Ieliec šūpla pagalvī; 4: incīte, 226c. — 3: Liec šūpliša pagalvī; 4: Lai incīte nedabūja, 224r.

1. Velc, pelīte, saldu miegu
Mazajam bērniņam.
Caur cepli, caur namu, caur istabiņu;
Ieliec šūpla pagālī,
Lai incīte (jeb: kaķīte) nedabū. 224n.
2. Velc, pelīte, bērnam miegu,
Kur inciņis neredzēj',
Caur cepliņu, caur namiņu,
Caur šūpliņ' pagāliņ',
Caur šūpliņ' pagāliņ',
Pie bērniņ' actiņām. 229¹.

2902.

1. Atvelc, pelīte, dēliņam miedzīņu
Pa to celiņu, kur incīts neredz;
Kad incīts redzēs, nokodīs galviņu. 74b.

2905.

2: Lai pincīts; 3: C. istabu, c. kambari; 4: s. apakšiņu; 5: Ja tu labi; 6: Tad pateikšu pincīšam; 7: Pincīts. 207s. — NB. Sal. 2054.

1. Velc, peliņu, bērnam miegu,
Kur incīšu neredzēj',
Ja tu labi neatvilksi,
Tev' iedošu inciņam (runčiņam),
Incīts tavus kaulus graužīs,
Pa plāniņu vazādams. 229¹.
5—6: Runciņš tavus smalkus kaulus Pa vienami kripšķinās, 229¹.
2. Velc, velc, pelīte, bērnam miedzīņu
Caur namiņu, caur sienmalu,
Caur šūpeļa pagālīti.
Ja nevilksi cietu miegu,
Atdoš' tevi incīšam,
Incīš tavus mīkstus kaulus
Pa vienami krimšķinās. 207d¹.

2906.

5: Priežu zari, egļu zari, 301¹b. — 1: Kas briežam; 3: P. zars, e. zars, 6c. — 1: Kas briežam; 2: šūpolīti, 88b. — 3: Egļu z., priežu z., 301¹. — 3: Priede, egle, tā pakāra, 302. — 1: Kas briedim, kas lācim; 3: Priede liece, egle kāra; 4: pašūpoja, 344. — 2: šūpolīti, 379. — 1: Kas briežam; 2: šūpolīti. 74c. — 1: Kas vilkami; Tam, pakāra priede, egle; ar turpin. 5—6: Tev māmiņa, izšūpoja Krija šūtā šūpulī, 300b.

1. Vāverīte kuplastīte,
Kas tev kāra šūpulīti?
Priedes zari, egles zari,
Vēja māte šūpotāja. 328b.

1: Ai, caunīte, vāverīte; 3: — Priede, egle man pakāra, 270d. 300b.

2. Ai, caunīte, vāverīte,
Kas tev kāra šūpulīti?

— Priedes zari, egles zari,

Tie man kāra šūpulīti. 125¹.

4: Vēja māte šūpotāja, 30b, 289c. — 2 Kas kar tavu š.; 4: Vēja māte šūpotāja, 3531. — 4: Vēja māte šūpotāja, 353¹.
— 1: Caune, caune, vāverīte; 3: Priežu gali, egļu gali; 4: Vēja māte šūpotāja, 188°.

2907.

3—4: Priede kāra, egle kāra, Vēja māte šūpotāja, 28d.

2909.

1: briežam; 3: izauguši, 20b. — 3: vīri kā ozoli, 22a Nr. 4032. — 2: šūpolīti; 3: Brangi v. saauguši; 4: Ne š., ne a., 80c.
— 2: Purvā k. šūpolīti; 3: uzauguši; 4: Ne š., ne līgoti, 215b. — 3: Lieli, 278c. — 1: vilkami, kas lācimi; 3: Lieli, 279a.
— 1: vilkami, kas lācimi; 2: šūpolītes; 3: Izaug vīri kā ozoli; 4: neloloti, 281d. — 3: Lieli v. uzauguši; 4: Ne š., ne aukl., 298d. — 3—4: Lieli vīri uzauguši, Šūpulīša neredzējši, 302. — 2: šūpolītes; 3: saauguši; 4: Ne š., ne a., 309a.
— 2: kāre; 3: Tie uzauga tādi vīri, 22r. — 1: Kas lācim, kas briedim; 3: Lieli; 4: neloloti, 38e.

2910.

3: izauguši; 4: neauklēti, 22m. — 2: šūpolīti, 91 g. — 1: briežami, kas lāčami; 3: izauguši, 161c. — 1: briežam, kas lāčam; 2: šūpolīti; 4: Kā resnie ozoliņi, 311a. — 3: izauguši, 335 Nr. 1296, 364¹. — 2: šūpolītes; 4: neauklēti, 364¹.
— 1: briežiem, kas lāčiem, 391 Nr. 327.

2911.

1. Kas vilkam, kas lāčam

Mežā kāra šūpulīt'?

Lieli vīri uzauguši,

Šūpulīša neredzējši. 302.

2: šūpolīti; 3: izauguši; 4: Ne šūpoti, ne auklēti, 324e.

2. Uzaug vīri kā ozoli,

Šūpojami, lolojami;

Mežai auga brieži, lāči, —

Kas tiem kāra šūpulīti? 172a.

1: Bijām vīri paauguši, 181d.

2912.

1—2: Eiju, eiju, lāča lelle, Kārklē k. šūpeliņ'; 4: Paliks tukšs šūpelīts, 229¹.

2913.

1: lāču; 2: Basajāmi; 3: tēvis auklu; 4: vīžu, 224f. — 1: Žū, žū, l. lelle; 3: Ne tev t. a. vij; 4: pin, 353. — 1: Čučī, guli, man' pādīte; 2: Basajāmi; 3: Ne tev, 349¹.

2914.

1: lāča; 3: aizgāje, 750.

2915.

3: bišu kāpt; 4: M. auzu žubināt, 134c. — 1: Žūžū, žūžū, l. bērni; 3: med's meklēt, 364¹.

1. Čučī, guli, lāča bērns

Plakanām(i) kājiņām(i)!

Tēvs aizgāja medus lauzt,

Māte ogu palasīt;

Tēvs atnesa medus podu,

Māte ogu vācelīti.

Man būs ogas, man būs medus

Par bērniņa auklējumu. 28¹.

1: lāču bērnis; 3: bišu kaut; 6: šūpojumu, 300b (Lazdiņa).

2. Čučī, guli, lāča bērns,

Šūpolīša dibinā!

Tēvs aizgāja bišu kāpt,

Māte ogu palasīt;

Tēvs nesīs med's krozīti,
Māte ogu vācelīti. 111h.

1—2: Čučēt, gulēt, mazi bērni, Kā pelīte midzītī; 5: T. atnesa medus podu; 6: grezelīti, 40¹ (2b). — 1—2: Žūžo, žūžo, l. bērns, Plakanām kājiņām; 3: b. lauzt; 4 un 6: Māmiņ'; 5: medus kannu, 61g.

2916.

2: Plakanāmi; 3: kāpti; 5: med's kanniņu, 7°. — 2: Plakanāmi; 3: aizgāja med's meklēti; 5: med's kanniņu, 7°. 5—6: Atnāks tēvs ar medus podu, Māt' ar ogu vācelīti, 20. — 1: Eijā, žūžū, lāču bērniņ; 3: kopt; 5: T. atnesis med's podiņ', 22n. — 2: Ķepaiņām; 3: lauzt; 4: M. ogu siliņā; 5: med's kanniņu, 28d. — 1: Žūžū, žūžū; 3: med's meklēt; 5: atnese med's kanniņu, 41c Nr. 45 pag. 141. — 3: b. knāpt; 5: med's kanniņu, 68d, 68e, 335 Nr. 1238, 379. — 2: Šūpoliša dibenā; 4: Māt' odziņu; 5: T. atnesis med's podiņu, 74b. — 1: Eijo žūžo, lāča bērniņ; 5: atnese med's podiņu, 75b. — 1: Eijā, kušā; 3: b. ķert; 4: M. o. paogot; 5: med's krūzīti, 97d. — 2: Lāpainām k.; 3: aizgāje; 5: atnese med's kanniņu, 137d. — 1: Žūžū žūžū, 1. b.; 3: med's meklētu; 4: palasītu; 5: med's kanniņu, 141¹, 364¹. — 3: medu kopt; 5: pārnesa, 278c. — 3: kopt, 289a un c. — 3: b. kaut; 5: T. atnesis, 297a. — 3: b. kaut; 5: T. pārnesa, 298h. — 3: b. ņemt; 5: T. pārnesa, 302. — 5: med's kanniņu, 324a. — Eijā, eijā, 1. b.; 5: atnesis, 380. — 3: biš' raudzīt; 5: med's podiņu, 410.

1. Eijā, kušā, lāča bērns,

Plakanāmi kājiņām!

Tēvs aizgāja bišu mest,

Māte ogu palasīt;

Tēvs atnesa medus grozu,

Māte ogu vācelīti. 76.

2. Čučiet, guliet, lāča bērni,

Ķeblaināmi kājiņām!

Tēvs aizgāja bites kaut,

Māte ogas palasīt.

Tēvs pārnesa medus podu.

Māte ogu vācelīti;

Tēvs dod medus nodzerties,

Māte ogas paēsties. 274c.

2917.

2: Plakanām kājiņām; 6: mīkstu, 91c. — 1: Kušku, lulu, 1. b.; 2: Platajām lēpiņām; 3: kāptu; 4: a. lupinātu; 5: salda medus; 6: balta ķīseliša, 113c. — 1: Čabu, čabu, lāča b.; 2: Ar kailām kājiņām; 3: kāptu; 4: a. žubināt; 6: mīkstu, 125, 125b. — 2: Šūpoliša; 3: aizgāje b. kaut; 5—6 trūkst, 91h.

1. Čuči, guli, lāča bērns,

Plakanām kājiņām!

Tēvs aizgāja bišu kāpt,

Māte auzu žubināt;

Tēvs atnesa saldu medu,

Māte auzu vācelīti. 137e.

1: Eijā, kušā; 3: b. mest; 4: čabenāt; 5: a. medus grozu, 76. — 4: brucināt; 5: atnese, 91c. — 2: Šūpoliša dibinā; 4: brucināt; 5: a. med's podiņu, 91c. — 3: b. mest (=izrakt); 5: atnese med's krūzīti, 134a. — 3: knāpt; 4: Māt' auziņu žubenāt; 5—6: Atnāks tēvs ar mediņu, Māt' ar auzu plācenīti, 97c. — 3: b. kopt; 4: Māt' auziņu žubenāti; 5—6: Atnāks tēvs ar mediņu, Māt' ar auzu plācenīti. 401. — 4: M. driķu druviņā; 5: med's vācelīti; 6: M. driķu plācenīti, 401.

2. Čuči, guli, lāča bērns

Plakanām kājiņām;

Ja tu labi negulēsi,

Lācīts tevi aiznesīs. 300b.

3. Guli, guli, lāča bērns

Plojejom kòjeņòm (al.: depeitèm)!

Tāvs atņepe mads pūdeņu,

Mòte auzu plòciņeiti. 426¹b.

4. Ucù ļuļù, lóča bārnu

Ploskonòm depeitèm (al.: kòjeņòm)!

Tāvs nùgòja bišu kóptu,

Mòte úgu palaseitu:

Tāvs atņesa mad's kaņņeņu,
Môte ūgu vóceļeiti. 427¹a.

2918.

1. Aiju, aiju, mazi bērni
Kad jūs lieli izaugsiet?
— Pavasara saulītē,
Kad pupiņas dārziņā,
Kad pupiņas dārziņā,
Kad odziņas mētriņās. 300b.

2920.

1. Nevienami tāds šūpels
Kā manei māšiņei (manam bāliņam):
Zīda striķis, vara līkste,
Sudrabiņa šūpeliņš. 2291.

2922.

1: Šūpojiesi, jaunā māsa; 3: Dzelzu līkste, vara v.; 4: Sudrabetis, 2101. — jaunā māsa, 2—3: Vecās māsas šūpolie;
Zelta vierva, vera kārtis; 4: šūpolīts, 324a.

1. Eijā, eijā, jaunā māsa,
Vecā brāļa šūpulī!
Oša kārte, vara virve,
Sudrabiņa šūpulīts. 208b.

1: Aijā, aijā, jaunais brāli; 2: šūpolī; 3: zelta šnore; 4: šūpolīts, 169. — 3: vierve, 208a.

2923.

1. Šūpo, eglīte, vāveres bērnu.

Es pate šūpoju sav' bāleliņu. 41c Nr. 8 pag. 52.

1: Šūpā; 2: šūpāšu savu, 174c. — 2: pati 224d Nr. 2547, 224d Nr. 274, 391 Nr. 1104, 401.

2927.

207c, 207r. — 1: savam krustdēlam; 3: Zelta šnores, 111d. — 2: šūpolīti; 4: šūpolīts, 207l. — 1: savam bāliņam; 3:
vaŗa, 207s, 207t. — 2: Rīgē p. šūpeliņ'; 4: šūpeliņ', 229¹. — 1: savami bāliņami, 379. — 1: savam bāliņam; 3: Vara
līkste, zelta striķis, 400.

2932.

224c Nr. 3957, 224d Nr. 57, 391 Nr. 1063. — 2: Zeltainā šūpolē, 41c Nr. 35 pag. 139. — 2: Sudrabiņa šūpulī, 185e.
— 2: šūpļa galiņā; 3: gaiļa, 224h. — 2: šūpļa maliņā, 226c. — 2: šūpļa galiņā; 3: gaiļu; 4: māmuliņi, 241c. — 4:
māmuliņu, 335 Nr. 1291.

2933.

1: Man brāliņi pakāruši; 2 un 4: šūpulītes, 330f. — 1: Pakar mani bāleliņi, 407b.

2935.

1. Kas spīdēja, kas mirdzēja
Mūs' kundziņa kambarī?
Mūs' kundziņa preilenei
Zelta kronis galviņā. 278c.

1: Kas tur spīd, kas tur viz; 2 un 3: Mūsu kunga; 3: freilenei, 410.

2936.

4: P. mazu šūpulīšu; 5: V. pati kustināja, 213c. — 1: Netīšāmi es iegāju; 2: Mīlās Māŗas; 3: Mīlās M. istabiņa; 4: Pilna
s. šūpoliņu; 5: kustināja; 6: Visi, 203b.

1. Pilla Māŗas istabiņa
Sīku mazu šūpulīšu:

Vienu Māra kustināja,

Visi līdzī līgojās. 184.

1: Mīļas; 2: Pilna sīku šūpolīšu; 3: V. pašu; 4: Visas līdzī līgājās, 181h Nr. 541.

2. Maza, maza istabiņa,

Pilna sīku šūpoliņu;

Kad to vienu kustināja,

Visi līdzī līgojās. 226d Nr. 2659.

2: mazu šūpolīšu; 3: Kad es vienu palīgoju; 4: līdzī, 281b.

3. Pilna Laimes istabiņa

Sīku mazu šūpulīšu;

Kad to vienu kustināja,

Tad tie visi līgojās.

264c, 278c, 279a, 290f, 298d. — 1: Māras; 2: šūpolīšu; 4: Visas līdzī līgojās, 241 e. — 3: palīgo; 4: kustējās, 265b.

— 1: Pilla Māras; 2: šūpolīšu; 3: palīgoju; 4: Visi līdzī līgojās, 281d. — 3: pašūpoja; 4: tie citi l., 291.

2937.

1: Netīšām; 2 un 3: Mīļas Māras; 4: Pilla mazu; 5: Kad to vienu kustināja, 172i.

1. Mīļas Māras istabiņa

Pilna sīku šūpulīšu;

Kad to vienu kustināja,

Visi līdzī līgojās. 208b.

2: mazu šūpoliņu; 3: Vienu pašu kustināja, 215b. — 1: Māras; 2: šūpolīšu; 3: tās vienas; 4: Visas, 226c. — 2: šūpolīšu,

246c. — 1: Māras; 2: sīkiem šūpoliņiem; 3: Vienu pašu kust.; 4: šūpojās, 264d, 264h. — 1: Maza Māras, 270a. — 1:

Pilna Laimes; Sīku mazu; 3: pašūpoja; 4: V. līdzī šūpojās, 20b.

2. Pilla Laimes istabiņa

Sīku mazu šūpulīšu.

Kad to vienu palīgoja,

Tad tie visi līgojās. 263d.

1: Maza; 2: Pilla zelta s.; 3: kustināja; 4: šūpojās, 300b (Kate Tīkmane). — 1: Mīļas Māras; 2: Pilna; 3: Vienu pašu; 4: Citi līdzī, 195c.

3. Dievs man deva mazu, mazu.

Kur es mazu pašūpoš'?

Kāršu šūpli ābelē,

Tur es mazu pašūpošu.

Vienu zaru pašūpoju,

Visi līdzī šūpojās. 206¹.

2941.

1: Māte, mana mīļa māte; 4: šūpolīti, 281d. — 1—2: Vai, nelieti, tevis dēļ, Māte mani audzināja, 264c.

2942.

1. Šūpo mani, māmuliņe,

Ar vītola atvasīti: [?]

Lai es augu tieva gara,

Kā vītola atvasīte. 95c.

1: māmuliņa; 2: Ar liepiņas šūpolīti; 4: Kā liepiņas žagariņš, 91g.

2943.

2: pazarē, 279a, 297a, 347. — 2: Vītoliņa pazarē, 206. — 1: šūpolīti; 2: pazarē, 264c. — 2: pazarē; 3: lunkana, 290f.

2944.

1. Mīļi mani māt' auklēja,

Bērzā kāra šūpolīti;

Kalniņā, vējiņā,

Lai šūpo vēja māte. 76.

2. Kar, māmiņa, šūpolīti,

Kar kalnāi bērziņā;

Kad tu mani nešūposi,
Šūpos mani vēju māte. 109d.

3. Kālabad es, māmiņa,
Veca puīša līgaviņa?

Kam tēvs kāra šūpulīti
Veca bērza galiņā. 195b.

1: Kālabadi; 3: Kam tu kāri; 4: galoknē, 170b. — 3: Kam kārāt šūpulīti; 4: galotnē, 174e.

2945.

1: māmiņ; 4: šūpo, 200f. — 1—2: Kar, māmiņa vējiņā Manu mazu šūpolīt, 18. — 1: šūpolīti; 3: nepatapsi, 41c Nr. 4 pag. 20. — 1: šūpolīti; 3: nešūpo; 4: šūpo, 49. — 3: Kad, 170b. — 1: Kaḡ; 2: Kalniņāi, vējiņāi; 3: Kad tu pati, 176 Nr. 2400. — 3: pati nepatapsi, 181b Nr. 1209. — 1: šūpolīti; 3: Nava vaļas tev šūpāt; 4: šūpāja, 185c. — 3: Ja nav cita šūpotāja, 185d. — 1: Karj; 2: Karj kalnē vējiņē, 189b. — 1: brālīt; 2: Kar kalnā; 3: Ja es pate nepatapu, 206. — 1: Kaḡ, m., šūpolīti; 3: nepatapsi; 4: Pašūpos, 226c.

1. Kar, māmiņa, šūpulīti,

Kar kalnā vējiņā;

Ja nav cita šūpotāja,

Lai šūpo vēja māte. 379.

2: Priedītē, eglītē; 3: Kad nebija š.; 4: šūpoja, 15¹. — 2: Kar kalniņā; 3: Tev nevaids, 185a Nr. 4006. — 2: Kar kalniņā; 3: Tav nevaids, 185b Nr. 1734, 391 Nr. 1062. — 1: šūpolīti; 2: kalnāi vējiņāi; 3: Kad nav vaļas tav šūpot, 196h. — 3: citi šūpotāji; 4: šūpoja, 207¹. — 1: man šūpuli; 2: kalnē; 3: Man nevaids, 208b. — 2: Pret vējiņu kalniņā; 3: Kad nebija, 208b. — 1: man šūplīt'; 2: kalnē vējiņē; 3: cit' šūp'tej'; 4: Le šūpē vējmāt', 214c. — 1: memmiņa, šūpolīti; 4: šūpoja, 226d Nr 2639. — 1: Kaḡ; 2: Kaḡ kalniņā; 3: Tev nevaids, 335 Nr. 1301. —

2. Kar, māmiņa, šūpulīti,

Kar kalnā, ne lejā;

Ja nebija šūpotāja,

Lai šūpo vēja māte. 28d.

3: navaids, 196d. — 1: man šūpel'; 2: kalnē, ne lejē; 3: Ja nav cita (jeb: Ka' navaids), 229¹.

3. Kar, māmiņa, šūpolīti

Kalniņāi vējiņāi;

Kad nebūs šūpotāja,

Vēja māte pašūpos. 328.

4. Dievs man deva mazu bērnu, —

Es nevaru vazāties;

Mežā kāršu šūpolīti,

Lai šūpo vēja māte. 229¹.

2946.

1. Kar, māmiņa, šūpulīti,

Kar laukāji vējiņā;

Kad nebija šūpotāja,

Vējins mani palīgoja. 146a.

2. Karat manas šūpulītes

Augsta kalna galiņā;

Kad nebija šūpotāja,

Lai vējiņš vēcināja. 131¹ (Konst. Lūsiņš).

3. Kaḡ, māmiņa, šūpulīti,

Kaḡ kalnāi vējiņā;

Ja tev pašai vaļas nav,

Lai vējiņš kustināja. 379.

2947.

3—4: Lai manim tāds miedzīņš, Tāda jauka valodiņa, 196d, 208b, 216b.

2948.

1. Šūpo mani, māmulīte (-liņa)

Lakstīgalas šūpolī,

Lai es varu tā dziedāt,

Kā dziedāja lakstīgala. 207k. 379.

2: šūpulī, 207t. — 2: Vēja mātes šūpulē, 223b. — 2: šūpulī; 3—4: Lai es augu tik lustīga Kā lustīga lakstīgala, 16, 116. 176 Nr. 2393, 188, 196i, 325c. — 2: šūpulī; 3—4: Lai es augu tik priecīga Kā priecīga lakstīgala, 293a, 293b.

2950.

1. Lakstīgala dziedātāja

Mazu dziedāt iemācīja:

Nu es zinu, nu es protu

Lakstīgalu aizdziedāt. 62a.

2952.

4: šūpolī, 305a. — šūpulēi, 172s. — 2—3: Sav dziesmiņu kamoliņu; Māmiņ' mani šūpājuse, 16tc. — 3: šūpojusi; 42. 364¹. — 1: Dien un nakti; 3: šūpojusi; 4: Lastīgals šūpolī, 113¹. — 3: šūpojusi; 4: Lagzdīgals, 424e.

1. Man dziesmišu nepietrūka,

Lai dieniņu, lai naksniņu:

Bij māmiņa ielikuse

Lakstīgalas šūpulēi. 181g.

1: Man dziesmiņas nepietrūke; 2: lai naksniņa, 181¹.

2953.

4: Lazdīgals, 133b Nr. 2675. — 3: šūpājuse, 171a. — 4: laiciņā, 391 Nr. 37. — 3: Vai māmiņa, 22g. — 3: Māte mani, 348. — 3: Māte mani; 4: šūpolei, 22b. — 3: Mani māte izšūpoja, 91f. — 3: Debess māte man' šūpoja, 86. — 3: ielikuse, 22h, 69a, 401. — 3: ielikusi, 91g, 335 Nr. 3. — 1—2: Izveicās man dziedāt, Izveicās runājot, 377.

1. Neviens mani aizdziedāja,

Neviens mani aizrunāja:

Man' māmiņa šūpojusi

Lakstīgalas šūpulī. 87¹, 364¹.

3: Vai bij māte ielikuse; 4: šūpulē, 30b. — 3: Mazu māte š. 4: Lagzdīgals šūpolī, 88c. — 3: Man' ielika māmuļiņa, 1821.

2. Neviens mani aizrunāja,

Neviens mani aizdziedāja:

Māte mani šūpojuse

Tautas dziesmu šūpolī. 109b.

1: āzrunāja; 2: ādziedāja; 3: Māmiņ' mani šūpājuse; 4: šūpulei, 172q.

2954.

1. Lai tā ziema, lai vasara,

Man dziesmiņu nepietrūka:

Māte mani šūpojusi

Lakstīgalas šūpulī. 108¹.

2955.

2: šūpulī, 20b, 195c. — 1: māmaliņ'; 2: Vālūdžites šūpolē; 4: vālūdžite, 41c Nr. 41 pag. 140. — 2: šūpulī, 364¹. — 2: šūpulēi, 22q. — 1: muni; 2: šūpolī, 88c. — 1: Man' māmiņa ielikusi; 2: šūpulī; 3: Lai locīju, 141¹ (L. Ozoliņa).

1. Šūpoj maņi, mōmuļeņ,

Vōlūdzeitis šūpēļi,

Lai as lūku volūdeņu,

Kai ļūcēja vōlūdzeite. 426a.

2957.

3—4: Man' šūpoja dabas māte Lakstīgalas šūpulī, 281, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 3: ielikusi; 4: šūpulī, 111c.

1. Ni vīns maņa n'aizrunōja,

Ni vīns maņa n'aizdzidōja:

Mani māmēņa ilykuse

Vōlūdzeitis šūpēļi. 426a.

2958.

1: Kumeliņš; 5: audzināja, 39d. — 1: Kumeliņš; 2: Ceļa; 5: audzināja, 188°. — 1: Kumeliš; 2: galu; 3: audzināja; Padomiņu, 195c. — 1: Kumelinis; 2: galu; 3: audzināja; 4: Padominu, 188°, 200f. — 1: Kumeliņš, 15a, 18. — 3: dēliņu auklē, 22a Nr. 2973. — 1: Kumeliņš ceļu teka; 2: galu; 3: izaudzēja, 22h. — 3: Auklē dēlu māmulīņa, 36k. — 3: dēliņ' izauklēja, 41c Nr. 57 pag. 143. — 1: Kumeliņš; 2: Ceļa; 3: audzināja, 43b. — 2: galu (gala, 91c); 3: dēliņ' ieauklēja, 68d, 75h, 91e, 325e. — 2: Ceļa; 3: i auklēja, 80c. — 1: Ceja vīrs ceju brauca; 3: Tā supo dēla mātē, 88a Nr. 4054. — 3: dēliņ' i auklēja, 92. — 1: Kumeliņš (-liņš, 311a); 3: dēliņu auklēja, 94, 311a. 401. — 1: Kumelinis ceļu teki; 3: Dēlu māmiņ' i auklēja, 104. — 2: galu, 121f, 121n. — 2: galu; 3: dēliņ' ar auklēja; 4: Padomiņu, 137a Nr. 4703, 137b Nr. 2194. — 1: Kumeliņš; 3: izaudzēja, 190b. — 1: Kumeliņš; 3: audzināja; 4: Nezin dēla padomiņ', 194. — 2: galu; 3: audzināja, 206, 324a. — 1: Kumeļš ceļu tecēdams; 2: galu; 4: Nezin dēla padomiņu, 224a. — 2: Ceļa galu; 3: izauklēja, 322b. — 2: galu, 322d, 379. — 1: Kumeliņš ceļu teka, 325d. — 1: Kumeliņš; 2: galu; 3: izaudzēja; 4: Padomiņu, 325e. — 1: Kumelinis ceļu teka; 2: galu; 3: audzināja; 4: Padomiņu, 325e. — 2: galu; 3: auklēja, 330a. — 1: Kumelinis; 3: gan auklēja, 379. — 1: Kumeliņši ceļu teki; 2: Ceļa; 3: izaudzēja, 401. — 1: Tecēt tek kumeliņš; 2: nezinot; 3: Māmiņai dēliņš aug, 407a. — 3: Māmulīņa dēlu auklē, 407d, 408 Nr. 300.

1. Kuimeliņš ceļu tak,

Ceļa gola nazynāja;

Māeta meitu oudzādama (dālu ouklādama),

Padūemiņa nazynāja. 85b.

2. Kumeliņš ceļu tek,

Ceļam gala nezināja;

Māte dēlu izauklēja,

Padomiņa nezināja. 22p, 424c.

1: Kumeliņš; 3: izaudzēja, 22p, 45¹. — 1: Kumeliņš; 3: ieauklēja, 74c. — 2: Ceļa; 3: i auklēja, 75b. — 3: dēliņ' ij auklēja, 88c. — 1: Kumeliņš; 3: auklādama, 93¹c. — 3: Dēlu māte dēl' auklēja; 4: Dēla prāta nez., 127¹b. — 3: audzināja, 325i. — 3: dēliņ' izauklēja, 335 Nr. 435. — 3: dēliņ' ieauklēja, 407i. — 3: dēliņu auklēja, 407k.

3. Kumēļņš ceļu tak,

Ceļam gola nozynò;

Môte dēļeņu auklè,

Podūmeņa nazynò. 434a.

4. Kumēļiņš ceļu tak,

Ceļam gola nazynava;

Môte dēliņu auklèje,

Podūmiņa nazynava. 422b.

1: Kumēļņš; 2 un 4: nazynòja, 424¹a. — 1: Kumeļņš; 2: nazynò; 5: Mòta d. auklā; 4: Podūmeņa nazynò, 426¹a. — Sal. 427^ob (II pag. 32 Nr. 5).

2959.

2: Ceļa; 3: audzēdama, 146b. — 1: Kumelinis tecēdams, 156. — 4: Dēlam, 181e.

1. Kumeliņš ceļu tek,

Ceļam galu nezināja;

Māte dēlu audzināja,

Dēlam dabu nezināja. 189b, 267b.

1: Kumeliņš, 161c. — 1: Kumeliņš; 2: gala; 4: dabas, 224h. — 4: dabas, 278c. — 2: gala; 3: Māmulīņa dēl' auklēja; 4: prāta, 137d. — 3: Māte dēlu auklādama, 6c. — 4: Dēla, 354. — 1: Kumeliņš ceļu teka; 3: dēlus; 4: Dēliem sievas, 173.

2961.

1: Audzē; 2: Labu vīru, gudru vīru; 3: Tikpat tev dien' aizgāja; 4: Nelietīti, 22p.

2962.

3: Tādai; 4: nelietī, 68d. — 1: Auklē mani; 3: Tāda; 4: neveiklu auklējam, 80c. — 1: Auklē mani; 2: prāvu; 3: tavas dienas nīka, 131¹, (Konst. Lūsiņš). — 1: māmulīņ; 4: nelietī, 335 Nr. 1298.

1. Aukļei, môt, kù aukļei,

Aukļei maņi kritnu veiru,

Tódui tev dina gaisa,

I naveikli auklējūt. 422b.

1: kod aukļei; 4: I nalitu, 422b. — 1: môt; 2: veiru; 3: tev; 4: I navèkli, 422d.

2. Auklē mani, māmuliņe,
Auklē mani gudru vīru:
Tikpat tevīm diena gaisa,
I nelieti auklējot. 13b.

1: māmaliņ; 3: Tādēļ tev, 41c Nr. 43 pag. 141. — 1: Šūpo, māte, auklē māte; 2: Audzē; 3: tev; 4: auklējam, 68c. — 1: māmuliņa; 3: Tādai tevi, 104. — 1: māte, vienu dēlu; 2: krietnu arājiņu; 3: nīka; 4: Ir. 22a.

3. Dēlu māte, māmuliņa,
Audzin' daiļu arājiņu;
Tāpat tevīm diena gāja,
I neveiklu auklējot. 377.

1 un 2: Šūpo, māte, auklē, māte, Man dižanu arājiņu, 135. — 2: Auklē; 3: tev dien' aizgāja; 4: Neveiklīti, 120c.

4. Audzē, māte, savu dēlu
Pa manami prātiņam;
Tāpat tevīm diena gāja,
Neveiklīti audzējot. 131¹. (?)

2963.

1. Šūpuo, māete, auklē māete,
Dižinuo-i da ražiņu,
Tāpat tev diena nīka,
Neveiklīti auklējuot. 103b.

2. Šūpoi, mōt, auklēi, mōt,
Da dižanu, da ružanu (ražanu?);
Taipoš tev diņa gaisa,
Naveiklēiti auklējūt. 427a.

2: dyžanu; 3: tev; 4: Navēklēiti, 427¹a.

2964.

1. Audzan' mani, māmuliņe,
Neaudzane netiklīti;
Jūs jau paši gan zineja,
Kāds mūzišu netiklam:
Ne laukē linu druva,
Ne laidrē aju stals. 207n.

2966.

1: Kau', Dieviņ, man izaugt: 4: Jela, 6c.

2967.

1: Kumeļāi; 3: kumeļa, 16. — 1: Dēliņā, zirdziņā; 2: māmiņai liela prieka, 28d. — 2: māmiņai; 3: Zirdziņā; 4: Dēliņā, 45a. — 2: māmiņai; 4: arājiņš, 111d. — 1: Kumeļā; 2: liela prieka; 3: kumeļa; 4: arājiņš, 137d. — 2: Māmiņai; 4: arājiņš, 137e. — 1: Kumeļā; 3: kumeļa gaŗa, 216a. — 2: māmiņai liela prieka; 3: Zirdziņā; 4: Dēliņā, 364¹.

1. No dēliņa, no kumeļa
Māmiņai lieli prieki:
No kumeļa gara vāga,
No dēliņa arājiņš. 36d.

2: Māmiņāji; 4: dzinējiņš, 36r. — 1: no zirdziņa; 3: zirdziņā, 15a. — 4: dzinējiņš, 16. — 1: No kumeļa, no dēliņa; 2: Tur tēvam, 36q. — 1: No zirdziņa, no dēliņa; 2: Tur bij man; 3: zirdziņa, 141¹ (J. Blūms). — 2: liela prieka; ar turp. 5—6: Tik no meitas māmiņai Kā šūpuļa kārumiņš, 379.

2968.

2: Tur māmiņas rāmaliņa, 91c. — 1: Dēliņā, zirdziņā; 2: māmiņas; 3: īss celiņš; 4: viegla diena, 324a. — 2: Tev, māmiņa, visa prieka, 407a, 407b. — 2: māmiņ' visi pr.; 4: viegla diena, 407h. — 1: meitiņa; 2: Lieli prieki māmiņai; 4: No meitiņas viegla diena, 412.

2969.

3: ģisi ceļi; 4: No d. laba dzīve, 75b. — 1: meitiņa; 2: Lieli; 3: Ģisi ceļi; 4: No meitiņas viegla diena, 408 Nr. 260. — 1: zirdziņā, dēliņā; 2: Tur māmiņai visa prieka; 3: ģisi ceļi; 4: arājiņš, 335 Nr. 427, 424c.

2970.

1: Sudrabiņa; 2: Uz ūdeņa; 3: Pūt, vējini, malināi; 4: Te būs dails arājis, 144a, 144c. — 1: vērstavīte; 2: Uz ūdeņa; 3: Pūt, vējiņi; 4: daiļis, 150. — 1: Sidrabiņa; 2: Uz ūdeni, 152. — 1: ecēšiņas; 3: maliņā; 4: Te būs daiļis ecētājs, 174e. — 2: Vez ūdeņa; 4: daiļis, 194. — 1: Uz ūdeni; 4: arājinis, 224c Nr. 1061.

1. Sudrabina vērpstuvīte
Virš ūdeņa līgovās;
Met, straumīte, maliņā,
Še būs dails arājinš. 149e.

2972.

1: sētas malu; 2: Arklu nesa padusē; 3: Laimiņa, sētā; 4: jauns arājiņš, 111d.

1. Es redzēju Daugavā
Zelta arklu līgojam:
Sit, vilnīti, maliņā,
Te būs daiļis arājiņš. 170a un b.
1—2: Es redzēju zelta arklu Virš ūdeņa līgojam; 4: dailis arājiņš, 145a.
2. Laima gāja sātas molu,
Orklu nesa pazuisē.
Nāc, Laimiņ, šai ciemā,
Še ir jouns orājiņš. 85b.

2973.

1: Cauri sētu Laima gāja; 2: nesa; 3: Nes, ciemā; 4: bij. 88c. — 1—2: Laimiņ' gāja gar sētiņu, Cirvīt' nesa rociņā; 3: Laimiņa, 18.

2974.

4: Nāce tavi, 69a. — 1: Birztiņ'; 4: tevi, 69¹. — 1: Aug birztiņa; 3: neveries, 90. — 1: Birzīt' a. kuplodama; 3: nekuplo; 4: Aug ir, 64i, 80e. — 1: Birzīt': 3: birzīt, nevērī; 4: Augs ar', 775b. — 1: Birze; 4: Aug ij tevi, 111h.

2975.

1: Ozoliņš; 3: krūmiņā, 325a.

2976.

1. Manīs dēļ, māmuliņa,
Nekar vairs šūpulīša:
Es uzkāpu kumeļā,
Šūpo mani kumeliņš. 97b.

2978.

4: No bāliņa airētāju, 216b. — 1: ošu; 4: irētāja, 216b. — 1: ošu; 2: Vītoliņu ēniņēi; 3: Ziemeļšu; 4: irējiņu; ar turp. 3—8. — 1: gaidīji; 2: jūrmalāi gulēdama; 3: No ziemeļa vēja; 4: No Vāczemes irējiņa, 92. 407a. — 1: Kā gaidīji, ošu; 2: Jūrmalāi gulēdama; 3: No ziemeļa vēju; 4: No Vāczemes jirējiņu, 91c. — 1: Kā gaidīji; 2: Jūrmalāi gulēdama; 3: No ziemeļa vēju; 4: No Vāczemes jirējiņu, 91c. — 1: gaidīja; 2: ūdenī gulēdama; 3: No ziemeļa vēja gaida; 4: No Vāczemes, 407d.

1. Ko gaidīji, ošu laiva,
Smiltienā gulēdama?
— No ziemeļa vēju gaidu,
No māmiņas irējiņu. 194.

2980.

1: to bērniņu; 2: Neba ilgi tu; 3: viņu jūras viļņi, 311a.

2981.

1—2: Auklē mani, tēvs, māmiņa, Ilgi mani neauklēsi; 3: Auklēš, 149e. — 1: Šūpā; 2: šūpāsi; 3: Šūpās; 4: Ozoliņa, 74. — 4: Rakstītāju, 224f.

2982.

2: zaļus; 4: zaļi, 156. — 1: gudru vīru; 2: zaļu ozolīnu; 3: Retums; 4: Retums zaļi ozolīni, 119c.

2983.

1: gudru vīru; 2: zaļu ozoliņu; 3: R. kungi, 401, 407b, 415. — 1 un 2: Taujāj'; 3: gudru vīru; 4: Krūmiem zaļu ozoliņu, 316¹.

2984.

2: ņemsam, 73b. — 1: gudra vīra; 2—3: Kur būs ņemt gudru vīru? Nule māmiņ' i pakāra; 4: šūpolīti, 74a. — 4: šūpolīti, 88b. — 3: Nule māmiņ' i pakāra, 111c.

1. Kungi sauca gudra vīra,

Kalniņā stāvēdami:

Nule kāra māmuliņa

Gudra vīra šūpulīti. 89b.

1: prasa; 2: Kalniņāi; 3: Iļgaviņa, 69a. — 4: Nule māmiņ' i pakāra, 91c. — 2: Kalniņāi; 3: Nula māmiņ' i pakāra; 4: šūpolīti, 104. — 1: gudru vīru; 3: Nule māte pakāruse, 107a. — 2: Kur ņemsam gudru vīru; 3: Nūla māmiņ' ij pakāra; 4: šūpolīti, 88c. — 1: prasa gudrus vīrus; 2: Kur ņemsam gudrus vīrus; 3: Nūle māmiņ' vēl pakāre, 64h.

2. Kungi sauca gudru vīru,

Lieviņāji stāvēdami;

Nula māmiņ' i pakāra

Gudra vīra šūpolīti. 316¹.

1: gudra vīra; 3: Nu vēl māte pakāruse; 4: šūpolīti, 322b. — 1: gudra vīra; 2: Lievenie, 324a. — 2: Lievainē; 3: Nul' māmiņa, 325a. — 1: jautā; 3: Nule, 407a.

3. Kungus sauca gudrus vīrus, [?]

Mums navā gudru vīru.

Nule māmiņ' i pakāra

Gudra vīra šūpulīti. 335 Nr. 1296.

4. Mekļej kungi gudru veiru,

Mekļej zaļu ūzuļeņi;

Ratums, kungi, gudri veiri,

Kreūmim zaļi ūzuļeņi. 422a.

4: Kriūmim, 422d.

5. Pētei kungi gudru veiru,

Jaūtò zoļu uozuoliņu;

Ratums, kungi, gudri veiri,

Krūmiem zoļi uozuoliņi. 407b.

2985.

1: krietnus vīrus; 2: Kalniņā stāvēdami; 3: Nu tik; 4: Krietnajam, 267b.

1. Kungi sauca gudru vīru,

Lievenī stāvēdami.

Nule māte pakārusi

Gudra vīra šūpulīti. 319c Nr. 455.

1: gudra vīra; 2: Kalniņā; 3: Vēl māmiņa ir pakāre; 4: šūpolīti, 75b. — 2: Kalniņā stāvēdam'; 3: Nu vēl māte ar pakāre; 4: šūpulīt', 75n Nr. 4075, 75o (II, 163). — 1: sauca; 2: Lieviņā; 3: Nu, māmiņa, es pakāru; 4: šūpolīti, 324e.

2986.

1. Kungi taujā gudra vīra,

Kelniņā stāvādami:

Šuedien val mæete kære

Gudra vīra šūpuelīti. 103b.

2. Kungi sauca prāvu vīru,

Kalniņā stāvēdami;

Nule kāra māmuļiņa
Prāva vīra šūpulīti. 134c.
3. Kundziņš sauca prāvus vīrus, —
Nav neviena prāva vīra;
Nu tik kāra māmuļīte
Prāva vīra šūpulīti. 172a.

2989.

1. Kungiem i man' varīte,
Zemei mans augumiņš;
Tik māmiņa pasateicas
Šūpojumu, auklējumu. 91b.

2993.

2: Vērpējiņas; 3: Krīt', ēr., ceļmalā; 4: Tautas veda, 181c. — 3: Krīt', ēr., ceļmalā; 4: vakar veda, 161c. — 2: vērpējiņas;
3: tec, e., ceļmalā; 4: Tautas veda, 251.

1. Pakuliņa ceļu tek,
Vērpējiņas meklēdama;
Še nāc pati, pakuliņa,
Še meitiņa vērpējiņa. 131¹ (M. Enīte).
1: Pakuliņas; 2: meklēdamas; 3: Teciēt šurpu, pakuliņas; 4: Te ir jaunas vērpējiņas, 317d.

2994.

3: Pūt, vējini, malināi; 4: audējina, 144a. — 3: Pūt, vējini, maliņāi, 150. — 1: Sidrabiņa; 2: ūdeni; 3: maliņāi; 4: daila, 152. — 1: Sudrabota; 3: Met, 161c. — 2: Par Daugavu, 174e. — 1: šautaviņa; 2: upīti (ezaru); 3: maliņāje; 4: daila, 180b. — 2: Vez ūdeni lidināja (līgojās); 3: maliņāi; 4: Šei būs daila, 181c. — 2: ūdeni; 3: Met, v., maliņāi; 4: daila, 181f. — 2: Uz Daugavu, 184. — 1: Sudrabota; 2: Par ūdeni; 4: būs zelta, 185e. — 3: maliņāi, 190f. — 1: Sudrabota; 2: Par Daugavu; 4: daila, 200a. — 1: Sudrabota šautavīte; 2: Par ūdeni, 206. — 2: Uz jūriņu; 3: Metat, vilņi, maliņē, 208c. — 1: Sudrabota; 4: Te, 209b. — 2: Par Daugavu lidināja; 3: Met; 4: Te būs laba, 345. — 2: Ezerā, 188°. — 1— 2: Tīra zelta šautuvīte Vez ūdeņa līgojās, 1821. — 1: Maza, maza šautuviņa; 2: Par ezeru grozījās, 41c Nr. 5 pag. 5, 190a Nr. 2505, 190c Nr. 914.

1. Trīs zeltītas šautuvītes
Uz jūriņas līgojās;
Metat, vilņi, maliņāi,
Te ir labas audējiņas. 196g.

2995.

2: Virs ūdeņa, 145a. — 2: peldējam; 3: Peld', stellīte, maliņāi; 4: Še būs laba, 162a — 1: redzēju Daugavā; 2: Zelta stelles 1., 170a un b.

2996.

1: māmuļiņa; 2: šūpolī, 92.

3002.

3: Kad augš' liela, tad vezs mani; 4: dēliņam, 190e.

3003.

2: Sidrabiņa šūpulī; 4: Spēlmaņami, 207r.

3006.

1. Paldies devu māmiņai,
Kas man' mazu izglābāja
No guntiņas, no ūdeņa,
No dūmaiņas istabiņas. 149e.
3: ūdens; 4: dūmainas, 41c. — 1: P. saku; 1: No ūdens, no uguns; dūmojas, 75g. — 3: ūdentiņa, 166. — 1: P. teiču; 2: Ka; 4: dūmotas, 311a, 401. — 1: P. saku; 3: ūdens 335. — 3: ūdentiņa; 4: dūmojas, 390¹.

2. Paļdis soku mōmiņai,
Kas man' mozu izglobava
Nu guntiņis, nu eudiņa,
Nu deūmūtys ustabiņis. 422b.

3008.

1: Māte, mana laba māte; 2: M. labi, 111c, 121i, 163, 181c, 325c. — 1: Mīļa mana; 3: Pati brida ūdenī, 229b. — 1: M. veca; 3: Kalnā kāpa, dubļus brida, 229¹. — 1: Mīļa mana; 2: Mīļi mani; 3: Pate brida par upīti; 4: klēpītī, 264c. — 1: māmuliņa; 2—3: Mani mazu glabājusi: Kalnu kāpe, purvu brida; 4: nese azotī, 311a. — 2: auklējusa; 2: Poru bride, kalnu kāpe; 4: nese klēpītie, 324a. — 1: māmulīte; 2: auklējuse; 3: Purvu brida, kalnu kāpa, 324e. — 1: Māte, mana laba māte; 2: M. labi; 3: Māte pate; 4: padusē, 348.

3009.

1. Es savai māmīņai
Daudzi reizi grūt darīju:
Kalnā kāpa, dubļus brida,
Mani nesa rociņā. 226e un t.
2: Daudz reizēm, 95d. — 1: Gan māmīņa grūt redzēja; 2: Mani mazu auklēdama; 3: Kāpa kalnu, brida dubļus; 4: Nese mani padusē, 33c. — 1: Māmīņ, mani lolodama; Dažu dienu grūt redzēja; 3: Kāpa kalnu, brida dubļus; 4: Nese mani padusē, 226g. — 1: Kas māmīņai laba tika; 2: Mani mazu auklējot; 3: lejā krita; 4: mani nesa, 118¹.

3010.

1: Lai bij grūt, kam bij grūt; 2: Grūt manai māmīņai; 3: Nastu nesa mugurā; 4: padusē, 95b. — 1: M. mana, māmīņ' mana; 2: Grūtas dienas; 3: Kalnā kāpa, dubļus brida; 4: azotē, 22o. — 1: M. mana i māmīņa; 2: redzējuse; 4: padusē, 98b. — 1: M. mana mīļākā; 3: bridī. k. kāpi; 4: nesi padusē, 111c. — 1: Mana balta māmuliņ'; 2: Sūras dienas; 3: Purvī bride, kalnā kāpe; 4: nese azotī, 319b
Nr. 2327. — 2: redzējusa; 3: Poru b., k. kāpe; 4: nese klēpītie, 324a. — 1: M. m. auklējuse; 2: Sūras dienas; 3—4: Kalnu kāpa, purvu brida, Mani mazu klēpī nesa, 407b.

1. Mana balta māmuliņa

Manis dēļ grūt redzēja:

Kalnu kāpa, dubļus brida,

Mani nesa rociņā. 174e.

1: māmuliņa; 2: Ko es tev labu daru? 3: kāpi, d. bridī; 4: M. nesi, 170c. — 1: M. veca; 3: Kalnus, 159c. — 1: māmuliņa; 2: dēļe, 167a. — 2: grūt; 3: Kāpa kalnus, brida dubļus, 179 Nr. 2488. — 2: redzējse, 186a. — 1: māmuliņa; 3: Kalnai, 196h. — 1: veca māmuliņa; 3: Kāpa kalnus, brida mālus; 4: rociņē, 189b. — 1: veca māmuliņa; 3: Kalnā; 4: rociņāi, 267b. — 1: māmuliņa; 3: grūti cieta; 3: Kalnā; 4: rociņās, 267b. — 3: Kalnā, 278c.

2. Mana balta (al.: veca) māmuliņa,

Tu par mani grūt redzēji:

Kalnu kāpi, dubļus bridī,

Mani nesi klēpītī. 141¹ (Sp. Ramans).

1: M. mīļa māmuliņa; 2: Manis dēļ grūt' redzēja; 3: kāpa, d. brida; 4: M. nesa rociņā, 188°. — 1: māmuliņa; 2: Manis dēļ grūt redzēja; 3: Kalnā kāpa, d. brida; 4: M. nesa rociņā, 188°. — 2: grūti cieti, 4b. — 1: Ak, baltāja māmuliņa; 3: Pati bride dūņu purā; 4: nese, 54d Nr. 3215 variants. — 1: māmuliņa; 3: Dubļus bridī, kalnu kāpi, 61c Nr. 2826. — 3: Kalnus, 116. — 1: māmuliņa; 3: Kalnā; 4: klēpītē, 401.

3. Saki, saki, māmuliņa,

Ko par mani grūt redzēji?

— Kalnā kāpu, dubļus bridū,

Tevi nesu klēpītī. 42.

4: klēpītē, 45a. — 1—2: Sak', māmīņa, ko redzēji, Mani mazu auklēdama; 3: Kalnu k., purvu b.; 4: padusē, 134c.

4. Mana veca māmuliņa

Grūti mani audzināja:

Kalnu kāpa, nastu nesa,

Mani nesa padusē. 400.

3: Nastu nesa, dubļus brida, 42. — 3: Kalnā k., upē brida, 108a. — 2: Manis dēļ grūt redzēji; 3: kāpi, n. nesi; 4: nesi klēpītī, 120c. — 2: Tu par mani grūt redzēji; 3: Kalnā kāpi, n. nesi; 4: nesi klēpītī, 141¹. (J. Ramane). — 1—2: Bija mana māmuliņa Grūtu dienu redzējusi; 3: Kalnā; 4: M. mazu p., 335 Nr. 313. — 1—2: Bija mana māmuliņa Grūtu dienu redzējuse; 4: M. mazu p., 407a.

5. Mana veca māmuliņa

Manis dēļ grūt redzēja:

Brida dubļus, brid' ūdeni,

Nesa mani rociņā. 216b.

2: grūt; 3: dziļ' ūdeni; 4: Mani nesa padusē, 176 Nr. 2399. — 4: Mani nesa rociņā, 208c. — 1: Māte, mana veca māte, 216a. — 1: māmuliņa; 2—3: Par man' grūti izredzēja; Brid' ūdeni, brida dubļus, 226d Nr. 2638. — 2: grūti cieta; 4: Mani nesa, 278c. — 1: māmuliņa; 3: dziļ' ūdeni; 4: Mani nesa padusē, 535 Nr. 313.

6. Māmeņ munu meļamu,

Kai as tev nameiļēju:

Pūru bridī, kolnu kópi,

Maņi ņesi ozujē. 424a.

3011.

1: Māte mīļi; 4: neredzēja, 120c. — 4: Vieglu dienu, 131¹ (Alv. Liepiņa).

3014.

2: Grūtumiņu vien darīju; 3: Dienu ceļus nosēdēju; 4: Nakti rokas nogulēju, 188°. — 1: Es savē māmiņē; 2: Grūtas dienas vien darīju; 3: Dienu ceļus nosēdēju; 4: Nakti rokas nogulēju, 224r.

3015.

1: Māmiņ' mani mīļ' auklēja; 2: pielikdama; 3: Es māmiņai nemaksāju; 4: Vienas d. auklējumu, 131¹ (M. Enīte). — 1: Māmiņ' mani izauklēja; 2: glabādama; 3: Es māmiņai nemaksāju; 4: Vienas d. auklējumu, 65, 216a.

3016.

1: Dievs; 4: nakts, 75b. — 4: naktes muldējumu; ar turp. 5—6: Vienas naktes mellumāi (melnumāi) Trīsreiz svila uguntiņu, 172f, 181 d.

3018.

1: Kad t. bija; 2: Ceļa; 3: Kad tai bija viegla diena; 4: Mazu, 335. — 3: mūžu, 6c. — 1: deva platas lapas; 3: dzīvi, 14. — 2: Ceļa m.; 3: vieglas dienas; 4: Mazu 15¹. — 2: Sila m.; 3: vieglas dienas, 22d. — 3: dzīvi, 38b. — 1: platas lapas, 49. — 1: platas lapas; 4: Sīkai bērui, 61c Nr. 2773. — 2: Ceļa m.; 4: Mazu, 80c.

1. Kad tam lapas salapoja,

Mazajam bērziņam?

Kad tai būs viegla diena,

Mazu bērui māmiņai? 401.

1: Kad bij augt, kad zaļot; 2: kociņam; 3: bija; 4: Sīku, 310d. — 1: Kad lapiņas; 3: tai tika, 28d, 322a. — 2: Staiga purva b.; 3: bija; 4: Sīku, 41a. — 1: Kad lapiņas, 41c Nr. 1 pag. 229. — 1: salapos, 97a, 407b.

2. Kad tam bija salapot.

Pura malas bērziņam?

Kad tai būs viegla diena,

Mazu bērui māmiņai? 120c.

2: Purva mala, 41c Nr. 16 pag. 45. — 1: būs; 2: Purva; 4: Sīku, 69a. — 1: būs; 2: Purvmalīša; 4: Mazai 90. — 2: Ceļa m.; 5: bija, 91g. — 2: Purmalīša; 3: bija, 111d. — 2: Pura mala bērziņam, 133b Nr. 2705. — 2: Purvja, 137d. — 1: būs, 379. — 2: Mazajam kociņam; 3: bija vieglas dienas, 309a. — 1: jālapo; 2: Purva; 3: bija 407b.

3020.

1: Pusdebesi; 2: Pusdebesi mēnestiņis; 3—4: Pusedziņa vien gulēja Maza bērui māmuliņa, 404.

1. Pusrītiņa saule lied

Par ābola lapiņām:

Pusedziņa māte guļ,

Mani mazu šūpodama. 207s.

3025.

2: Ko redz māmiņa, man' auklēdama, 42. — 1: Lai nu k. tās dienas; 2: Ko mana māmiņa, man' auklēdama; 3: Iļģoja launaga laikā; 4: Kad mana māmiņa gulēt gāja, 75b.

1. Dievs dod kungam tās dienas redzēt,

Ko mana māmiņa, man' auklēdama. 310c.

2. Dievs dod kungam to redzēt,
Ko redzēja man' māmiņa,
Ko redzēja man' māmiņa,
Mani mazu auklēdama:
Sietiņš gaisos norietēja,
Sausvieds krūmos noziedēja,
Vēl nav mana māmuliņa
Gultā galvas nolikuse. 69d.

3026.

3—4: Tā piekusa meitu māte, Sav' meitiņu lolodama, 246b.

3028.

4: Padebesei ligojam (arī: zvērojam), 157.

1. Es redzēju melnu odzi
Vidū gaisu zvērojam.
Sargi, Dievs, vairi, Dievs
Mazu bērnu māmulīti. 224o Nr. 539 var.

3029.

1: māmuliņe; 2 un 4: Viegļajāmi, 13b. — 1: Auklei, māte, mani mazu; 2 un 4: Viegļajāmi; 5: aptecēti 22b. — 1: māmaļiņ; 3: būšu, 41c Nr. 42 pag. 141. — 3: būšu, 109b. — 1: Auklē, māte, mani mazu; 3: Es grib' tevi 133a Nr. 3036, 133b Nr. 2722. — 1: māmuliņe; 2: Viegļajāmi; 3: paklausīt; 4: Ar vieglāmi, 224c Nr. 2525. — 1: Auklēj mani, māmuliņa; 2 un 4: Viegļajām, 324a. — 1: māmuliņe; 3: Es būš' tevi, 325c.

1. Auklē mani, māmuliņa,
Viegļajām rociņām,
Tad es tevi aptecēšu
Viegļajām kājiņām. 7°, 107d. 95e, 3641.

3: Gan es, 133¹a. — 1: māmuliņe; 3: Gan es, 195c.

3: Gan, 17a, 28d. — 2 un 4: Viegļajāmi; 3: aiztecēšu, 28d, 33c. — 1: māmuliņa, 91g. — 1: māmuliņa; 2 un 4: Viegļajāmi; 3: Gan, 216a. — 1: Šūpo; 3: Gan; 4: Čaklajām, 224b. — 1: Šūpo, 264c. — 1: Šūpo mani, māmuliņe; 3: Gan, 290f. — 1: māmuliņ, 335 Nr. 1299. — 2 un 4: Viegļajāmi, 379. — 1: māmuliņa; 2 un 4: Viegļajāmi, 401. — 3: Gan, 424c.

3030.

1 un 2: Šūpoj'; 4: tecētāju, 335 Nr. 1305. — 2: māmuliņe, 391 Nr. 1068.

3031.

2: nogulēja; 4: Es māmiņu aptecēšu, 407a.

3033.

27b. 97a, 108b, 116. — 1—2: Čučī, guli, mačs (= maģs) bērnis, Kaķe p. izēdusi; 3: kaķes, 144b. — 1: Eijā, žūžo, mazais bērniņ; 2: izēduši, 344. — 1: Eijā, žūžu, 370.

3036.

1. Šūpoju bērniņu, pelnīju maizīti;
Kas dos maizīti nepelnījam. 74b.

2: nepelnījušam, 137c.

2. Šūpāj' bērnu, dzenāj' mušas

Pie šūpuļa sēdēdams:

Nēg' tas tēvs tev maizes dos,
Kam tas bērnis piederēja. 317a.

1: Šūpoj'; 2: stāvēdama; 3: Būs tas tēvs, kas dos maize; 4: bērns piederēs, 20b.

3. Šūpo bērniņu, dzenā mušīņas,

Gan tas tētiņš dos to maizīti,

Kam tas bērniņš piederēs. 239b.

3037.

2: rītē šūpos; 3: vārīs; 4: lāpīs, 226g.

1. Čučī, guli, mazais bērniņ!

Kas tev' rītu pašūpos?

Puiši kūla rudzu riju,

Meitas gāja maltuvē. 74a.

1: Eijā, eijā; 2: rītā; 5: P. gāja rijas kult; 4: māļa malt, 68e. — 1: Aijā, žūžū, mazie bērni, Kas jūs rītā žūžinās, 141. —

1: Eijā, eijā; 3—4: P. gāja rijas kult, Meitas māļa ritināt, 335 Nr. 1236. — Sal. 416 (II. pag. 54 Nr. 181.)

2. Eijā, upā, mazais bērns!

Kas tev' rītā pašūpos?

Puiši kult, meitas malt,

Vecais tēvs uz krāsnes guļ. 101a.

3. Aijā, bērniņ, pūpo!

Kas tev' rītā šūpos?

Māte brauks Tukumā,

Tēvs uz cepļa gulēs. 229b.

4. Eisā, bērniņ, eisā!

Kas tev' rītu žūžos?

Tēvs ar māti Kuldīgē,

Dižā māsa ganos. 224n.

3038.

1: mazo bērniņ; 5: Vecā m.; 6: Jaunā g. pavadīja; ar turp. 7—10.

Jaunais tēvs krogā dzer,

Savu naudu tērēdams:

Vecais tēvs krāsne guļ,

Savas dienas gaidīdams. 98.

1. Zūžū, bērniņ, pūpā!

Kas tev' rītu šūpās?

Tēvs un māte Liepājā,

Vecie brāļi riju kuļ;

Vecais pātars kaktā tup,

Savu stundu gaidīdams. 157¹.

2. Zūžū, bērniņ, zūžū!

Kas tev' rītā auklēs?

Māte brauca Jelgavā,

Tēvs uz cepļa gulēj':

Meitas mala kambarī,

Puiši kūla rijā. 281d.

1: Aijā, b., aijā, 262c. — Ar turp. 7—8: Es izdzišu ganiņos, Piecu strēķu laukā, 274c.

3. Čučī, guli, mazais bērns!

Kas tev' rītā auklēs?

Meitas mala māli,

Puiši kūra riju;

Māte putru vārīj'.

Tēvs kažoku lāpīj':

Es iziešu ganos. 325a.

4. Aijā, bērniņ, papaijā.

Kas tev' rītā pašūpos?

Vecā māte govis slauca,

Jaunā ganus pavadīja,

Puiši kūla rudzu riju,

Meitas mala kambarī,

Jaunais tēvs krogā dzer,

Savu naudu tērēdams.

Vecais tēvs krāsni guļ,

Sava gala gaidīdams. 98c.

5. Čuči, guli, mazbērniņ,
Kas tev' rītā pašūpos?
Puiši, meitas kult aizies,
Vecā māte govu slaukt,
Vecais tēvs krāsnie guļ,
Savu galu gaidīdams. 7° (M. Šveiders).
6. Ucej ļūļej, mozis bārns.
Kas tevi reitu paļeigós?
Jauni puiši kulltu gòja,
Jaunys meitas molltu gòja,
Tāvs kažuka lòpeit,
Mòta putrys vòreit. 427°b (II pag. 54 Nr. 181).

3039.

1. Aižu, aižu, tu bēriņ,
Kas tev' rītā šūpos?
Miega māmiņ' šūpos,
Manu mazu eņģelīt'. 229¹.
1: Aijā, aijā; 3: M. māte; 4: luteklīt', 22f.

3041.

1: mač bērin; 2: Nev — — māmina; 3: āzgāja b. kopt; 5: m. kannu, 144b. — 2: Ne tev tēva, ne māmiņas; 3: malku cirste [?], 151b. — 3: nogāja b. kampt; 4: ogas; 5: pānesa, 172s.

1. Zūzū, bēriņ, pūpās,
Kas tev rītā šūpās?
Tēvs aizgāja rudzus malt,
Māte ogas palasīt. 190f.

2. Aijā, bēriņ, aijā!
Kas tev' rītā šūpos?
Tēvs aizgāja bišu kopt,
Māte ogu palasīt.
Tēvs pārnesīs medus podu,
Māte ogu vācelīti. 272a.

1: Čuči, guli, mazais bēriņ; 2: pašūpos; 3: T. aiziesi b. lauztu; 4: palasītu; 5: atnesīs, 190b. — 2: tev' šodien. 264k. — 3: b. ķert; 5: pārnesa, 281d. 2: pašūpos; 3: kāpt; 5: atnesa med's krūzīti, 379.

3042.

4: Māte ogas p., 207r. — 1: Aijā, aijā, mazbēriņ; 3: bites grābt; 4: Māte ogu p.; 6: Par tā, 207s. — 1: Čuči, guli, mazbēriņ; 3: bišu kāpt; 4: Māte ogu p., 229b.

1. Aijā, bēriņ, aijā!
Kas tev' rītā šūpos?
Tēvs aiziesi bišu kaut,
Māte ogu palasīt.
Man tas medus, man tās ogas
Par to bērna šūpošanu. 270a.

1: Aijā, zūzu, mazais bēriņ; 3: T. aizgāja b. lauzt; 5: Būs man ogas, būs man medus; 6: šūpojumu 15². — 1—2: Aijā, zūzū, lāča bērns Plakanām kājiņām; 3: aizgāja b. lauzt; 5: Man būs m., man būs n., 47.

3043.

1: Neraudiet, mazi bērni; 2: Aties, 401.

1. Žūzū, bēriņ, pūpū!
Pāries māte vakarā,
Pāriedama atnesīs
Divus baltus kukuliņus.
Vienu ēdu vakarā,
Otru — rītu brokastā. 196d.

2. Tēte, tēte, nāc mājā,
Nes bērnam kreņģelīt';
Memme, memme, nāc mājā,
Nes bērnam kukulīt'. 297a.

3044.

1: Eijā, žūžū, mazbērniņ; 3: Atnes's bērnam s. p., 207d¹. — 1: Klusi, klusi, m. b.; 2: Atnāks; 4: kukeliņ', 229¹.

1. Čuči, guli, apsedzies!

Pārnāks māte vakarā,

Pārnākdama atnesīs

Baltas maizes kukulīti,

Baltas maizes kukulīti,

Divi piena budelītes. 302.

1: Č., g. tu, bērniņ; 2: Pāries; 3: Pāriedama; 6: Dui blašķītes salda piena, 151b. — 6: Divus piena ķeģelīšus [ķeģ.?], 297a.

3045.

1. Cibu, cibu., lāča bērns

Plakanām kājiņām!

Atnāks mamma, atnesīs

Divi spaņģi salda piena,

Divi spaņģi salda piena,

Trīs kukuļi baltas maizes. 125b (J. Anitens).

3047.

1. Māte, māte, nāc mājās,

Visi tavi bērni gaid',

Cits šūplēju, cits gultē,

Cits aiz vārtiem mauriņē. 229¹.

1: Mīļa, balta māmuliņa; 3: šūplē, 221a. — 3: Cits raudāja istabā; 4: mauriņā 229b. — 1: Memme, memme, nāc mājā; 2: raud; 3: C. šūplī, c. gultā; 4: vārtu mauriņā, 40¹ (2b).

3048.

1: māmuliņe; 2: sētiņāi; 3: dēliņis; 4: Žēli raud šūpulēi, 172a. — 1: Tec teciņus', mām.; 2: sētiņāi; 3: m. bāliņš; 4: šūpulāi, 196h. — 3: dēliņis; 4: šūpolī, 188°.

3049.

1: Kušku, lulu; 2: Aties tēvs; 3: Ja neaties; 4: Aties rīta gaismiņā, 113c.

3050.

1. Jau tas miega Ērmanīts

Ap Ancīti diņģējās.

Spiedies cieti, Ērmanīti,

Mēs Ancīti atdosim. 137e.

2: Ap A. ērmanēja; 3: Nāc, Ērmani, vakarāi; 4: atdosam, 18.

2. Jau tas miega Ārmanīts

Ap Jānīti lumstījās.

Ej nost, miega Ārmanīti,

Es Jānīti tev nedošu. 127¹b.

3052.

1. Mīgu, mīgu vien' actiņa,

Aizmīgs otra pakaļā:

Kad aizmīgs abas dīvas,

Tad gulēsi saldu miegu. 207t.

1: ačiņa; 2: Līdz aizmīga abas acis, 196h. — 2: Līdz aizmīga abas acis; 3: abas acis, 210¹.

2. Mīgu, mīgu vien' actiņu,
Līdz aizmīgu abas divas;
Kad aizmīgu abas divas,
Tad miedzīņu izgulēju. 224r.
3. Mīgu, mīgu vien' actiņa,
Līdz aizmīga abas divi;
Kad aizmīga abas divi
Tad es gāju govis slaukt. 191l.

3053.

1. Aijā, bērniņš, ganos dabūts!
Kauns mājā nesot, grēks zemē metot. 6c.
2. Aijā, bērniņš, mežā dabūts!
Kauns mājā pārnest, grēks mežā atstāt. 281d.
3. Eijā, bērniņš, mežā dabūts!
Kauns man tevi mājās nest,
Kauns man tevi mājās nest,
Grēks mežā pametot. 161c, 345.
4. Aijā, bērniņš, ganos dabūts,
Lielceļa malā, akmeņu čupā.
Kad būtu jēriņš, tad kautu zemē,
Cilvēka bērniņš, jānes mājā. 4a.

3054.

1. Aijā, bērniņš, mežā dabūts,
Ne tam krekliņš, ne paladziņš.
Dievs dos dadžam platas lapas,
Tur būs krekliņš, tur paladziņš. 207d¹.
2. Aijā, bērniņ, ganos dabūts
Akmeņu čupā, žagaru blāķī.
Ne tam krekliņa, ne lakatiņa.
Audzīs dadzīts platām lapām,
Tad šūs krekliņus, i lakatiņus. 4a.

3055.

1. Eiju, bērniņš, mežā pacelts,
Lūku krekliņš mugarā,
Lūku krekliņš mugurā,
Tāšu micīt' galviņā. 190e, 281d.
4: Sakārnīšu cepurīte, 241 e.
2. Eisū, bērniņ, mežā pacelts,
Tāšu micīt' galviņā,
Tāšu micīt' galviņā,
Lūku krekliņš mugurā. 200f.

3056.

2: Kalēt; 4: sviedīšu, 2791c. — 1: Šūpā, māte, to bērniņu; 2: Līdz; 4: sviedīšu kājgalē, 250. — 4: sviedīšu kājgalē, 272a. — 3: Dieviņis; 4: metīsim, 274c. — 4: kājgalā, 274d. — Ar turpin. 5—6: To sviedīsim kājgalī, Citu liksim pagalvī, 281d. — 2: Līdz; 3: deva; 4: To iemeta kājgalā, 345.

1. Eijā, eijā tas bērniņis,
Līdz Dieviņis citu deva;
Kad Dieviņis citu deva,
To sviedīšu pabenķī. 224r.

3057.

3: Iet māmiņa, kur iedama; 4: Ieliek mani, 208b. — 1: Šūpolītis; 2: I manai māmiņai; 4: Iemet mani šūpolī, 309a, 401. — 1: daudz līdzēja; 2: Manai baltai māmuliņai; 4: Iemet mani, 151b. — 2: Manai baltai māmuliņai; 3: Lai iedama, kur iedama; 4: Iemet mani šūpulē, 158 (Nīcā). — Sal. 415 Nr. 34 pag. 146.

3058.

1: Laba, laba tā māmiņa, 193b. — 3: nepatape, 226c. — 2: Mājās; 3: nešūpoja; 4: Krusta māte pašūpoja, 241e.

5059.

3: Te istabu; 4: Te pādīti pašūpāju, 152. — 1: Ā, Dieviņu, ā, Dieviņu; 3—4: Kur iedama, tecēdama, Pašūpošu sav' pādīti, 181i Nr. 1S38.

1. Ar Dieviņu, ar Dieviņu,
Man pādīte sētiņā;
Kur iedamis, tecēdamis,
Sav' pādīti palīgoju. 182 Nr. 323.

3061.

1—2: Kur likāt to bērniņu, Ko vakar kristījām; 4: Kad nedeva, 111d.

3062.

1. Es tev lūdzu, sētas Made,
Auklē manu krustdēliņu:
Kad krogā tiksimes,
Došu glāzi brandaviņa. 109b, 111d.
1: As tev l., māju; 4: glāzu brandaviena, 111h.

3063.

1: pēdīt, 6c. — 1: Andrej, krusta dēliņ; 2: Neguļ; 3: auj; 4: māmuliņi, 22a Nr. 4029. — 2: šūpolē; 4: māmaliņ, 41c Nr. 54 pag. 142. — 2: šūpolī; 4: Aiztec tēva, māmaliņas, 75b. — 4: Aiztec, 75e. — 1: Krustdēliņ, krustdēliņ; 2: Neguļ; 4: Aiztec, 111d. — 1: Es piesaku tev, pādīte; 2: šūpolē; 4: māmuliņi, 289a. — 1: Ai, mazā meitenīte; 2: šūpolī; 4: Aptec savu māmuliņu, 313. — 4: māmuliņu, 335 Nr. 1307. — 1: pēdīt; 4: Aiztec, 344. — Sal. 415 Nr. 16 pag. 142 (Lātg. izl.). — 1: Ai, pādīte, ai, pādīte; 2: šūpolī; 3—4: Celies agri no rītiņa, Aptec savu māmuliņu, 324e.

3064.

1. Ai, bērniņi, maz bērniņi,
Neguļ' ilgi šūpulī;
Aun kājiņas, joz jostiņu,
Aiztec tēvu, māmuliņu. 141¹ (Ozoliņa).
1: Ai, pādīt, šū, pādīt; 4: Aptec, 131¹ (Mar. Enīte). — 1: Es tev lūdzu, krustdēliņi; 2: šūpolie, 190t.

3065.

1: Pādīt mana, mīļā pāde; 4: māmuliņu, 161c. — 1: Pādīt mana, jo pādīt; 4: māmuliņu, 161c. — 1: Vai; 3: Celies agri, aunies kājas, 181e. — 1: Pādīt mana jo pādīt; 2: šūpolē; 3: auj, 190f. — 1: Ai, pādīņa, man' pādīņa; 3: Pin vīziņas; 4: tēv' un māmuliņ', 196b Nr. 3994, 196c Nr. 280. — 1: Ei, pādīņ, man' pādīņ; 3: Pin vīziņas; 4: māmuliņu, 207n. — 1: Vai; 2: sovīstās; 4: māmuliņu, 224h. — 1: Vai; 2: savīstos; 4: tēv' un māmuliņi, 226c. — 1: Vai; 3: Cel gāliņu; 4: tēv' un māmuliņas, 188°.

3068.

1: Māte gul; 2: Es šūpoju brāleliņu; 3—4: Mun, vedekla, villainītes, Mun vizuļu vainaciņš, 325h.

3071.

1. Šūpojies, šūpulīt,
Audzē lielu bāleliņu:
Bāleliņa līgaviņa
Segs man baltu villainīti. 97a.
2. Es auklēju bāleliņu,
Pie muftes dalikdama;

Bāleliņa līgaviņa
Klās man baltu villainīti. 28f.
3. Šūpojies, šūpulīti,
Audzin' dižu bāleliņu;
Ņems brālītis līgaviņu,
Lūgsim tevi vedībās. 7^l.

3073.

2: bāleliņu; 3: Tur būs man; 4: Ni aužams, ni metams, 69a. — 2: bāleliņu; 3: Tur būs man, 75b. — 1: Šūpājies; 2: Audzej; 3: Te — — — krekli; 4: Neaužami, nemetami, 317a Nr. 2710. — 1: šūpolīt; 3—4: Tur būs man linu sagša, Ne vērējama, ne aužama, 74c. — 1: šūpolīt; 3—4: Tur būs mun vilnātnīte, Nij aužama, nij metama, 88c.

3074.

1. Pašūpoj' brāleliņu,
Kur iedama, tecēdama:
Tur man kļua villānīte,
Neaužama, nemetama. 319a Nr. 2726.
1: Pašūpoju brāleliņu; 3: tika villānīte, 311a. — 3: kļue; 4: Ne aužama, ne metama, 319b Nr. 2340.
2. Pašūpoju, paauklēju,
Kuŗu mazu redzēdama;
Kad tie visi lielī augs,
Visi mani brāleliņi. 324e.

3075.

3: būs; 4: Sarkans rožu v., 87b.

3076.

1. Dop, dop, Rīgē!
Pārdop mājē.
Sāls pods mug'rē,
Kriņģels kab'tē;
To mazam Tēčiņam, — ņem, ņem, ņem! 207d^l.

3079.

4: pakaļi, 144b. — 4: pakaļa attecēja, 173. — 1: Aicu, aicu, vicu, vicu; 4: pakaļu ritināju, 191b. — 1: Ai, Dieviņ, ai, Dieviņ; 4: pakaļi, 203. — 1: Apapā, traিরairā; 4: Trīs pie rokas t., 240a. — 1: Aucu, aucu; 3: Trīs jājami, t. braucami; 4: T. kungam reizājami, 181i Nr. 1476.
1. Audžu, audžu, vidžu, vidžu,
Man deviņi kumeliņi;
Trīs es jāju, trīs es braucu,
Trīs pakaļi tecināju. 113^l 182 Nr. 149.
1: Auču, auču, viču, viču; 2: kumeliņi, 158 (Nīcā). — 1: Ar Dieviņ, ar Dieviņ; 4: ritināju, 185d. — 1: Apa, apa, talalā;
4: ritināju, 241e.

3082.

1. Štuki, ļeli breinumeņi,
Zvērbuļs vede žagareņus:
Pici bāri kumeļeņi
Četri voska skrytuļeiši. 424b.
2. Čudy, čudy, breinumeņi,
Vysta brauce ļeidumā,
Četri voska skrytuļeiši,
Pici sērmī kumeļeņi. 421.
1: breinumeņi; 2: Zvērbuļs brauce žogorūs; 3: Četri; 4: sērmī kumēļeņi, 423a.

3084.

1: Ē, ē, aijā, opā; 3: jēma; 4: Par raibo kažociņu, 289c.

3085.
1. Jājam, jājam rāceņu zagst
Uz tiem muižu pagrabiem;
Satiekam vagarīti, —
Ļipata, Ļipata, atpakaļ. 264c.
3090.
1: Tprū, tprū; 2: Arklē, 224n.
3091.
1. Tprū, tprū, ķēvīte, arklā jūdzama!
Būs, būs bērniņiem čičiņas, pupiņas. 290f.
2: Būs maniem bērniem, 345.
2. Tprū, tprū, ķēviņ, arklē jūdzam!
Būs mums pupiņas, būs mums zirniņi. 207d¹.
3092.
4: Ka var bērņus vizināt, 224b.
3093.
3: raibu vistu, 264c. — 4: gailīšiem, 270a.
3094.
1: Cibu, cibu: 3—4: Es tev šūšu, es tev vērpšu Tavus linus, pakuliņas, 281d.
3095.
1: Čīburīti, čāburīti; 2: vezumāi, 164m.
3099.
6: Lai viņš smuki danco, 264m.
3104.
1: Viešņiņa nāca; 2: nesa; 3: gardu; 4: pate, 407k.
3105.
3: brāleliņi, 322a. — 1: Cep, māmiņa, k.; 2: C. dižu; 3: bāleniņi; 4: C. diži, 190f. — 1: Cep, māmiņa; 3: Zēni gāja uz meitām, 324e.
3111.
2: C. tecot, 272a. — 1: Cibu, cabu; 4: Sētiņā, 274d.
3112.
1. Cibu cibu (al.: Čabu čabu) kājiņas
Ūz ciemiņu:
Ūz vectēvu, uz vecmāti
Ūz ciemiņu! 7° (E. Bite).
2. Čabu čabu kājiņas
Ūz ciemiņu:
Ūz Staķiemī, ūz Bitēmi
Ūz ciemiņu! 7° (E. Bite).
3113.
1: Čaba, čaba; 3: Ļinkā Ļankā (al.: Ļimpata Ļampata), 7°.
3116.
1. Sissam plaukstas,
Māte dos ciča:

Man dos vienu,
Tev dos otru. 7° (E. Bite).

3119.

1. Tēvam gaļiņa, mātei maizīte,
Bērnām suliņa, kaķam lēvars,
Kučam kauliņš, gaiļam dūmi,
Pavāritei pa pieri. 119h.
2. Sitam, kaunam mušas, ežus,
Liekam podā, vārījam!
Tēvam gaļa, mātei gaļa,
Bērniem zupa podiņā. 17a.

3120.

1. Sytam pļaukstienis.
Capam dasienis,
Gostim papienia.
Barnim sulenia.
Tavam ar moti kauleni
Ar ku pastubulat'. 416 (II pag. 54 Nr. 184).

3121.

1. Pač, pač, ežiņ, metam katlā.
Mammiņ(ai) pepiņ, papiņ(am) pepiņ,
Bērniņ suliņ, kaķiņ šķīviņ,
Suniņ kauliņ. 188¹.

2. Sitam ežus, kaujam ežus,
Metam katlā, vārīsim.
Tētem pepe, memmei pepe;
Bērniem suliņa, maizīti mērcēt,
Kaķītim šķīvītis, izlaižīt.
Sunītim kauliņš, noskrubināt. 262c.

1—2: Kaujam ežiņus, metam katlā, Rītā saulē vārīsim; 6: nolupināt, 272a. — 6: nolupināt, 274c. — Ar turp. 7: Veselū, veselū! 281d. — 1: kaunam; 2: M. podā, vārījam; 4: Bērnām zupiņa pastrubināt; 5: Kaķam šķīvīts nolaizīt; 6: Suņam. «D. L. etn. piel.» 1894. g. 12. lp. (K. Untiņš).

3123.

1: Vāru, vāru putriņu; 3: došu; 6: Ar saviem bērniem (jeb: Par virumiņu), 18. — 1: Vir, vir, putriņ; 3: došu; 5: pats; 6: Ar savu sieviņu, 109b un c. — 3: došu, 68d. — 1: Vārīj', vārīj' putriņu; 3: došu; 4: bērniem, 69a, 73b. — 1: putriņu; 3: došu, 85b. — 1: Vira, vira putriņa; 3: došu, 344.

3124.

1: putru; 2: pieci milti; 3: došu; 4: bērniem, 141¹ (J. Blūms). — 2: pieci milti; 3: došu; 4: Ko ēdīšu pats, 11. — 1: Viru, viru putriņa; 2: pieci milti; 3: došu; 4: bērniem, 28d. — 2: Pieci milti katliņā; 3: dosim kalpiņam; 4: bērniem, 125b (J. Anitens).

1. Vārīj', vārīj' putriņu,
Trīs milti katlā.

Ko pats ēdīs,
Ko bērnam dos?

Šitam dos, šitam dos,
Šitam lielam rakeļam nedos.

2. Vāru, vāru putriņu, pieci milti katlā.
Ko došu kalpam, ko kalpa bērnam? 28¹.

3. Viri, viri, putru, treis milti kotlā.
Kū devu kollpam, kū kollpa bārnim. 427a, 427¹a.

3127.

3: pilnis, 104. — 4: Muguriņa sakaltuse, 344. — 1: Māmuliņa putru vāra; 3: Gan ir pilnis vēderiņis, 379. — 1: Māmuliņa putru vīra; 3: Man ir pilns vēdariņis, 379. — 1: P. vāra sveša māte, 75b. — 1: P. vāra saimenece; 2: rītāi; 4: Bet mugura sakaltuse, 69a. — 1: Sveša māte putru vīra; 2: Ij; 3: Gan ir, 95b. — 1: P. vāra sveša māte; 2: Ikkatrā v.; 3: tuklis vēderiņis; 4: sakaltusi, 93¹c.

3128.

1: Biezu putru bērniem vāru; 2: Auzas devu k., 216b.
1. Kas tos mazus bērnus dīda,
Kas dīdīja kumeliņu?
Bieza putra bērnus dīda,
Auzas dīda kumeliņu. 69f.

3129.

4: Bērniņ', 22a Nr. 3026. — 3—4: Bērni rāpu vazājās, Kumeļš stāvu slaistījās, 75g, 321. — 224p Nr. 334 (Pirmās divas rindiņas vien).
1. Kumeļam auzys bērū,
Bārnim vyru bīzu putru.
Kumeļš stōvu slaistējōs,
Bārnī rōpu vozavōs. 422a.
1: auzas; 4: vozōvōs, 422a.

3130.

1. Māte vāra piena putru,
Lai aug meitīņ' baltūksnēj';
Puisenam rezgalam,
Tam tai pura ūdenī. 119¹ (A. Muncis).

3131.

3—4: P. runguliem, Tiem skābie kāpostiņi, 33c. — 1: piena; 2: skaistas aug; 3: Apsild' puīšu rezgaļiem, 120c. — 1: baltu putru; 2: skaistas aug; 3: Puišķēniem sasildīja, 344.
1. Puisēniem runguliem
Māte vāra piena putru;
Meitēniem stampaliem
Saskābušus kāpostiņus. 71c.

3133.

1: māmuliņa, 2b, 88b, 91g, 109b, 111h. — Ar turp. 5—6: Nēmšu puīsi aiz matiem, Likšu ceļa maliņā, 41a. — 2: Ar putriņas; 4: Puikām, 45¹. — 3: Tad es augšu liela, resna, 103, 379. — 3: Tad es augšu liels un stipris; 4: Meitām, 134c. — 2: Ar telēna b., 91c. — 2: teļa; 4: zēniem ceļu, 322b. — 2: teļu; 3: būšu resna, 324e.

3137.

1: Mana balta māmuliņe; 3: Kad izaugšu, vīriņš b.; 4: Lāčam, 200f. — 2: Man tie teļa biezumīņi; 3: vīriņš; 4: Lāčam, 181i Nr. 1518. — 2: Man tos putrabiezumiņus; 3: vīriņš, 189b. — 2: D. m. putras b.; 3—4: Es izaugšu liela meita, Vērsim c. n., 190e. — 3: Lielā augšu; 4: ceļa, 197b.

3139.

1: Vār', memmiņa; 2: auga biezas krūtis; 4: Ar resnaju, 226d Nr. 2647. — 1: Vār', māmīņa; 2: auga biezas krūtis; 4: Ar resnaju, 335 pag. 65.
1. Vār', māmīņa, biezu putru,
Lai aug dēliem biezas krūts,
Lai varēja cīnīties
Ar milžiem, varoņiem. 91g.

3141.

2: Darāt; 3: izvārījsi; 4: liepu dobumāi, 156.

3142.

1. Putra, kājas apavuse,
Uz bērniem ciemā gāja;
Pasasarg tu, putriņ,
Ka bērniņi neapēstu. 321.

1: apāvusi; 2: sērstos iet; 3: Pasasargies; 4: Lai tev's bērni neapēd, 125b (J. Anitens).

3147.

2: Es pē; 3—4: Ēt (-Iet) tā putra rinka rinka, Es tā pēna (-piena) kunkalīt, 156. — 3—4: Griežu putru riņķu riņķos, Lasu piena kunkulišus, 185d.

1. Tēvs ar māti sasabārās,

Es pie putras kambarī:

Lai tā putra, kur tā putra,

Kur tie piena kunkuliši! 28d, 342, 379.

1: sasabāra, 42¹. — 4: Bet tie, 264c. — 3: Lei tā p., ko tā p.; 4: Bet tie, 290f. — 1: Sasabāra tēvs ar māti; 3: ko tā p.; 4: Bet tie, 321. — 3: ko tā p.; 4: Bet tie, 319e. — 1: sarājšies, 224k.

3149.

1: Āj dūj, jandali; 3: ko tā p., 119b. — 1: Ai raridi, rallaridi; 2: pagrabā, 137c.

3153.

1: Putra būsī, putra būsī; 2: šķidra; 3: māmuliņu, 7° (E. Bite). — 1: Putra būs, putra būs; 4: N. podu skandenam, 6c. — 1: Putra būs brokasties; 3: Es dz., māmuliņa; 4: Ķēķie k. skandināja, 109b. — 1: Putra būs brokastīs; 4: Kukņā, 109c.

1. Būs putriņa, būs putriņa,

Lai būs bieza, lai būs šķidra:

Es dzirdēju pavāriņu

Katla stīpu skandinot. 113¹.

3155.

1: Ziņģē, ziņģē; 2: vajag; 3: bērniņš; 4: Vesels tika pastrēbdams, 137e.

1. Ziņģē, ziņģē, driķu putra,

Tai vajaga kazu piena,

Kuņš bērniņš nevesels,

Tam būs būt veselam. 111h.

3: K. puisītis, 68d. 373. — 1: Griķu, griķu, griķu putra, 73b. — 1: kriķu, 73b. — 3—4: Kura meita nevesala, Tai b. b. vesalai, 88b.

3157.

3: Vai es tevi apēdišu; 4: Vai tu mani pārvārēsi, 75m.

3158.

1: Balta mana māmuliņa; 2: Baltu mani, 88b. — 1: māmuliņa; 2: balši; 4: Suliņās mazgājos, 111d. — 1: M. veca m.; 4: acis (arī: muti), 216a un b. — 1: M. mīļa māmuliņa; 2: Baltu mani audzinē; 4: Pienē acis nomazgē, 222b. — 1: M. mīļa māmuliņa; 4: P. acis, 226d Nr. 2658. — 1: M. veca m.; 2: M. mīļi audzināja; 4: P. acis, 2291. — 4: acis noskaloju, 188°. — 1: Māmiņ' mana mīļa balta; 2: Baltu mani; 4: acis, 232b.

1. Tu, māmiņa, nezināji,

Kā meitiņas baltas auga:

Pienu ēda, pienu dzēra,

Pienā muti nomazgāja. 45¹.

4: P. acis, 224a. — 1: Jauni puisī nezināja; 2: aug, 161c. — 1: Jauni puisī nezināja; 2: Ku meitiņas baltas top; 4: Pienai, 164m. — 1: Tu, puisīti; 2: aug; 4: P. acis, 232. — 1: Vai zin' meitu to lejiņ [?]; 2: Kur m. b. aug, 161 c. — 1: Nezināja māmuliņe; 3: P. est, p. dzērt; 4: Pienai muti nomazgāt, 156. — 1: Jauni puisī; 2: aug; 4: Pienai, 195c. — 1: Māmuliņa gan zināja; 4: acis, 193e.

3159.

1. Kas, māmiņa, tev kaitēja,
Tev meitiņas baltas auga:
Pienu ēda, pienu dzēra,
Pienā acis nomazgāja. 207s.

3161.

1: māmaļiņ; 4: Puišam, 41c Nr. 56 pag. 143. — 1: Baro; 3: A. lielis, b. stipris; 4: Meitām, 64a, 80e. — 3: būšu diža, 68d. — 4: ceļu, 323b. — 2: p. kunkuļiem (Bērzonē). — 3: b. daiļa; 4—5: Ņemu puisī aiz matiem, Sviežu ceļa maliņā, 109d.

1. Māte mani pabaroja
Ar tiem piena ziediņiem,
Lai es augu smuka, branga,
Puikām ceļu negriezdama;
Kuru puiku es satiku,
Sviežu ceļa maliņā,
Pagājuse atskatos,
Kā tas labi spirinās. 45¹.

3162.

1—2: Mana mīļa māmuliņa, Ielej pienu bļodiņā; 4: Par tiem ļaužu brīnumiem, 7¹.

3163.

1: Tu nezini, māmuliņa; 3: Ielej piena, 410.

3166.

1: māmuļiņ; 3: piena; 4: baltas aug, 69a. — 3: piena, 74b. — 1: māmaļiņ; 2: nevārī, 75b. — 2: nevārīti, 111 d. — 1—2: Kāpostiņu, māmuliņa, Meitu dēļi nev.; 4: baltas auga, 324e. — 1: māmuļiņ; 2: nevārī, 335 Nr. 681. — 1: māmuliņa; 3: Piesild' p. podipā; 4: baltas aug, 407h. — 1: māmuliņa; 2: nevārīja, 107d. — 1: māmuliņa; 2: nevārīja; 4: auga, 91g. — 1: M. bēd māmuliņa; 2: nevārīja; 4: baltas, 22o. — 1: māmuliņa; 2: nevārīja; 3: Ieliek, 41a. — 1: māmuļiņa; 2: nevārīja; 3: Vārīj' putru pieniņā, 88b. — 1: māmuliņa; 2: nevārīja; 3: vārīj' putru pieniņā, 127¹b.

3167.

1: Meitu māte māmuliņe; 2: Kāpostiņus; 3: strebināja; 4: aug, 283.

3168.

1. Siera, piena meitiņām,
Lai meitiņas baltas aug;
Puisēniem apsildāt
Saskābušus kāpostiņus. 6c.
1: Sieru, pienu; 3: apsildiet; 4: Pērnajos k., 27e. — 2: daiļas aug, 141. — 1: Meitiņām siera, piena; 2: skaistas aug; 3: Puisēniemi, 379.

3169.

2: pillu; 4: strēbējiņi, 1911.
1. Rietu, rietu mana govs —
Pil(l)i pupi balta piena,
Pil(l)s vēders zaļas zāles,
Pil(l)i ragi āboliņa.

3170.

1. Man mamiņa izvārīja
Launagāi rācentiņus;
Kazu pienu pielējusi
Pie launaga rāceņiem. 159c.

3172.
2: Ar plīķiem plīķējams, 73b. — 1: Plācenītis; 3: neraudās; 4: Ar dūrām dūrājama, 111d.

3174.
1: bagatīb'; 2: pelnaruškis; 3: barotāja, 41c Nr. 3 pag. 293.

3175.
2: Plācenītis nabadzinis; 3: ēdu; 4: svētdienās, 91g.

3181.
1: Maizīte, vārpiņa glaud; 2: Māriņa [?], 161c. — 1: Putriņa, maizīte; 2: glauda, 191b.

3182.
2: nes; 4: Tur būs sviests, tur paniņas, 309a.

3193.
2: Kad; 3: Ne šķuriņa tev nomaukta, 335 Nr. 2043.

3194.
2: Sazavēla, 69f. — 2: Sazavēla; 3: Kalpa bērni; 4: glāsīdami, 7° (E. Bite). — 1: Rācentiņi ķipariņi; 2: Ieritēja, 188°. — 1: Rācentiņš dupurītis; 2: Daugavē; 4: braucīdami, 224r. — 1—2: Rācenīts dupurīts Ievēlēs lejiņā, 407k. — 4: Penderišus, 30b. — 1: Tupentiņi rācentiņi; 4: Penderišus, 30. — 1: Kartupeļi rācentiņi; 2: Sabēguši D., 36r (J. Sīlis). — 2: Novēlāsi, 41b, 408 Nr. 169. — 1: Kartupeļi; 2: Savēlēs, 41c Nr. 2 pag. 80. — 1: Tupentiņi rācentiņi; 2: Ievēlāsi, 71a. — 1: Tupenīts rācenīts; 2: Ievēlēs, 75b. — 2: Satecēja; 5: Kalpa b. 88c, 93a. — 1: Rācenītis dukurītis, 95d. — 2: Satecēja ezerā, 101c. — 1: Rācenīši dupurīši; 2: Satecēja; 3: M. b. pakaļ tek, 134a. — 2: Satecēja; 3: Bērni sēd maliņā; 4: glāsīdami, 137e. — 4: Rācentiņi čibarīši; 2: Ieritēja, 134e. — 1—2: Tupenītis rācenītis Novēlāsi lejiņā; 3: Mūsu, 190b, 282. — 1: Rācentiņš pampalītis; 2: Ievēlāsi; 4: braucīdami, 224h. — 2: Tie sabrauca D., 335 Nr. 1268. — 1: Tupelīts rācenīts, 379.

3196.
1. Rācenītis dupurītis
Iesavēla Daugavā:
Mazi bērni noraudāja,
Vēderiņus kasīdami. 325c.

1: Apaļais rācenīts; 4: glaudīdami, 68d. — 1: dukurīts; 2: Iezavēla; 4: šļaucīdami, 73b. — 1: Tupenīts rācenīts, 75g, 407a. — 1: Tupenīši rācenīši; 4: glāsīdami, 85b. — 1: dukurītis; 2: Iezavēlās; 4: glāsīdami, 91c. — 2: Iezavēlās, 91g. — 1: dukurīts; 4: glaudīdami, 98. — 1: Tupulīts rācenīts; 2: Iezavēla, 107b. — 1: Tupenīts bumbulīts; 2: Iezavēle; 4: glāstīdami 109b un c. — 2: Iesavēlās; 4: glaudīdami, 190b. — 4: Maliņai stāvēdami, 309a. — 1: Rācentiņš dukuriņš; 2: Iesavēle; 4: Maliņā stāvēdami, 311a. — 1: Tupelīši apalīši; 2: Sasavēlu [?], 323b. — 1: Tupulītis rācenītis; 2: Iesavēlās, 324e. — 1: Tupenītis rācenītis; 2: Iesavēle Daugavāi, 325e. — I: dupuriņš; 2: Iesavēle; 4: Maliņā stāvēdami, 401.

3197.
2: Rācenīša; 4: Māsiņai panākšos, 28d. — 2: Rācenīša; 4: Panākšosi taisījās, 28d.

1. Kāpostiņa meitu vedu
Rogainīša dēliņam;
Visi mazi kāpostiņi
Jās māsai panākšos. 188°.

3198.
1. Kāpostiņa meitu veda
Rutkalīša dēliņam;
Visi mazi kāpostiņi
Lec māsai panākstēs. 264k.
1: vežu; 3: sīki; 4: Māsiņai panākšos, 311a.
2. Kāpostiņa meitu veda
Upes krasta dēliņam;

Visi mazi kāpostiņi
Māsai teki panāksnos. 15b, 27h.
1: vedu, 27b.

3199.

1. Rutkiņam dēliņš bija,
Kāpostiņa meitu ņēma;
Visi sīki kāpostiņi
Nāk māsai panakšņos. 324e.
2. Kāpostiņa meitu ņēmu,
Lielu radu gribēdams;
Sīki, mazi kāpostiņi
Jāj māsai panākšos. 24a.
4: Visi nāca panākstos, 131¹ (M. Enīte).

3200.

1: ved; 4: jā, 161c. — 1: vedu; 2: Ķiplociņa; 3: Kniķi, knauķi, kuļi, kāži, 224a. — 1: Kniplociņa; 2: Sīpoliņa, 224p Nr. 282. — 1: vedu, 161f. — 4: Jāje visi vedībās, 1811.

3203.

1: sēkliņa, 407k. — 1: Pupiņa, zirnīts, tie, 322a. — 1: Pupiņa, zirnīts, tie labi bērniņi, 401.
1. Zirnīts, pupiņa, tā mana māsiņa:
Kaņepe ragana, tā stāsta mātei. 68e.
1: Pupiņa, zireņa; 2: Kaņepa, 95e. — 1: tās manas māsiņas; 2: tā saka, 109b un c. — 1: brālīts, māsiņa, 335 Nr. 1269.
2. Zirnīts labs, pupa laba,
Kaņepīte grēcēniece:
Tā pasaka māmiņai
Tumsājāi naksniņā. 69a.
3. Pupuņa, zērņeits, tej loba labeibeņa;
Kaņape rogonā, tej soka mōtei. 427a.

3205.

1. Riku, riku, ķīseli, ar nazi griežamu,
Ar nazi griežamu, ar cirvi cērtamu,
Ar kaldu kumeļu pa virsu jājamu. 272a.
1: ķīselis, ar nazi griežams; 2: griežams, — cērtams: 3: jājams, 290f.

3208.

1—2: M. mīļa māmulīte Mīļi mani a.; 4: Ceļ pie loga s., 239b. — 2: baltu; 3: Apvilkuse; 4: Izsēdina, 188°.

3209.

1: Šūn; 2: Deviņāmi; 4: Šūn gudro, 26c. — 1: Šuv; 4: Šuv gudro, 28d. — 1: Šuv; 3: Devītāi; 4: Iešuj gudru, 28d. — 2: Deviņāmi; 3: Devītāi vīlītēi; 4: Iešuj gudru, 28d. — 1: Šuv, māmiņ; 4: Iešuv gudru, 28f. — 1: māmiņ, 41c Nr. 2 pag. 269 — 2: Deviņāmi, 88b. — 1: Šūn; 4: Ieliec gudru, 91c. — 1: Man māmiņa kreklu šuva; 4: Iešuv' gudru, 91 g. — 1: Šūn, māmiņ, tu mun kraklu; 4: Iešūn gudru, 103. — 1: Šūn; 3: lk kurā vīlītē; 4: Liec gudro, 324a. — 1: Šūn, māmiņa, man svārciņus; 2: stotītēm; 3: stotītē; 4: Iešūn savu p., 379. — 2: Deviņāmi; 4: Lieci gudru, 407a. — 1: Šūn; 4: Ieliec, 134c. — 1: manim kreklu; 3: Devītājā; 4: Iešuj, 17a. — 1: Šūn; 4: Iešūn, 42, 111c. — 1: Šūj; 4: Ieliec, 125b. — 1: Šūj, māmiņ, 335.
1. Šuj, māmiņa, man svārciņus
Deviņiem gabaliem;
Devītāi gabalā
Iešuj savu padomiņu. 35.
1: Šūn; 2: Deviņiemi gabaliemi (al.: gabuliemi); 3: gabalāi (al.: gabulāi); 4: Iešūn, 22b un c. — 1: Šūj; 2: Deviņām vīlītēm; 5: vīlītēi; 4: Iešūj, 22p.

3210.

1: Padomnīca, padomnīca; 3: pašuvuse; 4: No deviņu gabaliņu; 5: Devītā vīlītē; 6: Ieliek gudru padomiņu, 120¹a. — 1: Sadomnīca, sagādņīca; 3: izšuvusi, 28d, 324a. — 1: Domātniece, gādātņiece, 41c Nr. 20 pag. 232. — 1: Nodomnīce, nogādņīce; 3: pašuusi; 4: devīņu gabaliņ, 91a Nr. 3101. — 1: Padomnīca, padomnīca; 3: sašuvuse; 4: Deviņiem gabaliem, 91 g. — 1: Padomnīca, sagadņīca; 2: Muna vaca; 3: Mun kr. sagādāja, 103. — 1: Padomņiece, padomņiece; 4: No deviņiem gabaliem, 118¹. — 1: Domātāja, gādātāja; 3: krekliņu (svārciņus) sadomājsi, 141. — 1: Gudreniece, gudreniece; 3: pašuvuse, 379. — 1: Izdomnīca, izgādņīca; 3: izšuvuse, 379. — 1: Sadomņiece, sagādņiece; 3: pašuvuse, 104. — 1: Padomnīca, padomnīca; 2: māmuliņa; 3: sašuvuse, 75b. — 1: Sadomnīca, sagādņīca; 2: māmuliņa, 111c. — 1: Padomņiece, sagādņiece; 3: sašuvusi, 131¹. — 1: Sadomnīca, sagādņīca, 324e.

1. Padūemnica, padūemnica

Muna vaca māmōliņa:

Mun krekliņu izšuvuisa

Nuo deviņi gabaeliņi. 85b.

2. Veca mana māmuliņa,

Gudra labu padomiņu:

Man izšuva baltu krekli

Deviņiem gabaliem. 190f.

3. Sadomnīca, sagādņīca

Mana veca māmuliņa:

Man svārciņus sašuvusi

No deviņi gabaliņi. 133¹a.

3211.

1: L. b., māmuliņ; 2: Ja lietā mani 1.; 3: Apvilkuše, 30b. — 2: Ja lietā mani 1.; 3: Apvilkuše; 4: Ieceļ, 75b. — 1: Lieta; 4: Izceļ, 91e Nr. 921. — 1: Lieta; 3: Uzvilkuši; 4: Iecel, 111c. — 3: Apvelc man, 126b. — 1: Lieta; 2: Ja vietā mani liksi; 3: Apvelc man, 141. — 1: Lieta bija, lieta būs; 2: Kad māmiņa lietā liks; 3: Apaun manim baltas kājas; 4: Izceļ, 28d.

3212.

2: Palaidiet tautiņās; 4: nepelnīju, 97c. — 4: Kad, 407a. — 2: Palaidiet, 407d, 408 Nr. 1373. — NB. Šķirībās bērnam kājas aunot. — 1: Apaunat; 2: Uzvedat uz celiņa; 3: sakāt; 4: Ja galviņas nebaŗoju, 185c. — 1: Apaunat man kājiņas; 2: Uzvedat uz celiņu; 3: Lai palika mans kauninis; 4: Ka galvinu nebaŗoju, 516.

3214.

4: Ne vārķšķīša nedzinu [?], 151. — 2: Tiešķādama kr. šuu; 4: Kamēr mētu apmētāt, 91a Nr. 3071.

1. Pirmajam bērņeņam

Rakstēdama kraklys šyvu;

Ūtrajam, trešajam

Ni veļētis naaizliču. 422³a.

3216.

1: meita; 3: manim, 64i. — 1: goda vīrs; 2: cilvēkiem; 3: Šviet, 69a. — 1: g. vīrs; 2: cilvēkiem, 111d. — 2 un 4: veciem; 3: Šujat m. g. svārkus, 126b.

1. Es uzaugu goda puisis

No veciem kankariem:

Man pašuva goda kreklus

No veciem lindrakiem. 118¹.

1: izaugu g. vīrs; 2: cilvēkiem; 3: izšuva g. krekli; 4: maišeļiem, 68d.

3217.

1—2: Es uzaugu goda puisis No vecāsi māmuliņ's, 339 Nr. 30.

3219.

3: M. glaudīja, 18. — 4: vidiņā, 41a, 223c. — 3: M. glaudīja māmaļiņ', 41c Nr. 3 pag. 104. — 1: M. māmiņa saglaudīja, 45¹. — 4: Siltā tautu istabā, 52. — 2: Ezariņa; 4: vidiņā, 64a Nr. 2881. — 3: māmaļiņa; 4: Siltajā istabā, 75b. — 3: M. glaudīja; 4: kaktiņā, 75f. — 4: Asariņas slaucīdama, 75m. — 1: glaude; 2: Ezariņa; 3: Man māmiņa galvu glaude; 4: vidiņo, 88b.

3220.

2: Avotiņa; 4: Dūmainajā namiņā, 28¹. — 2: Ezariņa; 3: M. saglauda māmuliņa, 89b. — 2: Daugaviņas, 95e. — 2: Avotiņa lejiņa; 4: Dūmainajā namiņā, 190b. — 2: Ezariņa, 321. — 2: Avotiņa, 322a. — 2: Ezariņa; 4: Dūmotā, 322b. — 4: Dūmainajā, 323b. — 4: Dūmojā ustabā, 324a. — 3: M. saglauda māmuliņa; 4: Miglojā rītiņā, 97a. — 3: M. saglauda māmuliņa; 4: Miglainā rītiņā, 97b. — 3: M. saglauda māmuliņa; 4: Miglojā rītiņā, 97g un h. — 1: glaude; 2: Lielajai tūrumā; 3: Man saglaude māmuliņa; 4: Miglainajā rītiņā, 134a.

1. Lielai vīrs galvu glauda

Ezeriņa maliņai:

Mazai glauda māmuliņa

Vēl labāki istabā. 95c.

3221.

3: putniņš neievelk, 29d. — 3: putniņš, 20b. — 2: ugunē; 3: putniņš; 4: Čīkstošāji, 200f. — 4: Čīkstošā, 15², 197b, 197c, 239b. — 1: Ķemmē; 3—4: Lai zīlīte nesavelk Caurajai stumbenā, 26a. — 2: ugunē; 3: putniņš, 30b. — 3: putniņš; 4: Čīkstošainā [?], 38b. — 2: krāsniņē; 3: putniņš, 43b. — 2: Bāz m. čiekstenē, 45¹. — 1: Glaud' māmiņa, 97a. — 1: galvīnu; 2: matiņus; 3: putniņi; 4: Čīkstošā kocinā, 119¹ (L. Ansberga). — 4: Čīkstošāja, 135. — 1: gāliņu; 2: matiņus ugunē; 3: putniņš; 4: Čīkstošāji kocinā, 158. — 3: putniņš; 4: Čīkstošāji, 170b. — 1: gāliņu; 2: Sviez' m. ugunē; 3: neievilktu; 4: Čīkstošē kocinē, 189b. — 1: Glaud', māmiņa; 4: Čīkstošāja, 190b. — 1: gāliņu; 2: Svied' m. ugunē; 5: putniņš, 200a. — 2: krāsniņai; 4: Čīkstītē [?], 207b. — 3: putniņš; 4: Čīkstošāi, 207l, 241c. — 1—2: Sukājat man g., Metiet matus guntiņā; 3: Lei, 316¹. — 2: Svied' m. guntiņā; 3: neievilktu; 4: Čīkstošā, 321. — 4: Čīkstošāji, 325e. — 1: Glaud', māmiņa; 3: L. strazdiņi; 4: Čīkstošāja, 348.

1. Sukā galvu, man' māsiņa,

Met matiņus ugunī.

Lai putniņā neievelk

Čīkstošā kocinā. 131.

2: guntiņā; 4: Čīkstojā (un: Čīkstošā) kārkliņā, 109b un c. — 3: neievilka, 131¹ (K. Lūsiņš). — 3—4: Lai putniņi neievilka Čīkstošāi ozolā, 325c. — 1: tautu meita; 3: neienesa, 375. — 1: tautu meita; 3: Lai putniņi neievelk, 401.

2. Sukōjīt mun' galvēņu,

Metīt motus guntenā.

Lai putneņi nanosoļ

Čiekstušā kūceņā. 434a.

3222.

1. Sukoļ, māmēņ man galvēņu,

Svid' mateņus guntenā,

Ka nanastu seiki putni

Ļeikajā kūceņā. 409c, 4223a.

3223.

3: Lei putniņi neuzvelki; 4: Čīkstošāi, 69¹. — 4: Čīkstotī, 73b. — 3: Lai zīlītes neievelk; 4: Čīkstošāja, 325e. — 3: Lai putniņš neievilktu; 4: Čīkstošāi, 401.

3226.

1: Gluden'; 3: Sapūrus', 391 Nr. 723, 401.

1. Kas maņ beja nadzeivot

Pi eistōs mōmuļeņis:

Kas dinas gluda golva,

Kas svātdinis bazneicā. 422¹.

2. Ok, Dīveņ, kai tam labi,

Kam ir sova māmuleņa;

Kas diņāņes gluda golva,

Kas svādiņes bazneicā. 414 Nr. 141.

3229.

1—2: Kaunies kaunu tu, meitiņa, Tev matiņi nesukāti, 125³. — 3: I: 4: Izsukāj'si, 127¹b. 335 Nr. 1025. — Vai nav kauna; 2: Nesukātu galvu iet; 4: Cekuliņu noglauduse, 137c.

3237.

2: bij; 3: Tēvs izdeva; 4: Tad nopirka rudzu pūru, 224r.

3238.

1: šņapājiet; 3: Ja Dieviņš palīdzēs; 4: Par nedēļu nošņapās, 68d.

3241.

1. Bērniņ', mani kokalīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Uz ceplīša salēkuši,
Rudzu putras piestrēbuši. 281d.

3243.

1: skosalēni; 2: vēderi; 4: nesasmēja, 91a Nr. 3143. — 1: kosaliņi (=kovārnīši); 4: mani nesasmēja, 91e.

3245.

1: kovārnīši; 3: atlēca, 68d.
1. Bārni muni skūsaineiši,
Visim plīci vēdereņi:
Kad atlēks prid' ar egli,
Visim šyūšu kažuceņus. 420.
Skūsa = kūovārņis. P. Sm.

3246.

4: kājiņās; ar turp. 5—6: Tur būs cūku ganītāji, Meitām pupu lūkotāji, 71a. — 3: svētku diena, 71c.

3247.

1: sprunguliņi (un: sprungaliņi); 2: kaili; 3: svētku, 28d, 379. — 1: kosvārnīši; 3: svētku, 88b, 109d. — 1: Ai, bērniņi, k.; 4: cauna, 289a un c. — 1: Bērniņ' m. kosvārnīši, 308a. — 2: vēderīši; 3: Jāņa diena, 325c. — 1: Bērniņ' mani i bērniņi; 2: kaili; 3: atnāce; 4: Visi zīda kleitiņos, 401.

3248.

1: Bērni; 2: Visim kaili; 3: ziemas svētki; 4, 5 un 6: Visim; 6: cauņu, 18. — 1: sprunguliņi; 2: kaili; 6: caunes, 28d. — 1: Bērni; 3: atnāce svētku; 4 un 5: lūšu; 6: cauņu, 75b.

3250.

2: nedeve, 41c Nr. 39 pag. 234. — 4: Maza brāļa arājiņa [?], 68c. — 2: M. maizes nedevasi, 311a.

3251.

5: Kur es ņēmu, kas man deva, 6c. — 4: M. savu arājiņu, 17. — 1: mani, 18. 1: Ēstu m. gribējāsi; 2: nedeve; 5—6: Kas man dos arājiņu Tik mazai meitenei, 33c. 4: Lūko savu arājiņu, 36c. — 1: Ēstu; 4: Lūko; 5: es iešu, 36r (J. Lejniece). — 1: Sirds sāpēja, ēst gribējās; 3: Sak' māmiņa, nedodama; 4: pati arājiņ', 131¹ (M. Enīte). — 4: Taujā pati arājiņu; 5: Kur es iešu, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 4: pati arājiņ'; 5: Kur es iešu, 407a. — 4: pati; 6: Tik jaunai, 133¹a.

1. Ēsti man gribējās,
Māte maizes man nedevas;
Tā sacīja, nedodama:
Meklē pate arājiņ'! 75f un g.

1: mani gribējāsi; 4: arājiņa, 28d. — 4: M. savu arājiņu, 68d. — 4: arājiņu, 75m. — 1: Ēstu; 4: Tev vaig sava arājiņa, 90. — 4: Taujā savu arājiņu, 111d. — 3: To vārdu vien sacīja; 4: M. pati arājiņu, 120c. — 1: manim, 137c. — M., meitiņ, a., 379.

2. Ēst man gauži gribējās,
Māte maizes man nedevas;
Māte man atsacīja:
Lūkā pate devājiņa!
Kur es ņemšu, kas man dos
Tik mazam meitenam? 28¹.

3. Ēst man gauži gribējās,
Māte ēstu man nedeva;
Nedodama, atsacīja:
Meklē pate devājiņa!
Ak, tu traka māmuliņa,
Kur es iešu, kas man dos,
Kur es iešu, kas man dos,
Tik jaunam meitenam! 100.

3253.

1: Maizes, maizes, māmuliņe; 3: Ja maizītes man nedosi; 4: Lai iet, 239b. — 1: maizi, maizi; 3: Ja maizītes man nedosi;
4: c. pa rudziem, 325c.

1. Tēt, maizes! memme, pupa!
Ka es tavas cūkas ganu. 144b.

3256.

4: Vai darbiņu padarīji; 5—6 trūkst, 407k. — 4: Ko darīji, netiklīte; 5—6 trūkst, 137d.

1. Ēsti maņ gribējās,
Mōte maizis maņ nadevē;
Tej sacēja nadūdama:
Moz darbeņa padarēji!
As, māmēņ, navarēju,
Maņ sōpēja vēdereņš. 426¹b.
2: maizes; 3: Tai; 5—7 trūkst, 434a.

3258.

1—2: Dodāt man brokastī Vakarēju vakariņu, 111d.

1. Es vakar atgulos,
Vakariņu neēduse;
Kur, māmiņ, mana tiesa
Vakarēju vakariņu? 407k.

3259.

3: pien' ar maizi; 4: Tā, 6c. — 3: pien' ar maizi, 68a. — 1: Vēdars s., vēdars s.; 2: Vēdarzāļu; 4: vēdars, 112. — 4: Tās
būs manas vēderzāles, 239b. — 2: V. gribējās, Bērzonē (Āronu M.).

3260.

3: vien nesaka, 69f. — 1: Māte saka uz bērniem; 2: vietu; 4: vai ēduši, 317c. — Tautu māte tā sacīja; 2: Taisāt gultu;
3: nisacīja; 4: Vai ēdāt, 302. — 2: Eit' gulēt, saimes bērni; 4: Vai ēduši, 326a, 327 Nr. 894. — 2: Taisāt vietu; 3: T. v.
vien nesaka, 18. — 2: Taisi c., ej g., 91 g. — 1: V. s. vienus vārdus; 2: T. gultas, 279a. — 1: Sveša māte tā sacīja, 281
d. — 2: Taisāt vietu, 379.

1. Visi saka, visi saka:
Taisāt vietas, eit gulēt!
Neviens saka to vārdu:
Ēdīsam vakariņas! 30b.

3: tā vārdu; 4: Ēdīsim, 28d. — 2: Taisiet vietu; 3: N. pats to nesaka; 4: Ēdīsim, 107a. — 2: Taisi ciskas, ej gulēt; 3:
Niviens; 4: Ko ēdīsim vakarā, 118¹. — 2: iet g.; 4: Kad jāēd v., 131¹ (M. Enīte).

2. Visi saka, visi saka:
Taisi vietu. ej gulēt!

Neviens tā nesacīja:
Vai tu ēdi vakariņas? 400.

2: Taisiet gultas, eit' g.; 3: N. saka tā vārdu; 4: Vai ēdāt, 293a un b. — 2: Taisāt v., eit' g.; 3: tā-i; 4: Vai ēdāti, 324e.
— 3: Tā vārdu vien nesaka, 401. — 2: gulēt; 5: Tā vārdu; 4: Kad ēdīsi, 85b. — 2: Taisāt vietu, eit' gulēt; 3: Tā
vārdu vien nesaka; 4: Kad ēdīsi, 13b. — 1—2: V. s. to vārdu: Ej gulēt, ej gulēt; 3: Tā vārdu vien nesaka; 4: Kad
ēdīsim, 91f. — 2: Taisiet ciskas, eit' gulēt; 3: Tā vārdu; 4: Kad ēdīs, 111d.

3261.

1: Bērni mani kovārniši; 2: Ko ēdīsim launagā; 3: nozagusi, 379. — 1: Bērni mazi kovārniši; 2: Ko ēdīsim launagā; 3: nozagusi, 68a. — 1: Eita, bērni, nu gulēt, 45¹. — 1: Eita, bērni, jūs gulēt; 3: Pele, maita nozaguse, 281a. — 3: Zīla ž. aiznesusa; 4: Pagrabiņa, 323b.

1. Ej gulēt, drauga bērns,

I neēdis vakariņu.

Zīle žube aiznesusi

Pagrabiņa atslēdziņu. 111d.

1: ganu meita; 2: Vakariņu neēdusi, 41c Nr. 18 pag. 202. — 1—2: Eit' gulēt, kalpa (al.: drauga) bērni, Vakariņu neēduši; 3: aiznesuse, 75b un g. — 2: Ij neēds, 85d. — 1: gulēti, 88b. — 2: neēds vakariņas, 90. — 3: aiznesuse, 91g. — 2: vakarā, 106, 112.

2. Ej gulēt, mans vīriņ,

I neēdis vakariņu,

Zīle žube aiznesuse

Pagrabiņa atslēdziņu. 80c.

1: vīriņš; 2: neēd's, 6c. — 2: Ej, neēdis, 9, 109b. — 1: bāleliņ; 2: Ej, neēdis vakarā, 30b. — 2: vakarā, 77. — 1: vīriņš; 2: Vakārēju ēdumiņu; 3: nonesusi; 4: Kambarīša, 91a Nr. 3144. — 2: vakariņas; 3: aiznesusi, 109a. — 1: muns; 4: Kambarīša etslēdziņu, 407h. — 2: Vakariņu neieēdis; 3: nonesusi; 4: Kambarīša, 408 Nr. 882, 412.

3. Ej gulātu, muns veireņš,

I naēds vakareņu.

Lopsa kurva nūnasuse

Kammbareiša etslēdzeņu. 422a.

4. Ej gulēt, vanadziņu,

Launadziņa ēdumiņu,

Cielaviņai spīzmanītei

Pazudušas atslēdziņas. 172f.

1: Guli, guli, vanadzini; 2: Vakārēju ē.; 3: Lakstīgalai; 4: Atslēdzinas pazudušas, 158 (Tosmarē).

5. Ej gulēti, vāverīte,

Vakarēju ēdumiņu,

Zīle kuņa pametuse

Pagrabiņa atslēdziņu. 110c.

3: Pele kulba p., 17a. — 1: gulētu; 2: Vakārēja ēdumiņa; 3: Z. panga [?] pametusi, 61a. — 2: Neēduse vakarā; 3: Zīles kuce, 69d. — 1: gulētu, vanadzīn'; 2: ēdumīn'; 3—4: Zīles konna pametusi Pagrabīna atslēdzīn', 119¹ (L. Ansberga).

3263.

2: lapu, 29d, 107d. — 1: Lēņi, lēņi bērziņš; 2 un 3: Lēņi, 15a. — 4: jēmu, 22q. — 1: Lēņi, lēņi; 2 un 3: Lēņi, 41c Nr. 14 pag. 231. 335 Nr. 326. — 1: Bērziņš auga uz akmeņa, 16. — 4: jēmu valodiņu, 22h. — 2: derināja, 26a, 36r (A. Saliņa). — 2: bērziņš; 3: Lēn' izaugu (al.: uzaugu), 28d, 379. — 2: lapu, 38b. — 3: Ilgi, 325e. — 4: Gudru turu, 390¹.

1. Lēnu, lēnu bērziņš auga,

Lēnu lapas darināja;

Lēnu augu pie māmiņas,

Gudru ņēmu padomiņu. 42, 45a, 45b.

2: derināja, 10. — 3: Lēnām, 16. — 3: Lēn' izaugu, 28d. — 3: auga mūs' māsiņa; 4: ņēma, 28d. — 2: darenāja, 30b.

— 1: Lēni, lēni; 2: Lēni; 3: Lēni; 4: Lēni, 20b.

3265.

1. Ozolam bieza miza,

Lēni lapas darināja;

Ilgi augu bāliņos,

Lēni lasu padomiņu. 404²a.

1: Ozoliņam; 2 un 4: Lēņi; 3: Es izaugu pie māmiņas, 91a. — 3: Lepna [?] tēva meita biju, 91c.

2. Ozolam bieza miza,

Lēni lapas darināja;

Ilgi augu pie māmiņas,

Gudru ņēmu padomiņu. 22p, 25.

1: Ozolami; 2: Lēņi; 5: Gauši, 6c. — 1: Ozolami; 2: Lēņi; 4: jēmu, 22h. — 4: jēmu, 22q. — 3: Lēņi, 107b. — 3—4: Gudra bija mātes meita, ņēma gudru padomiņu. 121k. — 1: Ozolami, 397¹.

3266.

3: māmuliņa; 4: gudru audzējusi? 125³, 141¹.

3270.

1. Nerunāju, nerunāju,

Māte lika nerunāt,

Māte lika nerunāt,

Nebārstīt valodiņas. 69f, 22p, 111c, 335.

4: valodiņu, 18 (Kliģenē). — 4: valudiņas, 22h.

2. Narunavu, narunóšu.

Mòte lyka narunót,

Mòte lyka narunót,

Nabòrsteit volúdeņis. 422a.

3272.

1: tavu dumu prātu; 4: No noriņas, 18. — 1: Skuķīt, t. dumjumiņu; 4: No cintiņas rācentiņu, 22p. — 2 un 3: gramzdu, 74b, 85b, 91b. — 2 un 3: gramzdu; 4: No vecaines, 91c. — 2 un 3: gremzdus krimti; 4: No akmiņa rācenīti [?], 125c (J. Balts), 141¹ (P. Blūms j.). — 1: gudrumiņu; 2 un 3: gaidi; 4: No vecaines rācentiņu, 289a un c. — 2: Tavu mazu padomiņu; 3: No celmīša; 4: dziedzieda, 64b. — 2 un 3: gramzdu; 4: No dedas (gelbe Wikke, Peitan) rācenīša, 91h. — 1: glupumiņu; 2 un 3: prasa; 4: No vecaines rācentiņu, 310g.

1. Bērniņ, tavu trakumiņu,

No celmiņa gremzdu gaida,

No vecaines rācentiņu,

No tauriņa spēļu biedra. 107d.

2. Mazajam bērniņam

Maza bērna valodiņa:

No celmiņa gremzdu prasa,

No vecaines rācenīšu. 407k.

3273.

1: Putinītis pienu, 309a. — 1: Puteniš; 3: Puteniņ puteniņ Kam tu govu neganīji, 322a. — 1: Putinis; 2: lapiņu; 5: Ko tu dar', putiniš, 330a. — 1: Putiniņš; 3: Ko, putniņ, pats darīji, 400. — 2: lapiņu 401. — 409 (Latg. izloksnē). — 3: Ko putniņ, tu darīji; 4: govju, 310d. — 2: tekādams, 407k.

1. Putiņeņš pina prosa,

Pa laipeņu tacādams.

Kù tu dori, putiņeņ,

Sovu gùvu nagaņejs? 422a, 427a.

3: Kù darēji, 422a. — 3: Kù darēji; 4: nagaņēji, 426c. — 1: Putineņš; 2: laipeņu; 3: putineņ; 4: naganejs, 435a. — Sal. 427^ob (II pag. 54 Nr. 183).

3274.

1. Putniņš raudāja galviņa sāpēja.

Kā līdi, putniņ, apiņu dārzā? 321c.

2: Kam gāja putniņš; ar turp. 3: Apiņu ziediņus nolasīt, 272a. — 1: Putnīts; 2: Kam gāja dziedāt, 281.

2. Apeņu putnam galviņa sāp, —

Kam gāja dziedāt apeņu dārzā. 208b.

3. Apiņu putniņam gāliņa sāp,

Kam agri dziedāja vītienāi. 181b Nr. 1102.

4. Kas nu dziedās apiņu dārzā?

Apiņu putniņam galviņa sāp.

— Pateikšu tēvam, pateikšu mātei,

Ko dara bērniņi apiņu dārzā:

Uguni kūra apiņu dārzā,

Apiņu maikstītes nodedzināja. 274c.

5. Putniņš raudāja, galviņa sāpēja.

Kam gāji, putniņ, apiņu dārzā?

— Sūdzēšu tēvam, sūdzēšu mātei,
Ko dara meitenes apiņu dārzā:
Gan kūra uguni, rāceņus cepa,
Apiņu maikstītes sadedzināja. 281b.

3278.

1: Lāci, lāci, 71a.

3280.

1: Kurs; 2: Tis — deguniņu; 3: Kurs; 4: Ļipiņ' vien škurināja, 69f. — 1: cēlās; 2: Tas degunu noslaucīja; 3: gulēja līdz gaismiņu; 4: Ļipiņu spurināja, 109a. — 1: skrēja; 2: Agri slauka deguniņu; 3: atskrēja vēlu, vēlu; 4: pakaļu knubināja, 216b.

1. Kuŗš putniņš agri ceļas,
Agri slauka deguntiņu:
Kuŗš putniņš sebu ceļas,
Tas astīti rubināja. 185c.

1 un 3: putninis; 2: deguntinu; 4: Asti vien r., 158 (Nīcā). — 2: deguniņu; 3—4: Kuŗš ceļās saulītē, Tas pakaļu knubināja 354. — 3: K. p. vēlu c.; 4: T. p. skurināja, (Bērzonē, Āronu M.).

3281.

4: brokastiņas, 335 Nr. 1274.

3282.

2: purviņā, 22b. — 2: Nemeties rāvājā; 4: Dimantiņu vizināja, 93b. — 1: Zīle, zīle, lagzdīgala, 2: rāviņa; 4: Dimantiņa l., 111d. — 2: Nelaidies; 4: Zeltotāma, 144b. — 2: rāvienāi; 4: Zeltītīme ziediņim, 172c. — 2: rāvienāi, 172m. — 2: Nelaidies; 4: Zeltītāmi, 174b. — 2: Nemeties; 4: Rāvienā nomirkuši, 208b. — 2: rāvājā, 282. — 2: rāvienē; 4: Dimantiņa ziediņiem, 379. — 2: Nelaidies, 270d. — 1: Ai; 2: Nelaidies rāvienē, 85e. — 1: Sudrabiņa l.; 2: Nelaidies rāviņā; 4: Sudrabiņa, 207r. — 2: Nelaidies rāvienāi; 4: Zeltītāma, 241e.

1. Ak tu zelta lakstīgala,
Kam laidies rāvienā?
Atlūzt [?] tavi zelta spārni
No rāviena lāsītēm. 185c.

3283.

1. Sudrabiņa lakstīgala,
Nelaidies rāviņā,
Visi tavi spārnu gali
Sudrabāi laistījās. 207t.

2: Nelaižies rāvienē; 4: Zeltītām lāsītēm, 189, 189b. — 2: Nemeties rāvienā; 4: Sudrabiņa lāsītēm. 224h. — 1: Sudrabota; 4: Ar sudrabu l., 229¹.

3284.

2: Nemeties; 3: Visi tavi, 224o Nr. 220. — 2: Nelaidies rāvienā; 3: Visi t.; 4: Zeltītāmi, 188°. — 1: lakstīgala; 2: Nelaidies rāvienā; 3: Visi t.: 188°.

3285.

1—2: Zīle, zīle, žube, žube, Nelaid spārnu rāviņā, 111h.

3288.

2: māmaļiņa; 3: Nemākuļa; 4: iemācīt, 68d. — 1: Izmācītu; 2: Nemācītu māmaļiņa; 3: Nemācīta; 4: Ne, 75b.

3289.

2: māmuļīte; 3: Ne māmiņa; 4: Nemākušu, 72a.

1. Māci, Dievs, izmācītu,
Nemākušu māmuļiņa;
Nemākuša nevarēja
Ne māmiņa izmācīt. 64i.

3290.

1: Ei, b., ei, b.; 2: tēva, māmuliņas, 401.

3293.

2: taisa; 3: Es māmiņas; 4: Man, 375. — 1: Tai māsiņai pūru taisa; 2: Kas klausīja māmiņai; 3: Kas māmiņai, 364¹. — 1: Tai meitiņai pūru taisa; 2: Kas klausīja māmiņai; 3: Kas māmuļai, 125b.

3298.

1: vecāka vārdiem; 3: veciem; 4: Tukšu vien kurināja. 98.

3299.

1: Tēvu tēvi tiltu taisa; 2: Lai bērniņi nolaiņo; 3: nolaiņos, 108¹.

1. Ne visiem bērniņiem

Tēva laipu izlaiņot;

Tam laiņot tēva laipu,

Kas tēviņa vārdu klausā. 33c.

3300.

1. Tēvu tēvi laiņas meta,

Bērnu bērni laiņojās;

Tā, bērniņi, laiņojties,

Ka laiņiņas nepārlūza. 127¹b.

1: T. tēvu laiņa mesta; 2: pārlaiņo; 3: laiņojat; 4: laiņiņa neielūst, 28d.

2. Tāva cērstis tās laiņiņis,

Mes bērniņi laiņojam;

Naleustīt jeūs laiņiņis,

Koļš bērniņi izlaiņova. 415 pag. 383 Nr. 5.

3301.

1. Tāvu tāvu laiņys mastys,

Mes bērniņi laiņotōji.

Tō bērniņi laiņojit,

Kō pītyka meužeņam. 422c.

2. Tēvu tēvu laiņas mestas,

Bērnu bērni laiņotāji;

Tā, bērniņi, laiņojiet,

Ka pietika mužiņām. 335 Nr. 364.

4: pietike, 41c Nr. 6 pag. 228. — 1: laiņa mesta; 2: laiņojās; 4: mūdiņam, 111d. — 3: laiņojat, 356. — 4: pietiek, 404²a.

3302.

2: Māmuļiņas; 4: māmuļiņa, 107d. — 3: K. bija šī zemīte; 4: Godam veca m., 85b. — 2: Māmuļiņas bijāties; 4: Bijāšanai māmuļiņa, 335 Nr. 334.

1. Kaunam laista šī zemīte,

Vārdam tēvs, māmulīte:

Bij kauniņa kaunētīs,

Bij vārdiņa bijāties. 113a.

2. Bij man biju bijāties,

Bij kauniņa kaunētīs:

Savas mātes bijāties,

Svešas mātes kaunētīs. 120c.

3303.

1: A, kauniņis, a, godiņis; 2: līdzā piederēja; 5: bijājās, 200a.

3304.

4: Nesen nesa, 6c. — 2: savu tēvu; 3: Ij, 87¹, 137f. — 2: savu tēvu, 111c, 335 Nr. 335. — 2: Savu tēvu glabājiet! 3: Kā bitīte, 88b. — 2: G. tēv' ar māti; 3: Kā bitīte, 75b. — 2: Savu tēvu glabājiet; 3: Kā; 4: Nesin nesa, 95b. — 2: Savu tēvu glabājiet; 3: Kā; 4: ozolāi, 407a. — 2: t. māti; 3: Kā b. s. māti, 88d.

1. Puīši, puīši, vīri, vīri,

Tēvu savu glabājiet!

Kā bitītes savu tēvu

Nesen nesa ozolā. 97g.

3: bitīte; 4: Vilcen vilka, 73b. — 1: Ai, bērniņi, ai, bērniņi, 79. — 2: Glabājiet savu tēvu; 4: Nesin, 111d.

3305.

1: Oi, oi; 2: tēv' un māti; 3: Atnāks kunga stārstiņis; 4: Vaicās tēva, 126a. — 1: Oi. oi; 2: Glabājat tēv un māti; 3: Atnāks kungi, stārstiņi; 4: vaicās tēva, māmuļiņas, 121k.

1. Ai, bērniņi, nebāziet

Māmuļiņas pasolē!

Nāk viestiņi nākamo,

Vaicā jūsu māmuļiņas. 335 Nr. 333.

2: Māmuļiņas; 4: Vaicās j. māmuļiņu, 34. — 2 un 4: Mamaliņas, 41c Nr. 19 pag. 232.

3306.

2: G. savu tēvu; 4: Celtin cēla, 91g. — 1—2: Godājati, bāleliņi, Savu tēvu, māmuļiņu; 4: Nesien, 407a. — 1—2: Bērni, tēvu glabājat, Kā bitītes savu tēvu, 81.

3307.

1: A. dieniņa; 3: Dievs palīdz! Labrītiņ, 208b. — 1: dieniņa; 2: Tie pirmie viesi nāca, 22d, e un h. — 1: dieniņa; 2: Tie pirmie viesi nāca; 4: pirmāja, 20b. — 1: Svīst gaismiņa; 2: Tie pirmie viesi nāca; 4: Tā pirmāi, 16. — 2: Tie pirmie viesi nāk; 4: Tā pirmāi, 303b. — 1: Aust dieniņa; 2: Tie pirmāji viesi nāk; 3: Labrītiņu; 4: pirmāja, 325c.

1. Gaisma ausa, saule lēca,

Tie pirmie viesi nāca;

Labrītiņ, Dievs palīdz!

Tā pirmā valodiņa.

42¹, 68d, 85b, 90, 91a Nr. 2334, 931, 111d, 111f, 137e, 335 Nr. 1843, 344.

2: bij; 3: Labrītiņu! 74c.— 2: bij, 407k. — 2: viesi bija, 18, 80e, 88c. 95. — 1: G. ause, s. lēce; 2: nāce, 75b. — 2: viesi bij; 3: Labrītiņu; 4: pirmāi, 88b. — 3: Labrīt, labrīt, D. p., 91 g. — 3: Labu rītu, 92, 98. — 1: lēce; 2: nāce; 3: Labrītiņi, 94. — 3: Labrītiņš, dievpālīgs, 95, 226e. — 2: viestiņ', 401. — 1: Diena a., s. lēce; 2: nāce, 407a.

2. Labreitiņ! Dīvs paļeidz!

Tej pyrmò volúdiņa;

Dīna ause, saule lēcé.

Ti pirmi visiniki. 422b.

3. Labrītiņ! Dievs palīdz!

Tā pirmā valodiņa;

Aust dieniņa, lec saulīte,

Tas pirmais gaišumiņš. 391 Nr. 879, 401.

2: No rītiņa; labrītiņu; 2: valodina; 3: A. gaismiņa; 4: pirmājis gaišuminis, 158 (Nīcā). — 1: Dievs palīdz, labrītiņ; 2: pirmā; 4: pirmais gaišumiņš, 172a. — 2: pirmā; 3: Lec saulīte, mēnestiņš [?]; 4: pirmais, 189b. — 1: Dievs palīdz, labrītiņ, 194.

4. Labrītiņ, Dievs palīdz!

Tā pirmā valodiņa;

Gaisma ausa, saule lēca,

Tie pirmie viesi nāca. 42.

1: Labrīt; 3: Aust gaismiņa, lec saulīte, 28d, 134a. — 2: Tā bij pirma valodiņ', 64a Nr. 2857. — 1: Labrītiņi, D. palīdz, 121m. 1: Labrītiņi; 2: pirmāi: 3: ause, s. lēce; 4: nāce, 127. — 1: Labrīt, labrīt, D. p.; 3: Aust gaismiņa, lec saulīte, 141.

— 2: Tā ir pirma; 3—4: Aust gaismiņa, lec saulīte, Jau tie p. v. brauc, 141¹ (M. Pielepa). — 1: Labrītiņi; 3: Ausa diena, lēca saule; 4: pirmāji, 325c.

3310.

1: mīlam; 3: Dievs līdz manām kājiņāmi; 4: Azaidiņu, 264g.

3314.

2: lasīdami, 321. — 2: skatīdami; 5: smalki vārdi, 335 Nr. 1279. — 2—3: Grāmatiņu lasīdami: Sīki vārdi, platas lapas, 379. — 1: Mazi b.; 2 un 3: Grāmatāi, 401.

3315.

2—3: Bībelēi lasīdami; Bībelēi s. vārdi; 4: lēti saredzēt, 119b.

1. Gauži raud skolas bērni,

Grāmatiņu lasīdami:

Kā tie gauži neraudāja,

Smalki raksti grāmatā. 91c.

1: rauda; 3: neraudāsi; 4: Sīki, 152. — 1: Skolas bērni gauži raud; 3: neraudās; 4: Smalki vārdi, 91a Nr. 3066.

3319.

1: bizanāja; 3: pakāruši, 74b. — 1: bizenāja; 3: Kulītes; 4: zariņā, 87¹. — 2: Siltajā s.; 3: Kulītes, 95d. — 1: bizināja; 2: Siltajā s.; 3: Kulītes, 226f. — 2: Pavasaras; 3: Kulītes pakāruši; 4: Ozoliņu. Treulands Труды этн. отдела, Кн. VI. pag. 70 Nr. 656.

1. Ubadziņi bizināja

Siltajā(i) saulītē,

Savas kules sakāruši

Ozoliņa zariņā. 111d.

1: bizenāja; 3: Kulitiņas pakāruši, 6c. — 1: Nabadziņi; 4: Vītoļa z., 111h. — 1: bizenāja; 3: Kulītes; 4: zariņos, 68d. — 1: Nabadziņi bizenāja; 3: pakāruši, 69a. — 1: Nabadziņi bizanāja; 4: zariņos, 69¹. — 3: Kulītes; 4: zariņos, 226e. — 1: bizināja; 3: Ķeselītes pakāruši, 321. — 2: Karstajā vasarā; 3: Ķeselītes; 4: zariņos; 322b. — 2: Karstajā; 3: Visi k. pakāruši, 325a. — 1: bizenāja; 3: Kulitiņas, 379.

3320.

1. Sylta saule, korsta saule,

Ubadzeņi bizinēja,

Sovys kuļis sakōruši

Ūzuleņa zarenā. 418.

2. Ubadzeņi biziņa

Korstejā sauleitā,

Sovys kuļes sakōruši

Ūzuleņa zarenā. 426c.

3322.

1: ūpītis gavilē; — 1: Bērziņš līkst, liepiņa čīkst.

3324.

1: Mazajiem bērniņiem, 74. — 2 un 3: plīvināja, 110c. — 2 un 3: plēvināja, 137c.

3327.

1. Es maza meitiņa, man arī banda:

Pušpūra prievītu, vērpele gradzenu. 161c.

1: meitina, man diža b.; 2: Pušmuce prievietu, v. gredzenu, 158 (Tosmarē). — 1: meitina; 2: Pušmuce p., v. gredzenu, 164m. — 1: maģa; 2: Trīs mucas pr., 161c. — 1: manta; 2: Pušmuce pautēlu, peringa vista, 158.

3330.

1: Lielas meitas, sagājušas; 2: No pušiem vien runāja; 3: Mēs mazaji skuķēniņi; 4: No cimdiemi, no zeķēm, 290l. — 3: M. mazas meitenītes, 2b. — 4: par zeķēm, 14. — 1: Lai dziedāja; 3: M. mazās skuķenītes, 107a. — 2: Par tiem ciema puisēniem. 335 Nr. 1271.

1. Lielās meitas, saiedamas,

Par pušiem vien runāja:

Mēs mazāsi, saiedamas,

Par cimdiemi, zeķītēm. 7° (E. Bite).

1: Lielas m., tās runāja; 2: brūtgāniem; 3: Mēs mazās meitenītes; 4: Par jēriem, kazlēniem, 18.

2. Lielas meitas, tās dziedāja
Par puīšiem, brūtgāniem:
Mēs mazās meitenītes,
Ko mēs mazas dziedāsim?
Par jēriem, kazlēniem,
Baltas cūkas sivēniem. 28d.

1: runāja; 4: runāsim, 141.

3. Lielas meitas, saiedamas,
Par puīšiem vien runāja;
Mēs mazās zeltenītes
Par cimdiem, paķelēm. 71a.

1: tikušās; 3: mazajās zeltainītes; 4: par zeķēm, 23. — 1: sagājušās; 3: dzeltainītes, 30. — 3: meitenītes; 4: Par cimdiem, par zeķēm, 358.

3331.

3: vīžosiet, 407k. — 1: mazajās; 3: varēsiet, 28¹. — 2: Kad jūs lielas izaugsiet; 3: paspēsiet, 75b. — 1: Ei; 5: Kā j. m. vīžosiet, 407k. — 1: Ai, māsiņas m.; 2: neaudziet; 3: vīžosiet, 3b. — 1: mazajās; 2: neaudziet, 3d. — 1: Ai, māsiņas m.; 3: V. j. tādas vīžosat; 4: dzirņus, 68d. — 2: Kam lielākas; 3: varēsiet; 4: Dzirņaviņas r., 69d. — 1: Eit'; 3: vīžosat, 73b. — 3: neaudziet; 3: V. j. tādas vīžosat, 75f. — 3: mazās vīžojat, 80c. — 1: Eit', maģās; 3: maģas vīžosat, 85b. — 1: Meitas, manas m.; 2: Par ko lielas, 9lg. — 1: mazajās; 3: varēsiet, 190b, 190f. — 2: neaugāt; 3: vīžosiet; 4: dzirņus, 335 Nr. 693. — 3: vīžojat, 407d. — 1: Eit'; 3: Kam jūs mazas izgājāt, 407f.

3332.

2: Riekstu čaulu dzirņaviņas, 407k. — 1: Maziņai māsiņai; 2: Riekstu čaulu dzirņaviņas; 3: Lielajai, resnajai, 98c.

1. Mazajām(i) meitiņām(i)

Riekstu čaulu dzirņaviņas;

Lielajām(i), resnajām(i)

No pelēka akmentiņa. 379.

1: M. māsiņām(i), 6c, 68a, 85d. — 1: čauļu; 4: akmentiņa, 68d. — 3: L., diženām, 75b. — 2: R. kaulu, 88b. — 4: akmentiņa, 309a. — 1: M. māsiņām; 2: R. ķaulu; 3: L. kaldināju, 324e. — 2: čaula; 3: L., gaņajām, 335 Nr. 1273. — 2: R. kaula, 407b. — 2: Rieksta caula, 407c. — 1: M. māsiņām; 2: Rieksta kaula; 4: Pelēkā akmentiņa, 407d, 408 Nr. 1100.

2. Mozujām meitiņām

Riekstu ķaulu dziernaviņas;

Lielujām, rasnujām

Nú palaka akmentiņa. 322a.

3. Patais' man, brāleliņ,

Rieksta kaula dziernaviņas;

Lielijām meitiņām

No pelēka akmentiņa. 324a.

4. Bij manai māsiņai

Rieksta kaula dzirņaviņas;

Staltam tēva dēliņam

No pelēka akmentiņa. 407b.

3334.

1. Es tecīni vien tecēju,

Kad māmiņa mani sauca;

Kā māmiņa tad tecēja,

Kad es brēcu šūpulē. 222b.

1: Drīz es gāju, drīz tecēju; 3: drīz tecēja; 4: šūpolī, 226c. — 1: tecīnus; 4: Kad gulēju, 379.

3336.

2: nejrāma, 91c. — 2 un 4: vis, 95. — 2: Pate iet neairēta; 4: Pats aizgāja nesūtāms, 379.

3338.

2: Gan man viena dz.; 4: Gan man viena s., 131¹ (Alv. Liepiņa).

3342.

1—2: Es izaugu pie māmiņas Kā puķīte, kā rozīte; 3: ēdu 401. — 1—2: Viena meita māmiņai, Ko gribēju, to darīju; 3: ēdu, 322d.

1. Es mōtei vīna meite,

Pavaļā izauguse:

Siru kúžu, svíkstu ēžu,

Soldonu olu pazadzēru. 415 pag. 249.

3: satīdama; 4: Baltajos palagos, 407b.

3351.

1: nolija; 2 un 4: padarīja; 3: bāra, 397¹.

3352.

1: nedūca; 2: balodīts; 3: nerāja; 4: K. r. m. tēvs, māmiņa, 7¹, 297a, 300. — 1: nerūc; 2: Kā rūc m. balodīts; 3: manis; 4: Kā rāj tēvs, māmuļiņa, 335 Nr. 315. — 2: balodīts; 4: tēvs, māmuļiņa, 237c.

1. Naviens puitninč tá narúc,

Ká rúc meža baluedīts;

Nakas muin' tá narāj,

Ká rāj sava līgeviņa. 105b.

3354.

1: Nebar; 2: Pagalmā stāvēdama; 3: Bar labāk ustabā; 4: Laj, 107b.

3360.

1. Māte mani gauži rāja,

Izrājusi, niecināja.

Kam, māmiņa, gauži rāji,

Kad gribēji niecināt? 195b. 189b.

2: Gribēj' mani niecināt, 175. — 1 un 3: gaušam; 2: izrājuse, 267b.

3364.

1: Māmiņ' mana tā sacīja; 2: nilieftē; 3: Augšu lieta, būšu lieta, 302. — 1: Māmuļite; 3: Lieta b., māmuļite, 335 Nr. 1298.

1. Manas pašas māmuļite

Man' nolika nelietē;

Būšu lieta, māmuļite,

Ja Laimiņa lietā liks. 295a.

3368.

3—4: Būtu māmiņ' uzsaukusi, Nu būt' mīļi atsaucies, 59a Nr. 3547, 59b Nr. 2468; arī Bergm. I, 31.

3369.

1. Aizmirsās, aizmirsās

Mātei roka nebučota;

Kuru dienu māt' aizmirsā,

Man' klēpī neņēmuse? 18.

2. Aizmirsās, aizmirsās

Man mātei roku dot;

Kā māmiņa neaizmirsā

Sav' dēliņu šūpulī. 16.

2: Mātei roku neiedot; 4: Mani mazu š., 38a.

3371.

1. Dod, māmiņa, suvēnam,
Ne savam dēliņam;
Dos dēliņis, dos jauņuve,
Dos tev abi ļaunus vārdus. 172f.

2. Ko māmiņa, meitai dodī,
Dod savam suiķēnam:
Suiķēns tēva gaļu deva,
Meita tautu malējiņa. 156.

2: suvēnam; 3: No suvēna mīksta gaļa; 4: Meitiņ', 208c.

3. Nedod, māte, dēlam gaļu,
Dod labāk sivēnam:
No sivēna gārda gaļa,
Kas no puīša, dienas zagļa?
Lūciņos sasiēnamis,
Dūmiņos pakaramis,
Sumpurņiem izdalāmis
Par sausām reņģītēm. 246i.

3372.

1: Tēviņš mani labi māc'ja; 2: Es tēviņa; 3: Es atradu tēva vārdus, 143b.

1. Tēviņš mane vārdu teica,
Es tēviņu neklausīju;
Nu atronu tēva vārdus
Kā cīrīti vadzītēi. 181f.

1: manim v. saka; 3—4: Nu atcirtu tēva vārdu Kā cīrīti vadzītē, 181b Nr. 1160. — 1: manim; 2: atradu t. vārdu; 4: Kā cīrvīti klucītī, 1811 (Feldmane).

3373.

2: tad nebija; 3: Bij meitiņa; 4: Kad jāklausa, tad nebij, 91g. — 1: odziņu; 2 un 4: tad nebija, 324a. — 3: Kad audzēju, 407b. — 1: ka' z.; 2: Ka' j., ta' n.; 3: Bij māmiņa; 4: Kad ceļ maltu, 91a Nr. 3896.

1. Bej ūdzeņis, ka zidēje,
Ka jōlosa, to(d) nabeja (al.: navá);
Bej māmēņa, ka auklēje
Ka jōklausa, to(d) nabeja (navá). 426a.

1: Bej ūdzeņas, ka zidēja; 2 un 4: nabeja (navá); 3: Bej māmēņa, 435a.

2. Ka zidē, to bej ūgys,
Ka jōlosa, to navá;
Ka auklē, to bej bārni,
Ka jōklausa, to navá. 427¹a.

3374.

1: viena pate; 3—4: Bija bērni, kad auklēju, Nava soļa gājējiņu, 311a.

3376.

1. Per, māmiņa, mani mazu
Ar vītola žagariņu,
Lai es augu tik lokana,
Kā vītola žagariņš.

68d, 103, 401. — 2: Ar bērziņa; 3: Lai augdama locījos; 4: Kā bērziņa, 321. — 1: Per man mazu, māmuliņa, 323b. — 415 Nr. 330 pag. 276 (Latg. izl.). — 3: tieva gara; 4: Amatnieka līgaviņa, 325e. — 1: Kul; 2 un 4: vītula, 22b, 22c, 22h. — 1: Kul, 41a, 101a. — 2: vītula žagariem; 4: vītula, 108¹. — 2: vītulu žagariem; 3: lunkana, 111d. — 1: Nokul mani, māmuliņa, 2b. — 1: Nokul mani māmuliņa; 3: Lai es būtu, 297a.

2. Māci mani, māmuliņa,
Ar vītola žagariem:
Lai es augu tiki loka,
Kā vītola žagariņi. 91c.

3. Per, mameņ, maņe mozu

Ar veitulu žagareņ',

Lai es augu tik lūkona,

Kò veitula žagareņš. 415 pag. 276 Nr. 330.

3377.

1: pēra, 10, 95b. — 2: pazarēm; 4: pazarīte, 24a, 59d, 64e. — 4: žagarīts, 24b. — 2 un 4: vītula, 27e. — 2: žagariem, 28d, 38b, 112. — 2: žagariem; 3: lodzīgs, 120c. — 2: žagariem; 4: galotnīte, 42. — 2: atvasīti; 4: atvasīte, 42¹. — 2: A. vītola pazarīt'; 4: pazarīt', 61c Nr. 2795. — 1: Mani māte mazu pēra, 95d, 226e, 226f, 379. — 2: žagariem; 3: vēlīga, 141¹ (M. Dementjeva). — 1: maģu; 3: Lai es tāda loka augu; 4: žagariņa, 176 Nr. 2389. — 2: atvasēm; 4: atvasīte, 345, 348. — 3: Lai es būtu, 379. — 2: Ar vītula; 4: Kā vītula, 30b. — 1: Mamma; 3: locīga, 127¹b. — 3: tik locīga; 4: žagariņi, 116b. — 3: locīga, 133¹a. — 1: pēra, 39d.

1. Šaut, māmiņa, mani mazu

Ar vītola žagariņu,

Lai es augu tik lokana

Kā vītola žagariņš. 36r (J. Silis), 92, 107a, 322a.

1: Kul, 75b, 88c. — 1: Per; 2: zariņiem; 4: žagariņi, 871. — 1: Kul; 3: lokaina, 141¹ (L. Ozoliņa). — 2 un 4: bērziņa, 324e. — Sk. Nr. 1711. — Lei... lokena 6c. — 1: Sit. 41b, 408 Nr. 922. — 3: vīzīga, 41c Nr. 7 pag. 49. — 3: ciki loka, 91c. — 3: tieva, loka. 111c. — 2: žagariem; 3: locīga, 131¹ (A. Paleja). — 1: Šauti, māmiņ; 2: vītola žagariņ'; 5: vijīg; 4: vītola žagariņ', 133b Nr. 2656. — 1: Nošaus mani māmuliņ; 2: atvašām; 4: atvašīņa, 216a, 216b. — 1: Šaujāt mani, māmuliņ; 2: pazarīti; 3: šmūgana; 4: pazarīte, 257a. — 2: Ar bērziņa; 4: Kā bērziņa, 325a. — 1: māmiņ, mani jaunu, 335 Nr. 1294. — 2: atvasīti; 3: lunkana; 4: atvasīte, 404. — 1: Šautin mani, māmuliņa; 2: Ar liepiņas; 3: lokena; 4: Kā liepiņas, 407a. — 1: Kul; 2: pazarīti; 3: tik lunkana; 4: pazarīte, 188°. — 1: Kul; 2: pazarīti; 4: pazarīte, 188°.

3378.

1: pēre; 2: Vītoliņa, 95e. — 2: Ar bērziņa galotnīti; Kā bērziņa galotnīte, 97g un h. — 2: žagariņu; 4: žagariņš, 137e.

3382.

1. Tēvs pātegu vēcināja,

Uz manim rādamies:

Remdē, Dievis, tēva dusmas,

Liec pātegu vadzītēi. 172f.

3383.

2: gredzentiņu; 4: pakaļa, 28d. — 1: Kuņa m. māti; 3: Kuņa māti; 4: Nav neviena gredzentiņa, 345. — 1: Kuņa m. māti; 2: gredzeniņu; 3: Kuņa māti; 4: Pilna d.sa, 224b, 281d. 404.

3384.

1: sila dzērve, 74a. — 1: sila dzērve 2: cīrulītis; 4: nemīloju, 75b. — 4: Ka neklausu tēv' ar māti, 126b. — 1: sila bite, 141. — 1: purvja irbe; 3: tāpēc mani k., 335 Nr. 353. — 1: purvu dzērve; 2: lauku cīrulītis; 3: tādēļi, 379.

1. Kūla mani purva dzērve,

Kūla lauka cīrulītis;

Tāpēc mani putni kūla,

Ka es tēva neklausīju. 91g.

1: sila dzenis, 91 f. — 3: Aiz to, 91 g. — 1—2: Kāpa (= knāpa) mani pura dzepi Un tie pura ķikutiņi; 3: kāpa, 141¹ (Z. Saliņa). — 1: Pēra; 2: Pēra āra; 3: putniņš pēra; 4: Ka tētiņa, 93¹b.

3386.

2: grauž; 4: ķencelīti, 28d. — 2: pīpi; 4: mieturīti, 141.

3389.

2: sastapuši; 3: atņēmuši; 4: Dūčelīti, 264m. — 1: C. gani m. ganu; 3: atņēmuši; 4: Tuteniņu, 315, 327 Nr. 795.

3393.

1: mežiņā; 3: Suņi saka: vika vaka; 4: tira tara, 69a. — 1: meža vidu; 3: S. rēja; 4: Manas bikses trīcēt trīc, 91c. — 1: mež' vido; 3: ņika ņaka; 4: tripa trapa, 109b un c. — 3: Sunīts rēja: ķava ķava; 4: tira tira, 111d. — 1: mežiņā; 2: Ar saviem; 3: S. rēja: ķavu ķavu; 4: triku traku, 401.

3395.

1: Līze sēda kamanāsi; 2: galiņāi; 3: Līze grožu; 4: pliušķināju, 279c.

3400.

4: brūķēsim; 6: Tur mēs viņus brūķēsim, 87a, 344. — Līdzīgas dziesmas: 73b, 146b, 342¹a Nr. 4447.

1. Cepam zīli, cepam zīli,
Kas no zīles iztecēja?
Iztek tauku vērpelīte,
Ko mēs taukiem smērēsim?
Šūsim kurpes, zābaciņus,
Tur mēs viņus smērēsim.
Kur mēs divi staigāsim
Ar kurpēm zābakiem?
Cierāsim augstus kalnus,
Briežus, lāčus medīdami.
Briežus, lāčus medīdami,
Sīkas mazas žagatiņas. 187c Nr. 702.

3405.

1. Piecas dienas sīli kavu
Ar pieciem algādžiem,
Asi malkas dedzināju,
Mucu tauku tecināju.
Ko jūs, brāļi, diņģējiet
Ap to manu vezumiņu,
Pieci podi sīļa tauku,
Piecas mārkas mārciņā. 379.
3: dedzenāju; 4: tecenāju; 5: Ko, meitiņas; 8: Pieci marki, 30b.

3409.

2: putnu s.; 3: J. p. skaisti putni, 28d.

3411.

3—4: Z. kļiedza Daugavā, Es raudāju maliņā, 407k. — 3: kļiedza ezerā; 4: Es raudāju, 80c.

3413.

1: kānīte; 2: ganīšanu, 224r. — 1: Kane, kane, gužiņa; 3: Man dos kājiņu, 151b.—1: Guš, guš, 391 Nr. 1116, 401.

3415.

1: manim maksāsiti; 4: Jau; 6: J. nedēļa izdziedāta, 56. — 1: manim; 4: Jau; 6: j. jau visa nedēļa, 68a, 335 Nr. 61. — 1: Maksājiet, sveši ļaudis; 2: sadziedēšu, 69a. — 1: Ko jūs, meitas, maksāsat; 4: Trešā diena, ceturta; 6: izdziedāta, 267b. — 1: man; 2: nodziedāšu; 4: Treša diena, 313. — 1: Ja jūs man; 2: nodziedāšu; 4: Ir; 5: Ir p., ir s.; 6: Ir nedēļa nodziedāta, 379. — 1: manim maksāsiti; 4: Jau; 6: I nedēļa, 28¹. — 1: manim maksāsiti; 4: Jau t., ceturtiena; 6: I ned., 56c. — 1: Maksā man, tautu meite; 4: Treša diena, ceturtiena; 5: Tei p., tei s.; 6: Tei, 224o Nr. 1091. — 3: Pirmudiena, otrudiena; 4: I. t.; 5: Piektdieniņa, sestdieniņa; 6: I ned.. 20b.

3416.

1. Es vaicóvu nù bròļéša,
Kod man íti cimeņā.
Sastdiņ gòju cimeņā,
Svátđiņ loba cimošona;
Pymùđiņ sīna kostu;
Útarņik ļeits nùļeja,
Trešđiņ mòte veļējós:
Caturtdiņ olu dora,
Es iudīņa ņesējeņa:
Piktdiņ braucu da gorodai,

Dèļ vainoka zeiļu pèrkto:
Sastdiņ môte pyūru daļej',
Es stóvèju raudódama,
Es stóvèju raudódama,
Vainaceņu puškódama;
Svátđiņ brauču taujeņós
Ar visim bròļeņim. 409d.

3417.

1. Pyrmudiņ rùžys sèju,
Ūtardiņ maganeņis:
Trešdiņ beja ļeita dina,
Meitóm drēbis jòveļej;
Catūrdiņ sylta saūļe,
Meitóm pyūru jòkaļtej;
Pikdiņ tàvs olu dora,
Meitóm yudins jòdanas;
Sastdiņ môte maizi cepé,
Meitóm svíksts jòsaņej:
Svátđiņ tautys apjòzdej
Munu vysu gaņeibeņu. 426a.

3418.

1. Pirmo dien' kazu kāvu
Otradien nodīrāju,
Trešdien maizi iežūrēju,
Ceturtdien sadūkāju,
Piektdien cepli izsveilēju,
Sestdien liku kukuļos,
Svētdien gāju baznīcā,
Par maizīti Dieva lūgt. 69f.

3419.

1. Kù jeūs man moksósit
Par tū skaistu dzídósonu?
Moksós peūru teiru rudzu,
Ūtru peūru teiru mižu;
Vīnu peūru teiru kvīšu,
Nu kò cept peiradzeņus;
Vél puspeūra driču dūs,
Nu kó virt bizu putru,
Nu kó virt bizu putru,
Védereņus sutnynót. 422a.
1: jius maņ; 3, 4 un 5: pyūru; 7: puspyūra, 422d.
2. Sastdiņ gòju cimeņā,
Svátđiņ labi cimótis;
Pyrmudiņ korsta saūļe,
Bòļeņim sina kostu;
Ūtardiņ ļeita dina,
Maņ drābeites jòvelei;
Trešdiņ tàvs olu dora,
Es iudiņa nesèjeņa;
Catūrdiņ, catūrdiņ
Ar Laimeņu jòrunoi:
Pikdiņ agri uz misteņu
Vaiņukami zeiļu pèrkto:
Sastdiņ, môte pyūru lyka,

Es stòvèju raudódama,
Es stòvèju raudódama,
Slauktiveiti puškódama [?];
Svåtðiņ agri uz bazneicu
Ar vysòm mòseņòm,
Ar vysòm mòseņòm,
Ar vysim bòļeņim.
Pymùdiņ, pyrmùdiņ
Nùjims munu vaiņuceņū,
Nùjims munu vaiņuceņū,
Apsis maņ bolltauteņū. 435a.

3421.

3: Līkažiņa piesacīja; 4: Atnes Kukša, kukulīti, 2a. — 3: Tā sacīja Līkažiņa; 4: A., Kukša, kukulīti, 93a, 97a, 112.
1. Kūkša gāja ciemiņā,
Līkašiņa pavadīja.
Saka līkā vadīdama:
Atnes, kūkša, kukulīša. 91h.

3423.

1: irbes bērni; 2: pulciņā; 3: Saiminieku; 4: sēd, 127¹b. — 1: ierbju bērni; 2: pulciņāi; 3: svētelēni; 4: ligzdiņāi, 172a.
— 1: irbes bērni; 2: teka pulciņā; 4: Ilgi sēd, 335 Nr. 1276.

3424.

4: Garoziņu, 22h, 109b. — 2: V. kupri mugurā, 407a. — 1: Saimenieku; 2: Ar kuprīti muguriņa; 3: Kalpa; 4: Garoziņu, 407k. — 2: Ar kuprīti muguriņa; 4: Kam maizītes nedevuši, 91c. — 4: Kam maizītes nedevuši, 137d. — 4: Liela lona, 68d, 92.

3425.

1: Saimenieku; 2: pliki vēderiņi; 3: Kalpa b. noplēsuši; 4: Pavaldziņas gribēdami, 88c. — 2: pliki vēderiņi; 3: neplēsuši; 4: Aizdariņa dzenājot, 52d. — 1: Saimenieku; 4: apēda, 28¹. — 1: Saimenieku meitiņām; 2: Visām kupris mugurā; 3: Kalpa, 127¹b. — 2: Visiem kupri mugurā; 4: Kam krējumu izēduši, 91g. — 1: Saimenieka, 282.
1. Bērni muini kūosvāernīši,
Visiem pliki vēderiņi;
Kollpu bērni nuoplāsuši,
Pavaeldziņas praesīdami. 85b.

3426.

1: Saiminieka; 2: V. līkas muguriņas; 3: pāsituši, 871. — 1: Saimenieku; 2: kupris; 3: salauzuši; 4: Gaļu, maizi, 191¹.
1. Saiminieka bērniņiem
Visiem kuprs mugurā:
Kallpa bērni pāsituši,
Paveldziņas presīdami. 103b.

3428.

1: Bērni mani kovārnīši; 2: penderīši, 73b. — 1: Bērni mani kovārnīši, 69c. — 1: Ai, bērniņi, man' bērniņi; 4: Pavaldziņas gribēdami. 131¹ (Alv. Liepiņa). — 4: Pavaldziņas meklēdami, 137e. — 4: Aizlejiņa meklēdami. 322d. — 4: Putraimiņu meklēdami, 379.

3432.

3: Pakārsam rācentiņu; 4: Deguntiņa, 14. — 3: Pakārāmi, 348.

3435.

1. Kā es savu Miķinu iesmīdināju?
Nokavu mušiņu, izdaru desiņas,
Uzkāru Miķinam deguna galā. 33c.
2: Sakavu mušas, piedaru desas, 161c.

2. Kā mēs Jurīti iesmēdināsam?
Kausami mušiņas, dēsami desiņas,
Kārsami Jurīšam deguna galā;
Jurīts ēdīs (smiesies), pir, pir, pir! 109b, 344.

3439.

1: Sakar, vakar, aizvakar; 2: Bij; 3: bēliņģī; 4: Mājā c. kurējās, 268b.

3440.

1. Visi mazi bērniņi
Vāciski runā:
Karote lepele,
Maizīte brot. 191¹.
2. Visi mani bērniņi vāciski mācēja: Maizīte brofīte, karofīte lepelīte, 27¹.
1: vāciski runā, 68d.
3. Visi mani bērniņi vāciski prot:
Karote lēpere, maizīte brotiņa,
Nazīts mesers, purt, suni, ārā! 335 Nr. 2006.

3443.

1. Tēvs mūs', māte mūs',
Visi mazi bērni mūs';
Lielā meita, tā nav mūs',
Tā pieder ciema puīšiem. 173.
2. Tēvs mūs', māte mūs',
Un tas mazais bērniņš mūs';
Lielais šķelmis, tas nav mūs',
Tas pie kaimiņ' meitām pūst. 272a, 274c.
3. Visi bērni, tie ir mūs',
Lielais Ansis, tas nav mūs',
Lielais Ansis, tas nav mūs',
Tas pie ciema meitām pūst. 264g.

3448.

2: ēdīsim launagā; 4: P. toli, 65a. — 1—2: Ko, bērniņi, ēdīsim, Rītā ganus vadīdami; 4: spaini, 90. — 2: ēdīsim; 3: T. ar kalpu; 4: Klučku spaini izgāzuši, 91d, 91e Nr. 1339. — 1—2: Bērni brēca, bērni brēca: Ko ēdīsam pusdienā, 107a. — 2: ēdīsam; 3: kūvēdami; 4: Putras bļodu apgāzuši, 69f.

3451.

1: Dēli m., dēli m.; 2: dēliem; 4: saiminiece, 74a.

3453.

1 un 3: manā šaujiņā, 119d.

Kur tu teci, gailīti manu! E. Vītols.

FĀBULA BĒRNU DZIESMĀS.

KAĶIS, BAJĀRS.

3454.

Nevienam tā nerīb,
Kā kaķam dancojot:
Kaula pieši, dzelza nagi,
Sudrabiņa ķelderīši. 69f.

3455.

Nevienam tā nerīb,
Kā kaķam dancojot:

Kaķīšam zelta pieši,
Sidrabiņa zābaciņi. 28d.

3456.
Nevienam tā nerīb,
Kā kaķam dancojot:
Zelta pieši, kaula nagi,
Sudrabiņa ķelderīši. 91g, 97a.

3457.
Nevienam tā nerīb,
Kā kaķam dancojot:
Zīda josta, samta svārki,
Pazeltīti zābaciņi. 325c.

3458.
Nevienam tā nerīb,
Kā kaķam dancojot:
Zīda zeķes, samta kurpes,
Griķu salmu cepurīte. 325a.

3459.
Nu ir vaļa pelītēm
Astes griezt gredzenā,
Nu aizgāja melnais runcis
Pār Daugavu medībā. 120c.

3460.
Kaķīts karā i aizgāja,
Piesajoza zobeniņu;
Nu pelēm sava vaļa
Asti griezt gredzenā. 324a.

3461.
Šam naudiņa, tam naudiņa,
Kaķam naudas zutenīte:
Skanējās, zvadzējās,
No ceplīša nolecot. 407a.

3462.
Kaķīšam daudz naudiņas,
Tas nopirka jumpraviņu.
Jumpraviņa malti gāja,
Pats sēdēja aizkrāsne. 6c.

3463.

Šam naudiņa, tam naudiņa,
Kaķīšam daudz naudiņas,
Kaķīšam daudz naudiņas,
Tas nopirka jumpraviņu. 91e.

3464.

Kaķīts kurmi dancināja,
Siksniņai turēdams,
Kam kurmīts vagu dzina
Par lielo tūrumiņu. 379.

3465.

Es kurmīti dancināju,
Siksniņāje turēdams,
Kam tas manu miežu lauku
Kā ar arklu izvandīja. 167b.

3466.

Kaķīts kurmi dancināja,
Siksniņā turēdams, —
Tā nebija kaķa vaina, —
Kam dzen ežas tūrumā. 89b, 379.

3467.

Kaķīts kurmi dancināja,
Aukliņā turēdams:
Vai būs silta vasariņa?
Vai būs labi rudzi, mieži? 98.

3468.

Kaķīts kurmi dancināja,
Aukliņā turēdams:
Kad zinātu kurma radi,
Kaķim labi neklātos. 109c.

3469.

Kaķīts kurmi dancināja,
Siksniņā turēdams.
Paga, paga tu, kaķīti,
Lai paauga kurma bērni. 91g.

3470.

Kalps kurmi nosukāja,
Pats aizbēga Vāczemē.
Vai tie kungi nemeklēja
Veca zemes arājiņa? 50b.

3471.

Kaķe kurmi nopeksēja (?)
Avotiņa maliņā.
Vai tie traki lieli kungi,
Ka tie viņu nemeklēja,
Ka tie viņu nemeklēja,
Tādu zemes arājiņu? 146b.

ES BIJ MAZS MUIŽNIECIŅŠ.

3472.

Es bij mazs muižnieciņš,
Man bij seši darbenieki:
Vilciņš manas cūkas gana,
Lācis auzu pļāvējiņš,
Zosiņ' mana saimeniece,
Vistiņ' dārza ravētāja,
Zaķīts mans skrīvelīts,
Lapsa nesa grāmatiņu. 215b.

3473.

I es biju muižnieciņš,
Man bij seši darbenieki;
Sunīts mans govu gans,
Vilciņš ādu ģermanīts,
Zaķīts mans skrīverīts,
Lapsa lasa grāmatiņas,
Gailīts mans staļļa puisis,
Vistiņ' dārza potētāja. 407b.

3474.

Es bij' viens muižnieciņš,
Man bij pieci zemnieciņ':
Cūka namu slaucītāja,
Kuce rīku mazgātāja,
Āzīts manis pavāriņš,
Kāpostiņu šķinējiņš;
Zaķītts mans skrīveriņš,
Lapsa nese grāmatiņ'. 19g Nr. 3132.

3475.

Vai tik vien darba ļaužu,
Kā mēs četri cilvēčiņi:
Dzērvīt' siena grābējiņa,
Gulbīts kaudzes metējiņš,

Zaķīts līda līdumiņu,
Lapsa lasa žagariņus. 93b.

PIECI BRIEŽI MAN ARAMI.

3476.
Kas kait manim nedzīvot
Diža meža maliņā;
Pieci brieži man arami,
Sešas lapsas ecējamas;
Lai stāv tēva kumeliņš
Sēklu vest tīrumā. 41c, Nr. 5 pag. 111.

3477.
Kas kait manim nedzīvot
Diža meža maliņā;
Pieci brieži man arāji,
Sešas stirnas ecētājas;
Par nedēļu sieka vietu
Purināt purināju. 41c Nr. 6 pag., 111.

3478.
Kas kait man nedzīvot
Līela meža maliņā:
Pieci brieži man arot,
Sešas stirnas ecējot;
Lielī pulki sīku putnu,
Tie plosīja velēniņas. 69d.

3479.
Kas kait mane nedzīvot
Diža meža maliņā:
Pieci brieži man arami,
Sešas stirnas ecējamas.
Ar vilciņu vagu dzinu,
Lapsīt' vagas mētātāja;
Visi mazi sīki putni
Kankališu kūļātāji. 145a.

3480.

Kas kait man nedzīvot
Diža meža maliņā:
Pieci brieži man arjami,
Četras stirnas ecējamas,
Sesku raidu celiņā,
Vāverīti sudmalās. 206.

3481.

Kas kaitēja man dzīvot
Diža meža maliņāi:
Pieci brieži man arjami,
Sešas stirnas ecējamas.
Ar vilciņu vagu dzinu,
Lapsa vagu metējīņa;
Zaķis kūla kankalīšus
Ar pakaļas kājiņām;
Vārna tāda puspelēka,
Tā bij mana moderīte;
Cielaviņa baltu kaklu,
Tā galdiņa klājējīņa;
Cīrulītis ziergu puisis
Ar pelēku paltraciņu;
Žagatiņa gaŗu asti,
Tā bij ziņas devējīņa. 142b.

BRIEŽA BĒRNI VĀCZEMES JUNKUROS.

3482.

Briedis nakti pārgulēja
Žagatiņas ligzdiņā.
Bij tādām bajāram
Pie nabaga mājas ņemt! 195b, 224h.

3483.

Briedis pūta vaŗa tauri
Diža meža maliņā.
Kā briedītis nepūtīs,
Viņam bērni Vāczemē. 161c.

3484.

Briedis pūta vaŗa tauri,
Kalniņāja stāvēdams:
Briežam bērni Vāczemēja
Dzeltenos kamzoļos. 207h.

VILKS, TIESNESIS.

3485.

Kur, vilciņi, čunčināji,
Kaulu pieši kājiņā?
— Uz rumbiņu, uz rumbiņu,
Pie tiem rumbas zvejniekiem. 190c Nr. 965.

3486.

Kur vilciņi, čunčināji,
Kaula pieši kājiņā?
— Gar jūrmalu čunčināju,
Zvejniekam lomu spriest. 40¹ (4b).

3487.

Kur, vilciņi, tu tecēji,
Kaula pieši kajiņās?
— Uz jūrmalu, uz jūrmalu,
Zvejniekiem tiesas spriest:
Trīs zvejnieki saplēsās
Uz to vienu reņģes galvu. 108a.

3488.

Kur, vilciņi, krapšināsi
Ar tiem kaula zābakiem?
Uz Lejniekis krapšināšu,
Lejniekiem gobas ņemt:
Cītiem jērus, kazlēņinus,
Cītiem mazus kuceninus. 156.

NABADZĪGĀ PŪCE GODINA VANAGU, BAJĀRU.

3489.

Pūce liela mediniece,
Nava svārku mugurā:
Vanagami pieci dēli,
Visiem lūša kažociņi. 56.

3490.

Pūce, pūce platu galvu,
Pacel krēslu vanagam,
Lai apsēde vaņadziņis
Ar saviemi bērniņiem. 174c.

3491.

Pūce, pūce platu galvu,
Pacel krēslu vanagam;
Vanags tevi palīdzēs
Grūtajās dieniņās. 151a.

3492.

Pūce, pūce, platacīte,
Pacel krēslu vanagam;
Ja tu krēslu nepacelsi,
Noplūks tavu cekuliņu. 281d.

3493.

Pūce, pūce lielcekule,
Pacel krēslu vanagam:
Vanagami gari spārni,
Piekūst dienu lidinot. 281b.

3494.

Pūces meita lielcekule,
Taisi gultu vanagami,
Vanagami nabagami
Vaska spārni piekusuši,
Vaska spārni piekusuši,
Garu dienu lidinot. 272a.

VILKS AR LAPSU STRĪDĒJĀS.

3495.

Vilks ar lapsu strīdējās
Augsta kalna galiņā:
Vilkam kaula kažociņš,
Lapsai zīda salubīte. 280.

3496.

Vilkam liels brīnumiņš,
Lapsai zīžu kažociņš.
— Kas tev kaiš, jēru zagli?
Tas man mātes nopelnīts. 97c, 122b, 141¹, 364¹, 391 Nr. 325, 401, 39d.

3497.

Vilkam liels brīnumiņš,
Lapsai zīda priekšautiņš.
Kas tev kaiš, jēru zagli?
Tas jau man mātes dots. 36r.

VILKAM ADA ZEĶES.

3498.

Adāt, meitas, ko adāt,
Vilkam zeķes noadāt!
Vilkam kājas nosalušas,
Sila malu tekājot. 28f, 30b, 88b, 91c, 97a, 106. 119¹, 121m, 141¹.

3499.

Adāt meitas, cimdus, zeķes
Pelēkam vilciņam,
Vilkam kājas nosalušas,
Gar purvmalu staigājot. 24a.

3500.

Vilka māte, nabadzīte,
Božītiesi božījās:
Izstellējse savus bērnus
Bez cimdiņu medībā. 134a.

3501.

Sprēdiet, meitas, ko sprēdiet,
Vilkam bikses nosprēdiet!
Vilkam bikses nodilušas,
Sila malu ložņājot. 91g.

LĀCIS CEP MAIZI.

3502.

Vakar lācis maizi cepa
Trikātiešu siliņā;
Šodien guļ dienas vidū
Aumeisteru birztiņā. 379.

3503.

Vakar lācis maizi cepa
Aiz Valmieras siliņā;
Šodien ēda launadziņu
Kaķaraga krodziņā. 88b.

3504.

Vakar lācis maizi cepa
Aiz Valmieras siliņā;
Šodien ēda launadziņu
Paipaliņas krodziņā. 310e.

KUNGI UN BAJĀRI DZER.¹⁾

3505.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Pieci mieži, div' apeņi, —
Kas par saldu alutiņu!
Sadzērās trīs kundziņi,
Treju kungu sulainīši. 208b.

3506.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Tur piedzēra trīs kundziņi,
Cepurītes mētādami. 181d.

3507.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Trīs kundziņi piedzēruši
Rokā nese cepurītes. 97c, 391 Nr. 290, 401.

3508.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Tur dzer kungi, tur bajāri,
Zeme rīb dancojot. 91c.

KAĶIS SAIMNIEKS.

3509.

Runci, runci, vāri putru!
Pārnāks tavi darbinieki,
Nebūs putra izvārīta,
Sukās tavu muguriņu. 240b.

3510.

Runci, runci, vāri putru!
Pārbrauks tavi mežinieki
Nolijuši, nosaluši,
Nosvīduši kumeliņi. 216a.

---

¹⁾ Daiņas tēlo zemnieku godus vai pagastiņa dzīres laikmetā līdz 17. g. simtenim, kad kungi, tiesneši, kunga sulaiņi, t. i. muižas ierēdņi, kopā ēda un dzēra.

3511.

Kaķis tup pelnos, pātaga rokā,
Sūt' mazus bērņiņus skaidiņas lasīt.
Incīti mīlo, kur mēs iesim
Plikiem stilbiem, basām kājām? 42.

3512.

Kaķe vilnu pužināja,
Aizkrāsne tupēdama,
Vīram svārkus taisīdama,
Bērņiņiem kabzeķītes. 191d.

3513.

Kaķīts vilnu plucināja,
Cimdu, zeķu gribēdams.
Plucin', kaķi, neplucin',
Tev cimdiņu neadīs. 407k.

3514.

Kaķīts vilnu plucināja,
Aizkrāsne tupēdams;
Kaķīšam piecas meitas,
Piecu sagšu vajadzēja. 97a, 379.

3515.

Šļūcu, šļūcu, vērpu, vērpu
Kaķīšam paladziņu:
Kaķīts bija liela rada,
Bez palaga negulēja. 71a.

3516.

Vērpjat, meitas, ko vērpdamas,
Incīšam paladziņu!
Incīts guļ aizkrāsneī
Uz melnāja paladziņa. 22p.

3517.

Šļūcat, vērpjat,
Kaķītes meitas!
Sen runči gulēja
Bez linu palaga. 224r.

3518.

Šļūcati, vērpati,
Kaķīšu meitiņas,
Lai neguļ runcīši
Bez paladziņa! 19f, 272a, 335.

3519.
Steidziet, audiet,
Kaķīša meitenes!
Mūs' runči negula
Bez paladziņa. 360.

3520.
Inčam runčam
Peļēki audi,
Zīlei žubei
Rakstītas zeķes. 68c.

ZAĶIS LĪDUMNIEKS.

3521.
Zaķīts līda līdumiņu
Visgarēm Daugaviņu;
Ir vēzītis pukšķināja,
Sav' arklīti taisīdams. 23.

3522.
Zaķīts ara līdumā,
Žagatiņa brīnījās.
— Ko brīnies žagatiņa?
Tā vīram jāstrādā. 191d, 203.

3523.
Kas to teica, kas redzēja,
Ka jūŗā miežus sēja?
— Es to teicu, es redzēju,
Zaķis ara taurēdams. 181d.

3524.
Zaķis ara taurēdams,
Žagatiņa pasmējās.
— Ko smejiem, žagatiņa,
Kad vīram Dievs līdzēja. 156.

3525.
Lapsa, kuce, brīnējās,
Ka zaķam brūni svārki.
— Kas tev bēdas, vistu zagle,
Ka var puisis nopelnīt. 400.

3526.

Vilkam lieli brīnumuņi,
Zaķam raibi ķelderuņi.
— Kas tev kait, jēru zagli,
Kad var vīrs nopelnīt. 52.

3527.

Zaķis dara saldu alu,
Uz celmiņa baļļu lika,
Uz celmiņa baļļu lika,
Caur saknēm tecināja.
Krupis nesa ūdentiņu
Sakumpušu muguriņu.
Salds kā medus, auksts kā ledus,
Ak tu Dieva dāvaniņa! 257a.

3528.

Zaķīts alu darināja
Viņā lauka galiņā;
Es aizgāju misas dzert,
Man ar kausu mugurā. 275.

3529.

Zaķīšam trīs dēliņi,
Visi trīs amatnieki:
Pēters pūte, Jānīts kala,
Jēkabs ogles dedzināja. 75b.

3530.

Zaķīšam trīs dēliņi,
Visi trīs amatnieki:
Pieterīts kalējiņš,
Jānīts ogļu dedzējiņš,
Jēkabiņš, trešais dēls,
Garas laivas stūrmanīts. 69a.

3531.

Zaķīts gāja sūdzēties
Uz Dieviņu tētīti:
Sak', Dieviņ tētīti,
Kāda zaķam dzīvīte, —
Auzas braukt, pasiles grauzt! 400.

VĀVERE SAIMNIEKO.

3532.

Vāverīte malti gāja,
Sesku sūta druviņā;
Samaluse, izcepuse,
Panāk sesku celiņā. 79.

3533.

Vāverīte trakšķināja
Ar meitām maltuvē;
Ieraudzījsi medinieku,
Skrien pa logu siliņā. 335 Nr. 1756.

3534.

Ei, vāver, vāverīt,
Kam tu viesu nemieloji?
Bij tavā pūriņā
Riekstiem cepti plācentiņi. 322e.

3535.

Skopa, skopa vāverīte,
Otras māsas nemieloja;
Pūriņā sapelēja
Kodoliņu plācenīts. 79, 85b, 111d.

3536.

Vāverīte sukā vilnu
Sausas egles galiņā;
Šim sprodziņa, tam sprodziņa,
Man ar visu kodeļiņu. 111d.

BLUSA KŪLA CIRCENĪTI.¹⁾

3537.

Kas dziedāja aizkrāsne?
Kas dzied durvu stenderē?
Circens dzied aizkrāsne,
Blusa durvu stenderē. 91c.

3538.

Circens dzied aizkrāsne,
Blusa durvu stenderē.

---

¹⁾ Fābula: blusa un circenis — vīrs, sieva vai saimnieks, saimniece u. t. l.

Circeņam brūni svārki,
Blusai melna sedzenīte. 28d.

3539.

Blusiņ kūla circenīti,
Pie cepures turēdama,
Kam circenis sakapē
Blusai zīda mētelīti. 222b.

3540.

Klausies, visa istabiņa,
Lai es teicu pasaciņu!
Blusiņ' kūla circenīti,
Pie matiem vazādama:
Blusa, sieva, maltu gāja,
Circens bērnu neauklēja. 48.

3541.

Eita, bērni, skatīties,
Kādi joki aizkrāsni:
Blusa kūla circenīti,
Aiz cekula turēdama. 101c.

3542.

Eita, bērni, skatāties,
Kas pa namu rībināja:
Blusa kūla circenīti,
Pie matiem turēdama. 333 Nr. 1242.

3543.

Nākat, ļaudis, lūkoties,
Kādi ērmi istabāi:
Blusa kūla circenīti,
Aiz apkakles turēdama. 22b.

3544.

Es klausosi, es klausosi,
Kas kaktā kladzināja:
Blusa kūla circenīti,
Aiz ausīm turēdama. 93¹.

3545.

Ciku, ciku, grabu, grabu,
Kas pa namu grabinās:
Muša kūla circenīti,
Aiz ausīm turēdama.

Aiz ausīm turēdama,
Pa pelniem vazādama. 257a.

3546.
Kas tos pīšļus putinēja
Istabiņas dibenē?
Blusa kūla circenīti,
Gar zemīti vazādama. 229^l.

3546^l.
Es redzēju brīnumiņus
Viņā lauka galiņā:
Vārna kūla arājiņu,
Pie ausīm turēdama. 188°.

CIELAVA UN VĀLODZE SAIMNIECES.

3547.
Cielava balgāle,
Daudz tavu bērniņu?
— Divi gul, divi kuļ,
Divi brauc mežā. 335 Nr. 1256.

3548.
Cielava balgāle,
Daudz tavu bērniņu?
— Divi gul, divi kuļ,
Seši brauc mežā;
Divi velk, divi stum,
Divi tek pakaļ. 401.

3549.
Dzeltenā cielaviņa
Uz ezera velējās:
Zīda krekli, zelta vāle,
Sudrabiņa velētava. 137e.

3550.
Viču, vaču vālūdžīte
Ar meitām istabā;
Jauni puisi vanadzīņi
Aiz lodziņa klausījās. 400.

3551.
Vālodzīte velējās
Ezeriņa maliņā:

Zīda krekli, zelta vāle,
Sudrabiņa velētuve. 41a.

RAUDAVĪTE AUDZINA BĒRNUS.

3552.
Aiz kalniņa dūmi kūp,
Kas tos dūmus kūpināja?
Raudavīte pirti kūra
Pirmajam dēliņam;
Zīža kreklis padusē,
Zelta slota rociņā. 59c.

3553.
Daugavā dūmi kūp, —
Kas tos dūmus kūpināj?
Raudavīte pirti kūra,
Savus bērnus pērdināj'. 391 Nr. 307, 401.

3554.
Dūmi kūp ezerā, —
Kas tos dūmus kūpināja?
Raudavīte pirti kūra
Gaigališa dēliņam. 28d, 73b, 98.

3555.
Ik vakara dūmi kūp
Zaļajā priedājā:
Raudavīte pirti kūra
Baltajām gaigalām. 125b.

BAGĀTIE UN NABADZĪGIE GAIGALU BĒRNI.

3556.
Ko dara, ko dara gaigalu bērni?
Cits sēd zeltā, cits sudrabā,
Cits rauda basām kājiņām. 207m.

3557.
Ko, jauna būdama, es nedarīju!
Ielēcu gaigaļa laiviņē.
— Ko dara, ko dara gaigaļa bērni?
Cits sed zeltē, cits sudrabē,
Cits sēd basām kājiņām. 189b.

PUTNI SAIMNIEKO.

3558.

Žagatiņa pirti kūra,
Savu vīru gaidīdama;
Zīda kreklis padusē,
Zelta slota rociņā. 141^l.

3559.

Žagatiņa putru vāra,
Pelīt' nesa ūdentiņu.
Teci pate, žagatiņa,
Pelīt ceļa nezināja,
Pelīt ceļa nezināja,
Kur aciņa lejiņā. 141^l.

3560.

Lakstīgala ciemai brauca,
Strazdiņš vārtu vērējiņš;
Strazdiņš vārtus neatvēra,
Atveŗ lauka cīrulīts. 181f.

3561.

Cīrulītis rītā agri
Ar sieviņu druviņā;
Zvirbulītis ar sieviņu
Pa paspārni čubinās. 400.

VĀVERE KAITINA JAUNUS PUIŠUS.

3562.

Vāverei pieci pirksti,
Pieci zelta gredzentiņi;
Lec priedē, lec eglē,
Zeltu vien birdināja. 224h.

3563.

Pieci pirksti vāverei,
Pieci zelta gredzentiņi;
Lec zariņu no zariņa,
Kaitin' manu bāleliņu. 345.

3564.

Pieci pirksti vāverītei,
Seši zelta gredzeniņi.

Lec kociņu no kociņa,
Kaitin' manus jaunbrālīšus.
Mani brāļi medenieki,
Dabuis tavus gredzeniņus. 149b Nr. 1460.

3565.
Čabu, čabu vāverīte
Ar meitām kambarī;
Jauni puisi aiz durvīm
Zābaciņus klabināja. 325c.

3566.
Čibu, čabu vāverīte
Ar meitām istabā;
Ar puisiem ienaidā,
Kam tie auga medinieki. 185c un l.

3567.
Vāverīte kuplastīte
Ar meitām danci veda;
Ar puisiem vien neveda,
Kam tie auga strēlenieki. 224d, 335.

3568.
Vāverīte kuplastīte
Jaunus puisus kaitināja:
Lec priedē, lec eglē,
Lec kuplāi ozolā. 239b.

3569.
Cipu, capu, vāverīte
Ar ezīti riņķi grieza;
Kamēr ezis riņķi grieza,
Vāver' koka galiņā. 272.

CAUNE — ZELTENE.

3570.
Pieci pirksti caunītei,
Pieci zelta gredzentiņi;
Visi pieci noskanēja,
Eglītē uzlecot. 102.

3571.
Caunītei pieci pirksti,
Pieci zelta gredzeniņi;

Tie skanēja, tie zvadzēja
Pa zariņu zariņiem. 190b, 282, 28¹.

3572.

Caune guļ kārkliņos,
Zelta kurpes kājiņās;
Jauni puisi bandenieki,
Nava tādu zābaciņu. 401.

3573.

Caunītei māsiņai
Pieci nagi kājiņā;
Visos piecos nadziņos
Zelta griezti gredzentiņi.
Visi pieci saskrabēja
Mednieka tarbiņā. 407b.

CAUNAS AUDEKLS.

3574.

Kas tur čab, kas tur grab
Viņā meža maliņā?
Caunīt' auda man krekliņu
Sausas egles galiņā. 207s.

3575.

Caune auda audekliņu
Zaļajai priedītē,
Zīda nīts, zelta šķiets,
Sudrabiņa atspolīte. 379.

3576.

Caune vilka audekliņu
Gar garo sila malu;
Caune auda, zaķīts mina,
Lapsa tina atspolītes. 121p.

3577.

Cauna vilka audeklīti
Visgarām sila malai.
Velc, caunīt, manu tiesu
Jel celmiņa galiņā! 181¹.

3578.

Caune meta audekliņu
Sausas egles galiņā;
Skrien bitīte, sit spārniņus,
Sajauc caunes audekliņu. 30b.

3579.

Caune auda audekliņu
Sausas egles galiņā;
Atskrej vēja vanadziņš,
Sajauc caunes audekliņu. 120c.

3580.

Caune meta audekliņu
Sausas egles galiņā;
Vāverīte uzgājusi
Sajauc caunes audekliņu.

3581.

Caune vilka audekliņu
Visgažām sila malu;
Líela pulka irbu nāca,
Sajauc caunes audekliņu. 335 Nr. 1718.

3582.

Caune mete audekliņ’
Garas egles galiņā:
Atjāj Dieva div’ dēliņi,
Sajauc caunes audekliņ’. 41c Nr. 10 pag. 115.

3583.

Cauna meta audekliņu
Pa sīkāmi priedītēm;
Sajāj caunas medinieki,
Sajauc caunas audekliņu. 206.

3584.

Caune meta audekliņu
Staiga purva maliņā;
Kas godīgs tēva dēls,
Saņem caunes audekliņu. 324e.

CAUNA MEŽU PĀRDEVUSI.

3585.

Šoziem caune ar vāveri
Bij lielā ienaidā:
Caune silu pārdevuse,
Vāverīte atpirkuse. 93^{1c}.

3586.

Caune mežu izdevuse,
Vāverīte nopierkuse;
Izdzierduse lūšu māte,
Sīt plaukstiņu plaukstiņai. 164m.

3587.

Cauna silu pārdevusi,
Vāverīte atpirkusi.
Caunas bērni gauži raud,
Sila malu tekājot. 39d.

3588.

Caune silu pārdevuse,
Vāverīte atpirkuse;
I šodien caunes bērni
Ar vāveri ienaidā. 98.

GAILIS — BĀLIŅŠ.

3589.

Kur tecēji tu, gailīti,
Spalvaiņām kājiņām?
— Es tecēju ciemiņos,
Sav' māsiņu apraudzīt. 224p Nr. 250.

3590.

Vista, vista, adi cimdus!
Gailīts taisa ragaviņas;
Rītu būs dziļš sniedziņš,
Tad brauksim Liepājā. 401.

RUNCIS — GAITNIEKS.

3591.

Incīti, kaķīti,
Aunies kājiņas!

Rītu būs salniņa,
Brauksim mežā. 281b.

3592.

No rītu agri, agri,
Atjāj žīdu vagarīte,
Strupiem mēļu kamzoliem,
Pazolētiem zābaciņiem.
«Kur tu, runci, vakar bijī,
Ka tu pie man neatjāji?»
— Vakar tēvs cūku kava,
Šodien māte raušus cepa;
Tur es arī kavējos
Pie tā gārda kumosīņa. 214d Nr. 983.

3593.

Kur, runcīti, vakar bijī,
Kad darbos neatnāci?
— Manu mīļu vagarīti,
Vakar māte raušus cepa:
Man izgāja vakardiena,
Garozīņas kripšīnot. 142d.

3594.

Kur, kaķīti, kavējies?
Ceturtdien darbos brauci.
— Nebaries, stārstiņ!
Kurmīšam kāzas dzēru. 134c.

3595.

Incīti, kaķīti, kur tad tu plencēji?
Krodziņā plencēju, alutiņa dzertu.
Satiku vilciņu tiltiņa galā,
Ieplencēju ozolā. 328b.

3596.

Kaķīts skaņi gavilēja,
Kaņipēs tupēdams:
Ne vienā dieniņā
Tādi meži saauguši! 407e.

3597.

Šķīc, runcīti, puc, runcīti,
Ār' no manas istabiņas!
— Pēc tu lūgsi raudādams:
Nāc, runcīti, atpakaļ! 207¹.

ĀZĪTIS SUDMALĀS.¹⁾

3598.

Ku' ta tu bijī, āzīti mans?

— Sudmalās, sudmalās, kundziņi mans.

Ko tu tur darīji, āzīti mans?

— Kviešus, rudzus bīdelēju, kundziņi mans.

A' ko tu slaucīji, āzīti mans?

— A' bārzdiņu, a' bārzdiņu, kundziņi mans.

A' ko tu mērojī, āzīti mans?

— A' radziņu, a' radziņu, kundziņi mans.

A' ko tu strīķēji, āzīti mans?

— A' kājiņu, a' kājiņu, kundziņi mans.

Vai ta tu nezagi, āzīti mans?

— Zagu kviešus, zagu rudzus, kundziņi mans.

Vai ta tevi neķēra, āzīti mans?

— Ķēra gan, ķēra gan, kundziņi mans.

Vai ta tevi nepēra, āzīti mans?

— Pēra gan, pēra gan, kundziņi mans.

A' ko tevi pēra, āzīti mans?

— A' pagali, a' pagali, kundziņi mans.

Va ta tu nebļāvi, āzīti mans?

— Bļāvu gan, bļāvu gan, kundziņi mans.

Kā ta tu bļāvi, āzīti mans?

— Buku bē, buku bē! kundziņi mans. 263b. Sal. G. Bergm., II, 27; arī 416 (II. pag. 64 Nr. 2).

CĪRULIS, NEBĒDNIS.

3599.

Cīrulītis alu dara

Kumeliņa pēdiņā;

Trīs miezīši, sešas mucas

Salda garda alutiņa. 141¹, 324a, 379, 403.

3600.

Cīrulītis alu dara

Kumeliņa pēdiņā;

No pustreša miežu grauda

Pusdevītas alus mucas. 28d.

3601.

Cīrulītis alu dara

Kumeliņa pēdiņā;

Visi putni piedzēruši

No cīruļa alutiņa. 345.

¹⁾ Malējs āzītis ir miltu zaglis, kas noķerts un sodīts, kā kļaušu laikos parasts.

3602.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā.
Lieli kungi brīnījāsi,
Kā var tādu padarīt. 407c.

3603.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņē.
Dari, dari, cīrulīti,
Būs man arī nodzerties! 193e.

3604.

Cīrulītis alu dara, —
Kādus viesus tas gaidīja?
Gaida savus bālenišus,
Appogatus vanadziņus. 216b.

3605.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Līdz cīrulis rauga tek,
Tikām zīle izdzēruse. 190e.

3606.

Cīrulītis alu dara
Ogu pora maliņē;
Atskrej bite strēliniece,
Sasit alus ķīvenīti. 224h un i.

3607.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Es tecēju misas dzert,
Viņš ar kausu mugurā. 42, 69a, 85b, 110c, 118¹, 126b un c, 308a, 379, 407a.

3608.

Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Vienu graudu iesalam,
Trīs mucīņas darināja.
Vienu malku nodzērās,
Cekuliņis notricēja,
Nodzērās otru malku,
Sāka spārnus plīvināt,
Augstu skrēja dziedādams
Par arāja tīrumiņu. 28¹.

ĶIKUTIŅŠ ALU DARĀ.

3609.

Aiz kalniņa dūmi kūp, —
Kas tos dūmus kūpināja?
Ķikutiņš alu dara
Kumeliņa pēdiņā. 80c.

3610.

Ķikutiņš alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Krupīts nesa ūdentiņu
Salīkušu muguriņu. 407d, 408 Nr. 1214.

3611.

Ķikutiņš alu dara
Kumeliņa pēdiņā.
Pieci mieži, trīs apeņi,
Sešas mucas alutiņa. 22r.

3612.

Ķikutiņš alu dara
Kumeliņa pēdiņā;
Es tecēju misas dzert,
Viņš ar kausu mugurā. 30, 71a, 68a.

SESKS LĪKSMOJAS.

3613.

Aiz kalniņa dūmi kūp, —
Kas tos dūmus kūpināja?
Seskis dara alutiņu,
Tas tos dūmus kūpināja. 121b, 188°.

3614.

Aiz kalniņa dūmi kūp,
Seskis dara alutiņu.
Pieci graudi, sešas mucas,
Kas par brangu alutiņu! 169.

3615.

Aiz kalniņa dūmi kūp,
Seskis dara alutiņu;
Piecas mucas stipra alus,
Zeija krāca krācamā. 224h.

3616.

Sesciņam laba dzīve,
Kā vienami kundziņam;
Zemītē alu dara,
Caur zemīti dūmi kūp. 68c.

3617.

Seskīts brūvē miežu alu,
Cauri zemi dūmi kūp;
Krupīts nesa ūdentiņu
Sakumpušu muguriņu.
Krupīts prasa: vai diezgan?
Seskīts atbild: vēl vajag! 220a.

3618.

Seskis alu tecināja,
Caur zemīti dūmi kūp;
Salts kā ledus, gards kā medus,
Ak tu Dieva dāvaniņa! 45¹.

3619.

Seskis alu pabrūvēja,
Caur zemīti dūmi kūp.
No pusotra miežu grauda
Puscetortas alus mucas.
«Dzeriet, brāļi, snapājiet
Manu saldu alutiņu!
Salts kā ledus, gards kā medus,
Redz, kur Dieva dāvaniņa!» 257c.

3620.

Seskus dara alutiņu,
Caur zemīti dūmi kūp;
Tur piedzēra trīs kundziņi,
Rīb zemīte dancojot. 146b, 181k.

3621.

Nevienam tā nerīb,
Kā seskam dancojot:
Seskam bija zelta pieši,
Sudrabiņa ķelderīši. 2b.

3622.

Seskam bija daudz naudiņas,
Tas nopirka līgaviņu.
Pats sēdēja mūriņā,
Līgaviņa malti gāja. 75b.

3623.

Lai bij nauda, kam bij nauda,
Seskam nauda vēl vairāk;
Seskis gāja par laipiņu,
Nauda vieni žvakšķējās. 325e.

SUNS SIT BUNGAS.

3624.

Suņi sita bungas,
Circeņi spēlēja,
Ķipari dancoja
Raibām biksām. 262b.

3625.

Ķipars danco
Raibām biksēm,
Akmiņa kurpēm,
Zilām zeķēm. 13b.

3626.

Suņi sita bungas,
Pele pīgelēja,
Sunītis, kaķīte,
Plānā dancoja. 207r.

3627.

Cīruls dzied, Padmans velk,
Sutans dziesmas darināja.
Leksīts sita vara bungas
Augsta kalna galiņā. 45¹.

CĪRULIS PĀRDOTS VERGOS.¹⁾

3628.

Kur tu dzēri, cīrulīt,
Ka tik skaisti gavilē?
— Šodien dzēru, vakar dzēru
Žagatiņas krodziņā;
Vakar dzēru rudzu sieku,
Šodien ciri paģirām. 28f.

¹⁾ Cīrulis ir dzērājs, kas kritis parādos un pārdots svešumā vergos; tas varēja notikt vēl 18. g. simtenī.

3629.

Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Garām brauca lieli kungi,
Traucē savu perēklīti.
Laidies upes līcī
Aiz purviem, tīreļiem!
Ne tur tilta, ne tur ceļa,
Ne tur brauca lieli kungi,
Ne tur brauca lieli kungi
Traucēt savu perēklīti. 308a.

3630.

Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Samīs tevi kājiņām. 91f.

3631.

Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Tur brauc kungi, tur stārastras,
Tevi līdzai aizvedīs. 407a.

3632.

Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Tur jāi kungi, tur stāraasti,
Sūtīs tevi malkas cirst. 87¹.

3633.

Cīrulīti mazputniņ(i),
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Iņems tevi karītē,
Iņems tevi karītē,
Aizvedīs Vāczemē.
Tur tev liks malku cirst,
Tur tev krāsni kurināt. 400.

3634.

Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Iņems tevi karītē,
Iņems tevi karītē,
Novezs tevi Vāczemē.

Tur tev liks malku cirst,
Ogles dzēst, dedzināt. 125b.

3635.

Cīrulīti mazputnīti,
Nedzied' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Ieņems tevi karītē;
Novedīs Vāczemē,
Tur liks tevīm malku cirst;
Nemācēsi malku cirst,
Liks tev krāsnes kurināt;
Nemācēsi krāšņu kurt,
Tad liks tev iesmus drāzt;
Nemācēsi iesmu drāzt,
Bāzīs pašu iesmiņā,
Izceps tevi cepetī,
Apēdīs maltītē. 113c.

3636.

Cīrulīti mazputniņi,
Netup' ceļa maliņā!
Tur jāš kungi, tur stārastras,
Saņems tevi rociņā;
Saņēmuši rociņā,
Ieliks tevi cietumā;
Ielikuši cietumā,
Tad liks tevīm malku cirst;
Kad tu malku izcirtīsi,
Tad liks tevīm ogles dzēst;
Kad tu ogles izdzēsīsi,
Tad liks tevīm bruņas kalt;
Kad tu bruņas izkalīsi,
Tad liks tevīm kaķā iet,
Tur tu iesi, tur paliksi
Pa zobiņa galiņam. 137g Nr. 3442.

3637.

Cīrulīt mazputniņ,
Negul' ceļa maliņā!
Rītā brauks lieli kungi,
Ieņems tevi kariatē;
Ieņems tevi kariatē,
Aizvedīs uz Vāczemi.
Tur tev dos pupas malt,
Vara bungas rībināt;
Nei tu māki pupu malt,

Nei to bungu rībināt.
— Vai, Dieviņ, mīļ' Dieviņ,
Kad nu kļūtu atpakaļ,
Kad nu kļūtu atpakaļ
Savā tēvu zemītē!
Tēvam auga rudzi, mieži,
Stallē daiļi kumeliņi,
Stallē daiļi kumeliņi,
Ciemā daiļa līgaviņa. 41c Nr. 1 pag. 105.

DZĪVNIEKI PLĒŠAS UN TIESĀJAS.

3638.
Kas tur kļiedza, kas tur sauca
Viņu pusi Daugavai?
Odam kāja nodegusi
Pieguļnieku guntiņā. 9.

3639.
Odiņš kūla masaliņu,
Aiz matiem turēdams.
Ak, tu liels grēcīnieks,
Cik viņai muguriņas! 97d.

3640.
Nosavēru ganīdama,
Kas kavās patiltē:
Dundurs sita savu tēvu,
Odiņš savu māmuliņu. 85d.

3641.
Odiņš sita savu tēvu,
Dundurs savu māmuliņu;
Man būt' gauži noraudāt,
Aiz smiekļiem nevarēju. 68c.

3642.
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Meža putni tiesājās:
Ods nosita savu tēvu,
Dundurs savu māmuliņu. 88b.

3643.
Trīs dieniņas lietus lija,
Meža putni tiesājās:

Oda dēli nokoduši
Spāram tēvu, māmuliņu. 28d, 61e, 73b.

3644.
Rītu, rītu, ne šodien,
Būs mežā liela tiesa:
Ods nosita savu tēvu,
Dundurs savu līgaviņu. 131¹.

3645.
Circens dziedāja stab' galiņā,
Atskrēja mušiņa ar zobeniņu,
Sacirta circeni trīs gabaliem. 187c Nr. 650.

3646.
Muša krīt no oša zara,
Savus sānus sadauzīja.
Citas skrien apraudzīt,
Apšķiņķot, apdāvināt:
Div' pūr' rudzu ar miežiem,
Div' pūr' auzu ar griķiem,
Div' pār' vīzu ar striķiem. 28¹.

3647.
Silis ķērstu ķērstināja
Avotiņa lejiņē.
Kad man būtu Ķēresta rada,
Es sīlim nepiedotu:
No rīta, sīlīti,
Muižē, muižē!
Tur tavas spalviņas
Izputinās. 224r.

3648.
Irbe, sloka, rauduvīte,
Nosaplūca matiņiem:
Viena grib klajumiņa,
Otra dziļa ezeriņa. 80c.

3649.
Kur, pūcīt, trikšķināsi,
Ar tiem skalu vāģīšiem?
— Brauks' uz Rīgu tiesāties,
Zēni mani plucināja. 407h.

3650.

Kur, vilciņ, tu tecēsi
Ar tiem kaula nadziņiem?
— Tek' uz Rīgu sūdzēties,
Suņi manu ādu plēsa. 109b.

3651.

Ķipīts ķērnī nobadīja,
Ieliek ķipi cietumā;
Saka ķipa līgaviņa,
Lai tik gauži neraudāja. 120c.

3652.

Cūk' ar vepri kaudzi meta
Viņa lauka galiņā;
Suns ar kaķi sviestu dara,
Viens otram nedodami. 181i Nr. 1402.

AR VILCIŅU RĪGĀ BRAUCU.

3653.

Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam pirkti tabaciņas.
Nopirk' siļķes, nopirk' sāli,
Nopirk' tēvam tabaciņu. 290a.

3654.

Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam pirkti tabaciņu.
Tēvam pirku tabaciņu,
Mātei saldu cukuriņu,
Ēd, māmiņa, cukuriņu,
Tētiņam tītūdama! 262b.

3655.

Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam pirku tabaciņu.
Vilciņš lūdza raudādams:
Nekraujiet lielu vezmu!
Velc, vilciņ, kad nosprāgtu,
Kam apēdi kumeliņu! 224b.

3656.

Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam pirkt tabaciņu.

Vilciņš kauca, vilciņš brēca:
Kaut pārtrūktu dzeņaukstīte!
Tad es skrietu, cik varētu (jeb: cik vien spētu)
Pie jēriem, kazlēniem. 174e, 264g, 271b.

3657.
Ar vilciņu Rīgā braucu,
Kazu vežu vezumā.
Kamēr prasu mājas vietu,
Zirgs apēda vezumiņu. 324e.

3658.
Ar vilciņu Rīgā braucu
Tēvam pīrkt tabaciņu.
Nosprāgst vilks, salūzt ragus,
Izput tēva tabaciņš. 216b.

AR VILKU BRAUC DARBOS.

3659.
Ar vilciņu darbos braucu,
Grūtu krāvu vezumiņu.
Velc, vilciņ, raudādams,
Kam apēdi kumeliņu! 91h.

3660.
Ar vilciņu mežā braucu,
Lielu krāvu vezumiņu.
Velc, vilciņ, raudādams,
Kam apēdi kumeliņu! 120c.

3661.
Ar vilciņu artu gāju
Celmainā līdumā.
Velc, vilciņi, raudādams,
Kam nokodi kumeliņu! 131¹.

AR GAILĪTI BRAUC RĪGĀ.

3662.
Ar gailīti Rīgā braucu
Div' zirdziņu vezumiņu.
Ar to smagu vezumiņu
Ne radiņi nepazina. 379.

3663.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Div' auziņas vezumā;
Rīgas kungi brīnījās:
Tāds zirdzinis, tāds vezumis. 224o Nr. 1076.

3664.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā:
Rīgas kungi brīnījās,
Kas par lielu vezumiņu. 109d.

3665.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā.
Kamēr pats māju prasu,
Apēd zirgs vezumiņu. 311b.

3666.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Div' zirniņi vezumā.
Rīgas kungi brīnījās,
Ka man dailis kumeliņis,
Ka man dailis kumeliņis,
Ka man smags vezumiņis.
Rīgas kungi pirkt gribēja,
Nezināja cik solīt;
Sola sieku sīkas naudas,
Divi zelta gabaliņus. 181^l.

3667.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā.
Rīgas kungi man vaicāja,
Kur es tādu zirgu ņēmu.
Rīgā pirku, naudu devu,
Vidzemēi audzināju. 16, 28d.

3668.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā.
Rīgas kungi brīnējās,
Kur es tādu zirgu ņēmu.
Rīgā pirku, naudu devu
Vāczemē kaldināju;
Zīda aste, zelta krēpes,
Sudrabiņa pakaviņi. 42.

3669.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā;
Tāpat mani māte gaida,
Kā i(r) citu ceļa vīru. 68d, 310f.

3670.

Ar gailīti Rīgā braucu,
Teter' vedu valdziņā.
Rīgas kungi pretī nāca,
Siekiem naudu solīdami. 119^l.

KAĶIS VEZUMNIEKS.

3671.

Ar kaķīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā;
Rīgas kungi brīnījās
Par to lielu vezumiņu. 29c.

3672.

Ar kaķīti Rīgā braucu,
Trīs irbītes vezumā.
Kamēr pats māju prasu,
Zirgs apēda vezumiņu. 39b.

3673.

Ar kaķīti Rīgā braucu,
Trīs irbītes vezumā.
Kāds kumeļš, tāds vezums,
Tāds es pats braucējiņš. 325a.

3674.

Ko, runcīti, tu domāji,
Uz akmeņa tupēdams?
— Es domāju Rīgā braukt,
Peles kraut vezumā. 41c Nr. pag. 132.

3675.

Ņurru, Ņurru, sakodu peles,
Sakrāvu vezmē, novedu Rīgē.
Būs kungiem gārda gaļa,
Būs tiem mīksti cepetiši;
No tām peļu ādiņām
Preilenēm kažociņi. 224n.

3676.

Brauc, kaķīti, Rīdziņā
Ar to peļu vezumiņu;
Atved man divi siļķes,
Baltas maizes kukulīti! 42¹, 92, 335.

3677.

Nu kaķītis Rīgā brauca
Brūnu svārku šūdināt,
Nu bij vaļa pelītēm
Astes griezt riņķītī. 95a.

ZAĶĪŠA KUMELIŅŠ.

3678.

Kas to saka, kas redzēja
Zaķam sirmu kumeliņu?
Es pats saku, es redzēju
Mana tēva rudzzālē. 111d.

3679.

Kas to teica, kas redzēja,
Zaķam bērus kumeliņus?
— Es to teicu, es redzēju
Upītē dzirdinām. 216b.

3680.

Kas to teica, kas redzēja
Zaķim bērus kumeliņus?
— Es to teicu, es redzēju,
Es atradu sedlojam:
Kriju sedli, lūku kāpšļi,
Kaņupkaulu iemauktiņi. 158.

3681.

Kas to teica, kas redzēja
Zaķim bērū kumeliņu?
— Es to teicu, es redzēju,
Es atradu seglojami:
Lūku segli, kaulu pieši,
Kaņepāju iemauktiņi. 145a.

ZAĶI IEJŪDZ KAMANĀS.

3682.

Es iejūdzu raibu zaķi
Rakstītās kamanās;
Lec zaķītis cilpu, calpu,
Kamaniņas knipu, knapu. 28d.

3683.

Es iejūdzu raibu zaķi
Rakstītāsi kamanās.
Rīgas kungi man vaicāja:
Cik tas zaķis tev maksāja?
— Pieci sieki sīkas naudas,
Sesto zelta gabaliņu. 268b.

3684.

Es apkalu stulbu zaķi,
Rīgā braucu dziedādams.
Rīgas kungi nezināja,
Cik naudiņas tas maksāja:
Divi sieki sīkas naudas,
Trešo baltu dālderīņu. 207t.

3685.

Es nopirku stulbu zaķi,
Brauc' uz Rīgu ziņģēdams.
Rīges kungi brīnījās:
Kur tu tādu zirgu ņēmi?
— Rīgē pirku, naudu devu,
Vāczemēja kaldināju. 207n.

3686.

Es iejūdzu baltu zaķi
Vizulīšu kamanās;
Rīgā man gaisma ausa,
Vāczemē saule lēca. 61a.

3687.

Es aizjūdzu baltu zaķi
Vizulīšu kamanās;
Vēl uzliku zelta grožu,
Lai neskrēja eglājā. 61g.

3688.

Es iejūdzu raibu zaķi
Rakstītās kamanās;

Rīgā manim gaisma ausa,
Vāc zemē saule lēca,
Uz tām Prūšu robežām,
Meitu māte vārtus vēra,
Meitu māte brīnījās,
Kuras zemes tas puisītis!
Kuras zemes tas puisītis
Ar tik daiļu kumeliņu!
— Stalts man auga kumeliņš
Rīta rasu dzirdināts,
Miežu asniem ēdināts,
Egles skujām noslaucīts. 116.

VĀVERE IEJŪGTA KAMANĀS.

3689.
Citi jūdza sirmus bērus,
Es aizjūdzu vāverīti,
Es aizjūdzu vāverīti
Rakstītās kamanās. 326a, 327, Nr. 238.

3690.
Es aizjūdzu vāverīti
Rakstītās kamanās,
Aizgrožoju zelta grožu,
Lai neskrēja eglainē. 75i.

3691.
Es iejūdzu vāverīti,
Zaļa vara kamanās;
Zelta grožu apgrožoju,
Lai neskrēja eglīnā.
Pārtrūkst mana zelta groža,
Ieskrien vāver' eglīnā.

3692.
Es aizjūdzu vāverīti
Zaļa vara kamanās,
Aizgrožoju zelta grožus,
Lai neskrēja eglājā.
Saraustīja zelta grožus,
Ieskrej' pate eglājā.
Tā sacīja ieskriedama:
Neviens mani nepanāks!
Gan panāca svina lode,
Tēraudiņa pederīte. 318a.

3693.

Kad es biju jauns puisītis,
Es bij' liels nebēdnieks:
Izpin' vaska kamaniņas,
Iejūdz' meža vāverīti,
Atgrožāju zelta grožu,
Lai neskrēja eglīnāi.
Nu es braukšu riņķu riņķis
Pa eglīšu galiņiem. 156.

3694.

Ko nedaru jauns būdams,
Sav' valiņu turēdams:
Izsapinu vaska važas,
Iesajūdzu vāverīti;
Iesajūdzis vāverīti,
Atgrožāju zelta grožu,
Atgrožāju zelta grožu,
Lai neskrej eglīnā,
Lai neskrej eglīnā,
Lai skrej tautu sētiņā,
Lai skrej tautu sētiņā,
Kur meitiņas baltas aug. 143b.

DZĪVNIEKI VIZINĀJAS KAMANĀS.

3695.

Ūdrīts savu līgaviņu
Straumītē vizināja;
Ij es savu vizinātu,
Kaut man tādas kamaniņas. 137d.

3696.

Ūdrups (?) savu līgaviņu
Straumītē vizināja;
Es ar' savu vizinātu,
Man nav kaula kamaniņas. 42.

3697.

Gaigals savu līgaviņu
Pret straumīti vizināja;
Būt' man tādas kamaniņas,
Ir es savu vizinātu. 290f.

3698.

Cielaviņa kāzas dzēra
Vidū jūras saliņā.
Es ar būtu kāzās gājis,
Kaut būt tādas kamaniņas. 91g.

3699.

Augstu brauca zvirbulītis,
Sniedzas meita kamanās;
Apgāzās kamaniņas
Ķikutiņa druviņā. 91e Nr. 212, 407d.

3700.

Stalti brauca vanadziņš
Sniedzes meitas kamanās;
Apsagāza kamaniņas
Sīļa dēla tūrumā. 407d, 408 Nr. 198.

PUTNI BRAUC RĪGĀ, VĀCZEMĒ.

3701.

Kur tu brauksi, balodīti,
Ar tiem vaska spārniņiem?
Brauks' uz Rīgu, pārdos' linus,
Pirkšu zelta gredzeniņu. 379.

3702.

Ar irbīti Rīgā braucu,
Trīs pūriņi vezumā;
Saka Rīgas namniecīni:
Kāds vilcējs, tāds vezumis. 325e.

3703.

Ar krauklīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā;
Rīgas kungi brīnījās,
Kas par smagu vezumiņu. 91d, 91e Nr. 1340.

3704.

Pūce brauca Vāczemēi
Ar baloža māmūlīti.
Kur jemsim citu pūci,
Kur baloža māmūlīti? 164m.

3705.

Es apkalu vanadziņu,
Aizsūtīju Vāczemē;
Vāczemnieki brīnojās,
Vidzem's putni bruņas nes. 41c Nr. pag. 295.

3706.

Apkaustīju kraukļam kājas,
Nosūtīju Vāczemē.
Vāczemnieki brīnojās,
Kādi zirgi Vidzemē. 69f.

3707.

Es apkalu kraukļam kājas,
Tēraudiņa pakaviem.
Es aizjāju Vāczemē
Līdz saulītes lēkumam.
Vāczemnieki brīnījās:
Tavu melnu kumeliņu!
Tavu melnu kumeliņu,
Tavu staltu jājējiņu! 17a.

3708. Es apkalu krauklim kājas
Ar sidraba pakavim;
Es aizjāju Vāczemē
Līgaviņas lūkoties.
Vāczemnieki brīnējās
Par to dailu kumeliņu. 114b.

AR CŪKU UN KAZU BRAUC RĪGĀ, MASKAVĀ.

3709.

Jūgsim cūcinu silītē,
Brauksim Rīgas pilītē!
Rīgas kungi brīnēsies,
Kādi viesi še atbrauca. 158.

3710.

Jūgsim cūciņu, seglosim kaziņu,
Brauksim Rīgas tirdziņā.
Rīgas kungi brīnījās,
Kādi viesi še atbrauca,
Vienam kliģis, otram raģis.
Sungs sita bungas, kaķe stabulēja,
Ķipars dancāja raibām biksām. 200a.

3711.

Cūku man seglojiet,
Jūdziet kazu kamanās,
Lai es braucu uz Maskavu,
Uz citiem lielmaņiem! 398.

AR BITI AŅ.

3712.

Ar bitīti arti gāju
Zaļajā dzedziedā;
Astra stīgu spandu griežu,
Vasku lēju lemesnīcu. 344.

3713. Ar bitīti arti gāju,
Smilgu šķēlu lemešam;
Dieva dēli spandas vija,
Ābelziedus lasīdami. 325¹.

3714.

Ar bitīti arti gāju,
Smilgu šķēlu lemesnīcu,
No sarkana āboliņa
Dzenaušķiņas darināju. 401.

3715.

Ar bitīti es aparu
Visus tēva tīrumiņus,
Ar skudriņu mellacīti
Visus līdzi noecēju. 22k.

AR VĒZĪTI UN AVITIŅU AŅ.

3716.

Ar vēzīti artu gāju
Celmaiņā līdumā.
Velc, vēzīti, izstiepies,
Es turēšu atspēries! 51, 61g.

3717.

Ar vēzīti arti gāju
Sīku celmu līdumā.
Velc, vēzīti, atsperies,
Lai ļautiņi nesmejās! 212a.

3718.

Ar vēzīti (?) arti gāju
Sīku celmu līdumā;
Tur uzauga div' vārpiņas
Viena salma galiņā. 181d.

3719.

Es uzaru gobu zemi
Ar pelēku avitiņu;
Vēl es būtu noecējis,
Kaut vilciņis nenokodis. 172a.

CIRCEŅA VEDEKLA.

3720.

Eita, bērni, raudzīties,
Kādi ķēmi aizkrāsne:
Circens veda vedekliņu,
Blusa lēca panāksnos;
Circeņami balti svārki,
Blusai mella sedzenīte. 28^l.

3721.

Circens veda vedekliņu
No aizdurves aizkrāsne;
Blusa lēca panakstīs
Ar to kaula kažociņu. 121p.

3722.

Circens veda vedekliņu,
Blusa lēce panākšņos;
Circeņam raibi svārki,
Blusai santa lindraciņi. 95f.

3723.

Circens veda vedakliņu,
Blusa lēca panākšņos;
Ij es būtu līdzī lēcī,
Man lindraki sadeguši. 87^l.

3724.

Circenīša vedekliņa,
Aizkrāsnaī jostas auž.
Ai, circeņa vedekliņa,
Tavu skaistu dzīpuriņu! 323b.

3725.

Circens veda vedakliņu,
Blusa lēca panākšņos.
Cikko blusa nenorija
Circenīša vedakliņu. 68c.

3726.

Blusa veda vedekliņu,
Circens lēca panākstos.
Blusai bija samta svārki,
Blusai melna villainīte;
Circeņam sarkanbrūni,
Misiņ' kalti zābaciņi. 301¹b.

3727.

Circenimi gaņas kājas,
Blusai jāja precībās;
Circenimi brūni svārki,
Blusai samta mantelītis. 281d.

CIRCENIM ŅEM LĪGAVU, SIEVU.

3728.

Circenītis sievu vede,
Blusa jāja panākstos;
Circenim zīda svārki,
Blusai mella villainīte. 143b.

3729.

Circenītis sievu ved
No pirtiņas istabā:
Blusa lēca panākstos:
Būs man cimdi, būs zeķītes. 335 Nr. 1241, 360, 391 Nr. 263, 401.

3730.

Istabiņas circenītis
No pirtiņas sievu veda;
Blusa lēca panākstos
Mellajām biksītēm. 290g.

3731.

Ciercenim sievu veda,
Blusa leca vedībās;
Ciercenim kaula kažoks,
Blusē brūna salupīte. 193e.

3732.

Circenītis sievu veda
No aizkrāsnes kambarī;
Blusa jāja panākstos,
Līdz griestiem lēkādama. 267b.

3733.

Circens savu līgaviņu
Ved no pirts istabā;
Izlūdzās no saimnieka,
Lai ielaida aizkrāsnē. 188°.

3734.

Ķirķīts veda līgaviņu
Pār plāniņu aizkrāsnē;
Blusiņ' lēca panākstos
Melnu zīda kažociņu. 405.

3735.

Circens veda līgaviņu
No aizkrāšņa kambarī;
Blusa jāja vedībās
Melnu zīda mētelīti.
Pārnāk blusa raudādama,
Mētelītis saplosīts. 216b.

3736.

Circens ņēma līgaviņu,
Blusa lēca panākstos.
Ak tu traka meža kaza,
Tavu vieglu dancošanu! 38c.

3737.

Ak, tu blusas nelietīt,
Tavu traku dancošanu!
Es ar' būtu līdz lēkuse,
Man pārtrūka brunčiem saite. 118^l.

3738.

Es redzēju Aizputē
Trīs raženi dancojam:

Circens kaula zābakiem,
Blusa zīda lindrukā,
Prūsīšam brālīšam
Vaŗa svārki mugurā. 161c.

3739.
Circenim kāzas dzēra (al.: bija),
Blusa jāja vedībās;
Circenim zīda svārki,
Blusai melna villainīte. 220c.

3740.
Circenītis kāzas dzēra,
Blusa lēca parādos;
Lee uz loga, lec uz vadŗa,
Lec atkal aizkrāsnē. 111d.

3741.
Circenim kāzas dzēra,
Blusa lēca vedībās.
Circenītis augstu lēca
Viksētiem zābakiem,
Blusa lēca vēl augstāku
Melna zīda salubīti. 7¹.

3742.
Circenim kāzas bija,
Blusa jāja vedībās.
Circenim zīda svārki,
Blusai mēŗa villainīte.
Zaŗim bija strupa aste,
Tas bij trauku mazgātājs;
Lapsa tāda kuplastīte,
Tā istabas slaucītāja;
Cielaviŗa viegla sieva,
Tā bij danŗu vilcējiŗa;
ŗagatiŗa gaŗastīte,
Tā bij viesu vadītāja;
Krupis tāds kuprainītis,
Tas maizītes cepējinis;
Naŗe tāda kumpmugure,
Tā ūdeŗa nesējiŗa;
Krauklis tāds lieldegunis,
Tas bij gaŗas kapātājs;
Vārna tāda puspelēka,
Tā bij gaŗas vārītāja;

Cielaviņa viegla sieva,
Tā kroniņa nojēmēja.
Blusa gāja ar circeni
Dietu mazo eņģelīti. 182 Nr. 73, 264g, 275, 322b, 325e.

TETERIS ŅEM IRBES MEITU.

3743.
Teterīti rubenīti,
Glabā savu līgaviņu!
Es redzēju strēlenieku
Gar mežmalu staigājam. 121¹.

3744.
Piedienēt piedienēja
Irbes meita teteram:
Tā mācēja maizi cept
No bērziņa pumpuriem,
No bērziņa pumpuriem,
No paegļa odziņām. 141.

3745.
Rubeniņi tīterīti,
Ņem irbīti līgaviņu!
Tā mācēja maizi cept
No bērziņa pumpuriem,
No bērziņa pumpuriem,
No riekstiņu kodoliem. 324e.

3746.
Kas tur čaukst, kas tur čaukst,
Aiz tā miežu līdumiņa?
Teterītis vīzes pina,
Vedīs irbi baznīcā. 28d.

3747.
Teters ņēma irbes meitu,
Zaķīts jāja panāksnos,
Zaķīts jāja panāksnos
Ar sidraba sedliņiem. 185d.

3748.
Vakar bija balta diena,
Šodien putni kāzējās:
Teters ņēma irbes meitu,
Zaķīts lēca panāksnos. 91c, 109d.

3749.

Sīki putni kāzas dzēra
Sīkajosi kārkliņos;
Aicināja citus putnus:
Še ir saldi pumpuriņi. 309a.

VANAGS PRECINEKS.

3750.

Žagatiņa žadzināja,
Grib vanaga sieva būt;
Īsi spārni, gaŗa aste,
Nevar līdzī lidināt.

3751.

Vanags jēma pūces meitu,
Lūdza ierbi panākstos.
Neiet irbe, nelaiž meitu,
Ar vanagu ienaidāi:
Kam vanagis miglas rītu
Ierbes bērņus kļiedināja. 172a.

3752.

Redz, kur skaisti piedienēja
Irbes meita vanagam:
Irbes meita kurpītēs,
Vanadziņis zābakos. 13b.

3753.

Es savami bāliņam
Irbīt' vedu līgaviņu;
Tā mēcēja maizi cept
No bērziņa pumpuriem.
No bērziņa pumpuriem,
No paegļu odziņām. 28d.

3754.

Es savam bāliņam
Irbīt' vedu līgaviņu;
Tā mēcēja maizi cept
No bērziņa pumpuriem,
Tā mēcēja kreklus šūt
No liepiņu lapiņām. 41¹.

3755.

Ira man četri dēli,
Būs man četras vedekliņas:
Ančam Grieta, Lauram Kača,
Jēkabam Madaliņa;
Pēteram, pastaram,
Tam atvedu irbes meitu,
Tā mācēja maizi cept
No bērziņa pipariem. 91d, 408 Nr. 971.

3756.

Tam tēvam seši dēli,
Tam būs sešas vedekliņas:
Kristaps ņēma Dore meitu,
Ievaldīts Cēsolieti,
Jāņam Līze, Lauram Kača,
Pēteram Madaliņa;
Jēkabam, pastaram,
Tam iedevu irbes meitu,
Tā mācēja maizi cept
No bērziņa pumpuriem. 87b.

CĪRULIS PRECĒ CIELAVAS MEITU.

3757.

Cīrulīti, vurvulīti,
Kad tu ņemsi līgaviņu?
— Pavasari, pavasari
Cielaviņas meitu ņemšu. 91c.

3758.

Cīrulīti, cīrulīti,
Kad tu ņemsi līgaviņu?
— Pavasari, pavasari
Siltajā saulītē,
Siltajā saulītē
Cielaviņas meitu ņemšu. 137d, 257a.

3759.

Cīruli, vīruli, kad ņemsi sievu?
— Rudeni, rudeni, par miežu laiku,
Cielavas meitu ar gludu galvu. 137d.

3760.

Cīruli, cīruli, kad ņemsi sievu?
— Pavasaru, pavasaru cielavas meitu;
Tai gluda galviņa, tai balta mutīte. 75f.

3761.

Cīruli, cīruli, kad ņemsi sievu?

— Rudeni, rudeni cielavas meitu.

Cielava nedeva, raudādama:

«Kam manu meitiņu melnaci sauci.» 379.

3762.

Cīruliši meitu veda

Lakstīgalas dēliņam.

Žagatiņa gauži raud

Ka neņēma vedējos.

Vai tā kāda vedējiņa

Mazajiem putniņiem! 36r (A. Cirīte).

AI, AI, ZVIRBULI, KAD ŅEMSI SIEVU?

3763.

Ai, ai, zvirbuli,

Kad jemsi sievu?

Rudeni, rudeni

Pa miežu laiku. 171a.

3764.

Ai, ai, zvirbuli, kad ņemsi sievu?

— Rudeni, rudeni par miežu laiku. —

Visus putniņus kāzās aicina,

Pūcīte palika neaicināta.

Pūcīte aizgāja neaicināta,

Pūcīte apsēdās galdiņa galā. —

Zvirbulis paņēma pūcīti dancot;

Pūcīte nomina zvirbulim kāju,

Zvirbulis izknāba pūcītei acis.

Pūcīte aizgāja pie kunga sūdzēt.

To sprieda kundziņš, to gaspažiņa:

Pūcītei vajaga pēriena dabūt. 272a.

PUTNU KĀZAS.

3765.

Visi putni kāzas dzēra
Pavasara laicināi;
Pavasari sulas tek,
Nevajaga alutina. 164m.

3766.

Putniņš sēdi zariņā,
Zara kannā rociņā:
Šogad laba vasariņa
Aiz visām vasarām. 323b.

3767.

Sanāciet, lauku putni,
Meža putnu viesībās!
Dzeņam alus, dzilnai medus,
Strazdam sūrs brandaviņš. 120c.

3768.

Šo rītiņu miglu rīts,
Meža putni kāzas dzēra:
Cielaviņas meitu vedu
Žagatiņas dēliņam. 41c Nr. 6 pag. 105.

3769.

Cielaviņa kāzas dzēra
Daugaviņas maliņā;
Citi putni saskrējuši,
Biķerīti apgāzuši. 7¹.

3770.

Sanāciet, visi putni,
Kad es ņēmu līgaviņu;
Strazda vien nelaidiet
Ar garo deguntiņu! 91h.

3771.

Eita, visi sīki putni,
Cīruliša kāziņās;
Strazda vieni nelaidiet,
Tas daudzja biķerītes! 95b.

3772.

Visi putni kāzās bija,
Strazda bērna vien nebija:

Strazdiņam garas kājas,
Tas apgāza biķerīti. 45^l.

3773.
Žagatiņa kāzas dzēra
Vidū jūras uz akmiņa;
Es gribēju kāzās iet,
Vilks apēda kažociņu. 17a.

3774.
Kā tur bija, tā tur bija
Cīruliša kāziņās:
Cīrulītis alu dara
Kumeliņa pēdiņā. 212b.

3775.
Kur tu dzēri, cīrulīt,
Ka tik skaņi gaviļēji?
— Cielaviņas kāziņās
Ar sudraba biķerīti. 75b.

3776.
Kur tu dzēri, cīrulīt,
Ka tik skaņi gaviļē?
— Aiz upītes līcītī,
Pašā Dieva dārziņā. 407h.

3777.
Kur tu dzēri, cīrulīti,
Ka tik skaisti padziedāji?
— Tai mazajā krodziņā,
Cielaviņas kāziņās. 28d.

3778.
Kas kaitēja cīrulim,
Ka galviņu šķībi nesa?
Vakar dzēra, šodien dzēra
Cielaviņas kāziņās. 278c.

3779.
Kā tur dzēra, kā tur dzēra
Cīruliša kāziņās:
Cits ar cibu, cits ar vāku,
Cits ar savu cepurīti. 379.

3780.

Kas tur bija, kas nebija
Cielaviņas kāziņās?
Cīrulītis iztecēja
Saplūkātu cekuliņu. 278c.

3781.

Sīki putni kāzas dzēra,
Strazdiņš tek raudādams,
Strazdiņš tek raudādams,
Ko būs ņemt vedējos.
Zaķītim līkas kājas,
Tas celiņa taisītājs;
Lūsītim asi nagi,
Tas kamanu turētājs;
Cielaviņa žigla sieva,
Tā viesīšu saņēmēja;
Žagatiņa garastīte,
Tā istabas slaucītāja;
Vārnas bērni puspelēči,
Tie būs gaļas kapātāji. 364¹.

3782.

Strazdam sieva saderēta
Biezajā eglainē.
Domājam, gādājam,
To sūtām vešanās.
Lakstīgala lielvalode,
To sūtām vešanās.
Dzenīšam raibi svārki,
Tas par brūtes vedējiņu.
Ķikutam garas kājas,
Tas kamanu turētājs.
Irbe laba svelpējiņa,
Tā kumeļa dzinējiņa.
Zvirbulītis zirgu puisis,
Tam skotele pakaklē.
Lācīšam plata ķelva (arī: ķepa),
Tas plāceņu plājējiņš.
Cīrulītis cekulītis,
Tas aliņa brūvētājs.
Krauklīšam gara knāba,
Tas pie gaļas kapāšanas.
Bezdelīga čurkstētāja,
Tā gaļiņas cepējiņa.
Vārniņai melni brunči,
Tā pie trauku mazgāšanas.

Žagatiņa garastīte,
Tā istabas slaucītāja.
Vāverei kupla aste,
Tā zābaku pucētāja.
Vālodzīte viegla sieva,
Tā būs viesu saņēmēja.
Cielaviņa gludgalvīte,
Tā viesiņu mielotāja.
Vilciņam liela taure,
Tas stabuļu pūtējiņš.
Lapsiņai vieglas kājas,
Tā dancišu vedējiņa.
Zaķīšam bailīgs prāts,
Tas pie vārtu stāvētājs. 109b.

3783.

Pūce, meitu izdodama,
Visus putnus kāzās lūdza.
Žagatiņa garastīte,
Tā istabas slaucītāja;
Vārna tāda puspelēka,
Tā karošu mazgātāja;
Zvirbulītis staļļa puisis,
Skortelīte pakaklē;
Vanagam gari nagi,
Tas bij gaļas kapātājs;
Stārkam garis deguntiņis,
Tas pudeļu skalotājs;
Stērste bija viegla sieva,
Tā galdiņa klājējiņa;
Vālodzīte garvalode,
Tā bij viesu saņēmēja;
Lakstīgala daiļi dziedā,
Tā bij viesu mielotāja;
Emperlītis sarkankrūtis,
Tas bij brūtes vedējiņš;
Cielaviņa gludgalvīte,
Tā bij brūtes mičotāja;
Mellais krauklis sēž aiz galda,
Alus kannā rociņā.
Strazdu vien neielūdza,
Tas daudzija biķerīšus. 283.

3784.

Sniedze kļiedza, sniedze švilpa,
Pura gailis kladzenāja;

Pura gailis kladzenāja,
Sniedzei meitu noņemdams. 30b.

3785.

Sniedze dara alutiņu, —
Kādus viešus sniedze gaida?
— Jau vakar, aizvakar
Sniedzes meita saderēta.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs brūtes ormaniņš!
— Dzenīšam raibi svārki,
Tas bij brūtes ormaniņš.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas kamanu turētājs!
— Titilbiņš garkājiņš,
Tas kamanu turētājs.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs malkas cirtējiņš!
— Teteram garš deguns,
Tas bij malkas cirtējiņš.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs malkas nesējiņš!
— Glodeniņa malku nesa,
Cērpu galu laipodama.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas uguns kūrējiņš!
— Zalktis kūra uguntiņu,
Uz akmeņa gulēdams.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas ūdens nesājiņš!
— Krauklīšam melni svārki,
Tas ūdens nēsājiņš.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs gaļas kapātājs!
— Vārniņai zila galva,
Tā bij gaļas kapātāja.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kāds būs pavāriņis!
— Zvirbulītis pavāriņis
Pelēkām biksiņām.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs trauku mazgātāja!
— Bezdelīga dūmu lozdna,
Tā bij trauku mazgātāja.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs alus nesējiņa!
— Cielaviņa čakla meita,

Tā bij alus nesēja.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas istabu slaucītāja!
— Lapsītei kupla aste,
Tā istabu slaucītāja.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs dziesmu saucējiņš!
— Vilciņam dobja rīkle,
Tas bij dziesmu saucējiņš.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas bij dziesmu dziedātājs!
— Cīruļam smalks balsīts,
Tas bij labs dziedātājs.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs danču vedējiņš!
— Žagatai gaŗa aste,
Gaŗu danču vedēja.
A, dzirdēs, a, redzēs,
Kas būs laba dancotāja!
— Stirnītei gaŗas kājas,
Tā bij laba dancotāja. 215b.

3786.

Lūsis ņēma caunes meitu,
Putni jāja vedībās.
Lācim bija brūni svārki,
Tas bij brūtes vedējiņš;
Zalkītim strupa aste,
Tas eglītes nesēja;
Lapsiņai mīksta mēle,
Tā viesiņu saņēmēja;
Cielaviņa žigla sieva,
Tā galdiņa klājēja;
Cīrulītis mazputnītis,
Tas svecītes nopucēja;
Vārna tāda puspelēka,
Tā gaļiņas vārītāja;
Vanagam līki nagi,
Tas gaļiņas piensesējs;
Krauklītim līks deguns,
Tas malciņas skaldītājs;
Bezdelīga dūmu ložņa,
Tā bij trauku mazgātāja;
Žagatiņa garastīte,
Tā istabas slaucītāja;
Stārķītim gaŗas kājas,
Tas ūdeņa piensesējs;

Cīrulītis, lakstīgala,
Tie bij brangi muzikanti. 264g.

DZĪVNIEKU PANĀKSTI PIRMĀ SNIEGĀ.

3787.

Vakar sniga balts sniedziņš,
Meža putni kāzas dzēre.
Vakar vede caunes meitu
Lūša kunga dēliņam.
Brieži, lāči vedībās,
Stirnas, lapses panākstos. 143b.

3788.

Laukā sniga balts sniedziņš,
Meža putni kāzas dzēra:
Lācis veda lauvas meitu
Caunu kungu dēliņam.
Sašutuse lūšu māte
Sīt saujiņu saujiņā. 179b.

3789.

Sniedziņš sniga, putiņoja,
Meža putni kāzas dzēra:
Lauvas Ančis sievu ņēma
Lūša meitu Mārgrietinu.
Tur sajāja vilki, lāči
Lūša meitas panākstos.
Ko jūs laba dabūjāt
Lūša meitas panākstos?
Dabūjāma krusta dvielī,
Sametina pirkstānītes. 149e.

3790.

Šodien sniga balts sniedziņš,
Šodien putni kāzas dzēra:
Šodien veda lūses meitu
Cauņu kunga dēliņam.
Tur bij lūgti brieži, lāči
Lūses meitas panākstos.
Ko jūs labu dabūjāt
Lūses meitas panākstos?
Dabūjām skardas dvieļus,
Svīna lietas pirkstānītes. 149h Nr. 2097.

ZĪLE LŪDZ ZAĶI PRECĪBĀS.

3791.

Zī, zī, zīlīte raušus cepa,
Kādus viesus tu gaidīji?
— Atjās zaķītis sarkanu bārzdīņu
Manu meitiņu lūkoties. 333.

3792.

Zīle žube raušus cepa,
Lēpnus viesus gaidīdama:
Atjāj zaķis sarkanbārdis,
Sīla segli mugurā. 196i.

3793.

Cī, cī, zīlīte, cep labus rausīšus!
Atnāks zaķītis sarkanu bārzdīņu
Jaunu meitiņu lūkoties.
Kriju segli, liepas kāpšļi,
Kaņepāju iemauktiņi,
Vistas spārns mētelī,
Kaķes aste zobinā. 241k.

3794.

Ķī, ķī, zīlīte raušus cepa.
Atskrēja zaķītis sarkanu krūti,
Kriju sedli mugurā,
Kaņupkaulu iemauktiņi,
Vistas kāja pātegā,
Runča aste zobenā. 158.

ZAĶIS ŅEM LĪGAVU.

3795.

Zaķīts raud raudādams,
Kur būs ņemt līgaviņu.
Ņem, zaķīti, līgaviņu
No vāveres meitiņām! 54c.

3796.

Zaķīts sauca vāverīti
Pie krūmiņa riekstus malt,
Pie krūmiņa riekstus malt,
Uz čiekura atsēsties. 54c.

3797.

Vakar sniga balti sniegi,
Meža putni kāzas dzēra:
Zaķīts ņēma lūša meitu,
Vanags lēca panāksnos. 22b un c.

3798.

Dūmi kūp kārkliņos, —
Kas tos dūmus kūpināja?
Zaķīts dara alutiņu,
Grib dēlam sievu ņemt. 120c.

KAĶI PRECĒJAS.

3799.

Kaķīts, peļu junkuriņš,
Braul uz Rīgu sievas ņemt;
Nu ir vaļa pelītēm
Astes griezt gredzenā. 364¹.

3800.

Kas kaitēja pelītēm
Riņķī astes nenēsāt,
Runči Rīgā nobraukuši
Līgaviņas lūkoties. 149h Nr. 2111.

3801.

Incīts, peļu stārstīts,
Braul uz Raunu precēties;
Nu ir vaļa pelītēm
Savus bērņus nokrustīt. 69a.

3802.

Incītei kaķītei
Atjāj pieci precinieki.
Nu, nu, inci, pa, pa inci,
Vai būs pieci skārteliši? 216a un b.

3803.

Es pārvedu runcīšam
No Torlavas¹⁾ līgaviņu.
Visa Dieva zeme rīb,
Runcīšam dancojot. 189b.

¹⁾ Torlava, īstēni Turlava.

3804.

Runčiņ, bunčiņ, mazgā kājas,
Rītu kaķei kāzas būs!
Ja tu kājas nemazgāsi,
Tad kāzās tu netiksi. 207u.

3805.

Kaķīts brauca baznīcā,
Platu galvu, basu kāju.
Kas kaķam kājas ava,
Kas galviņu izsukāja? 91d, 91e Nr. 286.

VILKS RĪKO KĀZAS.

3806.

Vilciņš alu padarīja,
Lapsa dedza brandavīnu:
Tie gribēja šoruden
Savus bērnus godināt. 111d.

3807.

Vilciņš misas pasmeķējis,
Visus purvus izdancojis;
Kaut dabūtu alutiņu,
Kokiem saknes izspārdītu. 120c.

3808.

Vilks dara aliņu niedrājā,
Aicina ganiņu aliņa dzert.
— Neiešu, vilciņ, aliņa dzerti,
Kam manas kaziņas aiztramdīji! 322e.

3809.

Vilks dara aliņu niedrājā,
Aicina kaziņu dancīša vest.
— Neiešu, neiešu dancīša vest,
Kam manus bērniņus aiznesavi! 330f.

3810.

Vilciņš alu padarīja,
Savu radu gaidīdams;
Visas purvu purvmalītes
Šļaukstēt vien šļaukstējās. 111d.

3811.

Vilciņam kāzas bija
Pašē lapu laiciņē;
Pieci vilki panākstē,
Lācis galda galiņē. 229¹.

3812.

Pīsim vīzītes, ausim kājiņas!
Būs mums šonakt jādanco:
Vilciņš novede lapsiņas meitiņu,
Sila mala trīcēja dancojot. 407h.

3813.

Meitiņas māsiņas, aunietasi kājiņas,
Būs jums šovakar lēcieniši!
Vilciņš aizveda lapsiņas meitiņu,
Sila malas trīcēja dancojot.
Gan bija koklīšu, gan stabulīšu,
Gan bija meitiņu dancotāju. 401.

VĒŽA PRECĪBAS.

3814.

Vēzi, vēzi, sukā galvu,
Sargi savu cekuliņu!
Jau vakar līdaciņa
Ledu vien brikšīnāja. 137e.

3815.

Vēzi, vēzi, sukā matus,
Uzliec zīļa vainadziņu!
Jau līdakas kumeliņš
Iemauktiņus žvadināja. 36r.

3816.

Vēzi, vēzi, sukā galvu,
Nu jās tavi precinieki!
Līdaciņa gludgalvīte
Sedlo savu kumeliņu. 93¹b.

3817.

Vēzi, vēzi, sukā galvu,
Atjās tev precinieki!
Līdaciņa gludgalvīte
Zelta grožu kustināja. 91c.

3818.

Vēzis ņēma līgaviņu,
Asarim saderētu.
Es vēzime atspītēšu.
Es tam upi izlaidīšu!
— Ja tu upi izlaidīsi,
Es tev svārkus sagriezīšu!
Ja tu svārkus sagriezīsi,
Es tev šķēres salauzīšu! 166.

BITES MEITA MALĒJIŅA.

3819.

Bij man vaska dzirnaviņas
Ozoliņa galdiņiem;
Atved man, māmuliņa,
Bites meitu malējiņu! 98a, 111d.

3820.

Man bij vaska dzirnaviņas
Zaļ' ozola galiņā;
Tikām gāju, līdz dabūju
Bites meitu malējiņu. 206.

3821.

Dravenieka dēliņam
Bite veda līgaviņu;
Vaska cimdi, vaŗa groŗa,
Sudrabiņa pātedziņa. 164m.

SĒNĒM JĀJ PRECINIEKI.

3822.

Kas kait sēņu māmiņai,
Tai meitiņas drīz uzauga:
Piekdien dzima, pussvēt auga,
Svētdien jāja precinieki. 156.

3823.

Kad bij man lielai augt,
Kad pūriņu piedarīt?
Piekdien dzimu, sestdien augu,
Svētdien jāja precenieki. 75b.

3824.

Es meitiņa maza, maza,
Man laimiņa līdzā nāca:
Piekdien dzimu, sestdien augu,
Svētdien jāja precinieki. 171a.

3825.

Kāda vīra sieva būšu,
Kāda māļa malējiņa?
Piekdien dzimu, sestdien augu,
Svētdien jāja precinieki. 111c un d.

3826.

Kāda vīra sieva biju,
Kāda bērna māmuliņa?
Piekdien dzimu, sestdien augu,
Svētdien jāja precenieki. 91f, 137e.

3827.

Kāda vīra sieva būšu,
Kādas mātes vedekliņa?
Piekdien dzimu, sestdien augu,
Svētdien jāja precinieki. 91f, 137e.

3828.

Es izgāju sēņu bierzi
Ar kaķītes korpītēm.
Nolūkoju sēņu meitu
Peku kunga dēlinam. 164m.

MEŽI DEG.

3829.

Dūmi kūp, meži deg,
Zaķīts gāja raudādams;
Zaķīšam sadegušas
Tēvu tēvu pastaliņas. 112.

3830.

Nu deg sili, nu deg meži,
Nu deg sila vāverīši:
Zaķītim nabagam
Nu sadega kamzolīts. 290g.

3831.

Aizasvila smalki kārkli,
Izskrien zaķis sprauslādams;
Zaķīšami sadeguši
Lecamie kamzolīši. 91c.

3832.

Siliņš ciega, dūmi kūp,
Zaķīts leca raudādams:
Zaķīšam sadeguši
Lecamie ķelderīši. 30b.

3833.

Zaķīts kļiedza, zaķīts brēca,
Zaķam muiža nodegusi:
Zaķīšam sadegusi
Smalku kārklu istabiņa. 379.

3834.

Sīli, sīli, būs tev tiesa,
Kam siliņu dedzināji!
Rubeniša gaspažai
Vaska kurpes sadegušas. 68d, 380.

3835.

Sīli, sīli, būs tev tiesa,
Kam tu silu dedzināji!
Rubeniša gaspažai
Santa svārki sadeguši. 318a.

3836.

Zīle, zīle, tas būs ties',
Ka tu mežu dedzināji!

Teterei gaspažai
Zelta kurpes sadegušas. 229¹.

3837.

Sīli, sīli, būs tev tiesa,
Kam siliņu dedzināji!
Kur nu ogas lasīsim,
Kur telītes ganīsim?
Purā ogas lasīsim,
Dzedziedā ganīsim;
Purā mirka slapas kājas,
Dzedziedā cieta zāle. 107d.

VILCIŅŠ ZAĶI AICINĀJA SAVA DĒLA KRUSTĪBĀS.

3838.

Sili dega, meži dega.
Nodeg zaķa kamzoliņš.
Vilciņš zaķi aicināja
Sava dēla krustībās.
— Kūmām ietu, neliegtos,
Kaut būt goda kamzoliņš. 189b.

3839.

Dega sili, dega meži,
Sadeg sila vāverīši.
Zaķīšam nabagam
Kamzoliši sadeguši.
Tie bij zīda, kas sadega,
Vēl liek semta šūdināt,
Vēl liek semta šūdināt
Zaļiem zīda atlokiem. 298i Nr. 2741.

3840.

Vilcins zaķi aicināja
Sava dēla krustubās.
— Ietin ietu, neliegtos,
Nav man goda kamzališu;
Mani goda kamzališi
Paeglēs sadeguši. 149e.

3841.

Vilciņš mani aicināja
Sava dēla kristībās.
— Kā es iešu kristībās,
Man nav tāda mundieriņa:

Īsi strupi lindraciņi,
Pazolēti zābaciņi. 405.

3842.

Vilciņš zaķi aicināja
Sava bērna godībās.
— Ies', vilciņi, neliegšos,
Ja dabūšu skroderīti,
Ja dabūšu skroderīti,
Kas pašuj kamzolīti,
Kas pašuj kamzolīti,
Kuplu caunu cepurīti. 236, 403.

DZĪVNIEKIEM BĒRNI NOMIRUŠI.

3843.

Kaķīšam div' bērniņi,
Abi divi nomiruši.
Visi meži aizplūduši
Ar kaķīša asarām. 109d.

3844.

Incītim pieci bērni,
Visi pieci nomiruši.
Visa jūra aizmigloja
Ar incīša asarām. 216b.

3845.

Kaķīšam bērns nomira
Ziemas svētku vakarā;
Visi lauki aptecēja
Ar kaķīša asarām. 301¹b.

3846.

Zili melni dūmi kūpa
Liela meža maliņā;
Tie nebija zili dūmi,
Tās zaķīša asariņas:
Zaķīšam bērns nomira
Ziemas svētku vakarā. 297a.

3847.

Vilciņš kauca, vilciņš brēca,
Vilkam bērni nomiruši.
Ko tu kauc, ko tu brēc,
Lai mirst tādi jērenīči (?)! 151a.

3848.

Vilciņš kļiedza, vilciņš brēca,
Vilkam bērni nosaluši.
Nosalst daži rātes kungi,
Ne vēl tādi jēru zagļi. 3d.

3849.

Ezīšam, ezīšam, —
Ežam bērni nosaluši;
Sametam pa grašam,
Nopirkšam ezēniņus! 68c.

KUSTOŅIEM SIEVAS NOMIRUŠAS.

3850.

Dūku, dūku, balodīti,
Tava sieva nomiruse.
Nava tiesa, nava tiesa,
Par lauciņu pārtecēja. 281a.

3851.

Pūti, pūti, balodīti,
Tava sieva nomirusi,
Kam tu laidī savu sievu
Otra vīra druviņā! 18, 76.

3852.

Dūku, dūku, balodīt,
Tava sieva nomiruse.
Ņemsi citu, nebūs tāda,
Tavus bērnus nemīlēs. 262c.

3853.

Sīlis kļiedza, sīlis brēca,
Sīlam sieva nomiruse.
Kam, sīlīti, miežus ēdi
Bandenieka tīrumā! 221, 325e.

3854.

Sīlīts kļiedza, sīlīts brēca,
Sīlam sieva nomirusi.
Kam tu laidī savu sievu,
Otra vīra druviņā! 101f.

3855.

Rubu, rubu, teterīti,
Tava māte nomirusi.
Nava tiesa, nava tiesa,
Vakar ēda pumpurīšus;
Vakar ēda pumpurīšus
Purvja bērza galoknē. 391 Nr. 1110, 401.

3856.

Rubu, rubu, teterīti,
Tava sieva nomirusi.
Ņemsi citu, nebūs tāda,
Pakaļ bērni netecēs. 224c Nr. 3190, 181k.

3857.

Rubeniņ tekterīt,
Tava sieva nomirusi.
Ņemsi citu, nebūs tāda,
Tavu bērnu nebaros. 311a.

3858.

Vērdi, vērdi, rubeniņ,
Tava sieva nomirusi.
Ņems' tu citu, nebūs tāda,
Mīs pabērnus kājiņām. 319b Nr. 2285, 519e, 41c Nr. 2 pag. 100.

3859.

Ķīsīts sauca, ķīsīts brēca,
Ezerā gulēdams.
Kā nesauca, kā nebrēca:
Ķīšam sieva noslīkuse. 229¹.

3860.

Vilciņš kauca, vilciņš brēca,
Vilkam sieva nomiruse.
Ņems' tu citu, nebūs tāda,
Tavus bērnus nemīlēs. 229¹.

3861.

Vilciņš kauca, vilciņš brēca,
Vilkam sieva nomiruse.
Nomirst dažam lielam kungam,
Ne vēl tādām jērzaglim. 216a un b.

VIENS GANS NOMIRA, CITI GANI RAUDĀJA.

3862.

Viens gans nomira, citi gani raudāja.
Cūka raka dobīti augstā kalnā;
Dzeguze zvanīja likā bērzā;
Dzenis kala krustu sausā eglē;
Sīki mazi putniņi pātarus skaitīja;
Lielais dunduris sprediķi sacīja, 391 Nr. 1113);
Zīle nesa vēsti tēvam, mātei;
Kaza kāpa debesīs Dievam sūdzēt. 335 Nr. 1263.

3863.

Viens gans nomira, citi gani raudāja,
Visi mazi putniņi pātarus skaitīja.
Cūka raka kapu augstā kalnā;
Dzenis kala krustu sausā kokā;
Dzeguze zvanīja sausā eglē;
Buks lēca baļļā sprediķi sacīt;
Kaza kāpa debesīs Dievam sūdzēt.
Dievs paņēma pātagu: Ķic, kaza, zemē!
Ķic, kaza, zemē! Vai es pats neredzu.
Kaza lēca zemē, nolauza ļīpu,
Nolauza ļīpu, iebļāvās: mē! 324e.

3864.

Viens gans nomira, citi gani raudāja.
Dzenis kala krustu stabiņa galā;
Dzeguze zvanīja eglītes galā;
Zīle nesa ziņu tēvam un mātei,
Lai dara alu, lai cep karašas,
Lai taisa bēres mirušam ganiņam. 141¹.

3865.

Viens gans nomira, citi gani raudāja.
Cūka raka kapu augstā kalnā;

Dzenis kala zārku likā bērzā;
Zīle nesa vēsti tēvam, mātei;
Kaza kāpa debesīs Dievam sūdzēt;
Sīki mazi putniņi pātarus skaitīja.
Žagata, bāba, bērzā sēdēja,
Sajauca putniņiem pātarus. 272a.

3866.

Viens gans nomira silāres malā,
Citi gani raudāja silāres malā.
Zīle nesa vēsti tēvam, mātei;
Kaza kāpa debesīs Dievam sūdzēt.
Cūka raka kapu augstā kalnā;
Dzens kala krustu sausā priedē;
Žagata zvanīja likā bērzā;
Visi mazi putniņi pātarus skaitīja,
Vārdiņi ņudzēja smalkajos zariņos. 137f.

VARIANTI.

3454.

3—4: Apāvies zelta piešus, Lec par riju ņaudēdams, 128c.

3455.

1: neskan, 6c. — 4: Sudraboti z., 93¹b. — 4: S. kelderīši, 105. — Sudrabiņa zobentiņš, 401.

3456.

3: vara ķēdes: 4: Sidrabiņa, 134c. — 4: Pazeltīti, 64i.

3457.

3: Zīda veste, 325c.

1. Nevienam tā nerīb,

Kā runčam dancojot:

Kaula pieši kājiņā,

Samta svārki mugurā. 379.

3458.

1. Navienam tā naerīb,
Ka koķam doncuojuot:
Koķam cirvs, koķam kaeplis,
Koķam nouda mugurā. 85b.

3459.

1: Nu bij laiks p.; 3: melni kungi; 4: Par D. medībās, 127¹c. — 2: Asti; 3: kaķis; 4: diedelēt, 133¹a.
1. Nu aizgāja melni runči
Par Daugavu medībā,
Nu ir vaļa pelītēm
Griezt astītes gredzenā. 121p.

3460.

2: Apsajozies zobentiņu; 3: Nu ir laiks pelītēm; 4: Astes, 324e. — 2: Piesajoze; 3: Nu būs mieri pelītēm; 4: griezti, 407a.

3461.

1. Tam naudiņa, šam naudiņa,
Kačam naudys zutiņeits:
Tej skaņeje, tej žvōrdzēje,
Uz cepļeiša izlācūt. 422d.
1: Šam naudeņa, tam naudeņa, 427¹b.

3462.

4: tupēja, 421. — 3: maltu; 4: gulēja, 28d. — 2: Kaķīts pirka j.; 4: Kaķīts tup a., 28d. — 3: maltu; 4: P. s. mūrītī, 93b.
— 4: tupēja mūrīnā, 335 Nr. 1248.

3467.

1. Kaķis kurmi spīdzināja,
Aukliņā piesiedams:
Vai būs laba šī vasara?
Vai būs labi kvieši, rudzi?
Vai būs labi mieži, auzas?
Vai būs labas dzeltānītes? 41c Nr. 4 pag. 153.
1: tincināja; 2: A. karinā; 4 un 5: miež' un rudz'; 6: zeltenītes, 57b Nr. 2515.

3468.

4: K. būtu nelaimīt', 28d. — 3: Kad redzētu, 42. — 4: neveiktos, 109b.

3469.

1: vārdzināja; 3: Iegādā tu. k.; 4: saauga, 68d. — 4: Lei saauga kurmam b., 407a.

3470.

3: Vai tad k. nemeklētu; 4: Vecu z. arājiņu, 22b un c. — 1: kurmu; 2: aizbēdze; 3: Voi t. k. nemeklēs; 4: Vecu z. arāju, 64g Nr. 3693. un G. Bergm. I, 120.
1. Cirslīts kurmi ai nokoda,
Pats uzskrēja eglītē.
Visi kundziņ' ai raudāja
Aiz zemītes arājiņa. 401.

3472.

1. Kas kait man nedzīvot
Diž' mež' maliņēi:
Zaķīts man skrīverīts,
Laps' grāmat' nesējiņ'. 221b Nr. 2025.

2. Es maziņš muižniecīš,
Man deviņi darbnieciņi:
Trīs cūciņas arājiņas,
Sešas vistas ecētājas. 54c.

3473.

1: Es bij poļu m.; 3—4: Dzilna mana govu gane, Cielaviņa aitū gane; 8: V. d. kopējiņa, 407a.

1. Es bagāts muižnieks,
Man deviņi darbinieki:
Trīs arāji bez zirgiem,
Kājām seši ecētāji. 288.
2. Es nabaga muižnieks,
Četri vien arājiņi:
Zosa mana zvejniecīte,
Vista dārza potētāja.
Vilciņš mans rijinieks,
Zaķīts lauku skrīverīts. 224n.

3476.

2: Liela; 3: arumi; 4: stirnas ecējumas, 126a. — 2: Liela m. apakšā; 4: S. stirnas; 5—6: Lai stāv mani sirmi zirgi Svētdien braukt baznīcā, 131¹ (Mar. Enite). — 3: arot; 4: stirnas ecējot; 5: kumeliņi; 6: vestī, 137e. — 3: arāji; 6: vestī, 137b Nr. 2240. — 1—2: trūkst; 6: vestī, 137b.

3477.

1: mani; 2: Sila m.; 6: Kā mergot nomergoju, 18. — 1: kaiš man; 3: arot; 4: ecējot; 5—6: P. nedēļu pūra v. Skurināt skurināju, 75b. — 1: K. man kait; 2: Liela sila; 3—4: Brieži mani arājiņi, Stirnas manas ecētājas, 137f. — 4: ecēšos; 5: sieku, 187b Nr. 471. — 1: man; 3: arjami; 4: ecējamas; 5: Pa, 189b. — 1: K. man vainas; 3: arot; 4: ecējot, 378.

1. Kas kait man nedzīvot

Diža meža maliņā:

Pieci brieži man arami,

Sešas stirnas ecējamas. 181d.

2: Zaļai m. maliņai, 22m. — 1: K. man kait; 2: Lielā, 65a. — 1: K. man kait; 2: Liela sila, 98. — 1: Lustīgam man dzīvot; 2: Liela; 3: arot; 4: ecējot, 121n. — 1: mana nedzīvot; 4: stiernas, 158 (Tosmarē). — 2: Zaļai m.; 3: Brieži, lāči m. arami; 4: Lapsas, stirnas, 156. — 1: K. kaitēja man dzīvot; 2: Liela. 190f. — 1: manim; 3: arjami, 208d. — 1: K. man kait; 2: apakšā; 3: P. br. arājiņi; 4: ecētājas, 207s. — 1: Kas kaitēja man dzīvot, 208b. — 2: apakšā; 3: arami, 212a. — 1: manim; 2: apakšā, 216b. — 1: K. man kaiti; 2: Liela, 227, 323b. — 1: K. man kait šē dzīvot, 229¹. — 1: K. man kait; 2: Liela; 4: S. lauvas. 325a. — K. man kaiti dzīvojot; 2: Liela, 379. — 1: K. man kaiš; 3: arāji; 4: ecētājas, 401, 407b. — 1: manim; 2: Liela; 3: arami, 226i. — 1: K. man kait; 2: Pie bagāta saiminieka; 3: arot; 4: ecējot, 45¹.

2. Kas man kait nadzeivot

Zaļa meža maļeņā:

Ar brīžim ōrtu gōju,

Ar stirnōm saecēju:

Pici brīži man arūt,

Sešys stynys ecejūt. 422a.

3478.

1: Kas man kaiti; 5—6: Simtiņš manim sīku putnu, Kas dauzēja velēniņus, 190b, 282.

1. Kas nekait man dzīvoti

Liela meža maliņai:

Pieci brieži man arami,

Sešas stirnas ecējamas;

Šādi tādi sīki putni

Kankalīšu kūļātāji. 166.

1: K. kaitēja; 2: Dižai; 5—4: Sešas stirnas man aramas, Trīs buciņi ecējami; 5: Visi mazi s. p.; 6: kapātāji, 146a un b. — 1: K. man kait nedzīvot; 3: arot; 4: lapsas ecējot; 5—6: Trīsdesmit sīku putnu Kukulznīšu sitējiņu, 324e.

2. Pieci brieži man arot,
 Sešas lapsas ecējot:
 Sīki mazi puteniņi
 Tie velēnu kūlējiņi. 91c.
 3—4: Trīsdesmit sīku putnu Kukulznīšu daudzītāji, 321. — 4: Velēniņu k., 400.
 3. Pieci brieži man arami,
 Sešas kazas ecējamas;
 Divi simti sīku putnu,
 Kas daudzija pikucīšus. 41c Nr. 4 pag. 111.
 4. Brieži, lāči man arami,
 Stirnas buki ecējami;
 Pieci simtu sīku putnu
 Kankalīšu kūlējiņi. 206.
 5. Ka maņ sovu myužēņu
 Meža vydā nūdzeivót!
 Divi brīži maņ arami,
 Sešys lopsas ecējamas,
 Septēdesmit seiku putnu
 Veļēneņu daūzeitoju. 430a.
 6. Četri brīži maņ arami,
 Sešys lopsys ecējamys,
 Visi seiki putiņēni
 Veļēneņu keulējeņi. 422c.

3479.

1. Kas kait manim nedzīvot
 Liela meža maliņā:
 Pieci brieži man arami,
 Sešas stirnas ecējamas;
 Vilciņš vagu vagotājs,
 Lapsa vagu metējiņa;
 Zaķis kūla kankalīšus,
 Asariņas slaucīdams. 71c, 149g, 181c, 525e, 232b.
 2. Kas kaitēja man dzīvot
 Liela meža maliņā:
 Piecus briežus arklā jūdzu,
 Sešas stirnas ecēšās:
 Ar vilciņu vagot gāju,
 Lapsiņ' vagu mētātāja. 250.
 1: K. k. nedzīvot; 2: Diža; 5: Pieci brieži man arami; 4: ecējamas; 5: gāju; 6: Lapse v. metējiņa, 143b.
 3. Pieci brieži man arami,
 Sešas stirnas ecējamas.
 Ar stirmām noecēju,
 Ar lācīti izvagāju.
 Ai lapsīte garastīte,
 Tā kankaļu kūlējiņa. 149b Nr. 1463.

3480.

1. Kas maņ bādys nadzeivót
 Lyla syla maļēnā:
 Zaķeits maņ cylys ora,
 Rubisņeica nūecēja. 423a.
 2. Kòdēļ mani nadzeivót
 Mallna meža maļēnā:
 Brīdeits grūda, lóceits mola,
 Lopsa maizes capejiņ'. 415 pag. 317 Nr. 505.

1. Kas kait manim nedzīvot
 Diža meža maliņā:
 Pieci brieži man arami,
 Sešas stirnas ecējamas;
 Zaķīts vagu dzinējiņš,
 Lapsa vagu metējiņš;
 Vārna tāda puspelēka,
 Tā bij mana moderīte;
 Cielaviņa baltu galvu,
 Tā viesiņu saņēmēja;
 Cīrulītis zirgu puisis
 Ar pelēku paltraciņu;
 Žagatiņa garu asti,
 Tā istabas slaucītāja. 15² (Mat. Veide).
2. Pieci brieži man arami,
 Sešas lauvas ecējamas;
 Lācīts rijas kūlējiņš,
 Zaķīts salmu nesējiņš;
 Vāverīte moderīte,
 Cielaviņa saimniecīte,
 Bezdelīga kukņas meita,
 Vārna cūku barotāja,
 Krauklis putras vārītājs,
 Vanags vistu ganītājs,
 Žagat' ielas slaucītāja,
 Zvirbuls ceļa tīrītājs. 323a.
3. Kas kait man nedzīvot
 Diža meža maliņā:
 Briedis grūda, lācis mala,
 Bitīt' maizes cepēja;
 Vai zaķīts lieks vīriņš?
 Tas grāmatu nesējiņš;
 Pūcei bija kupla aste,
 Tā istabas slaucītāja;
 Cielaviņa skaista sieva,
 Tā galdiņa klājēja. 229¹.
4. Kas kait man nedzīvot
 Līela meža maliņā?
 Atnāks silta vasariņa,
 Būs man daudz darbenieku:
 Briedis grūda, lācis mala,
 Bitīt' maizi cepināja:
 Lapsiņai kupla aste,
 Tā istabas slaucītāja;
 Vanagam asi nagi,
 Tas bij gaļas kapātājs;
 Vārniņ' tāda puspelēka,
 Tā cepešu grozītāja;
 Cielaviņa viegla sieve,
 Tā bij rauga nesēja;
 Cīrulītis gudris vīrs,
 Laukā alu darināja,
 Laukā alu darināja,
 Kumeliņa pēdiņā:
 Žagatiņa baltu autu,
 Tā bij trauku mazgātāja. 405.

3482.

2: Sērmulīša ligzdiņē; 4: jemt, 189b. — 3: Būs t. b.; 4: Pie n. nakt gulēt, 267b. — 1: pārgulējis; 4: māju jemt, 193e. — 5: Kas kaitēja b.: 4: nabagu māju, 40¹ (2b).

3483.

3—4: Voi tu pūti, voi nepūti, Tavi bērni Vāczemē, 181i Nr. 1527.

3487.

1: vilcīni; 2: Kaulu piešu kājiņām; Es tecēju jūrmalā; 4: Zvejniekim t. nest; 6: reņģu, 59g (Dolģis).

1. Kur, vilciņ, tu tecēsi

Ar tiem kaula piesīsiem?

— Pie kundziņa sūdzēties,

Pārs zveinieku saplēsās,

Pārs zveinieku saplēsās

Pēc tās vienas reņģu galvas. 21d Nr. 3533.

3489.

1: medenīca; 2: Nav ne krekla m.; 3: bērni; 4: kažociņš, 18.

3492.

4: Vanags tevi apēdīs, 278c.

3493.

3: V. piekūst sp.; 4: Visu d. 1.. 239b.

3496.

1: lieli brīnumiņi; 2: zīda priekšautiņš; 3: K. t. bēdas; 4: Manas pašas mātes dots, 3b. — 1: lieli brīnumiņi; 2: zīža priekšautiņš; 3: K. t. daļas; 4: Tas bij manas mātes dots, 6c.

3497.

1: brīnumins; 2: zīža priekšautiņš; 4: Ko var sieva nopelnīt, 61 g. — 2: kažociņš; 4: Tas man mātes nopelnīts. 279a.

1. Vilkam lieli brīnumiņi,

Lapsai zīda priekšautiņš.

— Kas tev bēdas, jēru zagli,

Ka var sieva nopelnīt. 22o.

2: L. samta; 3: K. t. kaiš; 4: Ko, 28d. — 3: K. t. kaiti; 4: Kad 30b. — 3: K. t. kaiti; 4: Kad prot, 50c. — 1: Vilciņš vīrs brīnējās; 4: Ko, 85d. — 1: Vilciņš viltus brīnījās; 3: K. t. kaiš, 109b, 335 Nr. 1259. — 2: kažociņš; 4: Kó, 111d. — 4: Kad 126a. — 1: Vilku māte brīnījās; 2: nēzdodziņš; 3: zagle, 311a, 321. — 1: Vilciņš, šķelms, brīnījās; 2: L. vara, 407a.

2. Vāverīte brīnījās,

Lapsai vara priekšautiņš.

Ak tu tāda vistu zagle,

Kur tu tādu nopelnīji? 52.

3. Vilciņš škelms breiņējós,

Lopsai zeīdu priškautiņš.

Kas tev bādys, jāju zagli,

Ka var siva nūpeļņeit. 422a.

3498.

1: Adiet, m., ko adiet; 2: noadiet, 111i — 1 un 2: Adiet, m., ko adiet; noadiet (Arī: Adāt, m., ko adāt; noadāt); 4: Pa eglāju lodājot, 22b un c. — 1: Adiet, m., ko adiet; 2: noadiet, 22d, 22e, 110c, 297a. — 4: bradājot, 69a. — 1: Adait m., ko adait; 2: noadait; 4: staigājot. 93a. — 4: Purva m. staigājot, 111d. — 4. takājot 134c. — 3: noplīsušas; 4: Pura m. staigājot, 323b. — 4: Pora malas staigājot, 324a. — 4: Pura, 410.

1. Odot, meitys, kù odot,

Vylkam zečis nùodot:

Vylkam kòjis nùsolušys,

Syla molu staigòjùt. 419^oa.

1: Odot zecis, kam odot; 3: Viļceņam kòjis sola. 422a.

3499.

1. Adāt, meitas, ko adāt,
Vilkam zeķes noadāt!
Vilkam kājas nosalušas,
Ciemu starpu staigājot. 324e.

1: Adiet, m., ko adiet; 2: noadiet; 4: tekājot, 3b. — 1: Adait, m., ko adait; 2: cimdus [?] noadait; 4: Pa ciemiem staigājot, 97c, 391 Nr. 326, 401. — 1: Adiet, m., ko adiet; 2: noadiet, 322a. 4: starpas, 324d, 401. — 4: Pa ciemiem staigājot, 330f.

2. Darāt, meitas, ko darāti,
Suņam zeķes nodarāt!
Rītu būs liela salna,
Suņam kājas nosalīs. 33c.

1: darāt; 2: Sunim; 3—4: Sunim kājas nosalušas, Gar žogmali lūrējot, 174c.

3502.

2: Trikātņites ceplītī; 3: dienavidu; 4: siliņā, 111d.

3505.

3: apīņi; 5—6: Tur piedzēre trīs kundziņi, Visi mani bāleniņi, 190f.

1. Cīrulītis alu dara
Kumelīna pēdīnā:
Dui miezīši, trīs apīni, —
Kas par saldu alutīnu!
Tur piedzēra trīs kundzīni,
Rīb zemīte dancojot. 149g.

3506.

1: al' brūvēja; 2: pēdīnāi, 156. — 4: Līdz zemīti liekdamiēs, 191d. — 4: Trīs kundziņu sulainīši, 190i Nr. 847. — 3: Piedzēra trīsi kungi; 4: Treju kungu sulainīši, 208b.

3507.

4: Rīb zemīte dancojot, 143b. — 3: Tur piedzēra jauni kungi; 4: Rīb zemīte dancojot, 174e.

3508.

3: To dz. k., to b., 931. — 4: Z. dimd. 93¹e. — 3: tur stārstā, 354, 401, 407f. 4: tur stārstas, 400, 407a. — 3—4: Tur piedzēra trīs kundziņi, Rīb zemīte dancojot, 181d. — 2: pēdīnāi. 3—4: Tur piedzēra trīs kundziņi, Rībēj' zeme dancājot, 172k. — 3—4: Trīs kundziņi padzēruši, Rīb zemīte dancojot, 149h Nr. 847.

1. Ceīruļeits olu dora
Kumēļeņa pédeņā.
Tī dzer kungi, bojareņi,
Zeme reib donncōjūt. 435a.

1: Ceīruļš olu padarēja; 3: Tur dzer k., tur stōrostys; 4: zeme, 422a. — 1:; tī bojōri; ar turp. 5—6: Es nūgōju mysas dzartu, Maņ ar kausu mugorā. 422¹.

3509.

2: tavi meža vīri; 4: kažociņu; ar turp. 5—6: Sukās tavu kažociņu Ar ābeļu rīkstītēm, 169. — 4: Bungās, 185c. — 4: Pumpās, 198a. — 2: Pārbrauks t. mežinieki; 4: Gērēs t. kažociņu, 208d.

3513.

1. Kaķītis vilniņu plucināja,
Cimdiņu, zeķīšu gribēdams. 370.

3514.

3—4: K. pieci bērni. Vajag piecu villainīšu, 42¹. — 2: Aizkrāsni; 4: vajadzēs, 335 Nr. 1244.

I. Incīti kaķīti, plucini vilniņu!
Rītu būs salniņa, sals tev kājiņas. 68d.

3515.

3: Kaķīšam lieli radi, 421. — 1: Vērpju v., šļūcu, šļ.; 3: bija goda vīrs, 80d. — 1: Sprēžu, sprēžu, šļūcu, šļ.; 5: lielu radu, 91g. — 1: Vērpju, v., šļūcu, šļ., 93a. — 3: bija goda viesis, 95b. — 1: Sprēžu, spr., rūcu, rūcu; 2: Pincīšam; 3: Pincīts, 98. — 1: Vērpju, v., šļūcu, šļ., 101c. — 1: Sprēdīet, meitas, rūciet, meitas; 3: lielu radu, 107a. — 1: Sprēdu, spr., šļūcu, šļ.; 3: lielu radu. 111d. — 1: Kruču, kr., vērpju, v.; 3: bija augstu ļaužu, 401. — 1: Vērpju, v., šļūcu, šļ.; 3: bija goda viens, 403.

1. Šļūciet, meitas, vērpjiet, meitas,

Audiet baltus paladziņus!

Kaķīts bija liela rada,

Bez palaga negulēja. 69a.

2. Vērpju, vērpju, šļūcu, šļūcu,

Kaķīšam(i) paladziņu:

Kaķīts bija lielu rada,

Bez palaga negulēja. 64i, 379.

1: Šļūcu, šļūcu, vērpju, vērpju; 3: liela rada, 41a. — 3: K. bija goda vīrs, 80a. — 1: Sprēžu, sprēžu; 3: K. man lielu radu, 88b. — 1: Vērpji, vērpji, šļūci, šļūci; 3: Kaķītim lieli radi, 89b. 1: Kruču, kruču, vērpju, vērpju; 3: bija augstu ļaužu, 97c, 391 Nr. 665. — 2: Kaķīšami; 3: goda vīris, 7° (E. Bite).

3517.

1. Šļūcati, vērpjati,

Kaķīšu bērniņi,

Lai neguļ puīši [?]

Bez paladziņa! 224f.

2. Vērpjiet, šļūciet,

Incītes meitiņas!

Ir runcītis negulēja

Bez balta paladziņa. 303¹b.

3518.

2: Lai neguļ, 21c Nr. 2075. — 1: Vērpjati, šļūcati, 36r. — 1: Sprēdīet, šļūciet, kaķīša, 88b. — 1: Šļūcami, vērpjami, kaķīša māsiņas, 18h. — 1: Šļūciet, vērpjiet, k. meitas; 2: Lai negula, 289c.

1. Vērpjati, šļūcati, kaķīšu meitas,

Lai runči neguļ bez paladziņa! 75b un m.

1: Vērpjami, šļūcami, 421. — 1: Vērpjiet, šļūciet, k. meitiņas, 45¹. — 1: Šļ., vērp., k. meitiņ's; 2: bez baltu palgu, 149e.

— 1: Steidziet vērpj; 2: Lai runcis, 305b. — 1: Vērpjiet, šļūciet, runcīša; 2: Lai runcis, 318a. — 1: Vērpjati, šļ., kaķīša; 2: palaga. 401.

2. Vērpjiet, šļūciet, kaķīša meitiņas!

Ni runcis nigula bez paladziņa. 298h.

1: Vērpjati, šļūcati; 2: Ne runči neguļ, 278c. — 1: Vērpjiet, grūdieta, māmņas m., 302. — 1: Vērpjati, rūcati; 2: Neguļ kaķītis, 309a. — 1: Steidziet, vērpjiet, runcīšu; 2: runcītis neguļ, 326a, 327 Nr. 1126.

3. Šļūcati, vērpjati, kaķītes meitas!

Sen runcis gulēja bez paladziņa. 189b.

1: Nu šļūc, nu vērpj kaķīšu; 2: Sen gul runcītis, 232. — 1: kaķīša, 345. — 2: Ne runcis neguļ, 172i. — 1: Vērpjiet. Šļūciet, kaķīša meitiņas; 2: Nei runcis neguļ, 291.

4. Šļūciet, vērpjiet, kaķīša meitiņas!

Kaķīša bērniņi bez paladziņa. 279a.

5. Šļūcati, vērpjati, kaķīšu meitiņas,

Lai neiet runcīši basām kājām! 325g.

6. Šļūcati, vērpjati, incītes meitas!

Ciema runči gulēja bez paladziņa. 208b.

1: kaķīša m.; 2: bez linu palgiem, 198a.

7. Plūciet, vērpjiet, panākstu meitas,

Lai runči neguļ bez paladziņa! 323b.

1: kaķīšu meitas; 2: neguli, 325e.

8. Vērpjati, šļūcati, kaķīša meitas,

Lai runči neguļ bez paladziņa! 26b, 379.

1: Vērpami, šļūcami, kaķīšu; 2: neguži, 18. — 1: šās ciema meitas; 2: palagiem, 109a. — 1: Vērpriet, šļūciet, 109b. —
1: Šļūcami, vērpami, k. māsiņas, 380.
9. Vērpjati, snājati¹⁾, kaķīšu meitas,
Lai runcis negul bez balta palga! 158 (Nīcā).

3522.

1. Zaķis ara līdumiņu,
Žagatiņa brīnējās.
Ko tu, kuņa, brīnējies,
Kad vīram Dievs līdzēja? 200f.

3524.

1: ara līdumiņu; 4: palīdz, 161c.

3528.

1. Kas tur kūp, kas tur kūp,
Tur kalniņa galiņā?
Zaķis dara alutiņu,
Tas tos dūmus kūpināja. 322b.

3529.

1. Zaķēšam treis bērneņi,
Visi treis amatnīki:
Vīns bej bucu steipūtōjš,
Ūtris steipu drōzejenč.
Jou trešais ārmanēts [?]
Seiku laivu lāidējenč. 409.

3530.

1. Vienami tēvami deviņi dēli,
Tie visi deviņi amata brāļi:
Trīs sita bungas, trīs stabulēja,
Trīs vilka tīkliņu gar jūras malu. 379.
2. Kaceišam treis bērneņi,
Visi treis amatnīki (al.: remesniki) :
Vīns bej steipu drōzējeņš,
Ūtrs bucu steipōtōjš,
Trešais bej izajēms
Pretim strauvi laivu dzeit. 435a.
1: Začeišam, 427a, 427¹a.

3532.

2: stellēj' sesku, 7°. — 1: maltu gāje; 2: Sūtīj' sesku; 3: Samalusi, izcepusi, 22r. — 1: maltu; 2: druviņāi; 3: Samalusi, izcepusi; 4: celiņāi, 33c. — 2: Sūta sesku; 4: pusceļā, 69d. — 1: maltu; 2: Sūta sesku, 85d. — 3: Samalusi, izcepusi, 137f. — 2: Sūta sesku; 3: Samalusi, izcepusi, 190f, 223b, 264c. — 2: S. raida druviņāi; 3: izvārījse; 4: celiņāi, 196h. — 2: Sūta sesku, 264d.
1. Vāverīte malti gāja,
Sūta sesku druviņā.
Vāverīte, samaluse,
Panāk sesku celiņā.
6c, 75b, 104. — 3: samalusi, 41c Nr. 5 pag. 112. — 1: malt iedama; 3: samalusi, 73b, 111d. — 1: malt iedama. 95c. — 2: Sesku sūta, 98. — 1: maltu, 109b. — 1: maltu; 3: samalusi, 111c un d. — 1: malt iedama; 2: Sesku sūta, 324e. — 4: Satiek, 322b. — 2: Sesku sūta, 324a, 379. — 2: Sesku sūta; 4: Aplec, 342. — 2: Sesku sūta; 3: Samaluse, vāverīte, 401. — Ar turp. 5—6: Panākuse celiņā, Norevēja cekuliņu, 407h. — 1: maltu; 4: Satiek, 300b. — 1: maltu; 3: samalusi;

¹⁾ Laist pavedienu, sagriežot to ar vārpstu vai kāšiem: vārdu lieto vērpējas un virvju vijēji.

4: satiek, 88c. — 1: V. malt iedama, 407k.

3533.

1: trikšķināja; 3: Ieraudzija, 92.

1. Triku, traku vāverīte

Ar meitāmi maltuvē;

Kad ieraugi bisenieku,

Skrien pa logu siliņā. 80c.

1: Čapa, čapa; 2: istabā; 4: Šmauc, 6c. — 3: ierauga; 4: siliņai, 95c.

3535.

3: Sapelējis puriņā, 68d 335 Nr. 1754. — 2: Savas m.; 3: Sapelēja pūriņai, 104.

3537.

2: Kas tai durvu, 69a. — 2 un 4: durvju, 90.

1. Kas tur dzied aizkrāsnē?

Kas tur duru stenderē?

Circens dzied aizkrāsnē,

Blusa duru stenderē. 97b, 131¹ (M. Enīte).

1 un 3: aizkrāsnī; 2 un 4: durvju stenderī, 126b. — 2: Kas dzied duru, 118¹. — 2 un 4: durvju, 325a, 379. — 1 un 3: aizceplē; 2 un 4: durvu, 401.

3538.

1: aizkrāsnī; 2: duru; 3: C. zīda sv.; 4: B. santa villānīte, 141¹ (J. Ramans). — 1: C. sēd; 2: duru; 4: mella seģenīt', 119¹ (Mar. Ansberga). — 4: villainīte, 127^{1c} (J. Palameiks).

3540.

1. Blusa kūla circenīti,

Pie matiem turēdama:

Blusa, sieva, maltu gāja,

Circens bērnu neauklēja. 375.

2: Pie ausīm, 24a. — 4: nešūpāja, 47. — 4: Pie ausīm; 3: Sieva gāja miltu malt; 4: bērnu nešūpāja, 52b. — 2: Aiz ragiem, 59d. — 2: Aiz ragiem; 3: Blusas s. malti; 4: bērna neglabāja, 87¹, 344. — 2: Aiz matiem; 3: Blusa grib maltu iet; 4: bērna neglabāja, 126c.

2. Blusiņ, sieviņ, maltu gāja,

Cirčam lika bērni' auklēt.

Circis bērnu neauklēja,

Circis bērnu spīdzināja. 65a.

3. Es klausos, es klausos,

Kas tur čakst aizkrāsnē;

Blusa kūla circenīti,

Uz cekula turēdama:

Blusa, sieva, malt' gājuse,

Circens bērnus neauklējs. 61a.

4: Pie; 5: maltu gā; 6: C. bērnu neauklē, 61g.

3541.

1: vērieties; 2: K. ņuki aizkrāsnē; 4: Aiz matiņa, 91 h. — 1: veraties; 2: aizkrāsnē; 4: Aiz līpiņas, 69a. — 1: klausīties; 4: Aiz ausīm, 91 g. — 1: Nāciet, ļaudis, vereties; 2: K. ērmi; 4: Aiz matiem, 126b. — 2: K. ērmi; 4: Pie c. saķēruse, 2291. — 2: aizkrāsnē; 4: Aiz ragiem, 379.

3542.

1: lūkoties; 2: Kas namā; 4: Aiz kājām, 79. — 1: klausīties; 2: grabināja; 4: Aiz matiem, 108a. — 1: klausaities; 2: Kas namā bruzdinā; 4: matīnis, 149g. — 1: skatīties, 182 Nr. 83. — 2: grāvējās; 4: Pa ružiņu vārtīdama, 302. — 1: Iesim, b., skatīties; 4: Pie matiem vazādama, 203b. — 1: Ejiet, b., skatīties; 2: Kas namā; 4: Aiz apkakles, 19¹.

1. Palīdzat jūs ļautiņi,

Brīnumiem brīnīties:

Blusa kūla circenīti

Aiz matiemi vazādama. 216b.

4: Pa plāniņu v, 185d. — 1—2: Ērmi, ērmi, brīnumiņi, Ko redzēju istabā, 281b.

2. Pūt uguni, dedz uguni!

Nava labi istabā:

Blusa kūla circenīti,

Aiz matiem turēdama. 278c.

2: Kas par troksni istabā; 4: matiemi, 274c. — 3: kāva, 289c.

3544.

1: Eita, bērni, vērietēs; 2: Kādi joki aizkrāsne; 4: ausiemi, 69f.

1. Šķiļ uguni, pūš uguni!

Kas pa plānu čabināja?

Blusa kūla circenīti,

Pie ausīm turēdama. 190h.

2: plāni; 3: cieceni; 4: Pie matiem turēdama, 189b.

2. Blusa sieva malti gāja,

Circens bērna nešūpoja.

Blusa kāva circenīti,

Aiz ausiemi turēdama. 127¹c.

3546.

1. Blusa kūla circenīti,

Pa pelniemi vārtīdama.

Būs tādām ganekļam

Tādu putnu vārdzināt! 323b.

3548.

1: baltgalve; 2: daudz tevīm; 3: gul; 5: stumj, 14. — 1: Cielaviņa baltgale; 3: gul... 4: brauce, 41c Nr. 7 pag. 105. — 1: Cielave; 4: brauce; 5: stumj, 224c Nr. 2570, 224d Nr. 1952. — 2: Daudz tev bērnu; 4: mežē; 5: stumj, 224n. — 1: Cielave balgalve; 4: mežiņā; 6: pakaļā, 290f. — 4: brauc, 391 Nr. 1106.

1. Cielava balgale, va tev daudz bērnu?

— Dui gul, dui kuļ, dui dzina ganos,

Dui dzina ganos, seši brauca mežai;

Dui stūma, dui vilka, dui tecēja pakaļ. 164m.

2. Cielaviņ baltgalvīt, daudz tav bērnu?

— Divi gul, divi maļ, divi dzen ganos.

Divi dzen ganos, seši brauc mežā;

Div' stumj, div' velk, divi tek pakaļ. 161c.

3549.

1: Cielaviņa mātes meita; 2: Upītē v., 4: Sudrabota, 23. — 2: ezara; 4: Sidrabiņa velēknīts, 87b, 141¹ (L. Ozoliņa). — 2: Daugavā v.; 4: velētuve, 88b. — 1—2: Skaista meita velējās Daugaviņas maliņā, 91c. — 1: Cielaviņa glumgalvīte; 4: venēklīte, 131¹ (L. Paleja). — 2: ezara; 4: velēknīts, 141¹ (M. Sūna). — 4: Sidrabiņa, 401. — 1: Cielaviņa mātes meita; 2: Upmalā; 3: kreklis; 4: velētāja, 20b.

1. Kas tur daili velējās

Daugaviņas maliņai?

Oša beņķis, liepas vāle,

Velē zīda nēzdaudziņus. 172a.

3552.

1. Dūmi kūp ezerā, —

Kas tos dūmus kūpināja?

Raudavīte pirti kūra

Pirmajam dēliņam. 46b.

3: Raudulīte, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 1: Ezerā dūmi kūp; 3: Rauda pirti kurināja, 131¹ (Mar. Enīte). — 3: pierti; 4:

Piermajam, 208c.

3553.

3: kūre, 59b Nr. 2477. — 3: Raudavīte p. kūre, 59f (Bergm. 1, 75). — 1: Aiz kalniņa d. k.; 3: Raudavīte; 4: pirināja, 67b.

3554.

3: Rauduvīte; 4: Baltajām gaigalām, 41c Nr. 6 pag. 5, 335 Nr. 1751. — 3: kūre; 4: Gaigaliņas, 69a. — 3: Rauduvīte; 4: Gaigaliņa, 93¹b. — 4: Gaigaliņas bērniņiem, 401.

1. Uz ezara dūmi kūp, —

Kas tos dūmus kūpināja?

Raudaviņa pirti kūra

Gaigaliņa dēliņam. 342.

1: Aiz upītes; 4: Gaigališa, 61a. — 3: Gaigaliķe; 4: Raudavītes, 68d. — 3: Raudavīte; 4: Gaigališa, 73b. — 1: Uz Daugavas; 2: kūpanāja; 3: Raudavīta, 85b. — 1: Aiz, 112b.

2. Aiz kalniņa dūmi kūp, —

Kas tos dūmus kūpināja?

Raudavīte pirti kūra

Gaigaliņas dēliņam. 311a.

3: kūre; 4: Gaigaliņa, 69a. — 3: Raudaviņa; 4: Asariša d., 71c. — 3: Raudevīte; 4: Gaigaliķes, 91c. — 3: Rauduvīte; 4: Baltajam gaigalam, 109d. — 1: kalniņu; 4: Gaigalinas dēliņam, 61g. — 1: Dūmi kūp ezerē; 3: Rauduvīte p. kūre, 91 h.

5. Aiz kaļņeņa dyūmi kiup,

Kas tūs dyūmus kiupynōja?

Raūdiveite pērti kiūre

Gaigolovys dēļeņam. 424a.

1: Dyūmi kiup aiz kaļņeņa; 4: Bolltejai gaigulai, 430b.

3555.

4: Baltajami gaigalam, 3901 («Latv. A.» 1890 Nr. 5).

3562.

1: Vāverē p. pierksti; 3: Lēc p., lēc e.; 4: bierdināja, 189.

1. Pieci pierksti vāverei,

Pieci zelta gredzeniņi;

Zeltu vien bierdināja,

Par eglēm lēkādama. 224o Nr. 4315.

1: Vāverei pieci pirksti; 3: bierdināja; 4: Pa eglēmi, 379.

3563.

1: vāverē; 2: gredzeniņi; 3: z. uz zariņu, 161¹. — 2: gradzentiņi; 3: L. kociņu uz kociņa; 4: manus bāleliņus, 33c. — 2: gradzentiņi; 4: bāleņiņu, 161c. — 1: Vāverītei pieci pirksti; 2: Seši; 3: L. kociņā no kociņa, 146a un b. — 1—3: Vāverami pieci pirksti, Pilli z. gredzentiņu; L. no zariņ' uz zariņ', 219b. — 1: vāverītei; 2: gredzeniņi; 3: L. kociņai no kociņa; 4: manus bāleņiņus, 224c Nr. 75.

3564.

1: vāverei; 4: bāleliņus; 5: Man' bāliņi; 6: Dabūs, 41c Nr. 3 pag. 112. — 1: Vāverītei pieci pirksti; 2: gredzentiņi; 4: jau'brālīšus, 149e. — 5: mednieki; 6: Dabūs, 335 Nr. 1757.

1. Pieci pirksti vāverīti,

Seši zelta gredzeniņi;

Lec kociņu no kociņa,

Kaitin' manus jaunbrālīšus. 143b.

1: vāverītei; 2: Pieci; 3: L. kociņai; 4: bāleņiņus, 181k.

3565.

2: istabā; 3: p. bāleņiņi; 4: Aiz durvēm klausjās. 328b.

3566.

1: Vīču, vīču; 2: istabē; 3: ienaidē; 4: strēlinieki, 189b. — 1: Čiku, čeku v.; 4: strēlenieki, 161c. — 2: meitāme; 3: puisieme ienaidnieki, 173. — 1: Viču, viču; 2: kamarī; 4: strēlenieki, 224k — Čipu, čapu; 2: Ar meitāmi danci ved; 3: puisiemi ienaidē; 4: strēlinieki 229¹. — 1: Čabu, č.; 3: Ar p. nedancoja, 324e. — 1: Čabu č.; 2: meitāmi, 325e. — 1: Viču, viču; 2: meitāmi; 4: strēlenieki, 379. — 1: Rība, rība; 3: Ar p. naideniece; 4: medenieki, 379.

1. Riņģu, riņģu vāverīte

Ar meitām istabā;

Ar puisiem nedrīkstēj,

Puiši lieli medenieki. 401.

1: Caba, caba; 2: ustabā; 3: Aiz, 69a. — 1: Cibū, cabu; 3: Aiz p. nevarēja, 111d. — 1: Žingu, žingu; 4: viltenieki, 322b.

2. Rinngi, rinugi voverēte

Ar meitām škiņģētī;

Ar puisiem narinnģēja:

Puiši ļēli viltiniki. 409d, 422³a.

1: vovereite, 423b.

3567.

4: strēlnieciņi, 41c, 401.

3568.

4; kuplā, 41c Nr. 7 pag. 113, 224b un b, 241c, 345. — 3: L. priedei, l. eglei; 4: kuplai ozoliņai, 224e Nr. 141. — 3: L. priedei, l. eglēi; 4: ozolē, 224k. — 4: kuplē ozolē, 224i un n. — 4: kuplajā, 226c. — 2: karināja; 4: kuplā, 379.

3570.

1: Vāveri pieci pirksti; 4; No eglītes nolēcot, 68c un d, 379. — 1: vāveri; 2: Visos zelta gredzeniņi, 111d. — Caunītei pieci pirksti; 4: ielecot, 127¹b un c. — 1: vāveri; 2: gredzeniņi; 3: nožvakstēja; 4: Uz eglītes, 74c.

3571.

3: Tie nobira skanēdami, 41c Nr. 8 pag. 115, 319b Nr. 2847. 319c Nr. 3375. — 1: pirsti; 3: Tie nokrita skanēdami, 407f. — 2: gredzentiņi; 3: žvadzēja, 6a. — 1: Vāveri; 3: žvadzēja; 4: Par, 80c. — 2: gredzentiņi, 264c. — 2: gredzentiņi; 3: tie žangdzēja, 410.

Caunītei pieci pirksti,

Pieci zelta gredzeniņi:

Tie skanēja, tie žvadzēja

No zariņa zariņā. 401.

1: pirsti; 3: tie zvārdzēja, 311a. — 1: Vāveri, 311b. — : piersti; 3: Saskanēja, sažvadzēja, 324a. — 1: pirsti; 3: Tie spīdēja, tie vizēja, 324a. — 2: gredzentiņi; 3: Tie spīdēja, tie vizēja, «L. Av.» 1890. g. Nr. 3 (Tīcans). — 2: gredzentiņi; 3: tie zvārdzēja, 401.

2. Cauņeitei pīci pērsti,

Pīci zalta gredziņēni:

Tī skapēja, tī zvadzēja

Nu zarenā zarenā. 422a.

3: Tī skapē, tī zvōrdzē. 422d.

3573.

1. Cauņeitei pīci pērsti,

Pīci zalta gredziņēni;

Visi pīci saskaņēje

Medinika kuļeitē. 422a, b un d.

3575.

1: C. vilka a.; 2: Gar garo sila malu; 3: vara šķiets, 106.

3577.

1: Caune; 2: Visgarām s. malu; 3: Velc, caunīte, 137d.

3578.

2: Sausa; 3: Lielais pūlis bišu nāca; 4: Izjauc caunei, 87a. — 1: Cauna; 2: Treju egļu; 3: loki sp., 4: Jauc caunai, 40¹ (2b).

3579.

1: Caunīt'; 2: Sauseglaines [?] g., 229¹. — 1: Čaunis manim kreklu auda; 2: Zaļas; 3: vanadziņis; 4: S. čauna audumiņu, 207h.

3580.

41c Nr. 11 pag. 115, 224d Nr. 1889. — 3: uzgājuse, 2c.—1: C. vilka; 2: Smalkajā priedītē; 3: V. dancodama, 97a. — 1: C. vilka; 2: Visgarām sila malu; 5: dagājusi, 111d. — 1: C. vilka, 2—3: Visgarām sila malu; Daskrien sila vāverīte, 88c. — 1: C. vilka; 2—3: Visgarām sila malu; Garām skrēja vāverīte; 4: saplēš caunei. 88c.

3581.

1: Caunīt'; Visgarām, 111c.

3582.

1: C. vilka audekliņu; 2: Sausas; 3: Dagājuši Dieva dēli; 4: audumiņu, 111h.— 2: Skaidrā e. g., 224d Nr. 2443.

3584.

2: Staigna; 3: Kurš, 41c Nr. 10 pag. 115. — 1: Cauna vilka; 2: Visgarām sila malu; 3: Kas godīga mātes meita; 4: caunas, 91c, 407h. — 1: Cauna vilka; 2: Gar garo sila malu; 4: caunas, 98. — 1: C. vilka; 2: Caur zaļo priedulīti; 3: Kas bij gudris; 4: Tas saņēma a., 107c. — 2: Steiga pura, 309a, 401. — 2: Staigā purvju; 3: Kuŗš, 319b Nr. 295. — 2: Staiņu [?] pora m.; 4: sajem, 325h.

1. Caune vilka audekliņu

Caur zaļo priedulīti.

Kas bij gudris tēva dēls,

Tas saņēme audekliņu. 95f.

2. Cauņe meje audakleņu

Steigu pūru maļeņā;

Kur gūdeigs tāva dāls,

Sajems cauņis audakleņu. 422a.

2: Steiga pūra; 4: Sajam, 422e.

3586.

2: atpirkuse; 3: Izdzirduse; 4: Plaukstes vien sasituse, 181¹.

1. Cauna mežu pārdevusi,

Vāverīte nopirkusi;

Izdzirdusi lūša māte,

Sit rociņu rociņā. 48c.

2. Cauna mežu pārdevuse,

Lūšu māte nopirkuse;

Sadzirdējse vāverīte

Sasitāsi plaukstīsēs. 40¹ (2b).

1: izdevuse; 2: Lūša m. nopirkuse; 3: sajutuse; 4: Plaukstas vien sasituse, 189b.

3587.

1: Caune s. pārdevuse; 2: Lūšu māte atpirkuse; 3: Caunes; 4: laipodami. 88c.

1. Caune silu pārdevuse,

Vāverīte atpirkuse.

Gauži raud caunes bērni,

Sila malu tecēdami. 75b.

4: staigādami, 93b, 97c. — 1: Cauna s. pārdevusi; 2: nopirkusi; 3: caunas; 4: lodādami, 101c. — 1: Cauna s. pārdevusi;

2: atpirkusi; 3: caunas meitas; 4: S. malā lēkādama, 131¹ (Konst. Lūsiņš). — 1: Cauna; 3: caunas; 4: lakstīdami, 134a.

— 1: pārdevusi; 2: nopirkusi; 3: Caunes meitas gauži raud; 4: staigājot, 136. — 1: pārdevusi; 2: nopirkusi, 134c. — 1:

Lapsa; 3: Lapsas bērni gauži raud; 4: tekādami, 379. — 2: nopirkuse; 4: S. malā staigādami, 391 Nr. 334, 401. — 3:

Šodien tek caunes bērni; 4: raudādami, 80c. 95d. 381. — 2: nopirkuse; 3: Lēkā paši caunes bērni; 4: raudādami, 120c. — 3: Šodien tek caunes bērni: 4: S. malā raudādami, 226f.

2. Cauņe sylu pòrdavuse,

Vóvereite atpèrkusi.

Cauņis bārni gaūži raud,

Syla molu staigódami. 429a.

1: C. mežu; 4: S. molys lūdeidami, 419¹a. — 3—4: Šūdiņ tak caunis bārni S. m. raudódami, 422a.

3588.

1: pārdevusi; 2: atpirkusi, 41c Nr. 1 pag. 113. — 1: Cauna; 3: caunas, 91c. — 1: mežu; 3: Vēl šodien, 401. — 1: mežu; 4: Ar v. tiesājās, 401.

1. Caune mežu pārdevusi,

Vāverei nezinot.

Ir šodien caunes bērni

Ar vāveres ienaidā. 3i9b Nr. 2404, 335 Nr. 1757.

1: pārdevuse; 3: I; 4: vāveri, 111d.

2. Cauņa sylu pòrdavuse,

Vòvereite atpèrkuse.

I šūdiņ cauņis bārni

Ar vòveri inaidā. 422a.

3590.

3: Rītā; 4: Nītaurē, 6e. — 1: dari c.; 2: Gailis dara ragutinas; 3: balts sniedzinis; 4: Liepājāi, 164m.

3596.

1—2: Laida (Šmauca) kaķis gaviļot Kaņepīšu dārziņā, 401. 407a. — 1—2: Laida kaķis gaviļot Kaņepīšu dārziņā, 310f.

1. Kaņipeišu dōrziņā

Sóka kaķis gauļót:

Na vīnā diniņā

Tódi meži saauguši! 422b.

3598.

1. Kur to tu beji, ózeiti munu?

— Patmaļōs, patmaļōs, kundzeņu munu.

Kù to tu tí dareji, ózeiti munu?

— Kvišus, mižus beideļeju, kundzeņu munu.

Ar kù tu mēreji, ózeiti munu?

— Ar radzeņu, ar radzeņu, kundzeņu munu.

Ar kù tu streičēji, ózeiti munu?

— Ar kòjeņu, ar kòjeņu, kundzeņu munu.

Ar kù tu slaucēji, ózeiti munu?

— Ar bórdeņu, ar bórdeņu, kundzeņu munu.

Kù to tu tí iēdi, ózeiti munu?

— Captys vystys, captys peilis, kundzeņu munu.

Kù to tu tí dzēri, ózeiti munu?

— Olu, madu, olu, madu, kundzeņu munu.

Kur to tu tí guļēji, ózeiti munu?

— Pi jumprovys kammbarī, kundzeņu munu.

Ar kù to tu apsasedzi, ózeiti munu?

— Ar skusteņu, ar skusteņu, kundzeņu munu.

Kai to teve nasyta, ózeiti munu?

— Syta, syta, kai nasyta, kundzeņu munu.

Ar kù to tevi syta, ózeiti munu?

— Ar pagaļi par pakāļi, kundzeņu munu.

Kai to tu naklidzi. ózeiti munu?

— Kļidžu, kļidžu, kai nakļidžu, kundzeņu munu.

Kai to tu kļidzi, ózeiti munu?

— Muka mē, muka mē, kundzeņu munu.
Kai to tu nabāgi, ózeiti munu?
— Bāgu, bāgu, kai nabāgu, kundzeņu munu.
Kai to tu tí naizbāgi, ózeiti munu?
— Ploti rogi, šauri vòrti, kundzeņu munu.
Kai to tu naļēci, ózeiti munu?
— Ļēču, ļēču, kai naļēču, kundzeņu munu.
Kai to tu tí ļēci, ózeiti munu?
— Augšók Ļīpa, ņa sēteņa, kundzeņu munu. 426a.

3600.

4: P. mucas lēja, 197b.

3605.

2: pēdiņai; 3: raugai; 4: Tikmēr žūbe, 196i. — 1: taisa; 4: Tamēr žūbe, 403.

3606.

1. Ceiruļeits olu dara
Uz tò míta gola —
Véļ na tai, véļ na tai,
Sóksim véļ nu gola! 426¹b.
Sal. 415 pag. 12 Nr. 17, 427^ob (II pag. 46 Nr. 123).

3607.

3: dzerti, 7° (E. Bite). — 3: Es tam prasu misu dzert; 4: ar kāju pakausē, 6a. — 4: Man ar k. par muguru, 18. — 3: Zvirbuls tek, 18 (Kliģenē). — 1: Cīrulīts; 4: Man ar, 41c Nr. 10 pag. 288, 71c. — 3: misu; 4: Man ar, 45¹. — 3: Es prasīju m. strēbt, 75b. — 2: Mana nama pakaļā, 931c. — 3: alus dz., 101c, 379. — 3: Es dagāju m. strēbt, 109b. — 3: Es ar gāju m. dzerti; 4: Man ar, 119b. — 3: dzertu, 131¹ (Mar. Enīte). — 4: Velk ar, 137d. — 3: Es prasīju alu dz., 298d. — 3: Es aizgāju misu, 3022. — 3: Es aizgāju misu; 4: Dod ar pliķi, 323b. — 3: strēbt; 4: ar kāju. 401.

1. Cīrulītis alu dara

Kumeliņa pēdiņā:

Cik es gāju misas dzert,

Viņš ar kausu mugurā. 93b.

3: Kad; 4: Man ar, 93a. — 3: Kad; 4: Švauks! ar, 264k. — 3: Jēcīts gāja; 4: Sit ar, 290f. — 3: Cik es gribu pasmēķēt, 319c Nr. 847. — 4: k. pa muguru, 325a. — 2; Mana nama pakaļā; 4: par muguru; 401. — 1: Cīrulīts; 3: Es tam prasu misu dz.; 4: kāju pakausī, 28¹. — 3: Es tecēju; 88c.

2. Namiņš kūp, namiņš kūp,

Bāliņš dara alutiņu:

Es tecēju misas dzertu,

Dabūj' kausu mugurā. 125.

3608.

1. Cīrulītis ala dara

Kumeliņa pēdiņā;

Vienu graudu iesalam,

Trīs mucīņas darināja.

Vienu malku nodzērās,

Cekuliņis notrīcēja;

Nodzērās otru malku,

Sāka spārnus plivināt,

Augsti skrēja dziedādamis

Pār arāja tūrumiņu.

3611.

1. Brūverīts alu dara

Tievu, tievu, garu, garu:

Trīs miezīši, sešas mucas, —
Tava salda alutiņa! 88c.

3612.

3: Es prasīju, 68d. — 3: Cik es gāju m., 68c. — 3: strēbt, 75g, 344. — 3: Es dagāju m. strēbt, 109b. — 3: misu strēbt, 379.

3613.

3: Seskiņš, 75b. — 3: Zaķis, 264d. — 4: Tas dūmiņus, 264g.

3615.

1. Seskis dara alutiņu,
Caur zemīti dūmi kūp.
Piecas mucas stīprs als,
Zeids krāc krācmē. 229¹.
2. Aiz kalniņu dūmi kūpe,
Seskis dara alutiņu.
Jūdz, brālīti, sirmus, bērus,
Brauksim seska apraudzīt!
Piecas mucas stipra alus
Seija křāca křācamo. 224o Nr. 3109.

3617.

1. Seskis dara alutiņu,
Caur zemīti dūmi kūp;
Krupīts nesa ūdentiņu
Sapampušu vēderiņu. 300b (Ķeikuls).
2. Seskis alus brūvētājs,
Krupis nesa ūdentiņu,
Krupis nesa ūdentiņu
Sakumpušu muguriņu. 229¹.

3618.

1: padarīja, 111d. — 1: S. brūvē alutiņu; 3: Auksts kā 1., salds kā m.; 4: Stipra Dieva d., 190b. — 1: Seskīts dara alutiņu; 3: Auksts kā 1., salds kā m.; 4: Redz kur D. d., 208b. — 1—2: Čabu, čabu, grabu, grabu, Seskis alu padarīja, 410.

3619.

1. Aiz kaļņeņa dyūmi kiup:
Sormoļņs olu dora.
Solts kó lads, gords kó mads,
Navarēju atsadzert. 422².

3621.

4: S. pakaviņi, 75b. — 2—3: Kā rībēja seskiņam: Seskiņam zelta kurpes, 93b.

3624.

1. Suns sita bungas,
Kaŗa vīri spēlēja,
Ķīpars dancoja
Raibām biksām. 262c, 326a.
4: biksēm, 158, 131¹ (Mar. Enīte), 169, 360. — 2: Kaķis stabulēja; 3: Šķīpars [?]; 4: Raibajam, 191e. — 2: Kaķe pūte tauri; 3: dancāja, 224o Nr. 2275. — 1: bingu; 2: spēlē; 3: dancā, 237 Nr. 2666. — 1: Suņi; 3: Ķikutiņš d.; 4: Raibajām biksītēm, 379. — 2: Kara; 3: Briņķans [?]; 4: biksēm, 69f.
2. Rīgas kungi brīnījās,
Kas par troksni Kurzemē:

Suņi sita bungas, kara vīri spēlēja,
Čipari dancoja raibām biksēm. 241k.

3625.

1. Ķipurs danco raibām biksēm
Sava kunga celiņā;
Piķiers lēkā raibā mežā
Savam kungam pakaļā. 22g.

3630.

2: Netup', 134c. — 3: Rītā brauksi, 308a. — 1: mazputniņi; 3: Rītā brauksi 1. k.; 300b.

3631.

3: Rītā brauks lieli kungi, 407k. — 3—4: Brauks garām l. k., Aizvedīs tev' Vāczemē, 328b.—2: Netup'; 3—4: Gaṛām brauksi lieli kungi, Saṣers tevi, aizvedīs, 325e.

3633.

2: Netup; 4: karietā; 5: kaṛietā; 8: Tur liks krāsnes k., 143b. — 1: mazputnīti; 3: Rītā; 4: karietē; 5: karietē, 301¹b. — 1: Cīrulīņš mazputniņš; 3: Rītā; 8: krāsnes; ar turp. 9—10: Tur tev krāsnes kurināt un vāciešus sildināt, 285c. — 2: Negul'; 4 un 5: karietē; 8: Tur ij kr., 42¹. — 1: mazputnīti; 2: Netup'; 3: Rītā; 8: Dzelžu krāsnis, 45¹. — 4 un 5: Ieliks; 6: Novedīs; 8: Kungiem pirti k., 73b. — 2: Netup'; 3: Rītā; 6: uz Vāczemi; 8: pirti, 87a. — 8: Tur krāsniņu, 106. — 2: Netup'; 4 un 5: karietē; 8: Un krāsniņas, 154c. — 4 un 5: Iejems; 6: Novedīs; 8: Tur tev liks mežā braukt, 151a. — 5: Gaṛām brauks; 8: Ik dieniņas krāsni kurt, 181c. — 2: maliņāi; 4 un 6: Iejems t. karītēi; 6: Vāczemēi; 7: cierst, 181f. — 3: Rītā, 208d. — 7: tav; 8: tav krāšņus, 224d Nr. 78. — 3: Rītā; 6: uz Vāczemi; 8: Tur tev liks krāsni kurt, 276b. — 3: Rītā; 6: uz Vāczemi, 276d. — 2: Netup'; 3: Brauks garāmi 1. k.; 4 un 5: karietē; 6: uz Vāczemi; 8: Krāsni kurēt, maizi cept, 297a. — 4 un 5: karietē; 6: uz Vāczemi; 8: Kungiem krāsni, 322a. — 3: Rītā brauksi; 4 un 5: karietē; 6: Aizvezs tevi V. 8: Kungiem pirti k., 322b. — 3: Rītā; 6: Aizvezs tevi V.; 7: cierst; 8: Tur liks krāsnes, 322e. — 6: Aizvezs tevi uz Vāczemi; 7: tev dos; 8: Dos tev pirti k., 400. — 3: Rītā; 4 un 5: karietē; 8: Muižas krāsnis, 407c.

3634.

1. Cīrulīti mazputniņi,
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Ieņems tevi karītē,
Ieņems tevi karītē,
Novedīs uz Vāczemi.
Tur tev liks malku cirst,
Ogļu ases dedzināt. 200a.

1: Sēdi, sēdi, cīrulīti; 2: Liela c.; 4 un 5: karietē; 6: Aizvedīs Vāczemē; 8: Liks ogliņas dedzināt, 86.

3635.

1. Cīrulīti mazputniņi,
Netup' ceļa maliņā!
Rītā brauks lieli kungi,
Ieņems tevi karītē. 93b, 379.

3: Rītu, 6a. — 2: Negul' 13b, 87¹ — 2: maliņai; 3: Rītai; 4: karietē, 22b un c. — 1: Cielaviņa aitas gana; 2: Liela c.; 4: karietē, 93b. — 2: Negul': 3: Rītu; 4: karietē, 122b, 344. — 4: karietē, 126c. — 2: Nedzied', 281c. — 2: Negul'; 4: karietē, 325a, 401. — 2: Negul' c. maliņē; 3: Rītē; 4: Aizvedīs Vāczemē, 223a. — Ar turp. 3—6: Ieņems tevi karītē, Aizvedīs Vāczemē, 71c. — 2: Negul'; 3: Rītu; 4: karietē, 107d. — 2: Negul; 3: Rītu brauksi; 4: karietē, 7°. — 1: Cīrulīt mazputniņ; 2: Negul'; 3: Rītu; 4: kamanās, 91h.

3636.

1: mazputniņi; 14: karā, 137h.
1. Cīrulīti mazputniņ,
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Iecels tevi karītē.

Aizvedīs uz Vāczeni,
Tur tev liks malku cirst;
Kad tu malku sacirtīsi,
Tad tev liks krāsnes kurt;
Kad tu krāsnes izkurin' si,
Tad tev liks ogles dzēst;
Kad tu ogles izdzēsīsi,
Tad tev liks pie kalēj' iet.
Kalējs nokals zobentiņu, —
Liks par kaklu, būsi beigts. 219b.

3637.

1. Cīrulīti mazputniņ,
Negul' ceļa maliņā!
Rītu brauks lieli kungi,
Ieņems tevi karītē;
Ieņems tevi karītē,
Aizvedīs uz Vāczeni;
Tur tev liks pupas malt,
Vara bungas mugurā. 262c.

3: Rītā; 4 un 5: kariatē, 63d. — 1: Tupi, tupi, cīrulīti; 2: Liela c.; 6: Vedīs tevi Vāczemē; 8: Dzirnāv' puse m., 131¹ (L. Paleja). — 2: Netup'; 4 un 5: kariatē; 6: Aizvedīs Vāczemē; 8: V. b. rībināt; ar turp. 9—10: Ne tu māki pupas malt, Ne to bungu rībināt, 138. — 1: mazputnīti; 4 un 5: kariatē; 6: Novedīs Vāczemē; 8: Vaṛa, 156. — 1: mazputnīti; 6: Aizvedīs Vāczemē; 8: Vaṛa, 185c. — 4 un 5: Ieliks, 264g un k. — 1: mazputnīti; 8: Dzirnu pusi m., 272a. — 3: Rītā brauksi; 7: liksi; 8: V. dzirnu brūkškināt, 281d. — 1: mazputniņi; 3: Rītā brauksi; 4 un 5: Ieliks; 6: Vāczemē, 40¹ (2b). — 1: mazputniņi; 4 un 5: Ieliks; 8: Kara bungas, 241 k.

3638.

1: kliedze, kas tur sauce; 2: Daugaviņas; 3: kājas nodegušas; 4: gunkurī, 91c. — 2: Viņā pusē, 95b.

1. Kas tur kliezda, kas tur brēca
Viņā pusē Daugaviņas?
Odam kājas nosvilušas
Pērnajā līdumā. 91 g.
2. Kas tur kļīdze, kas tur brēce
Viņā pus' Daugaviņīs?
Ūdam kōjis nūdagušys
Parnujā gunkurā. 422b.
2: Viņu pušu Daugoviņīs, 422a.

3639.

1. Odiņš kūla masaliņu,
Pie kociņa piesiedams.
Apdomā, grēceniēks,
Cik tā visa nesējiņa! 86b.

2: Pie celmiņa, 69a. — 2: Pie sētiņas, 88c. — 2: Pie sētiņas; 4: Cik ir visas nesējiņas, 90. — 2: Pie sētiņas; 3: Vai tu aklis neredzēji; 4: nesājiņa, 101c. — 2: Aiz matiem turēdams; 3: Apdomāji, grēciniēks. 111d. — 1: kūle; 2: Pie elksnīša; 3: grēciniēks, 111h. — 2: Aiz ausiemi turēdams; 4: Nav tak liela n., 322b. — 3: Ai, lielais grēciniēks; 4: Cik ir visa, 335 Nr. 1759.

2. Ūdeņš kiūļa masaļeņu,
Pī ceļmeņa dasīdams.
Ak tu vīns nabēdniks,
Cik tō beja nesējeņa! 427¹a.

3642.

3: nosita masaliņu, 91c. — 1: Aizvakar lietus lija, 68c, 370. — 3: savu sievu, 335 Nr. 1760. — 3: nosita tēv' ar māti; 4: ļaudaviņu, 407e. — 3: sievu; 4: māmaliņu, 88d. — 3: sievu, 107d.

1. Treis dīneņis, treis naksneņis
Meza putni tīsòjós:
Spórnū môte nūrējuse
Ūda tāvu, mòmūļeņu. 427²a.

3643.

3: Masaliņa nokoduse, 134a.

3644.

2: muižāi; 4: māmuliņu, 281.
1. Reitu, reitu, na šūdiņ,
Beus muižā lela tisa:
Ūds nūsyta savu tāvu,
Dundurs savu mòmūļiņu (al.: ļeiġaviņu). 422b.

3647.

2: lejiņā; 3: Kad es būtu Ķērsta rada; 5—8 trūkst. 200f.
1. Sīlis Ķērsta ķercināja
Avotiņa lejiņā.
Kaut man Ķērsta rada būtu,
Es sīlim nepiedotu. 224d Nr. 1737.
2: lejiņāi; 4: sīlam, 172s. — 2: lejiņē; Kaut man būtu Ķērsta rada, 224n.

3653.

3: Pirku ziepes, pirku sāli; 4: Vecam t., 347.

3655.

1. Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam vedu tabaciņu.
Velc, vilciņi, raudādams,
Kam apēdi kumeliņu! 20b, 28d, 64i.
45¹, 68d, 111c, 264d, 297a, 364¹, 401. — 2: Tētiņam tabaciņas, 23. 6le. — 4: nokodi, 69d, 229, 401. — 1: brauču; 2: vežu, 75b, 111e, 308a, 324e. — 2: tebeciņu, 91g. — 2: vežu, 131¹ (A. Paleja). — 1: brauču; 2: pirkti; 3: raudādams, 7°. — 1: brauču; 2: pirkti; 3: Velc, vilciņ, līdz nosprāgi; 4: Kam nokodi, 224r. — 5: raudādams, 10. — 3: vilcī; 4: nokodi, 28¹. — 1: brauču; 2: vežu, 41c Nr. 1 pag. 110, 74c, 75p, 88b, 379. — 2: Tētiņam tabakas; 3: vilciņu, 59i. — 1: T. pirku tebeciņu, 69b. — 1: brauču; 2: tebeciņu, 110c. — 2: tebeciņu, 113¹, 137e. — 3: Tec; 4: norēji, 322b. — 1: brauču; 2: Kungam vežu; 4: norēji, 322d. — 1: brauču; 2: T. vestī, 325e.
2. Ai vilciņu Rīgā braucu
Tēvam pirkt(i) tabaciņu.
Velc, vilciņi, līdz nosprāgsti,
Kam norēji kumeliņu! 161c, 224p, 338.
2: Pakaļ tēva tabaciņam, 146a un b, 157¹. — 2: Tēviņam tabaciņu, 149h. — 2: pirku; 3: nosprāgtu, 151a. — 3: nosprāgtu, 165. — 2: pirku; 3: līdz sastingtu, 174e. — 3: līdz sastingtu, 264g. — 3: ka(d) nosprāgtu; 4: apēdi, 272a, 300. — 2: pirku; 3: kad nosprāgtu; 4: apēdi 333.
3. Ar vilciņu Rīgā braucu,
Tēvam vedu tabaciņu.
Velc, vilciņu, ka nosprāgtu,
Kam norēji kumeliņu! 262c.
2: T. pakaļ tabaciņa; 3: vilciņ, līdz nospr., 182 Nr. 206. — 2: Tētiņam tabaciņa; 3: vilciņ, 185d. — 5: līdz nosprāgi, 224a. — 3: vilciņi, ka nosprāgsti; 4: apēdi, 263d.
4. Ar vilciņu Reigā braucu,
Tāvam vadu tebeciņu.
Velc, vilciņ, raudódams,
Kam apēdi kumeliņu! 422b.
5. Ar vilciņu Rīgā braucu,
Velc, vilciņ, raudódams.
Velc, vilciņ, raudádams,

Kam apēdi pelēcīti! 131¹. (Konst. Lūsiņš).

3556.

1. Ar vilciņu Rīgā braucu

Tēvam pirkt tabaciņu.

Vilciņš kauca, vilciņš brēca:

Kaut pārtrūktu dzeņaukstīte!

1: arti; 2: Celmainā; 3: atspēries, 15². — 1: arti; 4: apēdi, 17a, 22h. — 1: arti; 3: atspēries; 4: apēdi, 36e, 38b. — 2: Celmainā; 4: apēdi, 93b. — 2: Mālainā kalniņā, 120c.

1. Ar vilciņu arti gāju

Celmainā līdumā.

Velc, vilciņ, raudādams,

Kam apēdi kumeliņu! 379.

1: artu; 2: Lielajā tīrumā; 3: vilciņu, raudādams, 16, 36r (J. Lauva). — 1: artu; 3: vilciņu; 4: kumeliņ', 61g. — 2: Celmotā; 3: vilciņi, līdz nosprāgi; 4: norēji, 143b. — 2: Celmainā; 3: vilciņ, kad nosprāgtu, 290a. — 2: Celmaināja, 323b. — 2: Celmainā, 325e. — 2: Celmainā; 3: vilciņ, atsaspēries, 325h.

3662.

1: Ar gailīti Rīgei; 2: zirdzišu, 214a Nr. 4477, 214b Nr. 700. — 1: braucu; 4: Ne radiņu nepazinu, 411.

1. A gailīti Rīgā braucu

Trīs zirnīši vezmīnā,

Divi šķiņķi oda gaļas,

Puskukuļa baltas maizes. 61 g.

3664.

1: braucu; 4: Tavu lielu v., 7°. — 4: K. p. smagu v., 127^{1b}. — 2: vezmiņā; 4: Tavu lielu zirņu vezmu, 59i. — 2: vezmiņā; 4: lielu zirņu vezmu, 4b, 48, 60, 61f. — 3: brīnējās, 6c. — 4: Tavu lielu v., 22b, 344. — 3: brīnējās; 4: lielu zirņu vezmu, 45c. — 2: Trīs pupiņas; 4: Tavu smagu vezumiņu, 45¹. — 3—4: Brīnējās Rīgas kungi: Ak tu liels zirņu vezmis! 59c. — 4: Kas par smagu v., 71b, 116, 125b (J. Anitens), 125 (Lāne), 125c (J. Sisa un J. Kaktiņa). — 1: braucu; 4: Tavu lielu v., 93a. — 3: brīnējās; ar turp. 5—6: Kas par lielu vezumiņu, Kas par skaistu kumeliņu, 379.

1. Mūsu puiši Rīgā brauca,

Trīs zirnīši vezumā;

Rīgas kungi brīnījās:

Tavu lielu vezumiņu! 407k.

3665.

1: braucu; 2: Divas pupas; 3—4: Kamēr prasu mājas vietu, Zirgs apēda v., 324e. — 3: ceļu prasu; 4: Zirgs apēda v., 325a. — 3: Pats iegāju krodziņā; 4: Zirgs apēda v., 30, 326a, 327 Nr. 226. — 1: braucu; 3: Pats iegāju krodziņā; 4: zirgs apēda v., 18.

3668.

1. Ar gailīti Rīgā braucu,

Trīs zirnīši vezumā.

Lieli kungi brīnījās:

Kur tu tādu zirgu ņēmi?

Cēsīs pirku, naudu devu,

Rīgā vedu kaldināt. 28¹.

2. Ar āzīti Rīgā braucu

Tēvam pirkti tabaciņu.

Rīgas kungi brīnījās,

Kur es tādu zirgu ņēmis. 303^{1b}.

3669.

1: braucu; 2: Trīs riekstiņi; 3: manis, 69f. — 1: Ar kaķīti; 3: sieva gaida; 4: Kā ir, 319e. — 3—4: Tāpat gaida māmuliņa Kā ir visus ceļa vīrus, 41c Nr. 13 pag. 109. — 2: Pieci rieksti v.; 3: manis, 69a. — 3: manis; 4: Kā to citu, 69b. — 1: braucu; 2: Zirnīt' vežu v.; 3: Tāpat gaida māmuliņa, 75b. — 1: braucu; 2: zireņi, 75g. — 1: Ar kaķīti; 2: Pieci rieksti v., 88b. — 2: Divi rieksti v.; 3: Tāpat māte manis g.; 4: cita c. vīra, 89b. — 2: Oda šķiņķis v.; 3; manis; 4: Kā to citu,

137c. — 3: manis, 137e. — 2: vezmiņā; 3: mani mājā gaida, 290g. — 1: brauču; 3: Tikpat, 311a. — 1: Ar kaķīti; 3: sieva gaida, 319c Nr. 975. — 1: Ar kaķīti, 322b. — 2: Pieci rieksti v.; 4: Kā ar, 344. — 1: brauču; 2: Piecas pupas, 401. — 1: brauču; 2: Trīs pupiņas, 407a. — 3: T. arī mājā tiku; 4: Kā tie citi ceļa vīri, 407c.

3670.

4: Pūrim naudu mērīdami, 119¹ (L. Ansberga). — Sal. 416 (II. pag. 51 157).

1. Ar gailīti Rīgā braucu,
Trīs zirnīši vezumā.
Rīgas kungi priekšā nāce,
Siekiem naudu mērīdami. 400.

3671.

4: Kas par 1. v., 42¹, 91f. — 4: Kas par smagu v., 93¹c. — 2: Piecas auzas vezmā krāvu; 3: brīnījās; 4: Kam tik lielu vezmu krāvi; ar turp. 5—6: Kad es braukšu otru reizi, Vēl es kraušu jo lielāku, 333.

3672.

2: Divas irbes; 3: Pats meklēju māju vietas, 68d. — 3: Kamēr ņēmu rūmes vietu. 91c. — 1: brauču; 2: Divas irbes; 3: K. prasu mājas vietu, 324e. — 3: rūmi prasu, 325e.

3673.

1. Ar kaķēiti Reigā brauču,
Treis zērņeīši vazumā;
Reigys kungi breinòjós:
Tovu smogu vazumeņu! 427a.

3674.

4: P. vest, 28d. — 1: Ko, kaķīti, 42, 325c. — 1: Ko, kaķīti; 2: Uz akmens, 871. — 2: akmiņa; 4: krauti, 190b, 401. — 1: ruņčiņ; 2: akmeni, 207¹, 229¹. — 2: akmina; 4: vezmīnā, 119¹ (Bendiske). — 2: akmiņa; 3: Rīgai; 4: křaut(i), 224e Nr. 198, 391 Nr. 337. — 4: vezmiņā, 263a. — 1: kaķīti; 4: Ar pelēmi andelēt, 325e. — 1: tu doma (al.: domāji), 71, 28¹.

1. Ko domāji tu, runcīti,
Uz akmeņa tupēdams?
Vai domāji Rīgā braukt,
Peles kraut vezumā? 196i.

2: akmini; 3: Rīgā; 4: Ar to peļu vezumiņu, 145a. — 3: Rīgaj braukte; 4: kraute vezumā, 173. — 2: akmini; 3: Voi d. Rīgā; 4: Peļu křaut vezumiņu? 143b.

3676.

3: Pārved man divas s., 290g.

3678.

3: to; 4: Grāvītī peldināja, 36f, 42. — 2: sirmus kumeliņus; 3: Es to s.; 4: Straumītēi pildinot, 108a.

3679.

4: Upei jāja dzirdināt, 203. — 2: Zaķim bērū kumeliņu; 4: Pie avota dzirdināja, 224k.

1. Kas dzirdēja, kas redzēja
Zaķam sirmu kumeliņu?
— Es dzirdēju, es redzēju,
Dzirdīt veda Daugavā. 320b.
2. Kas to teic, tas melē,
Zaķam bērū kumeliņš.
— Es redzēj' vakardien,
Daugavē dzirdinej'. 228.

3680.

1. Kas to teica, kas redzēja
Zaķam sèrmu kumeliņu?

— Es to teicu, es redzēju,
Es atradu sedlojam. 149b Nr. 1462.
2: siermu kumeliņu, 172a. — 2: zaķam sirmu kumeliņu, 181k. — 1.: tas meloja; 2: Ka zaķim sirms zirdziņis; 3: nemeloju; 4: redzēju, 182 Nr. 55.
2. Kas dzērdēje, kas redzējē
Začam sērmu kumeliņu?
Reibējós, ka pareuce
Garum zērņu ļeidumiņu. 422b.

3681.

1. Čū, čū, lapsa jāja,
Kriju sedli lūku kāpšļi.
Kaņup' kaulu iemauktiņi,
Vistas spārni mētelīts,
Kaķes aste zobentiņš. 152.
1: Žū, žū; 2: lūku pieši; 3: iemautiņi, 169.
2. Zū, zū, lapsa jāja
Kriju seglu, lūku kāpšļu,
Kaņup' kaulu iemauktiņ':
Vistas spārnu meiteļam;
Kaķes aste zobenam. 224d Nr. 2451.
1: Sū, sū; 3: Kaņep', 591 Nr. 1114, 401. 5683.
1. Es noķēru baltu zaķi,
Brauc' uz Rīgu ziņģēdams.
Rīgas kungi nezināja,
Cik par tādu naudu dot.
Pūru baltu dālderīšu,
Sieku sīku pimberīšu. 303¹b.

3688.

1. Es aizjūdzu raibu zaķi
Rakstītās kamanās;
Rīgā man gaisma ausa,
Vāczemē saule lēca. 120c, 281.
1: zirgu; 5: saule lēca; 4: V. norietēja, 7. — 3: manim; 4: Jelgavāi, 28d. — Ar turp. 5—6: Rīgā man tēvs, māmiņa, Vāczemē līgaviņa, 30b. — 1: iejūdzu, 42. 42¹. — 1: iejūdzu; 3: manim, 131¹ (Konst. Lūsiņš). — 3: aust; 4: lec, 197b. — 3: manim g. nāca, 208b. 364¹. — 3: manim, 308a, 379.
2. Es aizjūdzu raibu zaķi
Rakstītās kamanās;
Rīgā manim gaisma ausa,
Vāczemē(i) saule lēca.
Rīgā manim tēvs, māmiņa,
Vāczemē līgaviņa. 101f.
1: iejūdzu; 5—4: Ar gaismiņu Rīgā tiku, Ar saulīti Vāczemē, 38d. — 3: gaisma nāca; 5—6 trūkst, 28¹, 56c. — 3: man g. ause; 4: lēce; 5: man tēvs ar māti, 9th.
5. Es iejūdzu raibu zaķi
Rakstītās kamanās.
Gaismai austot Rīgā braucu,
Saulēi lecot Vāczemē.
Vāczemnieki brīnījās:
Tavu daiļu kumeliņu! 26b, 64d.

3690.

1: Es iejūdzu; 4: Lai neskrej eglīnā, 188°. — 3: grožus; 4: Lai nelec eglītē, 111i. — 1: iejūdzu; 2: Rakstītāsi; 3: Aprozāju; 4: eglīnā, 182¹. — 1: iejūdzu; 3: Iegrožoju; 4: neskrien eglīnā, 188°. — 4: eglājā, 33e Nr. 324. — 3: grožus, 41c Nr. 9 pag. 113. — 2: Sudrabiņa k.; 3: Sagrožoju; 4: neskrien siliņā, 69d. — 2: Sudrabiņa k.; 3: Zelta gr.

aizgr.; 4: eglītē, 75h. — 1: Aizjūdzu; 2: Sidrabiņa k.; 3: grožus; 4: neskrien eglainā, 105.— 4: nelec eglītē, 111d.— 1: iejūdzu; 3: Aizgrožāju; 4: nelēce eglainā, 133c Nr. 324. — 3: Zelta gr. apgrožoju; 4: nelec siliņā, 137d. — 1: iejūdzu; 3: Zelta gr. apgrožoju; 4: eglieņē, 189b. — 2: Sudrabiņa k.; 3: grožus, 190b, d un f. — 1: iejūdzu; 3: apgrožoju; 4: eglieņā, 224e Nr. 212, 255, 379. — 1: iejūdzu; 3: apgrožoju; 4: neskrej eglītēs, 224o Nr. 324. — 1: iejūdzu; 3: Apgrožoju zīdu gr.: 4: eglieņē, 224k. — 1: iejūdzu; 2: Sudrabiņa k.; 3: Zelta gr. iegrožoju; 4: eglieņā, 267b. — 1: Aizzajūdžu; 4: skujiēnā (un eglainē) 407a. — 1: iejūdzu; 3: Apgrožoju z. grožus; 4: neskrien eglieņā, 410.

1. Es aizjūdzu raibu zaķi

Rakstītās kamanās,

Aizgrožoju zelta grožus,

Lai neskrēja eglājā. 379.

2: Brauc uz Rīgu dziedādams; 4: eglainē, 45¹. — 4: eglītēs, 75b. — 4: neskrien eglītēs, 75f. — 3: grožu; 4: neleca paeglēs, 97a. — 1: iejūdzu; 3: Zīdes grožu iegrožoju, 281b.

2. Es iejūdzu vēja zirgu

Viesaliņa kamanās,

Zelta grožu atgrožeju,

Lai neskrien eglieņē. 216a un b.

2: Viesuliņa; 3: atgrožoju; 4: neskrēja eglieņā, 146b. — 2: Viesaliņu kamanēs; 3: apgrožeju; 4: neskrēja eglieņē, 207h Nr. 1968.

3691.

1. Es aizjūdzu vāverīti

Zaļa vara kamanās;

Aizgrožoju zelta grožus,

Lai neskrēja eglājā.

Saraustīja zelta grožus,

Ieskrēj' pate eglājā. 41c Nr. 10 pag. 115.

2: vara; 6: pati, 319b Nr. 2411, 360. — 1—3: Aizsajūdzu v. Pie to kaulu kamanām; Iegrožoju z. grožas; 4: ēnienā [?]; 5: grožas; 6: Ieskrien p. eglieņā, 391 Nr. 331. — 1: aizjūdzu; 2: Rakstītās k.; 4: neskrien eglītē; 6: Ieskrien p. eglītē, 403.

3692.

1: aizjūdžu; 7: Ieskriedama lieljās; 9: Panāks tevi sv., 311a. — 1: Es a. raibu briedi; 2: Zaļas; 3 un 5: zīda gr.; 4: Lai nevar saraustīt; 6: Ieskrien pats; 7: ieskriedams; 9—10: Panāks tevi sv. l., Div' tērauda pederītes, 326a, 327 Nr. 236.

1. Saules māte meitu deva,

Lūdza mani panākšņos.

Es aizjūdzu vāverīti

Zaļās vara kamanās,

Aizgrožoju zelta grožus,

Lai neskrēja eglājā.

Saraustīja zelta grožus,

Ieskrej' pate eglājā.

Pagaid, sila vāverīte,

Vai es tevi napanākšu?

Panāks tevi svina lode,

Tēraudiņa pederīte. 344.

2. Brauksim, brāļi, baznīcā,

Jūgsim sila vāverīti;

Grožosim zelta grožus,

Lai neskrēja eglājā! 321.

Ar turp. 5—8:

Tā sacīja ieskriedama:

Neviens mane napanāca!

Panāks tevi svina lode,

Tēraudiņa pederīte. 330a.

3. Brāļam braucu sievu ņemt,

Zaķi jūdzu kamanās,

Aizgrožoju zelta grožus,

Lai neskrēja eglājā. 22i.
4. Citi puisi zirgus jūdza,
Es aizjūdzu sermulīņu;
Aizgrožoju zelta grožu
Tas ieskrēja eglītēs. 111d.

3693.

1. Ko nedaru, jauns būdams,
Lielu vaļu turēdams:
Nosapinu vaska važas,
Iesajūdzu vāverīti,
Atgrožāju zelta grožu,
Lai neskrēja eglīnā. 157¹.

1: Ko darīju mazs būdams; 2: Dižu; 3: Izsapinu; 6: biezienā, 158 (Nīcā). — 3: Patais' v. kamaniņas; 4: Aizjūdz' sila v.; 5: Apgrožoju; 6: eglājā, 282.

2. Jauni puisi bandinieki,
Ko augdami nedarīja:
Pina vasku kamaniņas,
Jūdza sila vāverīti,
Zelta grožu apgrožoja,
Lai neskrēja eglīnā. 215b.

1—2: Ko tie puisi nedarīja, Savu vaļu paņēmuši; 5: atgrožāja, 173. — 3: vaska; 4: Iejūdz'; 5: grožus aizgrožoja; 6: eglīnā, 41c Nr. 7 pag. 261. — 3: Pinam vaska; 4: Iejūdz'; 5: Grožus apgrožāju, 181b Nr. 1107.

3694.

1. Izsapinu vaska važu,
Iesajūdzu vāverīti.
Atgrožāju zelta grožu,
Lai neskrēja eglīnāji.
Lai skrej tautu sētiņā,
Kur aug daiļas meitenītes,
Pelēkāma vamzītēm,
Sarkaniema lindrukkiem. 149g.

Iesākumā šādas pārākas rindiņas: Ko nedaru jauns būdams, Sev vaļiņu turēdams; tad 1: vasku važus; 3: grožas; 4: neskrien eglīnā; 5: skrien tautas; 6: Kur meitiņas baltas aug, 149f (pēdējo divu rindiņu trūkst). — 1—2: Es iejūdzu raibu zaķi Rakstītās kamanās; 4: eglīnā; 6: K. a. mana līgaviņa, 182 Nr. 263 (bez pēdējām divām rindiņām).

3695.

2: Straumītēi; 3: Es ar' savu; 4: Būt', 22p. — 3: Es būt' savu vizinājis; 4: Kaut būt' tādas, 28d, 134a. — 2: Pa straumīti; 4: Būt' mun, 88c. — 1: Ūdriņš; 3: I, 92. — 3: Es ar' savu; 4: Kaut būt' tādas, 97f, 112a. — 1: Ūdriņš; 2: Pa strautiņu; 3: Es ar' savu; 4: Kad būt' tādas, 325a. — 3: I; 4: Nava tādu kamaniņu, 335 Nr. 1752. — 3: Ir, 356.

3697.

3: Kaut man, 301¹.

3705.

1: Apkal' vienu v.; 2: To aizsūta; 4: Ka Kurses p., 213b Nr. 812.

1. Apkaldīju varnadziņu,
Noraidīju Vāczemē;
Vāczemnieki brīnījās,
Korsu putni bruņas nesa. 1811. (Feldmane).

3706.

1: Es apkalu; 2: Un aizgāju uz Vāczemi; 3: brīnējās, 128c.

1. Apkaustīju krauklam kājas,
Aiztellēju Vāczemē;

Vāczemnieki brīnījās,

Kam tas tāds kumeliņš.

68a un d, 80c, 403. — 3: brīnojās, 6c. — 1: A. melnu kraukli; 4: K. t. melns k., 91c un f. — 4: tādis kumeliņš; 335 Nr. 1736. — 2: Aizsūtīju; 3: brīnējās, 342. — 1: melnu kraukli; 2: Aizsūtīju; 4: tādis, 127¹b. — 1: melnu kraukli; 2: Aizstellēju, 1271c.

2. Es apkalu kraukļam kājas,

Nostellēju Vāczemē;

Vāczemnieki brīnījās,

Kādi zirgi Vidzemē. 120c.

2: Aizstellēju, 118¹. — 1: Apkaustīju žagatiņu, 121 f. — 1: Apsegloju melnu kraukli, 121k. — 1: Apsegloju melnu sesku; 2: Aizstellēju, 134c. — 1: Es kraukliņu apkaustīju; 2: Aizsūtīju; 3: brīnojās; 4: Kurzemē, 319c Nr. 450.

3. Apkaustīju kraukļam kājas,

Aizstellēju Vāczemē:

Vāczemnieki brīnījās,

Kāds Vidzemes kumeliņš. 87¹.

1: Es apkalu; 2: Nostellēju; 3: brīnējās, 73b. — 3: brīnējās; 4: Kād' V. kumeliņi, 75b. — 1: Es apkalu; 2: Braucu vācu zemītē; 3: Visi vāci b.; 4: K. polim (krievam) k., 137d, 400. — 4: K. ir poļu k., 407a. — 1: Es apkalu; 2: Nosūtīju; 4: K. ir latvju k., 407c. — 2: Nosūtīju; 4: Kād' ir poļu kumeliņi, 407h. — 2: Nostellēju; 4: Kād' ir mūsu kumeliņi, 407i. 1: Apkalstīju; 2: Nostellēju; 4: Kādi poļu kumeliņi, 407k.

4. Kas man kait nadzeivot

Zaļa meža maļeņā?

Apkaustēju kraukļam kòjīs,

Nùstellēju Vòczemē;

Vòczemnieki breiņòjòs,

Kódì pùļu kumèliņi. 422a.

5. Apkaustīju kraukļam kājas,

Braucu poļu zemītē;

Poļu kungi brīnējās,

Kādi Vācas kumeliņi. 401.

3707.

3: nojāju; 4: Līgaviņas lūkoties, 26c. NB. Krauklis — melns zirgs.

1. Apkaustījis kraukļam kājas,

Es nojāju Vāczemē;

Vāczemnieki brīnījās,

Kas par melnu kumeliņu. 137e.

1: Es apkalu; 2: panākstos; 3: Panākstnieki; 4: mēlu kumelinu, 164m.

3708.

1. Es apkalu kraukļam kājas,

Braucu vācu zemītē;

Visi vāci brīnījās,

Kāds man daiļš kumeliņš. 22q.

3710.

1: sedlosim buciņu; 3: brīnīsies; 5: V. svilis; 6., kaŗa vīrs spēlēja; 7: dancoja, 215b.

1. Jūgsim cūciņas, sedlosim kaziņas,

Brauksim Rīgas tirdziņā!

Visi Rīgas namniecīņi

Skatījās, kur vāci brauc.

Suns sit bungas, kaŗa vīri spēlē,

Ķīpari danco raibām biksēm. 264g un h.

2. Jūgsim sirmīt', seglosim raģel',

Brauksim Rīgā, kā citi Vācieši!

Izbrauc vis' Rīgas pil',

Brīnums, ērms, kāds kumeliņš!

Suns sit bungas, kaŗa vīrs spēlē,
Ķīpars danco ar raibām biksēm. 54d Nr. 3742, G. Bergm. II, 195.

3711.

1: Apsegļojiet man to cūku, 41b, 408 Nr. 1364. — 1: Segļojiet man cūciņu, 42. — 3: Līdzi mani līdziniet; 4: Ar c. 1., 111e. — Sal. Nr. 2280.

3712.

2: dzedziede; 3: Zelta stīgas pandi griezu; 4: lemešos, 21d Nr. 3936 var. — 1: artu; 3: stīgas paņķes sēju; 4: V. šķēlu lemesnīcas; ar turp. 5—6: No smalka āboliņa Dzeņūksniņas darināju, 335 Nr. 1767.

3713.

1. Ar bitīti artu gāju,
Smilgas taisu lemestiņu:
Rīgas kungi garām gāja:
«Kāds lopiņš tev arams»? 65c.
2. Ar mušiņu arti gāju,
Smilgā cirtu lemestiņu.
Kāds lopiņš man aramis,
Kāda koka lemestiņa? 65a.

3714.

2: lemesnīcu; 3: No zaļāja; 4: Nosaviju dzeņaukšniņas, 6c. — 2: No smildziņas arklu šķēlu; 4: Iemautiņus, 75f. — 2: šķēļu; 3: No smalkā; 4: Dzeņaukstiņas, 75p. — 1: artu; 2: Smilgas; 3: No smalkā; 4: Dzenūksniņas, 91c. — 1: artu; 2: šķēļu lemesnīcas; 4: Dzeņaukšniņas vīdināju, 111d. — 1: artu; 2: Smilgā; 4: Tur noviju dzenaušniņas, 134c. — 2: šķēļu lemesnīces; 3: dābuliņa; 4: Dzenūksniņas vīdināju, 324a. — 1: artu; 2: Smilgā; 3: No smalkā, 400. — 2: Smilgā; 3: No baltāja, 407a.

1. Ar bitīt' artu gāju,
Smilgas liku lemesī,
Sārkanaiss āboltiņš
Dzenauksniņu vīdināj'. 133b Nr. 2807.
1: bitīti arti; 2: lemesī; 3: Sārkanaiss dāboltiņš; 4: Dzenaukstiņu vietinā, 41c pag. 86 Nr. 24.
2. Ar bitīti art es gāju
Celmaiņē līdumē;
Ābeļziedi dzeņaukstīte,
Smilga šķelta lemestnīca. 189b.
3. Ar biteiti ōrtu góju,
Smylgā šķēļu lemesēšus,
Nu bolltò dobùļeņa
Dzanaùškeņis darynòvu. 409d, 423b.
1: bitēti; 4: Dzanaùkšeņis, 422³a. — 2: lemesņeicu; 4: Nu smolkò óbùļeņa; 4: Dzanyuškeņas darynòju, 427¹a un b.

3715.

1. Ar biteiti Reigā brauču,
Treis sērņeiši vazumā.
Reigys kungi príškā brauce,
Sikím naudu skaiteidami. 422a.
2. Ar biteiti Reigā brauču,
Treis zērņeiši vazumā.
Reigys kungi breiņējós:
Kóds pūlam kumeļeņš! 422b, 422d.

3716.

2: Celmainā, 55, 65a. — 1: arti. 17a, 185d. — 2: Celmaināi, 60a. — 3: izplēties, 133¹a. — 1: arti; 2: Daugaviņas līdumos; 3: izplēties, 145a. — 1: arti; 2: Celmaiņāi, 166. — 1: Ar viesīti [?] ārt es gāju; 3: Velc, viesīti, atspēries; 4: atgāzies, 224p Nr. 333. — 1: arti; 2: Celmotā; 3: izastieps; 4: atsaspērs, 311a.

1. Ar vēzīti arti gaju

Celmainā līdumā.

Velc, vēzīti, izstiepies,

Es turēšu izplēties! 91h, 290g.

1: artu; 5: atspēries, 10. — 1: artu; 2: Celmaināji, 28¹, 190b. — 2: Celmojāi; 3: izastieps; 4: izaplēts, 69a. — 2: Celmājāi; 3: izastieps; 4: turēju izaplēts, 91c. — 2: Celmaināi; 3: atspēries; 4: ieplēties, 195b, 206. — 2: Celmotā; 3: izastieps; 4: izaplēts, 321, 401. — 2: Celmotā; 3: ataspērs; 4: izaplēts, 322b. — 1: Ar gailīti; 2: Celmotā; 3: gailīti, 322b. — 2: Celmājā; 4: turos ieplēties, 407b.

2. Ar vēzīti artu gāju

Celmojā līdumā:

Vēzīts vilka izplēties,

Es turēju atspēries. 64i, 342.

2: Celmaiņā, 16. — 2: Celmainā; 3: izstiepies; 4: izplēties, 93¹b. — 1: vērsīti; 3: Vērsīts, 97a. — 2: Celmotā; 3: izaplēts, 109b. — 1: arti, 378. — 1: arti; 2: Celmaiņā; 3: izstiepies, 379, 407a.

3. Ar vēzīti [?] arti gaju

Celmaiņai līdumā.

Velc, vēzīti, atspēries,

Es turēšu atgāzies! 224r.

3717.

1: artu; 2: Sīkā, 216b.

3720.

1—2: trūkst; 4: panāksnos; 5: brūni; 6: villainīte, 300b (K. Tikmane). — 1—2: trūkst; 4: panākšnos; 5: brūni; 6: melna vilnainīte, 407k.

1. Nāciet, bērni, skatīties,

Kādi ērmi aizkrāsnē;

Circens veda vedekliņu,

Blusa lēca panākšnos;

Circeņam brūni svārki,

Blusai melna villainīte. 88b.

1: raugāties; 6: melni kamzoliši, 3d. — 1: skatāties; 2: K. ķeki; 4: panāksnos; 6: melni lindraciņi, 18 (Kliģenē). — 1: raugāties; 2: aizkrāsnē; 4: panāksnos; 5: C. raibi cimdi; 6: mella, 22p. — 4: panāksnos; 6: melli lindraciņi (jeb ķelderīši), 30b. — 1: Nākat, ļaudis, raudzīties; 4: panāksnos; 5: C. kaula svārki; 6: mella, 30b. — 1: Klausāties, jaunais meitas; 4: panāksnos; 5: Circeņim; 6: B. zīda mētelīti, 40. — 1: skatāties; 2: K. joki; 5: C. zīda svārki; 6: villānīte 86. — 1: skatietās; 2: K. joki; 6: sedzenīte, 111c. — 1: Nākat; 4: panāksnos; 5: Circeņim, 145a. — 2: K. joki; 4: panāksnos; 5: Circeņim balti sv.: 6: sedzenīte, 229. — 1: Nākat, b., lūkoties; 4: panāksnos, 364¹. — 1: Nākat, b., skatāties; 4: panāksnos; 6: vilnānīte, 379.

2. Eita, bērni, verietās,

Kādi koki aizkrāsnē:

Circens veda vedekliņu,

Blusa lēca panākšnos;

Circeņam brūni svārki,

Blusai melna vilnānīte. 85b.

1: verieties; 4: panāksnos; 5—6: Blusa lēca panākšnos Ar melniemi lindrakiem, 104. — 1: lūkoties; 2: K. ērmi; 5: C. balti sv.; 6: sedzenīte, 108a. — 1: skatāties; 2: K. ērmi; 3: Circeņītis brūti veda; 5: Circeņami balti sv.; 6: sedzenīte, 134a. — 1: veraties; 2: K. kaķi aizkrāsnē; 5—6: C. linu kreklis, Blusai samta vilnainīte, 335 Nr. 1241.

3. Circens veda vedekliņu,

Blusa lēca panākšnos:

Circeņam brūni svārki

Blusai melna villainīte. 95c.

2: Aicin' blusu vedējos; 4: melni kamzoliņi, 26a. — 2: panāksnos; 3: C. kaula sv., 26c. — 2: panāksnos; 4: Bl. raiba sedzenīte, 41b. 408 Nr. 1370. — 4: snātenīte, 45¹. — 4: melni lindraciņi, 68d, 75b, 871, 89b, 95b, 379. — 3: C. baltas ūzas; 4: melni lindraciņi, 69a. — 2: panāksties; 4: Bl. samta kažociņš, 121f. — 2: panāksnos; 3: raibi sv.; 4: villānīte, 141¹ (M. Jurgis). — 1: vedekliņi; 2: panāksnos; 3: kaulu sv., 141. — 1: Circeņītis sievu ņēma; 2: jāja panāksnos; 3: Circeņim; 4: mella, 146a. — 1: Circeņim sievu veda; 2: jāja panāksnos, 195b. — 2: panāksnos; 3: raibi sv.: 4: Bl. samta

mētelīts, 322a. — 4: vilnānīte, 344, 407a. — 2: panākstīs, 379. — 2: panāksnos; 3: C. linu kreklis; 4: vilnānīte, 400. — 3: C. zelta josta; 4: santa vilnainīte, 401. — 1: vede; 4: mēļu v., 407h.

4. Nāciet, bērni, skatīties,

Kādi ērmi aizkrāsne:

Circens veda vedekliņu

Blusa lēca panākšņos. 325c.

1: Nākat, b., skataities; 4: panākstos, 16. — 2: Kādi ķēmi; 4: panakstos, 23. — 1: Teciet, b., lūkoties; 4: panāčos, 61 d. — 4: panāksnos, 65h. — 1: skatītiesi, 7°.

5. Eita, bērni, skataities,

Kādi joki aizkrāsne:

Circens veda vedekliņu,

Blusa lēca panākšņos. 28d.

1: Eijāt, b., skatīties; 3: Circeņam kāzas dzēre; 4: jāja panāksnos, 69c. — 1: skatāties, 90. — 1: veraties; 2: Kādi čoki; 4: panākstos, 91f. — 1: Eita, ļaudis; 2: K. kaķi; 4: panākstīs, 120c. — 1: raugaities; 2: K. ķēmi; 4: lēce panakšos, 319c. — 2: Ejāt, b., klausaities; 2: Kas čaloj' aizkrāsne; 4: lēce panakšos, 319¹.

6. Eita, bērni, verieties,

Kādi čoki aizkrāsne:

Circens vede vedekliņu,

Blusa lēce panāksnos. 91h.

7. Klusa, klusa ustabeņa,

As pasceišu pōrsaceņu:

Cērciņš vede vedekleņu,

Blusa ļāce ponōksnūs. 418.

3721.

1. Circens veda vedekliņu

No istabas kambarī;

Blusa lēca panāksnos

Melnajiem lindrakiem 26c.

2: No Vāczemes šai zemē; 4: Dzeltāniemi zābakiem, 6c. — 4: Ar melniem zābakiem, 90. — 3: parādos; 4: M. kamzoliem, 111d. — 1: līgaviņu; 2: aizkrāsne; 3: jāja panākstos; 4: Melna zīda drāniņām, 181i Nr. 1410. — 3: panākšņos, 323b. — 2: No kaktiņa kaktiņā; 3: panākšņosi; 4: Melnajāmi kurpītēm, 379. — 1: vede; 3—4: B. lēce panākstos Mellajiem vambažiem, 328b.

3722.

1. Cērciņš vede vedekleņu,

Blusa ļēce ponōksnūs;

Cērciņam zalta svōrki,

Blusai mallna vyllnaņeite. 426a.

1: panōksūs; 3: breūni sv.; 4: vyllnōņeite, 422a. — 4: Bl. nakšu lyndraceņi 426a. — 3: C. raibys biksis. 426a.

2. Cērciņš vedē vedekleņu,

Blusa ļēce panōksņūs;

Soka blusa palākdama:

Byus maņ zečis da ceļim. 422².

Sal. 415 pag. 338 Nr. 602.

3723.

1. Circens veda vedekliņu,

Blusa lēca panākšņos;

Atlec blusa raudādama,

Circens kleiti sakapājīs.

326, 327 Nr. 1367. — 2: panāksnos; 4: Sakapāti lindraciņi, 19c.

3729.

1. Circenītīs sievu veda

No pirtiņas istabā;

Blusa lēca panākstos
Mellajiem kamzoliem. 264m.

2: uz istabu; 4: Ar melniem vambažiem, 264c. — 4: Ar melno mētelīti, 264k. — 4: Sarkānos vambudžos, 265b. — 3: panāksnos; 4: Ar melniem k., 278c. — 2: uz istabu; 3: panāksnos; 4: Melniem samta k., 347.

3731.

1. Kas tur spīd, kas tur viz
Istabiņas dibinā?
Blusa zīda mētelī,
Circens kaula zābakos. 190f.

3732.

1: Circeņam; 2: aizkrāšņa; 3: panākstos; 4: Viens lēciens, div' lēcieni, 161c.

1. Circenītis sievu veda
No istabas kambarī;
Blusa lēca panākstēs
Melnu zīda mētelīņu. 229¹.

2: No kambara aizkrāsne; 3: panākstos; 4: Melnajiem zābakiem, 207s. — 2: No aizkrāsnes k.; 3: panākstos; 4: Ar to zīžu mētelīti, 257a, 264d. — 2: Caur istabu k.; 3: panāksnos; 4: Ar melno salubīti, 281b.

3734.

1: Circens; 2: Pa; 4: Mellu samta k., 221a.

3735.

1: Ciercens; 2: āzkrāšņa kamburē; 3: panākstos; 4: Ar to zīda; 5: Pātek, 189b.

1. Eita, bērni, raugāties,
Kādi ķeķi aizkrāsne;
Circens veda līgaviņu,
Blusa lēca panāksnos.
Atlec blusa raudādama,
Lindreciņi sakapāti. 45¹.

3736.

1: C. vede vedekliņu; 2: lēce vedībās; 4: T. daiļu, 137d.

3738.

1. Es redzēju div' ražanus

Par plāniņu dancējam:

Circeņam vaļa pieši,

Blusai mella villainīte. 181i Nr. 1331.

1—2: Es r. plānināi Div' raženi d.; 4: Bl. zīda mētelītis, 156. — 1: ražani; 3: C. brūni svārki, 181i Nr. 1331. — 2: Pa; 3: Circenimi zelta p.; 4: mēļa 224h. — 1: dui raženus; 2: Pa; 3: Ciercenim zelta; 4: Blusē mēļas villainītes, 224r.

2. Es redzēju plāniņā

Dui raženi dancējam:

Circeņam samta svārki,

Blusai zīda mētelītis. 185d.

1—2: Div' danceja plāniņē, Kā raženi tie dancej'; 4: Blusei, 222b.

3. Es redzēju Vāczemē

Div' raženus dancējam:

Blusa zīda mētelī,

Circens kaula zābakos. 161c.

1: Es r. šovakaru; 2; Dui ražanus; 4; C. vaļa z., 216b.

4. Blusa gāja ar circeni

Dancot mazo eņģelīti:

Circenim zīdes svārki,
Blusai melna salubīte. 281b un d. 3: zīda; 4: villānīte, 247c.

3739.

2: gāja vedējos; 3: brūni sv.; 4: mella, 46c. — 1 un 3: Circenīšam; 2: gāja; 4: villānīte, 131¹ (M. Enīte). — 1 un 3: Ciercenime; 2: precībās; 3: vaļa pieši; 4: mēļa villānīte, 151a. — 1 un 3: Ciercenima; 3: zelta pieši; 4: mēļu v., 158 (Nīcā). — 3: C. zelta pieši; 4: Bl. zīda salupīši, 185d. — 1 un 3: Circenītim; 3: brūni (al.: zīda) sv.; 4: mella v. (al.: zīda kažociņš), 229¹. — 1 un 3: Circenītim; 3: zīdes, 262a. — 1 un 3: Circenītim; 3: zīžu; 4: vilnainīte, 262b. — 2: gāja panākstos; 3: C. kaula svārki; 4: salubiņa, 264b.
— 1 un 3: Ciercenam; 2: lēca panākstos; 3: zelta pieši; 4: Bl. zīda mētelīts, 301 k — 1: Ciercenim; 2: leca; 3: Ciercenim brūni; 4: mēļa, 188°.

3742.

1. Circenim kāzas dzēra,
Blusu lūdza vedībās.
Circens blusu dancot veda,
Vienu mazu eņģelīti.
Naģe tāda kumpa, līka,
Tā ūdeņa briņģētāja;
Vārna tāda puspelēka,
Tā ugunes kūrēja;
Krauklis tādis mellis vīris,
Tas brūtģāna vakarbrālis;
Cielaviņa šmuidra sieva,
Tā kroniņa nojēmēja;
Stārciņam garš knābiņis,
Tas grāpiņa maisītājs;
Lūsiņai mīksta mēle,
Tā ir zupes smeķētāja;
Vāvereia kupla aste,
Tā istabas slaucītāja;
Lācis tāds stampātājs,
Tas ir gaļas kapātājs;
Vilciņš tāds čampātājs,
Tas ir lopu kavējiņis;
Zaķītim spicas ausis,
Tas ir sveču pucētājs;
Kaķītima spici nagi,
Tas ir galda klājējiņis. 197a.
21d Nr. 4212, 22q, 73b, 87¹, 137g Nr. 4213, 267b 269d, 342, 410.

3743.

1: Rubenīti teterīti; 3: strēlnieciņu; 4: Būdiņā ielienot, 303¹b. 2: Glabai; 3: strēlinieku; 4: staigājot, 22b. — 2: Sargi; 3: bisnieciņu; 4: Pa krūmiem lodājot, 29c. — 3: medenieku, 41c Nr. 1 pag. 101. — 3: bisnieciņu; 4: Gar krūmiem lūrējot, 87a. — 1: Tec, teteri, tec, teteri; 4: Pa siliņu st., 161c. — 1: ruburīti; 4: staigājot, 224d Nr. 2449.

1. Teterīti rubenīti,
Sargā savu līgaviņu!
Es redzēju bisnieciņu
Būdiņā ielienot. 281.

1: Rubenīti teterīti; 2: Glabā; 3: strēlnieciņu, 13b. 379. — 2: Vaktē; 3: ģēģerīti; 4: Ielienot būdiņā, 21d Nr. 3567. — 2: gaspažiņu; 3: ģēģerīti; 4: Ielienot būdiņā, 24a. — 2: Sargi; 3: medinieku; 4: Krūmiņos, 28d. — 1: Rubenīt teterīt; 3: strēlnieciņu, 42. — 2: Sargies savu cekulīt'; 4: Krūmiņos, 59h Nr. 3567. — 2: gaspažiņu; 4: Krūmiņā ielienam, 61a. — 2: māmuļiņu; 4: Siliņā, 63b. — 2: Sargi s. ļaudaviņu; 4: Krūmiņos ielienam, 65a. — 2: Glabā; 3: strēlnieciņu; 4: ielienam, 264k un p. — 1: Rubeniņi teterīti; 3: medenieku; 4: ielienam, 325a. — 1: Rubenīti teterīti; 2: Glabā; 3: ģēģerīti, 325¹. — 3: medinieku, 379. — 1: Rubenīti teterīti; 2: Glabaj; 3: strēlnieciņu, 328b.

2. Ak, teteri rubenīti,
Sargi savu gaspažiņ!

Es redzēju bisniecību
Būdiņā ielienam. 61 g.

3744.

1. Piederēt piederēja

Irbes meita teteram:

Tā mācēja maizi cept

No bērziņa pumpuriem. 41c Nr. 12 pag. 92.

1: Piedienēt piedienēja, 28f. — 1: I derēt piederēja, 111d. — 4: No tiem bērza p., 120c, 133b Nr. 2662. — 1: Saderēju, saprecēju: 2: meitu, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 1: Piederēti p.; 4: No tiem bērza p., 185d. — 2: teteram; 4: No tiem bērzu p., 335 Nr. 1734.

3745.

1. Rubeniņ teterīt,

Ņem irbīti līgaviņu!

Tā mācēja maizi cept

No bērziņa pumpuriem. 311a.

1: Rubenīt, 325c. — 2: Jem, 401.

3746.

1: K. t. čab, k. t. čab; 4: Ko vest irbes baznīcā, 28d. — 1: K. t. šņikst, k. t. šņaukst, 28f.

3748.

2: Meža putņi; 3: Ķikuts; 4: panākšņos, 109b.—1: b. ziema, 131¹ (Mar. Enīte). — 1: V. sniga balti sniegi; 4: gāja, 379. — 1: V. sniga balti sniegi; 4: jāja, 28¹. — 1: V. sniga balti sniegi; 2: kāzas dzer; 4: Es aizjāju panākstos 391 Nr. 266.

1. Teters ņēma irbes meitu,

Zaķīts jāja panāksnos.

Lūss ar lapsu strīdējās:

Ar suņiem nepanāks,

Svina lode tā panāks,

Tai tērauda pederīte. 190b, 282.

3750.

3: gara līpa, 7°. — 149b Nr. 1458, 335 Nr. 1739, 391 Nr. 682, 401. — 1: žagatēja; 3: gara, 22b, 41c Nr. 1 pag. 101. — 1: žvadzināja; 3: gara; 4: lidenāt, 75b. — 1: Ž. lielījās, 157¹. — 2: tapt; 4: līdza 181c.

3754.

1. Es savam bāliņam

Irbīt' vedu līgaviņu;

Tā mācēja maizi cept

No bērziņa pumpuriem. 28¹.

2b, 26c, 30b, 42, 871, 556. — 2: vežu, 7, 18, 41c Nr. 11 pag. 92, 88b. — 2: vežu; 4: pupuriem; ar turp. 5—6: No bērziņu pupuriem, No riekstiņu kodoliem, 28f. — 2: vežu; 3: Tij, 87¹. — 2: vežu, 95b. — 1—2: Sikajam bāliņam Irbes meitu vedīsim, 137c. — 1—2: Jānīšam brālīšam Irbes meitu vedīsim, 137d. 401. — 3: Tij, 344. — 2: ņemšu, 22p. — 2: vežu; 3: maizīt'; 4: pupuriem, 64i.

2. As savam bāeliņam

Irbīt' vežu līgeviņu,

Tij mācēja maizi cept

Nuo bērsiņu pumpuriem. 103b.

3. Vecā māt, tava meita,

Tā būs mana līgaviņa,

Tā mācēja maizi cept

No bērziņa pupuriem. 111h.

4. Es bij' maza meitenīte,

Es mācēju maizi cept

No bērziņa pumpuriem,

No ābeļu lapiņām. 75m.

3: No tiem bērzu p., 6c. 89b, 97b.

3755.

1: Tev, māmiņa, č. d.; 2: Tev būs; 5: Miķeļam; 6: Tam vedīšu; 8: pumpuriem, 111d.; — 3: Juram; 5: Miķeļam; 6: vedīšu; 8: pumpuriem, 137c. — 1: Bija; 4: Jēkapam; 6: (al.: Atvežu); 8: pipuriem, 91h. — 1: Tam tēvam, č. d.; 2: Tur būs; 4: Brenčīšam; 6: vedīšu (al.: Atvežu); 8: pumpuriem, 28¹. — 6: atvešu; 8: pipuriem, 400.

1. Ančam Grieta, Lauram Kača,

Jēkaupam Madaliņa.

Man pašam Jānīšam

Gara sila skrējējiņa. 18 (Kliģenē).

2. Mēs bijām trīs bāliņi,

Trīs bij mūsu vedekliņas:

Šimšam Kača, Lauram Grieta,

Līberam Madaliņa. 18.

3. Mēs bijām trīs brāliņi,

Visiem trim līgaviņas:

Jurģam Grieta, Jankam Katre,

Gadvartam Madaliņa. 311a.

3756.

4: Cēsvainieti; 7: pedeļam; 8: Tam atvežu, 131¹ (L. Paleja).

1. Tev, tētiņ, trīs dēliņi,

Tev būs trīs vedekliņas:

Ancam Grieta, Lauram Kača,

Līģeram Annužiņa. 344.

2. Mes bejam cetri brōļi,

Četres vedem vedekļeņis:

Brenčam Mōre, Jōņam Katra,

Jākapam Madaļeņ',

Pitaram nadatika,

Tis par naudu atsavede,

Tōļi vede, dorģi deve,

Atsavede natikļeit.

Ir meitum, ka vorātu,

Ar kaimiņa kolpyuneiti. 415 pag. 347 Nr. 639.

3757.

1: C. mazputniņi, 264g. — 1: C., cīrulīti; 3: Pavasaras saulītē, 264k.

1. Cīruli, vīruli, kad ņemsi sievu?

— Pavasar(i), pavasar(i), cielas meitu.

161c, 195b, 360, 408 Nr. 219. — 1: Cīrulīti, vīvulīti, 68d. — 1: C., cīruli, 75f, 95d, 278c, 297a, 344. — 1: C., cīruli;

2: Citgad, citgad, 109b. — 1: sieviņu; 4: meitiņu, 118¹. — 1: jemsi, 151b, 158 (Tosmārē). 326a. — 2: Pavasara laikā, c. m., 407h. — 2: P. ņemšu 328b. — 1: viruli; 2: paipalas, 335 Nr. 1255. — 2: Rudeni, rudeni paipalas m., 121f. — 1: jemsi; 2: paipalas, 182 Nr. 246.

2. Cīruli vīruli,

Kad ņemsi sievu?

— Rudeni rudeni,

Paipalas meitu. 285c.

3. Titilbi garlieli, kad ņemsi sievu?

Rudeni, rudeni, cielas meitu. 226c.

2: Pavasari, pavasari, 224a. — 1: Titilbe garķāje, 342¹a.

3761.

1. Cīrulīt, vīrulīt, kad jemsi sievu?

— Pavasar, pavasar, cielas meitu.

Cielava nedeve, raudādama:

«Kam manas meitiņas nicināji
Šādāmi tādāmi melnacēm.» 401.

2. Cīruli, vīruli, kad ņemsi sievu?
— Pausar, tad ņemšu cielavas meitu,
Cielavas meitiņu mellacīti.

«Nedošu, nedošu, kam tu lamāji,
Kam manu meitiņu mellaci sauci.»

— Kas to dzirdēja, ka es lamāju?

«Es pate dzirdēju pirts pakaļā.» 216b.

1: jemsi; 2: Pavasari, pavasari, c. m.; 4: Nidošu, nidošu; 6—7: Kas teica, kas teica? «Es pate dzirdēju, Uz kūts pakšņa
tupēdama.» 292.

3763.

4: par mieža laiku, 391, 401.

3764.

4: pa; 6: Zvirbulis aicina; 7: visādus viesus; 7: Pūcīte uzņēma zvirbuli d.; 10: aizgāja kungami, 264g. — 3: Zvirbulis
aicina visādus putnus; 4: Palika pūcīte; 6: aizsēdās; 7: Pūcīte uzņēma zvirbuli d.; 11: To saka, «Sk. maize» I. (Liel-
Ezerē).

1. Cīrulis nomina pūcei kāju;

Pūcīte nogāja pie kunga sūdzēt.

To saka kundziņš, to gaspažiņa:

Kam gāji kāzās neaicināta? 226c.

2. Cīrulis izvede

Pūcīti dancot.

Cīrulis nomina

Pūcītei kāju.

Pūcīte gāja

Kungam sūdzēt.

Tā saka kundziņš,

Ir gaspažiņa:

Cīrulim dabūt

Par pakaļiņu. 285c.

3. Zvērbuļš kōzys sataisēja,

Vysu gostu saprasēja,

Vysu gostu saprasēja,

Tik palāda napraseita.

Atgōja palāda napraseita.

Izjēme palāda zvērбуļi donncót.

Nūmyna palāda zyērбуļam kōju,

Zvērbuļš palādai izkopō aci.

Gōja palāda da kungam žalótús.

Tū sacēja kungs, tū gaspaža:

Vajag palādai pāriņi dūt. 422a.

1—2: Zvērbuļam beus kozys Iz mižu laiku; 3: Visi gosti sapraseiti, 422a.

3768.

1: Šorīt bija miglas r.; 4: Lakstīgalas d. 180a. — 1: rītis, 190a Nr. 3754, 190 Nr. 994. — 1: šorīt bija liela migla; 4:
Žagatītes, 308a. — 1: Šo rītiņu liela migla. 323d.

3771.

1. Nāciet, visi sīki putni,

Kad es ņemšu līgaviņu;

Strazda vien nelaidiet,

Tas daudzja biķerītes! 311a.

3: Strazdu; 4: biķerīti, 3b, 325c. — 2: ņēmu; 3: Strada v. nevediet; 4: biķerīti, 41a. — 2: ņemu, 69b. — 1: Visi putni sanāciet; 3: Strada, 75b. — 2: ņēmu; 3: Strada: ar turp. 5—6: I stradiņu ielaidiet, Piesargiet biķerītes, 80c. — 3: Strada vieni nelaidiet; 4: biķerīti, 88b. — 3: Strazda līdza neņemiet, 98. — 2: ņēmu; 3: Strazdi vien nenāciet; 4: Tie, 106, 111d. — 2: ņēmu; 3: nevediet; 4: biķerīti, 137e. — 1: Visi putni i nāciet; 3: Stradu v. neņemiet; 4: biķerīti, 324e. — 3: nevediet; 4: biķerīti, 401. — 3: Strada, 88b.

2. Visi seiki putineņi,

Nòcit munā ustobā;

Stroda blòzna nalaidit,

Tys daùzēja bičereites! 434a.

3. Sīki putni kāzas dzēra

Sīkā kārķļu krūmiņā;

Strazda viena nepieņēma,

Tas dauzīja biķerīšus. 157¹.

2: Smalkā kārķļu; 3—4: Melno strazdu neņemiet, Saplēšis biķerīti, 323b. — 2—3: Sīkajos krūmiņos; Strada vien nepielaide; 4: biķerītes, 401.

3772.

1. Zvirbulš kāzas sataisīja

Un daudz gastu saprasīja.

Visi putni saskrēja,

Strada vien nebija. 400.

2. Zvèrbuļš kòzys sataisēja,

Vysu gostu saprasēja.

Visi gosti še saskrēja,

Tik stradiņa vīn navá.

Stradiņam ziņu deve —

Véļ i glòžu napiļáju,

Še stradiņš aiz galdiņa. — —

N.B. Daudz gaŗáka šī dziesma atrodama 427^ob (II pag. 63 Nr. 1); bet atskaņas rāda, ka tā jaunākā laikā darināta, vai vismaz no vecākas dziesmas pārstrādāta.

3773.

2: Vidū j. salinā; 5: Es ar' būtu kāzās gājis; 4: saplēsa, 134c. — 4: Suns; ar turp. 5—6: Kamēr jaunu šūdināju, Tikmēr kāzas pagalam, 28d. — 3: Es ar būtu tai godā, 93b. — 2: akmeņa; 3: I es būtu tai godā, 137c.

3775.

2: skaisti padziedāji; 5: Cielaviņai kāzas dzēru, 42¹.

1. Kur tu dzēri, cīrulīt,

Ka tik skaņi gaviļēji?

Vakar dzēru, šodien dzēru

Cielaviņas godībās. 69b.

4: godiņā, 111d. 379. — 2: padziedāji; 4: kāziņās, 344. — 1: cīrulīti; 3: reiba; 4: kāziņās, 109b. — 1: cīrulīti; 3: reiba;

4: žagatiņas krodziņā, 82. —

3781.

2 un 3: teka; 7: L. īsas kājas; 9: C. viegla s., 15². — 4: Zaķīšam; 6: bruģētājs; 7: Lūsīšam īsi; 9: C. naska s.; 10: viestiņu; 12: Tā galdiņa sl., 41c pag. 88. — 2 un 3: Strazdiņš gāja ziņodams; 9: C. viegla s.; 10: Tā bij viesu; 12: Tā bij galda sl.; 13—14: Krauklītīm gari nagi, Tas bij gaļas kapātājs, 125b (J. Jeruma). — 4: lūgt vedībās; 5: Zaķīšam; 7: Vanagam gari nagi; 9: C. gudra s.; 10: Tā būs viesu; 13: puspelēki, 207k. — 7: īsi nagi; 10: viesiņu, 364¹.

1. Sīki putni kāzas dzēra,

Strazdiņš tek raudādams;

Strazdiņš tek raudādams;

Ko būs ņemti vedējos. 48c.

2. Žagatiņa, garastīte,

Tā celiņa slaucītāja;

Cielaviņa mātes meita,

Tā tiltiņa taisītāja. 65.

3782.

1. Lepnajami puisīšam
Meža putni kāzas dzēra.
Zīle, žube panāksnos,
Cielaviņa vedējos.
Vārņai zili pleci,
Tā ūdeņa nesējiņa;
Lācīšami platas ķepas,
Tas maizītes cepējiņš;
Lapsiņai kupla aste,
Tā istabas slaucītāja;
Vanagami skarbi nagi,
Tas pie malkas skaldīšanas;
Krauklīšami melni svārki,
Tas uguņa kūrājiņš;
Pūcītei ir platas acis,
Tā būs brūtes mičotāja;
Lakstīgalai čakla mēle,
Tā būs brūtes mielotāja;
Žagatiņa goda sieva
Pirmā danča vilcējiņa. 28¹.
2. Kas tur beja, kas nabeja
Seiku putnu kōzeņōs,
Tik atskrēje cilaveņa
Pusnūplāstu cakuļeņu.
Rubisņeica dykta siva,
Tej maizeitis cepējeņa;
Žagateņa garasteite,
Tej ustubys slauceitōja;
Vòleudzeite skaista siva,
Tej vīseišu milótōja;
Kraukļeišam mallni svòrki,
Tys gunjeņis keurējeņš;
Stárceņam gars daguns,
Tys galis kopótōjs;
Vòrņeņai zili svòrki,
Tej katļeņa mozgótōja;
Bezdeļeiga gudra siva
Tej ar višim (al.: gostim) runótōja;
Cilaveņa gludgaļveite,
Tej vadaklys mičótōja. 422a, 422d.

3783.

Lustējieties, sīki putni,
Nu es ņemšos līgaviņu!
Kovārņam ir melni svārki,
Tas pātaru skaitītājs;
Strazdiņš zirgu seglotājs,
Tam ir pelēks mētelis;
Bebra dēliņš ormanītis,
Tam ir cauņa cepurīte;
Zaķīšam ir vieglas kājas,
Tas pa priekšu tekulīts;
Ķikutam ir gara stakle,
Tas karītes turētājs;
Vālodzītei zaļas drēbes,
Tā viesiņu lūdzējiņa;

Lakstīgalai daudz mēlīšu,
 Tā dziesmiņu sācējiņa;
 Žagatiņa lēkātāja,
 Tā dancīšu vīcējiņa:
 Cielaviņai vieglas meitas,
 Tās dancīšu uzvedājas!
 Vilciņam ir liela taure,
 Tas stabuļu pūtējiņš;
 Sunīšam ir žiglas kājas,
 Tas bundziņu sitējiņš;
 Lāčam iraid lielas ķepas,
 Tas malciņas skaldītājs;
 Vārniņai līki pleci,
 Tā būs ūdens nesājiņa;
 Krauklīšam ir liels deguns,
 Tas gaļiņas kapātājs;
 Vāverītei kupla aste,
 Tā galdiņa slaucītāja;
 Bezdelīgai melni brunči,
 Tā rīciņu mazgātāja;
 Lapsai ir skaistas drēbes,
 Tā vien brūtei līdzā sēž. 399 III, 29.
 Bez 3. un 4., 19. un 20., 23. un 24. rindiņas arī G. Bergm. II, Nr. 19; un 58¹a Nr. 4211.
 2. Līksmojaties, sīki putni,
 Dabas māte (?) kāzas taisa;
 Nākat lieli, nākat mazi,
 Nākat visi panākstos!
 Tālāk dziesma tāda pati kā 2. variants, no 3 rindiņas sākot. 263b.

3784.

1: kliezē, sn. švelpe; 2 un 3: Meža gails kladzināja; 4: meitas nedodams, 41c Nr. 2 pag. 103. — 1: sveļpa; 2. un 3: Meža g. kladzināja; 4: meitas nedodams, 335 Nr. 1738.

1. Sniedze svelpe siliņā:
 Kas būs brūtes vedējiņš?
 Dzenīšam raibi svārki,
 Tas būs brūtes vedējiņš. 137h.
 2. Sniedze, brūte, bēdājās,
 Kas nācīs vedējos.
 Baložam dzeltān' svārki,
 Tas bij labs vedējtēvs;
 Dzeņam bija raibas drēbes,
 Tas bij labs brūtganbrālis.
 Vārniņai līki pleci,
 Tā ūdens nesējiņa:
 Kraukļam bija līks deguns,
 Tas gaļiņas kapātājs;
 Žagatiņa viegla sieva,
 Tā bij mājas saimiece;
 Cielaviņa smuks putniņš,
 Tā viesiņu lūdzējiņa. 131¹ (Mar. Enīte).

3785.

1. Sniedze dara saldu alu, —
 Kādu viesi viņa gaida?
 Gaida vēja vanāgeli,
 Savas meitas brūtganīņu.
 Pati sniedze bēdājās,

Kas būs viesu saņēmēja:
 Lapsiņai mīksta mēle,
 Tā būs viesu saņēmēja.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs dūdu pūtējiņš:
 Vilciņam laba temme,
 Tas būs dūdu pūtējiņš.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs galvas glaudītājs:
 Lācīšam laba ķetna,
 Tas būs galvas glaudītājs.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs brūtes vedājiņš:
 Strazdiņam īsi svārki,
 Tas būs brūtes vedājiņš.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs brūtes izcēlājs:
 Zaķīšam vieglas kājas,
 Tas būs brūtes izcēlājs.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs brūtes mičotāja.
 Cielaviņa daiļa sieva,
 Tā būs brūtes mičotāja.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs brūtes mielotāja.
 Lakstīgala trejvalode,
 Tā būs brūtes mielotāja.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kas būs galda slaucītāja:
 Žagatiņa garastīte,
 Tā būs galda slaucītāja.
 Pati sniedze bēdājās,
 Kur ņemsim rīka sievu:
 Vārna tāda puspelēka,
 Tā būs laba rīka sieva. 298i Nr. 2731.

2. Sniedze alu padarīja
 Cīrulīša kāziņās (-ņām).
 Vaicā sniedze uz cīruļa,
 Kas būs brētes vedējiņš.
 — Dzenīšam raibi svārki,
 Tas būs brūtes vedējiņš;
 Melnais strads vieglis vīrs,
 Tas būs vārtu vērājiņš;
 Zaķīšam kleinas kājas,
 Tas kamanu vilcējiņš;
 Ķikutam garas kājas,
 Tas celiņa minējiņš;
 Bezdelīga uķelīte,
 Ar viesiem runātāja:
 Cielaviņa gludgalvīte,
 Tā galdiņa klājējiņa;
 Žagatai gar' astīte,
 Tā galdiņa slaucītāja:
 Vārniņai melni svārki,
 Tā katliņa mazgātāja:
 Krauklīšam liela knāba,
 Tas gaļiņas kapātājs;

Vilciņam liela rīkle,
Tas stabuļu pūtējiņš. 75b. Sal. 335 Nr. 1262.

3786.

1. Šorīt snīga jauns sniedzīnis,
Meža putni kāzas dzer:
Šodien veda lūša meitu
Lāča kunga dēliņam.
Diži putni, mazi putni,
Visi jāja vedībās. —
Tu, lapsīt, loka sieva,
Tu būs' galda klājējiņa.
Tu, vilciņ, stīvs vīriņ,
Tu kumeļu ganītājs.
Tev, zaķīti, lokas kājas,
Tu būs' brūtes kumeliņis:
Zvirbulītis pavārītis,
Nosviluši zābaciņi;
Tu, krauklīti, liels vīriņis,
Tu bij' gaļas kapātājs;
Tu, starkīti, gardegunis,
Tu bij' katla maisītājs;
Bezdelīga šerpa sieve,
Sauc dūšīgi: čīgu čēgu!
Cielaviņa baltgālīte
Baltautiņa sējējiņa;
Tu, vārniņa, puspelēka,
Tu uguna kūrējiņa;
Tu, naģīte, kumpmugure,
Tu ūdeņa nesējiņa;
Žagatīte garastīte
Garā danča vedējiņa;
Lakstīgala grazni dzied,
Tā bij dziesmu teicējiņa. 158 (Nīcā) 161c.

2. Šorītē miglas rīts,
Nu putniņi kāzas dzēra.
Redz. ku' koši piederēja
Ierbes meita teterim! —
Gulbīšam balti svārki,
Tas dižais vedējiņš;
Zaķīts bija žiglis vīrs,
Tas bij vārta vērējiņš;
Dzenītim ass cierītis,
Tas bij malkas ciertējiņš;
Svētputnam garjas kājas,
Tas bij malkas nesējiņš;
Naģē kumpa muguriņa,
Tā ūdeņa briņģētāja;
Strazdiņš kunga sulainis,
Tas nazišu pucētājs;
Vārna laba rīku sieva,
Tai pelēka villainīte;
Žagatē garjastīte,
Tā bij gaļas vārītāja;
Lakstīgalē mīkstmutīte,
Tā bij galda klājējiņa.
(Dziesma esot gaŗaka, bet teicēja turpinājumu piemirsusi.) 189b.

3. Sila Ratķis iegāzēs
 Lielajā niedrājā. [?]
 Sīki putni, sanākat
 Sila dēla kāziņās!
 Vilciņam rupja taure,
 Tas stabules pūtējiņš;
 Sunīšam skaņa taure,
 Tas bundziņas sitējiņš;
 Vārniņai līki pleci,
 Tā ūdens nēsājiņa;
 Krauklīšam līks knāpin,
 Tas gaļiņas kapātājs;
 Žagatiņa garastīte,
 Tā pagalma mēsātāja;
 Lakstīgala lokamēle,
 Tā viesīšu saņēmēja;
 Vāverīte kuplastīte,
 Tā galdiņa uzklājēja;
 Vanagam lieli nagi,
 Tas gaļiņas smēlējiņš;
 Dzērvītei garš kakliņš,
 Tā talerķu uzlicēja;
 Kovārņam melli svārki,
 Tas pātaru skaitītājs;
 Ķikutam garas kājas,
 Tas galdiņa slaucītājs;
 Bezdelīgai melli brunči,
 Tā rīciņu mazgātāja;
 Cielaviņas vieglas meitas,
 Tās danciņu uzvedējas;
 Dzenīšam raibi svārki,
 Tas brūtītes ormaniņš;
 Zaķīšam leitnes [?] kājas,
 Tas celiņu vadonīts;
 Cīruļam strupi svārki,
 Tas vārpiņu attaisējs.
 Brūtītei ir zelta šnores
 Ap vidus apšnorēta. [?]
 Brūte brauce uz baznīcu,
 Dievs dod jaunus arājus.
 G. Bergm. II, 18; un 57c Nr. 4210.

3790.

1. Sniedziņš sniga, putināja,
 Meža putni kāzas dzēra.
 Tur sajāja brieži, lāči
 Lūsas meitas panākstos.
 Ko dabūja brieži, lāči
 Lūsas meitas panākstos?
 Tur dabūja krusta dvieli,
 Alvas lietas pirkstainītes. 146a, 206.

3791.

3: bārdu; 4: Jaunu, 274c. — 4: Jaunu, 280.
 1. Cī, cī, zīle raušus cepa,
 Kādus viesus gaidīdama?

Atjāj zaķis sarkanbārdis
Zīles meitu lūkoties. 360.
2. Ķī, ķī, zīle rausi cepa,
Gaida vasar' [viesi?] atejam.
Atskrej zaķis sarkanbārdis
Ābolainu kumelinu. 158 (Rāvā).

3792.

1: žūbe; 2: Kādus viesus viņa gaida; 3: Atskrej, 190e.
1. Zū, zīle rausus cepa, —
Kādu viesi gaidīdama?
Atskrien zaķis sarkankrūtis
Raibajiem kamzoliem. 272a.
1: Zī; 2: K. v. tu gaidīji; 3: Atskries z. sarkanbiksis; 4: Pumpaiņiem, 264c. — 3: Atskrej; 4: Ar raibiemi, 281d.
2. Čī, čī, zīlīte izcep rausus,
Atskrej zaķīts sarkanu bārdu.

3793.

1. Zīle žuba rausus cepe,
Sakās viesus gaidīdama.
Jāj zaķītis josebārdīts [?]
Ar tiem lūšu iemauktiem. 328b.
2. Zīle žube rausus cepa,
Kādus viesus gaidīdama?
Atjāj zaķis sarkanbārdis
Dābolainu kumeliņu;
Lūku pieši, kaulu segli,
Kaņepkaula iemauktiņi. 300b (A. Punka).

3794.

1. Sī, sī, zīlīt! Zīle cepa pīrāg',
Ar sarkan' bārdiņ' izskrēja zaķītis,
Ar kaulu sedlīt' un lūku piešiem;
Kaņepu kauliņus par iemauktiņu;
Vistiņas spārniņus par mētelīt';
Kaķīša astiņa par zobiniņ'. 33b Nr. 2168.
1: Čī, čī; 3: seglīt', ar l. p.; 4: kauliņi par iemaviņiem; 5: spārniņi; 6: astīte par zobentiņu, 41c Nr. 8 pag. 95. — 1:
pīrāgu; 2: sarkanu bārdiņu; 3: sedliņiem; 4: iemauktiņiem; 5: mētelīti; 6: zobeniņu, 335 Nr. 1262b.

3799.

1: junkarīts; 2: Aizreizojis Vāczemē; 3: Nu būs; 4: Ļīpu, 27b. — 1: junkurīts; 2: Iet, 85d. — 3: ir laiks; 4: gradzenā,
93a. — 1: junkurīts; 3: bij vaļas; 4: Asti, 97a. — 1: junkurīts; 2: uz R. precēties; 3: Nu munis laiks p.; 4: Ļīpu, 112. —
2: jemt; 3: vaļas; 4: gredzenos, 145a. — 3: bij vaļas; 4: griezti, 312. — 2: aizstaigāja uz Vāczemi; 3: Nu bij; 4: asti,
88c. — 2: Brauc uz Rīgu sievu ņemt; 3: Nu ir laiks; 4: Asti g. gredziņā, 300b.

3800.

1. Runči, kaķes aizgājuši
Uz Vāczemi kāzas dzert;
Nu ir laiks pelītēm
Astes griczt riņķītī. 360.
2: Vāczemēi k. dzert; 3: ir vaļas; 4: riņķītē, 391 Nr. 336.

3806.

3: Nu tie grib, 69a un b. — 1: darināja, 121f. — 1—2: Gar sakārni dūmi kūp, Vilks darīja alotiņu; 3: Tas, 407k.

3807.

2: izdancojis, 120c.

3811.
1. Vilciņš kāzas sataisīja
Pašā siena laiciņā.
Vilks aiz galda, lāc's aiz galda,
Ziemels galda galiņā. 380.
3813.
1. Vilciņš dancoja, sila mala trīcēja:
Vilciņš paņēmis lapsiņas meitu. 137d.
3814.
2: Lāpi savu kažociņu; 3: līdceiņa' 137d.
3815.
1. Vēzi, vēzi, sukā galvu,
Liec kronīti galviņā!
Līdaciņas kumeliņi
Iemauktiņus zvadzināja. 325a.
4: Iemaviņus zvadzenāja, 6c. — 1: sukai; 3: kumeļam; 4: Nozvadzēja iemauktiņi, 323b.
3817.
3: Līdceiņa, 93¹c.
3819.
2: galdiņā, 6c. — 1: Vaska manas dzirnaviņas, 87¹. — 1: vaska; 2: Ozoliņu galdiņos, 91c. — 2: Kambarīša dibinā, 92. — 3: manim, māmuļiņa, 93¹b. — 1: Man bij; 2: galiņā; 3: manim, māmuļiņa, 106a. — 2: Sudrabiņa, 109b. — 1: vasku; 2: galdiņā, 127¹b, 407b. — 3—4: Ozolišu dēlišos; Nu taujāju, nu meklēju, 377. — 2: galdiņā; 3: Es taujāju, es meklēju, 379.
1. Bij man vaska dzirnaviņas
Ozoliņa galdiņiem;
Es ruden atvedīšu
Bites meitu malējiņu. 324c.
1: vasku; 3: Atvedīšu bāliņam, 68d. — 1: dziernaviņas; 2: galdiņā, 324a. — 1: Man bij vasku; 2: zariņā; 3: Gan rudeni, 324e.
3820.
3: Kad aizgāju, tad dabūju, 41c pag. 86 Nr. 21. — dzirnaviņas, 161c. — 1: dzirnaviņas; 2: galiņā; 3: Tikām gāju, 171a. — 1: vasku dzirnaviņas; 2: galiņā; 3: jāju; 4: meitas, 181a Nr. 4752. — 2: galiņā; 3: Tik ilg' jāju, līdz atradu, 181c. — 1: dzirnaviņas; 2: galiņā; 3: Tik ilg' jāšu, līdz dabūšu, 181c. — 1: dziernaviņas; 3: Kad aizgāju, tad dabūju, 190a Nr. 4760, 190c Nr. 629. — 2: Ozoliņa; 3: jāju, līdz sajāju, 191 h. — 1: dzirnaviņas; 2: Lauk' ozola; 3: Tik ilg', 216b. — 1: vasku; 4: malējiņ', 391 Nr. 255.
1. Man, bitīt, man, bitīt,
Sav' meitiņu malējiņu!
Man bij' vaska dzirnaviņas
Ozoliņa galdiņā. 401.
4: Ābeļ' koka maltevīte, 311a. — 1: Man, bitīte, man, bitīte; 4: zariņā, 321.
3822.
2: izauga; 3: sestdien a.; 4: nāca, 1911. — 1: Kas kaitēja tev, sēnīte; 2: meitiņa d. paauga; 4: precenieki, 164m. — 1: kaiš' tev, sēnītei; 2: meitiņa drīzi auga; 3: sestdien auga, 190f. — 1—2: Kas, māmiņa, tev kaitēja, Tev meitiņa ātri aug; 3: sestdien a., 207s.
1. Laime, laime tai mātei,
Tai meitiņas ātri auga:
Piekdien dzima, sestdien auga,
Svētdien jāja precenieki. 219b.

2: drīz uzauga, 108b. — 2: ātr' izgāja, 264d un h. — 1: māmiņai; 2: meitiņa drīz uzauga, 251. — 1: Labi, labi; 2: meitiņa drīz uzauga; 3: sestdien a.; 4: precībnieki, 259a. — 1: Tai māmiņai laba laime; 2: meitiņa; 3: sestdien a., 282. — 2: drīzi; 4: s. gāja tautiņās, 20b.

2. Tā bij māte, tai bij meitas,

Tā māc meitas audzināt:

Piektdien dzima, sestdien auga,

Svētdien jāja precinieki. 264d, 3641.

1: Tā bij laba meitu māte; 4: precenieki, 244. — 1: Tā ir m., tai ir m.; 4: precenieki, 246i. — 1: To māmiņu gan pazinu; 2: Kas, 271a.

3823.

1: Kad es dzimu, kad es augu; 2: darināju; 4: precinieki, 88b. — 1: Kad man bija, 404²a. — NB. Mīklas dziesma. Uzminējums Nr. 2839. Tā zīmējas arī uz tautu meitu, kas jauniņa iziet tautās.

1. Kod maņ beja lelai augt,

Kod pyūreņu pidareit?

Piktdiņ dzymu, sastdiņ augu,

Svātđiņ jōja preciniki. 427¹c.

2. Piektdien dzimu, sestdien augu,

Svētdien jāja precenieki.

Kad man bija lielai augt,

Kad pūriņu darināt? 407b.

2: precinieki; 4: piedarīt, 93¹b. — 5—4: Vai jūs traki, ciema puīši, Ļaujāt pūru piedarīt, 16.

3824.

1. Vacu mani vacynōja,

Kod maņ beja vacai byut?

Piktdiņ dzymu, sastdiņ augu,

Svātđiņ gōju tautenōs. 435a.

3825.

2: K. darba darītāja; 4: precenieki, 345.

1. Piektdien dzimu, sestdien augu,

Svētdien jāja precenieki.

Kāda vīra sieva būšu,

Kāda māļa malējiņa? 30b.

2: precinieki, 112b. — 2: precinieki; 4: K. darba darītāja, 281a. — 4: māļu, 283. — 2: precinieki; 4: Kādu māļu, 324e. — 2: nāca; 3: K. puīša s. biju, 407b.

3829.

1. Dūmi kūp, meži deg,

Zaķītim mājas deg;

Zaķītim nabagam

Sadeg goda kamzoliši. 241g.

1: Sili dega, meži dega. 347.

2. Zaķīts kļiedza, zaķīts brēca,

Zaķam skāde notikusi:

Zaķīšam sadegušas

Lecamās pastaliņas. 134c.

2: notikuse; 3: sadeguši; 4: Lecamie kamzoliņi, 22p.

3830.

1. Vai Dieviņ, vai Dieviņ,

Kāda sausa vasariņa!

Siliņš dega, puriņš dega,

Trušam kamzoli' ar nodega. 228.

3831.

1. Visi meži svila, dega,
Zaķīts skrēja purkšķēdams;
Zaķīšami sadeguši
Lecamie kamzoliši. 407a.
4: kamzoliņi, 335 Nr. 1257. Sal. Nr. 2321.

3832.

1: Siliņā dūmi kūp, 28d. — 2: skrēja; 3: nodeguši; 4: kamzoliņi, 58. — 1: deg; 4: lindraciņi, 75b. — 1: Silīts; 3: nosviluši; 4: lindraciņi, 97a. — 1: sili deg; 4: kamzoliņi, 106.
1. Zaķīts kļiedza, zaķīts brēca,
Zaķīšam muiža deg;
Zaķīšam sadeguši
Lecamie ķelderīši. 119¹.
2: Puri deg, meži deg; 3: nosviluši, 4b, 61e un f. — 2: Tēva muiža aizdegās, 27b, 71a. — 1: Z. kļiedz, z. brēc; 3: nodeguši, 59h Nr. 3529. — 4: kamzoliņi, 90. — 4: kamzoliši, 275, 326a, 327 Nr. 294. — 4: Paši goda kamzoliši, 318a.
2. Zaķīts kļiedza, zaķīts brēca:
Puri deg, meži deg!
Zaķīšam nosviluši
Liecami ķelderīši. 61 g.
1: kļiedz, z. brēc; 2: Zaķīšam muiža deg (al.: Puri deg, meži deg); 3: nodeguši; 4: Lecami, 59f (II, 72). — 2: Zaķīšam muiža deg; 3: sadeguši, 88c.
3. Zaķīts kļiedze, zaķīts brēce,
Zaķīšam muiža dag;
Zaķīšam sadaguši
Lecamie kammzuoliņi. 103b.
4. Silā zili dūmi kūp,
Kas tos dūmus kūpināja?
Zaķīšam sadeguši
Sievas mātes kamzoliņi. 127¹b.
1: Siliņš dega, dūmi kūp; 3: nosviluši; 4: Mīlestības kamzoliši, 52².
5. Skuķe, skuķe, tev būs tiesa,
Kam siliņu dedzināji!
Zaķītim nabagam
Līela skāde notikuse:
Sadeguši siliņā
Pāriņš zelta zābaciņu. 179b.

3833.

1. Zaķīts kļiedza, zaķīts brēca,
Zaķam muiža nodeguse:
Zaķīšam sadeguši
Paši goda kamzoliši. 40.
1: z. sauca; 4: Lecamie kamzoliši, 320b. — 2: Zaķīšam m. dega, 317d.

3834.

1: Kam tu silu d., 9. — 1: tev strāpe, 18. — 3: Rubeniņa; 4: Zīda k., 19c. — 1: b. tev slikti; 2: Kam tu silu d.; 3: Rubeniņa lielmātei, 26a. — 1: Zīle, zīle, b. t. strāpe; 3: Rubeniņa, 41c Nr. 9 pag. 95. — 3: R. mātītei, 80c. — 3: Rubesnīcas g.; 4: Vasku, 88c. — 1: tev strāpe; 4: Sviesta k. izkusušas, 97g. — 1: Zīle, zīle; 2: Par ko silu d., 98. — 4: Zelta k., 111d. — 1: tev maksa; 4: Zelta k., 111h. — 1: b. tev slikti; 2: Kam tu silu svilināji; 2: Teterīša; 4: Samta k., 120c. — 1: tev strāpe; 4: Zīda k., 127¹b. — 1: Sargies, sīli, strāpe būs; 4: izkusušas, 137d. — 1: tev būs strāpe; 2: svilināji; 4: Vasku, 137e. — 4: tev strāpe; 2: Kam tu silu d.; 3: Teterīša; 4: Zelta k., 141¹ (Em. Cikuss). — 3: Teterīšu lielmātei; 4: Zelta kurpas, 141¹ (M. Jurgis). — 1: Zīle, zīle, tev būs strāpe; 3: Gulbulīša g., 161c. — 1: Zīle zīle; 3: Rubeniņa; 4: Zelta k., 311a, 325c. — 1: tev strāpe; 3: Rubeniņa; 4: Zīda kleita sadeguse, 311b. — 1: Sīle, sīle, b. t. strāpe; 3: Rubeniņa, 319b. — 3: Rubeniņa; 4: Santa k., 321. — 2—3: Kam tu mežu svilināji; Vanadzīņa madāmai, 325e. — 4: Vasku, 335 Nr. 1254. — 3: Teterīša māmiņai; 4: Santa k., 379. — 3: Rubesnīcas g.; 4: Vasku, 400. — 3: Rubeniņa; 4: Zelta k., 401. — 4: Samta k., 407d, 408 Nr. 229.

3835.

1. Seiļi, seiļi, beus tev tisa,
Kam siļeņu dadzynaivi!

Rubiņeņa gaspažai

Zeida kūrpis sadagušas. 422a.

1: tev byus bāda; 2: dadzynòji; 4: Zalta, 419¹a. — 2: dadzynòji; 4: kurpes sadagušas, 422a. — 1: Pitereit bròleļiņ; 2: siļiņu; 3: Rubiņiņa; 4: Voska, 422b. — 1: byus jev strāpe; 2: dadzynòji; 3: Dravinika; 4: Voska, 427a.

2. Sīli, sīli, nebūs labi,

Kam siliņu dedzināji!

Tur sadega zelta kurpes

Rubenīšu māmiņai. 112b.

3. Pēterīt bāleliņ,

Kam siliņu dedzināji?

Tur sadega vaska kurpes

Rubenīša māmiņai. 69f.

1: Pēter, šķelmi, būs tev strāpe; 5: zaķīšam; 4: Smalku kārklu istabiņa, 101a.

4. Pēterīti bāleliņ,

Kam siliņu dedzināji?

Rubenīša gaspažai

Vaska kurpes sadegušas. 91c, 104.

1: Miķelīt tēvbrālīt; 2: Teterīša (un: Rubenīša), 15a, 18 (Kliģenē). — 1: Ai, bāliņ, ai, bāliņ; 3: R. māmiņai; 4: Samta bikses s., 75b. — 3 Teter' kunga g.; 4: Vasku, 118¹. — 1: Pieterīti brāleliņ; 3: Rubeniņa; 4: Zelta k., 324a, 325a. — 1: bāleniņi; 3: Rubeniņu māmiņai; 4: Vasku 407b.

3836.

1. Zīle zīle, būs tev tiesa,

Kam siliņu dedzināji!

Rubeniņa gaspažai

Zīļu kurpes sadegušas. 407k.

3837.

1. Pēterīti bāleliņi,

Kam siliņu dedzināji?

Kur odziņas lasīsim,

Kur telītes ganīsim? 93¹b, 98, 104.

3: lasīsam; 4: ganīsam, 68d. — 1: Ai, Pēterīti bālulīt; 2: svilināji; 4: Kur ābulu kaltēsim, 73b. — 1: Sīli, sīli, būs tev strāpe, 91g. — 1: Pieterīti, Pāvuliņ, 111h. — 1: Pieterīti (un: Pēterīti); 3—4: Kur telītes ganīsim, Kur odziņas lasīsim, 112, 118¹, 344. — 1: Ei, Jānīti, Pieterīti; 4: barosim, 121n. — 1: Pieterīti; 3: lasījām; 4: ganījām, 407h.

2. Pēterīt bāleliņ,

Kam siliņu dedzināji?

Kur telītes ganīsam?

Kur odziņas lasīsam?

Kalnā teles ganīsam,

Purvā ogas lasīsam. 69f.

3838.

1. Sili dega, meži dega,

Sadeg zaķim kamzolīši.

Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla krustībās.

— Kur es iešu krustībās,

Man nav goda kamzolīšu.

— Es tev došu kamzolīšus,

Pazolētus zābaciņus. 216b.

2. Dūmi kūpa, meži dega,

Zaķīts lēca raudādams:

Zaķītime nabagame

Sadeg goda kamzoliši. —

Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla krustubās.

— Labprāt ietu, nelepotu,

Nav man goda kamzolišu. 151b.

1: D. kūp, m. deg, 3: Zaķītim nabagam; 7: Ietin ietu, neliegtos, 142b. — 1: D. kūpe, m. dege; 6: kristībās; ar turp. 9—10; Nāc, zaķīti, nelepoji! Došu goda kamzoli, 145a.

3. Zaķīts kļiedze, zaķīts brēce,

Zaķim muiža nodegusi;

Zaķim muiža nodegusi,

Nodeg dārgi kamzoliņi.

Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla krustībās.

— Iešu, kūmiņ, nelieģšos,

Dabūs kamzoli, oderīti. 21d Nr. 3529.

3839.

1. Sili svila, meži dega,

Zaķīts jāja taurēdams.

Zaķīts vilku satikās,

Aicin' vilku krustabās.

— Es būt' gājis, neliegtos,

Man nav goda mētelīša,

Mani goda mētelīši

Ar uguni nosviluši. 190f.

3840.

1: Vilciņš; 2: krustībās; 3: Ieš', vilcini, nelieģšos; 4 un 5: kamzoliši; 6: Pa mežiem sadeguši, 224o Nr. 4439.

1. Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla krustībās.

— Iet', vilciņi, neliegtos,

Nav man goda kamzoliša. 49.

2: krustabās; 3: Iešu, kūmiņ, bet nelēkšu, 97d. — 1: Vilciņš; 2: krustubās; 3: Ietin ietu, nel., 4: kamzolišu, 149g. — 3: Ieš', v., nelieģšos, 224o Nr. 3103. — 3: Ietin ietu, nel., 229¹. — 3: Ieš', vilciņ, nelieģšos; 4: Pirkšu goda kamzoli, 270d.

2. Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla krustībās.

— Ieš', vilciņ, nelieģšos,

Pirkšu goda kamzoli.

Nodeg sili, nodeg meži,

Nodeg zaķim kamzolītis. 261, 272a, 281d.

Sal. Nr. 2312.

3. Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla kristībās.

— Iet', vilciņi, neliegtosi,

Nav man goda kamzoliņu,

Siliņš svila, meži dega,

Man nosvila kamzoliņi. Austr. 1888. g. Nr. 44.

3—4: Zaķīts labprāt būtu gājis, Tam nebija kamzolišu; 5: purviņš dedza; 6: Nosvilst zaķim kamzoliši, 251.

3841.

1. Vilciņš zaķi aicināja

Sava dēla kristībās.

— Iet', vilciņi, neliegtos.

Nav man goda kamzoliša,

Nav man goda kamzoliša,

Ne zolētu zābaciņu. 188°.

2. Lapsa zaķi krūmos lūdza
Sava bērna kristabās.
— Iet' es ietu, neliegtos,
Nava goda priekšautiņa. 407b.

3842.

1. Zaķīts vilku aicināja
Sava bērna kristībās.
— Ietu kūmās, neliegtos,
Nava goda kamzoliņu. 109b un o, 111c, 335 Nr. 1258.
2. Zaķīts vilku aicināja
Sava dēla krustībās.
— Ietin iešu nelieģšos,
Šuj man goda mundieriņu,
Zilu, zaļu mundieriņu,
Pazolētus zābaciņus! 264g. 171b.

3843.

1: Incītei; 4: Ar incītes, 41c Nr. 2 pag. 132. — 1: Kaķītei; 3: aizkūpuši; 4: Ar kaķītes, 174e. — 1: Incītei dui bēniņi; 2: duji; 3: aizkūpējši; 4: Ar incītes, 190c Nr. 871. — 1: Incītei; 3: aizkūpējši; 4: Ar incītes, 255. — 1: Zaķītim; 3: aizkūpēja; 4: No zaķīša, 264g. — 1: Kaķītei divi bērni; 4: No kaķītes, 71.

1. Kaķīšam bērnš nomira

Ziemas svētku vakarā;
Visi meži miglu meta
Aiz kaķīša asarām.

6c, 15a, 27b, 28d, 421, 91f, 120c, 121f, 126a, 322e, 331c. — 3: V. koki nosarmoja; 4: No, 26a. — 5: Visas sniega kupeniņas; 4: Ar, 28d, 126b (pie katras rindiņas piedziedājums: «tatarī, tatarī»), 131¹ (Alv. Liepiņa), 134a. — 3: V. m. apsarmoja; 4: Ar, 30b, — 5: V. koki, 33c, 76, 105. — 3: V. kalni; 4: No, 69a, 75k. — 1: Čigānam dēls; 3: V. kalni; 4: Ar čigāna, 73b. — 1: K. dēls; 2: Pašā Ķūķu; 3: V. kakti, 74b. — 4: Ar, 75b, 871, 112b, 137d. — 2: Meteniša v.; 4: Ar, 75f. — 1: K. dēls; 3: V. krūmi; 4: No, 85. — 1: K. dēls; 3: V. kalni, 91c, 931, 106. — 1: Jānišam dēls; 2: Pašā Jāņa v.; 5: V. kalni; 4: No Jāniša, 91g. — 1: Čigānam; 4: No čigāna, 98. — 3: V. purvi, meži slīkst, 108a. — 2: Meteniša v.; 4: No, 108¹. — 4: No, 109b, 111d, 137d, 335 Nr. 1247. — 3: Visa zeme piemigloja; 4: No, 118¹. — 1: bēns; 3: Visa zeme nomiglosi; 4: Ar 119¹ (Late Ansberga). — 3: Visa zeme nomirkusi; 4: Ar, 131¹ (Mar. Enīte). — 2: Jāņu dienas v.; 3: Visa zeme nomiglojse; 4: Ar, 138. — 3: Visa zeme m. m.; 4: Ar, 141. — 1: Kaķītei; 2: vakarāi; 3: āzmiglojši; 4: Ar kaķītes, 164c. — 3: V. lauki nomiglojši; 4: Ar, 174e. — 1: Kaķītei; 3: V. m. aizkūpēja; 4: Ar kaķītes, 181 d. — 1: Kaķītei; 3: V. krūmi āzmiglojši; 4: Ar, 181h Nr. 192. — 1: Kaķītei; 2: vakariņu; 3: V. koki; 4: No kaķītes, 185c. — 1: Runcītim; 2: vakariņu; 3: V. lauki m. laida; 4: Ar runcīša 185d. — 1: Incītei; 2: vakariņu; 3: V. lauki nomigloja; 4: Ar incītes, 190e. — 1: Runcītim; 3: Visa Runda āzmigloja; 4: No runcīša, 198a. — 1: Kaķītei; 3: nomigloja; 4: Ar kaķītes 199. — 1: Incītei; 2: Pašu piektu vakariņu (Pašā piektas vakarā); 3: aizkūpēja; 4: Ar incītes, 208b, 208c. — 1: Kaķītei; 3: V. lauki nomigloja; 4: No kaķītes, 224d Nr. 1919. — 1: Vilciņam; 3: nomigloja; 4: Ar vilciņa, 229¹. — 1: Kaķītei; 3: nokūpēja; 4: No kaķītes 241 g. — 1: Kaķītei; 2: vakariņu; 3: V. lauki; 4: Ar kaķītes, 249. — 1: Kaķītim; 3: aizplūduši, 263a. — 1: Kaķītim; 3: aizkūpuši; 4: Ar, 264c. — 1: Zaķītim dēls; 2: Pirmā svētku; 3: V. krūmi norasoja; 4: Ar zaķīša, 264g, 271b. — 1: Kaķītim; 5: V. lauki nosarmoja; 4: Ar, 274c. — 1: Zaķīšam; 3: V. lauki; 4: No zaķīša, 275, 327 Nr. 292. — 1: Kaķītim; 3: Krūmi, meži piesarmoja; 4: No, 279a. — 1: Kaķītim; 3: V. lauki nomiglojši; 4: No, 281b. — 2: vakarāi; 3: V. lauki nomigloja; 4: No, 286, 289c. — 1: nosprāga; 3: aizsarmoši; 4: No, 290f. — 1: nosprāga; 3: V. lauki apmigloja; 4: No, 297a. — 5: V. lauki, 311a un b, 322b, 401. — 1: Zaķīšam; 3: nomigloja; 4: Ar zaķīša, 323b. — 3: Visa zeme; 4: No, 324d. — 5: V. lauki; 4: No, 324e. — 2: Pašā Jāņu v.; 3: V. krūmi apmigloja; 4: No, 325c. — 3: V. lauki; 4: Ar, 325c, 346, 404, 410. — 1: Kaķītimi; 3: Pilni krūmi rasas bira; 4: No, 333. — 1: Kaķītim; 3: V. krūmi aizkūpuši; 4: No, 347. — 3: V. lauki apmigloja; 4: Ar, 360, 391 Nr. 1112, 401. — 1: Kaķam bērni noslāpuši; 4: Ar, 380. — 3: Duris, logi aizsaluši; 4: No, 401. — 1: Kaķītim; 3: V. kakti; 4: No, 407b.

3844.

1. Visi kalni miglu meta
Ar kaķīša asarām:
Kā kaķīts neraudāja,
Kaķam bērni nomiruši. 125.

2. Kačēits raud, kačam bāda:
Kačam bārni izgaisuši
Zimys svātku vokorā
Lyla snīga kuponā. 426¹b.
3. Kačēišam bārns nūspróga
Zimys svātku vokorā.
Vysys snīga kupaņeņis
Ar kačēiša osorām. 424b.

3845.

1: Runcītīm; 3: nomigloja; 4: runcīša, 200f.

1. Kačīšam bērns nomira

Ziemas svētku vakarā.

Visi meži miglu meta

Ar kačīša asarām. 407k.

1: Kačītei; 4: No kačītes, 7¹. — 1: Vilciņami, 3: V. m. nočarmoja; 4: No vilciņa, 401 (2b). — 1: Kačītei; 3: V. m. aizmigloja; 4: kačītes, 226i. — 3: V. m. nomigloja (al.: Pilni krūmi piemirkuši); 4: No, 270d. — 3: V. m. aizkūpuši; 4: Aiz, 300b (J. Pālītis). — 3: Visi kali miglu m.; 4: No, 325h. — 3: Trīs dieniņas; 4: No, 39a. — 3: Trīs dieniņas migla meta; 4: No 45¹ — 3: Trīs dieniņas migla m.; 4: Aiz, 91g. — 3: Trīs dieniņas; 4: Aiz, 190b, 220b, 282. — 3: Trīs gadiņus migla m.; 4: No, 325e.

2. Ziemas svētku vakariņu

Kačītei bērns nomira.

Visi lauki nomigloja

No kačītes asarām. 1911.

3848.

1: V. sauca; 2; nosprāguši; 3: Nosprāgst visi rātes kungi, 174b. — 1: V. dīca, v. kauca, 379.

3851.

1: Balodīti, balodīti; 2: nevesela, 75m. — 2: nevesela, 88b, 111d, 405. — 3: Kā; 4: Mana tēva druviņā, 120 c.

3852.

1: Pūti, pūti, balodiņ; 3: Ņems' tu c., 207m, 229¹. — 3: nibūs; 4: nimilēs, 270a. — 1: balodīti, 274c. — 1: balodīti, 270b.

3853.

2: pazuduse; 3—4: Kam tu laidī savu sievu Manā griķu druviņā, 134c. — 2: pazudusi; 5: miežus zagi; 4: Kalpa puīša t.. 131¹ (L. Paleja). — 5: Kam tā gāja miežus zagt; 4: līdumā, 22p.

3855.

2: nomiruse; 3: Neva t., neva t.; 6: Purva b. galiņā, 264k. — 2: T. sieva; 6: Purva b. galiņā, 335 Nr. 1251. — 5—6: trūkst. 1911.

1. Rubu, rubu, teterīti,

Tava sieva nomiruse.

Nava tiesa, nava tiesa,

Vakar ēda pumpurīšus. 182 Nr. 254.

2: T. māte, 264c. — 1: rubenīti; 3: Niekī, nieki, u. t.; 4: V. bija pumpuros, 281d. — 1: Rubeniņi vekterīti; 2: T. māte; 3: Ej, melīti, nemeloj; 4: pumpuriņus, 324a. — 1: Rubi, rubi; 2: nomirusi; 4: pumpuriņus, 71. — 2: T. māte nomirusi ar turp. 5—6: Vakar ēda pumpurīšus Purva bērza galiņā, 188¹.

3856.

4: Bērni pakaļ, 188¹. — 1: teterīt, 41c Nr. 2 pag. 101, 224d Nr. 2450, 391 Nr. 1111, 401. — 1: Rubi, rubi, rubenīti; 3: Ņems' tu c.; 4: Bērni pakaļ, 335 Nr. 1720. — 2: nomiruse; 224r.

3857.

1: R., rubeniņ; 2: nomiruse; 3: Jemsi, 401.

3861.

4: jēru zaglim, 207m. — 3: dažam labam sieva; 4: jērzaglam, 207t.

1. Vilciņš brēca, vilciņš kauca,
Vilkam sieva nomiruse.
Nomirst dažam labam vīram,
Ne tik tādam jēru zaglim. 300b. (J. Puriņš).

3862.

2: raka kapu; ar turp.: Dievs paņēma kančuku, nodzina zemē, 152. — 1: visi gani; 4: Dzens k. krustiņu; 5: Visi mazi; 7: nese vēstiņu; 8: kāpe, 4ic Nr. 22 pag. 203. — 2: C. beda dobi; 5: Visi sīki p.; 6: Dižais dunduris, 141¹ (P. Janka). — 1: visi gani; 4: Dzens kale krustiņu s. apsē; 5: Visi sīki p.; 7: nese vēstiņu tēv' un mātei, 319b Nr. 2420, 391 Nr. 1113. — 1: visi gani; 2: dobi; 3: Žagata zvanīja zaļā kokā; 5: Sīkie putniņi, 319¹, 325c. — 2: raka kapu, 3641.

1. Viens gans nomira, visi gani raudāja,
Visi sīki putniņi pātarus skaitīja,
Cūka raka dobi, dzenis kala zārku,
Dzeguze zvanīja sausa koka galā. 328b.
2. Viens gans nomira, citi gani raudāja,
Dzenis kala krustu sausā priedē,
Cūka raka kapu augstā kalnā,
Sīki, mazi putniņi pātarus skaitīja. 281.
3. Vins gons nūmyra, vysi goni raudāja,
Cyūka roka dubi augstā kolnā,
Dzeņs kola šķerstu sausā kūkā,
Zeile nese vēsti tāvam ar mōti,
Lai dora olu, lai cap plōciņus,
Lai it gaņeņa pavadeitu. 427¹a.

3863.

Ar retiem nesvarīgiem pārgrozījumiem arī: 16, 21d Nr. 3382, 30, 30b, 219b, 270a. — 8—10: Dievs paņēma kančuku, nodzina zemē. Krizdama zemē nolauza kājiņu, Labo kājiņu, kreiso radziņu, 270d.

1. Viens gans nomira, citi gani raudāja,
Cūka raka dobi, kaza krimta zārku;
Dzeguze zvanīja sausas egles galiņā;
Dzenis kala krustu, zīle nesa ziņu,
Zīle nesa ziņu, lai cep pīrāgus. 125 b. (J. Anitens).
2. Viens gans nomira, citi gani raudāja,
Cūka raka dobīti, dzenīts kala krustiņu;
Zīlīte čī, čī čīvināja,
Tēvam mātei ziņu nesa. 125b.

3864.

1. Viens gans nomira, citi gani raudāja,
Cūka raka kapu, dzenis kala krustu;
Dzeguze zvanīja sausa koka galā;
Zīlīte žubīte pātarus skaitīja;
Dižais dunduris sprediķi sacīja. 215b.
Ar turp. 6—7: Suns sita bungas, kaķe stabulēja, Ķipari dancoja raibām biksām, 200a. — 2: kapus; 5: sprediķu, 224c Nr. 2568, 224d Nr. 1950. — 4: Z. ž. tā dziesmu dziedāja, 262c.
2. Stāsti, stāsti, stāstulīte,
Ko redzēji ganiņos?
— Cūka raka dziļu bedri,
Kaza kāpa debesīs. 115a.

3865.

1. Vins gons numyra,
Vysi gony raudova.

Zieĵla niesia viesti
Tavam ar moti.
Tavs ar moti atsacieja:
Kad jyus ju nusytot,
Licit kur grybit,
Gryudit kocz purmalà!
Sorkons vieprys dubi roka,
Dzieņc krystu kola
Iz auksta kolna,
Locs grudia, brydz mola,
Bitie majzi ciepieja,
Boita kuciejta svistu nieja.
A ciejrulaņcz olu dora
Kumelenia padienià.
Ti dzier kungi un sulajni,
Ziami lejka doncojuti. 414.
Nr. 114, 427°b (II. p. 67 Nr. 6).

DABA BĒRNU DZIESMĀS.

KAĶIS PEĻO.

3867.
Ko tie manim labu dara,
Pieci kaķi, kaķēniņi?
Skalus vien grabināja,
Aizkrāsne gulēdami. 105.

3868.
Incīti kaķīti,
Pirc kumeliņu!
Neiesi kājām
Pelīšu ķert. 279a.

3869.
Incītei kaķītei
Pieci kumeliņi.
Neiesi kājām
Pelītes medīt. 206¹.

3870.

Runci, runci, kaķi, kaķi
Iesim abi peļu ķert!
Pašūsīm bērniņiem
Peļu ādas kažociņu! 241e.

3871.

Kic, kaķi, peļot,
Negaidi vakara!
Tavs tēvs nomira,
Pelītes ķerdams. 335.

3872.

Kic, kaķi, peļot,
Neguli krāsni!
Tavs tēvs nomira,
Pelīte mutē. 85.

3873.

Inciņ kaķīt,
Pīsam vīzītes!
Rīt būs svētdiena,
Iesam ciemā!
Tu iesi klētē,
Es istabā;
Tu ķersi pelītes,
Es jaunas meitiņas. 41c.

3874.

Pīncīt kaķīt,
Iesim ciemā!
Tu iesi namā
Gaļiņas ēst,
Es iešu istabā
Aliņu dzert.
Tevi suņi saries,
Mani brāļi saņems. 335.

3875.

Runci, runci, lādē plinti!
Peles bērni ķīvējās. 208d.

3876.

Kic, kaķīti, peļu ķert,
Iesim paši vāverot!
Kaķis nesa divas peles,
Mēs pustrēšas vāverītes. 112.

3877.

Kaķīts raud, kaķīts burgš,
Uz pakaļas sēdēdams;
Vien' pelīti tas norēja,
No tās kungi tiesas prasa. 400.

KAĶIS KREIMA LAIŽA.

3878.

Mans runcītis sasaskaitis,
Apsajozis zobeniņu;
Uz māmiņu sasaskaitis,
Kam ķērniņai vāku vāze. 143b.

3879.

Apskaitās mans runcītis,
Piejozās zobentiņu;
Kreima ķērna aizkrāsē,
To gribēja pušu cirst. 191d.

3880.

Mans kaķīts piejozies
Līdz pusīti zobentiņu,
Gribēj' manu piena spanni
Vidū pušu pārdaļīt. 407a.

SUNS UN KAĶIS.

3881.

Suns ar kaķi aizkrāsē
Lielī, ilgi strīdējās:
Kaķīts saka: man mūriņš,
Sunīts saka: aizdurvīte. 69a.

3882.

Suns ar kaķi strīdējās,
Aizkrāsē tupēdami.
Kaķis suni pievārēja,
Piemūrīti paturēja. 69a.

AVENIŅŠ.

3883.

Aveniņ, aveniņ, kā tev klājās?
Tu zin', Dieviņ, kā man klājās:
Ziemu sieniņš, vasaru zālīte,
Pavasarsiltāis ūdentiņš. 75b.

3884.

Labrīt, āzīti, kā tev klājās?
Tu zin', Dieviņ, kā man klājās:
Ziemu sieniņš, vasaru zālīte,
Rudeni aukstāis ūdentiņš. 333.

KAZIŅA.

3885.

Kaziņ' mana likradzīte
Man pieniņa devējiņa:
Pienu ēdu, pienu dzēru,
Pienā muti nomazgāju. 15².

3886.

Man bij viena balta kaza,
Tā man deva pulka piena:
Pienu ēdu, pienu dzēru,
Pienā muti nomazgāju. 169.

3887.

Kiz, kaziņ, kārklu graužt,
Negrauz brāļa ozoliņ'!
Lai stāv brāļa ozoliņš,
Kur putniem uzamest,
Kur putniem uzamest,
Rīta dziesmas nodziedāt! 86c.

3888.

Kis, kaziņ, kārklu graužt,
Negrauz brāļa ozoliņ'!

Lai stāv brāļa ozoliņ',
Kur bitēm nolīgot! 86c.

CŪKA.

3889.
Cūciņa ceļu tek,
Sivēniņi ceļa malu,
Austiņas kustināja,
Kājiņas čabināja. 290g.

3890.
Cūka taisa čabuliņas,
Jākāpj zīļu ozolā;
Ikām cūka čabas taisa,
Jau zīlītes nobirušas. 407h.

3891.
Cūka cepe kukulīti,
Sakās braukt ciemiņā.
— Kādu velnu viešņa nāk
Ar tik garu deguniņu! 322a.

VILKS JĒRU ZAGLIS.

3892.
Vilciņš būdu darināja
Biezajā eglājā;
Kad atnāks miglas rīts,
Jēriem braukt ormaņos. 59d.

3893.
Vilciņš kauce, vilciņš rauda
Dūnaiņajā ezerā.
Nāc, vilciņ, maliņā,
Es tev došu melnu jēru! 323b.

3894.
Ai, vilciņ garkājīti,
Palaid rikšus silmaliņu!
Tur aizdzina ciema gani
Div' pulciņi balt' aitiņu. 325a.

3895.

Ku', vilcīti, tu tecēji,
Kaula pieši kājiņā?
— Es tecēj' uz jūrmali
Pie jūrmales aitiņām,
Jūrmalē taukas aitas,
Reņģu galvām nobarotas. 61g.

3896.

Grietiņa meitiņa,
Dzen kazas kūtī!
Spigacis raugās
Caur lazdu krūmu. 360.

3897.

Skaiti, vilks, pātarus!
— Es, tēvs, nemāku.
Kazuļi, jēruļi,
Tie mani pātari. 68e, 290g, 335 Nr. 1260.

3898.

Vilciņš kļiedze, vilciņš brēce,
Vilkam bērni nosaluši.
Kur nu būs jēru zagļi,
Aitu bērnu rājējiņi? 75b.

3899.

Gani kļiedza, gani brēca:
Vilks noslīka Daugavā!
Nekļiedziet, nebrēciet,
Gana tādu jēru zagļu! 68d.

PIECI VILKI.

3900.

Pieci vilki vilku vilka
Pa slidošu ledutiņu;
Visi pieci viens prātis,
Visi astes kustināja. 131¹, 325e.

3901.

Pieci vilki vilku vilka
Pa sludenu ezariņu;
Visi pieci nepavilka,
Astes vien kustināja. 11.

3902.

Pieci vilki vilku vilka
Pa slidenu ezariņu;
Divi kalti, trīs nekalti,
Visi līdz stīvējās. 39b.

3903.

Pieci vilki vilku vilka,
Otri pieci brīnējās,
Otri pieci brīnējās,
Ka tie pieci stīvējās. 278c.

3904.

Pieci vilki danci veda
Ap to lielu siena kaudzi;
Citam aste kā kodeļa,
Citam ausis kā lemeši. 56.

3905.

Pieci vilki kalniņā
Lielu garu tiesu spriež;
Kaut kundziņš to zinātu,
Tur būt' laba muižas vieta. 42¹.

LĀCIS DRAVNIĒKS.

3906.

Lācīts kāpa ozolā,
Sakās kunga dravenieks.
Kur tev dzeins, kur vācela,
Kur, lācīti, medu liksi? 524a.

3907.

Vilciņš saka uz lācīša:
Kur, lācīt, medu ņēmi?
— Es uzkāpu ozolā,
Jaunu puišu dējumā. 335 Nr. 1748.

3908.

Lācis kāpa ozolā,
Bite koda kājiņā.
Vai, bitīte, nepazini
Sava veca dravenieka? 18.

3909.

Lācis kāpa ozolā,
Bite koda pakaklē.
Vai tu, akla, nepazini
Sava veca dravenieka? 28d, 91c.

3910.

Lācīts kāpa ozolā,
Bite koda papēdī:
Lācīts kāpa ozolā,
Salda medus meklēdams. 91h.

3911.

Lācis kāpa ozolā,
Bite koda vēderā;
Jo tas lācis augstu kāpj,
Jo tā bite sīvi kož. 158.

3912.

Lācis kāpa ozolāi,
Bite dūra vēderāi;
No tā viena dūrumiņa
Lācim pumpa vēderiņš. 229¹.

3913.

Lācīts kāpa ozolāi,
Bitīt' koda ļipiņā.
Kāp, lācīti, no ozola,
Lai skrien bite medu nest! 7°.

ZAĶĪTIS, BALTĻIPĪTIS.

3914.

Zaķīt, zaķīt, baltļipīt,
Tādu tavu melošanu!
Tev lūpiņas pārsprāgušas,
Melu ziņas nēsājot. 364¹.

3915.

Zaķīts leca par tīrumu
Septiņiem gabaliem:
Divi ausis, četras kājas,
Septīt' ļīpa pakaļā. 76.

3916.

Opsasā, aijajā!
Zaķīts lēkāj' krūmiņos:
Div' austiņas, cetr' kājiņas,
Septītā ļipiņa. 65a.

3917.

Cilpu, cilpu, zaķīts skrēja,
Negrib cirst līdumiņu.
— Kaut tu manu ļīpu cērt,
Ne zariņa nepacelšu! 401.

ZAĶIS BADĀS.

3918.

Ko tu, zaķi, pukājies
Mana tēva tīrumā?
Iznāks mana tēva suņi,
Novilks tavu kažociņu. 300.

3919.

Ko tu, zaķi, pukājies,
Mana tēva atmatā?
Atskries mana tēva suņi,
Novilks tavu kažociņu,
Novilks tavu kažociņu
Ar visām kņopītēm. 281a un b.

3920.

Es būt' gauži raudājuse,
Aiz smiekliem nevarēju:
Sila zaķis nobadīja
Manu mazu brūtgāniņu.
Ai, zaķīti, rakarīti,
Nobadīti brūtgāniņu!
Paga, paga tu, zaķīti,
Es tev' skaisti apdziedāšu:
Kas dzirdēja, kas redzēja,
Zaķam sirmu kumeliņu?

Rībēt vien ierībēja
Mana tēva līdumā. 407b.

3921.
Pēters gāja zaķus šaut
Uz to zaļu rudzu lauku;
Nāk mājā raudādams,
Zaķis purnu izbadījs. 301¹b.

3922.
Zaķis manu tēvu spēra
Ar pakaļas kājiņām;
Kad es speršu zaķīšam,
Zili dūmi nokūpēs. 164m.

CAUNE UN VĀVERE AUDZINA BĒRNUS.

3923.
Ai, caunīte, vāverīte,
Kas tev kāra šūpulīti?
— Priede, egle man pakāra,
Vēja māte šūpotāja. 37, 264c, 298d, 347.

* * *

Kas kait caunei negulēti
Vāverītes ligzdiņā? B. V. 23574.

* * *

Vāverītes ligzdiņai
Vairāk sūnu, ne žagaru. B. V. 24278.

3924.
Cauna, cauna, vāverīte
Gudrus bērnus audzināja:
Pate (un: pati) guļ siliņā,
Bērni sila maliņā. 118¹.

3925.

Gudra caunīt' i bijusi,
Gudri bērņus audzējusi:
Kad kājiņas apāvusi,
Tad ielaida siliņā. 111c.

3926.

Gudra bija vāverīte,
Gudri bērņus audzināja:
Starp priedītes, starp eglītes,
Lai caunītis neredzēja. 216b.

3927.

Gudra, gudra vāverīte,
Gudri bērņus audzināja:
Pate (un: pati) guļ ligzdiņā,
Bērņi ligzdas maliņā. 29c, 30b, 110c, 116.

3928.

Gudra bija vāverīte,
Gudri bērņus audzināja:
Pati brida dziļus dubļus,
Bērņus laipu laipināja. 181b Nr. 1212, 143b.

3929.

Gudra sila vāverīte,
Gudri bērņus audzināja:
Pate (Pati) ēda ciekuriņus,
Bērņi alkšņa pumpuriņus. 281c.

3930.

Vāverīte gudra sieva,
Gudri bērņus audzināja:
Pate ēda pumpuriņus,
Bērņiem deva kodoliņus. 241f.

KURMIS.

3931.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kas zem zemes muižu valda?
— Kurmišam samta svārki,
Tas zem zemes muižu valda. 68d, 86a.

3932.

Atminiet, sveši ļaudis,
Kas bij zemes mērnieceiņš?
— Kurmīts zemes mērnieceiņš,
Čūska šņores vilcējiņa. 69a, 111h un i.

3933.

Es jums došu, sveši ļaud's,
Savas mīklas atminēt.
Atminiet, sveši ļaud's,
Kas bij zemes mērnieceiņš?
— Kurmīts stigu dzinējiņš,
Čūska šņores vilcējiņa. 111c.

GAILĪTIS UN VISTIŅA.

3934.

Kas kait gaiļam nedziedāti,
Rītā auzas, vakarā,
Kas nabaga teteram,
Sīki bērza pumpurīši. 196e un f.

3935.

Dziedi, dziedī tu, gailīti,
Ar to kaula deguniņu!
Dziedādams nopelnīji
Kaņepīšu vācelīti. 86b, 407h.

3936.

Gailis vistu mīļi tur'
Par visim putniņim;
Dabon miezi mēslienāi,
Sauc vistiņu raudādams. 172s.

3937.

Gailīts saka uz vistiņas:
Līdīsim kaņepēs!
Rītu būs lietūs diena,
Nevar tālu vazāties. 137d.

3938.

Gailīts tek pa priekšīņu,
Kaņepītes bārstīdams;
Vistiņ' tek no pakaļas,
Kaņepītes lasīdama. 59d un e.

3939.

Cib, cib, vistiņ,
Kaņipu dārzā!
Nu māte man deva
Kaņipu kreklu. 224o.

3940.

Gailīts brauca kaņepēs,
Ar sudraba vāģīšiem,
Vista sēd vāģīšos,
Cekuliņu grozīdama. 388.

3941.

Gailīts saka uz vistiņu:
Brauksim miežu tīrumā!
Divi sirmi kumeliņi,
Četri vaska skritulīši,
Zelta groži, vara pīcka,
Sudrabiņa iemauktiņi. 407a.

3942.

Put, vistiņa, put, gailīt,
Brauksim miežu dārziņā!
Četri kalti ritenīši,
Pieci sirmi kumeliņi. 319c Nr. 382.

3943.

Gailīts gāja ar vistiņu
Sev vietīņas meklēties;
Vista nesa paladziņu,
Gailīts vārtu atslēdziņu. 69a.

3944.

Gailīts vistu aicināja:
Iesim salmu gubenī!
— Dziļa ziema, īsas kājas,
Tāļu salmu gubenīts. 224n.

3945.

Čaba, čaba, vist' ar gaili,
Kur jūs abi tecēsiet?
Dziļš sniedzīņš, salti vēji,
Tāļu salmu gubentiņš. 120¹a.

3946.

Cibu, cabu, vist' ar gaili,
Kur jās abi čāpāsiet?

Īsas kājas, dziļi dubļi,
Tālu salmu gubenīts. 281d.

3947.

Cibu, cibu, vist' ar gaili,
Pa ozola lapiņām;
Īsas kājas, garš celiņš,
Līdz tai salmu pūnītai. 322b.

3948.

Gailīts prasa vistiņai:
Kur mēs abi gulēsim?
Īsas kājas, dziļi sniegi,
Tālu salmu gubenīts. 121p.

3949.

Tā vistiņa ar gailīti
Abi divi dudināja,
Abi divi dudināja,
Kur naksniņu pārgulēt,
Īsas kājas, dziļš sniedziņš,
Tālu salmu tupesītis. 161f.

CĪRULĪTIS.

3950.

Cīrulītis augsti dzied
Par visiem putniņiem;
Dievam gudris padomiņš
Par visiem ļautiņiem. 125b.

3951.

Augstu dzied cīrulītis
Pār visiem putniņiem;
Augsta Dieva valdīšana
Pār visiem ķēniņiem. 120c.

3952.

Cīrulīts mazputniņš
Augsti dzied debesīs,
Izdzirst Dievu spēlējot,
Eņģeļišus dancojot. 321.

3953.

Cīrulīti mazputniņ,
Ko redzēji debesīs?

— Es redzēju debesīs
Dul' un bērus kumeliņus;
Dul' un bērus kumeliņus, —
Uz akmini auzas ēda. 149b Nr. 2092.

3954.
Cīruliņ mazputniņ,
Ko redzēji debesīs?
— Redzēj' pili nodegam,
Redzēj' citu uztaisām. 335 Nr. 1727.

3955.
Cīrulīti mazputniņi,
Neej strazdu pulciņā!
Strazdiņami pulks bērniņu,
Noplūks tavu cekulīti. 173.

3955¹.
Guli, guli, cīrulīt,
Papardītes krūmiņā,
Lai saulīte neredzēja
Tavu daiļu cekulīti! 161c.

3955².
Cīrulīti, cīrulīti,
Pavasara dziedātājs!
Vai tu lado neiesali,
Cinie ziemu gulādams? 88b.

3956.
Izdzirdu cīruli,
Pavasār dziedot;
Izdevu kažoku,
Tik nenosalu. 41c Nr. 3, pag. 106.

3957.
Cīrulis dziedāja,
Vasara nāca;
Cep, māmiņ, kukuli!
Es iešu ganos.
Ja cepsi lielu,
Tad dzīšu tālu;
Ja cepsi mazo,
Pie vārtiem ganišu. 68d.

ZĪLE.

3958.

Zīle mani aicināja
Kaņepēs šūpoties.
Ai, zīlīte, ai, žubīte,
Pušu lūza kaņepīte. 401.

3959.

Zīle žubi aicināja
Kaņepīšu dārziņā.
Ej tu viena, es neiešu,
Man vakar šautri svieda! 324e.

3960.

Zīle žubi aicināja
Par Daugavu riekstu šķīt.
Atskrien žube raudādama,
Jau riekstiņi nobiruši. 22h, 407d, 408 Nr. 192.

3961.

Čī, čī, zīlīte,
Kur tavi bērniņi?
— Tīruma galā
Akmeņu krastā. 141¹.

3962.

Zīlīte žubīte,
Kur tavi bērniņi?
Kas viņus šūpo,
Kas viņus auklē?
— Vējmāte šūpo,
Vējmāte auklē. 19b, 401.

3963.

Sī, sī, zīlīte,
Kur tavs tēvs?
Kur tavs tēvs,
Kur tava māte?
— Skambinu kapos
Apakš lika bērza. 272a.

3964.

Zīlīte žubīte,
Tā mana māsiņa,
Tā skaisti dziedāja,
Upītes malā. 10.

3965.
Zīlīte žubīte
Audeklu meta,
Atskrēja vanags,
Samudžināja. 161c.

3966.
Sī, sī, zīlīte,
Vanags tevi kodīs;
Vējam spalviņa,
Vanagam kauliņš. 401 (2b).

LAKSTĪGALA.

3967.
Es pazinu to putniņu,
Kas dzied vēli vakarā;
Tā daiļā lakstīgala
Dzelteniem spārniņiem. 86c.

3968.
Mežmalā ganīdama,
Putnu dziesmas klausījos:
Zīle loka, žube vilka,
Lakstīgala trīcināja. 241e.

3969.
Dziedi skaņi, lakstīgala,
Manā rožu dārziņā!
Ja tu skaņi nedziedāsi,
Uzlaidīšu vanadziņu,
Uzlaidīšu vanadziņu
Pūkainām kājiņām. 14, 43b, 111c, 121i, 163, 181c.

3970.
Dziedi skaisti, lakstīgala,
Kaparkalna galiņā!
Ja tu skaisti nedziedāsi,
Atsolīšu vanagam.
Vanags tevi saplēsīs
Pa vienai spalviņai. 7°.

DZEGUZE KŪKO.

3971.

Kūko, mana dzeguzīte,
Ziedošā ābelē!
Lai zied tavi spārnu gali
Kā ābeles balti ziedi. 97a, 182 Nr. 245, 335 Nr. 1715.

3972.

Kam kūkoji, dzeguzīte,
Mana tēva ozolā?
Ja tev nav zaļas birzes,
Kūko ievas galiņā! 145a.

3973.

Nekukē, dzeguziņ,
Manē tēv' ozolē!
Rītē ies griķ's pļaut,
Nocirs tavu deguniņ'. 229¹.

3974.

Nekuko, dzeguzīte,
Mana tēva ozolā;
Skrej pār jūru kukodama,
Kuko niedres galiņā! 264g.

3975.

Kuko, man dzeguzīte,
Zelta laipu laipodama;
Kad pārlūza zelta laipa,
Kuko niedres galiņā! 379.

3976.

Kuko augsti, dzeguzīte,
Laid balstiņu līdz zemei!
Augšā tevi Dieviņš dzird,
Zemē mani bālenīši. 264g.

3977.

Kūko koši, dzeguzīte,
Mana tēva aplokā;
Ja tu koši nekūkosi,
Uzlaidīšu vanadziņu. 145a.

3978.

Kuko, kuko, dzeguzīte!
Tu kuko, es lello;
Tu zaļā birzītē,
Es brālīša laukmalā. 196e un f.

3979.

Kuko, manu dzeguzīti!
Es pretī atkukošu,
Es pretī atkukošu,
Kā savai māsiņai. 264g.

3980.

Kūkodama dzeguzīte
Pras' ganam kukulīša.
Vai tu traka, dzeguzīte,
Tā ganam pašam nav! 6a.

STRAZDS.

3981.

Zīl' ar strazdu mācījās,
Sausas egles galiņā;
Zīle strazdu izmācīja,
Igauniski trallināt. 379.

3982.

Igauniski strazdiņš dzied
Rīgas torņa galiņā;
I es gribu mācīties
Igaunisku valodiņu. 68d. 92.

3983.

Tupi, tupi, čurni, čurni,
Strazdiņ, ceļa maliņā!
Tupēdams, čurnēdams
Sagaidīji cielaviņu. 68a.

3984.

Melni strazdi, puspelēki,
Kur šo nakti gulēsāt?
— Šai ciemā smalka birzs,
Tur šo nakti gulēsīm. 111d.

3985.

Strazdiņš jāja pieguļā
Ar pelēku mētelīti;
Ne pa vārtiem neizjāja,
Iejāj zelta ozolā. 71a.

BALODIS.

3986.

Apgāzās baložam
Diķī kviešu vezumiņš;
Trīs birkavi, seši podi,
Tas baloža vezumiņš. 118¹.

3987.

Dūku, dūku, balodīti,
Manā griķu druviņā!
Kad es iešu griķu pļaut,
Nocirtīšu deguntiņu. 264k un p, 271, 301¹.

3988.

Pūti, pūti, balodīti,
Manā griķu gabalā!
Kad es nākšu griķus pļaut,
Nocirtīšu cekulīti. 323b.

3989.

Balodītis ūzu prasa,
Ozolā tupēdams;
Kur es ņemšu, balodīt?
Man nav ūzu nesātāja. 41c.

3990.

Čučī, zelta balodīti,
Cukuriņa būdiņā!
Citi putni savus bērnus
Pa krūmiem izkaisījši. 196i.

3991.

Čučī, guli, balodīti,

Cukuriņa būdiņā!

Visu dienu vanadziņis

Apkārt tevi ladināja. 224h.

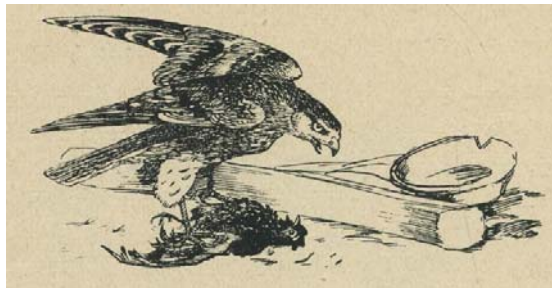
3992.

Čučī, guli, balodīti,

Cukuriņa būdiņā!

Atskrej rītu vanadziņš,

Nokož manu balodīti. 218.

VANAGS.

3993.

Eita, bērni, skatīties,

Ko tās vistas kladzināja!

Vanags sēd ozolā (jeb: vītola)

Dzelteni zābakiem. 45a.

3994.

Gailīts brauca kaņepēs

Ar sidraba vāģīšiem;

Vanags sēd ozolā,

Zaļas acis grozīdams. 28d.

3995.

Ik kuram, ik kuram,

Ira savs rājējiņš:

Baltajām vīstīņām

Pelēkais vanadziņš. 80c.

3996.

Vanags prasa zīlītei:

Kur tu tādus bērnus ņēmi?

— Kas tev bēda, vanadziņ,

Kāda māte, tādi bērni. 85d.

3997.

Vanags prasa zīlītei:

Kur tu tādus bērņus ņēmi?

— Pate šķīlu, pat' perēju,
Pat' godīgi izvadāju. 85d.

3998.

Sargies, lauka cielaviņa!

Šaus tev' zviedru vanadziņš,

Šaus tev' zviedru vanadziņš

Ar tiem vaska cimdiņiem. 73b.

PŪCES BĒRNI.

3999.

Tu, pūcīte platactiņa,

Ko tie tavi bērņi dara?

— Mani bērņi kājas aun,

Jāt cāļiem panākstos. 216b.

4000.

Pūcīte, pūcīte,

Tev smuki bērņiņi!

— Kā pate māte,

Kā pate māte!

— Resnām galvām,

Platām acīm!

— Tēva vellā,

Tēva vellā! 7¹.

4001.

Vanadziņš brīnījās,

Pūcei auga skaisti bērņi.

— Kas tev bēda(s), vistu zagli,

Kāda māte, tādi bērņi! 41b, 408 Nr. 179.

SĪKI PUTNI VĀĢĪŠOS.

4002.

Kur braucat, sīki putni,
Vāģīšos satupuši?
— Mēs braucam tai zemē,
Kur bij silta vasariņa. 188°.

4003.

Kur brauksiet, medņa bērni,
Vāģīšos sasēduši?
— Brauksim priežu siliņā,
Smalkajās priedītēs. 41c Nr. 1 pag. 100.

4004.

Kur brauksati strazda bērni,
Vāģīšos sasēduši?
— Brauksim priežu siliņā,
Smalkajās skujiņās. 74a.

4005.

Kur brauksiet, sīļa bērni,
Važiņās sasēduši?
— Uz lielā priedulāja
Smalkajos ciekuržos. 270d.

PUTNU DZIESMAS.

Lakstīgalas dziesma.

4006.

Kur bi, kur bi? — Tirgū, tirgū.
Ko pirk', ko pirk'? — Zirgu, zirgu.
Cik nodev', cik nodev'? — Ort', ort', ort'.
Kāds bi, kāds bi? — Klibs, klibs, klibs. 258c.

Bezdelīgas dziesma.

4007.

Kamēr māte viesi vada,
Tikmēr bērni gaļu cep!
Iztek tauki ugunī,
Vidžu, vidžu, čirrks! 137d.

Strazda dziesma.

4008.

Viņ' ļauds ēd olas,
Viņ' ļauds ēd gaļu,
Kas man dos, kas man dos!

Ni katla kārs,
Ni guns kūrs,
Pietic's, pietic's kā citi vīri. 379.

4009.
Rubu, rubu, teterīti,
Manā griķu druviņā!
Kad es iešu griķus pļaut,
Nocirtīšu deguntiņu. 207s.

4010.
Tiri, tiri, rubenīti,
Sausas egles galiņā!
Gan tu rītu tirināsi
Mana sieva, balodīte!

Cīrulis dzied aukstā pavasarī:
4011.
Arāj, arāj, paklāj kažoku,
Tagadīt, tagadīt nokritīs! 188¹.

4012.
Pūru, puspūru olu dēj
Mana tēva kulītē. 91g.
— Vai tu rūc, vai nerūc,
Driķos tevi nelaidīšu. 69a.

Kā dižais meža balodis pūš:
4013.
Ļaudis muļķi, kaisa zierņus,
Es bij gudra, salasīju,
Sarkanajā kulītē. 224d Nr. 1955, 224c Nr. 2573.

4014.
Muļķis vīrs zirņus kais',
Es bij' gudris, salasīju
Pa vienam graudiņam. 182 Nr. 255.

4015.
Zīle saka: čī, čī!
Lakstīgala: triku, triku!
Zīle saka: tautas nāk;
Lakstīgala: brāleliņi. 324e.

4016.
Zīle saka: ķī, ķī, ķī!
Vālodzīte: vāluvil!

Zīle saka: tautas jās;
Vālodzīte: bāleliņi. 190b.

TRĪS PUTNIŅI SKAISTI DZIED.

4017.
Gulu, gulu, miegs nenāk
Apakš kupla ozoliņa;
Kā bij man miegam nākt,
Putni dzied zariņos! 97g.

4018.
Trīs putniņi sīki čirkst,
Smalkā lagzdu krūmiņā;
Trīs meitiņas sīki dzied
Skaistā bērzu birztiņā. 282.

4019.
Trīs putniņi gražni dzied
Viņā lauka maliņē;
Tie dui gāja pannu, pannu,
Tas trešais rebu, rebu. 161c.

4020.
Trīs putniņi skaisti dzied
Smalkā lazdu krūmiņā;
Divi saka: ņemsim sievas!
Trešais saka: lai paliek!
Trešais saka: lai paliek
Līdz citam rudenam! 93b, 403.

VĒJA MĀTE ŠŪPO PUTNU BĒRNUS.

4021.
Kas sīkiemi putniņiem
Mežā kāra šūpulīti?
Priede, egle, tā pakāra,
Vēja māte šūpotāja. 292.

4022.
Balodīti, balodīti,
Kur tu kāri šūpulīti?
Kalniņāi, vējiņā,
Kuplajā bērziņā:

Kad es pats nepatapu,
Lai šūpoja vēja māte. 224k.

4023.

Šūpoju, auklēju
Baložu bērniņus,
Es pate balode
Zariņa galā.
Uzlēca vāvere,
Nosvieda zemē.
Sniedz', sniedzu rociņu,
Nevaru sasniegt,
Sauc', saucu balsīti,
Nevaru sasaukt;
Paliek mani bērniņi,
Kā cīrulīši. 401 (2b).

4024.

Zīlīte, žubīte,
Kur tavi bērniņi?
Kas tos šūpos,
Kas tos lolos?
Vēja māte šūpos,
Vēja māte lolos. 224r.

4025.

Čī, čī, zīlīte,
Kur tavi bērniņi?
— Augstā kalnā,
Liepiņas galā. 391 Nr. 1103.

4026.

Čī, čī, zīlīte,
Kur tavi bērniņi?
— Augstajā kalnā,
Liepiņas galā.
Zīlīte žubīte,
Kas viņus auklēja?
Vēja māte šūpoja,
Vēja māte auklēja. 290f.

4027.

Vīlu, vāļu vālodzīte,
Kas tev kāra šūpolīti?
— Priede, egle, tā pakāra,
Vēja māte pašūpoja. 224b, 262c.

4028.

Vīlu, vālu, vālodzīt,
Kas tev kāra šūpolīt’?
— Priede, egle, tā pakāra
Likajai bērziņā;
Vēja māte pašūpoja,
Gar manimi staigādama. 274c.

4029.

Citi putni maziņos
Cintiņās perināja;
Vālodzīte gudriniece,
Tā pakāra šūpulīti. 137f.

4030.

Citi putni, grēcenieki,
Savus bērnus raudināja;
Vālodzīte gudra sieva,
Zarā kāra šūpolīti,
Lai vējītis kustināja,
Lai bērniņi neraudāja. 97a.

4031.

Vīlu, vālu, vālodzīte
Kārklā kāra šūpolīti;
Citi putni slinki bija,
Savus bērnus brēcināja. 240a un h.

4032.

Viļu, vaļu, vālodzīte,
Kur pakāri šūpulīti?
— Aiz kalniņa lejiņā,
Kuplajā liepiņā. 121i.

4033.

Vilu, valu, vālodzīte,
Kārklā kāru šūpolīti:
Ja es pate nevarēju,
Lai šūpoja vēja māte. 257a.

4034.

Viļu, viļu, vālodzīte,
Kas tev kāra šūpulīti?
Pati viju, pati kāru,
Vēja māte šūpotāja. 120c.

4035.

Nevienami tā nebija,
Kā vālodzes bērniņam:
Cik vējiņis eglē pūta,
Tik eglīte šūpojās. 275.

PUTNI AUDZINA BĒRNUS.

4036.

Diža putna bērniņš biju,
Dižas manas kājas, rokas:
Pats gulēju silināi,
Kājas sila malināi. 164m.

4037.

Maza putna bērniņš biju,
Gaņas kājas audzināju:
Pats gulēju ligzdiņāi,
Kājas ligzda maliņā. 264p.

4038.

Ik vakaru, ik vakaru
Savu kurš žūžināja:
Irbe savu irbēniņu,
Sloka savu slocēniņu. 379.

4039.

Ikkurš savu, ikkurš savu
Vakarā čubināja:
Irbe savu, krauklis savu,
Vējīns savu vanadzīn'. 61c Nr. 210.

4040.

Ikkurš savu, ikkurš savu
Vakarā čučināja:
Vilciņš savu, lācīts savu,
Irbīt' savu arīdzan. 61e, 48.

SLINKIE PUTNI.¹⁾

4041.

Ķizu, ķizu cīruļam,
Porai dzert nedabūja:

¹⁾ Teikā par Daugavas rakšanu slinkiem putniem, kas nepalīdzējuši rakt, aizliegts tekošā ūdenī dzert.

Citi putni aku raka,
Tu staigāji lellodams. 172s.

4042.
Kizu, kizu ķiveļam,
Strautā dzert nedrīkstēja:
Citi putni aku raka,
Tu staigāji zābakos. 161c.

4043.
Kizu, kizu ķuruļam,
Purvā dzert nedabūsi:
Citi putni aku raka,
Tu staigāji zābakots. 161c.

4044.
Kizi, ķizi, pīlēniņ,
Strautā dzert nedabūji:
Citi putni aku raka,
Tu staigāji zābakos. 212a.

4045.
Visi putni namu dara,
Pīle gula dienasvidu.
Ķize, ķize, pīlei namu!
Strautē dzērt nedabū. 190c.

MEŽA PUTNI.

4046.
Klusi, klusi meži šņāca,
Nedzird putnu čirkstinām;
Vai tik maz dziedātāju?
Vai dieniņu nesaprot? 42¹.

4047.
Padziedi, putniņi,
Pavīterō!
Viss tavs lolojums
Manāji rokā. 158.

4048.
Padziedi, putniņ,
Pavīterō:
Ielec krūmā,
Tā tava muiža! 391 Nr. 1101.

4049.

Čim, čim, putniņ,
Čim, putna bērniņš!
Ielēca krūmā,
Tā viņa muiža;
Nobira lapiņa,
Tā viņa sagša. 161c.

4050.

Visas manas goda drēbes
Meža putnu mugurā:
Sīlim sagša, dzenim raibe,
Žagatai mēlenīte. 208b.

4051.

Visa mana daiļa rota
Meža putnu rociņā:
Dzenišam raibi svārki,
Dzilnai zaļa villainīte. 120c.

4052.

Visa mana goda rota
Meža putnu rociņā:
Dzenis manu raibīt' nesa,
Dzilna mēļu villainīti. 77.

4053.

Vaicoja, rube uz ērbeiti,
Voj lab' dzeivót pūreņa molā.
— Naciš lab' pūreņūs dzeivót:
Atgòja soltums, apsola zídi,
Atskréja putni, apéde úgys. 427b.

4054.

Simt mazi putniņi jūrmalē,
Ko tie tur dara jūrmalē?
Citi grazni dziedāja, citi gaviļēja,
Citi gauži raudāja kalniņa malā. 161c.

MEŽA MĀTE.

4055.

Meža māte putnus sauca,
Kalniņā stāvēdama:
Irbe Grieta, sloka Maija,
Teterīga Madaliņa!
Meža tēvs savus sauca,

Lielu tauri taurēdams:
Sīlis Pieča, dzenis Jurka,
Sikspārnītis Bērtulīts!

4056.

Meža māte putnus sauca,
Vai ir visi vakarā:
Krauklis Juris, sīlis Ancis,
Rubeniņš Bērtuliņš;
Sloka Grieta, irbe Maija,
Paipalīte Madaliņa!

4057.

Klusiņām klausījos,
Meža māte putnus dala:
Irbe Grieta, mednis Anss,
Rubenītis Bērtulīts. 88b.

4058.

Klusiņām klausījos,
Ko solīja meža māte:
Meža māte man solīja
Žagariņu graužējiņu. 17a, 120c, 137d, 344.

4059.

Dieviņš skaita grāmatā,
Vai bij visi meža putni.
Ūpis bija, āpšis bija,
Sarkankrūša vien nebija,
Sarkankrūša vien nebija,
Baltvēderes vāverītes. 146b.

4060.

Es varēju meža putnus
Pa vārdam izdziedāt:
Megnis Juris, irbe Grieta,
Teterīts Bērtulīts;
Cīrulim Andrejam
Nosviluši zābaciņi. 161c.

4061.

Labrīt, labrīt, meža māte,
Ko tie tavi putni dara?
— Zaķis līda līdumiņu,
Lapsa pirti kurenāja,
Dzenis kala tipu tapu,
Raibi svārki mugurā. 71c.

4062.

Zaķīts līda līdumiņu,
Irbe lasa žagariņus,
Māk ezītis pukšīnāt,
Arkla raugas saistīdams. 134a.

4063.

Seskis līda līdumiņu,
Irbe lasa žagariņus,
Māk ezīts pukšīnāt,
Arkla virves raisīdams. 134c.

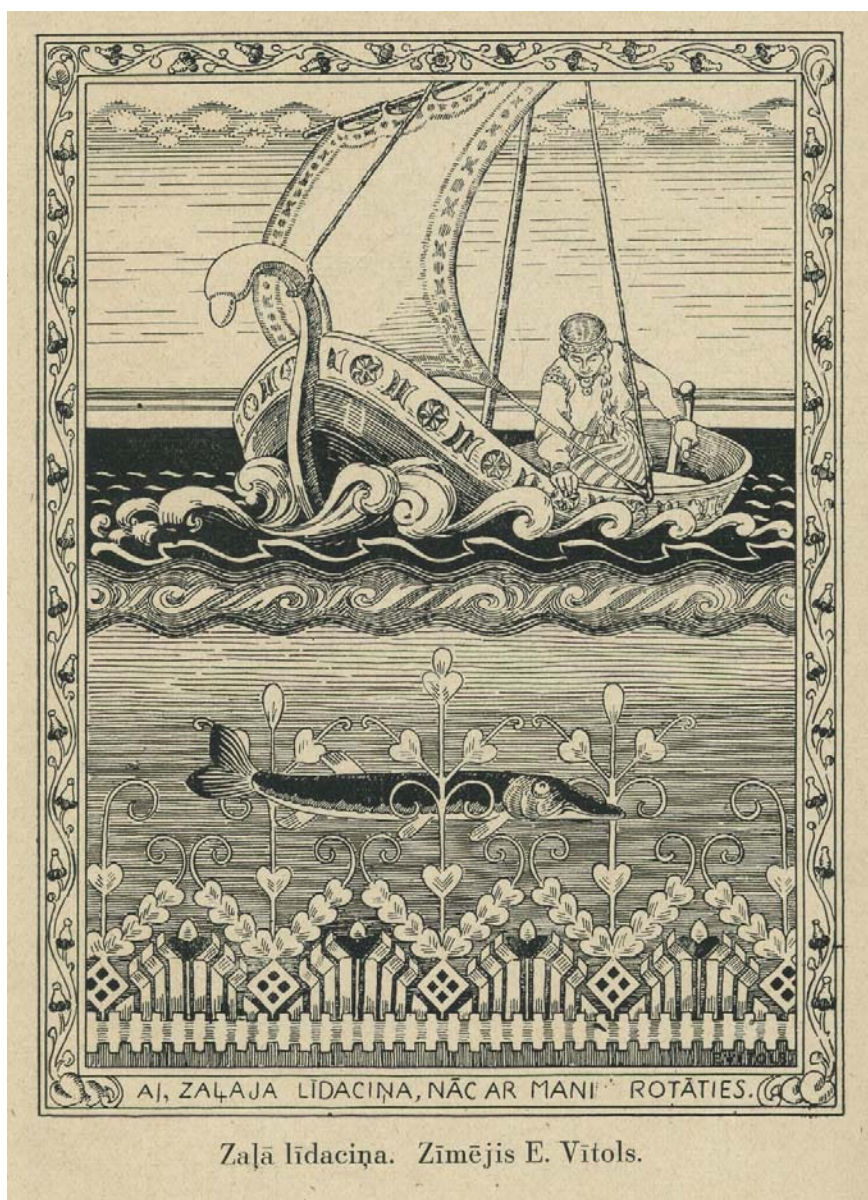
4064.

Krauklīts līda līdumiņu,
Vārna krāve žagariņus,
I āzīts murškināja,
Sav' arkliņu stādīdams.

4065.

Lieli putni, mazi putni,
Visi brauca žagaros;
Mazajam putniņam
Apsagāza vezumiņš. 80d.

LĪDACIŅA.

4066.

Līdaciņa velējās
 Zaļas niedras galiņā;
 Zīda kreklis, zelta vāle,
 Sidrabiņa velētava. 127¹b.

4067.

Līdaciņa zaļacīte,
 Nāc ar mani spēlēties!
 Tu dziļā jūriņā,
 Es ozola laiviņā.

Jūra prasa smalku tīklu,
Laiva baltu zēģelīšu;
Uzvelk baltas zēģelītes,
Iet laiviņa mirdzēdama. 264c.

4068.

Līdaciņa zeltspārnīte,
Nāc ar mani spēlēties!
Tu dziļai jūriņā,
Es ozola laiviņā.
Jūra prasa smalku tīklu,
Laiva baltu zēģelīti.
Uzliek jūrai smalku tīklu,
Laivai baltu zēģelīti,
Iet laiviņa dziedādama,
Nāk līdaka dancodama. 29c.

VĒZI PĀRMĀCA.

4069.

Lielais vēzis mazo kūla,
Kam sajauca ūdentiņu;
Lielā paša vaina bija,
Kam ļipiņu kustināja. 111d.

4070.

Trīsdesmit seši putni
Vēzi kūla jūrmalā:
Kam tas ļipu kustināja,
Kam sajauca ūdentiņu. 407a, 407d, 408.

4071.

Simtiņš aiz kalna sīkaju putnu
Norēja vēzīti upītes malā.
Ķizi, ķizi, vēzīti, to vajaga,
Kam to upīti dūņām jauci! 224c, 224d.

4072.

Trīsdemiti seši putni
Knābāj' vēzi jūrmalā;
Gan vēzītis pūkšķināja,
Āmuriņu kaldināja. 325e.

4073.

Trīsdesmit seši putni
Vēzi kūla jūrmalā;

Ikkuŗam putniŗam
Vaŗa pīcka rociŗā. 335.

ĶĪSIS.

4074.
Ķīsīts sauca, ķīsīts brēca,
Daugavāje gulēdams;
Auŗam, brāļi, ķīŗu tīklu,
Velkam ķīsi maliŗā! 173.

4075.
Ķīsīts brauca par ezaru
Rakstītām kamanām:
Asarītis zirgu dzina,
Raudiŗ' tura kamaniņas. 33b Nr. 2165, 42, 190f. 7°.

4076.
Ķīsis brauca pa Daugavu
Rakstītām kamanām;
Kas to ķīsi nepazīna,
Cerēj lielu muiŗinieku. 224n, 189b.

4077.
Ķīsīts brauca pār ezeru
Rakstītām kamanām;
Rakstāt, bērni, kaŗotītes,
Sagaidāt — ķīselīti! 335 Nr. 1366.

4078.
Rītā agri, rītā agri
Uz ezeru ķīŗu kaut!
Ja nāķ vēzis, dod par ļipu,
Lai skrien upes dibenā! 111d.

CIRCENĪTIS, SISENĪTIS, SIRSENĪTIS.

4079.
Dziedi, dziedi, circenīti,
Nu ir silta istabiŗa!
Rītā salta istabiŗa,
Tad dziesmīte saŗukuse. 407h.

4080.
Circenīši skaisti dzied,
Krāsne galvas sadūruši;
Kaķenīce lāvījās,
Kā var vienu saņukāt. 379.

4081.
Dziedi, dzied, sisainīti!
Ne tev tēva, ne māmiņas:
Zirgs nospēra tavu tēvu,
Zoses māte māmūlīti. 216b.

4082.
Atsasēdi, bites meita,
Ozoliņa zariņā,
Ikām sila sirsenīts
Sev svārciņus šūdināja! 88b.

4083.
Pasasēdi, bites meita,
Āboliņa krēsliņā,
Ikām sila sirsenīts
Brūnus svārkus šūdināja! 68d.

BITE NES MEDU.

4084.
Bitīt' nesa medutiņu
Ar ozola kanniņām.
Nes, bitīt, dod man arī,
Jel uz spārnu galiņiem! 188°.

4085.
Bite nesa medutiņu,
Ar ozola kanniņām.
Nes, bitīte, nodzerties
Zeltītā krūziņā! 188°.

4086.
Es redzēju div' bitītes
Silai alu brūvējam:
Pie celmiņa seiju lika,
Caur saknīti tecināja.
Piecas mucas salda alus,
Seija krāca krācamā. 156.

4087.

Es atradu div' biūtes
Silā alu brūvējot;
Dodat manim nodzerties
Zaļā zīļu krūziņā! 182¹.

ODS KRĪT NO OZOLA.

4088.

Upapā, trallalā!
Kas mežai norībēja?
Knausis krita no ozola,
Iekrīt pašai biezienai. 172s.

4089.

Kas mežā kladzējās?
Kas tik dikti dimdējās?
Ods no koka nosakrita
Uz ozula saknītēm. 30b.

4090.

Ods nokrita no ozola
Uz ozola saknītēm;
Tur ielauze krūšu kaulu,
Trīs ribiņas no sāniem. 75b, 427⁰b.

KUKAIŅI VĒRPJ ZĪDA DIEGUS.

4091.

Kas spīdēja, kas mirdzēja
Viņā meža maliņā?
Tārpīts vērpa zīda diegu
Zeltītā ratiņā. 28¹.

4092.

Kas tur spīd, kas tur viz
Aiz pelēka akmentiņa?
Tārpiņš vērpa zīda diegu
Zeltītā ratiņā. 188⁰.

4093.

Visas pļavas aiz upītes
Pilnas zīda pavedienu:
Zirneklītis sagšas auda
Mūsiņām māsiņām. 137f.

DAŽĀDAS JOKU DZIESMAS PAR DZĪVNIEKIEM.

4094.

Seskam meskam, ko nes' kulē?
Es to nerād', tas kož rokās.
Silē dzimis, silē audzis,
Pa siekstāmis lēkādāmis
Kleinām kājām. 224c Nr. 2569, 224d Nr. 1951.

4095.

Dūceniēki nosadūca,
Lāču mātei bērns piedzime.
Būs tas vīrs, kad tas augs,
Otram ceļa negriezīs. 134a.

4096.

Šorīt bija liela salna,
Liela skāde notikuse:
Briežam ragi nosaluši,
Meža cūkas sivēniņi. 48.

4097.

Kur tu teci, vilku māte,
Vieni sāni nosviluši?
Tec uz Rīgu, vilku māte,
Pasmīdini Rīgas kungus! 324e.

4098.

Medisņeica Dīva lyūdze,
Kab lapsēnu suņš nūrītu:
Tej apēde medņiņei
Vysu pulku medisnānu. 435c.

4098¹.

Vilciņš mans tēva brālis,
Lapsiņ' mana mātes māsa.
Uz vilciņu: urjajā!
Uz lapsiņu: cacacā! 61e.

4099.

Stoķis (=vilks) tup aiz vārtiem,
Gaida kramausi (cūku) izietam;
Pavaicāja sētložnam (kaķim),
Vai lodurs (suns) ir mājās. 222.

4100.

Strengels (vilks) tup sētmalē,
Grigorīti (sivēnu) gribēdams.
— Pavaicāšu sētlaipiņu (kaķi),
Vai ir pāns (saimnieks) istabā.
Ja būs pāns istabā,
Grigorīti tad dabūšu,
Ja nav pāns istabā,
Grigorīti nedabūšu. 67b.

4101.

Mazs, mazs vīriņš, pavāja ķēvīte, —
Vai tu tādu niredzēji?
Redzēju gan,
Iebrauca mežā žagaros. 290f.

4102.

Trīcēt trīc tas kociņš, —
Kas kociņa galiņā?
Sudrabots vanadziņš
Timerēt timerēja. 208b.

4103.

Es redzēju vidē jūr'
Balt' zos' kliegejam.
Tie nebij balt's zos's,
Tie bij jūr's putekļi. 211b Nr. 2032.

4104.

Cīrulis gribēja alutiņu brūvēt,
Divi miezīši kumeļa pēdā.
Atskrej runcis, noķer cīruli,
Paliek alutiņš nebrūvēts. 169.

4105.

Pupucīte pupu prasa,
Ozolā tupēdama.
Kur es ņemšu, pupucīt?
Man nav pupu arājiņa. 95e.

4106.

Pupucite pupas prasa,
Ozolā sēdēdama.
Pras', pupuce, tam pupiņas,
Kam ir pupu sējējīņš! 325a.

4107.

Ekur skaiški čakins dzied
Ar to sila māmuliņu (?)!
Čakiņami raibi svārki,
Slokai zīda vainadzins. 91c.

4108.

Cī, cī, zīlīte! Zīle kala kronīti;
Cūka mans arājiņš,
Cīrulītis ecētājs. 241k.

4109.

Dancoja irbīte,
Divi pieši kājās;
Gaigales dēlam
Zābaki kājās. 213 Nr. 2503.

4110.

Saki, saki, ganu meita,
Ko redzēji ganīdama?
— Es redzēju briežu māti
Savu teļu vadādot. 325¹.

4111.

Snāja, snāja briežu māte
Biezajā eglainē.
Noies mani bāleliņi,
Apgāzīs snājamo. 75b.

4112.

Vāverīte purvu brida
Sarkanāmi kājiņām;
Es nevaru purva brist,
Baltas zeķes kājiņā. 393.

4113.

Vāverīte noderēja
Ar caunīti skrieties iet.
Vāverīte sētā skrēja,
Caunīt' sila biezumā. 137f.

4114.

Aveniņš pili dara
Strumpēdams;
Kaza vilka akmentiņus
Raudādama. 68d.

4115.
Buciņš pili ūstaisīja
Strumpādāmis, lēkādāmis,
Kaza vilka akmentiņu
Čūlādama, raudādama. 224o Nr. 4307.

4116.
Sunīšam, lācīšam,
Tam septiņi gabaliņi:
Divas ausis, četras kājas,
Septīt' aste pakaļā. 325e.

4117.
Ai, ai, aijajā,
Es braucīšu siliņā!
Es redzēju vilkam ragus,
Zaķam zaļu cepurīt'. 108a.

DAŽĀDAS DZIESMAS PAR DABU.

KAŅEPE.

4118.
Kaņepīte garaudzīte
Gara auga vasarā;
I es augu dažu dienu,
Es tik gara neizaugu. 18.

4119.
Kaņepīte garaudzīte,
Tā izauga vasarā;
Man' (al.: Mūs') māsiņa neizauga
Par deviņas vasariņas. 6c, 41a, 64a, 69a, 73b, 88b, 88c, 89b, 91c, 93a, 93b, 97d, 111h, 137c, 137f.

4120.
Kaņupīte lētdabīte
Aug vienā vasarā;
Mūs' māsiņa neizauga,
Šī devīta vasariņa. 174e.

KOKI UN KRŪMI.

4121.
Ošiņam brūni svārki,
Bērzam balti kamzoliņi,

Paeglam skujas bira,
Gaujas malu dancojot. 335 Nr. 1648.

4122.
Runāj' priede, runāj' egle,
Ozoliņš atrunāja,
Ozoliņš atrunāja
Aiz visiem kociņiem. 407k.

4123.
Visi mazi krūmi raud,
Vasariņu vadīdami;
Priedes, egles, tās neraud,
Tās mūžam zaļas stāv,
Tās mūžam zaļas stāv,
Lai ir ziema, lai vasara. 229¹.

4124.
Ošam bija brūni svārki,
Kļavam caunas cepurīte,
Resnajami ozolami
Trim kārtām zižu josta. 86.

UGUNS.

4125.
Uguns puisi, uguns puisi,
Taisi spodru uguntiņ'!
Es tev došu linu kreklu
Kaņepāju piedurknēm. 86c.

4126.
Čūci, čūci, uguntiņa,
Netec ciemā!
Suns tevi ries,
Kalps tevi plēsīs,
Gailis tevi aizdziedās.
Lai nāk rītu ciema meitas,
Vēderiņus kasīdamas,
Cimdu pārus nesādamas,
Tad dabūs uguntiņu! 246c, 290d.

4127.
Uguntiņas dzirkstelīte
Saujiņā glabājama;

Kad palaidu vējiņā,
Dažu labu raudināja. 28f.

4128.

Uguntinis stipris vīrs,
Jātur cieti rociņās;
Kad palaida vējiņā,
Daudziem bira asariņas. 216a.

LIETUS.

4129.

Liji, liji, lietutiņis,
Lai es arī balta augu,
Lai es arī balta augu
Kā mērena muižiniece! 145a.

4130.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Lai es augu tieva, gaŗa.
Lai es augu tieva, gaŗa,
Amatnieka līgaviņa! 226d Nr. 1351.

4131.

Līsti, līsti, lietutiņ,
Lai es ātri liela augu,
Lai es ātri liela augu,
Bandinieka līgaviņa! 49.

4132.

Aizej, lietiņ,
Rūkdams, kaukdams,
Viņpus Daugavas,
Zemes plēsdams!
Atnāc, saulīte,
Spiguļodama! 288.

4133.

Lij, lietiņ, lij, lietiņ,
Lai es drīzi liela augu!
Būs manai māmiņai
Da drīzāk viegla diena. 91c.

4134.

Līstiet, lieti, labi lieti,
Lai es augu laba liela;

Lai es tieku māmiņai
Simtu govu barotāja! 127^{1b}.

4135.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Lai es laba balta augu!
Citas māsas baltas bija,
Es kā zemes vambalīt'. 206¹.

4136.

Līsti, lietus, līsti, lietus, lai augu balta,
Lai augu tik balta kā linu sauja! 164m, 348.

4137.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Lai es labi balta augu!
Bajāriņi savas meitas
Ar sudrabu baltināja. 169.

4138.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Lai es labi balta augu,
Lai es labi balta augu
Līdz citam rudenim,
Līdz citam rudenim,
Līdz citām māsiņām! 182 Nr. 173.

4139.

Līsti, līsti, lietutiņi,
Lai es labi balta augu;
Lai es labi balta augu,
Ciema puisius kaitināt! 172i.

VARIANTI.

3868.

1: Pincīte kaķīte, pērc k.; 2: pel. medīt, 158 (Nīcā). — 1: Kaķīti runcīti; 2: Neteci k. p. riet (vest), 400.

1. Incīte kaķīte, pīrc kumeliņu!

Neiešu kājām pelīšu medīt. 208b.

1: Kaķīte lūsīte, pērc; 2: kājāmi, 146a. — 1: Pincīte k., jūdž k.; 2: pelītes, 171a. — 1: pierc; 2: kājām, 172i.

3870.

1. Incīti kaķīti, tec peļu medīt,

Šūsīm bērniem peļu kažociņus! 224a.

1: Incīte kaķīte; 2: peļādas kažoku, 190e.

3871.

1: Sķic, k., p., nigaidi vakaru, 290g. — 1: Ūic, inci; 2: pelīte mutē, 344.

3873.

1. Incīti kaķīti, eim' abi ciemā!

Tu nesi guntiņu, es kukulīti;

Tu līdi klētī, es istabā:

Tu ķēri pelīti, es jaunu meitiņu;

Tu ķēri pelīti bērniņiem,

Es jaunu meitiņu bāliņami. 407f.

2. Incīti kaķīti, aunies kājiņas,

Aunies kājiņas, iesim ciemā!

Tu iesi klētī, es kambarī;

Tu ķersi pelītes, es tautu meitiņas. 274c.

3. Kaķīti runcīti, eima abi ciemā!

Tu līdi klētī, es maltuvē;

Tu ķēri pelīti, es malējiņu. 321.

1: iesim; 3: Tu ķersi p., es līgaviņu, 305b. — 1: brauksim abi c.: 2: Tu gāji, 401.

4. Incīti runciņ, tec'sim medīt!

Tu ķers' peliņ', es jaun' meit'. 207d.

5. Incīti runcīti,

Iesim abi medīt!

Tu iesi klētī,

Es kambarī,

Tu zagsi pūriņu,

Es malējiņu. 20b.

3874.

1. Incīti kaķīti, pīsim vīzītes,

Pīsim vīzītes, ausim kājiņas:

Rītu būs svētdiena, brauksim ciemā!

Tu iesi namā, es istabā:

Tevi suņi saries, mani brāļi saņems. 68d.

1: Ancīti Krancīti; 5: mani māte s., 45¹. — 1 un 2: darām vīzītes; 5: mani meitas s., 75f un i. — 1: Pincīti kaķīti, pinam v.; 2: Pinam v.; 5: mani māte s., 80b. — 1: I. pincīti; 4: istabāi, 91c. — 1:1. pincīti, pīsam v.; 2: Pīsam v.. ausam k.: 3: brauksam c.: 4: istabāi; 5: mani māsas s., 109b un c, 344. — 1: Kaķīt pincīt, 379.

2. Incīt kaķīt,

Lieksam vīzītes,

Rīt' būs svētdiena,

Brauksam ciemā! 69f.

3. Inci runci, aunies kājas,

Brauksam abi ciemiņā!

Nu ir labi silti laiki,

Nu neķīkst kamaniņas. 127¹b.

3883.

1. Stibriņ auniņ, kā labi klājās?
— Gan labi, gan labi šim brīžam:
Ziemu sieniņš, vasaru zālīte,
Pavasari siltais ūdentiņš. 302.

3890.

1: C., cūka cablus taisa; 3: Tikām c. cablus; 4: Visas zīles, 91c. — 1 un 3: cūka trepes taisa; 3: Kamēr; 4: Tamēr zīles, 127¹b. — 1: C. čabul' i taisīja; 3: Kamēr c. čabul' taisa; 4: Visas zīles, 324e.

3891.

1. Sluoka cepe plācenīti,
Teicēs iet ciemiņā.
Kādu vallnu viesņa nāce
Ar tik geru daguiniņu. 103b.

3897.

2: Es, Dievs, n., 18 (Kliģenē). — 2: Nemāku skaitīt; 3: Jēriņi, kazlēni, 18 (Meņģelē). — 2: Es, Dievs; 3: Jērļi, kazuļi, 69f.

1. Skaiti, vilks, pātarus!
— Ko, Dievs, skaitīšu,
Nemāku skaitīt.
Kur jēri, kazuļi,
Tur mani pātari. 64i.

3898.

1: kļiedza, v. brēca, 48c.
1. Vilciņš brēca, vilciņš kauca,
Vilkam bērni nosaluši.
Nosalt lieli rātes kungi,
Ne vēl tādi jēru zagļi. 113¹.

3899.

1. Gani kļiedza, gani brēca:
Vilks noslīka Daugavā!
Tur vēl slīka lieli kungi,
Ne tik tāds jēru zaglis. 80c.
2. Gani kļiedza, gani sauca:
Vilks noslīka Daugavā!
Pieciš kungi labu vīru,
Ne vēl tādu jēru zagli. 75m, 325¹.
1: Ļaudis kļiedze, ļaudis brēce; 2: noslīpe; 5: laba vīra; 4: tāda j. zagļa, 75p.
3. Rīgas kungi gauži raud,
Vilks iekrita Daugavā;
Tā neraud laba vīra,
Kā raud tāda jēru zagļa. 101c.
1: Mūsu k.; 2: noslīka; 3: Gudr' arāja tā neraud; 4: Kā tā velna j. z., 407d, 408 Nr. 1076.
4. Goni kļidze, goni brēce:
Vilciņš šleika Daugavā!
Picīš kungi gudru veiru,
Na tik tōdu jāru zagli. 422b.

3900.

2: Pa sklidoju ezeriņu, 143b.
1. Pieci vilki vilku vilka
Pa slidenu ledutiņu;

Visi pieci piekusuši,
Visi astes atšāvuši. 23, 290a.
2: ezeriņu; 4: nolaiduši, 26c. — 2: Par slaido ezeriņu, 111d. — 1: P. kaķi ragus v., 290f. — 2: ezeriņu; 4: Astes vien
kustināja, 322a. — 1: P. v. vienu v.; 2: sklidainu; 4: Astes vieni luncināja, 405.
2. Pici vylki vylku vylka
Pa slidonu ezereņu;
Visi pici pakrituši,
Visi astes atmatuši. 422a.

3901.

1. Pieci vilki vilku vilka
Pa slidanu ezeriņu;
Cītam aste kā kodeļa,
Cītam ausis kā lemeši. 325d.
2: slidenu ledutiņu; 3: kodaļa, 308b. — 2: slidenu ezariņu; 3—4: Cītiem ausis kā stabunes, Cītiem astes kā bazūnes,
216b.

3902.

2: ledutiņu, 281b. — 2: Par; 3: Cik k., cit' nek., 321, 407d.
1. Pieci vilki vilku vilka
Pa slidenu ledutiņu;
Visi pieci bij nekalti,
Visi pieci pārrāvās. 297a.

3904.

3: kodaļa, 3d, 240b. — 2: to manu, 28d. 69b. 75b. 85. — 2: to manu; 3: kodaļa, 68d, 91c. — 2: Ap lielo, 111d. — 1:
P. v. piesaslēja; 2: Pie tās manas s. kaudzes, 111e. — 4: auses, 149g. — 1: ved; 3: kodaļa, 56c. — 1: danci vilka; 2: to
manu; 5: citam ļīpa kā kodaļa, 88c.
1. Pieci vilki skrieties gāja
Apkārt tēva līdumiņu;
Cītam ausis kā lemeši,
Cītam aste kā kodaļa. 217e.
2. Septiņ' vilki traļļus sita
Apkārt brāļa siena kaudzi;
Cītam acis kā skriemeļi,
Cītam ausis kā lemeši. 56, 65a.
1: sit; 2: Apar manu; 3—4: Cītam ausis kā lemeši, Cītam acis kā skriemeļi, 61g.

3905.

1. Pieci vilki danci veda
Ap to lielu siena kaudzi;
Kaut būt' kungī zinājuši,
Tur būt' laba muižas vieta. 111d.
2: s. šķūni, 69a. — 2: Ap manēju; 3: Kad; 4: mājas (un: māju) viet', 407d, 408 Nr. 232.

3908.

1: Vecīts; 3: nepazīsti, 75b. — 4: Savu vecu dravenieku, 98.

3911.

1. Lóceits kópe úzulâ,
Bite kúde vádarâ.
Oi, lóceit, oi, lóceit,
Mes div' ļeli naidiniki! 409c.

3915.

1: Lāci, lāci, kur tu teci; 3: Divas, 18 (Odzienā).

1. Kur tu lēci, žagargrauzi? —

Tev septiņi gabaliņi:

Divi ausis, četras kājas,

Septīt' līpa pakaļā. 344.

1: Leču, leču, žagargraudis; 3: Divas; 4: aste, 210^l. — 1—2: Leci, leci, ž., Strēlenieka kulītē; 3: Divas; 4: pakaļai, 224o Nr. 4438.

3916.

1. Ipsasā trallallā,

Zaķīts leca krūmiņā!

Divi ausi, četri kāji

Septīta lipina pakaļā. 61g.

2. Ausā, zaķīti,

Spruks pakaļiņa,

Kam lēci mane

Tēva laukē! 224r.

3918.

1: Ko, zaķīti, gūbājies; 4: mundieriņu, 264g, 271^{1b}. — 1: pukojies; 2: rugājā; 3: Atskries, 7^l.

3920.

1. Manu mazu brūtgāniņu

Sila zaķis nobadīja.

Es būt' gauži raudājuse,

Aiz smiekliem nevarēju. 379.

3921.

1. Jānīts (NN) gāja zaķi ķert

Uz to lielu bērzu birzi.

Pārnāk Jānīts raudādams,

Zaķīts pieri izbadījis. 263a.

1: zaķus šaut; 2: Uz to zaļo rudzu lauku, 264i. — 1: zaķu šaut; 2: Pa to zaļo rudzu lauku; 3: Atnāk; 4: purnu izbadīj'. 326a, 327 Nr. 291.

3922.

1. Zaķis spēra manu tēvu

Ar pakaļas kājiņām;

Es nospēru zaķa tēvu,

Zili dūmi nokūpēja. 169.

3923.

3: Priede, egle šūpulītis, 22c. — 4: V. m. pašūpoja, 239b, 270a. — 3: P., e., tā pakāra, 295a. — 1: Ai, tu manu vāverīti; 3: Man pakāra priede, egle, 360. 391 Nr. 1105, 401.

3924.

1. Gudra caune, vāverīte

Gudrus bērņus audzināja:

Pati guļ siliņā,

Bērņi sila maliņā. 127^{1b}, 127^{1c} (J. Palameiks).

1: Gudra. gudra v.; 3: Pate gulēj', 28^l. — 1: G. bija v.; 3: guli; 4: s. ziedīnos, 401 (4b). — 1: G. sila v.; 3: gule; 4: silas [?], 57d (II, 17). — 1: G. gudra v.; 2: bērņus; 3: silinā; 4: Bērņi s. malinā, 61g. — 1: cauna; 2: audzinā, 91h. — 2: audzēdam', 127^{1b}.

2. Pati caune gudra beja,

Gudrus bērņus izaudzēja:

Pati caune siļeņā,

Cauņis bērņi maļepā. 429a.

3—4: Pati caune stuberī, Cauņis bērņi stuberī [?], 429a.

3925.

1: caune tā bijuse; 2: audzējuse; 5: apāvuse; 4: ielaide, 111h.

3927.

1. Gudra bija vāverīte,

Gudri bērņus audzināja:

Pate (un: patī) guļ siliņā,

Bērni sila maliņā.

18, 97a. 335 Nr. 1755. — 1: G. sila v., 2b, 6c, 26a, 28d, 63d, 71a, 88b, 91g, 379, 401. — 1: G., gudra v., 16, 42, 43b, 59d, 61a, 97c, 137e, 364¹ 391 Nr. 330, 401. — 1: G., gudra v.; 3: ligzdiņā; 4: B. ligzdas m., 29c, 30b, 110c. 116. — 1: G. sila v.; 2: Gudrus. 30, 48. 131¹ (Mar. Enīte). — 1: G. sila v.; 2: Gudrus; 3: gule; 4: silas, 57c Nr. 1616. — 1: G., gudra v.; 2: Gudrus b.; 3: silīnā; 4: malīnā, 59g (Skrastiņa). — 1: G. cauna, v.; 2: Gudrus b., 91c. — 1: G. cauna tij bijusi; 2: audzējusi; 5: ligzdiņā; 4: B. ligzdas m., 92. — 1: G. caune, v., 101a, 112, 134c, 137d. — 3: siliēnā, 109d. — 1: G. caune, v.; 2: Gudrus b., 110c. — 1: G. caune, v.; 3: P. guli maliņā; 4: B. vidu midziņā, 113c. — 1: Cauna, cauna. v.; 2: Gudrus b., 118¹. — 2: audzējuse; 3: P. gula siliēnā, 151b. — 2: Gudrus b.; 3: gul, 185d, 325c. — 3: gul, 190e, 224b, 226c, 267b, 404. — 3: gula siliņāja, 207h. — 3: gul silītē, 207t, 207u, 219b. — 3: gul ligzdiņā; 4: B. ligzda maliņē, 208b. — 3: guli, 262c, 269b. — 1: G. sila v.; 3: gula, 265b, 279b, 282. — 1: G. sila v.; 3: gul, 272a. 281a un b, 294, 298i Nr. 1983. — 3: Paša, 321, 401. — 1: G. sila v.; 3: guli siliņāji, 325e. — 2: Gudrus b.; 3: gula, 363. — 1: G. b. tij caunīte; 2: Gudrus b. audzējuse, 407a. — 1: Gudra, gudra v.; 116b. — 1: Vāverīte gudra sieva; 3: Paša, 310d. — 1: Vāverīte gudra bija; 3: gul, 310g. — 1: Gudra, gudra v.; 3: P. sila maliņā; 4: dibinā, 88c.

2. Gudra, gudra vōvereite,

Gudri bārņus andzyna:

Poša guļ siliņā,

Bārņi syla maliņā. 422a.

1: Vōvereite (al.: Cauņeite) gudra beja; 3: sileņā; 4: maleņā, 422a. — Sal. 427^b (II pag. 37 Nr. 43).

3. Gudra sila vāverīte,

Gudri bērņus audzināja:

Bērni guļ siliņā,

Pate (Pati) sila maliņā. 75b.

1: G., gudra v.; 2: audzenāja, 30b. — 1: G. caunīt' i bijuse; 2: audzējuse, 80c. — 1: G. bija sila cauna; 2: Gudrus b.; 3: B. pura viducī; 4: P. pura m., 141¹ (Zelma Saliņa). — 1: G. bija v.; 3: gule siliņāje, 173. — 1: Vāverīte gudra bij; 3: Bērņus gulde siliņā, 207v Nr. 1983. — 1: G. bija vālodzīte; 3: gul, 251. — 3: gul, 261. — 1: G., gudra v.; 3: gula 274c. — 1: G. caune pate bija; 3: ligzdiņā; 4: P. ligzdas m., 344. — 3—4: Pati guļ silmalā, Bērni sila vidiņā, 379. — Sal. 416 (II. pag. 37 Nr. 43).

4. Gudra sila vāverīte,

Gudri bērņus audzināja:

Bērni gula siliņā,

Pati sila maliņā.

Gudra meitu māmuliņa,

Gudri meitas audzināja:

Pati gula istabā,

Meitas slēdza klētiņā. 300b (J. Aberbergs).

5. Vāverīte gudra sieva,

Gudri bērņus audzināja:

Pate (un: patī) guļ siliņā,

Bērni sila maliņā.

61e, 69d, 323b. — 3: ligzdiņā; 4: ligzda m., 38b. — 3: gula, 40, 259a. — 3: gul, 190b un f, 216a un b, 325, 241f, 264g, m un p, 271b. — 3: guli, Austr. 1888. g. Nr. 4. — 2: Gudra bērņu audzētāja; 3: gūla silītē; 4: siles, 297a. — 3: P. sēd kalniņā; 4: B. tup lejiņā, 379. — 3: gul, 28¹, 270d. — 1: Gudra, gudra vāverīte; 3: Pate g. ligdiņā; 4: lizda, 38d. — 4: gula, 328b.

3928.

3: dziļu dubļu, 41c Nr. 4 pag. 112. — 3: Pate, 164m. — 3: Pate br. lielu rasu, 279b, 281a. — 3: dubļu dubļus, 335 Nr. 1755.

3929.

3: pumpurīšus; 4: Bērniem deva ciekurzīšus, 109d. — 3: P. koda c., 224b. — 3: ciekurzīšus, 281b. — 1: G. bija v.; 3: ciekurzīšus; 4: pumpurīšus, 404.

1. Gudra bija vāverīte,
Gudri bērņus audzināja:

Pate ēda kodoliņu,

Bērniem deva čaumaliņu. 267b.

2: audzējuse; 3: kodoliņus; 4: čaumaliņas, 151b. — 1: Vāverīte gudra sieva; 3: P. koda k., 264g.

3932.

1: Atminiet jūs, ļautiņi; 2: mērnieceiņi; 3: mērītājs; 4: šnores, 931b. — 2: mērenieks; 3: K. vagas dzinējiņš, 111d.

3535.

4: Kaņepēja stelbenieku [?], 88b. — 2: k. stabulīti, 407b.

1. Dzīdi, dzīdi tu, gaiļeit

Ar tū kaūla daguneņu!

Kú tu aizpeļņēji šu vasareņ?

Kaņepu vóceļeiti aizpeļņēju. 434a.

2. Dzīd, gaiļeit, dzīd, gaiļeit,

Ar kaūleņa daguneņu!

Nūpeļņeisi dzīdódams

Kaņapeišu vóceleiti. 419¹a.

3937.

2: Līdīsam; 4: Nedrīkst, 88c. — 1: vīstiņu; 3: Rītā; 4: Nedrīkst, 69a. — 2: Vilksimies kaņepās, 111d. — 2: Iesim abi k.; 3: Rītā; 4: Nevarēsim vazāties, 325g. — 2: Nāc, vīstiņa k.; 3: R. b. liela migla; 4: Nedrīkst tāli, 344. — 2: Iesim abi vazāties; 3: Rītā; 4: Nevarēs vazāties, 409. — Sal. 416 (II. pag. 52 Nr. 167).

1. Gailīts saka uz vīstiņu:

Vilksimies kaņepēs!

Rītu būs draņķa laiks,

Nevar tāļu vazāties. 407a.

2: Velkamies; 3: Šodien tādi d. laiki; 4: tāli, 41c Nr. 8 pag. 108. — 3: dr. diena; 4: Nevarēs lieverēt, 91c. — 1: vīstiņas;

2: Iesim abi k.; 3: laiki, 120c.

2. Gailīts vīstu vedināja:

Līdīsim kaņepēs!

Rītā būs svēta diena,

Nedrīkst tāļu vazāties. 2b.

3. Gaiļeits soka uz vīsteņu:

Vilksimes kaņepās!

Reit byus ļeita diņa,

Navarās volkótis. 426c.

3938.

1: gāja pa celiņu; 2: kaisīdams; 3: gāja, 59i.

3939.

1 un 2: kaņupju; 2: Kam m. m. auda, 151b. — 1: vīstiņa, kaņupa dārzē; 2: Kam m. m. d. kaņupa, 189b.

1. Tiš, tiš, vīstiņas,

Kaņepu dārzā!

Kam devi, māmiņa,

Kaņepu kreklu! 161g.

1: vīstiņ; 3: deva, 161c.

3940.

1: G. vīstu vīzināja; 2: sidraba, 131¹ (Alv. Liepiņa). — 2: sidraba; 3: V. tup maliņā, 134a.

3942.

1. Pul, vistiņ, pul, gailīt,
Uz to miežu līdumiņu!
Divi bēri kumeliņi,
Četri vaska ritenīši. 311a.

3944.

1: Gailīts saka vistiņai; 2: gubiņā; 3: Dziļš sniedziņš; 4: gubeniņš, 241c.

3945.

1. Tu gailītis, es vistiņa,
Kur mēs abi čāpāsim?
Īsas kājas, gari ceļi,
Tāļu salmu gubenīts. 89b.

1: Gailīts saka uz vistiņu; 2: čāpāsam; 3: dziļa ziema, 15a. — 2: čāpāsam; 3: garš celiņš, 18 (Kliģenē). — 1: Tu vistiņa, es gailītis; 3: dziļš sniedziņš; 4: gubezītis, 172i. — 1: Es vistiņa, tu gailītis; 3: Dziļi dubļi, īsas kājas; ar turp. 5—6: Nebēdā tu, vistiņa, Gan es tevi aiznesīšu, 274c.

2. Čabu, čabu, vist' ar gaili,
Kur jūs abi čabāsiet?

Īsas kājas, dziļš sniedziņš,
Tāļu salmu gubenīte. 324e.

1: Tapa, tapa; 2: tapāsiet, 41b, 408 Nr. 220. — 1: Tipu, tapu; 2: tecēsiet; 3: Lieli (Dziļi) sniegi, īsas kājas; 4: gubenīts, 42¹, 61a. — 1: Čipu, čapu; 2: čāpāsiet, 68c. — 1: Cibū, cibū; 2: cābosiet; 3: Basas k.; 4: Salmi tāļu gubezī, 195b. — 2: Kur mēs abi čabosim, 315, 327 Nr. 225. — 1: Cību, cābu; 2: cābosiet; 3: Auksta ziema, dz. sn.; 4: gubentiņš, 347. — 4: gubentiņš, 379.

3946.

1: čabu, čabu; 2: čabāsiet; 3: dziļš sniedziņš; 4: Tāļu, 28¹. — 1: Čipu, capu; 2: cipāsiet; 3: Dziļa ziema, īsas kājas; 4: Tāļu, 7¹. — 1: Čipu, capu; 2: ciposiet; 4: Tāļu rudzu gubeni, 219b. — 1: Čipu, čapu; 2: čāpāsiet, 262c, 263b, 333. — 3: Dziļi dubļi, īsas kājas, 270a, 274c. — 1: Cib, gailīti, cib, vistiņa, 281d. — 1: Čibu, čabu; 2: čāposiet, 403.

3947.

1. Cibū, cabu, vist' ar gaili,
Kur jūs abi čāposiet?
Īsas kājas, garš celiņš,
Tāļu salmu gubentiņš.

«D. L. etn. piel.» 1894. g. 12. lp. — 2: čabosiet; 3: slihts. c; 4: gubenīts, 278c. — 1: Cība, cāba; 2: ceļosiet; 4: Tālu, 293a un b. — 1—2: Čibu, čabu, čabulīt, Kur mēs abi čabāsim; 4: gubenīts, 370.

3948.

2: K. naksniņu g.; 3: Dziļš sniedziņš, basas kājas; 4: Tālu s. peludīte, 200f.

1. Gailīts saka uz vistiņas:
Kur mēs abi gulēsim?
Dziļa ziema, īsas kājas,
Tāļu salmu gubenīts. 108¹, 111d.

2: gulēsam; 3: īksas, 6c. — 1: Vist' ar gaili bēdājās; 2: gulēsam, 6b. — 1: vistiņu, 28d. — 1: vistiņu; 3: dziļi sniegi, 64b, 137e, 392. — 1: Vist' ar gaili bēdājās; 3: īksas, 88b. — 3—4: Īksas kājas, dziļš sniedziņš, Tālu salmi gubenie, 134c. — 1: Vista saka uz gailīša; 4: gubentiņš, 360. — 2: Ko m. a. darīsim; 3: Īsas kājas, dziļa ziema, 36r. — 1: uz vistiņu; 2: divi; 3: Īsas kājas, dziļa ziema; 4: gubeniņš, 71. — 2: Kur šonakt g.; 3: Īsas kājas, dziļi sniegi, 88c.

2. Gailīts saka uz vistiņu:

Kur šonakt(i) gulēsim?
Dziļi sniegi, īsas kājas,

Tāļu salmu gubenīts. 131¹ (M. Enīte).

2: gulēsam, 33c, 92, 119b. — 3: Īsas kājas, dziļš sniedziņš, 69a. — 1: Vista saka uz gailīša, 77. — 1: vistīnu; 2: Kur mēs nakti; 3: strupas k.; 4: Tālu, 119¹ (M. Ansberga), — 2: Kur mēs nakti; 3: Īsas kājas, dziļi sniegi, 120c. — 3: Dziļš sniedziņš, basas k.; 4: gubeniņš 405.

3. Gailīts prasa visticīnai:

Kur mēs divi gulēsim?

Īsas kājas, dziļš sniedziņš,

Tālu salmu gubenīts. 227.

2: Kur šonakt g.; 4: Tāļi salmi gubenī, 91c. — 1—2: Vista prasa gailītim: Kur gulēsim šo naksniņu; 3: sniedziņš; 4: stāģenīte, 142a. — 1: Vista prasa gailīšam; 2: mēs nakti g.; 4: Tāļu, 190f. — 2: Kur, čubīte, g.; 4: gubezītis, 200a. — 2: mēs abi g.; 4: gubezīši, 208b.

3950.

1: augstu, 6a. — 1: Cīrulītis; 2 un 4: Aiz, 324d. — 1: Augši dzied cīrulītis; 2: aiz; 3: padomiņš; 4: aiz šo visu pasaulīt', 91d. 91e Nr. 217.

1. Augstāk dzied cīrulītis

Par visiem putniņiem;

Guadrāks laimes lēmumiņš

Par visiem padomiem. 125b (P. Tortuss).

1: cīrulītis; 3: Dieva padomiņš, 88d.

2. Augšók dzíd ceiruļeits

Par visim putneņim;

Augšók Dīva padūmeņš

Par šú vysu pasaūleiti. 422a.

2: Aiz; 3: Dīva volūdeņu; 4: Aiz visim ļauteņim, 422a. — 1: ceiruļeits; 4: Par visim ļauteņim, 422^oa.

3951.

1: Augsti dzied cīrulīts; 4: kundziņiem, 128c.

1. Augši dzíd ceiruļeits

Par visim putneņim;

Augšók Dīva vareiba

Par visim ļauteņim. 435a.

3952.

1. Cīrulīti mazputniņi,

Ko redzēji debesīs?

— Redzēj' Dievu spēlējot,

Enģelīšus dancojot. 318a, 407f.

1: mazputnīti; 3: spēlējam; 4: dancojam, 324d. — 3: Redzu, 410.

3954.

1: Cīrulīt; 2: redzēj'. 4tc Nr. 4 pag. 106. — 2: Ko tu redzēj'; 4: ūztaisām, 521b, 59b Nr. 2600. — 2: Ko tu redzēj', 391 Nr. 288, 401.

1. Cīrulīti mazputniņ,

Ko redzēji Vāczemē?

— Redzēj' pili sadegam,

Citu jaunu ūztaisām. 224d Nr. 1891.

2. Saki, saki, sakulīt,

Ko redzēji Vāczemē?

— Vasku pili nodegot,

Atkal jaunu būvējot. 134c.

4: uztaisot, 137e.

3. Saki, saki, sakulīti,

Ko redzēji Vāczemē?

— Redzēj' Dievu piedzimstam,

Vasku pili būvējam. 59d.

1: Viju, viju, vālodzīte; 3: piedzimstot; 4: būvējot, 28d. — 3: piedzēmot; 401. — 3: karu karojam; 4: dedzinām, 131¹ (M. Enīte).

4. Saki, saki, sakulīte,

Ko redzēji Lietuvēja?

— Es redzēju Lietuvēja
Vaskiem pilis mūrējot. 126a.
5. Saki, saki sakulīt,
Ko redzēji Lietuvā?
— Es redzēju Lietuvā
Vasku pili nodegot;
Vasku pili nodegot,
Atkal jaunu mūrējot. 137d.
4 un 5: nodegam; 6: mūrējam, 75b, 407b. — 4 un 5: Vaska, 321.
6. Naduod Dievs tuo radzāt,
Kuo redzēju Lietuvā!
As redzēju Lietuvā
Vosku pili nuodaguot;
Tuo redzēju nuodaguot,
Otkan jounu mūrējuot. 85b.
7. Saki, saki, ganu meita,
Ko redzēji ganīdama?
— Redzēj' pili nodegot,
Citu jaunu mūrējot. 325¹.

3955.

1: Ai, irbīte lielcekule; 3: Strazdu bija liela pulka; 4: Noraus t. cekuliņu, 190b.

3056.

1: negoda putnu, 191e. Sal. 427^ob (II pag. 53 Nr. 176). — 174e, 224a, 226c. — 1: Izdzierdu c., negoda putnu, 161c.

1. Izdzieda cīruļi, negoda putni;
Izdevu kažoku, tik nenosalu. 224d Nr. 269, 391 Nr. 1097, 401.
2. Padzied cīrulis, negoda putnis;
Pārdevu kažoku, cik nenosalu. 407l.
3. Cīrulis dziedāja, vasara nāca:
Izdevu kažoku, tik nenosalu. 189b.
1: vasara laukā, 224h.

3957.

1: dzied; 2: V. būs, 17a, 75i. — 1—2: Cīruļi dzied, Vasara būs; 6: Tad tālu laidīšu; 8: Tepat guldīšu, 281. — 5: memme;
8: Aiz vārtiem mauriņā, 401 (2b). — 1: Cīruļi; 3: kukuļus; 4: Bērni ies ganos; 5: lielus; 6: Tad aizdzīs tālu; 7: mazus;
8: Ganīs pie vārtiem, 113c. — 5—8: Ja lielu cepsi, Tad tālu dzišu; Ja mazu cepsi, Tepat ganīšu, 216a un b. — 1: dzied;
2: nāk; 8: Tepat aiz vārtiem, 2291. — 4: Es dzišu, 257a, 279a. — 4: Es dzišu; 8: Tepat pavārtē, 281. — 4: Es dzišu; 8:
Tepat pie vārtiem, 302.

1. Cīrulis dziedāja,

Vasara nāca;

Cep, māte, kukuli!

Es iešu ganos! 208b.

1: dzied; 2: V. būs, 97a. — 2: Vasara laukā; 3: māmiņ; 4: Es dzišu, 188¹. — 1: Cīruļi dzied; 2: nāk; 5: māt, kukeli; ar
turp. 5—6: Kaza nes kukeli Uz astes gal', 211a Nr. 4277. — 2: Vārtu stuburā; 4: Nu iešu, 344.

2. Cep, māte, kukuli!

Es iešu ganos;

Cīrulis dziedāja,

Vasara laukā. 224c Nr. 4327, 224d Nr. 1974, 335 Nr. 647. 391 Nr. 1098.

4: Būs vasariņa, 76b. — 4: laukē, 224o Nr. 4273. — 3: dzied, 226c.

3958.

1: Zīle, žūbe, 125b, 3901.

3959.

1: Zīl' ar žubi; 2: Nāc, vistin, kaņapēs; 4: šautru, 311a.

1. Zīle žubes aicināja:
Nāc, māsiņa, kaņepēs!
— Es jau biju vakardien.
Tik ar šautru nenosita. 93b.
2: Kaņepīšu plucināt; 3: vakardienu; 4: Cik', 335 Nr. 1741.

3960.

1. Zeiļe žubi nūsyūjēja
Par Daugovu rikstu škeitu.
Atskrin žube naškynuse:
Kúduļeņi nabriduši. 424¹a.

3961.

2: Viņpus Daugavas zilos mežos, 13b.

3962.

3: Vēja māte s., vēja māte a., 391 Nr. 1107. — 1: bērniņi; 2: K. tos auklēs, k. tos šūpos; 3: Vēja m. auklēs, vēja m. šūpos, 57.

3964.

4: staubara galā, 134a.

3965.

1: audekļu; 2: saņudzināja, 157¹. — 1: Či, či, zīlīte a. m., 174e. — 2: A. vālodze, 208b un c. — Sal. Nr. 2170.— 2: saņudzināja, 181k.

3968.

4: vidzināja, 241c.

3969.

1 un 3: koši; 6: Dzeltānām: ar turp. 7—8: Dzeltānām kājiņām, Zeltītiem spārngaliem, 143b. — 1 un 3: koši; 4: Dzeltānāmi, 166. — 1 un 3: koši; 6: Zeltītiem spārniņiem, 170b. — 1 un 3: grezni; 4 un 5: Palaidīšu; 6: Dzeltenām, 208b. — 6: Dzeltenām: ar turp. 7—8: Dzeltenām kājiņām, Pelēkiem kamzoliem, 264m. — 1 un 3: daiļi, 281d. — 1 un 3: daiļi; 2: Mana lauka galiņā, 303a. — 6: Spalvainām, 325c.

1. Dziedi skaisti, lakstīgala,

Manā rožu dārziņā!

Ja tu skaisti nedziedāsi,

Uzlaidīšu vanadziņu. 22p.

4: Palaidīšu, 68d, 325e. — 1 un 3: skaņi; 4: Palaidīšu, 85e. — 1 un 3: koši, 169, 195a un b, 345, 404. — 1 un 3: koši; 4: Uzraidīšu, 179b. — 1: grazni, lagzdugalis [?]; 3: grazni; 4: Uzlaidīšu, 190i Nr. 2527. — 1 un 3: skaņi, 263c, 274c, 407b. — Ar turp. 5—6: Teju pat lidinās Pelēkais vanadziņš, 264k. — 1 un 3: daiļi, 272a, 278c, 281b, 360, 391 Nr. 271. — 1 un 3: skaļi; 4: Palaidīšu, 407a. — 1 un 3: skaņi, 39d. — 1 un 3: grazni; 4: Palaidīšu, 161¹.

3970.

1. Dziedi skaisti, lakstīgala,

Manā rožu dārziņā!

Ja tu skaisti nedziedāsi,

Atvēlēšu vanagam. 28f.

1 un 3: skaņi; 4: Palaidīšu, 22h, 73b, 111d, 335 Nr. 1728, 379. — 4: Pavēlēšu, 52a. — 1: Dzieda skaņi; 3: skaņi; 4: Vanagam pavēlēšu; ar turp. 5—6: Vanags tevi apēdīs Pa vienām spalviņām, 59f (II, 26). — 1 un 3: skaņi; 4: Parādīšu, 64i. — 4: Palaidīšu, 68a, 91g, 95d, 98a, 335 Nr. 85.—4: Parādīšu, 75f. — 4: Pavēlēšu; ar turp. 5—6: Vanags tevi apēdīs Pa vienai spalviņai, 88b, 108a. — 1 un 3: skaņi; 4: Izlaidīšu, 91d, 91e Nr. 182. — 4: Pameģīšu, 105b, 344.

3971.

1: Kūko, kūko dz.; 3: Ziedēs tavi, 86c.

1. Nekūko, dzeguzīte,

Ziedošā ābelē;

Ja tev nava cita koka,

Kuko niedres galiņā! 185d.

1: Nekūko; 4: Kūko niedres, 41c Nr. 3 pag. 102. — 1: Nekūko; 4: Kūko purva niedrītē, 69a. — 2: Ziedošāi; 3: Ja tev cita koka nav; 4: K. egles g., 208d. — 1: Nekukoji; 2: Ziedošāi ābelēi; 4: galiņēi, 224d Nr. 1963. — 1: Nekūko; 3: citu koku; 4: Kūko, 335 Nr 1715. — 2: Ziedošāi ābelēi; 4: galiņāi, 391 Nr. 225, 401. — 2: Ziedošē; 4: galiņē, 224q. — 1: Nekukoji; 2: Ziedošāi ābelēi; 3: Ja nevaids; 4: galiņē, 226i. — 3—4: Kuko egles galiņē, Kam ziediņi neziedēja, 224r.

3874.

1: Nekūko; 3: Ja tev neva, kur kūkot; 4: Kūko priedes, 179b.— 1: Nekukoji, dzeguziņa; 2: novadā; 3: Sk. p. j. Vāczemēju, 207h.

3976.

2: Zemu balsi nolaizdama; 3: Augstu; 4: Zemu manis bāleniņš, 161c. — 2: Laiž balsiņu; 3: Dievs dzirdēja; 4; mans bāleliņš, 229¹. — 2: Laiž balsīti; 3: Dievs dzirdēja; 4: Apakšā bāleliņi, 210¹.

3978.

1. Kuko, kuko, dzeguzīte!

Tu kukojs es raudāju;

Tu kukojs birzītē,

Es raud' birzes maliņā. 229.

1: Kuko, mana dz., 405. — 3: ozolāi; 4: Es raud' brāļa laukmalā, 264g.

2. Kuko, manu dzeguziņu!

Tu kukeju, es raudeju,

Tu kukeju zaļā birzē,

Es raudeju sētiņē. 229¹.

3980.

1. Kūkodama dzeguzīte

Prasa man kukuliša.

Kur es ņemšu kukulīti?

Man vēl nava arājiņa;

Vēl manam arājam

Māmuliņa kājas āva. 405.

3982.

2: Līela ceļa maliņā; 2: Es ar, 68e. — 1: Strazdiņš dzied igauņiski; 3: Kad varētu iejēmties, 401. — 3: Es ar; 4: Igauniski gaviļēt, 108¹, 75b.

1. Tupi, tupi, čurni čurni,

Stērstiņ, ceļa maliņā!

Tupēdama, čurnēdama

Sagaidīsi vanadziņu. 74c, 88c.

2: Stērstīt, 110c; 1: čorni, čorni; 3: čornēdama; 4: Vanadziņu sagaidīji, 324e.

3984.

1: Melni kraukļi; 3: Bikserē sm. b., 111c.

3987.

1: Zilas dūjas satupušas; 2: Manē; 3: griķus; 4: nociertēšu deguniņu, 161g. — 1: Ruļļu, ruļļu, cīrulīti; 4: deguniņu, 272a. — 1: Rulli, rulli, cīrulīti; 2: druviņā; 3: Rītā iešu; 4: N. snābulīti, 297a. — 1: Dū, dū, b.; 3: Rītu iešu griķus, 251.

— 4: N. snābulīti, 264c, 270a. — 2: Mana tēva tīrumā, 268b. — 3: griķus, 274c. — 4: N. knābulīti, 281d. — 3: griķus; 4: N. snābulīti, 283. — 4: N. snāburīti, 295a. — 4: deguniņu, 298h, 302, 360. — 1: Dūju, dūju; 4: N. snāburīti, 300.— 1: Dūci, dūci; 4: deguniņ', 315, 327 Nr. 203.

1. Pūti, pūti, balodīti,

Manā griķu druviņā!

Kad es iesu griķu pļaut,

Nocirtīšu deguniņu. 318a, 325e.

2 un 3: driķu; 4: Cekuliņu nocirtīšu, 41c Nr. 2 pag. 99. — 1: Grūti pūta balodītis; 4: Tev kājiņu pārcirtīšu, 45¹. — 3: pļautu, 190b. — 1: Pūtin pūta balodītis; 2: druviņāi; 3: griķus; 4: deguntiņu, 190f. — 3: griķus, 216b, 319c Nr. 417. — 1: P., p., ūziķīti, 224c Nr. 4149. — 4: deguntiņu, 305b, 325e. — 2: driķu; 3: Rītā iešu driķu, 324a. — 2 un 3: driķu; 4: deguntiņu, 324e. — 3: Ruden iešu g. pļauti, 335 Nr. 1253. — 2 un 3: driķu; 4: N. cekuliņ', 408 Nr. 202, 412. — 1: Uš, cūciņa, nerušini, 161c. — 3: pļautu, 28¹. — 1: ūziķīti, 224q. — 1: Dūdu, dūdu; 4: snaburiņu, 300b. (A. Punka). — 4: deguntiņu, 39d. — 1: Rubi, rubi, teteriņ; 2: kriķu; 3: kriķus, 217e. — 1: Dūku, dūku, balodīti; 4: deguntiņu, 301¹b. — 4: snābulīti, 303¹b.

3988.

1. Peuti, peuti, balūdeiti,
Munā driču driveņā!
Reitā išu driču pļautu,
Nūcerteišu daguņēnu. 422a.

3989.

1: Balodīts; 3; balodīti; 4: nesātājs, 36r (J. Sīlis).

3990.

1. Citi putni savus bērnus
Pa krūmiem čirkstināja;
Man mazam balodim
Cukuriņa būdiņā. 1911.

3991.

2: būdiņē, 226g. — 2: Cukuriņa; 3: Simtu mazu vanadziņu, 242. — 2: Cukuriņa šūpolī; 4: Uz tevīm, 246c. — 2: Cukuriņa; 3: vanadziņš; 4: Tevis dēļ l., 404.

3993.

1: raudzīties; 3: tupi v.; 4: Dzeltāniem, 28¹. — 1: skatāties; 2: kladzinā; 3: tup o.; 4: Dzelainiem, 7¹.; 2: kladzenāja; 4: Dzeltāniem, 6c, 26c. — 3: V. tup, 75b un f, 403. — 1: vērties. 91f. — 1: veratiesi; 3: V. tupi ozolāi; 4: Dzeltāniemi, 104. — 1: lūkoties; 4: spārniņiem, 107c. — 1: raudzīties; 3: V. tupi, 190b. — 1: Mūsu bērni brīnījās; 3: sēdi vītolāi; 4: Dzelteniem. 269d. — 1: raugāties, 321. — 1: klausīties; 4: Ar sudraba zābakiem, 322b. — 3: V. tupa; Dzeltāniemi, 323b, 325c. — 1: klausāties; 3: V. tup; 4: spārniņiem, 325a. — 1: skatāties; 3: V. tup; 4: Dzelainiem, 335 Nr. 1243, 342, 379. — 1: Eita, meitas, klausīties; 3: V. tupi; 4: Dzeltāniemi, 379. — 1: raugāties; 4: Dzelteniem spārniņiem, 401.

1. Eitē, meitys, raugotés,
Kò tós vystys kladzynòja!
— Vonogs sód veitūlā
Dzáltonim nadziņim. 422b.

2. Vacais tavs vystys gona
Ļela syla maļēnā;
Čaūkst lapeņis staigòjūt
Tric bòrzdeņa gavylūt.
Gavil, vacais, nagavil,
Vína vysta vonogam.
Tej vistenā vonogam,
Kura bolltu cakuļēnu.
Vonogs séd veitūlā
Voskavòtim zòbokim. 409d.

3994.

3—4: V. galvu pagrozīja, Ozolā tupēdams, 133¹a. — 2: sudraba; 3—4: V. galvu pagrozīja, Ozulā tupēdams, 30b.

4001.

1. Vilciņš šķelms breiņajós,
Peūcitei skaisti bārni.

— Kas jev bādys jàru zagļi,
Kóda môte, tódi bārni! 422a.

4002.

1. Kur braucat, sīki putni,
Vāģīšos sasēduši?

— Mēs brauksim tai zemē,

Kur būs silta vasariņa, 181h Nr. 639.

1: K. braukdami; 2: Pilni vāģi piesēduši; 4: K. siltāka, 137d. — 1: brauksit jūs, putniņi; 3: br. Vāczemē; 4: Tur, 185c. — 3: brauksime uz Vāczemi; 4: Tur, 206. — 1: brauksit, 208c. — 3: braucam; 4: K. bij, 224b. — 3: zemēi; 4: K. tā s., 224c Nr. 3982, 224d Nr. 552, 391 Nr. 1096, 401. — 4: K. tā s., 293a un b, 335 Nr. 1264. — 1: brauksiet; 4: Kur tā s, 333. — 1: brauksit; 4: K. ir, 345. — 4: K. ir, 364¹.

2. Diži putni, mazi putni

Sakāpuši vāģīšos.

— Nu brauksim tai zemē,

Kur būs silta vasariņa. 161c.

4003.

4: skujiņās, 137h. — 4: siliņās, 137b Nr. 2239, 335 Nr. 1264.

4009.

2 un 3: kriķu; 4: deguniņu, 161c. — 1: teteriņ; 4: Tev nociršu, 207l. — 2: kriķu; 3: kriķus plūkt (un: pļaut); 4: Tad nociršu, 207¹. — 2: Manai g. druviņāi; 4: deguniņu, 224o Nr. 4435. — 1: teteriņ; 2: Manē k. druviņē; 3: kriķus; 4: Nocirs tavu deguniņu (snābeliņu), 229¹.

4010.

1: Rubi, rubi; 3: rubenāsi, 33c. — 1: Rubi, rubi, teterīte; 2: Sausā; 3: rubināsi; 4: podiņā, 61e. — 1: Tira, tira; 2: Zaļa bērza virsotnē, 69a. — 2: Mana tēva zemītē; 3: tirenāsi, 73b. — 1: Tiru, tiru; 2: virsūnē, 88b. — 1: Tirra, tirra; 3: tiranāsi, 111f. — 1: Rubi, rubi; 3: rubināsi, 119a, 137e. — 1: Rubenītis rubināja, 379.

4011.

2. Tagadīt, tagadīt kritīš', tagadīt kritīš'! (augstu un ātri plivinādamies). Klāj kažok, klāj kažok! (zemāku un gausāki plivinādamies). 188¹ (A. Ķestere).

4016.

4: bālenīši, 282.

1. Zīle saka: čī, čī!

Vālodzīte: vālu, vālu!

Zīle saka: tautas jāj!

Vālodzīte: bāleliņi! 36r (J. Sīlis).

1: ķī, ķī, ķī; 2: vālu vil; 3: jās, 28¹. — 2 un 4: Vālūdzīte, 41c Nr. 5 pag. 94. — 2 un 4: Vālūdzīte; 4: brāleliņi, 311a.

4023.

1: Š., līgoju; 2: Baloža bērnu; 5. 6. 11—12 trūkst, 328b.

1. Šūpoju, līgoju baloža bērniņu:

Es pats balodis zariņa galā.

241g, 268b. 278c, 279a, 288, 290g. 297a. — 1: bērniņus, 274c. — 1: bērņus; 2: balods, 347.

2. Cielava pelēķe pēnē (=pērnē) spalvē:

Eijā, bērniņš, baltē kreklē. 224n.

4024.

1. Zīlīte žubīte, kur tavi bērniņi?

— Viņpus Daugavas ozola zarā.

Kas viņus šūpo, kas viņus auklē?

— Vēja māte šūpo, vēja māte auklē. 190b, 28¹.

2. Zīlīte žubīte, kur tavi bērniņi?

— Daugavas malā, ozola zarā.

Kas viņus šūpoja, kas viņus auklēja?

— Vēja māte šūpoja, vēja māte auklēja. 324a.

2: Viņpus Daugavas o. z.; (3. rindas trūkst), 41c Nr. 4 pag. 94.

4025.

2: kur tevi b.; 4: 1. zarā, 41c. — 2: bērni; 3: Aiz upes k.; 4: I. krūmā, 208c. — 2: bērni, 224d Nr. 270, 401. — 3: Augstajā k., 290f. — 2: bērni; 3—4: Āz viņa kalna Ozola krūmā, 158. — 3—4: Viņpus Daugavas Ābeļu krūmā, 290f.

1. Dzi, dzi, zīlīte, kur tavi bērni?

Dižajā mežā, ozolu krūmā. 207¹.

4026.

1. Ci, ci, zīlīte, kur tavi bērni?

— Liela meža staubēnā.

Kas tos šūpo, kas tos auklē?

— Vēja māte šūpo, vēja māte auklē. 97a.

4027.

1: Vīlu, vālu; 2: šūpulīti, 7¹. — 1: Vidžu, vadžu; 2: šūpolītes, 258b. — 1: Vīlu, vālu; 3: P., e. man pakāra, 272a. — 1: Vīlu, vālu; 4: pašūpoja, 275. — 3: Man pakāra pried' ar egli; 4: šūpotāja, 278c. — 1: Vidžu, vidžu; 2: šūpulīti, 279a. — 1: Vīlu, vālu; 2: šūpulīti, 281a. — 2: šūpulīti, 281b. — 3: tas pakāra, 281d. — 1: Viļu, vaļu; 4: šūpotāja, 283.

4029.

1. Citi putni savus bērnus

Cintiņāsi perināja:

Vālodzīte gudra sieva,

Tā pakāra šūpulīti. 111c.

2: Cintiņās sabāzuši; 3: Lakstīgala; 4: Tij p. šūpolīti, 85e. — 2: Činkinās pirināja, 141¹ (Mar. Enīte). — 2: Činkinājā, 264c. — 2: Činkiņāsi, 335 Nr. 1722. — 2: Činkināsi, 28¹. — 1—2: Citas sievas trakas bija, Savus bērnus brēcināja, 379.

4030.

1. Citi putni savus bērnus

Pa zemīti brēcināja;

Vālodzīte gudra sieva,

Tā pakāra šūpulīti. 28d.

2: Vārdzināt vārdzināja, 68d. — 2: Spīdzanāt spīdzanāja, 85b.

2. Citi putni savus bērnus

Pa zemīti vārdzināja;

Vālodzīte gudra sieva,

Kokā kāra šūpulīti. 30b.

2: Pa kūliņu čikstināja, 15a. — 2: spīdzenāja, 30b. — 2: Kūliņai spīdzināja; 3: Lakstīgala, 108¹.

3. Šādi putni, tādi putni

Savus bērnus vārdzināja;

Lakstīgala gudra sieva,

Kokā kāre šūpulīti. 64i.

4. Vysi putni sovus bārnus

Rūkā vīni vācynāja;

Vòludzeite gudra siva,

Tej pakøre šyùpuļeiti,

Tej pakøre šyùpuļeiti

Smuka bārza vèrsyunī. 430a.

5. Citi putni sovus bārnus

Vòrdzynót vòrdzynāja:

Vòlyudzeite gudra siva,

Tej pakòra šyùpuļeiti. 422d.

1: savys bārnys; 2: vòrdzynava; 3: Vòleudzeite; 4: tej pakøre šeùpùļeiti, 422a. — 3: Laksteigola, 434a.

4031.

1: Vidžu, vidžu; 2: šūpolītes, 49. — 1: Viļu, vaļu; 3: slinķi, 185d. — 1: Vālodzīte žigla sieva, 224b.

1. Vidžu, vidžu, vālodzīte

Kārklā šūpli pakārusi;

Citi putni slinki bija,

Savus bērņus brēcināja. 246c.

1: Vīlu, vālu; 3: C. p. netikuši, 241c. — 2: Kārklī š. pakārusē, 264g. — 3: nemācēja; 4: Tie bērņiņus, 264m.

4032.

2: šūpulīti, 14. — 3: lejiņāi; 4: Kuplajāi, 111c. — 2: šūpulīti; 3: lejiņāi; 4: Kuplajāi liepiņāi, 163, 164b, 181c. — 1: Vidžu, vidžu; 3: liepiņā; 4: Kuplajā (jeb: Luknajā) zariņā, 198b, 345. — Ar turp. 5—6: Kuplajā liepiņā, Zemajā zariņā, 281b.

1. Viču, viču, balodīti,

Kur tu kārsi šūpoliņu?

— Kalniņā, lejiņā,

Luknajā bērziņā. 224d Nr. 271. 401.

1: Ai, skaisto balodīti; 2: šūpolīti; 4: Lokanā, 41c Nr. 5 pag. 99. — 2: šūpulīti; 4: Lūknejā, 335 Nr. 1717. — 1: Vidžu, vidžu, 391 Nr. 1102.

4033.

1. Gudra bija vālodzīte,

Bērzā kāra šūpulīti.

Lai šūpoja, lai auklēja

Vēja māte pieiedama. 68d.

4034.

1. Kas tai vija, kas tai kāra,

Vālodzei šūpulīti?

Pate vija, pate kāra,

Vēja māte šūpotāja. 111d un f.

2. Eicā, maza vālodzīte,

Kam kāri pūpiņas eglīnā?

Va tav kārtītes mājā nebija?

Va tavi bērņiņi nenosala? 200a.

4035.

1: tā navā; 3: Kuri vēji papūzdami; 4: Pašūpoja šūpulīti, 28¹. — 111d. 264c, 335 Nr. 1722. — 1: Nevienami; 4: šūpulīti, 111c. — 1: tā navā, 131¹ (Mar. Enīte).

1. Nevienam tā nevaids,

Kā vālodzes bērņiņam:

Kuri vēji papūzdami,

Pašūpoja šūpulīti.

4036.

1: bērņis; 3: siliņā; 4: maliņā, 146b.

1. Lielais putnis mans bāliņš

Garajām kājiņām:

Pats gulēja siliņā,

Kājas sila maliņā. 319c.

1: putniņš mans brāliņš; 2: Sarkanām, 319d Nr. 411.

2. Lela putna bārns as beju,

Garys maņ kōjenis:

Pats sēdēju úzulā,

Kōjis ceļa maļeņā. 420.

4038.

2: uženēja, 73b. — 1: Vakarā, vakarā; 2: Kura savu; 3: Ierbe s. ierbēniņu, 410.

1. Katris savu, katris savu

Vakarā žužināja:

Irbe savu irbēniņu,

Sloka savu slokēniņu. 320b.

1: Ikkurš s., ikkurš s.; 2: žūžināja; 3: irbalānu; 4: slokalānu, 23. 1: Savu kurs, savu kurs; 4: slocēniņu, 95b.

2. Vokorā, vokorā

Sevkurs sovu meilynò:

Slúka sovu slúkalānu,

Verba (=erbe) sovu verbalānu.

4048.

2: Pavītarò; 3: Ielēcis, 224d Nr. 273. — 2: Pavītero; 4: Tur, 224h. — 3: Ielēci; 4: muižiņa, 290f. — 2: Pavīterē; 3: Ielēcis, 335 Nr. 1715.

4050.

2: mugurē; 5: dz. raksti; 4: Žagatē, 189b. — 3: Gulbjam s., dzeņam r., 208c.

4051.

1: skaista r.; 4: villānīte, 137d. — 1: dārga r.; 2: mugurā; 4: Gulbim balta v., 290f. — 1: zīļu rota; 4: Dz. mēļu villānīte, 408. Nr. 1256.

4052.

1: skaista rota, 93b. — 4: Dz. manu v., 101c.

1. Visas manas greznas drānas

Meža putnu rociņāi:

Zīlei sagša, žagai raibe,

Kraukļam mella mēlenīte. 156.

4055.

2: Uz akmins st.: 3: sl. Kača; 5. un 6. rindiņas trūkst; 7: mednis J., 33c.

1. Meža māte putnus sauca,

Kalniņā stāvēdama:

Sloka Grieta, irbe Maija,

Paipaliņa Madaliņa! 311a.

2: Purvju malu staigādama; 3: Griete, 41c Nr. 1 pag. 26. — 3: Irbe Ilze, sloka Trīne; 4: Teterīte M., 77. — 2: Uz siekstiņas sēdēdama; 3: Sl. Kača; 4: Rubenīca M., 80c. — 3: Sl. Maija, i. Ilze; 4: Medņu māte M., 131¹ (Alv. Liepiņa). — 1: skaita; 2: Purvju malā staigādam', 319b Nr. 2405 (un 319c Nr. 3375), 391 Nr. 152, 401. — 1: skaita; 2: Vai ir visi vakarā, 335 Nr. 1250.

2. Meža māte putnus sauca,

Kalniņā stāvēdama:

Sīlīts Juris, dzenīts Jānis,

Teterītis Bērtulītis!

Es, tā pate putnu māte,

Teterene Madelene. 28d.

3. Meža māte putnus sauca,

Uz cinīti sēdēdama:

Krauklis, sīlis, dzenis Peča [?],

Sikspārnīte Bērtulīt'!

59b Nr. 2587, 75d, Bergm. II Nr. 22. — 3: Pēča; 4: Sikspārnītis Bērtulīts, 391 Nr. 153, 401.

4. Meža mōte putnus sauce,

Meža molu staigōdama:

Dzeņeits Jurs, kraukleits Ancs,

Rubiņeņš Bārtuļeits.

Slūka Mōra, jērbe Kace,

Medisņeica Madaļeņa! 422a.

5. Nusaklausu ganeidama,

Meža mōte bārnus krista:

Seilis Tūms, medne Grīta,
Rubenine Madaļa. 314.

4057.

1. Meža māte putnus skaita,
Zem eglītes sēdēdama:
Irbe Grieta, mednis Toms,
Rubenītis Bērtulīts. 87¹.

2: Es klusām klausījos, 451, 379. — 1: Medņu m.; 2: tupēdama, 91c. — 2: Vai ir visi vakarā; 3: Sīlis Ancis, krauklis Juris, 111c. 335 Nr. 1250, 400. — 1: Mežmāmiņa; 3: m. Juris, 190b. — 1—2: Rītā agri klausāties, Medņa māte putnus skaita; 4: Teterītis B., 342.

4058.

1: Es saklausu klusītēm; 2: Ko man sola, 69d.

4060.

1. Trīs bandziņas jūriņā,
Visu vārdus es zināju:
Viena Grieta, otra Maija,
Tā trešā Madaļiņa. 181f.

4064.

1. Lócs aizgòja bišu kóptn,
Lopsa zùsu pagaņeitu.
Lopsai zùsis izgaisušys,
Lóci bites sakúdušys. 435c.
2. Vylks aizgòja kozu zogtu,
Lopsa zyvu pazvejótu,
Lopsai asti nùróvuši,
Vylkam ódu sapáruši. 435c.

4065.

1: Sīki; 4: Apgāzās, 18 (Meņģelē). — 1: L. kungi, m. kungi; 3: kundziņam, 68c. — 4: Apgāzās, 319c Nr. 408 (un Nr. 3375). — 2: brauce; 4: Apsagāze, 322a. — 1: Sīki; 3: Sīkijam; 4: Apsagāze, 324a. — 2: brauce; 4: Apsagāze, 407a. — 1: Sīki p., lieli p., 407d, 408 Nr. 181.

1. Ļeli putni, mozi putni,
Visi brauce žogorūs.
Mozujim putņeņim
Apsagóze vazumeņš.
Pagaidit, ļeli putni,
Atgózit vazumeņu! 422a.

4067.

1: Ai, zaļā līdaciņa; 8: Tek, 88c. — 1: L. zeltspārnīte; 7: Daliēk; 8: līgodama, 75b. — 2: izspēlēt 3: dziļāi; 5: smalka tīkla; 6: smalkas zēģelītes; 7: Kad uzvilka zēģelīti; 8: dziedādama, 182 Nr. 53. — 1: zaļaciņa; 5: smalka tīkla; 6: smalkas zēģelītes; 7: Kad uzvilka zēģelīti; 8: dziedādama; ar turp. 9—10; Iet laiviņa dziedādama Pār ūdeni Vāczemē, 185g. — 1: zaļactiņa; 2: meņģēties; 3: dziļāi jūriņāi; 6 un 7: baltas zēģelītes; 8: dziedādama; ar turp. 9—10: Simtu jūdžu dieniņā, Otru simtu naksniņā, 244.

1. Līdeciņ zaļspārnīt,
Iesim abi spēlēties!
Tev vajag smalka tīkla,
Man zeltītu zēģelīšu. 335 Nr. 1773.

2. Ai, zaļā līdaciņa,
Nāc ar mani rotāties!
Tu jūriņas dibinā,
Es ozola laiviņā. 137f.

2: spēlēties; 3: Tu dziļā jūriņā, 110c, 379. — 1: līdeciņa; 3: Tu iekš zaļiem jūras viļņiem, 335 Nr. 1773.

4068.

1: Ak tu zelta līdaciņ; 9: vizēdama, 3d.

1. Līdedziņa zeltspangiņa,

Nāc ar manim spēlēties!

Tu dziļēju ūdenēju,

Es vēl ošu laiviņā. 190c Nr. 1007.

1: Līdeciņa zeltzvīgnīte; 3: dziļoju ūdentiņu; 4: Es zaļ' ošu, 41c pag. 82 Nr. 3.

2. Līdaciņa zeltspārnīte,

Nāc ar mani spēlēties!

Tu dziļā jūriņā,

Es ozola laiviņā. 131¹ (K. Lūsiņš).

2: Iesim abi spēlēties, 91c. — 2: Iesim abi spēlēties, 120c. — 1: Līdeciņa; 3: ūdenī, 216a. — 1: L. platactiņa; 2: manim,

229¹. — 1: L. zaļspurīte; 2: manim, 262c. — 1: Līdeciņa; 5: Tu gul' jūras dibenā, 325e. — 1: L. zaļacīte; 3: Tu peld' jūras dibenā, 360, 391 Nr. 310. — 1: L. zaļacīte, 364¹.

4069.

1: kūle; 2: Straujupītes maliņā; 3: L. vēža vaiņa, 111h.

4074.

1. Čeišeits kļidze, čeišeits brēce,

Azarā gulādams.

Megžam, brōļi, bidru teiklu,

Vilksim čeisi maļeņā! 422b, 422d.

4075.

1: ezeru; 3: Asars grozu kustināja; 4: Rauda, 91c. — 1: brauc pa ezeru; 3: z. jūdž; 4: Raudīt', 118¹. — 1: pa; 3: zirgus;

4: Raudiņš, 216b. — 1: Ķīšels br. p. Daugavu; 4: Rauda, 324e. — 1: brauce par ezeru; 2: Laša kaula kamanīņas; 4: Rauda sēdi kamanās, 91h. — 1—2: Saule brauca pār Daugavu, Laša kaula kamanīņas; 4: Rauda, 342.

4076.

1. Ķīš' brauc ezerēi

Ar rakstat' kamanām;

Kas netic, tie cerē,

Domē liel' muižniek'. 211b Nr. 2015.

1: ezerāi; 4: muižniek', 391 Nr. 687, 401.

4077.

3—4: Ņemiet, b., karītītes, Piestrebiet ķīselīša, 95a. — 1: pa Daugavu, 391 Nr. 1115, 401.

1. Ķīseis brauca par Daugavu

Rakstītām(i) kamanām;

Ņemiet, bērni, karotītes,

Sagaidiet ķīselīti! 290f, 328b.

3: karotiņas; 4: Saķeriet, 407k. — 3: karotīti; 4: ķīselīša, 317d — 3: Rakstiet; 4: Saņemiet, 68d. — 2: Rakstītāme; 4:

Sagaidiete, 165. — 3: Ņemat; 4: Sastrebiet ķīseliņa, 190b. — 3: Rakstiet, 272a. — 1: brauce; 4: ķīselīša, 289c. — 1:

brauce; 4: Sastrebiet, 311a. — 3: karotiņas; 4: Sastrebiet, 324e. — 1: pa; 3: Rakstiet; 4: Sagaidāt, 360.

2. Ķīsele brauca par Daugavu

Rakstītām kamanām;

Teciet, bērni, paltiņā,

Mazgājiet karotītes! 68d.

3. Ķīsele brauca pa Daugavu

Rakstītāmi kamanām;

Eita, bērni, sagaidāt

Rakstītāmi karotēma! 158 (Viergā).

4. Ķīsele brauca par Daugavu

Rakstītām kamanām;

Bērni gāja dancādami

Rakstītām karotām. 171a.

5. Ķīseļš brauca pār Daugavu
Rakstītām kamanām;
Mazi bērni pakaļ tek,
Karotiņas laizīdami. 321.

6. Ķeiseļš brauca par Daugovu
Raksteitōm komonōm;
Jemit, bārni, ļizeiceņu,
Sajemit ķeiseļeiti! 426c.
Sal. 415 pag. 316 Nr. 499, 427^b (II pag. 51 Nr. 158).

7. Ķeiseits brauce par Daugavu
Paraksteitōm komonōm;
Mozi bārni pakaļ tak,
Vēdereņus glaūdeidami. 422d.
1: Ķeiseļš, 422b.

4078.

3: sit; 4: dziļumā (arī: dibenā), 73b. — 3: šaun p. ļ., 85b. — 3: pa ļīpu; 4: dibinā, 344. — 2: Uz ezaru zīvu; 3: vēzs; 4: Ja nāk zivs, tīkliņā, 64i. — 1: mazi bērni; 2: Ezerā mencas kaut; 3: dod pa, 200f.

1. Rītu, rītu, labi agri

Uz ezeru ķīšu vilkt!

Ja nāk vēzis, sit pa ļīpu,

Lai skrien elles dibinā! 61 g.

1—2: Celies agri, bāleliņ, Iesim jūras ķīšu ķert; 3: ļīpu; 4: dibenā, 118¹.

4081.

1: sisenīti; 3: Suns norēja; 4: Zosa tavu māmuliņu, 224h.

4082.

1: Pasasēda bites; 3: Iekam; 4: Brūnus svārkus, 69a. — 1: Nosēdiesi; 3: Kamēr, 74c. — 1: Pasasēdi; 3: Iekam, 106a. — 1: Atsasēda bites, 111d un h.

4087.

2: Silei; 3; Dod, biļīte, nodzerties; 4: Zaļā ziedu. 174e.

1. Es uzgāju trīs biļītes

Silē alu brūvējam.

Dodat manim nodzerties

Sudrabiņa kanniņā! 41c pag. 86 Nr. 20.

1: uzgāju; 2: alus, 190a Nr. 4759, 190c Nr. 598.

2. Es atradu dui biļītes

Silai alu brūvējam:

Dodat man nodzerties

Jele vaska kanniņai! 172a.

4089.

1. Ods nokrita no ozola

Uz ozola saknītēm;

No tā oda kritumiņa

Visa zeme norībēja. 109a.

4091.

1. Kas tur spīd, kas tur viz

Viņā meža maliņā?

Tārpiņš vērpa zīda diegu

Zeltītā ratiņā. 224e Nr. 147. 391 Nr. 253, 401.

2: Daugaviņas m., 22b, 111c. — 4: Apzeltītu ratenīti, 41a. — 2: Bieza meža; 4: Zeltītāi, 63d. — 1: kas tur mirdz; 2: Daugaviņas m., 119a. — 1: kas tur zvidz, 190i Nr. 230. — 2: V. lauka galiņā, 2291. — 2: viņa, 48c.

4094.

2: nerādu; 3: Silā dz., silā a.; 4: Par siekstiem; 5—6: Par siekstiem lēkādams Kleināmi kājām, 152.

4095.

1. Nosarūca lāču māte,
Meitiņai piedzimstot:
Būs tā meita, kad tā augs,
Puišiem ceļa negriezīs. 15¹, 86c.
2. Nokrācāse lāču māte,
Midziņēje gulēdama:
Tas būs vīris, kad tas augse,
Dažam ceļu negriezīs. 167b.

4096.

1: Vakar; 4: cūkai, 27b. — 2: notikusi; 3: Nosaluši briežam ragi; 4: cūkai suvēniņi, 181b Nr. 1245. — 1: Šo rītiņu liela, 323d. — 2: Lielu skādi padarīja; 4: cūkai, 308a. — 1: Vakar; 3: Kazai; 4: cūkai, 15b.

4097.

2: Nosvilušu pavēderi; 4: Lai smejās Rīgas kungi, 91f. — 1—2: Vilku māte ceļu tek Kākaraiņu pavēderi; 4: Izsmīdini, 308b. — 1: skrīesi; 2: Kākarotu pakaliņu; 3: Skrien, 321.

4099.

Torķis (vilks) sēd aiz vārtiem,
Gaida drilli (kazu) izeitam;
Pavaicāja sētlaiipim (kaķim),
Kur gulēja aldermaņi (suņi). 224o Nr. 4363.

4102.

1. Cīksti, cīksti tu, kociņi,
Kas jel tevi cīkstināja?
Div' sudraba vanadziņi
Timerēt timerēja. 208b.
2: cīkstenāja; 3: Dui, 208a.

4105.

1: Pupuṭīte; 2: Liepiņā sēdēdama; 3: pupuṭīt; 4: Nava, 319c Nr. 3347. — 1: Pupuṭīte; 2: sēdēdama; 3: Ko es došu, pupuṭīte; 4: sējējiņa, 324c. — 1: pupas; 2: Ozolāji; 3: Kur man bija pupas ņemti; 4: M. n. sava a., 325e. — 1: Pupuṭīte; 2: Ozolāji sēdēdama; 3: Kur man bija pupu jemt; 4: Nav man, 401.

4114.

2: Sprinģādams, 407h.

4116.

1: Suni, suni, lāci, lāci; 2: Tev; 3: Divi, 325c.

4118.

2: Tā izauga, 30b, 75h, 75m. — 4: Bet tik, 41c Nr. 4 pag. 75, 95b. — 2: Tu izaugi v.; 3: Es gan a.; 4: Bet tik, 421. — 2: Tā izauga; 4: Tad vēl tāda neizaugu, 68d. — 3: Gan es; 4: Bet tik, 75b. — 2: Tā izauga; 3: Es ar augu ik dieniņas, 72a. — 2: Gar' izauga; 3: Kad es augtu ik dieniņas; 4: neizaugu, 80c. — 2: Tā izauga vasarāi; 3: Lai es augu ik dieniņas; 4: Ij tik, 87¹. — 3: Tā izauga; 3: I es augu ik dieniņas; 4: Bet tik, 107b, 379. — 2: Gar' izauga; 3: Es ar augu ik dieniņas; 4: Bet tik, 109b. — 2: Izaug gara v.; 3: Es ar augu ik dieniņas; 4: Bet tik, 109c.

4119.

2: uzauga; 3: neuzauga, 42, 101d. — 2: par vasaru, 69c. — 2: Tij, 80c, 85b. — 1: Kaņupīte; 2: Tij, 111 h. — 2: uzauga; 3: Es puisītis neuzaugu, 134a. — 1: Kaņapīte, 137d. 401. — 1: Kaņupīte ātraudzīte; 2: Tu uzaugi; 3: niuzauga, 290f. — 1: K. drīzaudzīte, 294. — 3: Es māmiņai neizaugu, 379. — 1: K. drīzaudzīte; 2: uzauga; 3: neuzauga, 379. — 1: Kaņapīte; 2: par vasaru. 400.

1. Kaņepīte garaudzīte

Gara auga vasarā;

Mūs' (al.: Man') māsiņa neuzauga

Par deviņas vasariņas.

19d, 41c Nr. 5 pag. 74, 311b, 319c Nr. 3305. — 1: neuzauga, 326c. — 3: Man' māsiņa neuzauga; 4: deviņi vasariņi, 29d. — 1: drīzraudzīte; 2: Aug par vienu vasariņu; 3: Man' māsiņa neuzauga, 303b. — 2: Gar' uzauga, 310d. — 1: Kaņupīte; 3: Man' māsiņa neuzauga; 4: Par deviņām vasariņām, 310f. 1— 2: G. augi; 3: neuzauga, 27b. — 3: neuzauga, 28d. — 2: G. audzi, 30. — 2: augi, 36r (M. Vaska). — 2: Uzaug vienu vasariņu, 74b. — 3: Es tik gara neuzaugu, 75f, 407d, 408 Nr. 154. — 2—3: Aug pa vienu vasariņu; Mans dēlīts neuzauga, 97f. — 2: Vasarā vien uzauga, 108¹. — 1: Kaņupīte; 2: Gar' uzauga, 289c. — 3: neuzauga. 309a, 315, 322e, 324e, 407h, 412. — 1: Kaņupīte, 311a. — 3: Man brāliņš neuzauga, 320b. — 2: Gar' izauga v.; 3: neuzauga, 321. — 1: garaudzīte, 2: Gaŗa; 3: neuzauga, 327 Nr. 155. — 1: gaŗaudzīte; 2: Gaŗa, 335 Nr. 1699. — 2: G. augu [?]; 3: neuzauga, 401. — 3: nesaauga, 407a. — 1: Kaņepīte lētdabīte; 2: Aug vienā; 3: neuzauga; 4: Šī devīta vasariņa, 200f. — 1: Kaņupīte lētdabīte; 2: Aug vienā; 3: neuzauga; 4: Šī devīta vasariņa, 195c.

2. Kaņepīte garaudzīte

Gara auga vasarā:

Man' (al.: Mūs') māsiņa neuzauga

Par deviņi vasariņi. 23.

2: Aug vienā v., 4b. — 2: Gar' uzauga vasarā; 4: vasarāmi, 22c. — 2: Gar' uzauga, 22d, 22e, 38b. — 2: Gar' uzauga vasariņ', 22h. — 2: Gar' uzauga vasarā, 22p. — 2: vasarā, 22k. — 2: vasariņ'; Mans brālīts, 25. — 2: G. audzi; 3: neuzauga; 4: vasariņas, 28d. — 3: neuzauga, 36r (J. Silis). — 1: Kaņipīte; 2: Aug vienā v.; 3: Man māsiņa neuzaug'; 4: Pa d. vasariņ', 61c Nr. 2799. — 2: Aug vienā v., 65a, 401. — 2: Izaug vienu vasariņu; 3: neuzauga, 120c. — 1: Kaņupīte garaustīte [?]; 2: vasarā; 3: neuzauga, 267b. — 1: Kaņupīte ātraudzīte; 2: Tu izaugi v.; 3: niuzauga, 290f. — 2: Tā izauga par vasaru; 3: neuzauga, 354. — 1: Kaņepīte; 3: neuzauga, 401. — 1: garausīte [?], 404^{2a}. — 4: Par deviņām vasarām, 27a, 451, 3641. — 1: drīzraudzīte; 3: neuzauga; 4: Par deviņām vasarām, 3b. — 2: Gan uzauga vasarā; 4: Par deviņām vasarām, 22b. — 2: Uzaug vienā vasarā; 4: Par deviņām vasarām, 59d, 61 f. — 1: Kaņupīte druvaudzīte; 3: neuzauga; 4: Par deviņām vasarām, 190f. — 2: augi; 3: neuzauga; 4: Par deviņām vasarām, 325e.

3. Kaņepīte garaudzīte

Gara auga vasarā;

Mūs' māsiņa neuzauga,

Šī devīta vasariņa. 21d.

2: Gar' uzaugu [?]; 3: Kam māsiņa neuzauga, 15². — 1: ātraudzīte; 2: Tā uzauga v., 283.

4. Kaņepīte garaudzīte,

Tā izauga vasarā;

Man' (Mūs') māsiņa neuzauga

Par deviņām vasarām. 379.

4: Pa, 91g. — 2: uzauga; 3: neuzauga, 131¹ (M. Enīte). — 1: Kaņupīte, 134c. — 1: K. dižraudzīte; 2: uzauga; 3: neuzauga, 318. — 2: par vasaru; 3: Mūs' (al.: Man'); 4: Par deviņu vasariņu, 118¹. — 2: Gara auga vasarāji; 3: Mūs' (al.: Man'); 4: Par deviņu vasariņu, 325c. — 2: Audzi vienu vasariņu; 3: Mūs' (al.: Man'); 4: Par deviņu vasariņu, 325e.

4120.

1: gaŗaudzīte; 2: Kad tā gaŗa vasariņa, 161c. — 2: Uzaug; 3: Cik šī diža mūs' māsiņa, 173. — 1: Kaņepīts lētdabīts; 2: Izaug; 3: neuzauga; 4: Šai devītā vasarā, 216b. — 2: vienē vasarē; 3—4: Man māmiņa maizi deva, Es tik garja neuzaugu, 189b.

1. Kaņepīte garaudzīte

Aug vienā vasarā,

Man' māsiņa neuzauga

Par deviņi vasariņi. 281.

3: Mūs' m. neuzauga; 4: Pa, 55¹. — 2: Tā izaugē vasarā; 3: Mūs'; 4: deviņas vasaras, 91h. — 2: Gara auga vasarā; 3: neuzauga; 4: deviņas vasariņas, 407k.

2. Kaņepīte garaudzīte

Gara auga vasarā;

Man' māsiņa neuzauga

Deviņās vasarās. 323d.

2: Uzaug vienā v.; 3: neuzauga; 4: Deviņos gadiņos, 91b. — 2: Aug vienā v.; 3: nepaauga; 4: Ne deviņas vasariņas, 208d. — 3—4: Tautu meita dzeltainīte Aug deviņas vasariņas, 344.

3. Kaņepíte geraudzíte,
Tà izauga vasarà;
Mun' mæsiņa neizauga
Par deviņas vaseriņas. 103b.

4. Kaņepeite garaudzeite
Gara auga vosorà;
Mun' mōseņa naizauga
Par deveņis vasareņis. 427¹c.

1: Kaņapeite; 2: Gar' izauga; 3: Myùs mōseņa moz izauga; 4: deveņis, 420. — 1: Kaņapeite lātaudzeite; 2: tej izauga; 4: deveņòm vosorom, 426c.

4121.

1: Elksnīšam; 4: Upes malu staigājot, 90. — 1: Osīšam; 3—4: Paegļami nabagami Skujas bira dancojot, 104. — 3: Paegļami; 4: malà, 379.

4122.

1. Runòj' pride, runòj' egļe,
Ūzuļeņš atrunòja,
Ūzuļeņš atrunòja
Pret vysim kùceņim. 427¹c.
1: prida, r. egļa; 4: Pret, 426¹a.

4127.

1: Uguntiņa; 4: raudenāja, 30b. — 1: Uguntiņa; 2: sažņaudzama; 4: raudenāja, 281. — 1: Uguntiņa dzirkstelīte; 2: šaujiņā vēcināju; 4: raudenāja, 28¹. — 1: Uguntīna; 2: Šauvīnā; 3: Ka p. vējīnā; 61g. — 1: Uguntiņa dzirkstaliņa; 2: nēsājama; 3: Ka, 127¹b. — 3: palaida valiņā; 4: daudz tautiņas r., 17a. — 1: Uguntiņa; 2: glabājās; 3: Ka p. valiņā, 28d. — 1: Uguntiņa, 36r (K. Reiznieks). — 1: Uguntiņa; 2: Šauviņā; 3: Ka; 4: D. gauži r., 52a. — 1—2: Uguntiņ' dzirkstelīti Šaujiņā vēcināju; 3: Ka, 59d. — 1: Uguntiņa, droztaliņa; 3: Kad palaida klajumā; 4: rūdināja, 91a Nr. 3187, 335 Nr. 2044; — 1: Guntiņ manu dzirkstaliņ; 3: palaižu; 4: D. gauži r., 93b. — 1: Uguntiņu, dzirkstelīti; 2: glabājam; 3: palaida, 137e.

4129.

1: lietutiņi; 2—3: Lai es labi; 4: Muižu puiša līgaviņa, 180a.
1. Liji, liji, lietutiņ, lai augu liela,
Lai mani māmiņa pie vīra pieved! 77.
1: Līsti, līsti, lietui; 2: Tad m. m. p. puišiem laidīs, 17b.

4130.

1: Liju, liju, lietutiņ; 2 un 3: tiev' un gara, 219b. — 1: Liji, liji; 4: A. dēliņam, 226g. — 3: Izauguse tieva, gaŗa, 251, 403. — 1: lietutiņ; 2 un 3: gara, 271a. — 2 un 3: Lai izaugu tieva gara, 264c.

4132.

1. Aizeji, lietuiņi, rūkdamis, kaukdamis,
Atnāci, saulīte, līgodama! 6c.
2. Lietiņš aiziet rūkdams, krākdams,
Saulīte atnāk spigulodama. 270d.

4136.

1: Līsti, līsti, lietus, 348.

4138.

4 un 5: citāmi; 6: citāmi, 348. — 2—3: Lai es arī; 4: citām māsiņām; 5—6: trūkst, 200a. — 1: lietutiņ, 4: Līdz citām māsiņām; 5—6: trūkst, 200f.

4139.

1: lietutiņ; 2 un 3: Lai es arī b. a.; 4: kaitināju, 195b. — 1: lietutiņš; 2 un 3: Lai es varu balta augt, 200b. — 1: lietutiņ; 2 un 3: Lai es arī balta augu; 4: kārdināju, 278c.

TULKOTO DZIESMU MOTĪVI.

4140.

**Vecais tēvs sirmu bārzdu
Nelaiž bērnus baznīcā;
Jaunais tēvs, tam nav bārzdas,
Tas laiž bērnus baznīcā. 13b.**

4141.

**Vecais tēvs sirmu bārzdu
Nelaiž bērnu baznīcā;
Piesienam veco tēvu,
Eima, bērni, baznīcā! 18.**

4142.

**Vecais tēvs bullu [?] bārdū
Nelaiž bērnu baznīcā;
Cik iet bērni baznīcā,
Tik ar bullu mugurā. 27b, 71d.**

4143.

**Vecais tēvs kaula bārzdu
Nelaiž bērnu baznīcā;
Piesiesimi veco tēvu
Pie lielā skudru pūļa! 91c.**

4144.

**Vecais tēvs buļļa bārdū
Sīka bērza galiņā,
Pupu kule mugurā,
Aizliedz iet baznīcā;
Kamēr vecais pupas kaisa,
Tikmēr bērni baznīcā. 141¹.**

4145.

**Vecais tēvs uz akas tup,
Pupu kule mugurā;
Es prasīju saujiņas,
Viņš man deva riekšaviņu;
Es to riekšav' vepram devu,
Vepris man speķi deva;
Es to speķi brūtei devu,
Brūte manim mutes deva. 141¹.**

4146.

**Mūsu tēvs likā bērzā,
Pupu kule mugurā;
Es prasīju saujiņu,
Viņš iedeva riekuziņu;
Es tās pupas cūkai devu,**

Cūka man taukus deva;
Es tos taukus kurpniekam,
Kurpnieks man kurpes šuva;
Es tās kurpes brūtītei,
Brūte man mutes deva;
Es to muti sunīšam,
Sunīts man zaķ' atnesa;
Es to zaķi ķēniņam,
Ķēniņš man pil' atdeva
Ar visim zaldātīm. 30.

4147.

Māte gāja klēti,
Es teku pakaļ.
Viņa man iedeva
Rauša gabaliņu.
Es to rausīti
Vējiņam.
Vējiņš man
Salmiņus deva.
Es tos salmiņus
Gosniņē.
Gosniņa man
Pienu deva.
Es to pienu
Kaķītē.
Kaķīte man
Dēlus deva.
Es tos dēlus
Ozolam.
Ozols man
Zīles deva.
Es tās zīles
Cūciņē.
Cūciņa man
Speķi deva.
Es to speķi
Korpniekam.
Korpnieks man
Korpes šuva.
Es tās korpes
Brūtītē.
Brūte man
Mutes deva.
Es tās mutes
Paturēju
Līdz mūžiņa
Galiņam. 224r.

4148.

Bucīti, āzīti, ku' liki bārdiņu?
— Izdevu krievam izkapšu kalt.
Kam to izkapšu tev vajadzēja?
— Izkapšu vajaga sieniņa plaut. 4
Kam tā sieniņa tev vajadzēja?
— Sieniņa vajaga gosniņām dot.
Kam to gosniņu tev vajadzēja?

— Gosniņu vajaga pieniņu slaukt. 8
Kam tā pieniņa tev vajadzēja?
 — Pieniņa vajaga bērniem dot.
Kam to bērnu tev vajadzēja?
 — Bērnu vajaga cūciņu ganīt. 12
Kam to cūciņu tev vajadzēja?
 — Cūciņu vajaga kalniņa rakt.
Kam tā kalniņa tev vajadzēja?
 — Kalniņa vajaga miezišu sēt. 16
Kam to miezišu tev vajadzēja?
 — Miezišu vajaga alutiņu brūvēt.
Kam tā alutiņa tev vajadzēja?
 — Alutiņa vajaga brāļiem dzert. 20
Kam to brāļu tev vajadzēja?
 — Brāļu vajaga kara raidīt.
Ko tie brāļi tev pārnesa,
No tā kara pārnākdami? 24
 — Divi zelta adatiņas,
 Trešo zelta kniepadatu.
Kur palika adatiņas?
 — Tās iedūra liepu celmā. 28
Kur palika liepu celmis?
 — Tas sadedza smalkis pelnis.
Kur palika smalki pelni?
 — Tie izlija lielis lietis. 32
Kur palika lieli lieti?
 — Satecēja upītē.
Kur palika tā upīte?
 — To izdzēra Dieva vērši. 36
Kur palika Dieva vērši?
 — Tie aizgāja gaŗu ceļu.
Kur palika gaŗis ceļis?
 — Tas apauga zaļu mauru. 40
Kur palika zaļis mauris?
 — To noēda Dieva zosis.
Kur palika Dieva zosis?
 — Tās aizskrēja augstu mežu. 44
Kur palika augstis mežs?
 — To nocirta Dieva dēli.
Kur palika Dieva dēli?
 — Tie uzkāpa debesīs. 48
Tur tie ēda, tur tie dzēra,
Biķerišus metādami.
Es tupēju pagaldē,
Drupatiņas lasīdams. 52
Es prasīju vienu graudu,
Man iedeva divi gaudi;
Es prasīju divi gaudi,
Man iedeva trīs gaudi; 56
Es prasīju trīs gaudi,
Man iesvieda visu maišeli —
Blījc, pierē. 185g. 59

4149.

Āzīti, Mikulīti, kur liki bārdiņu?
 — Atdevu krieviņam, lai kaļ izkapti.
Kama izkapti? — Ko pļaut sieniņu.

Kama sienīņu? — Ko dot telītēm.
Kama telītēm? — Lai dod pienīņu.
Kama pienīņu? — Ko dot bērniņam.
Kama bērniņam? — Lai gana cūciņas.
Kama cūciņas? — Lai rušina kalniņu.
Kama kalniņu? — Ko sēt miezišus.
Kama miezišus? — Alutiņu darīt.
Kama alutiņu? — Tēvam dot.
Kama tēvam? — Tēvs brauca Rīgā.
Ko tas tēvs tev atveda?
— Div' misiņa adatiņas.
Kur palika adatiņas?
— Tās iesprauda liepas celmā.
Kur palika liepas celms?
— Tas sadega zilu guni.
Kur palika zila guns?
— To nodzēsa smalki lieti.
Kur palika smalki lieti?
— Satecēja mellā upē (upītē).
Kur palika mellā upe (tā upīte)?
— To izdzēra melli vērši.
Kur palika melli vērši?
— Tie aizgāja garu ceļu.
Kur palika garais ceļš?
— Tas saauga smalku birzi.
Kur palika smalkā birzs?
— To nolīda Dieva dēli.
Kur palika Dieva dēli?
— Tie uzkāpa debesis,
Bīķerīšus dzerdami,
Glāzītes skandinādami —
Lir, lir, lir! 125c.

4150.

Āzīti, bucīti, kur liki bārdiņu?
— Pārdevu krievam par piecu mārku. 26b.

4151.

Āzīti, Miķelīti,
Kur tu ņēmi bārdiņu?
— Krievs iedeva bārdiņu.
Ko tev laba bārda dara?
— Bārda man zemi slauka,
Āboltiņu graužot. 400.

4152.

Man bij viena raiba govs,
Tā man daudz piena deva,

Es to pienu beķeram,
Beķers man veģi deva,
Es to veģi kurpniekam,
Kurpnieks man kurpes deva,
Es tās kurpes brūtītei,
Brūte man mutes deva,
Es to muti sunīšam,
Sunīts man zaķi deva,

Es to zaķi pilniekam,
Pilnieks man pili deva
Ar visiem zaldātiem. 33c, 141.

4153.

Man bij viena raiba govs
Pašā kūts dībenā.
— Kur palika raiba govs?
To pārdevu naudiņā.
— Kur palika tā naudiņa?
Tā sabira upītē.
— Kur palika tā upīte?
To izdzēra melni vērši.
— Kur palika melni vērši?
Tie aizgāja garu ceļu.
— Kur palika garais ceļš?
Tas aizauga madarām.
— Kur palika tās madaras?
Tās noplūca jaunas meitas.
— Kur palika jaunas meitas?
Tās aizveda jauni puiši.
— Kur palika jauni puiši?
Aiz kalniņa muižiņā.
— Kur palika tā muižiņa?
Tā sadega zil' uguni,
Tā sadega zil' uguni,
Tā sagruva pelniņos.
— Kur palika tie pelniņi?
Tos izkasa melna (balta) vista.
— Kur palika melna (balta) vista?
To nospēra vanadziņš.
— Kur palika vanadziņš?
Tas aizskrēja zaļu birzi.
— Kur palika zaļa birzs?
To nolīda Dieva dēli.
Kur palika Dieva dēli?
Tie uzkāpa debesīs,
Ar stīgām stīgodami,
Ar bungām bungodami.
— Ko tie dara debesīs?
Sēd pie galda rakstīdami.
Kam būs mirt, kam dzīvot
Šai baltā saulītē. 86, 98, 379.

4154.

Dievs nolaida bumbul' zemē,
Bumbuls negrib zemē augt:
Dievs nolaida cilvēk' zemē,
Cilvēks negrib bumbul' raut;
Dievs nolaida spieķīt' zemē,
Spieķīts negrib cilvēk' sist;
Dievs nolaida ugun' zemē,
Uguns negrib spieķīt' degt;
Dievs nolaida ūden' zemē,
Ūdens negrib guni dzēst;
Dievs nolaida vērši zemē,
Vēršis negrib ūden' dzert!

Dievs nolaida slakter' zemē,
Slakters negrib vērsi kaut;
Dievs nolaida nāvi zemē,
Nāve grib to slakter' kaut,
Vērsis grib to ūden' dzert,
Ūdens grib to ugun' dzēst,
Uguns grib to spieķīt' degt,
Spieķīts grib to cilvēk' sist,
Cilvēks grib to bumbul' raut,
Nu grib bumbuls zemē augt. 265a.

4155.

Es grib' vienu mīci šūt,
Iem' pie vistas lūgtos:
Vistiņ mīlā, ko liec klāt?
«Es liek' savu snīpi klāt.»
Vistas snīpis,
Snīp, snīp, snīp!
Tā būs viena ērma mice.

Es grib' vienu mīci šūt,
Iem' pie gaiļa lūgtos:
Gailīt mīlais, ko liec klāt?
«Es liek' savu greznu klāt.»
Gaiļa greznis, vistas snīpis,
Snīp, snīp, snīp!
Tā būs viena ērma mice.

Es grib' vienu mīci šūt,
Iem' pie pīles lūgtos:
Pīlīt mīlā, ko liec klāt?
«Es liek' savu plēznu klāt.»
Pīles plēzna, gaiļa greznis,
Vistas snīpis,
Snīp, snīp, snīp!
Tā būs viena ērma mice.

Es grib' vienu mīci šūt,
Iem' pie zaķa lūgtos:
Mīlo zaķīt, ko liec klāt?
«Es liek' savu lēcēn' klāt.»
Zaķa lēcēns, pīles plēzna,
Gaiļa greznis, vistas snīpis,
Snīp, snīp, snīp!
Tā būs viena ērma mice.

Es grib' vienu mīci šūt,
Iem' pie lapsas lūgtos:
Lapsīt mīlā, ko liec klāt?
«Es liek' savu asti klāt.»
Lapsas aste, zaķa lēcēns, :,:
Es grib' vienu mīci šūt,

Iem' pie vilka lūgtos:
Mīlo vilcīt, ko liec klāt?
«Es liek' savus zobus klāt.»
Vilka zobi, lapsas aste, :,:
Es grib' vienu mīci šūt,

Iem' pie lūsa lūgtos:
Mīlo lūsiņ, ko liec klāt?
«Es liek' savu spalvu klāt.»
Lūsa spalva, vilka zobi, :,:
Es grib' vienu mīci šūt,

Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie medņa lūgtos:
 Mīlais mednīt, ko liec klāt?
 «Es liek' savu dziesmu klāt.»
 Medņa dziesma, lūsa spalva, ∴:
 Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie lāča lūgtos:
 Lācīt mīlais, ko liec klāt?
 «Es liek' savus nagus klāt.»
 Lāča nagi, medņa dziesma, ∴:
 Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie brieža lūgtos:
 Mīlais briedīt, ko liec klāt?
 «Es liek' savus ragus klāt.»
 Brieža ragi, lāča nagi, ∴:
 Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie kalēj' lūgtos:
 Kalējs mīlais, ko liec klāt?
 «Es liek' savu ēmur' klāt.»
 Kalēj' ēmurs, brieža ragi,
 Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie āža lūgtos:
 Āzīt mīlais, ko liec klāt?
 «Es liek' savu ļīpu klāt.»
 Āža ļīpa, kalēj' ēmurs,
 Es grib' vienu mici šūt,
 Iem' pie skrodeļ' lūgtos:
 Skrodeļ' mīlais, ko liec klāt?
 «Es liek' savas šķēres klāt.»
 Skrodeļ' šķēres, āža ļīpa,
 Kalēj' ēmurs, brieža ragi,
 Lāča nagi, medņa dziesma,
 Lūsa spalva, vilka zobi,
 Lapsas aste, zaķa lēcens,
 Piles plēzna, gaiļa greznis,
 Vistas snīpis, —
 Snīp, snīp, snīp!
 Tā būs viena ērma mice. 57c Nr. 4222.

4156.

Man maza ķēvīte, ķēvīte bija,
 Ar to ķēvīti žagaros braucu,
 No tiem žagariem sētiņu pinu,
 Sētiņu apārrt dārziņu taisu,
 Es tāi dārziņā rozītes sēju,
 No tām rozītēm kronīti viju,
 Ar to kronīti baznīcā gāju,
 Es tanī baznīcā Dieviņu lūdzu. 269c.

4157.

Es pie kungiem kalpoju
 Pirmo gadu;
 Man iedeva vistiņu,
 Vienu vistiņu.
 Vistiņ manim pautus dēja
 Smukus, daiļus,
 Vistiņas un gaiļus.

Es pie kungiem kalpoju
Otro gadu;
Man iedeva gailīti,
Vienu gailīti.
Gailīts manu vistin' kopa,
Vistin' man pautus dēja
Smukus, daļus,
Vistiņas un gaiļus.

Es pie kungiem kalpoju
Trešo gadu;
Man iedeva zostiņu,
Vienu zostiņu.
Zostiņ' man guļu gulēj',
Gailīts manu vistin' kopa,
Vistin' man pautus dēja
Smukus, daiļus,
Vistiņas un gaiļus.

Es pie kungiem kalpoju
Ceturť gadu;
Man iedeva aitiņu,
Vienu aitiņu.
Aitiņ' mana saiminiece,
Zostiņ' man guļu gulēj', ,:;

Es pie kungiem kalpoju
Piekto gadu;
Man iedeva tītaru,
Vienu tītaru.
Tītars man bārzdu dzina,
Aitiņ' mana saiminiece, ,:;

Es pie kungiem kalpoju
Sesto gadu;
Man iedeva āzīti,
Vienu āzīti.
Āzīts man ragus nesa,
Tītars man bārzdu dzina,
Aitiņ' mana saiminiece,
Zostiņ' manim guļu gulēj',
Gailīts manu vistin' kopa,
Vistin' man pautus dēja
Smukus, daiļus,
Vistiņas un gaiļus. 264i.

4158.

Cīrulīt mazputniņ,
Netup' ceļa maliņā!
Rītā brauks lieli kungi,
Ieņems tevi karītē,
Novedīs Vāczemē.
Tur tev liks malku cirsti;
Kad tu malku sacirtīsi,
Tad tev liks krāsni kurt;
Kad tu krāsni izkūrīsi,
Tad tev liks ogļus dzest;
Kad tu ogļus sadzēsīsi,
Tad tev liks bruņas kalt;
Kad tu bruņas nokalīsi,
Tad tev liks kaŗā iet;

Tad tu kaŗā izdienēsi.
 Tad tev liks mājās nākt.
 Kaŗa kungi tev iedos
 Divi zeltas (-ta?) adatiņas.
 Kur tu tās paglabāsi?
 — Liepas celma galiņā.
 Kur palike liepas celmiņš?
 — Tas sadega smalkos pelnos.
 Kur palike smalks pelniņš?
 — Tas izlije smalku lietu.
 Kur palike smalks lietus?
 — Tas ieskrēja upītē.
 Kur palike tā upīte?
 — To izdzēre melli vērši.
 Kur palike melli vērši?
 — Tie aizgāje gaŗu ceļu.
 Kur palike gaŗš ceļš?
 — Tas apauge zaļu mauru.
 Kur palike zaļa maure?
 — To noēde Dieva zoses.
 Kur palike Dieva zoses?
 — Tās aizskreje augstu mežu.
 Kur palike augsts mežs?
 — To nocirte Dieva dēli.
 Kur palike Dieva dēli?
 — Tie uzkāpe debesīs.
 Tie tur ēde, tie tur dzēre
 Mīlas Māŗas kamarī,
 Biķeriŗiem spēlēdami,
 Kauliņiem mētādami. 21d un 57c Nr. 4224.

4159.

Cīrulītis alu dara
 Kumeliņa pēdiņā;
 Es tecēju misas dzerti,
 Viņš ar kausu mugurā.
 Cīrulītis malku cirta
 Liepas celma galiņā;
 Es tecēju skaidas nesti,
 Viņš ar ciri mugurā.
 Cīrulītis ogles nesa
 Zobentiņa kalējam:
 Es tecēju plēŗas pūsti,
 Viņš ar stieni mugurā.
 Cīrulītis karā gāja
 Ar asaju zobentiņu;
 Es tecēju mieru līgti,
 Viņš ar naidu mugurā.
 Cīrulītis iekaroja
 Divas kniepa adatiņas;
 Es tecēju lūkotiesi,
 Viņš paslēpa celmiņā.
 Cīrulītis lūkot gāja
 Celmā savas adatiņas;
 Es tecēju parādīti,
 Viņš pielaida uguntiņu. 401.

4160.

Zilīte žubīte, kur tavi bērniņi?
— Daugavas malā ozola zarā.
Kas viņus šūpo, kas viņus auklē?
— Vējmāte šūpo, vējmāte auklē.
Ja gadās vējmātei iesnausties?
— Ko dara rikstīte, necēlusi?
Ja gadās rikstītei lūstama dien’?
— Ko dara nazīts nedarinājs?
Ja gadās nazītim lūstama dien’?
— Ko dara kalējs, nekaldinājs?
Ja gadās kalējam mirstama dien’?
— Ko darīs jaunajie, nekaldinājši?
Jaunajie sacīja, nemākoši,
Aizgāja uz Rīgu mācīties. 313.

4161.

Zūzū, ķintiņ, zūzū!
Kas tev’ rītā auklēs?
Māte putru vāra,
Gailis cirta malku,
Vistiņ’ nesa kukiņā;
Meitas māli mala,
Puiši riju kūla,
Tēvs dod zirgiem ēsti,
Vecais tēvs uz krāsnes sēž,
Savas dienas gaidīdams. 302.

4162.

Eijā, bērniņ, eijā,
Dusi saldi, saldi!
Velc, pelīte, miedziņ’
Astes galiņē,
Guli pate klāti
Mazam bērniņam!
Jeb: Ivu, ivu, pinciņ,
Velc bērniņam miedziņ’,
Velc bērniņam miedziņ’
Saldu, saldu, saldu!
Jeb: Kuš, neraudi, bērniņ!
Memm’ būs drīzi mājās,
Memm’ būs drīzi mājās,
Tad tev’ ninnelēs. 226g.
Jeb: Līču loču bērza likste,
Man bērniņu aijājot,
Līču loču, aijā, aijā,
Dusi saldi miedziņā! :.: 293b.

4163.

Aijā, bērniņš mīļākais,
Tev ir miedziņš saldākais,
Tu bez kādas bēdiņas
Aizslēdz savas actiņas. 27b, 281d.

4164.

Žūzū, bērniņ, pūpās,
Miega māmiņ’ šūpās.

Manu mazu eņģelīt,
Actiņas aizmidzini!
Eijā paleijā, eijā paleijā!
Kungi savā jaktī
Muld līdz dziļu nakti;
Kamēr tie vēl gulēt ies,
Tu jau būsi izgulējs. Eijā pal.

Daža māte skraida,
Ciema puišus gaida, [!]
Grozās, aizmirst bērniņus,
Bet pie tevim māte dus. Eijā p.
Gul tad, bērniņ, glīši!
Tev' sarg' eņģeliši;
Gul līdz rītam mierīgi,
Kad dzied gailis ķikriķi! Eijā p.
Guli, māsiņ maziņā,
Audzi drīzi lieliņā,
Eijā paleijā, eijā paleijā!
Kad tu gadu veca būs',
Tad tev māte svārkus šūs. E. p.
Tad tu ar mums dārzā ies',
Un par putniem priecāsies. E. p.
Tad tu redzēs' cālīšus,
Jērus, teļus, kumeļus. E. p.

∴
Čučī, guli, Pēterīti,
Tētes, memmes luteklīti,
Tēva grezna, mātes prieks,
Triju māju valdenieks! ∴
Ē—ē, ē—ē, eijiņo,
Žūži, žūžo, pūpiņo,
Ē—ē, ē—ē, pūpiņo,
Čučī, čučī, eijiņo! 335 Nr. 1235.

4165.
Zūzū, ķintiņ, zūzū!
Kaš tev' rītā šūpos?
Tēvs ar māti Jelgavā,
Puiši kūla rijā,
Puiši kūla rijā,
Meitas mala kambarī,
Vecais pats sēd pie krāsnes,
Siltu maizi gaidīdams. 200f.

4166.
A, b, c, d, kaķis
kala smēdē,
Suns ieskrēja pa lodziņu
Un norāva astīti.
Ņau, ņau! atdod manu astīti! 272a.

4167.
A, b, c, d,
Kaķis lece smēdē,
Sviesta maize zobos;

**Bērni skrēja nopakaļ, —
Ne drupač' nedabūj'. 15².**

4168.

**A, b, c, d,
Kaķis skrien pa sniegu,
Pele tam pakaļ.
Tec, kaķīt, atpakaļ,
Ķer to pelīt rokā!
Tev būs gaļa brokastiem,
Man būs āda zābakiem. 19f.**

VARIANTI.

4140.

1. Vecais tēvs sirmu bārzdu
Nelaiž bērnu baznīcā,
Ka pātāru nemācēja,
Lai grēkos neiekrita. 335 Nr. 1278.
1: Vecam tēvam plata bārda; 2: bērnus; 5: Lai nedzird (?) Dieva vārdus; 4: neiekrit, 131¹ (Mar. Enīte).

4141.

1: bārdū; 5: Piesiesam; Iesam, 7°. — 4: paši, 407k. — 5: Piesiesami; 4: Iesim, 111h. — 5: Piesiesam; 4: Iesam, 6c, 68d. — 5: Piesiesim; 4: Iesim, 379.

1. Vecais tēvs sirmu bārdū
Nelaiž bērnu baznīcā;
Siesim veci pie ozola,
Lai iet bērni baznīcā. 91c.
1: s. galvu; 4: b. īz baznīcu, 91a. — 5: Siesam v. pie ārdiem; 4: Iesam paši baznīcā, 405.

4142.

1: bolbārdīts; 2: bēnu; 5—4: Sadzen bēnus cūkkūtī, Do ar kāju par muguru. 52b (M. Spalviņa). — 1: Sirmu; 5—4: Dod ar kaulu par muguru, Sadzen bērnus cūkkūtī, 98c. — 1: buļļu [?] bārzda; 4: ar kūju m., 55c. — 1: V. t., suņu piere; 2: bēnus; 5: Kad iet bēni; 4: Tad ar rungu nopakaļ, 49g. (Marija Ozola). — 1: buļļa bārda; 4: T. ar kūju kūkumā, 71b. — 1: buļļa; 5: Kad; 4: Tad ar nūju, 73c. — 1: sirmu b.; 4: ar kūju, 75b. — 1: sirmu b.; 2: bērnus; 3: Kuņš ieiēt b.; 4: Dod ar rungu m., 75k. — 1: būdu [?] bārzda; 2: Nilaiž bērnus; 3: Kad; 4: Dod ar kaulu m., 290f.

1. Vecais tēvs, balamute,
Nelaiž bērnus baznīcā.
Bērniem iedam' uz baznīcu,
Sviež ar kaulu pakause,
No pakauša papēdī, —
Ietric bērnus aizkrāsnē. 207h.

4143.

1: sirmu bārdū; 3: Piesiesam, 85.

4144.

1. Vecais tēvs, bullu bārdis,
Nelaiž bērnus baznīcā;
Kamēr pats ellē brauca,
Tikim bērni baznīcā. 61g.
1: Vecais t., buļļa bārda; 2: bērnus; 3: vecis lec par sētu; 4: Tikmēr bērni gabalā, 56b.
2. Vecais tēvs, buļļa bārzda,
Nelaiž bērnu baznīcā:

Kamēr vecais pupas bradā,

Tikmēr bērni baznīcā. 141¹ (P. Blūma).

1: bubuļbārda; 2: bērņus; 3: K. v. putru streb; 4: Tikām, 47. — 3: K. v. bārzdu sūkā, 123¹. — 1: bārda; 3: K. v. pupās tup, 125b.

4145.

1: Mūsu tēvs līkā bērzā, 131¹ (Liene un Līze Paleja).

1. Vecais tēvs uz aku sēž,

Pupu kūlis mugurā;

Es prasīju saujīņu,

Viņš iedeva riekuzīņu. 270.

2. Vecais tēvs uz cepli tup,

Pupu kule mugurā.

Es prasīju šaujiņā,

Viņš man deva riekuzā. 241 k.

3. Mūsu tēvs uz akas pakārēs [?],

Zirniņ kule mugurā.

Es prasīj vien šaujiņ,

Viņš man deve div šaujiņ;

Es prasīj div šaujip,

Viņš man deve trīs šaujiņ. 59f (II, 185).

4. Vecais tēvs uz akas tup,

Pupu kule mugurā.

Es prasīju šaujiņu,

Viņš deva riekšaujiņu;

Es to riekšauj' vepram devu,

Vepris man speķi deva;

Es to speķi brūtītei,

Brūtīt' man mutes deva. 281.

5. Vecais tēvs uz akas sēd,

Pupu kule mugurā.

Es prasīju saujīņu,

Viņš man iedeva riekšaviņu.

Es to riekšavu veprīšam,

Veprīts mani speķi deva.

Es to speķi kurpniekam,

Kurpnieks mani kurpes taisa.

Es tās kurpes brūtei devu,

Brūte mani mutes deva.

Es to muti mātei devu,

Māte mani pienu deva. 303¹b.

4146.

1. Mūsu tēvs līkā bērzā,

Pupu kule mugurāi.

Kas prasīja saujiņas,

Tam iedeva riekšaviņu;

Kas prasīja riekšaviņas,

Tam iedeva saujīņā. 33b.

2. Mūsu tēvs viņpus Cēs',

Līkā bērzā uzkāpies,

Pupu kule mugurā.

Es prasīju saujīņu,

Viņš iedeva riekšaviņu.

Es tās pupas cūkai devu,

Cūka man speķi deva,

Es to speķi kurpniekam,

Kurpnieks man kurpes šuva. 6c.

3. Vecais tēvs līkā bērzā,

Pupu kule mugurā;

Es prasīju saujiņu,

Viņš iedeva riekuziņu. 401.

3: šaujīnu; 4: V. man deva riekšaujīnu, 119¹ (Marija Ansberga).

4147.

1. Māte tecēj' klētī,

Es tecēj' pakaļā.

Māte man to rauš,

Es to rausi vējam;

Vējiņš man to sienu,

Es to sienu goliņai;

Goliņ' man to pienu,

Es to pienu incīšam;

Incīts man tos dēlus,

Es tos dēlus ozolam;

Ozols man tās zīles,

Es tās zīles veprīšam;

Vepris man to speķi,

Es to speķi kurpniekam;

Kurpnieks man tās kurpes,

Es tās kurpes brūtei;

Brūte man to muti,

Es to muti leišam;

Leitīs man to ķēvi.

Es to ķēvi vilciņam;

Vilciņš grazni padancoj'

Pa kalniem, pa leņām.

Pa maziem vīcīšiem [?],

Briuks, brauks, no kalniņa lejiņā. 210¹.

2. Mōte gōj' uz klēti,

Es pēc mōtes pakaļi.

Mōte maņ pina deve,

Es tu pinu kaceišam;

Kačēits maņ bārnus deve,

Es tūs bārnus vepram;

Vepris maņ taukus deve,

Es tūs taukus šaučam;

Šaučs maņ deve kūrpis,

Es tōs kūrpis bryūtei;

Bryūte maņ mutis deve,

Es tū muti krīvam;

Krīvs maņ deve zyrgu,

Es tū zyrgu vylkam;

Vylks maņ paļdis.

Es tū paļdis Divam;

Divs maņ deve maizis

Pa ļelam gobolam. 430a.

3. Māte gāj' uz kūti (klēti),

Es ar ķipi pakaļā (pakaļ);

Māte man dev' pienu,

Es to pienu kaķīšam (kaķam):

Kaķis man dev' bērņus,

Es tos bērņus ozolam;

Ozols man dev' zīles,

Es tās zīles veprīšam (vepram);
Vepris man dev' taukus,
Es tos taukus kurpniekam;
Kurpnieks man dev' kurpes,
Es tās kurpes brūtei:
Brūte man dev' muti (mutes),
Es to muti leišam:
Leitis man dev' ķēvi,
Es to ķēvi vilkam;
Vilks man labi (skaišķi) padancoja
Augsta kalna galiņā.

134a; 71d, 1411 (Em. Cikuss), 407e. — Sal. arī «D. L. etn. piel.» 1893. g. 13. lp., un 416 (II pag. 68 Nr. 9).

4. Māte gāja klētē,

Es tecēju pakā;

Māte mani sapēra,

Tēvs mani žēloja,

Tēvs iedeva rausi,

Es to rausi rijniekam,

Rijnieks man tos salmus,

Es tos salmus govei,

Gove man to pienu.

Es to pienu kaķei,

Kaķe man tos bērnus,

Es tos bērnus ozolam,

Ozols man tās zīles,

Es tās zīles veprim,

Vepris man to speķi.

Es to speķi kurpniekam,

Kurpnieks man tās kurpes,

Es tās kurpes cepurniekam,

Cepurnieks man to cepuri,

Es to cepuri nonēsāju,

Uz akmeni tupēdams,

Cukurugū!

Uz akmeni tupēdams. 151a.

5. Kad tu, māte, maizi cep,

Izcep man kukulīti!

Kukul' devu rijniekam,

Rijnieks man salmus deva,

Es tos salmus telītei,

Telīt' man pienu deva,

Es to pienu sivēnam,

Sivēns man šķiņķi deva,

Es to šķiņķi ozolam,

Ozols man lapas deva.

Es tās lapas aitiņām,

Aitiņ' man vilnu deva,

Es to vilnu brūtei devu.

Brūte man prievītiņus,

Prievītiņus akai devu,

Aka man ūden' deva,

Es to ūden' brūveram,

Brūvers man misas deva,

Es to misu nabagam,

Lai nabags Dievu lūdz. 131¹ (Mar. Enīte).

6. Vecais tēvs uz akas tup,

Pupu kule mugurā.

Es tam lūdzu saujiņu,
Viņš man deva riekuziņu.
Es to riekuzu veprim,
Vepris man speķi.
Es to speķi kurpniekam,
Kurpnieks man kurpes,
Es tās kurpes brūtei.
Brūte man mutes,
Es to muti mātei,
Māte man pienu,
Es to pienu sunim,
Suns man kaulu,
Es to kaulu kalējam,
Kalējs man dzirkles,
Es tās dzirkles aitam,
Aita man vilnu, —
Vilnainīti valkāju
Uz akmeņa tupēdams. 224f.

7. Vecais tēvs uz aku tup,
Pupu kūlis mugurā;
Es tam prasu saujiņu,
Viņš man deva riekuziņu;
Es to riekuzu veprim devu,
Vepris man speķi;
Es to speķi brūtei devu,
Brūte man muti;
Es to muti leitim devu,
Viņš man kumeliņu;
Es to kumeļu vilkam devu,
Vilks man stabulīti. 262c.

8. Mans tēs seiž uz ak,
Pup kul mugurā;
Es nogāj a sauļ,
Viņš man iedev riekuziņ;
Es to riekuz zemā sēj,
Man izaug simt pūr;
Es to simt pūr vepřam dev,
Veprs man to speķ dev;
Es dev speķ kurpniekam,
Kurpnieks man kurp's dev;
Es tos kurp's brūtem dev,
Brūt man buč dev;
Es to buč leišam dev,
Leits man ķēv dev;
Es to ķēv vilkam dev,
Vilks man pateic simtreiz paldies.
Tilililili ...

«D. L. etn. piel.» 1894. g. 159. lp. Teikusi Eda Jirjene, Rideļos; turienes izloksnē uzrakstījis Upītis.

9. Vecais tēvs uz aku tup,
Pupu kūlis mugurā;
Es tam lūdzu saujiņu,
Viņš mau deva riekuziņu;
Es to riekuzu zernē sēju,
Man izauga pieci pūri;
Visus piecus veprim devu,
Vepris man speķi deva;
Es to speķi kurpniekam,

Kurpnieks man kurpes deva;
Es tās kurpes brūtītei,
Brūte man mutīt' deva;
Es to mutīt' auniņam,
Auniņš man vilniņu;
Es to vilniņ' vērpājam,
Vērpājs man dzijiņu;
Es to dzijiņu vēveram,
Vēvers man vadmalu;
Es to vadmalu skrodelim,
Skrodels man svārkus šuva. 272a.

Ar maz nesvarīgiem pārgrozījumiem un pašinājumiem arī 281 d un 297a.

10. Vecais tēvs uz akas sēž,
Pupu kūlis mugurā;
Es tam prasu saujiņu,
Viņš man deva riekuziņu;
Es to riekuz' cūciņai,
Cūciņ' manim speķi deva;
Es to speķi kurpniekam,
Kurpnieks manim kurpes šuva;
Es tās kurpes brūtītei,
Brūtīt' manim mutes deva;
Es tās mutes sunīšam,
Sunīts manim zaķi ķēra;
Es to zaķi kundziņam,
Kundziņš manim naudu deva;
Es to naudu moderei,
Moder' manim pienu deva;
Es to pienu izlaistīju,
Gaŗ sētmali staigādams;
Tur izauga vītoliņi
Kuplajiem zariņiem.

«D. L. etn. piel.» 1892. g. 28. lp. Uzrakst. M. Šimiņš, Bruknā.

4148.

8: dot; 12: cūciņas; 16: miezīšus; 20: dot.

Ko no kaŗa pārnesīs?

— Mazu mazu adatiņu.

Kur palika adatiņa?

— To iedūra sviķa celmā.

Kur palika sviķa celms?

— Tas izdega smalkis pelnis.

Kur palika smalki pelni?

— Tie izlija smalkis lietis.

Kur palika smalki lieti?

— Aiztecēja upītē.

Kur palika tā upīte?

— To izdzēra Dieva vērši.

Kur palika Dieva vērši?

— Tie aizgāja gaŗu ceļu.

Kur palika gaŗš celiņis?

— Tas apauga zaļu mauru.

Kur palika zaļa maura?

— To noēda Dieva zosas.

Kur palika Dieva zosas?

— Tās uzskrēja augstu mežu.

Kur palika augstmežiņis?

— To nocirta Dieva dēli.

Kur palika Dieva dēli?

— Tie aizgāja Vāczemē,

Ar koklēm koklēdami,

Grāmatiņas lasīdami. 224r.

1. Āzīti, āzīti, kur liki bārzdu?

— Pārdevu krievam, nopirku izkapti.

Ko tā izkapte tev laba dara?

— Man tā izkapte sieniņa pļāvēja.

Ko tas sieniņš tev laba dara?

— Man tas sieniņš, gotiņām dot.

Ko tās gotiņas tev laba dara?

— Man tās gotiņas pienīņu dod.

Ko tas pienīšs tev laba dara?

— Viņš man vaidziņus baltus taisa. 360.

2: izkaptu kalti; 3, 5, 7 un 9: labu; 4: sieniņu pļaut; 6: gosniņām; 7 un 8: gosniņas 391 Nr. 1114, 401.

2. Dīl, dīl, buciņ, ku' liki radzinus?

— Iedevu krievam izkapti kalt.

Kam tās izkaptes tev vajadzēja?

— Izkaptes vajadzēja sieninu pļaut.

Kam tā sienina tev vajadzēja?

— Sienina vajadzēja gosniņām dot.

Kam to gosninu tev vajadzēja?

— Gosninu vajadzēja pieninu slaukt.

¹⁾ — — — — — g—24.

— Viens pārnesa kniepadatu,

Otris zelta gredzentinu.

Kur palika kniepadata?

— To iedūra liepu celmā.

Kur palika liepu celms?

— Tas sadega zilos dūmos,

Kur palika zili dūmi?

— Tie uzkāpa debesīs. 158 (Nīcā).

3. Tīl, tīl, buciņ, kur liki bārdiņu?

— Iedevu krievam izkapti kalt.

Kam tas izkaptis tev vajadzēja?

— Izkaptis vajadzēja sieniņu pļaut.

— — — — — 5—48.

Zelta ripu ripodami,

Zeltāboli mētādami. 190f.

4. Bucīņ, āzīti, kur liki bārdiņu?

Iedevu krievam izkapti kalt.

Kam tās izkaptes vajadzēja?

— Izkaptes vāga sieniņa pļaut.

Kam tā sieniņa vajadzēja?

— Sieniņa vāga gosniņām dot.

— — — — — 7—27.

— Tās iedūra sviķa celmu [?],

Kur palika sviķa celmis?

— Tas izdega smalkis pelnis.

Kur palika smalki pelni?

— Tos nopūta gaŗu ceļu.

Kur palika garis ceļis?

— Tas apauga zaļu mauru.

¹⁾ Pēc šo pirmo pantu parauga valodas ziņā dziesma turpinās tālāk satura ziņā tā kā galvenā dziesma no 9. līdz 24. rind.

Kur palika zaļis mauris?
 — To noēda Dieva zoses.
 Kur palika Dieva zoses?
 — Tās noskrēja augstis mežis.
 Kur palika augsti meži?
 — Tos nocierta Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 — Tie uzgāja debesis,
 Zelta kokles koklējami,
 Grāmatiņu lasīdami. 200a.
 5. Bim, bim, buciņ, kur liki barzdiņu?
 — Atdevu krieviņam izkapti kalt.
 Kam tās izkaptes tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja sienīņu pļaut.
 Kam tā sienīņa tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja govīm dot.
 Kam to govu tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja pieniņu slaukt.
 Kam tā pieniņa tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja bērniem dot.
 Kam to bērniņu tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja cūciņas ganīt.
 Kam to cūciņu tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja kalniņu rakņāt.
 Kam tā kalniņa tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja miezīšus sēt.
 Kam to miezīšu tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja alutiņu brūvāt.
 Kam tā alutiņa tev vajadzēja?
 — Man vajadzēja brāļiem dot.
 Kam to brāļu tev vajadzēja?
 — Tiem vajadzēja kaŗā iet.
 Ko tie brāļi tev pārnesa,
 No tā kaŗa pārnākdami?
 — Viens pārnesa kniepadatu,
 Otris zelta gredzentiņu.
 Kur palika kniepadata
 Ar to zelta gredzentiņu?
 — Tos iedūru celmiņāi.
 Kur palika tas celmiņis?
 — Tas sadega sīkis pelnis.
 Kur palika sīki pelni?
 — Vējš iepūta upīte.
 Kur palika tā upīte?
 — To izdzēra Dieva vērši.
 Kur palika Dieva vērši?
 — Tie aizgāja gaŗ' celiņu.
 Kur palika gaŗš celiņis?
 — Tas apauga zaļu zāli.
 Kur palika zaļa zāle?
 — To noēda meža zosis.
 Kur palika meža zosis?
 — Tās noskrēja augstis mežis.
 Kur palika augsti meži?
 — Tos nocirta Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 — Tie uzkāpa debesis,

Zelta kokles koklēdami,
 Grāmatiņu lasīdami. 151a.
 6. Ai, āzīti bikuzīti,
 Kur tu savu bārdu liki?
 — Es pārdevu krieviņam.
 Ko tas krieviņš tev lab' dar'?'
 — Man tas krieviņš izkapt' dod.
 Ko tā izkapt's tev lab' dar'?'
 — Man tā izkapt's sieniņ' pļauj.
 Ko tas sieniņš tev lab' dar'?'
 — Man tas sieniņš telītēm.
 Ko tās telītes tev lab' dar'?'
 — Man tās telītes pieniņ' dod.
 Ko tas pieniņš tev lab' dar'?'
 — Man tas pieniņš bērniņiem.
 Ko tie bērniņ' tev lab' dar'?'
 — Man tie bērniņ' cūciņ' gan'.
 Ko tās cūciņ' tev lab' dar'?'
 — Man tās cūciņ' kalniņ' roka.
 Ko tas kalniņš tev lab' dar'?'
 — Man tas kalniņš miezīšiem.
 Ko tie miezīš' tev lab' dar'?'
 — Man tie miezīš' alutam.
 Ko tas aluts tev lab' dar'?'
 — Man tas aluts bāliņam.
 Ko tas bāliņš tev lab' dar'?'
 — Man tas bāliņš karā iet.
 Atnes dzelzu adatu,
 Iedur celmā.
 Tur nedega zila uguns [?],
 Tur nolīje smalks lietiņš.
 Kur palike smalks lietiņš?
 — Tas satek Daugavā.
 Kur palike Daugava?
 — To izdzēre melni vērši.
 Kur palike melni vērši?
 — Tie aizgāje gaŗu ceļu.
 Kur palike gaŗais ceļš?
 — Tur aizauge zaļa birze.
 Kur palike zaļa birze?
 — To nolīda Dieva dēls.
 Kur palike Dieva dēls?
 — Tas izkāpe debesis;
 Tur tas ēde, tur tas dzēre,
 Biķerītes spēlēdams. 137h.
 7. Āzīti, buciņ, kur liki bārdziņu?
 — Izdevu krievam izkapti kalt.
 Kam to izkapti vajadzēja?
 — Izkapti vajadzēja sieniņu pļaut.
 Kam to sieniņu vajadzēja?
 — Sieniņu vajadzēja gosniņai dot.
 ————— 7—21.
 — Brāļus vajadzēja kaŗā iet 224h.
 8. Bucīņ, buciņ, kur liki bārdziņu?
 — Atdevu krievam izkapti kalt.
 Kam to izkapti vajadzēja?
 — Izkapti vajadzēja sieniņu pļaut.

— — — — — 5—22.

Ko tie laba pārnesīs,
No kariņa pārņākdami?
— Sīkas mazas adatiņas.
Kur palika adatiņas?
— Tās iedūra sviķcelmā.
Kur palika sviķcelmiņš?
— Tās izdega ziluguni.
Kur palika ziluguns?
— Tas aplīja smalklietiņu.
Kur palika smalklietiņš?
— Ietecēja dziļupē.
Kur palika dziļupīte?
— To izdzēra Dieva vērši.
Kur palika Dieva vērši?
— Tie nogāja gaŗceliņu.
Kur palika gaŗceliņš?
— Tas apauga zaļmauriņu.
Kur palika zaļmauriņš?
— To noēda Dieva zoses.
Kur palika Dieva zoses?
— Tās noskrēja augstmežā.
Kur palika augstmežiņš?
— To nocirta Dieva dēli.
Kur palika Dieva dēli?
— Tie nogāja Vāczemē,
Grāmatiņu mācīties.
Skritaļo, skritaļo! 231.
9. Bucīņ, āzīt, kur liki bārzdiņ’?
— Izdevu krieivam izkapšu kalt.
Kur to izkaptu vajadzēja?
— Izkaptu vajaga sieniņu pļaut.
Kur to sieniņu vajadzēja?
— Sieniņu vajaga gosniņam dot.
Kur tās gosniņas vajadzēja?
— Gosniņas vajaga pieniņu dot.
Kur to pieniņu vajadzēja?
— Pieniņu vajaga bērniem strēbt.
Kur tos bērniņus vajadzēja?
— Bērniņus vajaga cūciņas ganīt.
Kur tās cūciņas vajadzēja?
— Cūciņas vajaga kalniņu rakt.
Kur to kalniņu vajadzēja?
— Kalniņu vajaga miezīšus sēt.
Kur tos miezīšus vajadzēja?
— Miezīšus vajaga alutiņu brūvēt.
Kur to alutiņu vajadzēja?
— Alutiņu vajaga brāļiem dzert.
Kur tos brālīšus vajadzēja?
— Brāļiem vajaga kaŗā iet.
Ko no kaŗa tie pārnesa?
— Divi mazas adatiņas.
Kur palika adatiņas?
— Tās iedūre sviķu celmā.
Kur palika sviķu celmiņš?
— Tas sadega smalkos pelnos.
Kur palika smalks pelniņš?

— Tas izlije smalku lietu.
 Kur palika smalks lietiņš?
 — Tas ieskrēja upītē.
 Kur palika tā upīte?
 — To izdzēre melli vērsī.
 Kur palika melli vērsī?
 — Tie aizgāje gaŗu ceļu.
 Kur palika gaŗais ceļš?
 — Tas apauge zaļu mauru.
 Kur palika zaļa maure?
 — To noēde Dieva zoses.
 Kur palika Dieva zoses?
 — Tās aizskrēja augstu mežu.
 Kur palika augstais mežs?
 — To nocirta Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 — Tie uzkāpe debesīs.
 (Jeb: Tie aizgāje Vāczemē). 224o.
 Tie tur ēde, tie tur dzēre
 Mīļas Māras kamarī,
 Biķerīšus spēlēdami,
 Kauliņiem mētādami. 21d Nr. 4223.
 Sal. arī G. Bergm. II, 29.
 10. Āzīti, bucīti, kur liki bārduņi?
 — Pārdevu krievam, nopirku izkapti.
 Ko tā izkaps tev laba (un: labu) dara?
 — Man tā izkaps sieniņu pļauj. 4
 Ko tas sieniņš tev laba(u) dara?
 — Man tas sieniņš telītēm dodams.
 Ko tās telītes tev laba(u) dara?
 — Man tās telītes pienu dod. 8
 Ko tas pienušs tev laba(u) dara?
 — Man tas pienušs bērniņiem dodams.
 Ko tie bērniņi tev laba(u) dara?
 — Man tie bērniņi cūciņas gana. 12
 Ko tās cūciņas tev laba(u) dara?
 — Man tās cūciņas kalniņus rok.
 Ko tie kalniņi tev laba(u) dara?
 — Man tie kalniņi miezīšus audzē. 16
 Ko tie miezīši tev laba(u) dara?
 — Man tie miezīši alutiņu dod.
 Ko tas alutiņš tev laba(u) dara?
 — Man tas alutiņš brāļiem dodams. 20
 Ko tie brāļi tev laba(u) dara?
 — Man tie brāļi karā iet.
 Ko no kara tie atnesa?
 — Divas zelta adatiņas. 24
 Kur palika adatiņas?
 — Tās iespraudu cintiņā.
 Kur palika tā cintiņa?
 — Tā sadega zil' uguni. 28
 Kur palika zil' uguns?
 — To izdzēsa smalks lietiņš.
 Kur palika smalks lietiņš?
 — Satecēja upītē (jeb: straujupē). 32
 Kur palika tā upīte (straujupīte)?
 — To izdzēra melni vērsī.

Kur palika melnie vērši?

— Tie aizgāja garu ceļu. 36

Kur palika garais ceļš?

— Tas apauga zaļu mauru.

Kur palika zaļais maurs?

— To noēda Dieva zosis. 40

Kur palika Dieva zosis?

— Tās aizskrēja augstu mežu.

Kur palika augstais mežs?

— To nolīda Dieva dēli. 44

Kur palika Dieva dēli?

— Tie uzkāpa debesīs:

Tur tie ēda, tur tie dzēra

Sudrabiņa biķeriem. 63. 48

47—48: Vara bungas bungādami, Zelta taures taurēdami, 75k. — 1: kur l. radziņu; ar 24. rindiņu dz. beidzas, 97b. — 20—28: Man t. a. brālīšam. Ko tas br. t. 1. d.? Man t. br. Rīgā brauc. Ko viņš tev lab' atveda? Viņš atveda dzelzs gredzenu. Kur palika dzelzs gredzens? To uzmaucu liepas celmam. Kur p. liepas celms? Tas s. z. u.. 141. — 1: Ai, āzi, āzi, kur liki bārdzu; ar 22. rind. dz. beidzas, 290e un h. — 1: Āzīt, Miķīt, kur liki bārdziņu; 28—30: T. s. zilās guņīs (ziliem guņiem). Kur p. zilās guņīs? Tās salija smalks lietiņš; 38—44: Tas saauga ataugās. Kur palika tās ataugas? Tās nolīda Dieva dēli. Kur p. D. d.? Tie uzkāpa debesīs Pa sudraba trepītēm, Vara bungas bungādami, 323b, 325c. — 2: P. kr. par izkaptiņu; 47—48. Zelta kokles koklēdami, Zelta taures taurēdami, 379. Dažas gluži nesvarīgas sīkas valodas savādības šos variantos nav ievērotas.

4149.

1. Sikuli, Mikuli, kur liki bārdiņu?

— Atdevu krieviņam izkapti kalt.

Ko ar izkapti? — Sientiņu pļaut.

Ko ar sientiņu? — Telītes barot.

Ko ar telītēm? — Pieniņu slaukt.

Ko ar pieniņu? — Bērniņus barot.

Ko ar bērniņiem? — Cūciņas ganīt.

Ko ar cūciņām? — Kalniņu rušināt.

Ko ar kalniņu? — Miezīšus sēt.

Ko ar miezīšiem? — Alutiņu darīt.

Ko ar alutiņu? — Bāliņu dzirdīt.

Ko bāliņš tev laba dara?

— Bāliņš man atnesa vara adatiņu.

Kur palika vara adatiņa?

Tālāk kā pamata dziesmā tikai pēdējie divi pantiņi savādi: Tie tur ēda, tie tur dzēra, Biķerīšus sizdami, spēlēdami. 141¹ (Zelma Saliņa).

1. Āzīti, bikini, kur liki bārdiņu?

— Pārdevu krievam, nopirku izkapti.

Ko tā izkaptis tev laba dara?

— Man tā izkaptis sieniņu pļauj.

Ko tas sieniņš tev laba dara?

Man tas sieniņš telītēm.

Ko tās telītes tev laba dara?

— Man tās telītes pieniņu dod.

Ko tas pieniņš tev laba dara?

— Man tas pieniņš bērniņiem.

Ko tie bērniņi tev laba dara?

— Man tie bērniņi cūciņas gana.

Ko tās cūciņas tev laba dara?

— Man tās cūciņas kalniņu rok.

Ko tas kalniņš tev laba dara?

— Man tas kalniņš miezīšus dod.

Ko tie miezīši tev laba dara?

— Man tie miezīši aliņu dod.

Ko tas aliņš tev laba dara?

— Man tas aliņš kurpniekam.

Ko tas kurpnieks tev laba dara?

— Man tas kurpnieks kurpītes šuj.

Ko tās kurpītes tev laba dara?

— Man tās kurpītes brūfītei.

Ko tā brūfīte tev laba dara?

— Man tā brūfīte mutes dod. 56r.

1: Mik, mik, āzīti, kur liki bārzdiņu; 6: gotiņām; 7: gotiņas; 16: miezīšiem; 18: aliņam; 22: šūn, 9. — 4, 6 8, etc.: Mun; 19—26 trūkst, 88c.

3. Āzīti, bucīti, kur liki bārdiņu?

— Izdevu krogā par izkaptiņu.

Kam tās izkaps tev vajaga?

— Man vajaga siena pļaut,

Kam sieniņa tev vajaga?

— Vajaga man gosniņ' dot.

Kam to gosniņ' tev vajaga?

— Man vajaga pieniņu slaukt.

Kam tev vajag pieniņa?

— Vajag man bērniem dot.

Kam to bērnu tev vajaga?

— Man vajaga cūku ganīt.

Kam to cūku tev vajaga?

— Vajag kalniņ' rušināt.

Kam tā kalniņ' tev vajag?

— Man vajaga miežu sēt.

Kam to miežu tev vajaga?

— Man vajaga alus brūvēt.

Kam tā alus tev vajaga?

— Man vajaga brāļiem dot.

Kam to brāļu tev vajaga?

— Man vajaga karā sūtīt.

Ko tie brāļi tev pārnesa,

No tā kara pāriedami?

Divi zelta adatiņas.

Kur palika zelta adatiņas?

— Tās iedūru mellā celmā.

Kur palika mellais celms?

— Tas ieplūda mellā jūrā.

Kur palika mellā jūra?

To izdzēra melli vērsī.

Kur palika melli vērsī?

— Tie aizgāja garu ceļu.

Kur palika garais ceļš?

— Tas apauga garu zāli.

Kur palika gara zāle?

— To apēda Dieva putni.

Kur palika Dieva putni?

— Tie aizskrēja tālu, tālu. 24tk.

4. Bucīņ, āziņ, kur liki bārzdu?

— Iedevu krievam izkapti kalt.

Kam to izkapti tev vajdzēja?

— Izkapti vajdzēja sieniņa pļaut.

Kam to sieniņu tev vajdzēja?

— Sieniņu vajdzēja gosniņai dot.

Kam to gosniņu tev vajdzēja?

— Gosniņu vajdzēja pieniņu dot.
 Kam to pieniņu tev vajdzēja?
 — Pieniņu vajdzēja bērniņiem dot.
 Kam tos bērniņus tev vajdzēja?
 — Bērniņus vajdzēja cūciņu ganīt.
 Kam tās cūciņas tev vajdzēja?
 — Cūciņas vajdzēja kalniņa rušināt.
 Kam to kalniņu tev vajdzēja?
 — Kalniņu vajdzēja miezīšus sēt.
 Kam tos miezīšus tev vajdzēja?
 — Miezīšus vajdzēja alutiņ' brūvāt.
 Kam to alutiņu tev vajdzēja?
 — Alutiņu vajdzēja kariņiem dot.
 Ko tie kariņi nokaroja?
 — Vienu stulbu adatiņu,
 Otru mazu kniepadatu.
 Kur tu liki kniepadatu?
 — To iedūru liepas celmai.
 Kur palika liepas celmis?
 — Tas izdega smalkis pelnis.
 Kur palika smalki pelni?
 — Tie izlija smalkis lietis.
 Kur palika smalki lieti?
 — Ietecēja upītei.
 Kur palika tā upīte?
 — To izdzēra Dieva zosis.
 Kur palika Dieva zosis?
 — Tās noskrēja augstis mežis.
 Kur palika augsti meži?
 — Tos nolīda Dieva dēli,
 Zelta kokles koklēdami,
 Jumpraviņas lūkodami. (Juris Bokums, Durbē).

5. Bucīņ, bucīņ, kur liki bārdziņu?
 — Atdevu krieviņam izkapti kalt.
 Kam tās izkaptes tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja sienīņu pļaut.
 Kam tā sienīņa tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja gosniņai dot.
 Kam tās gosniņas tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja pieniņu slaukt.
 Kam tā pieniņa tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja bērniņam dot.
 Kam tā bērniņa tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja cūciņu ganīt.
 Kam tās cūciņas tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja kalniņu rakt.
 Kam tā kalniņa tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja miezīti sēt.
 Kam tā miezīša tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja alutiņu brūvēt.
 Kam tā alutiņa tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja brāļiem dot.
 Kam to brāļu tev vajadzēja?
 — Vajadzēja, vajadzēja tēvu zemi sargāt. 169.

6. Āzīti, bucīti, kur liki bārdziņu?
 — Atdevu krieviņam par sienu pļaušanu.
 Āzīti, bucīti, kur tu liki sienīņu?

— Atdevu gosniņai par saldu pieniņu.
 Āzīti, bucīti, kur tu liki pieniņu?
 — Atdevu pieniņu saviem brāļiem.
 Ko tev laba brāļi dara?
 — Brāļi manim kaņā gāja.
 Ko no kaņā tie pārnesa?
 — Divi zelta adatiņas.
 Kur palika adatiņas?
 — Tās iespraudu smilšu kalnā.
 Kur palika smilšu kalns?
 — To apēda [?] baltas zosis.
 Kur palika baltas zosis?
 — Aizpeldēja lielu jūru.
 Kur palika liela jūra?
 — To izdzēra melni vērši.
 Kur palika melni vērši?
 — Tie aizgāja gaŗu ceļu.
 Kur palika gaŗais ceļš?
 — To izara Dieva vīri.
 Kur palika Dieva vīri?
 — Tie uzkāpa debesīs. 272a.
 7. Biku, biku, āzīti, kur liki radziņu!
 — Pārdevu krievam, nopirku daļģīti.
 Kur liki daļģīti?—Sieniņu pļāvu.
 Kur liki sieniņu?—Gosniņai devu.
 Kur liki gosniņu?—Pieniņu slaucu.
 Kur liki pieniņu? — Bērniņiem devu.
 Kur liksi bērniņus? — Cūciņas ganīs.
 Kur liksi cūciņas? — Kalniņu raks.
 Kur liksi kalniņu? — Miezīšus sēšu.
 Kur liksi miezīšus? — Alutiņu brūvēšu.
 Kur palika alutiņš?
 — Tas ieskrēja melnā upē.
 Kur palika melna upe?
 — To izdzēra melni vērši.
 Kur palika melni vērši?
 — Tie aizgāja gaŗu ceļu.
 Kur palika gaŗais ceļš?
 — To noēda [?] Dieva zosis.
 Kur palika Dieva zosis?
 — Tās ieskrēja zaļā kokā.
 Kur palika zaļais koks?
 — To nocirta Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 — Tie uzkāpa debesīs. 274c.
 8. Man iedeva māmuliņa
 Divi zelta adatiņas?
 Kur palika adatiņas?
 Tās iedūru sviķu (liepas) celmā.
 — Kur palika sviķu (liepas) celms?
 Tas sadega ziluguni.
 — Kur palika ziluguns?
 Tā izlija smalku lietu.
 — Kur palika smalkais lietus?
 Satecēja upītē.
 — Kur palika tā upīte?
 To izdzēra Dieva vērši.

— Kur palika Dieva vērši?

Tie aizgāja gaŗu ceļu.

— Kur palika gaŗais ceļš?

Tas aizauga zaļu mauru.

— Kur palika zaļa maura?

To noēda Dieva zosis.

— Kur palika Dieva zosis?

Tās aizskrēja zaļu birzi.

— Kur palika zaļā birze?

To nocirta Dieva dēli.

— Kur palika Dieva dēli?

Tie uzkāpa debesīs,

Zelta ripu ripājot,

Zelta kokles koklējot. 224h.

Arī 125c (Jūle Mellikaula) un 141¹ (Pēt. Ģērmanis), bet dažā vietā ar nepareiziem pārsinājumiem. — Sal. «D. L. etn. piel.» 1892. g. 27. 1p.

1: bārdu; 2: piecām markām. 22g.

1. Krievam pārdevu izkopts kātu. [Gluži sabojāts pantiņš; še jāsaka: Āzīti, buciņ, kur liki bārzdiņu? — Krievam pārdevu, izkapti kalt].

Ko tas izkopts labu dar'? — Sieniņu pļaut.

Ko tas sieniņš labu dar'? — Telītēm ēst.

Ko tās telītes labu dar'? — Pieniņu dod.

Ko tas pieniņš labu dar'? — Bērniem ēst.

Ko tie bērni labu dar'? — Kalniņu rok.

Ko tas kalniņš der? — Miezīšus sēt.

Ko tie miezīši der? — Alutiņu brūvēt.

Kur tas alutiņš der? — Brāļiem dzert.

Ko tie brāļi labu dar'? — Kaŗā iet.

Ko no kaŗa atnesīs?

— Divi dzelzes adatiņas.

Kur palike adatiņas?

— Tās iespraude celmiņā.

Kur palike celmiņi?

— Tie sadege pīšļos, pelnos.

Kur palike pīši, pelni?

— Tie iegāzās Daugavā.

Kur palike Daugava?

— Melli vērši izdzēre.

Kur palike melli vērši?

— Tie aizgāje gaŗus ceļus.

Kur palike gaŗi ceļi?

— Tur uzauge zaļas zāles.

Kur palike zaļas zāles?

— Tās noēda Dieva zosis.

Kur palike Dieva zosis?

— Tās aizlaidās augstos mežos.

Kur palike augsti meži?

— Tos nolīde Dieva dēli.

Kur palike Dieva dēli?

— Tie gāje Māŗas kambarī;

Tur ēduši, tur dzēruši.

Ar biķeŗiem spēlēdami. 59f (II, 29).

2. Či, čī zeļcite, kur tovi bērņeņi?

— Viņus Daugovas óbēļu kryùmā.

Kam ti bērņeņi? — Ciūceņas ganeit.

Kam tós ciūceņas? — Ōreņas rakt.

Kam tos ōreņas? — Mizeišus sēt.

Kam ti mizeiši? — Aļteņam.
 Kam tys aļteņš? — Kundzeņam.
 Kam tys kundzeņš? — Karâ ít.
 Kù jis loba atņesa?
 — Vīnu bīdnu adateņu,
 Tù pošu bez acteņas.
 Tù isprauda ceļmeņūs.
 Kur palyka ceļmeņi?
 — Ti nūdaga zyļu guņi.
 Kur palyka zyļa guņš?
 — Tù apdzāsa smolki ļeiti.
 Kur palyka smolki ļeiti?
 — Ti satecā grōveišūs (al.: upeitēs).
 Kur palyka grōveiši (al.: upeites) ?
 — Tūs (Tós) izdzāra mallni vērši.
 Kur palyka mallni vērši?
 — Ti nūskrēja garu ceļu.
 Kur palyka garis ceļš?
 — Tys apauga zaļu zōļi.
 Kur palyka zaļa zōļa?
 — Tù nūēda Dīva zūss.
 Kur palyka Dīva zūss?
 — Tós nūskrēja garu mežu.
 Kur palyka gari meži?
 — Tūs izcerta (al.: nūcerta) Dīva dāls.
 Kur palyka Dīva dāls?
 — Īkōpe debesīs Dīveņa lyūgtu. 427¹a.
 2: Daugovys; 3 un 4: Ciūceņis; 4 un 5: Aoreņis; 9: atņese; 11: acteņis; 12: Tù ispraužu ceļmeņūs (al.: ļeidumā); 16: apdzese; 19: upeitis; 20: izdzére; 22 un 28: nūskrēja; 26: nūēde, 426a. — 4. 5 un 28: tōs; 20 un 30: Tūs; 32: Tys nūgōja uz debešim, D. l., 433a.
 3. Bollta rūža izauguse
 Lela ceļa maļeņā.
 Kas nūrōve tū rūžeņu?
 — Mun' mōseņa nūrōve.
 Kur mōseņa nūgōja?
 — Aiz kaļņeņa.
 Kur tys kaļņeņš palyka?
 — Bolltys vystys izkosā.
 Kur tōs vystys palyka?
 — Jiūreņā satecēja [?].
 Kur tej jiūre palyka?
 — Dīva zyrgi izdzére.
 Kur ti zyrgi palyka?
 — Dīva dāli nūjōja. 432.

4154.

1. Mātem pasprūk āzīš,
 Sol meitiņam sviestmaiz,
 La dzen āziņ mājē.
 Meitiš nu auņ kājs,
 Iet dzīt āziņ mājē.
 Satiek mežē rung.
 «Rundziņ, sasit āziņ!»
 Rundziš āziņ nisit,
 Āziš stallē niiet.
 Meitiš sviestmaiz nidabo.
 Meitiš tek vien tāļāk,

Satiek mežē udziņ.
 «Udziņ, rundziņ sadedzin!»
 Udžiš rundziņ nidedzin,
 Rundziš āziņ nisit,
 Āziš stallē niit,
 Meitiš sviestmaiz nidabo.
     Meitiš tek vien tāļāk,
 Satiek mežē upiņ.
 «Upiņ, nodzēš udziņ!»
 Upiš udziņ nidzēš,
 Udziš rundziņ nidedzin,
 Rundziš āziņ nisit,
 Āziš stallē niit,
 Meitiš sviestmaiz nidabo.
     Meitiš tek vien tāļāk,
 Satiek mežē vērsiņ.
 «Vērsiņ, izdzeņ upiņ!»
 Vērsiš upiņ nidzer.
 Upiš udziņ nidzēš, ∴:
 Meitiš tek vien tāļāk,
 Satiek mežē strikiņ.
 «Strikiņ, sasien vērsiņ!»
 Strikiš vērsiņ nisien,
 Vērsiš upiņ nidzeņ, ∴:
     Meitiš tek vien tāļāk,
 Satiek mežē peliņ.
 «Peliņ, sakož strikiņ!»
 Peliš strikiņ nikož,
 Strikiš vērsiņ nisien, ∴:
     Meitiš skrej vien tāļāk,
 Satiek mežē kaķiņ.
 «Kaķiņ, noķer peliņ!»
 Kaķiš grib ķērt peliņ.
 Kaķiš nu ķer peliņ,
 Peliš nu kož strikiņ,
 Strikiš nu sien vērsiņ,
 Vērsiš nu dzeņ upiņ,
 Upiš nu dzēš udziņ,
 Udž's nu dedzin rundziņ,
 Rundziš nu sit āziņ,
 Āziš nu skrej stallē,
 Meitiš dabo sviestmaiz. (Teicēja Lība Jātniece Rūzciemā).

4155.

1. Es grib' micīt' kopā šūt,
 Es grib' vistiņ' klātā lūgt.
 Vistiņ mīļā, ko liec klāt?
 «Es liek' savu šnīpi klāt.»
 Vistas šnīpis, vistas šnīpis,
 Vistas šnīpis, šnīps!
     Es grib' vienu micīt' šūt,
 Es grib' gailīt' klātā lūgt.
 Gailīt mīļais, ko liec klāt?
 «Es liek' savu grežņi klāt.»
 Gaiļa grežņis, vistas šnīpis,
 Vistas šnīpis, snīps!

Pēc šo pantu parauga dz. turpinās tālāk; pie mices liek vēl klāt: pīle savas spalvas, zoss — plezu, zaķis — lēcienu, lapsa — asti, vilks — ādu, lācis — nagus, briedis — ragus un lauva — rūcienu. 141¹ (Aklā Mariņa).

2. Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu vistin lūgt:

Mīlā vistin, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu knābi doš.»

Vistas knābis. —

Šņīps, šņāps, šņīps, šņāps!

Tā bij ērma micei būt.

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu gailīt lūgt:

Mīlais gailīt, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu greznu doš.»

Gaiļa grezna, vistas knābis,

Šņīps, šņāps, šņīps, šņāps!

Tā bij ērma micei būt.

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu pīlīt lūgt:

Mīlā pīlīt, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš.

Es tov sovu pleznu doš.»

Pīļa plezna, gaiļa grezna,

Vistas knābis. —

Šņīps, šņāps, šņīps, šņāps!

Tā bij ērma micei būt.

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu zosiņ lūgt:

Mīlā zosiņ, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu ļipu doš.»

Zosa ļipa, pīļa plezna,

Gaiļa grezna, vistas knābis,

Šņīps, šņāps, šņīps, šņāps!

Tā bij ērma micei būt.

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu tītar lūgt:

Mīlais tītar, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu kaklu doš.»

Tītar kaklis, zosa ļipa, ∴:

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu zaķīt lūgt:

Mīlais zaķīt, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu lēcēn doš.»

Zaķa lēcēns, tītar kaklis, ∴:

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu lapsiņ lūgt:

Mīlā lapsiņ, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,

Es tov sovu asti doš.»

Lapsa asta, zaķa lēcēns, ∴:

Es grib vienu micīt šūt,

Iet pie vienu vilciņ lūgt:

Mīlais vilciņ, ko dos klāt?

«Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovu kaukum doš.»
 Vilka kaukums, lapsa asta, ,:;
 Es grib vienu micīt šūt,
 Iet pie vienu lauviņ lūgt:
 Mīlā lauviņ, ko dos klāt?
 «Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovu rūkum doš.»
 Lauvas rūkums, vilka kaukums, ,:;
 Es grib vienu micīt šūt,
 Iet pie vienu kalēj lūgt:
 Mīlais kalēj, ko dos klāt?
 «Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovu āmar doš.»
 Kalēj āmars, lauvas rūkums,
 Es grib vienu micīt šūt.
 Iet pie vienu skrodel lūgt:
 Mīlais skrodel, ko dos klāt?
 «Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovas šķēres doš.»
 Skrodeļ šķēres, kalēj āmars,
 Es grib vienu micīt šūt,
 Iet pie vienu kurpniek lūgt:
 Mīlais kurpniek, ko dos klāt?
 «Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovu īlen doš.»
 Kurpniek īlens, skrodeļ šķēres, ,:;
 Es grib vienu micīt šūt,
 Iet pie vienu vēver lūgt:
 Mīlais vēver, ko dos klāt?
 «Doš, doš, labprāt doš,
 Es tov sovu atspol doš.»
 Vēver atspol, kurpniek īlens,
 Skrodeļ šķēres, kalēj āmars,
 Lauvas rūkums, vilka kaukums,
 Lapsa asta, zaķa lēcens,
 Tītar kaklis, zosa ļīpa,
 Pīļa plezna, gaiļa grezna,
 Vistas knābis, —
 Šņīps, šņāps, šņīps, šņāps!
 Tā bij ērma micei būt. 219b.
 Uzrakstījis Jansonu Pāvuls Dzirciema izlokšnē; teicēja Anna Reberga, 45 g. v.

4158.

1. Cīrulīt mazputniņ,
 Negul' ceļa maliņā!
 Rītā brauks lieli kungi,
 Saņems tevi rociņā,
 Aizvedīs Vāczemē.
 Tur tev liks malku cirst.
 Kad tu malku sacirtīsi,
 Tad tev liks krāsni kurt;
 Kad tu krāsni izkurīsi,
 Tad tev liks ogles dzēst;
 Kad tu ogles nodzēsīsi,
 Tad tev liks bruņas kalt;
 Kad tu bruņas būs' nokalis,

Tad tev liks kaŗā jāt.
 Ko tu kaŗā nopelnīji?
 — Vienu nieku kniepadatu.
 Kur palika kniepadata?
 — To iespraudu liepu celmā.
 Kur palika liepu celms?
 — Tas nodega zil' uguni.
 Kur palika zil' uguns?
 — To nodzēse smalks lietiņš.
 Kur palika smalkais lietiņš?
 — Tas aizgāje var' upē.
 Kur palika var' upīte?
 — To izdzēra melli vēŗši.
 Kur palika melli vēŗši?
 — Tie aizgāje gaŗu ceļu
 Kur palika gaŗais ceļš?
 — Tas noauga zaļu mauru.
 Kur palika zaļais maurs?
 — To noēda Dieva zosis.
 Kur palika Dieva zosis?
 — Tās aizgāja lielu mežu.
 Kur palika lielais mežs?
 — To nolīda Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 — Tie aizgāje debesīs.
 Tie tur ēde, tie tur dzēre
 Mīļas Māras kambarī. 21d Nr. 3442.
 2. Cīrulīti mazputnīti,
 Negul' ceļa maliņā!
 Lielu kungi garām brauks,
 Iņems tevi kariatē;
 Iņems tevi kariatē,
 Aizvedīs Vāczemē;
 Aizvedīs Vāczemē,
 Tur liks tevīm malku cirst;
 Kad tu malku sacirtīsi,
 Tad liks tevīm mājā vest;
 Kad tu mājā atvedīsi,
 Tad liks tevīm krāsni kurt;
 Kad tu krāsni sakurtīsi,
 Tad liks tevīm ogles dzēst;
 Kad tu ogles nodzēsīsi,
 Tad tev liks pie kalēj' iet;
 Kad pie kalēj' tu noiesi,
 Tad liks tevīm bruņas kalt;
 Kad tu bruņas nokalīsi,
 Tad liks tevīm karā jāt.
 Kad no kara mājā nāksi,
 Ko tu manim atnesīsi?
 Divas kniepu adatiņas,
 Tās tu manim atnesīsi.
 Kur mēs viņas glābāsim?
 Lejā liepu celmiņā.
 Kur palika liepas celms?
 Tas nodedza zil' uguni.
 Kur palika zilais guns?
 To nodzēsa smalkais liets.

Kur palika smalkais liets?
 Ietecēja upītē.
 Kur palika tā upīte?
 To izdzēra melli vēršī.
 Kur palika melli vēršī?
 Tie aizgāja garu ceļu.
 Kur palika garais ceļš?
 Tas apauga zaļu mauru.
 Kur palika zaļais maurs?
 To noēda Dieva zosis.
 Kur palika Dieva zosis?
 Tās aizgāja augstu mežu.
 Kur palika augstais mežs?
 To nocirta Dieva dēli.
 Kur palika Dieva dēli?
 Tie aizgāja Vāczemē.
 Tur viņ' ēda, tur viņ' dzēra,
 Bīķerīšus spēlēdami. 47.

3. Cīrulīt mazputnī,
 Negul' ceļa malīnā!
 Rītā brauks lieli kungi,
 Iņems tevi karītē;
 Iņems tevi karītē,
 Aizvedīs Vāczemē;
 Tur tev liks mežā braukt.
 Kad tu mežā nobraucīsi,
 Tad tev liks malku cirst;
 Kad tu malku sacirtīsi,
 Tad tev liks krāsni kurt;
 Kad tu krāsni izkurīsi,
 Tad tev liks ogles dzēst;
 Kad tu ogles nodzēsīsi,
 Tad tev liks pie kalēj iet.
 Ko no kalēj atnesīsi?
 Vienu sidrab' karautīt'.
 Kur mēs viņu glabāsim?
 Apuž zaļa lezdu cera (al.: Vienā liepu cerīnā).
 Kur palika lezdu cers (al.: liepu cers)?
 Tas nodaeg ar zil' uguni.
 Kur palika zilais uguns?
 To nodzēsa smalkais lietus.
 Kur palika smalkais lietus?
 Tas iegā mellupē.
 Kur palika mella upe?
 Tur uzauga zaļa zāle.
 Kur palika zaļa zāle?
 To noēda melli vēršī.
 Kur palika melli vēršī?
 Tie aizgāja garu ceļu.
 Kur palika garais ceļš?
 Tas aizgāj' uz debesīm. 59g (Mar. Ozola); arī 119¹.

4. Cīrulīti mazputnī,
 Netup ceļa malīnā!
 Rītu brauks lieli kungi,
 Iņems tevi karītē,
 Iņems tevi karītē,
 Aizvedīs Vāczemē.

Tur tev liks malku cirst.
 Ka tu malku sacirtīsi,
 Licīs tev krāsni kurt.
 Ka tu krāsni izkūrīsi,
 Ta tev liks ogles dzēst.
 Ka tu ogles sadzesīsi,
 Licīs tev pie kalēj' iet:
 Tur tev liks bruņas kalt.
 Ka tu bruņas nokalīsi,
 Tad tev liks karā iet.
 Ka tu karu izdienēsi,
 Ta tev liks mājās nākt.
 Ko no kara atnesīsi?
 Divas spranču adatīnas.
 Ku mēs tās glabāsim?
 Zaļā liepas celmīnā.
 Kur palika liepas celms?
 Tas nodedza zil' uguni.
 Kur palika zils uguns?
 Tas nolija smalku lietu.
 Ku palika smalkais lietus?
 Tas aizgāja lielupē.
 Ku palika lielupīte?
 To izdzēra melli vērši.
 Ku palika melli vērši?
 Tie aizgāja zaļu mauru.
 Ku palika zaļais maurus?
 To apēda Dieva dzosis.
 Ku palika Dieva dzosis?
 Tās aizgāja augstu birzi.
 Ku palika augsta birzs?
 To nolīda Dieva dēli.
 Ku palika Dieva dēli?
 Tie aizgāja uz Vāczemi
 Dzertu, ēstu, dzertu, ēstu,
 Biķerīšu spēlēdam'. 61 g.

4160.

1. Zilīta žubīta, kur tavi bērniņi?
 — Viņpus Daugavas ozola zarā,
 Kas viņus šūpos, kas viņus auklēs?
 — Vējmāte šūpos, vējmate auklēs.
 Gadās vējmātei aizmiegot.
 — Ko dar' rīksta, neceldama?
 Gadās rīkstei salūstot.
 — Ko dar' nazis, nedarinādams?
 Gadās nazim salūstot.
 — Ko dar' kalējs, nekaldams?
 Gadās kalējam nomirstot.
 — Ko dar' pasaule, neradīdama? 323b.
 2. Zilīte žubīte, kur tevi bērniņi?
 — Viņpus Daugavas ozola zarā.
 Kas tos šūpoja, kas tos auklēja?
 — Vēja māte šūpoja, vēja māte auklēja.
 Gadās vēja mātei aizmiegot.
 — Ko dara žagari, nešūpojši?
 Gadās žagariem nokalstot.

— Ko dara nazīts, nedarinājs?
Gadās nazīšam nolūstot.
— Ko dara kumeliņi, nevizinājši?
Gadās kumeliņiem piekūstot.
— Ko dara auziņas, nebarojšas?
Gadās auziņām nobirstot.
— Ko dara meitiņas, nepļāvušas?
Gadās meitiņas lielas aizvedot,
Mazās vien pametot. 41c Nr. 1 pag. 93.

4161.

1. Zūzū, ķintiņ, zūzū!
Kas tev' rītā auklēs?
Citi bērni skaidas lasa,
Citi kūra uguntiņu;
Māte putru vāra,
Brāļi riju kūla.
Māsas māli mala. 290g.

4165.

1. Zūzū, ķintiņ, zūzū!
Kas tev' rītā auklēs?
Māte putru vārīs,
Tēvs kažoku lāpīs;
Citi bērni skaidas lasīs,
Citi kurs uguntiņu;
Gailis cirtīs žagariņus,
Vistiņ' vilks namiņā. 300b (K. Galeniece).
2: Aijā, žūzū, mazbērniņš; 5—8 trūkst, 28¹.

4168.

1. Kaķis bried pa sniegu,
Pele tek pakaļā.
Griezies, kaķīt, atpakaļ,
Ķer to pelīt' rokā!
Tev būs gaļa kāpostiem,
Man būs āda kažokam,
Vilkam kauli jāskrāpē. 68d.

VIETU APZĪMĒJUMI¹.

VIDZEME.

- 1 Ādaži.
- 2 Aderkaši, tag. Taurupes pag.
- 3 Aizkraukle.
- 4 Aijaži.
- 5 Allaži.
- 6 Annasmuiža.
- 7 Jaun-Bebri.
- 7⁰ Vec-Bebri.
- 7¹ Bieriņi, tag. Mārupes pag.

¹) Pilnīgs vietu, teicēju un iesūtītāju saraksts astotā nobeigu sējumā.

- 8 Bērzumuiža.
- 9 Bilstiņi.
- 10 Dole.
- 11 Jaun-Dubulti.
- 12 Gaŗkalne.
- 13 Ikšķile.
- 14 Inčukalns.
- 15 Jaunpils, tag. Zaubes pag.
- 15¹ Liel-Jumprava.
- 15² Jērkule.
- 15³ Sk. Nr. 267¹. Kalnciems.
- 16 Kastrāne.
- 17 Kēči.
- 18 Kliģene, Meņģele, Plātere.
- 19 Koknese.
- 20 Krapa.
- 21 Krimulda.
- 22 Lielvārde.
- 23 Lēdmane.
- 24 Lēdurgas draudze.
- 25 Līgatne.
- 26 Madliena.
- 27 Mālpils.
- 27¹ Mangaļi.
- 28 Nītaure.
- 28¹ Nītaures, Siguldas, Cēsu apvidi.
- 29 Nurmīži, tag. Vildogas pag.
- 30 Ozolmuiža.
- 31 Pabaži.
- 32 Paltmale, tag. Līgatnes pag.
- 33 Pēterupe.
- 34 Plātere.
- 35 Rembate.
- 36 Riktere, tag. Sidgundas pag.
- 37 Salieši, tag. Salaspils pag.
- 38 Sigulda.
- 39 Skrīveŗi.
- 39¹ Skulte.
- 40 Sloka.
- 40¹ Slokas pagasts.
- 41 Stukmaņi, tag. Pļaviņu pag.
- 42 Suntaži.
- 42¹ Taurupes pagasts.
- 43 Tīnūži.
- 44 Turaida.
- 45 Vatrāne.
- 45¹ Viskāļi.
- 46 Carnikava.
- 47 Ārciems.
- 48 Aloja, Liel-Salaca, Ungurpils.
- 49 Jaun-Ate.
- 50 Vec-Ate.
- 51 Budenbroka.
- 52 Burtņieki.
- 52° Dimere.
- 52¹ Dikļi.
- 52² Ēriņi.

- 53 Koškule, tag. Koškele.
- 54 Limbaži.
- 55 Mūrmuiža.
- 55¹ Naukšēni.
- 55² Ozolmuiža.
- 56 Pociems.
- 57 Rencēni.
- 58 Rozbeķi, tag. Rozula.
- 58¹ Rubene.
- 59 Rūjiena.
- 60 Salaca.
- 61 Maz-Salaca.
- 62 Skulberģi, tag. Skaņkalnes pag.
- 63 Spriestīni.
- 64 Valmiera.
- 65 Valtenberģi, tag. Maz-Salacas p.
- 66 Aizkuja.
- 67 Auļukalns.
- 68 Bērzaune.
- 69 Bikšere.
- 69¹ Biržu pag.
- 70 Briede.
- 71 Drusti.
- 72 Skat. Nr. 118°. Druviena.
73. Dzērbene.
- 74 Dzelzava.
- 75 Ērgļi.
- 76 Gatarta.
- 77 Gulbere.
- 78 Kroņa-Iršu muiža.
- 79 Jumurda.
- 80 Kalsnava.
- 81 Katriņa.
- 82 Kļavkalns.
- 83 Kosa.
- 84 Kusa.
- 85 Lazdona.
- 86 Ļaudona.
- 87 Liepmuiža.
- 87¹ Liepkalnes apgabals.
- 88 Liezēre.
- 89 Leimane.
- 90 Lode.
- 91 Lubāna.
- 92 Mārciena.
- 93 Mēdzūla.
- 93¹ Meirāni.
- 94 Odziena Ļaudonā, tag. Mētriena.
- 95 Odziena Vietalvā.
- 96 Ogre.
- 96° Oļi.
- 96¹ Jaun-Piebalga.
- 97 Vec-Piebalga.
- 98 Prauliena.
- 99 Skat. Nr. 68d¹.
- 100 Rāmuļi.
- 101 Ranka.

- 102 Saikava.
- 103 Sausnēja, Vietalva.
- 104 Zeglowska.
- 105 Skujene.
- 106 Viesiena.
- 107 Vietalva.
- 108 Veismaņu, tag. Vaives pag.
- 108¹ Veļķi.
- 109 Vestiena.
- 110 Cēsis.
- 111 Cesvaine.
- 112 Cirsti.
- 113 Alūksne.
- 113¹ Beļava.
- 114 Biksēja.
- 115 Jaun-Bilska.
- 116 Bormaņu muiža, tag. Trapene.
- 117 Jaun-Brenguļi.
- 118 Burģes muiža.
- 118° Druvienu.
- 118¹ Dūres pag.
- 119 Ērgeme.
- 119¹ Ēveles draudze.
- 119² Omūļi.
- 120 Gaujiena.
- 120¹ Galgauska.
- 121 Gulbene.
- 122 Jaungulbene.
- 123 Skat. Nr. 141°. Kāģerieši.
- 123¹ Karva.
- 124 Lāzberģe.
- 125 Jaunlaicene.
- 125¹ Veclaicene.
- 125² Mazlaicene.
- 125³ Kroņa Laicene.
- 126 Kroņa Lejas p., tag. Lejasciems.
- 127 Lizums.
- 127¹ Litene.
- 128 Lugaži.
- 129 Luteru muiža.
- 130 Mālu muiža.
- 131 Mēŗa muiža.
- 131¹ Ape.
- 132 Apukalns.
- 133 Palsmanis.
- 133¹ Sikšņu pagasts.
- 134 Sinole.
- 135 Smiltene.
- 136 Zvārtava.
- 137 Tirza.
- 138 Trikata.
- 139 Jaunvāle.
- 140 Valka.
- 141 Vijciems.
- 141° Kāģerieši.
- 141¹ Jaunroze.
- 141² Vecroze.

KURZEME UN ZEMGALE.

- 142 Aistere.
- 143 Bārta.
- 144 Gavieze.
- 145 Krote.
- 146 Lielkrūte.
- 147 Lieģi.
- 148 Liepāja.
- 149 Nīca.
- 150 Paplaka un Joguļi.
- 151 Priekule.
- 152 Raibenieki.
- 153 Rucava.
- 154 Stroķi.
- 155 Talsi, tag. Tāšu pag.
- 156 Vērgale.
- 157 Vecpils.
- 157¹ Virga.
- 158 Grobiņas, tag. Liepājas apr (Tosmare, Nīca.)
- 159 Aizpute.
- 160 Almāle.
- 161 Alsunga.
- 161¹ Base.
- 161² Grāveņi.
- 162 Dēsele.
- 163 Dzērve.
- 164 Dunalka.
- 165 Embūte.
- 166 Gramzda un Smaiži.
- 167 Kazdanga.
- 168 Mežinieki.
- 169 Nīgranda.
- 170 Lielnīkrāce.
- 171 Padure, tag. Kalvene.
- 172 Rava.
- 175 Rokaiši.
- 174 Rudbārži.
- 175 Saka.
- 176 Sakasleja.
- 177 Sakasleja, Apriķe.
- 178 Saliēna.
- 179 Vecsieksāti.
- 180 Valtaiķi.
- 181 Cīrava.
- 182 Aizputes un Kuldīgas apr.
- 182¹ Allaži.
- 183 Bruzila.
- 184 Dūre.
- 185 Liel-Ezere.
- 185¹ Pampāļi.
- 186 Gaiķi.
- 187 Grauzdupe.
- 188 Irji.
- 188° Jaunmuiža.
- 1881 Ķerklīņi.
- 189 Kuldīgas Kalnmuīža.

190 Kuldīga.
191 Kursīši.
192 Lipaīķi.
195 Lutriņi.
194 Ošenieki.
194¹ Pliķu ciems.
195 Raņķi.
196 Renda.
197 Sātiņi.
198 Saldus.
199 Veczvārde.
200 Skrunda.
201 Snēpele.
202 Striķi, Saldus.
203 Usma.
204 Vārme.
205 Ciecere.
206 Kuldīgas apr.
206¹ Kuldīg. apr., Korsaks.
207 Dundaga.
207¹ Ance.
208 Ēdole.
209 Piltene.
210 Pope.
210¹ Puzenieki.
211 Rinda.
212 Sarkanmuiža.
213 Zlēkas.
214 Zūras.
215 Ugāle.
216 Ventspils.
217 Ārlava.
218 Aizupe.
219 Dzirciems.
220 Dursupe.
221 Engure.
221¹ Engure, Dzirciems.
222 Garlene.
223 Iģene.
224 Kabile.
225 No Kalteniem līdz Kolkasragam.
226 Kandava.
227 Nurmuiža.
228 Okte.
229 Rideļu pagasts.
229¹ Sasmaka.
230 Zentene.
231 Stende.
232 Talsi.
233 Vandzene.
234 Talsu apriņķis.
235 Abavas muiža.
236 Annas muiža.
237 Jaun-Auce.
238 Lielauce.
239 Vecauce.
240 Biksti.

- 241 Blīdiene.
- 242 Grenči.
- 243 Grenči, Irlava, Ķūķi, Pētertāle.
- 244 Īle.
- 245 Jaunpils.
- 246 Lestene.
- 247 Pētertāle.
- 248 Praviņi.
- 249 Reņģu muiža, tag. Zebrene.
- 250 Slampa.
- 251 Smuka.
- 252 Spīrgus.
- 252¹ Strutele.
- 253 Stūru muiža.
- 254 Tukums.
- 254¹ Vīšiņķi.
- 255 Cirole.
- 256 Apgulde.
- 257 Āpšupe.
- 258 Bēzmuiža.
- 259 Līvberze.
- 260 Mazberķene.
- 261 Blankenfelde.
- 262 Bramberga.
- 263 Dobeļe.
- 264 Džūkste.
- 265 Emburga.
- 265¹ Kroņa Garoza.
- 266 Jelgava.
- 267 Kalnamuiža, tag. Tērvete.
- 267¹ Kalnciems.
- 268 Luste.
- 269 Naudīte.
- 270 Ozolmuiža.
- 271 Pienava.
- 272 Lielplatone.
- 273 Skat. Nr. 152b.
- 274 Zaļāmuiža.
- 274¹ Salgale.
- 275 Zemgales novads.
- 276 Sesava.
- 277 Jaunesava.
- 278 Sodu Sesava.
- 279 Skursteņu muiža.
- 279¹ Jaunsvirlauka.
- 280 Kroņa Udze.
- 280¹ Udzes, Šķībes un Kreijas pag.
- 281 Ūziņi.
- 282 Vilce.
- 283 Kroņa Vircava.
- 284 Bārbele.
- 285 Baldone.
- 286 Kroņa Bauskas pagasts.
- 287 Bauskas pilsmuiža.
- 288 Bornsmīde, tag. Īslīce.
- 289 Brukna.
- 290 Liel-Iecava.

- 291 Dzimts Garoza.
- 292 Gliebava.
- 293 Grāvendale.
- 293¹ Grāvendale un Mežotne.
- 294 Grantele.
- 295 Grienvalde.
- 296 Krusene.
- 297 Lepšukalns.
- 298 Mežotne.
- 299 Mežotne un Svitene.
- 300 Kroņa Misas pagasts.
- 301 Paskava.
- 301¹ Pomužas un Ārdzes pag.
- 302 Rundāle.
- 302¹ Skat. Nr. 274¹.
- 302² Vecsaule.
- 303 Svitene.
- 303¹ Tomes pagasts.
- 304 Vecmuiža.
- 305 Vīkstene.
- 306 Bauskas apriņķis.
- 307 Ābeļu muiža.
- 308 Altene.
- 309 Biržu pagasts.
- 310 Dignāja.
- 311 Dzērve, Susēja, Dignāja.
- 312 Ērberģe.
- 313 Eķengrāve.
- 314 Kroņa Elkšņu pagasts.
- 315 Jaunjelgava.
- 316 Jēkabštate, tag. Jēkabpils.
- 316¹ Likuma, Danenfeltes pag.
- 317 Linde.
- 318 Lindes Birzgale.
- 319 Nereta.
- 320 Mazzalve.
- 321 Zasa.
- 322 Sauka.
- 323 Vecsērene.
- 324 Sērpils, tag. Sēlpils.
- 325 Secē.
- 325¹ Sunāksts, Nereta, Ērberģe.
- 326 Taurkalns.
- 327 Taurkalns un Jaunjelgavas apr.
- 328 Valles, tag. Taurkalnes pag.
- 329 Dvietes Ezerleja.
- 330 Kaldabruņa.
- 330¹ Pilskalns.
- 330² Suseja.
- 331 Augškurzeme.

Dažādi iesūtījumi Vidzemē un Kurzemē, neapzīmējot vietu.

- 332 Alaunu Reinis, Kurzemē.
- 333 Alksnis-Zundulis.
- 334 Altbergs, V.
- 335 Āronu Mafīss, «Mūsu t. dziesmas», Rīgā, 1888. g.

- 336 Austars, J.
337 «Latv. t. dziesmas», Leipc. 1874. un 75.
338 Bajinskis, Fr.
339 Baumanis.
340 Bērziņš, R.
340¹ Bergmanis, G., I und II Sammlung lett. Sinngedichte, Ruien, 1807 und 1808.
341 Briedis, Ernsts.
342 Breikšs, Jānis.
342¹ a. Bütners. b. Stenders.
343 Sk. Nr. 69a.
344 Dambītis, P.
345 Dekšenieku Ansis.
346 Dōne, Fr.
347 Ietermanis, E.
348 Freudenfelds, K. G.
349 G. G.
349¹ Gailis, J.
350 Gaišums.
351 Gaismiņš.
352 Skat. 310b.
353¹ Hermansonu Andrejs.
353 Hollanders, J.
354 J. P.
355 Skat. Nr. 407g.
356 Jūrmalietis.
357 Kārklīņu Ernsts.
358 Kiesners, T.
359 Klusiņš, M.
360 Kope, Andrejs.
361 Skat. Nr. 43b.
362 Kovalevsku Jānis, Kurzemē.
363 Kreucbergs, A., (Dzirciemā, Tiņģerē un citur Kurzemē).
364 Kundziņš, Kārlis.
364° Muke, J.
364¹ Ozoliņš, D., skolotājs Jaun-Rozē.
365 Kuģa Ozoliņu Jānis.
366 Pārstrauts, Jānis.
367 Skat. Nr. 126e.
368 Skat. Nr. 324d.
369 Skat. Nr. 69c.
370 Ports, Kārlis.
371 Purņu Marija.
372 Skat. Nr. 305b.
373 Rušiņu Brencis.
374 Skat. Nr. 274d.
375 Šķobe.
376 Šmitu Augusts.
377 Žuburu Emma.
378 Ziemeļis, Lejas-Kurzemē.
379 Rīgas semināristi.
380 Zemītis, R.
381 Siliņš, P.
382 Siliņš, II.
383 Siliņu Voldemārs.
384 Simsonu Anna.
385 Zirņu Andrejs.
386 Sirsons, Indriķis.

- 387 Sproģis, M.
 388 Stīpnieku Pāvils.
 389 Zvaigžņu Andžs.
 390 Tomsons, R.
 390¹ Tīcans, «Latv. Av.» 1890. g. Nr. 3 un 5.
 391 Treulands-Brīvzemnieks. Сборникъ антроп. и этнограф. статей М. 1873. I. Народныя песни.
 392 Ūdru Arturs.
 393 Ūziņš, J.
 394 Uzans, Fr.
 395 Viesturis, «Latvietī», 1885. g. Nr. 45.
 396 Veinbergs, Jūlijs.
 397 Vīdners.
 397¹ Vīksne, R.
 398 Volmers, Jēkabs.
 399 Cimze, J., «Dziesmu rota» III. d.
 400 ?
 401 ?
 402 ? (Zin. Kom. 5. R. krājumā.)
 405 ?
 404 ?

LATGALE.

- 405 Skat. Nr. 363.
 406 Skat. Nr. 419^ob.
 407 Krustpils.
 408 Krustpils, Ungure.
 409 Līksnas pagasts.
 410 Skat. Nr. 330¹.
 411 Skat. Nr. 330².
 412 Ungure.
 413 Skat. Nr. 422³b.
 414 G. Manteuffel-Szoego un Celine v. Plater. Lett. Volkslieder. Mag. d. lett.-lit. G. Bd. XIV. 2. Krāslavas apgabalā sakrātas.
 415 Wolter, E. Материалы для этнографіи Лат. племени Витебской губ. Ч. II. С.-Пб. 1890.
 Kopā ar variantiem pavisam 1010 dziesmu; no tām Daugavpils apriņķī ... Rēzeknes apr. 104 un Ludzas apr. 214 dz.
 416 Skat. Nr. 427^ob.
 417 Aulejas draudze.
 418 Dagdas draudze.
 419 Drēģes.
 419° Jāsmuižas pagasts.
 419¹ Kalupes pagasts.
 420 Krāslavas draudze.
 421 Krūgeri.
 422 Līvānu pagasts.
 422° Moliškovas pagasts.
 422¹ Asūne.
 422² Vārkavas pagasts.
 422³ Višķu pagasts.
 424 Barkavas pagasts.
 424¹ Bikavas pagasts.
 424² Ciskadu pagasts. (Martišku.)
 425 Dricēnu.
 425¹ Pušas draudze.
 426 Sakstigala pagasts.
 426¹ Ozolmuižas pagasts.
 427 Varakļānu pagasts.

- 427° Viļēnu pagasts.
- 427¹ Rēzeknes apriņķis.
- 428 Birži.
- 428¹ Balvi.
- 428² Eversmuižas, tag. Ciblas pag.
- 429 Kārsavas pagasts.
- 429¹ Makašēnu pagasts.
- 430 Malnava.
- 430¹ Michalovas pagasts.
- 431 Pildas pagasts.
- 432 Zaļmuižas pagasts.
- 433 Stiglavas draudze.
- 434 Ludzas apriņķis.
- 435 Laizāns, B.

LATVJU TAUTAS MELODIJAS.

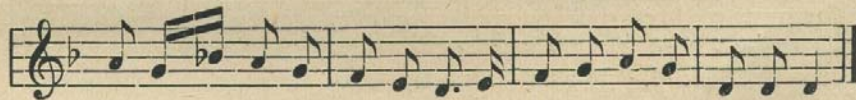
Jurjānu Andreja mūzikas materiāli.

Melodijai pielikts attiecīgais daiņu numurs.

9.

Es uz-kā-pu kal-ni-ņā Me-ža bal-sis klau-sī-ties:

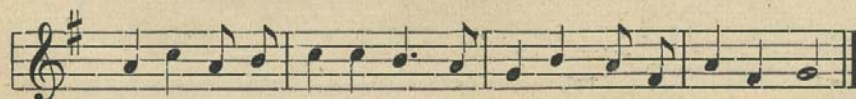

O - šī, kļā-vi ga-vi-lē-ja, Vī-to-li-ņi čī-vi-nāj'.

68.

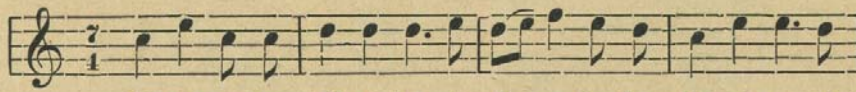
Ve-diet ma-ni, kur vez-da-mi, Par šī-lie-nu ne-ve-da-ti,

Si-lie-na-mi zi-li zie-di, Man sar-ka-ni dzi-pa-riņ'.

84.

Aiz u - pi - tes bal - ti bē - zi, Ar su - dra - ba la - pi - ņā - mi;

Aiz u - pi - tes bal - ti bē - zi, Ar su - dra ba la - pi - ņām.

136.

O - zo - li - ņi zem - za - rī - ti, Kam tu au - gi le - ji - ņā?

O - zo - li - ņi zem - za - rī - ti, Kam tu au - gi le - ji - ņā?

436.

E!

Vi - sas bi - ja Jā - ņu zā - les, li - go! li - go! Ko plūc Jā - ņu

va - ka - rā - i, li - go! li - go! Ko plūc Jā - ņu va - ka - rā - i, li - go!

448.

Es to sa - vu vai - na - dzi - ņu, li - go! li - go!

Tris - kārt dai - ļu da - ri - nā - ju: li - go, li - go, li - go!

Tris - kārt dai - ļu da - ri - nā - ju: li - go!

542.

Ņem, Jā - nī - ti, mel - nu zir - gu, li - go, li - go!

Ap - jāj ma - nus ti - ru - mi - ņus, li - go!

593.

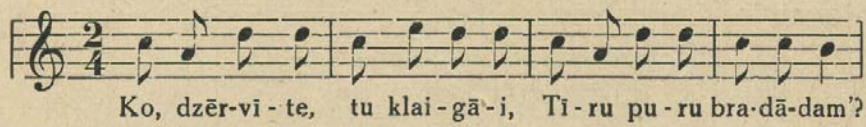
Es mei - ti - ņa kā smildzi - ņa, Man ra - si - ņas vil - lai - nīt' ;

Vil - lai - - nī - te, man ra - si - ņas vil - lai - nīt'.

657.

1035.

1099.

1298.

Si - dra - bi - ņa se - dli - ņie - mi, ai - ja, se - dli - ņiem.

1344.

Dzel-tens ma-nis ku-me-li-ņis, ku-me-li-ņis, Kā dzel-te-na

vā-lo-dzi-te, vā-lo-dzit', Kā dzel-te-na vā-lo-dzi-te, vā lo - dzit'

1355

Strau-ja, strau-ja u - pe tek, strau-ja, strau-ja u - pe tek

Gar bā - li - ņa nam-du - rē - mi, gar bā - li - ņa nam-du-rēm.

1371.

Su - dra-bi - ņa u - pi bri - du, Zel - ta kur-pes kā - ji - ņā.

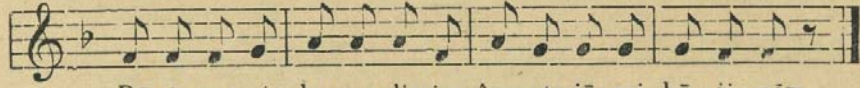

Tra - la - lā, tra - la - lā! Zel - ta kur - pes kā - ji - ņā.

1402.

Bē-ri-ts ma-nis ku-me-li - ņis, Aug-sta-jā - mi kā - ji - ņā - mi,

Bē-ri-ts ma-nis ku-me - li-ņis, Aug-sta-jā - mi kā - ji - ņām.

1535.

Jū-ra krā-ca, jū - ra krā-ca, Mi - glā - jā - i ri - ti - ņā.

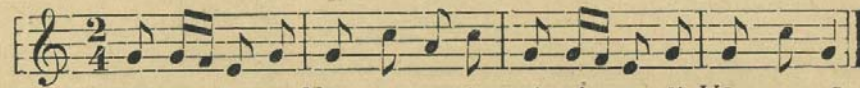

Jū ra krā - ca, jū - ra krā - ca, Mi - glā - jā - i ri - ti - ņā

1804.

Pēr - ko - ņa - mi se - ņi dē - li, Pēr - ko - ņa - mi se - ņi dē - li,

Vi - si se - ņi Vāc - ze - mē - i, vi - si se - ņi Vāc - ze - mē.

1856 a.

Ej, sau - li - te, driz pie Die - va, dod man svē - tu va - ka - riņ'.

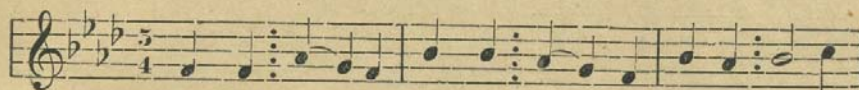

Bār - gi kun - gi dar - bu de - va, Ne-dod svē - ta

va - ka - riņ'. Ū!

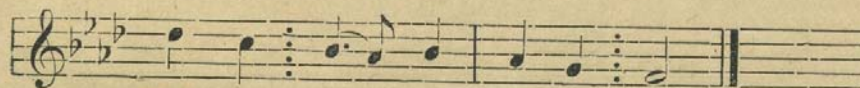
1856 b.

Ej, sau - li - te, tu pie Die - va, dod man svē-tu

va - ka - ru, ej, sau-li - te, tu pie Die - va,

Dod man svē - tu va - ka - ru.

1856 c.

Ej, sau-li - te, drīz pie Die - va, dod man svē-tu va - ka - riņ'.

Bār - gi kun - gi dar - bu dev', ne-dev' svē - ta va - ka - riņ'.

1927.

1954.

1961.

2891.

Brauc, pe - li - te, i - sta - bā, Liec šū - pu - ļa ga - li - ņā.

Ai - jā, bē - riņ, ai - jā, ma - nu ma - zo pū - po - lit',

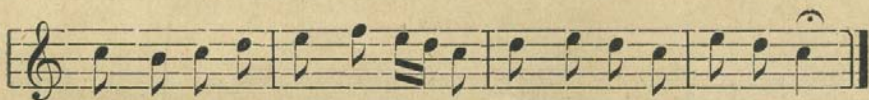

ai - jā, žū - žū, ma - nu ma - zu pū - po - lit'.

2905.

Velc, pe - li - te, bē - nam mie - gu, Ka in - ci - tis ne - re - dzē - ja,

Caur na - mi - ņu, caur i - sta - bu, Caur šū - pu - ļa pa - gal - viņ'.

2916.

Ču - ci, gu - li, lā - ča bē - nis, ai - jā, [žū - žū,

Pla - ka - nā - mi kā - ji - ņā - mi, žū - - - žū.

3032.

3054

3077.

3387.

Tē - vis bi - ja slo - tu grie - zti, Mā - te sau - ju ža - ga - riņ'.

3480

Teicējs.

Kas kait ma - nim ne - dzi - vo - ti Di - ža me - ža ma - li - ņā - i;

Visi.

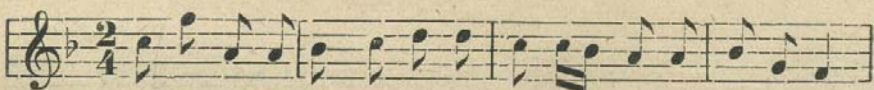

Kas kait manim ne - dzi - vo - ti Di - ža me - ža ma - li - ņā.

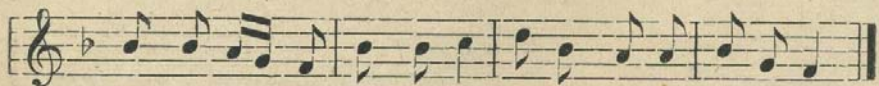

Kas kait ma - nim ne - dzi - vo - ti Di - ža me - ža ma - li - ņā.

3527. un 3608.

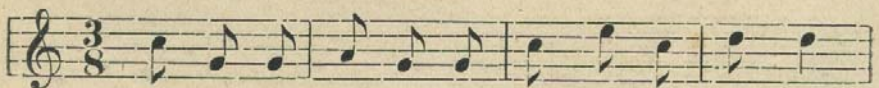

Za - ķis da - ra sa - l - dū a - lu, Uz cel - mi - ņa ba - ļu lik'.
Cī - ru - li - tis a - lu da - ra Ku - me - li - ņa pē - di - ņā;

Tral - la - la - lā, tral - la - lā, Uz cel - mi - ņa ba - ļu lik'.
Tral - la - la - lā, tral - la - lā, Ku - me - li - ņa pē - di - ņā.

3548.

Cie - la - va, bal - gā - le, Daudz ta - vu bēr - niņ'?

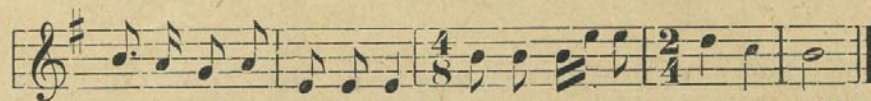

Cie - la - va, bal - gā - le, Daudz ta - vu bēr - niņ'?

3552.

Aiz kal-ni - ņa dū-mi kū - pi, aiz kal-ni - ņa dū-mi kū - pi,

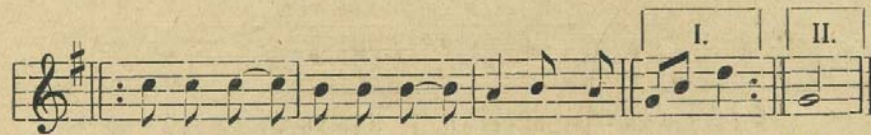

Kas tos dū-mus kū-pi-nāj'? Kas tos dū-mus kū - pi - nāj'?

3598.

Ku' ta tu bi - ji ā - zī - ti mans? ā - zī - ti mans?

Sud-ma-lās, sud-ma - lās Kun-dzi - ņi ma - nu, mans.

3629.

Ci - ru - li - ti, maz - put - ni - ņi, Ne - gul' ce - ļa

ma - li - ņā! Ne - gul' — ce - ļa ma - li - ņā!

3688.

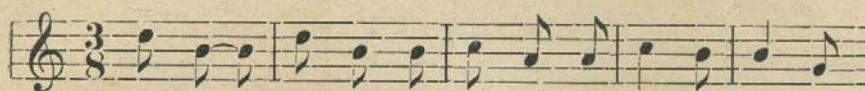

Es ie-jū-dzu rai - bu za - ķi Rak-stī - tā - si ka - ma - nās ;

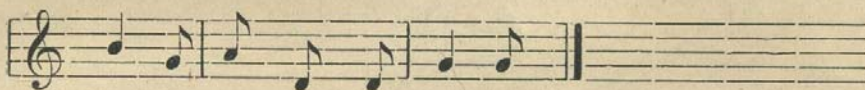

Ka - ma - nās, ka - ma - nās, Rak-stī - tā - si ka - ma - nās.

3764.

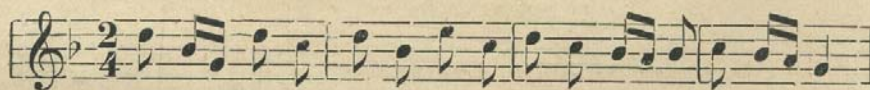

Ai, ai, zvir - bu - li, kad ņem - si sie - vu? ai, žam,

ai, žam, kad ņem - si sie - vu?

3840.

Vil - ciņš za - ķi ai - ci - nā - ja Sa - va dē - la kri - stī - bās,

Ai - jai - jā, trai - ri - di - rā! Sa - va dē - la kri - stī - bās.

3846.

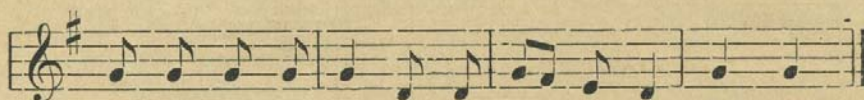

Zi - li mel - ni dū - mi kū - pa, to - ta - ri, to - ta - ri! to!
Lie - la me - ža ma - li - ņā - i to - ta - ri, to - ta - ri! to!

3863.

Viens gans no - mi - ra, ci - ti ga - ni rau - dāj',

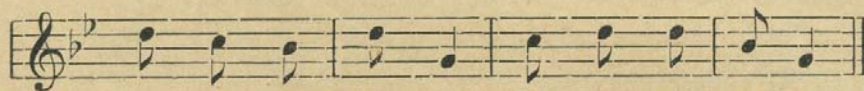

Vi - si ma - zi put - ni - ņi pā - ta - rus skai - tij'.

3873.

In - ci - ti, ka - ķit', Pi - sa - mi vī - zes!
Rī - tu būs svēt - dien', le - sa - mi cie - mā!

In - ci - ti, ka - ķit', Pi - sa - mi vī - zes!
Rī - tu būs svēt - dien', le - sa - mi cie - mā!

SATURA RĀDĪTĀJS.

1p p.

Ievads 3

N. Malta. Mežs un koki latvju daiņās 5

P. Šmits. Koku loma mītos 10

Mežs un koki 15

A. Zāmelis. Augi latvju daiņās 92

Puķes un augi 123

A. Zāmelis. Latvju daiņās minēto augu nosaukumi 236

N. Transehe. Dzīvnieki latvju daiņās 243

Dzīvnieki 259

P. Rizga. Meža drava daiņās 343

Meža drava 359

P. Galenieks. Purvs un ezers 398

Purvs un ūdeņi 399

A. Malvess. Senais latviešu kuģis un jūrnieks 448

Jūra un jūrnieki 459

V. Mansfelds. Senais daiņu zvejnieks	495
Senais zvejnieks	499
J. Barlotijs. Laika novērojumi daiņās	523
Gada laiki	527
V. Sinaiskis. Latviešu poētiskie dabas vērojumi	575
Debess simbolika	586
P. Šmits. Kristības	609
Vecāki, bērns un kristības	618
Kristību pirmā diena	646
Kristību otrā diena	727
V. Maldonis. Bērnu audzināšana	811
Māte šūpo bērnu	829
Fābula bērnu dziesmās	970
Daba bērnu dziesmās	1089
Tulkoto dziesmu motīvi	1155
Latvju tautas melodijas	1200

Sk. drukas kļūdu izlabojumu beidzamā sējumā.